

eul_wid: vky-aa

Δημοσθένους Σχόλια · Demosthenes Scholia

Scholia-Demosthenes

Σχόλια εἰς Δημοσθένη

Period: Ὀψιμαρχαία [Late Antique](#)
Dialect: Μικταὶ διάλεκτοι [Mixed Dialects](#)
Domain: Γραμματική [Grammar](#)
Format: Πεζός [Prose](#)

- ^{1 t} ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α <ἀντὶ πολλῶν ἂν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] τὸ προοίμιον ἐκ πλαγίου ἔπαινος τῶν ἀκροατῶν χρηστοῦ ὑποκειμένου πράγματος.
- ^{1 1a} καὶ ἔστι πρῶτος τόπος τῶν ἐξ ὑπολήψεως. F 2 STBCAfVbWd σύντομον τὸ προοίμιον διὰ τὴν τῶν πραγμάτων χρείαν.
- ^{1 1b} F 2 VbWd ἀντὶ .
- ^{1 1c} .. Ἀθηναῖοι] ἠθικὸν ὁμοῦ καὶ πραγματικὸν τὸ προοίμιον. τὸ μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει μέτριον καὶ ἐπεικὲς ἦθος ἔχον εὖνουν ποιεῖ τὸν ἀκροατὴν καὶ ἠθικὸν ἀπεργάζεται τὸν λόγον, ἡ δὲ λύσις τῶν ἀντιπιδόντων καὶ ἡ σπερματικὴ τῶν κεφαλαίων ἐπαγωγὴ πραγματικὸν ποιεῖ τὸ προοίμιον· ἴδιον γὰρ μάλιστα Δημοσθένους καὶ Θουκυδίδου μὴ μόνον ἀπὸ τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς κεφαλαίων ποιεῖσθαι τὰ προοίμια, ἀλλὰ καὶ τὰ δοκοῦντα ἀντιπίπτειν αὐτοῖς εὐθὺς ἐν ἀρχῇ θεραπεύειν τεχνικῶς σφόδρα καὶ δεινῶς ἀναιρεθέντων γὰρ τῶν ἀντιπιδόντων καὶ τῶν ὑφορμούντων ἐν τῇ γνώμῃ τῶν ἀκροατῶν ῥᾶον ὑποδέχεται τὸ λοιπὸν τὰ μηδεμίαν ἀντίρρῃσιν ἐπιδεχόμενα. τὸ μὲν οὖν προοίμιον πλέκεται ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου καὶ τοῦ δυνατοῦ· καὶ γὰρ ὁ σύμπαρ λόγος ἀπὸ τῶν αὐτῶν προῆκται. λυποῦν δὲ ἦν αὐτὸν τὸ κατὰ τὰ χρήματα τὰ θεωρικὰ· διὸ καὶ ἐν ἀρχῇ λεληθότως κατασκευάζει τοὺς ἀκροατὰς καταφρονεῖν χρημάτων. F (6 ἠθικὸν—12 θεραπεύειν F 2 , 15 τὸ—fin. F 4) Υνρ 2 (→ 1e) R (→ 1d) καὶ ἔστι τοῦτο παραπλήσιον ᾧ κέχρηται ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην (20, 11) ‘λέγονται χρήματα οἱ τριάκοντα δανείσασθαι παρὰ Λακεδαιμονίων’.
- ^{1 1d} καὶ γὰρ ἐκεῖ τοῦ Λεπτίνου χορηγῶν καὶ χρημάτων ἀφθονίαν ὑπισχνουμένου παρασχέσειν πείθει τοὺς Ἀθηναίους διὰ τοῦ διηγήματος ἐλάττονα ποιεῖσθαι λόγον τῶν χρημάτων. Ἔλθωμεν δὲ ἐπ’ αὐτὸ τὸ προοίμιον (‘ἀντὶ πολλῶν’)· ἄνωθεν μεθ’ ὑπερβολῆς ἐχρήσατο τῷ νοήματι, οὐχ ἀπλῶς ‘χρημάτων’ εἰπὼν, ἀλλὰ καὶ ‘πολλῶν’. ἐπειδὴ γὰρ ἀλλαχοῦ τοῖς περὶ τῶν ἱατρῶν καὶ πάλιν ἐν τῷ περὶ συντάξεως (13, 10) δύο ὀβολῶν ἀξίους εἶναι φησι τοὺς σπουδάζοντας περὶ τῶν δύο ὀβολῶν, διὰ τοῦτο νῦν μεθ’ ὑπερβολῆς εἰσήγαγεν ὅτι, εἰ πολλῶν χρημάτων σύνηθες ὑμῖν καταφρονεῖν, πόσῳ μᾶλλον τῶν ὀλίγων τούτων ἄξιον παριδεῖν; καλῶς δὲ καὶ τὸ κατὰ ἐνδοιασμὸν ὅτι ‘νομίζω’ καὶ μὴ παντελῶς εἰπεῖν ὅτι ‘πέπεισμαί’· τὸ μὲν γὰρ ἠθικὸν ὃν εἰς συγκατάθεσιν ἄγει τὸν ἀκροατὴν, τὸ δὲ ἀπόφασιν ἔχον φιλόνοιον μᾶλλον αὐτὸν καθίστησιν. R μεθ’ ὑπερβολῆς δὲ ἐχρήσατο τῷ νοήματι, οὐχ ἀπλῶς ‘χρημάτων’ εἰπὼν,

ἀλλὰ καὶ ‘πολλῶν’· εἰ γὰρ πολλῶν χρημάτων σύνηθες ὑμῖν καταφρονεῖν, πολλῶ μᾶλλον τῶν ὀλίγων.

1 1e ‘νομίζω’ δὲ εἶπε καὶ οὐ ‘πέπεισμαι’, ὅτι τὸ μὲν ἠθικὸν ὄν εἰς συγκατάθεσιν ἄγει τὸν ἀκροατὴν, τὸ δὲ ἀπόφασιν ἔχον φιλόνηκον αὐτὸν μᾶλλον καθίστησιν. F 4 Ynr 2 (→ 1f) ἄλλως.

1 1f ἀντὶ ... Ἀθηναῖοι] ὁ νοῦς, εἴ τις ὑμῖν προέτεινε χρήματά τε καὶ τὸ συμφέρον, εὐθὺς ἂν ἠρπάσατε ἀντὶ πολλῶν χρημάτων τὸ συμφέρον. ζητεῖται δὲ τί βουλόμενος δεῖξαι τῇ διανοίᾳ ταύτῃ εὐθὺς ἐχρήσατο τῇ συγκρινούσῃ τὰ χρήματα πρὸς τὸ συμφέρον. καὶ λέγουσιν οἱ μὲν, ἐπειδὴ ὑπενόητο ὡς διὰ τὸ λαβεῖν χρήματα παρὰ τῶν Ὀλυνθίων λέγειν ἐλόμενος ὑπὲρ αὐτῶν, ἠθέλησε διὰ τούτου λῦσαι τὴν ὑπόνοιαν διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι προκριτέον τῶν χρημάτων τὸ συμφέρον. αὕτη δὲ σεσοφισμένη ἐστὶν ἡ ἐξήγησις· οὐ γὰρ εἶπεν ὅτι ‘ἐγὼ προκρίνω τῶν χρημάτων τὸ συμφέρον’, ἀλλ’ ‘ὕμᾱς τοῦτο πιστεύω ποιεῖν’. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ἐπειδὴ ὑποψίαν εἶχεν ὡς δεχόμενος τὰ χρήματα ἀπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως, ἔστι δὲ καὶ αὕτη ὁμοία ἡ ἐξήγησις. ἄλλοι δὲ φασιν, ἐπειδὴ περὶ εἰσφορῶν αὐτοῖς μέλλει μετὰ μικρὸν διαλέγεσθαι, τούτων δὲ τῶν λυπηρῶν, βουλόμενος αὐτοὺς εὐθυμοτέρους ἐν τῇ ἀρχῇ κατεργάσασθαι, τὸ τοιοῦτον εἶπεν. ἡ δὲ ἀληθεστέρα αἰτία ἐστὶν αὕτη· ἐπειδὴ περ χρήματα ἔχοντες στρατιωτικά οἱ Ἀθηναῖοι ἔναγχος αὐτὰ πεποιήκασιν θεωρικά, ὥστε λαμβάνειν ἐν τῷ θεωρεῖν ἕκαστον τῶν ἐν τῇ πόλει δύο ὀβολούς, ἵνα τὸν μὲν ἕνα κατάσχη εἰς ἰδίαν τροφήν, τὸν δὲ ἄλλον παρέχειν ἔχῃσι τῷ ἀρχιτέκτονι τοῦ θεάτρου (οὐδὲ γὰρ εἶχον τότε θεάτρον διὰ λίθων κατεσκευασμένον), εἴτα βουλόμενος ὁ Δημοσθένης ταῦτα μεταβαλεῖν εἰς στρατιωτικά, ἐπειδὴ περ νῦν κατέλαβεν ὁ πόλεμος ὁ πρὸς Φίλιππον, καὶ εὐλαβούμενος εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ λυπηρὸς φανῆναι τοῖς Ἀθηναίοις, εἴ γε ἔμελλεν αὐτοὺς ἀποστερεῖν τῶν δύο τούτων ὀβολῶν, τέως μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦτο λέγειν φανερώς ἀναβάλλεται, τοῦτο δὲ αὐτοῖς ὑπονοεῖν παρέχει διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι προκριτέον ἐστὶ τὸ συμφέρον τῶν χρημάτων. καὶ οὐκ εἶπεν ἀπλῶς ‘χρημάτων’, ἀλλὰ καὶ ‘πολλῶν’, δηλῶν ὅτι, εἰ πολλῶν χρημάτων μέλλουσι καταφρονεῖν διὰ τὸ συμφέρον, πόσῳ γε μᾶλλον οὐκ ἂν ὀκνήσειαν ὑπεριδεῖν δύο ὀβολῶν ἕνεκεν τοῦ λυσιτελοῦντος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα τὰ δημόσια θεωρικά ἐποίησεν ἐξ ἀρχῆς ὁ Περικλῆς δι’ αἰτίαν τοιαύτην· ἐπειδὴ πολλῶν θεωμένων καὶ στασιαζόντων διὰ τὸν τόπον καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, καὶ λοιπὸν τῶν πλουσίων ἀγοραζόντων τοὺς τόπους, βουλόμενος ἀρέσαι τῷ δήμῳ καὶ τοῖς πένησιν, ἵνα ἔχῃσι καὶ αὐτοὶ πόθεν ὠνεῖσθαι τόπους, ἔγραψε τὰ προσοδοσθέντα χρήματα τῇ πόλει γενέσθαι πᾶσι θεωρικά τοῖς πολίταις. εἴτα ἐπιχειρήσαντος Ἀπολλοδώρου τινὸς πάλιν αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικά. βουλόμενος Εὐβουλος ὁ πολιτευόμενος δημαγωγὸς ὢν πλείονα εὖνοιαν ἐπισπάσασθαι τοῦ δήμου πρὸς ἑαυτόν, ἔγραψε νόμον τὸν κελεύοντα θανάτῳ ζημιοῦσθαι εἴ τις ἐπιχειροίη μεταποιεῖν τὰ θεωρικά στρατιωτικά. διὸ ὁσάκις ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς μέμνηται αὐτῶν ὁ Δημοσθένης, συμβουλεύει μόνον ὥστε αὐτὸν λυθῆναι, οὐ μέντοι καὶ ἐγγράφως λέγει, ὅπερ ἦν ἐπικίνδυνον. ὅμως οὐκ ἔπεισεν αὐτοὺς λῦσαι, εἰ μὴ ὕστερον αὐτοὶ ἀναγκαζόμενοι τῷ πολέμῳ τοῦτο πεποιήκασιν. Ynr 2 ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω] ἔμφασιν ἔχει πολλὴν ἡ λέξις τὸ ‘ὕμᾱς’, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν· ὑμᾶς οὐς οὐχ εἴλε πλοῦτος ὁ Περσικὸς, οὐ Λακεδαιμόνιοι μεγάλα ὑπισχνούμενοι.

1 2a τὸ δὲ ‘νομίζω’, ὡς ἤδη ἐν τοῖς Ἰσοκρατικοῖς εἴρηται, καὶ τὸ ‘δοκεῖν’ καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ πάντως ἐπὶ ἀμφιβόλου τάττουσιν οἱ παλαιοί, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐπὶ τοῦ ἀληθεύειν. οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα τὸ ‘νομίζω’ ἀντὶ τοῦ κρίνω καὶ πιστεύω. Ynr 2 S ἄλλως ὅτι τὸ ‘νομίζω’ καὶ τὸ ‘δοκεῖν’, ὡς ἤδη καὶ ἐν τοῖς Ἰσοκρατικοῖς εἴρηται, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ πάντως ἐπὶ ἀμφιβόλου τάττουσιν οἱ παλαιοί, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐπὶ τοῦ ἀληθεύειν.

1 2b

οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα τὸ ‘νομίζω’ ἀντὶ τοῦ κρίνω καὶ πιστεύω. τὸ δὲ ‘ὕμᾱς’ πολλὴν ἔμφασιν ἔχει, ὥς ἂν εἰ ἔλεγεν· ὕμᾱς οὓς οὐχ εἴλε πλοῦτος ὁ Περσικός, οὐ μέγала Λακεδαιμόνιοι ὑπισχνούμενοι. F 4 ὕμᾱς .

1 2c .. νομίζω] ἀντὶ τοῦ κρίνω καὶ πιστεύω. F 1 S <εἰ φανερόν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν>] ἔπεισε διὰ τοῦ μέλλοντος· οὐ γὰρ εἶπεν ὅτι φανερόν αὐτοῖς, ὥσπερ ὁ Ἰσοκράτης (4, 3) ‘ἦκω συμβουλευσὼν περὶ τε τοῦ πολέμου <τοῦ> πρὸς τοὺς βαρβάρους’.

1 3a τὸ μὲν γὰρ σοφιστῇ πρέπον, τὸ δὲ πολιτικοῦ μᾶλλον ῥήτορος. ἴσως μὲν οὖν κάκεῖνος οὐκ ἀλόγως· ἐπειδὴ γὰρ ἐώρα τοὺς Ἑλληνας ἡσυχολημένους περὶ τὴν πανήγυριν καὶ τῆς ἀνέσεως μᾶλλον γιγνομένων, διὰ τοῦτο ἐπέστρεψεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀκρόασιν τῷ μεγέθει τῆς ὑποσχέσεως· ὁ δὲ Δημοσθένης καθ’ ὑποτίμησιν αὐτὸ εἰσήγαγεν, ‘εἰ φανερόν γένοιτο’. οὐκ εἶπε δὲ τὸ συμφέρον Ὀλυνθίοις, ἀλλὰ τῇ πόλει. μᾶλλον γὰρ οὕτω καταφρονήσουσι τῶν χρημάτων ὑπὲρ τοῦ λυσιτελοῦντος τῆς πόλεως. R καὶ ἄλλως· βούλεται δοκεῖν ὑπὲρ τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ τῶν Ὀλυνθίων ποιεῖσθαι τὸν λόγον.

1 3b ἡ γὰρ τῆς εὐνοίας ἔνδειξις εὐκολώτερον πείθει τοὺς ἀκροατάς. οὐ μὴν οὐδὲ τὸ τῶν Ὀλυνθίων συνέστησε πρόσωπον ὡς διαβεβλημένον· καὶ γὰρ φθάνει φιλίαν ἔχων πρὸς αὐτοὺς καὶ εἰρήνην ὁ δῆμος. R καὶ ἄλλως· καὶ αὐτοῖς Ἀθηναίοις ἐκ πολλοῦ σπουδαζόμενον ἦν εἰς ἔχθραν καταστῆσαι τῷ Φιλίππῳ τοὺς Ὀλυνθίους· ὥστε πῶς οὐκ ἔχαιρον ὑπὲρ τούτων ἀπολογήσασθαι τὸν Δημοσθένην πρὸς οὓς εὐνοϊκῶς ἐκ πολλοῦ τυγχάνουσιν ἔχοντες; R <περὶ ὧν>] ἡγουν τῶν χρημάτων καὶ τοῦ συμφέροντος· ἃ γὰρ παρέθετο τοῦ συμφέροντος εἰς καταφρόνησιν ἄγει τὸν ἀκροατὴν τοῦ δοκοῦντος ἐλάττονος.

1 .4 S ὅτε τοίνυν] τὸ συμπέρασμα εἶπεν ἀφείς τὴν τοῦ προοιμίου κατασκευὴν ὡς ὠμολογημένην.

1 5a F 1 S ἡ κατασκευὴ τοῦ προοιμίου κατὰ ἀποσιώπησιν· οὐ γὰρ ἐρρήθη.

1 5b TVbWd ὅτε τοίνυν] μετέλθεν ἐφ’ ἑτέραν ἔννοιαν, τὴν πρώτην ἀφείς ἀκατάσκευον.

1 5c αἴτιον δὲ τούτου τὸ τῆς προτάσεως ἔνδοξον· ἔχει γὰρ δὴ παρὰ τῆς κοινῆς ἐννοίας ὁμολογούμενον ὅτι προτιμῶσιν ἄνθρωποι τὸ συμφέρον χρημάτων. ἔνδοξοι δὲ εἰσι προτάσεις, ὧν οὐ περιμένει τὴν ἀπόδειξιν ὁ ἀκροατής· καὶ λαμβάνει ταύτην ὁ ῥήτωρ ἢ ἀπὸ τῆς δόξης τῶν Ἑλλήνων ἢ ἀπὸ τῆς κοινῆς ἐννοίας, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀπὸ τῶν νόμων. Υνρ 2 R λαβὼν οὖν καὶ νῦν ὡς ὁμολογούμενον τὸ τῶν χρημάτων ἕτερον ἐπάγει νόημα· ‘προσθήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν’.

1 5d θαρροῦντος δὲ ἑαυτῷ καὶ πεπιστευκότος ἢ πρόκλησις· ἐν ᾧ γὰρ πάντως ἀκούειν αὐτοὺς πείθει τῶν συμβουλευόντων, ἐν τούτῳ δείκνυσιν ὅτι μόνος αὐτὸς εὗρηκε τὸ συμφέρον. εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν προσέθηκεν· οὐ γὰρ αὐτάρκης ἦν Δημοσθένης συμβουλευσὼν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἦκει· ἔσκεμμαι μὲν τὸ συμφέρον· εἰ δὲ καὶ τοὺς μὴ σκεψάμενους εἶπεῖν τι δέοι, οὐ παραιτήσομαι. καὶ δι’ ὧν προκαλεῖσθαι δοκεῖ, διὰ τούτων ἀποτρέπει τοὺς ἄλλους· δῆλον γὰρ ὅτι παραχωρήσουσιν οἱ μὴ σκεψάμενοι τῷ πεφροντικότη. καὶ ἅμα τὰ περὶ τὴν πόλιν δείκνυσιν ὅτι ἐκ πολλοῦ τὸ κοινὸν ἢ τὸ συμφέρον ἐζήτησε. καὶ διὰ τοῦ καὶ ‘χρήσιμον’ αὐτὸν εἶπεῖν καὶ ‘ἀκούσαντες λάβοιτε’ μόνον οὐχὶ ἄρπαγμα καὶ κέρδος τὸ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ποιεῖται τῷ δήμῳ· καὶ γὰρ τὸ λαβεῖν κέρδη καὶ ὠφελείας ἐστὶν οἰκειότατον. τὴν μὲν οὖν ἑαυτοῦ συμβουλὴν ἔτοιμον ληϊμὰ φησι, περὶ δὲ τῶν σχεδιαζόντων· ‘ὕπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων’. πρῶτον μὲν διὰ τῆς ὑπολήψεως ἀνεῖλε τὸ βέβαιον (‘νομίζω’ γὰρ φησι), εἶτα καὶ διὰ τῶν ἐξῆς ἡμαύρωσε τὸ παρὰ τῶν σχεδιαζόντων ὄφελος. πρῶτον μὲν γὰρ ‘ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν’ ἡγοῦμαι, τύχης μᾶλλον ἢ γνώμης ποιῶν τὴν εὕρεσιν. εἶτα κἂν ἐπέλθῃ τισίν, οὐ πάντως, ἀλλὰ ‘πολλά’, καὶ ταῦτα οὐ προδήλως εἶπε συμφέροντα, ἀλλὰ ‘τῶν δεόντων’. τὸ δὲ ὄνομα τῶν δεόντων οὐχ ἔν τι σημαίνει· δέοντα γὰρ καλοῦμεν οὐ τὰ συμφέροντα μόνον, ἀλλὰ

καὶ τὰ πρέποντα περὶ ὧν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ παρόντι ζήτησις. καὶ οὐδὲ τῶν εὐρεθέντων ἐπαινεῖ τοὺς σχεδιάζοντας, ἀλλὰ τῇ τύχῃ τῆς πόλεως λογίζεται τὴν πρόφασιν. πληρώσας δὲ τὴν παρεκβολὴν ταύτην καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδοὺς δι' ἣν ὀφείλουσι καὶ τῶν δι' ὑπογύου λεγόντων ἀκούειν, ἐπάγει τὸ συμπέρασμα τῷ προοιμίῳ συμπληρωτικὸν μὲν ὃν τῆς δευτέρας ἐννοίας, ἀκολούθως δ' ἔχον τῇ ἐξ ἀρχῆς προτάσει. τὸ γὰρ συμφέρον ὡς ζητούμενον εἰσαγαγὼν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ προοιμίου, νῦν ὡς εὐρημένον λαμβάνει. καὶ φησὶν ὅτι πάντες ἀκούσαντες δοκιμάσατε γενέσθαι τοῦ δοκοῦντος μᾶλλον συμφέρειν· ἔστι γὰρ θεώρημα καθολικὸν ὥστε ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν καὶ τὴν ἀρχὴν ποιεῖσθαι τῶν λόγων καὶ εἰς αὐτὰ καταπαύειν. R τῶν βουλομένων συμβουλευεῖν] πάντας προτρέπει λέγειν, ἵνα διὰ τούτου καὶ τὸν φθόνον φύγῃ ὡς μὴ βουλόμενος λέγειν μόνος καὶ ἵνα, εἰ τὴν αὐτοῦ συμβουλὴν προέλοιτο, κρείττων ἀπάντων τῶν συμβούλων ἀποδειχθῇ.

1.6 F 4 STBCAfVbWd <οὐ γὰρ μόνον>] συμπλεκτικὸν τῆς περιβολῆς.

1.7 AfVbCaWd λάβοιτε] ὀριστικῶς δεῖ ἐκλαβεῖν τὸ 'λάβοιτε' ἵν' ᾗ· ὅτι οὐκ ὀφείλετε λαμβάνειν <μόνα> τὰ ἀπὸ ἐσκεμμένου συμβουλευόντος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοσχεδιάζοντος· ἐπέρχεται γὰρ καὶ τούτῳ πολλὰ τῶν δεόντων εἰπεῖν περὶ τῆς ὑμετέρας εὐτυχίας.

1.8 F 1 S ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω] ταῦτα διὰ δύο εἴρηκε· δι' ἐν μὲν ἵνα προερεθίσῃ τοὺς Ἀθηναίους καὶ προκαταπέισῃ ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς ὑπολαβεῖν, ὅπερ μάλιστα ἐβούλετο διὰ τὴν ἀπόγνωσιν αὐτῶν· δι' ἕτερον δὲ ἵνα δόξῃ καὶ ὁ λόγος ἀσκεπτὶ λέγεσθαι καὶ δόξῃ καὶ ὁ ῥήτωρ ἐκ τῶν πραγμάτων ἰσχύειν καὶ αὐτοὶ πεισθῶσιν εὐτυχεῖς εἶναι, οὐκ ἐκ τῶν ἄλλων μόνον, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ λόγου εἰκάζοντες.

1 9a οὐκ ἂν γὰρ οὗτος καὶ δυνατῶς καὶ εὐπρεπῶς συνετέθη χωρὶς τῆς εὐτυχίας αὐτῶν. F 3 S ὑμετέρας .

1 9b .. ὑπολαμβάνω] ἐπειδὴ μέλλει δυνατόν καλεῖν τὸν Φίλιππον διὰ τὸ εἶναι εὐτυχῇ, προσποιεῖται ἐνταῦθα ἀφελῶς εὐτυχίαν Ἀθηναίοις μαρτυρεῖν, ἵνα ἐκεῖσε γενόμενος ἔχῃ αὐτοὺς προειθισμένους ἀκούειν ὅτι καὶ αὐτοὶ δύνανται πράξαι τὰ δέοντα. TBcVbWd <ἐξ ἀπάντων>] καὶ τῶν ἐσκεμμένων καὶ τῶν παραχρῆμα λεχθέντων.

1.10 Pr ὁ μὲν οὖν καιρὸς] δεύτερον προοίμιον, σύντομον καὶ τοῦτο ὁμοίως τῷ πρώτῳ διὰ τὴν χρείαν τοῦ καιροῦ τοῦ κατεπείγοντος πρὸς βοήθειαν.

1 11a F 1 S ὁ μὲν .

1 11b .. καιρὸς] ἀκόλουθον τῷ προτέρῳ προοιμίῳ τὸ δεύτερον. ἐκεῖ γὰρ προκαλεσάμενος τοὺς βουλομένους συμβουλευεῖν, νῦν ἐκ περιουσίας τὸν καιρὸν σύμβουλον εἰσήγαγεν, ὥσπερ ἐνδεικνύμενος ὅτι τί μὲν ἐροῦσιν οἱ ῥήτορες ἄδηλον, ὁ μέντοι καιρὸς τήνδε τὴν γνώμην ἀποφαίνεται. καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐκ προσωποποιίας ὁ λόγος· διενήνοχε δὲ τῆς παρὰ τοῖς ποιηταῖς, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν αὐτὸν τὸν καιρὸν ποιοῦσι φθεγγόμενον ἢ τι ἕτερον οἷς οὐ μέτεστι φωνῆς, ὁ μέντοι ῥήτωρ τὴν ἐκείνου φωνὴν ὑποκρίνεται τὸ πιθανὸν τῷ λόγῳ κατασκευάζων. F 4 RTBcVbWd δύνανται δὲ τὸ τῆς ἡθοποιίας ἐμψυχότερον ἅμα καὶ ἐναργέστερον ἀποφαίνειν τὸν λόγον.

1 11c ἔστι δὲ καὶ τὸ δεύτερον προοίμιον ἠθικὸν ὁμοίως καὶ πραγματικόν· ὁμοῦ γὰρ σημαίνει καὶ τὴν σκέψιν τοῦ ῥήτορος καὶ τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ δόξης ὑπομιμνήσκει καὶ δι' ἑαυτῶν ἕκαστα πράττειν προτρέπεται. R ὁ μὲν .

1 11d .. καιρὸς] σαφῶς ἐνταῦθα δείκνυσιν ὁ ῥήτωρ ὅτι μεμελέτηκεν· ἐν ᾧ γὰρ λέγει τὸν παρόντα καιρὸν, ἐν τούτῳ παρίστησιν ὅτι οὗτος ἐκεῖνος ὁ καιρὸς ὃν ἐκ πολλοῦ περιέμενον. εὐδελον οὖν ὅτι τὸ συμφέρον ἄνωθεν ἐζήτει· ποῦ γὰρ ἂν ἐπέγνω τὸν καιρὸν ἐν ᾧ δυνατόν ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἀναλαβεῖν τὰ πράγματα; πότερον δὲ τὰ τῶν Ὀλυνθίων ἢ τὰ τῆς πόλεως; εἰ μὲν οὖν

τὰ τῶν Ὀλυνθίων ἔλεγεν, οὐκ ἂν εἶπε ‘τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων’, ἀλλὰ ‘τούτων’ ἤρμοττε γὰρ μᾶλλον τὸ δεικτικόν, ἐπειδὴ καὶ νῦν ἐνέστηκεν· ἀλλὰ μᾶλλον ἔοικεν αἰνίττεσθαι τὴν παλαιὰν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν τῶν πολλῶν ἡγεμονίαν· διὸ καὶ ἐπήγαγεν ὡς ὁμολογούμενον ‘εἶπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε’. πρόδηλον γὰρ ὅτι περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὴν παλαιὰν δόξαν ἀνακτήσασθαι. καταστήσας οὖν εἰς ὑπόμνησιν αὐτοῦς ὧν ἐπεθύμουν, καιρὸν ἔσχε καὶ τῇ κατ’ αὐτῶν ἐπιτιμῇσι χρήσασθαι. καὶ οὔτε φανερώς ὠνείδισε τὴν ῥαθυμίαν (ἀνάρμοστον γὰρ προτρέποντι τὸ τοιοῦτον) οὔτε παντελῶς ἀφῆκεν, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑποσιωπήσεως ἐδήλωσε. R ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς] ἀντὶ τοῦ ὑμῖν τοῖς Ἀθηναίοις αὐτοῖς ἀντιληπτέον καὶ ἀντιποιητέον ἐστὶ τῶν ἐν Ὀλύνθῳ πραγμάτων.

1 12a TAFWd τῶν τοῖς Ὀλυνθίοις.

1 12b Pr <εἶπερ ὑπὲρ>] εἰ μέλει τῇ πόλει τοῦ προεστάναι τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας.

1 13a S κατασκευὴ τοῦ δευτέρου προοιμίου.

1 13b S <ἡμεῖς δ’ οὐκ οἶδ’ ὄντινα>] συμπέρασμα τοῦ προοιμίου τὸ ‘ἡμεῖς δέ’.

1 14a S τὸ σχῆμα ὑποσιώπησις.

1 14b συμπέρασμα τοῦ προοιμίου. F 1 ἡμεῖς .

1 14c .. ὄντινα] τὸ ἐπαχθὲς βουλόμενος φεύγειν καὶ ἑαυτὸν ἐγκατέμιξε τῷ ἐγκλήματι ‘ἡμεῖς’ εἰπὼν καὶ οὐχ ‘ὑμεῖς’. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα λέγεται ὑποσιώπησις, ὅταν μέλλῃ τις ἐπιφέρειν τραχύ τι καὶ λοιδορίας ἐχόμενον, μὴ βούληται δὲ διὰ τὸ ἐπαχθὲς αὐτὸ λέγειν, ἀλλὰ δι’ αἰνιγμάτων σημαίνει. καὶ γὰρ ἐνταῦθα βουλόμενος λέγειν, ὅτι ὁ μὲν καιρὸς πάντα ποιεῖ παροξύνων ὑμᾶς ἐπὶ τὴν σωτηρίαν τῶν πραγμάτων, ἡμεῖς δὲ ῥαθυμοῦμεν καὶ οὐ προσέχομεν αὐτοῖς, ἀλλὰ θέαις τε καὶ τρυφαῖς σχολάζομεν, ὑπεσιώπησε μὲν τοῦτο διὰ τὸ δυσχερές, ἐπήγαγε δὲ ‘οὐκ οἶδ’ ὄντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά’. διαφέρει δὲ τῆς ἀποσιωπήσεως, ὅτι ἐκείνη μὲν παντελῶς ἀποσιωπᾷ τὰ πρᾶγμα, ὡς τὸ (18, 3) ‘οὐ βούλομαι δὲ δυσχερές οὐδὲν εἰπεῖν’, ἡ δὲ ὑποσιώπησις αἰνίττεται τι, ὡς ἐνταῦθα. εἴη ἂν οὖν τοῦτο τὸ κῶλον συμπέρασμα τοῦ προοιμίου, κατασκευῆς οὔσης τῆς ‘εἶπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν’. F 4 RTBeWd ἐνταῦθα ἐν τῷ δευτέρῳ προοιμίῳ σπερματικῶς τὰς δύο λύσεις τῆς πρώτης λυπούσης ἀντιθέσεως τίθησιν, ἥτις ἦν ὅτι ‘οὐκ οἰκεῖος ὁ πόλεμος’ ἦν λύει ἀπὸ τε τῆς τῶν Ἀθηναίων φιλοτιμίας καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου τοῦ Φιλίππου.

1 14d ἐνταῦθα τοίνυν λέγων τὴν πρότασιν τὸ ‘ἀντιληπτέον τῶν’ παλαιῶν ‘πραγμάτων’ ἡγουν τῶν εὐδαιμόνων, τὴν ἐκ τῆς φιλοτιμίας λύσιν ὅσον ἐγχωρεῖ τῷ προοιμίῳ ἐργάζεται, καὶ τὸ θαυμάσιον κατασκευάζων τὴν πρότασιν, τὴν δευτέραν προανακρούεται λύσιν εἰπὼν ‘εἶπερ ὑπὲρ σωτηρίας φροντίζετε’, ὅπερ ἐστὶ τοῦ φόβου. BcOb <ἔστι δὴ>] ἐνταῦθα τὸ συμφέρον.

1 15a F 1 ἔστι δὴ] ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων.

1 15b F 1 S ἔστι δὴ] γνώμης ἀπόφασις· ἐστὶ δὲ ἐντεῦθεν ἀρχὴ καὶ εἰσβολὴ τοῦ συμφέροντος.

1 15c F 2 TBcAfVbWd μετὰ τὸν καιρὸν καὶ αὐτὸς εὐλόγως ἀποφαίνεται.

1 15d Bc τὴν ταχίστην] ἀντὶ τοῦ ταχέως.

1.16 τὸ δ’ ‘ἐνθὲνδε’ ἀντὶ τοῦ πολιτικῇ δυνάμει καὶ μὴ ξένη. F 1 S <ἐνθὲνδε>] εἰς τὴν Ὀλυνθον.

1.17 Pr <ὅπερ καὶ πρότερον>] καιροῦ γὰρ ὁμοίου περὶ τινων ἄλλων παραπεσόντος ἡμελήκατε.

1.18 Pr ἥτις ταῦτ’ ἐρεῖ] ὅτι μέλλουσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐλθεῖν καὶ βοηθῆσαι ὑμῖν, καὶ διὰ τῆς παρουσίας παραμυθῆσεται αὐτούς, καὶ μὴ χώραν σχῆ ὁ Φίλιππος ἀπατῆσαι αὐτούς, ἀντὶ ἐνεχύρου τῆς βοηθείας ὑπαρχούσης αὐτοῖς ἐκεῖσε τῆς πρεσβείας.

1.19 STBcAfVbWd <καὶ παρέσται>] αὐτοῖς, ἡγουν ἡ αὐτὴ ἄγγελος εἶη τῆς βοηθείας καὶ βοηθός.

1.20 Pr <ὥς ἔστι>] τὸ ‘ὥς’ ἀντὶ τοῦ ‘καὶ γάρ’.

- 1 21a F 1 S τὸ 'ὥς' γὰρ ὅταν τιθῇ κατασκευαστικῶς οἷον ἀντὶ τοῦ 'καὶ γὰρ' ὥς παρὰ τῷ θεολόγῳ εὔρηται 'ὥς τάχα γε κρείττων'.
- 1 21b μὴ θείς δὲ τὴν ἀντίθεσιν 'ἀλλὰ ἄπιστοι ἐγεγόνεισαν περὶ τὴν πόλιν' Ὀλύνθιοι' διὰ τῆς λύσεως τῆς συγγνωμονικῆς δηλοῖ ταύτην· φησὶ γάρ· ὥσπερ δέος νῦν ἔστιν ὀλοπροθύμως ὑποστρέψαντας πρὸς ἡμᾶς μὴ πως παρασπάζεται ταῖς ἀπάταις, οὕτω καὶ πρῶτον ἐγεγόνει καὶ ταῖς τοῦ Φιλίππου πανουργίαις ἀπέστησαν ἀφ' ἡμῶν, ὅθεν συγγνώμης ἄξιοι. BCOb <δέος, μὴ πανοῦργος>] τὰ μὲν ὄντα φοβερὰ τοῦ Φιλίππου σεσιώπηκε, τουτέστι τὴν δύναμιν, τοὺς στρατιώτας, τὸν δὲ τρόπον εἶναί φησι φοβερόν, οὗ καὶ ῥαδίως περιγενέσθαι δύναται.
- 1.22 καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν Φιλίππου δύναμιν καθαιρεῖ καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι τὴν τῆς χειροτονίας τῶν πρέσβων, 'μὴ πανοῦργος ὢν'. ἐκ τῆς παρακειμένης δὲ τῇ σοφίᾳ κακίας ὠνόμασε τὸν Φίλιππον· καὶ γὰρ τὸν Ὀδυσσεά διὰ τοῦτο σοφὸν καλοῦμεν, ὅτι δόλοις καὶ πανουργίαις κέχρηται. σιωπήσας οὖν τὴν σοφίαν ὅπερ ἦν ἔνδοξον, τὴν πανουργίαν εἶπεν ὅπερ ἔστιν ἄδοξον. R καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι] τοῦτο μὲν ἀντικρυς καὶ ἐγκώμιον εἶναι δοκεῖ, καὶ εἴ τις αὐτὸ περὶ Ἀθηναίων εἶπεν, οὐκ ἂν ἠγανάκτησαν.
- 1.23 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἰς ὕβριν παρέστησεν ἡ προκειμένη λέξις· ἡ γὰρ τοῦ πανοῦργου μνήμη καὶ τὴν δεινότητα διέβαλε. καὶ ἔστιν ὅλον τοῦτο ἐκ τῆς Κορινθίων δημηγορίας (Th. 1, 68—71) εἰλημμένον τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ γὰρ ἐκεῖ φοβῆσαι βουλόμενοι τοὺς Λακεδαιμονίους οἱ Κορίνθιοι, τὸ μὲν ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων καὶ τὰ μυρία τάλαντα ἐσιώπησαν, τὸ δὲ νεωτεροποιὸν αὐτῶν καὶ τὸ ὅξυ προβάλλονται καὶ τούτῳ φοβοῦσι. R <πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων>] πράξεις τῷ Φιλίππῳ περιέθηκε.
- 1.24 τὸ γὰρ εἶκιν καὶ ἀπειλεῖν αὐτοῖς οὐ βεβαίου τινός. καὶ ἔστι, φησὶν, 'ἀξιόπιστος' ἀπειλῶν 'εἰκότως' δι' ὧν γὰρ εἴκει, διὰ τούτων καὶ ἀπειλῶν ἀξιόπιστος· δεῖ γάρ, ἐξ ὧν αὐτῷ σύνοιδεν, ἐκ τούτων ἑκάτερα πράττειν. καὶ ἡμῖν μὲν ἐν οἷς ἐλαττούμενος αἰσθάνεται ἀπειλεῖ, εἴκει δ' ἐν οἷς ἑαυτὸν πλεονεκτοῦντα γινώσκει. RBOb <τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων>] ἔστι μὲν καὶ τοῦτο πανοῦργου τὸ διαβάλλειν, οὐ μὴν ἔξει Φίλιππος ὧ διαβάλλει τὴν πόλιν· οὐδὲν γὰρ ἄξιον διαβολῆς πράττομεν.
- 1.25 ὁ δὲ ῥήτωρ, ὅπερ αὐτῷ βούλεται γενέσθαι παρὰ τῆς πόλεως, τοῦτο εἰς διαβολὴν εἴληφε· τὴν γὰρ 'ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν' προσοίσει τοῖς Ὀλυνθίοις. οὐκοῦν εἰ βούλεσθε μὴ δοῦναι καιρὸν διαβολῆς, ἐπίστητε τοῖς πράγμασι. R τρέψηται καὶ παρασπάζεται τι] τὸ βέβαιον τῶν Ὀλυνθίων ἐδήλωσεν, ὅτι καὶ μὴ βουλομένους αὐτοὺς τρέψεται καὶ παρασπάζεται.
- 1 26a εἴληπται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῶν καταφευγόντων εἰς τοὺς βωμοὺς καὶ βίᾳ ἀποσπωμένων. F 1 RTBCAfVbWd ἢ ὥς ἐπὶ μέλους τινὸς σώματος, ἵνα δείξῃ τὴν ἐνότητα τῶν Ὀλυνθίων.
- 1 26b F 4 STBCAfVbWd τρέψηται .
- 1 26c .. τι] τὸ δὲ 'τι' ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ μέγα κεῖται, ὥσπερ τὸ 'δυναμὶν τινα κεκτημένου'· τὸ 'τινα' γὰρ ἀντὶ τοῦ μεγάλῃν. F 4 STBCAfVbWd εἶτ' ἐπειδὴ διὰ τῆς πανουργίας καὶ τῆς δεινότητος ἐφόβησε τοὺς Ἀθηναίους, ἀντέπιπτε δὲ αὐτῷ 'μάτην οὖν οἱ πρέσβεις ἀπελεύσονται, εἰ κρατήσῃ καὶ τούτων τῇ δεινότητι Φίλιππος', ὁ δὲ καὶ τὸν φόβον καθεῖλεν εἰπὼν ὅτι μέρος παρασπάζεται τῶν πραγμάτων καὶ ὅτι τοῦτο ποιήσει μὴ πορευθέντων τῶν πρέσβων.
- 1 26d τὸ δὲ 'τῶν ὅλων πραγμάτων' διπλοῦν ἔστι καὶ μέσον ἐσιώπησεν ὅπερ ἦν τὸ τοῦ πολέμου καὶ τῶν κινδύνων· ἴσως δὲ καὶ πρὸς τὸ παρὸν αἰνίττεται τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι μόνῃς ὑμῖν ἐξόδου χρεῖα καὶ τοῦ πλεῦσαι· πρόχειρον γὰρ εὐθύς τὸ κρατεῖν τῶν πολεμίων μηδενὸς ὑμῖν ἀντιτάττεσθαι τολμῶντος. εἰ γὰρ περὶ τῶν Ὀλυνθιακῶν πραγμάτων ἔλεγεν, εἶπεν ἂν φρούριον ἢ πόλισμα μικρόν· νῦν δὲ 'τῶν ὅλων πραγμάτων' λέγει τῶν κατὰ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἑλλήνων, ἣν αὐτοὺς διαλαβεῖν βούλεται διὰ τῆς παρούσης στρατείας· ἥς οὐ μᾶλλον τοῦτο

δέχεσθαι προσήκει, ἀκόλουθόν ἐστι τὸ (1, 2) 'εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε'. R οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς] τὸ σχῆμα τροπὴ ἢ παρὰ προσδοκίαν· τὸ δὲ 'ἐπιεικῶς' ἀντὶ τοῦ πάνυ.

1 27a F 1 S παρὰ προσδοκίαν τὸ σχῆμα.

1 27b Pr <δυσμαχώτατον .

1.28 .. βέλτιστον>] φοβήσας τοὺς Ἀθηναίους διὰ τῆς Φιλίππου πανουργίας καὶ δυσκαταγώνιστον αὐτὸν καταστήσας παραμυθεῖται πάλιν αὐτοὺς διὰ τούτων ὧν ἐφόβησε. καὶ φησιν ὅτι τὸ δοκοῦν αὐτοῦ δύσμαχον τοῦθ' ὑπὲρ ὑμῶν ἐστι. παράδοξον δὲ τὸ νόημα καὶ τοῦ δοκεῖν ἀπίθανον εἶναι πλησίον, ὃ κατασκευῆς ἐδεήθη πλείονος. δύο δὲ ὄντων, τοῦ τε δύσμαχον εἶναι τὸν Φίλιππον διὰ τὴν πανουργίαν καὶ τοῦ λυσιτελεῖν τοῦτο τῇ πόλει, πρὸς ἑκάτερον ἀπήντησεν. ἐπειδὴ δὲ ὑπτίους αὐτοὺς ἐποίησεν εἰπὼν τὸ δύσμαχον τοῦ Μακεδόνοιο ὑπὲρ Ἀθηναίων εἶναι, διὰ τοῦτο πρῶτον ἐξετάζει τὸ δύσμαχον ἵνα φοβήσῃ· οὐ μὴν οὐδὲ ἐν τῷ φοβεῖν ἀπέχεται τῆς προτροπῆς, ἀλλὰ δι' ὧν ἐπαινεῖ τὸν Φίλιππον, διὰ τούτων εἰς ζῆλον αὐτοὺς καθίστησι. 'τὸ μὲν γὰρ εἶναι πάντων ἐκείνῳ ἓνα ὄντα κύριον' ἂν θελήσητε πράττειν τὰ δέοντα, καὶ ὑμεῖς δύνασθε γενέσθαι πάντων κύριοι. καὶ διὰ τῶν ἐξῆς αὐτοὺς πάντα πράττειν καὶ μὴ τοῖς ξένοις ἐπιτρέπειν παραινεῖ· κύριον γὰρ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων φησὶν εἶναι τὸν Φίλιππον· ὑμεῖς δὲ τοῖς ξένοις πιστεύετε τὰ τῆς πόλεως ἀπόρρητα. R καὶ βέλτιον ὑμῖν] τοῦτο τὸ σχῆμα λέγεται τὸ παρὰ προσδοκίαν, ὅτε τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ φοβερὸν καὶ συμφέρον εἴη.

1.29 RTBcAfVbWd τὸ γὰρ εἶναι πάντων] δι' ὧν φοβεῖ, διὰ τούτων καὶ παραμυθεῖται.

1.30 οὐκ ἐν τῷ φοβεῖν ἀπέχεται τῆς προτροπῆς, ἀλλὰ διὰ τῶν τοῦ Φιλίππου καθίστησι τὰ τῶν Ἀθηναίων. Bc καὶ ἅμα στρατηγὸν] οὐκοῦν κακοδαίμονά τινα λέγεις τὸν Φίλιππον ἐν τοσούτοις ὄντα κακοῖς καὶ πόνοις; ὁ δέ, τὸ κέρδος τὸ ἐκ τούτων προσθείς, ζηλωτὸν κατέστησε τὸν Φίλιππον· 'δεσπότην' δὲ αὐτὸν ὠνόμασε, τούτου γὰρ μάλιστα τυχεῖν ζητεῖ ὁ δῆμος.

1.31 ἀλλὰ καὶ 'ταμία' ὁ Φίλιππος· τοῦτο περὶ τῶν χρημάτων τῶν θεωρικῶν. αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς ταμίαι γενήσεσθε τῶν χρημάτων καὶ οὐδεὶς αὐτὰ διαρπάσει. R <πανταχοῦ>] ὅπου ἂν βουλευθεῖ.

1.32 Pr πρὸς μὲν .

1 33a .. κατὰ καιρὸν πράττεσθαι] πάλιν αὐτοὺς φοβήσας δι' ὧν πράττει Φίλιππος, παραμυθεῖται διὰ τῶν ἀποβαινόντων· πλεονεκτεῖ γάρ, φησιν, ὁ Φίλιππος τῷ κατὰ καιρὸν πράττειν τὰ τῶν πολεμίων. οὐκ εἶπε 'κατορθοῦν καὶ νικᾶν', ἀλλὰ 'πράττειν'· τοῦτο δὲ οὐ πάντως νίκην, ἀλλὰ τὴν παρασκευὴν καὶ τὸ ὅξυ τῶν ἔργων δεικνύει· ὅπερ ἦττον λυπεῖ τοὺς Ἀθηναίους. τὸ μὲν οὖν τοῦ Φιλίππου δύσμαχον διὰ τούτων ἀπέδειξεν· ἐν ᾧ καὶ προτροπὴν πεποιήται· τὸ δὲ λυσιτελοῦν ἐξ αὐτοῦ μετὰ ταῦτα δείκνυσιν· οὐ γὰρ πεισθήσονται τῷ Φιλίππῳ διαλλαγὰς προτείνοντι· πάλαι γὰρ αὐτοῦ τὸ πανοῦργον ἴσασι. S διὰ τούτου πάλιν αὐτοὺς ἐξιέναι δυσωπεῖ· δῆλον γὰρ ὅτι ζηλοῦσιν αὐτὸν Ἀθηναῖοι.

1 33b πεφύκαμεν γὰρ πάντες ἀντιφιλοτιμεῖσθαι πρὸς τοὺς ἐχθρούς. S καθήρηκε τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδόνοιο καὶ τὰς ἐλπίδας αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἐν μόνῃ τῇ πανουργίᾳ δέδωκεν, ὥς πεπλέχθαι τὸ νόημα τῷ τε συμφέροντι καὶ τῷ δυνατῷ, προηγουμένου τοῦ συμφέροντος, ὅτι οὐδέποτε διαλλαγῆσονται πρὸς αὐτὸν Ὀλύνθιοι· ᾧ δὴ συναποδείκνυται ὅτι καὶ ταπεινὸς ὁ Φίλιππος.

1 33c S <πρὸς μὲν τὸ τὰ>] ἐν μὲν γὰρ ταῖς δημοκρατίαις τῷ μὲν ἀρέσει ὁ πόλεμος, τῷ δὲ οὐκ· ὁ δὲ βασιλεὺς, εἷς ὢν, ἡνίκα ἂν βουλευθῇ πολεμεῖν, οὐδένα τὸν ἐναντιούμενον ἔχει.

1.34 Pr <ἐναντίως ἔχει>] τὸ δύσμαχον αὐτό, φησι, καὶ δυσκαταγώνιστον τοῦ Φιλίππου ἐναντιοῦται αὐτῷ πρὸς τὸ γενέσθαι φίλους Ὀλυνθίους.

1 35a

F 4 ἐναντίως ἔχει] αὐτό, φησι, τὸ δύσμαχον αὐτοῦ καὶ δυσκαταγώνιστον ἐναντιοῦται πρὸς τὸ γενέσθαι αὐτῷ τοὺς Ὀλυνθίους φίλους.

1 35b εἴτα ἐπάγει τὴν αἰτίαν. TBCAfVbWd <δῆλον γάρ ἐστι>] ἀντιστροφή· εἴτα ἐπάγει τὴν αἰτίαν.

1 36a F 2 δῆλον γάρ ἐστι] ἀντιπίπτοντος λύσις· ἄλλα πανοῦργος ὁ Φίλιππος καὶ ῥαδίως πείθει τοὺς Ὀλυνθίους· ὁ δὲ μὴ δυνάμενος ἀντιτάξει τὸν λογισμὸν τῶν Ὀλυνθίων τῇ τοῦ Φιλίππου δεινότητι, τὸν κίνδυνον προβάλλεται καὶ τὴν ἀνάγκην, ἥτις καὶ τοὺς ἄγαν ἀνοήτους οὐκ ἔῃ παρακρούσασθαι.

1 36b τοῦτο Ζήνων ἐτέρως ἐκλαβὼν ἀντιθέσεως λύσιν ἐνόμισε τῆς ὅτι ἄπιστοι Ὀλυνθιοί. ἀλλὰ περὶ τοῦ τρόπου τοῦ Φιλίππου καὶ τῆς πανουργίας ὁ λόγος ἦν τῷ ῥήτορι. τίς οὖν ὁ κίνδυνος τοῦ πολέμου <***> τὴν ἀληθῆ πρόφασιν· ὅτι διὰ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Φιλίππου, ὃν ἐξαίτουντος τοῦ Μακεδόνης κατέχουσι, τὴν κεκρυμμένην ἐπιθυμίαν τοῦ Φιλίππου λέγει, τὸ καταστρέψασθαι τοὺς Ὀλυνθίους μετ' εὐπροσώπου προφάσεως. εἰκότως δὲ ἐκείνην ἐσιώπησεν, ἀντιπίπτον ὑποτεμνόμενος ἄλλ' ἔξεστι τοῖς Ὀλυνθίοις ἀποδοῦναι τὸν ἀδελφὸν καὶ ἀπηλλάχθαι τοῦ πολέμου. R δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης] δοκεῖ μὲν ἀναμιμνήσκειν τοὺς Ἀθηναίους τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀποστάσεως ἣν ἀπέστησαν Ὀλυνθιοὶ κατὰ τὸν πόλεμον τὸν συμμαχικόν· οὐδὲν δὲ ἥττον συγγνώμην αὐτοῖς ἀπένειμεν, ὑπὲρ δόξης εἰπὼν ἀνηρῆσθαι τὸν πόλεμον· ἐλευθερίας γὰρ ἐπεθύμουν καὶ μὴ <***> σιωπήσας δὲ τὴν ἀπόστασιν τῷ τῆς ἐλευθερίας ἐνδόξῳ παραμυθεῖται τὸ παῖσμα, δεικνὺς οὐδὲν ἥττον καὶ νῦν ὡς οὐκ ἂν ἠθέλησαν ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι· τῆς γὰρ ἐλευθερίας ἀντιποιοῦνται.

1 37 προϊόντως ἄλλα καὶ ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπολέμησαν πρὸς Ἀθηναίους. ὁ δὲ καὶ τοῦτο συνέστειλε καὶ εἰς βραχὺ κατήνεγκεν ὑπὲρ μέρους χώρας εἰπὼν, ὡς μηδένα λόγον ἔχειν τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τοιούτοις ἐγκλήμασι μνησικακεῖν. R ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης] οἷον οὐ περὶ τοῦ ἡττηθῆναι μόνον αὐτοὺς παρὰ Φιλίππου, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐκβαλεῖν ἐκεῖθεν καὶ ἀνδραποδίσασθαι, ὃ ἐστὶ δούλους ποιῆσαι.

1 38a TBCAfVbWd καθὼς πρὸς Ἀθηναίους Ὀλυνθιοὶ ἐτόλμησαν ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως, ὃ πρὸς μικρὸν μέρος χώρας λέγει.

1 38b Bc ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος] ἐξήρκει μὲν καὶ τὴν ἀνάστασιν εἰπεῖν μόνην, ὁ δὲ ἠῤῥησε τὸ πάθος, καὶ τὸν ἀνδραποδισμόν ἐξενεγκὼν καὶ τὸ ἐξῆς φρικωδέστερον προσθήκη τῆς πατρίδος, ἥς ποιοῦνται τὸν λόγον ἄνθρωποι μᾶλλον ἢ τῶν γονέων, ὡς καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου (cf.

1 39a 18, 205) 'οὐ τοῖς γονεῦσι μᾶλλον, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι'. καὶ πόθεν τοῦτο 'δῆλον τοῖς Ὀλυνθίοις' ὅτι περὶ τούτων κινδυνεύουσιν; ἀπὸ παραδειγμάτων ἐπάγει τὴν πίστιν· ἱκανὰ δὲ ταῦτα καὶ τοῖς ἀνοήτοις λογισμὸν ἐμποιῆσαι περὶ τῶν μελλόντων. Ἀμφιπολιταὶ καὶ Πυδναῖοι διδάσκουσιν αὐτοὺς ὅπως χρῆται Φίλιππος τοῖς πιστεύουσιν. εἴτα καὶ ἀπὸ καθολικῆς γνώμης πιστοῦται τὸ λεγόμενον· διαβεβαιωτικὰ γὰρ τὰ καθόλου τῶν μερικῶν νοημάτων. καὶ δημοκρατία γὰρ καὶ τυραννὶς αἰεὶ διάφοροι, καὶ ἡ προσοχὴ τῆς γειτνιασεως αὔξει τὸ μῖσος· τά τε γὰρ ἐναντία μᾶλλον δαίκνυται καὶ πολέμια πλησίον ἀλλήλων γενόμενα, καθάπερ ψυχρῷ τὸ θερμὸν καὶ λευκῷ τὸ μέλαν. R ἤγουν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀνάστατον ὑπὸ τούτου γενέσθαι τὴν σφῶν πόλιν καὶ δούλους αὐτοὺς· τὸ γὰρ οἰκεῖον συμφέρον οὗτος ζητῶν ταῦτα σπουδάσει ποιῆσαι.

1 39b Pr καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν] ἀντιπίπτον λύει, ἵνα μὴ τις εἴπῃ· εἰκὸς μὲν τοὺς Ὀλυνθίους μὴ πιστεύειν αὐτῷ μηδὲ βουλήσεσθαι προέσθαι ἑαυτοὺς αὐτῷ.

1 40a τί οὖν, ὅτι εἰσὶ τινες προδόται παρὰ τοῖς Ὀλυνθίοις οἵτινες βουλήσονται προδοῦναι τὴν πόλιν; ἐπάγει ὡς οὐδὲ τούτους ἐνδέχεται τοῦτο ποιῆσαι· ἴσασι γὰρ οἷα ἐποίησεν εἰς τοὺς προδότας τῶν Ἀμφιπολιτῶν τοὺς ἀνοίξαντας αὐτῷ τὰς πύλας. εἰσελθὼν γὰρ αὐτοὺς πρῶτους ἐφόνευσε,

λέγων· εἰ τῶν ἰδίων πολιτῶν οὐκ ἐφείσασθε, πόσῳ γε πλέον οὐ μέλλετε περὶ ἐμὲ ὕστερον τοιοῦτοι γενήσεσθαι; F 1 S ἐκ παραδείγματος, ὅπερ ἐστὶ δραστική πίστις· καλεῖται δὲ τοῦτο κατὰ τοὺς φιλοσόφους ἐπαγωγή.

1 40b Bc καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους] Πύδνα πόλις Μακεδονίας.

1 41a αὕτη ἀπέστη τοῦ ὑπακούειν Φιλίππῳ, καὶ ἐστράτευσε κατ' αὐτῆς καὶ περὶ ταύτην τοιοῦτόν τι συνέβη· ὥς γὰρ κάκεῖ τινες προδεδώκασιν, εἴθ' ὕστερον γνόντες ὅτι οὐκ ἂν αὐτῶν φείσαιτο, ἔφυγον ἐπὶ τὸ Ἀμύντιον ἱερὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· κολακεύοντες γὰρ αὐτοῦ τὸν πατέρα πρώην οἱ Πυδναῖοι ἱερὸν αὐτοῦ ἐποίησαν· ὅμως οὐδ' ἐκεῖσε καταφυγόντων ἐφείσατο, ἀλλ' ἀναστήσας αὐτοὺς ὄρκοις ἐπὶ τῷ μηδὲν ποιῆσαι ἐξελθόντας ἀνεῖλε. F 1 S Κιτριωτῶν.

1 41b vrpPr καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι] εἰπὼν τὰ μερικά παραδείγματα τῷ καθολικῷ τῆς γνώμης ταῦτα ἐπισφραγίζεται.

1 42a F 1 TBcAfVbWd ἐναντία γάρ ἐστιν· αἱ μὲν γὰρ οὐκ ἄρχοντα ἔχουσιν, ἀλλ' ἔστι δημοκρατία, ἡ δὲ μοναρχίαν ἐπαγγέλλεται.

1 42b Pr κἂν ὁμορον χώραν ἔχωσιν] αὐτὸ γὰρ τὸ πλησιάζον τοῦ τόπου ὥσπερ εἴωθεν τὰ ἐγκλήματα τίκτειν.

1 43a TBcAfVbWd ἐκ τῶν τριῶν περιστατικῶν, προσώπου, τρόπου καὶ τόπου· τρόπου διὰ τὴν τυραννίδα, προσώπου διὰ τὸν Φίλιππον, τόπου διὰ τὸ ὁμορον.

1 43b Ac ταῦτ' οὖν] κατασκευὴ τοῦ δευτέρου προοιμίου.

1 44a F 1 ταῦτ' οὖν] δείξας ἐκ πολλοῦ τὸ δοκοῦν λυσιτελεῖν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ καταστήσας αὐτοὺς πρὸς τὸ εὐθυμότερον, καιρὸν ἔσχε τοῦ παροξύναι καὶ ἐγεῖραι πρὸς τὰς πράξεις.

1 44b καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα μεγάλα τινὰ ἢ μέσα παρ' αὐτῶν ἤτησεν, ἀλλὰ τὸ βούλεσθαι μόνον καὶ προσέχειν. διὸ καὶ χαυνώσας αὐτοὺς καὶ εἰς χρηστάς ἐλπίδας ἐπαγαγόν, συμβουλεύει καὶ χρήματα εἰσφέρειν. ἐν οἷς γὰρ ἡδίους γεγόνασιν, ἐν τούτοις καιρὸν ἔσχεν ὑποβάλλειν τὸ δοκοῦν ἐπαχθές, ἵνα λάθῃ διὰ τῶν χρηστοτέρων καταναγκάσας αὐτοὺς δέξασθαι καὶ τὸ δοκοῦν φορτικώτερον. διὸ καὶ τὸ 'προθύμως' προσέθηκεν, εἰδὼς ὅτι καὶ τὸ προέσθαι χρήματα τοῖς ἀνθρώποις ὀκνηρόν. βούλεται δὲ διὰ τούτων πείσαι τὸν δῆμον ἐκστῆναι τῶν θεωρικῶν· δῆλον γὰρ ὅτι μᾶλλον ἀγαπήσουσιν ἀποστῆναι τῶν ἔξωθεν λημμάτων ἢ παρ' ἐαυτῶν καὶ οἴκοθεν εἰσενεγκεῖν. διὰ τοῦτο δὲ τὸ φορτικώτερον αἰτεῖ παρ' αὐτῶν, ἵν' εὐκόλως δυνηθῇ τυχεῖν οὐπὲρ αὐτὸς βούλεται. SR μετὰ τὰς πίστεις καὶ τὰς προτροπὰς, ὅπερ ἐστὶ Δημοσθένους τε καὶ Θουκυδίδου.

1 44c BcOb καὶ τᾶλλ' ἃ προσήκει] ὥσπερ ἂν εἰ ἔλεγε τὰ τῶν προγόνων διηγήματα, ὅτι ἔθος εἶχον ἐκεῖνοι σῶζειν τοὺς κινδυνεύοντας.

1 45a F 4 TBcAfVbWd ὅτι φύσις ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς σῶζειν τοὺς κινδυνεύοντας.

1 45b Pr φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι] μέρος τοῦ συμφέροντος ἔχον καὶ τὸ δυνατόν ἐπόμενον.

1 46 Bc <εἵπερ ποτὲ καὶ νῦν>] μετὰ τὸν φόβον μνημονεύει καὶ τῶν χρημάτων.

1 47 Bc καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας] αὐτοὺς ἐξιόντας τοὺς Ἀθηναίους καὶ μὴ ξενικῇ δυνάμει πιστεύειν.

1 48 TBcAfVbWd <μηδὲν ἐλλείποντας>] ταῦτα δέ φησι τεχνικῶς ἵνα, εἰ συμβῇ ἡττηθῆναι αὐτούς, ἔχῃ ἀπολογίαν τὸ ἐλλείψαι τινα ὧν συνεβούλευσεν.

1 49 F 4 TBcAfVb Wd <οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις>] λόγος ἡ ἀπολογία, σκῆψις δὲ ἡ πρόφασις.

1 50 F 1 S νυνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρύλουν] πόρρωθεν ἀποκλείει τὰς προφάσεις τῶν βουλομένων ἀντιλέγειν· τοῦτο γάρ, φησι, γέγονεν 'ὃ πάντες ἐθρύλουν'· πρῶτον μὲν τῷ περιληπτικῷ πάντας εἰς συγκατάθεσιν ἤγαγεν ὧν αὐτὸς βούλεται, δεύτερον δὲ 'ἐθρύλουν' εἰπὼν τὴν τῆς μετανοίας

πρόφασιν ἀνήρηκεν· οὐ γὰρ κρύφα οὐδὲ ἐν ἀπορρήτῳ περὶ τούτων ἐλέγομεν, ἀλλὰ πάντες βοῇ καὶ θορύβῳ χρώμενοι τοὺς Ὀλυνθίους ἐσπουδάζομεν ἐχθροὺς καταστήσαι τῷ Φιλίππῳ.

- 1 51a ὅτι γὰρ τὸ ἐθρύλουν· τοῦτο πάντως δύναται διδάσκει καὶ Ὅμηρος (Δ 437) ‘οὐ γὰρ πάντων ἦεν ὁμὸς θρόος’, τὴν αἰτίαν λέγων τοῦ θορυβεῖν τοὺς Τρῶας. οὐκοῦν ἅπαντες Ἕλληνες ἔγνωσαν τὴν ἡμετέραν σπουδὴν καὶ μεταγινώσκειν ἀπρεπές. ‘ἀλλ’ ἐβουλόμεθα μὲν ἐχθροὺς καταστήσαι τοὺς Ὀλυνθίους, οὐ μὴν νῦν οὐδὲ τοῦτον τὸν τρόπον’. ὁ δὲ καὶ τοῦτο ἔλυσεν εἰπὼν ‘καὶ ταῦτα ὥς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι’. καὶ ἡ ἀπόδειξις εὐθὺς ἀπὸ τοῦ τρόπου, ὅτι ‘παρ’ ἡμῶν μὲν πεισθέντες· τυχὸν ἂν καὶ μετέγνωσαν. ‘οὐκοῦν λέγεις ἡμῖν οὐ χρηστοὺς τινας οὐδὲ βεβαίους ἀνθρώπους.’ διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ ἴσως· διαλεκτικῶς σφόδρα καὶ ἀκριβῶς. καὶ πιθανὸν τὸν λόγον ἐποίησε καὶ τοὺς Ὀλυνθίους συνέστησε μὴ ἀποφηνάμενος, ἀλλὰ κατ’ ἐνδοιασμὸν τὴν γνώμην αὐτῶν ἐκθέμενος. ‘ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι· καὶ τοῦτο σύστασιν ἔχει τῶν Ὀλυνθίων. εἰ γὰρ μισοῦσι τὸν Φίλιππον δι’ ἅπερ αὐτοῖς ἐγκαλεῖ, πρόδηλον ὥς οὐκ ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ μάτην πολεμοῦνται καὶ διὰ τοῦτο βεβαίαν ἔχουσι τὴν ἔχθραν. R et (p. 27, 26—28, 1 δύναται) F 4 TBcAf VbWd ἀναίρεσις τῆς ἀντιθέσεως τῆς ὅτι ‘οὐκ οἰκεῖος ὁ πόλεμος’.

- 1 51b τίς γὰρ ἂν ἔτι τολμήσειεν ἀλλότριον λέγειν αὐτόν, ἐπεὶ τοῦτον πάντες ἐπόθουν; T οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον] συστήσας τὴν γνώμην τῶν Ὀλυνθίων καὶ βεβαίους συμμάχους ἀποδείξας ἔρμαιον ποιεῖται τῶν Ἀθηναίων τὸ πρᾶγμα καὶ καιροῦ τινας εὐτυχίαν καλεῖ.

- 1 52a τὸ γὰρ ‘παραπεπτωκότα’ τῶν τυχαίων ἐστὶ καὶ τῶν ἐξ ἀπροσδοκίτου συμβαινόντων. καὶ τὸ ‘ἀφεῖναι’ σημαντικόν ἐστὶ τῶν ἐχόντων καὶ ὥσπερ ἐν τῷ κρατεῖν ἤδη ὄντων. F 4 STBcAfVbWd ἴδιον Δημοσθένους μετὰ τὴν ἀπόδειξιν προτρέπειν.

- 1 52b T εἰ γὰρ ὅθ’ ἤκομεν Εὐβοεῦσι] καὶ παροξῦναι βουλόμενος ἀναμιμνήσκει τῶν προτέρων ἐν οἷς ἐζημιώθησαν μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς.

- 1 53a F 4 S TBcAfVbWd σχῆμα κατὰ συστροφὴν τὸ καὶ ἐμπερίβολον.

- 1 53b βεβαιοὶ τὴν λύσιν τοῦ ὅτι ‘οὐκ οἰκεῖοι οἱ Εὐβοεῖς, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν’. τὸ κατὰ ἀσύνδετον σχῆμα. Ac εἰ γὰρ .

- 1 53c .. Εὐβοεῦσι] Θηβαῖοι πολεμοῦντες Λακεδαιμονίοις ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας ἐνίκησαν αὐτοὺς κατὰ κράτος· ὅθεν εὐθὺς διέβησαν ἐπὶ τὴν Εὐβοίαν, ὡς δῆθεν βουλόμενοι ταύτην χειρῶσασθαι, τὸ δὲ ἀληθές ἵνα ταύτην λαβόντες καὶ κατὰ τῶν Ἀθηναίων χωρήσωσιν. οἱ δ’ Ἀθηναῖοι ἐξῆλθον Εὐβοεῦσι συμμαχήσοντες καὶ συμβαλόντες ἐνίκησαν οὕτως ὥστε καὶ σπονδῶν αὐτοὺς δεηθῆναι ὑπὲρ τῶν πεπτωκότων, ἵνα λαβόντες τούτους ἀναχωρήσωσιν. ἐπανελθόντες δ’ ἐκ τῆς μάχης εὖρον ἐν ταῖς Ἀθήναις δύο πρέσβεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν, Ἰέρακα καὶ Στρατοκλέα, παρακαλοῦντας ὥστε ἐξελθεῖν καὶ καταλαβεῖν τὴν Ἀμφίπολιν πολεμουμένην ὑπὸ Φιλίππου. F 1 S εἰ γὰρ .

- 1 53d .. Εὐβοεῦσι] πολλὰ διὰ τοῦ παραδείγματος ἦνυσε. τοῦτο γὰρ ἴδιον Δημοσθένους καὶ Θουκυδίδου, τὸ δι’ ὀλίγων ῥημάτων πολλὰ νοήματα συνάγειν. πρῶτον μὲν οὖν οἰκειότατον τὸ παράδειγμα· πρῶτον γὰρ ἔλαβε τὸ τῶν Εὐβοέων διαβεβλημένον ὡς ἔχει ἐν τῷ περὶ στεφάνου (18, 99) ‘οὐδ’ ὦν ὑπὸ Θεμίσωνος καὶ Θεοδώρου περὶ Ὠρωπὸν ἠδίκησθε ἀνεμνήσθητε’. οὐκοῦν μηδὲ Ὀλυνθίοις μνησικακήσητε γοῦν, εἴ τι περὶ ἡμᾶς ἐξήμαρτον. δεύτερον βούλεται πεῖσαι τοὺς Ἀθηναίους ἐξελθεῖν εἰς τὸν πόλεμον. ἀνέμνησεν οὖν αὐτοὺς ἐξόδου τῆς αὐτῆς ἐν ἧ στρατεύσας ὁ δῆμος κατῴρωθωσιν. διὸ καὶ εἶπεν ‘εἰ γὰρ ὅθ’ ἤκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες’, αὐτοὺς ἐμφαίνων εἶναι τοὺς στρατεύσαντας. τρίτον τοιαύτης ἐμνημόνευσε μάχης ἐν ἧ κατῴρωθωσαν ὀφθέντες μόνον· δείσαντες γὰρ αὐτῶν τὴν ἔφοδον Θηβαῖοι τῆς χώρας ἀπηλλάγησαν. οὐκοῦν κἂν νῦν ἐξέλθωμεν μόνον, οὐχ ὑποστήσεται Φίλιππος. τέταρτον πρὸς

τούτοις συνηρίθμησεν αὐτὸν τοῖς τότε στρατεύασιν, τεχνικῶς σφόδρα τὸ ἀξιόπιστον ἑαυτῷ προσκτώμενος. ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης φησὶ δεῖν τὸν σύμβουλον οὕτω συμβουλεύειν ὥς ἑαυτὸν μέλλοντα κοινωνεῖν τούτοις ἐφ' οἷς ποιεῖται τὴν συμβουλὴν. τούτοις γὰρ πείθονται μᾶλλον οὐς ἂν ὀρώσιν ἐτοιμοὺς ὄντας συμμετέχειν ὧν συμβουλεύειν ἐγνώκασιν. R παρήσαν Ἀμφιπολιτῶν] ἄλλ' ἐπαχθὲς ἦν, ὧς Δημόσθενες, ὑπόγουον ἐκ στρατηγίας ἦκοντας εἰς ἕτερον πάλιν ἐξιέναι πόλεμον.

1.54 'ὁ δὲ θεώρησον ὅπως ἔλυσεν τὸ δοκοῦν ἐπαχθές. μὴ γὰρ κινδυνεύειν ὑμᾶς ἐκέλευον ἢ πολεμεῖν, ἀλλὰ πλεῦσαι καὶ παραλαβεῖν τὴν πόλιν, ὥσπερ ἐφ' ἑτοιμον καιρὸν καὶ ἀκίνδυνον αὐτοὺς ἐκκαλούμενος, ὃ γε 'πλεῦσαι' λέγων 'καὶ παραλαβεῖν'. S <Ἀμφιπολιτῶν>] κτῆμα γὰρ Ἀθηναίων ἢ Ἀμφίπολις.

1.55 F 1 S κελεύοντες] προτρεπόμενοι.

1.56 F 1 S <ὑμῶν αὐτῶν προθυμίαν>] οὐκ εἶπε στρατείαν ἢ πόλεμον, ἀλλὰ 'προθυμίαν', ὥς μέχρι τοῦ τολμῆσαι μόνον ὄντος τοῦ κατορθώματος.

1.57 καὶ τί πλέον ἂν ὑμῖν ἐγένετο στρατεύεσθαι; S εἶχετ' ἂν Ἀμφίπολιν] σχετλιάζοντος ὥσπερ καὶ ὀδυρομένου τὸ ῥῆμα ὅτι διὰ ῥαθυμίαν μόνην τότε Ἀμφίπολιν ἀπώλεσαν.

1.58 F 4 TBcAfVbWd τῶν μετὰ ταῦτα πραγμάτων] οὐκοῦν τὴν ἀσθένειαν τοῦ Φιλίππου δείκνυσιν ἅπαξ γὰρ ἡττηθεὶς οὐκ ἂν ἔτι πράγματα παρέσχεεν ὑμῖν.

1.59a καὶ διὰ τοῦτο δηλοῖ τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι καὶ νῦν ἐξελθόντες ἐπιστήσετε τὸν Φίλιππον τούτοις λοιπὸν ἐπιχειρεῖν. S ὧν ὑπὸ Φιλίππου πεπόνθατε.

1.59b Pr καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια] πρῶτον μὲν ἐν τάχει καὶ ἄνευ συνδέσμων κατέλεξε τὰ χωρία, δεδιὼς μὴ μέγαν καταστήσῃ Φίλιππον· εἶτα τὰ λοιπὰ λέγειν παρητήσατο, οὐ τὸ μῆκος τοῦ λόγου δεδοικώς, ἀλλὰ τὸ φοβῆσαι τὸν δῆμον.

1.60a STBcAfVbWd οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις αὖξει τὸ δυνατόν τῶν Ἀθηναίων.

1.60b ἡ γὰρ τύχη, φησί, τούτους ἡμῖν πάντας τοὺς καιροὺς παρεσκεύασεν· οὐκοῦν μεθ' ἡμῶν εἰσιν οἱ κρείττους. ἄρ' οὖν, ὧς Δημόσθενες, καθ' ἕκαστον τούτων τῶν χωρίων ἔδει πολεμεῖν καὶ οὕτως εἰ φιλοπόλεμος; ὁ δὲ τί φησιν; ἐνὶ τῶν πρώτων' μιᾶς ἡμῖν ἐξόδου μόνης ἔδει, καὶ δεύτερον χωρίον οὐκ ἂν ἠνώχλησε Φίλιππος· εἰ γὰρ τοῦτο συνέβη, ῥάονι καὶ πολὺ ταπεινότερῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. 'λέγεις οὖν ἡμῖν ἰσχυρὸν τὸν Φίλιππον τοσαῦτα προειληφότα.' ὁ δὲ κατὰ σύγκρισιν τὸ ἀντιπῖπτον παρέτεμε διὰ τοῦ 'πολὺ γὰρ αὐτὸν ταπεινότερον ἔσχομεν', ὥς καὶ νῦν μὲν ἔτι ὄντος ταπεινοῦ καὶ καταδεεστέρου τῆς πόλεως, τότε δὲ ἡ νῦν μᾶλλον ἂν ταπεινότερου καταστάντος. σημαντικώτατον δὲ τῆς Φιλίππου ταπεινότητος καὶ τὸ 'ἐχρώμεθα'. καθ' ὧν γὰρ ἐξουσίαν ἔχομεν ὃ τι βουλόμεθα πράττειν, κατὰ τούτων τὸ 'χρησθαι' λέγομεν· διὸ καὶ τοῖς φίλοις χρησθαι λέγομεν ὅτι τὰ δοκοῦντα ἡμῖν ὑπουργοῦσιν. ἕκαστον δὲ τούτων δείκνυσιν ὅτι σχεδὸν ἐπιτάττειν εἴχομεν τῷ Φιλίππῳ καὶ φόρους παρ' αὐτοῦ λαβεῖν· καὶ γὰρ παρὰ τῶν πρότερον ἀρξάντων Μακεδονίας ἐπράττομεν φόρους. τί ποτε οὖν αἴτιον τοῦ μὴ πάντα συμβῆναι; ἡ ῥαθυμία τῆς πόλεως δι' ἣν ἠυξήθη Φίλιππος· καὶ δίδωσιν οὐ τὴν τύχην αἰτίαν εἶναι τῆς Φιλίππου δυνάμεως, ἀλλὰ τοὺς Ἀθηναίους; εἰ γὰρ ἠυξήθη διὰ τούτους, ἐπὶ τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ καταλῦσαι τὴν ῥώμην τοῦ Μακεδόνορος. S <Πύδνα>] τὸ Κίτρος.

1.61 vr <Ποτίδαια>] Κασάνδρεια.

1.62 vr <πολιορκούμενα>] ὑπὸ Φιλίππου.

1.63 Pr ἐνὶ τῷ πρώτῳ] ὥσπερ ἀντιπῖπτον λύει, ἵνα μὴ εἴπῃ ὁ Ἀθηναῖος· 'καὶ πῶς ἡδυνάμην τοσοῦτοις ἐν τῷ αὐτῷ βοηθῆσαι;' ἐπάγει ὥς ὅτι, εἰ ἐνὶ μόνῳ τῷ πρώτῳ προθύμως ἐβοηθήσατε, οὐκ ἂν τοῦ δευτέρου ἦψατο.

- 1.64 F 4 TBcAfVbWd <πολὺ ταπεινότερῳ>] ὅτε ἠῤῥησε τὸν Φίλιππον, τότε κατέβαλεν οἶονεἰ παρὰ τὰ νῦν ἐστὶ ταπεινός.
- 1.65 Bc νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ] τοῦτο σημαντικόν ἐστὶ τῆς Φιλίππου ταπεινότητος.
- 1.66 καθ' ὧν γὰρ ἐξουσίαν ἔχομεν ὅτι βουλόμεθα πράττειν, κατὰ τούτων τὸ 'χρῆσθαι' λέγομεν· διὸ καὶ τοῖς φίλοις χρῆσθαι λέγομεν ὅτι τὰ δοκοῦντα ἡμῖν ὑπουργοῦσιν. F 4 TBcAfVbWd τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματα] ὥσπερ ὑπογράφει καὶ χαρακτηρίζει ἡμῖν ἐνταῦθα τῶν ἀργῶν τε καὶ ῥαθύμων τὴν φύσιν.
- 1.67a F 4 STBcAfVbWd (→ 67c) τὸ δὲ σχῆμα ὑποσιώπησις.
- 1.67b F 1 αὐτόματα δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τύχης τινός.
- 1.67c TBcAfVbWd ἠῤῥήσαμεν] βούλεται διὰ τούτου δεῖξαι ὡς ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐστὶ καὶ νῦν αὐτὸν καθελεῖν διὰ τῆς σπουδῆς, ὥσπερ καὶ ἐν αὐτοῖς ἐγένετο τὸ ποιῆσαι αὐτὸν μέγαν διὰ τῆς ῥαθυμίας.
- 1.68 F 4 TBcAfVbWd ἡλίκος οὐδείς] ὑπερβολικὸν μὲν τὸ λεγόμενον, οὐ μὴν παντάπασι φοβερόν· τῶν μὲν γὰρ πρὸ αὐτοῦ μείζων γέγονεν, ὡς μὴ δύνασθαι νῦν φόρους ἀπαιτηθῆναι παρ' ἡμῶν, οὐ μὴ τηλικούτος ὡς παντάπασι μείζων εἶναι τῆς πόλεως.
- 1.69 S νῦν δὲ καιρὸς ἥκει τις οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων] πάλιν αὐξήσας τὸν Φίλιππον εὐθὺς εἰς παραμυθίαν ἐμνημόνευσε τοῦ παρόντος καιροῦ, τὸ δυνατόν ὥσπερ αὖξων τῶν Ἀθηναίων.
- 1.70 'αὐτόματον' γὰρ λέγων τύχης εἶναι δῶρον φησὶ καὶ τῆς τῶν κρειττόνων εὐνοίας τεκμήριον. 'καὶ τί δύναται τοσοῦτον, ὃ Δημόσθενες;' ὁ παρὼν καιρὸς πρὸς ἐκείνους τοὺς ἀπολομένους 'οὐδενὸς ἐστὶν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων'· εἰ δὲ καὶ ἐπ' ἐκείνων ἤρκεσεν ἂν 'ἐνὶ τῷ πρώτῳ' βοηθήσαντας ἀπηλλάχθαι πραγμάτων, εὐδηλον ὅτι καὶ τούτῳ χρησάμενοι παύσομεν Φίλιππον τὰ τῶν Ἑλλήνων περιεργαζόμενον. S τις οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων] τινὲς τὸ 'τίς' κατ' ἐρώτησιν, τὸ δὲ 'οὗτος' κατὰ ἀπόκρισιν, ἄλλοι δὲ τὸ 'τίς' ἐγκλιτικῶς λαμβάνουσιν.
- 1.71a F 4 TBcAf VbWd τις .
- 1.71b .. Ὀλυνθίων] τινὲς τοῦτο τριχῶς ἐξηγοῦνται. οἱ μὲν ὅλον ὁμοῦ τὸ κῶλον ὡς ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους λεγόμενον, οἱ δὲ κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν, καὶ τοῦτο διχῶς λέγουσιν. οἱ μὲν γὰρ τὴν πεῦσιν λέγουσιν ὡς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς Δημοσθένην, 'νυνὶ δὲ καιρὸς ἥκει τίς;' κατὰ πεῦσιν, ἀνταποκρινομένων 'οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων'. Α τὸ 'τίς' κατ' ἀπόκρισιν λαμβάνουσί τινες.
- 1.71c R οὐδενὸς ἐλάττων] τῶν ἤδη ἀπολωλότων.
- 1.72 ὅρα δὲ πῶς ἀθυμίας αὐτοὺς πληρώσας διὰ τοῦ καταλόγου τῶν ἀπολωλότων χωρίων πάλιν παρεμυθήσατο διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι πάλιν ἥκει καιρὸς οὐ χείρων ἐκείνου. F 4 S <τῶν προτέρων>] ὧν ἄνω ἔφη.
- 1.73 Pr καὶ ἔμοιγε δοκεῖ] παράδοξον τὸ νόημα καὶ πολλῆς ἀποδείξεως δεόμενον.
- 1.74 πολλὰ γάρ, φησι, παρὰ τῶν κρειττόνων ἀγαθὰ πεπόνθαμεν, καίτοι μηδεμίαν αὐτῶν αἴσθησιν εἰληφότος τοῦ δήμου· διὸ καὶ λογιστοῦ δικαίου πρὸς ἐξέτασιν ἐδεήθη· καὶ τὸ ἀπίθανον φεύγων οὐ περιῆψεν αὐτῷ τὸν λόγον, ἀλλ' ἕτερον δοκιμασθὴν ἐζήτησεν. εἰπὼν δὲ 'τῶν παρὰ τῶν θεῶν ὑπηρεγμένων ἡμῖν μεγάλην ἔχειν αὐτοῖς χάριν', τὸ μὲν εὐθὺς κατασκευάζειν πρόσαντες καὶ βίαιον ἐνόμισε, προσθεὶς δὲ ὅτι πολλὰ πεπόνθαμεν ἀγαθὰ, πρὸ τῆς ἀποδείξεως τὸ ἀντιπίπτον ἔθηκεν ὅτι 'καίτοι πολλῶν ἀφηρεθήμεν'. καὶ τοῦτο λύει πρότερον εἰκότως, ἐπειδὴ γὰρ ἀνηρεθὲ τὸ ἀντιπίπτον, εὐκολώτερον παραδέχονται καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ τεθεῖσαν πρόφασιν· 'κακῶς μὲν ἔχει πολλὰ τῶν πραγμάτων, ἡμεῖς δὲ τούτων αἵτιοι ῥαθυμήσαντες'. καὶ τὸ ἔγκλημα δίκην προσέθηκε, διόπερ ἐξ ἀρχῆς ἐζήτει τὸν δίκαιον λογιστήν. τίς δὲ ὁ δίκαιος λογιστής; αὐτὸς

ὁ ρήτωρ τὸν λογισμὸν ἀποδούς, οὗτος ἂν εἴη καὶ τῶν συμβάντων δοκιμαστὴς ἄριστος. καὶ αὐτοῖς τούτοις οὐδὲν ἦττον τὴν ῥώμην τοῦ Μακεδόνοιο ἡλάττωσεν· ἐκράτησε γὰρ τῶν πραγμάτων διὰ τὴν τῶν κωλύοντων ἐρημίαν, οὐ διὰ τὴν ἰσχὺν τῶν ὄπλων. λύσας δὲ τὸ ἀντιπίπτον ἐπὶ τὴν πρότασιν πάλιν ἀνέδραμεν, ὅτι εὖνους ἡμῖν ὁ θεός. καὶ ἔστι ταῦτα προηγούμενα μὲν τοῦ συμφέροντος, ὅτι ἀσυμφόρως ἡμῖν αὐτοῖς ἐπράξαμεν τῶν καιρῶν ἀμελήσαντες, ἀποδείκνυται δὲ καὶ τὸ δυνατόν, ὅτι διὰ παντὸς παρ' ἡμῖν ἐστὶν ἡ ῥοπή τῆς τύχης. R λογιστῆς] λογιστὴν λέγει οἰονεῖ κριτὴν, ἵνα κρίνῃ τὰ παρὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς ὑπηρεγμένα, προδομένα δὲ παρὰ τῆς αὐτῶν ἀμελείας.

1 75a RTBcAf VbWd κριτῆς, ἐξεταστῆς.

1 75b F 1 vpr <οὐκ ἐχόντων>] διὰ τὴν ἡμῶν ῥαθυμίαν.

1 76a Pr συνίστησι τὴν εὖνοιαν τῶν θεῶν ἐξ ὧν οὐκ ἂν τις ἤλπισε· φοβεῖ γὰρ ἐν οἷς λέγει 'ἀπολωλεκέναι πολλά', ὡς φησι 'οἰηθεὶς ἂν τις τῆς ἀμελείας εἶναι'. ὁκνεῖ γὰρ εἰπεῖν 'ἐγώ', ὅτε δέ φησι 'εὐεργέτημα', λέγει 'ἔγωγε'.

1 76b Bc ἀπολωλεκέναι] παρίσωσις κατ' ἐπεμβολήν.

1 77a F 2 vr ἀπολωλεκέναι] τὸ σχῆμα παρίσωσις κατὰ κῶλον.

1 77b Pr ἔλυσε τὸ ἀντιπίπτον 'καίτοι πολλῶν ἀφηρέθημεν', τοῦτο δὲ διὰ μέσων.

1 77c ἔκτοτε κατασκευάζει 'τὸ μὲν γὰρ ἀπολωλεκέναι'. καὶ Ἰσοκράτης· 'τοῦ μὲν ἐπίπονον καὶ φιλοκίνδυνον τὸν βίον κατέστησε, τὴν δὲ περιβλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν' ἐπήγαγεν. Bc <μήτε πάλαι>] ἡγουν ἐν τοῖς προτέροις χρόνοις, ἀλλ' ὕστερον ἡνίκα ἡμελήσαμεν.

1.78 Pr <συμμαχίαν>] τῶν θεῶν.

1.79 Pr <πεπονθέναι>] σχῆμα ἐπικρίσεως.

1.80 vr <τούτων>] ὧν ἀπώλεσαμεν ἀντάξιον.

1.81 Pr <ἀντίρροπον>] τὸ μὲν 'ἀντίρροπον' πρὸς γενικὴν· τὸ δὲ 'ἰσόρροπον' πρὸς δοτικὴν.

1.82 TWd ἀλλ' οἶμαι] παραβολή.

1 83a F 2 ἀλλ' οἶμαι] βούλεται ἐκ παραδείγματος πιστώσασθαι τὴν πρόφασιν ὅτι εὖνους ἡμῖν οἱ κρείττους, ὡς εἶναι τὸ μὲν πρότερον ἐνθύμημα ἴδιον τοῦ ρήτορος, ὅπερ βίαιον εἶναι δοκοῦν οὐκ εὐθὺς χειροῦται τὸν ἀκροατὴν, τὸ δὲ παράδειγμα μερικὸν ὃν καὶ γνῶριμον εὐκολώτερον δύναται πείθειν.

1 83b οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ βιάζεται τὴν ἀθεΐαν. φησὶ γὰρ εἰκέναι τοὺς μὲν χρησαμένους τοῖς καιροῖς τοῖς ἔχουσι χρήματα καὶ κτησαμένοις πρῶτον καὶ ἐν τῷ ἔχειν γινομένοις οὕτως ἀπολλύντας. ὁ δὲ καιρῷ μὴ χρησάμενος οὐκ ἀγαθὸν ἔχων ἀπώλεσεν, ἀλλὰ κτήσασθαι δυνάμενος ἡμέλησεν. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἔχοντα ἀπολέσαι κατηγορίας ἀληθῶς ἄξιον, τὸ δὲ μὴ δυνηθῆναι λαβεῖν καιρὸν ἂν τις καὶ τὴν τύχην λογίσαιτο. ὁ δὲ τῷ ὁμολογουμένῳ τὸ ἀμφισβητήσιμον πιστοῦται. διὸ καὶ ἀνωτέρω τοὺς παρὰ τῶν θεῶν καιροὺς ἐν ὑπάρξει τινὶ καὶ οὐσίᾳ γεγενῆσθαι ἔφασκεν, ὡς τοῦτον ὄντα καιρὸν τοῦ χρήματα κτήσασθαι. R <ἂν δ' ἀναλώσας>] ἀντιστροφή.

1.84 F 2 vr <οἱ μὴ χρησάμενοι>] ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

1 85a Pr ὥσπερ ἡμεῖς.

1 85b Pr <τελευταῖον>] εἴτε χρηστὸν εἴτε φαῦλον.

1.86 Pr <κρίνεται>] ὡς τὰ πολλά.

1.87

F 4 <ἐπανορθωσάμενοι>] εἰς ἐπανόρθωσιν ἀγαγόντες, λέγω δὴ τὸ σπουδὴν καὶ φροντίδα τούτων ποιῆσθαι, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς εἰς ἄκρον τῇ πόλει πεφυκὸς νῦν ἡμελήθη· διὸ καὶ δεῖται ἐπανορθώσεως.

1.88 Pr ἄδοξίαν ἀποτριψόμεθα] ἐκ μεταφορᾶς ἡ λέξις ἀπὸ τῶν ῥυπώντων σωμάτων.

1.89 ὥσπερ γὰρ ὁ ῥύπος κρύπτει τὴν τῶν σωμάτων εὐπρέπειαν, οὕτως ἄδοξία τὴν τῶν ἀνδρῶν ἀρετὴν λυμαίνεται. καὶ διὰ τούτου λοιπὸν κατεσκεύασεν ὡς ὁμολογούμενον <ὥς> ὅτι γε ἐκόντες προήκοντο τοὺς καιρούς· οὐ γὰρ ἂν ἠδόξησαν. ἐπὶ γὰρ τοῖς ἐκουσίοις ἀμαρτήμασιν ἡ ἄδοξία προσγίγνεται. καὶ ἔστιν οὐδὲν ἥττον καὶ τοῦτο νουθετητικόν. S ἀποτριψόμεθα] οἶονεῖ ἐκκαθάρωμεν καὶ ἀποπλύνωμεν.

1 90a F 2 A 2 TBc AfVbWd ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς κηλίδος τῆς γενομένης ἀκαθαρσίας περὶ τὴν ἐσθῆτα.

1 90b TBcAfVbWd ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς κηλίδος τῆς ἐσθῆτος.

1 90c F 4 <εἰ δὲ προησόμεθα>] ἐντεῦθεν τὸ ἀναγκαῖον· ἡ δὲ κατασκευὴ ἐκ τοῦ συμφέροντος.

1.91 T φρασάτω τις ἐμοὶ τί τὸ κωλῦον] παρ' ἐτέρου ζητεῖ τὸ βλάσφημον, καὶ ἔστιν ἀγωνιῶντος τὰ ῥήματα καὶ δεδοικότος τὸ μέλλον.

1 92a εἶτα θελήσας εἰπεῖν 'ἤξει Φίλιππος ἐπὶ τὴν πόλιν' οὐ φανερώς αὐτὸ εἶπεν, ἵνα μὴ δόξη τὰ φαῦλα οἰωνίζεσθαι τῇ πόλει. κατ' ἐρώτησιν δὲ προήγαγεν ὥσπερ αὐτὸν βουλόμενος ὁμολογήσαι τὸν ἀκροατὴν, ὅπερ εἰπεῖν ὁ ῥήτωρ φυλάττεται, 'τί τὸ κωλῦον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται' καὶ εἵληφεν ὁμολογουμένην πρότασιν, ὅτι καταστραφέντων Ὀλυνθίων οὐδεὶς κωλύσει τὸν Φίλιππον πορεύεσθαι. καὶ τὸ 'κατὰ τίνων' ἐσιώπησεν, ὁμοῦ μὲν τὸ ἀντιπίπτον ὑποτεμνόμενος ὅτι 'ἄδηλον εἰ ἐφ' ἡμᾶς ὀρμήσει', ὁμοῦ δὲ εἰς ὑπόνοιαν καταλιπὼν ἐκεῖνο ὅτι πάντως ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν πορεύσεται. S φρασάτω .

1 92b .. κωλῦον] πάλιν τὸ ἀξιόπιστον φρόνημα τηρῶν εἶπεν 'ἐμοί' οἶον τῷ φιλοπόλιδι. F 4 A 2 RTBcAfVbWd ὅποι βούλεται] εὐφώνως εἶπε τὰς Ἀθήνας, τῇ ὑποσιωπήσει καὶ πάλιν χρῆσάμενος.

1 93a F 4 A 2 RTBcAfVbWd τὸ σχῆμα ἀποσιώπησις.

1 93b S τὰς Ἀθήνας ἐμφαίνει διὰ τῆς τοιαύτης ἀποσιωπήσεως.

1 93c Pr τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδναν] τὸ 'μετὰ ταῦτα' καὶ 'εἶτα' καὶ 'αὐθις' καὶ 'πάλιν' <καὶ> τὰ τοιαῦτα μόρια βραδυτῆτα δείκνυσιν· μιμεῖται γὰρ αἰετὴν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν καὶ διὰ τῆς λέξεως ὁ ῥήτωρ.

1.94 καὶ βουλευθεὶς ὑπτιότητα δεῖξαι καὶ ἀσθένειαν οὖσαν ἐν τοῖς Φιλίππου πράγμασιν, ὑπτιον καὶ τὸν λόγον ἐποίησε τῇ τῶν μορίων προσθήκῃ. τοῦ μὲν γὰρ αὔξοντος τὴν Φιλίππου δύναμιν ἦν οὕτω προάγειν Ἀμφίπολιν Πύδναν Ποτίδαιαν Μεθώνην Ἰλλυριοὺς Θράκην· ἡ γὰρ συνέχεια τῶν ὀνομάτων ἀκμὴν ἔχουσα τὴν ὑπερβολὴν τῆς δυνάμεως δείκνυσιν, ὥσπερ οὐκ ἀρκοῦντος τοῦ χρόνου πρὸς τὰς τῶν πόλεων ἀλώσεις. τοῦ δὲ ὑπτιάζοντος τὸ προαγαγεῖν ὡς ἐν ἱστορίᾳ τὸν λόγον, ὥστε καὶ ἡ δοκοῦσα τοῦ λόγου κακία χρεῖαν τινὰ κατορθοῦται καὶ θαυμαστὸν δείκνυσιν τὸν ῥήτορα. τέχνης γὰρ ἐστὶν ἀκρίβεια τὸ ἐπιγινῶναι τὸν καιρὸν ἐν ᾧ τοῦτο προσήκει ποιεῖν. F 4 A 2 RTBcVbWd <Πύδναν>] Κίτρον.

1.95 vr <Ποτίδαιαν>] Κασάνδρειαν.

1.96 vr Θετταλίας ἐπέβη] τὸ 'ἐπέβη' καὶ 'ἐπιβαίνω' πρὸς γενικὴν· τὸ δὲ 'ἐπεμβαίνω' καὶ 'ἐμβατεύω' πρὸς δοτικὴν.

1.97 F 4 T AfWd <ᾧχετ' ἐς Θράκην>] ἐπέστρεφε.

1.98

- F 1 S πάλιν ραΐσας] οὐ τὸ 'ὕγιάνας' σημαίνει, ἀλλ' ὥσπερ 'κουφότερον ἔχων τοῦ νοσήματος', ἵνα τὴν φιλοπονίαν δείξῃ τοῦ Μακεδόνο· καὶ τὸ μηδένα καιρὸν ἐθέλειν ἡσυχάζειν.
- 1.99 F 4 TBcAfVbWd <Ἰλλυριοῦς>] Δυρραχηνούς.
- 1.100 νρ Ἰλλυριοῦς καὶ Παίονας] ἔθνη βάρβαρα περὶ Μακεδονίαν· ἵνα δείξῃ ὅτι οὐδὲ βαρβάρων φεῖδεται βάρβαρος ὢν.
- 1.101 F 1 TBcAfVbWd <Παίονας>] Οὐγγρους.
- 1.102 νρ καὶ πρὸς Ἀρύμβαν] οὗτος βασιλεὺς ἦν Μολοσσῶν, Ὀλυμπιάδος δὲ τῆς τοῦ Φιλίππου γυναικὸς θεῖος.
- 1.103 φησὶ δὲ ὅτι οὐδὲ συγγενῶν φεῖδεται Φίλιππος διὰ τὸ βούλεσθαι πάντων κρατεῖν. F 4 TBcAfVbWd <παραλείπω>] τὸ σχῆμα κατὰ παράλειψιν.
- 1.104 F 1 νρS τί οὖν ἄν τις εἴποι] τινὲς δὲ εἰς τὸ 'τί οὖν ἄν τις εἴποι' στίζοντες ἐπιφέρουσι 'ταῦτα λέγεις ἡμῖν'.
- 1.105a F 4 STBcAfVbWd (→ 105c) διττῶς εὔρηται παρὰ τῷ ῥήτορι τὰ τοιαῦτα· ἢ γὰρ πλάττει τὸν ἀντιλέγοντα ὡς ἐνταῦθα, ἢ ἑαυτὸν αὐτὸς ἐρωτᾷ, εἴτα κατὰ διάστασιν τινα ἀποκρίνεται οἷον 'τίνος οὖν ἔνεκα ταῦτα λέγω;' πλὴν οὐχ ὡς ἔτυχε τίθησι ταῦτα, ἀλλ' ὅτε κατεπεῖσθη διόλου βλέπει τὸν ἀκούοντα.
- 1.105b σιγῶντος ἐκείνου, ἵνα μὴ δόξῃ ἀπαντᾶν, ἑαυτὸν ἐρωτᾷ καὶ ὠφελεῖ τὸν σιγῶντα ἀκούοντα· ὅτε δὲ ἔτι οὐ πείθεται ὁ ἀκούων, πλάττει τὸν ἀντιλέγοντα ὡς ἐνταῦθα. BcOb τί οὖν .
- 1.105c .. εἴποι] τὸ σχῆμα ἀνθυποφορά. διαφέρει δὲ ἀνθυποφορά καὶ ἀντιθέσεως καὶ ἀντιπίπτοντος. ἀντιπίπτον μὲν γὰρ ἐστίν, ὅταν οἶδεν ὡς ὅτι μέλλει αὐτῷ τι ἀντιπεσεῖν ὡς ἄτοπόν τι λέγοντι, καὶ ἐπανορθώσεται αὐτὸ ἀπροσποiehτως ὥσπερ καὶ λεληθότως. ἀνθυποφορὰ δέ, ὅταν μέρος μὲν ὥσπερ καταδέχεται τοῦ λεγομένου ὁ ἀκροατής, ἀμφιβάλλῃ δὲ περὶ τὸ λοιπόν, ὡς ἐνταῦθα· ὥσπερ τινὸς λέγοντος ὅτι 'καλῶς μὲν λέγεις ταῦτα περὶ Φιλίππου, ἀκαίρως δέ· οὐ γὰρ εἰσῆλθες καταλέγειν ἡμῖν τὰ Φιλίππου, ἀλλὰ τί δεῖ περὶ Ὀλυνθίων ποιῆσαι', ἐπάγει ὅτι καὶ ταῦτα χρήσιμά ἐστι πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν. ἀντίθεσις δέ, ὅταν ἀπὸ τινος κεφαλαίου ὁρμᾶται, οἷον ἀπὸ δικαίου ἢ συμφέροντος ἢ τινος τῶν τοιούτων, ἵνα δὲ μὴ προσκορῇ τὸν λόγον ἐργάζεται ἀποτάδην λέγων, ἐπάγει τινὰ ἡδονὴν διὰ τῆς πλάσεως τοῦ προσώπου τοῦ ἀντιλέγοντος, [καὶ] ἵν' ὥσπερ ἀπαιτούμενος παρ' ἄλλου καὶ ἀναγκαζόμενος, οὐκ ἂν ἐαυτοῦ ἐπιφέρειν δοκῇ τὴν ἐπιτίμησιν. F 4 STBcAfVbWd ἀνθυποφορά.
- 1.106 νρPr <ἵνα γνῶτε>] διὰ τῶν συνεχῶν ῥημάτων δηλοῖ τὴν τοῦ νοδὸς ἐκείνων ἀργεῖαν· εἰπὼν δὲ ἐπ' ἐκείνων τὸ 'ἀλυσιτελέσ', ἐπὶ τοῦ Φιλίππου οὐκ εἶπε τὸ λυσιτελέσ· ἢ γὰρ πρόδηλον ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἢ ὁκνεῖ λέγειν αὐτό.
- 1.107 Bc <φιλοπραγμοσύνην>] σπουδὴν καὶ πλεονεξίαν.
- 1.108 A <ἐγνωκῶς>] τὸ 'ἐγνωκῶς' ἀπὸ κοινοῦ, ἵν' ἢ 'ἀνεγνωκότες' ἐνταῦθα.
- 1.109 S <ἐκεῖθεν>] ἐκ τῆς Ὀλύνθου.
- 1.110 Pr πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης] ἀντὶ προσώπου πρᾶγμα ἔλαβεν· οὐ γὰρ εἶπεν 'ἐλεύσονται οἱ πολέμιοι καθ' ἡμῶν', ἀλλ' 'ὁ πόλεμος'.
- 1.111 σύνηθες δὲ τοῦτο καὶ Θουκυδίδῃ ποιεῖν καὶ μεταλαμβάνειν ἢ ἀντὶ προσώπων πράγματα ἢ πρόσωπα πάλιν ἀντὶ πραγμάτων. αἱ γὰρ τοιαῦται τῶν λέξεων ἐναλλαγαὶ καινοπρέπειαν τῷ λόγῳ παρέχουσιν. τεχνικῶς δὲ τοῦτο ἡρώτησεν, ἵνα ἕκαστος φεύγων τὸ καταψηφίσασθαι αὐτοῦ ἄνοιαν συνομολογήσῃ τῷ ῥήτορι ὡς ἀληθῆ λέγοντι. F 4 TBcAfVbWd <ἀλλὰ μὴν>] λύσις τοῦ ἀντιπίπτοντος ὅτι 'κἂν ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς Φίλιππος, σεμνυνόμεθα τότε'.
- 1.112

- S <δέδοικα>] ὅτε λέγει τὸ 'δέδοικα', τότε λέγει αὐτοὺς 'ἄνδρας' οἰοῦναι ἀνδρείους.
- 1.113 Bc τῶν ἀρχαίων] ἦτοι τῶν ἐνεχύρων· ἀρχαῖα γὰρ τὰ ἐνέχυρα καὶ τὰς ὑποθήκας πολλάκις ὁ Δημοσθένης φησίν.
- 1.114a F 4 (→ 114c) SvpTBcAfVbWd (→ 114b) τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται αὐτὸ οὐκ ἐπὶ τῶν δανειζομένων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν δανειζόντων, λέγοντες πολλάκις τὰ παθητικὰ ἀντὶ ἐνεργητικῶν χρῆσθαι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ λέγουσιν ἀρχαῖα αὐτὰ τὰ κεφάλαια.
- 1.114b μὴ δυνάμενοι. γάρ, φησιν, ἀποδοῦναι πολλοὺς τόκους ὕστερον οἱ χρεωστοῦντες φεύγουσι, καὶ οὕτως οἱ δανεισταὶ μετὰ τῶν τόκων καὶ τὰ κεφάλαια ἀπολλύουσιν. SvpTBcAfVbWd τινὲς δὲ φασὶ τὸ 'δανειζόμενοι' ἐπὶ τῶν δανειζόντων, παθητικὸν ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ, ὡς νοεῖσθαι ἀρχαῖα τὰ κεφάλαια· προσαπολλύουσι γὰρ οὗτοι διὰ τοὺς τόκους καὶ τὰ κεφάλαια πολλάκις.
- 1.114c F 4 ἐρραθυμηκότες] οὐχ ἀπλῶς ἡμεληκότες· οὐ γὰρ τοῦτο σημαίνει ἡ λέξις, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν ἐν ἡδονῇ διαγωγὴν.
- 1.115a 'ἐπὶ πολλῶ' δὲ ἀντὶ τοῦ ἐπὶ πολλῷ τόκῳ. F 4 A 2 TBcAfVbWd ἵνα λάβωμεν τόκον μὲν τὴν ἀργίαν καὶ ῥαθυμίαν, κεφάλαιον δὲ αὐτὴν τὴν πόλιν.
- 1.115b F 4 T BcAfVbWd εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν] σύνηθες τῷ ῥήτορι τῶν μὲν λυπηρῶν καὶ αὐτὸν μετέχοντα δεικνύναι, τῶν δὲ ἀγαθῶν τὴν πεῖραν ὁλόκληρον ἀπονέμειν τῷ δήμῳ.
- 1.116 καὶ δύναται τοῦτο πολλὴν αὐτῷ παρὰ τῶν ἀκροατῶν κατασκευάζειν τὴν εὐνοίαν. F 4 ATBcAfVbWd τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν] σημειῶσαι, ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου.
- 1.117a F 2 A 2 ὀνειδίζειν μεταληπτικῶς.
- 1.117b νρT τὸ .
- 1.117c .. ἐπιτιμᾶν] μικτὸν τὸ προοίμιον ἔκ τε τοῦ δυνατοῦ καὶ <τοῦ> συμφέροντος. μετιῶν γὰρ ἐφ' ἕτερον κεφάλαιον οὐ παντελῶς ἰδιάζον τὸ προοίμιον ἔλαβεν, ἵνα μὴ καθάπερ ἐσχισμένος ὁ λόγος φαίνεται, τὴν μὲν ἀρχὴν ποιησάμενος ἐξ οὗ λέγων ἐπαύσατο, λέγω δὲ τοῦ συμφέροντος, τὸ δὲ ἐνθύμημα καὶ τὴν ἐπαγωγὴν ἐκ τοῦ δυνατοῦ. διὸ καὶ τὸ προοίμιον ἔλαβε· διαφέρει δὲ τὰ τῶν κεφαλαίων προοίμια τῶν ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαῖς, ὅτι ἐκεῖνα μὲν τῷ παντὶ λόγῳ χώραν δίδωσι καὶ σπερματικὴν ἔχει τὴν δύναμιν τῶν διόλου λέγεσθαι μελλόντων, τὰ δὲ τῶν κεφαλαίων αὐτὰ μόνον θεραπεύει τὰ λυποῦντα τὸ κεφάλαιον. τὸ δὲ ὥσπερ ἐξ ἀντιθέσεως εἰληφθαι τὸ προοίμιον οὐ παράδοξον· τὸ γὰρ ἐν μέσῳ λόγῳ κεῖσθαι πεποϊήκε τι καὶ ἐναγώνιον ἔχειν. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ἐπιτίμησις τῷ συμφέροντι προσήκει. ἐπιτίμησιν δὲ αὐτὸ εἶπεν, ἀλλ' οὐ λοιδορίαν· τὸ μὲν γὰρ ὑβρίζειν παντὶ ῥάδιον, τὸ δὲ ἐπιτιμᾶν, ὅπερ ἐστὶ νουθετοῦντος καὶ ἐπὶ λυσιτελοῦντι καὶ τιμῇ τῶν ἀκουόντων λέγοντος, οὐ παντός ἐστιν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σκοποῦντος τὸ λυσιτελεῖν τῶν ἀκουόντων. F 4 TBcVbWd ἄλλως.
- 1.117d τὸ ... ἐπιτιμᾶν] ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου, οἷον· 'ἀλλ' οὐ δίκαια ποιεῖς, ὦ Δημοσθένης, μόνον ἐπιτιμῶν ἡμῖν, ὅπερ παντός ἀνθρώπου ἐστίν, οὐ μέντοι συμβουλευῶν, ὅπερ ἐστὶ ῥήτορος.' ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ εὐθύς ἐπήγαγε τὴν λύσιν, ἀλλ' ὕστερον, ἐν μέσῳ θεὶς καὶ εἰπὼν ὅπερ ἐφοβεῖτο, ἵνα διὰ τούτου ὥσπερ προδιορθώσῃ τὴν μέλλουσαν συμβουλήν. F 4 T Bc (→ 117e) AfVbWd τὸ .
- 1.117e .. ἐπιτιμᾶν] ἐντεῦθεν προοίμια εἰς τὸ τοῦ δυνατοῦ κεφάλαιον, ὅπερ τέτμηται εἰς δύο, εἷς τε τὴν παρασκευὴν τοῦ στρατεύματος καὶ εἰς χρημάτων πόρον. φασὶν οἱ ἐξηγηταὶ ὡς κείμενον ἐν μέσῳ τῷ λόγῳ τοῦτο τὸ προοίμιον διὰ τοῦτο εἰσηκται καὶ ἐναγώνιον ἵν' ἔχη τι καὶ ἀγῶνος. ὁ δὲ Ἰσοκράτης ἐν τῷ Ἀρχιδάμῳ κατ' ἀρχὰς φησιν (6, 1)· 'ἴσως τινὲς ὑμῶν θαυμάζουσιν ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ἐμμεμενηκῶς τοῖς τῆς πόλεως νομίμοις τοσαύτην πεποϊῆμαι μεταβολήν.' τοῦτο δὲ γίνεται ὅταν ὁ ῥήτωρ θαρρῇ ἀξίας τὰς λύσεις δοῦναι. TBc <ἄν τι>] ὧν εἶποιεν.

- 1.118 Pr φημί δὴ διχῇ] τὸν τρόπον τῆς βοηθείας εἰσηγεῖται.
- 1.119a ἔστι δὲ οὗτος τοῦ δυνατοῦ κεφάλαιον. πᾶσα γὰρ καιρῶν καὶ τρόπων ἐξέτασις ἐπὶ τὸ δυνατόν ἔχει τὴν ἀναφοράν· ἐν τούτῳ γὰρ δείκνυται πῶς ἔνεστι κρατῆσαι τῶν ἐναντίων. F 4 A 2 RTBCAfVbWd ἐπεὶ δὲ οἶδε τοὺς Ἀθηναίους πολλῇ δεδουλωμένους ῥαθυμία, προτείνει αὐτοῖς δύο βοηθείας, ἵνα καὶ τὴν μίαν ποιήσωσιν.
- 1.119b F 4 TBcAfVbWd <ὀκνῶ>] ἀντὶ φοβοῦμαι.
- 1.120 F 4 μάταιος] Ἀττικὸν τὸ ‘μάταιος ἢ στρατεία’.
- 1.121 F 4 ὑπομείνας τοῦτ’ Ὀλυνθον] οἰκεία ἢ λέξις.
- 1.122a ὑπομείναι γὰρ λέγομεν ἐπὶ τοῦ καρτερεῖν, ὅταν ἴδωμεν τὰ οἰκεία πάσχοντα. F 4 STBCAfVbWd (→ 122c) τὸ δὲ ‘παραστήσεται’ χειρώσεται.
- 1.122b F 1 νρTBcAfVbWd στικτέον δὲ ἐνταῦθα, ἴν’ ἦ· ‘ὑπομείνας’ καὶ ἑάσας τὴν πατρίδα αὐτοῦ κακῶς πάσχουσιν ‘παραστήσεται’ ἐν τοσοῦτ’ Ὀλυνθον· καὶ εὐχερῶς ἐλθὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὡς λαβὼν τοὺς Ὀλυνθίους πρὸς συμμαχίαν, ἀμυνεῖται ἡμᾶς ἐκεῖσε.
- 1.122c TBcAfVbWd ὑπόθεσις καὶ ἀναπλήρωσις τὸ σχῆμα· ἔστι δὲ τῆς εὐκρινείας.
- 1.122d T ἀπὸ θεῶν καὶ συμπλήρωμα τὸ σχῆμα, ὅπερ ἐστὶ τῆς εὐκρινείας.
- 1.122e Bc περιέσται τῷ χρόνῳ] τὸ δυνατόν ἐντεῦθεν τοῖς Ὀλυνθίοις πραγματεύεται, μὴ ποιούμενος εὐχερῇ τὴν τούτων ἄλωσιν ὡς ἐπὶ τῶν ἄνω πόλεων.
- 1.123a S περιέσται τῷ χρόνῳ] ὅρα πῶς ἐπὶ τῶν ἄνω πόλεων εἰπὼν ὅτι εὐχερῶς αὐτὰς ἔλαβεν, ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου εἶπε τὸ δυσχερές, διὰ τοῦ εἰπεῖν ‘τῷ χρόνῳ περιέσται’ τὸ δυνατόν Ὀλυνθίοις πραγματευόμενος.
- 1.123b F 4 TBcAfVbWd περὶ δὲ χρημάτων πόρου] μετέρχεται ἐπὶ τὸ δυνατόν κεφάλαιον.
- 1.124 μερίζει δὲ τοῦτο εἰς δύο, εἷς τε χρημάτων εὐπορίαν καὶ ἀνδρῶν δύναμιν. F 4 STBCAfVbWd ὡς βούλεσθε λαμβάνετε] ἀντὶ τοῦ ‘εἰς τὰς θέας αὐτὰ λαμβάνετε’· ὑποσιωπήσει ἐχρήσατο.
- 1.125a A 2 τὸ σχῆμα ὑποσιώπησις.
- 1.125b F 1 S ὡς .
- 1.125c .. λαμβάνετε] πάλιν ὑποσιωπήσει ἐχρήσατο ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ‘εἰς τὰς θέας αὐτὰ λαμβάνετε’.
- 1.125d TBcAfVbWd ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ‘εἰς τὰς πανηγύρεις’ ὑποσιωπήσει ἐχρήσατο.
- 1.125d Pr πολὺ τὸ ἐνδιάθετον ἐνταῦθα διὰ τὴν ὑποσιώπησιν καὶ ἐπιδιόρθωσιν.
- 1.125e Ac <ἀποδώσετε>] τὸ δὲ ‘ἀποδώσετε’ καλῶς εἶπε καὶ οὐχὶ ‘δώσετε’.
- 1.126a δείκνυσιν καὶ διὰ τούτου ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν στρατιωτῶν. F 4 ἀποδώσετε] καλῶς εἶπε τὸ ‘ἀποδώσετε’ καὶ οὐχὶ ‘δώσετε’.
- 1.126b ἀποδίδωσι γὰρ τις τὸ ἀλλότριον ἐκείνῳ οὗ οἶδεν ὃν τὸ πρᾶγμα· ὥστε ταῦτα, φησὶν, οὐκ ἔστιν ὑμέτερα, ἀλλὰ τῶν στρατιωτῶν οἰκεία. TBcAfVbWd ἐνδεῖ τοῦ πόρου] ἐνδεῖσθαι μὲν ἐστὶ τὸ παντελῶς μὴ ἔχειν, προσδεῖσθαι δὲ τὸ ἔχειν μὲν μέρος, ἔτι δὲ δεῖσθαι πρὸς τὸ τέλειον.
- 1.127 φησὶν οὖν ὅτι, εἰ μὲν ἀποδώσετε τὰ χρήματα, οὐ μέλλετε προσδεῖσθαι διὰ τὸ ἀρκούντως ἔχειν, εἰ δὲ μή, προσδεῖσθε. εἶτα ἐπειδὴ ἔμφασιν τινα παρῆχεν, ὅτι ἐστὶ καὶ ἄλλα ἐκτὸς τῶν θεωρικῶν ἃ λαμβάνοντες ὀλίγων προσδέονται, ἐπήγαγε τὸ ‘μᾶλλον δὲ παντὸς ἐνδεῖ τοῦ πόρου’· ὡς εἰ μὴ ἀποδώσετε τὰ θεωρικά, παντελῶς ἀπορήσομεν. F 4 TBcAfVbWd τί οὖν ἂν τις εἴποι] ἀνθυποφορὰ πάλιν.
- 1.128a ‘σύ’ φησι ‘γράφεις τὰ θεωρικά εἶναι στρατιωτικά’· εἶτα λύει, ὅτι συμβουλεύω μὲν, οὐ γράφω δέ, τὸ κίνδυνον εἰδὼς καὶ τὸν Εὐβούλου νόμον μὴ ἀγνοῶν. TBcAfVbWd ἢ γνώμη ἀποφαντική.

- 1 128b T <ἐγὼ μὲν>] λύσις ἀπὸ τῆς λέξεως· οὐδὲ γὰρ γράφω, φησίν, ἀλλὰ συμβουλευώ.
- 1.129 S ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι] ἐγὼ μὲν, φησιν, εἰς τοὺς στρατιώτας <δεῖν> ἀναλωθῆναι φημι· ὑμεῖς δὲ εἰς τὰς ἐορτάς λαμβάνετε.
- 1.130 TBcAfVbWd κατασκευασθῆναι] ὡς παντελῶς ἀπαλλοτριωθέντος τοῦ στρατιωτικοῦ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις κατασκευασθῆναι εἶπεν ἢ ὡς ἐπὶ κτημάτων παντελῶς διαφθαρέντων.
- 1 131a ἀπὸ τοῦ ποιουμένου δὲ εἶπε τὸ ποιοῦν. STBcAfVb Wd οἰκείως τῇ λέξει ἐχρήσατο ὡς διαφθαρέντος τοῦ στρατεύειν παντάπασιν.
- 1 131b Pr σύνταξιν] σύνταξις ἐστὶ δύο πραγμάτων ὥσπερ ἔνωσις· εἰώθασι δ' οἱ παλαιοί, ἐπειδάν τι ἀσαφὲς νομίζωσι λέγειν, διὰ τῆς ἐπαγωγῆς αὐτὸ λύειν, ὥσπερ καὶ ὁ ποιητής· εἰπὼν γὰρ (E 586) 'κύμβαχος' ἐπήγαγεν 'ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὦμουσ'· καὶ πάλιν εἰπὼν (Λ 547) 'έντροπαλιζόμενος' ἔφη 'γόνυ γουνὸς ἀμείβων'.
- 1 132a οὕτω καὶ ὁ ῥήτωρ εἰπὼν 'σύνταξις' ἐπήγαγε τὸ 'λαμβάνειν καὶ ποιεῖν τὰ δέοντα'. F 1 S ἔνωσιν.
- 1 132b Pr <τὰ δέοντα>] νῦν γὰρ εἰς θεάς λαμβάνοντες οὐ δεόντως λαμβάνετε· εἰς δὲ τὸ στρατεύειν δοθέντα δεόντως δοθήσεται.
- 1.133 Pr <ὑμεῖς δ' οὕτω πωσ>] πραγμάτων παρένθεσις.
- 1.134 T <εἰς τὰς ἐορτάς>] λειπόμενον, εἰ μὴ βούλεσθε ἀποδοῦναι τὰ χρήματα τοῖς στρατιώταις.
- 1.135 S ἔστι λοιπὸν] οὐδὲν ἔτι, φησίν, ὑπολείπεται, ἐὰν μὴ βούλησθε τὰ χρήματα τοῖς στρατιώταις ἀποδοῦναι ἢ εἰσφέρειν ὑμᾶς ἀπὸ τῶν ἰδίων οὐσιῶν.
- 1 136a TBcVbWd οὐχ ὀρίζει δὲ τὴν ποσότητα ἵνα μὴ λυπηρὸς δόξη τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ τὸν καιρὸν καὶ τὴν ἀνάγκην ἐποίησεν ὀρίζουσιν.
- 1 136b F 4 TBcVbWd εἰ μὴ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιήσετε.
- 1 136c Pr δεῖ δὲ χρημάτων] ὡς εἰ ἔλεγεν, εἴτε πολλῶν εἴτε ὀλίγων δεῖσθε, οὐκ ἐμὸν εἰπεῖν, ἀλλὰ τῆς χρείας τοῦτο δὲ οἶδα ὅτι πάντως χρήζετε.
- 1 137a STBc AfVbWd τοῦτο πρὸς τὸ προκείμενον εἶπεν· ἀεὶ γὰρ χρημάτων δεῖται ὁ πόλεμος.
- 1 137b F 1 S οὐδὲν ἔστι γενέσθαι] εἴποι ἄν τις· 'τί οὖν; καὶ ἐν τῷ εὐχεσθαι δεόμεθα χρημάτων ἢ ἐν τῷ σωφρονεῖν;' λέγομεν δὲ ὅτι πρὸς τὸ προκείμενον εἶπεν ἥτοι τὸν πόλεμον· ἀεὶ γὰρ ὁ πόλεμος χρημάτων δεῖται.
- 1.138 TBcAfVbWd λέγουσι δὲ καὶ ἄλλοι] διὰ μὲν τοῦ 'λέγουσιν' δηλοῖ ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους συμψήφους ἔχει εἰς τὴν ἀποφαντικὴν γνώμην αὐτοῦ, ἡγουν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ χρημάτων κατορθώσασθαι τι· διὰ δὲ τοῦ τιθέναι ἐπ' ἐκείνοις τὴν αἵρεσιν παριστᾷ τὴν οἰκείαν βουλήν ὑπερφερομένην τὰς τῶν ἄλλων.
- 1.139 Bc ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι] πληρώσας τὸ ἐν μέρος τοῦ δυνατοῦ, τουτέστι τὸ τῆς πόλεως, ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος ἐλήλυθε τὸ τοῦ Μακεδόνο.
- 1 140a μὴ ἔχων γὰρ δεῖξαι τοὺς Ἀθηναίους δυνατούς, καθὸ πολλὰ ἀπώλεσαν, τεχνικῶς ἐκ τοῦ ἐναντίου πειρᾶται κατασκευάσαι ὅτι δύνανται τὴν Φιλίππου δύναμιν καθαιρεῖν. F 4 STBc (→ 140d) AfVbWd τὸ δεύτερον μέρος τοῦ δυνατοῦ.
- 1 140b Svp ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι] πληρώσας τὸ ἐν μέρος τοῦ δυνατοῦ, τουτέστι τὸ τῆς πόλεως, καὶ διαλεχθεὶς περὶ χρημάτων καὶ τοῦ καιροῦ μνησθεὶς, ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος ἐλήλυθε τὸ τοῦ Μακεδόνο, ὅπερ ἐκ παντὸς μέρους ἐξήτασεν εἰκότως, ἐπειδὴ πολλὴν ἔχει παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὑπόνοιαν ὡς ἰσχυρὸς ὁ Φίλιππος.
- 1 140c ἥρξατο δὲ τοῦ κεφαλαίου λαβὼν ὥσπερ ἀντίθεσιν· 'ἀλλὰ χαλεπὸν πολεμεῖν Φιλίππῳ καλῶς αὐτῷ κατεσκευασμένων τῶν πραγμάτων'. διέσυρε μὲν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ θέσει τὴν ἀντίθεσιν,

εἰπὼν ὡς οὐκ εὐτρεπῶς ἔχει τὰ πράγματα Φιλίππῳ, ὡς φήσειεν ἄν τις μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, διδοὺς μὲν ἐκ τῶν ἔξωθεν φαντασίαν ἰσχυρὸν εἶναι τὸν Φίλιππον, ἵνα μὴ παντελῶς ἀναισχυντεῖν δοκῇ λέγων εὐθὺς ἀσθενῇ καὶ ταπεινόν· ἄγων δὲ αὐτοὺς κατ' ὀλίγον εἰς ἐπίσκεψιν τῆς δυνάμεως, ἵνα λάβῃ καιρὸν τοῦ σαθρὰν ἀποδεῖξαι τὴν ῥώμην τοῦ Μακεδόνο, κέχρηται πολλῇ βίᾳ κατὰ τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως. λεγόντων γὰρ τῶν Ἀθηναίων ὅτι 'πόλεμον οὐκ ἂν ἐξήνεγκε τὸν πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους, εἰ μὴ καλῶς εἶχεν αὐτῷ τὰ πράγματα κατὰ τὴν ἀρχήν', αὐτὸς βιαίως ἀντιστρέψας ἔλυσεν ὅτι 'οὐκ ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον', εἰ προσεδόκησεν αὐτῷ μάχης καὶ ἀγῶνος δεήσειν· οὐκ ἄρα καλῶς αὐτῷ κατεσκεύασται τὰ πράγματα. παραδόξου δὲ οὔσης τῆς λύσεως, ὅτι ἐπὶ πόλεμον τοσοῦτον ἐξίων οὐ προσεδόκα μαχήσεσθαι, τὴν θεραπείαν αὐτῆς ἐξ ἔθους ἐποιήσατο. προσεδόκα γὰρ ἐφόδου μόνης αὐτῷ δεήσειν ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ὡς λύσις τῆς Ἀθηναίων ὑπονοίας ὥς οὐκ ἐξήνεγκε τὸν πρὸς Ὀλυνθίους πόλεμον, εἰ μὴ καλῶς εἶχεν αὐτῷ τὰ πράγματα, αὐτὸς δὲ βιαίως ἀναστρέψας ἔλυσεν ὡς 'οὐκ ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον', εἰ προσεδόκησε μαχήσεσθαι· τὴν δὲ θεραπείαν τῆς παραδόξου λύσεως ἐξ ἔθους ἐποιήσατο.

- 1 140d TBc ἡ δευτέρα ἄρνησις μέρος ἐστὶ τῆς ἄνω καὶ κατασκευαστικῆ καὶ λύσις τοῦ ἀντιπίπτοντος· 'καὶ πῶς <ἂν> ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον'; Bc οὔτε γὰρ ὡς δοκεῖ] οὐχ οὕτως αὐτῷ ἔχει τὰ πράγματα εὐτρεπῶς, οὐδὲ ὡς τις νομίζει κάλλιστα.
- 1.141 TBcAfVbWd <τὰ παρόντα>] ἡγουν τὰ ἐν τῇ Ὀλύνθῳ.
- 1.142 Pr <ἐξήνεγκε>] πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους.
- 1.143 Pr <αὐτὸν>] τὸν πόλεμον.
- 1.144 Pr <τὰ πράγματα>] τὰ τῶν Ὀλυνθίων.
- 1.145 Pr <ἀναιρήσεσθαι>] ἐκ μόνης τῆς θέας.
- 1.146 Pr κατὰ διέψευσται] καὶ εἴτα διέψευσται τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς προσδοκίας· ἰδοὺ γὰρ πολεμοῦσιν αὐτῷ παρὰ τὴν αὐτοῦ προσδοκίαν.
- 1 147a TAFVbWd τῆς ἐλπίδος.
- 1 147b Pr εἴτα τὰ τῶν Θετταλῶν] οὐκ εἶπεν 'οἱ Θετταλοί', ἀλλὰ 'τὰ τῶν Θετταλῶν πράγματα', ἵνα λέγῃ τὴν ἀπιστίαν καὶ δηλώσῃ ὅτι αἰεὶ συζῶσιν αὐτῇ.
- 1 148a TBcAfVbWd πράγματι ἀντὶ προσώπου ἐχρήσατο.
- 1 148b F 2 T <τὰ τῶν Θετταλῶν>] ταράττει αὐτόν.
- 1.149 Pr <κομιδῇ>] διὰ τούτου πλέον ηὔξησε τὴν ἀπιστίαν.
- 1 150a S τὸ 'κομιδῇ' αὐξησίς ἐστιν ἐπὶ Φιλίππου.
- 1 150b F 4 κομιδῇ] ἀντὶ τοῦ ἐπὶ Φιλίππου πλέον τὴν ἀπιστίαν ηὔξησεν.
- 1 150c AfVb Wd καὶ γὰρ Παγασὰς] ἡ ἱστορία οὕτως· Ἀλεῦας, ἀπόγονός τις τοῦ Ἡρακλέους, Θετταλός, ἐτυράννησε Θετταλῶν, εἴτα καὶ οἱ τούτου παῖδες.
- 1.151 μὴ φέροντες οὖν τὴν τυραννίδα οἱ Θετταλοὶ καὶ ἀποροῦντες τί δεῖ ποιεῖν, μετεπέμψαντο πρὸς συμμαχίαν τὸν Φίλιππον. εἴτα ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐξέβαλε τοὺς Ἀλευάδας ἐκ τῆς τυραννίδος καὶ ὑπὲρ τούτου χάριν αὐτῷ ὁμολογοῦντες οἱ Θετταλοὶ δεδώκασιν αὐτῷ νέμεσθαι Παγασὰς καὶ τὰ χρήματα τὰ ἐκ τῶν λιμένων καὶ τῆς ἀγορᾶς. ἄπιστοι δὲ Θετταλοὶ ἐνομίσθησαν ἢ διὰ τὸ τὸν Ἰάσονα, Θετταλὸν ὄντα, ἄπιστον ὀφθῆναι περὶ τὴν Μήδειαν, ἢ ὅτι ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ἐν αὐτῇ τῇ παρατάξει ἀπὸ Ἀθηναίων πρὸς Λακεδαιμονίους μετετάξαντο, ὡς φησιν ὁ Θουκυδίδης (1, 107). ἡ δὲ Μαγνησία χώρα τις ἦν πλησίον Θετταλίας, ὑπέικουσα αὐτοῖς· ἔστι δὲ καὶ πόλις ὁμώνυμος αὐτῇ. χαριζόμενος οὖν τοῖς Θετταλοῖς ὁ Φίλιππος ταύτην αὐτοῖς

κατεδουλώσαντο ἀποστᾶσαν αὐτῶν· μετὰ δὲ ταῦτα φρούριον ὠκοδόμησεν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῶν Μαγνήτων, ἵνα μὴ καὶ δεύτερον ἀποστῶσι, τὸ δὲ ἀληθὲς κατ' αὐτῶν Θετταλῶν. οἱ δὲ γνόντες τοῦτο αὐτὸ ἐκώλυσαν αὐτὸν τειχίζειν. F 4 STBcVbWd ἤκουον δ' ἐγὼ γέ τινων] τοῦτο σόφισμά ἐστιν· ἐξ ἀορίστου δὲ καὶ πληθυντικοῦ συνιστᾷ τὸν ἑαυτοῦ λόγον· εἴωθε γὰρ τοῦτο ὁ Δημοσθένης ποιεῖν.

- 1.152 εἰ μὲν παρεισάγει ἀόριστον πρόσωπον καὶ τοῦτο ἐνικόν, συνιστᾷ αὐτὸ καθ' ὅσον οἶόν τε, ὡς ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος, ἀνδρὸς καὶ οὐχ οἴου τε ψεύδεσθαι· εἰ δὲ πληθυντικῶς, θαρρεῖ τῷ πληθυσμῷ ἵνα δὲ μὴ εἴπωσιν αὐτῷ ἄλλα ψεύδονται σε', λέγει καὶ τὴν ἐξ ἐκείνων κατασκευὴν καθ' ἣν ἄξιοι ἂν εἶεν πιστεῦεσθαι, οἷον 'τὰ γὰρ κοινὰ' καὶ τὰ ἐξῆς. BcOb <τινων>] οὐκ εἶπε 'τινὸς', ἀλλὰ 'τινῶν', τῷ πλήθει τῶν μαρτύρων <τὸν> λόγον πιστούμενος.
- 1.153 F 4 <ἀπὸ τούτων>] ἡγουν ἀπὸ τῶν ἐξ αὐτῶν προσόδων.
- 1.154 Pr <τοῖς ξένοις>] καὶ γὰρ οὐ μόνον Μακεδόσιν, ἀλλὰ καὶ ξένοις ἐχρήτο πρὸς τὴν στρατείαν.
- 1.155 Pr ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα] δείξας αὐτοῦ τὸ ἀσθενὲς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων, βούλεται καὶ ἀπὸ τῶν βαρβάρων τὸ ὅμοιον ἐργάσασθαι.
- 1.156a καὶ δι' αὐτῆς δὲ τῆς λέξεως εὐτέλισε τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ εἶπε πληθυντικῶς, ἀλλ' ἐνικῶς 'Παίονα καὶ Ἰλλυρίον'. F 4 TBcAfVbWd ἀλλὰ .
- 1.156b .. Παίονα] δείξας αὐτοῖς τὸ ἀσθενὲς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων, δείκνυσι καὶ ἀπὸ τῶν βαρβάρων τὸ ὅμοιον ἐργάσασθαι. S Παίονες καὶ Ἰλλυριοὶ Φιλίππῳ κατ' ἀνάγκην ὑπήκουον καὶ ἄλλ' ἅττα τῶν ἐθνῶν.
- 1.156c Pr αὐτονόμους ἦδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους] τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἀπόδειξιν αὐτάρκη νομίζει τοῦ πρὸς αὐτὸν ὑπόπτως ἔχειν.
- 1.157 ἰδὼν δὲ πρὸς ταῦτα φερόμενον ἀντιπίπτον ὅτι 'πολλοὶ καὶ παρὰ συνήθειαν δουλωθέντες ἔστερξαν καὶ βέβαιοι τοῖς κρατοῦσιν ἔμειναν', ἐκ τοῦ Φιλίππου τρόπου τὸ ὑφορμοῦν ἔλυσεν. ὕβριστής γάρ, φησιν, ὁ ἀνὴρ. τίς δ' ἂν τῶν ὑπηκόων τοιοῦτον ἄρχοντα στέρξειεν; εἴτ', ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἄδηλον, εἰ τοιοῦτος ὁ Φίλιππος, ὅρκῳ τὸ ἀμφισβητούμενον ἐπιστώσατο· 'καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως'. καὶ ἡ τελευταία τοῦ ἐνδοιασμοῦ προσθήκη καὶ τῷ ῥήτορι τὴν ἐπιτοκίαν διορθοῦται καὶ τοὺς ἀκούοντας παράγει μὴ ταχέως συνορᾶν δυναμένους τί τὸ 'ἴσως' βούλεται τῷ ῥήτορι. διὸ καὶ δεδοικῶς καθολικῶς τῇ γνώμῃ τὴν πρότασιν ἐβεβαίωσε. S <ἐλευθέρους ἢ δούλους>] ἐπεὶ καὶ πρότερον ἐβασιλεύοντο.
- 1.158 T καὶ γὰρ εὐήθεις τοῦ κατακούειν] δεῖ προσέχειν τῇ λέξει· οὐ γὰρ εἶπεν 'ἀκούειν' μόνον, ἀλλὰ 'κατακούειν', ὃ ἐστὶ πάννυ ἀκούειν, ὥστε καὶ δούλους νομίζεσθαι.
- 1.159a F 4 TBcAfVbWd ὁ δὲ Φίλιππος, φησίν, ὕβριστής καὶ ἐπαχθής.
- 1.159b TBcAfVbWd ἡγουν πάννυ ἀκούειν, ὥστε καὶ δούλους νομίζεσθαι.
- 1.159c S <ἄπιστον>] αὐτὸν εἶναι τοιοῦτον.
- 1.160 Pr τὸ γὰρ εὖ πράττειν] ἐπειδὴ, φησιν, οἱ παρ' ἀξίαν εὐτυχοῦντες οὐ δύνανται φυλάξαι τὴν εὐτυχίαν διὰ τὸ πονηρὸν τῆς γνώμης, δεδώκασιν ἀφορμὴν τοῦ λέγειν ἄλλοις ὅτι δυσχερέστερόν ἐστι τὸ φυλάξαι ἢ περ κτήσασθαι· ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀληθές.
- 1.161a F 4 TBcAfVbWd σημειῶσαι, γνωμικὴ περίοδος.
- 1.161b F 2 vp <τὸ φυλάξαι>] ἡγουν τηρῆσαι ὡσαύτως ἔχειν καὶ μὴ μεταβαλεῖν εἰς κακίαν.
- 1.162 Pr <τάγαθὰ>] τὰ ἐπελθόντα τινί.
- 1.163 Pr δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] πληρώσας τὴν ἐξέτασιν τοῦ δυνατοῦ καὶ σαθρὸν πανταχόθεν ἀποδείξας τὸν Φίλιππον εἰς προτροπὴν μετῆλθεν.

- 1 164a διενήνοχε δὲ προτροπὴ συμβουλῆς, ὅτι ἐν μὲν τῇ συμβουλῇ καὶ τὸ ἀγαθὸν ὑπὲρ οὗ συμβουλευόμεν ἀμφισβήτησιν ἔχει, καὶ ὁ τρόπος δι' οὗ ἂν περιγενοίμεθα τῶν χρησίμων ἀντίρρησιν ἐπιδέχεται· ἐν δὲ τῇ προτροπῇ καὶ τὸ ἀγαθὸν πρόδηλον καὶ ὁ τρόπος, οὐδεὶς γὰρ προτρέπων ἐπιτίθεται καὶ τὸν τρόπον δι' οὗ κρατῆσαι δυνατόν. ἐπικοινωνεῖ δὲ τοῖς εἶδεσι τούτοις καὶ ἡ παραίνεσις, συμβουλὴ γάρ τις εἶναι δοκεῖ, παρόσον ἐκείνῳ διαφέρει τῆς προτροπῆς, ὅτι ἐν παραινέσει ὥσπερ ἐν τῇ συμβουλῇ καὶ τὸν τρόπον ἐκτιθέμεθα δι' οὗ κατορθώσομεν τὸ προκείμενον. πλὴν ἐκεῖνο προσήκει γινώσκειν, ὅτι ἐπιπλέκεται τοῖς εἶδεσι τούτοις τὰ ἀλλήλων, καὶ συμβουλευτικὰ ἐν προτροπῇ καὶ τούναντίον ἐν συμβουλῇ προτρεπτικά. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐν ταῖς παραινέσεσιν. ἐκ δὲ τοῦ πλεονάζοντος ἐν τῇ ὑποθέσει χρή τὸ εἶδος τοῦ λόγου γνωρίζειν. F 4 STBcVbWd παραβολὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου.
- 1 164b TBc <τὴν ἀκαιρίαν>] τὴν ἐν τοῖς πράγμασιν.
- 1.165 Pr συνάρασθαι τὰ πράγματα] ἔδει μὲν εἰπεῖν 'συνάρασθαι τοῖς πράγμασιν', ἀλλ' Ἀττικῶς εἶπεν.
- 1 166a ἡ δὲ 'σὺν' πρόθεσις, ὡς εἰ ἔλεγε σὺν τῇ τύχῃ ἀγωνίζεσθαι ἐφ' ἃ δεῖ. F 4 TBcAfVbWd συνάρασθαι τὰ πράγματα Ἀττικὸν ἀντὶ τοῦ τοῖς πράγμασιν.
- 1 166b A 2 τοῦτο τὸ ἔργον [.
- 1 166c .]αυθεὶ συνάρασθαι· τὸ ἀναλαμβάνειν αἰτιατική. vr συλλαβεῖν καὶ ἀρπάσαι.
- 1 166d Pr πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ] πρεσβεύεσθαι φησὶν ἐπὶ τῶν ἀγνοούντων τὸν Φίλιππον, ἵνα διδάξῃ αὐτοὺς μὴ πιστεύειν αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τῶν εἰδόντων μὲν, φοβουμένων δέ, τὸ ἀγγέλλεσθαι ὑμᾶς ὅτι στρατεύεσθε, ἵνα παροξυνθῶσιν εἰς τὸ μηκέτι δεδιέναι αὐτόν.
- 1.167 A 2 STBcAfVbWd εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν] εἰ τοιαῦται, φησὶν, αὐτῷ προσγένοντο πολλαὶ εὐπορίαι οἷαι νῦν ἡμῖν· καὶ πάλιν, εἰ πόλεμόν τινα σχοίημεν ὁμορον, ὡς αὐτὸς νῦν ἔσχε τὸν τῇ Ὀλύνθῳ γειτνιάζοντα.
- 1 168a TBcAfVbWd οἷος νῦν ἡμῖν κατ' ἐκείνου.
- 1 168b Pr <πρὸς τῇ χώρᾳ>] ἡγουν ὁμορῶν τῇ χώρᾳ, ὡς ὁ Φίλιππος νῦν ἔχει τὸν τῶν Ὀλυνθίων γειτνιάζοντα.
- 1 169a S τῇ ἡμετέρᾳ καθάπερ νῦν τῇ ἐκείνου· ἡ γὰρ Ὀλυνθος γείτων αὐτῷ.
- 1 169b Pr <εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθε>] τὸ σχῆμα δὲ ἐπιτίμησις.
- 1 170a F 2 TBcVbWd ἡ περίοδος ἐπιτιμητική, ἥ ἐστι μονόκωλος, φησὶν Ἑρμογένης (p.
- 1 170b 178, 10). TBc εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθε] ἀσαφὲς εἶναι δοκεῖ τὸ χωρίον· ἄδηλον γὰρ τίνι χρή προσνεῖμαι τὸ 'ταῦτα ποιῆσαι', πότερον τοῖς Ἀθηναίοις ἢ τῷ Φιλίππῳ· δοκεῖ γὰρ ἐφ' ἐκατέρων ἀρμόζειν.
- 1 170c χρή οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀσαφῶν καὶ ἐπαμφοτερίζειν δοκούντων ἐκ τοῦ τέλους ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἰέναι· λυθήσεται γὰρ οὕτως ἡ ἀσάφεια. οἷον ἐπὶ τοῦ παρόντος εὐθὺς κάτωθεν ἀρξάμενος λέγε· 'οὐ τολμήσετε καιρὸν ἔχοντες ταῦτα ποιῆσαι ἃ πάθοιτ' ἂν εἰ δύναίτο ἐκεῖνος;' τὸ γὰρ πρότερον ἐπ' ἀμφοτέρων λέγεσθαι δοκοῦν νῦν ἐφάνη περὶ μόνων τῶν Ἀθηναίων εἰρημένον. F 4 TBcAfVbWd εἰ μὴ δι' ἃ πάθοιτ' ἂν] ἔστι δὲ μονόκωλος σχοινοτενὴς περίοδος ἐν ὑπερβατῷ σχηματισθεῖσα.
- 1.171 F 2 TBcVbWd ἔτι τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ὥσπερ τὸ συμφέρον εἰς δύο τέμνεσθαι φαμεν, εἰς τε αὐτὸ τὸ συμφέρον καὶ τὸ ἀναγκαῖον, οὕτω καὶ τὸ δυνατόν εἰς τε αὐτὸ τὸ δυνατόν ἀπλῶς καὶ τὸ ῥάδιον καὶ εἰς τὸ ἀναγκαῖον· ὅπερ ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ νῦν ἐξετάζεσθαι φαμεν.
- 1 172a

δίδωσι γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις αἵρεσιν ποῦ χρὴ πολεμεῖν, καὶ τὸν μὲν ἐν Μακεδονίᾳ πόλεμον εὐκολον δείκνυσι, τὸν δὲ ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς χαλεπὸν καὶ φοβερόν. F 4 TBc AfVbWd μετάβασις ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον.

1 172b F 2 TBc <ἐκεῖνα>] τὰ τῶν Ὀλυνθίων.

1.173 Pr <Θηβαῖοι>] πολὺ τὸ τῆς γοργότητος διὰ τὸ ταῖς ἀπαντήσεσι ταχεύειν χρῆσθαι καὶ βραχεύειν.

1.174 F 2 S ἀλλ' ὦ τᾶν] ἀνθυποφορὰ στοχαστικὴ ἣν λύει ἐκ τεκμηρίων.

1 175a F 4 A 2 TBcAfVbWd τὸ δὲ ὦ τᾶν' δύο μέρη λόγου εἰσὶν, ὦ καὶ ἐτᾶν, ὃ ἔστιν ὦ ἐταῖρε.

1 175b F 4 TBcAfVbWd <οὐχὶ βουλήσεται>] ὁ Φίλιππος.

1.176 S <εἰ ἂ νῦν>] τὸ ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς.

1.177 TBc εἰ ἅ φησιν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ] ἦτοι ὅτι ἔρχομαι ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν.

1.178 ἄρα ἔαν δυνηθῇ ταῦτα ποιῆσαι οὐ πράξει; ζητητέον δὲ πῶς ἐν τοῖς ἄνω δεινὸν αὐτὸν καλέσας καὶ εἰδότα χρῆσασθαι πράγμασιν ἐνταῦθα μωρὸν ἀποκαλεῖ. λέγομεν ὅτι ἀπὸ πολλῆς ἐπιθυμίας τοῦ βούλεσθαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἐλθεῖν ποιεῖ αὐτὸν μὴ δυνάμενον ἑαυτοῦ κατασχεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκλέγοντα τελειοῦν. F 4 STBcAfVbWd ἐγκαλεῖ] ἀντὶ τοῦ ἀπειλεῖ.

1.179 F 2 οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι] οὐ γὰρ δεῖ τὰ ὁμολογούμενα κατασκευάζειν· καὶ δύο κακῶν προκειμένων (κακὸν γὰρ ὁ πόλεμος) αἰρεῖται τὸ ἥττον.

1.180 F 4 STBcAfVbWd <εἰ γὰρ ὑμᾶς>] ἐπίλογος.

1.181 F 2 νρT ἔξω γενέσθαι] οὐχ ἀπλῶς λέγει ἔξω τῆς πόλεως, ἀλλ' ἔξω τῆς χώρας ἐν τῇ Μακεδονίᾳ.

1.182 F 4 STBcAfVbWd τοὺς γεωργοῦντας] οὐχ ἀπλῶς τοὺς σκάπτοντας τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τοὺς κεκτημένους τοὺς ἀγρούς.

1.183 F 4 TBcWd τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον] τὸν περὶ Ἀμφίπολιν λέγει, εἰς ὃν χίλια διακόσια τάλαντα ἀνηλώθη.

1.184 F 2 STBcWd <πρόσεσθ'>] τῇ ζημίᾳ περιφρόνησις.

1.185 Pr σώφροσι] τοῖς συνετοῖς καὶ σώζουσι τὰς φρένας.

1.186 F 4 TVbWd πάντα δὲ ταῦτα] ἐκ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου τοὺς ἐπιλόγους εἵληφε· δεῖ γὰρ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν αἰεὶ καὶ τῶν συνεκτικῶν τὰς ἀνακεφαλαιώσεις καὶ τοὺς ἐπιλόγους λαμβάνειν.

1 187a F 4 A 2 TBcAfVbWd ἐντεῦθεν ὁ ἐπίλογος.

1 187b F 1 νρ οἱ ἐπίλογοι.

1 187c A 2 πάντα δὲ ταῦτα] ἐπίλογος.

1 187d SPr <ἐκεῖσε>] εἰς τὴν Μακεδονίαν.

1.188 Pr <εὐπόρους>] ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ τε τύχης τοὺς εὐπόρους, ἀπὸ τε τῆς ἡλικίας τοὺς νέους, ἀπὸ τε τέχνης τοὺς ἀντιλέγοντας εἵληφε ἐπὶ τῷ παροξυσμῷ τῶν ἐπιλόγων καὶ τοὺς τε εὐπόρους καὶ τοὺς νέους φαίνεται ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῶν παρεισάγων, τοὺς δὲ λέγοντας ὅτι καὶ μᾶλλον εἴ τις σκοποῖ ἐπὶ βλάβῃ· οἱ γὰρ εὐποροὶ ἵνα ὀλίγα ἀναλίσκωσιν, οἱ δὲ νέοι ἵνα ἐν ἀλλοτρίοις τὰ πολεμικὰ μάθωσιν, οἱ δὲ λέγοντες ἵνα λαμβάνωσι τὰς εὐθύνας ῥαδίους ὅπερ οὐ συμφέρον ἐστὶ τοῖς ῥήτορσιν.

1.189 ἀλλὰ φαμέν ὡς λεληθότως ἑαυτὸν ἐξαιρεῖ· ἔστι γὰρ οὗτος ὁ λέγων ὡς δῆθεν οὐ φοβούμενος τὰς εὐθύνας ὅτι συμφέροντα λέγει. BcOb τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ] τοὺς νεωτέρους· ἡλικία γὰρ ἐξαιρέτως ἢ τῶν νεωτέρων· ἐν αὐτῇ γὰρ πάντα πράττειν δυνάμεθα.

1 190a TBcAfVbWd τοὺς νεωτέρους φησίν· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡλικίᾳ πάντα πράττειν δυνάμεθα.

- 1 190b F 4 <ἀκεραίου>] ἀβλαβοῦς.
- 1.191 Pr <τοὺς δὲ λέγοντας>] ἤγουν τοὺς ῥήτορας.
- 1 192a F 4 SPr ἀπὸ κοινοῦ ἐκληπτέον τὸ ‘δεῖν βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖ τὸν πόλεμον’.
- 1 192b S <εὐθυναί>] αἱ βάσανοι.
- 1 193a S ἀπολογίαι καὶ κρίσεις φανεραὶ καὶ κάλλισται.
- 1 193b Pr <αὐτοῖς>] τοῖς λέγουσι.
- 1.194 Pr χρηστά δ’ εἶη παντὸς εἵνεκα] εὐχὴν προστίθῃσι τῇ συμβουλῇ, οἷον ‘εἴθε γένοιτο’, φησί, ‘χρηστά, καὶ προβαίη καλῶς διὰ πάντας, οἷον διὰ τοὺς πλουσίους τοὺς νεωτέρους τοὺς ῥήτορας’.
- 1 195a F 4 TBcAfVbWd οὐ κυρίως τὸ εἵνεκα σὺν τῷ ι· ποιητικὸν γάρ.
- 1 195b F 4 T OΛΥΝΘΙΑΚΟΣ B ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι] τοῦτον Διονύσιος (fr.
- 2 1a 15) προτάττει τῶν Ὀλυνθιακῶν, ἄρχοντάς τέ τινας καταλέγων καὶ ἐκ τοῦ προοιμίου πιστούμενος ἐκ περιχαρείας ληφθέντος. Καικίλιος (fr. 136) δὲ ἀντιλέγει πρῶτον ἀξιῶν τὸν πρῶτον νομιζόμενον. τὸ μὲν οὖν κατὰ τοὺς ἄρχοντας ἐν ἱστορίᾳ κεῖται καὶ ἴσως οὐκ ἀκριβῆ τὸν ἔλεγχον ἔχει· τὸ δὲ κατὰ τὸ προοίμιον οὐκ αὐτάρκες εἰς ἀπόδειξιν. ἑτέραν γὰρ ἔχει πρόφασιν τὸ νόημα. ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν Δημοσθένους εὐρίσκεται πρῶτος ὁ (1, 1) ‘ἀντὶ πολλῶν’· ἐκεῖ γὰρ τὸ συμφέρον μάλιστα τὴν πλείστην ἐξέτασιν εἴληφεν, ἐνταῦθα δὲ τὸ δυνατόν, οὐδεὶς δὲ περὶ τοῦ δυνατοῦ βουλεύεται μὴ πρότερον εἰ συμφέρει σκοπήσας. ἔπειτα παρείληφεν ἐν τῷ δευτέρῳ τινὰ ὡς ὁμολογούμενα, ἅπερ ἐν τῷ προτέρῳ μετὰ πολλῶν ἀποδείξεων κατεσκεύασεν, οἷον εὐθύς τὸ περὶ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας ἐνταῦθα μὲν ὡς ὁμολογούμενον ἐν προοιμίῳ τέθεικεν, ἐκεῖ (1, 10) δὲ δίκαιον λογιστὴν ἐζήτησε καὶ πολλὰς ἀποδείξεις ἐκόμισε τοῦ συμμάχους εἶναι τοὺς θεοὺς τῇ πόλει. πρόδηλον οὖν ὅτι διὰ τοῦτο νῦν οὐ κατεσκεύασεν ὅτι ἦν ἐν ἐκείνῳ πρότερον ἀποδείξας. Κεφάλαιον δὲ ἐν τῷ λόγῳ προηγούμενον καὶ μόνον ἐστὶ τὸ δυνατόν, καθαίρεσιν ἔχον τοῦ Φιλίππου. τούτου δὲ κατὰ σύμπαντα τὸν λόγον ἐξεταζομένου τρεῖς ἀπ’ αὐτοῦ πεπτῶκασιν ἀντιθέσεις· μία μὲν καθολικὴ (cf. 2, 6) ‘φοβερὸς ὁ Φίλιππος’, ἣν ἔλυσεν ἀπὸ τοῦ δικαίου, φήσας ὅτι ἀδικῶν ἠὲξήθη, καὶ κατέλεξε τὰς ἀδικίας καὶ τὰς ἀσεβείας τοῦ Μακεδόνο. εἰ δὲ τοῖς ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνονται οἱ κρείττους, ἀσθενὴς ἐστὶν ὁ Φίλιππος πολεμίους ἔχων τοὺς θεοὺς. τῶν γὰρ ἀντιθέσεων αἱ μὲν τοῖς ὁμοιογενέσι λύνονται κεφαλαίως, αἱ δὲ τοῖς ἑτερογενέσι, ὥσπερ κἀνταῦθα τὸ δυνατόν ἐλύθη τῷ δικαίῳ. ταύτης οὕτω λυθείσης τῆς ἀντιθέσεως δευτέρα πέπτωκεν ἀκολουθία (cf. 2, 9) ‘ἄλλ’ εἰ καὶ ὑποπτεύουσιν αὐτὸν τινες, ὅμως βίᾳ καθέξει τὰ πράγματα τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας προειληφέναι’. καὶ ταύτην ἔλυσεν ἀπὸ τοῦ δικαίου, φήσας ὅτι οὐ συνέστηκεν αὐτῷ μετ’ εὐνοίας τὰ πράγματα· Μακεδόνες αὐτὸν διὰ τοὺς συνεχεῖς πολέμους μισοῦσι, τῶν ξένων πεζέταιροι καὶ σώφρονες ἀπεληλαμένοι εἰσὶ καὶ τὰ ἐξῆς. μετὰ ταῦτα ἡ τρίτη ἐμπέπτωκεν ἀκολουθία (cf. 2, 22) ‘ἄλλ’ εἰ καὶ οὕτως ἔχει τὰ κατ’ αὐτόν, ὅμως εὐτυχὴς ἐστὶ καὶ διὰ τοῦτο φοβερὸς’. ταύτην ἔλυσεν ἀπὸ συγκρίσεως, ὅτι τῆς Φιλίππου τύχης μείζων ἢ τῆς πόλεως τύχη, διότι καὶ δικαιότερον πράττομεν, οὐκ ἀπολαύομεν δὲ αὐτῆς τῷ μηδὲν αὐτοὶ βούλεσθαι πράττειν. Μετὰ ταύτην οἱ ἐπίλογοι παρρησίας μεστοὶ καὶ ἀξιώματος. τὰ μὲν γὰρ ἐπιτιμᾷ, τὰ δὲ διορθοῦται, καὶ τοὺς μὲν αἰτιᾶται τῶν ῥητόρων, τοῖς δὲ συναγορεύει στρατηγοῖς καὶ πλουσίοις. ἐσχημάτισται δὲ ὁ ἐπίλογος ὁ ἐπὶ τῶν χρημάτων τῶν θεωρικῶν φανερώς μὲν μὴ λέγοντος διὰ τὸν νόμον, σχήματι δὲ πληροῦντος τὴν χρεῖαν. ποτὲ μὲν γάρ, φησιν, εἰσφέρετε χρήματα, ποτὲ δὲ ἡμεῖς αἴτιοι τοῦ μηδὲν γίγνεσθαι τῶν δεόντων, μὴ διδόντες χρήματα τοῖς στρατηγοῖς, ποτὲ δὲ ὅτι οὐ χρή τοὺς πλουσίους ἀναγκάζειν μόνους καὶ

τριηραρχεῖν καὶ λειτουργεῖν καὶ εἰσφέρειν. ἐξ ὧν ἀπάντων λεληθότως αὐτοὺς ἀναγκάζει τῶν θεωρικῶν ἀποστῆναι μηδαμόθεν ἄλλοθεν εὐπορεῖν δυναμένους. S (→ 1c) ἐπὶ .

2 1b .. μοι] ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦδε τοῦ λόγου καὶ τὰ κεφάλαια παραπλήσια τῷ πρώτῳ. διενήνοχε δὲ κατ' ἐκεῖνο μόνον, ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ζητεῖται εἰ χρή βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις, ἐν δὲ τούτῳ τὸ μὲν βοηθεῖν ἤδη δέδεικται, τὴν δὲ ῥώμην ὀκνοῦσι τοῦ Μακεδόνο· καὶ τὴν ἰσχύν, δι' ἣν μάλιστα καὶ τὴν δημηγορίαν ταύτην ὁ ῥήτωρ πεποιήται, ὥστε πλεονάζον ἐν τῷ λόγῳ εἶναι κεφάλαιον τὸ δυνατόν. F 4 TBcAfVbWd (→ 1d) ἄλλως εἰς τὸ αὐτό· μία πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀρετῇ προοιμίου τὸ παραμυθεῖσθαι τὰ λυποῦντα τὴν ὑπόθεσιν.

2 1c καὶ τῶν ἀντιπιπτόντων τὸ μὲν ὅλην παραλυπεῖ τὴν ὑπόθεσιν, τὸ δὲ πρὸς μέρος αὐτῇ ἀντιπίπτει. ἐνταῦθα τοίνυν πρὸς ἅπαντα μάχεται τὸν λόγον διὰ τὴν Φιλίππου δύναμιν, καὶ ὁ ἀκροατὴς δεδούλωται τὸ φρόνημα καὶ πάντας τοὺς τοῦ συμφέροντος ἀπωθεῖται λόγους, ὁ δὲ σύμβουλος οὐκ ἔχει πάροδον ἐπὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς ὑποθέσεως. τῶν γὰρ κεφαλαίων τὰ μὲν ἐξ αὐτῆς ἀνακύπτει τῆς τάξεως, οὐκ ὄντα πρῶτον γνῶριμα τοῖς ἀκροαταῖς οὐδὲ ἐπιζητούμενα παρ' αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ ἐν τῷ πανηγυρικῷ τοῦ Ἰσοκράτους· ἔνια δὲ εὐθύς καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου ζητεῖται παρὰ τῶν ἀκροατῶν, πρὸς ἃ δεῖ τὸν ῥήτορα τὴν ἀπάντησιν εὐθύς ἐκ προοιμίων ποιεῖσθαι· ὃ δὴ κάνταῦθα γέγονε. τῆς γὰρ δυνάμεως τοῦ Μακεδόνο· φοβούσης τοὺς Ἀθηναίους, ἐκ τῆς πρώτης ἐπιβολῆς ἀναιρεῖν πειράται τὸν φόβον, ἀντιτάξας τῇ Φιλίππου ῥώμῃ τὴν τῶν θεῶν συμμαχίαν· δεῖ γὰρ τοῖς ἰσχυροῖς τῶν ἀντιπάλων ἰσχυρότερα τὰ παρ' ἡμῶν ἀντιτιθέναι. φήσας δὲ ἐν πολλοῖς διαθεῖναι τοὺς θεοὺς τὴν ἑαυτῶν εὐνοίαν ἀκατάσκευον παρῆκε τὴν πρότασιν. ὅθεν καὶ μάλιστα δέικνυται δεύτερος ὢν οὗτος ὁ λόγος· ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ φησὶ (1, 10)· 'καὶ μοι δοκεῖ τις ἄν, ὦ Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστῆς'. νομίσας οὖν ἱκανῶς ἐκεῖ μεμαθηκέναι τὸν ἀκροατὴν περὶ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας, ἐνταῦθα λοιπὸν ὡς ὁμολογούμενον ἔθηκε, καὶ ἅπερ ἐκεῖ μετὰ ἀποδείξεων κατεσκεύασε, ταῦτα νῦν ὡς ὁμολογούμενα τέθεικεν εἰς ἐτέρων ἀποδείξιν αὐτοῖς χρώμενος. καὶ τὸ (2, 1) 'ἐπὶ πολλῶν' λαβὼν προλήψει κέχρηται πιστούμενος τὴν πρότασιν (τοῦ γὰρ εὖνους εἶναι τοὺς θεοὺς ἐπὶ τοῦ παρόντος τεκμήριον τὸ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν φανεράν γεγενῆσθαι τὴν εὐνοίαν), αἰνιττόμενος ὅτι ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ τοῦτο ἱκανῶς ἀπέδειξε, καὶ ἄλλως τὸ δυνατόν ἰσχυρὸν κατασκευάζων τῶν Ἀθηναίων καὶ φανεράν ἐχόντων τὴν εὐνοίαν. ἔστι δὲ τὸ προοίμιον οὐδὲν ἕτερον ἢ κατασκευὴ τοῦ δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων. S τῶν δὲ κεφαλαίων τὰ μὲν ἐξ αὐτῆς ἀνακύπτει τῆς τάξεως, οὐκ ὄντα πρῶτον γνῶριμα τοῖς ἀκροαταῖς οὐδὲ ἐπιζητούμενα παρ' αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς· ἔνια δὲ εὐθύς καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου ζητεῖται παρὰ τῶν ἀκροατῶν, πρὸς ἃ δεῖ τὸν ῥήτορα τὴν ἀπάντησιν εὐθύς ἐκ προοιμίων ποιεῖσθαι· ὃ δὴ κάνταῦθα γέγονε.

2 1d τῆς γὰρ δυνάμεως τοῦ Μακεδόνο· φοβούσης τοὺς Ἀθηναίους, ἐκ τῆς πρώτης ἐπιβολῆς ἀναιρεῖν πειράται τὸν φόβον, ἀντιτάσσων τῇ Φιλίππου ῥώμῃ τὴν τῶν θεῶν συμμαχίαν· δεῖ γὰρ τοῖς ἰσχυροῖς τῶν ἀντιπάλων ἰσχυρότερα τὰ παρ' ἡμῶν ἀντιτιθέναι. δέικνυται δὲ ὢν δεύτερος οὗτος ὁ λόγος ἐκ τῶνδε· ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ περὶ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας ἀποδείξιν παρασχὼν ἐνταῦθα ὡς ὁμολογούμενον ἔλαβεν. Ἰστέον δὲ ὅτι φησὶν ὁ Φιλόχορος (FGrHist 328 F 49—51) ὅτι τρεῖς βοήθειαι ἐπέμφθησαν, καθ' ἕκαστον λόγον μιᾶς πεμπομένης, ὡς τῆς πρώτης μὴ ἐξαρκούσης. κεφάλαια δὲ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἐπὶ πολὺ τὸ συμφέρον, ἐπ' ὀλίγον δὲ τὸ δυνατόν· ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐναντίον πολὺ μὲν τὸ δυνατόν, ὀλίγον δὲ τὸ συμφέρον. F 4 TBcAfVbWd (→ 1f) τὸ προοίμιον ἐξ ὑποδιαίρεσεως τόπος δεύτερος.

2 1e S ma δεύτερος τόπος τῶν ἐξ ὑποδιαίρεσεως προοιμίων, τὸ σχῆμα τοῦ λόγου ἐξ ἀορίστου προσλήψεως· εἰρηκῶς γὰρ τὸ 'ἐπὶ πολλῶν' ἀόριστον ἐπήγαγεν ὠρισμένον τὸ περὶ τῶν Ὀλυνθίων.

2 1f

ὅμοιον τούτῳ τὸ εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον τοῦ θεολόγου προοίμιον. F 2 A 2 STBcVbWd τοῖς γὰρ προσώποις καὶ πρὸ τῶν πραγμάτων ἴδιαι παρακολουθοῦσιν ὑπολήψεις.

2 1g A 2 T BcWd ἐκ περιχαρείας εἴληπται τὸ παρὸν προοίμιον.

2 1h A 2 <ἐπὶ πολλῶν>] λείπει πραγμάτων.

2.2 vr 2 TBc <ἐν τοῖς παροῦσι>] ἐν τῷ προσγενέσθαι ἡμῖν τοὺς Ὀλυνθίους συμμάχους.

2.3 STBc <τὸ γὰρ .

2 4a .. Φιλίππῳ ... γεγενῆσθαι>] τοῦτό ἐστιν ἡ δευτέρα πρότασις, ἣν ὡς ζητούμενην παρὰ τῶν ἀκροατῶν διὰ τὸν παρόντα φόβον κατασκευάζει τοῖς ἐφεξῆς, ἃ φθάνει ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ διδάξας, οὐ μὴν τῶν αὐτῶν ἕνεκ' ἐκεῖσε κἀνταῦθα παρείληπται· τότε μὲν γὰρ εἰς ἀπόδειξιν τῆς Φιλίππου πανουργίας καὶ ὅτι φανερός γενόμενος οὐ δυνήσεται παρακρούσασθαι τοὺς Ὀλυνθίους ('ἄπιστον γὰρ ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἄλλως τε κἀν χώραν ὅμορον ἔχωσι' [1, 5]), νῦν δὲ εἰς πίστιν τῆς εὐνοίας τῶν θεῶν· ἐκεῖ γὰρ ἀποδείξας συμφέρειν τῇ πόλει τὸ τῶν Ὀλυνθίων ἀδιάλλακτον, ἐνταῦθα ὡς ὁμολογούμενον εἰς πίστιν παρέλαβε τοῦτο τῆς εὐνοίας τῶν κρειττόνων. S ἀφ' ὧν καταβάλλει τὸν Φίλιππον ἀπὸ τε ῥώμης καὶ γνώμης, ἀπὸ τούτων συνιστᾷ τοὺς Ὀλυνθίους· καὶ πάλιν ἀφ' ὧν καταβάλλει τὸν Φίλιππον ἀπὸ τε τῆς δυσμενείας τῶν θεῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἀπιστίας τῆς πρὸς ἀνθρώπους, ἀπὸ τούτων συνιστᾷ τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τε τῆς εὐνοίας τῶν θεῶν καὶ ἀπὸ τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων.

2 4b πῶς γὰρ ἄπιστοι πρὸς ἀνθρώπους; ὅτι Ὀλυνθιοὶ τῷ Φιλίππῳ πολεμοῦσιν ἡμῖν προσερχόμενοι· ἐκ δ' αὖ τῶν ἐναντίων δυνάμεθα λαμβάνειν τόπους ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ἐναντίοις οὔσι. TBc <τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσαντας>] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.

2.5 F 1 vr 2 PrS καὶ χώραν ὅμορον] εἰ καὶ εἶχον, φησί, δύναμιν καὶ ἐζήτουν αὐτῷ πολεμεῖν, οὐκ ἂν ἠδύναντο, εἴ γε πόρρω που ᾤκουν αὐτοῦ.

2 6a TBcAfVbWd καὶ .

2 6b .. ὅμορον] ὅρα ὅπως ἀπὸ θεῶν ἀρξάμενος δευτέραν ἔταξε τὴν τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίαν. F 4 TBcAfVbWd τῇ ἐκείνου.

2 6c Pr δύναμιν τινα] ἀντὶ τοῦ σύμμετρον ἢ μεγάλην.

2 7a F 4 SWd ἐμπερίβολον τὸ χωρίον, κατ' ἔννοιαν ἔχον οὐκ ὀλίγα τὰ παρακολουθοῦντα.

2 7b F 4 S δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ] ὁ μὲν διαλεκτικὸς φιλονικεῖ πρὸς τὸν ἀντιλέγοντα· διὸ καὶ τῷ συμπεράσματι χρῆται, καθάπερ δεικνὺς ὅτι φανερώς ἐξήλεγξεν.

2.8 ῥήτωρ δὲ εἰ συλλογίζοιτο, φιλονικότερον καθίστησι τὸν ἀκροατὴν καὶ οὐκ εὐάγωγον πρὸς πειθῶ· διὸ καὶ τοῖς λεγομένοις ἐνθυμήμασι χρώμεθα, ἐν οἷς τὰς δύο προτάσεις εἰπόντες τὸ συμπεράσμα σιωπῶμεν, ἐκείνῳ καταλιπόντες αὐτὸ προσενθυμεῖσθαι· βούλεται γὰρ τι καὶ οἴκοθεν εἰς τὴν τῶν πραγμάτων εὔρεσιν ὁ ἀκροατὴς συμβάλλεσθαι. νῦν δὲ ἀναγκαίως ὁ ῥήτωρ ἐχρήσατο τῷ συμπεράσματι. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ κατασκευὴ τῆς προτάσεως διὰ πολλῶν γενομένη ἀνάγκη ἐνεποίησεν αὐτοῦ τοῦ προτεθέντος εἰς ἀπόδειξιν διὰ τοῦ συμπεράσματος ἀναμνησθαι· δεύτερον δέ, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀγῶσιν εἰκότως τὸ συμπεράσμα σιωπῶμεν· πολλῶν γὰρ ἤδη καὶ προειρημένων καὶ μελλόντων λέγεσθαι ῥαδίως ὁ ἀκροατὴς εὕρισκει τὸ σιωπηθὲν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος· ἐν δὲ προοιμίῳ μηδενὸς ἔτι ῥηθέντος οὐκ ἔχει πόθεν αὐτῷ προσνοῆσαι τὸ λείπον. οὐδὲν δὲ διαφέρει τὸ δαιμόνιον τοῦ θείου παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, ἀλλ' ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό. F 4 TBcVb Wd δεῖ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τοῦτό ἐστι τὸ συμπεράσμα τοῦ προοιμίου· δείξας γὰρ τοὺς θεοὺς εὖνους καὶ τοὺς συμμάχους βεβαίους καὶ τὸ δυνατόν τῶν Ἀθηναίων αὐξήσας καιρὸν ἔσχεν ἐπιτιμήσει χρήσασθαι, ἧ σωφρονίσας ἐπὶ τὰ πράγματα προὔτρεψε.

2 9a

φησὶν οὖν· μὴ προδῶται γενώμεθα τῶν ὑπαρχόντων καὶ δεδωρημένων ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν καὶ δόξωμεν αὐτοὶ καθ' αὐτῶν τὰ χερίστα βουλευέσθαι. F 4 ASTBcAfVbWd συμπέρασμα τοῦ προοιμίου.

2 9b F 1 A 2 S ὅπως μὴ χεῖρους] μὴ ἀνάξιοι φανῶμεν τῶν δεδομένων παρὰ τῶν θεῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων πραγμάτων.

2.10 A 2 S <τῶν ὑπαρχόντων>] ἤτοι τῶν δεδωρημένων ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν.

2 11a S ἡμῖν ἐκ θεῶν.

2 11b Pr <μᾶλλον δὲ>] προδιόρθωσις.

2 12a Ac ἐνδιάθετον τὸ σχῆμα.

2 12b F 4 S <προϊεμένους>] προδιδόντας.

2.13 F 4 νρ 2 <τὸ μὲν οὖν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] δεύτερον προοίμιον ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου.

2 14a F 4 S δεύτερον προοίμιον ἐκ προσοχῆς.

2 14b Ac Ἰωάννου Ἀθηναίου· τοῦτο σχῆμά ἐστι τὸ κατὰ παράλειψιν.

2 14c οὐκ ἠβούλετο μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ τὴν δύναμιν ἐξετάσαι τοῦ Μακεδόνα· ἡ δὲ αἰτία ἵνα μὴ φοβήσῃ μᾶλλον τοὺς Ἀθηναίους ἀποσχέσθαι τοῦ πρὸς αὐτὸν πολέμου. οὐκ ἠβούλετο δὲ πάλιν τελέως ταύτην ἀμνημόνευτον ἔᾶσαι, ἵνα μὴ αὐτὸ τοῦτο δόξη φοβούμενος ταύτην καταλιπεῖν. τί οὖν ποιεῖ; καὶ μνημονεύει κατὰ παράλειψιν καὶ τὴν αἰτίαν οὐ τὴν οὖσαν λέγει, ὅτι ἵνα μὴ φοβήσῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ἐτέραν, ἵνα μὴ δόξω, φησὶν, ὑμᾶς αἰσχύνουν καὶ ὀνειδίζειν. F 3 τὸ .

2 14d .. Ἀθηναῖοι] τὸ μὲν πρῶτον προοίμιον ἀπὸ τοῦ ἐπιχειρήματος τοῦ δυνατοῦ ληφθὲν σκοπὸν εἶχεν ἀπὸ τῆς προνοίας τῶν θεῶν τὸ δυνατόν τῶν Ἀθηναίων αὐξήσαι· τὸ δὲ δεύτερον περὶ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου τὴν ἐξέτασιν ἔχει, καθαίρεσιν ἔχον τῆς δυνάμεως ὅσῃν ἔξεστιν ἐν προοιμίοις ἐργάσασθαι. F 4 S (→ 14e) TBcAfVbWd ἐπεὶ δὲ πολλάκις τοῖς τεχνικοῖς θεωρήμασιν ὡς νοήμασι χρώμεθα, τοῦτο καὶ νῦν ὁ ῥήτωρ πεποίηκεν.

2 14e εἰδὼς γὰρ ὅτι δυνατόν ἐστι προτρέπειν τοὺς οἰκείους καὶ ἐπαινοῦντα τοὺς πολεμίους καὶ ψέγοντα (ὁ μὲν γὰρ ἔπαινος τῶν ἐχθρῶν ζῆλον ἡμῖν κινεῖ πρὸς αὐτούς, ὁ δὲ ψόγος εἰς ἀγανάκτησιν ἄγων παροξύνει), τὸ μὲν θεώρημα ὡς νόημα εἶπεν, ὅτι ἐξῆν ὑμᾶς προτρέπειν ἐπαινοῦντα τὸν Φίλιππον, νῦν δὲ οὐ τοῦτο ποιῶ. καὶ προσποιεῖται μὲν παραλιπεῖν, ἐν οἷς δὲ τὴν αἰτίαν παραδίδωσι τῆς παραλείψεως, ἐν τούτοις ἐπαινεῖ τὸν Φίλιππον. τοῦτο δὲ ποιεῖ ἵνα καὶ χρώμενος μὴ δοκῇ κεχρησθαι καὶ ἵνα παροξύνῃ διὰ τοῦ ζήλου τὸν ἄνθρωπον, οὐ προσποιεῖται δὲ φανερώς ἐπαινεῖν, ἵνα μὴ τὸν φόβον αὐξήσῃ τῶν Ἀθηναίων. S οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι] κατὰ μὲν τὸ ἀληθές οὐ βούλεται αὐτοῦ τὴν δύναμιν διελθεῖν, ἵνα μὴ φοβήσῃ τοὺς Ἀθηναίους· ὑπωπτεύετο γὰρ συμμάχους ἔχειν πολλοὺς· προσποιεῖται δὲ τὴν δόξαν παραιτεῖσθαι, ἵνα, φησί, μὴ φιλοτιμίαν ἐκείνῳ περιποιήσω δι' ὧν αὖξω αὐτόν.

2 14f TBcAfVb Wd <διὰ τί;>] κατασκευὴ τοῦ δευτέρου προοιμίου.

2.15 F 1 S <ὑπὲρ τούτων>] τῶν τοῦ Φιλίππου.

2.16 Pr ὁ μὲν γὰρ] σημειῶσαι, χιαζομένη περίοδος τετράκωλος, ἔχουσα δύο προτάσεις καὶ δύο ἀποδόσεις.

2 17a F 1 TBc (→ 17c) Wd χιαζομένη τετράκωλος περίοδος.

2 17b ἡ περίοδος δύο ἔχει προτάσεις καὶ δύο ἀποδόσεις. S (→ 17d) ἦν φησὶν ὁ Ἑρμογένης (p.

2 17c 182, 9) ἐν τῇ αὐτοῦ τέχνῃ καὶ ἀναστρέφεσθαι καὶ χιάζεσθαι· εἰσὶ γὰρ καὶ τινες περίοδοι ἀναστρεφόμεναι μὲν μὴ χιαζόμεναι δέ, ὡς ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην (20, 2)· ἐν μὲν γὰρ τῷ γράψαι

‘μηδέν’ εἶναι ἀτελῆ· τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν ἀτέλειαν, ἐν δὲ τῷ προσγράψαι ‘μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι’ ὑμῖν τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι’. καλεῖται δὲ τετράκωλον διὰ τὸ εἰς τὴν πρώτην πρότασιν οἰκείαν ἀπόδοσιν ἔχειν ὁμοίως καὶ εἰς τὴν δευτέραν. Bc ὁ μὲν γὰρ] ἡ βάσις τοῦ προοιμίου, ἣτις ἐστὶν αἰτία τῆς ἀξιώσεως καὶ ἄπτεται αὐτοῦ τοῦ πράγματος, παροξύνουσα τοὺς Ἀθηναίους πρὸς πόλεμον μετὰ τὸ ἀνεικέναι αὐτοὺς τῆς ἀθυμίας.

- 2 17d S ὑπὲρ τὴν ἀξίαν] ἔτι κέχρηται τοῖς ἐπαίνοις, οὐ μὴν ἐκβαίνει τὸ μέτριον ὥστε καὶ φοβεῖν· οὐ γὰρ εἶπεν ἀπλῶς ὅσα κατώρθωσεν, ἀλλ’ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν’, ὥστε καὶ τὰ κατορθώματα μὴ σφόδρα μεγάλα νομίζεσθαι ταπεινῶν ὄντων Μακεδόνων.
- 2.18 S ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω] πάλιν προσποιούμενος παραλιπεῖν ἐπιμένει τοῖς αὐτοῖς λέγων· ‘ἐνθένδ’ ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγεννημένον’.
- 2 19a ἔστι δὲ τοῦτο καὶ καθαιρετικὸν τῆς τοῦ Φιλίππου δυνάμεως, εἵπερ αὐτὸν δύο ἢ καὶ τρεῖς τῶν Ἀθηναίων ἠῦξησαν. S τὸ σχῆμα μερισμός.
- 2 19b T <καὶ γὰρ εἰ>] συμπέρασμα τοῦ δευτέρου.
- 2.20 F 4 S ma T <ἐνθένδ’ ἂν>] ἡγουν ἀπὸ τῶν ῥητόρων τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἀπὸ τοῦ τοὺς Ἀθηναίους χρῆσασθαι τοῖς πράγμασι μὴ προσηκόντως.
- 2 21a S ἐνθένδ’ ἂν] ὅ ἐστιν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων.
- 2 21b αἰνίττεται δὲ εἰς τοὺς φιλιππίζοντας ῥήτορας. TBc ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει] τρίκωλος αὕτη περίοδος ἔχουσα μίαν πρότασιν δίκωλον καὶ μίαν ἀπόδοσιν.
- 2 22a F 4 S (→ 22c) TBcAfVbWd (→ 22b) ὧν .
- 2 22b .. ὀφείλει] ὑπὲρ ὧν οὖν ἠύξηκασιν οὕτω Φίλιππον οὗτοι οἱ προδόται (καὶ ἔδει αὐτὸν μὲν Φίλιππον χάριν αὐτοῖς ὁμολογεῖν, ἡμᾶς δὲ δίκην αὐτοὺς εἰσπράττεσθαι), ὑπὲρ τούτων, φησίν, οὐκ εὐκαιρόν μοι τὸ λέγειν νῦν δοκεῖ· οὐ γὰρ περὶ τούτων εἰσῆλθον κατηγορίαν ἐνστήσασθαι, ἀλλὰ συμβουλευσαι περὶ Ὀλυνθίων. TBcVbWd λύσις τοῦ ἀντιπίπτοντος.
- 2 22c ἀντέπιπτε γὰρ ‘διὰ τί οὐ γράφεις καὶ κατηγορεῖς;’ S <τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ>] συμπέρασμα.
- 2.23 vr <πεπολιτευμένοις>] ἥτοι τοῖς ῥητορσιν, ἢ ἀντὶ τοῦ τοῖς πεπραγμένοις.
- 2.24 S <λαβεῖν>] παρ’ αὐτῶν.
- 2.25 Pr <οὐχὶ νῦν ὁρῶ>] οὐ γὰρ συνῆλθε κατηγορίαν ἐνστήσασθαι, ἀλλὰ συμβουλευσαι.
- 2.26 Pr <τοῦ λέγειν>] ἡγουν τοῦ λέγειν ὑπὲρ τῶν πεπολιτευμένων ὑπὲρ ἐκείνου.
- 2.27 Pr ἃ δὲ καὶ] αὕτη δὲ ἔχει πρότασιν μίαν τρίκωλον καὶ ἀπόδοσιν μονόκωλον· τέσσαρα γὰρ κῶλα ἔχει.
- 2.28 F 2 SAfVbWd χωρὶς τούτων] χωρὶς τοῦ παροξυνθῆναι ἐπὶ τὸν πόλεμον διὰ τῆς κατηγορίας τῶν προδοτῶν.
- 2.29 TBc <κατ’ ἐκείνου φαίνεται ἂν ὀνειδῆ>] ἰδοὺ παραδίδωσιν ἡμῖν, πότε δεῖ ἐκ τῆς τῶν ἐναντίων δόξης παροξύνειν οἷς προτρέπομεν, ὅτε εἰσὶ τὰ μεγαλεῖα ἐκείνων ἐξ ἄλλων τινῶν καὶ οὐκ ἐκ τῶν προτρεπομένων, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν (3—4) ἐποίησεν ἐν οἷς διέξεισι τὴν σπουδὴν τοῦ Φιλίππου.
- 2.30 ἐκεῖσε γὰρ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει βαρὺς, οὐ τοῖς Ἀθηναίοις, ἐνταῦθα δὲ ἐπεὶ ἐν τῷ τοὺς Ἀθηναίους βλάπτειν γέγονε μέγας ὁ Φίλιππος, παραιτεῖται λέγειν, καὶ ἔστι μέθοδος δεινότητος, ἵνα μὴ φοβερώτερον καταστήσῃ τὸν Φίλιππον, ἀλλ’ ἐκ τῆς γνώμης διαβάλλῃ. TBc <ταῦτ’ εἰπεῖν πειράσομαι>] ἵνα μὴ δόξῃ πρὸς χάριν Ἀθηναίων διαβάλλειν τὸν Φίλιππον, τοῖς πράγμασι πιστοῦται τὰ ῥήματα καὶ δείκνυσιν αὐτὸν διὰ τε τῆς ἐπιπορκίας καὶ τῆς ἀπιστίας καὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων πολέμιον.

- 2.31 F 4 STBcWd <τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον>] τρίτον προοίμιον.
- 2 32a ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ δυνατοῦ εἰλημμένον. F 1 A 2 τὸ .
- 2 32b .. ἐπίορκον] ἔστι μὲν οὖν τρίτον τοῦτο προοίμιον, οὐ μὴν τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχον τοῖς προειρημένοις. ἐκεῖνα μὲν γάρ ἐστιν ὅλης τῆς ὑποθέσεως· τὸ μὲν γὰρ πρότερον περὶ τοῦ δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων, τὸ δὲ δεύτερον περὶ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου, τὸ δὲ δυνατόν κεφάλαιον ὅλον συνέχει τὸν λόγον· τοῦτο δὲ μερικόν ἐστι προοίμιον, κατασκευὴν ἔχον τῶν ἔγγιστα· ἐπειδὴ γὰρ μέλλει τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἐξετάζειν τοῦ Μακεδόνα, αἰτίαν ἀποδίδωσιν ἐν τῷ προοιμίῳ προλαβὼν δι' ἣν μέλλει τοῦτο ποιεῖν. F 4 (→ 32d) S (→ 32c) TBcAfVbWd (→ 32d) τὸ .
- 2 32c .. ἐπίορκον] τοῦτο γὰρ μάλιστα ἴδιον τῆς Δημοσθένους δεινότητος τὸ προλαβεῖν ταῖς προκατασκευαῖς τὸν ἀκροατὴν, ὥστε ἀδεῶς παραδέχεσθαι τὰ μέλλοντα λέγεσθαι. τοῦτο κὰν τῷ κατὰ Κόνωνα (cf. 54, 3—6) ἐποίησεν· ἵνα γὰρ μὴ ἀπίθανος εἶναι δόξη τοσαύτας πληγὰς καὶ ὕβρεις εἰς αὐτὸν γεγενῆσθαι λέγων, προέλαβε διὰ τῆς κατασκευῆς τὸν ἀκροατὴν εἰπὼν ὅτι κατὰ τὸ στρατόπεδον συσκηνοῦντων τῶν περὶ τὸν Κόνωνα πολλὰ παρ' αὐτῶν ἐγίγνετο καὶ ἄλλα ὕβριστικά μεθύνων. S ἄλλως· ἰστέον ὅτι τὸ δεύτερον καὶ τρίτον προοίμιον εἰς καθαίρεσιν Φιλίππου ἔλαβεν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ ἀπὸ τῆς ῥώμης αὐτὸν καθεῖλεν, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ ἀπὸ τῆς γνώμης καὶ τοῦ κρείττονα εἶναι πολεμίους· ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐπιχειρήματος, ἥτοι τοῦ δυνατοῦ, ἀμφοτέρω, ἐπειδὴ φοβερός ὁ Φίλιππος δοκῶν καὶ δυνατὸς ἐφόβει τοὺς Ἀθηναίους.
- 2 32d καὶ ἡ πᾶσα σύστασις τοῦ λόγου ἐπὶ τὸ δυνατόν κεφάλαιον ἀνάγεται. F 4 TBcVbWd <ἐπίορκον>] σημειῶσαι· διὰ τοῦ εἰπεῖν 'ἐπίορκον' θεοῖς ἐχθρὸν αὐτὸν ἀπέφηνεν, διὰ δὲ τοῦ 'ἄπιστον' τῶν ἀνθρώπων πολέμιον κατέστησεν.
- 2.33 F 2 TBcVbWd <κενὴν>] ματαίαν καὶ χωρὶς ἐλέγχου.
- 2.34 Pr τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πώποτε] πρότασίς ἐστι καὶ αὕτη καὶ ἡ ἄλλη ἄνευ κατασκευῆς.
- 2.35 ὥς γὰρ ὁμολογούμενα ἔλαβεν, ἵνα μὴ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι τοιοῦτος οἶον καὶ ὁ λόγος ἀποδείκνυσιν. A 2 R καὶ βραχέος λόγου] τοσοῦτον ἔλεγε σχῆμα· ἐπειδὴ πάντα ὅσα εἶπε καὶ ἔπραξε Φίλιππος ὑπέσχετο εἰπεῖν, τοῦτο δὲ μακρολογίας, παρεμυθήσατο τὸν λόγον εὐθύς.
- 2 36a F 4 S καὶ .
- 2 36b .. λόγου] ἐπειδὴ τὸ πάντα ὅσα εἶπε καὶ ἔπραξε Φίλιππος ἐπαγγείλασθαι εἰπεῖν ὑπόνοιαν ἐδίδου μακρολογίας, πολεμία δὲ αὕτη τοῖς ἀκροαταῖς, τῷ συντόμῳ τῶν λόγων παρεμυθήσατο. TAfVbCaWd <συμβαίνει δεῖσθαι>] κατὰ τὸ τέλος πάρισον.
- 2 37a καὶ ἐν τῷ τρίτῳ Ὀλυνθιακῷ πάρισον κατὰ τὸ τέλος (3, 19) 'ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορεῖσθαι πρὸς ἃ δεῖ'. TBcWd πάρισον κατὰ τὸ τέλος.
- 2 37b S τοῦ τ' ἐκεῖνον ὅπερ] ὅρα ὅπως μίγνυνται αἱ ἰδέαι παρὰ τῷ ῥήτορι· ἐνταῦθα γὰρ ἐστὶν ἀμφοτέρω τὰ ὑπερβατά· διὰ μὲν τοῦ 'φαίνεσθαι' ὑπερβατὸν καθ' ὑπέρθεσιν (τὸ γὰρ ἄρθρον κεῖται ἀνὰ μέρος), διὰ δὲ τοῦ μέρους 'ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει' ὑπερβατὸν κατὰ παρένθεσιν.
- 2.38 τοῦτο γοῦν ἐστὶ τῆς περιβολῆς, ἐκεῖνο δὲ τοῦ κάλλους, ἅπερ ἀμφοτέρω ἔμιξεν. BcOb ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει] ὑπερβατὸν κατὰ παρένθεσιν, ὃ λέγεται ἐκ περιβολῆς.
- 2.39 vr 2 Wd <φαῦλον>] ἀντὶ τοῦ εὐτελεῖ τινές.
- 2 40a S εὐτελές.
- 2 40b vr 2 πάντα διεξελέλυθεν] ὥστε νῦν αὐτὸν εἶναι λοιπὸν εὐκαθαίρετον.
- 2 41a

εἰ γὰρ οὐκέτι προσθήκην αὐτῷ λαμβάνει τὰ πράγματα, μένειν δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν οὐχ οἷόν τε τὰ ἀνθρώπινα, καθὼς φησιν αὐτὸς ἐν τετάρτῳ (4, 8) ‘μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετε ἐκεῖνῳ πεπηγέναι’, δηλὸν ὅτι πρὸς καθαίρεσιν ἤκει λοιπὸν αὐτῷ τὰ τῆς δυνάμεως. F 4 STBCAfVbWd ἀντὶ τοῦ οὐδεμίαν ἔτι εὐρίσκει μηχανήν· πάσας γὰρ διήλθε καὶ πάντες αὐτὸν ἔγνωσαν.

- 2 41b TBcAfVbWd μέγας ηὐξήθη] εἰώθασιν οἱ Ἀττικοὶ προλαμβάνειν ἐν συντάξεσι καὶ ἀντὶ τοῦ μέρους λέγειν τὸ πᾶν, ὡς τὸ ‘ἄραι μεγάλα τὰ ταπεινά· ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ ‘ποιῆσαι μεγάλα’ ὅπερ ἡγουν τὸ ‘ποιῆσαι’ οἷον τὸ ‘ἄραι’, ὥσπερ κἀνταῦθα ‘μέγας ηὐξήθη’· ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ ‘ἐγένετο μέγας’ ὅπερ οὖν ἔμελλεν εἰπεῖν πρὸς συμβίβασιν τῆς λέξεως οἰονεῖ ἐρμηνείαν, τοῦτο τίθησι διὰ τῆς φράσεως πρόδηλον, οὐκ ἐξ ἄλλου δὲ ἢ τὴν λέξιν τιθέναι τῆς ἐρμηνείας εἰς τὴν φράσιν.
- 2 .42 Bc ἐγὼ μὲν γὰρ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἐντεῦθεν εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐνέβαλε τὸ δυνατόν, ἀπὸ λύσεως ἀρξάμενος· ἢ γὰρ ἀντίθεσις ἐστὶν ‘ἀλλὰ φοβερός ὁ Φίλιππος’, ἦντινα φανερώς μὴ θεὸς ἐπάγει τὰς λύσεις.
- 2 43a ὅταν μὲν γὰρ πρὸς τὸν ἀντίδικον ἔχωμεν ἀναγκαίως μέλλοντα χρῆσθαι ταῖς ἀντιθέσεσι, κἂν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν, τότε δεῖ φανερώς τιθέναι τὰς ἀντιθέσεις· ὅταν δὲ αὐτὸς καθέζεται παρ’ ἑαυτῷ τὴν ἀντίθεσιν ἔχων ὁ ἀκροατής, τότε χρὴ λύειν καὶ μὴ τιθέντα, ὅπερ καὶ νῦν γέγονεν. εἰσελήλυθε γὰρ αὐτὸς ὁ δῆμος πεφοβημένος τὸν Φίλιππον, ὥστε περιττὸν ἦν τιθέναι ταύτην δι’ ἣν σκεψόμενοι συνήλθον. F 4 STBcVbWd συνδρομῇ δὲ κέχρηται μεθ’ ὑπερβολῆς, ἵνα μὴ τοῖς φανερώς μαχομένοις ἀπίθανος δοκῇ.
- 2 43b τὸ γὰρ ‘σφοδρὰ ἡγούμην φοβερόν καὶ θαυμαστὸν’ συντρέχοντός ἐστι τῇ κοινῇ δόξῃ τοῦ δήμου καὶ τῇ φήμῃ τῇ περὶ Φιλίππου. ἵνα δὲ δόξη εἶναι πιθανός, ἀφίστησι τὴν συνδρομὴν διὰ τῆς λύσεως. S ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων, τὸ δυνατόν.
- 2 43c F 1 ἀρχὴ ἐστὶ τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου.
- 2 43d A 2 S ma <καὶ αὐτὸς>] ὥσπερ οἱ ἄλλοι.
- 2 .44 Pr δίκαια] τὸ ‘δίκαιον’ ἐνταῦθα οὐ προηγουμένην ἔχει ἐξέτασιν, ἀλλ’ εἰς κατασκευὴν ἐλήφθη τοῦ μὴ εἶναι φοβερόν τὸν Φίλιππον, ἀλλ’ εὐκαθαίρετον· εἰ γὰρ ἐστὶν ἀσεβὴς καὶ ἐπίορκος, δυσμενεῖς ἔχει τοὺς θεούς.
- 2 .45 S νῦν δὲ θεωρῶν] τὸ ὑπερβατὸν οὕτω ‘νῦν δὲ εὐρίσκω τὸν Φίλιππον τὴν ἡμετέραν εὐήθειαν τούτῳ προαγόμενον’, ὃ ἐστὶ διὰ τούτου, ὥσπερ ὠνησάμενον τὴν ἡμετέραν μωρίαν καὶ δυνηθέντα ἡμᾶς ἀπατήσαι διὰ τοῦ ὑπισχνεῖσθαι ἡμῖν παραδοῦναι τὴν Ἀμφίπολιν.
- 2 .46 ὑπισχνεῖτο γὰρ σώσειν αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ προσδέξαιντο τοὺς Ὀλυνθίους εἰς φιλίαν καὶ συμμαχίαν δοῖεν αὐτοῖς. ἐξ ὧν πεισθέντες Ἀθηναῖοι τούτους ἀπήλασαν τέως, πάλιν δὲ εἶχον πρὸς αὐτοὺς φιλίαν. εἴτα ὁρῶν ὁ Φίλιππος ὅτι ἀσθενεῖ πρὸς Ὀλυνθίους μαχόμενος διὰ τὸ μὴ καθαρώς ἀποστῆναι αὐτῶν τοὺς Ἀθηναίους, χαρισάμενος αὐτοῖς τὴν Ποτίδαιαν ἀπέστησεν Ἀθηναίων· φησὶ γὰρ ὅτι καὶ τούτους ἠπάτησεν. ὅρα δὲ πῶς, εἰπὼν Ἀθηναίους ἠπατησθαι καὶ Ὀλυνθίους, τοὺς Ἀθηναίους προέταξεν, ἵνα συγγνώμην ἔχωσιν Ὀλυνθιοὶ δευτέροι ἀπατώμενοι μετὰ Ἀθηναίους τοὺς σοφωτάτους· τὸ αὐτὸ δὲ ‘θρυλούμενον’ μὲν παρ’ ἡμῖν, ‘ἀπόρητον’ δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ὄν. ST BcVbCaWd τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν] οὐκ εἶπεν δὲ ‘ἡμετέραν’, διὰ τὸ ἐπαχθὲς καὶ ἑαυτὸν συνάπτων τῷ ἐγκλήματι.
- 2 47a φασὶ δὲ τινες ὅτι οὐ πάντοτε μωρίαν ἢ εὐήθεια σημαίνει, ἀλλ’ ἔστιν ὅτε πραότητα καὶ ἐπιείκειαν καὶ τὸ ἀπλοῦν· ὅπερ καὶ νῦν βούλεται σημαίνειν. F 4 νρ 2 TBcAfVbWd νῦν τὴν πραότητα καὶ ἐπιείκειαν καὶ τὸ ἀπλοῦν.
- 2 47b S ἀπλότητα καὶ ἀπονηρευσίαν.
- 2 47c

Pr τὸ κατ' ἀρχὰς] πρῶτους ἔδειξεν ἡπατημένους Ἀθηναίους, σφόδρα δεινῶς αὐτοὺς ἐκείνους μάρτυρας τῆς ἀπιστίας Φιλίππου ποιούμενος, εἶτα καὶ πιθανὸν ποιῶν τὸ πολλοὺς ἄλλους ἡπατῆσθαι παρὰ τοῦ Μακεδόνο.

2. 48 εἰ γὰρ οἱ σοφώτατοι τῶν Ἑλλήνων ἡπατήθησαν, τί παράδοξον Ὀλυνθίους καὶ Θετταλούς; πρὸς δὲ τούτοις καὶ συνέστησε τὴν ποιότητα τῶν Ὀλυνθίων· ἐκ πολλοῦ γὰρ εὖ διάκεινται πρὸς τὴν πόλιν. S ἀπήλαυνόν τινες] δέον εἰπεῖν ἀπηλάσατε ὑμεῖς (ἡ γὰρ πόλις πᾶσα ἦν ἡ τοῦτο ποιήσασα) ὁ δὲ εἰς τοὺς ῥήτορας ἀπωθεῖται τὸ ἔγκλημα.

2. 49a ἐμφαντικῶς δὲ εἶπεν ἐνθένδε, οἷον ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀπὸ τοῦ χωρίου ὥσπερ τοῦ Ἑλέου, ἔνθεν Ἡρακλεῖδαι ἐσώθησαν, ἀπήλαυνον οὗτοι τοὺς ἰκέτας. F 4 STBCAfVbWd οἱ τούτῳ χαριζόμενοι.

2. 49b Pr καὶ τὸ θρυλούμενον] ἡπάτα γὰρ ἡμᾶς λέγων τὸ θρυλούμενον παρ' ὑμῖν κατορθοῦν ἐν ἀπορρήτῳ· ἐθρύλουν γὰρ πάνυ αὐτὸ ποθοῦντες.

2. 50a ὁ δὲ νοῦς αὐτὸς ὅτι ὅπερ ἐβούλεσθε, τοῦτο ποιῆσαι ἔλεγε σιγῇ, ἵνα μὴ μαθόντες οἱ ἐναντίοι κωλύσωσιν. ἔστι δὲ τοῦτο ὁ Ὠρωπός. ἴν' οὖν, φησί, μὴ ἐναντιωθῶσιν <οἱ> Θηβαῖοι, λάθρα αὐτὸ κατορθοῖ. ἦν γὰρ μεταξὺ τῆς Βοιωτίας καὶ τῶν Ἀθηναίων ὁ Ὠρωπός. A 2 νρ 2 R καὶ .

2. 50b .. θρυλούμενον] οὐ τὸν Ὠρωπόν, ὥσπερ ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου (19, 326), σημαίνει τὸ 'θρυλούμενον', ἀλλ' ἐπειδὴ Ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ Θράκης ὑπέσχετο σώσειν τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ προσδέξαιντο τοὺς Ὀλυνθίους. τὸ δὲ αὐτὸ τὸ 'θρυλούμενον' μὲν παρ' ἡμῖν, ἀπόρρητον δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ὄν. διὰ τί δὲ ὑποσχόμενος ἐπιόρκον ἐλέγξειν τὸν Φίλιππον, οὐδαμοῦ περὶ ἐπιορκίας ἐμνημόνευσεν; ὅτι ὡς ὁμολογούμενον αὐτὸ παρέλιπε. δῆλον γὰρ ὅτι ἐν οἷς συνετίθετο πρὸς τὰς πόλεις καὶ ὅρκους ἐδίδου, παρέβαινε δὲ τὰς συνθήκας, παρέβαινε καὶ τοὺς ὅρκους. Ἔτι πρὸς τούτῳ κάκεῖνο ζητητέον. καταδρομὴν ποιεῖται τοῦ Μακεδόνο, καθ' ἣν ποιότητα ἐξετάζει τοῦ προσώπου, καὶ φαμὲν εἶναι συμβουλευτικὸν τὸν λόγον. ὁμοίως ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους τὴν ποιότητα ἐξετάζει τὴν Χαριδήμου, καὶ φαμὲν εἶναι δικανικὸν τὸν λόγον. ὁμοίως ἐν τοῖς ἐπιδεικτικοῖς ποιότητα ἐξετάζομεν τοῦ προσώπου πότερον ψεκτὸν ἢ ἐπαινετόν. εἰ τοίνυν ἐν πᾶσι τοῖς εἵδεσιν ἡ ποιότης ἐξετάζεται, τίνα φήσομεν εἶναι τὴν διαφορὰν; ἀπὸ τε τῶν ἄλλων καὶ τῶν σκοπῶν τὸ εἶδος κανονίζομεν. ἂν μὲν τιμωρίαν βυλόμενοι λαβεῖν τὴν ποιότητα ἐξετάζωμεν, δικανικὸν τὸ εἶδος ἂν δὲ πρὸς τὸ συμφέρον ἀποβλέποντες, συμβουλευτικόν· ἂν δὲ πρὸς τὸ καλὸν μόνον σκοποῦντες, ἐπιδεικτικὸν γίγνεται τὸ εἶδος. S καὶ .

2. 50c .. θρυλούμενον] λέγουσιν γὰρ ὅτι Πύδνα χωρίον Μακεδονίας, Ποτίδαια δὲ τῆς Θράκης, καὶ ἡ μὲν Πύδνα ὑπήκοος ἦν Φιλίππῳ, ἡ δὲ Ποτίδαια τοῖς Ἀθηναίοις. ἐγένετο δὲ ποτε τὴν μὲν Ποτίδαιαν ἀποστῆναι πρὸς Φίλιππον, τὴν δὲ Πύδναν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. ἐκάτεροι δέ, οἳ τε Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φίλιππος, τῶν ἰδίων ἐπεθύμουν. τοῦτο οὖν ἔλεγεν ὁ Φίλιππος, ὅτι τὸ θρυλούμενον τοῦτο καὶ ποθοῦμενον ἐν ἀπορρήτῳ κατασκευάσω. διὰ τί δὲ ἐν ἀπορρήτῳ; ἵνα μὴ ἐκάτεροι μαθόντες φυλάζωνται, οἳ τε Ποτιδαῖται καὶ οἱ Πυδναῖοι. Θεόπομπος (FGrHist 115 F 30 b) δὲ φησιν ὅτι περὶ Πύδνης μόνον καὶ Φιλίππου, ἵνα δῶ αὐτὸς μὲν Ἀθηναίοις Ἀμφίπολιν, δέξεται δὲ παρ' αὐτῶν τὴν Πύδναν αὐτοῦ οὔσαν. καὶ τὸ 'ἀπόρρητον' δὲ ἵνα μὴ μαθόντες οἱ Πυδναῖοι φυλάζωνται· οὐ γὰρ ἐβούλοντο εἶναι ὑπὸ τὸν Φίλιππον. STBCAfVbCaWd ὑφ' ἡμῶν κάκεῖνου.

2. 50d Pr προσαγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων] ἀπὸ κοινοῦ τὸ 'εὐρίσκω προσαγαγόμενον'.

2. 51 ὅρα δὲ ὅτι ἐπὶ μὲν Ἀθηναίων 'εὐθήθειαν' εἶπεν, ἐπὶ δὲ Ὀλυνθίων 'φιλίαν'. F 4 STWd <συμμάχουσ>] τοὺς Ποτιδαιάτας.

2. 52 SPr <ἐκείνοισ>] ἦτοι τοῖς Μακεδόσι.

- 2.53 S Θετταλούς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα] εἰκότως τοὺς Θετταλοὺς τελευταίους ἡπάτησεν ὡς εὐχερεῖς ὄντας καὶ μὴ δυνηθέντας ἀπὸ τῆς Ὀλυνθίων καὶ Ἀθηναίων ἀπάτης σωφρονισθῆναι.
- 2.54 F 4 STBCAfVbWd <ὅλωσ>] καθόλου.
- 2.55a F 4 S ἔστι δὲ τὸ σχῆμα περιοχή.
- 2.55b S ὄντινα οὐ πεφενάκικεν] ἐπεὶ στρατηγικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ φενακίζειν τοὺς πολεμίους, διὰ τοῦτο ἐνήλλαξεν εἰπὼν ‘τῶν αὐτῶ χρησαμένων’, ὅτι Φίλιππος οὐ τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τοὺς φίλους ἀπατᾷ· τοῦτο δὲ ἀπιστίας τεκμήριον.
- 2.56a εἴρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς φενάκης, τῆς προσθετῆς κόμης ἣτις ἔνεκεν ἀπάτης γίνεται· προσποιεῖται γὰρ περιτιθέναι κόσμον ὥνπερ οὐ κέκτηται. F 4 TBcAfVbWd τοῦτο φησὶ διὰ τὸ φενακίζειν τοὺς πολεμίους.
- 2.56b S ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἦρθη μέγας] ὥσπερ, φησὶ, διὰ τῆς ἀγνοίας γέγονε μέγας, οὕτως ὀφείλει διὰ τῆς γνώσεως καθαιρεθῆναι πάλιν.
- 2.57a STBC AfVbWd σημείωσαι, ἐνθύμημα ὃ καλεῖται ἀκολουθία.
- 2.57b F 2 vp 2 PrTBcWd ἀγνοούντων καὶ διὰ τοῦτο ἀπατηθέντων.
- 2.57c Pr <διὰ τῶν αὐτῶν>] εἰς γνώσιν ἐλθόντων ὅτι ἡπάτηνται· διὸ κατ’ αὐτοῦ ὁρμήσουσιν.
- 2.58 Pr <ἔνεκα ἑαυτοῦ>] ἀλλ’ οὐχ ἔνεκα αὐτῶν.
- 2.59 Pr <καιροῦ>] ἀντὶ τοῦ ἀτυχίας.
- 2.60 F 4 S παρελθὼν] σημείωσαι, τὸ σχῆμα πρόκλησις.
- 2.61 F 4 vp 2 PrBc <μᾶλλον δ’ ὑμῖν δειξάτω>] τὸ σχῆμα ἐπιδιόρθωσις.
- 2.62a vp 2 TBc μᾶλλον .
- 2.62b .. δειξάτω] τοῦτο λέγεται ἐπανόρθωσις. εἰ ἐμὲ γάρ, φησιν, ἀνάξιον νομίζει τοῦ μαθεῖν, ὑμῖν δειξάτω. ὅρα δὲ πῶς τὸ μὲν ἀμφίβολον ἔφυγε, τὸ δὲ ὁμολογούμενον εἴρηκεν. ἀμφίβολον μὲν γὰρ τὸ ‘λεγέτω μοι ὅτι οὐκ ἔστιν ἀσθενής’, τὸ δὲ ὁμολογούμενον ὅτι ‘οἱ ἐξηπατημένοι οὐ πιστεύουσιν’. F 4 STBCAfVbWd τὸ ἀμφίβολον ἔφυγε καὶ τὸ ὁμολογούμενον εἴρηκεν.
- 2.62c ἦν μὲν γὰρ ἀκόλουθον καὶ ἀμφίβολον τὸ ‘παρελθὼν τις ἐμοὶ λεγέτω ἢ ὡς οὐκ ἔστι λοιπὸν ἀσθενής’ (καὶ γὰρ τοῦτο ὥφειλεν ἀπαντῆσαι), ὃ δὲ εἶπε τὸ ὁμολογούμενον, ὅτι οὐκέτι οἱ ἅπαξ ἡπατημένοι καὶ νῦν ἀπατηθήσονται. A 2 οὐκ εἴωθε Δημοσθένης ἐρωτᾶν τὰ ἀμφίβολα, ἀλλὰ τὰ ὁμολογούμενα, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ κατ’ Ἀνδροτίωνος (cf.
- 2.62d 22, 29) ‘δεῖξον γάρ’ φησιν ‘εἰ μὴ παρὰ τοὺς νόμους’. Bc <παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν>] τοῦτο ἵνα πιθανὸν ποιήσῃ ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἀγαπήσουσιν.
- 2.63 ST <καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν>] τὸ σχῆμα ἀνθυποφορά.
- 2.64a F 1 καὶ .
- 2.64b .. ὑμῶν] καὶ τοῦτο ἀντίθεσις ἐστὶν ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ, δύναμιν ἀνθυποφορᾶς ἔχουσα. ἡ γὰρ ἀνθυποφορὰ οὐχ ὁλόκληρός ἐστιν ἀντίθεσις, ἀλλὰ μέρος ἀντιθέσεως, τὸ μὲν δεχομένη, τῷ δὲ ἐνισταμένη, οἷόν ἐστι καὶ τὸ νῦν. τῆς γὰρ πρώτης ἀντιθέσεως οὕσης ὅτι ‘φοβερὸς ὁ Φίλιππος’ καὶ τῷ δικαίῳ λελυμένης, ἡ ἀνθυποφορὰ πρὸς μὲν τὸ δίκαιον οὐκ ἐνίσταται, μέρος δὲ ἔχει τοῦ δυνατοῦ ὅτι ‘εἰ καὶ Φίλιππος ἄδικος καὶ ἐπίορκος, ἀλλ’ ὅμως βία καθέξει τὰ πράγματα’. F 4 STBCVbWd ἐδήλωσε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ρήτωρ τὴν δύναμιν τῆς ἀνθυποφορᾶς εἰπὼν ‘ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται· φαίνεται γὰρ τὸ μὲν τι συγχωρῶν, τὸ δὲ μὴ δεχόμενος.
- 2.64c S οἶεται δὲ βία καθέξειν] ὃ ἐστὶ διὰ τὸ κατέχειν αὐτὸν τοὺς καιρίους τόπους κατ’ αὐτῶν, οἷον φρούρια καὶ λιμένας, ἵνα, κἂν θελήσωσιν ἀποστῆναι, μὴ δυνήσονται.
- 2.65

TBCAfVbWd τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας] οὐκ εἶπε ‘τῷ στρατηγοὺς ἔχειν καὶ συμμάχουσ’ δι’ ὧν μάλιστα βία κρατοῦμεν, οὐδὲ μὴν ‘πόλεις καὶ φρούρια’, ἀλλὰ ‘χωρία καὶ λιμένας’, <καὶ> τοῖς γενικοῖς ὀνόμασι χρησάμενος ἡλάττωσε τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδόνο.

2.66 καὶ τὸ ‘προειληφέναι’ οὐ βία κρατοῦντός ἐστιν, ἀλλ’ ἀπάτη προλαβόντος. καὶ δι’ ὧν εἰσάγει τὴν ἀντίθεσιν, φθάνει καὶ πρὸς τῆς λύσεως καθαιρῶν τοῖς ὀνόμασι τὴν δύναμιν τῆς ἀντιθέσεως. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ’ εὐνοίας] ἀπὸ τοῦ δικαίου πάλιν ἐποιήσατο τὴν λύσιν εἰ γὰρ ἐκ πλεονεξίας ἴσχυσεν, οὐκ εὖνους ἔχει τοὺς ἀδικηθέντας.

2.67 F 4 STBC AfVbWd <πᾶσι>] στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις.

2.68 PrT ἡ πρώτη πρόφασις] ἀντιπίπτον ἔλυσεν ‘οὐκοῦν δεήσει μάχης καὶ κινδύνων ἵνα κρατήσωμεν’.

2.69 ὁ δὲ ‘ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα’ εἰπὼν τὸ ῥάδιον τῆς καθαιρέσεως ἔδειξεν. τοῦτο γὰρ μάλιστα τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου τιμιώτατον μέρος. F 4 STBCAfVbWd <μικρὸν πταῖσμα>] τὸ ἡττηθῆναι αὐτὸν κατὰ τὸν πόλεμον.

2.70 PrT ἀνεχαίτισε] ἀνέτρεψεν· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὑποζυγίων, ἃ διὰ τὸ μὴ ἐπὶ πολὺ δύνασθαι φέρειν τὸν ζυγὸν πολλάκις ἀνατρέπει αὐτόν.

2.71a πάνυ δὲ ὁ λόγος ἀρμόζει καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ Φιλίππου δεδουλωμένων, εἴ γε καὶ ἡ δουλεία ἔοικε ζυγῷ, καὶ τὸ βούλεσθαι τοὺς δούλους ἀποστῆναι διὰ τὸ μηκέτι φέρειν ἐπὶ πολὺ ἀδικοῦντα καὶ ἐπιорκοῦντα. τῇ δὲ συνεχείᾳ τῶν ὀνομάτων δείκνυσιν αὐτὸν καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πολέμιον, ἵνα τὸ μὲν ‘ἀδικοῦντα’ λάβωμεν ἐπὶ ἀνθρώπων, τὸ δὲ ‘ἐπιорκοῦντα’ ἐπὶ θεῶν, τὸ δὲ ‘ψευδόμενον’ ἐπ’ ἀμφοτέρων. F 4 vr 2 STBCAfVbWd εἰς τοῦπίσω ἤγαγε.

2.71b A 2 <δύναμιν βεβαίαν>] ἐξ ἀμφοτέρων ἡ ἐλάττωσις.

2.72 PrT <ἀντέχει>] ἰσχύει.

2.73 A 2 καὶ σφόδρα γε ἦνθησε] τῷ δισταγμῷ καὶ ‘ἐλπίσι’ χρησάμενος καὶ τῷ ‘ἦνθησεν’ πρόσκαιρον καὶ ἀβέβαιον ἔδειξε τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδόνο· καὶ γὰρ τὰ ἄνθη πρόσκαιρα καὶ οὐ πολυχρόνια.

2.74a STBCAfVbWd διὰ δὲ τοῦ ‘ἦνθησεν’ πρόσκαιρον καὶ ἀβέβαιον ἔδειξεν τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδόνο· καὶ γὰρ τὰ ἄνθη πρόσκαιρα.

2.74b F 2 <τῷ χρόνῳ>] τὸ ὀλιγοχρόνιον παρέστησεν.

2.75 F 2 T φωρᾶται] τουτέστιν ἐλέγχεται.

2.76a ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ φωρός, ὃ ἐστὶ τοῦ ληστοῦ. φῶρ γὰρ ὁ ληστής· ἔνθεν καὶ τὸ ἐπ’ αὐτοφώρῳ. vr 2 STBCAf VbWd τὸ δὲ ‘φωρᾶται’ ὃ ἐστὶν ἐλέγχεται ἀπὸ μεταφορᾶς ληστοῦ ὃς λέγεται φῶρ.

2.76b F 4 ἐλέγχεται δὲ τὰ τοιαῦτα τῷ χρόνῳ.

2.76c A 2 καταρρεῖ] τὸ δὲ ‘καταρρεῖ’ ἀντὶ τοῦ διαφθείρεται, ἀπὸ μεταφορᾶς τοίχου τινὸς παλαιοῦ, ὅταν ὑπὸ τῆς παλαιότητος αὐτὸς ὑφ’ ἑαυτοῦ διαβιβρώσκηται καὶ ἀναλίσκηται.

2.77a F 4 vr 2 STBCAfVbWd συμπίπτει.

2.77b A 2 <τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων>] οἶον ἱερῶν, λουτρῶν.

2.78 F 2 T τὰ κάτωθεν ἰσχυρότερα εἶναι δεῖ] τινὲς λαμβάνονται τοῦ ῥήτορος ἐνταῦθα, λέγοντες ὅτι ‘κάτω’ ἔδει εἰπεῖν καὶ οὐ ‘κάτωθεν’.

2.79 ἀλλ’ ἡγνόησαν τὸ ἀκόλουθον. ‘κάτωθεν’ γὰρ εἶπεν, ἐπειδὴ κάτωθεν ἀπὸ θεμελίων ἐπὶ τὰ ἄνω οἰκοδομεῖται οἶκος, ὁμοίως δὲ καὶ ναῦς ἀπὸ τῆς τρόπιδος. F 4 TBCAf VbWd τὰς ὑποθέσεις] οἶον αὐτὰς τὰς κρηπίδας καὶ τοὺς θεμελίους.

2.80

- STBc φημί δὲ δεῖν ὑμᾶς] πεπλήρωκεν δὲ ἄχρις ἐνταῦθα τὸν περὶ τοῦ δικαίου λόγον· καὶ δείξας Φιλίππῳ μὲν δυσμενεῖς τοὺς θεοὺς, εὐμενεῖς δὲ τῷ δήμῳ, πάλιν ἐπὶ τὴν προτροπὴν ἐχώρησεν.
- 2 81a αἰεὶ γὰρ τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς ἀποδείξεσιν ἐπάγει τὴν προτροπὴν. F 4 STBcAfVbWd ἐγχείρημα συμβουλευτικὸν ἀποφαντικῶς.
- 2 81b F 2 PrTAFWd κάλλιστα καὶ τάχιστα] καλῶς συνέζευξε τὰ δύο· ἐκάτερον γὰρ χηρεῖον τοῦ ἐτέρου βλάβην ἐργάζεται.
- 2.82 STBcVbWd <Θετταλοῦς>] πάλιν τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τὸ ἀξίωμα τῆς ἡγεμονίας ἐφίστησι πρεσβεύεσθαι κελεύων, καὶ διδάσκει τοὺς πρέσβεις ἃ ὀφείλουσι διαλεχθῆναι τοῖς Θετταλοῖς.
- 2.83 S πρεσβεῖαν πέμπειν] ἀπὸ κοινοῦ τὸ ‘φημί’.
- 2.84 ἥτις πρεσβεῖα ‘τοὺς μὲν διδάξει’· εἰς δύο γὰρ μερίζει τοὺς Θετταλοὺς, εἰς ἀγνοοῦντας τὸν Φίλιππον καὶ εἰδότας μὲν, δεδιότας δέ. TBcAfVbWd <τοὺς μὲν>] τοὺς ἀγνοοῦντας τὸν Φίλιππον.
- 2.85 S <τοὺς δέ>] τοὺς εἰδότας τὸν Φίλιππον, δεδιότας δέ.
- 2.86 S καὶ γὰρ νῦν εἰσιν] ἐν ταύτῳ τό τε δυνατόν καθαιρεῖ τοῦ Φιλίππου καὶ αὖξει τὸ τῆς πόλεως· εἰ γὰρ Φιλίππου μὲν ἀποστήσονται Θετταλοί, τῇ δὲ πόλει προσθήσονται, κάκεῖνος ἀσθενέστερος καὶ οὗτοι μείζους γενήσονται.
- 2.87 S ἀξίως τῆς πόλεως] καλῶς ἐπηρεασίσατο.
- 2.88 ἡδύναντο γὰρ πολλάκις πέμψαι μὲν, ὀλίγους δέ· διὸ προσέθηκεν ‘ἀξίως τῆς πόλεως’. TBcAfVbWd <ἐπὶ τοῖς πράγμασι>] πράγματα τὸν πόλεμον καλεῖ.
- 2.89 F 4 vρ 2 STBc <τὰ πράγματα>] ἔργα.
- 2.90 F 2 τοσοῦτῳ μάλλον ἀπιστοῦσιν] ἐπειδὴ, φησιν, εὐχερῶς καὶ ἐτοίμως ὑπισχνούμεθα, οὐ ποιοῦμεν δέ, εἰκότως ἅπαντες ἡμῖν ἀπιστοῦσιν.
- 2.91 STBc AfVbWd πολλὴν δὴ] τὸ σχῆμα ἀπὸ αὐξήσεως.
- 2.92 F 1 SPRTBc τὴν μετάστασιν] ‘μετάστασις’ τὸ ἀπὸ Ἀθηνῶν ἀπελθεῖν εἰς Ὀλυνθον συμμάχους· ‘μεταβολή’ δὲ τὸ τὴν ῥαθυμίαν εἰς προθυμίαν μεταβαλεῖν.
- 2 93a F 2 TBcVbWd μετάστασιν καλεῖ τὸ ἀπὸ Ἀθηνῶν ἐλθεῖν εἰς Ὀλυνθον.
- 2 93b S <μεταβολὴν>] τὴν ἐκ ῥαθυμίας εἰς προθυμίαν.
- 2.94 S εἴ πέρ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν] οὕτω, φησίν, ἅπαντες ἀπιστοῦσιν ἡμῖν μηδὲν ποιοῦσιν· ὅτι κἂν θεάσωνται ἡμᾶς ποιοῦντας, θαυμάζω εἰ καὶ τότε ἡμῖν πιστεύουσιν ὅτι ποιοῦμεν.
- 2.95 STBcAfVbWd τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς] ὃ ἐστὶν αὐτῆς τῆς Μακεδονικῆς, οὐ τῆς ἔξω τῶν συμμάχων· ἥδη γὰρ περὶ ταύτης εἶπεν.
- 2.96 TBcAfVbWd ὅλως] ἀντὶ τοῦ καθόλου.
- 2.97 F 2 ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις] περικόψας τοὺς συμμάχους τοῦ Μακεδόνο· ἐπ’ αὐτοὺς ἐχώρησε τοὺς Μακεδόνας· καὶ ἐπειδὴ μὴ φανερώς ἔχει δεῖξαι κατὰ πόλεμον αὐτοὺς ἡττημένους, τὸ ἐξ ἀνάγκης γιγνόμενον εἰς καθαίρεσιν ἔλαβε· τὸ γὰρ μετὰ συμμάχων αὐτοὺς πολεμεῖν τεκμήριον ἀσθενείας φησί.
- 2 98a τοῦτο δὲ Θουκυδίδης (2, 39, 2) περὶ Λακεδαιμονίων φησὶν ὅτι ‘οὐ καθ’ ἑαυτοὺς, ἀλλὰ μετὰ πάντων εἰς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσιν’· ὁ μέντοι Δημοσθένης καὶ ἐπ’ ἑλαττον καθεῖλε τοὺς Μακεδόνας, οὐ τοὺς συμμάχους προσθήκην αὐτῶν, ἀλλὰ ἐκείνους τῶν συμμάχων ἀποφηνάμενος, ὥς καὶ πλήθει καὶ δυνάμει πολλῷ λειπομένους τῶν συμμάχων. δῆλον δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ῥητῶν ‘καὶ ὅποι τις ἄν, οἶμαι, προσθῇ κἂν μικρὰν δύναμιν’. S ὅλως .
- 2 98b

.. δύναμις] πρὸς γὰρ Ὀλυνθίους πολεμοῦσι τοῖς Ἀθηναίοις συνεμάχησε Περδίκκας ὁ ἀδελφὸς Φιλίππου μετὰ τῶν Μακεδόνων. λεληθότως οὖν λέγει ὅτι ἡ δύναμις, ἣν ἔσχομεν τότε ὥσπερ ἐν προσθήκης μέρει πρὸς συμμαχίαν, νῦν ἡμῖν περὶ τῶν πρωτείων φιλονεικεῖ. F 2 STBcAf VbWd <ἐν προσθήκης μέρει>] ἡγουν προστιθεμένη ἄλλη τινὶ δυνάμει.

2.99 STWd <οὐ σμικρὰ>] ἀντὶ τοῦ σύμμετρος.

2 100a S οἷον σύμμετρος, οὔτε μεγάλη οὔτε σμικρά.

2 100b T ἐπὶ Τιμοθέου] ὁ δὲ Τιμόθεος στρατηγὸς ἦν Ἀθηναίων, πατὴρ Κόνωνος τοῦ στρατηγοῦ, εὐτυχὴς δὲ σφόδρα ἐξ ἀρχῆς γενόμενος, εἶπερ τις ἄλλος.

2.101 λέγεται γὰρ περὶ αὐτοῦ ὡς, ἐν οἷῳ δὴποτε πολέμῳ ἐπέμπετο, ἐνίκα. ὅθεν καὶ τοὺς ζωγράφους, ἠνίκα αὐτὸν ἔγραφον, γράφειν αὐτὸν καθεύδοντα· γυναῖκα δέ τινα συγγράφειν, ἐπιγράφοντας αὐτῇ τὸ τῆς Τύχης ὄνομα, πλησίον αὐτοῦ ἵσταμένην καὶ βαστάζουσαν δίκτυα καὶ ἄλλα ὄργανα θηρευτικά, δηλοῦντας διὰ τούτου ὅτι ἡ Τύχη ὑπὲρ αὐτοῦ πάντα ποιεῖ, αὐτοῦ πονοῦντος μηδέν. ὡς δὲ ἐπὶ τούτοις βαρέως ἤνεγκε, μηδέποτε νενικηκέναι διὰ τῆς τύχης, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ λέγων, ὕστερον, ὥσπερ τοῦ δαιμονίου αὐτῷ νεμεσήσαντος τῆς ἀλαζονείας τοῦ ῥήματος, οὐκέτι νενίκηκεν. STBcAfVbWd <συναμφοτέρον>] ὅ ἐστι σὺν ἄλλῳ τινὶ γενόμενον καὶ οὐ καθ' ἑαυτό, ὡς εἶπεν 'ἐν προσθήκης μέρει'.

2 102a SPr ὅ ἐστι προσθήκης ἄλλῳ τινί.

2 102b Wd Θετταλοῖς νοσοῦσι] νοσοῦσι λέγει τὰς γνώμας, ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν ἐβούλοντο δημοκρατεῖσθαι, οἱ δὲ περὶ τοὺς τυράννους τοὺς Ἀλευάδας καὶ οἱ φίλοι αὐτῶν τυραννεῖσθαι.

2 103a 'τυραννικὴν' δὲ 'οἰκίαν' τὸ γένος λέγει τῶν Ἀλευαδῶν. TBcAfVbWd οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβούλοντο δημοκρατεῖσθαι, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν Ἀλευαδῶν τυραννεῖσθαι.

2 103b S τυραννικὴν οἰκίαν] τὴν Μακεδονικὴν ἀρχὴν· τὸ γένος λέγει τῶν Ἀλευαδῶν.

2.104 A 2 R ὅποι τις ἂν .

2.105 .. κἂν] ἐπειδὴ διὰ τῶν ἀνωτέρω ἔδοξεν ὥσπερ τινὰ ὑποψίαν δυνάμεως παρέχειν τοῖς Μακεδόσι, βούλεται κοινὸν αὐτὸ δεῖξαι καὶ διὰ τοῦ καθολικοῦ ἐλαττώσαι. ὁ δὲ 'κἂν' σημαίνει ἐνταῦθα αἴρεσιν τοῦ ἐλάττονος ἐν ἀποτυχίᾳ τοῦ μείζονος· οὐ γὰρ εἰσι δύο μέρη, ἀλλ' ἓν. F 3 STBc AfVbWd κἂν] τὸ 'κἂν' ἐνταῦθα κεῖται τὸ παραφερόμενον καὶ δοκοῦν μὴ λέγεσθαι· οὐ γὰρ δυνάμεθα αὐτὸ διαλυῖν εἰς τὸ 'καὶ ἐάν·' κεῖται γὰρ ἄλλος σύνδεσμος ὁ 'ἄν'.

2.106 F 3 <ἔτ' ἐπισφαλεστέραν>] τὴν Μακεδόνων ἀρχήν.

2 107a S ἔτ' ἐπισφαλεστέραν] ζητεῖται πῶς ἀσθενεστέραν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μᾶλλον ἰσχυροτέραν ποιεῖ διὰ τοῦ γυμνάζεσθαι καὶ συνεχῶς μανθάνειν τὰ πολεμικά.

2 107b καὶ φαμεν ὅτι ἀσθενεστέραν οὐ λέγει τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, διότι μισοῦσιν αὐτὸν δι' ἅπερ αὐτοῖς ποιεῖ, ὡς ἐπιφέρει. ἢ ὅτι τῇ συνεχεῖ τριβῇ κατακοπτόμενοι ἀσθενέστεροι γίνονται. F 3 STBcAfVbWd μὴ γὰρ οἶεσθε] θαυμαστή τις ἡ βία τοῦ ῥήτορος τῶν γὰρ Ἀθηναίων διὰ τὰ κατορθώματα τοὺς Μακεδόνας εὐλαβουμένων, οὗτος ἐξ αὐτῶν τούτων σαθρὰν αὐτῶν ἀποφαίνει τὴν δύναμιν, καὶ ἐπειδὴ δειλίαν οὐκ ἔσχε κατηγορῆσαι, τὴν γνώμην ἐξετάζει τοῦ Φιλίππου καὶ τὴν σχέσιν τῶν Μακεδόνων, καὶ τὰς προαιρέσεις αὐτῶν ἐναντίας ἀποφίνας οὐχ ὁμονοοῦντας ἀλλήλοις δείκνυσιν.

2 108a F 3 STBcAfVbWd ἀντιπίπτον λύει.

2 108b Pr καὶ προήρηται πράττων] ἡ σύνταξις οὕτως 'καὶ προήρηται πράττων καὶ κινδυνεύων παθεῖν ὅ τι ἂν συμβῇ'.

2.109

εἶτα δεῖ στίξαντας ἐπενεγκεῖν· προηρημένος ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς δόξαν κτήσασθαι τοῦ ταῦτα διαπράξασθαι, ἃ μηδεὶς ἄλλος Μακεδόνων· F 3 TBcAfVbWd <τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα>] ὑπερβατὸν καθ’ ὑπέρθεσιν.

2 110a F 2 Wd τὸ σχῆμα ὑπερβατόν.

2 110b A 2 R <κοπτομένης>] συντριβομένης καὶ ἀπολλυμένης.

2.111 A 2 <κοπτόμενοι δ’ αἰεὶ ταῖς στρατείαις>] συντριβόμενοι καὶ ἀπολλύμενοι.

2 112a A κοπτόμενοι .

2 112b .. στρατείαις] καὶ τοῦτο πρὸς φόβον ἐδύνατο συντελεῖν, ὅτι ἐκ τοῦ συνεχῶς στρατεύεσθαι μελέτην ἐκτήσαντο καὶ ἐμπειρίαν τῶν πολεμικῶν. ὁ δὲ τὸ μὲν συμβαῖνον ἐκ τῆς στρατείας ἀφῆκε, τὴν δὲ γνώμην ἐξήτασεν, ὅτι λυποῦνται τοῖς συνεχέσι πολέμοις, καὶ τὴν αἰτίαν προσέθηκεν ‘οὐ συγχωρούμενοι γεωργεῖν οὔτε τοῖς ἰδίοις προσέχειν’. εἴτ’ ἐπειδὴ καὶ πρὸς τοῦτο ἀντέπιπτεν ‘ἀλλ’ ἐκ τοῦ πολέμου κερδαίνουσι λάφυρα καὶ τὰ τοιαῦτα λαμβάνοντες’, καὶ τούτων ἄχρηστον ἀπέφηνε τὸ κέρδος, οὐ δυναμένων αὐτῶν διαπιπράσκειν ὅσα ἂν πορίσωσιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς προσθήκην ἀναλωμάτων ἐχόντων ταῦτα διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τρέφειν αὐτὰ καὶ μὴ δύνασθαι πωλεῖν κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων καὶ μηδενὸς ἐμπορευομένου διὰ τὸν πόλεμον. καὶ προσέθηκεν ‘οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται’ ἐνδεικνύμενος ὅτι οὐδὲ ὅποιοι κρατοῦντες, ἀλλ’ ἀρπάζοντες καὶ ληϊζόμενοι κερδαίνουσι. STBcAfVbWd διαθέσθαι] πωλῆσαι· ἡ λέξις καὶ παρ’ Ἰσοκράτει ἐν τῷ Βουσίριδι (224 B), ὅταν λέγῃ τὴν διάθεσιν.

2 113a F 2 SPRTBcAfVbWd πωλῆσαι.

2 113b A οἱ μὲν οὖν πολλοὶ] οὐκ εἶπεν ‘ἅπαντες’, ἀντιπίπτον ὑποτεμνόμενος ‘εἰ γὰρ ἅπαντες ὑπόπτως ἔχουσι πρὸς αὐτόν, διὰ τί μὴ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξωθοῦσιν;’ ὁ δὲ τοὺς ‘πολλοὺς’ εἰπὼν δέδωκεν αὐτῷ τινὰ καὶ εὐνοὺς οἱ συνέχουσιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς.

2.114 S οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες] ὅρα πῶς κατὰ μικρὸν τὸ ἀσθενὲς ἀποδείκνυσι τοῦ Φιλίππου.

2 115a πρῶτον εἰπὼν ὅτι μισοῦσιν αὐτὸν οἱ σύμμαχοι, εἶτα καὶ αὐτοὶ οἱ Μακεδόνες οἱ πολῖται αὐτοῦ, εἶτα ἵνα μὴ τις εἴπῃ ‘ἀλλ’ εἰ καὶ οὗτοι οὕτως ἔχουσιν, ἀλλ’ οὖν ξενικά τινὰ ἔχει στρατεύματα’, διαβάλλει καὶ ταῦτα. F 4 S (→ 115c) TBcAfVbWd (→ 115b) βούλεται δεῖξαι ὅτι καὶ οὗτοι δόξαν μὲν τινὰ ἔχουσι καὶ ὑπόνοιαν πολεμικὴν, οὐ μέντοι ἐστὶν ἀληθὴ ἐξ ὧν ἐπιφέρει.

2 115b TBcAfVbWd οἱ .

2 115c .. ὄντες] καὶ συμμάχους αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπηκόους ἀφελόμενος ἐπὶ τὸ ξενικὸν ἐχώρησε. καὶ κέχρηται συνδρομῇ λέγων ‘δόξαν μὲν ἔχουσιν’, ἵνα μὴ δοκῇ μόνος ἐναντιοῦσθαι τῇ περὶ αὐτὸν φήμῃ. βουλόμενος δὲ καθελεῖν αὐτῶν τὴν δόξαν ἐπὶ ἄτεχνον πίστιν ἐχώρησεν, ἵνα μὴ πάντα αὐτὸς ἐνθυμούμενος καὶ ἀποδεικνὺς φιλονεικίᾳ τῇ πρὸς Φίλιππον μᾶλλον δοκῇ λέγειν ἢ ὡς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν ἐγνωκώς. ἀνενεγνὼν δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ περὶ τῶν ξένων οὐκ ἀφῆκεν ἀκατάσκευον τὴν μαρτυρίαν, ἀλλὰ λογισμοὺς αὐτῷ περιέθηκεν, ὅτι τοὺς μὲν ἀνδρείους διὰ φιλοτιμίαν ἀπωθεῖται, τοὺς δὲ σώφρονας διὰ τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν αὐτοῦ τὴν μέθην, καὶ προσυνέστησε τὸν ἄνθρωπον καὶ φρόνιμον εἰπὼν καὶ ἔμπειρον τῶν ἐν Μακεδονίᾳ, οὐχ ἵνα ἐκεῖνον ἐπαινέσῃ, ἀλλ’ ἵνα τοὺς τούτου λογισμοὺς ὡς ἀληθεῖς παραδέξωνται διὰ τὴν ἐκείνου δόξαν. S πεζέταιροι] πολλὰ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις.

2 116a οἱ μὲν γὰρ αὐτὸ λέγουσιν ὄνομα στρατεύματος οὕτω λεγομένου, οἱ δὲ ὅτι τινὲς ἦσαν παρ’ αὐτοῖς στρατιῶται τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχοντες, τὸν δὲ ἕτερον ὠπλισμένον· διό φασι καὶ πεζετέρους αὐτοὺς καλεῖσθαι παρὰ τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχειν· πέζα γὰρ τὸ κάτω τοῦ ποδός· ὅθεν καὶ πεζεύειν τὸ χαμαὶ περιπατεῖν. οἱ δὲ φασι τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν πεζῶν ὧν εἶχε ξένων ἐταίρους καὶ φίλους γενομένους αὐτῷ οἰονεῖ τινὰς ἐκλελεγμένους διὰ τὸ ἀνδρεῖον

- ἵνα φυλάττωσιν αὐτόν· ἡ δὲ γραφὴ διάφορος πρὸς τὴν διάφορον ἐξήγησιν. F 4 S ma TBcAfVbWd πεζέταιροι] Θεόπομπός (FGrHist 115 F 348) φησιν ὅτι ἐκ πάντων τῶν Μακεδόνων ἐπίλεκτο οἱ μέγιστοι καὶ ἰσχυρότατοι ἐδορυφόρου τὸν βασιλέα καὶ ἐκαλοῦντο πεζέταιροι.
- 2 116b A 1 A 2 <συγκεκριτοί>] ἢ κατὰ τέχνην στρατευόμενοι.
- 2.117 Vp 2 τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγεννημένων] οἷον οἰκησάντων καὶ οὐχ ἀπλῶς παροδουσάντων.
- 2 118a SPr οὐχ ἀπλῶς παροδουσάντων, ἀλλ' οἰκησάντων, διὰ τὸ ἀξιόπιστον.
- 2 118b F 4 τινός] οὐ γὰρ λέγων ἐπιστεύετο.
- 2.119 PrT οὐδένων] φασὶν οἱ τεχνικοὶ τῶν γραμματικῶν, ὅτι οὐ κυρίως κέκλιται, εἴ γε ἡ εὐθεῖα 'ὁ οὐδεῖς', 'τοῦ οὐδενός'.
- 2.120 F 4 vp 2 TBcAfVbWd βελτίους] οὗτοι οἱ πεζέταιροι.
- 2.121 T εἰ μὲν γάρ τις] τὸ σπάνιον ἐνέφηνε.
- 2.122 F 4 SPrT φιλοτιμίᾳ πάντας] φιλοτιμία ἡ ἀσύμμετρος δηλονότι, ἢ καὶ εἰς κενοδοξίαν ἐκπίπτει· ἐκάστη γὰρ ἀρετῇ δύο κακίαι παρέπονται κατὰ ἔνδειαν καὶ πλεονασμόν.
- 2 123a F 4 φιλοτιμίᾳ πάντας] ἀντὶ τοῦ 'διὰ φιλοτιμίαν ἦν αὐτὸς μόνος κεκτῆσθαι βούλεται'.
- 2 123b τί οὖν οὐκ ἐπαινετὸς καθ' ὃ δόξης ὀρέγεται; εἰ μὲν συμμετρου ὠρέγεται, ἐπαινετὸς ἂν ἦν· νῦν δὲ τῷ πλεονάζοντι εἰς κενοδοξίαν, ὥσπερ λέγομεν, ἐκπίπτει. ἐκάστη γὰρ ἀρετῇ δύο κακίαι παρέπονται κατ' ἔνδειαν καὶ πλεονασμόν. TBcAfVbWd <αὐ τοῖς ἄλλοις>] τοῖς ἄλλοις κακοῖς δηλονότι οἷς κέκτηται.
- 2.124 T ἡ δίκαιος ἄλλως] ὥς καὶ τοῦ σώφρονος δικαίου ὄντος τοῦτο φησι.
- 2 125a S ἢ .
- 2 125b .. ἄλλως] οἷον ἀπὸ φύσεως, ἵνα δείξῃ ὅτι ἀπὸ διδαχῆς οὐκ ἔστι παρὰ Μακεδόσι γενέσθαι σώφρονα. τρία δὲ σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ 'ἄλλως', οἷον τὸ κατὰ ἄλλον τρόπον, ἢ τὸ κατὰ φύσιν, ὥς ἐνταῦθα, ἢ τὸ μάτην. Πλατωνικῇ δὲ κέχρηται δόξη· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔπεσθαι τὰς ἀρετὰς ἀλλήλαις, ὥστε τὸν ὄντα σώφρονα καὶ δίκαιον εἶναι καὶ φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον. TBcVbWd ἢ .
- 2 125c .. ἄλλως] ἄλλως φύσει. καὶ Ὅμηρος (I 699)· 'ὁ δ' ἀγῆνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως'. F 4 τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν] τὸ πᾶσιν ὑπάρχον τοῖς βασιλεῦσι τοῦτο ὡς Φιλίππου μόνου κατηγόρηκεν.
- 2 126a τὸ γὰρ ἐν τρυφαίᾳ εἶναι καὶ πότοις κοινὸν τῶν βασιλέων· διόπερ οὐδὲ πίστεως ἐδεήθη πρὸς τοῦτο, ὥς τῶν ἀκροατῶν αὐτόθεν συγχωρούντων. ἀλλὰ καὶ ιδιότητα προσῆψεν εἰπὼν 'τὴν καθ' ἡμέραν', ὥς τῶν μὲν ἄλλων, κἂν τοιούτοις προσέχωσιν, οὐκ αἰεὶ τοῦτο ποιούντων, Φιλίππου δὲ καθ' ἡμέραν. S τὴν .
- 2 126b .. ἀκρασίαν] οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ τοῦτο, ἀλλ' ἵνα μή τις νομίσῃ ὡς τύραννον αὐτὸν τρυφᾶν καὶ ἐν τισὶν ἡμέραις καὶ τινὰς ἐπ' ἄριστον καλεῖν, διὰ τοῦ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ταῦτα ποιεῖν διέβαλεν αὐτὸν ὡς μέθυσον καὶ τοῦτο βίον ἔχοντα. TBcAfVbWd <ἀκρασίαν>] ἀκρασίαν· ἀταξίαν, παρὰ τὸ μὴ κεκαλύφθαι.
- 2 127a διὰ δὲ τοῦ 'καθ' ἡμέραν' διέβαλεν αὐτὸν ὡς μεθυστὴν καὶ τοῦτο βίον ἔχοντα. F 4 ἀκρασίαν] ἀκοσμίαν τινὰ καὶ ἀταξίαν, παρὰ τὸ μὴ κεκρᾶσθαι.
- 2 127b STBcWd ἀκοσμίαν, ἀταξίαν.
- 2 127c Pr κορδακισμούς] κορδακισμός ἐστὶν εἶδος ὀρχήσεως αἰσχροῦ καὶ ἀπρεποῦς· τῶν γὰρ ὀρχήσεων ἡ μὲν ἐστὶ πολεμικὴ, ὡς ἡ πυρρίχη, ἡ δὲ γελαστικὴ ἢ χρώνται ἐν θεάτροις καὶ πότοις.
- 2 128a STBcAfVbWd ἰστέον ὅτι κοινὸν μὲν ἦν τῆς τραγικῆς ὀρχήσεως εἶδος ἡ προσαγορευομένη ἐμμέλεια, τῆς δὲ σατυρικῆς ἡ σίκιννις, τῆς δὲ κωμικῆς ὁ κόρδαξ, τῆς δὲ πολεμικῆς ἡ πυρρίχη.

- 2 128b F 4 τὰς μετὰ μέθης ὀρχήσεις.
- 2 128c A 2 ὀρχήσεις ἀσχήμονας.
- 2 128d Pr παρεῶσθαι] ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρείων τὸ ‘ἐκβάλλειν’, ἐπὶ δὲ τούτων τὸ ‘παρεῶσθαι’ εἶπεν, οἰονεὶ καταπεφρονῆσθαι· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρείων τὸν φθόνον αἴτιον, ἐπὶ δὲ τῶν σωφρόνων τὸ μῖσος.
- 2 129a STBcAfVbWd παρεῶσθαι] καταφρονεῖσθαι.
- 2 129b F 4 ληστὰς καὶ κόλακας] ἐπειδὴ δὲ ἔμφασιν ἔχει ἡ λέξις, εἴ γε τοὺς πολεμίους ληστεύουσι, διὰ τοῦ ‘κόλακας’ ἐταπείνωσεν αὐτό· ταπεινοὶ γὰρ οὗτοι τὸ φρόνημα.
- 2 130a F 4 ληστὰς .
- 2 130b .. κόλακας] ληστὰς, οἰονεὶ ἄρπαγὰς τινὰς στρατιώτας. εἴτα ἐπειδὴ ἔμφασιν ἔχει τινὰ ἰσχύος τῶν ληστῶν, εἴ γε ληστεύουσι τοὺς πολεμίους, ἐπαγαγὼν τούτῳ τὸ ‘κόλακας’ ἐταπείνωσεν αὐτό· ταπεινοὶ γὰρ τὸ φρόνημα οἱ κόλακες. TBcAfVbWd <ὀκνῶ>] διὰ τὴν αἰσχύτητα.
- 2.131 F 4 ST καὶ γὰρ οὐς ἐνθένδε] εἰς πίστιν τοῦ ἀπαγγείλαντος αὐτοὺς ὥσπερ βούλεται μάρτυρας Ἀθηναίους ποιήσασθαι ἐξ ὧν ἴσασιν.
- 2.132 STAfVbWd <θαυματοποιῶν>] θαυμαστὸν ἐργαζομένων.
- 2.133 A 2 Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον] ὁ Ἀθηναίων δῆμος ἔθος εἶχεν ὠνεῖσθαι οἰκέτας γράμματα ἐπισταμένους· τοὺς δὲ εὐνοϊκῶς δουλεύοντας ἡλευθέρουν.
- 2 134a ὁ δὲ Καλλίας, εἷς ὧν τῶν οἰκετῶν καὶ καταγνώσθεις, ἔφυγεν εἰς Μακεδονίαν καὶ διέτριβε παρὰ Φιλίππῳ. A 2 R Καλλίαν .
- 2 134b .. δημόσιον] ἰστέον ὅτι πληθυντικῶς εἰπὼν ‘οὐς πάντες ἀπήλαυνον’ ἕνα ἐπήγαγεν, ἐφ’ ἑνὸς τὸ πλῆθος τῆς μαρτυρίας δειξάμενος. F 4 TBcVbWd τὸν μέντοι Καλλίαν ‘δημόσιόν’ φησιν, ἐπειδὴ δούλους εἶχον δημοσίους οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ αἰχμαλώτων ποιήσαντες καὶ ἐδίδασκον τούτους γράμματα καὶ ἐξέπεμπον αὐτοὺς ἐν τοῖς πολέμοις μετὰ τῶν ταμιῶν καὶ τῶν στρατηγῶν, ἵνα ἀπογράφοιεν τὰ ἀναλίσκόμενα.
- 2 134c οὐκ ἀκαίρως δὲ τοῦτο ἐποιοῦν, ἀλλ’ ἵνα διὰ τοῦ δύνασθαι τούτους τύπτειν ὡς δούλους ἔχωσι μανθάνειν τὸ ἀληθές· αἰσχρὸν γὰρ ἐνομίζετο παρὰ Ἀθηναίοις ἐλευθέρους τύπτειν. εἰ δὲ διὰ τῶν πληγῶν ἡλέγχθη ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ ταμίας ψευδόμενος, ὡς δοῦλοι λοιπὸν καὶ αὐτοὶ κακῶς ἔπασχον. STBcVbCaWd μίμους γελοίων] ἀναγκαῖον τὸ τῆς προσθήκης· οὐ γὰρ ἅπαντα μίμησις γελοία τυγχάνει, ἀλλ’ ἔστι καὶ σπουδαία, οἷα ἡ τῶν τραγωδῶν ἢ τῶν κωμικῶν.
- 2 135a διὰ τοῦτο προσέθηκε καὶ ἐπὶ τοῦ ‘ἁσμάτων’ τὸ ‘αἰσchrῶν’· εἰσὶ γὰρ καὶ ἀγαθῶν ἁσμάτων ποιηταί. F 4 μίμους γελοίων] ἀναγκαῖον τὸ τῆς προσθήκης· οὐχ ἅπαντα γὰρ μίμησις γελοία τυγχάνει, ἀλλ’ ἔστι καὶ σπουδαία.
- 2 135b καὶ γὰρ ἡ τραγωδία μίμησις ἐστὶν ἡθῶν καὶ παθῶν καὶ ἡ κωμῳδία μίμησις, καὶ τὰ Ὀμήρου παραπλησίως. STBcAfVbWd καὶ ‘αἰσchrῶν’ <ἐπὶ τοῦ> ‘ἁσμάτων’ προσέθηκεν· εἰσὶ γὰρ καὶ ἀγαθῶν ἁσμάτων ποιηταί.
- 2 135c TBcAfVbWd τούτους ἀγαπᾷ] κἀνταῦθα τὴν κοινότητα ἐξέφυγεν· ἐπειδὴ γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι βασιλεῖς τοῖς τοιούτοις προσέχουσιν, ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ Φιλίππου διέβαλεν, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν τοῖς μίμοις χρῶνται πρὸς τέρψιν, οὗτος δὲ ὡς σπουδαίους ‘ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει’, δηλονότι τὸ Εὐριπίδου (fr.
- 2.136 812, 9 N. 2) κατηγορῶν αὐτοῦ· τοιοῦτός ἐστιν [ἕκαστος] οἷσπερ ἥδεται ξυνών. ἐπεὶ καὶ Σωκράτης παρὰ Ξενοφῶντι προσέσχε τοιούτοις θεάμασιν ἐν Συμποσίῳ (2), ἀλλ’ ὁ μὲν ὡς φιλόσοφος ἐκ τῆς πείρας δοκιμάζων εἰ δεῖ χρῆσθαι τοιούτοις ἢ μή, Φίλιππος δὲ ὡς τεθραυμακῶς

‘ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει’. S καίτοι ταῦτα καὶ εἰ μικρὰ] τὸ δὲ ‘καίτοι ταῦτα καὶ εἰ μικρὰ τις ἡγεῖται’ φησὶ τὸ ἀντιπίπτον ὑποτεμνόμενος· ἵνα γὰρ μὴ τις εἴπῃ ‘καὶ τί λυμαίνεται ταῦτα αὐτοῦ τὴν δύναμιν;’ ἐπάγει ὅτι δεῖγμα τῆς κακοδαιμονίας αὐτοῦ ἐστίν, ὥς ὅτι ἔχει μηνιῶντας τοὺς θεοὺς· εἰκὸς γὰρ τοὺς μίμους καὶ εἰς τοὺς κρείττονας ἀποσκώπτειν.

- 2.137 F 4 STBcVbWd <τοῖς εὖ φρονοῦσιν>] σωφροσύνης Ἀθηναίων ἔμφασιν ἔχει ἡ λέξις.
- 2.138a F 4 σωφροσύνης παρὰ Ἀθηναίων ἔμφασιν ἔχειν λέγουσιν.
- 2.138b T τοῦτο διὰ τὸν δῆμον· οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἡδονταὶ τοιούτοις θεάμασιν, ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ πεπαιδευμένος οὐδαμοῦ.
- 2.138c S <ἀλλ’ οἶμαι νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ>] ἀντιπίπτον δὲ λύει ‘πῶς οὖν, εἰ κακοδαίμων ἐστὶ καὶ ἀσελγής, οὐ γίγνεται κατάδηλος;’ ὅτι συγκρύπτουσιν αὐτὸν αἱ περὶ τοὺς πολέμους εὐπραγίαι.
- 2.139a S ἀλλ’.
- 2.139b .. ἐπισκοτεῖ] ἀντέπιπτεν αὐτῷ· καὶ πῶς οὖν αὐτὸς ἀντέχει καὶ σῶζει τὴν δύναμιν, εἰ κακοδαίμων ἐστίν; ἐπάγει ὅτι τέως νῦν εὐτυχεῖ· ἂν δὲ περιπέσῃ τινὶ ἀτυχίᾳ, εὐθέως ταῦτα πάντα ἐλέγχεται. εἴτα, ἵνα μὴ πάλιν φοβήσῃ εὐτυχῇ λέγων, εὐθὺς ἐπάγει ‘οὐκ εἰς μακρὰν εὐτυχίῃσιν, ἂν ὑμεῖς βούλησθε’. ὥστε εἰ δεῖ τάληθες εἰπεῖν, χορηγία τῆς ἐκείνου εὐτυχίας ἢ ὑμετέρα ῥαθυμία γίνεται. TBcAfVbWd <συγκρύψαι>] γράφεται συσκιᾶσαι.
- 2.140 F 4 ἐξετασθήσεται] ἐλεγχθήσεται.
- 2.141 vr 2 δείξειν] ἐλέγξειν.
- 2.142a S ἔλεγχον δώσειν.
- 2.142b vr 2 Pr ἂν οἱ τε θεοὶ θέλωσι] χρήζουσι γὰρ αἱ πράξεις καὶ εὐτυχίας καὶ κατορθούντων ἀνδρῶν.
- 2.143 STBcAfVbWd <τέως>] ἐν ὅσῳ vr κἂν ῥῆγμα κἂν στρέμμα] ῥῆγμα μὲν οἱ ἰατροὶ φασὶν ἀγγείου τινὸς ῥῆξιν, οἶον φλεβὸς ἢ ἀρτηρίας, στρέμμα δὲ ἄρθρου παράβασιν· τινὲς δὲ ῥῆγμα μὲν νεύρου διάτασιν, στρέμμα δὲ ὀστέου μετάστασιν.
- 2.145a vr 2 STBc AfVbWd κἂν .
- 2.145b .. στρέμμα] ῥῆγμα λέγεται ἢ τοῦ νεύρου διάτασις, στρέμμα δὲ ὀστέου μετάστασις. F 4 A 2 καὶ τῶν πόλεων] λείπει ἢ ‘περί’, ἵνα ἦ ‘οὕτω καὶ περὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων’.
- 2.146 TBc ἂν ἔξω πολεμῶσιν] δῆλον γὰρ ὥς εἰ μὴ ἴσχυον, οὐκ ἂν ὑπερορίους ἐποιοῦντο τοὺς πολέμους.
- 2.147 STBc <ἐπειδὴν δὲ ὁμορος>] οὐκ εἶπεν ‘ἐπειδὴν δὲ ἡττηθῶσιν ἐν τοῖς πολέμοις’, ἵνα μὴ τὸ ἐργῶδες ἐμφάνῃ τοῦ πράγματος· ἀλλ’ ἐξαρκεῖ καὶ γείτονα μόνον κινηθῆναι πόλεμον, αἰνιττόμενος τὸν τῶν Ὀλυνθίων.
- 2.148 S εἰ δὲ τις ὑμῶν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] πληρώσας τὰ πρότερα μέρη τοῦ δυνατοῦ μεταβέβηκεν ἐπὶ τρίτον τὸ τῆς τύχης.
- 2.149a ἡ μὲν γὰρ πρώτη καὶ καθολικὴ (cf. 2, 6) ‘φοβερὸς Φίλιππος’· ἔδειξεν ὅτι οὐ φοβερὸς ἐξ ἀδικίας ὑψηλόμενος. ἡ δὲ δευτέρα καὶ μερικὴ (cf. 2, 9) ὅτι ‘βίᾳ καθέξει τὰ πράγματα’· ἔδειξεν ὅτι οὐ καθέξει, μισούντων αὐτὸν καὶ ὑπηκόων καὶ συμμάχων καὶ ξένων, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὢν μεθυστῆς καὶ ἀσελγής. ἡ δὲ τρίτη καὶ τελευταία ‘ἀλλ’ εὐτυχῆς ὁ Φίλιππος, ὥστε κἂν μὴ σφόδρα εὖνους ἔχῃ τοὺς συναγωνιζομένους, κατορθοῖ διὰ τῆς τύχης’, ὥστε εἶναι τὰς δύο τὰς τελευταίας μέρη τῆς πρώτης καὶ καθολικῆς. F 4 STBcAfVbWd δόξειε δ’ ἂν ἐναντίον εἶναι τῷ λέγειν ὅτι ἐπίορκος καὶ ἄπιστος ὁ Φίλιππος τὸ δεικνύειν τὴν τύχην αὐτῷ συναγωνιζομένην.
- 2.149b ῥητέον δὲ ὅτι πλείους οἶδε τύχας ὁ Δημοσθένης καὶ τὴν μὲν ἄλογον, οἷαν τῷ Φιλίππῳ δίδωσι, τὴν δὲ παρὰ τῶν κρειττόνων καὶ κατὰ λόγον, οἷαν ὑπάρχειν τῇ πόλει μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μὲν

μείζω, τὴν δὲ ἐλάττω. ὥστε κἀνταῦθα προτιμότερον εἶναί φησι τὴν Ἀθηναίων τύχην τῆς Φιλίππου τύχης. S ἀνθυποφορὰ τὸ σχῆμα.

- 2.150 F 1 PrTBc <ταύτη>] κατὰ τοῦτο.
- 2.151 νρ σώφρονος μὲν ἀνθρώπου] ἐμήκυνε τὴν ἀντίθεσιν καὶ τὸν προσκομίσαντα αὐτὴν ἐπήνεσε ‘σώφρονα’ προσειπὼν, τουτέστι φρόνιμον.
- 2.152 ‘καὶ μεγάλη γὰρ ῥοπή καὶ τὸ ὅλον· ὥσπερ οὖν ἀγωνιζόμενός ἐστι τῷ κομίσαντι τὴν ἀντίθεσιν. τίς οὖν ἢ πρόφασις; εἴωθεν ὁ Δημοσθένης, ἔνθα ἂν ἀπορῇ λύσεως πρὸς ἀντίθεσιν, μὴ ψιλὴν αὐτὴν τιθέναι, ἀλλὰ κατ’ ὀλίγον πλατύνειν, ἕως ἂν λάθῃ τοιοῦτόν τι προσθείς, ἐξ οὗ λήψεται τὴν ἀφορμὴν τῆς λύσεως· ὃ δὲ κἀνταῦθα πεποίηκεν. ἦν γὰρ ἡ μὲν ἀντίθεσις ‘εὐτυχῆς ὁ Φίλιππος· οὐκ ἔχων δὲ λῦσαι ταύτην, κατ’ ὀλίγον πλατύνων ἀπὸ τῆς Φιλίππου τύχης αὐτοῦς ἐπὶ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων μετέστησεν εἰπὼν ‘τὸ ὅλον ἢ τύχη παρὰ πάντα ἐστίν· σκοπεῖτε δὲ καὶ τὴν τῆς πόλεως τύχην’. F 4 STBcAfVbWd <ἡ τύχη>] τὸ σχῆμα καλεῖται τόπου ἐμβολὴ ἐξ ὀνόματος.
- 2.153 F 1 ST <παρὰ>] ἀντὶ τοῦ ‘κατὰ’ ἢ τοῦ ‘εἰς’.
- 2.154a τὸ δὲ λεγόμενον, ἐξουσίαν ἔχει ἡ τύχη πάντων τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. S ἀντὶ τοῦ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων τὴν ἐξουσίαν ἔχει.
- 2.154b TBc ἀντὶ τοῦ κατὰ πάντα.
- 2.154c F 1 <ἐθελόντων>] τοῦτό φησιν ἵνα μὴ θαρρήσαντες τῇ τύχῃ τῶν πρακτέων ἀμελήσωσι.
- 2.155 S κατὰ μικρὸν] μικρὸν ἀπαιτεῖ παρ’ αὐτῶν, ἵνα μὴ εἴπωσιν ὡς οὐδὲν ὄφελος τῆς τύχης, εἰ μέλλοιμεν πονεῖν.
- 2.156 S πολὺ γὰρ πλείους] ὥσπερ ἀπὸ Πλατωνικῆς ὁρμώμενος διατριβῆς ἐνταῦθα φιλοσοφεῖ, λέγων ταῖς ἀρεταῖς καὶ τὰ τῆς τύχης ἀκολουθεῖν.
- 2.157a STBcAfVbWd ὅτι Πλάτων φησὶ τὰς ἀρετὰς ἀλλήλαις ἔπεσθαι, ὥστε τὸν ὄντα σώφρονα καὶ δίκαιον εἶναι καὶ φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον· ὃ δὲ αὐτός φησι καὶ ταῖς ἀρεταῖς τὰ τῆς τύχης ἀκολουθεῖν.
- 2.157b F 4 <ἀφορμὰς>] αἰτίας· ὅτι ἐσμέν εὐσεβεῖς καὶ δείκνυσι ‘παρὰ θεῶν’.
- 2.158 F 4 <τῶν θεῶν· εὐνοίαν ἔχειν>] ἀντιπίπτον ἔλυσε ‘πόθεν ὅτι εὐτυχεῖς ἐσμέν;’ ὅτι περὶ τοὺς θεοὺς εὐσεβοῦντες εὐνοὺς ἔχετε τοὺς κρείττους.
- 2.159 κἀνταῦθα μὲν συνάπτει τοὺς θεοὺς καὶ τὴν τύχην, ἐπὶ δὲ τοῦ Φιλίππου διίστησι. S οἶμαι] ἕτερον ἀντιπίπτον ‘πῶς οὖν οὐδὲν ὠφελοῦμεθα παρὰ τῆς τύχης;’ ὅπου ἀργοῦντες οὐκ ἀπολαύομεν τῶν παρ’ ἐκείνης ἐνδιδομένων.
- 2.160a οἱ μὲν γὰρ θεοὶ τὰς ἀρχὰς παρέχουσιν καὶ τοὺς καιροὺς, ἡμεῖς δὲ μὴ χρώμενοι τοῖς καιροῖς οὐ δεχόμεθα τῆς εὐνοίας τῆς παρ’ αὐτῶν αἴσθησιν. S παρέλκον τὸ ‘οἶμαι’.
- 2.160b S οὐκ ἔνι δ’ αὐτὸν ἀργοῦντα] διττὴ ἡ ἐξήγησις· ἡ γὰρ καθολικὴ ἐστὶν οὕτως ‘οὐκ ἔνι δ’ αὐτῷ, ἔνι ἢ τὸ ‘αὐτῷ’ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ δή, εἴτα ‘τὸν ἀργοῦντα’ καθολικῶς, ἢ ‘οὐκ ἔνι δ’ αὐτὸν’ τὸν ἄνθρωπον ‘ἀργοῦντα’.
- 2.161a STBc AfVbWd ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ ἐλάττονος.
- 2.161b νρPr τοῦναντίον γὰρ ἦν θαυμαστὸν] σημείωσαι σχῆμα ἐναντίον, ὃ ἐστὶ δριμύτης νοήματος ἀπὸ τῆς ἐργασίας λαμβανομένη.
- 2.162a F 2 STBcVbWd ἐργασία ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.
- 2.162b S ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων] Ξενοφῶν φησιν· ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἑλληνας ἀδικουμένους ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθηναίων ὑπέσχοντο αὐτοῖς

ἐλευθερίαν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ χρησάμενοι ἡδυνήθησαν κατὰ μικρὸν μεταστῆσαι πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας ὥς δὲ κατῴρθωσαν τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὕστερον καὶ αὐτοὶ χειρόνως ἤπερ οἱ Ἀθηναῖοι ἡδίκουν τοὺς Ἕλληνας· εἴτα ἀγανακτήσαντες ὑπὲρ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι ἐξήνεγκαν ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων πόλεμον πρὸς Λακεδαιμονίους· καὶ ἐκ τούτου τῆς προσηγορίας ἔτυχεν ὁ πόλεμος ὁ ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων.

2 163a F 1 STBCAfVbWd ὑπὲρ .

2 163b .. δικαίων] τὸν πόλεμον λέγει τὸν ὑπὲρ τῶν Θηβαίων, ὅτε Λακεδαιμόνιοι τὴν Καδμεῖαν κατέλαβον. STBCAfVbWd καὶ πολλὰ ἰδίᾳ] ἵνα λαμβάνοντες χρήματα παρὰ Λακεδαιμονίων συγχωρήσωσιν αὐτοῖς ἀδικεῖν ἀδεῶς τοὺς Ἕλληνας.

2.164 TBBCAfVbWd πλεονεκτῆσαι] κατὰ μόνας κερδῆσαι.

2 165a F 1 νρS πλεονεκτῆσαι] ἐπὶ τὰ μὴ δίκαια πάλιν ἀνέδραμε σημαίνων τὰ κατὰ τὸν Μαρδόνιον καὶ ὅσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐκεῖνος ὑπισχνεῖτο.

2 165b S <προεκινδυνεύετε>] ὅ ἐστι πρὸ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων ἐκινδυνεύετε.

2 166a TWd ἀντήρατε.

2 166b T <ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων>] οὐ γὰρ βούλεται τὸν πόλεμον εἶναι δοκεῖν ὑπὲρ τῶν Ὀλυνθίων, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων ὥς μελλόντων αὐτῶν ὑποχείριον λαμβάνειν τὴν Θράκην.

2.167 S πολλάκις πάντας καθ' ἓνα] μόνον οὐχὶ ἰσόθεον δύναμιν τῇ πόλει μεμαρτύρηκεν εἰπὼν 'καὶ καθ' ἓνα πολλάκις ἔσωσε τοὺς Ἕλληνας'.

2.168 S καὶ καθ' ἓνα αὐτῶν ἕκαστον] οὐ λέγει καθ' ἕκαστον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ κατὰ ἔθνη καὶ κατὰ γένη.

2 169a RTBCVbWd οὐ λέγει κατ' ἄνδρα, ἀλλὰ κατὰ ἔθνη.

2 169b Pr <ταῦτα θαυμάζω>] κατὰ κοινοῦ τὸ 'θαυμάζω'.

2.170 ST πόσον πολεμεῖτε χρόνον] ὥσπερ ὑπομιμνήσκει αὐτοὺς τοῦ χρόνου, ὥς δὴ καὶ τούτου λήθην παθόντας διὰ τὴν πολλὴν ῥαθυμίαν.

2.171 F 4 STBC VbWd <πολεμεῖτε>] ἀντὶ τοῦ διαφέρεσθε.

2.172 S ἐτέρους τινὰς] οἷον τοὺς ξένους καὶ Χάρητα καὶ Χαρίδημον.

2.173 F 4 SPr TWd <αἰτιωμένων>] οἱ γὰρ στρατηγοὶ τὸν δῆμον ἡτιῶντο μὴ διδόντα τὰ χρήματα, ὁ δὲ δῆμος ἐκείνους ὥς ἀμελοῦντας κατὰ τοὺς πολέμους.

2 174a S αἰτιωμένων] εἰς τοὺς ῥήτορας λέγει.

2 174b F 4 RTBC λέγει τοὺς ῥήτορας.

2 174c Pr κρινόντων] τοῦτο εἰς Χάρητα.

2.175 ἵνα δὲ μὴ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ, τῷ κοινῷ καλύπτει τὴν ὑποψίαν. μεταπεμπόμενοι γὰρ τοὺς στρατηγοὺς εἰς κρίσιν καθιστᾶσι. F 4 STBCAfVbWd πάλιν ἐλπίζόντων] οἱ γὰρ στρατηγοὶ κρινόμενοι καθυπισχνοῦντο τοῖς Ἀθηναίοις, ἐὰν ἀφεθῶσι, τάσδε καὶ τάσδε τὰς νήσους αὐτοῖς προσκτήσασθαι καὶ τάδε <καὶ τάδε> κατορθῶσαι.

2.176 STBCAfVbWd <εἶθ' οὕτως>] τραχύτητος τὸ σχῆμα μάλλον ἢ ἀκριβοῦς ἢ ἔννοια· μακρὰ γὰρ τὰ κῶλα.

2.177 F 3 <ἀγνωμόνως ἔχετε>] νυνὶ ἀβούλως, ἀνοήτως.

2 178a νρS ἀγνωμόνως ἔχετε] ἀγνώμονας τοὺς ἀνοήτους κατὰ στέρησιν τῆς γνώμης, οὐχ ὥς νῦν τοὺς ἀχαρίστους.

2 178b

- F 4 ἀγνώμωνως ἔχετε] ἀγνώμονας λέγει τοὺς ἀνοήτους κατὰ στέρησιν τῆς γνώμης, οὐχ ὥσπερ νῦν ἀγνώμονας καλοῦμεν τοὺς μὴ ἀποδιδόντας τὰ χρέα ἡγουν τὰς ἀμοιβάς.
- 2 178c TBcAfVbWd <δι' ὧν>] διὰ τῆς ῥαθυμίας.
- 2.179 Pr νυνὶ δὲ ὅ τι μὲν φυλάζομεν] ἀντιπίπτον ἔλυσεν ὅτι 'ξενικοῖς χρῆσόμεθα στρατοπέδοις'.
- 2.180 ὁ δὲ τί φησιν; εἰ μὲν εἴχομέν τι φυλάξαι, καλῶς τοὺς ξένους ἐπέμπομεν· ἐπὶ τοῦτο γὰρ ἀπέστελλον τοὺς ξένους· εἰ δὲ κτήσασθαι δεῖ, πρόδηλον ὅτι τὸν δῆμον εἶναι δεῖ τὸν στρατευόμενον. F 4 STBcAfVb Wd φημὶ δὴ δεῖν] ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους μετελήλυθεν, ἐν σχήματι ἀνακεφαλαιώσεως τὴν εἰσβολὴν ποιησάμενος.
- 2 181a τινὲς δὲ φασιν ὅτι ἔως ὧδε ἐπλήρωσε τὸ δυνατόν κεφάλαιον, εἴτα ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔρχεται. F 4 TBc AfVbWd φημὶ δὴ δεῖν] καθαρῶς ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους μετελήλυθεν, ἐν σχήματι ἀνακεφαλαιώσεως τὴν εἰσβολὴν ποιησάμενος.
- 2 181b ἐσχημάτισται δὲ αὐτῷ περὶ τῶν θεωρικῶν ὁ ἐπίλογος. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ φανερώς εἰπόντος αὐτοῦ θόρυβος γίγνεται κατὰ τὴν πόλιν, οὔτε παντελῶς ἐσιώπησε φοβηθεὶς οὔτε φανερώς εἰσήγαγεν, ἀλλὰ σχήματι τὴν εἰσῆγησιν ἔκρυψε· 'φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα'· φοβούμενοι γὰρ τὸ οἴκοθεν εἰσφέρειν ἀποστήσονται. S <μηδένα αἰτιάσθαι>] διαβαλλόντων γὰρ τῶν ῥητόρων τοὺς στρατηγούς, μετεπέμποντο αὐτοὺς ἐπὶ κρίσιν, καὶ τούτων ἀναχωρησάντων ἔρημα διεφθείρετο τὰ πράγματα.
- 2.182 S τοὺς μὲν ἀξίους] οὔτε ἀπολογεῖται παντελῶς ὑπὲρ τῶν στρατηγῶν οὔτε κατηγορεῖ, καθάπερ ὁ νομοθέτης ὀρίζει τι ποιεῖν.
- 2.183 S τὰς προφάσεις] πάλιν ἐσχηματισμένως ὑπὲρ τῶν θεωρικῶν.
- 2.184 οἱ γὰρ στρατηγοὶ προφάσεις ἐποιοῦντο τῆς ἀπολογίας τὸ μὴ λαμβάνειν χρήματα. 'ἐλλείμματα' δὲ αὐτὰ καλεῖ τὰ χρήματα· ὀλίγα γὰρ, φησιν, εἰς μισθὸν διδόντες τοῖς στρατιώταις τὰ ὑπόλοιπα τοῦ τελείου μισθοῦ εἰς τὰ θεωρικά κατέχετε. F 4 νρSTBcAfVbWd οὐ γὰρ ἐστὶ πικρῶς] ἀντὶ τοῦ δικαίως πικρὸν γὰρ τοῖς ἀδικοῦσι τὸ δίκαιον καταφαίνεται.
- 2 185a STBcAfVbWd οὐ .
- 2 185b .. πικρῶς] ἀντὶ τοῦ δικαίως. F 1 <τὰ δέοντα>] ταῦτα δὲ ἐστὶ τὸ συνευπορεῖν χρήματα τοῖς στρατηγοῖς.
- 2.186 S τοῦτον] ὃν ἔχομεν πρὸς τὸν Φίλιππον.
- 2.187 νρSTBcAf ιδίους] ιδίους λέγει οὐς αὐτοὶ ιδίως ποιοῦνται ἐκτὸς τῆς πόλεως.
- 2.188 αἰνίττεται δὲ ἴσως εἰς Χάρητα. STBcAfVbWd <εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων .
- 2.189 .. εἰπεῖν>] δικαιοσύνην ἑαυτῷ προσεμαρτύρησεν ὅτι οὐ πρὸς χάριν λέγει οὐδὲ πρὸς μισθὸν ὥσπερ οἱ ἄλλοι ῥήτορες οἱ τοῖς στρατηγοῖς συναγορεύοντες. εἰ γὰρ τάληθές περὶ αὐτῶν ἔρει, πρόδηλον ὅτι οὐ πρὸς χάριν οὐ <δὲ> διὰ μισθὸν ταῦτα ψευδῆ, ὥς οἱ μισθοῦ συναγορεύοντες. αἰνίττεται δὲ τὸν Εὐβουλον καὶ τὸν Ἀριστοφῶντα. S ὅταν δὲ δόντες λόγον] ὅτι χρήματα μὴ λαμβάνοντες οὐ δύνανται ὑπὲρ τῆς πόλεως πολεμεῖν.
- 2.190 οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα περὶ τῶν θεωρικῶν. STBcAf VbWd <διεστάναι>] διαχωρισθῆναι.
- 2 191a νρ διχονοεῖν.
- 2 191b F 1 πρότερον μὲν γὰρ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] δέκα οὐσῶν φυλῶν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ εἰς δέκα ὥσπερ μεμερισμένης τῆς πόλεως, ἀνάγκην εἶχεν ὥσπερ ἐκάστη φυλὴ ἀπὸ πάσης προβάλλεσθαι τοὺς πλουσιωτέρους αὐτῆς ἑκατὸν εἴκοσι ἄνδρας τοὺς λειτουργοῦντας ὑπὲρ αὐτῆς τῇ πόλει.
- 2.192 εἴτα οἱ ἑκατὸν εἴκοσι οὗτοι ἐμέριζον ἑαυτοὺς εἰς δύο μερίδας, ἵνα ἐξήκοντα αὐτῶν ἄνδρες ἔσονται οἱ πάνυ πλούσιοι, οἱ δὲ ἄλλοι ἐξήκοντα ἦττον πλούσιοι. ἐποιοῦν δὲ τοῦτο ἵνα μὴ πως

ἐξαίφνης πόλεμος αὐτοὺς ἐπέιξεν καὶ τύχη πρὸς τὸ παρὸν μὴ ἔχειν χρήματα τοὺς ἦττον πλουσίους. εἰσέφερον <γὰρ> οἱ πλουσιώτεροι ὑπὲρ αὐτῶν καὶ προετέλουν καὶ ἐδέχοντο ταῦτα ὕστερον κατὰ σχολήν. ἐλέγετο δὲ τὸ σύστημα αὐτῶν τῶν ἐξήκοντα συμμορία, οἷον εἰ παρὰ τὸ μέρος εἶναι τῆς φυλῆς. δέκα οὖν οὐσῶν φυλῶν καὶ ἐκάστης προβαλλομένης ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι συνέβη τοὺς πάντας εἶναι λειτουργοὺς χιλίους διακοσίους. ἐμέριζον οὖν αὐτοὺς εἰς δύο ἀπὸ ἑξακοσίων ἀνδρῶν, ὃ ἐστὶν ἀπὸ δέκα συμμοριῶν. πάλιν δὲ ἑκατέραν τῶν δύο μερίδων τούτων ἔτεμνον εἰς δύο, ὃ ἐστὶν εἰς τριακοσίους μὲν ἄνδρας, κατὰ πέντε δὲ συμμορίας. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τριακόσιοι οἱ πάνυ πλούσιοι οἱ πρῶτοι, οἵτινες προεἰσέφερον τῶν ἄλλων τε καὶ εἶχον αὐτοὺς ὑπακούοντας εἰς πάντα, ὥστε συμβαίνειν εἰς δύο μερίδας εἶναι τοὺς πάντας, εἴ γε οἱ τῶν ἑκατέρωθεν ἦσαν ὥσπερ ἡνωμένοι τοῖς ἑκατέρωθεν τριακοσίοις τοῖς πλουσιωτέροις, εἶχε δὲ ἐκάστη μερὶς τῶν τεσσάρων καὶ ἴδιον στρατηγὸν καὶ ἴδιον ῥήτορα. ὅμως δὲ πάλιν τῶν δευτέρων καὶ οἱ ῥήτορες καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπεῖκον ταῖς προτέραις. Τότε οὖν, φησὶν, ἐμέριζον ἑαυτοὺς διὰ πλείονα σπουδὴν τοῦ εὐκαίρως εἰσφέρεισθαι τὰ χρήματα κατὰ συμμορίας· νῦν δὲ <δι> οὐδὲν ἄλλο μερίζεσθε εἰς συμμορίας ἢ διὰ τὸ πολιτεύεσθαι, ὃ ἐστὶ διὰ τὸ στασιάζειν. μέμφεται οὖν αὐτοὺς ὅτι πρώην, ἡνίκα διὰ τὸ εἰσφέρειν ἐποιοῦντο τὰς συμμορίας καὶ καιρὸς ἦν τῶν πραγμάτων, ἡγεμόνας ἤδεσαν τοὺς πλουσιωτέρους, δευτέρους δὲ τοὺς στρατηγοὺς τοὺς κατορθοῦντας, τρίτους δὲ τοὺς ῥήτορας τοὺς μόνον λέγοντας, νῦν δέ, ἐπειδὴ καιρὸς ἐστὶ τοῦ στασιάζειν καὶ τοῦ λέγειν, ἡγεμόνες εἰσὶν οὐχ οἱ πλούσιοι, ἀλλ' οἱ ῥήτορες· καὶ βοησόμενοί εἰσιν οἱ πρῶτοι τριακόσιοι, ἐπαινοῦντες τὰ ὑπὸ τῶν ἰδίων ῥητόρων λεγόμενα, οἱ δὲ ἄλλοι προσενεμημένοι ἑκατέροις. TBcAf VbWd ῥήτωρ ἡγεμῶν] δεῖ μὴ χωρίζειν τὸ 'ῥήτωρ ἡγεμῶν', ἀλλὰ συνάπτειν.

- 2.193 F 4 TBc δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας] ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι.
- 2.194a F 1 vprTAf συμπέρασμα τοῦ συμφέροντος.
- 2.194b F 4 PrR ἐπανέντας] ἔασαντας, ἐγκαλάσαντας.
- 2.195 F 1 ὑμῶν αὐτῶν .
- 2.196 .. γενομένους] ὡς ἐπὶ νοσοῦντων εἶπε τὸ 'ὑμῶν αὐτῶν γενομένουσ'. F 4 TBcAf εἰ δὲ τοῖς μὲν] τὸν Εὐβουλον λέγει ὡς πρὸς χάριν δημηγοροῦντα.
- 2.197a F 4 PrTBcAf πρὸς τὸν Εὐβουλον ἀποτείνεται τὸν πολιτευόμενον.
- 2.197b F 4 PrTBc τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι] ἐπειδὴ εἶπεν ἀνωτέρω (cf.
- 2.198 2, 27) 'φημὶ δὴ δεῖν χρημάτων', ἵνα μὴ εἰπωσιν οἱ πένητες 'οὐκοῦν εἰσοίσουσιν οἱ πλούσιοι', προλαβὼν ὑπὲρ αὐτῶν ποιεῖται τὸν λόγον ὅτι 'μέχρι πότε οἱ πλούσιοι καὶ τριηραρχήσουσι καὶ εἰσοίσουσιν καὶ πάντα δαπανήσουσιν;' ἐὰν γὰρ αὐτοὺς παρακόψῃ ἀπὸ τῶν πλουσίων, ἐλπίδα μηδεμίαν ἔχοντες μὴδ' ἄλλως εὐπορίαν ἀποστήσονται τῶν θεωρικῶν. καὶ ὅλως σύνηθες τῷ Δημοσθένει τοῖς πλουσίοις συνίστασθαι· γινώσκει γὰρ ὅτι τὰ νεῦρα τῆς πόλεως εἰσιν οἱ πλούσιοι. F 4 TBcVbWd τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι] τοῖς ῥήτορι συμπονεῖν.
- 2.199 F 4 λέγω δὴ κεφάλαιον] ἐπίλογος.
- 2.200a F 4 Bc λέγω δὴ κεφάλαιον] διὰ τούτου δευτέρας ἐδεήθη ἀνακεφαλαιώσεως εἰπὼν ὅτι χρή πάντας εἰσφέρειν, ἵνα τῆς ἀνάγκης αὐτοὺς περιστάσης ἐκστήσωνται τῶν θεωρικῶν.
- 2.200b F 4 TBcAfVbWd τὸ ἴσον] κατὰ τὴν ἐκάστου οὐσίαν.
- 2.201 F 4 <κατὰ μέρος>] κατὰ διαδοχὴν.
- 2.202 F 1 ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα] τὸν Εὐβουλον λέγει ὡς πρὸς χάριν δημηγοροῦντα.
- 2.203 F 4 TBcAf ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς] διὰ τὸ πεισθῆναι τοῖς καλῶς συμβουλευσάσιν.
- 2.204 F 4 PrTBcAf ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ <οὐχὶ ταῦτα παρίσταται μοι>] ἐξ ἐπιτιμήσεως τὸ προοίμιον.

- 3 1a F 1 A 2 νρ PrTBcWd τὸ προοίμιον προσοχὴν διὰ τοῦ παροξυσμοῦ ἀπεργάζεται.
- 3 1b F 2 A 2 (→ 1d) PrTBcWd ὡς τῶν πραγμάτων χαλεπῶν ὄντων ἐξ ἐπιτιμήσεως εἴληπται τὸ προοίμιον ἢ ἐκ τοῦ παραδόξου (παραδόξον γὰρ γίνεται ὅταν τοῖς λόγοις οὐ συντρέχη τὰ πράγματα) ἢ ἀπὸ συγκρίσεως (συγκρίνων γὰρ δείκνυσιν τοὺς λόγους ἐναντίως ἔχοντας τοῖς πράγμασιν).
- 3 1c F 2 S ma TBcAfVb οὐχὶ .
- 3 1d .. μοι] παθητικὸν τὸ προοίμιον καὶ μεστὸν ἀξιώματος· ἐν ᾧ γὰρ ἐπηρμένον τὸν δῆμον καὶ φρονοῦντα τῇ νίκῃ συστέλλει καὶ πρὸς φόβον καθίστησιν, ἀφ' ἑτέρου πάθους εἰς ἕτερον ἄγει τὸν ἀκροατὴν· ἐν ᾧ δὲ ἀλλάττει τὴν γνώμην τῶν Ἀθηναίων, τὸ τοῦ Περικλέους ἀξίωμα διὰ τῶν ἔργων δείκνυσιν. F 4 A 2 (→ 1g) TBcVbWd καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἀθυμοῦντα μὲν τὸν δῆμον ἱκανὸς ἦν ἀναγαγεῖν καὶ μεστὸν ἐλπίδων ἀποφῆναι, θαρροῦντα δὲ αὐθις εἰς φόβον περιγαγεῖν.
- 3 1e F 4 TBc VbWd (→ 1g) κεφάλαια τοῦ λόγου· τὸ συμφέρον, τὸ δυνατόν καὶ ὀλίγον ἀπὸ τοῦ δικαίου, συμβουλευόντος αὐτοῦ ὅτι δεῖ ἅπαξ βοηθήσαντας τοῖς Ὀλυνθίοις ἐμμένειν τούτῳ καὶ μὴ καθυφεῖναι τὰ δεδομένα.
- 3 1f S τριμερὴς ὁ λόγος.
- 3 1g τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐστὶ καὶ τὸ δοκοῦν μάλιστα συνέχειν καὶ περὶ οὗ πρόκειται νῦν ἡ σκέψις, <δ> καὶ προηγούμενον κέκληται, εἰ χρή μεταστῆναι τὴν δύναμιν εἰς Μακεδονίαν ἢ κατὰ χώραν ἑᾶσαι μένειν τοῖς Ὀλυνθίοις βοηθήσουσαν· τὸ δὲ δεύτερον, εἰ χρή λῦσαι τοὺς νόμους τοὺς θεωρικοὺς· τὸ δὲ τρίτον, ἐπιλογικὸν ὄν, καταδρομὴν ἔχει τῆς πολιτείας τῶν νῦν δημαγωγούντων. τούτων δὲ τῶν μερῶν ἕκαστον ὑποπέπτωκεν οἰκείῳ κεφαλαίῳ. τὸ μὲν γὰρ πρότερον τοῦ συμφέροντος εἶναι δοκεῖ, τὸ δὲ δευτερόν ἐστι τοῦ νομίμου, εἴληπται δὲ ἐκ κατασκευῆς τοῦ δυνατοῦ (καὶ γὰρ κεφάλαιον κεφαλαίῳ ἀποδείκνυται), τὸ δὲ τρίτον ἐστὶ τοῦ δικαίου, λέγω δὲ τὴν καταδρομὴν τῶν νῦν πολιτευομένων καὶ τῆς εὐφημίας τῶν ἐπὶ τῶν προγόνων πολιτευσαμένων. πᾶσα γὰρ συμβουλή περὶ ποιότητος προσώπων γινομένη, ἔπαινον ἢ ψόγον δηλοῦσα, εἰς τὸ δίκαιον ἔχει τὴν ἀναφοράν. καὶ τὸ μὲν συμφέρον δίχα τέτμηται, εἷς τε τὸ ἀναγκαῖον (ἐλεύσεται γὰρ Φίλιππος εἰς τὴν Ἀττικὴν διαφθαρέντων τῶν Ὀλυνθίων) καὶ εἰς τὸ ἄδοξον (πάντες γὰρ ἴσασιν Ἕλληνας ὅτι τοῖς Ὀλυνθίοις ἐπηγγειλάμεθα βοηθήσειν, εἰ πολεμήσαιεν πρὸς Φίλιππον) καὶ τὸ ψεῦδος φανῆναι τῶν ἀδόξων. A 2 RTBcVbCaWd ζητήσῃ δ' ἂν τις· τί δήποτε κωλύων μεθιστάναι τὴν δύναμιν, οὐδεμίαν πεποιήται περὶ αὐτοῦ μνήμην οὐδὲ φαῦλον δεικνύει τὸ μετάγειν εἰς Μακεδονίαν τοὺς στρατιώτας;· ῥητέον οὖν ὅτι πλείους εἰσὶ τρόποι καθ' οὓς ἀντιλέγειν ἔξεστιν.
- 3 1h ἢ γὰρ πρὸς αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς μαχόμεθα τῶν ἀντιλεγόντων, δεικνύντες αὐτοὺς σαθοὺς ὄντας, ἢ ἑτέραν εἰσηγούμεθα γνώμην, διὰ τῆς ἡμετέρας τὴν ἐκείνων ἀνατρέποντες, ἢ τὸ συμφέρον τὸ μὲν ἐκείνων ἐλέγχομεν, αὐτοὶ δὲ συμβουλὴν ἑτέραν εἰσηγούμεθα. ἐνταῦθα τοίνυν ὁ ῥήτωρ φρονήματι χρώμενος τῆς μὲν ἐκείνων γνώμης οὐδεμίαν πεποιήται μνήμην, τὴν δὲ αὐτῷ δοκοῦσαν εἰσηγεῖται καὶ ταύτην ἐργάζεται. TBcVbCaWd προοίμιον ἐκ τοῦ ἀναγκαίου.
- 3 1i λαμβάνεται δὲ ἐξ ὑπολήψεως τῶν πραγμάτων φαύλων ὄντων. TBcAfWd εἰς τὰ πράγματ'] εἰς τοῦτο κακίας ἐλθόντα.
- 3.2 A 2 <τοὺς μὲν γὰρ λόγους>] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.
- 3.3 F 1 <τιμωρήσασθαι Φίλιππον>] τουτέστιν εἰς Μακεδονίαν μεταβιβάζειν τὴν δύναμιν.
- 3.4

- A 2 TBcWd εἰς τοῦτο προήκοντα] οὐκ εἶπεν ‘οὕτως ἔχοντα’, ἀλλ’ ‘οὕτω προήκοντα’, διὰ τῆς ἐν τῇ λέξει προτάσεως τὸν χρόνον δεικνὺς τὸν αἷτιον τῶν κακῶν.
- 3 5a F 4 TBcAfVbWd εἰς .
- 3 5b .. προήκοντα] εἰς τοῦτο δηλονότι κακίας προσελθόντες· εὐφήμως δὲ ἐσιώπησε. PrTBcWd ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα] μεγάλῳ θάρσει μέγαν φόβον ἀντέθηκε, σφόδρα τεχνικῶς ποιῶν.
- 3.6 τὰ γὰρ μεγάλα πάθη μείζονσι πάθεσι λύειν προσήκει. F 4 TBcAfVbWd οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν] ὥσπερ αἰνιττόμενος ἀλλὰ νῦν μὲν οὐκ ἔχω Φιλιππισμὸν αὐτοῖς ὀνειδίζειν.
- 3 7a F 4 TBcAfVbWd τὸ δὲ ἐξῆς οὕτω· ‘οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ῥήτορες ἢ ἁμαρτάνειν’.
- 3 7b εἶτα ἐν τῷ μέσῳ κατασκευάζει, πῶς; ‘τὴν ὑπόθεσιν ὑμῖν παριστάντες καὶ συμβουλευόντες, περὶ ἧς καὶ ὑμεῖς ἐβουλευέσθε’· βουλευόνται δὲ νῦν ‘περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον’, ἀλλ’ ‘οὐχὶ τὴν οὕσαν’ καὶ ἀληθῆ ‘ὑπόθεσιν’ (κατὰ κοινοῦ τὸ ‘παριστάντες ὑμῖν’), ἥτις ἐστὶ τὸ βουλευέσασθαι, ὅπως ἂν πρῶτον σώσωμεν τοὺς Ὀλυνθίους. ἔστι δὲ ὥσπερ συμπέρασμα τοῦ προοιμίου διὰ πλειόνων. TBcVbWd συμπέρασμα διὰ πλειόνων.
- 3 7c S ἢ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλευέσθε] σφόδρα βιαίως τὸν δῆμον κοινωνὸν τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ἐποίησεν, ὑπὲρ ὧν αὐτὸς μέλλει συμβουλεύειν, περὶ τούτων εἰσεληλυθέναι φήσας βουλευσόμενον τὸν δῆμον.
- 3 8a F 4 TBcVbWd τὸ τιμωρήσασθαι Φίλιππον.
- 3 8b Pr ὑπερβατὸν καθ’ ὑπέρθεσιν.
- 3 8c TBc <τὴν οὕσαν>] τὸ σῶσαι τοὺς Ὀλυνθίους.
- 3.9 Pr ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν ποτε] ἔτι τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἐξεργάζεται.
- 3.10 δημοῖ δὲ τοὺς καιροὺς ἐν οἷς Ἀμφίπολιν εἶχον καὶ Ποτίδαιαν καὶ τὰ ἐπὶ Θράκης. PrTBc VbWd ἐξῆν τῇ πόλει] λύσις τοῦ ἀντιπίπτοντος.
- 3.11 F 2 STBcWd <τὰ αὐτῆς>] δέον εἰπεῖν ‘καὶ Ὀλυνθίους σῶσαι’.
- 3.12 PrTBc <τιμωρήσασθαι>] οὐχ ὥς τιμωρησαμένων αὐτῶν τότε τὸν Φίλιππον, ἀλλ’ ὥς ἐξουσίαν ἔχόντων, εἶπερ ἡβουλήθησαν.
- 3.13 PrWd <ἐπ’ ἐμοῦ γὰρ>] ὑπερβατὸν καθ’ ὑπέρθεσιν.
- 3 14a F 2 ὑπερβατὸν τὸ σχῆμα.
- 3 14b Pr ἱκανὸν] αὐταρκες, ὥσει ἔλεγε ‘κἂν τοῦτο δυνηθῇτε ποιῆσαι, καλῶς ὑμῖν ἔχει πρὸς τὴν παροῦσαν δύναμιν’.
- 3.15 TBcWd προλαβεῖν] ὥσπερ ἐπὶ δρομέων εἶπεν ἐπειγομένων διὰ τάχους προαρπάσαι τὸ ἄθλον κείμενον ἐν μέσῳ, ἵνα ἄθλον μὲν νοήσωμεν τὴν Ὀλυνθον, δρομέας δὲ Φίλιππόν τε καὶ Ἀθηναίους.
- 3 16a TBcVbWd προλαβεῖν] ὥς ἐπὶ δρομέων εἶπε τὴν λέξιν.
- 3 16b F 4 τὴν πρώτην] τὴν ἀρχὴν <δηλονότι> · ἀρχὴν γὰρ καλεῖ τὸ σῶσαι τοὺς Ὀλυνθίους, τέλος δὲ τὸ τιμωρήσασθαι Φίλιππον.
- 3.17 TBcVbWd ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως] τὸ μὲν λέγειν ὥς οὐκ ἔσωσαν Ὀλυνθίους ἀναίσχυντον, καθεῖλε δὲ αὐτὸ φήσας ὅτι ‘οὐ βεβαίως’, ὥστε ἀνάγκη μένειν κατὰ χώραν τὴν δύναμιν.
- 3.18 F 4 TBcAfVbWd καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον] καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς τιμωρίας ἁμαρτάνοντας δείκνυσιν τοὺς ῥήτορας· φησὶ γὰρ ‘τότε ἐξέσται τὸν τρόπον σκοπεῖν’.
- 3.19

αἰνίττεται δὲ ὅτι κατὰ θάλατταν ἐπελθεῖν χρή τῷ Φιλίππῳ καὶ κλεῖσαι τὰ ἐμπόρια, ὅπερ αὐτὸς ὕστερον ἐν τῷ τετάρτῳ συνεβούλευσεν. TBcAf VbWd πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν] ἀκόλουθον τῇ ἐξ ἀρχῆς προτάσει τὸ συμπέρασμα· τότε γὰρ τοὺς ῥήτορας μεμφόμενος ὅτι ἕτερα ἀνθ' ἐτέρων συμβουλευούσι, νῦν φησι μάταιον εἶναι περὶ τοῦ τέλους σκοπεῖν, ἀρχὴν μὲν τὴν τῶν συμμαχῶν σωτηρίαν, τέλος δὲ τὴν Φιλίππου καταστροφὴν εἶναι διδάσκων.

3.20 τὸ δὲ συμπέρασμα γνωμικὸν ὃν σεμνὴν τὴν βάσιν τοῦ προοιμίου πεποίηκε. δεῖ γὰρ ἐν μὲν <ταῖς> ἀρχαῖς τῶν προοιμίων τὰ γνωμικὰ φυλάττεσθαι (καὶ γὰρ ἄγονον καὶ ἀρχαιότροπον τὸν λόγον δεικνύει), τῷ δὲ ἐπὶ τέλει γνωμικῶ ἐπισφραγίζεσθαι τοὺς ἐν μέρει λογισμοὺς τῇ καθόλου προσθήκῃ. F 4 TBcAfVbWd <λόγον>] λόγον ἐνταῦθα τὴν συμβουλὴν καλεῖ.

3.21 TBC <ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρὸς>] δεύτερον προοίμιον.

3 22a S δεύτερον προοίμιον ἀκατάσκευον ἐκ τοῦ ἀναγκαίου.

3 22b λαμβάνεται δὲ ἐξ ὑπολήψεως τῶν πραγμάτων φαύλων ὄντων. F 1 A 2 PrVb ἀκατάσκευον τὸ δεύτερον προοίμιον εἶπεν ἵνα ὡς ὁμολογούμενον λάβῃ τὸ ὅτι πολλῆς φροντίδος δεῖται τὰ πράγματα.

3 22c F 4 ὁ .

3 22d .. καιρὸς] δεύτερον προοίμιον· ἐκθέμενος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ σπερματικῶς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, ὅτι δεῖ τοὺς στρατιώτας κατὰ χώραν μένειν, καὶ τὸ προηγούμενον τοῦ λόγου μέρος αὐτῷ κατανείμας, ἐν τῷ δευτέρῳ πάλιν τὰ λειπόμενα δύο μέρη περιείληφεν. PrTBcAfVb Wd πολλῆς φροντίδος] φοβεῖ αὐτοὺς πάλιν λεληθότως, ἵνα μὴ ὡς ἔτυχεν ἐπὶ Μακεδόνας χωρήσωσι.

3.23 διαφέρει δὲ τοῦ πρώτου προοιμίου τὸ δεύτερον, εἰ καὶ φοβεῖ αὐτοὺς ἐν ἑκατέρῳ, ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἐξ ἐπιτιμήσεως ἤρξατο τῶν ῥητόρων, ἐνταῦθα δὲ μόνως φοβεῖ. S <ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ>] ὅτι τὴν λύσιν τῶν κακῶν εἰδὼς ὀκνεῖ ἀποφύνασθαι.

3 24a τὸ δὲ 'τίνα τρόπον' φανερώς ἢ ἐξ ἀπάτης, μετὰ παρρησίας ἢ ὑφειμένως. F 4 ἀλλ' .

3 24b .. ἀπορῶ] τὸ δεύτερον μέρος ἐκ τοῦ περὶ τῶν θεωρικῶν ἐκίνησε. δείκνυσι δὲ ὅτι τὴν λύσιν τῶν κακῶν εἰδὼς ὀκνεῖ ἀποφύνασθαι. τὸ δὲ 'ἀπορῶ τίνα τρόπον' πολλὰς ἔχει σημασίας· πότερον φανερώς ἢ τὸναντίον ἐξ ἀπάτης; πότερον μετὰ παρρησίας ἢ ὑφειμένως; οὐκ εἶπε δὲ 'ἀπορῶ τί δεῖ λέγειν', ἀλλὰ 'πῶς δυνήσομαι κολάσεως ἐκτὸς πεῖσαι'. ἰστέον δὲ ὅτι ἀκατασκεύαστον εἶπε τὸ προοίμιον, ἵνα ὡς ὁμολογούμενον λάβῃ τὸ ὅτι πολλῆς φροντίδος δεῖται τὰ πράγματα. TBcVbWd πέπεισμαι γὰρ] τουτέστιν, ἐξ ὧν αὐτός τε συμβουλεύω καὶ ἐξ ὧν ἕτεροι λέγουσι· δίδωσι γὰρ καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων ἐνίοις λέγειν ποτὲ τὰ χρήσιμα, ἵνα μὴ πάντα εἰς ἑαυτὸν ἀνάγων φορτικὸς εἶναι δοκῇ.

3 25a F 4 TBc AfVbWd τὸ σχῆμα προδιόρθωσις.

3 25b F 1 vrPrTWd <μὴ συνιέναι>] σημειῶσαι ὅτι διενήνοχε σύνεσις φρονήσεως, ὅτι ἢ μὲν φρόνησις ἕξις ἐστὶ γεννητικὴ τῶν οἴκοθεν λογισμῶν, ἢ δὲ σύνεσις ἕξις δεκτικὴ τῶν ἔξωθεν λογισμῶν.

3.26 F 4 PrTBcAfVbWd ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς] σημειῶσαι δὲ ὡς ἐν τῇ ἀξιώσει κέχρηται τῇ προδιορθώσει.

3 27a F 4 TBcWdPr ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς] τὸ σχῆμα προδιορθώσεως.

3 27b vr ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς] ἀντὶ τοῦ ἄξιον νομίζω· σπανίως γὰρ εὐρίσκεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸ 'ἀξιῶ' ἀντὶ τοῦ παρακαλῶ.

3 27c F 4 TBcAfVbWd ἄξιον νομίζω.

3 27d S ὁρᾶτε γὰρ] προσεμβολὴ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου.

- 3 28a F 1 ὁρᾶτε γὰρ] ἐντεῦθεν αὐτῷ τὸ τρίτον μέρος γεννᾶται τὸ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν νῦν πολιτευομένων.
- 3 28b F 4 TBcAfVbWd <ένιους>] τοὺς προδότας.
- 3.29 F 1 ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω] μετελήλυθεν ἐνταῦθα ἐπ' αὐτὰ τὰ κεφάλαια.
- 3.30 καὶ ἔστιν αὐτῶν τὸ συμφέρον ἐξεταζόμενον καὶ τὸ προηγούμενον μέρος, πότερον χρή μένειν ἐν Ὀλύνθῳ τὴν δύναμιν ἢ μετὰγειν εἰς τὴν Μακεδονίαν. A 2 RTBcAfVbWd <μέμνησθε>] διηγηματικὸν κεφάλαιον τοῦ συμφέροντος.
- 3 31a F 1 BcWd διηγηματικὸν τὸ σχῆμα τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου.
- 3 31b S μέμνησθε] ἐντεῦθεν οἱ ἀγῶνες· τὸ δὲ κεφάλαιον διηγηματικὸν τοῦ συμφέροντος.
- 3 31c F 2 νρTWd μέμνησθε ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] πεῖσαι βουλόμενος τοὺς Ἀθηναίους ἔἶσαι μένειν κατὰ χώραν τὴν δύναμιν παραδειγματικῇ πίστει κέχρηται· πιθανωτέρα δὲ ἐστὶ πασῶν τῶν πίστεων ἡ τοιαύτη.
- 3 32a διὸ καὶ Ἰσοκράτης μὲν πιθανώτερος εἶναι δοκεῖ περιττεύων τοῖς παραδείγμασι, Δημοσθένης δὲ βίαιος ὑπέληπται, νῦν μὲν τοῖς ἐνθυμήμασι, νῦν δὲ παραδείγμασιν, αὖθις δὲ ἐντέχνῳ πίστει χρώμενος. A 2 RPrTBcAfVbWd τοῦτό τινες ἀμαρτάνοντες ὑπενόησαν εἶναι διήγησιν, ἀγνοήσαντες ὡς ἐν συμβουλευτικῷ λόγῳ διηγεῖσθαι οὐκ ἔξεστι.
- 3 32b A 2 R τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος] πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν.
- 3.33 F 1 Ἡραῖον τεῖχος] πολίχνιον Θρακικόν.
- 3.34 F 1 TBc <μαιμακτηριῶν>] κατ' ἔμφασιν μείζονα τῆς σπουδῆς κεῖται τὸ ὄνομα τοῦ μηνός· θέλει γὰρ εἰπεῖν ὅτι καὶ χειμῶνος ὄντος τὰς ναῦς κατέλκειν ἐψηφίσασθε· καὶ γὰρ χειμερινὸς ὁ μῆν.
- 3 35a A 2 R μαιμακτηριῶν] ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ τῆς μαιμάξεως τῆς περὶ τὴν ἄμπελον· μαιμάξαντες γάρ, ὃ ἐστὶν ὀρμήσαντες, ἐτρύγησαν ἄμπελον καὶ οἶνον ἐποίησαν.
- 3 35b S μαιμακτηριῶν] χειμῆριος οὗτος ὁ μῆν· ἐξ οὗ δείκνυσιν ὅτι καίτοι χειμῶνος ὄντος πλεῖν ἐψηφίσασθε· τοσαύτη προθυμία πρὸς τὴν βοήθειαν ἐκέχρησθε.
- 3 35c TBcAfVbWd Αὔγουστος.
- 3 35d F 4 Ὀκτόβριος.
- 3 35e νρ μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν] ὡς παράδοξον τοῦτο εἶπεν, ἵνα ἐμφάνῃ αὐτῶν τὴν πολλὴν σπουδὴν, ὅτι νόμου κελεύοντος παρ' Ἀθηναίοις μέχρι τετταράκοντα ἐτῶν στρατεύεσθαι ἀρξαμένους ἀπὸ ὀκτωκαίδεκα, καὶ μέχρι μέντοι τῶν εἴκοσι παῖδας ὄντας τέως περιπολεῖν τὰ περὶ τὴν πόλιν φρούρια, εἰς ὑπερορίους δὲ πολέμους ἀπὸ εἴκοσιν, αὐτοὶ τότε βουλόμενοι πολλὴν σπουδὴν ἐνδείξασθαι, καὶ οὐς οὐκ ἐκέλευσεν ὁ νόμος στρατεύεσθαι, πολεμεῖν ἐψηφίσαντο.
- 3.36 F 4 TBcAfVbWd <ἐκατομβαιῶν>] Ἀπρίλλιος.
- 3 37a F 4 A 2 Pr Σεπτέμβριος.
- 3 37b νρ <μεταγειτνιών>] Μάιος.
- 3 38a F 4 Pr Ὀκτόβριος.
- 3 38b νρ <βοηδρομιών>] Ἰούνιος.
- 3 39a F 4 Pr Νοέμβριος.
- 3 39b νρ τούτου τοῦ μηνός] Ἀττικὴ ἢ σύνταξις ἀντὶ δοτικῆς.
- 3.40 F 4 <μετὰ τὰ μυστήρια>] τὰ Κόρης καὶ Δήμητρος.

- 3 41a F 4 ἢ μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἐλευσινίων.
- 3 41b νρ κενὰς] πολιτικῆς βοηθείας.
- 3 42a F 2 PrBc κενὰς] Ἀθηναίων ἐπιβατῶν.
- 3 42b A 2 R κενὰς] Ἀθηναίων, ὅ ἐστι ξένους ἀντὶ Ἀθηναίων ἐχούσας.
- 3 42c PrTBcAf VbWd Φίλιππος ἀσθενῶν] ἐπικινδύνως ἀσθενῆσαι φασὶ Φίλιππον ὅτε τὴν Μεθώνην ἐπολιόρκει, Ἀστέρος τινὸς στρατιώτου Μεθωναίου ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπιγράψαντος τῷ δόρατι Ἀστὴρ Φιλίππῳ θανάσιμον [ἐπι]πέμπει βέλος, εἴτα πέμψαντος καὶ κατὰ τύχην τινὰ ἐπιτυχόντος κατὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ.
- 3 43a λέγεται δὲ ὅτι καὶ ὁ Φίλιππος ἀντέγραψε πρὸς αὐτὸν καὶ ἀντηκόντισεν, ὅμως οὐκ ἐπέτυχεν αὐτός, Ἀστέρα Φίλιππος ἦν λάβη κρεμήσεται. PrTBcAfVbWd Φίλιππος ἀσθενῶν] τὴν αἰτίαν λέγει δι' ἣν ἐρραθύμηναν, ἐξ ἀρχῆς σπουδάσαντες.
- 3 43b F 4 τὸν ἀπόστολον] ἀπόστολος πᾶσα πεμπομένη δύναμις εἴτε τοξοτῶν εἴτε ὀπλιτῶν εἴτε ἱππέων, ἐξαιρέτως δ' ἐκάλουν τὴν ναυτικὴν δύναμιν ἀπόστολον οἱ Ἀθηναῖοι.
- 3 44a F 1 S ἀπόστολον ἡγουν στόλον· ἀπόστολον γὰρ ἐκάλουν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πᾶσαν τὴν παρ' αὐτῶν πεμπομένην δύναμιν τοξοτῶν ὀπλιτῶν ἱππέων τῶν ἄλλων, ἐξαιρέτως δὲ τὴν ναυτικὴν δύναμιν.
- 3 44b Pr ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός] ἀντὶ τοῦ ἦν δὲ τότε εὐκαιρον ἐπιθέσθαι τῷ Φιλίππῳ, ὅτε ἡρρώσκει.
- 3 45a F 4 ἦν .
- 3 45b .. αὐτός] ἀκούσαντες, φησί, νοσεῖν τὸν Φίλιππον ἐξελίπετε τὴν βοήθειαν. καὶ τότε μάλιστα ἐπιτήδειος καιρὸς βοηθεῖν ἐκείνοις ἦν ἐν ᾧ κακῶς διέκειτο Φίλιππος. TBcAfVbWd εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν] ἐπηγγείλατο μὲν εἰς ὕστερον παρρησίᾳ χρήσασθαι, οὐδὲν δὲ ἥττον καὶ νῦν ἐπιτιμᾷ, σκώπτων εἰς κουφότητα καὶ ῥαθυμίαν τὸν δῆμον.
- 3.46 οὐ μὴν ἀλλὰ κέκρυπται τὰ τῆς ἐπιτιμῆσεως σφόδρα τεχνικῶς. ὅταν μὲν γὰρ πείθων τι βουλόμεθα τοὺς ἀκούοντας κἂν ἐπιτιμᾶν ἔχωμεν, ἐγκεκρύφθαι δεῖ τὴν παρρησίαν, ἵνα μὴ χαλεπήναντες φιλονεικότεροι γένωνται· ὅταν δὲ τοῦτο μόνον βουλόμεθα ποιεῖν <διὰ> τὸ σωφρονίζειν ἐπιτιμῶντες, τότε φανερώτερον τῇ παρρησίᾳ προσήκει κεχρηῆσθαι. TBcAfVbCaWd οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι] τὴν αἰτίαν ὥσπερ βούλεται ἡμῖν εἰπεῖν, διὰ τί ἐχρήσατο τῷ διηγήματι τούτῳ.
- 3.47 πῶς γὰρ δυνατόν μεταποιηθῆναι τὰ ἤδη γενόμενα; καὶ γὰρ καὶ οἱ φιλόσοφοι φασιν ὡς ὅτι πάντα δύναται τὸ θεῖον ποιεῖν χωρὶς ἑνός, τοῦ ἄλλως ποιῆσαι τὰ ἤδη γενόμενα. TBcAfVbCaWd τί δὴ χρῆσόμεθα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἐρώτησιν προθεῖς οὐκ ἐπήνεγκε τὴν ἀπόκρισιν ἑβοηθήσωμεν, εἴθ' οὕτω τὰ ἐξῆς εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει, ὁ δὲ τὴν ἀπόκρισιν ἐξελὼν ἐνέφηγεν αὐτὸ διὰ τοῦ δευτέρου εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε.
- 3.48 ἐκ τούτου δείκνυται τίς ἦν ἡ ἀπόκρισις, ὅτι δεῖ βοηθῆσαι. PrTAfVbWd παντὶ σθένει] παντοῖα βοηθεία, οἷον ναυτικὴ ὀπλιτικὴ καὶ διὰ τῶν ἄλλων.
- 3 49a TAfVbWd παντὶ σθένει] ναυτικῇ καὶ ὀπλιτικῇ δυνάμει.
- 3 49b F 4 ἐθάρρει] ἡ σχῆμά ἐστι κατὰ ἀντίπτωσιν ἀντὶ τοῦ ἐθάρρει τούτοισ', ἢ λείπει τῷ νοήματι τὸ ἀδικεῖν, οἷον οὐκ ἐθάρρει τούτους ἀδικεῖν· καὶ τὸ ἐξῆς δὲ αὐτοῦ οὕτω δεῖ λαβεῖν.
- 3.50 F 2 <πόλιν>] τὴν Ὀλυνθον.
- 3.51

Pr ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς] καλῶς ἐχρήσατο τῇ λέξει· ἐγγὺς γὰρ οὕσης τῆς Μακεδονίας ἐπιτηρεῖν ὥσπερ ἔμελλεν αὐτοῦ τὰ ἀτυχήματα, πότε ἀτυχήσει, ἵνα τότε αὐτῷ εὐκαίρως ἐπίθεται.

3.52 TAFVbWd διηλλαγμένην] φίλην γενομένην.

3.53 vrT ἐκπολεμῶσαι] ἐχθροὺς καταστῆσαι.

3.54 vrT <τοὺς ἀνθρώπους>] τοὺς Ὀλυνθίους.

3.55 Pr ἐθρύλουν] ἀντὶ ἠϋχοντο.

3.56 F 4 vrT <ὅπωςδῆποτε>] τυχερῶς.

3 57a F 1 οἷον τυχερῶς ἢ τῆς τύχης ἐνεργούσης ἡμῖν.

3 57b PrTWd <τί οὖν ὑπόλοιπον>] ὑπερβατὸν καθ' ὑπέρθεσιν.

3.58 F 2 Wd χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσεως] καὶ ἐκ τῆς ἀδοξίας καὶ ἐκ τοῦ κινδύνου τὸ συμφέρον συνέστησεν, ἵν' οἱ μὲν σώφρονες καὶ γενναῖοι τὴν αἰσχύνην δείσαντες, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ δημόται τὸν φόβον τὸν ἐκ τοῦ μέλλοντος κινδύνου, βοηθήσωσι τοῖς Ὀλυνθίοις.

3.59 PrTBcAFVbWd οὐδὲ τὸν φόβον ὧ Ἀθηναῖοι] ἐνταῦθα τὸ μέρος τοῦ συμφέροντος τὸ ἀναγκαῖον, πληρωθέντος ἤδη τοῦ χρησίμου.

3 60a F 1 οὐδὲ .

3 60b .. Ἀθηναῖοι] τὸ μέρος τοῦ συμφέροντος ἀνέκοψεν ἐνταῦθα τὸ ἀναγκαῖον, πληρωθέντος τοῦ χρησίμου. PrTVbWd <ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσιν>] ἡγουν ἐχθρῶς.

3 61a F 1 ἀντὶ τοῦ ἐχθρῶν ἡμῖν.

3 61b T πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι] μετὰ γὰρ τὴν Ὀλυνθον ἐπ' Ἀθήνας τραπῆναι ἀνάγκη.

3.62 TBcWd ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν] ἀνθυποφορά.

3 63a F 1 A 2 vrTWd τὸ δυνατόν κεφάλαιον.

3 63b F 1 TBc ἀλλ' .

3 63c .. βοηθεῖν] ἐνταῦθα τὸ προηγούμενον κεφάλαιον πεπλήρωκε, τουτέστι τὸ συμφέρον, εἰς δὲ τὸ δυνατόν μεταβέβηκεν ὁ παρεμπίπτοντος ἔχει χώραν· δεικνύντος γὰρ αὐτοῦ τὸ συμφέρον, ὅτι βοηθεῖν δεῖ τοῖς Ὀλυνθίοις, ἀντέπεσε 'καὶ πῶς δυνησόμεθα χρήματα μὴ ἔχοντες;' καὶ γέγονεν ἡ εἴσοδος τοῦ δυνατοῦ ἀντίθεσις πρὸς τὸ συμφέρον· ἐὰν γὰρ ἀποδειχθῇ ὅτι καὶ χρημάτων εὐποροῦμεν, κατεσκεύασε τὸ συμφέρον ὅτι δεῖ βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις. PrTBcAFVbWd <μὴ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] ἐπειδὴ τοῦ ἀκροατοῦ προσδοκῶντος περὶ πολέμου ἀκούειν, αὐτὸς περὶ νομοθετῶν μέλλει λέγειν, διὰ τοῦτο τῇ προθεραπείᾳ χρῆται.

3 64a νομοθέτας δὲ λέγει τοὺς κρίνοντας τοὺς νόμους καὶ τιθέντας νόμον καινόν. F 4 μὴ .

3 64b .. Ἀθηναῖοι] ἐπειδὴ τοῦ ἀκροατοῦ προσδοκῶντος ἀκούειν περὶ πολέμων, αὐτὸς περὶ νομοθετῶν μέλλει λέγειν, διὰ τοῦτο προθεραπεύει τοὺς πολλούς, οἱ γὰρ συνετοὶ οὐχ ἡγήσονται αὐτὸ παράδοξον, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀναγκαῖον. τολμηρὸν δὲ τὸ κελεύειν καθιστάναι νομοθέτας ὡς λελυμένης τῆς δημοκρατίας ἢ μελλούσης ὀλιγαρχίας γενέσθαι· διὰ τοῦτο τῇ προδιορθώσει κέχρηται, διὰ τὸ δοκοῦν ἄτοπον τῆς εἰσηγήσεως. τὸ οὖν μέλλον ρηθῆναι παρὰ τοῦ δήμου ὅτι 'σὺ κελεύεις νομοθέτας καθίστασθαι; οὐ γὰρ ἔχομεν νόμον;' ἀνακόπτει λέγων 'ἐν δὲ τούτοις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε'. TBcAFVbWd νομοθέτας καθίστατε] νομοθέτης ἐλέγετο παρ' αὐτοῖς καὶ ὁ νόμον καινὸν εἰσφέρων καὶ πάλιν ὁ κρίνων τοὺς νόμους, μή πως ἐναντίοι τινὲς ἀλλήλοις ἔλαθον ὄντες.

3.65 τοῦτο δὲ ἔργον ἦν τῶν θεσμοθετῶν. TBcAFVb Wd <λέγω δὲ>] οὐκ εἶπε 'γράφω', ἀλλὰ 'λέγω' διὰ τὸ ἀκινδυνότερον.

- 3.66 TBc Wd <τῶν θεωρικῶν>] εἰ μὲν τὰ θεωρικὰ τῇ θεωρίᾳ ἐδίδοσαν, οἷστον ἂν ᾦν· νῦν δὲ τὰ τῶν στρατιωτῶν τοῖς θεωροῦσι νέμουσιν.
- 3.67 ἐνὸς δὲ ὄντος νόμου, πῶς πολλοὺς αὐτοὺς λέγει; φαμέν οὖν διοικήσεις πολλὰς καὶ ψηφίσματα γεγενῆσθαι περὶ τῶν χρημάτων. δι' ὃ καὶ πολλοὺς νόμους λέγει, ἵνα λυθῶσιν ἐν τοῖς νομοθέταις ἢ ἵνα μὴ δόξῃ μόνῳ τῷ Εὐβούλῳ ἐναντιοῦσθαι ὡς ἐχθρός. A 2 R οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας] τίνι διαφέρουσιν οἱ ἀτακτοῦντες τῶν λειποτακτούντων καὶ τῶν ἀστρατεύων; ἀστράτευτος μὲν ἐστὶν ὁ μηδέποτε ἐγγραφεὶς εἰς τὸν κατάλογον τῶν στρατιωτῶν· ἄτακτος δὲ ὁ ἐγγραφεὶς μὲν, μὴ ἐξιὼν δὲ εἰς τὰς ἐπιβαλλούσας αὐτῷ στρατείας· λειποτάκτης δὲ ὁ παρὰ τὴν μάχην καὶ τὸ στρατόπεδον τὴν τάξιν καὶ τοὺς συνασπιστὰς ἀπολιπών.
- 3.68 νόμοι δὲ ᾗσαν κελεύοντες ἀφίεσθαι τινὰς τῆς στρατείας, ὥστε πομπεύειν εἰς τὰ Διονύσια. κατὰ χάριν οὖν τὴν ἑαυτῶν οἱ χορηγοὶ τοὺς νεωτάτους καὶ τοὺς ἐκ τοῦ καταλόγου μάλιστα ἐπελέγοντο. ὁ δὲ Δημοσθένης τοὺς μὲν ἐκ τοῦ καταλόγου στρατεύεσθαι ἔφη, ἐκ δὲ τῆς ἀχρήστου ἡλικίας γίνεσθαι τοὺς χορευτάς. TBcAfVbWd ἐπειδὴν δὲ ταῦτα λύσητε] βούλεται ψήφισμα λαβεῖν παρὰ τοῦ δήμου τὸ παρέχον τὴν ἄδειαν τοῦ κατηγορεῖν τοῦ νόμου.
- 3.69 TBcAfVbWd τηνικαῦτα τὸν γράψοντα] σοφίσματι κέχρηται καὶ συναρπάζει τὸν δῆμον.
- 3.70 τῶν γὰρ πλουσίων μόνον τοῦτο συμφέρον ἡγουμένων, τὸ λυθῆναι τὰ θεωρικά, αὐτὸς ‘πάντα’ προσέθηκεν ὡς καὶ τοῦ δήμου τοῦτο σπουδάζοντος. PrTBcAfVbWd ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου] ἀντιπίπτον λύει, ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι ‘πῶς αὐτὸς ὀκνεῖς ὁ φιλόπολις τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως θάνατον, ὡς Κόδρος ὁ βασιλεὺς Ἀθηναίων καὶ τοῦ Λεῶ θυγατέρες;’ ἐπάγει ὅτι εἰ κάκεῖνοι ἐπιπτον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἀλλ’ εἶχον παραμυθίαν τοῦ θανάτου τὸ χρησιμεύειν τοῖς πράγμασιν· ἐγὼ δέ, ἐὰν ἀποθάνω νῦν, οὐ μόνον οὐκ ὠφελήσω, ἀλλὰ καὶ βλάψω τοῖς πράγμασι μᾶλλον φοβερώτερον καταστήσας τὸ βῆμα τοῖς βουλομένοις παρρησιάζεσθαι.
- 3.71 F 4 TBcAfVbWd <καὶ λύειν γε>] ἐντεῦθεν ἐκ τοῦ δικαίου ἐπιχειρεῖ.
- 3.72 A 2 <οἵπερ καὶ τεθείκασιν>] βούλεται κατήγορον αὐτὸν ἑαυτοῦ ποιῆσαι τὸν Εὐβουλον.
- 3.73 PrTBcAfVbWd πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι] ἀντιπίπτον ἔλυσεν ‘ἀλλὰ σὺ λύεις τὸν νόμον μὴδὲν εὐλαβηθεῖς’.
- 3.74 ἀπῆντησεν οὖν διλημμάτως· εἰ μὲν οὐ δώσω δίκην λύσας τοὺς νόμους, τυραννικὸν τὸ τοιοῦτον· εἰ δὲ ἀνάγκη κινδυνεύειν, πῶς οὐκ ἀνόητος ἔσομαι εἰς πρόδηλον κακὸν ἑμαυτὸν ἐμβάλλων; PrTBc AfVbWd οὐ μὴν οὐδ’ ἐκεῖνο ὑμᾶς] ἀντιπίπτον ἐπανορθοῦται ‘μὴδὲν φοβηθῆς, ὦ Δημοσθένης, τὸν νόμον λύσας· ψήφισμα γὰρ ποιοῦμεν ὥστε λυθῆναι’.
- 3.75 τί οὖν, φησὶν, ἂν ψηφίσῃσθε μὲν, μὴδὲν δὲ πράξῃτε τῶν ἐφεξῆς, οἷον ἐὰν μὴ συνέλθῃτε ὥστε λῦσαι ἢ συνελθόντες μὴ λύσητε, τί τὸ κέρδος τοῦ ψηφίσματος; PrTBcAfVbWd <εἰ γὰρ αὐτάρκη>] καθ’ ὑπόθεσιν τὸ σχῆμα.
- 3.76 F 4 οὗτ’ ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφίζόμενοι] ἀσαφὲς τὸ χωρίον· ὁ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ ἂν ἐδεήθητε πολλῶν ψηφισμάτων καὶ ἐπράξατ’ ἂν ἐξ αὐτῶν ἢ μικρὰ ἢ οὐδέν.
- 3.77 ἐξήρκει γὰρ ἔν ψήφισμα [γράψαντας] καταγωνίσασθαι τὸν Φίλιππον. PrTBcAfVbWd ἀλλ’ οὐχ οὕτω ταῦτ’ ἔχει] ἐπίκρισις.
- 3.78 F 2 vPrT <τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν>] γνώμη ἐνθυμηματική.
- 3.79a F 2 PrT AfWd τὸ .
- 3.79b .. λέγειν] τόπον Ἀριστοτελικὸν διὰ τῆς γνώμης ἐγύμνασεν. ἔστι δὲ ὁ τόπος· τὸ αἰτίον τινὶ τοῦ εἶναι πρῶτόν ἐστιν· αἷτια δὲ τὰ ἔργα τῶν λόγων· πρότερα ἄρα ἐστί. καὶ πάλιν οὗ ἕνεκά τι πράττεται, τοῦτο κρείττον ἐστίν. PrTBcAfVbWd τοῦτ’ οὖν δεῖ προσεῖναι] τουτέστι τὸ λυθῆναι τὸν νόμον καὶ γενέσθαι τὰ θεωρικά στρατιωτικά.

- 3.80 PrTBcAf δξύτατοι] ἐκ τούτου ἔστι μαθεῖν ὅτι, εἰ καὶ βάνανσοί τινες ἦσαν τὴν τέχνην καὶ κάπηλοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι ἀκροαταὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ δικασταί, ἀλλ' οὖν γε Ἀθηναῖοι ὄντες καὶ σοφοὶ τὴν φύσιν ἐνόουν τὰ παρὰ τῶν ῥητόρων λεγόμενα.
- 3.81 F 4 πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε] οὐκ εἶπε 'πολεμήσετε' φεύγων τὸ λυπεῖν διὰ τῆς δυσχερείας τοῦ ὀνόματος.
- 3.82 PrTBcAf <τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρὸν>] ἀνακεφαλαίωσις κατὰ ἀναποδισμόν· τὸ δὲ 'χρόνον' ἢ 'καιρὸν' ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό.
- 3.83a ἢ χρόνον μὲν λέγει πάντα ὃν πολέμοισι Φιλίππῳ, καιρὸν δὲ τὸν νῦν εἰς ὃν πολέμοισιν αὐτῷ διὰ τοὺς Ὀλυνθίους. F 2 τίνα .
- 3.83b .. καιρὸν] καὶ τοῦτο τοῦ δυνατοῦ μέρους ἐστί. πᾶσα γὰρ περὶ καιρὸν καὶ χρόνον ἐξέτασις εἰς τὸ δυνατόν ἔχει τὴν ἀναφοράν. A 2 RPr TBcAfVbWd <οὐχ ἅπαντα μὲν>] ἀνακεφαλαίωσις ἢ κατὰ ἀναποδισμόν.
- 3.84 PrTBcAfWd οὐκ ἐχθρός;] σφοδρὰ καὶ κατ' ἔννοιαν καὶ κατὰ σχῆμα τὰ κῶλα ἢ μᾶλλον τὰ κόμματα.
- 3.85 F 4 οὐ βάρβαρος;] ὑβρίσαι τοῦτον βουλόμενος καλεῖ αὐτὸν βάρβαρον.
- 3.86 ἐπεὶ εἴ τις τὸ ἀληθὲς σκοπήσει, εὐρήσει αὐτὸν Ἑλληνα Ἀργεῖον καὶ ἀπὸ Ἡρακλέους τὸ γένος καταγόμενον, ὡς πάντες οἱ ἱστορικοὶ μαρτυροῦσιν· ἀμέλει καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον μικρὸν κομιδῇ ὄντα ἀναγαγὼν εἰς τὸ Ἄργος μιᾷ φυλῇ τῶν ἐν τῷ Ἀργεῖ ἐνέγραψεν. F 4 <πάντων μᾶλλον>] ἥπερ ἑαυτοῦ.
- 3.87 F 4 καὶ νῦν οὐ λέγει τις] εἰς ἑαυτὸν ἀποτείνεται ὁ ῥήτωρ.
- 3.88a F 4 ἀνθυποφορὰ ἦν λύει ὄρω.
- 3.88b R <ἀγαθὴ τύχη>] ἡδομένου ὥσπερ καὶ συνευχομένου αὐτοῖς τὰ κάλλιστα τὸ ῥῆμα, ἵνα δείξη ὅτι οὐ διαφωνεῖται τοῖς ἄλλοις ῥήτορσιν.
- 3.89 F 2 ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα] κατὰ ἐρώτησιν.
- 3.90a οὐχ ἡδέα, φησί, τὰ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα, ὅτι συμβουλευώ τὰ θεωρικὰ γενέσθαι στρατιωτικά; <ἀλλ'> οὐκ ἐγώ, φησιν, αἴτιος τούτων, ἀλλ' ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, ὅτι οὐ δύναμαι εἰσαγαγεῖν καὶ τὰ ἡδέα καὶ τὰ ὠφέλιμα. TBcAfVbWd ἀλλ' .
- 3.90b .. ταῦτα] ἀνθυποφορὰ ἦν λύει ὁ ῥήτωρ. S πλὴν εἰ δέον εὐξασθαι] εἶπερ δέον εὐξασθαι οὐκ εὐχομαι εἰ μὴ ἄρα ἐν τούτῳ ἀδικῶ, ὅτι οὐκ εὐχομαι γενέσθαι ὑμῖν τὰ ἡδέα καὶ τὰ ὠφέλιμα.
- 3.91a A 2 R πλὴν .
- 3.91b .. εὐξασθαι] πλὴν εἰ μὴ ἄρα, φησίν, ἐν τούτῳ ἀδικῶ, ἐν ᾧ οὐκ εὐχομαι καὶ ἐκάτερα ὑμῖν προσγενέσθαι, καὶ τὰ ἡδέα καὶ τὰ ὠφέλιμα. TBcAfVbWd εὐξασθαι μὲν γάρ, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] <τί> ζητεῖται, φησί, παρὰ τοῦ συμβούλου; εὐχὴν, ὡς ἔοικεν, ἀπαιτεῖται τοῦτο.
- 3.92 οὐ γὰρ μόνον ῥᾶδιόν ἐστι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἡδύ. εὐχεται γὰρ τις ὅ τι καὶ βούλεται. τὸ δὲ 'δέον' προσέθηκε συντρέχων ταῖς γνώμαις τῶν φιλοσόφων (εἰσὶ γὰρ αὐτῶν οἱ φασὶ μὴ δεῖν εὐχεσθαι περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν) ἢ καὶ ἴσως ἀνωφελὲς τὸ τῆς εὐχῆς ἡγούμενος. TBcAfVbWd ἐλέσθαι δὲ ὅταν] ὅτε δὲ χρεῖα βουλευέσθαι, οὐκέτι ἂν βούλεται τις σκοπεῖ καὶ αἰρεῖται ὥσπερ ἐν τῷ εὐχεσθαι, ἀλλ' ὡς ἀπαιτεῖ τὰ πράγματα.
- 3.93 A 2 <περὶ πραγμάτων>] ἀντίθεσις.
- 3.94 R εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει τὰ θεωρικὰ] οὐκ ἔστιν ἀντίθεσις, ἀλλὰ νόημα ἀποκλείειν τῆς ἀναβολῆς τὸν δῆμον· ἵνα γὰρ μὴ μέλλοντας πόρους ἐπιζητῶσιν ἐπειγόντων τῶν πραγμάτων, διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι 'θαυμάζω εἴ τις εὐπορῆσαι τῶν ἀπόντων πρὸς ἃ δεῖ δυνήσεται'.

- 3.95 οἱ γὰρ μέλλοντες πόροι οὐδὲν ποιῶσι πρὸς τὰ παρόντα· αἱ γὰρ νῦν πράξεις οὐ μέλλοντας πόρους ἀπαιτοῦσιν. PrTBcAfVbWd ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ] σημείωσαι, παρίσωσις κατὰ τὸ τέλος.
- 3.96 F 4 T BcWd <τὰ δὲ πράγματα πολλάκις>] καλῶς ὁ προσδιορισμός· ἔστι γὰρ ἐνίοτε καὶ οὕτως ἡμῖν ἐκβαίνειν τὰ πράγματα, ὥς καὶ νομίζομεν εἶναι.
- 3.97 F 4 καὶ μισθὸν ἔξετε] μείζονα χρημάτων αὐτοῖς εὐπορίαν ὑποτίθεται· ὁ γὰρ μισθὸς καθημερινὴ δόσις ἐστὶ χρημάτων, τὰ δὲ θεωρικὰ ταῖς ἱερομηνίαις ἐλάμβανον.
- 3.98 TBcAfVbWd <οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων>] συνετῶν· τὸ δὲ ‘γενναίων’ οὐκ ἰσχυρῶν λέγει, ἀλλ’ ἐλευθέρων καὶ εὐγενῶν.
- 3 99a F 4 (→ 99c) οὐ .
- 3 99b .. γενναίων] ‘σωφρόνων’ ἀντὶ τοῦ συνετῶν, ‘γενναίων’ δὲ εὐγενῶν, ἐλευθέρων, οὐχὶ ἰσχυρῶν. TBcAfVb οὐ .
- 3 99c .. γενναίων] τραχεῖα μὲν ἡ ἔννοια, ἐν δὲ τῷ καθόλου λεχθεῖσα λειοτέρως πως γίνεται. μελετᾷ δὲ τὸ δυνατὸν κεφάλαιον· λέγει γὰρ ὅτι οὐ δίκαιόν ἐστιν ἐπὶ μὲν Ἑλληνας στρατεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Φίλιππον βάρβαρον ὄντα μή, καὶ ὅτι δίκαιόν ἐστιν ἐμμένειν οἷς ἐψηφισάμεθα, τουτέστι τὸ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις. F 4 S οὐδ’ ἐπὶ μὲν Κορινθίους] ἀπὸ κοινοῦ τὸ ‘οὐδαμῶς σωφρόνων ἐστὶν οὐδὲ γενναίων’ ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας, ὅ ἐστιν Ἑλληνας ὄντας, στρατεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Φίλιππον βάρβαρον ὄντα μή.
- 3 100a αἱ δὲ αἰτίαι αἱ κατὰ Μεγαρέων καὶ Κορινθίων αὗται. οἱ Μεγαρεῖς τὴν ὀργάδα παρέτεμνον, οἱ δὲ Κορίνθιοι συνεμάχουν τοῖς Μεγαρεῦσι, καὶ διὰ τοῦτο εἰς πόλεμον Ἀθηναίοις κατέστησαν. ὀργὰς δὲ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα ἢ διὰ τὰ ὄργια τῶν θεῶν ἢ διὰ τὸ ἀργὴν εἶναι καὶ ὀργᾶν ἐν αὐτῇ. PrTBcAfVbWd οὐδ’ .
- 3 100b .. Κορινθίους] Ἑλληνας ὄντας. A 2 οὐδ’ .
- 3 100c .. Κορινθίους] παράδειγμα πρόσφορον εἰσήγαγεν αὐτοῖς. πολέμων γὰρ μέμνηται καὶ κατορθωμάτων αὐτοῖς ἄνευ καμάτων καὶ πόνων, ἵνα ταῦτα νομίσωσι καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος. Κορίνθιοι λευλυπημένοι κατ’ Ἀθηναίων, καλοῦντες πάντας Ἑλληνας εἰς τὰ Ἰσθμια (κοινὴ γὰρ ἦν ἡ πανήγυρις) τοὺς Ἀθηναίους παρήκαν. οὗτοι ὡς θεοσεβεῖς ὄντες ἔπεμψαν τὴν θυσίαν μετὰ ὀπλιτῶν, ἵν’, εἰ δέξωνται αὐτήν, ὑπόσπονδοι ὑποστρέψωσιν· οὐ γὰρ ἐπὶ πόλεμον ἐξεληλύθεισαν. ὃ δὴ καὶ γεγένηται· ἑωρακότες γὰρ τὴν παρασκευὴν οἱ Κορίνθιοι ἐδέξαντο. ἄνευ οὖν πόνων συνέβη κατορθῶσαι αὐτοὺς τοῦτο τὸ πρᾶγμα. A 2 R Μεγαρέας] τὴν ἱερὰν γῆν ὡς ὀργάδα καὶ ἄνετον ἐγεώργουν οἱ Μεγαρεῖς.
- 3.101 πάλιν ὡς εὐσεβεῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐξελθόντες ἔπαυσαν αὐτοὺς μόνῃ τῇ θεᾷ νικήσαντες. A 2 R <οὐχ ἵν’ ἀπέχθωμαι>] ἐπιδιόρθωσις.
- 3.102 F 4 ἀλλὰ δικαίου πολίτου] ἐντεῦθεν μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ τρίτον τοῦ λόγου μέρος, ἐπιλογικὸν μὲν εἶναι δοκοῦν, ἔχον δὲ καταδρομὴν τοῦ τε νόμου τῶν θεωρικῶν καὶ τοῦ θέντος αὐτόν.
- 3.103 πέπτωκε δὲ ἀκολούθως τοῦτο τὸ μέρος. εἰ γὰρ διὰ τὰ χρήματα διέφθαρται τὰ πράγματα τῆς πόλεως, αἴτιος δὲ τούτων ὁ νόμος, ἄξιον ἦν καταδραμεῖν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ θέντος αὐτόν. ἡ δὲ καταδρομὴ γέγονε κατὰ ἀντεξέτασιν τῶν νῦν πολιτευομένων καὶ τῶν ἐπὶ τῶν προγόνων. κάκείοις μὲν ἑαυτὸν ἀπέικασε, τούτων δὲ καθήψατο, καὶ διχόθεν ἑαυτὸν συνέστησεν, ἐξ ὧν καὶ τούτους οὐ μιμεῖται καὶ τοὺς παλαιοὺς ἐζήλωκε τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας, οὐ τοῖς κατορθώμασιν. A 2 RPrTBcAfVbWd <ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς>] ἐπὶ μὲν αὐτῶν τέθεικε τὸ ἴσως, ἐπὶ δὲ ἑαυτοῦ τὸ ἀκούω, ὡς ἀκριβεστέρου αὐτῶν καὶ πλέον περιεργαζομένου τὰ τῶν προγόνων, οἷα δὴ καὶ τὰ ἐκείνων ζηλοῦντος.

- 3.104 τινές δὲ ἐξηγοῦνται τὸ ἴσως πρὸς τὴν ἀκοήν, ὅτι καὶ τινες ἦσαν ἴσως μὴ μόνον ἀκοῇ εἰδότες τὰ τῶν προγόνων, ἀλλὰ καὶ τῇ θεᾷ διὰ τὸ μακρόβιον ἑαυτῶν. F 4 <οἱ παριόντες>] οἱ δημηγοροῦντες.
- 3.105 Pr <ἐκεῖνον>] τὸ ἐκεῖνον ὡς θαυμάζων προσέθηκε.
- 3.106 PrBc <τὸν Περικλέα>] διὰ τί [μὴ] τὸν Περικλέα δεύτερον τέθεικε πρεσβύτερον ὄντα τοῦ τε Νικίου καὶ <τοῦ> Δημοσθένους; ὅτι τοὺς ἄκρους κατ' ἀρετὴν ἐν ἄκροις ἔταξε, τοὺς δὲ μέσους ἐν μέσῳ.
- 3.107 διὰ τί δὲ μὴ καὶ Θεμιστοκλέους καὶ Μιλτιάδου ἐμνήσθη; ἐπειδὴ ἐκεῖνοι μὲν κατὰ βαρβάρων εὐδοκίμησαν, οὗτοι δὲ κατὰ τὴν πολιτείαν. F 4 διερωτῶντες] ἀντὶ τοῦ 'διόλου ἐρωτῶντες'.
- 3.108 F 4 <ρήτορες>] φιλιππισμὸν ἔοικε τοῦ Εὐβούλου κατηγορεῖν.
- 3.109 Bc προπέποται] ἀντὶ τοῦ 'τῷ λόγῳ τῶν ἡδέων ἀντιδεδώρηται τῶν πόλεων ἢ ἀπώλεια', ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ προπίνειν ἐν τοῖς συμποσίοις, ὅταν τις χάριν ὁμολογῶν τινὶ δεξιωσάμενος αὐτὸν τῷ πόματι μετὰ τοῦ ποτοῦ χαρίσῃται αὐτῷ καὶ τὸ ποτήριον ἀργυροῦν ὃν ἢ χρυσοῦν.
- 3.110 F 4 S καίτοι σκέψασθε] εἰς ταύτην τὴν ἀντεξέτασιν ἐχώρησεν, ἣν διεῖλεν εἰς τρία· πῶς μὲν ἐπολιτεύοντο πρὸς τοὺς Ἑλληνας, πῶς δὲ πρὸς τὴν πόλιν, πῶς δὲ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἰδίᾳ.
- 3.111 PrTBcAfVbWd <οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ'>] 'τί οὖν; τοὺς προγόνους ἐμίσουν οὗτοι καὶ οὐκ ἐφίλουν; ἐπάγει εὐθύς ὅτι ἐφίλουν, ἀλλ' οὐχ ὡς οὗτοι οἱ προδόται· οὗτοι γὰρ φιλοῦσι τῷ δοκεῖν καὶ χαρίζονται ἐπὶ τῷ ἀπολέσαι τὰ πράγματα.
- 3.112 F 4 πέντε μὲν] πῶς τετταράκοντα καὶ πέντε νῦν εἰπὼν ἐν ἐτέρῳ λόγῳ (9, 23) τρία καὶ ἑβδομήκοντα ἄρξαι τῶν Ἑλλήνων φησί; δεῖ γὰρ εἶναι ἐγγὺς τὸν ἀριθμόν, οἷον ὁ παῖς οὗτος οὐδαμῶς <ἄν> τις εἴποι ὅτι τριῶν ἐτῶν ἐστὶν ἢ εἴκοσιν, ἀλλὰ τριῶν ἢ τεσσάρων ἢ πέντε· ἐγγὺς γὰρ ὁ ἀριθμός.
- 3.113 λέγομεν οὖν ὅτι προσέθηκεν ἐνταῦθα τὸ ἐκόντων· τὰ γὰρ ἄλλα ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἔτη ἀκόντων αὐτῶν ἦρξαν διὰ τὸ ἐπαχθῶς φέρεσθαι τοῖς Ἑλλησι τοὺς Ἀθηναίους. F 4 <τῶν Ἑλλήνων>] μνημονεύει τούτων Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ ἱστορίᾳ (36).
- 3.114 F 4 ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην] καὶ μέντοι καὶ φόρους ἤνεγκεν αὐτοῖς Περδίκκας ὁ ἀδελφὸς Φιλίππου, θεῖος Ἀμύντου τοῦ πατρὸς Φιλίππου, ὡς φησι Διόδωρος (15, 60, 3)· Ἀλεξάνδρου γὰρ τοῦ Φιλέλληνος τοῦ γενομένου ἐπὶ τῶν Μηδικῶν δύο παῖδες, Περδίκκας καὶ Φίλιππος.
- 3.115a ἐπολέμησαν οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι. F 4 ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην] <οἱ> μὲν Περδίκκαν εἶναι φασὶ τὸν ἐνεγκόντα τοὺς φόρους Ἀθηναίοις, οἱ δὲ Φίλιππὸν τινὰ τῶν Φιλίππου προγόνων.
- 3.115b PrTBcAfVbWd ταύτην τὴν χώραν] τὴν Μακεδονίαν φησὶν.
- 3.116 F 4 βασιλεὺς] Περδίκκας ὁ πατὴρ Ἀμύντου τοῦ πατρὸς Φιλίππου.
- 3.117 PrT BcWd μόνοι δὲ ἀνθρώπων] ὅτι οἱ μὲν τοῖς ἄλλοις φθονοῦντες καθαιροῦσιν αὐτῶν τὴν δόξαν διὰ τοῦ λοιδορεῖν, τὴν δὲ ἐκείνων εὐκλειαν οὐδεὶς ἀφανίσει δεδύνηται.
- 3.118 TBcAfVbWd κρείττω] διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῶν πράξεων· οἱ γὰρ φθονοῦντες ἢ τοῖς ἴσοις φθονοῦσιν ἢ τοῖς μικρῷ μείζουσιν, οὐ μὴν τοῖς πάνυ ὑπερβάλλουσιν.
- 3.119 F 4 <ὅποιοι>] ὅ ἐστι, πῶς διέκειντο κοινῶς πάντα πράττοντες εἰς τὰ δημόσια αὐτῶν.
- 3.120 εἶτα καὶ ἐχρήσατο, πῶς ἕκαστος ἰδίᾳ ἐβίου. F 4 ἀναθημάτων] ταῦτα πάντα ἐποίησαν καὶ ἀνέθεσαν ἀπὸ τῶν λαφύρων τῶν Περσικῶν, τὸν δίφρον τὸν ἀργυρόποδα τὸν Ξέρξου καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου καὶ τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως κατεσκεύασαν καὶ τὴν χαλκὴν Ἀθηναῖν καὶ τὴν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος.
- 3.121

- F 4 ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων] οὐ περὶ τῶν οἰκοδομημάτων λέγει, ἀλλὰ τῶν ἀναθημάτων· καὶ γὰρ τούτων εἰσὶν ἴσως ὑπερβολαί· ἀλλ' αὖξει τὰ ἀναθήματα διὰ τὰς πράξεις ἐξ ὧν ἀνετέθησαν· ὁ γὰρ Ξέρξου δίφρος καὶ ὁ ἀκινάκης Μαρδονίου, ὁ μὲν ἐκ Σαλαμῖνος ὁ δὲ ἐκ Πλαταιῶν ἀνετέθησαν, τούτων δὲ τῶν κατορθωμάτων οὐδεὶς ἐξεῦρεν ὑπερβολήν.
- 3.122 TBcAfVbWd οἰκίαν εἴ τις] ἔδειξε τὸ εὐτελὲς τῶν οἰκιῶν καὶ τὸ ἀφανὲς εἰπὼν 'εἴ τις οἶδεν', ὡς μὴ πολλοῖς γνωριζομένων διὰ τὸ ταπεινόν.
- 3.123 PrTBcAfWd <ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικά>] τῆς λέξεως τὸ σχῆμα ζευγμα.
- 3.124 S πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν] εἰρωνεῖα τὸ σχῆμα.
- 3.125a τῆς δὲ εἰρωνείας ἢ μὲν εὐθὺς ἐπαγόμενον ἔχει τὸν ἔλεγχον διὰ τοῦ λόγου, ὥστε δεῖκνυσθαι ὅτι εἰρωνεῖα ἐστίν, ὅπερ ἔστι νῦν παρὰ τῷ Δημοσθένει, ἢ δὲ διὰ τῶν πραγμάτων, ὅπερ ἔστι παρὰ τῷ Πλάτῳ. εἰρωνευσάμενος γὰρ ὅτι 'οὐδὲν οἶδα καὶ παρὰ σοῦ δέομαι μαθεῖν', ἐπάγει μετ' οὐ πολὺ τὸν διὰ τῶν πραγμάτων ἔλεγχον, δι' οὗ δεῖκνυσιν ὅτι ἐξ ἀρχῆς εἰρωνεῖα ἦν.
PrTBcAfVbWd ἐμπερίβολον τὸ χωρίον διὰ τὸν πλαγιασμόν.
- 3.125b F 4 ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε] ἀντεξετάζει τὴν πολιτείαν τὴν περὶ τὸν Εὐβουλον ὁμοίως ἀπὸ τῶν τριῶν, τῶν τε Ἑλληνικῶν καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν πολιτικῶν.
- 3.126 PrTBcAfVbWd Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων] Φοιβίδας στρατηγὸς Λακεδαιμονίων κατέσχε τὴν Καδμεῖαν· ἐξέωσαν δὲ αὐτὸν οἱ Θηβαῖοι· ὁ δὲ παρώξυνε τοὺς Λακεδαιμονίους στρατεύεσθαι ἐπὶ Θηβαίους· ἐστράτευσαν καὶ ἠγεῖτο αὐτῶν Κλεόμβροτος εἰς τῶν βασιλέων, Θηβαίων δὲ Ἐπαμινώνδας.
- 3.127 καὶ ἐγένετο μάχη ἐν Λεύκτροις ἐπὶ Κηφισῷ· ἐν ἧ ἔπεσον χίλιοι Σπαρτιατῶν καὶ Κλεόμβροτος καὶ τῶν ἐκ περιοικίδος πολὺς ἀριθμὸς. ἀπέστησαν αὐτῶν οἱ σύμμαχοι καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. A 2 R <ἀπολωλότων>] ἐν Λεύκτροις.
- 3.128 PrWd ἀσχόλων ὄντων] διὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον.
- 3.129 F 4 PrTVbWd <ἀπεστερήμεθα χώρας οἰκείας>] τῆς Ἀμφιπόλεως λέγει· αὐτῶν γὰρ κτῆμα ἦν.
- 3.130 PrTWd <ἀνηλώκαμεν>] εἰς αὐτὴν Ἀμφίπολιν.
- 3.131 PrTWd οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ] πρὸ τοῦ Φιλίππου Τιμόθεος ἔξω τυγχάνων ἐν τῇ Θράκῃ ἐκτίσατο χωρία, ἅπερ νῦν εἴληφε Φίλιππος, Πύδναν καὶ Ποτίδαιαν καὶ τὰς ἄλλας.
- 3.132a ἄγαν γὰρ εὐτυχὴς ὁ Τιμόθεος ἦν, ὥστε προσίεναι τὰς πόλεις αὐτῷ καὶ τοὺς ζωγράφους κοιμώμενον γράφειν αὐτὸν καὶ Τύχας αὐτῷ τὰς πόλεις προσφερούσας. A 1 A 2 νρ οὓς .
- 3.132b .. πολέμῳ] κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον ἀπέστησαν αὐτῶν Χῆοι καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι καὶ ἕτεροί τινες. πολεμοῦντες οὖν πρὸς αὐτοὺς τοὺς μὲν <ἀν> ἐκτίσαντο τοὺς δὲ οὐκ ἠδυνήθησαν, εἴτα εἰρήνην ἐποίησαντο ὥστε πάντας αὐτονόμους ἑᾶσαι τοὺς συμμάχους. τοῦτο οὖν φησὶν, ὅτι καὶ οὓς προσηγαγόμεθα τῷ πολέμῳ, καὶ τούτους διὰ τὴν εἰρήνην ἀπολωλέκαμεν. τοῦ δὲ τοιαύτην γενέσθαι τὴν εἰρήνην αἴτιος Εὐβουλος οὕτω διοικῶν τὰ πράγματα. PrTBcAfVbWd <συμμάχους>] τοὺς Πυδναίους λέγει.
- 3.133 PrT τηλικούτον] φοβήσας αὐτοὺς διὰ τοῦ εἰπεῖν 'τηλικούτον' πάλιν ἐπάγει τὴν θεραπείαν διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι 'ἡμεῖς αὐτὸν ἡσκήσαμεν'.
- 3.134 εἰ δὲ αὐτοὶ ἡσκησαν, οὐκοῦν καὶ καθελεῖν δυνήσονται. F 4 <ἡ φρασάτω τις>] τὸ σχῆμα πρόκλησις.
- 3.135 PrBcWd ἀλλ' ὦ τᾶν] ἀνθυποφορὰν λύει διὰ τὸ τὰ πολιτεύματα Εὐβούλου διεξιέναι.
- 3.136 PrTBcAfVbWd ταῦτα] τὰ ἐκ τῆς πόλεως.
- 3.137 F 4 ἐπάλξεις] ταῦτα ἦν τὰ Εὐβούλου πολιτεύματα, τὸ ποιῆσαι τὰς ἐπάλξεις λευκοχρίστους.

- 3.138 TBcAfVb λήρους] ἡ 'λήρους' λέγει τοὺς κρουνοὺς ἀπὸ τοῦ λίαν ῥεῖν, ὥσπερ καὶ Ἀριστοφάνης (Eq.
- 3 139a 89) κρουνοχυτρολήραιον, ἡ 'λήρους' καθολικῶς εὐτελῆ τινα ἐκ τοῦ λήρου, τοῦ φλυάρου καὶ περιττοῦ. F 4 S λήρους] οἱ μὲν φασι τοὺς κρουνοὺς λέγειν παρὰ τὸ λίαν ῥεῖν, οἱ δὲ τὰ λήρου ἄξια πράγματα· ἐκεῖθεν γὰρ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης (Eq.
- 3 139b 89) παρὰ τὸ ληρεῖν ἐποίησε τὴν σύνθεσιν, θέλων τινὰ ὑβρίσαι ἐν τῷ 'κρουνοχυτρολήραιον'. νρTBcAfVbWd λήρους] ταῦτα δὲ ἐπειδήπερ Εὐβουλος πεποίηκε, τούτου χάριν διασύρει.
- 3 139c A 1 A 2 ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν] αἰνίττεται τοὺς περὶ τὸν Δημάδην, Εὐβουλον Φρύνωνα Φιλοκράτην καὶ εἴ τινας ἕτεροι.
- 3.140 PrTBcAfVbWd <οἱ δ' ἐξ ἀδόξων>] οἱ περὶ Δημάδην· υἱὸς γὰρ ἦν αὐτοῦ.
- 3.141 PrTBcWd τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων] οὐ τῶν ὑπὸ Περικλέους τε κάκείνων τῶν ἀνδρῶν γεγονότων, ἀλλ' ὧν οὗτοι τῇ πόλει κατεσκεύασαν κρηνῶν καὶ λήρων.
- 3.142 ἴσως δὲ 'τῶν ἀναθημάτων' λέγει. ἐν δὲ τῷ λέγειν τοῦτο παροξύνει αὐτοὺς κατὰ τῶν ῥητόρων· φύσει γὰρ φθονερὸν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. PrTBcAfVbWd τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον] αἰτίας παράθεσις δι' οὗ προτρέπεται ποιεῖν αὐτοὺς τὰ δέοντα· διὰ γὰρ τοῦ λέγειν, ὅτι διὰ τοῦ ἐξιέναι ἡτύχουν, εἰς ζῆλον αὐτοὺς τούτων καθίστησιν.
- 3.143 TBcAfVbWd ὑμεῖς δ'] ἐμφαντικὸν τὸ 'ὑμεῖς', ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν· 'οἱ αὐτόχθονες ὑμεῖς καὶ πάλαι τῆς Ἑλλάδος ἡγεμόνες νῦν δοῦλοι τῶν ῥητόρων γεγέννησθε'.
- 3.144 F 4 ἐκνευρισμένοι] ἐκνευρισμένοι, τῶν νεύρων ἀφηρημένοι· νεῦρα δὲ καὶ δύναμιν τῆς πόλεως τοὺς συμμάχους καλεῖ.
- 3.145 ἐπειδὴ τραχεῖα ἦν ἡ μεταφορά, ἐπήγαγε τὸ 'περιηρημένοι'. ἀπὸ μεταφορᾶς μέρους σώματος εἶπεν τὴν λέξιν, ἐμμένων τῇ τροπῇ τοῦ 'ἐκνευρισμένοι'. F 4 TBcAfVb Wd ἡ βοῖδια] τοῦτο εἰς Χάρητα.
- 3 146a διαβὰς γὰρ εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς Ἀρτάβαζον, τοῖς ξενικοῖς στρατεύμασι πορθήσας Λάμψακον καὶ Σίγειον, ἔπεμψεν Ἀθηναίοις βοῦς ἅς διείλοντο κατὰ φυλάς. A 1 A 2 νρ ἡ βοῖδια] γράφεται καὶ Βοηδρόμια.
- 3 146b καὶ γὰρ φασιν, ὅτε ἔπεμψε τὴν λείαν ὁ Χάρης, Βοηδρόμια ἦν. τὸ δὲ 'βοῖδια' ὑποκοριστικόν ἐστίν ἐν συναιρέσει Ἀττικῷ ἔθει. TBcAfVbWd καὶ τὸ πάντων ἀνανδρότατον] γράφεται καὶ ἀνδρείότατον, ἴν' ἢ κατὰ εἰρωνείαν· ὅ τινες ἀγνοήσαντες τὴν νῦν φερομένην γραφὴν ἐποίησαν.
- 3.147 τὸ δὲ 'προσοφείλετε χάριν' εἶπεν, ἐπειδὴ φασιν ὅτι ἐστεφάνωσαν ἐπὶ τῇ λείᾳ τὸν Χάρητα. TBcAfVbWd καθεύξαντες] οἷον συγκλείσαντες καὶ μὴ ἐῶντες πολεμεῖν· εἶπε δὲ ὡς ἐπὶ δεσμουμένων θηρίων τὴν λέξιν· διὸ ἐπάγει τὸ 'καὶ τιθασεύουσι' καὶ τὸ 'χειροθήεισ'· ταῦτα γὰρ πάντα ἐπὶ θηρίων εἰώθασι ποιεῖν, ἡμεροῦντες αὐτά.
- 3 148a καὶ τὸ 'ἐπάγουσι' δὲ ὡς ἐπὶ θηρίων εἶπεν· εἰώθαμεν γὰρ καὶ τὰ θηρία οὕτως ἐξημεροῦν διὰ τοῦ τὴν χεῖρα τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἐπάγειν, οἷονεὶ κολακεύοντες αὐτά διὰ τοῦ χειροτριβεῖν. F 4 καθεύξαντες] ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων· διὸ καὶ τὸ 'τιθασεύουσι' καὶ τὸ 'χειροθήεισ' ἐπήγαγεν.
- 3 148b TBcAfVbWd <ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρα>] ἐπίλογοι.
- 3 149a F 4 (→ 149c) ταῦτα .
- 3 149b .. Δήμητρα] ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι· προκατασκευαστικῶς δὲ ὁ ῥήτωρ τὸν κίνδυνον βουλόμενος φυγεῖν τοῦτό φησιν. TBcAfVbWd ταῦτα .

- 3 149c .. Δήμητρα] τί κατὰ τῆς Δήμητρος ὤμοσε; εἰ δὲ ᾔσθετο αὐτοὺς ὀργίλους γενομένους διὰ τὸ πολλὰ αὐτοῖς ἐπιτιμῆσαι, τὴν Δήμητρα ἀποκαλεῖται ἡμέρους αὐτοὺς ἀπεργάσασθαι, τὴν καὶ τῶν ἡμέρων σιτίων αἰτίαν γενομένην αὐτοῖς. F 4 ταῦτα .
- 3 149d .. Δήμητρα] ὡς ἐπιπλήξας θεραπεύει πάλιν, διὰ τὸ τραχὺ δὲ τὴν Δήμητρα ὄμνουσι, τυγχάνουσιν θεὸν ἡμέρον, πρὸς τὸ ἡμέρους αὐτοὺς ποιῆσαι. ὥσπερ γὰρ ἐκείνη διὰ τῶν καρπῶν ἡμέρους τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησεν, οὕτως καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ ὅρκου βούλεται ἡμεροῦν αὐτῶν τὴν ἀγριότητα τὴν γενομένην ἐκ τῆς ἐπιτιμήσεως. A 1 A 2 ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν] ἐπειδὴ τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ κακῶς λεγόμενον, οὐ χρῆται τὸ 'ἔτι καὶ νῦν', ἀλλ' 'ὅτι καὶ νῦν' ἀντὶ τούτου κέχρηται.
- 3.150 διὰ δὲ τοῦ λέγειν ὅτι 'θαυμάζω ὑμᾶς ὅτι κἂν γοῦν νῦν δεδώκατέ μοι παρρησίαν' προτρέπει αὐτοὺς τοῦτο ποιεῖν. TBcAfVbWd καὶ ταῖς περιουσίαις] τουτέστι τοῖς θεωρικοῖς 'ἀφορμαῖς' δὲ ταῖς προφάσεσι.
- 3 151a διὰ δὲ τοῦ 'ἴσωσ' εἰπεῖν ὡς ἐν ἐπανορθώσει τὸν δισταγμὸν τὸν πρὸς σφᾶς ὑπέφηνεν. TBcAfVbWd προφάσεσι.
- 3 151b Pr <ἴσως ἄν, ἴσωσ>] τεχνικὸς ὁ διπλασιασμός.
- 3.152 οὔτε γὰρ φανερώς ἀπεφάνετο (ἀλαζονικὸν γὰρ τοῦτο καὶ ἐπισφαλές) οὔτε μόνῳ τῷ 'ἴσωσ' ἠρκέσθη, ἀλλὰ διπλασιασμῷ κέχρηται πρὸς βεβαίωσιν καὶ ἀκρίβειαν· οὐδεὶς γὰρ συμβούλου πείθεται διστάζοντος. τινὲς δὲ χαριέντως αὐτὸ ἀναγινώσκοντες ἐξηγοῦνται οὕτως, τὸ δεύτερον 'ἴσωσ' ὡς ἐπανορθωτικὸν λαμβάνοντες τοῦ προτέρου, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ἐπιτιμῶν ἑαυτῷ εἰπόντι 'ἴσωσ'· μᾶλλον γὰρ ἀκριβῶς 'τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσασθε'. F 4 ἃ τοῖς ἀσθενοῦσιν] οἰκείως τῇ παραβολῇ ἐχρήσατο δεικνὺς ὅτι νοσοῦσιν ἄνοιαν.
- 3.153 TBcAfVbWd οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;] ἀνθυποφορὰ τὸ σχῆμα· οἷον 'ἴν' ὡς δοῦλοι λάβωμεν μισθὸν καὶ οὕτως πολεμῶμεν· τοῦτο γὰρ ἠνίξατο ἐν τοῖς ἄνω, ὅτι δεῖ λαβεῖν τὰ θεωρικὰ εἰς μισθὸν πολέμου.
- 3 154a εἴτα ἐπειδὴ ἐδόκει ἐφύβριστον εἶναι τὸ ὄνομα τῆς μισθοφορᾶς, μεταβάλλει καὶ 'σύνταξιν' αὐτὴν καλεῖ· τῷ δὲ ἔργῳ καὶ τῷ ἀληθεῖ τὴν αὐτὴν καλεῖ καὶ σύνταξιν καὶ μισθοφορὰν. καὶ γὰρ καὶ ἐν τῇ συντάξει μισθός ἐστιν ὁ παρεχόμενος, ὡσανεὶ ἔλεγε· 'μισθοφορὰν καλῶ οὐχ ἦν ὑμεῖς νομίζετε, παρεχομένην τοῖς δούλοις, ἀλλὰ τὴν παρεχομένην τοῖς ἐλευθέροις ὑπὲρ τοῦ λαμβάνειν καὶ ποιεῖν τὰ δέοντα'. τὸ δὲ 'ἀπάντων' ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ ἀπάντων τῶν πραγμάτων καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ. βούλεται γὰρ, ἐπειδὴ ὁρᾷ αὐτοὺς μὴ βουλομένους λῦσαι τὰ θεωρικά, λαμβάνειν αὐτὰ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ ἀρκεῖσθαι καὶ μὴ ζητεῖν πλείονα ἐν πολέμῳ. 'κοινῶν' δέ φησι τῶν δημοσίων. F 1 S οὐκοῦν .
- 3 154b .. λέγεις;] ἀνθυποφορὰ, ἥτις μέση τυγχάνει ἀντιπίπτοντος καὶ ἀντιθέσεως, μεῖζον μὲν ἀντιπίπτοντος ἦττον δὲ ἀντιθέσεως. ἀλλὰ λέξει τις· 'μισθοφορεῖν ἡμῖν συμβουλευεῖς;' τοῦτο δ' ἦν Ἀθηναίοις εὐδοξοῦσιν ἐπαχθές τε καὶ βαρύτερον. A 1 A 2 οὐκοῦν .
- 3 154c .. λέγεις;] ἐπειδὴ ἡ μισθοφορὰ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφύβριστος (οἰκετῶν γάρ), ἐχρήσατο τῇ ἀνθυποφορᾷ ταύτῃ δι' ἣς λύει καὶ ἀποκρύπτει τὸ ἀπρεπές. ἐπειδὴ δὲ οἶδεν ὅτι οὐκ ἂν πείσειεν αὐτοὺς ἀποστῆναι τῶν θεωρικῶν, βούλεται αὐτοὺς τούτοις μόνοις ἀρκεῖσθαι καὶ μὴ, ἐὰν δικάζωσιν ἢ συμβουλευώσιν ἢ ἐκστρατεύωνται, λαμβάνειν μισθόν. TBcAfVbWd ἀνθυποφορὰ.
- 3 154d νρBc ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν] πάνυ καλῶς τὴν ἡσυχίαν προέταξε [περὶ] ῥαθύμους γὰρ προσφθέγγεται.
- 3.155 εἴτα ἵνα μὴ μεμνημένος τοῦ ὀνόματος τοῦ πολέμου ἐπαχθῆς ὀφθῇ, οὐκ ὠνόμασεν, ἀλλ' εἶπεν 'οἷον καὶ τὰ νῦν ὑπάρχει'. PrTBcAfVbWd <συμβαίνει τι τοιοῦτον>] ἀποστροφή τὸ σχῆμα.
- 3.156 Bc τὰ νῦν] ἀντὶ τοῦ 'πόλεμον'.

- 3.157 ὅρα δὲ πῶς τὸ ὄνομα τοῦ πολέμου ἀποκρύπτεται, ἀηδὲς ὃν νῦν τοῖς Ἀθηναίοις. F 4 ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων] τουτέστιν, ἵνα μὴ πρὸς τοῖς θεωρικοῖς λαμβάνη μισθὸν στρατιωτικόν.
- 3.158 TBcAfVbWd ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον] καὶ γὰρ οὐ παράνομον τὸ ὑπὲρ τῆς ἐνεγκαμένης τοὺς πολίτας ἀγωνίζεσθαι.
- 3.159 TBcAfVbWd ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ἡμῶν;] καὶ τίς ἐστὶν ἔξω τῆς καθολικῆς, οἷον νέων ἀνδρῶν γερόντων, εἰ μὴ ἄρα οἱ τελευτήσαντες; λέγομεν οὖν ὅτι ἡλικίαν ἐκάλουν ἐξαιρέτως τὴν τῶν δυναμένων πονεῖν.
- 3.160 ὁ τοίνυν ταύτης ὣν ἔξω τῆς ἡλικίας γέρον ἂν ὑπάρχοι. F 4 ἀτάκτως νῦν λαμβάνων] ἀντὶ τοῦ ‘μὴ στρατευόμενος’.
- 3.161 T <οὔτ’ ἀφελῶν>] τῶν θεωρικῶν δηλονότι.
- 3.162 F 4 πλὴν μικρῶν] ἐπειδὴ συνεβούλευσεν αὐτοῖς μὴ λαμβάνειν μηδὲ στρατιωτικὸν μηδὲ συμβουλευτικὸν μηδὲ δικαστικόν, ἀλλ’ ἀρκεῖσθαι τοῖς θεωρικοῖς.
- 3.163 διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν ‘μικρῶν’ εὐχερεῖς τοῦ καταφρονεῖν αὐτοὺς τούτου κατασκευάζει.
PrTBcAfVbWd <ἀπορεῖν>] ‘ἀπορεῖν’ καλεῖ τὸ λαμβάνειν τοὺς δύο ὀβολούς, ἔξδον πλουτεῖν ἀπὸ τοῦ πολέμου.
- 3.164 F 4 τοῦ δεῖνος] οἷον οἱ τοῦ Χάρητος.
- 3.165 F 4 οὐχὶ μέμφομαι] διὰ τί τοῦτο εἶπεν; ἐπειδὴ διεβάλλετο τὸ ξενικὸν ἄνω· ξενικῶ γὰρ ἐκέχρητο ὁ Χάρης.
- 3.166 ὥσανεὶ εἰ ἔλεγεν· ‘ἐπαινῶ τὸν Χάρητα πονοῦντα ἀεὶ καὶ μετὰ ξένων, ἀλλ’ οὖν γε προκρίνω τοὺς ἐκ τῆς πόλεως στρατιώτας’. F 4 παραχωρεῖν] δυσμετρικὸς ὁ λόγος πρὸς τοὺς ἀκροατάς, ἵνα μὴ πῶς καταφρονήσωσι τῆς αὐτοῦ συμβουλῆς· καὶ διὰ τοῦτο φησὶν ὡς ‘οἱ πατέρες ὑμῶν μετὰ πολλῶν ἰδρώτων κτησάμενοι ὑμῖν κατέλιπον’.
- 3.167 Bc <τῆς τάξεως>] ἡ ἀρετὴ τῆς τάξεως τὸ ἡγεμονεύειν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ δι’ ἑαυτῶν εἰς τοὺς πολέμους ἐξιέναι.
- 3.168a F 2 τῆς τάξεως] ‘τάξιν ἀρετῆς’ καλεῖ τὸ ἡγεμονεύειν τῆς Ἑλλάδος, ἄλλοι δέ φασὶ τὸ δι’ ἑαυτῶν εἰς τοὺς πολέμους ἐξιέναι.
- 3.168b νρTBcAfVbWd σχεδὸν εἴρηκα] ἵνα μὴ τινες καταγνῶσιν αὐτοῦ ὡς παραλείψαντός τινας συμβουλίας ἢ ῥαθυμήσωσιν ὡς ἅπαντ’ ἀκούσαντες, προσέθηκε τὸ ‘σχεδόν’.
- 3.169 νρTBcAfVbWd συνοίσειν] πάλιν καὶ ἐνταῦθα διὰ τοῦ αὐτοῖς τὴν αἵρεσιν ἀποδιδόναι τὴν περὶ τῶν θεωρικῶν κρίσιν ἀποφεύγει.
- 3.170 TAFVbWd KATA ΦΙΛΙΠΠΟΥ A <εἰ μὲν περὶ καινοῦ τιнос>] ζητοῦσιν τινες, εἰ τοῦ συμβουλευτικοῦ ἴδιον ἢ προτροπὴ τε καὶ ἀποτροπὴ, οὐδ’ ὅλως δὲ ἡ κατηγορία, πῶς ἐνταῦθα ἐπιγέγραπται ὁ λόγος συμβουλευτικὸς ὦν ‘κατὰ Φιλίππου’.
- 4 1a καὶ φαμεν ὅτι πολλάκις τὰ τρία εἶδη τῆς ῥητορικῆς ἐπιμύγνυται ἀντὶ ὕλης ἀλλήλοις καθιστάμενα ὥσπερ ἐνταῦθα. βουλόμενος γὰρ κατασκευάσαι, ὅτι δεῖ τὴν Μακεδονίαν κακῶσαι, ὕλη ἐχρήσατο τῇ κατὰ τοῦ Φιλίππου καταδρομῇ. ἰστέον δὲ ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις λόγοις ὕλη ἦν ἡ τῶν Ὀλυνθίων πολιορκία (αὕτη γὰρ εὐπορίας ἐν τῷ λέγειν αἰτία τῷ ῥήτορι καθίσταται), συνέχον δὲ ἡ τῶν Ἀθηναίων δύνამεις, ἐνταῦθα δὲ ὕλη μὲν ὁ Μακεδὼν, συνέχον δὲ οἱ Ἀθηναῖοι. διὰ τοῦτο καὶ ἐτέρας ἐπιγραφῆς ὡς πρὸς τοὺς προλαβόντας λόγους ἔτυχε. τὰ δὲ τοῦ λόγου ἐνθυμηματικά κεφάλαια τρία εἰσὶ, τὸ ἐρρωμένως ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων, τὸ αὐτοὺς στρατεύεσθαι, τὸ πόρους χρημάτων ἐπινοεῖν, ὅθεν τὸ σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις

γενήσεται. διὰ δὲ τοῦ ἀναγινώσκειν τὴν <Φιλίππου> ἐπιστολὴν οὐδὲν ἕτερον ἢ παροξύνει καὶ ἀντιλαμβάνεσθαι <δεῖν> τῶν πραγμάτων διδάσκει. TBcVbWd (→ 1c) Ca εἰ .

4 1b .. τινος] ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τριάκοντα δύο πόλεων τῶν Χαλκιδικῶν τεθορυβημένους ὁρῶν Ἀθηναίους ἀνίσταται παραθαρρύνων ὁ Δημοσθένης· διὸ τῷ δυνατῷ κεφαλαίῳ ἐπὶ πολὺ κέχρηται παραμυθούμενος ὥς ὅτι καὶ νῦν δύνανται αὐτοῦ περιγενέσθαι, ἐὰν βούλωνται. ἔχει δὲ καὶ τὸ συμφέρον. ἐπιγέγραπται δὲ ‘κατὰ Φιλίππου’ οὐχ ὅτι καὶ οἱ Ὀλυνθιακοὶ οὐκ εἰσὶ κατὰ Φιλίππου, ἀλλ’ ὅτι ἐκεῖνοι μὲν πρὸς τούτῳ ἔχουσί τινα καὶ ἰδίαν ὑπόθεσιν περὶ τοῦ δεῖν σῶσαι τοὺς Ὀλυνθίους, ἐνταῦθα δὲ μόνον κατατρέπει Φιλίππου καὶ ὧν εἰργάσατο. ἀπολογεῖται δὲ περὶ τοῦ προαρπάσαι τὴν τάξιν τῶν γερόντων, ἐπεὶ ἔθος ἦν τοιοῦτον. Εἰσήρχετό τις ὁ λεγόμενος περιστάρχος ὁ περικαθαίρων τὴν ἐκκλησίαν διὰ χοίρου ἐσφαγμένου καὶ ἄλλων τινῶν, καὶ τὰ καθάρσια λαβὼν ἔρριπτεν εἰς θάλασσαν· ὁ καὶ ὁ ποιητὴς εἶπεν (A 314)· ‘οἱ δ’ ἀπολυμαίνοντο καὶ εἰς ἄλλα λύματ’ ἔβαλλον’. εἶτα εἰσήρχετο κῆρυξ πρῶτον θυμιατίσας καὶ αὐτὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὕστερον ἐβόα πρῶτη φωνῇ· ‘τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων Ἀθηναίων;’ εἶτα εἰ μὲν τις ἠβούλετο τούτων λέγειν, ἀνίστατο· εἰ δὲ ἐπὶ πολὺ βοῶντος οὐδεὶς ὑπήκουε, δευτέρᾳ φωνῇ ἐβόα· ‘τίς ἀγορεύειν βούλεται πάντων Ἀθηναίων;’ ἐκέχρητο δὲ ὁ περιστάρχος χοίρῳ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀκαθάρτοις, διὰ τούτων τοὺς ἀκαθάρτους δαίμονας καὶ τὰ πνεύματα πολλάκις ἐνοχλοῦντα ταῖς διανοίαις τῶν ἀνθρώπων, ὥστε πολλάκις ἄλλως βουλευέσθαι, ἔλκων πρὸς τὰ θύματα καὶ ὥσπερ ἀποχωρίζων τῆς ἐκκλησίας, ἵνα καθαρῶς βουλευσῶνται, ὁ δὲ κῆρυξ διὰ τῶν θυμιαμάτων ἐπικαλούμενος τὰ θεῖα (χαίρει γὰρ τοῖς ὁμοίοις τὰ ὅμοια), ἵνα διὰ τῆς τούτων παρρησίας ἀγαθὸν τι ἔχῃσιν Ἀθηναῖοι βουλευέσθαι. S εἰ .

4 1c .. τινος] τὸ προοίμιον οὐκ ἀπὸ τοῦ πράγματος, ἀλλ’ ἀπὸ τοῦ προσώπου· ἀναστάντος γὰρ αὐτοῦ πρὸ τῶν πρεσβυτέρων ἐδυσχέραίνον τινες· ὁ δὲ καὶ θεραπεύει. F 2 TBcWd (→ 1f) Vb τὸ προοίμιον ἄνευ προτάσεως· ἄρχεται γὰρ ἐκ τῆς κατασκευῆς.

4 1d τὴν γὰρ πρότασιν ἐν τῷ νῷ ἔλαβε τὴν ἐκ τῶν γερόντων μέλλουσαν αὐτῷ προτείνεσθαι. ἐξ ἀντιπίπτοντος τὸ προοίμιον· ἀντέπιπτε γὰρ αὐτῷ, πῶς παρὰ τὴν ἡλικίαν λέγει. λύει οὖν διὰ τοῦ λέγειν ὅτι περὶ παλαιῶν πραγμάτων ἡ σκέψις, περὶ ὧν εἶπον καὶ οἱ πρῶτοι. A 1 A 2 τὸ προοίμιον ἐξενήνεκται κατὰ τὸ παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ἀντίθετον καλούμενον σχῆμα.

4 1e S τὸ δὲ σχῆμα οἱ μὲν καλοῦσι διπλοῦν μερισμόν, οἱ δὲ μερισμόν τε καὶ ὑπομερισμόν.

4 1f εἰρηκῶς γὰρ πρότερον δύο ‘μὲν’ ἐπήγαγε δύο ‘δέ’. ἐπιφέρουσι δὲ αὐτοὺς πολλάκις οὐ κατὰ τάξιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πρῶτον τὸ τελευταῖον. F 2 (→ 1h) TBcWd (→ 1i) κατασκευὴ· τὸ σχῆμα οἱ μὲν διπλοῦν μερισμόν, οἱ δὲ μερισμόν καὶ ὑπομερισμόν καλοῦσιν.

4 1g S ma ὅτι ἐν τῷ περὶ τῆς περιβολῆς λέγει Ἑρμογένης (p.

4 1h 284, 8) τῆς ἰδέας τὴν κατασκευὴν προτέραν εἶναι τῆς προτάσεως. τὸ γὰρ ‘εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προϋτίθετο λέγειν’ καὶ τὰ λοιπὰ ἐστὶν ἡ κατασκευή, τὸ δὲ ‘ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις’ καὶ τὰ λοιπὰ ἐστὶν ἡ πρότασις. πρότασις γὰρ ἐστὶν, ὅτι δεῖ καὶ νεωτέρου ὄντος πρῶτου λέγοντος ἀνέχεσθαι· αἱ δὲ ταύτης κατασκευαί, ὅτι μὴδὲν τῶν δεόντων οἱ εἰωθότες, ἦτοι οἱ πρεσβύτεροι, εἰρήκασιν. ὁ δὲ σοφιστὴς Ἀσκληπιὸς κατασκευὴν εἶναι λέγει ἄνευ προτάσεως. ὁ δὲ Ἰσοκράτης ἐν τῷ τοῦ Ἀρχιδάμου (1) τὴν πρότασιν πρῶτην ποιήσας ἐπήνεγκε τὴν κατασκευὴν· οἷον· ἴσως τινὲς ὑμῶν θαυμάζουσιν ὅτι τὸν ἄλλον χρόνον ἐμμεμενηκῶς τοῖς τῆς πόλεως νομίμοις, ὥς οὐκ οἶδ’ εἴ τις ἄλλος τῶν ἡλικιωτῶν, τοσαύτην πεποιήμαι τὴν μεταβολὴν· καὶ τὰ ἐξῆς, τοῦτο ἡ πρότασις· ἡ δὲ κατασκευὴ (Isocr. 1, 2)· ‘ἐγὼ δέ, εἰ μὲν τις τῶν εἰθισμένων ἐν ὑμῖν ἀγορεύειν ἀξίως ἦν τῆς πόλεως εἰρηκῶς, πολλὴν ἂν ἡσυχίαν ἦγον.’ F 2 PrTBcWd εἰ .

- 4 1i .. τινος] ἀπολογεῖται μὲν ἐν τῷ προοιμίῳ περὶ τοῦ προαρπάσαι τὴν τάξιν τῶν γερόντων. ἰστέον δὲ ὅτι συλλογιστικῶς τοῦτο λύει, ὥσει ἔλεγεν ‘οἶδα μὲν ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστι πρώτους λέγειν τοὺς γέροντας, ἀλλὰ τοῦτο γ’ ὅταν ἦ ἡ βουλή περὶ καινοῦ πράγματος· νῦν δὲ οὐ περὶ καινοῦ πράγματος· περὶ γὰρ Φιλίππου βουλευόμεθα, ὥστε ἤδη πολλάκις εἰπόντων τῶν γερόντων περὶ τούτου οὐ παραχαράττω τὸν νόμον.’ καὶ οὕτω μὲν οὗτος συνελογίσαστο, ἡ δὲ ἀλήθεια ἔχει ὥς, εἴτε παλαιὸν ἦν τὸ πρᾶγμα εἴτε καινόν, ἔδει τοὺς γέροντας λέγειν πρώτους. ἐπειδὴ δὲ νῦν πάνυ τεθορύβηται οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τριάκοντα δύο πόλεων τῶν Χαλκιδικῶν καὶ ἐπὶ τῇ πολλῇ αὐξήσει τοῦ Φιλίππου, διὰ τοῦτο προαρπάσαι τὴν τάξιν ἐπεχείρησεν. F 4 PrTBcAfVbWd προυτίθετο] τὸ δὲ ‘προυτίθετο’ τινὲς μὲν ἀντὶ τοῦ ‘προεβάλλετο’, τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ ‘προεγράφετο’, ἐπειδήπερ σανίδας τινὰς ἐνέγραφον ἐχούσας τὸ πρᾶγμα περὶ οὗ ἡ σκέψις καὶ περὶ οὗ συνεληλύθασιν, καὶ προετίθεσαν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἵνα γνῶσι πάντες περὶ τίνος ἐστὶν ἡ ἐκκλησία.
- 4.2 F 4 vPrTBcAfVbWd <λέγειν>] εἰς δὲ τὸ ‘λέγειν’ ὑποστικτέον.
- 4 3a F 4 (→ 3c) λέγειν] δεῖ ὑποστίξαι ἐν τούτῳ ἵν’ ἢ οὕτως ‘εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος λέγειν προετίθετο, ἐπισχὼν καὶ ἀναμείνας ἕως οὔτοι εἴπωσιν οἱ γέροντες, τότε καὶ αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γινώσκω λέγειν’.
- 4 3b vPrTBcVbWd ἰστέον δὲ ὅτι τῷ Ἰσοκρατικῷ προοιμίῳ ἐχρήσατο τῷ ἐν τῷ Ἀρχιδάμῳ· κάκει (Isocr.
- 4 3c 1, 2) γὰρ τὸ ἐπιχείρημά ἐστιν, ὅτι νέος ὢν προλαμβάνει τοὺς γέροντας. F 4 TBcVbWd εἰωθότων] τὸ δὲ ‘εἰωθότων’ θέλει εἰπεῖν ‘τῶν γερόντων’.
- 4.4 ὅρα δὲ πῶς λεληθότως αὐτοὺς διέβαλε διὰ τοῦ εἰπεῖν ‘εἰωθότων’, ἵνα δηλώσῃ ὅτι μόνον ἔθος ἔχουσι πρῶτοι λέγειν, οὐ μὴν καὶ χρήσιμόν τι συμβουλευέσονται λέγοντες, ὥσπερ καὶ εὐφυῶς πάλιν διαβάλλει ἐν τῷ εἰπεῖν ‘ὑπὲρ ὧν πολλάκις’· ὑποφαίνει γὰρ ὅτι πολλάκις μὲν εἰρήκασιν, οὐδὲν δὲ ἤνυσαν. F 2 T BcAfVbWd ἐπισχὼν] διὰ τοῦ ‘ἐπισχὼν’ ἔδειξεν ὥς καὶ τότε μόλις εἶχε καρτερῆσαι μὴ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων πρῶτος εἰπεῖν, ἐκ μεταφορᾶς τῶν προθυμυμένων ἵππων δραμεῖν καὶ ἐπεχομένων.
- 4.5 TBcCaWd εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι] διὰ τοῦ εἰπεῖν τοῦτο κριτὴν τῶν προγενεστέρων ἀπέδειξεν ἑαυτόν.
- 4 6a TBcVbWd εἰ .
- 4 6b .. μοι] τῷ μερισμῷ καὶ ὑπομερισμῷ σχήματι κέχρηται ἐνταῦθα. εἰπὼν γὰρ τὸν ‘μὲν’ ἄνω σύνδεσμον οὐκ ἐπήγαγεν εὐθέως τὸν ‘δέ’, ἀλλὰ ἄλλον ‘μὲν’. ἔστι γὰρ ὁ μερισμὸς καὶ ὑπομερισμός, ὅταν εἰπὼν δύο ‘μὲν’ ἀνάγκην ἔχῃ πρὸς τὰ δύο ‘μὲν’ ἀποδοῦναι δύο ‘δέ’, ὅπερ ἔστι καὶ ἐνταῦθα εὐρεῖν. ὅρα δὲ πῶς πάλιν ἀξιοπίστως εἶπε τὸ ‘ἤρεσκέ μοι’, ὃ ἐστὶ τῷ ἀγαθῷ συμβούλῳ ἀγαθὴ συμβουλευθεῖσα βουλή. τὸ δὲ σχῆμα τοῦτό ἐστι καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ (I 225–226)· χαῖρ’, Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπιδευεῖς ἡμὲν ἐνὶ κλισίῃ. TBcAfVbWd ἡσυχίαν ἂν ἦγον] τὸ ἦθος τὸ οἰκεῖον δείκνυσιν, ὥς οὐ φιλόνηκος τοῖς καλῶς λεγομένοις.
- 4.7 TBcAfVbWd αὐτὸς ἐπειρώμην] διὰ τοῦ ‘ἐπειρώμην’ ἐταπείνωσε τὸν λόγον, ὥς οὐ πάντως ἐρῶν τὰ συμφέροντα.
- 4.8 TBcAfVbWd <ἐπειδὴ δὲ>] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.
- 4 9a PrT πρότασις.
- 4 9b S ma πολλάκις εἰρήκασιν] πάλιν αὐτοὺς εὐφυῶς διαβάλλει διὰ τοῦ εἰπεῖν ‘πολλάκις μὲν εἰρήκασιν’, οὐδὲν δὲ ἤνυσαν.
- 4.10 TBcVbWd οὔτοι πρότερον] τὸ σχῆμα δεικτικόν, φαλισμοῦ δὲ ἐκφαντικόν.
- 4.11

TAf VbWd εικότως ἂν συγγνώμης] καίτοι ἀποδείξας ὡς οὐχ ἁμαρτάνει διὰ τὸ ταπεινοφρονεῖν, ‘συγγνώμην’ τὸ τοιοῦτον καλεῖ.

4.12 TBcAfVbWd πρῶτον μὲν οὖν] εἰς τὸ δυνατόν πρῶτον εἰσέβαλε, μεμιγμένην τῇ νουθεσίᾳ τὴν παραμυθίαν ποιησάμενος.

4.13a PrAfVbCaWd δευτέρα πρότασις· ἀρχὴ τοῦ δυνατοῦ.

4.13b S ma οὐδ’ εἰ πάνυ φαύλως] ἀπὸ θεραπείας ἐχούσης αἰτίαν τοῦ μὴ δεῖν ἄθυμεῖν τὴν εἰσβολὴν τῶν ἀγώνων ἐποιήσατο.

4.14a διὰ τοῦ εἰπεῖν ‘οὐκ ἄθυμητέον, οὐδ’ εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ’ δείκνυσιν ὡς θαρρεῖν χρή· καὶ γὰρ τοῖς εἰς ἄκρον ἤκουσι νόσου τοῦτο παραινοῦμεν ἀεὶ. AfVb Wd ἀπὸ θεραπείας ἢ εἰσβολῇ τῶν ἀγώνων.

4.14b F 1 VbWd ὁ γὰρ ἐστι χεῖριστον] τὸ σχῆμα παρὰ προσδοκίαν.

4.15 οἱ δὲ λέγοντες δεύτερον εἶναι προοίμιον τοῦτο λέγουσιν εἶναι κατασκευὴν αὐτοῦ. F 4 <ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου>] αἰτιᾶται τὴν τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὰ πράγματα ἀμέλειαν.

4.16 Vb <τί οὖν ἐστι τοῦτο>] τὸ ἐνθύμημα ἐκ τοῦ παραδόξου.

4.17a F 1 Pr τί .

4.17b .. τοῦτο] τὸ ἐνθύμημα εἴληπται ἐκ παραδόξου. ὁ δὲ φησι τοιοῦτόν ἐστιν· ‘ὁ ὑμᾶς ἐκ τοῦ παρελθόντος ἔβλαψε χρόνου, τοῦτο ἀποθέμενοι πάλιν ὠφεληθησόμεθα’. AfVbWd ἔπειτα ἐνθυμητέον] καλῶς ἐπήγαγε τοῦτο τὸ παράδειγμα· εἰώθασι γὰρ οἱ ἄνθρωποι διὰ τῶν ὁμοίων παθημάτων ἐπελαφρύνεσθαι.

4.18a μερίζει δὲ τὸν λόγον εἰς δύο, εἷς τε νεωτέρους μὴ εἰδότας τὰ παλαιὰ καὶ ὀφείλοντας αὐτὰ παρὰ τῶν πρεσβυτέρων μαθάνειν, καὶ εἰς γέροντας, εἰδότας μὲν τὰ παλαιὰ, χρήζοντας δὲ ὅμως καὶ ἀναμνήσεως. F 4 ἔπειτα ἐνθυμητέον] δεῖ γὰρ τοὺς ἄρτι ἀκούοντας κατανοεῖν καὶ ἐνθυμεῖσθαι περὶ τῶν πραγμάτων, τοὺς δὲ εἰδότας διὰ τῆς μνήμης ἀνακαινίζειν τὰ γεγενημένα.

4.18b AfVbWd τὸ μὲν ‘ἀκούουσιν’ ἐνθυμουμένοις, τὸ δὲ ‘εἰδόσιν’ ἀναμιμνησκομένοις.

4.18c Pr ἡλικίην ποτ’ ἐχόντων] ἐπεὶ περιδεὴς <ἦν> ὁ δῆμος διὰ τὴν Φιλίππου δύναμιν, ἐκ παραδείγματος τὸ θαρρεῖν αὐτοῖς ἐπορίσατο· καὶ γὰρ Λακεδαιμόνιοι οὐ μικρότερον τοῦ Μακεδόνατος ἴσχυσαν κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν.

4.19 VbWd ἐξ οὗ χρόνος] ἵνα μή τις εἴπῃ ‘πάλαι τοιοῦτοι ἦμεν, νῦν δὲ ὁ χρόνος ἥλλαξε τὰ πράγματα’, προσέθηκεν ‘ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολὺς’.

4.20 PrVb Wd οὔτε φυλαττομένοις] λείπει ‘τὴν ῥαθυμίαν’· ἐὰν φυλάττησθε, φησί, καὶ ἐκφεύγητε αὐτήν, οὐδὲν ὑμῖν φοβερὸν ἔσται.

4.21 σημεῖον δὲ τούτου ἡ Λακεδαιμονίων δύναμις, ἥς ἐκρατεῖτε ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν. ‘A 2 R οἶον ἂν] εὐφήμως αὐτὸ εἶπε πάνυ· φάσκων ‘οἶον ἂν ὑμεῖς βούλησθε’, τουτέστι <μετ’> ἀργίας νικῆσαι.

4.22 TBcAfVbWd παραδείγμασι] πρὸς τὸ ‘οὐδὲν ὑμῖν ἐστι φοβερὸν’.

4.23 TAfVbWd χρωμένοις] ἐὰν δὲ χωρὶς τοῦ ς, πρὸς τὸ ‘ἵνα εἰδῇτε’ χρώμενοι.

4.24a TVb Wd χρώμενοι] δύο εἰσὶ γραφαί, καὶ μετὰ τοῦ ς καὶ χωρὶς τοῦ ς.

4.24b καὶ εἰ μὲν μετὰ τοῦ ς ἀποδίδεται, πρὸς τὸ ‘οὐδὲν ὑμῖν ἐστι φοβερὸν’ χρωμένοις· εἰ δὲ χωρὶς τοῦ ς, πρὸς τὸ ‘ἵνα εἰδῇτε’ χρώμενοι. Bc καὶ τῇ νῦν ὕβρει] εὐτελίζει πάλιν τὸν Φίλιππον διὰ τοῦ ὕβριν μόνον καλέσαι αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα, ἀλλ’ οὐχὶ πόλεμον, καὶ ἅμα τοὺς Ἀθηναίους πρὸς πόλεμον διηρέθισεν, οἷς οὐδὲν ἐπαχθέστερον τῆς ὕβρεως.

4.25a F 4 καὶ .

- 4 25b .. ὕβρει] ἄνω μὲν ὅτε ἔλεγε περὶ Λακεδαιμονίων, ‘ῥώμην’ εἶπεν· ἐνταῦθα δέ, ἐπειδὴ θέλει ταπεινοῦν τὸν Μακεδόνα, ‘ὑβρίν’ εἶπε. πάννυ δὲ τοῦτο ἔχθιστον τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ γὰρ ἐλευθερίας ἐργασταὶ καθειστήκεισαν. TBcAfVbWd <εἰ δέ τις ὑμῶν, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] εἰσβολὴ κατὰ τὸ κεφάλαιον τὸ δυνατόν.
- 4 26a A 2 R εἰ .
- 4 26b .. Ἀθηναῖοι] ὅσας οἶδεν ὁ ῥήτωρ ἰσχυρὰς ἀντιθέσεις, πρῶτον τούτων λέγει τὰς λύσεις, εἴθ’ οὕτω σαθρὰς ἀποδείξας αὐτὰς προφανῶς προβάλλεται· ὥσπερ οὖν καὶ ἐνταῦθα. τὴν δὲ ἀντίθεσιν τὴν παροῦσαν εἰς δύο κατασκευάζει, εἷς τε τὴν τούτου δύναμιν ἣν ἔχει ὁ Μακεδὼν καὶ πλείστην ἐκ τῆς οἰκείας ἀσθενείας τῶν Ἀθηναίων. εἶτα ἐπειδὴ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐδόκει λελύσθαι ἢ ἀντίθεσις, ὅμως ἔτι σφοδρὰ ἦν, τὴν μὲν ἀρχὴν συντρέχει τῷ ἀντιτιθέντι. δεῖ γὰρ τὸν ῥήτορα διὰ τὸ μὴ δοκεῖν εἶναι ἀναιδῆ καὶ τοῖς προφανῶς ἀληθέσι πολέμιον ἐπὶ τῶν τοιούτων τὴν μὲν ἀρχὴν ἐνδιδόναι, τελευταῖον δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς συνδρομῆς ἀπολογεῖσθαι. PrTBc AfVbWd δυσπολέμητον] ‘δυσπολέμητον’ εἶπε καὶ οὐχὶ ἀκαταγώνιστον· ὁ μὲν γὰρ ἀκαταγώνιστος οὐδέποτε ἡττᾶται, ὁ δὲ δυσπολέμητος δυσχερῶς μὲν ὅμως δὲ καταγωνίζεται, ὅπερ ἐνταῦθα θέλων ὑποφᾶναι παρέθετο.
- 4 27 TBc AfVbWd <λογισάσθω μέντοι τοῦθ’ ὅτι>] συντρέχει τοῖς ὁμολογουμένοις τὸ σπουδαζόμενον ἀνύσειν.
- 4 28 A 2 R κύκλω] τινὲς φασιν ὅτι, ἐπειδὴ ἀκτὴ ἐστὶν ὁ τόπος, διὰ τοῦτο εἶπε τὸ ‘κύκλω’· οἱ δὲ ὅτι ἐπειδὴ ἐν κύκλω αὐταὶ ἔκειντο.
- 4 29 PrTBcAfVbWd <εἰ τοίνυν>] καθ’ ὑπόθεσιν τὸ σχῆμα.
- 4 30 F 4 Pr ἐπιτειχίσματα] ἐπιτειχίσμα τόπος ὑψηλὸς ὃν ἂν προκαταλαμβάνοντες πολέμιοι τειχίσαιαν διὰ τὸ ἐντεῦθεν αὐτοὺς ὀρμωμένους ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἐχθροῖς.
- 4 31 PrTBcAfVbWd <ἀλλ’ εἶδεν>] τοῦτο οὐκ ἔστι τοσοῦτον ἐπαινοῦντος τὸν Φίλιππον ὅσον ἐπιτιμῶντος τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι ἅπαν <τα ἅ> ἔδει αὐτοὺς ποιῆσαι Φίλιππος προλαμβάνει ποιῶν.
- 4 32a F 4 ἀλλ’ εἶδεν] οὐκ ἔπαινον ἔχει τοῦ Φιλίππου μόνον ὡς καλῶς τι ποιήσαντος, ἀλλὰ καὶ προτροπὴν τῶν Ἀθηναίων.
- 4 32b μιμήσασθε γάρ, φησι, καὶ ὑμεῖς τὰ καλῶς πραχθέντα. A 2 R ἐκεῖνος οὖν διὰ τὸ πονεῖν πρὸς ζῆλον τῶν Ἀθηναίων ἐπαινεῖ τὸν Μακεδόνα· οἶδε γὰρ ἐν καιρῷ ἐπαινεῖν καὶ τὸν πολέμιον.
- 4 32c PrTBcAfVbWd ἄθλα] ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κειμένου τοῖς παλαίοισιν ἄθλου ἐν μέσῳ.
- 4 33 ἔπαθλα δὲ οὐχ εὐρήται εἰ μὴ ἅπαξ παρ’ Εὐρύπιδῃ (Phoen. 52). TBcVbWd καὶ τοῖς ἐθέλουσιν πονεῖν] ὅρα ὅτι δι’ ἐκεῖνου τοῦ τρόπου φησὶν αὐτὸν ἡρῆκεναι τὰς πόλεις, δι’ οὗ βούλεται αὐτοὺς προσέχειν τοῖς πράγμασιν.
- 4 34a TBcAfVbWd ‘τὰ τῶν ἀμελούντων’ τῶν πονούντων ἐστίν.
- 4 34b A 2 R τὰ μὲν ὡς ἂν ἐλών τις] ἐπειδὴ τὸ ‘κατέστραπται’ φοβερόν ἐστίν, ἐπήγαγε ταπεινώσεως χάριν ‘ὡς ἂν ἐλών τις ἔχοι πολέμῳ’.
- 4 35 PrTBcAf VbWd καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν] ἐπειδὴ ἐλύπει τοὺς Ἀθηναίους τὸ τὸν Φίλιππον ἔχειν συμμάχους καὶ φίλους, διὰ τῆς καθολικῆς γνώμης τοῦτο ἐθεράπευσεν.
- 4 36 TBcAfVbWd <τούτοις ἐθέλουσιν>] ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἐφόβησεν αὐτοὺς εἰπὼν αὐτὸν τὸν Φίλιππον ἰσχυρόν διὰ τὸ ἔχειν συμμάχους, ἐπήγαγε τοῦτο παραμυθούμενος ὡς ὅτι, ἐὰν καὶ αὐτοὶ τὰ αὐτὰ ἐθέλωσι πρᾶξαι, εὐχερῶς αὐτὸν καθαιρήσουσιν.
- 4 37

ἄξιον δὲ ζητῆσαι, πῶς ἀλλαχοῦ καθελὼν αὐτοῦ τὴν δύναμιν διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτοῦ ἀφίστανται, νῦν λέγει ὅτι πολλοὺς ἔχει συμμάχους. λέγομεν οὖν ὅτι τὸν τρόπον διέξεισι τῶν ὑπηκόων· εἰ γὰρ καὶ μισοῦσι καὶ φοβοῦνται τοὺς δυνατοὺς, ἀλλ' ἐν ὅσῳ μὴ πράττουσιν οἱ ἀγαθοὶ διὰ τὴν ῥαθυμίαν, ἀνάγκη προστρέχουσι τοῖς δυνατοῖς, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ῥαθύμων ὄντες πάθωσι μετ' αὐτῶν· εἰ δέ ποτε οἱ ἀγαθοὶ σπουδάσουσι καὶ τὴν ῥαθυμίαν ἀποθέσθαι θελήσουσιν, εὐθέως πρὸς αὐτοὺς ἀποστήσονται. F 4 <πᾶσαν ἀφείς τὴν εἰρωνεῖαν>] εἰρωνεῖαν λέγουσι τὴν ἐπὶ τὸ ἔλαττον προσποιήσιν, ὅπερ ἐστὶν ἐναντίον τῇ ἀλαζονείᾳ, καὶ αὐθις τὴν βραδύτητα εἰρωνεῖαν.

4 38a Ἰουλιανὸς φησι ταῦτα σοφιστῆς Χριστιανός. S πᾶσαν .

4 38b .. εἰρωνεῖαν] ἰστέον ὅτι εἰρωνεῖα ἐναντίον ἐστὶ τῆς ἀλαζονείας. ἀλαζονεύεσθαι μὲν γάρ ἐστι τὸ πλείονα ἐπαγγέλλεσθαι δύνασθαι ποιεῖν ἢ περὶ δύναιντο, εἰρωνεῖα δὲ τὸ ἐλάττωνα λέγειν δύνασθαι ποιεῖν ἢ τις δεδύνηται. F 2 TBcAfVbWd αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος] ἴδιον γὰρ καὶ τοῦτο τῶν ῥαθυμούντων.

4 39 TBcAfVbWd ἂν θεὸς θέλῃ] εἰς οὐρανὸν τὰς ἐλπίδας ἀνέπεμψεν, ἵνα, ἐὰν <ὡς> εἰκὸς ταῦτα ποιησάντων μὴ ἀποβαίνειν τὰ συμφέροντα, ἔχῃ ἀπολογίαν· τούτου χάριν ἐντεῦθεν ἤδη τὴν δόκησιν τοῦ θεοῦ προσέθηκεν· οἱ δέ, διὰ τὸ φιλόθεον τὸ οἰκεῖον ἦθος παραστήσαι.

4 40 νρTBcAfVbWd ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον] μισεῖ μὲν ὁ ἤδη πεπονθὼς κακῶς, δέδιδε δὲ ὁ μηδέπω μὲν ὑπομείνας, προσδοκῶν δέ, φθονεῖ δὲ ὁ ὀρῶν οὕτως τὰς πόλεις καταστρεφόμενας.

4 41a F 2 TBcAfVbWd τὸ μεῖζον ἐν μέσῳ θείας ἀπέκρυψε τοῖς ἄκροις τὸ ἰσχυρόν.

4 41b A 2 καὶ ἅπανθ' ὅσα περ] τοῦτο τὸ σχῆμα καλεῖται καθαίρεσις.

4 42 καὶ γὰρ διὰ τούτου, ὅθεν ῥαδίως καὶ μάλιστα ἡ βλάβη προσγίνεται, τῷ καθόλου τὸν λόγον ἐπιστώσατο. TBcAfVbWd κατέπτηχε] ταπεινοῦται.

4 43a οὔτε γὰρ ὁ μισῶν βλάπτει διὰ τὸ ἡμᾶς ῥαθυμεῖν, οὔτε ὁ δεδιὼς ἕτερόν τι φρονῆσαι δύναται (ἐπισφαλὲς γάρ) οὔτε ὁ βασκαίνων ἀντιστῆναι· ἀδύνατον γάρ. F 2 TBcAfVbWd ἀντιπίπτον δὲ λύει.

4 43b ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ 'πῶς οὖν, εἰ μισοῦσιν αὐτόν, οὐκ ἀφίστανται αὐτοῦ;' ἐπάγει ὅτι ἄκοντες καὶ φοβούμενοί εἰσιν ὑπ' ἐκείνῳ, διὰ τὸ μὴ εὐρίσκειν τινὰ καταφυγὴν πρὸς ἡμᾶς ῥαθυμίᾳ κατεχομένους. καὶ μὴν ἤδη ἐπέισθησαν αὐτῷ καὶ ἔπεμψαν βοήθειαν εἰς Ὀλυνθίους· πῶς οὖν ῥαθύμους αὐτοὺς καλεῖ; καθὼς μὴδὲν ἐκόντες ποιοῦσιν, εἰ μή τις αὐτοῖς ἐπιτιμῇ διὰ τοῦ συμβουλευεῖν καὶ πείσει ποιεῖν. F 4 <ὁρᾶτε γάρ>] τοῦτο τοῦ συμφέροντος, καταμείμικται δὲ τοῦ δυνατοῦ.

4 44a A 2 συμφέρον· ἐγκαταμίγνυσι γὰρ τῷ δυνατῷ τὸ συμφέρον.

4 44b S ἀσελγείας] ἀσέλγεια κοινῶς καλεῖται πᾶσα ὕβρις, οὐχ ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια μόνον.

4 45 F 4 ὅς οὐδ' αἴρεσιν] τουτέστι διὰ τὴν ὕβριν τοῦ Μακεδόνο· οὐδὲ δυνατοὶ καθεστήκατε πράττειν ἃ βούλεσθε, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔχετε πολεμῆσαι.

4 46 διὰ δὲ τούτου τὸ ἀναγκαῖον παρίστησιν, ἀναγκαῖον δ' ἐστὶν οὗ χωρὶς <ζῆν> οὐ δυνατόν. PrTBcAfVbWd τοῦ πράττειν] οὐκ εἶπεν ἀπλῶς 'τοῦ πολεμεῖν', ἀλλὰ κοινωτέρῳ ὀνόματι ἐχρήσατο 'τοῦ πράττειν', οἷον τοῦ ψηφίζεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ γεωργεῖν καὶ τῶν λοιπῶν.

4 47a F 4 τοῦ πράττειν] κοινῶς ἀντὶ τοῦ ψηφίζεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ γεωργεῖν.

4 47b S καὶ λόγους ὑπερηφάνους] ἵνα μὴ λέγων τὰ ῥήματα τοῦ Μακεδόνο· κακὸς οἰωνὸς δόξῃ, τούτου χάριν παρέδραμεν αὐτά.

4 48

ΤΒcAfVbWd προσπεριβάλλεται] τινές φασιν, ἐπειδὴ κυκλοτερῶς ἔκλειντο αἱ πόλεις ἃς παρέλαβεν ὁ Φίλιππος, τούτου χάριν εἶπεν οὕτως.

4.49 ἄλλοι δέ, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνηγετῶν, οἵτινες κύκλῳ περὶ πάσας τὰς ὁδοὺς καὶ πάσας τὰς ἐκτροπὰς τὰς ἄρκυς περιβάλλουσιν ὑπὲρ τοῦ μὴ διαφυγεῖν τὰ θηρία ἐκεῖθεν. καὶ τὸ ‘περιστοιχίζεται’ πάλιν ἐπήγαγεν· ὃ καὶ ἄμεινον. PrTBc AfVbWd καὶ καθημένους] ἐπειδὴ φοβεῖ τὸ λεχθέν, φησὶν ὡς ἐπικουροῦσαν τὴν ἡμετέραν ῥαστώνην κτησάμενος τοῦτο διαπράζεται Φίλιππος.

4.50 TAFVbWd <περιστοιχίζεται>] ἡ μεταφορὰ τῶν κυνηγετῶν.

4.51 A 2 R πότ’ οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] μετάβασις καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον· δείκνυσιν γὰρ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ταῦτα ποιητέον.

4.52 ἔστι δὲ κατὰ ἐπιτίμησιν· διὸ καὶ τὸ δεύτερον ‘πότε’ βαρυτέρᾳ φωνῇ προφέρεται. τρόπον δὲ διαγράφει ἐνταῦθα τῶν ῥαθυμούντων. ἔστι δὲ τὸ σχῆμα διαλογικόν. εἴτα τῇ ἐρωτῇ τὴν ἀπόκρισιν οὐκ ἀποδίδωσιν, ἀλλ’ ὑπὸ τῆς ὀργῆς αὐτὸς ἀντὶ τοῦ δηθέν ἡρωτημένου φθέγγεται. PrTBcAfVbWd ἐπειδὴ] ὡς ἐν ἥθει ἀναγνωστέον τὸ ‘ἐπειδὴ νῆ Δία ἀνάγκη’· οὐδὲν γὰρ χαλεπώτερον αἰσχύνῃς τοῖς ἐλευθέροις καθέστηκεν.

4.53 TBcAfVbWd ἐγὼ μὲν γὰρ οἶομαι] εἰπὼν τὸν ‘μὲν’ οὐκ ἐπήγαγε τὸν ‘δέ’, ἐπειδὴ ἔμελλεν ἐπιφέρειν ‘ὅμως δὲ αὐτὴν οὐχ ἡγεῖσθε αἰσχύνῃ’, ὅπερ ἦν ὑβριστικόν.

4.54a καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὲν ἀποσιωπᾶ, ἄλλο δὲ ἐπιφέρει τούτου ὅμοιον. F 4 ἐγὼ .

4.54b .. οἶομαι] εἰ μὲν δούλων ἀνάγκην ζητεῖς, ἐκδέχου τὰς πληγὰς· εἰ δὲ ἐλευθέρων, ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ μεγίστη ἀνάγκη καθέστηκεν. ἔστι δὲ τοῦ συμφέροντος. A 2 R ἢ βούλεσθε] ἀντὶ τοῦ ‘ἄρα’ ἀπορηματικοῦ.

4.55 A 2 εἰπέ μοι] δέον εἰπεῖν ‘εἰπάτέ μοι’ πρὸς τὸ ‘βούλεσθε’, ‘εἰπέ μοι’ εἶπεν Ἀττικῶς.

4.56 F 4 πυνθάνεσθαι] κατὰ τὴν ἀγοράν.

4.57 F 1 S γένοιτο γὰρ ἂν τι καινότερον] τοιοῦτοι γὰρ οἱ ἄνθρωποι· ἀεὶ τῶν καινότερων ὀρέγονται.

4.58 F 4 Ἀθηναίους] τοὺς τὸν Πέρσῃ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος διώξαντας ἐκ Πέλλης ὀρμώμενος ἄνθρωπος καταπολεμεῖ.

4.59 PrTBcAfVbWd τέθηκε Φίλιππος] τινές καὶ ἐντεῦθεν ὀρμώμενοί φασιν ὅτι πρῶτος οὗτος ὁ λόγος· καὶ γὰρ ἡ ἀσθένεια Φιλίππου πρὸ τῆς πολιορκίας Ὀλύμπου.

4.60 ἀλλὰ φαμεν ὅτι οὐκ ἀπεικὸς αὐτὸν τὸ τοιοῦτον θεῖναι ὡς ἐν παραδείγματι, κἂν ἦν τοῖς χρόνοις προγενέστερον· ἐκεῖνοι γὰρ ἅτε ταῦτα θέλοντες γενέσθαι ἐθρύλουν. PrTBcAfVbWd ταχέως ὅμως] ἡ ῥαστώνη, φησί, πολλοὺς τίκτειν Φιλίππους δύναται· καὶ γὰρ παρ’ ἡμῖν οὔσης τῆς ἀμελείας ταχέως γενήσεται καὶ ἕτερος Φίλιππος.

4.61a ἄλλοι δὲ τινες περιέργως φασὶ διὰ τὸν Ἀλέξανδρον αὐτὸν τοῦτο λέγειν. καθ’ ὑπόθεσιν τὸ λεγόμενον. TBcAfVbWd τινές φασι τοῦτο διὰ τὸν Ἀλέξανδρον λέγεσθαι καθ’ ὑπόθεσιν.

4.61b Pr τοσοῦτον ἐπηύξηται] καλῶς ἡσφαλίσατο διὰ τὸ πιθανόν· οὐ γὰρ πάντως πάντα διὰ τῆς ῥαθυμίας Ἀθηναίων, ἀλλὰ καὶ τινα διὰ τῆς αὐτοῦ ῥώμης κατῴρθου.

4.62 F 4 ἴσθ’ ὅτι πλησίον] τοῦ γὰρ βασιλέως νεωστὶ τετελευτηκότος καὶ τῶν ὑπηκόων, ὡς εἰκὸς ἦν, διχονοούντων, αὐτοὶ προστιθέμενοι ἐνίοις ἐξ αὐτῶν ἡδύναντο τοῦ ἐτέρου περιγενέσθαι καὶ οἰκεῖον βασιλεῖα καταστήσαι.

4.63 PrT BcAfVbWd ἀπηρητημένοι] ἀντὶ τοῦ κεχωρισμένοι, κρεμάμενοι.

4.64 A 2 PrTWd ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα] ἐντεῦθεν μέτεισιν ἐπὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δυνατοῦ.

4.65

εἰς δύο γὰρ τοῦτο ἔτεμεν, εἷς τε τὸ ὅτι, ἐὰν λάβωμεν τὴν αὐτὴν γνώμην Φιλίππῳ, δυνάμεθα νικῆσαι, ὃ ἤδη καὶ ἐξείργασται, καὶ εἰς τὸ ποσὸν τῆς δυνάμεως καὶ τὸν τρόπον τοῦ πόρου, ὃν νῦν ἔρεϊ. διὰ μέσου δὲ εἶπε τὸ ἀναγκαῖον, ‘τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς’, πότερον ἐκ πολιτῶν ἢ ξένων αὕτη γίνεται. PrTBcAfVbWd πεπεισμένων] ἀντὶ τοῦ πεισθέντων.

4.66 τοιοῦτος δὲ ὁ Δημοσθένης, τὰ ἀμφιβαλλόμενα λαμβάνων ὡς ὁμολογούμενα. F 4 τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς] τὸ δυνατόν κεφάλαιον.

4.67 F 4 καὶ τάχιστα] καὶ τὸ ‘τάχιστα’ προσέθηκεν, ἐπειδὴ μικρὰν μέλλει λέγειν τὴν βοήθειαν ποιῆσθαι, ἵνα τὸ τάχος πρὸς ἀπολογία ἐξῇ.

4.68 TBcAf VbWd δεηθεὶς ὑμῶν, ὧ Ἀθηναῖοι] προθεραπεία κέχρηται, ἐπειδὴ οἶδεν αὐτοὺς ἡδέως τὰ μέγιστα ψηφίζομένους, μηδὲν δὲ ἄξιον ποιῶντας τῶν δεδογμένων, θέλει δὲ αὐτοὺς ἐκείνην τὴν βοήθειαν πέμψαι ἣν δύνανται· τούτου χάριν ταύτη κέχρηται.

4.69 PrTBcAfVbWd τοσοῦτον] ἀντὶ τοῦ ὀλίγου.

4.70 T καινὴν παρασκευὴν] ὡς πρὸς τὴν τῶν Ἀθηναίων δόκῃσιν· καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὴν ἤθελον.

4.71 ὁ δὲ Δημοσθένης εἰδὼς πῶς ἔχει τὰ πράγματα ὀλίγην παρέχεται. TBcAfVbWd ἀναβάλλεσθαι] ἀναβολὴν τοῖς πράγμασι ποιεῖν.

4.72 vrAfVbWd οὐχὶ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν] ‘οὐχὶ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν] ἐξελθεῖν χρήσιμοι εἰσι σύμβουλοι, ἀλλ’ ἐκεῖνος ἄριστος σύμβουλος, ὃς ἂν παρασκευὴν ἐξεύρῃ καὶ πόρον <δι>’ οὗ [ἂν] ἀδιάφθορος ἔσται ἡ δύναμις.

4.73 TBcAfVbWd <τῇ νυνὶ βοηθείᾳ>] τῇ νυνί, φησιν, ἐκπεμπομένη στρατιᾷ μετὰ τὸ ἀλῶναι τὰ πράγματα· ἄλλο τι γὰρ βοήθεια καὶ ἄλλο παρασκευή· ἡ μὲν ἢ πεμπομένη μετὰ τὰ πράγματα, παρασκευὴ δὲ ἢ πεμπομένη ἐξ ἀρχῆς τοῦ φυλάξαι τὰς πόλεις.

4.74a S τῇ .

4.74b .. βοηθείᾳ] ἄλλο πανταχοῦ βοήθεια καλεῖ καὶ ἄλλο παρασκευή· βοήθειαν μὲν τὴν πεμπομένην μετὰ πράγματος, παρασκευὴν δὲ τὴν ἀποστελλομένην ἐξ ἀρχῆς πρὸς τὸ φυλάξαι τὰς πόλεις. F 4 τίς] ξενικὴ ἢ πολιτικὴ.

4.75 πάλιν πόσους δεῖ εἶναι στρατιώτας <καὶ> πόθεν; πόθεν μέλλουσιν ἔχειν τὰς τροφάς; F 4 ἕως ἂν ἡ διαλυσώμεθα] πάνυ καλῶς, ἵνα μὴ δόξη νεμεσητόν τι ποιεῖν προτάττων τὸ ‘νικήσωμεν’, προέταξε τὸ λῦσαι τὸν πόλεμον, εἶτα διὰ τὸ κακοσύμβουλον εἶπε ‘πεισθέντες’.

4.76 vrPrTBcVbWd οὕτω γὰρ] νικήσαντες ἢ φυλάττοντες τὴν τῶν πολέμιων ἔφοδον.

4.77 PrT BcAfVbWd μὴ κωλύων] ἀντὶ τοῦ τοῖς βουλομένοις δημηγορῆσαι μὴ γινόμενος παρεμποδῶν.

4.78 τινὲς δὲ φασιν ὅτι ἐξ ἀληθείας ὁ ῥήτωρ βούλεται τὰς δύο γενέσθαι παρασκευάς. ἄμεινον δὲ λέγειν ὅτι, ἐπειδὴ εἶπε μόνην τὴν ἑτέραν παρασκευὴν, ἐλύπει τοὺς Ἀθηναίους. καὶ γὰρ ἡδέως τὰ μεγάλα ἦσαν ψηφίζόμενοι· τούτου χάριν προσέθηκε καὶ ταύτην. ἀμέλει παρακατιῶν ταύτην μὲν ὑπεσιώπησε, περὶ δὲ τῆς ἑτέρας πολὺν τὸν λόγον ἐποιήσατο. PrTBc AfVbWd ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις] ἢ ὅτι διαλυσώμεθα ἢ περιγενησώμεθα τῶν ἐχθρῶν.

4.79 F 4 καὶ πλοῖα] τὰ φέροντα τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὑπηρετικά φησιν.

4.80 TBcAfVb Wd εἰς Πύλας] Πύλαι ἦσαν τῆς Ἑλλάδος μεταξὺ τοῦ τε Παρνασοῦ καὶ τῆς θαλάττης, ποδῶν εἰκοσιπέντε τὸ πλάτος· αἵτινες ἐκαλοῦντο καὶ Θερμοπύλαι διὰ τὸ θερμὰ ἐκεῖ λουτρὰ τὴν Ἀθηναῖν ἀναδοῦναι μετὰ τοὺς ἄθλους τῷ Ἡρακλεῖ κεκμηκότι.

4.81

ταύτην ἐπειράθη καταδραμεῖν ὁ Φίλιππος <ὦν> ἐν Θετταλίας, μαθόντες δὲ Ἀθηναῖοι καὶ περιπλεύσαντες τὸν τόπον ἀπέωσαντο αὐτόν. PrTBcAfVbWd εἰς Ἀλάρτον] ὅτι τὸ <μὲν> ἐν Ἀλάρτῳ πρὸ ἔξ ἑτῶν ἐγένετο, τὸ δὲ ἐν Εὐβοίᾳ πρὸ τριῶν, ὅτε καὶ ὁ ῥήτωρ ἐτρηιράρχει· ἢ ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν γέγονεν ἢ ἐν Ἀλάρτῳ μάχη, ὅθεν εἶπε ‘καὶ τὰ τελευταῖα’.

4 82a ‘τελευταῖα’ μὲν ὡς πρὸς ταύτας τὰς στρατείας, ‘πρώην’ δὲ ὡς πρὸς τὸν χρόνον καθ’ ὃν ἐλέγετο ὁ λόγος. F 2 TBcAfVbWd τὸ δὲ Ἀλάρτος ἀρσενικῶς, ὡς καὶ Ὅμηρος (B 503) ‘καὶ ποιήενθ’ Ἀλάρτον’.

4 82b F 2 εἰς Ἀλάρτον] Ἀλάρτος πόλις τῆς Βοιωτίας.

4 82c ἐκεῖ ἐξελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι Θηβαίοις ἄγαν τалаιπωροῦσιν ἐβοήθησαν καὶ μέλλοντας ὑπὸ Λακεδαιμονίων πανωλεθρίᾳ διαφθεῖρεσθαι κεκωλύκασιν. A 2 R παριδῶν] ἀντὶ τοῦ ‘καταφρονήσας τῆς ἡμῶν παρασκευῆς’.

4 83 PrTBcVb Wd μή μοι μυρίους] τὸ σχῆμα ἀποτρεπτικὸν πνεύματος.

4 84a F 4 vpPrVb Wd μή .

4 84b .. μυρίους] βασιλέως τοῦ Περσῶν ἐπιστείλαντος τοῖς ἐπὶ θαλάσσης σατράπαις διαλῦσαι τὰ μισθοφορικὰ στρατεύματα διὰ τὸ πολλὰ χρήματα καταναλώσασθαι, ἀφῆκαν οἱ σατράπαι τοὺς στρατιώτας. οὗτοι περὶ μυρίους ὄντες ἤκουσι πρὸς Χάρητα στρατηγὸν Ἀθηναίων ἔχοντα ξενικὴν δύναμιν καὶ ἐποίησαν αὐτὸν ἡγεμόνα. Ἀρτάβαζος δὲ Πέρσης ἀνὴρ, ἀποστάς βασιλέως καὶ πολεμῶν πρὸς αὐτόν, ἔπεμψε πρὸς Χάρητα, παρακαλῶν αὐτὸν διαβιβᾶσαι τὸν στρατὸν εἰς τὴν βασιλέως χώραν. τῶν οὖν στρατιωτῶν ἢ χορηγῆσαι αὐτοῖς ἀναγκαζόντων τὸν Χάρητα ἢ ἀπελεύσεσθαι πρὸς τὸν διδόντα, διεβίβασεν ἀναγκασθεὶς τὸν στρατὸν καὶ ἐνίκησε συμβαλὼν δισμυρίους Περσῶν καὶ πλεῖστον αὐτῶν ἵππικὸν ὑπὸ Τιθραύστου στρατηγούμενον· ὃς καὶ ἔγραψε τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τῶν μυρίων ὅτι νενίκηκε μάχην ἀδελφὴν τῆς ἐν Μαραθῶνι. οἱ δὲ δι’ ἐπιστολῶν καὶ ἐτέρους ἐκέλευον μισθώσασθαι Χάρητα. λέγει οὖν ὁ ῥήτωρ ὅτι ‘μὴ δι’ ἐπιστολῆς τοῖς στρατηγοῖς ἐπιτάττωμεν μισθώσασθαι ξένους μυρίους ἢ δισμυρίους’. A 2 R <ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις>] οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι πολλάκις ἐμάχοντο δι’ ἐπιστολῶν πρὸς Φίλιππον.

4 85 T εἶεν] ἀνάπαυσις τῶν λεχθέντων.

4 86 ὅτε γὰρ βουλόμεθα παύσασθαι τῶν λεγομένων καὶ ἐφ’ ἕτερα μετελθεῖν, τῷ ‘εἶεν’ χρώμεθα· λῆξις γὰρ τῶν πρώτων, ἀρχὴ δὲ τῶν μελλόντων. A 2 R ταξιάρχους] ταξιάρχος λέγεται ὁ τῆς τάξεως τῆς πεζικῆς ἄρχων, ἵππαρχος δὲ ὁ τοῦ ἵππικοῦ παντὸς στρατοῦ.

4 87 ἱεροποιοὶ δὲ οἱ τὰ θύματα ἄγοντες εἰς τὴν πανήγυριν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. A 2 R ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες] καθάπερ γὰρ οἱ τὰ πῆλινα προτιθέντες εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ ὀρᾶσθαι μόνον ἔνεκα ταῦτα πλάττουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς ἐπὶ θέαν ψιλὴν χειροτονεῖτε τοὺς στρατηγούς, οὐ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων ἔνεκα.

4 88 A 2 R τάλαντα εἴκοσιν] ὅτι τὸ τάλαντον ἔχει ξ’ μνᾶς, ἢ δὲ μνᾶ ρ’ δραχμάς, ἢ δὲ δραχμὴ ἔξ ὀβολούς, ὁ δὲ <ὀβολός> ἢ χαλκοῦς, καὶ μέχρι τούτου ἴστατο τούτων ὁ ἀριθμὸς πρώην παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις· νῦν δὲ οὐκέτι οὐδεὶς σφῶζει τῶν νῦν, εἰς πόσα νομίσματα ἐν συνηθείᾳ τότε ἀνελύετο.

4 89a Σ σημείωσαι τὸ τάλαντον πέντε μνᾶς, ἢ μνᾶ δραχμάς ρ’, τὸ τάλαντον ἄρα δραχμάς φ’.

4 89b Vb τάλαντον δὲ φ’ δραχμάς, ρ’ δραχμάς ἢ <μνᾶ> , μνᾶς ε’ τάλαντον.

4 89c T ἂ μὲν ἡμεῖς] ἐντεῦθεν φησὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεὺς (p.

4 90a 269, 15 U.—R.) ἐτέρου λόγου εἶναι ἀρχήν. προοίμιον δέ, φησιν, οὐκ ἔχει ἐπειδὴ δευτερολογία ἐστίν, ἐν αἷς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐκ εἰσὶ προοίμια. F 2 PrT VbWd οὐ λέγει δὲ ἀληθῆ.

- 4 90b ἐπειδὴ γὰρ ἄνωθεν ὑπέσχετο περὶ πόρου χρημάτων εἰπεῖν, νῦν τοῦτο δεικνύει, καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐπίλογος, ὥσπερ ἐποίησε καὶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ τοῦ Τραπεζιτικοῦ τέλει (17, 53) [κατὰ Λοχίτου αἰκίας] ἐπίλογον θεῖς. Pr <ἀντιδόσεις>] τὸ τῆς ἀντιδόσεως ὃν παλαιὸν Ἀθηναίους τοιοῦτόν τι ἦν.
- 4 91 πολλάκις τις ἐχειροτονεῖτο εἰς λειτουργίαν τινὰ καὶ προεφασίζετο μὴ δύνασθαι ταύτην ὑποφέρειν. ἀνίστατό τις ἀντιδιδούς αὐτῷ τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν καὶ φάσκων ὅτι πρόφασις εἴη τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα· 'εἰ δέ φησιν, ὅτι οὐ δύναται ἡ αὐτοῦ οὐσία ταυτὶ λειτουργῆσαι, λαβὼν ταύτην ἐγὼ καὶ ἀντιδιδούς ἐκείνῳ τὴν ἐμὴν δύναμαι ποιεῖν.' ἐκ τούτου ἠναγκάζετο ἢ δοῦναι τὴν οὐσίαν ἢ λειτουργεῖσθαι. S <ἐπιστολάς>] ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς ἐστὶν οὗτος· ὁ Φίλιππος ἐπέστειλεν Εὐβοεῦσι συμβουλευόντων μὴ δεῖν ἐλπίζειν εἰς τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν, οἱ οὐδὲ αὐτοὺς δύνανται σῶζειν.
- 4 92 A <πράγματα>] τουτέστι εἰ μὲν οὐκ εἰσι τὰ πράγματα ἀναγκάζοντα, δημηγορήσοι <ἄν> πρὸς χάριν· εἰ δὲ τὰ πράγματα ἀναγκάζουσι λέγειν περὶ αὐτῶν, εἴτα τίς βούλεται πρὸς χάριν δημη <γορεῖν> ; τοῦτο φανερά ἐστιν ἀπάτη.
- 4 93 Vb <θαυμάζω>] τὸν περὶ Ἀμφίπολιν λέγει πόλεμον· ἀρχὴ γὰρ γεγένηται πολέμου ἢ Ἀμφίπολις.
- 4 94 δυσωπεῖ δὲ αὐτοὺς τῇ πολλῇ μεταβολῇ. ἡ μὲν ἀρχὴ περὶ τιμωρίας ἐγένετο, τὸ δὲ τέλος περὶ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς. AR ἀλλὰ μὴν] ἐκ τοῦ ἀναγκαίου.
- 4 95 A <κενᾶς>] πολιτικῆς δυνάμεως.
- 4 96 F 2 PrWd <ποι οὖν>] ἀνθυποφορά, ἣν λύει στοχασμῷ.
- 4 97 A <μὴ>] περισσὸν τὸ 'μὴ'.
- 4 98 Wd κενὸν] τὸ λόγοις μόνον γινόμενον ἄνευ πραγμάτων.
- 4 99 F 1 PrVbWd <ἐλπίδας>] καὶ ἐλπίδας ἔχειν ἀπ' αὐτοῦ κατατροπώσεσθαι Φίλιππον.
- 4 100 Vb τεθναῖσι] σημείωσαι ὥραϊον ὡς καινοπρεπὲς ἀντὶ τοῦ 'μέχρι θανάτου τοῦ φοβοῦντος τοὺς τοιοῦτους ἀποστόλους· οὕτω γὰρ σῶζεται ἡ τῆς αἰτιατικῆς ἀκολουθία.
- 4 101 vr ἀπομίσθων] ἀπόμισθοι καὶ οἱ μὴ πεπληρωμένοι τὸν ὠμολογημένον μισθὸν καὶ οἱ διὰ κακίαν καὶ δειλίαν μὴ ἀξιούμενοι μισθοῦ.
- 4 102a F 2 vrPrT VbWd μισθὸν μὴ δεχομένων.
- 4 102b οἱ δὲ συκοφάνται, ὑπὲρ ὧν ὁ στρατηγὸς ἐκεῖ πράττει, ἐνταῦθα κατηγοροῦσιν εὐχερῶς διὰ γὰρ τὸ μὴ παρεῖναι ὑμᾶς καὶ συκοφαντῶν ἀνέχεσθε. ταῦτα πρὸς Κηφισόδοτον αἰνίττεται. A ἡμῶν δ'] ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι.
- 4 103 F 1 vrPr ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες] κατὰ τινὰς ἐντεῦθεν οἱ ἐπίλογοι.
- 4 104 F 2 Pr ὅτι ἐχθρὸς] τὰ τελικὰ κεφάλαια.
- 4 105 'ἐχθρὸς' τὸ ἄδικον· 'ἡμέτερα' τὸ ἀσύμφορον· 'ὑβρικέ' τὸ ἀπρεπές· 'καθ' ἡμῶν εὔρηται' τὸ ἀναγκαῖον. F 2 PrTVbWd <οὐ γὰρ ἄττα ποτ' ἔσται>] ὑπερβατὸν κατὰ παρένθεσιν.
- 4 106 F 2 TVbWd ἐγὼ μὲν οὖν] σημείωσαι, ὁ μερικὸς ἐπίλογος.
- 4 107 F 2 Vb ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ Ὑπόθεσις τοῦ Περί τῆς εἰρήνης Ὁ Φίλιππος μετὰ τὸ ἀνελεῖν τοὺς Φωκέας ἐν τῇ εἰρήνῃ πάρεδρος Ἀμφικτυόνων ἡβουλήθη γενέσθαι ὡς λείποντος τοῦ ἐνὸς ἔθνους Ἀμφικτυόνων πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἰβ'.
- 5 hyp (1t) τοῦτο ἐψηφίσαντο Θηβαῖοι καὶ Θετταλοὶ καὶ ἄλλοι τινές· ἀναγκαίως οὖν ἐχρῆν καὶ τοὺς Ἀθηναίους τούτοις συμψηφίσασθαι. Ἀμφικτυονία δὲ τόπος ἐν τῇ Ἑλλάδι, κοινὸν τῶν Ἑλλήνων δικαστήριον. ὅτε γὰρ ἡδικοῦντό τινες τῶν Ἑλλήνων, ἀπῆεσαν ἐκεῖ· οὐ γὰρ παρὰ τοὺς

ἀδικοῦντας καὶ ἀδικουμένους ἐχρῆν δικάζεσθαι. καὶ πάλιν, ὅτε περὶ κοινοῦ τινος ἐσκέπτοντο, ἐκεῖσε ἐβουλεύοντο. λέγουσι δὲ ὅτι ἐξ ἡρώος τινος ἔσχε τὸ ὄνομα. σκοπούντων οὖν Ἀθηναίων εἰ δεῖ δέξασθαι τὸν Φίλιππον εἰς τὴν Ἀμφικτυονίαν συμβουλευεῖ Δημοσθένης δεῖν δέχεσθαι διὰ τὸ μὴ κοινὸν ἄρασθαι πρὸς τοὺς Ἕλληνας πόλεμον· ἦσαν γὰρ ψηφισάμενοι πολλοὶ καὶ ἔμελλον συναγωνίσασθαι τῷ Φιλίππῳ ὀργιζόμενοι ὡς τῆς γνώμης αὐτῶν ἀναιρουμένης. Τινὲς δὲ ἐνόθευσαν τοῦτον τὸν λόγον ὡς ἀνομοίαν ἔχοντα ὑπόθεσιν τῆς γνώμης αὐτοῦ, οὐ προσσχόντες ἀκριβῶς τῷ σκοπῷ τοῦ ῥήτορος, ἐπειδὴ γὰρ δοκεῖ ὑπὲρ Φιλίππου λέγειν, ὃ οὐδεπώποτε ὦφθη ποιήσας, ὡήθησαν εἶναι αὐτοῦ τὸν λόγον ἀλλότριον. ἡγνόησαν δὲ ὡς ἔστι διαφόρως περὶ τοῦ αὐτοῦ χρήσασθαι πράγματος, τῆς προαιρέσεως οὐκ ἀλλαττομένης. οἷον λέγει τις ἐχθρὸν κακῶς καὶ λέγει τις κακῶς φίλον ἐπιτιμῶν· καὶ τὸ μὲν κακῶς ἐπ' ἀμφοῖν, ἡ δὲ γνώμη διάφορος. οὕτω καὶ νῦν ὁ Δημοσθένης πεποίηκεν. λέγειν μὲν γὰρ ὑπὲρ Φιλίππου δοκεῖ, οὐ μετέστη δὲ τῆς προαιρέσεως, ἀλλὰ διὰ τὸ κοινὸν χρήσιμον οὕτω τὸν λόγον μετεχειρήσατο. τινὲς δὲ πραγματικῆς ἐγγράφου τοῦτον ἀπεφάναντο, λέγοντες ὡς περὶ εἰρήνης συμβουλευεῖ· ἔγγραφος δὲ ἡ εἰρήνη· ἔγγραφος ἄρα πραγματικὴ ἢ στάσις. φαίνονται δὲ ἀγνοήσαντες ὡς οὐ περὶ τῆς εἰρήνης λέγει νῦν οὐδὲ περὶ ταύτην ἡσχόληται, ἀλλ' ὅτι συμφέρει δέξασθαι αὐτὸν καὶ μὴ πολεμεῖν, ὥστε εἶναι τὴν στάσιν πραγματικὴν ἄγραφον· ψιλὴ γὰρ ἡ παραίνεσις. Τὸ δὲ προοίμιον, ἐπειδὴ ἐκ παραδόξων ἄρχεται (παρὰ γὰρ τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν αὐτῶν γνώμην δοκεῖ λέγειν, εἴ γε περὶ εἰρήνης δοκεῖ λέγειν καὶ τρόπον τινὰ ὑπὲρ Φιλίππου), [οὐκ εὐθὺς ἐκ τῶν πραγμάτων τῆς ἀκολουθίας ἀρξάμενος, ἀλλ' ἐκ ταραχῆς] οὐκ εὐθὺς τῆς ὑποθέσεως ἄρχεται, ἀλλὰ ταραττεῖ πρῶτον, ἵνα ὡς ἐν τηλικαύτῃ ταραχῇ αὐτὸς συμβουλευῶν ὥσπερ ἰατρὸς εὐρεθῇ κατὰ τοὺς λόγους γενέσθαι· δεῖ γάρ, ὅτε τι παράδοξον μέλλομεν λέγειν, μὴ εὐθὺς ἐκ τοῦ πράγματος ἄρχεσθαι, ἀλλὰ ταραττεῖν τὸν ἀκροατὴν, ἵνα ῥᾶστον ἀποδέχεται, ὡς ἐν μεγίστῳ τυγχάνων φόβῳ, τοῦ συμβουλευόντος καὶ ὅπως οὖν ἔχουσιν τὴν παραίνεσιν. τὸ μὲν οὖν προοίμιον πολλὴν ταραχὴν ἐμποιεῖ τῷ ἀκροατῇ, ὡς ἔφαμεν, διὰ τὴν χρεῖαν· ἡ δὲ πρότασις διηρημένη. Α ὁρῶ] πρότασις.

- 5.1 τὸ προοίμιον ἐκ τοῦ πράγματος καὶ ἐκ τοῦ κατηγοροῦντος. F 2 νρ <πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα>] δύσκολος αὐτῷ καὶ χαλεπὴ δοκεῖ τυγχάνειν ἢ παροῦσα ὑπόθεσις· εἰωθὼς γὰρ κατὰ Φιλίππου λέγειν ἀναγκάζεται πῶς τῷ βουλήματι αὐτοῦ ἅκων συνηγορεῖν καὶ πείθειν τὴν πόλιν εἰρήνην ἄγειν, αὐτὸς εἰωθὼς συμβουλευεῖν τὸν ἀδικοῦντα ἀμύνεσθαι.
- 5.2 γέγονε δὲ τοῦτο αὐτῷ οὐ κατὰ προαίρεσιν, ἀλλὰ δι' ἀνάγκην ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων συνεληλυθότων καὶ ἐψηφισμένων Ἀμφικτύονα εἶναι τὸν Φίλιππον. οὐς δεδοικῶς συμβουλευεῖ τῇ πόλει φέρειν γενναίως διὰ τὸ αὐτῇ συμφέρειν τὸ συμβεβηκὸς Φωκεῦσι καὶ μὴ διὰ τοῦτο ἐναντιοῦσθαι πρὸς Φίλιππον. πρόκειται δὲ αὐτῷ μὴ ἐναντιωθῆναι τῷ δόγματι τῶν Ἀμφικτυόνων ἐψηφισμένων Ἀμφικτύονα εἶναι τὸν Φίλιππον. χρῆται οὖν τῷ δικαίῳ παραινῶν μὴ προτέρους παραβαίνειν εἰρήνην μηδὲ ὅρκους συγχεῖν· εἴτα γενναιότερον ἐπεξιῶν φόβον αὐτοῖς παρίστησιν ὅτι πρὸς ἅπαντας αὐτοῖς ἔσται τοὺς Ἕλληνας ἐναντιοῦσθαι. PrWd οὐ μόνον] κατασκευή.
- 5 3a F 2 νρ κατασκευὴ τῆς προτάσεως διηρημένη καὶ αὕτη· αἱ γὰρ κατασκευαὶ πῇ μὲν διηρημέναι πῇ δὲ διεζευγμέναι λέγονται.
- 5 3b διὰ τοῦ οὖν λέγειν 'οὐ μόνον' μερίζει καὶ δείκνυσιν ὅτι κατ' ἄλλο τι διαιρῶν καὶ οὐχ ὑφ' ἐν λέγει τὴν κατασκευήν. AR <προεῖσθαι>] οὐ λέγει ὅτι 'ὕμεῖς προδεδώκατε', ἀλλ' αὐτὰ τὰ πράγματα προδέδονται.
- 5.4 Α <προὔργου>] ἀντὶ τοῦ χρήσιμον καὶ συμφέρον.
- 5.5 Α <εὖ λέγειν>] εὐλογεῖν.

- 5.6 R <κατὰ ταῦτά>] ἐκ παραλλήλου δηλοῖ τὸ ‘ὅμοῦ’.
- 5.7 A <τὸ συμφέρον>] ἀντὶ τοῦ τὸ συμφέρον ὀφείλιν εἶναι πρὸ παντὸς ἔργον.
- 5.8 A δυσκόλου] δευτέρα πρότασις.
- 5.9a F 2 νρ συμπέρασμα.
- 5.9b R <οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι>] κατασκευή τῆς δευτέρας προτάσεως.
- 5.10a F 2 PrWd οἱ .
- 5.10b .. ἄλλοι] τοῦτο δευτέρα κατασκευή. νρ <ἐκ δὲ τούτου>] ἐκ τοῦ ἀμαρτάνειν ὑμᾶς.
- 5.11 A <παρὰ πάντα>] καθ’ ὃν ἐγὼ πολιτεύομαι χρόνον.
- 5.12 A <εὐδοκιμεῖν>] διὰ τὸ δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν.
- 5.13 A <ἐκφεύγειν>] διὰ τὸ μὴ ποιεῖν ὑμᾶς τὰ δέοντα.
- 5.14 A οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ] συμπέρασμα τοῦ προοιμίου.
- 5.15 F 2 νρ <πεπεικῶς>] καλῶς τὸ ‘οἶμαι’ ἐπήγαγε τοῦτο· οὐδεὶς γὰρ ἀμφιβάλλοντι ῥήτορι πείθεται.
- 5.16 A <ἀκριβῶς δὲ εἰδῶς>] προοιμιακὰ νοήματα ταῦτα πρὸ τῆς ὑποθέσεως, οὐ τέλεια προοίμια ἀναιροῦντα τὸ φορτικόν· ἐπειδὴ γὰρ μέλλει ἑαυτὸν ἐγκωμιάζειν, <***> A (→ 17 c) ἀκριβῶς δὲ εἰδῶς] δεύτερον προοίμιον.
- 5.17b F 2 νρ συμφέρον κεφάλαιον.
- 5.17c ἡ δὲ σύνταξις οὕτως· ἀκριβῶς δὲ εἰδῶς τῶν λυσιτελούντων ὑπάρχον τοῦτο τὸ πρᾶγμα, οἷον τὸ λέγειν τινὰ καὶ περὶ ἑαυτοῦ καὶ περὶ ὧν εἶπέ ποτε καὶ συνεβούλευσεν, ὅτι τὸ ἐπαινεῖν ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λόγους, οὕτως ἐγὼ τοῦτο φορτικόν ἡγοῦμαι ὥστε ἀνάγκην ἔχων νῦν ἑμαυτὸν ἐπαινεῖν ὅμως τοῦτο φεύγω ποιεῖν. AS <ἀνάγκην>] τὸ ἐπαινεῖν ἑμαυτὸν πρῶτον.
- 5.18 A ἐγὼ ὦ Ἀθηναῖοι πρῶτον] εἰδῶς τὸ χαλεπὸν τῆς ὑποθέσεως καὶ ὅτι δυσχερῶς οἱ ἀκούοντες προσήσονται, σύντασιν ποιεῖται τῶν οἰκείων λόγων ὡς μὴ ἀμαρτανόντων μηδέποτε μηδὲ διαπιπτόντων περὶ τὰς ὑποθέσεις· ὅσα γοῦν συμβουλεύσαντι αὐτῷ μὴ ἐπείσθησαν, ἀλλὰ διήμαρτον, ταῦτα ὑπέμνησεν, ἵν’ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν καὶ καταναγκάσῃ πεισθῆναι.
- 5.19 PrWd <ἔπειθόν τινες ὑμᾶς>] εἰς τοὺς ῥήτορας ἀποτείνεται τοὺς ἄλλους τοὺς προδότας.
- 5.20 A <Πλούταρχω>] Πλούταρχος ἦν Ἐρετρίας τύραννος.
- 5.21 τοῦτ’ ἐπανεστὴ Κλείταρχος καὶ ἅμα καὶ οἱ πολῖται συνεπέθεντο. ἔπεμψε πρὸς Ἀθηναίους συμμαχίαν αἰτῶν. ἀντεῖπε Δημοσθένης. μὴ πεισθέντες ἀπέστειλαν. μετεπέμψατο καὶ μισθοφόρους ξένους. διαλυσάμενος, ἀπαιτούντων αὐτὸν τῶν ξένων τὸν μισθόν, αὐτοῖς Ἀθηναίων λογάδας δῆσας ἔδωκεν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ν’ τάλαντα πέμψαντες ἐλύσαντο αὐτούς. διὸ καὶ δαπανηρὸν ἐκέϊνον τὸν πόλεμον εἴρηκεν, ἄδοξον δὲ ὅτι τυράννω βοθηεῖν ἤμελλον. A <Νεοπτόλεμον>] ὁ Νεοπτόλεμος Σκύριος ἦν καὶ τραγωδίας ὑπεκρίνατο.
- 5.22 θέλει δὲ εἰπεῖν ὅτι ‘οὐκ ἠκούσατε τοῦ Νεοπτολέμου ὥσπερ ἐν θεάτρῳ διὰ τῆς φωνῆς κηλούμενοι. ἐχρῆν δὲ ὑμᾶς τὸ ἐναντίον, εἰ καὶ ἐν θεάτρῳ ἠκούσατε ἀμφοτέρων, μᾶλλον ἐμοὶ προσθέσθαι ὡς παραινοῦντι τὰ χρήσιμα. οὐκοῦν ἐμὸς ὁ τόπος, ἐμὴν εἶναι καὶ τὴν ψῆφον ἐχρῆν· ἐκκλησία γὰρ ἦν.’ τὸ δὲ ‘θεᾶσθαι’ παρατηρητέον· ἀρχαῖσμός γὰρ ἐπὶ τραγωδῶν. AR <τὸν ὑποκριτὴν>] οἱ ἀρχαῖοι ὑποκριτὰς ἐκάλουν τοὺς νῦν τραγωδοὺς λεγομένους τοὺς ποιητάς, οἷον τὸν Εὐριπίδην καὶ Ἀριστοφάνην, τοὺς δὲ νῦν ὑποκριτάς (οὗτοι δὲ ἦσαν δύο) τὸν μὲν δευτεραγωνιστὴν τὸν δὲ τριταγωνιστήν, αὐτοὺς δὲ τοὺς ποιητάς τῶν δραμάτων τραγωδοὺς καὶ τραγωδοδιδασκάλους.

- 5.23 F 2 Θεσπιάς καὶ Πλαταιᾶς] αὐται Βοιωτῶν αἱ πόλεις.
- 5.24 ταῦτας ὑπακούειν τοῖς Θηβαίοις μὴ βουλομένας καταλαβόντες ἐν σπονδαῖς κατέσκαψαν καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ ἐξήλασαν, καὶ τὰ χρήματα σὺν τῇ χώρᾳ αὐτῶν κατενεύμαντο. ταῦτα δὲ λέγει τοῦ Αἰσχίνου καθαπτόμενος. AR <ἕτερον δὲ>] γενναίως τῷ μέρει τῆς προκατασκευῆς τῷ ἐκ τῆς τῶν οἰκείων λόγων συστάσεως ἐπεξελθὼν ἦλθε καὶ ἐφ' ἑτέραν ῥητορείαν καὶ ποιεῖται σύστασιν τοῦ οἰκείου προσώπου, ὁποῖαν ὁ ῥήτωρ ὁ Περικλῆς παρὰ Θουκυδίδῃ (2, 60) ποιεῖται, ὅτι καθαρὸς παντὸς λήμματος καὶ ἀδωροδοκῆτως δημηγορεῖ καὶ διὰ τοῦτο τὸν λόγον ἐλεύθερον ἔχει, ἐνδεικνύμενος ὅτι πανταχοῦ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον βούλεται, οὐ πρὸς ἀπέχθειαν οὐ πρὸς χάριν βλέπων.
- 5.25 θαυμάσαι δ' ἄξιον ὅτι τοιαύτην δημηγορίαν ποιούμενος οὐδαμοῦ τὸ τοῦ Φιλίππου συμφέρον φαίνεται λέγων, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἀφιστάμενος τοῦ θυμοῦ τοῦ πρὸς τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως σκοπῶν καὶ τοῦτο θηρεύων. PrWd <τρυάνην>] τρυάνη μὲν ἐστὶ τὸ πᾶν ζύγιον, πλάστιγγες δὲ αὐτὰ τὰ πλατέα εἰς ὃ ἐμβάλλομεν τὸ σταθμώμενον.
- 5.26 S οἷχεται φέρον] πῶς 'οἷχεται'; ἐπὶ θάτερα ἐπιβαρήσαντος τοῦ ἐπικειμένου.
- 5.27 οὕτω καὶ τῇ γνώμῃ ἐὰν προσενέγκῃς ἀργύριον, οἷχεται φέρον ἑαυτῷ· οὐκοῦν ἕως μὲν ἀκλινῆς ἐστὶν ὁ λογισμὸς, βλέπει τὰ χρήσιμα, βαρούμενος δὲ τῷ χρυσίῳ πλανᾶται καὶ διασφάλλεται. A ἐν] ἀπὸ τοῦ 'ἐν μὲν ἔγωγε' ἡ ἀρχὴ τοῦ κεφαλαίου· ἔστι δὲ τὸ συμφέρον μετὰ τοῦ δικαίου ἀναμειγμένον καὶ τοῦ δυνατοῦ.
- 5.28 AR ὑπάρχουσιν] πανταχοῦ παρατηρητέον ὅτι λέγων μὴ δεῖν λύειν τὴν εἰρήνην οὐδαμοῦ Ἀμφικτύονα τὸν Φίλιππον ὀνομάζει γίνεσθαι, ἀλλὰ διὰ τοῦ μὴ λύειν κατασκευάζει τοῦτο.
- 5.29 καὶ οὕτως λυπεῖ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀνύει ὃ βούλεται. AR θορυβήσῃ] ἐπειδὴ ἤμελλον πολεμίους ὄντας τοὺς Θηβαίους ἀκούοντες Ἀθηναῖοι ταραττεσθαι, παρενέβαλε τὸ 'μὴ θορυβηθῆτε'· ἥκιστα γὰρ πολεμοῦσι.
- 5.30 'ἕτερος' γὰρ 'καθεδεῖται'· ἐπικαθεσθήσεται, κρατήσῃ τῶν ἄθλων ὁ Φίλιππος. A οὐκ ἄχρι τῆς ἴσης ἕκαστος ἐστὶν εὐνους] οἷον οὐκ ἐπ' ἴσης βοηθοῦσιν Ἕλληνες καὶ κινδυνεύουσι καὶ ἀδικοῦσιν ὥστε καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων καὶ σώζεσθαι· οὐχ ὁμοίως γὰρ εὐνοοῦσιν ἡμῖν πρὸς τὸ σωθῆναι καὶ πρὸς τὸ πλεονεκτῆσαι.
- 5.31 οἶδα γὰρ ὅτι καὶ οἱ ἡμέτεροι σύμμαχοι καὶ οἱ Θηβαίων τοὺς μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἐρχομένους ἀμυνοῦνται, οὐ μὴν ἐπιστρατεύσουσιν. AR <τί οὖν ἡγοῦμαι φοβερὸν;>] ἀντιθέσεως ἐμπιπτούσης ὅτι 'ἡμεῖς τοὺς Ἕλληνας οὐδὲν ἡδίκησαμεν, ὥστε πῶς ἂν ἡμῖν πολεμήσαιεν;' ταύτην λέλυκεν ἐπαγαγὼν 'εἰ γὰρ Ἀργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι' καὶ ἐξῆς, τουτέστιν ἡδίκηνται μὲν ὑφ' ἡμῶν οἱ Ἕλληνες οὐδὲν, μνησικακοῦσι δὲ ἄλλως, Ἀργεῖοι μὲν καὶ Μεσσήνιοι καὶ Μεγαλοπολίται διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπικηρυκεῖαν, Θηβαῖοι δὲ ὅτι τοὺς παρ' ἐκείνων φυγάδας σώζομεν, Θετταλοὶ δὲ ὅτι τοὺς περιλελειμμένους σώζειν ἐπιχειροῦμεν τῶν Φωκέων, Φίλιππος δὲ ὅτι κωλύομεν αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς Ἀμφικτυονίας.
- 5.32 PrWd <ἐπικηρυκεῖαν>] φιλίαν, ἐπειδὴ διὰ κηρύκων γίνεται.
- 5.33 A <ἴστε γὰρ δήπου>] ἀντέπιπτεν ἀντίθεσις ἀπὸ τῆς ἐργασίας κατὰ τὸ ἀκόλουθον ὅτι 'οὐ συμφέρει τοῖς Ἕλλησιν ἡμᾶς ἀπολέσθαι', ἔλυσε δὲ καὶ τοῦτο εἰπὼν· 'οὐδὲ γὰρ Θηβαίοις συνέφερον αὐξηθῆναι τὸν Φίλιππον οὐδὲ Θετταλοῖς, ἀλλ' ὅμως διὰ τὴν πρὸς Φωκέας φιλονεικίαν ἅπαντα ταῦτα ὑπέμειναν.
- 5.34 'ὑποψίαν δὲ αὐτοῖς ἐμποιεῖ γενησομένου πολέμου, ὅπερ ἀπὸ τῆς λέξεώς ἐστὶ καταμαθεῖν τῆς (19) 'ἐπισπασθῶσι'. PrWd Φίλιππον τοίνυν] ἀντέπιπτεν ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ 'καὶ μὴν οὐ βοηθήσουσι Θηβαῖοι Φιλίππῳ ὑπόπτως ἔχοντες'· οὐδὲ γὰρ ἐκὼν ἔδωκεν αὐτοῖς Ὀρχομενὸν καὶ

Κορώνειαν, ἵνα τὸ λεγόμενον ᾗ τοιοῦτον· καὶ μὴν οὐ βοηθήσουσι Φιλίππῳ Θηβαῖοι· οὐδὲ γὰρ εὖνως διάκεινται πρὸς αὐτόν.

- 5.35 αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ ἀντίθεσις. ταύτην ἔλυσε κατὰ ἀγανάκτησιν ὡς εὐήθει ἐπιτιμήσας, εἴ τις χρῶτο τούτῳ τῷ λόγῳ· ἐπειδὴ γὰρ τὸ δυνατόν κατεσκεύασε τοῦ Φιλίππου ἰσχυρὸν ἐξ ἀρχῆς, αὕτη δὲ ἡ ἀντίθεσις ἀνατρέπειν ἐδόκει τὸ σύμπαν, διὰ τοῦτο καὶ ἔρρωσθαι· εἶπε τοῖς χρωμένοις τῷ λόγῳ· μὴ γὰρ εἶναι αὐτὸν ἰσχυρόν. PrWd <τὰ κελευόμενα>] ἑτέραν ἔθηκεν ἀντίθεσιν ἀπὸ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ δυνατοῦ μικτήν· πεισθῶμεν οὖν τοῖς ἐπιτάγμασιν φοβούμενοι Φίλιππον καὶ τοὺς Ἕλληνας; ταύτην ἔλυσε κατ' ἀναίρεσιν, φάσκων μὴ δεῖν μὲν φοβεῖσθαι, οὐ μὴν διὰ τοῦτο τὴν εἰρήνην λύειν· καὶ ἑτέραν λύσει ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου, ὅπερ ἐστὶ μέρος τοῦ συμφέροντος, ἵνα μὴδὲν ἀνάξιον πράξωμεν ἡμῶν αὐτῶν· τοῦτο δὲ ἐστὶν, ἢν μὴ δόξωμεν εἶναι φθονεροί, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου ἐστίν, ἢ μὴ δόξωμεν εἶναι ἀνόητοι.
- 5.36 εἴτα τῷ δικαίῳ πάλιν· ἡμεῖς Θηβαίους ἔχειν ἐῷμεν Ὀρωπόν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τοῦ δικαίου. πρὸς δὲ τὴν ἀντίθεσιν ἅμα ἐστὶ καὶ ἐπίλογος. ἄρχεται γὰρ ὁ ἐπίλογος ἀπὸ τοῦ πρὸς δὲ τοὺς θρασέως ἅπαντα οἰομένουσ'. Pr Wd <τὰ κελευόμενα> .
- 5.37 .. ποιεῖν] ἀνθυποφορά. φησὶν· ὀφείλομεν πᾶσι τοῖς προσταττομένοις ὑπακούειν ὥσπερ καὶ νῦν. ἡ δὲ ἀνθυποφορὰ ἦττων μὲν ἀντιθέσεως, μείζων δὲ ἀντιπίπτοντος. AR <Καρδιανούσ>] Καρδία πόλις Μιλησίων ἄποικος ἐν Χερρονήσῳ, ἣτις τοῦνομα ἔσχεν ἐντεῦθεν.
- 5.38 Ἑρμοκράτους τοῦ Μιλησίου οἰκίζοντος αὐτὴν καὶ θύοντος κόραξ ἀρπάξας τοῦ ἱερείου τὴν καρδίαν ἀφῆκεν εἰς τὴν γῆν, καὶ διὰ τοῦτο κέκληται Καρδία. οὗτοι δὲ οἱ Καρδιανοὶ οὐκ ἐβούλοντο συντελεῖν μετὰ τῶν ἄλλων Χερρονησιτῶν καὶ ὑπακούειν Ἀθηναίοις, ἀλλὰ ἔφησαν ἔξω τῶν ὄρων εἶναι τῶν Ἀθηναίων προσηκόντων. ἡ γὰρ Χερρόνησος Ἀθηναίων ἦν κτησαμένου αὐτὴν Μιλιτιάδου τοῦ Κυψέλου. A <τὸν Κᾶρα>] τὸν τῆς Καρίας λέγει σατράπην τὸν Μαύσωλον.
- 5.39 S Βυζαντίους] Βυζάντιόν ἐστὶν ἡ νῦν Κωνσταντινούπολις.
- 5.40 ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Βύζαντός τινος Μεγαρέων ἡγησαμένου τῆς ἀποικίας. Μεγαρέων γὰρ ἄποικοι Βυζάντιοι. S <πρὸς ἅπαντας>] τῶν μεγίστων, φησί, παρακεχωρηκότες δι' ἐπεικειάς νυνὶ περὶ φαύλων καὶ σκιάς πολεμήσομεν; Pr Wd ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β <ὅταν>] ἐπιτιμητικὸν τὸ προοίμιον τῆς τῶν Ἀθηναίων ραθυμίας· ἔχει δὲ καὶ προσοχήν.
- 6.1a F 2 τὸ προοίμιον ἀκατάσκευον διὰ τὸ ὁμολογεῖσθαι ὅτι λέγεται κατὰ ἀδικοῦντος.
- 6.1b τὸ δὲ συμπέρασμα ἕως τοῦ (6, 2) 'χαλεπώτερον εἶναι'. τὸ δὲ (6, 3) 'αἴτιον δὲ τούτων' αἰτία τοῦ συμπεράσματος καὶ ἐπέκτασις. AR πράττει] πλεονεκτεῖ καὶ ἀδικεῖ.
- 6.2 F 2 νρ <λόγους καὶ δικαίους καὶ φιланθρώπους>] δικαίους μὲν (κατὰ γὰρ Φιλίππου λέγετε ἀδικοῦντος), φιланθρώπους δέ, ὅτι ἐλεεῖτε τὸ γένος τὸ Ἑλληνικόν.
- 6.3 A αἴτιον δέ] κατασκευὴ τῆς προτάσεως.
- 6.4a τούτων δὲ λέγει τὸ αἴτιον τὸ δυστυχῶς ἔχειν τὰ πράγματα· πρὸς γὰρ τὸ ἄνω ἐστί. S κατασκευή.
- 6.4b F 2 νρ <ζητοῦντας>] οὐ λέγει τοὺς ἀδικεῖν βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς περιγενέσθαι ζητουμένους.
- 6.5 S <ἡμεῖς>] ἡγουν οἱ ῥήτορες.
- 6.6 ὡς παρρησίαν δὲ πολλὴν ἔχειν καὶ καλὴν καὶ ἐπαινουμένην τῷ ἀρίστῳ δόξαν, πρὸς ἅπαντας οὐ θαυμαστὸν εἰσενέγκαι καὶ ἑαυτόν· ἥτοι ἵνα τοὺς προδότας ἐλέγξειεν· οἶδε γὰρ ἑαυτὸν παρὰ πᾶσί τοτε εὖνουν εἶναι σφόδρα τῇ πατρίδι. νρ <ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι>] εἰ γὰρ ἀποδεικνύντων ἡμῶν τὴν ἀδικίαν Φιλίππου οὐδὲν πράττεται, ἀποροῦμεν λοιπὸν τί συμβουλευόσομεν.

- 6.7 A συμβαίνει δὴ] τὸ συμπέρασμα.
- 6.8 F 2 νρ εἰκόσ] ‘εἰκόσ’ ἐστὶ τὸ πίστεως ἐχόμενον, ‘ἐοικόσ’ δὲ τὸ ἐμφορές.
- 6.9 F 2 εἰ μὲν οὖν] τινὲς ἐνόμισαν τοῦτο δεύτερον προοίμιον.
- 6 10a οὐκ ἔστι δέ (τῆς γὰρ αὐτῆς ἐννοίας ἐστὶ τοῦ πρώτου προοιμίου), ἀλλὰ μᾶλλον συμπέρασμα τῆς προτάσεως. S τῶν αὐτῶν προοίμιον.
- 6 10b A πρώτων] ἐντεῦθεν τὸ κεφάλαιον ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, καὶ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ δυνατοῦ μειγμένον.
- 6 11a AR συμφέρον.
- 6 11b S ἴν’ ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ] ἐν αἰρέσει αὐτοῖς δίδωσι τὸν πόλεμον, ἐκφυγὼν τὸ ἀποφήνασθαι διὰ τὸ ἄδηλον αὐτοῦ, ἵνα κἂν πταίσῃ ὁ δῆμος αὐτὸν ψηφισάμενος <μὴ> αἰτιάσθαι.
- 6.12 A καθ’ ὑμῶν] σημειῶσαι τὴν σύνταξιν.
- 6.13 πολλάκις ἀντὶ τῆς ‘ὑπὲρ’ ἐκλαμβάνεται. καὶ γὰρ ὁ θεολόγος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν στηλιτευτικῶν (Greg. Naz. or. 4, 6) ‘κατὰ γὰρ τῶν ἀγωνιζομένων οἱ στέφανοι’ ἀντὶ τοῦ ‘ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων’. F 4 <γλίσχονται>] ἄγαν ἐπιθυμοῦσι, διὰ τὸ κοσμεῖσθαι τοὺς λόγους αὐτῶν ἐκ τῆς ὑποθέσεως.
- 6.14 A διὸ καγὼ παραλείψω] τῇ μὲν ἀληθείᾳ διὰ τὸ μὴ οἰκείως ἔχειν τῇ συμβουλῇ τῶν προγόνων παρεκτείνειν τὰ ἐγκώμια, λέγει δὲ ὅτι ‘καγὼ εἷς εἰμι τῶν ἡττηθέντων τοῖς πράγμασι’.
- 6.15 A τοὺς μὲν συστρατεύσαντας] τοὺς Θηβαίους.
- 6.16 A τοὺς δ’ οὐκ ἐναντιωθέντας] τοὺς Ἀργεῖους.
- 6.17 A ἀλλὰ νῆ Δία] ἀντίθεσις ἐκ τοῦ δικαίου, ἥτις δυσχερὴς οὖσα εὐφυῶς ἐλύθη παρὰ τοῦ ῥήτορος.
- 6.18 ἦν γὰρ αὕτη ὅτι ‘δικαιότερον αἰτοῦντας Θηβαίους ἤπερ Ἀθηναίους προεῖλετο· ἐκεῖνοι γὰρ τῶν ἀδίκων, οὗτοι δὲ ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων φροντίζουσιν’. λύει οὖν ἐκ τοῦ ὁμοίου, ὅτι εἰ διὰ τοῦτο προκρίνει τοὺς Θηβαίους, πῶς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀφίστασθαι κελεύει τοῦ ἰδίου χωρίου; καίτοι οὕτως ἂν ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔδοξε τοῦ δικαίου κατὰ τὸ ἀληθὲς φροντίζειν. S <νῦν εἰπεῖν>] κατὰ συστροφὴν ποιητικόν.
- 6.19 Pr ὁ γὰρ Μεσσήνην] μετὰ τὰ Λευκτρικὰ Θηβαῖοι τοὺς Μεσσηνίους τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων συμμάχους ἀπέσπασαν, ὅπως ἔχοιεν εἰς τὸν κατ’ αὐτῶν πόλεμον.
- 6.20 καὶ ὁ Φίλιππος οὖν συναϊρόμενος τοῖς Θηβαίοις τοὺς Λακεδαιμονίους κελεύει ἀποστῆναι τῶν Μεσσηνίων καίπερ ὄντος ἰδίου τοῖς Λακεδαιμονίοις τοῦ κτήματος. τὸ δὲ (14) ‘καλῶς’ συντρέχει ἵνα γελοιότερον λύσῃ τὸ δοκοῦν ἰσχυρὸν τυγχάνειν. A Ὁρχομενὸν] οἱ Ὁρχομενιοὶ καὶ οἱ Κορώνειαν οἰκοῦντες σφζομένων τῶν Φωκέων ἐλεύθεροι καθ’ ἑαυτοὺς ἦσαν.
- 6.21 ἀπολωλότων Φωκέων δέδωκε τοῖς Θηβαίοις ὁ Φίλιππος τὴν Κορώνειαν καὶ τὸν Ὁρχομενὸν οὐ κατὰ τὸ δίκαιον. AR τῶν Θετταλῶν ἱππέων] ἄγαν γὰρ οἱ μὲν Θετταλοὶ ἱππῶται εἰσὶν ἄριστοι, οἱ δὲ Θηβαῖοι ὀπλῖται γενναϊότατοι.
- 6.22 παρὰ γνώμην οὖν, φησί, διὰ τὴν ἀνάγκην πεποίηκε ταῦτα. A πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως] οὐκοῦν ἔχθραν καὶ ὑποψίαν ἔχει κατ’ αὐτῶν ὡς βιασθεῖς ὑπ’ αὐτῶν.
- 6.23 A <Ἐλάτειαν>] τὴν κατὰ Θηβαίων.
- 6 24a λέγουσιν οὖν τινες ὅτι καὶ τὴν Ἐλάτειαν τειχιεῖ Φίλιππος πρὸς τὸν κατὰ Θηβαίων πόλεμον. A Ἐλάτεια μετὰ Θηβαίων καὶ τῆς Φωκέων κτήσεως κεῖται.
- 6 24b ἔχει δὲ ἐπιτηδείως πρὸς τὴν ἐπιβουλήν. A <ἅ καὶ πρὸς Μεσσηνίους>] κατὰ πρεσβείαν ἐξελθὼν πρὸς Ἀργεῖους ὁ Δημοσθένης συνεβούλευσεν· οὐ πεισθέντες αὐτῷ ἐβλάβησαν τὰ μέγιστα.

- 6.25 βούλεται οὖν εἰπεῖν τὴν δημηγορίαν αὐτοῦ, ἵνα πείσῃ τοὺς Ἀθηναίους δι' ὧν ἤδη τὰ συμφέροντα συνεβούλευσεν, οἷς Ἀργεῖοι πεισθέντες προϋδόθησαν. Α Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου] ταῦτα μὲν ἦν αὐτῶν, εἶχε δὲ αὐτὰ ἀποσπάσας, εἶτα ἔδωκε πρὸς τὸ ἀπατῆσαι αὐτούς, ἵνα δόξῃ φίλος εἶναι.
- 6.26 ΑR οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε] οὐκ ἔστι τὸ τῶν δύο ἀρνήσεων ἐνταῦθα μίαν συγκατάθεσιν ποιοῦν ὥσπερ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ ἰδίωμα Ἀττικὸν τὸ εἶναι πολλὰς ἀρνήσεις ἐφεξῆς.
- 6.27 ΑR <οὐδένα γὰρ βουλοίμην>] ὥστε φεῖδομαι καὶ τῶν προδοτῶν διὰ τὴν πόλιν.
- 6.28 Α ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ <ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] τὸ προοίμιον σχετλιαστικόν.
- 7 1a F 2 τὸ προοίμιον κατὰ τὸν Ἑρμογένην ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐμφαινομένων.
- 7 1b οὐ γὰρ δεῖ διὰ τὰς τοῦ Φιλίππου αἰτίας κωλύεσθαι τοὺς συμβούλους ὑπὲρ τῶν συμφερόντων λέγειν. F 2 στάσις ἄγραφος πραγματική.
- 7 1c F 2 δεῖ βαρέως ἀναγινώσκειν τὸ προοίμιον ὡς δυσφοροῦντος τοῦ ῥήτορος ἐπὶ τοῖς γράμμασι Φιλίππου καὶ λέγοντος ὥσπερ ἐν ἡθελίᾳ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.
- 7 1d SR <αἱ αἰτίαι>] τὸ <***> τῶν λεγομένων οἷον λέγει.
- 7.2 'αἱ αἰτίαι' Ἀττικῶς προαναπέμπει τὸν τόνον, καὶ ὅταν μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν μόνων τῶν αἰτιῶν λέγεται, προπαροξύνεται, ὅταν δὲ ἐπὶ πραγμάτων ἢ πόλεων, παροξύνεται. τοῦτο δὲ φησιν, ἐπειδὴ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἐμέμψατο Φίλιππος, ὅτι οὐ δεῖ ὑμᾶς πιστεύειν τοῖς μισοῦσί με παρ' ὑμῖν καὶ διαβάλλουσιν. SR <οὐκ ἔστιν ὅπως>] πρότασις.
- 7.3 F 2 <δεινὸν γὰρ ἂν εἴη>] κατασκευή.
- 7 4a F 2 S ἐντεῦθεν ἡ κατασκευὴ· ἔοικε δὲ ταῦτα πρὸς τὰ Περσικὰ ἔχειν τὴν ἀναφοράν.
- 7 4b διὸ καὶ φθάνει τὸ 'δεινὸν ἂν εἴη'. οἷον οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτοῦ Δαρείου τὰ γράμματα <οὐδ'> ἃ ἐπέστελλε Ξέρξης, ἀλλ' ἀνήρουν τοὺς ἥκοντας. Α <ἐγὼ δ' ὑμῖν>] προκατασκευὴ ἥτοι προέκθεσις τῶν κεφαλαίων.
- 7 5a F 2 ὡς ἐπαύσατο τοῦ προοιμίου, ἦλθεν ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν, πρὸς τὴν χρεῖαν βραχὺ προοίμιον ἐργασάμενος.
- 7 5b Α συμπέρασμα.
- 7 5c ἀπ' αὐτοῦ εὐθὺς εἰσβάλλει ἐπὶ τὸ δίκαιον. S ὕστερον δὲ περὶ ὧν οἱ πρέσβεις λέγουσιν] ἐκτὸς γὰρ τῆς ἐπιστολῆς ἔσθ' ὅτε προστάττουσι τοῖς πρέσβεσι· καὶ πρὸς ταῦτ' οὖν ἐπαγγέλλεται λέγειν.
- 7.6 Α <Φίλιππος γὰρ>] πρώτη εἰσαγωγή τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ τοὺς ἀγῶνας ἀπὸ προτάσεως.
- 7.7 F 2 Ἀλοννήσου] ταύτην τὴν νῆσον οὔσαν περὶ τὴν Θράκην Ἀθηναίων ὑπήκοον Σώστρατος ληστῆς ἐσφετερίσατο· πρὸς ὃν Φίλιππος πολεμήσας ἀπέσπασεν.
- 7.8 Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν πρέσβεις ἀπαιτοῦντες ὡς ἰδίαν. ἔφησε Φίλιππος, εἰ μὲν βούλονται ὡς δωρεὰν λαμβάνειν, διδόναι, εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἀποδιδόναι. Α <ἔλεγε δὲ>] ὑποφορά, ὁ τοῦ ἐναντίου λόγος.
- 7.9 F 2 τοῦτον δὲ τὸν λόγον] τρίτη ἀντιπρότασις ἢ τῆς λύσεως γὰρ ἐπαγγελία.
- 7.10 F 2 οὐ χαλεπὸν ἐστίν] σημειῶσαι ὅτι πάντα τὰ τῆς ἐπιστολῆς τῇ διανοίᾳ λύει ὁ ῥήτωρ· πᾶν γὰρ ῥητὸν τῇ διανοίᾳ λύεται.
- 7.11 F 2 <ἀφελέσθαι>] ἐνταῦθα ἢ τοῦ κεφαλαίου εἰσαγωγή ἐκ τῶν τεσσάρων πεπλήρωται, προτάσεως ὑποφορᾶς ἀντιπροτάσεως λύσεως.
- 7.12 F 2 ἅπαντες γὰρ οἱ λησταὶ] τετάρτη λύσις ἐκ τῆς τῶν ἐπιχειρημάτων κατασκευῆς.

- 7.13 F 2 ὁ δὴ τοὺς ληστὰς τιμωρησάμενος] καθ' ὑπόθεσιν ἐκ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς.
- 7.14 F 2 ἐφέσιμον] ἔφρεσις ἢ ἔκκλησις ἢ ἀπὸ σμικροῦ εἰς μεῖζον κριτήριον προκαλουμένη.
- 7.15 F 2 νρ <περὶ Ποτίδαιαν>] ἔναγχος λαβὼν τὴν Ποτίδαιαν καὶ πολλοὺς τῶν ἐνοικούντων ἀδικήσας, ἵνα τοίνυν μὴ ἐγκαλῶσιν αὐτῷ, πέπομφε περὶ τῶν συμβόλων, δι' ὧν σπείσεσθαι ἤθελεν, ἵνα διὰ τῶν σπονδῶν λύσῃ τὰ ἐγκλήματα.
- 7.16 A οὐδὲν ἐνεκαλεῖτε αὐτῷ ὡς ἀδικούμενοι] σπεισάμενοι αὐτῷ περὶ τῶν συμβόλων, ὡς μηδὲν ἀδικούμενοι δηλονότι· οὐ γὰρ ἂν ἐσπείσασθε.
- 7.17 A <σύμβολα>] σύμβολα λέγει τὰς δίκας τὰς περὶ τὰ συμβόλαια τῶν ἐμπόρων.
- 7.18 F 2 ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ Μακεδονία] ἀπὸ τῶν Πελοποννησιακῶν ἔλαβεν ὅτι περὶ τὴν Θράκην εἶχόν τινα χωρία, ἀφ' ὧν καὶ φόρους ἐλάμβανον.
- 7.19 συνῆψαν οὖν τῇ Θράκῃ καὶ τὴν Μακεδονίαν πλησίον οὕσαν· ἦσαν γὰρ φίλοι τότε· νῦν δὲ πόλεμος ἐπικείται. A <περὶ δὲ τῶν ληστῶν>] ἐπὶ ἄλλο κεφάλαιον μεταβαίνει τῆς ἐπιστολῆς.
- 7.20 S <διαφθεῖρειν>] τὸ διαφθεῖρειν ἢ λόγοις ἢ χρήμασι.
- 7.21 A <καὶ μὴ μόνον τοὺς φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ εἰς θάσον κεκομικέναι>] ἐλεγχθέντες γάρ τινες τῶν Θασίων, ὡς μέλλουσι Φιλίππῳ προδιδόναι τὰ πράγματα, ἐφυγαδεύθησαν ἐκ τῶν πολιτῶν.
- 7.22a τούτους ὁ Φίλιππος πείσας τοὺς περὶ τὸν Χάρητα κατήγαγεν. F 2 τὸ δὲ 'τοὺς παρ' ἑαυτοῦ' ἀντὶ τοῦ 'τοὺς τὰ αὐτοῦ φρονοῦντας'.
- 7.22b Pr Wd <καίτοι οὐ φασι>] ἀντίθεσις στοχαστική, ὅτι 'οὐ βουλήσεται ἄρχειν τῆς θαλάττης'.
- 7.23 S <κατασκευάζεται>] ἀντὶ τοῦ 'κατασκευασθῆναι ποιεῖ'· κυρίως γὰρ ἐπὶ μὲν τοῦ δημιουργοῦ λέγομεν 'κατασκευάζει', ἐπὶ δὲ τοῦ τὰ ἀναλώματα παρέχοντος 'κατασκευάζεται'.
- 7.24a F 2 νρ κυρίως γὰρ ὁ μὲν τεχνίτης κατασκευάζει, ὁ δὲ παρέχων τὰ ἀναλώματα κατασκευάζεται.
- 7.24b A <νεωσοίκους οἰκοδομεῖται>] οἴκους γὰρ ἐποιοῦν εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἵνα ἐκεῖσε νεωλκῶσι καὶ μὴ δὴ φθειρῶνται τὰ πλοῖα ἢ ὑπὸ ὄμβρου ἢ ὑπὸ καύματος, διὸ νεὼς οἴκοι καλοῦνται.
- 7.25 ἰστέον δὲ ὅτι δύο λέξεις εἰσὶ καὶ οὐχ ὡς τινες ὑφ' ἐν ἀναγινώσκουσι. γενικὴ δὲ οὕσα 'τῆς νεὼς' ἀκίνητος μένει. αἰεὶ γὰρ πλαγία πτώσις εὐρίσκομένη μετ' εὐθείας ἀκίνητος μένει. S ὧν οὐδὲν προτιμᾷ] ἀντὶ τοῦ 'ὧν οὐδὲν φροντίζει'.
- 7.26 F 2 <οἱ οὐκ αἰσχύνονται>] κατατρέχει τῶν φιλιππιζόντων.
- 7.27 A περὶ δὲ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς εἰρήνης] ὁ Φιλοκράτης ἐν τῷ ψηφίσματι γέγραφεν ἑκατέρους ἃ ἔχουσιν <ἔχειν> , χαριζόμενος Φιλίππῳ· πολλὰ γὰρ ἀλλότρια ἡρπάκει.
- 7.28 συνέντες Ἀθηναῖοι τοῦτο ἔπεμψαν ἐπανορθώσασθαι τὴν εἰρήνην ὥστε ἔχειν ἑκατέρους τὰ ἑαυτῶν. A <εὐδοκίμησεν ὁ Πύθων>] ὥσπερ νῦν μεμφόμενος τοὺς ῥήτορας ἔγραψε Φίλιππος, οὕτω καὶ ὁ Πύθων τότε τοῖς συμβούλοις δημηγορῶν.
- 7.29 ἐπαινεῖ δὲ τὸν Πύθωνα ὅτι εὐδοκίμησε κατὰ τοὺς λόγους τότε (ἦν γὰρ ῥήτωρ ἄριστος) καὶ ἐπειδὴ συμφέρει αὐτῷ· δι' αὐτοῦ γὰρ ἐλέγχει τὸν Φίλιππον ψευδόμενον. AR Πύθωνα] ἐπηγγέλλετο γὰρ ποιεῖν τὰ δέοντα καὶ ἐπανορθοῦσθαι τὴν εἰρήνην.
- 7.30 A <ἔλεγε δὲ>] ἐπὶ κρισις.
- 7.31 F 2 <τῷ Φιλοκράτους ψηφίσματι>] τὸ γὰρ Φιλοκράτους ψήφισμα εἶχεν ἑκατέρους ἃ ἔχουσιν ἔχειν.
- 7.32 εἶχε δὲ Ἀμφίπολιν ὁ Φίλιππος· οὐκοῦν ἀπώλλυον διὰ τοῦ ψηφίσματος ταύτην. A <ἐκπολιορκήσας>] 'πολιορκῆσαι' τὸ τοὺς πολεμίους περικαθέζεσθαι τὴν πόλιν ἐπὶ πολὺ, ἵνα

τοὺς ἔνδον διαφθείροντες λιμῶ οὕτως ἀναγκάσωσιν ἐκδοῦναι ἑαυτούς, ἔκπολιορκῆσαι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πολλῆς καὶ πάνυ πολιορκίας δεσπότας γενέσθαι τῶν πολιορκουμένων.

7.33 S <ἵνα δὲ αὐτόνομοι ᾦσιν>] σημειῶσαι, εἰρωνικόν.

7.34a F 2 Y κατ' εἰρωνεῖαν λέγει τὸ ἵνα· ἰδοὺ γὰρ τυραννοῦνται τοῖς ὅπλοις.

7.34b ὁμολογεῖ τοῦτο λόγῳ· τοῖς ἔργοις τάναντία πράττει. τὰς γὰρ Φεράς ἐχειρώσατο. A <Πανδοσίαν> .

7.35 .. Ἐλάτειαν>] αὐται αἱ πόλεις ἐν Ἀχαΐᾳ εἰσὶν ἐντὸς Πελοποννήσου. A <σφόδρα γε>] καὶ τοῦτο εἰρωνικόν.

7.36 F 2 Y <περὶ δὲ τῶν ὑποσχέσεων>] ἄλλο κεφάλαιον τῆς ἐπιστολῆς.

7.37 ταύτας δὲ λέγει τὰς ὑποσχέσεις δι' ἃς καὶ ἡ τρίτη πρεσβεία ἐγένετο. S <ὥς ἔοικε>] διὰ τὸ πιθανὸν πρόσκειται τὸ ὥς ἔοικεν, ὅτι ὥς φαίνεται ἔξω τῆς οἰκουμένης ὑμῖν δωρήσεται.

7.38 δεῖξον, φησί, ξένην οἰκουμένην τῷ Φιλίππῳ καὶ τότε δωρεὰν ἔξεις ἀμάρτυρον. A <περὶ δ' ὧν ἐν τῇ εἰρήνῃ>] ἄλλο κεφάλαιον τῆς ἐπιστολῆς.

7.39 τῆς δὲ εἰρήνης ἤδη γενομένης καὶ μήπω καὶ αὐτοῦ δόντος τοὺς ὅρκους ἐν τῷ μεταξὺ ἔλαβε χωρία τινὰ τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Θράκῃ, ἅπερ ἐπιφέρει πείσας τὸν Αἰσχίνην βραδύναι ἐν τῇ ὁδῷ. S <ὥσπερ δὲ ταῦτα ἴσμεν>] πάρισον.

7.40 F 2 <τὸν πρόξενον>] πρόξενός ἐστιν ὁ προστάτης ἐν τῇ ἑαυτοῦ πόλει ἄλλης πόλεως.

7.41 A Ἀπολλωνίδῃ τῷ Καρδιανῷ] Καρδία ὄνομα πόλεως, ὥς φησιν Ἡρόδοτος (6, 33)· κεῖται δέ, ὥς φησι Θεόπομπος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Ἑλληνικῶν (FGrHist 115 F 6), τῆς Χερσονήσου κατὰ τὸν μέλανα καλούμενον κόλπον.

7.42 δύο δὲ ἐγένοντο ἐπίσημοι Ἀπολλωνίδαι, οὗτος ὁ προδότης καὶ ἄλλος τις Ὀλύνθιος, οὗ μέλλει μνησθῆναι ἐν τοῖς ἐξῆς ὥς εὖνου περὶ τὴν πόλιν καὶ μισοφιλίππου. S <Ἀγορᾶς>] Ἀγορὰ τόπος τῆς Χερρονήσου, καὶ μέχρι τούτου Φίλιππος ὀρίζεται τοῖς Ἀθηναίοις εἶναι Χερρόνησον.

7.43 τὴν προσηγορίαν ἔλαβεν ὁ τόπος ἐκ τοῦ εἶναι ὄριον καὶ μέτρον τῆς χώρας. AY Πτελεοῦ καὶ Λευκῆς] πόλεων, οὗ δένδρων ὀνόματα.

7.44 A <ἀμμορίης>] κατὰ στέρησιν τοῦ μορίου.

7.45a F 2 Y ἀντὶ τοῦ ὅ Ζεὺς ὁ τῆς ἀμμορίης ὁ μετέχων τῶν δύο ὄρων ὁμοῦ τῶν τῆς Χερρονήσου καὶ τῆς Θράκης.

7.46b διὰ γὰρ τοῦτο ἀμμορίαν αὐτὸν ἐκάλεσεν. S ἐγκτήματα] κτῆμα ἐγκτήματος διαφέρει.

7.47 κτῆμα μὲν γάρ ἐστι κυρίως, ὅταν τις ἐν οἰκείᾳ γῇ κτήσῃται τι χωρίον, ἐγκτῆμα δὲ ὅταν ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ τις κτήσῃται τι χωρίον, ὥσπερ καὶ Φωκεῖς καὶ Θετταλοὶ ἐδικάζοντο περὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ Καρδιανοί, ὅτι ἡμετέρα ἐστὶν ἡ γῆ. F 2 Ynr <Κάλλιππον Παιανιέα>] ῥήτωρ ἦν Ἀθηναῖος.

7.48 F 2 Y <καὶ ἐμοῦ γ' αὐτὸν γραψαμένου>] παραγραφικῶς λύει ἀπὸ χρόνου.

7.49 S <ἄρ' οὐ μεγάλα>] σημειῶσαι, εἰρωνικόν.

7.50 F 2 <καὶ ταύτην>] κατὰ χλευασίαν ἀναγνωστέον.

7.51 F 2 Y <ἐκεῖνος μὲν>] ἐντεῦθεν ὁ ἐπίλογος.

7.52 F 2 Y ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣΩΙ Τινὲς ἐνόμισαν τὸν λόγον δικανικοῦ εἵδους, λέγοντες ὅτι ἀπολογίαν ἔχει Διοπείδους καὶ κατηγορίαν Φιλίππου.

8.1 ὁ δὲ Ἐπιφάνιος ὁ τεχνικὸς συμβουλευτικοῦ λέγει αὐτὸν εἵδους εἶναι, ἐπειδὴ, φησι, τῆς κατηγορίας πλείονα τὴν συμβουλὴν ἔχει. τὸ δὲ ἀληθέστερόν ἐστιν οὕτως· εἰ ἦν παρεστηκώς ὁ τε κατηγορούμενος καὶ ὁ διώκων, καλῶς ἂν ὥς ἐν δικαστηρίῳ καὶ κρίσει αὐτῶν ὄντων

ἐλέγομεν εἶναι τὸν λόγον εἰδους δικανικοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε δικαστήριον ἦν οὔτε Διοπείθης παρῆν οὐδὲ Φίλιππος, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ προσκοπῶν οὔτε τὴν ἀπολογίαν Διοπείθους οὔτε τὴν κατηγορίαν Φιλίππου, ἀλλὰ τῆς πόλεως τὸ συμφέρον συνεβούλευσε, καλῶς ἂν τὸν λόγον εἴποιμεν εἰδους εἶναι συμβουλευτικοῦ. F 2 Y (→ 4a) Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ καταφέρεται μὲν τῶν ῥητόρων, ὑπεραπολογεῖται τοῦ Διοπείθους, συμβουλεύει κινῆσαι τὸν κατὰ Φιλίππου πόλεμον.

8.2 κεφάλαια δὲ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δυνατόν <συγ> γράφει. S Οὗτος ὁ Διοπείθης πατήρ ἦν Μενάνδρου τοῦ κωμικοῦ· ὁ δὲ Μένανδρος φίλος ἦν Δημοσθένους δι' ὃν ὑπὲρ Διοπείθους βουλεύεται.

8.3 F 1 κληρούχους] γεωργούς, παροίκους.

8.4 κληροῦχοι γὰρ καλοῦνται καὶ οἱ ἀποστελλόμενοι πάροικοι καὶ ὁ κληρουχῶν καὶ μερίζων αὐτοῖς τὴν γῆν. vPrRWd <ἔδει μὲν>] τὸ προοίμιον ἀπὸ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου.

8 5a ἐπεὶ γὰρ τοῦ μὲν κατηγορεῖ, τοῦ ἑτέρου δὲ ὑπεραπολογεῖται, τὴν ὑποψίαν ἀποκρούεται τῆς τε ἔχθρας καὶ τῆς εὐνοίας διὰ τῆς πρὸς ἑτέρους εἰσηγήσεως. F 2 Y ἔστι δὲ τὸ προοίμιον ἐξ ἐπιτιμήσεως τῶν κατὰ Διοπείθους λεγόντων.

8 5b εὐνοίαν δὲ τὸ προοίμιον ἀπεργάζεται. δύο δὲ ὄντων εὐνοίας τόπων, ἢ ἑαυτὸν συστήσαι ἢ τὸν ἀντίδικον διαβαλεῖν, ἀπὸ κοινότητος αὐτὸ ἔλαβε· διὰ δὲ τοῦ λέγειν ἄλλως τε καὶ περὶ τῶν κοινῶν· προσοχὴν τίκτει τοῖς ἀκούουσιν. F 2 Y <μήτε πρὸς ἔχθραν>] διὰ τὸν Διοπείθην λέγει, τὸ πρὸς χάριν· διὰ Φίλιππον.

8.6 A <ἄλλως τε καὶ>] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.

8.7 Y ἐπειδὴ δ' ἔνιοι] ἔνιοι' συμπέρασμα· ὁ δὲ Ἑρμογένης ἀνταπόδοσιν λέγει αὐτό.

8 8a F 2 Y ἡ εἰσβολή· ὅτι καὶ μάλιστα πρὸς τὸ συμφέρον χρή δημηγορεῖν.

8 8b A ἡ κατασκευὴ· ὅτι καὶ μάλιστα πρὸς τὸ συμφέρον δεῖ δημηγορεῖν.

8 8c R <ἢ μὲν οὖν σπουδῇ>] τοῦτο τὸ δεύτερον προοίμιον ἐκ τοῦ πράγματος.

8 9a F 2 Y δεύτερον προοίμιον ἐκ διαβολῆς τῶν φιλιππιζόντων.

8 9b YR προοίμιον δεύτερον.

8 9c A <ἐγὼ δ' ὅσα>] ἡ κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.

8 10a F 2 YA προκατασκευή.

8 10b Pr <περὶ τούτων>] συμπέρασμα.

8.11 Pr <πολλὰ δὲ>] εἰσβάλλει εἰς τὸ κεφάλαιον τὸ συμφέρον.

8 12a A εἰσβολὴ ἐπὶ τὸ συμφέρον κεφάλαιον.

8 12b Y <τοὺς κληρούχους>] οὐκ εἶπε 'τοὺς στρατιώτας τοὺς μετὰ Διοπείθους', ἀλλὰ 'τοὺς κληρούχους' οἵτινες εἰρηνικοὶ εἰσι.

8.13 Y <ἀλλὰ νῆ Δία>] ἄλλο μέρος τοῦ δικαίου, ὅτι ξένοι μετὰ Διοπείθους περικόπτοντες τὰ πλοῖα καὶ βλάπτοντες ἀδικοῦσιν.

8.14 A <τί ποιήσομεν>] κατ' ἐρώτησιν.

8.15 Y <ἀλλ' ἐνθένδε βοηθήσομεν>] ἀντιστοχαστικὸν καὶ περὶ μέλλοντος.

8.16 Y <ἂν δ' ὑπὸ τῶν πνευμάτων>] ἀντίθεσις στοχαστική.

8.17 PrWd <τούτου>] περὶ μέλλοντος καὶ ἀδήλου πράγματος.

8.18 Y <ῶραν τοῦ ἔτους>] τοῦ θέρους.

8.19 vPr <Χαλκίδα>] πόλις μία τῆς Εὐβοίας.

8.20 YvPr Ὠρεὸν] πόλις καὶ αὕτη τῆς Εὐβοίας.

- 8.21 Υ <βασκαίνειν>] οὐ φθονεῖν, ἀλλὰ μέμφεσθαι καὶ συκοφαντεῖν.
- 8.22 δύο γὰρ σημαίνει τὸ 'βασκαίνειν' παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Υ <εἰ γὰρ τις>] ἀποστροφή πρὸς Φίλιππον.
- 8.23 Υ <εὐσθενεῖν>] εὐτυχεῖν καὶ φιλεῖσθαι παρ' ὑμῶν.
- 8.24 Υ <ἐξετάσαι>] κρίνειν πῶς ἔχει τὰ πράγματα.
- 8.25 Υ <αὐτοῖς>] τοῖς πράγμασιν.
- 8.26 Υ <οὔτε χρήματα>] σημειῶσαι, κατὰ κῶλον ἐπαναφορὰ τὸ 'οὔτε'.
- 8.27 F 2 Υ <τὰ ἡμέτερα αὐτῶν πράττειν>] ἀντὶ τοῦ ἡσυχάζειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν περὶ ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας τῶν Ἑλλήνων.
- 8.28 Υ <λέγοντας>] οἷον τοὺς λέγοντας ὅτι 'ἔθος ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὸ σῶζειν τοὺς κινδυνεύοντας καὶ προϊστασθαι τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐναντιοῦσθαι τυράννοισ· 'ἐν δὲ τοῖς ἔργοις τοῖς ἐναντιούμενοισ' ἐκείνοις τοῖς λέγουσιν ὡς ὅτι δεῖ προκινδυνεύειν τῶν Ἑλλήνων 'συναγωνιζόμεθα'.
- 8.29 Υ <εἰ γὰρ μήτε εἰσίοισετε>] κατὰ κῶλον καὶ κόμμα ἐπαναφορά.
- 8.30 F 2 Υ <πάντες ὅσοι πώποτε>] σημειῶσαι, ὑπερβατὸν δέ ἐστι κατὰ παρένθεσιν, ὃ ἐστὶν ἐπεμβολή.
- 8.31 F 2 Υ <ἢ ἐγὼ πάσχειν>] τὸ 'ἢ' ἀντὶ τοῦ 'ἐπεὶ'· ἐπεὶ εἰ μὴ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα ὡς λέγω, προτιμῶμαι.
- 8.32 Υνρ <λαμβάνουσι>] ἡ ἐπαναστροφή σχῆμα τοῦ κάλλους ποιητικόν, ἀλλὰ τοῦ κομματικοῦ.
- 8.33 R <καὶ διδόασιν>] ὑπερβατὸν κατὰ ἔννοιαν, μέσον ἔχον τὴν αἰτίαν.
- 8.34 F 2 Υ <παραπέμπεσθαι>] οἰονεῖ προπέμπεσθαι καὶ σῶζεσθαι.
- 8.35 Υ <τὰ τοιαῦτα>] ἀντὶ τοῦ 'διὰ ταῦτα'.
- 8.36 Υ <πόθεν γὰρ οἴεσθε>] ὑπερβατὸν καθ' ὑπέρθεσιν.
- 8.37 F 2 Υ <ἐκ τοῦ οὐρανοῦ>] σχετλιάζοντος τὸ ῥῆμα.
- 8.38 Υνρ <διάγει>] οὐ τρυφᾷ, ἀλλὰ μόλις διατρέφεται.
- 8.39 Υνρ <τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι>] ἀντὶ τοῦ 'εἰς τοῦτο συντείνουσιν οἱ λόγοι'.
- 8.40 Υνρ <μέλλει πολιορκεῖν>] καθ' ὁμοιότητα λέξεως δεύτερον εἶδος τῆς κατὰ λέξιν δριμύτητος, 'μέλλει' καὶ 'μέλει'.
- 8.41 F 2 Υ <ὑπερβολὴ μανίας>] καὶ γὰρ τῆς μεγίστης ἀνοίας ἔργον τὸ κατὰ τῶν ἰδίων πολιτῶν στρατιώτας τρέφειν.
- 8.42 Υ εἰσαγγελία] ἐμφανισμός, μήνυσις.
- 8.43 F 2 Υνρ <θορυβεῖτε>] ἀντὶ τοῦ 'συντίθεσθε αὐτῷ ὡς ἀληθεύοντι'.
- 8.44 F 2 Υ <αἴτιον δὲ>] ὑπερβατὸν κατὰ παρένθεσιν.
- 8.45 F 2 Υ <παρεσκευάκασιν>] προσώπου ὑποβολὴ τὸ σχῆμα.
- 8.46 Υ <φέρει>] ἡθοποιία.
- 8.47 νρ <παρείκατε>] οἱ Βοιωτοὶ τὸ η εἰς τὸ εἰ τρέπουσι.
- 8.48 Υ <ἀπογενομένου τάνθρώπου>] σχεδὸν εἰπεῖν 'τελευτήσαντος'.
- 8.49 Υ <ἄλλ' ἐκεῖνος>] τὸ σχῆμα ἀντίθετον, οἷον ὑμεῖς οἴκοι, ἐκεῖνος ἀποδημῶν.
- 8.50 Υ <ἐν Εὐβοίᾳ κατέστησε>] ἐν τῇ Ἑρετρίᾳ Κλείταρχον, ἐν <τῷ> Ὠρεῶ Φιλισιτίδην.
- 8.51 Υ <ἐπὶ Σκιάθῳ>] Σκίαθος δὲ νῆσος πλησίον Εὐβοίας, ὑπήκοος Ἀθηναίων.

- 8.52 Υ <ποιεῖτε>] τὸ ῥαθυμεῖν καὶ ἀργεῖν.
- 8.53 Υ τὰ νῦν βεβιασμένα] τὰ ἔθνη τὰ νῦν ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενα.
- 8.54 Υ ἀρχήν] τὴν τυραννικὴν, οὐ τὴν ἔννομον δηλονότι.
- 8.55 Υ <οὐ κακῶς>] σημείωσαι, ἐπὶ κρίσις.
- 8.56 F 2 Υ <καὶ ὅπου τις>] πάλιν εἰς Διοπίθην αἰνίττεται, ὅτι ἐν τῇ Θράκῃ αὐτὸν ἀμυνεῖται.
- 8.57 Υ <Δρογγίλον καὶ Καβύλην>] χωρία Θρακικὰ εὐτελῆ περὶ τὸν Στρυμόνα καὶ τὴν Ἀμφίπολιν.
- 8.58 Υ τῶν ἀργυρίων] τὸ Λαύριον φησί· τόπος γὰρ ἐστὶν ἐν Ἀθήναις ἔνθα ἄργυρος τίκεται.
- 8.59 Υνρ μελινῶν] τὴν κέγχρον φησὶν· ἄλλοι δὲ ὅμοιον κέγχρω.
- 8 60a F 2 Υ κέγχρον.
- 8 60b νρ <σιροῖς>] τοὺς θησαυροὺς σιροὺς ἐκάλουν οἱ Θρᾷκες καὶ οἱ Λίβυες, ἃ νῦν φορσσία ἰδιωτικῶς.
- 8 61a Υνρ σιροῖς] τὰ κατάγεια.
- 8 61b Θεόπομπος (F Gr Hist 115 F 349) καὶ Σοφοκλῆς ἐν Ἰνὰχῳ (fr. 254 N. 2) 'σιροὶ κριθῶν'. οἷμαι δὲ λέγειν αὐτὸν φορσσία. F 2 <τὴν σώσουσαν>] τὴν μετὰ Διοπίθους.
- 8.62 Pr <βοηθείαις>] ταῖς μερικαῖς καὶ κατὰ καιροὺς γινομέναις στρατείαις.
- 8.63 S <εἰ δέ τῳ δοκεῖ>] ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ.
- 8.64 Υ ἀναδυόμεθα] ἀντὶ τοῦ 'χωριζόμεθα τοῦ πράττειν καὶ ἐκφεύγομεν τοὺς πόνους', ἀπὸ μεταφοράς τῶν ὑποζυγίων τῶν ἀποδουμένων καὶ φευγόντων ὑποδύναι τὸν ζυγόν.
- 8.65 Υ <οὔτε λέγειν ἄξιον>] συμφώνως τῷ Θουκυδίδῃ (1, 122)· 'ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχρὸν τῷ Πελοποννήσῳ'.
- 8.66 Υ <καταπολιτεύονται>] καθ' ὑμῶν πολιτεύονται.
- 8.67 PrWd τινές] ὁ Δημοσθένης· οὕτως γὰρ ἔλεγον τινές.
- 8.68 Υ <ἀναβάλλουσι>] ἀντὶ τοῦ 'ἀναβάλλεσθαι καὶ ὑπερτίθεσθαι ποιοῦσιν'.
- 8.69 Υνρ κωλύειν] τὸ ὑπερβατόν, ἵνα ἧ· καὶ κωλύειν τὸ διαρπασθῆναι τὰ χρήματα διὰ τὸ φύλακάς τινος τάξαι δι' ὧν σωθήσεται.
- 8.70 Υ <αὐτὸ τοῦτο>] ἀντὶ τοῦ 'καὶ κατὰ τοῦτο'.
- 8.71 Υ <εἰ τὰ μὲν χρήματα>] ἀντίθετον τὸ σχῆμα· ἐκεῖ χρήματα, ἐνταῦθα τὴν Ἑλλάδα, κάκεῖ ἀδήλως εἰ διαρπασθήσεται, ἐνταῦθα δὲ φανερώς, κάκεῖ μόριον, ἐνταῦθα πᾶσαν.
- 8.72 Υ ἡ διαδικασία] τὸ φιλονεικεῖν καὶ διαμφισβητεῖν λόγοις· διαδικασία οὖν ἡ φιλονεικία.
- 8 73a κυρίως δὲ διαδικασία ἐστὶν ἡ ἐπὶ χρημάτων ἀμφισβήτησις· ἐνταῦθα δὲ κατεχρήσατο. F 2 Υ ἡ διαδικασία] διαδικασία ἡ φιλονεικεῖν· κυρίως δὲ ἡ ἐπὶ χρημάτων ἀμφισβήτησις ἐν λόγοις.
- 8 73b νρ <ἀποτυμπανίσαι>] ῥοπάλοις ἀνελεῖν.
- 8 74a Pr ἀνελεῖν.
- 8 74b νρ Ποτίδαιαν] τὴν Κασάνδρειαν.
- 8.75 Υνρ <ὑπάγει>] ἀπατᾷ.
- 8.76 Υνρ τὴν Βοιωτίαν] διὰ τοῦ περιποιῆσαι αὐτοῖς Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν· οὐκ ἔχοντες γὰρ καὶ ταῦτα ὑπακούοντα μετὰ τῶν Βοιωτῶν ἐδόκουν μὴ πάσης ἄρχειν Βοιωτίας.
- 8.77 Υ <πολέμου>] τῶν Φωκέων.
- 8.78 Υ <οὐκ ἦν ἀσφαλές>] σχῆμα τοῦ περὶ ἐπιμελείας καὶ κάλλους, τὸ λεγόμενον ἢ κατὰ κῶλον ἐπαναφορά.

- 8.79 F 2 Υ τούς τυράννους] τούς Ἀλευάδας.
- 8.80 F 2 Υ <οὐδὲν ἂν τούτων εἶποιμι>] τὸ κατὰ παράλειψιν σχῆμα.
- 8.81 PrWd <προάγεσθαι>] ἀντὶ τοῦ προάγειν· παθητικὸν ἀντὶ ἐνεργητικοῦ.
- 8.82 Υ <ἐν κεφαλαίῳ>] ἀνακεφαλαίωσις.
- 8.83 F 2 <παρὰ πάντα>] πάντα ὅσα ἂν δύνωνται τῇ πόλει.
- 8.84 S ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ <πολλῶν, ὧ ἄνδρες>] τοπικὴν καταδρομὴν ἔχει Φιλίππου τὸ προοίμιον· σχῆμα τοῦ ἐκ πλαγιασμοῦ τέμνοντος τὸν λόγον.
- 9 1a Υ τὸ προοίμιον ἐκ τοῦ κατηγορουμένου· καταδρομὴν γὰρ ἔχει Φιλίππου καὶ ἔχει καὶ ἐπιτίμησιν, ἔστι δὲ καὶ τόπος εὐνοίας.
- 9 1b F 2 Υ πρότασις.
- 9 1c F 2 <ὀλίγου δεῖν>] παρὰ μικρὸν καὶ σχεδὸν εἶπεῖν· οὐδὲ γὰρ αἰεὶ περὶ Φιλίππου ἐκκλησιάζουσιν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλων πραγμάτων.
- 9.2 διὸ ἐκόλασεν αὐτό. R <καὶ πάντων>] κατασκευή.
- 9.3 F 2 Υ φησάντων] ἀντὶ τοῦ ψηφισαμένων.
- 9.4 F 2 Υnr <τῆς ὕβρεως>] οὐκ εἶπεν ‘ἀδικίας’ ἢ ‘πλεονεξίας’, ἀλλ’ ‘ὕβρεως’, ὃ παρ’ Ἀθηναίοις οὐδὲ τοῖς δούλοις ἀνεκτόν.
- 9.5 F 2 Υnr προειμένα] προδεδομένα.
- 9.6 F 2 Υnr εἰ καὶ λέγειν] δεῦτερον προοίμιον ἐκ τοῦ ἐναντίου· τὸ δὲ σχῆμα ὡς ἐν ὑποθέσει.
- 9 7a F 2 Υnr πρότασις.
- 9 7b F 2 Υnr <πολλὰ μὲν οὖν ἴσως>] αἰτία τῆς προτάσεως.
- 9 8a Υ κατασκευή.
- 9 8b F 2 Υ ὧν τινές] τῶν προδοτῶν οἱ ἀναισχυντότεροι.
- 9.9 Υ ἕτεροι δὲ] τοὺς κατηγοροὺς Διοπείθους αἰνίττεται.
- 9.10 Υ <αἱ δὲ τοιαῦται>] συμπέρασμα τοῦ προοιμίου.
- 9.11 F 2 Υ ἀξιῶ δ’ ὑμᾶς] εἰσβολὴ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ συμφέρον· τὸ δὲ σχῆμα προδιόρθωσις.
- 9 12a Υ τρίτον προοίμιον, μᾶλλον δὲ εἰσβολὴ τῶν ἀγώνων καὶ προθεραπεία.
- 9 12b F 2 Υ ἀξιῶ] ἄξιον νομίζω.
- 9.13 nr <ἐξεληλάκατε>] τὴν παρρησίαν δηλονότι.
- 9.14 Υnr <εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν>] ἐντεῦθεν τὸ συμπέρασμα.
- 9.15 ἄλλοι δὲ εἰσβολὴν τῶν ἀγώνων ἀπὸ τοῦ ‘εἰ μὲν οὖν’. F 2 Υ <εἰ μὲν οὖν ἅπαντες>] εἰσβολὴ τῶν ἀγώνων.
- 9 16a F 2 ἀρχὴ τοῦ συμφέροντος.
- 9 16b Υ ἀτόπως] πονηρῶς καὶ κακῶς τὴν γνώμην.
- 9.17 Υnr <ἔνιοι>] τῶν ἀκροατῶν.
- 9.18 Υ <εἰ δέ τις ταύτην>] ἀντιπίπτον λύει· ἀπαρίθμησις τὸ σχῆμα.
- 9.19 Υ προρρήσεως] ἐκ προαγορεύσεως φανεραῖς.
- 9 20a Υ ἐκ τοῦ προειπεῖν.
- 9 20b S σκευωρούμενον] κατὰ μικρὸν ὑφαντοποιούμενον.
- 9.21 S <εἰ μή>] τὸ κατὰ συστροφὴν σχῆμα.

- 9 22a Υ σημείωσαι, ἐκ παρονομασίας δριμεῖα λέξεις.
- 9 22b F 2 Υνρνκ ὁ γὰρ οἷς] περίοδος κατ' εὐθεΐαν.
- 9.23 F 2 Υνρ τίσιν οὖν ὑμεῖς] ἀντὶ τοῦ 'διὰ τίνων· εἰ μὴ διὰ τούτων φησὶ τῶν ἀναγκαίων ἡγεῖσθαι κινδυνεύειν.
- 9.24 Υ <εἶτα τὸν>] δριμεῖα λέξις.
- 9.25 F 2 Υ <ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας>] ἀνέμνησεν αὐτοὺς λυπηροῦ διηγήματος.
- 9.26 Υ τετυφῶσθαι] μεμηνέναι, ἀπὸ Τυφωέως τοῦ ἀντάραντος πόλεμον πρὸς τοὺς θεοὺς· μανίας γὰρ τοῦτο σημεῖον· ὅθεν καὶ τετυφωμένον ἄνθρωπον καλοῦμεν τὸν ἀλαζόνα καὶ μεῖζον ἢ προσῆκε φρονοῦντα.
- 9 27a τινὲς δὲ τὸ 'τετυφῶσθαι' ἀπὸ τοῦ τύφειν, ὃ ἐστὶ σκοτοῦσθαι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ καπνοῦ· σκοτοῦται δὲ καὶ ὁ ἀνούστατος τὴν διάνοιαν. Υνρ ἐξηχεῖσθαι καὶ μαίνεσθαι.
- 9 27b νρS <μᾶλλον δὲ>] ἡ ἐπιδιόρθωσις· οὐδὲ γὰρ οἱ νῦν Ἀθηναῖοι ἐποίησαν ἅ ἐπιφέρει.
- 9.28 Υνρ <πλεονάζειν>] πλεονεκτικῶς περιφέρεισθαι.
- 9.29 νρ ἐπιπολάζει] ἀντὶ τοῦ 'πλεονάζει τοῖς ἀδικήμασιν', ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ πλεονάζοντος ὕδατος, ὅταν ὑπεραίρηται καὶ ὑπερεκχῆται πλέον τοῦ μέτρου.
- 9.30 Υνρ <τὰς πόλεις>] ὧν ἤρχε ποτε Ἀχιλλεὺς καὶ Φιλοκτήτης, Πρωτεσίλαος, Ποδαλείριος.
- 9.31 Υ <καὶ οὐ γράφει μὲν ταῦτα>] ὅρα τὴν τῶν σχημάτων ποικιλίαν.
- 9.32 F 2 <ἀλλ' ἐφ' Ἑλλήσποντον>] τὸ σχῆμα ἐπιτροχασμός.
- 9.33 S <διορωρύγμεθα>] κατεσκάμμεθα, λεληστεύμεθα.
- 9.34 S <Ἡράκλεις>] ἐπίφθεγμα θαυμαστικόν· τὸ δὲ "Ἡρακλεσ' κλητικῆς πτώσεως.
- 9.35 A <καίτοι τί τῆς>] πνεῦμα.
- 9.36 F 4 <εἰς Πορθμόν>] Πορθμὸς ἐπίνειον τῆς Ἑρετρίας· ὁμωνύμως δὲ ἐκλήθη τῷ πελάγει τῷ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Ἀθηνῶν.
- 9.37 Υ Ναύπακτον] Ναύπακτος ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ τοὺς Ἡρακλείδας μέλλοντας κατελθεῖν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐκεῖ πῆξασθαι καὶ κατασκευάσαι τὰς ναῦς.
- 9.38 Υνρ <Ἐχῖνον>] Ἐχῖνος δὲ πόλις, Θηβαίων μὲν ἄποικος, πλησίον δὲ Θετταλίας, ἀπὸ Ἐχίνου ἐνὸς τῶν Σπαρτῶν.
- 9.39 Υνρ <λελύμανται>] τοῦτο καὶ τὰ Ῥωμαίων ἐλυμήνατο πράγματα· καὶ εἰ μὴ παύσεται, οἷχοιτ' ἂν πάντῃ καὶ διαφθαρείῃ, μᾶλλον δ' ἤδη διέφθαρται.
- 9.40 S <ἐκπέπραται>] ἐπίτασιν τὴν 'ἐκ' πρόθεσιν ἔχει, ἀντὶ τοῦ 'σφόδρα καὶ πάνυ πέπραται'.
- 9.41 A <ζῆλος>] ἀντὶ τοῦ 'μακαρίζεται' φησὶν 'ὁ προδότης'.
- 9.42 ἐπὶ γὰρ τοῦ φθόνου ζηλοτυπία λέγεται. A <γέλως>] ἀντὶ τοῦ γελάται ὥσπερ μωρός, ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι ἔλαβέ τι παρὰ τῶν πολεμίων.
- 9.43 A <ἂν τις τούτοις ἐπιτιμᾷ>] μισεῖται παρ' ἡμῖν ὁ ἐπιτιμῶν τῷ προδότῃ ὡς κωλύων τὸν γέλωτα.
- 9.44 A <ἄτιμος>] ἄτιμον ἐνταῦθα λέγει οὐ τὸν μὴ μετέχοντα τιμῆς, ἀλλὰ τὸν ἀτιμώρητον, ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν φονεύσῃ, μηδεμίαν τιμωρίαν γένηται ὑπὲρ αὐτοῦ τελευτήσαντος κατὰ τοῦ φονεύσαντος αὐτόν.
- 9.45 A <τί τὸ ἀξίωμα>] ἀντὶ τοῦ 'διὰ τί ταῦτα ἡξίουσιν ποιεῖν'; A <ὑπὲρ ὧν ἂν>] ὑπὲρ τινων πραγμάτων [φόνου] δικάζεσθαι παρέχονται φόνου δίκας ἐὰν φονεύσῃ· ἔστι γὰρ τινα πράγματα ἔνθα ὁ ποιήσας οὐ τιμωρεῖται.

- 9.47 A <εὐαγέσ>] εὐσεβές· ἄγος γὰρ ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ ἀκάθαρτον.
- 9.48 A ἄτιμος] ἀτιμώρητος.
- 9.49 Ὑνκνρ <δωροδοκοῦντας>] ἐπὶ τῶν δεχομένων δῶρα λέγεται ἡ λέξις, οὐκέτι μέντοι καὶ ἐπὶ τῶν παρεχόντων· ἔστι γὰρ δωροδόκος οἷονεὶ δωροδόχος τις ὢν.
- 9.50 A <στηλίτας>] στηλίτας ἐποιοῦν τοὺς δωροδοκοῦντας, ἀντὶ τοῦ ‘ἐνέγραφον αὐτοὺς ἐν ταῖς στηλαῖς’.
- 9.51a τοῦτο δέ ἐστιν· ἐποιοῦν δημοσίας αὐτῶν τὰς τιμωρίας διὰ τῶν γραμμάτων ὧν ἔγραφον ἐν ταῖς στηλαῖς. A εἰς στήλην χαλκῇν.
- 9.51b νκ <πρὸς τὰ τοιαῦτ’>] πρὸς τὸ τιμωρεῖσθαι αὐτούς.
- 9.52 A <τὴν ωραίαν αὐτὴν>] κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους.
- 9.53 F 2 Ὑνρ <ἀρχαίως>] οὐ παλαιῶς, ἀλλ’ ἀφελῶς καὶ χωρὶς πανουργίας.
- 9.54 Ὑ πολιτικῶς] δικαίως, μὴ χρήμασιν ὠνούμενοι τὰ πράγματα.
- 9.55 Ὑ <ἐκτραχηλισθῆναι>] ἐκ τραχήλων ἐκπεσεῖν, τῶν ἐλπίδων ἐκπεσεῖν.
- 9.56 F 2 Ὑ <ἐκ πλείστου>] πόρρωθεν.
- 9.57 Ὑ <ὧν>] τῶν προδοτῶν.
- 9.58 Ὑ <ἀπαλλαγέντος>] ἀπελαθέντος.
- 9.59 Ὑ <οὕτω δ’ ἀθλίως διέκειντο>] σημείωσαι, ὑπόστασις.
- 9.60 F 2 Ὑ διασκευασάμενοι] τὴν σκευὴν ἀναλαβόντες.
- 9.61 Ὑνρ <ἄρχουσι καὶ τυραννοῦσι .
- 9.62 .. Εὐφραῖον>] ἀντὶ τοῦ ‘τῶν τότε σφζόντων ἑαυτοὺς καὶ τὸν Εὐφραῖον’. Ὑ <τοὺς μὲν>] μερισμὸς καὶ ὑπομερισμὸς τὸ σχῆμα.
- 9.63 Ὑ <οἱ δ’ οὐδὲν>] οἱ μὴ πρὸς χάριν λέγοντες.
- 9.64 Pr <τεθνάναι γάρ>] κατὰ κῶλον ἐπαναφορά.
- 9.65 F 2 Ὑ <καλὴν>] κατ’ εἰρωνείαν.
- 9.66a Ὑ εἰρωνείας.
- 9.66b νρ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Δ καὶ σπουδαῖα νομίζων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἡγοήκασιν οἱ πρὸ ἡμῶν ἐξηγησάμενοι καὶ διελόντες τὸν δέκατον λόγον, ὅτι πρὸς τινα ἐξαίφνης ἀπαγγελίαν ἤκουσαν ἐκ τῆς Θράκης δυσχερῇ ποιεῖται ὁ Δημοσθένης τὸν λόγον· ὅθεν αὐτῷ καὶ πρὸς σπουδὴν διὰ τὴν χρεῖαν τὴν παροῦσαν τότε ἐκπεφώνηται ὁ λόγος.
- 10.1 καὶ τοῦτο αἴτιον γέγονε τοῦ μὴ σκεψάμενον ἴδιον σκέμμα ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ τότε παρελθεῖν, τῶν καιρῶν μὴ ἐνδιδόντων αὐτῷ. δῆλος γάρ ἐστι Φίλιππος ἐπαμύνων Καρδιανοῖς Διοπείθους αὐτοῖς ἐπιόντος, δι’ ὃ τῶν μεταξὺ τόπων μέμνηται ὡς ἀμφισβητουμένων ἐν τῷ ἐβδόμῳ (7, 41 sqq.)· εἴρηκε δὲ καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ (8, 16). ‘ἀλλ’ εἰ δεῖ τεκμαίρεσθαι ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ἧς ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς, ἀμυνεῖσθαί φησι τοὺς ἐν Χερρονήσῳ’. κοινότητος δὲ οὔσης πολλῆς ἐν τοῖς πράγμασι, τῷ πρὸς Φίλιππον γίνεσθαι τὸν λόγον ἀδικοῦντα καὶ παραβεβηκότα τὴν εἰρήνην, ἐξ ἐτοίμου μὲν τὰ πολλὰ ἐκ τῶν ἤδη εἰρημένων λόγων λαμβάνει, ὅμως δὲ τοῖς παροῦσιν ὡς οἰκειότατα αὐτὰ ἐφαρμόζει. πόθεν δὲ [ἐστι] Φίλιππος καταφανὴς Καρδιανοῖς ἐπαμύνων καὶ τᾶλλα περὶ τὴν Θράκην λυμαινόμενος ἅπαντα λυπεῖ τὸν δῆμον; ἐξ ὧν ὁ ῥήτωρ φησὶν· εὐθὺς γὰρ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦτο ἐπισημαίνεται λέγων (1)· ‘ἢ προσαγγελθῇ τι νεώτερον’, καὶ (2) ‘ἢ μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ ἡ πλεονεξία τοσαύτη τὸ πλῆθος ἐστίν, ὅσην ἀκούετε’, καὶ μεσοῦντος ἤδη πάλιν τοῦ λόγου προστίθῃσι (29)· ‘πρὶν ἂν ὥσπερ νῦν αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματα’.

καὶ ταῦτα μὲν ἐστὶν ἅπαντα δηλωτικὰ τοῦ ἀπηγγέλθαι τι, τοῦ δὲ ὅτι βοηθεῖ Καρδιανοῖς
‘ἐβοήθει’ (18). ταῦτα γὰρ ἅπαντα δηλωτικὰ σαφῶς τῆς ὑποθέσεως. Φασὶ δὲ οἱ αὐτοί,
Ἀλέξανδρος καὶ Διόσκορος καὶ Ζήνων ὁ πολυθρύλητος, τὸ συμφέρον κεφάλαιον μόνον
ἐξεργάσθαι κατὰ τὸν λόγον. δοκοῦσι δὲ σφόδρα ἡγνοηκέναι καὶ τῶν κεφαλαίων τὴν φύσιν.
ἔχει γὰρ καὶ τὸ δυνατόν ὁ λόγος καὶ τοῦτο διπλοῦν· ἔχει δὲ καὶ τὸ νόμιμον καὶ τὸ δίκαιον, ὡς
αὕτη γε ἡ διαίρεσις καὶ τάξις ῥηθεῖσα δεῖξει. Σκοπὸς δὲ Δημοσθένει συγκροτῆσαι καὶ αὐξῆσαι
τὴν Διοπείθους δύναμιν, τοῦ καιροῦ πλείστην παρρησίαν ἐνδιδόντος, μετὰ μέντοι γε τοῦ
φυλάττεσθαι τὸ προσκορές, ἵνα μὴ δοκῇ χάριτι λέγειν. σκοπὸς δὲ καὶ παροξύνει τὸν δῆμον·
δέδοικε γὰρ μὴ τρέψωνται ἐπὶ διαλλαγὰς καὶ πρεσβείας περὶ τούτου· τυχεῖν δὲ προήρηται τοῦ
γράψαι αὐτοὺς περὶ τοῦ πολέμου ψήφισμα· σκοπὸς δὲ καὶ πείσαι τοὺς ἀκούοντας
πρεσβεύσασθαι πρὸς τὸν Μῆδον περὶ χρημάτων καὶ προσλαβέσθαι τὴν βασιλέως εὐνοίαν. πρὸς
μὲν οὖν τὰ κατὰ τὸν Διοπείθην, ὥστε συμμένειν τοῦ στρατηγοῦ τὴν δύναμιν, καὶ πρὸς τὸ μὴ
δεῖν αὐτὸν Δημοσθένην ἀναγκασθῆναι γράψαι περὶ πολέμου ψήφισμα, ἀντέθηκεν
ἀγωνιστικώτατα τὴν παράβασιν τῆς εἰρήνης καὶ τοὺς ὅρκους συγκεχυμένους. ὦν
ἀποδειχθέντων καιρὸν εἴληφε πείσαι τε καὶ καταναγκάσαι τοὺς ἀκούοντας συνέχειν καὶ αὔξειν
τὴν Διοπείθους δύναμιν, καὶ τὸ καθ’ ἑαυτὸν περιττὸν ἀπέφηνεν ὄν. εἰ γὰρ φανερός ὁ Φίλιππος
παραβεβηκὼς τὴν εἰρήνην, πῶς δίκαιός ἐστιν αὐτὸς ἀναγκασθῆναι γράψαι περὶ πολέμου
ψήφισμα; πλὴν εἰ μὴ βούλονται πρόφασιν ζητεῖν συκοφαντίας πρὸς αὐτὸν οἱ ταῦτα λέγοντες.
καὶ τὰ μὲν δύο τοῦτον διωκήσατο τὸν τρόπον· περὶ δὲ τῆς πρεσβείας (χρήματα γὰρ αὐτοῖς τέως
παρ’ ἐκείνου συμπορίσασθαι βούλεται) τὴν ἔνδειαν συνίστησι τὴν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει.
χρῆναι γὰρ τὰ νῦν ὄντα χρήματα διαδίδοσθαι τῷ δήμῳ καὶ καταναλίσκεσθαι, ὡς ἔθος, εἰς τὰς
θεωρίας, καὶ μὴ ἀφαιρεῖσθαι τὰ ἐκ τοῦ δημοσίου διδόμενα, μηδὲ μὴν παρὰ τῶν πλουσίων
γίγνεσθαι τοὺς πόρους συκοφαντουμένων τε καὶ δημευομένων ἀδίκως. ὦν ῥηθέντων τοῖς
ἀκούουσιν πρὸς ἡδονήν (οὐδενὸς γὰρ οὕτω μετεποιοῦντο ὡς τοῦ νέμεσθαι τὰ κοινά) καιρὸν
εἴληφε συμβουλεῦσαι αὐτοῖς αἰτεῖν παρὰ βασιλέως χρήματα, ὡς ἀλλαχόθεν μὴ ὑπαρχούσης
εὐπορίας τῇ πόλει.

10.1. (50) ἡ μὲν οὖν σύμπασα διοίκησις καὶ ἔννοια καὶ σκοπὸς οὗτός ἐστι τῷ ῥήτορι, ὄντινα τῶν πρὸ
ἡμῶν οὐδενὸς εἰδότος, ὡς ἐμέ γ’ εἶπεῖν, ὥηθησαν ἐμπεπτωκέναι τὸ περὶ τῶν θεωρικῶν ζήτημα
τῆς παρούσης ὑποθέσεως ἀλλότριον. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχον πέφηνεν οὐδὲ φανήσεται ποτε.
Καλὸν δὲ ἀναλαβόντας εἶπεῖν τὴν τάξιν καὶ τὴν διαίρεσιν ἣ κέχρηται ὁ ῥήτωρ, ἵνα τὴν
διοίκησιν αὐτοῦ καὶ τὴν οἰκονομίαν θαυμάσωμεν. ἄξιον δὲ καὶ πρὸ τῆς διαιρέσεως καὶ τὴν
ἐξαγγελίαν θαυμάσαι ἣ κέχρηται. καὶ γὰρ ἐστὶ πῇ μὲν λαμπρά, πῇ δὲ παθητική, πῇ δὲ ἡθικῶς
προῆκται. καὶ τὸ μὲν πραγματικὸν ἐπιδέδεικται πολλαχοῦ· συνάπτει δὲ τὰς ιδέας ταύτας
πολλάκις ἀλλήλαις, ἅτε τῆς χρείας καταναγκαζούσης αὐτὸν καὶ προσαγούσης ἐπὶ πολλὰ τὴν
ῥῆσιν. ἔχει δὲ οὕτως αὐτῷ τὰ τῆς τάξεως. τὸ παράνομον εὐθύς ἐν τῷ προοιμίῳ κατὰ πρόληψιν
ἐμφανίζει λέγων (1) ‘οὐκ ὀλίγων δὲ ὄντων ἁμαρτημάτων οὐδὲ ἐκ μικροῦ χρόνου
συνειλεγμένων, ἐξ ὧν φαύλως ταῦτ’ ἔχει’. ἐλέγομεν γὰρ δεῖν ἐκ τῶν κεφαλαίων τὰ προοίμια
λαμβάνειν. καὶ μέγεθος δὲ περιτίθησι τῇ ὑποθέσει ἀναγκαίως, ἵνα μᾶλλον συμπεῖσῃ καὶ
καταναγκάσῃ τὸν ἀκροατὴν προσδέξασθαι τὴν παραίνεσιν. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως πεισθεῖν
κατακοῦσαι τῆς γνώμης, μὴ διατεθεῖς ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις καὶ σπουδῆς ἀξία περὶ ἧς ὁ
λόγος. τὸ δὲ (1) ‘σπουδαῖα’ ῥηθὲν τό τε δεῖν θάττον ἐπαμύνειν καὶ σπουδῆς μεγάλης ἀξιοῦν, ἅτε
τῆς οἰκείας χώρας αὐτῶν πολεμουμένης, σημαίνει, καὶ τὸ (1) ‘ἀναγκαῖα’ δὲ, ὅτι οὐ ῥαθυμητέον,
ὡς ἔθος. οὐ γὰρ περὶ ἀλλοτρίων, ἀλλὰ περὶ οἰκείων ἡμῶν ὁ φόβος καὶ ὅθεν οὐκ ὀλίγα οὐδὲ
μικραὶ πρόσοδοι τῇ πόλει. καὶ δοκοῦσα ἡ ἐπιβολὴ κοινῶς ἔχειν ἰδιωτάτη πέφηνε. καὶ ταῦτα
μὲν περὶ τοῦ προτέρου. διὰ δὲ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δευτέρου τὸ αὐτὸ νόμιμον παραβεβασμένον

ὁμοίως καὶ φανερώτερον ἐνδείκνυται λέγων (2) ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία, ἥ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους Φίλιππος χρῆται, καθέστηκε φανερά καὶ πρόδηλος, ὡς καὶ ὑμεῖς ἀκούετε· καὶ ὅτι οὐ δεῖ θαρρεῖν καὶ ἐπαναπαύεσθαι τοῖς τῶν ῥητόρων λόγοις ὡς δυναμένοις παῦσαι. gTBcFj <καὶ σπουδαῖα>] τοῦ ὄντος τμητικοῦ λόγου καὶ δοκοῦντος εἶναι τοῦτο τὸ σχῆμα.

10.2 Υ <ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια>] δεύτερον προοίμιον.

10.3 Υ <καὶ γὰρ εἰ μὴδ' ἀφ' ἐνὸς>] ἄχρι μὲν οὖν τούτου προελήλυθεν ἡ ἔννοια τοῦ δευτέρου προοιμίου.

10.4 δοκεῖ δέ μοι βαθύτατα καὶ δεινότατα προαναιρεῖν ὑπόνοιαν ἤδη τοῦ μὴ [ὑπάρχοντος] αὐτοῦς ὑπονοῆσαι ὅτι οἷόν τέ ἐστι διὰ πρεσβείας καταπαῦσαι τὰ τοιαῦτα διαπραττόμενον. ὅθεν καὶ ἐδεήθη τῆς τοιαύτης ἐννοίας, ὅτι οὐ λόγων ἀλλὰ ἔργων δεῖ. καὶ πεποίηκεν ἡμῖν τὴν ὑπόνοιαν ταύτην ἔτι φανερωτέραν δι' ὧν μετὰ τὰ προοίμια εἴργασται ἅπερ ὁμοίως οὐδένες τῶν πρὸ ἡμῶν κατιδεῖν ἠδυνήθησαν. πῶς οὖν ἄρχεται εὐθύς μετὰ τὸ προοίμιον τὸ δεύτερον καὶ τίνας ποιεῖται λόγους εἰς τοῦτο αὐτὸ συντείνοντας, εἰς τὸ μὴ δεῖν πρεσβεῖα χρῆσασθαι μὴδὲ θαρρεῖν ὅτι ῥήτορος λόγος δύναται πεῖσαι Φίλιππον περὶ τῆς παύσεως τῶν ἀδικημάτων, ἄξιον κατιδεῖν. gTBcFj ἡμεῖς οὐδαμῶς πώποτε, ὅπου περὶ τῶν δικαίων εἰπεῖν ἐδέησεν, ἠττήθημεν, οὐδὲ ἀδικεῖν ἐδόξαμεν] ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἀγγελία γέγονεν ὅτι Φίλιππος ἀδικεῖ καὶ ἐπαμύνει Καρδιανοῖς, εἰκότως ὑπενόησεν ὅτι ἐνδέχεται αὐτοὺς ὄντας φύσει ῥαθύμους ἐπὶ τινα πρεσβεῖαν τρέψασθαι.

10.5 ταύτην τοίνυν τὴν ὑπόνοιαν ἀναιρεῖ τῷ ἀδυνάτῳ κεφαλαίῳ, συνιστὰς ἀδύνατον ἐκ λόγων ἐπισχεῖν τὴν πλεονεξίαν Φιλίππου. καὶ τούτου <τὰ> δύο μέρη ἐξείργασται κατὰ ἀντεξέτασιν, οἷον τί μὲν δύνανται λόγοι, τί δὲ ἔργα ἰσχύει, καὶ ὅτι Ἀθηναῖοι μὲν χρώμενοι λόγοις οὐδὲν ἑαυτοὺς ὠφέλησαν οὐδὲ ἐκείνους ὑπὲρ ὧν τοὺς λόγους λέγουσιν, οἱ προδόται δὲ οἱ τὰ ἐκείνου διοικοῦντες, τῇ δυνάμει τοῦ Φιλίππου χρώμενοι, κατορθοῦσι μόνοι καὶ δύνανται ἅπαντα. οὕτω μὲν οὖν τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λόγου προελήλυθεν ἔχον τὸ ἀδύνατον κατὰ ἀντεξέτασιν· ἐν ᾧ ἀποδείκνυσιν ἀδυνάτως ἔχοντας τοὺς λόγους ταῦτα κατορθοῦν, ἃ κατορθοῦσθαι <τοῖς ἔργοις> πέφυκε. διώκεται μὲν οὖν διὰ τούτου τοῦ μέρους <τρία>· ἓν, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι, τὸ μὴ δεῖν ἐννοεῖν πρεσβεῖαν, δύο δὲ ἐπὶ τούτῳ πάλιν· ἐν μὲν, ὅτι οὐ δεῖ αὐτὸν καταναγκασθῆναι γράψαι, ἕτερον δέ, προκατασκευῆς δύναμιν ἔχον, ὅτι ἐὰν αὐτοὶ μὴ θέλωσι πράττειν, ἐπὶ τίσιν ἀκούουσι; μεθ' ὃ δὴ καὶ τὸ συμφέρον ἐξείργασται ἀπὸ ταύτης τῆς λέξεως (6)· 'εἴτ' οἶμαι (δεῖ γὰρ ὡς ἐγὼ κρίνω τάληθ' ἡ λέγειν) οὕτω διαβεβλήμεθα'. ἐντεῦθεν γὰρ τὴν ἔκβασιν ἐξετάζει, <τί> ἀποβέβηκεν Ἀθηναίοις ἀεὶ θαρροῦσι τοῖς λόγοις· εἴτα εὐλαβούμενος μὴ καὶ νῦν ὁμοίως ῥαθυμήσωσι καὶ τὰ ἀπηγγελμένα ἐν φαύλῳ ποιήσωσιν, ὑπομιμνήσκει τόπων ἀπολωλότων διὰ ῥαθυμίαν καὶ ὑπεροψίαν καὶ ἀμέλειαν, ἃ δὴ φοβούμενος καταριθμεῖται ὅσων καὶ πρότερον ὑπεριδόντες ὅσα ἀπεστέρηται. καὶ λέγει δὲ ἀπὸ τῆς λέξεως ταύτης ἀρξάμενος (8)· 'ὄρατε Σέρριον καὶ Δορίσκον· ταῦτα γὰρ πρῶτον ὠλιγορήθη μετὰ τὴν εἰρήνην· ταῦτα ἀπώλεσε Θράκην καὶ Κερσοβλέπτην' καὶ ὅσα ἐξῆς. οὐκοῦν ταῦτα ἀμφοτέρω ἤδη διώκεται, τὸ μὴ δεῖν πρεσβεῖαι χρῆσασθαι καὶ <δεῖν> μιμήσασθαι Φίλιππον ἔργοις μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ πράγματα χειρούμενον, καὶ τὸ τρίτον, τὸ μὴ δεῖν ὑπεριδεῖν ὡς μικροῦ τινος ὄντος τοῦ νυνὶ συμβεβηκότος καὶ ἀπηγγελμένου, ἐπεὶ περ εἰώθασιν οὐ μικραῖς ζημίαις οὐδὲ φαύλαις βλάβαις περιπίπτειν ὑπερορῶντες ἐκάστοτε τῶν ἀλικομένων. εἰς δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο συντείνει τὸ μὴ δεῖν ῥαθυμεῖν μὴδ' οἶεσθαι διὰ πρεσβείας παύσασθαι ἂν τὸν Φίλιππον, καὶ ἄλλο ὅπερ αὐτὸς ἐπισημαίνεται εἰπὼν (10)· 'ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν δείξω, ὅτι οὐ στήσεται πάντας ἀνθρώπους ἀδικῶν, τὰ δ' ὑφ' αὐτὸν ποιούμενος Φίλιππος, εἰ μὴ τις αὐτὸν κωλύσει'. οἱ μὲν οὖν αὖ τὸ δίκαιον εἶναι κεφάλαιον, οἱ δὲ πρὸς ἔλεγχον εἰληφθαι τῆς ῥαθυμίας αὐτῶν. δηλον <δ'> ὅτι ὁρθῶς εἴρηται τοῦ ἀσυμφόρου εἶναι. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον μέρος τοῦ λόγου προελήλυθεν ἄχρι τούτου, ἀπὸ μὲν τοῦ δυνατοῦ πᾶν ἐπιχειρηθέν, κατασκευασθὲν δὲ τῷ συμφέροντι περὶ τοῦ μήτε δεῖν πρεσβεῖαν

πέμπεσθαι μήτε ῥαθυμεῖν τῶν ἀπαγγελλομένων, ἔργοις τε προθέσθαι κωλύσαι μᾶλλον ἢ λόγοις. τοῦτο δὲ τὸ κεφάλαιον ἡγνόησαν ὁμοίως οἱ πρὸ ἡμῶν εἰς τὸν λόγον θεωρίας καὶ διαιρέσεις συγγράψαντες. μετὰ ταῦτα τὸ νόμιμον εἰσήγαγε, τῷ αὐτῷ θεωρήματι χρῆσάμενος ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ· καὶ τοιαύτη δὲ ἐρμηνεία καὶ διδασκαλία χρῆται. gTBcFj
<παρέρχεται>] νικᾷ, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν δρομέων.

10.6 Υ <τοῦ χάριν>] συμπέρασμα τοῦ προοιμίου καὶ εἰσβολῇ ἐπὶ τὸ συμφέρον.

10.7 Υ <Ἀντρώνασ>] πόλις Εὐβοίας πληθυντικῶς λεγομένη.

10.8 Ὅμηρος ἐνικῶς (B 697) ‘ἀγχιάλόν τ’ Ἀντρώνα ἰδὲ Πτελεὸν λεχεποίην’. Υ εἰσὶ δέ τινες οἳ, πρὶν ἀκοῦσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους, εὐθὺς εἰώθασιν ἐρωτᾶν τί χρὴ ποιεῖν] ἐντεῦθεν μὲν ἐστὶν ἡ εἰσβολὴ τοῦ νομίμου κατὰ ἀντίθεσιν· σεσόφισται δὲ αὐτῷ ἡ ἀντίθεσις κατὰ παράλειψιν.

10.9 ἐλλείπει γὰρ τῷ ‘τί οὖν χρὴ ποιεῖν’ τὸ ‘εἰρήνης οὕσης’. ἐσιώπησε δὲ τοῦτο τὸ μέρος ὡς ἰσχυρόν, ἐνεφάνισε δὲ αὐτὸ διὰ τῆς λύσεως. πῶς δὲ ἔλυσε, καὶ πόθεν χρὴ θηρεῦσαι τὴν ἀντίθεσιν; ἐξ ὧν εἶπεν ἐπαγαγὼν ‘πρῶτον μὲν, ὧ Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ’ ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γινῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε.’ ταῦτα γὰρ ἐπήνεγκε μὴ τοιαύτης οὕσης τῆς ἀντιθέσεως ὅτι ‘εἰρήνη ἐστίν’, ἀλλ’ ἵνα λάβῃ τοὺς ἀκροατὰς συνομολογοῦντας ὅτι παραβέβασται ἡ εἰρήνη· διὰ τοῦτο τῇ ἐρωτῇ σοφιστικωτέρᾳ κέχρηται ὡς ἂν ἐτοίμων ὄντων τῶν ἀκροατῶν ποιεῖν τὰ δέοντα. καίτοι γε οὐκ ἄλλο τι δεῖ γινῶναι αὐτοὺς ἢ τὸ παραβεβᾶσθαι τὴν εἰρήνην, ὅπερ ἐστὶ πρὸς τὸ κεκρυμμένον μέρος τῆς ἀντιθέσεως. τοιοῦτον δὲ ἐστὶν αὐτῷ θεώρημα καὶ ἐν τῷ ὑπὲρ Διοπείθους λόγῳ. ἤδη δὲ προδιοικεῖται διὰ τοῦ νομίμου κεφαλαίου τὸ δεῖν συνέχειν τὴν Διοπείθους δύναμιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ προηρώτησεν ἐν σχήματι ‘τί οὖν χρὴ ποιεῖν;’, ἵνα ἀποδειχθείης τῆς εἰρήνης διὰ μέσου παραβεβασμένης ἐπενέγκῃ πρὸς τὸ ‘τί χρὴ ποιεῖν;’ ὅτι δεῖ συνέχειν τὴν Διοπείθους δύναμιν. πρὸς τοῦτο γὰρ ἐστὶν αὐτοῦ ἡ σύμπασα σπουδὴ. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ καὶ τινὰς ὑπονοίας λύει καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας ἀνακυπτούσας ὑποφορὰς θεραπεύει. συνίστησι δὲ τὸ νόμιμον πρῶτον μὲν ἐκ δυοῖν· ἐξ ἐνὸς μὲν ὅτι ἀναγκαιῶς τὴν ἀντιτεταγμένην ἐλευθερίαν καὶ πολιτείαν τυραννίδι βούλεται καταλῦσαι, εἰδὼς μὴ ἄλλως συστησομένην τὴν βασιλείαν, εἰ μὴ καθαιρεθεῖ ἡ πολιτεία· ἐξ ἑτέρου δὲ ὅτι παρ’ οὐδέσιν εὐρίσκει τοσούτων ἀγαθῶν ὑπερβολὴν ὅσῃ παρ’ Ἀθηναίοις, ὥστε ἀναγκαιῶς καὶ διὰ ταῦτα πολεμεῖν τῇ πόλει. ἀμφοτέρω δὲ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἀναγκαίου, τὸ δὲ ἀναγκαῖον ἀπὸ τῆς γνώμης καὶ τοῦ ἀκολούθου. εἴτ’ ἐπειδήπερ ἐργαζομένῳ αὐτῷ τὸ ἀναγκαῖον, ἐξ οὗ συμβαίνει μισεῖσθαι τὴν πόλιν ὑπὸ Φιλίππου, καὶ λέγοντι (cf. 13) ὅτι ‘καταφεύζονται γὰρ ἐφ’ ὑμᾶς οἱ βεβιασμένοι’, ἀντέπεσεν ἰδίως πρὸς τοῦτο ἐκ τῆς ἐργασίας ὅτι ‘καὶ τίς ἂν ἔλοιτο δουλείαν ἀντὶ δουλείας ἀλλάξασθαι καὶ μὴ στέργειν τὴν ἅπαξ ὑπάρξασαν;’ ἔλυσε ἐπὶ (14) ‘ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες’. οὐ τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀντίθεσις, ἀλλ’ ἀντιπίπτον ἀπὸ τῆς προτέρας ἐννοίας. εἴτα πάλιν ἐπανελάβε τὴν αὐτὴν ἔννοιαν καὶ ἀνήγαγεν εἰς ἑτέραν ἀρχὴν ἐπὶ (15) ‘πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο δεῖ, ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον [τε] ἐκείνον’. ἐπεὶ γὰρ ἰσχυρὸς ὁ περὶ τῆς εἰρήνης λόγος, ἀναγκαιῶς πρὸς αὐτὸν συνεχῶς ἀγωνίζεται, τουτέστιν οὐ δεῖ κηλεῖσθαι τῷ τῆς εἰρήνης ὀνόματι· φύσει γὰρ εἶναι πολέμιον Φίλιππον. ἀνήγαγε δὲ ἐπὶ ταύτην πάλιν τὴν ἀρχὴν, πρῶτον μὲν, ὡς ἔφην, ἵνα γενναίως πρὸς αὐτὴν ἀγωνίσῃται, εἴτα, ἐπειδὴ εἶχε καὶ δευτέρᾳ λύσει χρῆσασθαι παρεχούσῃ ἀντεξέτασιν τῶν ὑπαρχόντων Ἀθηναίοις ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐπὶ Θράκης φαύλων καὶ μικρῶν καὶ γλίσχρων, πάλιν ἐκαινοποίησε τὴν ἀντίθεσιν· μὴ μὲν ὅτι ἀναγκαιῶς πολεμεῖ τῇ δημοκρατίᾳ καὶ πολιτείᾳ ἀντικειμένη τῇ τυραννίδι. ταύτῃ δὲ τῇ λύσει ἐχρήσατο πρὸς τὴν ἑτέραν θέσιν τῆς ἀντιθέσεως, τῇ δὲ δευτέρᾳ λύσει τῇ περιεχούσῃ τὴν ἀντεξέτασιν νῦν μέλλει κεχρηθῆσαι πρὸς τὴν δευτέραν θέσιν. ἐκ τούτου τοίνυν τοῦ νομίμου κεφαλαίου,

λελυμένου μάλλον τῷ δικαίῳ, ἀντέπεσεν ἀναγκαίως ἀντίθεσις πάλιν ἀπὸ τοῦ νομίμου·
‘οὐκοῦν εἰ πέπεισαι παραβεβάσθαι τὴν εἰρήνην, Δημόσθενες, γράψον περὶ πολέμου ψήφισμα·
ταύτην ἔλυσεν ἐνστάσει, ἥτις ἐνστασίς ἐστιν ἀπὸ τοῦ δικαίου· οὐ γὰρ δίκαιον, φησὶν, ἀδικεῖσθαι
ὑφ’ ἡμῶν τὸν προηρημένον ὑμῖν τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν (cf.

10.9. (50)

17)· εἴτα ἐκ παραδείγματος ἑτέραν πορίζεται λύσιν (cf. 18), ὅτι οὐδὲ ἄλλοτε ποτε οὐδενὸς
γράφαντος Φίλιππος ἀδικεῖ, καὶ πρῶτα καὶ δεύτερα καὶ τρίτα καὶ νυνὶ δὲ Καρδιανοῖς βοηθεῖ,
ομοῦ καὶ ἐπισημαινόμενος τὴν αἰτίαν δι’ ἣν ὁ λόγος ὅτι γὰρ ἀπήγγελται Φίλιππος Καρδιανοῖς
βοηθεῖν, εὐδηλον ὅτι ὁ δῆμος τετάρακται. εἴτα τρίτη λύσις, ὅτι ὑμεῖς ἐχειροτονήσατε τὸν
πόλεμον, ὅτι ἐξ οὗ χρόνου τὸν Διοπείθην ἀπεστείλατε, κεχειροτονήκατε πόλεμον, ὥστε
περιττὸν περὶ τῶν ἐγνωσμένων γράφειν. εἴτα ὥσπερ ἀπαλλαγεῖς τῶν λύσεων ἐπιλογίζεται,
ὑποτιθέμενος ὃν δεῖ τρόπον πολεμεῖν (cf. 19). ἔθος δὲ αὐτῷ πληροῦντι κεφάλαιον καὶ ἐν
μέσοις λόγοις ἐπιλογίζεσθαι. λέγει δὲ δεῖν ἀμύνασθαι, ὅταν ἄρχηται ἐκεῖνος, προσποιούμενος
ὑποθετικοῦ λοιπὸν ἄπτεσθαι λόγου ἀπὸ τρόπου (οὐκ ἔστι γὰρ ἄρχεσθαι πολέμου τὸν
ἀμυνόμενον), ἵνα φαίνεται λύων <τὴν εἰρήνην> ὁ Φίλιππος, οὐχ ἡ πόλις. ὁμοίως δὲ
κάνταῦθα τοῦ πραγματικοῦ ἄπτεσθαι δοκεῖ· οἶδε γὰρ καὶ ἐν ἐπιλόγοις ἀνύειν τι τῶν
συνεκτικῶν καὶ ἀγωνιζομένων. φεύγει δ’ οὖν οὐδὲν ἥττον κάνταῦθα τὸ γράψαι καὶ
ἐπισημαίνεται τὴν ὑπόθεσιν, δι’ ἣν ὁ λόγος ἐρρέθη. εἰπὼν γὰρ (19) ‘τοῖς μὲν ἀμυνομένοις ἤδη
χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ὅσων δέονται διδόντες’, ἐσήμηνεν ὅτι ἔφοδος γέγονε Φιλίππου καὶ
ἀμύνεται αὐτὸν Διοπείθης. ἀπὸ δὲ τῆς προτρεπτικῆς ταύτης τοῦ δεῖν εἰσφέρειν καὶ
κατασκευάζεσθαι στράτευμα καὶ τριήρεις ταχείας δῆλός ἐστι μεταβὰς ἐπὶ τινὰ ἑτέραν λογικὴν
ἐννοιαν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, καὶ τῷ αἰσχυρῷ ἐνταῦθα προσχρῶμενος, δεικνὺς (cf. 20) ὅσην
αἰσχύνην ὀφλήσουσι καὶ γέλωτα ῥαθυμήσαντες· εἴτα ἀπὸ τῆς κρίσεως τοῦ πολεμίου Φιλίππου,
ὅτι ἐκεῖνος οὐδὲν ἄλλο τι ἢ εὖξαιτο ποιεῖν τὴν πόλιν. Πληρώσας δὲ τὸν ἐπίλογον ἄρχεται τοῦ
δυνατοῦ, ἀνενεγκὼν ἐπὶ ἀρχὴν ἀρχαιότεραν τὸν λόγον, ἀπὸ τῆς λέξεως ταύτης τὴν ἀρχὴν
ποιησάμενος (21). ‘οὐδὲν πώποτε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσασθε
οὐδὲ κατεσκευάσασθε ὀρθῶς’. εἰ δὲ καὶ συμπαραομαρτεῖ τῇ ἐργασίᾳ τοῦ κεφαλαίου τούτου,
λέγω τοῦ δυνατοῦ, καὶ τὸ συμφέρον καὶ συννοεῖται τοῖς λεγομένοις, οὐδὲν θαυμαστόν·
σύνηθες γὰρ αὐτῷ τὰ κεφάλαια πλέκειν. ὅτι δὲ τῷ δυνατῷ μάλλον προσκεχώρηκε δῆλον ἐκ
τῶν ἐπομένων· εὐθὺς γὰρ ἔλυσε καὶ ἀνθυποφοράν, οὐ θεὸς μὲν αὐτὴν ἐκ τοῦ φανεροῦ,
δηλώσας δὲ διὰ τῶν λύσεων· ‘ἀλλὰ δυνησόμεθα βοηθείαις χρώμενοι κωλύειν ἐκεῖνον’. ἐπειδὴ
γὰρ πρὸ βραχείας ἐχρήσατο ἐν τῷ τέλει τῆς λύσεως τῆς τοῦ νομίμου ἀντιθέσεως τῆς λεγούσης
δεῖν αὐτὸν γράφειν περὶ πολέμου ψήφισμα προτροπῇ τινὶ ἐπιλογικῇ, λέγων δεῖν
κατασκευάζεσθαι στράτευμα καὶ ὀπλίτας καὶ ἱππέας καὶ τριήρεις, διὰ τοῦτο καὶ προέλαβεν ἐκ
τῆς εἰσβολῆς τὴν λύσιν. καὶ νῦν ὁμοίως φανερώτερον πρὸς τὴν αὐτὴν ἀπομάχεται λέγων (22)·
‘οὐκ ἔνεστι βοηθείαις χρωμένους οὐ δέον τί ποτε πρᾶξαι’. καὶ ἄλλας δὲ ὑπονοίας ἔλυσε, μὴ
διαφθεῖρηται τὰ χρήματα, μὴ μάτην ἀναλωθῇ, δι’ ὧν εἶπε δεῖν ταμίας καθιστάναι καὶ λόγους
λαμβάνειν παρὰ τῶν στρατηγῶν. μετὰ ταῦτα πάλιν ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ ἀντέπεσεν ἀντίθεσις
‘ἀλλὰ χαλεπὰ καὶ ἐργώδη λέγεις, Δημόσθενες· εἶναι δὲ αὐτὴν τοῦ <***> φαμέν διὰ τὸ
πραγματείας εἰπεῖν καὶ πόνους (σχεδὸν γὰρ τὸ μὴ ῥάδιον εἶναι τὸ πρᾶγμα σημαίνει), οὐ μὴν
ἀπήλλακται τοῦ μετέχειν καὶ τοῦ συμφέροντος· καὶ τοῦτο δείκνυται σαφῶς ἐκ τῶν λύσεων. καὶ
ἔστιν ἡ ἀντίθεσις (24) ‘εἰ δὲ τῷ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς καὶ πόνων πολλῶν καὶ
πραγματείας εἶναι, καὶ μάλ’ ὀρθῶς δοκεῖ. ταύτην ἔλυσε τῷ συμφέροντι, δείξας ἐργωδέστερα
καὶ χαλεπότερα τὰ συμβησόμενα, εἰ μὴ τοὺς μικροὺς τούτους καὶ τοὺς ὀλίγους ἐθελήσαιεν
ὑπομεῖναι πόνους.

10.9. (100)

καὶ ἄλλο δέ τι μέρος λύει τῆς αὐτῆς ἀντιθέσεως, ὅπερ οὐ τέθεικεν ἐκ τοῦ προφανοῦς ὥσπερ ἐν τῷ Διοπίθους, ἔκρυψε δέ, ὅτι οὐκ ἦν εὐπρόσωπος οὐδὲ πιθανὸς οὐδὲ δυνατὸς ὁ περὶ τούτου λόγος· ‘τίς γὰρ ὑπὲρ ἀλλοτρίων εἴλετο κινδυνεύειν καὶ δαπανᾶν;’ αἱ μέντοι γε λύσεις ἔχουσιν μεθ’ ἑαυτῶν τὸ ἀναγκαῖον τῶν ἔργων καὶ κεραννῦσαι τὴν πρότασιν, εἰκότως τὴν παρρησίαν τῷ συμβούλῳ παρέχουσιν. ἐχρήσατο γοῦν Θουκυδιδεῖω λύσει, ἥπερ ὁ Λέσβιος χρώμενος φαίνεται, ὅτι τῷ μὲν δοκεῖν ὑπὲρ ἄλλων, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἡμῶν τὰ γινόμενα. καὶ ἡ λύσις ἐναργής (24)· ‘εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ τις ἐγγυητὴς ἡμῖν θεῶν, οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδεῖς’. καὶ πάλιν προῖων ὁ λόγος φησὶν (26)· ‘εἰ δὲ πρόισμεν ἅπαντες ὅτι, ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ’. ἐπὶ τούτοις ἀντέπεσεν ἀπὸ τῆς ἐργασίας τοῦ συμφέροντος ὑπόνοιά τις <τοῦ> ἀναγκαίου πάλιν (cf. 26)· ‘ἀλλ’ ὅταν ἀνάγκη γένηται καὶ ἐφ’ ἡμᾶς ἔλθῃ Φίλιππος, σὺ φῆς;’ τοῦτο γὰρ κατεσκευάζεται ὅτι ‘καὶ γὰρ ἐὰν πάντας λάβῃ, ἐφ’ ἡμᾶς ἥξει, τότε αὐτὸν ἀμυνόμεθα’. οὐ μὴν οὕτως αὐτὴν ἔθηκε προφανῶς, ἀλλ’ ἀντὶ τῆς ἀφίξεως καὶ τοῦ ἐλθεῖν εἶπεν ‘ὅταν ἀναγκαῖον ᾖ’. τὸ γὰρ ‘ἀναγκαῖον’ δύναται κοινὸν εἶναι καὶ τῆς ἐφόδου καὶ τῶν νυνὶ καθεστηκότων. ἴν’ οὖν ἀφορμὴ γένηται αὐτῷ μᾶλλον προτρέψασθαι, οὕτω τὴν ἀντίθεσιν μετεχειρίσατο. Πληρώσας δὲ τὸ συμφέρον τοῦτο ὃ ἀντεπήγαγεν εἰς λύσιν τῆς ἀντιθέσεως, προοιμιάζεται λοιπὸν ὑπὲρ ἄλλου μέρους τοῦ δυνατοῦ. σκοπὸς γὰρ αὐτῷ λοιπὸν ἐντεῦθεν διαλεχθῆναι περὶ τῆς πρὸς βασιλέα πρεσβείας. πάλαι δὲ προδικήσατο ἑαυτῷ τὴν περὶ τούτου πειθῶ· ἀφ’ οὗ γὰρ ἤρξατο συμβουλευεῖν αὐτοῖς καὶ διαλέγεσθαι περὶ τοῦ δεῖν εἰσφέρειν καὶ κατασκευάζεσθαι στράτευμα καὶ τριήρεις καὶ ἵππους καὶ ὅσα τοιαῦτα, δῆλος ἦν λοιπὸν διὰ τὴν τῶν χρημάτων εἰσφορὰν καὶ ἕτερον δι’ ἐτέρου προανύων. ἀλλ’ ἐκεῖ τῷ μὲν δοκεῖν ἀπλούστερον συνεβούλευεν αὐτοῖς παρασκευάζεσθαι· προκατασκευάζει δὲ οὐδὲν ἥττον ἑαυτῷ τὴν ἀνάγκην τοῦ πεισθῆναι αὐτοὺς περὶ τῆς πρὸς βασιλέα πρεσβείας. τί γὰρ ἦν ὑπόλοιπον ποιεῖν τοὺς ἀναγκαζομένους μὲν παρέχειν, μὴ ἔχοντας δέ, ἢ πείθεσθαι τῷ ὑποδεικνύντι πόρον εὐληπτον καὶ ἀζήμιον τοῖς πολίταις; ἐντεῦθεν ὁμοίως ἐρρητόρευσεν ἐκ τῆς λέξεως ταύτης τὴν ἐπιβολὴν ποιησάμενος (28)· ‘τὸ μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς διακεῖσθαι’. αὕτη μὲν ἐστὶν ἡ εἰσβολὴ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς πρεσβείας. ῥητορεύει δὲ διὰ τοῦ προοιμίου αἰτιώμενος, ὅτι μὴ βούλονται ἀκούειν περὶ ὧν ἂν λέγῃ, προκαταλαμβάνων ἑαυτῷ τὸν ἀκροατὴν καὶ ἀναγκάζων πειθαρχεῖν οἷς ἂν αὐτὸς συμβουλεύῃ. εἶτα καὶ προσέπλεξε τούτῳ ὅτι δεῖ παρασκευάζεσθαι αὐτούς, ἵνα ἀντιπесόντος ὅτι ‘καὶ πῶς δυνατόν παρασκευάζεσθαι μὴ ὑπαρχόντων χρημάτων;’ εὐχερῶς ὁ περὶ τοῦ βασιλέως εἰσέλθῃ λόγος. καὶ τῷ βουλομένῳ δὲ κατανοεῖν πλείονα τούτων ἔγκειται τῇ ῥητορείᾳ τοῦ προοιμίου τοῦ κεφαλαίου· ὑποδείγματος χάριν ἀπόχρη μοι καὶ ταῦτα. λῆξιν δὲ ἔλαβε τουτὶ τὸ προοίμιον εἰς ταύτην τὴν λέξιν (28)· ‘τοῦτ’ ἤδη πᾶσαν ἐπιδέχεται κατηγορίαν’. εἶτα προκατασκευῇ μετὰ τοῦτο χρῆται (29)· ‘ὕμεῖς τοίνυν οὕτ’ ἀκούειν, πρὶν ἂν ὥσπερ νῦν αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματα, οὔτε βουλεύεσθαι περὶ οὐδενὸς εἰώθατε ἐφ’ ἡσυχίας’. ταῦτα γὰρ ἐστὶ προδιοικουμένου καὶ προκατασκευάζοντος, δεῖν ἀνέχεσθαι λέγοντος καὶ συμβουλευόντος περὶ τῆς πρεσβείας τῆς πρὸς τὸν Μῆδον. καταπλήττει δὲ αὐτοὺς ἀπροαιρέτως ἔχοντας παρασκευάζεσθαι τῆς αὐτῆς ἐχόμενος ῥητορείας. ὅσῳ γὰρ ἂν ἐνδείξεται <μᾶλλον> μήτε παρασκευαζομένους μήτε πράττειν ἐθέλοντας, <τοσούτῳ> τὴν αἰτίαν τούτων φανερωτέραν κατασκευάζει, λέγων τὴν τῶν χρημάτων ἔνδειαν, ἵν’ ὁ περὶ βασιλέως ἀκόλουθος λόγος τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν λάβῃ.

10.9. (150) ἡ δὲ ἐπιβολὴ αὐτῆς τῆς εἰσηγήσεως μετὰ τὴν προκατασκευὴν (31)· ‘ὃ δὴ λοιπὸν ἐστὶ, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφεύγει δὲ οὐδὲ νῦν, τοῦτο ἐρῶ’. εἶτα αὐτὸς ἑαυτῷ τὴν ἀντίθεσιν φανερώς συνομολογεῖ, ἵνα ὁ λόγος εὐπρόσωπον ἀρχὴν καὶ εἰσβολὴν προσήκουσαν λάβῃ. τίς οὖν ἡ συνομολογία; ‘οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτως ὡς χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐπιόντα

πράγματα' (31). ὁ γὰρ ἀντέθηκεν αὐτῷ ὁ ἀκροατής, τοῦτο προλαβὼν ὡμολόγησεν αὐτός. ἐνδείκνυται γὰρ καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν χρεῖαν καὶ περὶ τῶν μελλόντων ἐκφοβεῖ, ἵνα ἀνάγκη μείζων γένηται, καὶ ἐκπλαγεῖς τῷ τε μεγέθει τῶν τότε ὄντων καὶ τῇ προσδοκίᾳ τῶν μελλόντων ὁ ἀκροατής ταύτην οὖσαν μόνην καταδέξῃται τὴν παραμυθίαν, φημί δὲ τὴν πρὸς βασιλέα πρεσβείαν. εἴτα καὶ ἐπειδὴ περ ἔμελλεν ἀντιπίπτειν αὐτῷ πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ· ἄλλ' ἀδύνατόν ἐστιν ὑπόπτως ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς τὸν βασιλέα πεισθῆναι, πρὸς ταύτην ἴσταται ἐξ ἀρχῆς, λέγων ὅτι (cf. 32) οὐ παρ' ἡμῶν ταῦτα ἀκούσεται βασιλεὺς πρώτων, ἀλλὰ μάλιστα μὲν παρὰ τῶν σατραπῶν, εἴτα δὲ καὶ παρὰ Ἑρμίου τοῦ εὐνούχου, ὃν νῦν ἀνάσπαστον ἐποιήσατο, ἄρχοντα Ἀταρνέως, μαθὼν αὐτὸν συμπράττειν Φιλίππῳ κατὰ τῆς βασιλέως ἀρχῆς, ὥστε τὴν ἡμετέραν πρεσβείαν καιρὸν λοιπὸν [οὐκ] ἔχειν. οὐκοῦν τὴν ἀντίθεσιν διὰ τοῦτο φαίνεται λύων καὶ συνιστὰς ὅτι δυνατόν πεισθῆναι τὸν βασιλέα· πεισθήσεται δὲ τοῖς λογισμοῖς τοῦ συμφέροντος. φαίνεται δὲ Δημοσθένους οὐ τὸ συμφέρον αὐτὸ κατασκευάζων, ἀλλὰ τὸ δυνατόν διὰ τῶν τοῦ συμφέροντος λογισμῶν. δυνήσεται γὰρ ἡμῖν, φησί, πεισθῆναι βασιλεὺς δεδιδαγμένος τὰ συμφέροντα καὶ παρ' ὑμῶν ἀκούων. μετὰ ταῦτα τέθεικεν ἐκ τοῦ φανεροῦ τὴν ἀντίθεσιν λέγων (33)· 'καὶ τὴν ἀβελτερίαν ἀπόθεσθε δι' ἣν πολλάκις ἡλαττώθητε, "ὁ δὲ βάρβαρος καὶ κοινὸς πᾶσιν ἐχθρὸς" καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα.' καὶ ἡ λύσις (cf. 34)· 'οὐκ ἔστι πρὸς ἡμᾶς πολέμιος, συνεπηνώρθωσε γὰρ ποτε τῇ πόλει τὰ πράγματα', τὴν διὰ Κόνωνος ναυμαχίαν λέγων. Πληρώσας δὲ τὸν περὶ τοῦ βασιλέως λόγον, ὃς ἦν περὶ δυνατοῦ καὶ χρημάτων, ἐπισυνῆψεν ἀναγκαίως καὶ ἀκολουθῶς τὸν περὶ τῆς πολιτείας λόγον, πρόφασιν δῆθεν καὶ ἀφορμὴν λαβὼν εὐπρόσωπον τὴν καθεστῶσαν νυνὶ ταραχήν, ἵνα ἀνέλη τὴν ὑπόνοιαν ἐκείνην· ἄλλ' ἀρκέσει ἡμῖν τὰ τῆς πόλεως χρήματα, ὥστε μὴ δεῖσθαι τῆς παρὰ βασιλέως δόσεως, καὶ ἵνα τῆς ἐν τῇ πόλει ἀφορμῆς ἀναλίσκομένης ἅπασι τοῖς πολίταις ἢ παρὰ τοῦ βασιλέως αἵτησις εὐλογος φαίνεται. ἀλλ' οἱ πρὸ ἡμῶν διελόντες οὐκ εἶδον τοῦτο καθάπαξ, βουλόμενος τοῖνυν ἀνελεῖν τὴν ἀντίθεσιν αὐτὸς εἰσηγεῖται δῆθεν μὴ δεῖν ἀφαιρεῖσθαι τὰ θεωρικὰ τοὺς δημότας, εἴτε Εὐβούλου τετελευτηκότος, πρὸς ὃν εἶχε φιλονείκως περὶ τῶν θεωρικῶν, εἴτε τὸν σκοπὸν τὸν ἑαυτοῦ συμπεραίνων, ἵνα πανταχόθεν συνελάσῃ καὶ καταναγκάσῃ καταδέχεσθαι τὸν περὶ τῆς πρεσβείας τῆς πρὸς βασιλέα λόγον. διμερὲς δὲ ἐστὶν ὁ περὶ τῆς πολιτείας λόγος· ἐπειδὴ γὰρ διχόθεν ἦσαν πόροι, οἱ μὲν ἐκ τῶν δικαστηρίων δημευομένων τῶν εὐπόρων, οἱ δὲ ἐξ ἄλλων ἀφορμῶν καὶ προσόδων λιμένων καὶ ἔργων ἀργυρείων καὶ συμμάχων, βουλόμενος καὶ πλουσίους ἀρέσασθαι καὶ πένητας οἰκειώσασθαι, ἵνα συμψήφους λάβῃ περὶ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα πρεσβείας, διὰ τοῦτο διαλέγεται δῆθεν περὶ ὁμονοίας αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον καὶ τοῦ συμφέροντος, παραινῶν μῆτε τοὺς κεκτημένους τὰς οὐσίας ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τῶν δικαζόντων δημευομένους κατὰ λόγον, μῆτε τοὺς καταδεεῖς καταβοᾶσθαι παρὰ τῶν δυνατῶν ὡς διανεμομένους εἰς τὰς θεωρίας τὰ στρατιωτικά.

10.9. (200) ἐὰν γὰρ τῶν πόρων τούτων καὶ τῶν προσόδων παύσωνται τῶν παρὰ τῶν εὐπόρων, τὰ δὲ τῆς πόλεως ἀναλίσκωνται εἰς τοὺς δήμους, τίς ἔσται λοιπὸν ἔτι ἀφορμὴ τῇ πόλει πλὴν τῆς εἰς βασιλέα ἐλπίδος; διὰ ταῦτα οὕτως αὐτῷ τὸ μέρος ἐρρητόρευται τοῦτο τοῦ λόγου. τὰ γὰρ ἐν τούτοις ἀσαφῆ οἱ ἐξηγηταὶ παραστήσουσι. Πληρώσας τοῖνυν τὴν περὶ τούτων παραίνεσιν καὶ ῥητορεύσας ὡς ἐδείκνυμεν, μετέβη λοιπὸν ἐπὶ τὸ πέμπτον μέρος τοῦ λόγου ἐντεῦθεν ἀρξάμενος (45)· ὥς μὲν οὖν εἶποι τις ἄν, ἃ παρ' ἑκατέρων εἶναι δεῖ, ταῦτ' ἴσως ἐστί', βάσιν μὲν καὶ συμπέρασμα τῶν προειρημένων τὴν διάνοιαν ταύτην ποιούμενος, καταρχόμενος δὲ ἐκ τοῦ μερισμοῦ πάλιν τῆς ἐννοίας τῷ ἐξῆς. ἔστι δὲ τὸ νυνὶ κατασκευαζόμενον κεφάλαιον τὸ συμφέρον ἐξ ἀντιθέσεως, ἣν οὐκ ἔθηκε μὲν, ἐνδείκνυται δὲ διὰ τῆς μάχης. εἰς δύο δὲ μέρη διήρηται τοῦτο τὸ πέμπτον μέρος, εἰς ἓν μὲν, ὃ περιέχει τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως, εἰς ἕτερον δὲ τὸ κατὰ τοὺς ῥήτορας. τίς οὖν ἢ ἀντίθεσις ἀπὸ τῶν εἰρημένων κекίνηται; ἐπειδὴ πολὺν τινα

λόγον περὶ τῆς πρὸς βασιλέα πρεσβείας πεποίηται, ἀντέπεσεν ἐκ τούτου ‘καὶ τί ἂν ἡμᾶς ὠφελήσῃε τὰ τοσαῦτα χρήματα καὶ εἰς τίνα χρεῖαν δεησόμεθα τοῦ βασιλέως;’ λύων τοίνυν ταύτην τὴν ἀντίθεσιν ἐξ ἐπιτιμήσεως δείκνυται ὅτι (cf. 46) χρὴ προϊστάναι τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν αὐτὴν τάξιν ἀναλαβεῖν, ἥνπερ εἶχον οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ πρόγονοι, τὴν χρεῖαν ἐνδεικνύμενος εἰς ἣν δεήσονται τῶν χρημάτων· τὸ γὰρ μὴ ἄρχειν φησὶν αἰτίαν εἶναι τῶν παρόντων πραγμάτων καὶ τῆς ταραχῆς καὶ τὸ μὴ προσεστάναι αὐτοὺς τῶν Ἑλληνικῶν. οὐκοῦν διὰ τούτων συνίστησιν ὅτι τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως ἐξεργάζεται, ἐνδεικνύμενος ποῖ χρήσιμα γενήσεται αὐτοῖς τὰ χρήματα καὶ ὅτι διὰ τὸ μὴ προστατεῖν αὐτοὺς τῶν Ἑλλήνων παρήλθεν ἐπὶ τὰ πράγματα Φίλιππος (cf. 47), ὅθεν ‘εὐδαίμων καὶ μέγας’. ἅπερ ἐστὶ πάντα συστατικά τῆς χρησιμωτάτης χρεῖας τῶν παρὰ βασιλέως δωρεῶν. τὸ δὲ ἕτερον μέρος, ὃ ἐστὶ πρὸς τοὺς ῥήτορας, τοιοῦτόν ἐστι. δέδοικε σφόδρα τὴν παρὰ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἀντιλογίαν, καὶ εἰδὼς τὴν ἀντίστασιν κινεῖ μὲν πρὸ τῆς δημηγορίας τόδε τὸ μέρος, τὸν δὲ πρὸς αὐτοὺς λόγον τρίχα διήρηκεν. εἰς ἓν μὲν δὴ οὖν μέμφεται ὅτι κωλύουσιν αἰεὶ τὸν πρὸς Φίλιππον πόλεμον, εἰς ἕτερον δέ, ὅτι διαβάλλουσι τὸν Δημοσθένην ὡς πολεμοποιόν, εἰς τρίτον δέ, ὅτι μὴ συγχωροῦσι <τῷ> βασιλεῖ τὴν πόλιν εὐεργετεῖν, ἐνδεικνύμενος ὡς, ὅσα ἂν αὐτοὶ ποιῶσι καὶ λέγωσι, λύοντες τὴν πρὸς βασιλέα πρεσβείαν καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς [τὸν] Φίλιππον, χάριτι καὶ μισθῷ κωλύουσιν. ἐπεὶ πόθεν ἄλλοθεν ἠῤῥηται; εἴτα ἀποστροφῇ χρησάμενος πρὸς ἓνα τινὰ τῶν προδοτῶν Ἀριστομήδη ἐλεγκτικῶς διαλέγεται, δι’ ἑνὸς ἀνδρὸς πρὸς ἅπαντας τὸν σκοπὸν τοῦ λόγου γυμνὸν καὶ φανερόν καθιστὰς τοῖς ἀκούουσιν. ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἀποτρέποντες αὐτοὺς πέμπειν πρὸς βασιλέα καὶ πολεμεῖν Φιλίππῳ δηλοῖ εἰσὶν ἐπὶ χάριτι μὲν συμβουλευόντες, τὸ δὲ ἀξίωμα καθαιροῦντες τῆς πόλεως, διὰ τοῦτο φοβούμενος ταύτην τὴν παρ’ ἐκείνων ἀντιλογίαν ἠρώτησε τὸν Ἀριστομήδη (cf. 70 sq.), διὰ τί αὐτὸς μὲν φιλοτιμίας μεταποιεῖται, μὴ συγχωρεῖ δὲ τῇ πόλει τὴν δόξαν τὴν τῶν προγόνων διαφυλάττειν καὶ κληρονομεῖν τῆς εὐκλείας καὶ διαδέχεσθαι τὰς τῶν ἔργων λαμπρότητας, ὁ μὲν οὖν σκοπὸς οὗτός ἐστιν, εἴπωμεν δὲ ὅπως μετακεχειρίσται. μετὰ τοίνυν τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως ἐπισυνῆψε τὸ χρεῖωδες τοῦ βασιλέως καὶ ὅτι ἀναγκαία ἡ πρὸς ἐκείνον φιλία, εἴπερ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν Ἑλλήσιν εὐνοϊκῶς διαλέγεται, ἡμῖν δὲ ἀπεχθάνεται βασιλεύς. καὶ ἀνάγκην μεγίστην καὶ πίστιν πεποίηται <διὰ> τοῦ δεῖξαι ἐν οἷα ταραχῇ καθέστηκε τὰ τῶν Ἑλλήνων, ὡς εἶναι χρεῖαν τῇ πόλει τῆς παρ’ ἐκείνου ἐπικουρίας διὰ τὰ καθεστηκότα.

10.9. (250) ἦν βουλόμενος πιστώσασθαι ἠῤῥησε τὴν ταραχὴν τὴν Ἑλληνικὴν· εἴτα ἀπὸ τούτου μετεβίβασε τὸν λόγον πρὸς τοὺς ἐπὶ χάριτι πολιτευομένους. διαιρεῖ δὲ δίχα καὶ τὴν τῶν ῥητόρων ποιότητα, καὶ ἀντιθέσεις κεκίνηκε πρὸς διαβολὴν τῆς ποιότητος αὐτῶν διαφόρους, ἐνδεικνύμενος δι’ αὐτῶν οἷα εἰώθασιν λέγειν καὶ ὅτι σύννητες αὐτοῖς κωλύειν τῶν πράξεων τὴν πόλιν, φοβούμενος μὴ περὶ τῆς πρεσβείας τῆς πρὸς βασιλέα ἀντεῖπωσι, τοὺς λόγους αὐτῶν ὑποτεμνόμενος καὶ ἀπίστους αὐτοὺς καθιστὰς ὡς διὰ Φίλιππον ἅπαντα πολιτευομένους πρὸς χάριν. ἔθηκεν οὖν ἀντίθεσιν πρώτην τείνουσαν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος (cf. 55), ὅτι εἰώθασιν μὲν λέγειν ὡς ἀγαθὸν ἡ εἰρήνη καὶ τὸ τρέφειν δύναμιν μεγάλην ὡς χαλεπὸν· διὰ δὲ τῶν δύο μερῶν τούτων τῆς ἀντιθέσεως ἐνδείκνυται ὅτι καὶ τὴν εἰρήνην ἄγειν δεῖν φασὶ καὶ οὔτε πρὸς Φίλιππον πολεμεῖν οὔτε πρὸς βασιλέα πέμπειν· μὴ γὰρ εἶναι χρεῖαν χρημάτων μηδὲ τοῦ τρέφειν δύναμιν. οὕτω πλέον τι ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀντιθέσει, ἣν ἔλυσεν τῇ τῶν λόγων τῶν ἐκ τῶν ἄλλων ὑποθέσεων μεταγωγῇ (μετήγαγε μὲν γὰρ ταῦτα ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ Διοπείθους λόγου), πλέον δὲ τι αὐτῶν καὶ ἴδιον μᾶλλον ἐπὶ τῆς παρουσίας ὑποθέσεως ἐξεργάζεται· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ βούλεσθαι τοὺς ῥήτορας κωλύειν τὴν πρὸς βασιλέα πρεσβείαν· ἥς ἡ λύσις μεταληπτική (cf. 56), ὅτι εἰ καὶ χαλεπὰ ταῦτα, χαλεπώτερα πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν. καὶ ἐτέραν ἀντέθηκεν ὅτι ‘πολεμοποιὸς Δημοσθένης’, ἣν ἔστι μὲν εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ νομίμου, ἔστι δὲ εἰπεῖν

ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἔλυσεν εἰπὼν (cf. 60)· ‘καὶ πρὶν ἐμὲ εἰπεῖν πολλὰ Φίλιππος εἶχε τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν’, ἐνδεικνύμενος κἀνταῦθα ὁμοίως τὴν αἰτίαν τῆς ὑποθέσεως καὶ ὅτι ἀπήγγελλται αὐτοῖς Φίλιππος πεπομφέναι βοήθειαν Καρδιανοῖς. καὶ τρίτην ἀντίθεσιν ‘ἀλλ’ οὐ προηγόρευκεν ὁ Φίλιππος ἡμῖν τὸν πόλεμον’, ἣν ἔλυσε συνήθως (cf. 61)· ‘οὐδὲ γὰρ Φεραίοις οὐδὲ Ὀλυνθίοις οὐδὲ Ἐρετριεῦσιν οὐδὲ ἄλλοις πώποτε οὐδέσι προεῖπεν’. εἶτα τῷ ἀναγκαίῳ κέχρηται, ἐκ διαφορᾶς αὐτὸς συνιστὰς ὅτι (cf. 62) οὐ περὶ τῶν ἴσων αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἔστιν ὁ κίνδυνος, ἵνα κἀκεῖνην τὴν ὑπόνοιαν ἀνέλῃ, εἴ τινες εἶεν ἀπράγμονες καὶ στέργοντες τὴν δουλείαν, ὅτι οὐ περὶ δουλείας αὐτοῖς ἔστιν ὁ ἀγών, ἀλλὰ περὶ παντελοῦς διαφθορᾶς καὶ ὀλοσχεροῦς ἀναστάσεως καὶ ἀναιρέσεως. ἄχρι μὲν οὖν τούτων τὰ πραγματικώτερα πρὸς τοὺς ἐπὶ χάριτι πολιτευομένους ῥητοράς ἔστιν αὐτῷ· τὸ δὲ ἐντεῦθεν εἰσέβαλεν εἰς παρέκβασιν, διαβολὴν ὁμοίως ἔχουσαν τῶν δωροδόκων ῥητόρων, ὅτι (cf. 64) δι’ αὐτοὺς Φίλιππος οὐκ εὖ ποιεῖ τὴν πόλιν, καὶ ταῦτα Ὀλυνθίους εὖ ποιήσας καὶ Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, ἵνα προκαταλαβὼν ταῖς διαβολαῖς ἐκβάλῃ τὴν ἀντιλογίαν ὁμοίως, ἣν δέδοικεν αὐτοὺς ποιησομένους καὶ δι’ ἣν ἐδεήθη τούτων πάντων τῶν λόγων· καὶ ταύτην καθίστησι φανεράν, ὡς ἔφην, διὰ τῶν ἐλέγχων ὧν πρὸς Ἀριστομήδη ποιεῖται. ταῦτα δὲ συντείνει σύμπαντα πρὸς τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως. ἐπειδὴ γὰρ ἀντέπεσε ‘καὶ διὰ τί δεησόμεθα καὶ εἰς ποίαν χρειάν τοῦ βασιλέως;’ διέβαλε τοὺς ῥητορας λέγων σύνηθες εἶναι λέγειν αὐτοῖς ταῦτα ἐξ ὧν κωλύουσι τὴν πόλιν. ταῦτα γὰρ περὶ Φιλίππου λέγειν εἰώθασιν, ἐπεὶ τινος ἔνεκεν αὐτοὶ τὴν ἡσυχίαν οὐκ ἄγουσιν, ἀλλὰ τῇ πόλει συμβουλεύουσι μὴ προεστάναι τῶν Ἑλλήνων· τῇ μὲν γὰρ ἀνάγκην ὑπεῖναι προστατεῖν τοῦ κοινοῦ γένους, τοῖς δὲ ῥητορσιν οὐδεμίαν ἀνάγκην ὑπεῖναι φιλοτιμίαν περιεργάζεσθαι. gTBcfj <οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον>] εἰς τὸν περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ κεῖνται.

- 10.10 F 2 <τοῖς ἄρχειν βουλομένοις>] ἀντὶ τοῦ ἄρχειν, ὡς ἐν τῷ τέλει τοῦ περὶ συντάξεως λόγου (13, 36) ‘ὕμᾱς οὖν ὑπάρξει δεῖ χρηστὰ βουλομένους, καὶ πάντα ἔξει καλῶς’, ἀντὶ τοῦ δεῖ χρηστὰ βούλεσθαι· ἢ ἵνα λείπῃ τὸ ‘εἶναι’.
- 10.11 F 2 Y <τὸ δ’ οὐχ οὕτως ἔχει>] ἀπ’ ἐντεῦθεν ἕως τοῦ ἐτέρου ἀστερίσκου, τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ (8, 47) ἐπιγραφέντος ἔστιν.
- 10.12 F 2 <ὃ δὴ λοιπὸν>] μετέρχεται ἐπὶ τὸ δυνατόν κεφάλαιον.
- 10.13 Ynp <ἀξιῶ>] ἀντὶ τοῦ ἄξιον νομίζω.
- 10.14 F 2 Y τῆς κακώσεως] κάκωσις ὄνομα δίκης κατὰ τῶν ἀτιμαζόντων τοὺς γονεῖς.
- 10.15 Ynp <ἔρημον>] ὡς ἔρμαιον ἢ θησαυρὸν ἐπ’ ἐρημίας εὐρών, μηδενὸς μήτε προΐσταμένου μήτε φυλάττοντος.
- 10.16 Y <κεκήλησθε>] ἠπάτησθε.
- 10.17 Y <ἄπιστος>] ἀντὶ τοῦ μηδετέρους φιλῶν.
- 10.18 Y <τοῖς ἐτέροις>] τοῖς νικήσασιν.
- 10.19 Y <ἥκιστα>] πάνυ.
- 10.20 F 1 np <ἕτεροι>] οἱ προδότες καὶ ὁ Φίλιππος.
- 10.21 Y <καίτοι>] ἕως ὧδε τὰ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ (8, 67) ἐκ τοῦ προτέρου ἀστερίσκου.
- 10.22 F 2 <Ἀριστόμηδες>] προδότης ἦν οὗτος.
- 10.23 Ynp <φιλαίτιον>] Ἰσοκράτης ἐπὶ τοῦ φιλοῦντος ἄλλους αἰτιασθαι, νῦν δὲ ἐπὶ τοῦ εἰωθότος αἰτίας καὶ κατηγορίας ὑπομένειν παρὰ τῶν ἄλλων.
- 10.24 Y <σοὶ μὲν>] σημείωσαι, κύκλος.
- 10.25

F 2 Υνρ <πολλά>] ἐπίλογοι.

10.26 Υνρ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ὅτι μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππος οὐκ ἐποίησατο τὴν εἰρήνην] Σηλυβρίαν ἐπολιόρκει Φίλιππος, πόλιν τῶν ἐπὶ Θράκης Ἀθηναῖοι δὲ ἀπέστειλαν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ σιτηγήσοντα αὐτοῖς πλοῖα· καὶ ὑπονοήσας Φίλιππος μὴ ἐπὶ σιτηγία πεπομφέναι τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἐπὶ συμμαχία Σηλυβριανῶν, ἔλαβε ταῦτα τὰ πλοῖα καὶ γέγραφεν Ἀθηναίοις ἐπιστολήν, αἰτιώμενος ὅτι βοηθοῖεν Σηλυβριανοῖς οὐ συμπεριειλημμένοις ταῖς συνθήκαις, καὶ παρ' αὐτοῖς εἶναι τὸ λελῶσθαι τὴν εἰρήνην, ἀπειλῶν τε ἀμυνεῖσθαι αὐτοὺς παντὶ σθένει.

11.1 ταύτης τῆς ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης ὁ Δημοσθένης προτρέπει φανερώς ἐπὶ τὸν πόλεμον ὡς τοῦ Φιλίππου δεδωκότος τὸ σύνθημα. ἔοικε δὲ προτροπῇ τινι ἐπὶ στρατοπέδου λεγομένη μᾶλλον ἢ δημηγορίᾳ. καὶ περιέχει κεφάλαια τρία, τὸ δίκαιον τὸ συμφέρον τὸ δυνατόν. καὶ λαμβάνει τὸ μὲν δίκαιον εἰς κατασκευὴν τοῦ δυνατοῦ· τὸ δὲ δυνατόν καινοτέρᾳ μεθόδῳ μετακεχερίσται καὶ ἀγωνιστικώτερω τρόπῳ συμπλέκεται· οὐ γὰρ ἰδίᾳ μὲν περὶ τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἰδίᾳ δὲ περὶ Φιλίππου, ἀλλ' εἰς ταῦτόν ἤνωκε καὶ συνήγαγεν ἅμφω τὰ μέρη τοῦ δυνατοῦ καὶ τοιαύτη μὲν μεθόδῳ περὶ τοῦτο κέχρηται, περιττότερόν τι νῦν ἢ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν προσεξευρών καὶ διδοὺς χρήσιν ἀμφοτέρων τῶν μεθόδων. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἦν ἑκάτερον καὶ λόγος περὶ ἐκάστου κεχωρισμένος ἀπλοῦς, ἐνταῦθα δὲ διπλοῦν τὸ εἶδος, κατὰ τὸ αὐτὸ συμπεπλεγμένων τῶν δύο δυνατῶν, καὶ λέλυκεν ἐν τούτῳ ἀνθυποφορὰν καὶ ἀντίθεσιν· τὴν μὲν ἀπὸ τῆς ἐργασίας κατασκευὴν καὶ ἀποδείξιν, ὡς ἐξ ὁμολογουμένων δὲ εἰλημμένην, ὡς παραβεβηκότος τὴν εἰρήνην Φιλίππου, ἐτέραν δὲ τοῦ δυνατοῦ κατασκευάζοντος, ὡς χρή μηδαμῶς ὀρρωδεῖν τὸν πόλεμον. Εἰσέβαλε δὲ μετὰ τὸ προοίμιον εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ νομίμου κεφαλαίου, ὃ δὴ λαμβάνει πρὸς ἀποδείξιν τοῦ δυνατοῦ ἀπὸ ταύτης τῆς λέξεως στοχαστικῶς (2)· 'πρῶτον μὲν γὰρ εἰκός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς μεγίστους ἡμῖν ὑπάρχειν συμμαχοὺς καὶ βοηθοὺς'. τοῦτο δὲ ὑπάρχει κατασκευὴ τοῦ δυνατοῦ ἀπὸ τοῦ νομίμου λαμβάνουσα τὴν σύστασιν, ὥστε τὸ μὲν δυνατόν εἶναι τὸ κατασκευαζόμενον, διὰ δὲ τοῦ νομίμου τὰς ἀποδείξεις αὐτοῦ συμπεραίνεσθαι. νόμιμον δὲ ἐστὶ τὸ ἔγγραφον δίκαιον. παρατηρητέον δὲ κάκεῖνο, ὅτι αἱ αὐταὶ ἀποδείξεις εἰσὶ πολλαχοῦ, <τοῦτο μὲν τοῦ δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων,> τοῦτο δὲ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου, πῇ μὲν μεμιγμέναι, πῇ δὲ κεχωρισμέναι. ἡ πρώτη γοῦν ἔννοια διπλῇ καὶ τὴν καθαιρεσὶν παριστᾶσα τοῦ Φιλίππου δυνατοῦ καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων. ἡ δὲ δευτέρα ἔννοια, ἥς ἡ ἀρχὴ (3)· 'ἔπειθ' οἷς πρότερον ἠϋξήθη, φενακίζων αἰετίνας καὶ μεγάλα ἐπαγγεῖλάμενος εὐεργετήσιν' μέχρι τοῦ (4) 'ἅπαντας ὑφορᾶσθαι καὶ διαβεβλήσθαι πρὸς αὐτόν', μᾶλλον μὲν ἔχει τὴν ἀποδείξιν τῆς καθαιρέσεως τοῦ δυνατοῦ τοῦ Μακεδόνα, συνθεωρεῖται δὲ καὶ τὸ δυνατόν τῶν Ἀθηναίων. ἡ δὲ τρίτη ἔννοια (5) 'ἔτι τοίνυν (οὔτε γὰρ σμικρόν) οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν σατράπαι' τοῖν δυοῖν ἐστὶν ἀποδεικτική, πλεον μὲν ἔχουσα τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦ δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων, συνθεωρουμένη δὲ καὶ τὴν τοῦ Φιλίππου καθαιρέσιν. ἡ δὲ τετάρτη ἔννοια (7) 'πρὸς τοίνυν τούτοις τηλικούτοις οὔσιν οὐκ ἔρῳ μὲν' εἴληπται καὶ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ ἀδίκου πρὸς τὴν αὐτὴν κατασκευὴν τῆς καθαιρέσεως Φιλίππου καὶ συστάσεως τῆς τῶν Ἀθηναίων ῥώμης. ἡ δὲ πέμπτη ἔννοια (8) 'καὶ πολλάκις εὐρίσκω λογιζόμενος' μονομερῶς καθαιρετική τοῦ δυνατοῦ Φιλίππου, ἡ περὶ τῆς οἰκείας ἀρχῆς αὐτοῦ, ὑπὲρ ἧς τὸ θεώρημα ἡμῖν εἴρηται ἐν τῷ δευτέρῳ· δι' ἣν αἰτίαν εἴρηκεν αὐτὴν 'ἐν μὲν προσθήκης μέρει ῥοπήν ἔχειν, αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἀσθενῆ'· τοῦτο γὰρ τεκμήριον τῆς ἀσθενείας αὐτῆς ἐστίν, αὐτὸ τὸ μετὰ πολλῶν μὲν, κατὰ μόνας δὲ μὴ τολμᾶν στρατεῦεσθαι.

11.1. (50) πρὸς τοῦτο ἀντέπεσεν ἀπὸ τῆς ἐργασίας αὐτῷ 'ἀλλ' εἰκός χαίροντας Μακεδόνας τοῖς γινομένοις προθύμως συμπράττειν Φιλίππῳ'. τοῦτο δὲ ἔλυσεν εἰπὼν (9)· 'μὴ γὰρ οἶσθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς χαίρειν τόν τε Φίλιππόν τε καὶ τοὺς ἀρχομένους'. ἔκτη (10) ἡ περὶ τῶν

ἡγεμόνων τῶν ξένων, καὶ αὐτὴ καθαιρετικὴ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου. εἴτα ἐπειδὴ περ
 παράδοξον ἔννοιαν εἶπε καὶ διὰ τοῦτο σχεδὸν ἀπίθανον ἐν τῷ περὶ τῶν ξένων λόγῳ, ὅτι τὰ
 μάλιστα σκορακίζονται (cf. 11), αὐτὸς ἑαυτοῦ ἐλάβετο καὶ ἡσθετο τῆς παραδόξου ἔννοιᾱς.
 ἔλυσεν γοῦν εὐθέως εἰπὼν (12)· ‘καὶ τούτοις οὐδ’ ἂν εἷς εὖ φρονῶν ἀπιστήσῃε’, καὶ ἐπάγει διὰ
 τῶν ἐξῆς τὴν αἰτίαν. πρὸς ταῦτα τοίνυν ἅπαντα τὰ προειρημένα περὶ τοῦ δυνατοῦ ἀνθυποφορὰ
 τις ἀντέπεσε (13) ‘πῶς οὖν, εἴπερ ἐστὶ τὰ τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολὺν χρόνον αὐτῷ
 παραμένουσιν;’ ἐκ γὰρ τῶν εἰρημένων ἀπάντων πρὸς καθαίρεσιν ἠθροίσθη τις αὐτῷ δόξα
 ἀπιθανότητος, ὅτι, εἰ ταῦτα ἦν ἀληθῆ, πάντως ἂν ἀπέστησαν. αὐτὸς δὲ καὶ ταύτην ἔλυσεν
 εἰπὼν ὅτι (13) ‘τὸ κατορθοῦν αὐτὸν ἐπισκοτεῖ πᾶσι τοῖς τοιούτοις’. ἀλλ’ ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὸ
 δυνατόν ἀντέπεσεν. Ἐπειδὴ γὰρ πάντα τὰ μέρη τῆς δυνάμεως καθεῖλεν, ἐλείπετο δὲ τὸ ἀπὸ τῆς
 τύχης, ἐξ ἀντιθέσεως <τοῦτ’> ἔλαβεν (15)· ‘εἰ δέ τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον
 ὁρῶν εὐτυχοῦντα φοβερὸν εἶναι νομίζει καὶ δυσπολέμητον’. πρὸς δὲ τοῦτο καὶ διὰ τοῦτο
 ἐγύμνασε καὶ οὐ καθεῖλεν, ἐπειδὴ πλεῖστα αὐτῷ συμβάλλεται· προκατασκευὴν γὰρ τοῦ
 δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων ἔχει. καὶ ἡ κατασκευὴ δὲ τῆς ἀντιθέσεως οὐκ ἔστιν αὐξητικὴ τοῦ
 δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου, ἀλλ’ αὐτῆς τῆς δυνάμεως τῆς τύχης ἐστὶν αὐξητικὴ καὶ τῆς παρὰ τοῦ
 δαιμονίου ροπῆς. διὰ τοῦτο δὲ τὴν τύχην ἠύξησε καὶ τὴν παρ’ ἐκείνης ροπήν, ἵνα μᾶλλον τὸ
 τῶν Ἀθηναίων δυνατόν αὕξησιν λάβῃ· ὅσω γὰρ ἂν αὕξηθῃ τὰ τῆς τύχης καὶ ὅσω ἂν ἀποδειχθῇ
 μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἡ τύχη, τοσούτῳ μᾶλλον καὶ τὸ τῶν Ἀθηναίων δυνατόν ἰσχυρότερον
 φανεῖται. πρὸς τοῦτον οὖν τὸν περὶ τῆς τύχης λόγον, <ἐν ᾧ> ἀποδείκνυται ὅτι ἡ Ἀθηναίων
 πόλις εὐτυχεστέρα, ἀντέπεσεν ἀνθυποφορὰ (17) ‘τί ποτ’ οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ
 πλείω κατῴρωθωσεν ἡμῶν;’ ταύτην ἔλυσεν τῷ συμφέροντι, τῆς ῥαθυμίας κατηγορῶν καὶ τῆς
 δεινῆς ἀργίας καὶ ἐκλύσεως, ἣν ἐπιδείκνυνται ἐν τοῖς πράγμασι μέλλοντες καὶ καθήμενοι καὶ
 ψηφίζόμενοι καὶ πυνθανόμενοι. εἴτα ἐτρέψατο ἐπὶ τὸ αἰσχροὺς καὶ τὸ ἄδοξον, μέρη τοῦ
 συμφέροντος, εἰ δὲ βούλει τοῦ ἀσυμφόρου (17)· ‘καίτοι τί γένοιτ’ ἂν νεώτερον ἢ Μακεδῶν
 ἀνὴρ καταφρονῶν Ἀθηναίων καὶ τολμῶν ἐπιστολὰς πέμπειν τοιαύτας οἷας ἠκούσατε μικρῷ
 πρότερον;’ εἴτα ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ δυνατόν, πάλιν <τιθεῖς> τὴν πρώτην λύσιν τῆς
 ἀνθυποφορᾶς, καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι δι’ ἣν ἐκεῖνος μὲν κατορθοῖ, ἡ πόλις δὲ οὐδαμῶς καὶ
 τόπον ποιεῖται κατὰ τῶν ρητόρων, ἐνδεικνύμενος ὅτι διὰ τούτους ἐκεῖνος κατορθοῖ, ἡ πόλις δὲ
 οὐδὲν τῶν ἐκείνου πραγμάτων στασιάζειν παρασκευάζει. εἴτα πληρώσας τὰς λύσεις τῆς
 ἀνθυποφορᾶς, ἃς εἵληφεν ἐκ τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ δυνατοῦ, καὶ εὐλαβηθεὶς μὴ πάλιν ἐπὶ
 τὴν εἰρήνην δράμωσιν Ἀθηναῖοι καὶ πρεσβείαις πειράσωνται διαλυθεῖν τὰ παρακεκινημένα,
 ὑπετέμετο καὶ ταύτην τὴν ἔννοιαν εἰπὼν (20)· ‘ὦν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρὴ λαβόντας ἔννοιαν,
 καὶ λογισαμένους ὅτι οὐδὲ ἐφ’ ἡμῖν ἐστὶ τὸ φάσκειν ἄγειν εἰρήνην· ἤδη γὰρ ἐκεῖνος καὶ
 προσηγόρευκεν ὁ Φίλιππος τὸν πόλεμον καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχε’. ταῦτα γὰρ ἐστὶν
 ἀπομαχομένου πρὸς ἐκείνην τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἴσως οὐδέπω λέλυται ἡ εἰρήνη καὶ δυνατόν ἐστι
 διαλυθεῖν τὰς ὑποψίας ταύτας. ἐπήγαγε δὲ ἐπὶ τὸ δυνατόν εἰπὼν (20)· ‘μηδενὸς μὲν φεῖδεσθαι
 μήτε τῶν δημοσίων μήτε τῶν ιδίων’.

11.1. (100) εἴτα ἐτέραν ἐπὶ τούτοις ἐπιλογικὴν ὑπόνοιαν ἀνήρηκεν ‘ἀλλὰ δυνησόμεθα διὰ τῶν ξένων
 αὐτὸν ἀμύνεσθαι’. ταύτην μὴ θεὶς ἔλυσεν εἰπὼν (21)· ‘μὴ γὰρ ὑπολάβῃ τις ὑμῶν, δι’ ὧν ἐγένετο
 τὰ πράγματα χεῖρω τῆς πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀναλήψεσθαι’, καὶ ἕτερον ἐν ᾧ καὶ τὴν
 ἀντίθεσιν ἐπεσημήνατο (21) ‘μηδὲ νομίσητε, ἀθυμούντων ὑμῶν ὥσπερ πρότερον, ἐτέρους ὑπὲρ
 τῶν ὑμετέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως’. τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἐνδεικτικὸν τῆς ἀντιθέσεως ὅτι ‘ἀλλὰ
 δυνησόμεθα διὰ τῶν ξένων ἀδικοῦντα αὐτὸν κωλύσαι’, ἣν ἐκ προλήψεως ἔλυσεν, καὶ
 ἐπισημαινόμενος πάλιν οὐδὲν ἥττον λύει, καὶ συνάπτει τοὺς ἐπιλόγους (cf. 21 sq.) ἀπὸ τοῦ
 αἰσχροῦ ἐπιχειρῶν, ἀπὸ τῆς τῶν προγόνων κρίσεως, ἀπὸ τῆς τοῦ πολέμου κρίσεως, ἀπὸ τῆς

ποιότητα τῆς πόλεως, ἀπὸ τοῦ μεγέθους τῶν ἔργων καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν προγονικῶν, ἅπερ ἂν εἴη τοῦ ἐνδόξου. καὶ ταῦτα μὲν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος εἰς τὸν ἐπίλογον· ὁ γὰρ τοῦ αἰσχροῦ καὶ τοῦ ἐνδόξου καὶ τοῦ πρέποντος τόπος καὶ τοῦ καλοῦ ἴδιος ἂν εἴη τοῦ συμφέροντος. εἴτα ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ πάλιν ἐπιλογίζεται (23) ‘χρῆναι πάντας παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τὸν πόλεμον, παρακαλεῖν δὲ τοὺς Ἕλληνας μὴ λόγοις, ἀλλ’ ἔργοις’. εἴτ’ ἐπειδήπερ ἀντέπεσεν ‘ἀλλὰ πολλάκις παρακαλέσαντες οὐκ ἐπέισαμεν’, ἔλυσεν καὶ τοῦτο εἰπὼν αὐτοὺς αἰτίους εἶναι, πρεσβευομένους μὲν καὶ τηνάλλως λέγοντας, δεικνύντας δὲ πράξεως μηδὲν ἔργον· εἰσθῆναι δὲ ἅπαντας τοῖς ἔργοις μᾶλλον ἢ τοῖς λόγοις προσέχειν καὶ μάλιστα τῶν ἐξηπατηκότων λόγοις πολλάκις. gTBcFjFi <ὅτι μὲν>] μεστὸν παραμυθίας τὸ προοίμιον.

11.2 Υ πασιν ὑμῖν] καλῶς τὸ ‘ὑμῖν’, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ‘ἐμοὶ γὰρ καὶ πάλοι φανερόν ἦν’.

11.3 Υ <ἐπειδὴ>] κατασκευὴ τῆς προτάσεως.

11.4 Υ Φαρσαλίοις Ἄλον παρέδωκε] Ἄλος καὶ Φάρσαλος δύο πόλεις Θετταλικαί.

11.5 αὐται πρὸς ἑαυτὰς ἐστασίαζον, καὶ οἱ μὲν Ἄλιοι φίλοι ὑπῆρχον τοῖς Ἀθηναίοις, οἱ δὲ Φαρσάλιοι τῷ Φιλίππῳ. χειρωσάμενος δὲ τοὺς Ἀλίους Φίλιππος παρέδωκε τοῖς Φαρσαλίοις τοῖς φίλοις αὐτοῦ. ἰστέον δὲ ὅτι βουλόμενος εἰπεῖν ὁ ῥήτωρ ἅπερ ἡδίκησεν αὐτοὺς ὁ Φίλιππος μετὰ τὴν εἰρήνην, οὐ κατὰ τάξιν κέχρηται, ἀλλ’ ἀδιαφόρως πρῶτον γὰρ ἐγένετο τὸ κατὰ Θράκην, εἴτα τὰ περὶ Ἄλου καὶ Φαρσάλου καὶ ὕστερον τὸ περὶ Φωκέας. Υ αἰτίας οὐκ οὔσας] οἷον περὶ Διοπείθους, λέγων ὅτι ἀδικεῖ τὴν εἰρήνην πολεμῶν, καὶ περὶ Φωκέων, ὅτι ἱερόσυλοί εἰσι, καὶ περὶ Ἀλίων, ὅτι τοὺς Φαρσαλίους ἀδικοῦσι.

11.6 Υ τῷ μὲν ἔργῳ πάλοι πολεμεῖ] συμπέρασμα τοῦ προοιμίου.

11.7 εὐθὺς δὲ ἀπ’ αὐτοῦ εἰσβολὴ τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου. Υ ὀρρωδεῖν] τὸ φοβεῖσθαι· εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ὀρροῦ καὶ τοῦ δέους· ὀρρὸς δὲ λέγεται ἡ πυγὴ τῶν ὀρνίθων· ὅθεν καὶ ὀρροπύγιον.

11 8a ἐπειδὴ οὖν συμβαίνει ταῖς ὀρνισιν ἐν τῷ φοβεῖσθαι ἀποπατεῖν καὶ τὸν ὀρρὸν ἀπὸ τοῦ δέους ἐπείγεσθαι πρὸς τὸ ἀφοδεῦσαι, διὰ τοῦτο εἴρηται τὸ φοβεῖσθαι ὀρρωδεῖν. Υνρ λέγεται δὲ καὶ ἄρρωδεῖν.

11 8b Υ τοὺς θεοὺς] οὐκ ἔχων δεῖξαι δύναμιν ὑπάρχουσαν ἐπὶ τοὺς θεοὺς καταφεύγει, λέγων αὐτοὺς συμμαχεῖν Ἀθηναίοις διὰ τὸ μισεῖν Φίλιππον.

11.9 εἴτα ἐπειδὴ ἄδηλον ἦν εἰ ἐμίσουν αὐτόν, ἐπήγαγε τὴν ἐπιορκίαν, κατασκευάζων ἐκ τούτων ὡς τοῖς τοιούτοις πολέμιοι ἀεὶ καθεστᾶσιν οἱ θεοί. Υ ἀπὸ τῶν Περινηθίων] Πέρινθος πόλις Θράκης, ἣτις νῦν καλεῖται Ἡράκλεια, οὐ πολὺ ἀπέχουσα τοῦ Βυζαντίου· διὸ εὐθὺς συνῆψε τούτοις τὸ Βυζάντιον.

11.10 Υ ὑποπτεύεται] ἐπειδὴ ἐδόκουν τέως εἶναι φίλοι οἱ Θηβαῖοι, ὑποψίαν ἐπ’ αὐτῶν εἶπεν· ἡ δὲ ὑποψία πόλεμον πάλιν ὠδίνει κατὰ γνώμην.

11.11 Υ Νίκαιαν] ἰστέον ὅτι πολὺ ἀφέστηκε τῶν Θηβαίων αὕτη· ἐν γὰρ ταῖς Πύλαις κεῖται.

11.12 καλεῖ δὲ αὐτὴν Θηβαίων, ἐπειδὴ ἄποικος ἦν αὐτῶν. Υ <κατέχων>] ὡς ἐπὶ τυράννου ἢ λέξις.

11.13 Υ <ὧν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] ἐπίλογος.

11.14 Pr ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ <Τιρίστασιν>] τιρίστασιν οἶμαι τὴν περίστασιν λέγει.

12.1 F 2 ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ Ὁ περὶ συντάξεως λόγος οὐκ ἔχει μὲν προφανῆ τὸν χρόνον, εἰκάσειε δ’ ἂν τις αὐτὸν εἰρήσθαι πρὸ τῶν Φιλιππικῶν, ἀφεστηκότων μὲν ἤδη τῶν συμμάχων, Ῥοδίων δὲ ὀλιγαρχουμένων.

13.1 ὥστε, ὅσοι συντάττουσιν αὐτόν τοῖς Φιλιππικοῖς, ἡγνοήκασιν παντελῶς ὅτι τῶν Φιλιππικῶν ἐστὶ προγενέστερος. ἔοικε δὲ τις Εὐβούλου νενικηκέναι γνώμη τὰ στρατιωτικὰ θεωρικὰ

γενέσθαι. μεθ' ἣν ἐπιχειροτονίαν οὐκέτι μὲν ἀντιλέγειν δύναται τῷ λαμβάνειν, συντρέχων δὲ ταῖς διανομαῖς εἰσηγεῖται δεῖν ἐκκλησίαν γενέσθαι καὶ ἐν ἐκείνῃ κυρῶσαι ἅπερ ἀξιοὶ καὶ αὐτός. ἀξιοὶ δὲ προστεθῆναι τῷ λαμβάνειν τάξιν τοῦ πράττειν τινὰ τὰ δέοντα. οὐκ ἔστι δὲ ἡ περὶ τούτου προκειμένη συμβουλή νῦν ἐντελής, ἀλλ' εἰσήγησις μόνη καὶ προτροπὴ τισιν ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ τὴν τούτων τάξιν κυρῶσουσιν. ἀξιοὶ δὲ καὶ τοὺς καιροὺς διαταχθῆναι, τὸν τε τοῦ πολέμου καὶ τὸν τῆς εἰρήνης· καὶ τὰ κεφάλαια δὲ περὶ ὧν αὐτοὺς δεῖ βουλευσασθαι προτίθησι νῦν καὶ προαναφωνεῖ. τὸ δὲ σύμπαν ἐστὶν ὥστε διὰ παντὸς μὲν λαμβάνειν αὐτούς, λαμβάνοντας δέ, ὡς ἔφη, μηδενὸς τῶν πρακτέων ἀμελεῖν μηδὲ ῥαθυμεῖν ὅτου καιρὸς εἴη. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔσχεν ἀντειπεῖν κρατούσῃ [λοιπὸν] Εὐβούλου τῇ γνώμῃ περὶ τοῦ λαμβάνειν, ἦλθε λοιπὸν ἐφ' ἑτέραν ὁδὸν δι' ἣς προστίθησι καὶ αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, τὸ δεῖν πράττειν δι' αὐτῆς εἰσηγούμενος. καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, οὔτε δὲ <περὶ> πολέμου πρόκειται συμβουλή τις οὔτε <περὶ> τοῦ δεῖν ἄγειν εἰρήνην ἢ σκέψις πάνυ, ἀλλ' ἔστιν, ὡς ἔφη, εἰσήγησις ἀξιοῦντος προστιθέναι τῇ κεκρατηκυῖᾳ γνώμῃ περὶ τοῦ λαμβάνειν τὸ πράττειν τὰ δέοντα, χρωμένους ἀφορμῇ ταύτῃ. παρὰ τῶν τῆς πόλεως Εὐβούλου μικρὰ δεδωκότος καὶ πρὸς χρόνον ῥητὸν τῶν πανηγύρεων, οὗτος καὶ διὰ παντὸς δίδωσι καὶ πλείονα, εἰ μόνον ἐθέλοιεν διὰ τοῦτο λαμβάνειν, ἵνα καὶ τὰ δέοντα πράττοιεν. Τὸ δὲ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ λόγου, εἰ μὲν ἐντελῇ τὴν ἐργασίαν εἶχε τοῦ πῶς χρῆ λαμβάνειν πεζοὺς καὶ ἵππεας καὶ τριηρίτας καὶ πότε καὶ πῶς δεῖ συντετάχθαι, ἀπεφάνητο ἂν τις εἰκότως θαρρῶν εἶναι τὸ δυνατόν· ἐπεὶ δὲ οὐ περὶ τούτων νῦν ὁ λόγος ἐστίν, ἀλλ' ἀπλῇ τις εἰσήγησις περὶ τοῦ καταδέξασθαι λόγον περὶ τούτων καὶ προθεῖναι τὴν γνώμην τῷ συμβουλευόντι, εἰκότως ἂν τις ἀποφάνηται τοῦ συμφέροντος εἶναι. ὅθεν δὴ τὸ συμφέρον ἀποφαντικῶς φαμέν τὸν λόγον ἔχειν κατὰ τὸ πρῶτον κεφάλαιον, εἰσηγούμενου τοῦ ῥήτορος συμφέρον εἶναι περὶ τῆς παρασκευῆς βουλευέσθαι, ὡς περιεκτικὸν μὲν εἶναι τὸ συμφέρον, περιεχόμενον δὲ τὸ δυνατόν· πάντες γὰρ οἱ περὶ τοῦ δυνατοῦ λόγοι καὶ πᾶσαι δὲ αἱ ἀποδείξεις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἔχουσι τὰς κατασκευάς. Ἀρκτέον δὲ λέγειν ἄνωθεν. τὸ τοῖνυν προοίμιον ἐρρητόρευται αὐτῷ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν καὶ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ στρατιωτῶν· καὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις προστιθέμενος θατέρῳ μέρει προσποιεῖται μηδετέρῳ συναγορεύειν, ἀλλ' αἰεὶ τὸ μέσον ζητεῖν, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον· εἰ γὰρ μήτε τοῖσδε μήτε ἐκείνοις συναγορεύειν ἐπαγγέλλεται, δῆλον ὅτι τοῦ κοινῇ λυσιτελοῦντος εἵνεκα παρεληλυθῶς ἐπὶ τὸ βῆμα φανήσεται. ὅθεν δὴ καὶ τοῖς ἀποτρέπουσι προστίθεται, οὐχ ἀπλῶς δὲ προστίθεται, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἀποδεικνύναι τοῦτο λυσιτελοῦν τῇ πόλει καὶ χρήσιμον. ὅσοι μὲν γὰρ θατέρῳ μέρει συνίστανται, αὐτοῦ τοῦ μέρους τὸ λυσιτελεῖς μόνον ζητοῦντες, οὗτοι παντελῶς δοκοῦσιν ἀμελεῖν τοῦ κοινῇ συμφέροντος εἰρημένου, ὅπερ κὰν τούτῳ καὶ ἐν ἐκείνοις διαπραττόμενος φαίνεται. τοιοῦτόν ἐστι τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῦ κατ' Αἰσχίνου ἐν τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας λόγῳ (19, 111—113), ὅτι βουλευομένης τῆς πόλεως περὶ τοῦ πότερον δεῖ Φίλιππον Ἀμφικτύονα ἐγγράφειν ἢ μή, ὁ μὲν Αἰσχίνης οὐδὲν τῶν συμφερόντων οὐδὲ τῶν βλαπτόντων τὴν πόλιν σκοπούμενος οὕτω συνηγόρει τῷ Μακεδόνι, δηλονότι ἐγκωμιάζων ἢ καὶ φοβῶν τοὺς ἀκούοντας ἢ τὸ δίκαιον προτείνων, ὅτι ἄτοπον τῶν ἄλλων ἄξιον αὐτὸν νομιζόντων ἡμᾶς μόνους ἀνθίστασθαι.

13.1. (50) ὁ δὲ Δημοσθένης εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν καθεὶς τοῦ μὲν εἰπεῖν τι περὶ Φιλίππου καλὸν ἢ αἰσχρὸν ἢ τι τοιοῦτον οἷον Αἰσχίνης παντελῶς ἀπέχεται, αὐτὸ δὲ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον σκοπούμενος ἀπέδειξεν ὡς ἀλυσιτελεῖς ἐναντιοῦσθαι τῇ τῶν Ἑλλήνων γνώμῃ. εἰ μὲν οὖν κἀνταῦθα τὰς γνώμας τὰς τῶν ἀπόρων ἀποδεξάμενος ἐποιεῖτο τὸν λόγον, εἰκότως ἂν τις αὐτὸν ἔφη τῆς ἐκείνων μερίδος ἀκριβῶς εἶναι. ἐπειδὴ δὲ τὸ μὲν κατ' ἐκείνους σιωπᾶ, φησὶ δὲ συμφέρειν τῇ πόλει τὸ τοὺς λαμβάνοντας καὶ ποιεῖν τι τῶν δεόντων, εἰκότως ἂν δοκοίη τοῦ

μὲν χαρίζεσθαι τοῖς διανεμομένοις καθεστηκέναι πόρρω, τοῦ δὲ τῇ πόλει λυσιτελοῦντος ἀντέχεσθαι. καὶ ταῦτα λέγων τοῖς ἀπόροις οὐ ταῦτ' ἀλέγειν δοκεῖ· οἱ μὲν γὰρ ὡς ἴδιον συμφέρον ἢ βλάβος ἐγύμναζον, ὁ δὲ τὸ κατ' ἐκείνους παρεῖς τὸ τῇ πόλει συμφέρον εἰσηγεῖσθαι κατεπαγγέλλεται. εἰδὼς δὲ ἑαυτῷ τὸν λόγον ἐπικίνδυνον ὄντα καὶ σφαλερὸν τῷ τοῦς ἀκούοντας μὴ ῥαδίως παραδέχεσθαι ταύτην τὴν γνώμην, ἠθικῶς εἰσηγεῖται, ἀξιῶν ἐκκλησίαν ἀποδοῦναι περὶ τούτου, ἵνα καὶ λέγῃ καὶ λέγων δοκῇ μὴ λέγειν· ἥ μὲν γὰρ οὐκ ἀποφαίνεται, πόρρω καθέστηκεν τοῦ προσκρούειν· ἥ δὲ οὐ σεσίγηκε, ταύτη παρήνευσεν. Ἀπαλλαγείς δὲ τοῦ προοιμίου τὸν σκοπὸν ἀθρόως εἶπε, τῆς εἰσηγήσεως ἐντεῦθεν ἀρξάμενος (3)· 'ἐγὼ δὲ φημι δεῖν (καὶ μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν)', καὶ ἔστι τοῦτο τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου ἐπιβολή. εἴτα ἀντέπεσεν εὐθύς τῇ ἐπιβολῇ 'καὶ τίνας ἔνεκα βουλευσόμεθα περὶ παρασκευῆς πολέμου καὶ συντάξεως; ἵν' οὖν τὸ λυποῦν διαλύσῃ, ἀπέδωκε τὴν αἰτίαν εὐθύς εἰπὼν (3)· 'ἵνα, ὦ Ἀθηναῖοι, τῶν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δι' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ μὴ τὸν δεῖνα πυνθάνησθε τί πράττει' ἀντὶ τοῦ ἵνα στρατευόμενοι τῶν ἀγαθῶν μεταλαμβάνητε. καὶ αἱ κατασκευαὶ μὲν ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ· οὐ μὴν τὸ δυνατόν ἐστι κεφάλαιον, ἀλλ' ἔστι τὸ συμφέρον, ὡς ἔφαμεν. ὅτι γὰρ χρή περὶ τοῦ δυνατοῦ βουλευσασθαι, τοῦτο αὐτοῖς ὑποτίθεται, ὡς τὴν μὲν παροῦσαν ὑποθήκην τοῦ συμφέροντος εἶναι, τὸ δὲ γενησόμενον περὶ τούτων ὧν κρίνουςι τοῦ δυνατοῦ. εἴτα ὑπόνοιαν εὐθύς ἄλλην ἀναιρεῖ ὅτι 'ἀλλ' ἀρκέσει τῶν ξένων ἡ δύναμις'. ἐπαγαγὼν πρὸς αὐτὴν τηλαυγῶς (4)· 'στρατεύεσθαι δὲ ἑαυτοὺς καὶ μηδενὶ τούτου παραχωρεῖν', καὶ ἕτερον, ὅτι δεῖ (5) 'τὴν δύναμιν τῆς πόλεως οἰκείαν εἶναι κατεσκευασμένην'. καὶ τὴν αἰτίαν εὐθύς προστίθησι δι' ἣν ἀναγκαῖον εἶναι τῆς πόλεως τὴν δύναμιν (5)· 'ἵνα εὐπορήτε' φησὶ 'καὶ τὰ δέοντα ποιήτε'. εἴτα καταλέγει τὰ συμφέροντα, ὅσα συμβήσεται στρατευσόμενων αὐτῶν. εἴτα πάλιν διαιρεῖ δίχα τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ δεῖν αὐτοὺς στρατεύεσθαι, πρῶτον μὲν εἰς τοὺς ξένους καὶ τοὺς στρατηγούς, ἵνα μὴ κακῶς ποιῶσι τοὺς συμμάχους μηδὲ αὐτοὶ παρ' ὑμῖν κρίνονται, εἰς ἕτερον δέ, ἵνα τῶν Ἑλλήνων ἄρχητε, φησὶν· οὐ γὰρ οἶόν τε εἶναι τῆς μὲν ἡγεμονίας ἀντιποιεῖσθαι, μηδαμῶς δὲ δύναμιν οἰκείαν ἐκπέμπειν. εἴθ' ἵνα δείξῃ ὅτι πολλὰ ἄτοπα παρὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν συμβαίνει, τὰς συμφορὰς καταριθμεῖται (8) τῶν ἐπὶ τῆς Ἀσίας Ἑλλήνων, Μυτιληναίων <καὶ> Ῥοδίων, ὧν ἀναγκαῖον φησιν αὐτοὺς προεστάναι. εἴτα ἐπειδήπερ ἐμνημόνευσε Ῥοδίων, ἔλαβεν ἀντιπίπτον ἐκ τῆς ἐργασίας (8) 'ἀλλ' ἐχθροὶ γε ἡμῖν Ῥόδιοι, φαίη τις ἄν'. εἰ μὲν οὖν πρὸς ὅλον τὸ κεφάλαιον ἢ πρὸς τὸ πλεῖστον μέρος οὕτως ἀνθυπήγαγεν· 'ἀλλ' οὐδὲν ἡμῖν προσῆκε προΐστασθαι τῶν ἐπὶ τῆς Ἀσίας Ἑλλήνων· λελυπήκασι γὰρ ἡμᾶς ἀποστάντες', ἀντίθεσις ἂν ἦν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος πρὸς ἅπαν ἀνθισταμένη τὸ κεφάλαιον· ἐπειδὴ δὲ ἰδικῶς περὶ Ῥοδίων εἴρηται, ἀντιπίπτον αὐτὸ χρή νομίζειν εἶναι.

13.1. (100) σκοπὸς δὲ αὐτῷ καὶ τοὺς Ῥοδίους ἐλευθερῶσαι. διόπερ προαναφωνεῖ καὶ προδιοικεῖται τὸν λόγον. ὅτι δ' οὖν οὐκ ἔστιν ἀντίθεσις, δῆλον αὐτίκα. οὐδὲ ἐπέμεινε τῇ λύσει, ἀναδραμὼν εὐθύς πάλιν ἐπὶ τὸν περὶ συντάξεως λόγον. δοκοῦσι δὲ μάλιστα ὑπὸ Ῥοδίων ἡδικῆσθαι ἰσχυσάντων τε κατὰ θάλατταν καὶ πεισάντων τοὺς ἄλλους ἀποστήναι συμμάχους. Μετὰ ταῦτα ἐπήγαγεν ὅτι (9) διεiléχθη καὶ περὶ τούτων πολλάκις, πρὸς ὅπερ ἔοικεν ἀντιπεσεῖν ὑπόνοιά τις αὐτῷ τοῦ ἀσυμφόρου ὅτι 'οὐ λυσιτελεῖ γὰρ ἡ συμβούλευσις καὶ διὰ τοῦτο οὐ πειθόμεθα'. ὅθεν καὶ ἐπήνεγκε δυσχεραίνων (10) 'ὃ δὴ μοι πάντων πλείστην ἀθυμίαν παρέσχευ, ἅπαντ' ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποτρέπομαι, ὅτι πολλῶν καὶ μεγάλων καὶ καλῶν ὄντων ὧν συμβουλεύω, τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὸς οὐδεὶς μέμνηται, τοῖν δυοῖν δ' ὀβολοῖν πάντες, αἰνιττόμενος ὅτι πρὸς τὴν αὐτοῦ βουλὴν δυσχεραίνουσι, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐθέλουσι μεμνησθαι, λαμβάνειν μὲν ἐσπουδακότας, πράττειν δέ τι τῶν ἀναγκαίων οὐ προαιρουμένους. εἴτα συγκρίνει τὴν ἑαυτοῦ συμβουλὴν ὡς ἐν συμφέροντι κεφαλαίῳ πρὸς τὸ ἀπὸ τῶν διαδόσεων καὶ διανομῶν κέρδος, ὁμοῦ μὲν κάλλος ἀμύθητον προστιθεὶς τῷ λόγῳ, ὁμοῦ δὲ αὔξων ἐκ τῆς συγκρίσεως τὴν

εἰσήγησιν. πάρεστι δὲ οὐδὲν ἦττον ἐκ τῶν λεγομένων ἀθρῆσαι, ὅτι πρὸς ἀντιπίπτοντα ἀπήντηκε τὸν λόγον, ὅτι ἄρκεσει τὸ λαμβάνειν μόνον· σὺ δὲ ἐργώδη καὶ ἀσύμφορα συμβουλευεῖς. μετὰ ταῦτ' ἄλλην ὑπόνοιαν ἀνήρηκε τοιαύτην· ἄλλ' ὅταν ἀνάγκη γένηται καὶ χρεῖα τούτων, τότε περὶ παρασκευῆς βουλευσόμεθα. ταύτην οὐκ ἔθηκε μὲν, ἔλυσε δὲ ἐπενεγκῶν (11)· ἂν μὲν ὑμεῖς νῦν πεισθῇτε τούτων καιρὸν εἶναι, ὅταν αὐτῶν εἰς χρεῖαν ἔλθῃτε, ἔτοιμα ὑπάρξει· ἂν δ' ἀκαιρίαν ἡγησάμενοι παρίδῃτε, ὅταν δέῃ χρῆσθαι, τότε ἀναγκασθήσεσθε παρασκευάζεσθαι. Ἄχρι μὲν δὴ τούτου πεπλήρωται αὐτῷ τὸ κεφάλαιον τῆς εἰσηγήσεως, ὃ διὰ τοῦ συμφέροντος συμπεραίνεται. εἰσβάλλει δὲ λοιπὸν εἰς τὸ δίκαιον, σύγκρισιν ἔχον (cf. 12) τῶν ἑαυτοῦ πολιτευμάτων καὶ τῶν ἀντιτεταγμένων καὶ ἀντιπολιτευομένων αὐτῷ ὡς ἐν παρεκβάσει, βουλόμενος δι' αὐτῆς συστήσαι ὅτι ἄριστα συμβεβούλευκε. καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ κατὰ Μειδίου λόγῳ, βουλόμενος αὐξῆσαι τὴν κατηγορίαν ταῖς κατὰ Μειδίου διαβολαῖς, πλείονας ἀνήλωκε λόγους ἐν τῇ παρεκβάσει ἢ τοῖς ἀγωνιστικοῖς. οὕτως δὲ κἀνταῦθα, βουλόμενος συστήσαι τὴν εἰσηγήσιν, διαβάλλει τὰς τῶν ἄλλων ῥητόρων πολιτείας ὡς πονηράς. καὶ δίχα διαιρεῖ τὸν περὶ ἐκείνων λόγον, εἰς ἓν μὲν ὅτι περὶ μικρὰ καὶ φαῦλα διατελοῦσι σπουδάζοντες, εἰς ἕτερον δὲ ὅτι πεπεῖκας τὴν πόλιν νομίζειν ἐν τοῖς δικαστηρίοις τὴν σωτηρίαν τῆς δημοκρατίας εἶναι. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τοῖς εὐπόροις ἐπιβουλευόντες καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεύεσθαι παρασκευάζοντες. τούτων δὲ ἀπάντων κατηγορήσας ὡς κακῶς πολιτευομένων συνίστησι τὴν ἑαυτοῦ πολιτείαν, καὶ περὶ οἷα καὶ τίνα ἐσπούδακεν αὐτός (cf. 13), ὅτι περὶ μεγάλων ἀκούειν συνεθίζει τὸν δῆμον, συνιστὰς διὰ τούτων ὅτι μόνος καὶ μάλιστα πολιτευόμενος αὐτὸς τυγχάνει, τάχα πρὸς τὸν Εὐβουλον διὰ τούτων ἀποτεινόμενος καὶ τὴν ἑαυτοῦ πολιτείαν πρὸς τὴν ἐκείνου συγκρίνων καὶ δεικνὺς πολλῷ τῷ μέσῳ διαφέρουσαν τὴν ἑαυτοῦ· καὶ οὐ πρὸς τὸν Εὐβουλον μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντας ὅσοι τὴν αὐτὴν ἐκείνῃ πολιτείαν ἀνῆρηνται. εἴτα καὶ τὴν αἰτίαν προστίθησι δι' ἣν ἐκεῖνοι μὲν τοῦτον τὸν τρόπον, αὐτὸς δὲ οὐ τὸν αὐτὸν πολιτεύεται.

13.1. (150) ταῦτα δὲ ἂν εἴη σύστασις ποιότητος, ἢ θεωρεῖται περὶ τὸ δίκαιον. διὸ προσποιεῖται ταῦτα [καὶ] λέγειν χαλεπαίνων καὶ ἀχθόμενος ὅτι νενίκηκεν ἀλυσιτελὲς Εὐβούλου γνώμη, διδοῦσα τὰ κοινὰ τῷ δήμῳ σχολάζοντι καὶ εἰς ῥαθυμίαν ἐκκαλουμένη μᾶλλον. Ὅθεν καὶ ἡ ἀντεξέτασις ἑτέρα γίνεται τῆς τῶν προγόνων πολιτείας (21 sqq.), ἣν διώκουν ἄνδρες ἀγαθοὶ οἷος αὐτός, καὶ τῆς νυνὶ καθεστηκυίας, εἰς οἷα οἱ δημαγωγοῦντες ἐπὶ τοῦ παρόντος προήχασιν τὴν πόλιν. εἰκότως δὲ πλεῖστος ὁ περὶ τούτων λόγος· ἐπειδὴ γὰρ ὁρᾷ τὴν πολιτείαν καινοτομουμένην, εἰκότως πλεῖστα περὶ τῆς πολιτείας διαλέγεται, τῇ μὲν ἐπαινῶν τῇ δὲ μεμφόμενος, μονονουχὶ τὸν Περικλέα μιμούμενος. πρῶτος γὰρ ἐκεῖνος ἔταξε μισθοφορὰν καὶ ἔδωκε τῷ δήμῳ στρατευομένῳ· καὶ αὐτὸς δὲ βούλεται διδόναι καὶ προκαλεῖται πράττειν ἃ δεῖ. δύο τοίνυν εἰσὶν ἐν τῇ παρεκβάσει μέγιστα συγκρίσεις ἥτοι ἀντεξετάσεις, μία μὲν τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας πρὸς τὴν τῶν ἀντιπολιτευομένων, ἑτέρα δὲ τῆς ὅλης πολιτείας <τῆς> νῦν πρὸς τὴν πάλαι. ταύτην δὲ δίχα διαιρεῖ, εἷς τε τὰς νῦν καθεστηκυίας τιμὰς τῶν στρατηγῶν καὶ εἰς τὰς τιμὰς τῶν προτέρων. καὶ τὸ ἄλλο εἶδος τῆς πολιτείας ἅπαν [ὥσπερ] καὶ αὐτὸ εἰς τρία διήρηκε, εἰς τὸ κοινὸν τῆς πόλεως <***> εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν τῶν δημαγωγῶν. πᾶσαν τοίνυν, ὡς ἔφαμεν, τὴν πολιτείαν ἀντεξετάζει τὴν τῶν προγόνων, καὶ πρῶτον μὲν τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους (cf. 23, 204 sqq.). τοῦτο δὲ τὸ μέρος ἔχεται τοῦ περὶ τῶν ῥητόρων λόγου. δείκνυσιν γὰρ ὅπως ἐκεῖνοι μὲν συμμέτρως ἐτίμων τοὺς τότε στρατηγοὺς, ὅπως δὲ οἱ νῦν πολιτευόμενοι τοὺς στρατηγοὺς, ὅτι μὴ στρατεύεται ἡ πόλις, οὐδένα ὅρον οὐδὲ μέτρον ὀρίζοντες, αἰεὶ δὲ ὑπερβολὰς προστιθέντες. εἰ δὲ ὁ δῆμος ἐστρατεύετο, οὐκ ἂν οὕτως ὑπερβαλλόντως τοὺς στρατηγοῦντας ἐθαύμαζε. μετὰ ταῦτα ἐπὶ δεύτερον μέρος τῆς αὐτῆς ἔρχεται, συγκρίνων τὴν παροῦσαν σύμπασαν τῇ παλαιᾷ συμπασῇ. διαιρεῖ δὲ τὴν πολιτείαν εἰς

τρία, καθάπερ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν (cf. 3, 21 sqq.), εἰς τὸ κατὰ τοὺς Ἑλληνας, ὅπως μὲν αὐτῶν προειστήκεισαν οἱ πρόγονοι, ὅπως δὲ οἱ νῦν, εἰς τὸ κατὰ τὴν πόλιν (28), ὅπως ἐκεῖνοι μὲν οἰκοδομήμασι καὶ ἱερῶν κατασκευαῖς πᾶσαν ἐκόσμησαν, οἱ δὲ νῦν κρήνας καὶ λήρους κατασκευάζουσιν, εἰς τρίτον (29), ὃ περιέχει τοῦ βίου τῶν πολιτευομένων ἀντεξέτασιν, ὅπως μὲν ἐν τοῖς ἰδίοις ἐκεῖνοι μέτριοι καὶ δημοτικοὶ τὰς οἰκίας ὁμοίως τοῖς ἀπόροις κατεσκευασμένοι, ὅπως δὲ οἱ νῦν μεγαλοπρεπεῖς καὶ ὑπερβαλλούσας τινὰς τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων. καὶ τὴν αἰτίαν προστίθουσιν, ὅτι οἱ μὲν ἐφείδοντο τῶν κοινῶν, οἱ δὲ τὰ τῆς πόλεως νοσφίζονται, διὰ τούτων ἔπαινον ἑαυτῷ κατασκευάζων καὶ ὅτι ἄμεινον ἐκείνων πολιτευόμενος αἰεὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, οὐ τὸ ἰδίᾳ κερδαίνειν ὀρών. εἴτα τούτων ἀπαλλαττόμενος ἀνακεφαλαιοῦται ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου, ὅτι πρέπον Ἀθηναίοις ἄρχειν ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ, ὅτι αἰσχρὸν προέσθαι τοὺς φίλους καὶ τοὺς συμμάχους ἀπὸ τοῦ ἀναγκαίου, ὅτι οὐχ οἷόν τε προεστηκότας τῶν Ἑλλήνων ἀναχωρεῖν τῆς τάξεως ἀπὸ τοῦ αἰτίου, ὅτι ἡμεῖς τοῦ καλοῦ καὶ πονηροῦ εἶναι τοὺς πολιτευομένους αἴτιοι, λέγειν αὐτοὺς τὸ πρὸς ἡδονὴν συνεθίζοντες. Ὡς δὲ συντόμως εἰπεῖν, τριμερὲς ὁ περὶ συντάξεως λόγος κατὰ τὴν πρώτην τῶν μερῶν τομὴν. καὶ ἐν μὲν αὐτοῦ μέρος ἐστὶ περιεκτικὸν τοῦ συμφέροντος, ἐν ᾧ ποιεῖται τὴν εἰσῆγησιν περὶ τοῦ δύνανμιν κατασκευάσαι τῇ πόλει. ἐν δὲ τούτῳ τὸ μὲν συμφέρον φαμὲν εἶναι τὸ προηγούμενον, περιεχόμενον δὲ τὸ δυνατόν. δεύτερον μέρος ἐστὶ τοῦ λόγου παρέκβασις τὸ δίκαιον περιέχουσα, ἐν ᾧ μέμψις καὶ κατηγορία τῶν κακῶς πολιτευομένων ῥητόρων, ὅτι συνεθίζουσι τὴν πόλιν ἀργεῖν καὶ τὰ οὐ δέοντα πράττειν, ἀλλὰ ξένοις ἐπιτρέπουν καὶ στρατηγοῖς ὀλίγοις τῶν πραγμάτων τὰ ἀναγκαϊότατα, καὶ δέον προεστάναι τῶν Ἑλλήνων τὴν πόλιν κωλύουσιν· ἐν ᾧ καὶ ἀντεξετάσεις τῆς ἑαυτοῦ πολιτείας πρὸς τὴν ἐκείνων εἰσῆγησιν· ἃ καὶ κατασκευαστικὰ τυγχάνει τοῦ δεῖν πεισθῆναι οἷς αὐτὸς εἰσηγεῖται, ἀλλὰ μὴ οἷς αὐτοὶ λέγουσι.

13.1. (200) τρίτον μέρος τοῦ λόγου δευτέρα παρέκβασις περιεκτικὴ τοῦ συμφέροντος, ἐν ᾧ τῆς παρούσης πολιτείας ἀντεξέτασιν πρὸς τὴν παλαιὰν ποιεῖται, ἀποδεικνύς πολλῶν διαφέρουσιν τὴν ἀρχαίαν τῆς νυνὶ καθεστηκυίας. καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος καλῶς ἔχει λέγειν περιεκτικὸν εἶναι τοῦ κεφαλαίου τῆς εἰσηγήσεως, τὸ δὲ δεύτερον παρέκβασιν, καὶ τὸ τρίτον δὲ καὶ αὐτὸ παρέκβασιν μὲν εἶναι, διαφέρουσιν δὲ τῆς προτέρας· ὥστε δύο παρεκβάσεις ἔχειν τὸν λόγον, μίαν μὲν περιεκτικὴν τῆς ἀντεξετάσεως τῶν ἀντιδημαγωγούντων, αὐτοῦ τε λέγω Δημοσθένους καὶ τῶν πρὸς ἐκεῖνον, δευτέραν δὲ τῆς καθεστηκυίας πολιτείας πρὸς τὴν παλαιὰν πολιτείαν ἣν διήρηκε. τὰ τελευταῖα δὲ τοῦ λόγου ἀνακεφαλαίωσιν ἔχει συντετμημένην εἰς ἃ πρὸ βραχέος διαιροῦντες τὸν λόγον κατετέμμεν τὰ ἐπιχειρήματα, καταριθμούμενοι καὶ ὑποδεικνύντες ὅθεν εἴληπται τῶν τόπων ἕκαστος. gT τὸν ὀπισθοδόμον] οἶκος ὀπισθεν τοῦ νεῶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἐν ᾧ ἀπετίθεντο τὰ χρήματα, ἢ ἐν τῇ ἀκροπόλει τόπος, ἔνθα τὸ δημόσιον ἀργύριον ἀπέκειτο καὶ ὁ φόρος.

13.2 F 2 Y πενέσταις] πενέσται παρὰ Θετταλοῖς καλοῦνται, ὅπερ παρὰ Λακεδαιμονίοις οἱ Εἴλωτες· καλοῦνται δὲ καὶ Θετταλικάται.

13 3a Y ἢ πενέσταις ὑπηκόοις ἢ δούλοις ἤτοι θητεύουσιν.

13 3b F 2 Y φθόρους ἀνθρώπους] φθορᾶς ἀξίους.

13.4 F 2 Y <ἀλλὰ νῆ Δία>] σημείωσαι, ταῦτα ἐκ τοῦ τρίτου τῶν Ὀλυνθιακῶν (3, 25sqq.

13.5). F 2 <ἀκολούθους>] παραπλησίους.

13.6 Y πεπολίτευσθε] ἀνενδεῶς προέστητε.

13.7 Y <βουλομένου>] ἀντὶ τοῦ βούλεσθαι, ἢ λείπει τὸ ‘εἶναι’.

13.8 F 2 Y ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ Συμμορία, λειτουργιῶν σύνταγμα.

14.1 F 1 Ὁ περὶ τῶν Συμμοριῶν λόγος πρόδηλον ἔχει τὴν ὑπόθεσιν.

14.2 πέπεισται γὰρ ὁ δῆμος παρασκευάζεσθαι βασιλέα νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ μέλλειν ἐπιέναι ὅσον οὐδέπω· διὸ καὶ παρώξυνται καὶ προαπαντᾷ αὐτῷ περὶ τὴν Λυδίαν κέκρικε καὶ τοῦ πολέμου κατάρχειν ἤδη. Δημοσθένης δὲ σκοπὸν μὲν ἔχει κωλύσαι καὶ τὴν ὁρμὴν ἀποτρέψαι, δεδοικῶς δὲ τοῦ δήμου τὴν ῥοπήν (χαλεπὸν γὰρ ἦν ἀνθίστασθαι ζέοντι) οὐδὲ φανερώς ἀποτρέπει καὶ συντρέχειν δοκῶν τῇ γνώμῃ κωλύει. πῶς δὴ τοῦτο ποιεῖ; προστάττει παρασκευάζεσθαι καὶ ἄνευ τῶν Ἑλλήνων μὴ ἐπιχειρεῖν, ἵνα τῷ μὲν συμβουλευεῖν παρασκευάζεσθαι δοκῇ συντρέχειν, τῷ δὲ ἄνευ τῶν Ἑλλήνων μὴ κινεῖσθαι λαμπρῶς ἀποτρέπει, ὥστε τῆς τῆς δεινότητος μεθόδου μετέχειν πῶς τὸν λόγον. καὶ σχήματος τοιοῦτον ἐστὶν εἶδος καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ ἐν τῇ κατ' Ἀρχίδαμον δημηγορίᾳ τῇ πρώτῃ (1, 80—86)· καὶ γὰρ κἀκεῖνος δοκῶν ἐπὶ τὸν πόλεμον προτρέπειν οὐδὲν ἥττον ἀνθίσταται. τοιοῦτον δὲ εἶδος παρὰ τοῖς νεωτέροις οὐκ ἂν τις εὔροι διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς δεινότητος τῶν παλαιῶν μὴ ῥαδίως ὑποπίπτειν μιμήσει. δύο οὖν σχήματα παραδεδώκασιν ἡμῖν κρυπτῶν λόγων Δημοσθένης καὶ Θουκυδίδης (οὗτοι γὰρ ἐπὶ δεινότητι τῶν ἄλλων διήνεγκαν)· ἐν μὲν τοῦτο, ὃ προειρήκαμεν, ἐν ᾧ δοκῶν τις συντρέχειν κωλύει, καὶ ἔστι πρὸς μίμησιν δυσχερέστατον· δέδωκε δὲ ἰδίᾳ Θουκυδίδης καὶ ἕτερον, ὃ ἄντικρὺς ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, οἷον τὸ ἐν τῇ δημηγορίᾳ Νικίου (6, 20—23). καὶ γὰρ ἐν ἐκείνῃ συμβουλευῶν καὶ προτρέπων δῆθεν πλεῖν ἐπὶ τὴν Σικελίαν τῷ μεγέθει τῆς παρασκευῆς τούναντίον ἐργάζεται. ἐκεῖ μὲν οὖν ὅλον τὸ εἶδος τοιοῦτόν ἐστι διὰ τοῦ ἐναντίου, ἐν ᾧ μεγάλα αἰτῶν οὐκ ἔῃ τὴν ἔξοδον γίνεσθαι· ἐνταῦθα δὲ συντρέχειν δοκῶν καὶ μεταβιβάζων τὴν διάνοιαν τῶν ἀκροατῶν ἐπὶ παρασκευῆς πρόνοιαν καὶ ἐπιμέλειαν τῶν δικαίων, μεθόδῳ τὴν ἀποτροπὴν διὰ τῆς τοιαύτης μελλήσεως καὶ ἡθους καὶ ἐπιμελείας ἐργάζεται, οἷον ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος τοῦ λόγου, ὡς ἔφην, καὶ τοῦ τῆς Ἀρχίδαμου δημηγορίας. κέχρηται δὲ διαιρέσει μερῶν τοιαύτῃ· ἐν μὲν πεποίηται προοίμιον, οὐδεμίαν ὁμοιότητα διόλου ἔχον πρὸς τὸ τοῦ Θουκυδίδου προοίμιον, ὡς τῶν πρὸ ἡμῶν τινὲς ᾤθησαν, ὀλίγας δὲ τινὰς προτάσεις ὁμοίας μόνας, κατασκευὰς δὲ οὐχ ὁμοίας οὐδὲ τὰς αὐτάς, ὥστε πάνυ πολὺ διεστάναι τὴν ὅλην ἔννοιαν τῆς ἐννοίας καὶ τὴν διοίκησιν ἐκείνης τῆς διοικήσεως. ἐπαινεῖ δὲ Δημοσθένης οὐ τὰς πράξεις, ἀλλὰ τὰς ἀρετάς, αἰνιττόμενος τοῖς ἀκούουσιν ὅτι δι' εὐβουλίαν ἐκεῖνοι πάντα κατῴρθωσαν καὶ ἐνάγων τοὺς ἀκούοντας ἀσφαλέστερον βουλευσάσθαι πρὸ τῶν ἔργων. τὸ κεφάλαιον εὐθύς ἐστὶ τὸ συμφέρον, ἔχον ταύτην τὴν ἀρχὴν (3)· ἔγὼ νομίζω κοινὸν ἀπάντων ἐχθρὸν εἶναι τῶν Ἑλλήνων βασιλέα. ἡ δὲ πρότασις ἀπὸ τοῦ δικαίου, ὅτι ἄδικος περὶ τοὺς Ἑλληνας βασιλεὺς. τοῦτο δὲ ἐστὶ συντρέχοντος δῆθεν τῇ γνώμῃ τῶν παροξυνόντων. gT <οὐ μὴν διὰ τοῦτο>] κατὰ βραχὺ τὸ συμφέρον κατασκευάζει τῷ δικαίῳ, μᾶλλον δὲ τὸ ἀσύμφορον τῷ ἀδυνάτῳ.

14.3 εἰώθασιν δὲ καὶ τοῖς ἐναντίοις ὀνόμασιν ἀδιαφόρως ἐπὶ τούτων χρῆσθαι οἱ τεχνικοὶ καὶ τὸ ἀσύμφορον συμφέρον ὀνομάζειν καὶ τὸ ἄδικον δίκαιον, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ἐπ' ἀνέλωμεν δ' οὖν ἐπὶ τὴν διαίρεσιν. οὐ συμφέρει πρῶτους ὑμᾶς ἐπιθέσθαι τοῖς πράγμασι διὰ τὸ μὴ ἔχειν δύναμιν καὶ διὰ τὸ τοὺς Ἑλληνας πρὸς ἐκεῖνον μᾶλλον βλέπειν ἢ πρὸς ἡμᾶς. οὐκ ἀπέχεται δὲ οὐδὲ τοῦ δικαίου ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ συμφέροντος. ἀξιοῖ γὰρ τὸν πόλεμον δίκαιον γενέσθαι (τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ νόμιμον) καὶ τὸ μὴ δεῖν παραβαίνειν αὐτοὺς τὰς συνθήκας πρότερον. οὐ μὴν ἐπεξέρχεται τοῦτο σφόδρα διὰ τὸ εὐλαβεῖσθαι τὴν συμβησομένην ὑπόνοιαν· ᾤθη γὰρ ἂν τις αὐτὸν χαριζόμενον βασιλεῖ πειρᾶσθαι δεικνύναι μὴ παραβεβηκότα τὰς πρὸς τοὺς Ἑλληνας γεγενημένας αὐτῷ συνθήκας. ἐνδιατρίβει δὲ τῷ δυνατῷ μᾶλλον, οὐδὲν ἥττον ἐμφανίζων καὶ διὰ τούτου τὸ δίκαιον, τὸ μέντοι γε συμφέρον, ὡς ἔφην, διὰ τούτων ἀπάντων παραινῶν. τὸ γὰρ (cf. 4)· εἰ γένοιτο ἐναργές τι καὶ σαφὲς ὡς βασιλεὺς ἐπιβουλεύει τοῖς Ἑλλήσι, τότε εἰ μὴ συμμαχήσουσι καὶ ὁμονήσουσι· δεῖγμα τοῦ μήτε παραβεβηκέναι τὰς συνθήκας τὸν βασιλέα μήτε τοὺς Ἑλληνας ἂν ἐθελῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις συνειπεῖν· ὧν τὸ μὲν ἐστὶ περὶ τὰς

συνθήκας καὶ τὸ νόμιμον, τὸ δὲ κατὰ τὴν συμμαχίαν, ὅπερ ἐστὶ τοῦ δυνατοῦ· καὶ ὅτι τοῦναντίον πολεμήσουσιν ἡμῖν μετ’ ἐκείνου οἱ Ἕλληνες, εἰ προαπεχθησόμεθα ἡμεῖς. καὶ τὸ σύμπαν δὲ στοχαστικῶς· οὐ γὰρ ἀποφαίνεται ὄντως ἐπιβουλεύειν τὸν βασιλέα τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ’, ἐπειδὴ πέπεισται ὁ δῆμος καὶ ἄντικρυς παρρησιάζεσθαι οὐ δύναται, καθ’ ὑπόθεσιν καὶ αὐτὸς αὐτὸ λαμβάνει λέγων (5) ‘εἰ ἄρα ἐγχειρεῖν διέγνωκε τοῖς Ἕλλησι βασιλεύς’, τῷ δισταγμῷ τὴν προθυμίαν πραῦνων καὶ καταπαύων τὴν ὀργὴν τῇ μεσότητι· ἐν ᾧ καὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐξετάζει γνώμην ἣν νῦν ἔχουσι μὴ πιστεύοντες βασιλέα στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. οὕτω μὲν οὖν διώκεται αὐτῷ τὸ συμφέρον ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ καὶ τοῦ δικαίου πάσας ἔχον τὰς κατασκευάς, ὡς προηγούμενον μὲν εἶναι τὸ συμφέρον, ἐμπεριεχόμενον δὲ τὸ δίκαιον καὶ τὸ δυνατόν. πέρας δ’ οὖν ἐπιθεῖς ταῖς οἰκείαις πίστεσι λαμβάνει πρὸς τὸ κεφάλαιον τὴν ἀντίθεσιν τοῦ συμφέροντος, ὁμογενῇ τῷ κεφαλαίῳ μεθοδεύσας αὐτήν, οὐχ ὡς ἀντίθεσιν, ἀλλ’ ὡς ἐπιτίμησιν πρὸς τοὺς ῥήτορας. τί δέ φησιν; (8) ‘τοῖς δὲ θρασυνομένοις καὶ σφόδρα πολεμεῖν κελεύουσιν ἐκεῖνο λέγω’. αὕτη ἐστὶν ἡ ἀντίθεσις. βουλόμενος δὲ αὐτήν μὴ πραγματικὴν ποιῆσαι μὴδ’ ἰσχὺν αὐτῇ περιθεῖναι διαβάλλει αὐτήν ἐν τῇ θέσει καὶ πρὸς τοὺς ῥήτορας τὸν λόγον ποιεῖται ὡς νῦν μὲν θρασυνομένους, τότε δ’ ἐν τοῖς κινδύνοις ἀποδειλιῶντας, τῷ μὲν δοκεῖν πρὸς τοὺς ῥήτορας λέγων, τῇ δ’ ἀληθείᾳ πρὸς τὸν ἀκροατὴν αἰνιττόμενος ὅτι οὐ δεῖ θρασύνεσθαι, ἵνα μὴ μεταγνῶσιν ἐν τοῖς ἔργοις γενόμενοι. εἴτα ἑτέρα λύσει κέχρηται τῇ ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ. μερίζει δὲ τὸ δυνατόν (cf. 9) εἰς τὸ χαλεπὸν καὶ εἰς τὸ ῥάδιον· εἰς τὸ χαλεπὸν μὲν ὅτι χαλεπὸν [ὅτι] ἐν τοῖς ἐκείνου τόποις πολεμεῖν, εἰς τὸ τριήρεις τοσαύτας καὶ χρημάτων πλῆθος καὶ ἐπικαίρους τόπους· εἰς τὸ ῥάδιον ὅτι εὐκόλος ἡμῖν ὁ πρὸς ἐκεῖνον ἔσται πόλεμος, εἰ αὐτὸς ἐπέλθοι τῶν Ἑλλήνων κοινῇ συναγωνιζομένων. εἴτα τῷ συμφέροντι πάλιν, ὅτι (cf. 10) ‘διὰ ταῦτα τοίνυν παραινῶ μὴ προτέρους ἀνελέσθαι τὸν πρὸς ἐκεῖνον πόλεμον, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι’. πάλιν ἐκ τῆς ἐργασίας ἀντέπεσε πρὸς τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ‘ἀλλ’ ἐὰν παρασκευαζώμεθα, οὐδὲν ἥττον δόξομεν αἰρεῖσθαι πόλεμον’, ἐξ οὗ συνάγεται τὸ δεινόν, εἰ δεῖ στρατεύεσθαι συγκαλέσαντας τοὺς Ἕλληνας. τοῦτο τὸ ἀντιπίπτον οὐκ ἔθηκε μὲν ἐκ τοῦ προφανοῦς, ἔλυσεν δὲ φανερώς εἰπὼν (10)· ‘εἰ μὲν οὖν ἕτερός τις τρόπος ἦν δυνάμεως, ᾧ τοὺς βαρβάρους οἷόν τε ἦν ἀμύνασθαι, ἕτερος δὲ τις ᾧ τοὺς Ἕλληνας, εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐγιγνόμεθα ἀντιταττόμενοι’, τουτέστιν, εἰ παρασκευαζόμεθα ἡμεῖς, οὐκ ἦδη δῆλον ἔσται ὅτι πρὸς βασιλέα τὴν παρασκευὴν συγκροτοῦμεν, ὥστε οὐ δόξομεν ἄρχειν πολέμου.

14.3. (50) εἴτα ἐπὶ τὴν ἐξῆς ἀντίθεσιν τὴν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἄλλο μέρος ἐνταῦθα λύει· τοῦτο δὲ ἐστὶ ‘καὶ νῦν μὲν συγκαλοῦμεν τοὺς Ἕλληνας’. τὸ μὲν οὖν συμφέρειν πολεμεῖν ἔλυσεν ἤδη, τὸ δὲ ‘συγκαλοῦμεν τοὺς Ἕλληνας’ ἐντεῦθεν ἄρχεται λύειν. τοῦτο δὲ τὸ μέρος τῆς ἀντιθέσεως μεθεὶς ἀνακαλύπτει αὐτὸ τῇ λύσει. τί γὰρ φησι; (12) ‘καὶ νῦν μὲν συγκαλεῖται πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας· ἐὰν δὲ ἂ κελεύουσιν οὗτοι μὴ ποιῆτε’, τουτέστιν ἂν περὶ τῆς ἡγεμονίας ὑμῖν ἀμφισβητῶσιν ὡς κοινοῦ τοῦ πολέμου τυγχάνοντος, πῶς προσδέξεσθε τὴν ἀμφισβήτησιν; εἴτα ἑτέρα λύσει τῇ ἀπὸ τοῦ καιροῦ, ὅτι ἐπειδὴν αὐτὸς ἐπιστῇ βασιλεύς, τότε ἐκόντες αὐτοὶ προθυμῶνται· καὶ ἀπὸ τῆς δυνάμεως τῆς πόλεως, ὅτι (cf. 13) ‘οὐκ ἔστιν ὅστις ὁρῶν ὑμᾶς μεγίστην δύνάμιν ἔχοντας οὐ μεθ’ ὑμῶν ἀξιώσει τετάχθαι’. ἐν μὲν δὴ τοῦτο μέρος τοῦ λόγου πεπλήρωται περιεκτικὸν τοῦ συμφέροντος οὗ τὸ μὲν ἐστὶ προηγούμενον, τὸ δὲ δεύτερον < *** >· προηγεῖται μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς Δημοσθένους γνώμην, αὐτὸς δὲ ὡς οἰκείαν εἰσηγεῖται, φάσκων σύμφορον κατεπείγουσαν ἐπὶ τὸν πόλεμον. πέρας δὲ τούτοις ἐπιθεῖς τοῖς μέρεσι τοῦ συμφέροντος, ὃ πολλὴν μίξιν ἔχει καὶ κοινωνίαν, τὸ μὲν πρὸ τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὸ δυνατόν καὶ δίκαιον, τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ δυνατόν εἰλημμένον πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἀντιθέσεως. Μεταβαίνει δὲ λοιπὸν ἐπ’ αὐτὸ καθαρῶς τὸ δυνατόν, κατασκευὴν ἔχον τῆς

παρασκευῆς τῆς πόλεως. προοιμιάζεται δὲ πρὸ τοῦ κεφαλαίου ἐνδεικνύμενος τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν χρεῖαν καὶ μεθ' ὅσης ἐργασίας καὶ πόνων ἐξευρεῖν δεῖ, ἵνα προτρέψῃται διὰ τῶν προοιμιακῶν τούτων τὸν ἀκροατὴν προσδέξασθαι ὡς κάλλιστα καὶ ἐντελέστατα τὸν λόγον ἐξευρημένον. καὶ ἔστιν ἀρχὴ τοῦ προοιμίου (14)· 'ἐγὼ τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ταῦτά τε καὶ παραπλήσια τούτοις, τῆς μὲν ἐπιβολῆς τοῦ προοιμίου συμπέρασμα τῶν προειρημένων ἐχούσης, ἀρχὴν δὲ τῶν μελλόντων· λήγει δὲ εἰς ταύτην τὴν ἔννοιαν (14)· 'οἶμαι δὲ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτήν, ἂν ὑμῖν ἀρέσῃ, ψηφίσασθαι'. μετὰ δὲ τὸ πέρας τοῦ προοιμίου προκατασκευῇ κέχρηται πρὸς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον. ἐπειδὴ γὰρ οἶδε χαλεπὰ συμβουλευσῶν καὶ τοῖς εὐπόροις διὰ τὰς εἰσφορὰς καὶ τοῖς τριηράρχαις διὰ τὴν λειτουργίαν, πρόθυμον <τὸν ἀκροατὴν> πρὸς τὰς πράξεις καὶ εὖνουν πρὸς τὸν λόγον ἑαυτῷ κατασκευάζει· καὶ ἔστι μὲν ἀρχὴ τῆς προκατασκευῆς (14) 'ἔστι τοίνυν πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ Ἀθηναῖοι', πέρας δὲ (15) 'αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐδὲν ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον πράξαντα, οὐδὲν πώποτε ὑμῖν ἐγένετο'. εἰσβάλλει τοίνυν εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐκ ταύτης τῆς λέξεως (16)· 'ἐχόντων δὲ ὑμῶν οὕτω καὶ παρωξυμμένων τοὺς διακοσίους καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαί φημι χρῆναι καὶ ποιῆσαι δισχιλίους'. Διαιρεῖ τοίνυν τὸν τῆς παρασκευῆς λόγον κεφαλαιωδῶς εἰς τρία· πρῶτον μὲν εἰς τοὺς τριηράρχους καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὰς τριήρεις (16—18), εἴτα καὶ εἰς τὴν οὐσίαν πάντων τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν, ἀφ' ἧς δεῖ τὰ ἀναλώματα γίνεσθαι (19—22), τρίτον δὲ εἰς τὸν τόπον καὶ τοὺς νεωσοίκους, οὓς δεῖ κατασκευασθῆναι ταῖς τριήρεσι (22—23). διαιρεῖ δὲ τούτων ἕκαστον <εἰς> ναῦς <ἐκατὸν> μόνας, εἰ κουφότερος εἴη ὁ πόλεμος· καὶ τὴν τριήρη παρεχέτωσαν δώδεκα ἄνδρες· δωδεκάκις γὰρ ἐκατὸν χίλια καὶ διακόσια.

14.3. (100) εἰ δὲ ὀλίγῳ βαρύτερος ὁ πόλεμος γένοιτο καὶ μέσῳς ἔχων παρασκευῆς ἤκοι βασιλεὺς, διακοσίας παρεχέτωσαν τριήρεις οἱ χίλιοι καὶ διακόσιοι τριηράρχαι, ὡς παρέχειν ἕξ ἄνδρας τὴν τριήρη· καὶ ὑπομένειν ἀνάγκη βαρύτερον τὸ λειτούργημα. εἰ δὲ πολλῷ πλείονος παρασκευῆς τῇ πόλει γένοιτο χρεῖα καὶ βασιλεὺς ἔλθοι πλείονι ῥώμῃ παρεσκευασμένος, τοὺς τέσσαρας ἄνδρας παρέχειν δεῖ, φησι, μίαν ναῦν· τετράκις γὰρ τριακόσια χίλια καὶ διακόσια· τούτους δὲ τριηραρχεῖν παρέχοντας τῇ πόλει τριήρη μίαν τοὺς τέσσαρας. καὶ ὁ μὲν λόγος ὁ περὶ τῶν τριηραρχῶν καὶ τῶν νεῶν οὗτός ἐστι, τὴν δὲ οὐσίαν τῶν χιλίων διακοσίων τριηραρχῶν φησὶ τετιμῆσθαι ταλάντων ἑξακισχιλίων. τὰ τοίνυν ἑξακισχίλια τάλαντα διαιρεῖ εἰς ἐκατὸν μέρη κατὰ ἐξήκοντα τάλαντα (ἐξηκοντάκις γὰρ ἐκατὸν ἑξακισχίλια), ἵνα ἕαν μὲν κουφότερος <ὁ πόλεμος> γένηται, δύνωνται τριηραρχεῖν δώδεκα εἰς μίαν ναῦν, οὐσίαν κεκτημένοι τάλαντων ἐξήκοντα, εἰ δὲ βαρύτερος ὀλίγῳ γένοιτο <***>, τριηραρχῶσι τῆς συμμορίας τέσσαρες ἄνδρες τῆς μιᾶς νεώς, οὐσίαν κεκτημένοι τάλαντων εἴκοσι. καὶ ὁ μὲν περὶ τῶν τριηραρχῶν καὶ τῆς οὐσίας αὐτῶν καὶ τριήρων λόγος ἐνταῦθα τὸ πέρας εἴληφε, τὸν δὲ περὶ τῶν πληρωμάτων τούτων διεῖλε τὸν τρόπον τοῦτον· δέκα τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ φυλαί· τριήρεις τοίνυν τριάκοντα ἐκάστη προσνέμει φυλῇ· δεκάκις γὰρ τριάκοντα τριακόσια· διαιρεῖ δὲ τὰς τριάκοντα ταύτας τριήρεις ὁμοῦ τρίχα κατὰ δέκα, καὶ τὴν φυλὴν εἰς μέρη τρία, καὶ ἀξιοῖ τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς, τουτέστι τὴν τριτύν, πληροῦν τὰς δέκα τριήρεις εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρεῖας, ἔτι δ' εἰσηγεῖται καὶ τριάκοντα νεωσοίκους κατὰ φυλὴν ἐκάστην κατασκευασθῆναι ἐν τῷ Πειραιεῖ, ὡς δύνασθαι τὴν μίαν ναῦν ἐν ἐκάστῳ νεωσοίκῳ σῶζεσθαι. Λοιπὸν ἐστὶν εἰπεῖν περὶ τοῦ τρίτου μέρους τῆς παρασκευῆς· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ εἰσφορὰ καὶ ὁ μισθὸς τῶν στρατευομένων (cf. 24—29)· ἦντινα εἰσφορὰν δεῖ γενέσθαι παρὰ πάντων τῶν κεκτημένων οὐσίας κατὰ τὴν πόλιν. τὸν τοίνυν ὑπὲρ τούτου λόγον ὑπερτίθεται νῦν καὶ ἀξιοῖ μὴ γυμνάζειν περὶ τούτου μηδέν, ἕως ἂν ὄντως ἐνστέῃ ὁ βασιλέως πόλεμος· μὴ γὰρ συμφέρειν νῦν ζητεῖν, ἵνα οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες μὴ ἀρνήσωνται. ταῦτα μὲν οὖν ἐστὶν ἃ περὶ τοῦ δυνατοῦ τοῦ τῆς πόλεως διείλεκται. εἴληφε μέντοι τὸν περὶ τῶν χρημάτων λόγον ἐξ ἀντιθέσεως, ζητοῦντος τοῦ

ἄκροατοῦ τὴν εὐπορίαν ἐκ τοῦ παραχρῆμα, λαμβάνοντός τε τοῦ ῥήτορος ἐξ ἀντιθέσεως τὸ κεφάλαιον ‘καὶ πόθεν ἡμῖν ἔσται τὰ χρήματα φατέ, καὶ λέγε φανερῶς τὸν πόρον’. ὁ δὲ ἔλυσεν, ὡς ἔφαμεν, ἀξιῶν μὴ νῦν ζητεῖν, εἰς δὲ τὸν μέλλοντα χρόνον ὑπερτίθεσθαι τὴν περὶ τούτων ἐπίσκεψιν· τότε γὰρ ἔσσεσθαι τὸν πόρον, ἐπειδὴν ἦκη βασιλεύς. εἴτα ἐπήνεγκεν ἐπιχείρημα ἐπὶ τούτοις, ὅτι εἰ ταύτην τὴν δύναμιν παρασκευασόμεθα, μᾶλλον αὐτὸν ἀμυνόμεθα ἢ οἱ πατέρες, διότι ἡμεῖς μὲν νῦν κεκτῆμεθα τριακοσίας τριήρεις μόνοι, τὸ δὲ παλαιὸν διακοσίας πάντες οἱ Ἕλληνες. πεπλήρωκε τοίνυν τὸν λόγον πάντα τὸν περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς πόλεως. ἐντελῇ δὲ τὴν ἐργασίαν τοῦ κεφαλαίου διδοὺς οὐ μόνον τὸ δυνατόν ἐξετάζει τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντικείμενον. Μεταβαίνει τοίνυν ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως δυνατόν· τοῦτο δὲ κατὰ ἀντίθεσιν λαμβάνει (cf. 29 sq.): ‘ἀλλὰ χρήματα’ φησὶν ‘ἐπάξεται βασιλεύς· πολλὰ γὰρ περιβέβληται’. τοῦτο τέως μέρος πρῶτον αὐτῶν τιθείς (δεῖ γὰρ αὐτῇ προστεθῆναι, τίνος ἔνεκα φοβοῦνται τὰ βασιλέως χρήματα), τέως δ’ ἐμέρισεν, ἵνα εὐπετὴς αὐτῷ πρὸς τὴν λύσιν γένηται. λύει τοίνυν αὐτὴν ἐκ συγκρίσεως, εἰπὼν τὸ μὲν ἐκείνου ῥαδίως ἀναλωθήσεσθαι καὶ μηδαμόθεν ἔξειν ἐπικουρίαν, Ἀθηναίους δὲ ἐκ τῆς χώρας κατὰ μέρος λαμβάνοντας μηδέποτε τῶν ἀναγκαίων ἀπορήσειν· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ μέγιστον, τὸ κρατοῦντας τῆς οἰκείας χώρας καὶ τὰς ἀφορμὰς ἐκ ταύτης λαμβάνοντας αὐτῷ πολεμεῖν.

14.3. (150) ἐτέραν ἀντίθεσιν ἔλαβεν ἀκόλουθον τῇ προειρημένῃ, μᾶλλον δὲ μέρος οὕσαν ἔλαβε τῆς πρὸ αὐτῆς, ‘ἀλλὰ δέος μὴ πολὺ μισθοφορικὸν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν χρήματα ἔχων βασιλεὺς [πολλοὺς μισθοφόρους Ἑλλήνων] ἀθροίσῃ’. δίχα δὲ ταύτην διαιρεῖ· καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἔλυσεν, ὡς ἤδη δέδεικται, τὸ δὲ δεύτερον ἐντεῦθεν ἄρχεται (31): ‘καὶ μὴν οὐδ’ ὅτινες δεδίασι.’ λύει δὲ μεταληπτικῶς· εἰ μὲν ἐφ’ ἐτέρους στρατεύοιτο βασιλεὺς, ὑπακοῦσαι ἂν τοὺς τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρους, εἰ δ’ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, οὐχ ὑπακούσεσθαι. εἴτα ἐτέρᾳ μεταλήψει ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης, ὅτι οὐδὲ ἐκείνῳ συμφέρει διὰ τῶν ξένων κρατῆσαι· παρασκευάσει γὰρ αὐτοὺς καταφρονεῖν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως. τρίτην ἀντίθεσιν ἔλαβεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ δυνατοῦ καὶ τῶν συμβησομένων αὐτοῖς πλεονεκτημάτων, εἰ ἀναμείναιεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλθεῖν. ἔστιν οὖν ἡ τρίτη (cf. 33 sq.) ‘ἀλλὰ δέος μὴ Θηβαῖοι, δεῦρο τοῦ βασιλέως ἐλθόντος, τῆς ἐκείνου γένωνται γνώμης’. ταύτην ἔλυσεν ἐνστάσει, εἰπὼν μὴ ἂν ἐθελῆσαι Θηβαίους μετ’ ἐκείνου γενέσθαι, καὶ μεταλήψει, ἀλλὰ μᾶλλον ἂν εὗξασθαι τοῖς θεοῖς καιρὸν γενέσθαι ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ ὧν πρότερον ἤμαρτον ἢ πάλιν ἐπαντλήσαι ταῖς προτέραις αἰτίαις καὶ δευτέρας διαβολάς. τρίτη λύσις· εἰ δὲ καὶ Θηβαῖοι μετ’ ἐκείνου γενήσονται, ἀλλ’ οὖν γε οἱ τῶν Θηβαίων ἐχθροὶ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἔσσονται. εἴτα ἐπισφραγισάμενος καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι καὶ τῷ δυνατῷ (35—40), δικαίῳ μὲν, ὅτι οὐ δεῖ προτέρους κατάρχειν, δυνατῷ δέ, ὅτι περιγενήσονται τῶν προδοτῶν, Θηβαίων λέγει καὶ τῶν μισθοφόρων, συμφέροντι δέ, ὅτι οὐ χρή προτέρους ὑπαχθῆναι τὸν πόλεμον ἐκφέρειν, μεταβαίνει λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῶν Ἑλλήνων ποιότητα· ‘ἀλλὰ δέος μὴ καταπλαγέντες οἱ Ἕλληνες τὸν πόλεμον ἐπελθόντος βασιλέως πρόωνται τὴν Ἑλλάδα’. ταύτην ἔλυσεν ἐνστάσει· εἴτα κατεσκεύασε μεταληπτικῶς ὅτι, ἕως μὲν αὐτὸν κοινὸν ἐχθρὸν ἐνόμιζον, πολλῶν ἀγαθῶν ἐγένοντο κύριοι, ἀφ’ οὗ δὲ φίλον αὐτὸν φήθησαν, πάντα πεπόνθασιν τὰ ἀνήκεστα. τὸ ‘οὐκοῦν καλὸν μὲν αὐτοὺς φαίη τις ἂν’ αὐτὴν ἔλαβεν ἐξ ἀκολουθίας τὴν ἀντίθεσιν· εἴτα μὴ θεὶς αὐτὴν ἔλυσεν εἰπὼν· ‘μὴ νῦν καλῶμεν ὅτε οὐχ ὑπακούσονται, μὴ νῦν πολεμῶμεν ὅτε οὐ δυνησόμεθα’. εἴτα ἐπισυνῆψε καὶ ἕτερον μέρος τοῦ συμφέροντος, ὅτι ‘ὑπὲρ ἡμῶν τὸ τὸν βασιλέα στρατεῦσαι δεῦρο· οὕτω γὰρ ἂν διαλλαγεῖεν ἀλλήλοις οἱ Ἕλληνες. Ἐπὶ τούτοις ἐπήγαγε τοὺς ἐπιλόγους (41) ἀνακεφαλαίωσιν ἔχοντας πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ δικαίου, ἐν ᾧ τὸ μὴ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους ἑαυτῶν, μὴ συγχέειν συνθήκας προτέρους καὶ δεῖν ἀμύνεσθαι βασιλέα μόνον ἐπιόντα, ἀλλὰ μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν· περὶ τῆς παρασκευῆς, ὅπως ἂν εὐτρεπεῖς γένοιτο ἔργῳ μᾶλλον ἢ λόγῳ ἐξεπεῖν, ὅπως ἄξια ἔσται τὰ

ἔργα τῶν προγονικῶν πράξεων, μὴ τοῖς λόγοις προσέχειν, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἀσφαλῶς παρασκευάζεσθαι. αὕτη δὲ ἡ ἔννοια πλείστην ἔχει συγγένειαν πρὸς τὴν ἐν τῷ προοιμίῳ. ἐπὶ τοῦτοις καταστρέφει τὸν λόγον. gT <προαπεχθησόμεθα>] προμισθηῶμεν.

14.4 Y <ἔστι τοίνυν>] ἀρχὴ τῆς παρασκευῆς.

14.5 Y <ἐχόντων>] πέρας τῆς προκατασκευῆς καὶ εἰσβολῆς τῶν κεφαλαίων.

14.6 Y <ἐπικλήρων>] ἐπικληρος ἢ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ ὅλη καθεσθεῖσα, κἂν μήπω ἐκδοθῇ F 2 Y τῶν κληρουχικῶν] τῶν γεωργῶν.

14.8 F 2 τῶν κοινωνικῶν] τῶν δημοσίων.

14.9 F 2 <χιλίας καμήλους>] περὶ χιλίας καμήλους χρήματα τοῦ Πέρσου.

14.10 F 2 <εἶθ' ὃν ἡ τύχη>] περίοδος κατὰ αἰτιατικὴν πτώσιν.

14.11 F 2 Y ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ Συνεμάχουν Ἀθηναίοις ποτὲ οἱ νησιῶται καὶ οἱ τὴν παραλίαν οἰκοῦντες ἄχρι τοῦ Βυζαντίου, ἀλλ' ἀποστάντες εἰς ἐλευθερίαν ἐπολέμησαν Ἀθηναίοις, καὶ μηχανομένου τοῦ πολέμου ἠναγκάσθησαν εἰς συνθήκας ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς <οἱ> Ἀθηναῖοι ὥστε αὐτονόμους εἶναι καὶ ἐλευθέρους.

15.1 μετὰ ταῦτα βασιλέως γνώμη βοηθούσης Ἀρτεμισίας τοῖς κατὰ τὴν Ῥόδον εὐπόροις, ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ οἱ δυνατοὶ καὶ ἄρχουσι τῆς Ῥοδίων πόλεως οἱ τὰς οὐσίας κεκτημένοι. κατέφυγεν οὖν ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἀξιῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας. Δημοσθένης παραινεῖ βοηθεῖν τῷ δήμῳ Ῥοδίων. εἰ δέ τις ἄλλος Ἀθηναῖος ἐλύπησεν ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ καὶ τὴν ἀπόστασιν εἰργάσατο, μᾶλλον πέφηνεν ὁ Ῥοδίων δῆμος, διόπερ πρὸς αὐτοὺς ἔοικε χαλεπαίνειν ἐξαιρέτως ἢ πόλις· μάλιστα γὰρ αὐτοὶ τυγχάνουσι τὴν ἀπόστασιν εἰργασμένοι. κατὰ πάντα τοίνυν χαλεπὸς ὁ λόγος τῷ συμβούλῳ λέγοντι ὑπὲρ ἀνδρῶν ἀφεστηκότων καὶ λελυπηκότων πολλὰ τὴν πόλιν. καὶ οὐ τοῦτο μόνον λυπεῖ τὸν δημηγόρον, ἀλλὰ καὶ ὁ παρὰ τοῦ βασιλέως φόβος· δοκεῖ γὰρ οὐ μικρὸν οὐδὲ ἀκίνδυνον εἶναι τὸ προσκρούειν βασιλεῖ σχεδὸν κατειληφότεν τὴν νῆσον διὰ τῶν εὐπόρων· εἰς γὰρ ἐκεῖνον ἀνήκει τὰ πράγματα. πρὸς τοίνυν ἐκάτερον τούτων ἀντέθηκεν ἰσχυρότατα δύο, πρὸς μὲν τὴν τῶν Ῥοδίων ἀπιστίαν τὴν μεγαλοφροσύνην τῆς πόλεως καὶ τὸ σύνηθες εἶναι βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις τῶν Ἑλλήνων, διότι πάντες εἰς αὐτοὺς ἀποβλέψουσιν, εἰ τοῦτο ποιήσῃ, πρὸς δὲ τὸν παρὰ τοῦ βασιλέως φόβον τὸ δίκαιον καὶ τὸ δυνατόν ἀντέθηκε καὶ τρίτον τὸ συμφέρον· δυνατόν μὲν, ὅτι κακῶς πράττοντος τοῦ βασιλέως περὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἡττωμένου οὔτε Ἀρτεμισία βοηθήσει τοῖς ὀλιγαρχοῦσι Ῥοδίων οὔτε αὐτὸς <ὁ> βασιλεὺς· δίκαιον δ', ὅτι οὐκ ἂν μεταποιήσαιτο βασιλεὺς τῶν μὴ προσηκόντων αὐτῷ· Ἑλληνές τε γὰρ εἰσι Ῥόδιοι καὶ <οὐ> μεμερισμένοι <εἰς> τὴν βασιλέως ἀρχήν· καὶ τρίτον τὸ συμφέρον, ὅτι οὐδὲ περιορᾶν δέοι κἂν μεταποιῆται ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥοδίων· σύμβολον γὰρ ἔστι τὸ γιγνόμενον τοῦ μὴ μόνον Ῥοδίων ἐπιθυμεῖν ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων. οὕτω μὲν οὖν διήρηκε τὸν λόγον, καὶ τὰ πράγματα ταύτην ἔχει τὴν φύσιν. ὅπως δὲ ἕκαστον τούτων διώκηκε καὶ ὃν τρόπον μετεχειρίσατο, ἀρκτέον λέγειν ἄνωθεν ἐκ προοιμίου τὴν ἀρχὴν ποιησάμενον. YgT οἴμαι δεῖν ὑμᾶς] τὴν εὐλάβειαν, ἣν ἔχει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐνδείκνυται· οὐ γὰρ ἔχει παρρησίαν εἰπεῖν ὑπὲρ ἀνδρῶν δοκούντων πολλὰ καὶ μεγάλα τὸν δῆμον ἡδικηκέναι.

15.2 διὰ δὲ τῆς ἐξῆς ἐννοίας τοῦ αὐτοῦ προοιμίου προκαταλαμβάνει τὸν ἀκροατὴν καὶ βούλεται λαβεῖν ὁμολογοῦντα ὅτι ποιήσει τὰ συμβουλευόμενα, ὥστ' αὐτὸ διοικεῖσθαι διὰ τῶν δύο ἐννοιῶν, τό τε ἀνασχέσθαι λέγοντος καὶ τὸ πεισθῆναι τοῖς λεγομένοις ἅμα καὶ πρᾶξαι. YgT ἔστι μὲν οὖν ἐν ᾧ ἐγὼ νομίζω] τοῦ δευτέρου προοιμίου ἢ μὲν ἐπιβολή ἐστὶ τὸ εὖνουν ἐν ᾧ λέγει (2) 'νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ τοὺς διὰ τὴν αὐτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι· θαυμασιώτατα δὲ ἐρρητόρευται.

- 15.3 ἵνα δὲ μὴ δοκῇ χάριτι λέγειν ὑπὲρ Ῥοδίων, κατηγορήσεν αὐτῶν καὶ κατέδραμεν οὐχ ὡς παροξύναι, ἀλλ' εἰς εὐνοίαν τὸν ἀκροατὴν ἐκκαλέσασθαι βουλόμενος· καὶ γὰρ ἐπῆρεν αὐτὸν καὶ τὸ φρόνημα μετεώρισεν, ἐγκώμιον <Ἀθηναίων> θαυμαστὸν τῇ κατηγορίᾳ Ῥοδίων ἐν τῷ προοιμίῳ συμπλέξας. συνέστηκε δὲ καὶ τὸ δεύτερον προοίμιον ἐκ δυοῖν ἐννοιῶν, ὧν τὴν μὲν προτέραν εἰρήκαμεν, τὴν δὲ δευτέραν φαμέν προκατασκευὴν ἔχειν τοῦ κεφαλαίου· τὴν γὰρ δύναμιν ἐπισημαίνεται τῶν μελλόντων ῥηθῆσεσθαι, τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐκλειαν λέγων, ἣν ἔξουσι διὰ τῆς πράξεως ταύτης ἀπολογησάμενοι πρὸς τοὺς διαβάλλειν αὐτοὺς εἰωθότας. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς προοιμίοις διώκῃται. ὙγT ἡτιάσαντο μὲν γὰρ] ἀρχὴ δὲ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου τὸ ἡτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπιβουλεύειν αὐτοῖς Χῖοι καὶ Βυζάντιοι καὶ Ῥόδιοι'.
- 15.4 κατεσκευάσται δὲ τῷ δικαίῳ ἥτοι ἀδίκῳ τὸ συμφέρον, ὅτι ἀδικούντων καὶ πλεονεκτούντων δόξαν εἶχομεν· διόπερ καὶ ἀπέστησαν ἡμῶν οἱ σύμμαχοι. ταῦτα μὲν οὖν τοῦ ἀδίκου. εἴθ' ἵνα μὴ δοκῇ κατηγορεῖν τῆς πόλεως, αὐτὸς ἀνήνεγκε τὴν βλασφημίαν ἐπὶ Μαύσωλον, ἵνα καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀπολογῇται ὡς ψευδῶς διαβαλλομένης καὶ ὑπὲρ τῶν Ῥοδίων <ὡς> ἡπατημένων· ὁ γὰρ ταῦτα πλάσάμενος καὶ πείσας ἀποστῆναι ἐκεῖνος ἦν. εἴθ' οὕτω τὸ δίκαιον προτείνας ἤλθεν ἐπὶ τὸ συμφέρον, οὐπερ ἦν ἡ πρότασις· 'συμφέρει ὑμῖν ἀπολύσασθαι τὰς καθ' ὑμῶν διαβολὰς αὐτοῖς ἔργοις· ἵστε γὰρ ὅτι νομίσαντες ἀδικεῖσθαι οἱ σύμμαχοι ἀπέστησαν'. νῦν δὲ ἐπειδὴ ἄτοπος ἦν, λέγει ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, τὴν κατασκευὴν ἔχοντος ἀπὸ τοῦ δικαίου, καὶ καταστρέφει εἰς τὸ ἐνδοξον. λέγει δὲ τοῦτο, ὅτι 'τὴν καθ' ὑμῶν διαβολὴν νῦν καιρὸς διαλῦσαι καὶ δεῖξαι μὴ ὄντας πονηροὺς τοὺς μὴν βοηθοῦντας τοιοῦτοις συμμάχοις, καὶ κομίσασθαι τὴν εὐδοξίαν, ὅτι πρέπον ἐστὶν ἔχειν τὴν εὐδοξίαν ἐκ τοιούτων ἔργων τῇ πόλει'. αὕτη μὲν οὖν ἐστὶν ἡ εἰσήγησις ἣν πεποιήται Δημοσθένης. πρὸς δὲ ταύτην ἀντέπεσεν ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου (cf. 5) 'ἀλλὰ δεδοίκαμεν βασιλέα'. ταύτην ἔλυσεν ὁμογενῶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου τοῦ δυνατοῦ, καὶ πρῶτόν γε ἀπὸ τοῦ μαχομένου κατὰ τὴν θέσιν αὐτῆς εὐθύς, ὅτι (cf. 5) οὐ τῶν αὐτῶν ἐστὶ λόγων συμβουλεύειν τῇ πόλει βοηθεῖν Αἰγυπτίοις ἀφεστηκόσι τοῦ βασιλέως καὶ φοβεῖσθαι βασιλέα ὑπὲρ Ῥοδίων. καὶ ἡ προσθήκη τῆς αἰτίας, ὅτι (cf. 5) οἱ μὲν εἰσιν Ἕλληνες, οἱ δὲ εἰσιν ἐν τῇ ἀρχῇ ἐκεῖνου μεμερισμένοι. δευτέρα λύσις, ὅτι (cf. 7) ὑπὲρ μὲν τῶν οἰκείων πολεμήσειεν ἂν βασιλεύς, ὑπὲρ δὲ τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἂν πολεμήσειεν βασιλεύς. τρίτη λύσις (cf. 8) 'εἰ μὲν οὖν ἐγνώκατε ἀδικούμενοι παραχωρεῖν ὧν ἀδικεῖ τοὺς Ἕλληνας βασιλεύς, οὐκ ἐπαινῶ τὴν γνώμην· εἰ δὲ πᾶν ὅτιοῦν ὑπομένειν, μηδὲ νῦν ὀκνεῖτε'. εἶτα ἐκ παραδείγματος, (cf. 9) ὅτι καὶ Σάμον ἐλευθερώσαντος Τιμοθέου κατελιμμένην ὑπὸ Κυπροθέμιδος, ὃν κατέστησε Τιγράνης ὁ βασιλέως ὕπαρχος, οὐκ ἡγανάκτησε βασιλεύς. ὙγT ὅτι δ' οὐδ' ἐναντιωθῆναι] ἄλλη ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δυνατοῦ 'ἀλλ' Ἀρτεμισία ἡμῖν ἐναντιωθήσεται'.
- 15 5a Ἀρτεμισία δὲ Μανσώλου μὲν γέγονεν ἀδελφὴ καὶ γαμετή, Καρίας δὲ ἐβασίλευε, φίλια δὲ ἔπραττε βασιλεῖ, διὰ τὸ οἰκεῖον συμφέρον αὐτὸν θεραπεύουσα καὶ ἄρχουσα μὲν τῶν οἰκείων, οὐδὲν δὲ ἥττον φυλαττομένη βασιλεῖ προσκρούειν, ἔστι δ' ὅτε αὐτῷ συλλαμβανομένη. λείπει δὲ τῇ ἀντιθέσει κατασκευὴ· ἔδει γὰρ καὶ τὴν αἰτίαν προσθεῖναι δι' ἣν ἂν Ἀρτεμισία οὐ συγχωρήσειεν· ἀλλ' ἵνα μὴ χαλεπωτέρα γένηται πρὸς τὴν λύσιν, διὰ τοῦτο τὴν κατασκευὴν παραλιπὼν τὴν μὲν πρότασιν ἔθηκε μόνον, τὴν δὲ κατασκευὴν ταῖς λύσεσι συμπλέξας ἀσθενεστέραν ἐποίησεν. λύει δὲ τῷ δυνατῷ καὶ τῷ συμφέροντι, καὶ τῷ μὲν δυνατῷ κατὰ μερισμόν· εἰ μὲν εὖ πράττει βασιλεὺς κατ' Αἴγυπτον, βοηθήσει· μὴ γὰρ εἶναι ἀνόητον ὥσπερ ἐπιτεῖχισμα κατασκευάσαι τῆς οἰκείας ἀρχῆς· εἰ δὲ καὶ βοηθήσειε, φαύλως καὶ οὐ πολλῇ τῇ ῥώμῃ, ἀλλ' ἄχρι τοῦ δοκεῖν διὰ βασιλέα. οὕτως μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ τὴν ἀντίθεσιν ἔλυσεν, ἀπὸ δὲ τοῦ συμφέροντος ἐνθένδε στοχαστικῶς (cf. 13) 'οὐκ οἶδα μὲν εἰ βοηθήσει βασιλεύς, συμφέρει δ' οὖν ἤδη τῇ πόλει γινῶναι πότερον ἀντιποιεῖται Ῥοδίων ἢ οὐ· εἰ γὰρ ἀντιποιεῖται

τῆς νήσου, δηλονότι καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων. ὃ γὰρ ἄχρι μὲν οὖν τούτου διηγώνισται πρὸς τὰς ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἀντιθέσεις· λοιπὸν δὲ ἐπὶ τὸ δυσμεταχείριστον ἐλήλυθεν τὸ ἀπ' αὐτῆς τῆς ποιότητος τῶν Ῥοδίων κατηγορίαν περιέχον, ὅτι ἀπέστησαν.

15 5b καὶ ζητήσκειεν ἂν τις, τί δήποτε, ὄντος τοῦ προηγουμένου καὶ περὶ οὗ μάλιστα ἐστὶν ἡ σύμπασα ζήτησις, εἰ δεῖ βοηθῆσαι τοῖς ἀδικήσασιν τὴν πόλιν, οὗτος τὸ τοῦ συμφέροντος κεφάλαιον προέταξε καὶ δεύτερον τὸ δυνατόν, εἴτα εἰ βοηθήσει βασιλεὺς καὶ Ἀρτεμισία. τὸ δὲ θεώρημα φανερόν· ἐπειδὴ γὰρ ἄδοξον τὸ πρόσωπον καὶ παρρησιάσασθαι ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν οὐ δύναται πολλὴν ἐχόντων διαβολὴν, εἰκότως τὸν ἀκροατὴν καταλαμβάνει καὶ τῷ συμφέροντι καὶ τῷ ἀναγκαίῳ, τουτέστι τῷ φόβῳ τῷ παρὰ βασιλέως, ἵνα τῷ μὲν συμφέροντι ἐπαχθεῖς διὰ τὴν εὐκλειαν, τῷ δὲ καταπλαγεῖς τῷ ἀναγκαίῳ, ἐὰν ἐπιβουλεύῃ τοῖς Ἑλλήσι βασιλεὺς, ὑπέρθῃται μὲν τὸ μνησικακῆσαι τὰ νῦν, βοηθήσῃ δὲ διὰ τὸ ἑαυτῷ χρήσιμον, τοῦ συμφέροντος ὀρεγόμενος, καὶ φόβων καὶ κινδύνων ἀπαλλακτικῶς ἔχοντες <ἔτοιμοι ἔσσονται> [αἰρεῖσθαι] καὶ τοῖς λελυπηκόσι βοηθεῖν διὰ τὰ ἀναγκαιότατα ταῦτα. δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν ἐνήλλαξε τὴν θέσιν τῶν κεφαλαίων ἀκήκοας· διαιρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ δίκαιον κεφάλαιον οὐ μικρὰ τι καὶ φαύλη ῥητορεία οὐδὲ τῇ τυχούσῃ οἰκονομίᾳ κεχρημένος. gT <οὐ μὴν οὐδ'>] κατατείνει πολλὴν κατηγορίαν τῶν Ῥοδίων ἀξιοπιστίας εἵνεκα· πάνυ γὰρ συμβάλλεται πρὸς πειθῶ τὸ πρὸς ἡδονὴν ἐν τοῖς τοιοῦτοις διαλέγεσθαι.

15 6a δι' ἡδονῆς δὲ αὐτοῖς ἐστὶ τὸ κακῶς ἀκούειν Ῥοδίους. μέμνηται δὲ Ῥοδίων δῆθεν κακῶς, ἐνδεικνύμενος μήτε πρὸς χάριν μήτε δι' εὐνοίαν λέγειν, ἵνα τοὺς ἀκροατὰς ἀρέσῃται νῦν μὲν ἐνδεικνύμενος μισεῖν τοὺς λελυπηκότας τὴν πόλιν, νῦν δὲ μὴ ὑπὲρ Ῥοδίων ποιεῖσθαι τὸν λόγον, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος καὶ τῆς ὑπαρχούσης δόξης τῇ πόλει. μικροῦ δὲ καὶ οἰηθεῖ τις ἂν αὐτὸν συμβουλεύειν στρατεύειν ἐπὶ Ῥοδίους, τοσοῦτον θυμὸν ἐνδείκνυται πρὸς τοὺς ἡδικοτάτους. ἀλλ' αὐτό γε τοῦτο τὸ θαυμαστὸν τῆς ῥητορείας ἐστίν, ὅτι, δι' ὧν κατατρέχει Ῥοδίων, διὰ τούτων πείθει τὸν δῆμον, καὶ δι' ὧν κατηγορεῖ μᾶλλον δοκεῖ πράττειν, καταμιγνὺς τὸ αὐτοῦ ἐαυτῶν κατεγνωκέναι καὶ κατηγοροῦς ἐαυτῶν γεγονέναι καὶ πάλιν ὑποπίπτειν τῇ πόλει. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα κατὰ τὸ κεφάλαιον θαυμασίως ἐρρητόρευκεν. ἡ δὲ ἀντίθεσις ἐστὶν ἀπὸ τοῦ δικαίου ἀντεγκληματικῶς εἰσηγμένη· ἄλλ' ἄξιοι τούτων οἱ Ῥόδιοι τῆς πόλεως ἀποστάντες· οὐ μὴν τέθειται προφανῶς, γίνεται δὲ φανερά τοῖς ἐπιστήμοσιν ἀπ' αὐτῶν τῶν λύσεων. καὶ οὐ ταῦτα μόνον ἐρρητόρευσεν ἅπερ εἶπον, ἀλλὰ καὶ ἄλλο πρὸς τοῖς εἰρημένοις θεώρημα προσέθηκε· πρὸ πολλοῦ γὰρ λύει πρὶν θεῖναι, ὅπερ εἶωθε ποιεῖν, ὅταν χαλεπαὶ ὦσιν αἱ ἀντιθέσεις καὶ μεταχειρίσεως δέωνται τεχνικῆς. καὶ ἔστιν ἡ ἀρχὴ τῆς λύσεως ἔνθεν (14)· 'οὐ μὴν μὲν οὐδ' ἢ δεῖ ἑαυτοῦ εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες ἐν αὐτῷ Ῥόδιοι, παρήνες' ἂν ὑμῖν τούτους ἐλέσθαι, οὐδ' εἰ πανθ' ὑπισχνοῦντο ποιήσιν'. ὃ γὰρ ἄξιον δὲ θαυμάσαι καὶ τὴν μεταχείρισιν ἣν ποιεῖται καὶ τὴν λύσιν.

15 6b τῆς γὰρ ἀντιθέσεως λεγούσης ἀξίους εἶναι Ῥοδίους ταῦτα πάσχειν ἃ πεπόνθασι, συντρέχων τῷ ἀξίους αὐτοῦ εἶναι, οὐκ ἐξ ὧν ἡδίκηκας τὴν πόλιν τοῦτο κατεσκεύασεν, ἵνα μὴ ἐναντίον τὸν λόγον ἑαυτῷ ποιήσῃται, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους διετέθησαν διαβάλλει τὸν τρόπον. καίτοι τὸ ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν, ἐξ ὧν διετέθησαν περὶ τὸν Ἀθηναίων δῆμον· ὁ δέ, ἵνα μείζω διαβολὴν ἐργάσῃται, μετήνεγκε τὴν κατηγορίαν ἐπὶ τοὺς εὐπόρους· ἀπὸ γὰρ τούτων χαρακτηρίζει τὸ ὅλον Ῥοδίων ἦθος. τρισὶ τοίνυν θεωρήμασι κέχρηται ἐνὶ μέν, καθὸ δοκεῖ συντρέχειν δῆθεν τῇ κατηγορίᾳ· ἐτέρῳ δέ, καθὸ μετεβίβασε τὴν κατηγορίαν ἀπὸ τῶν εἰς τὴν πόλιν γεγεννημένων ἐπὶ τὰ γενόμενα Ῥοδίοις αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους· καὶ τρίτῳ, ἐν ᾧ τὴν κατηγορίαν ἀπὸ τοῦ δήμου μετήνεγκεν ἐπὶ τοὺς εὐπόρους, ὥσπερ ὁ Θουκυδίδης ἀπὸ τοῦ δήμου Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς ὀλίγους. gT <οὔτε γὰρ προξενῶ>] εἴτα προφανῶς ἀναίνεται τὴν πρὸς Ῥοδίους οἰκειότητα, φάσκων μήτε ἰδίᾳ ξένος μήτε δημοσίᾳ πρόξενος εἶναι τῶν ἀνδρῶν, ἵνα

κάντεῦθεν χώραν παρρησίας ἑαυτῷ πρυτανεύσεται· τίς γὰρ ἂν ἔτι ὑποπτεύσειε πρὸς χάριν λέγειν τὸν μηδεμίαν ἔχοντα οἰκειότητα; λείπεται δὴ τοῦ κοινῇ συμφέροντος εἵνεκα ποιεῖσθαι τοὺς λόγους.

15 7a μετὰ ταῦτα δὲ ἐπιβάλλει τῇ συνηγορίᾳ Ῥοδίων, ἀρκοῦσαν τιμωρίαν παρ' αὐτῶν γεγενῆσθαι φάσκων τὸ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοὺς ἀπολωλεκέναι, κουφίζων ταύτῃ τῆς κατ' αὐτῶν ὀργῆς τὸν ἀκροατὴν καὶ ἀποπιμπλὰς αὐτοῦ τὸν θυμὸν ὡς δοκεῖν κόρον ἔχειν ἅφ' ὧν ἤδη πεπόνθασιν Ῥόδιοι. YgT οὐδεὶς γὰρ ἂν ἔτι χαλεπήνειεν, οὐδ' εἰ τυγχάνει τῇ γνώμῃ ὠμότατος, μὴ ἐλεῶν τοὺς πολλὰς καὶ μεγίστας συμφορὰς πεπονθότας, μάλιστα δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος πεφυκῶς πρὸς εὐεργεσίαν καὶ εἰωθὼς τοὺς ἡδικοκότες σῶζειν.

15 7b διὰ δὴ τούτων ἀπάντων τὴν παρρησίαν, ὡς ἔφην, ἑαυτῷ προδιοικησάμενος ἄρχεται τῆς εἰσηγήσεως, ὥσπερ ἀρχὴν ἐτέραν τινὰ τοῦ λόγου ποιούμενος, δι' ἣν τὴνδε τὴν ἀντίθεσιν κινήσας οὕτω κατέδραμε Ῥοδίων· καὶ πάλιν ἀνέλαβε τὴν λύσιν ὅτι ἀνα <***> τῇ ἀντιθέσει καὶ ἡ ὑπόνοια ἡ κατὰ τοῦ ῥήτορος συνεισῆι. gT σημειῶσαι· προξενεῖ, μαρτυρεῖ· πρόξενοι, προστάται πόλεων καὶ φροντισταὶ καὶ ξενίαις ὑποδεχόμενοι.

15 7c F 2 Y φημὶ δὴ χρῆναι] οὐκ ἡδύνατο οὖν ἀξιοῦν συγγνώμην Ῥοδίοις δίδοσθαι πρὶν ἀπολύσασθαι τὰς ὑποψίας.

15.8 διὰ τοῦτο κινήσεως τῆς ἀντιθέσεως τὸ καθ' ἑαυτοῦ διέλυσεν. εἶτα μηδενὸς λυμαινομένου τὴν δόξαν, ἐπὶ τὴν λύσιν θαρρῶν ἦλθε τῆς ἀντιθέσεως· 'φημὶ δὴ χρῆναι πειρᾶσθαι σῶζειν τοὺς ἄνδρας', ἐνδεικνύμενος διὰ τοῦ 'μνησικακεῖν' τὴν δύναμιν τῆς ἀντιθέσεως ὅτι 'ἀλλ' ἄξιοι Ῥόδιοι' καὶ ὅτι δεῖ μνησικακεῖν αὐτοῖς καὶ ὅτι διὰ μάχης ὁ λόγος αὐτῷ· καὶ πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἔχει τὴν ἀναφορὰν· ἀπολογία γάρ ἐστιν ἀντικρυς λαμπρὰ ὑπὲρ Ῥοδίων ἡπατημένων, ὥστε συγγνωμονικὴ εἶναι τὴν λύσιν. καὶ ἐξ ἀορίστων δὲ παραδειγμάτων βεβαιοῖ τὴν συγγνώμην· ὅτι γὰρ πολλὰ πολλάκις ἐξηπατήθη ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ὑπέμνησε. τὸ τοίνυν εἶδος τῆς συγγνώμης κατὰ συνδρομὴν· συντρέχων γὰρ τῷ κατ' ἀξίαν ταῦτα πεπονθέναι Ῥοδίους, αἰτεῖ τοῖς ἡπατημένοις συγγνώμην, διχόθεν τὴν λύσιν ἐργαζόμενος, καὶ τῷ συνομολογεῖν καὶ τῷ τὴν συγγνώμην αἰτεῖν. ἄχρι μὲν οὖν τούτου προκεχώρηκεν αὐτῷ τὸ πρῶτον μέρος τῆς λύσεως. YgT <ὁρᾶτε δὲ κάκεϊνο>] μεταβέβηκε δὲ ἐφ' ἕτερον εἶδος λύσεως, ὅπερ ἐστὶ μικτὸν ἐκ τε τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ δικαίου, ἐν ᾧ φησὶν εἶναι διττὰ πολέμων εἶδη· ἓν μὲν ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς τὰς δημοκρατίας, ἕτερον δὲ πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας, δι' ἕτερον μὲν οὐδέν, δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο, ὅτι ὀλιγαρχία εἰσὶ καὶ ἐναντίως ταῖς δημοκρατίαις πολιτεύονται, ἐνάγων τὸν ἀκροατὴν καὶ διὰ τούτου, εἰ καὶ μὴ βούλονται Ῥοδίοις βοηθεῖν, τῷ ζηλοτύπως ἔχειν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας προαχθῆναι καταλῦσαι τὴν Ῥοδίων ὀλιγαρχίαν.

15.9 μικτὸν δὲ ὃν τὸ εἶδος τῆς λύσεως ὅμως ῥέπει πρὸς τὸ συμφέρον καὶ μᾶλλον ἐστὶ τούτου τοῦ μέρους. YgT <θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται>] μετὰ ταῦτα τῷ ἀναγκαίῳ κέχρηται πρὸς τὴν λύσιν δι' οὗ φησὶ τὸν ἀκροατὴν λέγων· 'θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται Χίων ὀλιγαρχουμένων καὶ Μιτυληναίων καὶ νῦν Ῥοδίων καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων'· πέφυκε γὰρ ὁ Δημοσθένης οὐκ ἅφ' ἑνὸς τινος ἐπιχειρήματος πείθειν οὐδὲ ἐκ μιᾶς δόξης τὸν ἀκροατὴν ἐπάγεσθαι, ἀλλ' ἐκ ποικίλων καὶ παντοδαπῶν, νῦν μὲν φοβῶν, νῦν δὲ πείθων, νῦν δὲ ἐνάγων εἰς φιланθρωπίαν, νῦν δὲ τὸ δίκαιον ἀπαιτῶν.

15 10a YgT καὶ οὐκ ἐξ ἑνὸς τινος εἵδους συμφέροντος ἢ ὅτου δήποτε προκειμένου κεφαλαίου πείθει, ἀλλ' ἐκ πάντων αὐτοῦ τῶν μερῶν [καὶ] ἐξ ὧν ἂν συσταίῃ τὸ κεφάλαιον, κατὰ πολλὰς καὶ ποικίλας ἐπιβολάς, κἂν διεστηκυῖαι τυγχάνωσιν ἀλλήλων αἱ ἔννοιαι.

15 10b ὁρᾷς γὰρ ὅτι καθ' ὧν συγγνώμην ᾗτησεν ὡς ἡπατημένοις ἡξίωσε μὴ δοῦναι δίκην· οὐδὲ γὰρ Ἀθηναίους δεδωκέναι, εἰ ἡπατήθησαν. ἂν ἀπήτησεν ὑπὲρ Ῥοδίων τοῖς <***> δίκαιον

σύνηθες Ἀθηναίοις ἐστὶ δεικνυσθαι ὑπὲρ πάντων ἀδικουμένων. gT <ἐπειδήπερ ἄδηλον>] ἐφόβησε τῷ ἀδήλῳ τοῦ μέλλοντος ἐκίνησε μῖσος ἐκ τῆς κοινῆς κρίσεως τῆς κατὰ τῶν ὀλιγαρχεῖν αἰρουμένων.

15 11a καὶ τί δεῖ τὰ λοιπὰ καταριθμεῖσθαι, ἐξὸν τοῖς ἐπιστήμοσιν ἐκ τῶν κειμένων λαμβάνειν ἅπαντα; κέχρηται καὶ ἄλλω φόβῳ δι' οὗ φησὶν ἄδηλον εἶναι τὴν μέλλουσαν τύχην καὶ δεῖν τοὺς εὐτυχοῦντας ἐπαμύνειν τοῖς ἡτυχηκόσι, προσδοκῶντας περιπεσεῖσθαι παραπλησίᾳ τῇ τύχῃ. εἴτα ἐκ παραδείγματος ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, (cf. 22) ὅτι ἀτυχήσαντί ποτε τῷ δήμῳ καὶ ὀλιγαρχηθέντι ἐβοήθησαν Ἀργεῖοι, καὶ ἄτοπον δοκεῖν Ἀργείων ἐλαττοῦσθαι κατὰ ταύτην τὴν πρᾶξιν. YgT συνάπτει λεληθότως λύσιν ἀρμόττουσαν καὶ πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀντίθεσιν ἣν τέθεικε κατ' ἀρχάς· ἄλλὰ φοβούμεθα βασιλέα'.

15 11b δῆλον γὰρ ὅτι τὰς λύσεις ἐταμιεύσατο, ἵνα καὶ πρὸς ταύτην καὶ πρὸς ἐκείνην αὐτῷ χρήσιμοι γένωνται. ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ αὐταῖς καταχρησάμενος οὐκ ἂν ἔσχε χρησίμια πρὸς τὴν νῦν ἀντίθεσιν· πρὸς μόνην γὰρ ἂν ἐκείνην ἤρκεσαν ἀφορμὴ ὠθῆσαι τῷ διαστήματι. φυλάξας δὲ αὐτὰς τῷ παρόντι καιρῷ καὶ πρὸς ταύτην τὴν ἀντίθεσιν καὶ πρὸς τὴν ἤδη προλυθεῖσαν οἰκειότητα ἔχει· τὰ γὰρ ἐξ ὑστέρου λυθέντα πρὸς ἅπαντα τὰ προηγούμενα πᾶσαν ἀναπέμπει τὴν δύναμιν. gT <εἰσὶ δέ τινες>] μετὰ ταῦτα ἀντέπεσε πάλιν ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου· ἦν <διὰ τί> οὐ τέθεικε ῥάδιον θηρεῦσαι, φοβηθεῖς <μὲν> ἴσως αὐτῆς τὴν δύναμιν, ἔχων δὲ πάντως τὸν ἀκροατὴν συνειδότα· τῇ δὲ σιωπῇ ἀφεῖλέ τι τῆς ἰσχύος αὐτῆς.

15.12 πολὺ γὰρ συμβάλλεται πρὸς καθαίρεσιν καὶ τὸ μὴ μεμνησθαι τῶν ἀτόπων ἢ φοβερῶν ἢ δεινῶν. σύνηθες δὲ αὐτῷ καὶ τὰς δυσχερεστάτας τῶν ἀντιθέσεων κατ' ἀρχὰς τῶν ἐπιλόγων τιθέναι, ἵνα καὶ τῷ τόπῳ καὶ τῇ χώρᾳ θραύη καὶ μείωσιν ἐργάζεται. τί οὖν πεποίηκε; τὴν μὲν ἀντίθεσιν ἔκρυπεν, ἀντὶ δὲ τῆς ἀντιθέσεως τὴν διαβολὴν τὴν κατὰ τῶν ῥητόρων ἔθηκεν εἰπὼν (25)· 'εἰσὶ δέ τινες, ὧ Ἀθηναῖοι, παρ' ὑμῖν δεινότατοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς'. τίνα δὲ ἐστὶ τὰ δίκαια ἢ ὑπὲρ τίνων τῶν ἄλλων, οὐ κατέστησεν ἡμῖν φανερά, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἡ λύσις, ὡς ἔφην, ἐναργῆ ποιεῖ τὴν ἀντίθεσιν. ἔστι γὰρ ἡ λύσις, διὰ τί οὐκ ἀπέχονται καταδουλοῦσθαι Κῶν καὶ Ῥόδου, ὥστε ἐκ τούτων μὴδὲ ἐξεῖναι λαβεῖν εὐχερῶς τὸ λεγόμενον. ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ βούλεσθαι σημαίνειν τὰς συνθήκας ἃς ἐποίησαντο πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἕλληνες ἅπαντες, μὴδὲνα ἐπιφέρειν ὅπλα, ἅπαντας δὲ εἰρήνην ἄγειν καὶ ἡσυχίαν, ὡς τὴν ἀντίθεσιν εἶναι τοιαύτην· 'ἀλλὰ δόξομεν ἀδικεῖν καὶ παραβαίνειν πρῶτοι τὰς συνθήκας ὅπλα κινουντες'. ὅθεν δὴ καὶ λύων φησὶ μάλιστα μὲν δίκαιον εἶναι τῆς κοινῆς ἀπάντων σωτηρίας ἡμᾶς προεστάναι, εἰ δὲ καὶ ἄδικον τὸ γινόμενον, ἀλλ' οὖν, ἐπειδὴ ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσιν ἅπαντες, καὶ ἡμεῖς ταῖς ἐκείνων γνώμαις ἀκολουθοῦντες ἀδικῶμεν. ἡ μὲν οὖν ἀντίθεσις οὕτως ἂν ἐκ τούτων γνωρισθεῖη [ἦν] ἢ δὲ μεταχειρίσις βίαιος καὶ Θουκυδίδειος, εἰλημμένη ἐκ τῆς Κλέωνος δημηγορίας (Th. 3, 37—40)· οἷον γὰρ ἐκείνου περὶ Μιτυληναίων τὸ διανόημα, τοιοῦτον καὶ τὸ Δημοσθένους ἐνθάδε. ἀξιοῖ γὰρ κάκεῖνος, εἰ μὲν δικαία εἴη ἡ ἀρχή, δικαίως κολάζεσθαι καὶ Μιτυληναίους, εἰ δὲ ἄδικος, ἀδίκως· χρηὲς γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοὺς πολιτεύεσθαι. οὕτως ἤδη καὶ ὁ Δημοσθένης ἐνθάδε φαίνεται ἀξιῶν μὲν μάλιστα κατὰ τὸ δίκαιον ἐλευθεροῦν τοὺς Ῥοδίους· εἰ δ' ἄρα τις καὶ λέγοι ἄδικον εἶναι εἰρήνης οὔσης ὅπλα κινεῖν, ἀλλ' οὖν γε οὐκ ἄτοπον πάντων ἀδικεῖν αἰρουμένων, νῦν μὲν Βυζαντίων, αὐτίς δὲ Ἀρτεμισίας καὶ Μασσώλου καὶ σχεδὸν ἀπάντων. εἴτα οὐ μόνοις τούτοις ἔλυκε τὴν ἀντίθεσιν, ἀλλὰ καὶ τῇ ἐκβάσει (cf. 28)· ἵνα καὶ τιμώμεθα, φησί, μειζρόνως. πρὸς γὰρ τὰς δυνάμεις εἰώθασιν ἀπονέμειν τὰ δίκαια οἱ ἄνθρωποι. οὐκ ἔστι ὑποπτεῦσαι σύμπασαν τὴν ἀντίθεσιν ἐτέρως ἔχειν οὐδὲ ἀπὸ βασιλέως τοῦ προσώπου ταραττεῖν, ὡς ἂν ὑπολάβοι τις. τάχα γὰρ ἂν τις αὐτὸν ὑπονοήσειε λέγειν 'ἀλλ' οὐ δεῖ βασιλεῖ προσκρούειν', ἵνα ἢ τῇ κατ' ἀρχὰς ὁμοίαν πάλιν ἐννοῶμεν ἢ τῇ τῶν ἐπιλόγων. τὸ γὰρ παράδειγμα τὸ κατ' Ἀρτεμισίαν οὐ συμφωνεῖ τῇ

προτάσει. εἰ γὰρ εἰρήκει ἡ ἀντίθεσις ‘ἀλλ’ οὐ δεῖ προσκρούειν βασιλεῖ’, τί ἐβούλετο λέγειν; τί οὖν Ἀρτεμισία καταλαμβάνει Κῶν καὶ Ῥόδον ἥτις φαίνεται χάριτι τῇ πρὸς βασιλέα καταλαμβάνουσα; ὥστε ἀνενεγκτέον ἐπὶ τὴν πρώτην εἰρημένην ἀντίθεσιν τὴν περὶ τῶν συνθηκῶν. συνιστὰς τοίνυν τὸ συμφέρον [ῶ] λέλυκεν τὴν ἀντίθεσιν· πιστοῦται δ’ αὐτὸ καὶ ἐκ παραδείγματος, δεικνὺς ὅσῃν μὲν εἶχον δύναμιν ἡνίκα προΐσταντο τῶν Ἑλλήνων, αὐτοὶ νικήσαντες βασιλέα καὶ τὴν ἀρχὴν ὀρίζοντες ἐκείνῳ, οἷαν δὲ βασιλεὺς νενικηκῶς ὕστερον Ἑλληνας, ὡς συνίστασθαι πανταχόθεν δεῖν δύναμιν ἀθροίζειν εἰ φιλοτιμίας ὀρέγοντο. ἔστιν οὖν ἡ λύσις τῆς ἀντιθέσεως ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, κατασκευαζομένη τῷ δυνατῷ· ὅτι γὰρ συμφέρει δύναμιν ὑπάρχειν τῇ πόλει κατασκευάζει. YgT εἰκότως δέ μοι δοκεῖ] μετὰ ταῦτα ἄρχεται τῶν ἐπιλόγων· ‘εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτερον ὑμῖν εἶναι πρᾶξαι τὰ δέοντα’.

15.13 ταύτην τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ποιησάμενος, ἐν οἷς πολλὴν καταδρομὴν τῶν δωροδόκων καὶ τῶν τᾶναντία πολιτευομένων αὐτῷ πεποιήται, καὶ κέχρηται ἀναγκαίως τῇ ἐπιφορᾷ διὰ τὸ μὴ πάντας αὐτοὺς συντρέχειν τῇ εἰσηγήσει· καὶ τοῦτο ἄδηλον <ὄν> ἐκ τῶν ἀντιθέσεων εἴληφε. διὸ καὶ βουλόμενος τοὺς ἐκείνων κωλύσαι λόγους, εἰκότως κέχρηται τῇ διαβολῇ, μετὰ ταῦτα ἐπενεγκὼν τὸ ἔνδοξον καὶ ἐπιλογισάμενος, καὶ ἐκ τούτου τὴν δημηγορίαν κατέπαυσεν. YgT ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ <ἀμφοτέροί μοι δοκοῦσιν ἀμαρτάνειν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] Ἀθηναῖοι συνεμάχῃσαν Λακεδαιμονίοις ἐν Μαντινείᾳ· κτισθείσης δὲ Μεγάλῃς πόλεως μετὰ τοῦτον τὸν πόλεμον ὑπὸ Ἀρκάδων συμμαχοῦντων τότε Θηβαίοις, ὥστε ὀρμητήριον εἶναι κατὰ τῆς Λακωνικῆς, Λακεδαιμόνιοι, τῆς ἐπικηρυκείας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πρὸς Ἀθηναίους, στρατεύουσιν ἐπὶ Μεγάλῃν πόλιν.

16.1 Ἀρκάδες δέ, ἀσχολουμένων Θηβαίων ἐπὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον, καταφεύγουσιν ἐπ’ Ἀθηναίους ἀξιοῦντες συμμαχεῖν· ἡκούσι δὲ καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀξιοῦντες μᾶλλον αὐτοῖς ὥς συμάχοις προστίθεσθαι καὶ βουλεύονται. χαλεπὸς <τοίνυν> ὁ λόγος τῷ ῥήτορι. τό τε γὰρ συνειπεῖν τοῖς πρὸ βραχέος πολεμήσασιν καὶ τὸ ἐναντιωθῆναι τοῖς οὖσι συμάχοις Λακεδαιμονίοις οὐκ ἔστι τῶν εὐχερῶν· βαρὺ γὰρ οἷον τοὺς μὲν συμάχους ἀπελαύνειν, τοὺς δὲ πολεμίους προσίεσθαι. χωρὶς γὰρ τοῦ τὸ πρᾶγμα ὑπάρχειν ἄτοπον καὶ διαβολὴν φέρει μεγίστην τῇ πόλει, ἔτι καὶ ἐπικίνδυνον διχόθεν εἶναι δοκεῖ, ἔκ τε τοῦ σῶζειν τοὺς τῶν πολεμίων Θηβαίων συμάχους καὶ ἐκ τοῦ προσκρούειν Λακεδαιμονίοις συμάχοις οὖσιν, ὧν μετὰ μικρὸν χρήζουσιν εἰς τὸν ὑπὲρ Ὀρωποῦ πρὸς Θηβαίους πόλεμον. ἀλλ’ ὅμως ἐξεύρηκε θεωρήματα καθ’ ἃ καὶ Λακεδαιμονίοις οὐ δοκεῖ προσκρούειν καὶ Ἀρκάδας προσάγεται καὶ Θηβαίους οὐκ αὔξει, σῶζων τὴν αὐτῶν συμμαχίαν· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἔν τι τῶν δυσμεταχειρίστων ἐστί, τὸ δοκεῖν συναύξειν τοὺς Θηβαίων συμάχους. πῶς οὖν ἕκαστον τούτων πεποιήκε; καθαιρεῖ Λακεδαιμονίους, καθαιρεῖ καὶ Θηβαίους, τοὺς μὲν μὴ συγχωρῶν αὐξάνεσθαι, Θηβαίων δὲ τὴν συμμαχίαν καθιστὰς εἰς τὴν πόλιν. ἴνα δὲ μὴ δοκῇ χαρίζεσθαι τοῖς Ἀρκάσιν, οὐδὲν δείκνυται τῷ λόγῳ χαριζόμενος Μεγαλοπολίταις, οὐδὲ τὸ ἐκείνων συμφέρον μίσει ζητεῖ τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους· οὐδὲ κατηγορεῖ πάλιν Σπαρτιατῶν, <ἀλλ’> ὡς [Ἀρκάσι] προκειμένων ἄλλοτρίων προσώπων τῶν τε Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀρκάδων τῆς πόλεως, ἀμελήσας τοῦ ὑπὲρ ἀμφοῖν τοῖν αἰτούντοιν τὴν συμμαχίαν δοκεῖν ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, τὸ τῇ πόλει συμφέρον καὶ λυσιτελεῖς ἐπισκέπτεται τῇ αὐτῇ μεταχειρίσει χρώμενος. εἶπε γὰρ <τοιαῦτα> κὰν τῷ πέμπτῳ τῶν Φιλιππικῶν (5, 1) κὰν τῷ ὑπὲρ τῶν ἐν Χερρονήσῳ (8, 1), θηρώμενος ἀεὶ τὸ κοινὴν συμφέρον, οὐχὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἐκάστου δι’ ὃν ὁ λόγος σκοπούμενος. Πρῶτον τοίνυν ἐστὶ κεφάλαιον ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ τὸ συμφέρον, λαμβάνον τὰς κατασκευὰς ἐκ τοῦ δυνατοῦ. φησὶ γὰρ (cf. 16, 4—5) συμφέρον εἶναι τῇ πόλει Λακεδαιμονίους καὶ Θηβαίους ἀσθενεῖς ὑπάρχειν· νῦν δὲ καιρὸν εἶναι τούτου, κατοικισθείσης μὲν τῆς Βοιωτίας, μὴ συγχωρηθέντων δὲ ἰσχυρῶν γενέσθαι τῶν Λακεδαιμονίων. οὕτω τὰς κατασκευὰς τοῦ συμφέροντος ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ

κεκόμικεν. ἀλλὰ τὸ μὲν περὶ τοῦ κατοικισμοῦ τῆς Βοιωτίας ἐνθάδε μὲν προὔθηκε καὶ συνέπλεξε διὰ τὴν πιθανότητα, προσρίψας ἀθρόως αὐτὸ πρὸς τὴν λυποῦσαν αὐτοὺς ἔννοιαν, ὅτι ‘ἀλλ’ αὐξηθήσονται Θηβαῖοι σωθέντων τῶν Ἀρκάδων’, καταλιπὼν δὲ αὐτὸ ἐν προτάσει καὶ τὴν ἀπόδειξιν εἰς καιρὸν ταμιευσάμενος ὡς μετὰ μικρὸν ἀποδείξων, ὅταν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀντίθεσιν ἀγωνίζεται, τὸ κατὰ Λακεδαιμονίους ἀποδείκνυσι μόνον, ὡς οὐ συμφέρει συγχωρεῖσθαι γενέσθαι μεγάλους. κατασκευάζει δὲ τοῦτο τῷ ἐξισάζοντι κατὰ ἀντιστροφὴν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἔννοια ἦν ‘ἀλλ’ ἰσχυροὶ γενήσονται Θηβαῖοι’, τοῦτο δὲ οὐ συμφέρει, ἐπήγαγεν ἀπὸ τοῦ ἐξισάζοντος τὸ ἀντίστροφον ‘οὐδὲ γὰρ Λακεδαιμονίους αὐξηθῆναι συμφέρει’. τὸ δὲ σχῆμα <τὸ> κατὰ ἀναίρεσιν παραπλήσιον τῷ κατ’ ἀρχὰς ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην (20, 5) μετὰ τὴν πρώτην περίοδον· οὐ γὰρ ἐκεῖνο ἄλλου γένους ἔστιν εἰπεῖν.

16.1. (50) ταῦτα δὲ πάντα μάχην ἔχει πρὸς τὴν ἀπὸ Θηβαίων ἀντίθεσιν· τὸ γὰρ Ὀρχομενοῦ καὶ Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν οἰκισθεῖσιν ἀσθενεῖς γεγενῆσθαι Θηβαίους τῆς ἀντιθέσεως ἔστι λύσις· οὐ γὰρ ἐκεῖνο ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι πλοκὴν ἔχει τὸ κεφάλαιον οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἀλλὰ πάσης δεινότητος ἀνάπλεων. διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν καὶ καθαιρεῖ τὴν Θηβαίων δύναμιν καὶ τὸ μὴ αὐξηθῆναι Λακεδαιμονίους συνίστησιν. γΤ ἀλλὰ νῆ Δία ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν φήσομεν· δεινὸν γὰρ ἦν πρὸς οὓς ἐν Μαντινείᾳ παρεταττόμεθα] ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ταύτην ἔλαβε τὴν ἀντίθεσιν, τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ἄτοπον δεικνύσαν· ἐκ τούτων γὰρ ἐπιχειρεῖται, καὶ ἔστιν ἡ ἀντίθεσις διμερής.

16.2 Ἐν μὲν γὰρ αὐτῆς μέρος ἐνδείκνυται τὸ αἰσχρὸν ὅσον ἔσται, εἰ τούτοις βοηθήσουσιν οἷς ἐπολέμουν· τὸ δὲ ἕτερον μέρος τὸ ἄτοπον, εἰ Λακεδαιμονίοις πολεμήσουσιν, οἷς μικρῷ πρότερον συνεμάχοντο. ταύτης τὸ μὲν πρότερον μέρος ἔλυσε κατὰ συνδρομὴν μὲν, ὡς καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ τὸ αἰσχρὸν, κατὰ μετάληψιν δέ, εἰ μηδὲν ἀδικούντων πολεμίων, ἀλλὰ ποιεῖν τὰ δίκαια βουλομένων, τούτων εἶναι τὸ αἰσχρὸν. ἐσιώπησε δὲ τὸ ἐπόμενον τούτῳ διὰ τὸ ἀκόλουθον εἶναι καὶ προφανές. τοῦτο δὲ ἦν ‘εἰ δὲ ἀδικοῦσι Λακεδαιμόνιοι, οὐκ ἂν αἰσχρὸν εἴη τὸ γινόμενον’. τοῦτο μὲν οὖν πρὸς τὸ πρότερον μέρος μεταβὰς δὲ ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος λύει αὐτὸ τῷ δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι· δικαίῳ μὲν, ὅτι ‘ἀδικοῦσι Λακεδαιμόνιοι’ καὶ καθ’ ὑπόθεσιν, ‘εἰ καὶ μόνον ἡδίκουν, ἄτοπον μὲν ἂν ἦν καὶ τότε, ὅμως δ’ ἔδει συγχωρεῖν’, καὶ ἄλλῳ δικαίῳ· ‘εἰ δὲ στρατεύονται ἐπὶ Μεσσήνην, ἀνάγκη βοηθεῖν Μεσσηνίοις διὰ τοὺς ὅρκους οὓς ἐποιήσαμεθα’. μετὰ ταῦτα τῷ συμφέροντι ‘οὐδὲ αὐξηθῆναι τῇ πόλει συμφέρει Λακεδαιμονίους’. εἴτα ἀπὸ τοῦ [συμφέροντος] πρέποντος· ‘τίς ἔσται πρεπωδεστέρα ἀρχὴ τῆς βοηθείας; πότερον ἢ παροῦσα νῦν ἢ ὅταν εἰς τὴν Μεσσήνην ἐμβάλωσι; τότε μὲν γὰρ δόξομεν δι’ εὐλάβειαν καὶ φόβον ποιεῖν, νῦν δὲ διὰ τὸ δίκαιον.’ καὶ ἅμα δέδωκε σοι θεώρημα καινὸν ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ, μὴ μόνον προηγούμενα συμπλέκειν κεφάλαια, δίκαιον καὶ συμφέρον ἢ δυνατόν καὶ δίκαιον ἢ συμφέρον καὶ δυνατόν, ἀλλὰ καὶ τὰ δευτερεύοντα, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς λύσεως πεποίηκε ταύτης· καὶ γὰρ καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι ἔλυκε. διὰ τοῦτο δὲ τὴν προσθήκην τοῦ δευτέρου μέρους ἔλαβεν ἡ ἀντίθεσις, ἐπειδήπερ τὸ μὲν πρότερον δύσλυτον ἦν τὸ κατὰ τὴν αἰσχύνην, ὅταν βοηθῶσιν οἷς ἐπολέμουν· τὸ δὲ δεύτερον μέρος ἀφορμὴν παρῆχε διαβολῆς τοῦ προσώπου Λακεδαιμονίων. ἐδεήθη οὖν τῆς προσθήκης, ἵνα δι’ αὐτῆς δοκῇ πρὸς πᾶσαν μάχεσθαι τὴν ἀντίθεσιν τοῦ συμφέροντος ‘ἀλλὰ <οὐ> λυσιτελεῖ ἄλλῳ μᾶλλον προσθέσθαι <ἢ> Λακεδαιμονίοις, ἵνα καὶ αὐτοὶ συνδιασώσωσιν Ὠρωπὸν τῇ πόλει’. εἴτα προσέθηκε τῇ ἀντιθέσει, ἵν’ εὐπορήσῃ λύσεων. γΤ εἰ δ’ ἐχθροὺς Λακεδαιμονίους ποιησόμεθα, οὐχ ἔξομεν τοὺς ἡμῖν συμμαχήσοντας] διμερὲς καὶ αὕτη ἡ ἀντίθεσις.

16.3 τὸ μὲν γὰρ ἐν μέρος ‘τὸν Ὠρωπὸν δεῖ ἡμᾶς κομίσασθαι’, τὸ δὲ ἕτερον ‘εἰ δὲ τοὺς συνανασώσαντας ἐχθροὺς ποιησόμεθα, τίνας ἔξομεν συμμάχους;’ τὸ τοίνυν πρότερον μέρος ἔλυσε κατὰ συνδρομὴν, τὸ δὲ ὅτι ‘Λακεδαιμονίους ἐχθροὺς ἔξομεν, εἰ τοὺς Ἀρκάδας προσησόμεθα’ μεταληπτικῶς· ‘οὐ τοῦτον τὸν τρόπον ὑμῖν συνεβούλευσα οὐδὲ ταῦτα ὑμῖν

προὔλεγον, <ἀλλ'> οἱ βουλόμενοι λαθεῖν, ἀξιοῦντες <βοηθεῖν> Λακεδαιμονίοις καὶ διωθήσασθαι Πελοποννησίους ἤκοντας παρ' ἡμᾶς, λοιπὸν ἐπὶ Θηβαίους ἦκον, ὅτι μὴ προσεδέξασθε αὐτούς· ἡ δὲ λύσις ἀπὸ τοῦ δικαίου. εἴτα ἑτέρα λύσις, ὅτι 'οὐδ' ἂν αὐτοῖς ὑμεῖς ἐβοηθήσατε, εἰ προὔλεγον ὑμῖν ὅτι σωθέντες ἀδικήσουσι'. καὶ τρίτη λύσις, ὅτι (cf. 13) 'εἰ καὶ ἀνιῶνται Λακεδαιμόνιοι, δίκαιοι χάριν εἰσὶ γιγνώσκουν μᾶλλον ἐφ' οἷς εὖ ἔπαθον ἢ νῦν χαλεπαίνειν ὅτι κωλύονται ἀδικεῖν'. Πληρωθέντος τοῦ συμφέροντος μετέβη ἐπὶ τὸ δίκαιον ὡς ἀντικείμενον αὐτῷ. διόπερ καὶ ἐξ ἀντιθέσεως αὐτὸ λαμβάνει, καὶ ἔστι τριμερές· τὸ μὲν γὰρ πρὸς τὴν πόλιν, τὸ δὲ πρὸς Λακεδαιμονίους, τὸ δὲ πρὸς Ἀρκάδας. πρώτη τοίνυν ἀντέπεσεν ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου κατηγοροῦσα τῆς ποιότητος τῆς πόλεως· 'ἀλλ' ἄπιστος εἶναι δόξει ἡ πόλις νῦν μὲν Λακεδαιμονίοις, αὐθις δὲ Ἀρκάσι προστιθεμένη· ὁμοία δ' ἐστὶν αὕτη τῇ πρώτῃ τεθείσῃ ἀντιθέσει, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν τὸ αἰσχρὸν ἐξητάζετο, ὅπερ ἐστὶ τοῦ συμφέροντος, ἐνταῦθα δὲ ἐστὶ τὸ δίκαιον· ὥστε αἱ αὐταὶ ἔννοιαι τῶν ἀντιθέσεων, ἀλλὰ γε οὐκ ἐπὶ τῶν ὁμοίων ἐλήφθησαν, ἐπεὶ ἄλλη μὲν ἐστὶ τοῦ συμφέροντος, ἡ δὲ τοῦ δικαίου· παρὰ γὰρ τὴν τοιαύτην μεταχείρισιν καὶ ὁ λόγος τὴν δύναμιν μεταλαμβάνει. ἔλυσεν δὲ κατὰ ἀνατροπὴν (ἐγγὺς δὲ ἡ ἀνατροπὴ τῆς μεταλήψεως), εἴτα ἐκ παραδείγματος, ὅτι (cf. 14) 'καὶ Θηβαίους καὶ Εὐβοέας καὶ Λακεδαιμονίους ἔσωσεν ἡ πόλις' καὶ νῦν ἐστὶν Ἀρκάδας τὸν αὐτὸν τρόπον διασώζουσα. ἄλλην ἀντίθεσιν ἀπὸ τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ δικαίου κίνησεν, ὅπερ ἐστὶ πρὸς Λακεδαιμονίους (cf. 16)· 'ἀλλ' ἐπαγγέλλονται Λακεδαιμόνιοι τὰ δίκαια σώσειν ἅπασιν, Ἡλείοις μὲν τὴν Τριφυλίαν παρὰ Ἀρκάδων, Φλειασίοις δὲ τὸ Τρικάρανον ὑπὸ Ἀργείων ἐχόμενον, ἡμῖν δὲ τὸν Ὀρωπὸν ὑπὸ Θηβαίων κρατούμενον'. καὶ αὕτη συγγένειαν ἔχει πρὸς τὴν περὶ Ὀρωποῦ κινήθεισαν ἀντίθεσιν· ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος εἴληπται, ἡ δ' ἀπὸ τοῦ δικαίου. καὶ λύει ταύτην τῷ συμφέροντι μὲν ὅτι (cf. 17) 'ἴδιόν τι διοικούμενοι κέρδος ταῦτα Λακεδαιμόνιοι πράττουσιν, ἵνα ὡς ἐπὶ Μεσσήνην ἔλθωσιν'· ἔχεται δ' οὖν ὅμως καὶ τοῦ δικαίου τοῦτο. εἰ γὰρ ἡ γνώμη ἄδικος καὶ τὸ πρᾶγμα ἄδικον, οὐκ ἂν ἔχοιεν μέμφεσθαι τοῖς μὴ βοηθοῦσιν αὐτοῖς. εἴτα πάλιν τῷ δικαίῳ, ὅτι ἐν ὑποσχέσει καὶ ἀπάτῃ ταῦτα παρὰ Λακεδαιμονίων <λέγεται>, ἕως ἂν τὴν Μεσσήνην καταδουλώσωνται. ἄχρις οὖν τούτων τὸ ἐν μέρος τῆς ἀντιθέσεως λέλυκε· τὸ δὲ κατὰ τὸν Ὀρωπὸν δεύτερον μέρος ἐστὶν οὕτως, ὅτι (cf. 18) 'δίκαιοι μὲν εἰσὶ καὶ ὑπὲρ Ὀρωποῦ βοηθεῖν Λακεδαιμόνιοι· εἰ δὲ μὴ βοηθοῖεν, ἔτεροι βοηθήσουσιν, ὅσοι τῶν δικαίων φροντίζουσιν'. εἴτα καθ' ὑπόθεσιν, ὅτι 'αἰρετώτερον Ὀρωπὸν ἀπολέσθαι, εἰ δέοι, μᾶλλον ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γενέσθαι τὴν Πελοπόννησον'. τρίτη ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου εἰλημμένη ἐκ τῆς τῶν Ἀρκάδων ποιότητος. τοῦτο δ' ἦν τὸ τρίτον τοῦ δικαίου μέρος (cf. 19) 'ἀλλὰ πολλὰ ἡμᾶς ἡδίκησαν Ἀρκάδες χάριτι τῇ πρὸς Θηβαίους'. ταύτην ἔλυσεν τῷ συμφέροντι, πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ ἀτόπου, εἰπὼν ἄτοπον εἶναι μνησικακεῖν, εἴτα ἐκ περιτροπῆς ἀγωνιστικώτερον, ὅτι 'εἰ τότε ὑμᾶς κακῶς ἐποιοῦν, νῦν [οἶδα καὶ] οἱ πάλιν <αὐτοῦς> ἀπελαύνειν προηρημένοι κακῶς ποιεῖν <ὑμᾶς ἐπιχειροῦσι>'· καὶ ὅσῳ σπουδαῖοι περὶ ἐκείνους ἐγένοντο, τοσοῦτῳ δίκαιοι μέμψιν ἐκδέχεσθαι οἱ τῇ πόλει μὴ συγχωρήσαντες αὐτοὺς καταδέξασθαι, ὅτε ἐφ' ἡμᾶς ἦκον προτέρους', εἴτα (cf.

16.3. (50)

20) ὅτι 'καὶ ἀναγκασθῶμεθα, εἰ ἔλθοιεν ἐπὶ Μεσσήνην Λακεδαιμόνιοι, γενέσθαι Θηβαίων σύμμαχοι, ὥστε αἰρετώτερον τοὺς συμμάχους Θηβαίων σφάζειν ἢ αὐτῶν δεῖσθαι Θηβαίων', εἴτα τῶν ἀδικημάτων τῶν Λακεδαιμονίων ὑπομεμνησθαι κατασκευάζων τὸ μὴ συμφέρειν ἔἶσαι Λακεδαιμονίους ἰσχυροὺς καταστῆναι θέλει δηλῶσαι. πεπληρωμένου τοίνυν τοῦ μέρους τοῦ δικαίου, ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ λοιπὸν ἀντέπεσεν ἀντίθεσις, ἐπὶ μὲν τὸ συμφέρον ἀναφέρεσθαι δυναμένη, τὰς δὲ κατασκευὰς ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ λαμβάνουσα, 'ἀλλ' ἰσχυροὺς ποιήσομεν τοὺς Θηβαίους'. αὕτη ἐξισάζει ἢ ἀντίθεσις· δύναται γὰρ καὶ παρὰ Δημοσθένους προτείνεσθαι 'ἀλλ' ἰσχυροὺς ποιήσομεν τοὺς Λακεδαιμονίους'. διὰ τοῦτο τοιγαροῦν οὐκ ἔθηκε μὲν τὴν ἀντίθεσιν

ἐξισάζουσιν, τέθεικε δὲ τὴν λύσιν εἰπὼν (24)· ἔστι γάρ, ἔστι Θηβαίους ταπεινοὺς ποιεῖν ἄνευ τοῦ Λακεδαιμονίου ἰσχυροὺς καθιστάναι, τουτέστιν ἔξεστιν οὐδετέρους αὐτῶν αὐξήσαι. καὶ ὁ τέθεικεν ἀρχόμενος τοῦ λόγου κεφάλαιον, τοῦτο <***>, ἐντελεστάτως δὲ γυμνάζει. πρὸς τοῦτο ἀντέπεσεν ἐκ τῆς ἐργασίας (cf. 25) ‘τί οὖν, ἐὰν μὴ συγχωρῶσιν ἡμῖν Θηβαῖοι κατοικίζειν Θεσπιάς καὶ Πλαταιάς καὶ Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν;’ τοῦτο τὸ ἀντιπίπτον λύων ἐπήγαγεν ὅτι ‘κὰν μὴ βούλωνται τὰ δίκαια ποιεῖν Θηβαῖοι [κατοικίζειν Θεσπιάς], ἀλλ’ οὖν γε αἰσχυρόμενοι συγχωρήσουσιν’. εἴτα συμβουλεύει λογοποιεῖν καὶ διαδιδόναι φήμην εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι κατοικίσουσιν τὰς ἐν Βοιωτίᾳ πόλεις, ἵνα μὴ Λακεδαιμόνιοι Μεγαλοπολίταις ἐπιβουλεύωσιν· ἐὰν γὰρ ὁρῶσι Θηβαῖοι τοῖς ἀδικουμένοις ἅπασιν ἡμᾶς αἰὲν βοηθοῦντας, οὐδὲν ἀντεροῦσι κατοικιζομένων τῶν πόλεων. gT <λέγουσι τοίνυν οἱ μάλιστα δοκοῦντες δίκαια λέγειν ὡς δεῖ τὰς στήλας καθελεῖν>] ἄλλην ἔθηκεν ἀντίθεσιν ἀπὸ τοῦ δικαίου, μάλα θαυμαστῶς ῥητορεύσας, ὡς ἀγαπῶντος τοῦ ἀκροατοῦ, εἰ μόνον ἀποσταῖεν τῆς τῶν Θηβαίων συμμαχίας, καὶ καταδεχομένου βοηθεῖν, εἰ τὰς στήλας ἀνέλοιεν.

16.4 καὶ ἡ λύσις δὲ ἔτι θαυμασιωτέρα· γινώσκων γὰρ ὅπως ἔχουσι γνώμης Ἀρκάδες προσποιεῖται ἀγνοεῖν, ἵνα μὴ δοκῇ συναγορεύειν. καὶ ἀξιόπιστος ἡ προσποίησις· ‘τί γάρ;’ φησιν, ‘ἐὰν <μὴ> καθέλωσι, δῆλοί εἰσι τὰ μὴ δίκαια θέλοντες’, ἵνα περὶ τούτων καταγενομένου τοῦ ἀκροατοῦ Δημοσθένης κρατήσῃ τὸ βούλευμα· οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλως ἐτόλμησαν Ἀρκάδες αἰτῆσαι τὴν συμμαχίαν μὴ προηρημένοι λαμπρῶς ἀποστῆναι Θηβαίων. ἀνέλθωμεν δ’ οὖν ἐπὶ τὸν λόγον τὸν ἐξ ἀρχῆς· ‘ἀλλ’ εἰ προήρηνται γενέσθαι μεθ’ ἡμῶν <ῶ> ἄνδρες, δίκαιοι καθελεῖν τὰς στήλας εἰσὶν ἐν αἷς ἔχουσιν ἀναγράπτους τὰς πρὸς Θηβαίους συνθήκας’. προσέθηκε δὲ τὸ κατὰ τὰς στήλας τὴν ἀντίθεσιν ἑαυτῷ ποριζόμενος· φησὶ γὰρ μὴ ὑπάρχειν στήλας. εἴτα ἠθικῶς, ὡς ἤδη καταδεξαμένου τοῦ ἀκροατοῦ τὸν λόγον καὶ περὶ τοῦτον λοιπὸν ἔχοντος, ὥστε βεβαίως αὐτῶν γενέσθαι συμμάχους Ἀρκάδας, ἀξιόπιστως καὶ ἠθικῶς διαλέγεται, ἵνα δοκῇ τὸ συμφέρον ὄντως τὸ τῆς πόλεως ζητεῖν. ἐπαμφοτερίζει δὲ τῇ γνώμῃ καὶ ἐνδοιαστικῶς διαλέγεται ὡς ἀγνοῶν δῆθεν τὴν Ἀρκάδων γνώμην καὶ ταῦτα μὴ ἀγνοῶν. τί γὰρ φησὶν; ‘εἰ μὲν τὰ δίκαια ἐθελήσειαν ποιεῖν Λακεδαιμόνιοι καὶ εἰρήνην ἄγειν, μὴ ποιώμεθα πόλεμον· εἰ δὲ Ἀρκάδες <τὰς στήλας μὴ> ἀνέλαιντο, δῆλοί εἰσιν ἀδικοῦντες’. εἴτα κέχρηται ἀντιστρόφῳ τινὶ νοήματι, ἀντίθεσιν αὐτὸ ποιήσας ἐπιλογικὴν, ‘ἀλλὰ φοβεροὶ Λακεδαιμόνιοι ἔσονται τοὺς Ἀρκάδας προσειληφότεσ’. τάχα δὲ καὶ ἐξεπίτηδες πάλιν ἔθηκε μετὰ τὸν λόγον τὸν περὶ τῶν στηλῶν, ἵνα αὐτὴ ἑαυτὴν λύουσα φαίνεται. τίς γὰρ ἂν ἔτι οἰηθεῖν Θηβαίους ἰσχυροὺς γενήσεσθαι τῶν στηλῶν καθηρημένων καὶ ἀπηλλαγμένων Ἀρκάδων τῆς ἐκείνων συμμαχίας; ὡς τὴν μὲν προτέραν λύσιν ἐκ τοῦ ἐξισάζοντος εἶναι, ταύτην δὲ ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ κατὰ φύσιν μᾶλλον ἢ λογισμὸν, ὃ πολλῶν πιθανωτέραν πεποίηκε τὴν λύσιν. εἴτα λοιπὸν ταῖς ἐκβάσει κέχρηται (cf. 30—31), ὅτι συμφέρει προσδέξασθαι, ἵνα μὴ δι’ αὐτῶν Μεγαλοπολίται σωθέντες προσχωρήσωσι Θηβαίοις καὶ ἵνα, εἰ σωθεῖεν ἐκ τοῦ Φωκικοῦ πολέμου Θηβαῖοι, ἀσθενέστεροι ᾖσι, τῆς συμμαχίας αὐτῶν προσκεχωρηκυίας τῇ πόλει. gT <σύμμαχοι>] σημείωσαι, σύμμαχοί εἰσιν οἱ ἑαυτοῖς βοηθοῦντες.

16.5 F 2 ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ Τινὲς Ὑπερίδου λέγουσιν εἶναι τὸν λόγον καὶ οὐ Δημοσθένους.

17.1 F 2 Υ Οὐκ ἔστιν ἄδηλον τοῖς φιλομαθέσιν ἐξ ὧν ἀνεγνώκασιν ὑπομνημάτων, ὅτι νοθεύεται ὁ ὑπὲρ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν καὶ νενόμισται εἶναι τοῦ Δημοσθένους ἀλλότριος, ὥσπερ καὶ ὁ ἔβδομος τῶν Φιλιππικῶν, ὃν ὑπὲρ Ἀλοννήσου τινὲς ἐπιγράφουσιν.

17.2 ἀμφοτέρους γὰρ τούτους ἀναφέρουσιν εἰς Ἠγήσιππον τὸν Κρώβυλον ἐπικληθέντα, Τιμάρχου δὲ ἀγαθὸν φίλον. ἐπάγουσι δὲ ἐγκλήματα τῷ λόγῳ, πρῶτον μὲν ὅτι αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν κεφαλαίων ὑπτίαι καὶ ἱστορικαί, οἷαι καὶ αἱ παρ’ Ἡροδότῳ ἔννοιαί, ἄλλο, ὅτι τοῦ πολιτικοῦ

λόγου καὶ γοργότης καὶ τραχύτης καὶ τὰ τμητικά, ἐν τούτῳ δὲ πολὺ τὸ ἀναβεβλημένον, εἴτα οὐδὲ τὸ πνεῦμα φαμέν Δημοσθενικόν, ἀλλ' ἀσθενὲς καὶ ἄτονον καὶ ἀτελές. μέμφονται καὶ τῇ λέξει δικαίως· τὸ γὰρ (23) 'νεοπλούτου' καὶ (7) 'τυραννίζοντος' καὶ (11) 'βδελυρεύεται τις' καὶ ὅσα τοιαῦτα οὐ συνήθη Δημοσθένει. τὸ τε ἦθος τοῦ λόγου τὴν παρρησίαν οὐκ ἔχει καθαρὰν τὴν Δημοσθενικὴν οὐδὲ τὴν ἐπίπληξιν ἐκείνην καὶ τὴν ἐλευθερίαν τὴν ἐλεγκτικὴν· ὅλον δὲ τὸ εἶδος τοῦ λόγου σχεδὸν ὑπὸ καλύμματι κεῖται, πολὺ τῆς Δημοσθενικῆς παρρησίας ἀποδέον. παρρησιάζεται γὰρ καὶ οὐ παρρησιάζεται καὶ παρακαλεῖ πρὸς πόλεμον καὶ δέδοικε τὸν περὶ τούτου λόγον, κατὰ μέσον φόβου καὶ θάρσους, οὔτε ὡς Δημοσθένης παρρησιαζόμενος οὔτε ὡς Δημοσθένης ὁκνῶν· ἐνδείκνυται μὲν γὰρ τὸ βούλεσθαι, ὥσπερ δὲ τὴν γλῶσσαν ἐμπεφραγμένους ὑπὸ τοῦ δέους τῶν συνθηκῶν ὑποκνεῖ, πλὴν εἰ μὴ τις αὐτὰ ταῦτα λέγοι τῆς ἐκείνου δεινότητος ἄντικρυς εἶναι. ἐπεὶ γὰρ ὁ τύραννος πρὸς ὃν ἐστὶν ὁ λόγος φοβερός, καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων πέπτωκε φρόνημα, Ἀθηναῖοι δὲ < *** > μὴ δεδούλωνται σχεδόν, εἰκότως ταύτῃ τῇ μεθόδῳ κέχρηται καὶ βιάζεται πρὸς τὴν χρεῖαν τὴν δύναμιν. καὶ παρρησίας μὴ ἔχων καιρὸν ὅμως παρρησιάζεται καὶ νικᾷ τῇ τέχνῃ τὸν φόβον καὶ λαμβάνει παρὰ τοῦ λόγου τὴν παρρησίαν, μὴ ἔχων αὐτὴν ἐκ τῆς δυνάμεως. καὶ γὰρ ἐν τοῖς τελευταίοις τῶν Φιλιππικῶν, καίπερ οὐ τοσούτων φόβων ἐπηρτημένων, ὅμως ἐστὶ περὶ τὸν τοῦ πολέμου λόγον εὐλαβής, οὐ προπετῶς αὐτὸς ἀποφαινόμενος οὐδὲ εἰσηγούμενος ὡς δέον πολεμεῖν, ἀλλ' ἀξιῶν ἐκ τῶν πραγμάτων σκοπεῖν εἴτε χρὴ καλεῖν τὰ τοιαῦτα εἰρήνης ἔργα εἴτε πολέμου. κἂν τούτῳ τῷ λόγῳ τοιαύτη μεθόδῳ χρώμενος φαίνεται. ὥστε κατὰ μὲν τὰς μεταχειρίσεις καὶ τὸ ὅλον ἦθος οὐκ ἂν τις αὐτὸν ἐκβάλῃ, κατὰ δὲ τὴν λέξιν εἴ τις αὐτῷ καταμέμοιτο, οὐκ ἂν εὖροι τις οὐδὲ τὸν Πλάτωνα οὐδὲ τοὺς κωμικοὺς οὐδὲ τοὺς συγγραφέας ἀνεπιλήπτους. μᾶλλον δὲ χρὴ λέγειν ὅτι καὶ ὀνοματοποιεῖν σύνηθες Ἀττικοῖς < καὶ > χρῆσθαι πρὸς τὰς ὑποκειμένας ὕλας τοῖς κεκρατηκόσιν ὀνόμασιν, οἷα πολλὰ παρὰ Μενάνδρῳ καὶ Ἀριστοφάνει καὶ τῷ παρὰ τὸν Ἀριστοφάνην ὑπειλημμένῳ ἄττικίζειν, τῷ Πλάτῳ. εἰ δ' οὐ κατὰ τοὺς Ἀττικιστὰς προφέροι τις, δόξειε μὲν ἂν εἰκότως ἐγκαλεῖν, εἴποι δ' ἂν τις ὅμως παρὰ τὸν καιρὸν καὶ τὴν ταχύτητα τοῦτο συμβῆναι. ὅτι δὲ οὐ διὰ γῆρας οὐδὲ δι' ἀτονίαν λόγου τοῦτο συμβέβηκεν, εὐδὴλον ἐκ τοῦ περὶ στεφάνου λόγου, ὃς πολὺ μεταγενέστερός ἐστι ταύτης τῆς δημηγορίας· ὁ μὲν γὰρ εἴρηται ἐν ἀρχῇ τῆς Ἀλεξάνδρου καταστάσεως, ὁ δὲ περὶ τοῦ στεφάνου λόγος Ἀλεξάνδρου ὄντος ἐν Ἰνδοῖς ἢ Πέρσαις. Ἔστι δ' οὖν ὁ λόγος πραγματικῆς στάσεως, κεφάλαιον ἔχων τὸ νόμιμον. τὸ γὰρ ῥητὸν δείκνυσιν παραβεβασμένον· τοῦτο δὲ ἐστὶν αἱ πρὸς τοὺς Ἕλληνας Ἀλεξάνδρῳ συνθήκαι. κινδυνεύει δὲ ὁ λόγος εἶναι ἐν σχήματι καὶ οὐκ ἐν σχήματι. ἢ μὲν γὰρ ἀξιοῖ ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν καὶ μηδὲν παραβαίνειν τῶν γεγραμμένων, σῶζει τὸ σχῆμα· τὸ γὰρ ἐναντίον κατασκευάζειν βούλεται καὶ πόλεμον κινεῖν κατὰ τῆς ἡσυχίας· τοῦτο δὲ ἴδιον ἐστὶ τῶν κατὰ τὸ ἐναντίον ἐσχηματισμένων, τὸ τὰ ἐναντία κατασκευάζειν οἷς δοκοῦσι λέγειν· ὅπερ διὰ τοῦ λόγου τοῦδε σφωζόμενον φαίνεται· ἢ δὲ αὖ πάλιν ἐκ τοῦ φανεροῦ πολλάκις ἀμύνεσθαι συμβουλεύει, διαφεύγει τὸ σχῆμα.

17.2. (50) βέλτιον οὖν λέγειν ἠθικῶς αὐτῷ προῆχθαι ὅσα δοκεῖ λέγεσθαι κατὰ σχῆμα. τοῦτο δὲ πέπονθε διὰ τὸ τοῦ πράγματος ἐπικίνδυνον· οὐ γὰρ δίδωσιν αὐτῇ τῇ ὑποθέσει σύμμετρον παρρησίαν ἢ τοῦ δήμου κατάπληξιν καὶ τὸν Ἀλέξανδρον μέγала δύνασθαι καὶ τὸ καταπεπλήχθαι τοὺς Ἕλληνας· ὅθεν καὶ ὁ λόγος περιδεὴς καὶ παρρησίας ἅμοιρος. ἐπειδὴ εἶχε πολλοὺς < τοὺς > ἀντιλέγοντας, εἰκότως πρὸς αὐτοὺς τὸ προοίμιον πεποίηται, ἅμα μὲν ἠθικῶς, ἅμα δὲ πληκτικῶς. τὸ δὲ ἐξῆς εὐθύς (3) 'ἤδη τις ἐρωτήσκειν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τίνι ἂν μάλιστα ἀγανακτήσετε, εἴ τις ἀναγκάζοι· ἀρχὴ ἐστὶ τοῦ νομίμου κεφαλαίου συνιστάντος λελύσθαι τὰς συνθήκας. χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ προηγούμενα κεφάλαια ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λέγοντος πρωταγωνιστικῶς εἰσάγεται ὡς πρὸς ἀντίθεσιν, ὅταν ὁ ἀκροατὴς διακείμενος ἐτέρως

τυγχάνη. αὐτίκα γοῦν τοῦ ἀκροατοῦ κἀνταῦθα νομίζοντος εἶναι <κυρίασ> τὰς συνθήκας εὐθὺς ἀγωνιστικῶς εἰσάγει τὸ κεφάλαιον ἐκ παραδείγματος. καὶ ἐπειδὴ μὴδὲν εἶχεν εἰπεῖν Ἀθηναίοις πρὸς Μεσσηνίους <***> ἐλευθεροῦν αἰεὶ τῇ πόλει. εἰ τοίνυν τοῦτο πρῶτον τὸ κεφάλαιον, ἀντιπίπτον ἔλυσεν καὶ ἀντίθεσιν· ἀντιπίπτον μὲν ‘ἀλλ’ οὐ παρ’ ἡμῖν ταῦτα γέγονεν, ὥστε οὐ χαλεπαίνειν δεῖ· διόπερ ἔλυσεν εἰπὼν (5)· ‘οὐ δὴ δεῖ, εἰ μὲν τις ὑμᾶς ταῦτα βιάζοιτο, ἀγανακτεῖν, εἰ δὲ ἐτέρωθί που, μὴ χαλεπαίνειν ὁμοίως· τὴν δὲ ἀντίθεσιν κατὰ διάνοιαν ἔλαβε· τὸ γὰρ ῥητόν, μὴ δεῖν τυραννεῖν τῶν πόλεων. εἰ δὲ κατὰ διάνοιαν εἰσῆκται (cf. 7) ‘ἀλλὰ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὰς συνθήκας ἐτυράννουσιν οἱ Φιλιάδου παῖδες Μεσσήνησ’, ταύτην ἔλυσεν ἐκ παραδείγματος κατὰ τὸ μαχόμενον (cf. 7) ‘πῶς οὖν κατελύοντο οἱ ἐκ Λέσβου τύραννοι, ἐξ Ἀντίσσης καὶ Ἐρέσου, καὶ ταῦτα πρὸ τῶν συνθηκῶν τυραννοῦντες;· μάχεται γὰρ τὸ καταλύειν τῷ καθιστάναι. εἴτα ἀλλήλοις τῇ ἀπορίᾳ <***> ὅτι γέγραπται (8) ‘αὐτονόμους καὶ ἐλευθέρους εἶναι τοὺς Ἕλληνας’. Δεύτερον κεφάλαιον τῶν ἐγκλημάτων ἐπάγει τῷ Μακεδόνι (cf. 10) τὸ καταλελυκέναι Πελληναίων τὸν δῆμον, πόλεως Ἀχαϊκῆς μιᾶς τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, Χαίρωνα δὲ τὸν παλαιστὴν τύραννον ἐγκαταστήσαι. πρὸς δὲ τοῦτο ἀντίθεσιν μὲν φέρουσιν εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τέθεικεν οὐδεμίαν, ἀπλῶς δὲ ὥσπερ κοινωνοῦσαν (cf. 14) ‘ἀλλ’ ἐμμένωμεν ταῖς συνθήκαις’, οὔτε ἀνατρέπουσάν τι τοῦ ἐγκλήματος οὔτε εἰς αὐτὸ φέρουσιν. λύων τοίνυν καταδρομὴ κέχρηται κατὰ τῶν ῥητόρων οὐ μικρᾶ· κέχρηται δὲ καὶ ἐτέρα καταδρομὴ (cf. 15) τῶν συνεδρευόντων καὶ τεταγμένων ἐπὶ τῇ φυλακῇ τῶν κοινῶν ὡς παρορώντων τὰ γινόμενα. τρίτον ἐγκλημὰ ἐστίν, ὅτι (16) τῶν συνθηκῶν προταττουσῶν μὴ ἔχειν ‘φυγάδας ὀρμήσαντας ὅπλα ἐπιφέρειν ἐπὶ πολέμῳ ἐπὶ μηδεμίαν τῶν μετεχουσῶν τῆς εἰρήνης’ Ἀλέξανδρος ‘τὸν παιδοτρίβην εἰς Σικυῶνα κατήγαγε’. πρὸς τοῦτο ὁμοίως οὐδεμίαν ἀνθυποφορὰν οὐδὲ ἀντίστασιν ἐκόμισεν ἢ τὴν αὐτὴν ὁμοίως, ὅτι ἀγανακτήσουσιν οἱ Ἕλληνες καὶ δόξομεν αἴτιοι γίνεσθαι τοῦ λύεσθαι τὰς συνθήκας. Τέταρτον ἐπὶ τούτοις ἐγκλημὰ ἐστίν, ὅτι παρὰ τὰς συνθήκας (20) ‘ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου πλοῖα κατήγαγον οἱ Μακεδόνες εἰς Τένεδον καὶ οὐ πρότερον ἀφεῖσαν πρὶν ἑκατὸν ναῦς πληρῶσαι ψηφίσασθαι καὶ στρατηγὸν ἐπ’ αὐταῖς τάξει Μενεσθέα’. τὸ μὲν οὖν ἑκατὸν ναῦς ψηφίσασθαι τοὺς Ἀθηναίους ἔνδειξιν ἔχει τοῦ δυνατοῦ· πρὸς δὲ τὸ ἐγκλημα ἀντίστασιν ἐκόμισεν ‘ἀλλ’ ἐπαύσαντο τούτου τοῦ ἀδικήματος’ καὶ δευτέραν ἀντίστασιν ‘ἀλλ’ ἀσθενὴς ἡ πόλις’.

17.2. (100) τὴν μὲν οὖν προτέραν ἔλυσεν μεταληπτικῶς (cf. 22) ‘οὐκ ἐπαύσαντο ἀδικοῦντες ἤδη καὶ οὐκ ἠδίκησαν’, τὴν δὲ δευτέραν ἐκ τοῦ μαχομένου, ὅτι (cf. 24) ‘πῶς ἀνυπόστατον τὴν πόλιν εἶναι φαμέν διακελευόμενοι ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν;’ οὐ γὰρ ἀκόλουθόν ἐστι πῇ μὲν ἀσθένειαν τῆς πόλεως κατηγορεῖν, πῇ δὲ <βοηθεῖν> ἀξιοῦν ὡς δυνατὴν διαφυλάττειν τὰ δίκαια. Ἐπὶ τούτοις πέμπτον ἐγκλημὰ ἐστίν (cf. 26), ὅτι πλεῦσαι ἐτόλμησαν Μακεδόνες εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ τοῦτο ἀντέθηκεν ἐκ τῆς πηλικότητος, ὅτι ‘μικρὸν τὸ γεγονός· μὴ γὰρ τριήρει εἰσέπλευσαν καὶ τοῦτο οὐκ ἂν εἴποι τις ἐγκλημα’. ταύτην ἔλυσεν ἀπὸ τοῦ τρόπου, (cf. 27) ὅτι ἀπόπειρα τὸ γινόμενον ἦν καὶ παράδους κατὰ μικρὸν καὶ ἐθισμὸς τοῦ τὴν πόλιν ἀνέχεσθαι τοὺς τοιούτους εἰσπλους, καὶ ἐτέρα λύσις (cf. 27), τὸν τότε ἐπὶ τῆς νεῶς εἰσπλεύσαντα ξύλα ναυπηγήσιμα αἰτεῖν εἰς κατασκευὴν μικρῶν πλοίων, εἰ συνεχωρήσαμεν αὐτῷ ποιεῖν, καὶ τριήρη ἂν ἐναυπηγήσατο· ἐν ᾧ καὶ ἀντιπίπτον κατὰ ἀναίρεσιν εἰσῆγαγεν (cf. 28) ‘οὐ γὰρ δὴ φήσειέ τις ἂν ἀφθονίαν εἶναι ξύλων ἐν τῇ Ἀττικῇ, σπανίζειν δὲ τὴν Μακεδονίαν, ὅθεν ἔξεστιν εὐτελέστατα τοῖς βουλομένοις ὠνεῖσθαι’. εἴθ’ ὅτι ἐφ’ ἡμῖν ἐστὶ καὶ μὴ ἀνέχεσθαι, τῶν συνθηκῶν καὶ <τὸ> ῥητόν παρέχεται, ἐν ᾧ γέγραπται (30) ‘ἂν βουλώμεθα τῆς κοινῆς εἰρήνης μετέχειν’, ὡς τοῦ ῥητοῦ καὶ τῶν συνθηκῶν ἐπιτροπουσῶν, εἰ βούλοιτό τις μηδαμῶς Ἀλεξάνδρῳ ἀκολουθεῖν. τοῦτο τὸ ῥητόν δύναται καὶ πόλεμον ἀπειλεῖν τοῖς παραβαίνειν ἐθέλουσιν· ὁ δὲ πρὸς τὸ χρήσιμον τὸ οἰκεῖον λαβὼν πολλὰ μὲν ὑπέμνησε τῶν προγόνων τῆς δόξης, πολλὰ δὲ τοῦ

πρέποντος. εἴτα κατεπαγγέλλεται γράψαι, εἰ ἐπιτρέποιεν, ψήφισμα περὶ πολέμου. gT
βδελυρεύεται] σημείωσαι τὸ βδελυρεύεται.

17.3 F 2 ΥΠΕΡ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ <πρῶτον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς
εὐχομαι πᾶσι καὶ πάσαις>] τὸ προοίμιον ὡς ἀπολογουμένου, ἐξ εὐνοίας λαμβανόμενον.

18 1a F 2 Υνκ (→ 1c) τὸ πρῶτον προοίμιον εὐκτικὸν τέ ἐστὶ καὶ κατὰ μερισμὸν εἰσαχθὲν
παρασκευάζει τὴν εὐνοίαν.

18 1b F 4 YS περιβολὴ δὲ τοῦ προοιμίου τῷ διπλασιασμῷ τῶν ὀνομάτων.

18 1c F 2 Υνκ εὐκτικὸν τὸ προοίμιον, ἐπειδὴ περὶ εὐνοίας καὶ αἰτήσεως στεφάνου ὁ πᾶς ἐστὶν
ἀγών.

18 1d A (→ 1f) πρῶτον .

18 1e ..πάσαις] οὐκοῦν τὸ πρῶτον προοίμιον εὐκτικὸν ἐστὶν <καὶ> κατὰ μερισμὸν εἰσαχθὲν
παρασκευάζει τὴν εὐνοίαν, ἥς μάλιστα ἐν τῷ παρόντι δεόμεθα. Ὀμηρικῶς δὲ εἴρηται ζήλω (Θ 5)
'κέκλυτέ μευ πάντες τε θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι', καὶ δὴ καὶ ἔμφασιν ἔχει τοῦ τῇ εὐνοίᾳ θαρρεῖν.
οὐ γὰρ ἂν ὅλον ἐπεκαλεῖτο τὸ τῶν θεῶν γένος, εἰ μὴ οὕτω διέκειτο. τὸ δὲ 'διατελῶ' εἴληπται
μὲν ἀπὸ τοῦ ψηφίσματος, δηλοῖ δὲ ὅτι συνεβίωσε τῇ εὐνοίᾳ καὶ αἰεὶ αὐτῆς μέλεται καὶ
πρότερον ἀφήσει τὴν ψυχὴν ἢ τὴν τοιαύτην διάνοιαν. gTBcFj ἰστέον γὰρ ὡς ὅτι κατασκευὴν
οὐκ ἐποίησατο αὐτοῦ, ἵνα ὡς ὠμολογημένην δείξῃ τὴν εὐνοίαν ἣν ἔχει εἰς τὴν πόλιν.

18 1f A τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν] τάχα γὰρ δύναται τις ὁμοῦ μὲν τὴν πόλιν φιλεῖν, μισεῖν δὲ ἰδίᾳ
τινάς, ὡς ἐπὶ Τίμαρχον τὸν νοῦν ἀναφέρεσθαι, ὃ ἐπολέμησεν ὁ Αἰσχίνης.

18.2 gTBcFj τοσαύτην ὑπάρξαι μοι] ὄρα ὅπως οὐ τὸ πλεῖον ἀπαιτεῖ, ἀλλ' ὡς ἀρκοῦσαν τὴν ἰδίαν
εὔχεται λαβεῖν.

18.3 gTBcFj ἔπειθ' ὅπερ ἐστὶ] τὸ αὐτὸ ἐστὶ τῷ κατὰ μερισμὸν· ἀκατάσκευος δὲ ἀναγκαίως ἢ πρότασις,
ἐπειδὴ <ἅπερ> ὁμολογούμενα καὶ φανερά [εὐχόμεθα ἀγαθὰ ἅπερ] οὐ δεῖται, οὐ δεῖται
κατασκευῆς.

18 4a ὁ δὲ νοῦς ἐπάγεται τοὺς δικαστὰς πλεόν εἰς οἰκειότητα· φαίνεται γὰρ οὐχ ἑαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ
καὶ αὐτῶν <τὴν> ἴσην φροντίδα ποιούμενος. gTBcFj τὸ 'ἔπειτα' ἐνταῦθα ἰσοδυναμεῖ τῷ 'δὲ'
συνδέσμῳ, ἵνα πάλιν μὴ ζήτησις γένηται, διὰ τί εἰπὼν τὸν 'μὲν' οὐκ ἐπήγαγε τὸν 'δὲ'.

18 4b A καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης] εὐσεβείας μὲν τῶν ὅρκων, δόξης δὲ τῆς εἰς πάντας
ἀνθρώπους.

18.5 gTBcFj μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον] θέσις ἐγγὺς κειμένη τὸ ἄτοπον τῶν ὀνομάτων βιάζεται· ὁ
μὲν γὰρ ἀντίδικος πολέμιος, ὁ δὲ σύμβουλος προσφιλής.

18.6 εἶρηκε δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ Αἰσχίνης ἔλεγε, 'Κτησιφώντος κατηγορῶ τί. σαυτὸν ἐμβάλλεις εἰς
μέσον, Δημόσθενες; μὴ ἔατε αὐτὸν παρακῦψαι εἰς τὸ δικαστήριον. ἐὰν δ' ἄρα ἐπιτρέπητε αὐτῷ
φθέγγεσθαι, τοιᾶδε κεκρήσθω τῇ τάξει τοῦ λόγου ὡς αὐτὸς ὑπάρχει.' gTBcFj <τῇ τάξει>] τῶν
κεφαλαίων φησίν.

18.7 A <πολλὰ μὲν οὖν>] δεύτερον προοίμιον.

18.8 F 1 YAS πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγε ἐλαττοῦμαι] καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο προοίμιον εὐνοίαν κατορθοῖ,
ἡ δὲ μεταχείρισις διάφορος.

18.9 τὸ μὲν γὰρ πρῶτον μεστόν ἐστιν ἀξιώματος· δοκεῖ γὰρ διδόναι πλεῖον ἢ αἰτεῖν ἐν ἐκείνῳ· ἐν
τούτῳ δὲ καὶ ὡς δεόμενος ἐκ ταπεινώσεως ἐργάζεται. τὸ δὲ 'ἐλαττοῦμαι' κατὰ πρόσωπον, οὐ
κατὰ τὴν ὑπόθεσιν. gTBcFj τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν] ἀντὶ 'τοῦ στεφάνου' χρησίμως
τὴν εὐνοίαν εἶρηκεν, ὡς χρήζων αὐτῆς.

- 18 10a gTBcFj ἐβούλετο εἰπεῖν ‘τοῦ στεφάνου· ἀλλ’ ἐπειδὴ ἐπαχθὲς ἦν τοῦτο, ἐπὶ τὴν εὐνοίαν τῆς πόλεως μετήνεγκε τὴν λέξιν.
- 18 10b Ανρ μὴ ἐλεῖν] ἀντὶ τοῦ μὴ νικῆσαι.
- 18.11 Α ἀλλ’ ἐμοὶ μέν, οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν] τὸ σχῆμα ἀποσιώπησις.
- 18 12a ΥνρS ἀλλ’ .
- 18 12b .. εἰπεῖν] τὸ σχῆμα ἀποσιώπησις, τὸ μὲν ἵνα μὴ βλάβος λεγῇ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, τὸ δὲ ἵνα ὑπόνοιαν πλείονα τῷ ἀκροατῇ παρεμβάλλῃ σιωπῆσας τὴν ῥῆσιν. gTBcFj οὗτος δ’ ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ] ἢ ὅτι πλοῦτον ἔχει πολύν, τοῦ Φιλίππου δόντος καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ οὐ πάνυ φοβεῖται κἂν ἡττηθῇ· εὐπορεῖ γὰρ ὥστε δοῦναι τὰς χιλιάς.
- 18.13 ἢ ὅτι οὐκ ἔστιν ἴσον τοῦτον μὲν ἐκ περιουσίας κατηγοροῦντα μὴ νικῆσαι (ἐξῆν γὰρ αὐτῷ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν), καμὲ κατ’ ἀνάγκην ἀπολογεῖσθαι· οὐ γὰρ ἔξεστί μοι σιωπᾶν. τινὲς γὰρ τὸ <‘ἐκ περιουσίας’> ἐκ περιττοῦ ἀπλῶς ἡρμήνευσαν· περιττὸν γάρ, φησίν, ἐμοῦ μάτην καθάπτεσθαι καὶ κατηγορεῖν. gTBcFj ἕτερον δ’, ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις] παραμυθεῖται τοὺς δικαστάς, τῇ κοινότητι τοῦ πάθους τὴν συγγνώμην μνηστεύων.
- 18.14 gTBcFj κἂν μὲν εὐλαβούμενος τοῦτο] εἰς σκέψιν ἀπορῶν ἄγει τὸ πρᾶγμα καὶ μόνον οὐ λέγει ‘τί ποιήσομεν; εἰ ἀνάγκη ἀποληφθεὶς φεύγω τὸ λέγειν περὶ ἑμαυτοῦ (ἠθικώτατα γὰρ οὐκ εἶπεν ‘ἐπαινέειν ἑμαυτόν’, ἀλλὰ ‘λέγειν’ ἀπλῶς), τί τὸ συμβαῖνον; ἀλώσομαι τῇ σιωπῇ καὶ δόξει μὲν ἐψεῦσθαι Κτησιφῶν, ἐγὼ δὲ οὐχὶ ἔξω δι’ ὅπερ τιμηθῆσομαι λέγειν.
- 18.15 ‘gTBcFj <ἐφ’ οἷς>] ὧν ἕνεκα.
- 18.16 Τ καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω] ὅτι οὐκ ἔδει ἐν τοῖς προοιμίοις τροπικῇ εὐθὺς χρήσασθαι λέξει.
- 18 17a λέγομεν ὅτι οὐδὲν ἄτοπον, ὅποτε καὶ Αἰσχίνης ἐχρήσατο ἐν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ (3, 1) παρασκευὴν εἰπὼν καὶ παράταξιν. ὁ δὲ ῥήτωρ ἐνταῦθα οὐκ εἶπε ταύτην ἐν πρώτῳ προοιμίῳ, ἀλλ’ ἐν τελευταίοις τοῦ δευτέρου. Α καὶ .
- 18 17b .. βαδίζω] τινὲς ἐμέμψαντο ὡς τροπικὴν ἐν προοιμίοις οὐ καλῶς κειμένην τὴν λέξιν. ἀλλ’ οὔτε ἐν <πρώτῳ> προοιμίῳ ἐστίν, ἀλλ’ ἐν τελευταίοις τοῦ δευτέρου, οὔτε ἀπεξενωμένη καὶ ἀπόκριτος, ὡς Αἰσχίνης ἐχρήσατο ἐν τῷ προοιμίῳ (3, 1) παρασκευὴν εἰπὼν καὶ παράταξιν, ἀλλὰ προσεχῶς μᾶλλον ἀρμόττουσα. εἰ γὰρ δὴ οἶμος ἡ ὁδὸς ἐστὶ καὶ τὸ προοίμιον ὡς ὁδὸς τοῦ παντὸς λόγου, οὕτω κέχρηται οὐκ ἀλλότριον ὡς πρὸς ὁδὸν τὸ ‘βαδίζειν’. gTBcFj <πειράσομαι μὲν οὖν>] ἢ ἀπόδοσις.
- 18 18a Α σημείωσαι, τοῦ θεολόγου.
- 18 18b F 4 <οἶμαι δ’ ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] τρίτον προοίμιον.
- 18 19a F 1 νρS οἶμαι .
- 18 19b .. Ἀθηναῖοι] τὸ τρίτον προοίμιον ἐργαζόμενος πάντας τῆς αὐτοῦ γνώμης γενέσθαι παρασκευάζει, ἵνα ἕκαστος μὴ ὡς ἀνόητος δοκῇ. συνετῶς δὲ οὐ πάνυ χωρίζει τὸν Κτησιφῶντα, ἀλλὰ τὸ ἴσον τοῦ ἀγῶνος πρὸς αὐτὸν μερίζεται. gTBcFj <πάντων>] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.
- 18.20 Α <περὶ τούτων>] ἢ ἀπόδοσις.
- 18.21 Α ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων] κρᾶσις ἀξιώματος καὶ οἴκτου γεγένηται.
- 18.22 τὸ μὲν ‘ἀξιῶ’ τὸ ‘δίκαιον νομίζω’ ὑπολάβοι ἂν τις, τὸ δὲ ‘δέομαι’ σαφῶς τὸ ‘ἵκετεύω’ δηλοῖ, ὥστε διὰ μὲν τοῦ ‘ἀξιῶ’ φυλάττει τὸ φρόνημα, διὰ δὲ τοῦ ‘δέομαι’ θηρεύει τὸν ἔλεον. gTBcFj ἀπολογουμένου] τί οὖν, ὅτι οὐ καλῶς συγκρίνεις τὸ δίκαιον; gTBcFj ὥπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν] οἷς οὐδεὶς ἂν μαχέσασθαι καὶ ἀντείποι ὅτι διεσφάλισαν.

- 18.24 εἰπὼν δὲ περὶ τῶν νόμων τῇ προσηγορίᾳ τοῦ Σόλωνος τοῦ τεθεικότος αὖξει καὶ πρεσβεύει τοὺς νόμους. gTBcFj οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται] ἀρρήτῳ τέχνῃ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς εἰς τὸ ἑαυτῷ δοκοῦν μετεβίβασεν· οὐ γὰρ ἀπιστῶν, φησὶν, ὑμῖν, ἀλλ' ὥς δεδιώς, μὴ ἐπιорκήσητε προκατασχεθέντες ταῖς τοῦ κατηγοροῦ διαβολαῖς.
- 18.25 gTBcFj οὐκ ἔνι τῷ φεύγοντι παρελθεῖν] προσφόρως εἶπε τὸ 'παρελθεῖν', ὥς ἐπὶ δρομέων λαβῶν.
- 18.26 οὐ γὰρ ὁ προδραμὼν καὶ φθάσας νικῆσαι δίκαιος, ἀλλ' ὁ δεύτερος ἐπελθὼν καὶ παρελθεῖν δυνάμενος εἴη δ' ἂν οὗτος ὁ φεύγων. gTBcFj <μέλλων δὲ τοῦ τε ἰδίου βίου παντὸς>] προοίμιον τέταρτον.
- 18.27a νρ τοῦτο οὐ τοῦ παντὸς λόγου, ἀλλὰ τοῦ κεφαλαίου προοίμιον· μέλλων γὰρ εἰσβάλλειν εἰς τὸ κεφάλαιον τὸ ὅτι οὐ δύσνους, εἰκότως εὐνοίαν πάλιν αἰτεῖ δοθῆναι αὐτῷ, ἵνα πείσῃ τοὺς δικαστὰς ὅτι θαρρεῖ ταύτη.
- 18.27b F 4 YS μέλλων .
- 18.27c .. παντὸς] οἱ περὶ Ἐπιφάνιον καὶ Γενέθλιόν φασιν αὐτὸ τέταρτον προοίμιον· ἔξ γὰρ λέγουσιν εἶναι προοίμια τοῦ λόγου τούτου, τρία μὲν ὑπὲρ ἑαυτοῦ σκηψαμένου τοῦ ῥήτορος, τρία δὲ <ὥς> ὑπὲρ Κτησιφῶντος βραχέα. A μέλλων .
- 18.27d .. παντὸς] προοιμιακὸν ἐννόημα εἰς τοὺς ἀγῶνας εἰσβάλλον, ἀλλ' οὐ σαφῶς προοίμιον, ὥς δηλοῖ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου· τὸ γὰρ 'μέλλων' δηλοῖ τὸν ἐπιχειρήσοντα καὶ εἰσιόντα εἰς τοὺς ἀγῶνας. προοίμια γὰρ τέσσαρα εἶναι ἀδύνατον, κἂν μανῶσιν οἱ λέγοντες. gTBcFj ὥς ἔοικε, λόγον διδόναι τήμερον] σχετλιάζει πάλιν ἐπὶ τῇ ἐπηρείᾳ τοῦ ἀγῶνος.
- 18.28 τοιοῦτο γάρ ἐστι τὸ 'ὥς ἔοικεν', οὐκ οἶδα ὅπως εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην, ὥς ὁρᾶτε, κατακέκλεισμαι. ἰστέον δ' ὥς ἐν μὲν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ ἀπαιτεῖ δοθῆναι αὐτῷ ἄδειαν ἀπολογεῖσθαι ὥς βούλεται, ἐνταῦθα δὲ ὑπὲρ ὅλης τῆς πολιτείας παρακαλεῖ. κἀκεῖνο δὲ θαυμάσαι ἄξιον τοῦ ῥήτορος (ἐπῆλθε γάρ μοι καὶ τοῦτο), ὅτι αὐτὸς μὲν πᾶσι τοῖς δικασταῖς καὶ πάσῃ τῇ πόλει δοθῆναι παρὰ τῶν θεῶν τὴν εὐνοίαν εὐχεται, αὐτὸς δὲ παρ' αὐτῶν εἰς μέσον τὸν ἀγῶνα αἰτεῖ τὴν εὐνοίαν. gTBcFj <καθάπερ ἐν ἀρχῇ>] ἰστέον ὅτι τῇ ταυτότητι ἐχρήσατο τοῦ ἐπιχειρήματος τοῦ ἐν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ.
- 18.29 εἴωθε γὰρ ὁ ῥήτωρ τοῖς ἰσχυροῖς πολλάκις κεχρηῆσθαι. A <τοσαύτην>] ἡ ἀπόδοσις.
- 18.30 R εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον] ἐντεῦθεν εἰσάγει τὰ παραγραφικά, τὴν γραφὴν αἰτιώμενος καὶ ἔστιν ἀπὸ τοῦ τρόπου τοῦτο.
- 18.31a μέμφεται γὰρ τῆς κατηγορίας τὸν τρόπον, ὅτιπερ οὐκ ἔστησεν ἄχρι τοῦ προβλήματος τὴν μέμψιν, ἀλλὰ πρὸς <τούτοις> πλείονα λόγον περὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐκτὸς ἐποιήσατο. gTBcFj εἰ .
- 18.31b .. μόνον] τοῦτο οὐ προοίμιον, ὥς τινες οἴονται, ἀλλ' ἀντιπίπτοντος ἀναίρεσις, ὃ καὶ ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ κατὰ Ἀριστοκράτους πεποίηκεν. F 4 YS εἰ .
- 18.31c .. μόνον] πέμπτον προοίμιον. Avp <προβουλεύματος>] προβούλευμα καλεῖ τὸ ψήφισμα τοῦ Κτησιφῶντος, ἐπειδὴπερ ἤδη ἐκυρώθη ἐν τῇ βουλῇ καὶ ἐπήνεσαν τὸν Δημοσθένην ὥς ἄξιον ὄντα στεφανωθῆναι.
- 18.32 Avp <περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων>] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου.
- 18.33a A ἐντεῦθεν εἰς τὸ δίκαιον εἰσβάλλει κεφάλαιον.
- 18.33b F 4 YS περὶ .
- 18.33c

.. ιδίων] δηλοῦσι μὲν καὶ αἱ λέξεις τῶν εἰρημένων τὴν ἀσθένειαν· λοιδορίας γὰρ καὶ αἰτιάσεις ἐκάλεσεν. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ ‘βλασφημεῖν’ <οὐκ> ἀξιόπιστον· ἐγγὺς γὰρ αὐτὸν τῶν θείων ἐποίησεν· βλασφημοῦσι γὰρ εἰς τοὺς κρείττους. τὸ δὲ ‘περὶ τῶν ιδίων’, ὅτι Σκύθης καὶ δυσγενὴς καὶ τὸν βίον αἰσχρὸς, σαφῶς δὲ παραιτεῖται λέγειν· οὕτω γὰρ φιλεῖ πανταχοῦ μὴ διαρρήδην τὰς καθ’ αὐτοῦ διαβολὰς μηνύειν. gTBCFj ὑπειλήφατε] τὸ ὀχυρώτερον ἐπήγαγε δεύτερον· τὸ μὲν γὰρ ἀμφίβολον, τὸ δὲ ὁμολογούμενόν τε καὶ βέβαιον.

18.34 gTBCFj ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων τῶν πρότερον] δεινῶς ἄγαν, οὐχ ὥς διὰ φαυλότητα κρινόμενος, ἀλλ’ ὥς ἐπιφθόνως πολιτευόμενος, οὕτω τοῦτο εἶρηκε.

18.35 gT BCfj <κακοήθησ>] ἡ ἀπόδοσις.

18 36a A πανοῦργος.

18 36b νρ κακοήθης δὲ ὁ ἐχθρὸς καὶ περιέργος.

18 36c Fj εὐήθης] εὐήθης ὁ ἀπλοῦς καὶ ἀφελής.

18.37 Fj τετύφωμαι] μαίνομαι, ἀπὸ τυφῶνος τοῦ δαίμονος· ἢ ἀπὸ τοῦ τύφεσθαι καὶ καπνίζεσθαι, ἐξ οὗ τὸ σκοτίζεσθαι.

18.38 F 2 Y ἀλλ’ ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολιτευμένων] φεύγει μὲν τὰ ἴδια διὰ τὴν αἰτίαν ἣν εἵπομεν, τὰ δὲ εἰς τὸ κοινὸν αὐτῷ πεπραγμένα, ἔνθα εὐδοκιμεῖ, βούλεται ἐξειπεῖν.

18.39 τὸ δὲ ‘ἐξετάσω’ θαυμαστὴν ἔχει τὴν ἀξίαν· δικαστοῦ γὰρ ὑποκρίνεται τάξιν. gTBCFj πομπείας] τῆς λοιδορίας, διὰ τὸ ἐν ταῖς πομπαῖς κωμωδεῖν ἀλλήλους.

18 40a F 2 YnrS πομπείας] τῆς χλεύης τῆς περὶ τὸν βίον· ἤδη γὰρ ἔγνωμεν ὡς ὅτι ἐν ταῖς πομπαῖς προσωπεῖα τινες φοροῦντες ἀπέσκωπτον τοὺς ἄλλους, ὡς ἐν ἐορτῇ παίζοντες, ἐπὶ ἀμαξῶν φερόμενοι.

18 40b ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ‘ἐξ ἀμάξης με ὕβριζεν’. A <ἀνέδην>] ἀθρόας τε καὶ σφοδράς.

18 41a F 4 S ἐὰν μὲν διὰ τῆς διφθόγγου γράφηται, ‘τῆς ἀναισχύντου’ λέγει· ἂν δὲ διὰ τοῦ ε, ὅπερ καὶ βέλτιον, ‘τῆς πολλῆς’ ἀπὸ τῆς ἀνέσεως.

18 41b A ἂν βουλομένοις ἢ τουτοισί] καίτοι πάντες τούτων ἡδέως ἀκούουσιν· ἀλλ’ ὡς προτρεπόμενος αὐτοὺς ἐπικρατεῖν τοῦ πάθους, ἅμα δὲ καὶ θηράται πάλιν τῶν καθημένων τὴν εὐνοίαν, ἢ τῇ ἐκείνων γνώμῃ ἀκολουθεῖν ἐπαγγέλλεται.

18.42 gTBCFj <τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα>] ἔκτον προοίμιον.

18 43a καὶ ἐνταῦθα δύο προτάσεις, ἡ πρώτη ‘τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα’, ἡ δευτέρα ‘τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος’. A τὰ .

18 43b .. κατηγορημένα] ἐν τούτοις τοῖς ῥητοῖς ἀσάφειά ἐστι πολλή, ἐπειδήπερ οὐκ ἀκολουθεῖ ὁ νοῦς τοῖς κειμένοις. εἰσὶν οὖν δύο προτάσεων θέσεις, εἴτα αἱ δύο λύσεις ἐξῆς. ὅρα τοίνυν οὕτως· ‘τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλά’, ἰδοὺ μία πρότασις· ἡ δὲ πρὸς ταύτην ἀπάντησις ‘τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν εἰρημένων’, ἵνα γένηται οὕτως ὁ νοῦς, πολλὰ μὲν κατηγόρησε καὶ μέγιστα κακά, τούτων δὲ δίκην λαβεῖν διὰ τὸ μέγεθος οὐχ οἶόν τε. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως, λάβωμεν δὲ καὶ τὴν ἑτέραν πρότασιν. ἔστι δὲ ‘τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὕτη’· σύναψον αὐτῇ τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα ὃ ἐστίν (13) ‘οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ’, ἵνα γένηται τὸ σαφές οὕτως, ἡ προαίρεσις καὶ ἡ φύσις τοῦ ἀγῶνος ἀνδρὸς φθονεροῦ τυγχάνει καὶ πονηροῦ καὶ βασκάνου. gTBCFj ἐπὶ τὸ ἕτερον μεταβαίνει δίκαιον τὸ τῆς πολιτείας καὶ εὐθέως αὖξει τὰ ἀδικήματα καὶ μεγαλύνει τῷ λόγῳ.

18 43c F 4 YS τῶν μέντοι κατηγοριῶν] πρῶτον μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ καιροῦ.

18.44

- F 4 YS ήλικά νῦν ἐτραγώδει] ἢ διὰ τὸν ὄγκον ὃν προσετίθει τοῖς πράγμασιν, ὡς ἄξια τραγωδίας φαίνεσθαι, ἢ ὅτι διαβάλλει τὴν τέχνην αὐτοῦ· ἦν γὰρ ὑποκριτής.
- 18.45 gTBcFj <εἰ μὲν εἰσαγγελίας>] δεύτερον μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ τρόπου.
- 18 46a F 4 YS ἐνταῦθα φανερώτερον ἔδειξε τὰ παραγραφικά, τό τε ἀπὸ τοῦ τρόπου καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ χρόνου.
- 18 46b gTBcFj <ἐμὲ δ', εἶπερ>] τὸ σχῆμα ἐπαναστροφή· γίνεται δὲ ὅταν τὸ τέλος τοῦ κώλου ἐτέρου κώλου τις ἀρχὴν ποιήσῃται· ἔστι δὲ τῶν καλλωπιζόντων.
- 18 47a F 2 Y 'ἐμὲ' ἀντὶ τοῦ 'αὐτὸν ἐμὲ'.
- 18 47b A <ὅτιοῦν ἀδικοῦντά με>] παραγραφικὸν ἀπὸ τρόπου· 'διὰ τί εἰδὼς μείζονα ἀδικοῦντα ἦττονα κατηγορεῖς νῦν;' ἰστέον δὲ ὡς ὅτι πολὺ τὸ παραγραφικόν ἐστιν ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.
- 18.48 εἰσὶ γὰρ τινες τῶν ὑπομνηματιστῶν εἰρηκότες ὡς ὅτι 'ἠριθμήσαμεν τὸ παραγραφικὸν καὶ εὖρομεν αὐτὸ εἰς οὐδ' ἐκείμενον'. Α συμφορήσας] συναγαγών.
- 18.49 Αὐρ ὑποκρίνεται] ἀντὶ τοῦ ψευδῶς κατηγορεῖ.
- 18 50a ὑπόκρισις γὰρ ἐστὶν ἡ προσποίησις ἡ ἐκτὸς οὕσα τῆς ἀληθείας. Α ὑποκρίνεται] ἢ διὰ τὴν τέχνην σκώπτει καὶ νῦν, ἢ ὑποκρίνεται εἶναι κατήγορος, ταῖς ἀληθείαις οὐκ ὦν.
- 18 50b εἶτα ἡ ἀπόδειξις, κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ, κρίνει δὲ τουτονὶ Κτησιφῶντα. gTBcFj εἶτα κατηγορεῖ] <τρίτον> μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ προσώπου.
- 18.51 F 4 YS δώσομεν] δέον εἰπεῖν 'δώσεισ' εἶπε 'δώσομεν', οὐχ ὅτι ὡς καὶ αὐτοῦ τοῦ Δημοσθένους κακὸν τι ποιῆσαι τῷ Κτησιφῶντι βουλομένου, ἀλλ' ὡς ἄλλου λέγοντος περὶ ἀμφοῖν, περὶ τε αὐτοῦ καὶ Αἰσχίνου.
- 18.52 Α πάντα μὲν τοίνυν] ἔως ὧδε ἐπλήρωσε πάντα τὰ προοιμιαστικά, χωρεῖ δὲ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ δίκαιον κεφάλαιον· διήγησιν γὰρ οὐκ ἔχει ὁ λόγος καθαρώς.
- 18 53a Α πάντα .
- 18 53b .. τοίνυν] συνεπέρανεν ὅλα τὰ παραγραφικά, καὶ λοιπὸν ἐπὶ τὸ δίκαιον κεφάλαιον χωρεῖ. gTBcFj βούλομαι δὲ καθ' ἐν] θαρροῦντός ἐστιν ἄγαν τὸ βούλεσθαι καὶ κατὰ μέρος ἐξετάζειν τὰ πράγματα.
- 18.54 gTBcFj τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου] σημειῶσαι, τὸ σχῆμα καθ' ὑποστροφήν.
- 18 55a F 2 Yvkvρ τοῦ .
- 18 55b .. πολέμου] τινὲς μὲν τοῦτο κατάστασιν εἶναι βούλονται, οὐκ ὀρθῶς· ἔστι δὲ διήγησις ἀποδεικτική, [καὶ] τύπῳ μόνον τοῦ πλαγιασμοῦ πρὸς κατάστασιν νεύουσα, οὐ μὴν τοῖς πράγμασιν. βούλεται τοίνυν ἀποδείξει ὅτι 'αὐτὸς οὗτ' ἐγενόμην αἴτιος τοῦ ποιῆσαι [οὔτε] τὴν εἰρήνην οὔτε τὸ μετὰ κοινοῦ συνεδρίου γενέσθαι ἐκώλυσα'. F 4 YS ἐνόμισάν τινες τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι διήγησιν.
- 18 55c οὐκ ἔστι δέ. πόθεν δὲ δῆλον; λέγομεν ὅτι ἀντιθέσεις τινὰς εἰσάγει ἐν τούτῳ καὶ ἀγῶνας· ὅπερ οὐκ ἔχει ἡ διήγησις. Α τοῦ .
- 18 55d .. πολέμου] καὶ τοῦτο τινὲς ᾤθησαν εἶναι κατάστασιν, τῷ διηγηματικῷ τύπῳ δελεασθέντες· ἀλλ' ἡ μὲν κατάστασις οὐκ ἔσχε χώραν, ἵνα μὴ καταναλώσωμεν τὰς πράξεις ἐν ἐκθέσει ψιλῇ, χρήζοντες ἐν τοῖς ἀγῶσιν αὐτῶν. ἔπειτα εἰ ἡ κατάστασις τοῦτο ἦν, ὡς ᾤθησαν, τοῦ χάριν πρὸ τῶν παραγραφικῶν οὐκ ἐτίθετο, τοῦτο ἀπαιτούσης τῆς τάξεως; ἔστιν οὖν τὸ δίκαιον κεφάλαιον διηγηματικῶς εἰσηγμένον, λῦον μεταληπτικῶς τὰ ἐγκλήματα. ἀνύει δὲ ἐκ περιδρομῆς καὶ χρήσιμον ἕτερον· δείκνυσι γὰρ ὅτιπερ οὐκ ἔστι φιλοπόλεμος, εἴ γε καὶ πρὸ τῆς

- αὐτοῦ πολιτείας συνεκροτοῦντο παρὰ τοῖς Ἑλλησι πόλεμοι. gTBcFj <πῶ τότε>] παρέλκεται τὸ 'πῶ' πρὸς χάριν τοῦ κώλου μόνον.
- 18.56 A καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὀρῶντες] ἵνα μὴ δοκῇ κοινωνεῖν τῇ ἱεροσυλῖα ἢ πόλιν, εἶπεν 'οὐχὶ δίκαια', ὅτι ἐπιχαίρειν ὦντο δεῖν τοῖς Θηβαίοις καὶ ἡ αἰτία τῇ φύσει τῶν Ἀθηναίων ἀκόλουθος, ὅτι πόλιν Ἑλληνίδα καὶ σεμνὴν πανωλεθρίᾳ διαφθεῖρειν ἐσπούδαζον, ἀμετρίᾳ τὴν νίκην ὑβρίσαντες.
- 18.57 gTBcFj <οἷς γὰρ εὐτυχήκεσαν>] σημείωσαι, ἐπικρίσεις.
- 18.58 F 2 Υνκ τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα] ἦλθεν ἐπὶ τὸ ἀντεγκαλεῖν, τὴν αἰτίαν ἀποσεισάμενος.
- 18.59 gTBcFj <ὁ σός, Αἰσχίνη>] ἀποστροφή.
- 18.60 νρ εἴτ' ὦ—τί ἂν εἰπὼν σέ τις ὀρθῶς προσεῖποι;] διὰ τῆς ἀπορίας δείκνυσιν τῆς πονηρίας τὸ μέγεθος, ὡς οὐ δυνάμενος δῆθεν δι' ἐνὸς ὀνόματος δηλῶσαι τὰ πάντα πονηρέυματα τὰ προσόντα τῷ Αἰσχίνῃ· ὡς ἂν εἰ ἔλεγε· 'κἂν δωροδόκον εἶπω, οὐχ ἁμαρτήσομαι, κἂν συκοφάντην, εὐλόγως ἐρῶ, κἂν ἄλλο τι, οὐ σφαλήσομαι· ποῖον οὖν εὖρω ὄνομα ἀρμόττον τῇ σῇ φύσει;' ὡς γὰρ μὴ εὐρίσκων καὶ σχετλιάζων πρὸς τοῦτο λέγει τὸ 'ὦ τί ἂν εἰπὼν σέ τις ὀρθῶς προσεῖποι;' Α καὶ μὴν εἰ τὸ κωλύσαι τὴν τῶν Ἑλλήνων] δέον εἰπεῖν 'τῶν συμμάχων', πάντων ὁμοῦ τῶν Ἑλλήνων ἐμνημόνευσεν, ἀπίθανον τοῦ Αἰσχίνου τὸν λόγον ποιῶν.
- 18.62 gTBcFj οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία] προσκείμενον τὸ 'τότε' παρέσχετο ἀληθείας ὑπόνοιαν.
- 18.63 συμβάλλεται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ χρόνος πολὺς παρελθὼν εἰς τὸ δύνασθαι κακοουργεῖν. gTBcFj εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα] διὰ τοῦ 'ἅμα' χώραν ἔχει σοφίσασθαι· ὄντως γὰρ [εἰ] καθ' αὐτοὺς καὶ πρὸς Φίλιππον εἰρήνην ἐσπένδοντο καὶ τοὺς Ἑλληνας ἡρέθιζον καλοῦντες εἰς πόλεμον.
- 18.64 gTBcFj Εὐρυβάτου] πονηροῦ· ἀπὸ τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ Κροίσου ἐπὶ ξενολογίαν, ὡς φησιν Ἑφορος (FGrHist 70 F 58), εἶτα μεταβαλομένου ἐπὶ Κῦρον.
- 18.65 R τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθε] ἄλλο ἐπιχείρημα λῶν τὸ ἔγκλημα ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων.
- 18.66 gTBcFj <ἐπὶ τὴν εἰρήνην;>] κομματικὸν καὶ διαλεκτικόν.
- 18.67 F 4 οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης] τὸ ὁμολογούμενον πρῶτον θεῖς, ὃ οὐκ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἐπάγει λοιπὸν ἐκ τούτου πιστούμενος τὸ ἀμφίβολον.
- 18.68 gTBcFj <Ἐργίσκη>] σημείωσαι, Ἐργίσκη ὃ λέγουσι νῦν Σεργέντζιν.
- 18.69 F 2 Υνρ τοὺς ἐπικαίρους τῶν τόπων] αὖξει τὰ χωρία οὐ τῷ μεγέθει, ἀλλὰ τῇ θέσει· εὐκαίρων γὰρ δεῖται, ὥστε ἐκεῖθεν καὶ ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους καὶ περιουσίας χρημάτων περιποιεῖν.
- 18.70 gTBcFj προσάγειν τοὺς πρέσβεις ὥμην δεῖν] τοῦ Φιλίππου τοὺς πρέσβεις ἐλθόντας εἰς τὴν Ἀττικὴν προσάγειν ἐκέλευσεν ὁ ῥήτωρ τῷ δήμῳ.
- 18.71 τοῦτο δὲ Αἰσχίνης εἰς φιλιππισμὸν ἐγκέκληκε, τὴν περὶ τοὺς πρέσβεις σπουδὴν διηγούμενος. ὁ δὲ χλευάζει· 'τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἤκοντας, ἵν' ὑμῖν διαλεχθῶσιν, οὐκ ἔδει προσάγειν;' gTBcFj προσάγειν γράψαι] διέβαλλεν Αἰσχίνης ὡς διὰ τούτων φιλιππίζοντα τὸν ῥήτορα, διὰ τε τοῦ γράψαι αὐτὸν περὶ τῶν πρέσβεων τοῦ Φιλίππου, ὡς ὅτι δεῖ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ θεᾶν αὐτοῖς κατανεῖμαι, ὃ ἐστὶ καθέδραν αὐτοῖς ἀφορίσαι ἐν τῷ θεάτρῳ προῖκα.
- 18.72 δείκνυσιν τὸ μὲν τοῦ προσελθεῖν ἀναγκαῖον ὄν, τὸ δὲ περὶ τῆς θεᾶς ὑπάρχον εὐτελές. Α κελεῦσαι] τὰ μικρὰ συμφέρεσθαι τῆς πόλεως <φυλά> ττειν.
- 18.73 νρ ἀλλ' ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν] δύο γὰρ ὄντων πρέσβεων δύο ἦσαν οἱ ὀβολοί· οὕτως εὐτελές ἦν ὃ αἰτιᾶται.
- 18 74a ὁ δέ γε Αἰσχίνης τὴν προαίρεσιν ἐγκαλεῖ, οὐ τὸ ἀνάλωμα. gTBcFj ἀλλ'.

- 18 74b .. ὀβολοῖν] τὸ διώβολον παρεῖχον οἱ θεωροῦντες, ὡς ἤδη ἔγνωμεν. ὥστε οὖν γνωστέον ὅτι οἱ δύο πρέσβεις, Ἀντίπατρος καὶ Παρμενίων, τοὺς δύο ὀβολοὺς ἐδίδοσαν, ὁ εἷς πρὸς ἓνα, ἀλλ' οὐ πρὸς δύο. διὰ τοῦτο εἶπε 'τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν'. σημειῶσαι διότι εὐρίσκεται καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ ἐνταῦθα τὸ 'θεωρεῖν' ἐπὶ τοῦ θεᾶσθαι. Α <ἔνη καὶ νέα>] ἡ τελευτὴ τοῦ προτέρου μηνὸς καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ὑστέρου.
- 18.75 F 1 οὐ τῷ Φιλίππῳ ζητοῦντος] πολλὴν ἀγρυπνίαν αὐτῷ μαρτυρεῖ ἡ λέξις, ὅτι διετέλει ζητῶν, ὅπως ἂν εὕρῃ τὰ τῇ πατρίδι συμφέροντα.
- 18.76 gTBcFj βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσβεις] φροντίσαντες ὧν αὐτὸς εἶπεν· ὡς ὀδυρόμενος δὲ λέγει ὅτι οὐκ εἰσὶ χρηστοί, χρηστοὶ εἶναι ὀφείλοντες.
- 18.77 gTBcFj <κάθηντο>] περὶ τοῦ τόνου λέγομεν ὅτι προπαροξύνεται· ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ κάθημαι.
- 18.78 Α κλέμμα μὲν Φιλίππου] παραμυθεῖται τὰς συμφορὰς κλέμμα λέγων, ἀλλ' οὐ κατόρθωμα.
- 18.79 gTBcFj <δωροδόκημα>] ἐναλλαγὴ τῶν παρισουσῶν συλλαβῶν.
- 18.80 F 2 Υ καὶ τότε καὶ νῦν ἀεὶ] δεικνὺς τὴν ἐν τῇ γνώμῃ μάχην, οὐ τὸν ἀπὸ τῶν ὅπλων πόλεμον, προσέθηκεν οἰκείως τὸ 'διαφέρεισθαι'.
- 18 81a gTBcFj τοὺς τρεῖς συμπεριέλαβε χρόνους, ὥσανεὶ ἔλεγε 'συντεθνήξομαι τῇ δυσμενείᾳ τῇ κατ' αὐτῶν'.
- 18 81b Α πάλιν ὠνεῖται παρ' αὐτῶν] τὸ εὐκολον καὶ τὸ σύνηθες ὑποβάλλει τῆς δωροδοκίας.
- 18.82 σκόπει δὲ τοῦ λόγου τὴν ἀσφάλειαν ὅτι, ἡνίκα μὲν περὶ προδοσίας ἦν ἡ μνήμη, τὸ 'ὠνεῖται παρ' αὐτῶν' εἶπεν, ὡς οὐκ ὦν αὐτὸς πρεσβευτῆς· ὅτε δὲ κακὸν οὐδὲν ἦν, συνῆψεν ἑαυτὸν εἰπὼν 'ὅπως μὴν ἀπίωσιν ἐκ Μακεδονίας'. gTBcFj μὴδὲν ἔξω τῆς γραφῆς] ὁ ποιεῖν αὐτὸς διὰ τὸ χρήσιμον βούλεται, τοῦτο περιάπτει τῷ Αἰσχίνῃ, ὅτι 'αὐτός μοι αἴτιος γεγένηται τοῦ μεμνησθαι τῶν ὅλων τοῦ προβουλεύματος', δι' ὧν εἶχεν ἀφορμὴν νικῆσαι τὴν γραφήν.
- 18.83 gTBcFj <οἰκειότητας>] οἰκειότητος λέγει τὰς φιλίας· οἷον οὐ τὸ λέγειν τινὰ πρὸς ἄλλον ὅτι 'φιλῶ σε', ἤδη τοῦτο φιλίαν ἀπεργάζεται, ἀλλὰ τὰ πράγματα συνάπτει τοὺς φίλους ὅταν ἐκατέρωις ὁμοίως συμφέρῃ.
- 18.84 Α πρυτάνεων καὶ βουλῆς] δικαστήριον φονικόν.
- 18.85 F 1 <ῶχετο ἐκείνους λαβῶν>] ἀντὶ τοῦ καταδουλωσάμενος Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς.
- 18.86 Α καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων] ὥσανεὶ ἔλεγε 'μισθὸν τοῦ κατὰ Θηβαίων δράματος τὴν ἐκείνων χώραν ἐδέξατο'.
- 18.87 τὸ δὲ 'τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς', ὥσανεὶ ἔλεγε 'μὴ δάκρυε τὰς Θήβας, Αἰσχίνῃ, ἀφ' ὧν πεπλούτηκας'. Α ὃς εὐθὺς ἐξητούμην] μετὰ τὴν κατασκαφὴν τῶν Θηβαίων ἐπελθόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ταῖς Ἀθήναις, ἐξητούμην ὑπ' αὐτοῦ.
- 18.88 Α <περιῶν>] τὸ σχῆμα τοῦ λόγου νόημά ἐστιν ἔν, τῇ ἐρμηνείᾳ πλείοσι κώλοις ἐπεκταθὲν καὶ γεγονὸς πνεῦμα.
- 18.89 F 2 Υ <Ἰλλυριοὺς καὶ Τριβαλλοὺς>] ἔθνη ταῦτα πλησίον Μακεδονίας.
- 18.90 Α <οὐ πρὸς ἐμέ>] ἐργασία· ἕως ὧδε τὸ πρῶτον πνεῦμα, εἶτα τὸ δεύτερον.
- 18.91 F 4 καὶ ὅποι πεμφθεῖν] εἶπε κὰν τοῖς Φιλιππικοῖς οἷα ἐποίησεν ἔν τε Πελοποννήσῳ καὶ παρὰ Ἀργείοις καὶ Μεσσηνίοις δημηγορῶν· εἶτα αὔξει τὰς ἐν ταῖς πόλεσι νόσους, δεικνὺς πόθεν αὐτῷ τὸ μὴ κατορθῶσαι συμβέβηκε.
- 18.92 gTBcFj <ἐδωροδόκουν>] δῶρα ἐλάμβανον.
- 18.93 F 2 Υνρ κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροὶ] λεληθότως ὁ ῥήτωρ παραινέσαι βούλεται φεύγειν τὴν προδοσίαν, τὸ πέρας αὐτῆς ἐλεεινὸν ἐξηγούμενος.

- 18.94 gTBcFj καὶ μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ] καλῶς ἡ τάξις ἔχει τῶν λέξεων· μισεῖ γὰρ καταγνούς, ἀφ' ὧν κακοὶ περὶ τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐγένοντο· μισήσας δὲ καὶ ἀπιστεῖ· οὐδεὶς γὰρ πιστεύει τῷ μισουμένῳ.
- 18.95 ὃν δὲ ἄπιστον καὶ ἐχθρὸν ἡγεῖται τις, ὑβρίζων οὐ παύεται. gTBcFj μέχρι τούτου] τοῦτο λέγεται ἐπαναφορὰ διὰ τὸ κατὰ συζυγίαν ἐξενεχθῆναι, καὶ λαμπρότητος πλείστης καὶ κάλλους μετέχει διὰ τὸ πεπονθότως τὸν ῥήτορα λέγειν.
- 18 96a F 2 τὸ σχῆμα τῆς κατὰ κῶλον ἐπαναφορᾶς, ὅπερ ἐστὶ καὶ παρισώσεως εἶδος, μέχρι—μέχρι—μέχρι.
- 18 96b F 2 Y καὶ πλείστα ἀντιλέγων τούτοις] εὐρίσκεται καὶ τῶν προδοτῶν εὐεργέτης ὁ φιλόπολις.
- 18.97 gTBcFj οὗτος ὑμῖν, Αἰσχίνῃ] ὡς κεφάλαιον τῶν προδοτῶν τὸν Αἰσχίνην ὠνόμακε, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενος οἶται πρὸς ἅπαντας προσάγεσθαι.
- 18.98 gTBcFj πάλαι ἂν ἀπωλώλειτουργε] ἔστι γὰρ διαφθορὰ προδοτῶν ἡ ἀργία καὶ τὸ μὴ ἔχειν πρόφασιν δωροδοκίας.
- 18.99 διὰ τὸ δύσφημον δὲ εἰς αὐτοὺς ἔτρεψε τὴν ἀπώλειαν· ἐπεὶ τό γε ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν 'ἐπεὶ, ὅσον ἦκεν εἰς ὑμᾶς, πάλαι ἂν ἡ πόλις διέφθαρτο'. gTBcFj <καὶ περὶ μὲν τῶν τότε>] ἕως ὧδε τὰ τρία πνεύματα· διὸ ἐκ τῆς τῶν τριῶν πνευμάτων συνθέσεως ἀκμὴ γέγονεν ἐντελής ἐκ νοημάτων οὕσα.
- 18.100 F 2 Y πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι] φθάνει τῶν δικαστῶν τὴν ἐπιτίμησιν· οἶδε γὰρ ὡς ἡ τῶν παλαιῶν ἄκαιρος μνήμη λυπεῖ τὸν κατήμενον.
- 18.101 gTBcFj ἐωλοκρασίαν] ἕωλόν φασι πᾶν τὸ ἐπὶ τὴν ἐξῆς ἡμέραν.
- 18 102a ὁ οὖν Δημοσθένους νοῦς ὅτι 'οὗτος, ὃ χθὲς καὶ πρώην ἐκέρασε πρᾶγμα, τήμερόν μου καταχέει καὶ ἐμὲ πρᾶξαί φησι τὰ κακῶς αὐτῷ οἰκονομηθέντα'. F 1 (τὰ—οἰκονομηθέντα F 4) Ὑνρ ἕτεροι δὲ φασιν ὅτι Ἀθήνησιν εἶχον ἔθος οἱ νέοι, εἴ ποτε παννυχὶς εἶη, κερνάναι κρατῆρας κακὰ τούτων μεθύσκεσθαι, ἕωθεν δέ, εἴ τι λείποιτο, κατὰ τῶν ἀπαυδησάντων ἐν τῷ πότῳ κατασκιδνάναι, καλοῦντες τοῦτο ἐωλοκρασίαν.
- 18 102b F 4 Y ἐγὼ δὲ μάλλον νομίζω πεποιεῖσθαι τὸ ὄνομα ὑπὸ τοῦ ῥήτορος ἀπὸ τῶν ἐώλων, ἃ ἐστὶν ἀρχαῖα, ὅτι πράγματα ἀρχαῖα συγκεράσας κατηγορεῖ ὁ Αἰσχίνης.
- 18 102c B ἐωλοκρασίαν] φανερόν μὲν τὸ ὄνομα· εἴρηται γὰρ ἀπὸ τοῦ κεκραμένου οἴνου καὶ ἐώλου γενομένου, οἶονεὶ χθεσινού.
- 18 102d ἐγίνετο δὲ τὸ τῆς ἐωλοκρασίας παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις οὕτως· ἐν ταῖς πανηγύρεσι συνήεσαν πολλοὶ μετ' ἀλλήλων συμποσιασόμενοι καὶ ἔμειναν πολλάκις πίνοντες ἕως τῆς ἄλλης ἡμέρας ὡς ἐν πανηγύρει. εἰ δέ τις τούτων μεθυσθεὶς ἐκαθεύδῃ καὶ εἶασε τὸ ποτήριον αὐτοῦ, τῇ ἐξῆς οἱ λοιποὶ συμπόται λαβόντες τοῦτο ἐξέχεον κατὰ τῆς ἐκείνου κεφαλῆς ὥσπερ ἐπεγγελῶντες, διότι οὐκ ἴσχυσε πρὸς τὸ μιμήσασθαι αὐτούς. ἀπὸ μεταφορᾶς οὖν ἐκείνου τοῦ χθεσिनού καὶ ἐώλου γενομένου εἶπε καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὧν αὐτῷ ἐνεκάλεσεν ὁ Αἰσχίνης, διότι παλαιὰ αὐτοῦ κατηγορήσεν. A <κατασκεδάσας>] ἐνέμεινε τῇ τροπῇ τῆς ἐωλοκρασίας.
- 18.103 A <μισθωτὸς>] σημείωσαι ὅτι φασὶ τὸν Δημοσθένην 'μισθωτὸς' ἀναγνῶναι τῶν δὲ δικαστῶν 'μισθωτὸς' εἰπόντων ἐπὶ διορθώσει δῆθεν τοῦ λόγου, εὐθύς δράξασθαι τὸν Δημοσθένην τῆς τούτων φωνῆς, καὶ φησιν· 'εἰ ἀκούεις ἃ λέγουσιν'.
- 18 104a F 4 μισθωτὸς] πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις.
- 18 104b οἱ μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι ἐκὼν ἐβαρβάρισεν εἰς τὸ 'μισθωτὸς', ἵνα, ὥσπερ τῶν δικαστῶν βουλομένων διορθώσασθαι αὐτόν, αὐτὸς κακούργως τὴν διόρθωσιν ἀνθ' ὁμολογίας δέξηται καὶ εἴπῃ ὅτι 'ἀκούεις ἃ λέγουσιν', ὅτι μισθωτόν σε καλοῦσιν. ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι Μένανδρος

ὁ κωμικὸς καὶ τινες αὐτοῦ φίλοι παρόντες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, χαριζόμενοι τῷ Δημοσθένει ἄτε δὴ φίλοι, ἐρωτήσαντος αὐτοῦ τοῦτο, ἀναστάντες εἶπον ὅτι ‘μισθωτός ἐστιν ὁ Αἰσχίνης’, καὶ αὐτῶν τῶν ὀλίγων τὴν φωνὴν ὥσπερ ἀπόκρισιν ἐδέξατο παντὸς τοῦ δικαστηρίου. Γενέθλιος δὲ φησιν ὡς ὅτι ἔθος ἐστὶ τοῖς ῥήτορσι καὶ μάλιστα τῷ Δημοσθένει τὰ ἀμφίβολα ὡς ὠμολογημένα λαμβάνειν. Α μισθωτός] τινὲς εἰρήκασιν ὅτι ἐκὼν ἐν τῷ ἐρωτᾶν ὁ ῥήτωρ ἐβαρβάρισεν ἐξεπίτηδες <‘μισθωτός’ λέγων> , εἶτα ἐπελάβετό τις αὐτοῦ ὡς διορθούμενος καὶ ἐβόησε ‘μισθωτός’ τῷ <αὐτῷ> τόνῳ ἤδη καὶ ‘μισθωτός’, εἶτα τὴν διόρθωσιν ἀπόκρισιν καὶ βεβαίωσιν εἴρηκεν.

- 18.104c οἱ δὲ φασιν ὡς Μένανδρος ὁ κωμικός, φίλος ὢν αὐτοῦ καὶ ὢν ἐν τοῖς δικασταῖς, ἀπεκρίνατο χαριζόμενος, καὶ τοῦ ἐνὸς τὴν φωνὴν ὡς τῶν πάντων ἐδέξατο. ἔνιοι δὲ ὑπέλαβον ὡς ἐρωτήσαντος αὐτοῦ οἱ δικασταὶ διελέχθησαν ‘τί βούλεται οὗτος καὶ τί ποιεῖν δεῖ’, καὶ ταύτην αὐτῶν τὴν ζήτησιν προλαβὼν ἐποίησε τὴν ἀπόκρισιν. gTBcFj <ἀκούεις>] κατὰ παρασιώπησιν.
- 18.105 νρ βούλομαι τοίνυν καὶ περὶ γραφῆς αὐτῆς] διττῶς διεῖλε τὸ δίκαιον, καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ ἀναιρέσει τῶν ἀδικημάτων, ἔνθα καὶ ἀντεγκαλεῖ τῷ ἀντιδίκῳ, τὸ δὲ λοιπὸν ἐν τῇ θέσει τῶν εὐεργετημάτων καὶ τῶν πράξεων.
- 18.106 F 4 YS γραφῆς αὐτῆς] ἐνταῦθα δεῖ λαβεῖν ἀντὶ τοῦ ‘μόνης’, οἷον ‘περὶ μόνης αὐτῆς τῆς γραφῆς’, ὥσπερ ἐστὶν ὅμοιον καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅταν λέγῃ (Θ 99) ‘Τυδείδης δ’ αὐτός περ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη’ ἀντὶ τοῦ ‘μόνος’.
- 18.107 Α ἐν Πνυκί] ὄνομα τόπου.
- 18.108 F 1 <κλήτορες>] οἱ μαρτυροῦντες τοῖς καλοῦσιν εἰς δίκην.
- 18.109 R <ἂ μὲν διώκει>] ἀρχὴ ἐτέρου μέρους τοῦ δικαίου.
- 18.110 F 1 YS ἐγὼ δ’ ἀπ’ αὐτῶν τούτων] δι’ ὧν ἔπομαι τῷ ἀντιδίκῳ δηλὸς εἰμι τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶν.
- 18.111 προσεκτέον δὲ ἀκριβῶς τοῖς λεγομένοις, ἵνα μὴ ἐναντιώματι περιπέσωμεν. εἰ γὰρ ἐν τῷ προοιμίῳ δυσχεραίνων ἔφη μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι περὶ τοῦ πῶς <δεῖ> ἀκούειν, νῦν δὲ ἔπεται τῇ γραφῇ (τοῦτο γὰρ ἐπαγγέλλεται), πῶς οὐκ ἂν δόξειεν αὐτὸς αὐτῷ περιπίπτειν; ἰστέον οὖν ὡς ὁ Αἰσχίνης, ἡνίκα μὲν ἐξ ἀρχῆς τὴν κατὰ τοῦ Κτησιφώντος παρῆχε γραφὴν, τὴν διαβολὴν τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ Δημοσθένους προὔταξεν· ὅτε μέντοι τὸν λόγον τῆς κατηγορίας ὠκονόμησεν, ἐνήλλαξε τὰ κεφάλαια πρὸς τὸ δοκοῦν αὐτῷ χρήσιμον μεταθεῖς τὴν διοίκησιν. ὁ τοίνυν ῥήτωρ κατὰ μὲν τὴν γραφὴν ζηλοῦν ἐπαγγέλλεται (λυσitteλεῖ γὰρ αὐτῷ προτάξαι τὴν πολιτείαν), ἀποφεύγει δὲ τὴν ἐπινοηθεῖσαν ἐν τῷ λόγῳ μέθοδον ὡς βλάπτουσαν αὐτόν, ὥστε οὐδὲν ἐναντίον ἀναφανήσεται. gTBcFj καὶ οὐδὲν ἐκὼν παραλείψω] ἵνα, κἂν ἄλλως <ποιήσῃ> , σχῇ ἀποφυγὴν τὴν ἄγνοιαν ἢ λήθην ἢ τι τῶν τοιούτων.
- 18.112 gTBcFj ὅ τι ἂν δύνωμαι ἀγαθὸν] προεθίζει τοὺς δικαστὰς <μὴ> πάντα μὲν τὰ ἀπὸ γνώμης ἐγκαλεῖν, ἃ δὲ μὴ δυνάμεως ἀνθρωπίνης ἐστί, τύχῃ λογίζεσθαι.
- 18.113 gTBcFj ἔτι μέντοι καὶ τοὺς νόμους] ὁ μηδένα ἔχων νόμον σκόπει πόσους ἔχει· ὁμολογεῖ <δὲ> καὶ δεικνύειν ἐπαγγέλλεται.
- 18.114 gTBcFj καὶ με μηδεὶς ὑπολάβῃ] προθεραπεύει τὸ ἄτοπον.
- 18.115 ἵνα γὰρ μὴ τις εἴπῃ ‘τί λέγεις ἡμῖν ἐν Ἑλλάδι πράξεις γεγεννημένας’, ἐπισημαίνεται ὅτι ‘τὸν ὅλον μου βίον καὶ πᾶσαν τὴν πολιτείαν μεμψάμενος, αὐτὸς γέγονεν αἴτιος κἀκείνων ποιήσασθαι μνήμην· ὥστε οὐκ ἀποπλανῶν καὶ ἀποχωρίζων τὸν λόγον ταῦτα διέξειμι’. gTBcFj ἀπαρτᾶν] χωρίζει τὴν ἀπολογίαν τὴν νῦν ἀπὸ τῆς γραφῆς καὶ τῆς κατηγορίας, ἥς νῦν κατηγοροῦμαι.

- 18 116a Α ἢ χωρίζειν.
- 18 116b νρ <ἃ μὲν οὖν>] σημειῶσαι, σχῆμα κατὰ ἀποσιώπησιν.
- 18.117 F 2 Υ προὔλαβε καὶ κατέσχε Φίλιππος] μονονουχὶ μέμφεται τὴν τύχην, ἐφ' οἷς βραδύτερον πεπολίτευται διὰ τοῦτο γὰρ κατέσχε τῶν πλείστων ὁ Φίλιππος, οὐπω Δημοσθένην βλέπων ἐπὶ τοῦ βήματος.
- 18.118 gTBCFj ἐπὶ ταῦτα ἐπέστην] ὥσπερ τινὸς δαίμονος ἐπιστασίαν λέγει τῆς αὐτοῦ κηδεμονίας τὴν παρουσίαν.
- 18.119 gTBCFj <φορὰν προδοτῶν>] τροπικῶς εἶπε· φορὰ γὰρ εἴωθε λέγεσθαι ἐπὶ σίτου ἢ ἄλλων καρπῶν τῶν φερομένων ἐν ἐκάστῳ ἐνιαυτῷ· ἐνέμεινε τῇ τροπῇ εἰπὼν (62) 'καὶ φυομένου κακοῦ'.
- 18 120a Α τροπικῶς.
- 18 120b νρ πότερον αὐτὴν ἐχρῆν] κατ' ἐρώτησιν τὸ σχῆμα.
- 18 121a θαρρεῖ γὰρ <τὸ (63) 'φρόνημα ἀφεῖσαν'.> ἔστι δὲ φρόνημα μὲν τὸ ἀπὸ τῶν ἔργων, ἡ δὲ ἀξία τῆς τύχης. gTBCFj σχῆμα κατ' ἀποστροφήν.
- 18 121b F 2 Υ δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς] τῇ οἰκείᾳ κρίσει τὸ ἀπευκτὸν ἐμφαίνει τοῦ πράγματος.
- 18.122 gTBCFj καὶ πλείω σώματα καὶ χρήματα] πολὺ καὶ νῦν ὁ ῥήτωρ ἐσομένην ἀντίθεσιν, ἐν ᾗ περὶ Θηβαίων καὶ Εὐβοέων ὁ Αἰσχίνης διαλεγόμενος τοῦτο ἐγκαλεῖ, ὅτι πολλὰ πεποίηκε δαπανῆσαι τὴν πόλιν.
- 18.123 gTBCFj τὸν ὀφθαλμὸν] ἤδη ἔγνωμεν ὅτι τὸν ὀφθαλμὸν ἐπλήγη ὁ Φίλιππος ἐν τῇ Μεθώνῃ, τὴν δὲ κλεῖν ἐν Ἰλλυριοῖς, τὸ δὲ σκέλος καὶ τὴν χεῖρα ἐν Σκύθαις.
- 18.124 Ανρ παραχωρῆσαι Φιλίππῳ] τὸ οἰκεῖον κτῆμα ἡ λέξις σημαίνει· ἀποδίδωσι μὲν γὰρ τις τὰλλότριον, παραχωρεῖ δὲ τῶν ἰδίων.
- 18.125 καὶ τὸ 'Φιλίππῳ' δὲ μετὰ βαρύτητος εἴρηται. τίτι γὰρ, εἶπέ μοι, παραχωρεῖς; ὁμοφύλῳ; στέργω τὴν τύχην. Λακεδαιμονίοις; οὐκ ἀνιῶμαι. ἐὰν δὲ ἐπιστήσης μοι Μακεδόνα δεσπότην, οὐ φέρω τὴν συμφορὰν, ἀρνοῦμαι τὸν ἐκ Πέλλης ἡγούμενον. gTBCFj λοιπὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον] ἱκανῶς ἐκ τῶν προλεχθέντων συνήγαγεν ὡς ἀναγκαῖον τὸν ὄντα Ἀθηναῖον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀμύνασθαι.
- 18.126 gTBCFj τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς] εἰ δὲ ἀναγκαῖον, καλῶς ἐποιεῖτε καὶ ὑμεῖς αὐτὰ κάγῳ συνεβούλευον.
- 18.127 ἐνήλλαξε μέντοι τὴν τάξιν (ἦν γὰρ πρῶτον μὲν τὸ γράφειν, δεύτερον δὲ τὸ πεισθέντας ποιεῖν), ἵνα δόξῃ ἔπεσθαι αὐτοῖς καὶ τῷ φρονήματι τῷ κοινῷ. gTBCFj <τὴν Πεπαρήθου>] Πεπάρηθος νῆσός ἐστιν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει πρὸ τῆς Θετταλίας.
- 18.128 ταύτην ἐπόρθησεν Ἄλκιμος, ναύαρχος τοῦ Φιλίππου. Ανρ <τουτουσί>] δηλονότι τοὺς Ἀθηναίους.
- 18.129 Α Εὐβούλου καὶ Ἀριστοφῶντος] δαιμονία τῶν προσηγοριῶν ἡ θέσις.
- 18.130 προηγείται μὲν γὰρ ὁ Εὐβουλος ὁ φίλος εἶναι τοῦ Μακεδόνα νομισθεὶς, διαδέχεται δὲ Ἀριστοφῶν, ἀνὴρ πολλάκις μὲν κριθεὶς, οὐδέποτε δὲ καταγνωσθεὶς, τρίτος δὲ ὁ Διοπείθης ὁ περὶ τὴν Θράκην λυπήσας τὸν Φίλιππον, περὶ οὗ ἀγωνίζεται ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς ὁ ῥήτωρ. διὰ τοῦτο τελευταίου ἐμνημόνευσε πᾶσαν ἀποτέμνων ὑπόνοιαν. gTBCFj ὦ λέγων εὐπετῶς] εἰ γὰρ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος οὐ μέλει σοι.
- 18.131 gTBC <περὶ τούτων>] ἅπερ ἐποίησε μετὰ τοὺς ὅρκους.
- 18.132 Ανρ <ἀλλ' ὁ τὴν>] πνεῦμα.

- 18.133 F 1 ἀλλὰ τὴν Μυσῶν λείαν] παροιμία· τάττεται δὲ ἐπὶ τῶν μάτην καὶ ἀναιτίως ἀπολλυμένων.
- 18.134a F 2 YS ἀλλὰ .
- 18.134b .. λείαν] πλείοντες οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὴν Τροίαν προσώρμισαν τῇ Μυσίᾳ καὶ νομίσαντες αὐτὴν εἶναι τὴν Τροίαν ἐπόρθουν. Τήλεφος δὲ ὁ τότε Μυσίας τύραννος πολλοὺς κατατοξεύσας ἐτρώθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ Ἀχιλλέως εἰς τὸν μηρόν· εἶτα ὕστερον χρωμένῳ αὐτῷ περὶ ἰάσεως ἀνεῖλεν ὁ θεός, ὥς οὐκ ἄλλως θεραπευθήσεται, εἰ μὴ ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται. ἵνα μὴ οὖν ἀπελθὼν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα γνωσθῇ, λαβὼν σχῆμα πτωχοῦ καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα προσῆλθεν αὐτῷ ὡς πένης, ἰάσεως τυχεῖν βουλόμενος· ἐπεαίδευτο γὰρ καὶ τὴν ἰατρικὴν ὁ Ἀχιλλεὺς ὡς παρὰ Χείρωνι τραφεῖς. καὶ οὕτω θεραπευθεὶς μισθὸν τῆς ἰάσεως λέγεται δοῦναι τῷ Ἀχιλλεῖ τὸ καθηγήσασθαι τοῖς Ἕλλησι τῆς ἐπὶ Τροίαν ὁδοῦ. εἴρηται δὲ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς πασχόντων, τινὲς δὲ ἐπὶ τῶν ἀδίκως ἀπολλυμένων, ὥς καὶ ἡ Μυσία τότε ἀδίκως ἔπαθεν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πρῶτον, ὕστερον δὲ ὑπὸ τῶν ἀστυγειτόνων τῇ τοῦ Τηλέφου ἀπουσίᾳ. Α ἀλλὰ .
- 18.134c .. λείαν] ἀγνοήσαντες Ἕλληνες Τροίαν προσωρμίσθησαν τῇ Μυσίᾳ ἧς Τήλεφος ἦρχεν, νομίσαντες αὐτὴν εἶναι τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ ἐκάκουν εἰς ὅσον ἐξῆν. ἐξίων οὖν Τήλεφος καὶ τούτοις συρράξας ἔτρωσε μὲν πολλοὺς, τέτρωται δὲ καὶ αὐτὸς ὑπ' Ἀχιλλέως πρὸς τῷ μηρῷ. ἐγνωκότων οὖν Ἑλλήνων τὴν πλάνην καὶ ἀποκεχωρηκότων οἵκαδ' ἐκάστου, ἀπῆει Τήλεφος εἰς Δελφοὺς τοῦ τραύματος χρησόμενος πέρι. καὶ ἰατρὸν τοῦ τραύματος ἀνεῖλε τὸν τετρωκότα ὁ Πύθιος· καὶ ὃς πτωχὸν ὑποκριθεὶς, δεδιὼς μὴ Ἀχιλλεῖ πεφωρᾶσθαι ἂν ἀπῆλθε παρ' Ἀχιλλεῖ ἰάσεως εἵνεκα, ὑπὸ Χείρωνος πάλαι πεπαιδευμένῳ καὶ ταύτην τὴν ἐπιστήμην μετὰ τῶν τακτικῶν. τυχὼν οὖν ὧν ἥτει μισθὸν ἀποδίδωσι τούτῳ εἰς Τροίαν ἡγήσασθαι Ἕλλησιν. εἴρηται δὴ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς ἢ ἀδίκως πασχόντων· ἀμφοτέρω γὰρ ὕφ' Ἑλλήνων ἔπαθον τότε Μυσοί. Pr περιεῖργασμαι μὲν ἐγὼ] ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν ἡμαρτημένων πρῶτον ἑαυτὸν εἴρηκε καίτοι ἐν τοῖς ἄνω ἐναλλάξας, ὥς ἔφην.
- 18.135 τὸ δὲ 'περιεῖργασμαι', 'περιττῶς καὶ οὐκ ἀναγκαίως παρήνεσά τε ἐγὼ καὶ ἡ πόλις ἡ πεισθεῖσα μάτην ἐπέισθη'. εἶτα συναγαγὼν τὴν πόλιν καὶ συνάψας τῷ ἁμαρτήματι, πάλιν αὐτὴν ἐλευθεροῖ πρὸς εὐνοίαν ἔλκων καὶ ἑαυτῷ περιτίθησιν ἅπαν τὸ πλημμέλημα. gTBcFj εἰ δὲ ἔδει τούτων κωλυτὴν] ὕστερον ἐφύλαξε τὸ δίκαιον, πολλὰς πρότερον τὰς ἀτοπίας ἐπισωρεύσας.
- 18.136 gTBcFj Εὐβουλος ἔγραψε] πάλιν προτάττει τὸν Εὐβουλον, ἵνα δείξῃ περιφανῶς ἀδικοῦντα τὸν Φίλιππον, ὥς κατανοῆσαι αὐτοῦ <τὰς ἐπιβουλάς> καὶ τὸν Εὐβουλον· καὶ ἐξῆς μνημονεύει τῶν ἄλλων λοιπόν.
- 18.137 gTBcFj ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων] καλῶς τὸ 'περὶ τούτων', ἵνα μὴ πάντῃ ἑαυτὸν ἀλλοτριώσῃ τοῦ γράφειν.
- 18.138 gTBcFj <βοηδρομιῶνος>] Ἰουνίου.
- 18.139 Pr <λέγε δ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου>] Σηλυμβρίαν ἐπολιόρκει Φίλιππος πόλιν τῶν ἐπὶ Θράκης.
- 18.140 ἔπεμψαν οὖν Ἀθηναῖοι πλοῖα σιτηγήσοντα αὐτοῖς ἐξ Ἑλλησπόντου, Λαομέδοντος ναυαρχοῦντος· καὶ ὑπονόησας Φίλιππος μὴ ἐπὶ σιτηγίαν ἀφῖχθαι τὰ πλοῖα, ἀλλὰ βοηθήσοντα Σηλυμβριανοῖς, κατέσχευεν αὐτά τε καὶ τὸν ναύαρχον, καὶ γέγραφεν Ἀθηναίοις ἐπιστολὴν αἰτιώμενος αὐτοὺς ὅτι βοηθοῖεν Σηλυμβριανοῖς οὐ συμπεριειλημμένοις τῇ εἰρήνῃ, καὶ παρ' αὐτοὺς εἶναι τὸ λελύσθαι τὰς σπονδάς, ἀπειλῶν τε ἀμυνεῖσθαι αὐτοὺς παντὶ σθένει, εἰ μὴ τῶν κατ' αὐτοῦ πραγμάτων πεπαύσονται. ἐλθόντων δὲ παρ' Ἀθηναίων εἰς αὐτὸν πρέσβειων ἔδωκε τε τὰ πλοῖα καὶ ἀφῆκε τὸν ναύαρχον. νῦν οὖν Δημοσθένους αἰτιωμένου αὐτὸν Αἰσχίνου (3, 55) ὥς αἴτιος ἐγένετο τοῦ πολέμου, δολίως μεταχειρίζεται τὸ πρᾶγμα, λέγων ἑαυτὸν μὴ ποιῆσαι

τὸν πόλεμον διὰ τὸ μὴ δηλῶσαι τὸν Φίλιππον τοῦτο ἐν τῇ ἐπιστολῇ· καίτοι αὐτὸς ἦν ὁ παρακεκινηκὼς Ἀθηναίους εἰς τὸ πολεμεῖν Φιλίππῳ, καὶ λέγων ὡς τῷ μὲν ἔργῳ πάλαι πολεμεῖ πρὸς τὴν πόλιν, τῷ δὲ λόγῳ νῦν ὁμολογεῖ διὰ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ πρὸς ὀργὴν ἐντεῦθεν Ἀθηναίους ἐπαίρων. ὅτι δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχει ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἐπιγεγραμμένου πρὸς τὴν τοῦ Φιλίππου ἐπιστολὴν πᾶς τις ἀναγνούς εἴσεται καὶ φωράσει τὸ ποικίλον τοῦ ῥήτορος. Pr οὐδαμοῦ Δημοσθένην] ἀπὸ τοῦ ὀνόματος μὴ κειμένου ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἰσχυρίζεται.

18.141 ὀνομαστὶ μὲν γὰρ οὐκ ἔγραψεν ὁ Φίλιππος, ὅμως εἰς αὐτὸν τὸν Δημοσθένην αἰνιττόμενος καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. A <παρεδύετο>] ὡς ἐπὶ ληστοῦ εἶπε τὴν λέξιν.

18.142 A <ἔξοδον>] ἔξοδον λέγει ἀντὶ τοῦ στρατιάν.

18.143 A καὶ τὴν εἰς Ἑρετρίαν] τόπος τῆς Εὐβοίας.

18.144 F 2 τοὺς ἀποστόλους] τὴν ναυτικὴν δύναμιν λέγει.

18.145 A καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα] κατασκευὴ τῶν εἰρημένων καὶ αὐξήσις, ἵνα μήτε ὕπτιος ὁ λόγος γίγνηται καὶ ποιήσῃ τὴν πολιτείαν σεμνοτέραν ἐκ τῆς τῶν χρημάτων καταφρονήσεως.

18.146 gTBcFj <οἱ γὰρ>] ἕκαστα πλέον νῦν.

18.147 F 2 σοὶ δὲ ἦσαν φίλοι] ὥστ' ἐφάνη καὶ κατὰ τοῦτο τῇ θρεψαμένη πολέμιος.

18.148 gTBcFj οὐ τοίνυν ἐπράχθη τούτων οὐδὲν] 'οὐ τοίνυν διεφθάρην ὑπὸ χρημάτων ἐγώ', ἵνα ἀκολούθως ἐπαγάγῃ 'ὦ βλαφημῶν περὶ ἐμοῦ καὶ λέγων ὡς σιωπῶ μὲν λαβῶν, βοῶ δ' ἀναλώσας'.

18.149 εἴτα περιτροπῇ δείκνυσιν τὰ ἴδια τῶν δωροδοκούντων, ὡς βοῶσι μὲν ἔχοντες καὶ συναγωνίζονται τῷ δεδωκότι (τοῦτο δὲ Αἰσχίνης ποιεῖ), παύσονται δὲ οὐδέποτε ἄλλως, εἰ μὴ ταῖς κολάσεσι. gTBcFj καὶ ἀναρρηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ] ἴσως οὐδενὸς ἐπισημνημαμένου οὐδὲ γραψαμένου ἔλαθε κυρωθὲν τοῦ Ἀριστονίκου τὸ ψήφισμα.

18.150 οἱ δὲ φασιν ὅτι, ξενικοῦ στεφάνου πεμφθέντος αὐτῷ διὰ τῶν σεσωσμένων, ἔγραψεν Ἀριστόνικος ἐπιτρέψαι καὶ τὸν δῆμον ἀναγορευθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ· διὸ καὶ λέγει 'στεφανωσάντων τοίνυν ἐμὲ' καὶ 'δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γνωσθέντος', ὡς καὶ ἐτέρου πρὸ Ἀριστονίκου τὸ αὐτὸ γράψαντος. ἔοικε δὲ τοῦτο σόφισμα εἶναι· εἰ γὰρ εἶχεν, ἀνέγνω ἅν'· ἀλλ' ἔρριπται ἀπλῶς. οὐ μὴν οὐδὲ ληπτέον τὸ δεύτερον κήρυγμα τὸ ὑπὸ Κτησιφῶντος, μετὰ μικρὸν γὰρ ἐρεῖ καὶ περὶ ἄλλων αὐτῷ γραφειῶν δωρεῶν ὑπὸ τε Ὑπερίδου καὶ Δημομέλους. gTBcFj ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἶδεν] ἀπὸ τοῦ παρεληλυθότος κατασκευάζει τὸ νῦν.

18.151 ἐπὶ γὰρ τοῦ νῦν στεφάνου εἶπεν ὁ Αἰσχίνης, ὅτι ὀφλήσει πολλὴν αἰσχύνην ἢ πόλιν, εἰ τοῦτον οὐδὲν ἔχοντα χρηστόν, πάμπολλα δὲ ἡμαρτηκότα τιμήσειεν. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἄδηλον, ἀπὸ τῶν φθασάντων καὶ ἤδη γενομένων λαμβάνει τὴν πίστιν· εἰ γὰρ εἶδεν ἐπ' ἐκείνων τὴν αἰσχύνην συμβᾶσαν, ἐλπίζετο καὶ νῦν· καὶ γὰρ πῶς εἰκὸς ἦν μᾶλλον τότε γενέσθαι, ὅτε καὶ νεώτερα ὑπῆρχε τὰ πράγματα, καὶ ἡ βάσανος ὑπ' αὐτῶν ἀκριβεστέρα πῶς γίγνεται. gTBcFj οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων] συλλογίζεται οὕτως· εἰ τοίνυν, φησὶν, οὐδὲν ἐπηκολούθησεν ὄνειδος τῇ πόλει ἐκ τῆς γεγραμμένης τιμῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστονίκου, δέδεικται καὶ ὠμολόγηται ὡς ἅπας ὁ πρὸ τοῦ ψηφίσματος τοῦ βίου μου χρόνος πάσης διαβολῆς ἐκαθάρευσεν, καὶ φανερώς ἔνδοξα πεπολίτευσται καὶ ἡ μαρτυρία τῶν ἔργων σαφεστέρα.

18.152 gTBc Fj ἀνωμολόγηται] μία ἐστὶ λέξις, ἀντὶ τοῦ ἀνακεκήρυγμα.

18.153 A τὸ μὲν πρῶτον ἡξίου συμπολεμεῖν] αὖξιν κατὰ καιρὸν τοὺς Βυζαντίους, ἐπειδὴ μέλλει συνάπτειν αὐτοὺς τοῖς Ἀθηναίοις.

18.154 ἰκέτης δὲ γέγονε τῶν Βυζαντίων διὰ τὴν χρεῖαν ὁ Φίλιππος, ἄνευ δαπάνης καὶ ὀπλων ἀνύσειν προσδοκήσας τὸ σπουδαζόμενον. gTBcFj λέγοντες ἀληθῆ] μονονοῦ δικαστῆς μέσος τῶν

Βυζαντίων καὶ τοῦ Φιλίππου γέγονε, μετὰ τὴν ἀμφισβήτησιν διδοὺς τοῖς Βυζαντίοις ὡς νικῶσι τὴν ψῆφον.

18.155 συναγωνίζεται δὲ εἰκότως αὐτοῖς, ἐπειδὴ προσέκρουσαν τοῖς Ἀθηναίοις ἀποστάντες πρότερον. gTBcFj οὐκέτ' ἐρωτήσω] ἐνταῦθα οὐκέτ' ἐπάγει τὴν ἐρώτησιν, φοβούμενος μὴ τις εἴπῃ ὅτι οὐκ ἐχρῆν· λελύπηνται γὰρ εἰς αὐτοὺς ὡς ἀποστάντας.

18.156 πολλάκις γὰρ εἶπομεν ὅτι, εἰ μὴ πάνυ θαρσεῖ ὁ ῥήτωρ ὡς οὐκ ἀποκρινεῖται τις εἰ μὴ ὁ βούλεται, οὐ χρῆται τῷ σχήματι. ἐνταῦθα δὲ τὸ ἀμφίβολον ὡς ὁμολογούμενον φθάσας εἶρηκεν. gTBcFj <τίς ἦν ὁ βοηθήσας>] περὶ ἑαυτοῦ ἐρωτᾷ.

18.157 F 2 Y ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] εὐκαίρως 'ὦ Ἀθηναῖοι' εἶπε καὶ οὐχὶ 'ὦ δικασταί' καίτοι πρὸς τοὺς δικαστὰς διαλεγόμενος· ἐδεῖτο γὰρ τῆς ἀξίας καὶ φιλανθρωπίας ἐνταῦθα τῶν Ἀθηναίων <εἰς τὸ> σεσῶσθαι τοὺς κινδυνεύοντας.

18.158 εἶτα ἐπειδὴ τὸ 'ὑμεῖς' ἔμφασιν ἔχει τῶν καθημένων, πρὸς οὓς ὁ λόγος, ἀξιοπίστως ἅμα καὶ συνετῶς ἐν αὐτοῖς εἶναι τὴν ὅλην πόλιν διίσχυρίζεται. gTBcFj τῆς νῦν εἰρήνης] τῆς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου.

18.159 φησὶ γάρ, οὐκ ἔστι μᾶλλον εἰρήνη, ἀλλὰ δουλεία· ἐσπείσατο γὰρ καὶ αὐτὸς πρὸς αὐτοὺς ὥσπερ ὁ πατήρ, ὥστε αὐτοὺς αὐτονόμους εἶναι καὶ ἀφορολογήτους, ὅμως μέντοι ὑπακούειν αὐτῷ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. A ἦν] ἦντινα εἰρήνην τηροῦσι μὴ συγχωροῦντες ἡμᾶς Ἀλεξάνδρῳ πολεμῆσαι διὰ τὰς μελλούσας ἐλπίδας· ἐλπίζουσι γὰρ ἐπανελθόντα τὸν Ἀλέξανδρον ἀπὸ τῶν Περσῶν μεγάλα αὐτοῖς χαρίζεσθαι ὡς προδόταις.

18.160 A <ὧν αὐτοὶ προήρηνται>] τῆς δουλείας δηλονότι.

18.161 A ἡ προαίρεσις ἡ ἐμὴ καὶ ἡ πολιτεία] παρατήρει ὅπως πανταχῇ τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν ἐγχείρησιν ἐθίζει αὐτούς, ἀλλ' οὐ τὸ τέλος σκοπεῖν, ἐπειδὴ τοῦτο ἄγειν ἐπὶ τὴν τύχην βούλεται, ὡς οὐκ ὦν ὑπεύθυνος.

18.162 gTBc Fj σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα] ἴσως ἡ διαστολὴ πρὸς τοὺς στρατηγούς.

18.163 gTFj ἵνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας] ἐπειδὴ δυστυχοῦντας ἀνθρώπους διέβαλε, προλύσας ἱκανῶς διὰ τῶν προειρημένων τὴν ἀντίθεσιν ὁ ῥήτωρ ἔθηκε νῦν φανερώς.

18.164 gTBcFj συκοφαντίας οὕσας] οὐ μόνον τῷ εἶναι ψευδεῖς λέγεται γὰρ συκοφάντης οὐχ ὁ ψευδόμενος μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ πολυπραγμονῶν τὰ μὴ προήκοντα καὶ λέγων πονηρά.

18.165 gTBcFj καὶ ταῦτ' ἐν βραχείσιν] διὰ τὸ ὀλιγωρεῖν τὸν ἀκροώμενον ψυχαγωγεῖν βούλεται διὰ παραδειγμάτων σεμνῶν καὶ κατορθωμάτων λαμπρῶν καὶ τὸ καθ' αὐτὸν ἀπολύσασθαι καὶ δεῖξαι ὡς 'διὰ τὸ ἔθος ἡ πόλις, οὐ δι' ἐμέ, βεβοήθηκε'.

18.166 καὶ γὰρ ὀφείλει καὶ ἕκαστος ἰδίᾳ καὶ ἡ πόλις ὅλη τὰ λοιπὰ πράττειν εἰς ζῆλον τῶν παλαιότερων. gTBcFj ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] καίτοι παλαιότερα τῶν νῦν ἐστὶ τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ δῆλον ὡς πρὸς μίαν πόλιν διαλέγεται· διὸ καὶ εἶπεν 'ὦ Ἀθηναῖοι', τὸ γένος ὅλον δηλῶν.

18.167 gTBcFj οὐ ναῦς, οὐ τεῖχην] ἦσαν γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι λαβόντες αὐτῶν τὰς ναῦς ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς διὰ Λυσάνδρου καὶ τὰ τεῖχην αὐτῶν κατασκάψαντες.

18 168a A οὐ .

18 168b .. τεῖχην] ἀπογυμνοῖ αὐτὴν πάσης παρασκευῆς καὶ δυνάμεως, ἵνα πλέον δυσωπήσῃ τὸν κατήγορον. εἰ γάρ, ὅτε μηδεμίαν ἐκέκτητο δύναμιν, ἀντεῖχεν πρὸς τὴν τοσαύτην δύναμιν φιλανθρωπίας ἔνεκεν, πῶς, ὅτε οὐκ ἀσθενὴς ἦν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐπίσημος καὶ δυνατὴ, προδώσειν τοὺς Ἑλληνας ἔμελλεν; gTBcFj οὐ πολλὰς δὲ] ἵνα μὴ ὡς ἀυξηθείσης τῆς δυνάμεως λοιπὸν ἐλαττώσῃ τὸ θαῦμα.

- 18.169 αὕτη δέ ἐστιν ἡ μεγάλη μάχη ὀνομαζομένη, καὶ ἡττήθησαν Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ προεθίζει τοὺς ἀκροατάς, ὅτι ‘καὶ ποτε τὴν ἥτταν ἐστέρξατε ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων πολεμήσαντες’. ἐξαρκεῖ δὲ τὸ ‘ἐξήλθετε’. gTBcFj τῶν τότε Ἀθηναίων πολλὰ ἂν ἐχόντων] νῦν, ὅτε περὶ τοῦ μὴ δεῖν μνησικακεῖν ἐμνημόνευσεν, εἶπε ‘τῶν τότε Ἀθηναίων’, καίτοι γε τοῖς νῦν αὐτός, ὡς εἵπομεν, λογισάμενος.
- 18.170 gTBcFj ἀλλ’ ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς] ἵνα μὴ δοκῶσιν ὡς μισοῦντες ἀμυνόμενοι Λακεδαιμονίους ὄντας ἐχθροὺς πεποιῆσθαι πόλεμον.
- 18.171 τὸ δὲ ‘ἤθελον’, οἷον ‘οὐ Δημοσθένους αὐτοὺς ἐρεθίζοντο’. οὐ λόγος, φησὶν, ἐξῆγεν ἡμέτερος, ἀλλὰ ἡ φύσις ἐκίνει πρὸς τὴν παράταξιν. εἶτα ἐπιτείνει καὶ βεβαιοῖ, τῶν πατέρων τὴν γνώμην ἀποδεχόμενος, καὶ τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς κυροῖ τὸ πολίτευμα, ὥστε δοκεῖν μὲν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις δημηγορεῖν, ἅπασιν δὲ συμβουλεύειν ἀνθρώποις τὰ χρήσιμα. gTBcFj καὶ ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν] φασὶ τὸν τῶν ὀρνέων οἶκον οὕτω καλεῖσθαι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.
- 18.172 λέγει οὖν ὅτι, κἂν μεταβάλῃ τὴν δίαίταν κἂν ὄρνις εἶναι νομίζεται, ἀποθανεῖται πάντως καὶ μὴ δεικνὺς ἑαυτόν, ἀλλ’ οὕτω κρυπτόμενος. gTBcFj ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ] πάλιν τὴν ἐπιχείρησιν ἐπαινεῖ, τὸ δὲ πέρας οὐκ ἀναδέχεται.
- 18.173 gTBcFj τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους] ὥσπερ πρόβολον.
- 18.174 gTBc ταῦθ’ ὑμῶν οἱ πρεσβύτατοι] τί λέγω τοὺς πάλαι προγόνους; φησί, καὶ ὑμῶν οἱ ζῶντες πρεσβύτεροι ταύτην ἥσκουν τὴν γνώμην, οἱ καὶ τῶν Λακεδαιμονίων κινδυνευόντων ἐφείσαντο, ἡνίκα οἱ κρατήσαντες αὐτῶν ἐν Λεύκτροις διαφθείρειν <αὐτοὺς> ἐσπούδαζον.
- 18.175 οὐκοῦν ἐντεῦθεν ἐξενέγκατε νόμον, ὡς εὐτυχοῦσι μὲν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐχθροῖς, ἐπταικόσι δὲ ἐπαμύνειν. gTBcFj <ὑπὸ Θεμίσωνος>] Θεμίσων τις καὶ Θεόδωρος Εὐβοεῖς, ἐπιθέμενοι Ὠρωπῷ, χωρίῳ Ἀθηναίων κειμένῳ μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας, ἔλαβον αὐτό.
- 18.176 ὡς δὲ Ἀθηναῖοι ἔμελλον πολεμεῖν, ἔδοξε δίκη μᾶλλον κρίνεσθαι. τὸν δὲ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον Θηβαῖοι ἔφασαν αὐτοὶ λαβόντες φυλάξειν τὸ χωρίον. ὡς δὲ ἔλαβον, οὐδὲ ἑτέροις ἀπέδωκαν, μέχρις οὗ Φίλιππος ὕστερον σπενδόμενος Ἀθηναίοις ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐπὶ Μακεδονίαν ἐχαρίσατο αὐτοῖς τοῖς Ἀθηναίοις παρὰ Θηβαίων λαβών. APr μὴδὲν ὧν ἡδίκησθε] νομοθετεῖ πάλιν ὁ ρήτωρ τὰ κάλλιστα φιλοσοφῶν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἔχοι λόγον ἀδικεῖν τοὺς πιστεύσαντας.
- 18.177 gTBcFj τί ἔμελλον κελεύσειν] τὸ ἀξίωμα τοῦ συμβούλου διὰ τοῦ ‘κελεύειν’ ἐδήλωσεν ‘ὑπὲρ αὐτῆς τὴν τρόπον τινὰ τῆς βουλῆς οὔσης’, οἷον, ἐν οἷς ἐδοκοῦμεν ἄλλοις βοηθεῖν, καὶ τὸ λυσιτελεῖς ἡνύετο τῆς πόλεως ἤδη, λέγω τὸ συμμαχεῖν Βυζαντίοις· ἐδόκει γὰρ τῷ φαινομένῳ μὲν Βυζαντίους ὠφελεῖν, ὠφέλει δὲ καὶ τὴν πόλιν διὰ τὴν σιτοπομπίαν.
- 18.178 gTBcFj βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν] τοῖς εἰρημένοις ὑπαιτίοις οὔσιν ἀναμίξαι πάλιν τὴν μνήμην τῶν ἀγαθῶν ἐπείγεται, ἵνα στείλῃ <διὰ> τῶν ἐπαίνων τὴν μέμψιν.
- 18.179 gTBcFj ὁρῶν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν] ὄρα τοῦ φροντίζοντος τὴν διάνοιαν.
- 18.180 τὸ ‘καταλυόμενον’ δὲ τὸ κατὰ μικρὸν ἀφανίζεσθαι μέλλον. gTBcFj ἔθηκα νόμον] οὐ γὰρ ἐπέιθοντο ψιλοῖς λόγοις οἱ πλούσιοι.
- 18.181 εἶτα, ἐπειδὴ τὸ ἀναγκάζειν ὑποπτον ἦν, ἐπήγαγεν εὐθύς ‘τὰ δίκαια ποιεῖν’. δεῖ γὰρ ἄκοντας ἐμβάλλειν εἰς τὰ καλὰ τοὺς οἰκείους. ἀνεπαχθῶς δὲ τὸν κατὰ τῶν πλουσίων μετεχειρίσατο λόγον, μεταλήψει τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ χρήσιμον τὴν ζωὴν μεταλλάξας. gTBcFj φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον] κατ’ εἰρωνείαν.
- 18 182a Α φέρει .
- 18 182b

- .. κατάλογον] ἐν ἧθει καὶ ἐν εἰρωνείᾳ· τὸν γράψαντα γάρ πως κατέλεγεν. gTBCFj ἄρα γε μικρὰ βοηθησάτωι τοῖς πένησιν] οὐχ ἀπλῶς πένησιν, ἀλλ' ὑμῶν.
- 18.183 gTBCFj οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι] ἀνακεφαλαιοῦται τὴν αὔξησιν προστιθεὶς ὡς 'οὐ κατὰ τοῦτο μόνον αὐχῶ, ὅτι μὴ προὔδωκα τὴν γραφήν, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ νόμος ἐπηνέθη τῇ πεύρᾳ'.
- 18.184 ἔστι γὰρ ἀπάτη νικᾶν μὲν, εἶναι δὲ ἀσύμφορον. ὅθεν τὴν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπόδειξιν εἰς συμμαχίαν καλῶν τὰ ἐξῆς ἐπάγει κατὰ ἀναίρεσιν· 'οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο' (σημαίνει δ' ὅτι ἱκέτης ἦν ὁ τριήραρχος), 'οὐ δεσμώτην ἐώρων οἱ ἄρχοντες οὗτοι οἱ τῶν Ἀθηναίων, ἀποστολεῖς καλούμενοι'. gTBCFj ἐν Μουνυχίᾳ] Μουνυχία τόπος περὶ τὸν Πειραιᾶ, ἐνθα ἐστὶν ἱερὸν Μουνυχίας Ἀρτεμίδος· κάκεῖ ἔφευγον οἵτινες τῶν τριηράρχων ἡδικοῦντο ἢ ναῦται ἢ τινες τῶν ἐξεταζομένων ἐν <τῷ> Πειραιεῖ.
- 18.185 ἐκλήθη δὲ Μουνυχία, ὡς φησὶν ὁ Διόδωρος, παραφέρων τὰ Ἑλλανίку (FGrHist 372 F 39), λέγων ὡς ὅτι Θρᾷκές ποτε στρατεύσαντες κατὰ τῶν οἰκούντων τὸν Μινύειον Ὀρχομενὸν τὸν τῆς Βοιωτίας ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκεῖθεν· οἱ δὲ ἐξαναστάντες ἦλθον εἰς Ἀθήνας ἐπὶ Μουνύχου βασιλέως· ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς οἰκῆσαι τὸν τόπον τοῦτον τὴν Μουνυχίαν, ὅστις οὕτως ὠνομάσθη παρ' αὐτῶν πρὸς τιμὴν τοῦ βασιλέως. APr ἀποστολέων] ἀποστολεῖς ὄνομα ἦν ἀρχῆς παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἔργον ἐχούσης τὸ φροντίζειν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως πρὸς τὸ ταχέως ἐξελεθεῖν.
- 18.186 Α μετήνεγκα] ἡ λέξις δηλοῖ τὸν ἀνεξίκακον.
- 18.187 gTBCFj βάσκανον δὲ καὶ πικρὸν καὶ κακότηδες] ἀποτείνεται πρὸς τὸν Αἰσχίνην διὰ φθόνον τοῦ στεφάνου.
- 18.188 gTBCFj ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν] ὅτι κατὰ νόμον ἐν θεάτρῳ γενέσθαι τὸ κήρυγμα εἶρηκε καὶ ὅπως οὐχ ὑπεύθυνον ἔγραψέ με στεφανοῦσθαι.
- 18.189 ἐλέγομεν δὲ ὅτι τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς πολιτείας εἰς δύο διελὼν καὶ μέσον τάξας τὸ νόμιμον οὕτω πεποίηκε τὴν διοίκησιν. gTBCFj περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων] παρ' οὓς παρέγραψε τὸ ψήφισμα, σημειωσάμενος ὅτι παρὰ τούτους τοὺς νόμους ἐγράφη τὸ ψήφισμα.
- 18.190 gTBCFj <ὥν μέντοι γε>] τὸ νόμιμον τοῦτο λύει τῷ ῥητῷ καὶ τῇ διανοίᾳ.
- 18.191 ἐκείνου γὰρ λέγοντος ὅτι 'ὁ νόμος οὐκ ἔῃ τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν', οὗτος τῇ διανοίᾳ κέχρηται· ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ τὰ ἑαυτοῦ ἀναλίσκειν ἃ δέδωκα τῷ δήμῳ· ἐν τῇ τειχοποιίᾳ γὰρ ἐπέδωκεν, ὡς ἔγνωμεν. Α 'ἐπήνεσεν αὐτόν' φησὶν 'ἢ βουλὴ ὑπεύθυνον ὄντα'] τοῦτο ὡς ἀπὸ Αἰσχίνου λέγοντος ὅτι ἀπατηθεῖσα ἢ βουλὴ ὑπ' αὐτοῦ ἐπήνεσεν αὐτόν καὶ ἐστεφάνωσεν ὑπεύθυνον ὄντα.
- 18 192a Α 'ἐπήνεσεν' .
- 18 192b .. ὄντα'] ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν 'ὁ Κτησιφῶν' ὑποσημαίνει τὴν βουλὴν ὡς ἐπαινέσασαν ἤδη, ἵνα φαίνεται τῆς βουλῆς, οὐ Κτησιφῶντος, κατηγορῶν. gTBCFj οὐ περὶ τούτων γε οὐδενός] 'μὴ κατηγορεῖ' φησὶν 'ἀδίκως, μηδὲ συκοφάντει τὴν εἰρήνην· οὐ γὰρ οὗτος, ὡς σὺ λέγεις, ἐν οἷς εἰμὶ ὑπεύθυνος ἐπήνεσεν, ἀλλὰ δι' ἅπερ ἐπέδωκά', διόπερ εὐκαίρως ἐπήνεγκε τὸ 'ὦ συκοφάντα'.
- 18.193 gTBCFj <ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθ' ἔφησι>] καὶ τοῦτο ὡς ἀπὸ Αἰσχίνου (3, 24).
- 18 194a Α 'ἀλλὰ' .
- 18 194b .. 'φησι] τοῦτο εἰ μὲν συνήπτο τῷ ἄνω τῷ περὶ τῶν θεωρικῶν, ἅμα ταῖς δύο ἀρχαῖς αὐτόν ἢ ἀντίθεσις ἔνοχον ὄντα ἐδείκνυε, λέγουσα ὅτι κατὰ ταῦτόν καὶ τοῖς θεωρικοῖς ὑπεύθυνον ὄντα καὶ τῇ κατασκευῇ τοῦ τείχους ἔγραψε τιμηθῆναι, ἰσχυρά πως ἐφαίνετο σφόδρα, καὶ περὶ τὴν

ἀναίρεσιν ἡποροῦμεν. νῦν δὲ τὸ ἰσχυρὸν διαπαίξας τὸ περὶ τῶν θεωρικῶν καὶ τῷ τάχει τὴν ἀπάτην ὑποκλέψας, ὥς ἐκ περιουσίας εἰσάγει ληροῦντα περὶ τούτων τὸν Αἰσχίνην καὶ λέγοντα ‘τειχοποιὸς ἦσθα’, ὅπου μάλιστα ἡ προλαβοῦσα λύσις ἀκόλουθος ἦν, ἐν οἷς ἔλεγεν ‘ἀλλ’ ἐφ’ οἷς ἐπέδωκα’. διὸ καὶ φιλοτιμεῖται διοριζόμενος. gTBcFj πρῶτον μὲν Ναυσικλῆς] ἑτέρα τις ἐπαγωγὴ τῆς ἀκροάσεως.

18.195 ὥς γὰρ τοῦ Αἰσχίνου λέγοντος ὅτι οὐκ ἔξεστι τὸν ὄντα ἐν ἀρχῇ φιλοτιμεῖσθαι τὰ ἑαυτοῦ καὶ χαρίζεσθαι, οὕτως ἐπάγει τὰ παραδείγματα. εἰκὸς δὲ ἦν μετὰ τὸ δοῦναι τὰς εὐθύνas στεφανωθῆναι αὐτούς, ἀλλ’ ἀορίστως προήκται. gTBcFj εἴθ’ οὗτος Νεοπτόλεμος] οἰκειότερον τοῦτο πρὸς αὐτὸν τὸ παράδειγμα.

18.196 καὶ γὰρ τοι καὶ τελευταῖόν ἐστιν. gTBcFj σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε] μετὰ τὴν ἀπόδειξιν εὐλόγως σχετλιάζει, τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς λοιπὸν χρώμενος.

18.197 ‘ἐπειδὴ ἄρχω τινὰ ἀρχήν, ἀξιοῖς ἐμὲ δοῦλον ποιεῖν, <ὥς> οὐ δέον τοῖς ἐμοῖς χρήσθαι ὥς βούλομαι.’ καὶ οὐχ ἀπλῶς ‘διδόναι τὰ ἑαυτοῦ’ εἰπὼν ἀπηλλάγη, ἀλλὰ ‘διδόναι τῇ πόλει’ προσέθηκεν, ὀνόματι τῆς πατρίδος τὴν ἀτοπίαν συναύξων. gTBc Fj ἐπέδωκα· ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα] ἐλέγχει αὐτὸν ὥς ἀγνώμονα καὶ ψευδόμενον.

18.198 ‘οὐκοῦν οὐδ’ ἐγὼ εὐθύνas ἀπαιτεῖσθαι δίκαιός <εἰμι> ὦν ἐχαρισάμην, ἀλλὰ τιμᾶσθαι· φυλάττεσθαι γὰρ ἐπὶ πάντων προσήκει τὸ αὐτὸ δίκαιον.’ ποῖον τοῦτο; ἄκουε καὶ μάνθανε· ‘ἐπέδωκα· ἐπαινοῦμαι τῆς ἐπιδόσεως χάριν ἢ ῥῆξά τινα ἀρχήν.’ εἴτα δέον εἰπεῖν ὥς ἐπὶ τοῦ προτέρου ‘δίδωμι τὰς εὐθύνas τούτων’. ἐνῆλλαξε τὸν χρόνον· ‘καὶ δέδωκα εὐθύνas ἐκείνων’, ὥς τινας ὑπολαβεῖν ἐντεῦθεν, ὥς μεταξὺ τῆς γραφῆς ἀποτεθείσης, πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὸ δικαστήριον, φοβηθεὶς παρέσχε τὰς εὐθύνas τούτων· διὰ τοῦτο καὶ πλάττεται τινες ὥσπερ ἀνθυποφορὰς παρ’ Αἰσχίνῃ. gTBcFj νῆ Δί’, ἀλλ’ ἀδίκως ἦρξα] οὐ τοῦτο πάλιν Αἰσχίνης κατηγορεῖ, ἀλλ’ ὁ ῥήτωρ νῦν αὐτὸ προστίθισιν, ἐπειδὴ θαρρεῖ ἑαυτῷ μὴ κεκλοφέναι.

18.199a Α νή .

18.199b .. ἦρξα] καὶ τὴν λύσιν εὐθέως κατ’ ἐπιτίμησιν εἰσάγει· ‘καὶ τί προδότης ἐγένου τῆς πόλεως τῇ σιωπῇ; πῶς τοῦ Δημοσθένους ἐφείσω πολιτευσαμένου τὰ χερίστα; τίς εἶδέ σε τῶν λογιστῶν τὴν πονηρίαν μεμφόμενον;’ gTBcFj <εἴτα παρών>] σημείωσαι, ἀπὸ τοῦ καιροῦ τὸ ἐπιχειρήμα.

18.200 F 2 Υ <γέγραψαι>] ὁ δὲ Πλάτων φησί· ‘γραφὴν σέ τις ὥς ἔοικε γέγραπται’· κεῖται ἐν τῷ Εὐθύφρονι (2B).

18.201 F 4 ἃ δέ φησιν ἡ βουλή δεῖν] πάλιν ἐνέμεινε τῷ θεωρήματι, ἀντὶ τοῦ Κτησιφώντος μεταλαβὼν τὴν βουλήν.

18.202 ἐνθυμεῖται δὲ πάννυ χαριέντως ἐλέγχων ὥς ἀχάριστον ὁμοῦ καὶ ἀνόητον, οἷον ‘ἂν μὲν τις διδῷ τὰ ἑαυτοῦ, λαμβάνειν τὴν βουλήν οὐκ ἐκώλυσας· ἂν δὲ θέλῃ τὸν δεδωκότα ἀμείψασθαι, παράνομον καλεῖς τὸ γιγνόμενον· καινὸς ἀναφάνῃ νομοθέτης, τὸ μὲν λαβεῖν ἐπαινῶν, τὸ δὲ ἀποδοῦναι μεμφόμενος’. προσεκτέον δὲ πάλιν τῷ ‘ἀποδοῦναι’ ὥς εὐκαίρως εἰρημένῳ, ἵνα φαίνῃται χρέος ἀποπληροῦσα ἡ βουλή. gTBcFj τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόμενα] καθ’ ὅλον κῶλον παρίσῳσις.

18.203 F 2 Υ <ὁ δὲ παμπόνηρος>] τὸ κόμμα ἔγκλημα.

18.204 F 2 καὶ μὴν περὶ τοῦ γε ἐν τῷ θεάτρῳ] μεταβαίνει λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἕτερον νόμιμον τὸ περὶ τοῦ κηρύγματος.

18.205 καὶ βλέπε τὴν εἰσαγωγὴν ὅπως ἔχει· ‘καὶ μὴν περὶ τοῦ κηρύγματος εἰ σκοποῖ τις, ὁμοίως συκοφάντην εὕρήσει καὶ βάσκανον’. gTBcFj τὸ μὲν μυριάκις μυρίου] ‘πολλούσ’, ἀληθεύειν

- δοκεῖ τῷ ἀορίστῳ πολλοὶ γὰρ πολλάκις ἐστεφανώθησαν, ἀλλὰ τῶν ξένων βουλευθείσης τῆς πόλεως.
- 18.206 ὅπερ ἀποκρύπτων εὖπορον τὴν ἀπάτην ἐργάζεται. gTBcFj ἀκούεις, Αἰσχίνη, τοῦ νόμου] ἐπεὶ παρακρούεσθαι χρεῖα, προστίθῃσι τὸ σαφές ἔχειν τὸν νόμον, ὑφαρπάζων πρὸς τὸν ἀκροατὴν τῆς ἐξετάσεως τὴν ἀκρίβειαν.
- 18.207 δοκεῖ δὲ τὸ ῥητὸν κατὰ τὸ ἐλλεῖπον ἀσάφειαν ποιεῖν. εὐκρινητέον οὖν οὕτως· ὁ νόμος, φησί, λέγει σαφῶς ‘μηδεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυττέσθω πλὴν ἐκείνων, οὓς ἂν ὁ δῆμος ἔλῃται καὶ ἡ βουλή ψηφίσωνται’. gTBcFj τούτους δὲ ἀναγορευέτω] ὁ κῆρυξ δηλονότι, οὓς ἂν ὁ δῆμος ἔλῃται καὶ ἡ βουλή.
- 18.208 ἰστέον δὲ ὅτι περὶ τῶν ξένων ὁ νόμος ταῦτα διείρηκεν, ὡς εἵπομεν. gTBcFj τί οὖν, ὦ ταλαίπωρε] οἰκτεῖρει τὸν ἐχθρόν, ὑπεύθυνον ποιῶν τῷ ἐγκλήματι.
- 18.209 ‘παῦσαι δὴ, δυστυχεῖσθε, τῇ ἀληθείᾳ μαχόμενος, ἐλεῶ σε πολεμοῦντα τῷ νόμῳ. ἀπαλλάσσου τῆς νόσου· χρήσιμος ἐν τοῖς τοιούτοις κακοῖς ὁ ἐλλέβορος· δέχου τῆς πόας τὴν θεραπείαν, ῥῖψον ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸ ἀρρώστημα.’ gTBcFj ὥσπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκώς] ὁ Αἰσχίνης, οὐ συγχωρῶν εἶναι τὸν ῥήτορα δημοτικόν, ἔφασκεν ὥσπερ πλάττων τὸν δημαγωγὸν ὡς ὀφείλει εὐγενὴς εἶναι καὶ προγόνων σεμνῶν καὶ τετράφθαι καλῶς καὶ πεπαιδεῦσθαι ἐλευθέρως καὶ κήδεσθαι τῆς πατρίδος καὶ τὰ τοιαῦτα· εἶτα μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τούτων ἀντιθεὶς τὰ κατὰ τὸν Δημοσθένην καὶ μηδὲν τοιοῦτον εὐρὼν προσὸν αὐτῷ, σχετλιάζει καὶ ἀγανακτεῖ.
- 18.210 διασύρει οὖν τῇ παραθέσει τοῦ ὁμοίου τὸν λογισμόν. ἤδη γάρ τις, φησὶν, εἰ δημιουργὸν ἀξιοῖ πλάσαι αὐτῷ ἀνδριάντα καὶ τὰ σχήματα οἷα δεῖ ἔχειν πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος, ἐπειδὴν μετὰ ταῦτα ἐλθὼν μὴ εὖρῃ ἐνόντα ἐν τῷ πλάσματι τοῦ ἀνδριάντος τὰ ἐν τῇ γραφῇ, εἰκότως δυσχεραίνει καὶ καταβοᾷ τοῦ τεχνίτου. gTBcFj κατὰ συγγραφὴν] λέγει κατὰ πρόσταξιν, οἷον ‘ὥσανεὶ προσέταξας ἀνδριαντοποιῶ ἀνδριάντα ποιῆσαι κατὰ τινὰ ἐπιταγὴν, οἷον ἐπιτάξας αὐτῷ ὅτι βούλομαι εἶναι αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα τοιῷσδε, τὴν χεῖρα αὐτὸν ἔχειν τοιῷσδε καὶ τοὺς πόδας τοιῷσδε καὶ τὴν κεφαλὴν ὁμοίως, εἶτα μὴ δεξάμενος αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα ὥσπερ ἐπέταξας, ἐνεκάλεις ὕστερον τῷ ἀνδριαντοποιῷ’.
- 18.211 Α <ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας>] διαφορὰ λοιδορίας καὶ κατηγορίας.
- 18.212 F 2 οὐδὲν ἦττον ἐμοῦ] ἐπιτήρει ὅτι ἐν οἷς ὠφελεῖ δίδωσιν Αἰσχίνη τὸ ἴσον εἰς σύνεσιν καὶ οὕτω περιτρέπει.
- 18.213 gTBcFj πομπεύειν] ἀντὶ τοῦ λοιδορεῖν.
- 18.214 F 2 Ὑνρ πότερόν σε τις, Αἰσχίνη] μέλλων τὰς λοιδορίας ἐργάσασθαι προοδοποιεῖ ἑαυτῷ τὴν παρὰ τῶν καθημένων εὐμένειαν, ἐχθρόν ἀποφαίνων τῆς πόλεως, οὐχ ἑαυτοῦ, τὸν Αἰσχίνην, ἵν’ οὕτως ὅπερ ἂν εἴπῃ βλασφημῶν αὐτὸν ἡδέως ἀκούσωσιν, ὡς ἐχθροῦ κοινοῦ βαλλομένου.
- 18.215 ὁ οὖν λόγος τοιοῦτος· ‘πῶς ἐμὸς ὢν ἐχθρὸς (τοῦτο γὰρ ἂν ὁμολογήσειας ἐρωτηθεὶς) οὐδαμοῦ φαίνῃ γεγονώς μου κατήγορος, οὐκ ἐν εὐθύναις, οὐκ ἐν γραφαῖς, οὐκ ἐν ἄλλαις κρίσεσιν ἀπλῶς; ὡς εἶναι δῆλον ἀφ’ οὗ σεσιώπηκας, ὡς οὐκ εἶ τῷ Δημοσθένει πολέμιος, ἄλλως τε ἡνίκα καθαρὸς ἐγὼ καὶ ἄμεμπτος ἐφάνην.’ gTBcFj εὐθύναις] εὐθυνα ἦν ὢν δημοσίᾳ τις ἐπιστεῦθη, γραφὴ δὲ κυρίως ἢ ἐπὶ τῶν παρανόμων, κρίσις δὲ ἢ ἐπὶ ἐγκλημάτων.
- 18.216 Α <τῇ πόλει δ’ ἢ πλέον>] ἀπὸ τοῦ λαβεῖν με, φησί, τὸν στέφανον, ὃ δημοσίᾳ ἐπράχθη, ἀνάγκη τῇ πόλει δόξης μετεῖναι ἢ πλέον ἢ ἔλαττον, τουτέστιν ἢ μέρος τῆς δόξης ἢ καὶ τὸ ὅλον.
- 18.217 F 2 Ὑ ὅρα μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ἦς] τὸ ‘ὅρα’ καλῶς οὐ θέλει γὰρ αὐτὸς ἀποφύνασθαι, ἀλλ’ ἢ τῶν πραγμάτων ἀναγκάζει σε φύσις, φησὶν, ὁμολογεῖν.
- 18.218

θαυμάζω δὲ τὴν δεινότητα, ὅτι πρώην, ὅτε τῆς αὐξήσεως χρεία ἦν, ὅλης τῆς πόλεως ἀπέδειξεν ἐχθρὸν τὸν Αἰσχίνην· ὅτε δὲ συνεπληρώθη πᾶσα ἡ περίοδος, οὐκέτι λέγει τὴν πόλιν, ἀλλὰ τοὺς δικαστὰς λέγων· ‘μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ἦσ’· αὐτῶν γὰρ ἔδεϊτο νῦν τῆς εὐνοίας, ἵνα θηράσῃ μὲν τὴν ψῆφον οὕτως, ἐγείρῃ δὲ τῷ ἀντιδίκῳ τὸν πόλεμον. διὸ καὶ θαρρῶν εὐθὺς ἐπάγει. gTBcFj ἐπειδὴ τοίνυν ἡ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος] κινήσας αὐτάρκως εἰς δυσμένειαν τοὺς ἀκούοντας ἐπισημαίνεται ὡς νενικηκώς.

18.219 ‘δέδεικται’ γάρ φησιν ‘ἡ εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος τοῖς ἅπασι’, τὸ μὲν οἰκεῖον οὐ φανερώς εἰπὼν, ὡς αὐτὸς ὀφείλει τὴν ψῆφον λαβεῖν, ὑπαινιττόμενος δὲ ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀποδείξεως τοῦτο. ἔστι δὲ αὐτῷ μέχρι τούτου τὸ μέρος τοῦ δικαίου τὸ περὶ τῶν εὐεργετημάτων, ὧ καὶ <τὸ> νόμιμον συνῆψεν, ἀσθενὲς ὑπάρχον, ὡς ἔφαμεν. φυλάττει δὲ μετὰ τὰς λοιδορίας τῇ μνήμῃ τὸ ἄλλο τοῦ κεφαλαίου μέρος, ἐν ᾧ τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ κακῶν γεγενημένων ἀναιρεῖ τὰ ἐγκλήματα. gTBcFj <ἐπειδὴ τοίνυν>] ζητοῦσί τινες ‘καὶ ποῦ ἐστὶν ἡ ἀπόδοσις τούτου τοῦ κώλου; οὐδὲν γὰρ ἐπήγαγε πρὸς ὃ εἶπεν ‘ἐπειδὴ’.

18 220a ‘περὶ τούτου πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀπολογήσασθαι καὶ σχεδὸν εἶπεῖν πάντες ἀπέσχον. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔφασκον ὡς δεῖ ἐν ὑπερβατῷ αὐτὸ ἀναγινώσκεσθαι, ἄλλοι δὲ διέστρεφον τὴν φράσιν, ἐναλλάττοντες τοὺς συνδέσμους, ζητοῦντες στήσαι τὴν ἀπόδοσιν. ἡμεῖς δὲ φάμεν ὡς ὅτι Ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν (p. 358, 1), ἐμπεσὼν εἰς τὸ ἐξηγήσασθαι τοῦτο τὸ κῶλον, οὕτως αὐτὸ ἔλυσεν, ὅτι ἀπὸ θυμοῦ ὁ Δημοσθένης ἐνταῦθα οὐδὲν ἐπήγαγεν. Α ἐπειδὴ τοίνυν] τοῦτο τὸ κῶλον οὐκ ἔχει ἀπόδοσιν, ἀλλ’ εἰς θυμὸν ἐμπεσὼν ὁ ῥήτωρ καὶ πολλὰ μεταξὺ θείας ἀφῆκεν οὕτως.

18 220b μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν (p. 358, 1) καταστὰς εἰς τὴν τούτου ἐξήγησιν. Pr δεῖ δέ με, ὡς ἔοικε] δύο συγγνώμας ἔθηκεν, ἐκ μὲν τοῦ ‘δεῖ με’ τὴν ἀνάγκην δηλῶν, ἐκ δὲ τοῦ ‘φιλολοῖδορον’, ὅτι οὐ μεθ’ ἡδονῆς ἐντρύφαί τοις Αἰσχίνου κακοῖς, ἀποστρεφόμενης τὸ πρᾶγμα τῆς φύσεως.

18.221 gTBcFj <Αἰακὸς ἢ Ῥαδάμανθυς ἢ Μίνως>] οὗτοι οἱ τρεῖς διεβεβόηοντο ἐπὶ δικαιοσύνῃ.

18.222 Α ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος] τινὲς φασιν οὕτω καλεῖσθαι τὸν κολοῖον, ὡς ἀλλοτρίοις πτεροῖς προσχρησάμενον· καὶ δὴ καὶ ὁ Αἰσχίνης οὐδὲν ἴδιον ἔχει, τοῖς δὲ τῶν ἄλλων λόγοις προσεκέχρητο αὐτὸς ἀπαίδευτος ὢν.

18.223 ἡ σπερμολόγος, ἀσεβής, ἀπὸ τῶν βωμῶν συλλέγων τὰ ἐπιτιθέμενα ὑπὸ τῶν ἄλλων. τάχα δὲ καὶ πένης, ὃ τὰ ἀποπίπτοντα ἀπὸ τῶν βασταζόντων ἀναλαμβάνων καὶ κατὰ βραχὺ ἀπὸ τῆς γῆς συλλέγων καὶ οὕτω τρεφόμενος. gTBcFj ὅλεθρος γραμματεὺς] ὁ τῶν γραμμάτων κύριος καὶ τῶν ψηφισμάτων φύλαξ.

18 224a F 1 ὅλεθρος γραμματεὺς] ἡ ὀλέθρου ἄξιος, ἢ ὁ πολλοῖς προξενήσας ὅλεθρον τῷ μεταβάλλειν τὰ γράμματα ἐν τῷ ἀναγινώσκειν.

18 224b gTBcFj ὥσπερ ἐν τραγωδίᾳ βοῶντα, ὧ γῆ καὶ ἥλιε] ἔοικε γὰρ τραγικὰ εἶναι ταῦτα.

18.225 καὶ ἅμα εἰς τὴν τέχνην ἀποσκώπτει· ‘σύνεσιν καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενον’. ὁ γὰρ Αἰσχίνης δυσχεραίνων, εἰ Δημοσθένης ὀφθεῖν στεφανούμενος, καὶ ταῦτα ἐφθέγγετο. gTBcFj <ἀπολειφθεῖσι>] ἀντὶ τοῦ τῆς παιδείας.

18 226a T τὰς παιδείας δηλονότι.

18 226b Bc οὐκ ἀπορῶν δ’ ὅτι χρή περὶ σοῦ] ὃ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι ‘οὐκ ἀπορῶν τοῦ εἶπεῖν πολλὰ κατὰ σοῦ, ἀλλ’ εὐπορῶν, ἐν τούτῳ δοκῶ ἀπορεῖν, ἐν τῷ μὴ εἰδέναι με ποῖον πρῶτον προτάξω αὐτῶν τῶν πολλῶν’.

18 227a Α οὐκ .

- 18 227b .. σοῦ] ἐγκωμιαστικοῦ νοήματος ἐπελάβετο, ἐπεὶ καὶ ὁ ψόγος τῶν ἐγκωμιαστικῶν. gTBcFj
 <παρ' Ἑλπία>] οὗτος ὁ Ἑλπίας χαμαιιδιδάσκαλος ἦν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ὑπόσχολον ἔχων
 τὸν πατέρα τοῦ Αἰσχίνου.
- 18.228 A <Θησεῖω>] πρὸς τῷ ναῶ τοῦ Θησέως.
- 18.229 F 4 YSvp <χοίνικας παχείας>] χοίνικας καλεῖ τὰς πέδας, τὸ δὲ 'ξύλον' ἢ πρὸς τὸ ἐπερείδεσθαι
 τὸν Τρόμην ἐν τῷ βαδίζειν καὶ ἐπαναπαύεσθαι ἢ πρὸς τὸ δύνασθαι συνάπτειν τοὺς πόδας
 αὐτοῦ.
- 18 230a F 4 YS χοίνικας παχείας] εἰπὼν δουλεύειν αὐτὸν τὰ ἐπόμενα τοῖς φαύλοις τῶν δούλων
 ἐπήγαγε, τὰς πέδας λέγων· τοῦτο γὰρ καλεῖ χοίνικας, τὸ στρογγύλον δηλῶν.
- 18 230b gTBcFj πέδας καλεῖ τὰς χοίνικας.
- 18 230c A <κλεισίω>] τῷ προστώφ· ἔστι δὲ ὄνομα τόπου.
- 18.231 Pr τὸν καλὸν ἀνδριάντα] μικρὸς γὰρ ἦν ὁ Αἰσχίνης τὸ σῶμα.
- 18.232 gTBcFj τριταγωνιστὴν ἄκρον] καὶ τοῦτο κατὰ τὸ ἦθος· ἔστι γὰρ ἀμαθέστατον.
- 18.233 gTBcFj ἀλλ' ὡς ὁ τριηράυλης] οὐχ ἀπλῶς αὐλητής (ἦσαν γὰρ καὶ ἐπίσημοι), ἀλλ' ἐν τριήρει
 αὐλῶν ἄμουςον ῥυθμόν.
- 18.234 gTBcFj <τῆς καλῆς ἐργασίας>] κατ' εἰρωνείαν· λέγει γὰρ τῆς πορνείας.
- 18.235 A ὁκνῶ μὴ περὶ σοῦ] δύο ἀνύει, καὶ τὸ δοκεῖν εἶναι σώφρων καὶ τὸ φεύγειν τὰς λοιδορίας, κἂν
 ὦσιν ἀληθεῖς.
- 18.236 gTBcFj οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν ἦν] τὸ παρ' ὑπόνοιαν καλούμενον, ἐπειδὴ παρ' ὃ προσεδόκων οἱ
 ἀκροαταὶ τὸ ῥητὸν ἐπήγαγε.
- 18.237 gTBcFj <καταρᾶται>] ἵνα λέγῃ 'τοῖς προδόταις· τοῖς τοιούτοις δὲ καταρᾶται ὁ δῆμος διὰ τοῦ
 κήρυκος.
- 18.238 A <ὀψέ γάρ ποτε>] δεῖ λαβεῖν τὸ μὲν πρῶτον 'ὀψέ' ὥσπερ διηγούμενου, τὸ δὲ δεύτερον ὡς
 κατ' ἐρώτησιν καὶ ὡς ἐκπληττομένου, ὅτι ἐλησμόνησεν εἰπεῖν.
- 18 239a τὸ 'ἐχθρὸς μὲν οὖν καὶ τὸ πρῶν' ἀντὶ τοῦ ὀψέ· κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ 'ἦν'. Α σημείωσαι, παρ'
 ὑπόνοιαν.
- 18 239b Pr καὶ δύο συλλαβὰς προσθεῖς] μίαν μὲν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μίαν δὲ εἰς τὸ τῆς
 μητρὸς.
- 18.240 A Ἐμπουσας] ἐκ τοῦ πάντα αἰσχροῦ καὶ ἀνοσίως ποιεῖν· τοιαύτη γὰρ ἡ πάλαι Ἐμπουσα.
- 18.241 Yvp πάντα ποιεῖν] πάντα τὰ αἰσchrὰ καὶ ἀνόσια· τοιαύτη γὰρ ἡ πάλαι Ἐμπουσα.
- 18.242 S τουτουσί] τοὺς πολίτας.
- 18.243 S καὶ περὶ ὧν μὲν ἔστι τις ἀμφισβήτησις] ἐπιδείκνυσιν ἐν τούτοις, ὅτι οὐχ ὡς ἐχθρὸς
 ἀκριβολογεῖται, πάντα ἐξετάζων ἃ ἤμαρτεν, ἀλλὰ πλεῖστα καὶ παραπέμπεται.
- 18.244 διηγεῖται δὲ τὰ σαφέστερα καὶ εὐδηλότερα· διὸ καὶ ἀκολούθως ἐπήγαγε. gTBcFj τὸν
 ἀποψηφισθέντα] οὗτος γὰρ ὁ Ἀντιφῶν Ἀθηναῖος ἐδόκει εἶναι τὸ πρότερον.
- 18.245 γιγνομένων δὲ τῶν καλουμένων διαψηφίσεων, ὃ ἐστὶν ἐξετάσεων ἐν τοῖς δήμοις ὡς ἔθος, εἰ
 ἄρα φύσει Ἀθηναῖος οὐκ ὧν ἐνέγραψεν ἑαυτὸν ἐκ σπουδῆς τινῶν εἰς τοὺς ἀστούς ἀπεψηφίσθη
 δὲ καὶ ἀπεδοκιμάσθη ὡς οὐκ ὧν ἀστός καὶ ἐκβέβληται. λυπηθεὶς <δ'> ὥχeto πρὸς τὸν
 Φίλιππον καὶ ὑπέσχετο αὐτῷ λάθρα τῆς Ἀττικῆς ἐπιβάς ἐμπρήσειν τῶν Ἀθηναίων τὰ νεώρια.
 gTBcFj κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ] τὰ εἰκότα εἴρηκεν ὡς πεῖσαι δυνάμενα.
- 18.246

ὃ τε γὰρ τόπος τοῦ Πειραιῶς ὑποπτος καὶ ὁ τρόπος· ‘κεκρυμμένον’ γὰρ εἰπὼν εἰς πίστιν ἄγει τὴν τόλμαν. gTBcFj ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ] μιμεῖται τοῦ Αἰσχίνου τοὺς λόγους, τὸ πιθανὸν αὐτοῖς εἰς ἀπάτην διδούς.

18.247 ὅρα γὰρ ὅπως ὀνομάζει τὴν πολιτείαν ἐκ φιланθρωπίας γνωριζομένην καὶ ‘τοὺς ἡτυχηκότας’ λέγων ‘τῶν πολιτῶν’ μηχανᾶται τὴν ἄφρσιν. ποιεῖ δὲ λεληθότως πάλιν πολέμιον τῷ δήμῳ τὸν Αἰσχίνην, εἴ γε ὁ μὲν ὡς οὐκ ὄντα πολίτην ἐκάλει. gTBcFj καὶ ἐπ’ οἰκίας βαδίζων] πολὺν ἔπαινον φέρει τῷ ῥήτορι· οὕτως ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἀγρυπνεῖ, ὡς καὶ μηδενὸς εἰδότος καὶ ἐπιτρέψαντος αὐτὸν ἐπιζητεῖν τοὺς βλάπτειν ἐθέλοντας.

18.248 τινὲς δὲ τῷ ἐξῆς συνῆψαν τὸ ‘ἄνευ ψηφίσματος ἀφεθῆναι ἐποίησεν’ ἀπατήσας γὰρ τὸν δῆμον ἔπεισεν ἀφεθῆναι τὸν ἄνθρωπον ὁξέως, ὡς μηδὲ καιρὸν ἐγγενέσθαι τοῦ ψηφίσασθαι. ὅλον τοῖνυν ἐξ ἀμφοῖν. gTBcFj καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου] συνάπτει ἑαυτὸν εὐτραπέλως σεμνοτάτῳ βουλευτηρίῳ καὶ καρποῦσθαι μετ’ ἐκείνης πειρᾶται τὴν δόξαν· ὃν γὰρ εὔρε μὲν Δημοσθένης, ἀπέλυσε δὲ Αἰσχίνης, ἐπεζήτησεν ἡ βουλὴ καὶ ἀνέσωσε.

18.249 gTBcFj ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν] ὀνειδίζει τρόπον τινὰ τῷ δήμῳ διὰ τοῦ προσώπου τῆς βουλῆς· ἔστι μὲν γὰρ ὡς ἀνθρώπους ἀγνοεῖν.

18.250 τὸ δὲ ‘ἐν οὐ δέοντι’ τοιοῦτόν ἐστιν· ἀγνοεῖν οὐκ ἔδει διδαχθέντας ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, <καὶ> εὖνουν ἔχοντες δημηγόρον τὴν ἐπιβουλήν οὐ συνήκατε. συνηπίστατο τῷ συμβούλῳ ὁ προδότης καὶ ὑμᾶς ἐγοήτευσεν. gTBcFj καὶ συλλαβοῦσα] πανταχόθεν ἀγρεύσασα, τὴν θήραν οὐκ ἀπολέσασα.

18.251 κατασκευάζει δὲ διὰ τῆς φυγῆς τὴν ὑπόνοιαν· οὐ γὰρ ἂν οὕτω σπουδαίως ἔφυγεν, εἰ μὴ συνήδει ὡς ὑπεύθυνος ἦν. gTBcFj ἐπανάγαγεν ὡς ὑμᾶς] θέασαι τῆς λέξεως τὴν ἀκρίβειαν.

18.252 ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας δι’ Αἰσχίνην πεφευγέναι, κυρίως εἶπε τὸ ‘ἐπανάγαγεν’, εἰς τὸν αὐτὸν τόπον αὐθις κατέστησεν αὐτὸν ἢ βουλὴ τῷ δήμῳ, ὅφ’ οὗ σέσωσται πρότερον. gTBcFj τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦτα ἢ βουλὴ ἢ ἐξ Ἀρείου] συνάπτει καὶ ἕτερον πολίτευμα τῆς βουλῆς εὐκαίρως κατ’ Αἰσχίνου γενόμενον.

18.253 καὶ ἔστι κἀνταῦθα τὴν δαιμονίαν αὐτοῦ κατοπτεῦσαι φύσιν. ἵνα γὰρ μὴ δόξη χάριτι Δημοσθένους γεγονέναι τὸ τοῦ Ἀντιφῶντος, εἰσάγει τὴν βουλὴν αὐτὴν καθ’ αὐτήν, <οὐκ> ἐκ τοῦ ῥήτορος καταγινώσκουσιν, καὶ ποιεῖ κατὰ τῆς πονηρίας Αἰσχίνου τὴν ψῆφον τῆς βουλῆς ἐξ ἀμφοτέρων βεβαίαν. gTBcFj καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα] ἀναιρεῖ τὰ ὑφορμούντα, ἵνα μὴ δυσμένειάν τις μαρτυρήσῃ τῇ βουλῇ.

18.254 gTBcFj ἀπὸ τοῦ βωμοῦ] ἥτοι ὅτι ἐκεῖθεν λαμβάνουσα τὰς ψήφους οὕτως ἐδίδου, ἢ ὅτι τὰς χεῖρας ἐπιθεῖσα τῷ βωμῷ καὶ θύουσα μετετίθει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς ψήφους, ὡς μηδὲν πρὸς ἔχθραν, ἀλλὰ δικαίως ψηφίζεσθαι.

18.255 F 4 YS οὐκοῦν ὅτε τούτου μέλλοντος] δούς ἐκάστης μαρτυρίας τὴν πίστιν χρῆται λοιπὸν ἐνθυμήματι.

18.256 ἢ δὲ σύνταξις ἐπικίνδυνος καὶ σολοικοφανής τις ἐνομίσθη μεταχειριστέον δὲ αὐτὴν οὕτως, ἀμείβοντας μὲν, οὐδὲν δὲ τὸ παράπαν ἔξωθεν ἐπεισάγοντας· ‘οὐκοῦν ὅτε, τούτου μέλλοντος λέγειν, προσέταξεν ἐτέρῳ, δηλονότι λέγειν, καὶ ἀπῆλασεν αὐτὸν ἢ βουλὴ’, τίνας; τῆς συνδικίας. gTBcFj ὡς ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν] ἐνήλλαξεν ὁ ῥήτωρ ἐξεπίτηδες, οἶμαι, τὰ ῥήματα, τὴν ἀτοπίαν τῆς Φιλίππου γνώμης δηλῶν· ἐπεὶ πρῶτόν τις ἐλέγχειν ὀφείλει τὸν ἀδικοῦντα, εἴτα καταισχύνειν.

18.257 gTBcFj καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ’ ὑμῶν] σκόπει κἀνταῦθα τὸ μέγεθος τῆς μεγαλονοίας τοῦ ῥήτορος, ὅτι καὶ δοκῶν, ὡς οἶονταί τινες, θαυμάζειν τὸν Πύθωνα οὐδὲ ἐπιστήμην αὐτῷ οὐδὲ

- σύνεσιν ἐμαρτύρησεν, ἀλλὰ τὸ ῥοῶδες καὶ λάλον ἀπλῶς περιττόν· ἅπερ οὐ τέχνης ἀληθοῦς γίνεται σύμβολα, ῥητορικῆς δὲ ὡς εἶπεῖν εἶδωλα μᾶλλον.
- 18.258 διὸ καὶ θρασὺν αὐτὸν εἰπὼν διέβαλε. gTBcFj καὶ τὰ τῆς πόλεως οὐχὶ προὔδωκα δίκαια] ἐπειδὴ εἶπεν ‘οὐκ εἶξα οὐδ’ ὑπεχώρησα’, καὶ ἔμελλέ τις, τὸν ἀντίτεχνον ἐννοῶν, ὑπονοεῖν ὡς ἄρα ῥήτορι ῥήτωρ ἐβάσκηνε· διὸ καὶ σοφώτατα μετὰγει τὴν αἰτίαν πρὸς τὸ εὐφημότερον, ‘τὰ δίκαια τῆς πόλεως οὐ προὔδωκα’ φήσας.
- 18.259 gTBcFj διετεινάμην] διὰ συντόνου σπουδῆς ἀπηρνούμην.
- 18.260 F 2 ἐν Ἀμφίσσῃ] Ἀμφίσση πόλις τῆς Λοκρίδος.
- 18.261 F 1 εἰς Ἑλλάτειαν] μεγίστη πόλις τῆς Φωκίδος.
- 18.262 F 1 <τὰ μὲν παρακρούσασθαι>] ἀπατῆσαι.
- 18.263 νρ <ἡ Κιρραία χώρα>] ὄνομα πόλεως.
- 18.264 F 2 ἱερομνήμονας] οἱ πεμπόμενοι εἰς τὸ τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον, ὡς κύριοι τῶν ψήφων.
- 18.265 F 2 Κόττυφος] ἱερομνήμων ἦν Θετταλὸς ὑπὲρ Φιλίππου πάντα πράττων.
- 18.266 F 2 <Πυλαία>] πυλαία ἡ μέση τοῦ ἥπατος εὐρυχωρία παρὰ τοῖς θύταις.
- 18.267 F 2 <ἀλιτήριον>] φθορέα.
- 18.268 F 2 <κίναδος>] θηρίον.
- 18.269 F 2 φίλων Φιλίππῳ] παρίσωσις κατὰ τὴν ἀρχήν.
- 18.270 F 2 Υ <Ἐλευσίναδε>] σημείωσαι, ἀντὶ τοῦ εἰς.
- 18.271 F 2 <οὐκ ἔγραψα>] τὸ σχῆμα τὸ λεγόμενον κλιμακωτόν.
- 18.272 νρ Βάταλον] ὄνομα αὐλητοῦ.
- 18.273 F 1 Κρεσφόντην] Ἡρακλέους υἱός.
- 18.274 F 1 <αὕτη>] σημείωσαι, κατὰ ἀπόστασιν.
- 18.275 Pr <τότε τοίνυν τὰ μὲν>] σημείωσαι, ζήτησι τὸν Ἀπιανὸν λέγοντα τὸ ἐναντίον.
- 18.276 F 2 <ἔστι δὲ ταυτὶ πάντα>] παραγραφικὸν σημείωσαι· ὥραϊον πάνυ καὶ ὅτι ἑβδομηκοντάκις διὰ τούτου τοῦ λόγου τοῦτο παρέλαβε.
- 18.277a YS σημείωσαι τὸ παραγραφικόν· θαυμασίως γὰρ καὶ ὑπὲρ λόγον ἐποίησε· τοὺς μὲν γὰρ παραγραφικοὺς λόγους τῷ ἀντιδίκῳ προσέπλεξε, πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενος καὶ ἀποστρέφων τὸν λόγον, τοὺς δὲ τῆς ἀπολογίας τοῖς παροῦσι καὶ τοῖς δικάζουσι.
- 18.277b AR παραγραφικόν.
- 18.277c Pr <εἰ δὲ μὴ προήδεις>] σημείωσαι, σχῆμα διλήμματος.
- 18.278 F 2 Υ <πολιτεύει>] σημείωσαι, ἴδιον βασκανίας.
- 18.279 F 2 Υ <πράττεται τι τῶν>] σημείωσαι, σχῆμα πάρισον κατ’ ἀντιστροφήν.
- 18.280 F 2 Υ <τὸν δ’ ὑπακούειν>] περὶ Κυρσίλου.
- 18.281 F 2 <τὴν ἐπιστολήν>] μέχρι τούτου ἀνελλιπῶς ἔχει καὶ τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς μάρτυρας.
- 18.282 R καθ’ ὑμῶν] ἀντὶ τοῦ ‘ὑπὲρ ὑμῶν· ὁ δ’ Ὅμηρος (Z 524) τούναντίον τὸ ‘ὑπὲρ’ ἀντὶ τοῦ ‘κατά’· ‘ὅθ’ ὑπὲρ σέθεν αἴσχε’ ἀκούω.
- 18.283 ‘F 2 Υνρ <πότερον>] σχῆμα διλήμματος.
- 18.284 F 2 Κέφαλος] περὶ Κεφάλου ὅτι πρὸ Δημοσθένους ἦν.
- 18.285 F 2 <ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία>] κατὰ κῶλον ἐπαναφορά.

- 18.286 F 1 <τί γὰρ νῦν λέγεις>] διφορεῖται ἢ ἀνάγνωσις· ἄλλως γὰρ ἀναγινώσκεται στιγμῆς ἐν τῷ
'λέγειν' μεσιτευούσης, καὶ ἄλλως ἐν μόνῳ τῷ 'πράττειν' τιθεμένης.
- 18.287 F 1 S πονηρόν, ὧ ἄνδρες] περιβολὴν ἐποίησεν ἔξωθεν προσλαβών· γένος μὲν ἐστὶν 'ὁ
συκοφάντης', εἶδος δὲ 'τοῦτο δὲ φύσει κίναδος'.
- 18.288 F 2 <κίναδος>] μαλακός, ἀνδρόγυνος.
- 18.289 F 2 Y <οὐχ ὁ τὸν δῆμον>] κατὰ κῶλον ἐπαναφορά.
- 18.290 F 2 Y φυγεῖν] εὐθυνθῆναι.
- 18.291 F 2 Y φυγῶν] κατηγορηθεῖς.
- 18.292 F 2 Y <νομίζω δὲ>] ὅμοιον τῷ 'καὶ ὡς ἐμαυτὸν πείθω λίαν ὀρθῶς'.
- 18.293 F 2 Y θιάσους ἄγων] τὸ ἀθροιζόμενον πλῆθος ἐπὶ τελετῇ καὶ τιμῇ τῶν θεῶν.
- 18.294 F 2 εὐοῖ σαβοῖ] βακχικόν τι ἐπίφθεγμα κατὰ τὴν τῶν Φρυγῶν διάλεκτον, ἵνα οὕτως ἔχη· 'εὖ οἱ
μύσται'.
- 18.295 ἀπὸ τούτου μέντοι καὶ ὁ Σαβάζιος Διόνυσος. F 2 Ynp <κιστοφόρος>] ὁ φέρων τὰς κίστας.
- 18.296 F 2 <λικνοφόρος>] παρὰ φύλαξι τιμώμενος.
- 18.297 F 1 ἔνθρυπτα] ψωμοὶ οἴνῳ βεβρεγμένοι, οἷς ἐπίκειται, ὡς φασι, καὶ φακῇ.
- 18.298a Ynp ψωμοὶ οἴνῳ βεβρεγμένοι, οὓς ποιοῦσιν εἰς σκάφην ἄρτους διαθρύψαντες καὶ φακῇν
ἐπισκεδάσαντες.
- 18.298b F 2 <ἀρχιδίσις>] τοῖς χαρτοφυλακίοις.
- 18.299 F 2 Y <ἐδίδασκες γράμματα>] σημείωσαι, τὸ σχῆμα ἀντίθετον.
- 18.300 ἀντίθετον δὲ ἐστὶ σχῆμα τὸ διπλασιάζον πάντα τὸν ὑποκείμενον νοῦν, εἴ τις τοῦ κατὰ φύσιν
ζητουμένου τὸ ἐναντίον λαμβάνων καταβαίνει εἰς τὸ ὑποκείμενον. καὶ τοῦτο μὲν ἐστὶ τῆς
λέξεως, ὅπερ καὶ καθ' ὑπόθεσιν λέγεται, τοῦτο δὲ τὸ ἀντίθετον τῆς διανοίας ἐστὶ σχῆμα,
διανοήματι διανόημα ἀντικείμενον. F 2 Y <φωνασκίας>] φωνῆς ἄσκησις καὶ μεγαλοφωνία.
- 18.301 F 2 Y οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς] παροιμία ἐστὶν ἐλλειπτικῶς λεγομένη·
προσπακουστέον οὖν ἔξωθεν τὸ 'ἀγκύρας'.
- 18.302 A <καίτοι τίς>] πολύπτωτον.
- 18.303 F 2 Y οὗτος] γράφεται τοιοῦτος.
- 18.304 F 1 <μεμνήσθαι>] σημείωσαι, μεμνήσθαι τοὺς λόγους ἐπὶ κακῷ.
- 18.305 F 4 <ξενίαν>] ὑποδοχήν.
- 18.306 Ynp <ξένος>] ξενίαν ὑποδεχόμενος.
- 18.307 F 2 περίδειπνον] ἢ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐστίασις γινομένη.
- 18.308 A <τίς γὰρ συμμαχία>] πολύπτωτον.
- 18.309 F 2 ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ 'Ἡ μὲν ὑπόθεσις τοῦ λόγου στοχαστική· οὐ γὰρ συντρέχει τοῖς
ἐγκαλουμένοις Αἰσχίνης, ἀλλ' ἀρνεῖται παντάπασιν.
- 19 1a τὸ δὲ εἶδος οἱ μὲν ἀπλοῦν νενομίσαντες ὕλης πολλῆς ὡς ἐν ἀληθείαις συνδραμούσης, οἱ δὲ
συγκατασκευαζόμενον, δύο λαβόντες ἐγκλήματα τὸ κατὰ Φωκέας καὶ Θράκην. Μένανδρος δὲ
ἐμπίπτοντά φησιν. εἴληπται δὲ ἐκ διαβολῆς τὸ προοίμιον· δι' ὧν γὰρ αὐτὸν δεδιότα ποιεῖ καὶ
δεόμενον, διὰ τούτων δείκνυσιν οὐ πάντῃ τοῖς δικαίοις τεθαρρηκότα. καὶ ἅμα συγκρουστικὸν
ἂν εἴη τὸ νόημα. F 4 YS συγκρουστικὸν εὐθύς τὸ προοίμιον ἐκ διαβολῆς τοῦ τε ἀντιδίκου καὶ
τῶν συνηγόνων αὐτοῦ οἶον τοῦ Εὐβούλου καὶ τῶν περὶ αὐτόν.

ἀεὶ γὰρ ὁ Εὐβουλος πολεμεῖ τῷ Δημοσθένει ἀπὸ τῆς αἰτίας τῆς κατὰ Ἀρίσταρχον ὡς ἔγνωμεν ἐν τῷ κατὰ Μειδίου. Α ὅση μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδῇ] δεῖ δὲ τὸν ῥήτορα μὴ μόνον τὴν κρινομένην ὑπόθεσιν συνορᾶν, ἀλλὰ καὶ τὰ λυποῦντα πρὸ τῆς ὑποθέσεως.

19.2 ἐπεὶ τοίνυν ἑώρα συνεστηκότας οὐκ ὀλίγους περὶ τὸν Αἰσχίνην καὶ Εὐβουλον ἄνδρα τῶν εὐδοκιμούντων ἕνα, πρὸς τούτους ἀποτεινόμενος διδάσκει τοὺς ἀκούοντας πείθεσθαι τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ὅρκοις μᾶλλον ἢ τοῖς συνηγόροις. φυλακτέον δὲ ἐν προοιμίῳ ἐπ' αὐτῶν τῶν ὀνομάτων ποιεῖσθαι τὰς διαβολάς· οὐ γὰρ ῥητορικὸν ἀρχόμενον πολλοῖς προσκρούειν. ἀνύει δὲ πολλὰ διὰ τῆς ἐννοίας. καὶ γὰρ διαβάλλει τὸν Αἰσχίνην ὡς μὴ ὑποθαρροῦντα τοῖς δικαίοις ἐκ τοῦ καταφεύγειν ἐπὶ τοὺς βοηθήσαντας καὶ πλήττει τοὺς περὶ τὸν Εὐβουλον ὡς κοινωνοῦντας καὶ ὑπόπτους ποιεῖ τοῖς δικάζουσι τοὺς συνεστηκότας. ἔτι γε μὴν αἰνίττεται καὶ τὸ ἰσχύσειν τοῖς δικαίοις αὐτός· οὐ γὰρ ἂν πολλοὶ συνῆλθον ἐπὶ ταύτην τὴν σπουδὴν, εἰ μὴ τὸν ἔλεγχον ἐδεδίδεσαν. ἔπειτα κρείττους ἀποφαίνει καὶ ἰσχυροτέρους τοὺς δικάζοντας τῆς τῶν πλουσίων δυνάμεως· ἐπ' αὐτοῖς γὰρ εἶναι ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς πλουσίους καὶ μὴ. τοῦτο δὲ χρησίμον αὐτῷ πρὸς τὸ παρασκευάζειν θαρρεῖν τοὺς δικάζοντας. gT <γέγονε>] ἐκ τοῦ κατηγοροῦντος.

19.3 F 2 Y ἑωρακότας ἄρτι] κατασκευὴ τῆς προτάσεως.

19 4a Α ἀντὶ τοῦ 'πρὸ ὀλίγου'.

19 4b τοὺς συνηγόρους λέγει τοῦ Αἰσχίνου. Α ἀντὶ τοῦ τε Αἰσχίνου καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ συνηγόρων εἶπεν.

19 4c Α ἐνοχλοῦντας] ὅχλησιν καὶ ἀδικίαν ἀποκαλεῖ τὴν παράκλησιν ἵνα δείξῃ ὡς αὐτοὶ τὰς δεήσεις ὡς ἀδίκους οὐ προσεδέξαντο.

19.5 gT <δεήσομαι δὲ>] τὸ 'δεήσομαι' συμπέρασμα τῆς προτάσεως.

19 6a Α δεήσομαι δὲ] οὗτοι μὲν παρενοχλοῦσιν, ἐγὼ δὲ ἱκετεύω.

19 6b τίνων οὖν δέῃ τυχεῖν; οὐκ ἄλλων, ἀλλ' ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσι δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν. gT μήτ' ἄνδρα ποιεῖσθαι] πρὸς τὸν Εὐβουλον ἀποτείνεται πολέμιον ὄντα αὐτῷ, οὗ κὰν τῷ κατὰ Μειδίου (21, 206sq.

19 7a) ποιεῖται μνήμην. F 4 YS μήτ' .

19 7b .. ποιεῖσθαι] τὸν Εὐβουλον λέγει· οὐκ ὀνομάζει δ' αὐτὸν φανερώς, ἀντιπαρατίθησιν ὅπως ὠφελεῖ τὸ αὐτοῦ, τὸ δὲ Αἰσχίνου πως βλάπτει. Α σωφρονεῖ δὲ καὶ ὀργιζόμενος ὁ ῥήτωρ· κρύπτει γὰρ ἐν προοιμίῳ τὴν προσηγορίαν τῇ τέχνῃ πειθόμενος.

19 7c gT ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὅρκον] τὸ μὲν ἐντρέπει τὸ δὲ φοβεῖ.

19.8 gT <τῶν παρακλήτων>] τῶν ἐκ παρακλήσεως, οὐ διὰ τὸ δίκαιον, παραγενομένων F 4 YS ἢ εὐθεῖα τοῦ πληθυντικοῦ 'οἱ παράκλητοι' ἀπὸ τοῦ 'ὁ παράκλητος'.

19 9b λέγει δὲ τῶν ἐκ παρακλήσεως ἐλθόντων συνηγορῆσαι, ἀλλ' οὐ τοῦ δικαίου ἕνεκεν. Α τῶν ἰδίων πλεονεξιῶν] κερδῶν καὶ δυναστειῶν· ὅταν ἴδωσιν αὐτοὺς προῖσταμένους τῶν κρινομένων καὶ σφύζοντας, προξενοῦσιν αὐτοῖς κερδῶν ἀφορμὰς.

19.10 gT ἅς ἵνα κωλύητε] ἀλλὰ μὴ φοβῆσθε· ἐφ' ὑμῖν γὰρ ἐστὶ τὸ κωλύσαι τῶν νόμων παρεχόντων τὴν ἄδειαν gT κυρείας] ὄνομα ἐκκλησίας, ὅτε ἀπεψήφισον τῆς ἀρχῆς τοὺς ἀδικοῦντας.

19.12 F 1 <τοὺς μὲν οὖν ἄλλους>] δεύτερον προοίμιον, ἐκ διαβολῆς καὶ αὐτό.

19 13a F 4 YS δεύτερον προοίμιον 'τοὺς μὲν οὖν ἄλλους', καὶ αὐτὸ εἰλημμένον ἐκ διαβολῆς τοῦ Αἰσχίνου ἐκ παραθέσεως ἐτέρων προσώπων.

19 13b Α τοὺς .

19 13c

.. ἄλλους] ἐντεῦθεν ἐστὶ τὸ δεύτερον προοίμιον, ἐκ διαβολῆς εἰλημμένον καὶ αὐτὸ ὡς καὶ τὸ πρῶτον, ὡς οὐ θαρρεῖ τοῖς δικαίοις. ὅλη δὲ ἡ ὑπόθεσις κατὰ συμπλοκὴν προελήλυθεν· καὶ γὰρ κατηγορεῖ καὶ ἀπολογεῖται. τοιοῦτον αὐτῷ καὶ τὸ προοίμιον εἴληπται· καὶ γὰρ ἐπ’ ἀμφοτέρω ἔλκεται. μόνου δὲ τούτου τοῦ ῥήτορος καὶ Θουκυδίδου καὶ Πλάτωνος καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις διὰ τῆς αὐτῆς ἐννοίας πολλὰ κατορθοῦν. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο μεταληπτικοῦ λύσιν· αὐτὸς μὴ δεδωκώς εὐθύνας πῶς ἐτέρου κατηγορεῖς; ὁ δὲ ὅτι δέδωκε σημαίνει καὶ ὅτι πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν διδόναι βούλεται προκηρύττει. gT ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ] τῷ γὰρ μηδὲν ἑαυτοῖς συνειδέναι κακὸν αἰεὶ θέλουσι καὶ ὑπομένουσι διδόναι λόγον· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀειλογία.

19.14 ἐπειδὴ δὲ ἐπαχθὲς ἦν τὸ περὶ αὐτοῦ λέγειν, καθολικῶς ἐπήγαγε ‘τοὺς μὲν οὖν ἄλλους’ καὶ ἀξιόπιστον ἑαυτὸν ποιεῖ, μονονουχὶ βοῶν ‘τίς τὰς εὐθύνας λαμβάνειν προήρηται; μίμησαί μου πρὸς θεῶν, Αἰσχίνη, τὴν πρόκλησιν· ἢ καὶ ἄλλως· καθολικῶς λέγει τὸν λόγον ἵνα δείξῃ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας βελτιωθέντας τοῖς τῶν Ἀθηναίων παιδεύμασι καὶ ταῖς ὁσημέραι διδασκαίς, τουτονὶ δὲ μόνον Αἰσχίνην μὴδὲ μετὰ τοσούτους λόγους καὶ πράξεις τοσαύτας τὰς εἰς ἄλλους βελτιωθέντας. κἀντεῦθεν ἐπαινεῖ καὶ τοὺς πολίτας καὶ ἐκ παραθέσεως μεγίστως ψέγει καὶ διαβάλλει τὸν κατηγορούμενον. gT <τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ>] ἀειλογία ἐστὶ τὸ αἰεὶ προτείνεσθαι λόγον καὶ λέγειν ‘τίς ἡμῶν κατηγορεῖ;’ τοῦτο δὲ ποιοῦσιν <οἱ> συνειδότες ὅτι ὁσάκις κρίνονται καθαροὶ τοσαυτάκις καὶ θαυμάζονται.

19 15a φησὶ δὲ ὁ Γενέθλιος ὅτι ‘πεποιήται ἡ λέξις τῷ ῥήτορι τῆς ἀειλογίας· σπανίως γὰρ εὐρίσκεται παρ’ ἄλλω’. Α τὴν .

19 15b .. ὁρῶ] τὸ αἰεὶ λόγον ἐθέλειν τῶν πραττομένων διδόναι διὰ τὸ μηδὲν αὐτοῖς τῶν φαύλων συνειδέναι. F 2 YS πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς] ἔδει μὲν γὰρ πρῶτον παρασχεῖν εὐθύνας, εἴθ’ οὕτω τοῦ Τιμάρχου κατηγορεῖν· νυνὶ δὲ οὐκ ἀξιώσας εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν οὐδὲ θεάσασθαι τοὺς δικαστὰς ἀνεχόμενος, ἠτίμωσε τὸν ἄνθρωπον.

19 16a εὖ δὲ καὶ τὸ ‘προτεινομένου’ εἶπεν, ἵν’ αὐτοὶ θαρροῦντες τοὺς <μὴ> βουλομένους προτρέψωσιν. gT κατασκευὴ καὶ συμπλοκή.

19 16b Α <τὸν μὲν ἀνήρηκε>] τὸ ‘ἀνήρηκεν’ ἀντὶ τοῦ ἄτιμον ἐποίησε τὸν Τίμαρχον.

19 17a δύο γὰρ κατήγοροι ἐπέστησαν Αἰσχίνῃ, ὃ τε Δημοσθένης καὶ ὁ Τίμαρχος. καὶ τὸν μὲν Τίμαρχον παρεγράψατο ὡς ἡταιρηκότα, πρὸς δὲ τὸν Δημοσθένην ἔγραψεν ἀπολογίαν πρὸς τὴν κατηγορίαν τοῦ λόγου. Α τὸν .

19 17b .. ἀνήρηκε] ἢ ὅτι ἄτιμος γέγονεν (οὗτοι δὲ τῷ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν ἐγγὺς τῶν τεθνηκότων εἰσὶν) ἢ, ὡς τινὲς φασιν, ἐπειδὴ ἀπήγξατο, τὴν αἰσχύνην οὐκ ἐνεγκών. gT τοῖς δὲ ἀπειλεῖ περιωὶν] ἦν μὲν ἀκόλουθον εἰπεῖν ‘ἐμοὶ δ’ ἀπειλεῖ· ἀλλ’, ἐπειδὴ αἰσχρὸν ἦν, ἀορίστως εἴρηκε.

19.18 δείκνυσσι δὲ ὅτι καὶ ἄλλοι ἦλθον ἂν ἐπὶ τὴν κατηγορίαν, εἰ μὴ ἐφοβοῦντο. τὸ δὲ ‘περιωὶν’ οἶον ἔργον τοῦτο τιθέμενος καὶ πολυπραγμονῶν, μὴ τις ἄρα κατηγορήσῃ· οἶον ‘τίς ἄρα ἀπειλεῖ μοι γραφήν; τίς μοι σύνοιδεν ἐν τῇ πρεσβείᾳ τὰ σφάλματα;’ σεμνύνει δὲ καὶ ἄλλως ὁ ῥήτωρ ἑαυτὸν διὰ τούτων, εἰ τῶν ἄλλων φοβουμένων καὶ οὐ κατηγορούντων αὐτὸς τοῦτο οὐ πέπονθε. gT καὶ ἀσυμφορώτατον ὑμῖν] ὁ γὰρ ἀναιρῶν καὶ ἐπιστομίζων τὸν κατήγορον τὸν τόπον ἀναιρεῖ τοῦ δικάζοντος, εἰ μηδεὶς ἔτι δικάζεται.

19.19 gT <τὸ μὲν οὖν ἐξελέγξειν>] τρίτον προοίμιον, μεταληπτικοῦ περιέχον λύσιν.

19 20a F 4 YS τρίτον προοίμιον μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ χρόνου.

19 20b ἔστι δὲ ἡ σύνταξις οὕτως· ‘ὅπερ δὲ φοβοῦμαι, καίπερ ὑπειληφώς’ (ὃ ἐστὶ θαρρῶν ἐπὶ ταῖς ἀποδείξεσιν ὅπερ προεῖπε) ‘τοῦτο φράσω (φησι) πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποτρέψομαι.’ διὰ τί δὲ εἶπε

‘φοβοῦμαι’; ἐπειδὴ ἔμελλεν ὥσπερ ἐλέγχειν τοὺς δικαστὰς μὴ σφόδρα προσέχοντας τοῖς πράγμασιν, ἀλλ’ ἐπιλανθανομένους τῷ χρόνῳ. καίπερ οὖν, φησι, φοβούμενος τοῦτο, οὐκ ἀποτρέψομαι εἰπεῖν τῷ φόβῳ τῷ πρὸς ὑμᾶς. γράφεται δὲ καὶ ‘ἀποκρύψομαι.’ Α τὸ .

19 20c .. ἐξελέγξιν] σημειωτέον δὲ ὡς, ὅπερ ἦν Αἰσχίνου καὶ τοῦ φεύγοντος παραγραφικόν, τοῦτο δι’ ὑπερβολὴν τέχνης ὁ Δημοσθένης προήρπασεν, ἵνα μὴ εὖρη χρήσασθαι αὐτῷ ὁ Αἰσχίνης. αἰεὶ δὲ τὸ ἐναντίον οὗ βούλεται ποιεῖν κατασκευάζειν εἴωθεν. αὐτὸς γὰρ μέλλων τι τῶν καθ’ ἑαυτὸν διοικεῖσθαι καὶ προορώμενος τὰς παρ’ Αἰσχίνου διαβολάς, δεδοικέναι φησὶ τῶν δικαζόντων τὴν λήθην ὡς ἂν τῆς ἀληθείας πολλάκις διαμαρτόντων αὐτῶν διὰ χρόνου πλῆθος καὶ λήθην, ἵνα ἃ μὲν προτίθῃσι πιστευθῇ, ἃ δ’ Αἰσχίνης ἐρεῖ ὑποπτα γένηται. gT ὁ δὲ καίπερ ὑπειληφώς] ἔστι μὲν ἀντὶ τοῦ ‘πιστεύων’, ἐκόλασε δὲ τῇ λέξει τὸ ὑπερήφανον.

19 21a gT ἀντὶ τοῦ ‘πιστεύων’.

19 21b F 4 ΥνρS οὐχ ἦττον, ὧ Ἀθηναῖοι] οἷον οὐχ ἦττον ἰσχύει καιρὸς ἢ πραγμάτων φύσις ἢ οὕτως, οὐ μᾶλλον ἐξελέγχονται τοῖς πράγμασιν οἱ ἀδικοῦντες ἢ τοῖς καιροῖς, ὅταν ἐπὶ προσφάτοις κρίνωνται.

19.22 gT λήθην ἢ συνήθειαν] δύο γὰρ ταῦτα ὁ χρόνος ποιεῖ.

19.23 ἢ γὰρ ἐπιλανθανόμεθα ἢ συνεθισθέντες ὡς καλὰ ἀγαπῶμεν. gT ἐμπεποιήκη] ὑποτακτικῆς ἔστιν ἐγκλίσεως παρακειμένη καὶ ὑπερσυντελική· οἷον ‘ἐὰν ἐμπεποιήκω, ἐὰν ἐμπεποιήκη’.

19.24 διὸ καὶ ὑποτακτικὸν ἔχει προσγραφόμενον τὸ ι. Α ὡς δὴ μοι δοκεῖτ’ ἂν] τοῦτο τὸ νόημα ἐπισφραγίζεται μὲν τὰ προειρημένα καὶ τῶν μελλόντων κατάρχεται, ἅπτεται δὲ ἤδη λοιπὸν τῆς προκατασκευῆς.

19 25a F 4 YS ὡς .

19 25b .. ἂν] συμπέρασμά ἐστι τοῦ προοιμίου. ὡς γὰρ ὠμολογημένην λαβὼν τὴν πρότασιν οὐκ εἶπε κατασκευὴν, εὐθὺς δὲ εἰσβάλλει εἰς τὴν προκατασκευὴν ἀπὸ τοῦ ‘εἰ σκέψαισθε παρ’ ὑμῖν’. Α ὡς .

19 25c .. ἂν] τοῦτο τὸ νόημα διπλῆν ἔχει τὴν δύναμιν. ἐπισφραγίζεται γὰρ τὰ προειρημένα διὰ τοῦ προοιμίου καὶ τῶν μελλόντων κατάρχεται, ἅπτεται δὲ ἤδη λοιπὸν τῆς προκατασκευῆς. ἔχει δὲ τοιαύτην ἢ προκατασκευὴ δύναμιν ὥστε τινὰ τῶν λυπούντων περὶ τὴν ὑπόθεσιν διορθοῦσθαι. ἔστι δὲ ἡ χρεῖα αὐτῆς καὶ οὐπὲρ ἔνεκα τοῖς ῥήτορσιν ἐπιτετήδευται αὕτη· ἦτοι γὰρ τὴν ὑπόθεσιν ἅπασαν ὁ ῥήτωρ συμπεπλεγμένην ὁρῶν καὶ πολλῶν πραγμάτων περιεκτικὴν καὶ δυσδιάκριτον, διὰ τοῦτο δεῖται τῆς προκατασκευῆς, ἵνα τὴν σύγχυσιν ἅπασαν διαλύσῃ καὶ εἰς κεφάλαια τὴν ὑπόθεσιν ἀνάγων παρασκευάσῃ τοὺς ἀκροατὰς ὥσπερ πρὸς τινὰς κανόνας ἀποβλέποντας, οὕτως ἀπαιτεῖν παρ’ αὐτοῦ τὰς ἀποδείξεις καὶ περὶ ταῦτα τὰ κεφάλαια ἵστασθαι ἢ πρὸς τὸν ὅλον ἀγῶνα τοὺς δικάζοντας ἐναντίως ἔχοντας ὁρᾶν· καὶ δεῖται προδιορθώσασθαι τὴν γνώμην αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ κατὰ Μειδίου πεποίηκεν, ἢ μέρος τι τῆς ὑποθέσεως ὁρῶν δεόμενον μεθόδου τινὸς κέχρηται τῇ προκατασκευῇ, καθάπερ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους λόγῳ. gT εἰ σκέψαισθε παρ’ ὑμῖν αὐτοῖ] προκατασκευὴ διακρίνουσα τὰ ἐν τῇ ὑποθέσει ζητούμενα.

19 26a gT Μενάνδρου προκατασκευή.

19 26b Ἀσκληπιοῦ προκατασκευῆς δίκην διευκρινεῖ τὰ ἐν τῇ ὑποθέσει ζητούμενα. YS πρῶτον μὲν τοίνυν ὧν ἀπήγγειλε] ἢ προκατασκευὴ μετὰ τὸ προοίμιον εὐθὺς πρὸ τῆς διηγήσεως.

19 27a F 2 Y περὶ τῶν κεφαλαίων τῆς κατασκευῆς πρῶτον περὶ ὧν ἀπήγγειλε, δεύτερον περὶ ὧν ἔπεισε, τρίτον περὶ ὧν προσετάξατε αὐτῷ, τέταρτον περὶ χρόνων, πέμπτον περὶ τοῦ ἀδωροδοκῆτως ἢ μὴ ταῦτα πεπραῆχθαι.

19 27b F 2 πρῶτον .

.. ἀπήγγειλε] οὐκ ἦν μὲν τῇ τάξει πρῶτον τὸ ‘ἀπαγγεῖλαι’, ἀλλὰ τὸ ἰσχυρότερον καὶ τὸ σημεῖον προέθηκεν ἐφ’ ᾧ μάλιστα κρίνεται ὁ Αἰσχίνης. ἐλάβετο οὖν εὐθὺς τοῦ μεγίστου τῶν τεκμηρίων· τοῦτο γὰρ γένεσις αὐτῷ τῆς ὑποθέσεως ὅλης. ἐπειδὴ γὰρ οὔτε ἐκ γραμμάτων οὔτε ἐκ ψηφισμάτων οὔτε ἐξ ἄλλων ἀποδείξεων ἔχει τὸν ἔλεγχον, εἰκότως ἐχώρησεν ἐπὶ τοὺς Αἰσχίνου λόγους καὶ τούτων καθάπτεται ὥσπερ εἰς τινος ἀρχῆς καὶ κρηπίδος καὶ πρὸς τούτους ἀποβλέπων τὴν ὅλην κατηγορίαν ποιεῖται. ἔστι τοίνυν τὸ ‘ὦν ἀπήγγειλε’ διπλοῦν καὶ [τούτου] τοῦ ἐγκλήματος ἔχει δύο τεκμήρια, ἐν μὲν ὅτι ‘ἀπήγγειλεν ἀπολείσθαι Θηβαίους’, ἕτερον δὲ ὅτι ‘ὑπέσχετο σωθῆσεσθαι Φωκέας’. καὶ ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον καὶ αὐτὸς προῖων ἔδειξεν· ἰδίαν τε γὰρ ἑκατέρῳ τούτων ἀποδεδώκεν ἐργασίαν καὶ διττὰ τούτοις ἀντέθηκεν ἐπιχειρήματα, ὡς ἐπ’ αὐτῶν τῶν ῥητῶν ἐπιδείξομεν. gT δεύτερον δέ, ὦν ἔπεισεν] ἢ ‘ὕμᾱς’, εἰπὼν ταῦτα δι’ ὦν ἀπώλετο τὰ πράγματα· ἢ ‘τούτους πρὸς οὓς ἐπέμφθη’· ἢ ὅτι, ἡνίκα ἐβουλεύετο ἡ πόλις περὶ τοῦ πῶς χρή ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ἔπεισεν ἄνευ Φωκέων ποιήσασθαι καὶ χωρὶς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, καὶ ἡνίκα λέγειν ἐβούλετο Δημοσθένης, ἔπεισε μὴ ἀκοῦσαι τῶν Δημοσθένους λόγων τὸν δῆμον· ἐπὶ τούτοις ἔπεισε μῆτε στρατεύσασθαι ὑπὲρ Φωκέων μῆτε ψηφίσασθαι τι ἄξιον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας μῆτε μὴν ἀπιστεῖν τῷ Φιλίππῳ· ταῦτα γὰρ πάντα συμπεριέλαβε μὲν ἐνταῦθα βραχέσι ῥήμασιν, ἐπὶ δὲ τῆς ἐργασίας ἔδειξεν οὐκ ὄντα μικρὰ οὐδὲ ὀλίγα, πλείστας αὐτοῖς καὶ ἰσχυροτάτας ἀποδοὺς ἐργασίας.

19.28 ὁμοῦ τε διὰ τούτων περιγράφει τοὺς Αἰσχίνου λόγους οὓς ποιήσεται περὶ τῆς εἰρήνης αἰτιώμενος Δημοσθένην ὡς εἰσηγησάμενον τὴν εἰρήνην. τοῦτο δὲ τὸ μέρος δέδοικε Δημοσθένης. λύει δὲ οὐδὲν ἥττον διὰ τοῦ δευτέρου τὸ ἰσχυρότατον Αἰσχίνου χρῶμα καὶ τὸ μεταληπτικὸν ἅμα· τοῦ γὰρ Αἰσχίνου δυναμένου κατὰ φύσιν ἀναχωρεῖν ἐπὶ τὴν ἀπάτην ἣν ὑπὸ Φιλίππου ἠπάτηται καὶ λέγειν ἐξεῖναι <καὶ> ἀπαγγέλλειν ἅ τις ἀκήκοεν, ἐπενεγκὼν ‘ὦν ἔπεισε’ δι’ ἐνὸς ῥήματος ἀμφοτέρω ταῦτα ἀνήρηκε. gT τρίτον δὲ ὦν προσετάξατε αὐτῷ· εἴτα τῶν χρόνων] ταῦτα αὐτὰ καθ’ αὐτὰ κρινόμενα ἐγκλήματ’ ἂν εἴη· νῦν δὲ πρὸς ἀπόδειξιν ἑτέρου παραλαμβάνόμενα τεκμήρια γίνονται.

19.29 προσετάξαν δὲ αὐτῷ ταῦτα, πρῶτον μὲν λαβεῖν τοὺς ὅρκους παρὰ τῶν συμμάχων, λέγει δὲ Θετταλῶν· εἴτα προσετάξαν αὐτῷ πείσαι Φίλιππον Ἀμφίπολιν ἀποδοῦναι τῇ πόλει· ἐπειδὴ γὰρ ἐκ ψηφισμάτων καὶ προσταγμάτων ἐγγράφων οὐκ ἔχει ταῦτ’ ἐγκαλεῖν, ἀορίστως ἐχρήσατο τῷ ῥήματι εἰπὼν ‘ὦν προσετάξατε αὐτῷ’· τὸ γὰρ ‘προσετάξατε’ ἀπροσδιορίστως τεθέν, πότερον ἐγγράφως ἢ οὐ, δίδωσιν αὐτῷ χορηγίαν ἐφ’ ἅπαντα τὰ ἐγκλήματα. τῶν γὰρ προσταγμάτων ἃ μὲν ἐστὶν ἔγγραφα, ἃ δὲ ἄγραφα· ἔγγραφα μὲν τὰ περὶ τῶν ὁρκῶν, ἄγραφα δὲ τὰ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως καὶ τῶν Φωκέων. ἐν ᾧ καὶ τῷ καθ’ ἑαυτὸν προδιορθοῦται ὁ ῥήτωρ· ἐπειδὴ γὰρ Αἰσχίνης ἀποσκώπτων φησὶ λέγοντα αὐτὸν προοίμιον ὑπὲρ τῆς Ἀμφιπόλεως ἐκπεσεῖν, ἐντεῦθεν ἤδη διωθεῖται τὸ ἔγκλημα καὶ δίδωσιν Αἰσχίνῃ προσῆκον λέγειν, οὐχ ἑαυτῷ, εἴπερ αὐτῷ ἡ πόλις προσετάξεν. εἰκότως δὲ προσετάξε τούτῳ· μόνος γὰρ ἐφώρασε Φίλιππον ἐπιβουλεύοντα τοῖς Ἑλλήσι καὶ μόνος παρεκάλει τὸν δῆμον καὶ τοὺς Ἑλληνας ἐπὶ τὴν ἀκόλουθον τάξιν τῶν πραγμάτων. ἔστι μὲν οὖν ἰσχυρότατον μέρος πρὸς τὴν κατηγορίαν οἱ παρ’ Αἰσχίνου λόγοι οὓς διεῖλε δίχα, εἷς τε τὸ εἰπεῖν καὶ πείσαι. καίτοι γε ἐν πράγματι εἶναι δοκεῖ τό τε εἰπεῖν καὶ πείσαι· ἅμα γὰρ τῷ λέγειν καὶ πείθει τις. ἀλλ’ ἐπειδὴ τὸ μὲν λέγειν ἀπαγγελίαν περιέχειν δύναται, τὸ δὲ πείθειν συμβουλήν, διὰ τοῦτο τὸ μὲν ὡς γένος, τὸ δὲ ὡς εἶδος εἴληφεν. ἔπεται δὲ τούτῳ τῷ μέρει καὶ τὰ λοιπὰ. εἰ γὰρ αὐτὸς ἀπήγγειλεν, αὐτὸς ἠπάτησεν, αὐτοῦ ἄρα εἴη ἂν καὶ τὰ λοιπὰ ἀμαρτήματα. ὅρα δὲ ὅτι τῶν προκειμένων τὰ μὲν ἴδια Αἰσχίνου, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν πρέσβεων· ἴδια μὲν ἃ τε ἀπήγγειλεν ἃ τε ἔπεισε· τὸ δὲ ‘ὦν προσετάξατε αὐτῷ’ κοινὸν γενέσθαι δυνάμενον κατὰ τῶν πρέσβεων ἔγκλημα, ἐπ’ αὐτὸν ἀνενήνοχε τὸν Αἰσχίνην· τοῦτον γὰρ εἰκὸς τὰ πάντα ἡδίκηκεναι, τὸν ἐλόμενον ὑπὲρ ἀπάντων καὶ εἰπεῖν καὶ ψεύσασθαι. ‘μετὰ

ταῦτα τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐποίησεν ὑμᾶς μὴ βοηθῆσαι Φωκεῦσι, μελλήσας ἕως ἄν εἴσω Πυλῶν γένηται Φίλιππος. δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο κοινὸν ἔγκλημα εἶναι τῶν πρέσβων· ἀλλὰ προταχθὲν μὲν ἐγένετο ἄν τῶν πάντων, ὑποταχθὲν δὲ τοῖς ἄλλοις ἴδιον Αἰσχίνου γίνεται. τίνες τοῖνυν εἰσὶν οἱ χρόνοι; ἡγουν πρῶτον ἐκεῖνοι οὓς ἀνάλωσε παρασκευαζομένου Φιλίππου ἐπὶ Φωκέας, εἴθ' ὅτι ὁπῆ ποτε Φιλίππου χωρισθεὶς καταλαβόντος σχεδὸν ἤδη τὰς Πύλας, οὐκ ἐνέδωκε τῷ δήμῳ περιπλεύσαντι κλεῖσαι τὸν τόπον. πρὸς τούτοις ἐν οἷς ἀντεξετάζει οὓς ἀνάλωσε χρόνους ἐπὶ τῆς προτέρας πρεσβείας καὶ οὓς ἐπὶ τῆς δευτέρας, τεκμήριον τὸν χρόνον λαμβάνων τῆς δωροδοκίας. εἰ δέ τις οἶεται τῶν χρόνων μεμνημένον αὐτὸν τὴν Θράκην λέγειν, οὐκ ὀρθῶς ὑπέληφεν (οὐ γὰρ χρόνος ἐστὶν ἡ Θράκη), ἀλλ' ὅτι δῶρα εἴληφε, τεκμήριον ἡ ταχύτης καὶ ἡ βραδύτης. gT εἰ ἀδωροδοκῆτως] καλῶς ἐπήγαγε τὸ 'ἀδωροδοκῆτως' μετὰ τὰ ὅλα ὡς ἰσχυρότερον.

19 30a αἰεὶ γὰρ ἐν τοῖς ἄκροις τάττεται τὰ ἰσχυρά, τὰ δὲ ἥττονα καὶ ἀσθενῆ ἐν τῷ μέσῳ. ἐπειδὴ πρὸς ἕκαστον τῶν προειρημένων ἐστὶ τις αὐτῷ ἀπολογία, οἷον ἐπὶ τῆς ἀπαγγελίας ὅτι 'ἡπατήθη ὑπὸ Φιλίππου', ἐπὶ τοῦ πεῖσαι ὅτι 'ἀγνοῶν οὕτως ὑμᾶς ἔπιθον ὡς νομίζων τὰ παρ' ἐκείνου εἶναι ἀληθῆ', <ἐπὶ> τῶν χρόνων ὅτι 'ἄκων ἐβράδυνα ἢ διὰ νόσον ἢ δι' ἄλλο τι', ἐπὶ δὲ τοῦ δωροδοκεῖν οὐδὲν ἔχει ἔτι εἰπεῖν. Α εἰ ἀδωροδοκῆτως] τελευταῖον ταχθὲν τοῦτο ἀνήρηκεν Αἰσχίνου πᾶσαν ἀπολογίαν, ὥστε μὴ δοκῶν ἀγωνίζεσθαι ἀποδείκνυσιν· εἰ γὰρ ἀπήγγειλε τὰ ψευδῆ καὶ ἔπεισεν ἀπατῶν καὶ τῶν προστεταγμένων πεποίηκεν οὐδὲ ἐν καὶ τοὺς χρόνους ἀνήλωσεν, ἔχει μὲν ἴσως ἀπολογίαν, εἰ μὴ φανεῖ δωροδόκος· ὀφθεὶς δὲ ἔνοχος τῇ μισθαρνίᾳ οὐδεμίαν ἔξει τῶν ἐγκλημάτων ἀπολογίαν, ἵνα καὶ τὰ κοινὰ ἴδια γένηται.

19 30b εἰ γὰρ ἀπάντων εἴη τὰ ἐγκλήματα, μόνος δὲ εἴληφε δῶρα, καὶ τοῦ τοὺς ἄλλους ἡμαρτηκέναι καθέστηκεν αἴτιος. ἔστιν οὖν τριμερὴς ἡ προκατασκευή, καὶ τᾶλλα μὲν ἐστὶν ὡς ἐν γένει κατὰ πάντων πρέσβων, τὸ δὲ τρίτον μέρος τῆς προκατασκευῆς ἰδιὸν ἐστὶν Αἰσχίνου. gT πάντα ταῦτα πέπρακται] δεινότατον πάνυ· οὐ γὰρ εἶπεν 'εἴρηται', ἀλλὰ 'πέπρακται', συνεθίζων αὐτοὺς ἔργα νομίζειν τὰ ῥήματα.

19 .31 gT ὃν ἄν τις ἐκὼν καθυφῇ] διὰ μὲν δὴ τοῦ 'ἐκὼν' τὸ χρῶμα ἀναιρεῖ, διὰ δὲ τοῦ 'καθυφῇ' τὴν δωροδοκίαν μηνύει, ὅθεν ἐπήνεγκε 'καὶ προδῶ'.

19 .32 gT δῶρα καὶ μισθοὺς εἰληφότα] συνέζευξε τοῖς δώροις τὸν μισθόν, ἐπονείδιστον ὄνομα, πρὸς δὲ καὶ τῇ ποιότητι τοῦ Φιλοκράτους τὴν διαφθορὰν τῆς γνώμης πιστούμενος.

19 .33 gT ἐμὲ μὲν φαῦλον ἡγεῖσθε] τιμωρία γὰρ αὐτάρκης τὸν Ἀθηναίων σύμβουλον καὶ πρεσβευτὴν φαῦλον παρ' Ἀθηναίοις νομίζεσθαι.

19 .34 gT <πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων>] προκαταστατικὸν ἐννόημα.

19 35a YS πληρώσας τὴν προκατασκευὴν, εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν προκατάστασιν.

19 35b Α πολλὰ .

19 35c .. ἔχων] αἰνίττεται ἴσως τὴν ἐν Μακεδονίᾳ μέθην καὶ τὴν Ὀλυνθίαν αἰχμάλωτον καὶ τὴν αἰσχρὰν παροινίαν καὶ τὰ κατὰ Θράκην. ἔφην δ' ὅτι τὸ ἦθος Αἰσχίνου καὶ ἡ προειληφυῖα δόξα καὶ ἡ πρόληψις ταράττει τὸν ῥήτορα. ἐπειδὴ γὰρ ἄφ' ἥς ἡμέρας εἴλε τὸν Τίμαρχον εὐδοκιμεῖν ἐπὶ σωφροσύνῃ ἐδόκει, πόρρωθεν κατεπαγγέλλεται τοῦ ἥθους καὶ τῆς ὑποκρίσεως τὸν ἔλεγχον. τὸ δὲ 'ἐξ ὧν οὐκ ἔστιν ὃς ἄν οὐκ εἰκότως μισήσειεν αὐτὸν' σημαντικόν ἐστιν ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν οἱ φαυλότατοι μαθόντες τὸν βίον Αἰσχίνου μισήσουσιν. αἰνίττεται δέ, ὡς εἶπον, τὴν ἐν Μακεδονίᾳ μέθην καὶ ἐξῆς. gT μνημονεύοντας ὑμῶν εὖ οἶδ' ὅτι πολλοὺς ὑπομνησαι] θηρεύει μαρτυρίαν ἤδη παρὰ τῶν ἀκουόντων, ἵνα καὶ τὴν κατάστασιν μόνον οὐκ ἀγῶνα ἐργάσεται καὶ τὸ ἐπενεχθὲν πιστεύηται, ὅτι τοῖς ὑφ' αὐτοῦ πεπραγμένοις καὶ δεδημηγορημένοις ἐν ἀρχῇ μάλιστα ἐξελεγχθήσεται δῶρα ἔχων.

- 19.36 διχόθεν δὲ ὁ ἔλεγχος καὶ παρὰ τῶν ἀκροατῶν καὶ παρὰ τοῦ φεύγοντος, λέγει δὲ οὐ πάντα ἐν τῷ προκαταστατικῷ τὰ μέρη τῆς καταστάσεως, φοβηθεὶς τῶν λόγων τὸν ὅχλον, ἀλλ' ἐπαγγέλλεται μὲν περὶ τῆς δωροδοκίας εἰπεῖν, σιγᾷ δὲ τὸ κατὰ Φωκέας ὡς ἐπόμενον καὶ ἀκόλουθον. gT εἰδῆτε] ἰστέον ὅτι τὸ πέμπτον ἐν τῇ προκατασκευῇ κεφάλαιον τεθειμένον πρῶτον διαπεραίνει, τὰς τῶν ἐπιχειρήσεων προσάγων δυνάμεις.
- 19.37 F 2 Y <ἔστι τοίνυν οὗτος ὁ πρῶτος Ἀθηναίων>] ἡ κατάστασις.
- 19 38a F 4 YA ἔστι δὲ διμερῆς, καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος αὐτῆς περιεκτικὸν ἐστὶ τῆς δωροδοκίας, τὸ δὲ δεύτερον περιεκτικὸν τοῦ κατὰ Φωκέας ἐγκλήματος.
- 19 38b F 4 Y πρῶτον μέρος ἢ κατάστασις.
- 19 38c S ἔστι .
- 19 38d .. Ἀθηναίων] αὕτη ἐστὶν ἡ κατάστασις. διώκεται δὲ σοφώτατα, ἵνα δι' ὧν ὡς φρόνιμον καὶ πρὸ τῶν ἄλλων αἰσθόμενον εἰσάγει, διὰ τούτων ἀνέλη τὸ ὅτι οὐκ ἡπάτῃται. διμερῆς δ' ἐστὶν ἡ κατάστασις ὥσπερ καὶ ἡ ὑπόθεσις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος αὐτῆς περιεκτικὸν τῆς δωροδοκίας ἐστὶ καὶ λαμβάνει πέρας τοῦτο τὸ μέρος ἐνταῦθα (16)· 'καὶ ταῦθ' ὁ σχετλιώτατος καὶ ἀναιδὴς οὗτος ἐτόλμα λέγειν ἐφεστηκότων τῶν πρέσβων καὶ ἀκουόντων, οὓς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑμεῖς μετεπέμψασθε ὑπὸ τούτου πεισθέντες, ὅτ' οὐπω πεπρακὼς αὐτὸν ἦν.' τὸ δὲ δεύτερον μέρος ἐστὶ περιεκτικὸν τοῦ κατὰ Φωκέας ἐγκλήματος οὗ ἡ ἀρχή (17)· 'ὃν μὲν οὖν τρόπον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χειροτονησάντων ὑμῶν ἐπὶ τοὺς ὅρκους αὐτὸν πάλιν.' ὁρᾷς γὰρ ὅπως ἡ μετὰ βας σαφὴς καὶ πρόδηλος, πρῶτον μὲν εἰσαχθεῖσα ἐν προοιμίου εἶδει, ἔπειθ' ὅτι κατεπαγγέλλεται πραγμάτων ἐτέρων ἀπόδειξιν. ἔστι καὶ τρίτον μέρος τῆς καταστάσεως, ἐν ᾧ τὰς αἰτίας ἀποδίδωσι τῶν προειρημένων, οὗ ἡ ἀρχή (25)· 'τοῦ χάριν δὴ ταῦτα πρῶτον ὑπέμνησα·' ἐπειδὴ δὲ διαίρεσιν εἰπεῖν τοῦ λόγου προϋθέμεθα, κωλύει δὲ οὐδὲν διὰ βραχέων ὥσπερ εἰσπέρματα καταβαλλομένους ἐφοδεῦσαι τοὺς ἐντυγχάνοντας, δεῖ τῆς δεινότητος πανταχοῦ στοχάζεσθαι τοῦ ῥήτορος. ἐπεὶ τοίνυν οὐκ ἦν εἰκὸς τὸν Φίλιππον δῶρα δοῦναι ἀνδρὶ τῶν τυχόντων, ἀλλὰ τῷ δοκοῦντι τῶν ἄλλων κατὰ τὴν πρεσβείαν κρατεῖν, καὶ ἐπειδὴ οὐχ οἶόν τε ἦν προδοῦναι Φωκέας τὸν μὴ μάλιστα πάντων δυνάμενον, οὐδὲ μὴν οἶόν τε ἦν πείσαι τοὺς ἀκούοντας, ὅτι πάντων τῶν πρέσβων ὄντων μόνος Αἰσχίνης προδότης, ἀναγκαιῶς εἰδὼς τοῦτο εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς καταστάσεως θεραπεύει τὸ ἀντικείμενον. τὰ πρῶτα γὰρ Αἰσχίνῃ διδούς τῆς πολιτείας καὶ μονονουχὶ Περικλέους ἀξίωμα περιτιθεῖς, τὴν δύναμιν αὖξει καὶ τῷ προσώπῳ μέγιστον ἀξίωμα περιτίθῃσιν, ἵνα καὶ ἀναγκαιῶς φαίνεται Φίλιππος τοῦτον θεραπεύων, ὃν μάλιστα κρατοῦντα τῆς πρεσβείας ἐώρα, καὶ τῷ παντὶ ἀγῶνι παρασκευάζῃ τὴν πιθανότητα. τὸ δὲ θαυμασιώτατον ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι αὐτὸν Αἰσχίνην παρέχεται τῶν δωροδόκων κατήγορον καὶ μάρτυρα τοῦ διαφθεῖρεσθαι ὑπὸ Φιλίππου τοὺς εἰς Μακεδονίαν ἀφικνουμένους. ἐπὶ τούτοις καὶ τρίτον, ὅτι οὐ διελάνθανεν αὐτὸν ἢ τοῦ Φιλίππου προαίρεσις οἷα τε ἦν περὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα καὶ τὸ χρῶμα φαίνεται διὰ τούτων λύων· οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς ἀγνοῆσαι τοῦ Φιλίππου τὴν γνώμην τὸν πάλαι ποτὲ κατηγοροῦντα τοῦ Φιλίππου τὸν τρόπον. καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ περιέχει <τὸ> τοῦ χρώματος· ὁ γὰρ αἰσθόμενος πρῶτος Φίλιππον ἐπιβουλεύοντα τοῖς Ἑλλήσι καὶ Φωκεῦσιν ἤδει ἐπιβουλεύοντα καὶ διαφθείροντά τινας τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἵνα ἐξ ἀκολουθίας τὸν προεστηκότα τῆς πρεσβείας φαίνεται διαφθείρων. gT καὶ ἔχων Ἰσχανδρον] παρέχει μὲν τοῖς Αἰσχίνου λόγοις πίστιν ἢ μαρτυρίαν· οὐκ ἀπῆλλακται δὲ καὶ σκώμματος· ὑποκριτὴν γὰρ ἔχει τὸν συναγωνιζόμενον.
- 19.39 gT <προσιῶν μὲν τῇ βουλῇ, προσιῶν δὲ τῷ δήμῳ>] κατὰ κῶλον ἐπαναφορά.
- 19 40a F 2 Y προσιῶν .
- 19 40b

.. δήμῳ] θεώρησον πόσῃν αὐτῷ μαρτυρεῖ τὴν σπουδὴν τε καὶ εὐνοίαν· παρηνώχλει γὰρ πᾶσιν ὁρᾷν ἀδικοῦντα τὸν Φίλιππον. gT ἤκων ἐξ Ἀρκαδίας] διὰ δὲ τοῦ ἤκων· τὴν ἔξοδον καὶ τὸ ἀπελθεῖν ἐδήλωσεν, εἰ καὶ μὴ εἶρηκε φανερώς.

19.41 gT καὶ καλοῦς] οὐκ ἔστιν ὡς ἐν εἰρωνείᾳ, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν.

19.42 ὕστερον γὰρ μέλλει ἐπιφέρειν τὸ κατ' εἰρωνείαν. A Ἰερώνυμον] προδότην τινὰ λέγει Ἀρκάδων, ἐναντιούμενον αὐτῷ ἐν Ἀρκαδίᾳ περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Φίλιππον, μαθητὴν γενόμενον Ἰσοκράτους.

19.43 A οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδικοῦσιν] αὐτὸν ποιεῖ τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ τοῦ κατὰ τὴν προδοσίαν ὀρίζοντα.

19.44 gT καὶ Κτησιφῶντος] οὐκ ἔστιν οὗτος εἷς τῶν ὑποκριτῶν, ἀλλ' ἐτέρας ἔνεκα προφάσεως ἀποσταλεῖς εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ παρὰ τοῦ Φιλίππου ἀκηκοὺς ὡς βούλεται σπεύσασθαι, οὕτως ἀπήγγειλε.

19.45 gT γίνεται τῶν πρέσβων τούτων εἷς] παρὰ χρόνον <ἐναλλαγὴ>· ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ ἐγένετο'.

19.46 ὅμοιον τῷ Θουκυδίδου (2, 35, 1)· ἐπαινοῦσι αὐτὸν προσθέντα· ἀντὶ τοῦ ἐπήνεσαν'. gT οὐχ ὡς τῶν] ἐγκατάσκευος διήγησις, ὡς ταῖς αἰτίαις κατασκευαζομένη, διότι ἐστὶ σύντομος καὶ πολιτική.

19.47a F 2 Υ σχῆμα τὸ συμβεβηκὸς κατὰ ἄρνησιν.

19.47b F 1 <διὰ γὰρ τοὺς προειρημένους λόγους>] συγγνώμη τῆς χειροτονίας Αἰσχίνου.

19.48 F 1 προσελθὼν τοίνυν ἐμοὶ] παρὰ τοῦ ἀντιδίκου λαμβάνει τῆς οἰκείας δόξης καὶ προαιρέσεως μαρτυρίαν· οὐδενὶ γὰρ τῶν πρέσβων περὶ σωτηρίας πραγμάτων Αἰσχίνης φαίνεται διαλεγόμενος, εἰ μὴ μόνον τῷ ῥήτορι· ὥστε τὸν ἔπαινον τὸν οἰκεῖον ἀνεπαχθὴ γενέσθαι μὴ παρ' αὐτοῦ λεγόμενον, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἀντιδίκου μαρτυρούμενον.

19.49 gT καὶ ὅπως τὸν μιὰν καὶ ἀναιδῆ] ἄνοια, φησί, τοῦ δήμου πολλή, εἴ γε ἥδεσαν ὡς προδότης ἦν ὁ Φιλοκράτης.

19.50 ὅτι δὲ ἀμφοτέροις ἐχθρὸς ὁ Φιλοκράτης Αἰσχίνης ὁμολογεῖ. πῶς οὖν καλούμενος ἐπὶ τὴν μαρτυρίαν Φιλοκράτους Αἰσχίνης σιγᾷ καὶ τίς ἡ κοινωνία τῆς πολλῆς προνοίας ὑπὲρ Φιλοκράτους αὕτη; πῶς δὲ πολλὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ποιεῖται πρόνοιαν; τίνα δὲ ἄλλον παρεχόμεθα μάρτυρα τοῦ πολεμεῖν αὐτῷ Δημοσθένη σαφῶς καὶ διαρρήδην μαρτυροῦντος Αἰσχίνου; ἄνοια οὖν, ὡς εἴρηται, τοῦ δήμου πολλή, εἴ γε εἰδότες ὡς προδότης Φιλοκράτης εἶτα ἐχειροτόνησαν αὐτόν. ἔστι δὲ οὐ τοιοῦτον· ἀλλ' ἐπειδὴ χρεῖα πολλάκις ἐν ταῖς πρεσβείαις ἱταμωτέρων καὶ παρρησιαστικῶν, ἵνα μὴ τὰ δίκαια διὰ τὴν ἐπιείκειαν πρόωπονται τῆς πόλεως, ἐδόκει δὲ τοιοῦτος ὁ Φιλοκράτης, ἔνεκεν τούτου εἴλοντο αὐτόν. ὡς οὖν εὐχερῆ ὄντα εἰς τὸ μεταπεισθῆναι καὶ διαφθαρῆναι εἶπε τὸ 'φυλάξωμεν'. διὰ τοῦτο γὰρ μιὰν καὶ ἀναιδῆ ἐκάλεσεν, οὐ προδότην. gT <καὶ μέχρι>] σύστασις τοῦ οἰκείου πρὸ τῆς ἐπικρίσεως τοῦ κατηγορουμένου.

19.51 F 1 <χωρὶς>] πρὸς διαστολὴν τῶν ἀκουόντων.

19.52 F 1 δεῖν] ἀντὶ τοῦ ἀναγκαίαν εἶναι.

19.53 A βραχεῖς τε καὶ μετρίους λόγους] τὸ μὲν τῆς συντομίας, τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς τῶν εἰρημένων.

19.54 gT μετρίους] ἀντὶ τοῦ φιλανθρώπους.

19.55 A <τῷ τῶν συμμάχων>] ὡς εἰ ἔλεγεν ἅπασιν Αἰσχίνης ἠναντιώθη, τοῖς συμμάχοις καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀκροαταῖς.

19.56 F 1 συνηγόρει ἐκείνῳ] μεθ' ἐτέρας διανοίας ἐξετάζει τοῦ κατηγορουμένου τὰ ῥήματα.

19.57

- F 1 ὥς οὔτε τῶν προγόνων ὑμᾶς] ὁ μὲν Αἰσχίνης περὶ τῶν φαυλοτέρων ἔφη, οὐς καὶ ζηλοῦν ἐκώλυσεν, ὁ δὲ τῷ κοινῷ τὸν λόγον ἐτράχυνε.
- 19 58a gT ἰστέον ὅτι σοφίζεται ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ· ὁ μὲν γὰρ Αἰσχίνης τὸ ἄκαιρον τοῦ μιμεῖσθαί τινας τῶν προγόνων ἔλεγε φυλάττεσθαι, αἰνιττόμενος τοὺς ἐν Σικελίᾳ μόνους· οὐ γὰρ ἔλεγε περὶ πάντων τῶν προγόνων· ὁ δὲ ῥήτωρ τῷ καθολικῷ ὀνόματι ‘τῶν προγόνων’ διαβάλλει τὸν λόγον.
- 19 58b ART νόμον τε θήσει] ἰδοὺ καὶ νομοθέτην αὐτὸν ἀποφαίνει πανταχόθεν αὖξων τὴν φρόνησιν.
- 19.59 gT μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων] παραινεῖ τῇ πόλει τὴν αὐτοῦ δωροδοκίαν μιμήσασθαι καὶ μισθοῦ βοηθῆσαι τοῖς Ἑλλήσι.
- 19.60 gT <καὶ ταῦτα ὁ σχέτλιος>] εὐκαίρως ἐπιφύεται κατ’ αὐτοῦ μετὰ τὴν δαίνωσιν.
- 19.61 F 1 <ὄν μὲν οὖν>] δεύτερον μέρος τῆς καταστάσεως.
- 19.62 S <ἀλλ’ ἐπειδὴ πάλιν ἤκομεν>] τὸ εἶδος τοῦ λόγου περιβλητικὸν κατὰ τὴν μέθοδον.
- 19.63 τὸ γὰρ ἀναστρέφειν τὰ πράγματα καὶ τὰ δεύτερα πρῶτα λέγειν, εἴτα ἐπεμβάλλειν τὰ πρῶτα περιβολῆς ἴδιον. A καὶ προσδοκηθέντων] ὑπὲρ τῶν περὶ Ἀριστόδημον λέγει καὶ Νεοπτόλεμον.
- 19.64 A καὶ τούτων ἕτερα] τὴν Θράκην λέγει.
- 19.65 A προσήειμεν] πρῶτον γὰρ ἔδει εἰσελθεῖν ἐν τῇ βουλῇ, εἴτα ἐν τῷ δήμῳ.
- 19.66 A τὸ γὰρ βουλευτήριον μεστὸν] τὴν ἐπιθυμίαν αἰνιττεται τοῦ μαθεῖν· οὐ γὰρ ἀνέμειναν τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὸ ἔθος, ἀλλ’ ἀνεμίχθησαν οἱ ἰδιῶται τοῖς βουλευταῖς.
- 19.67 gT <κατηγόρησα τούτων>] οὐ λέγει περὶ πάντων τῶν πρέσβων, ἀλλὰ τῶν αἰτίων.
- 19.68 A <ἐπειδὴ δὲ ἤκεν ἡ ἐκκλησία>] ἐνταῦθα ἀποδείκνυσι τῆς προκατασκευῆς τὸ δεύτερον κεφάλαιον, δεύτερον τιθεῖς· οὐ γὰρ τῇ τάξει ἐχρήσατο τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ τὴν τάξιν συγχέας τῶν κεφαλαίων τῆς προκατασκευῆς, οὐχ ὥς ἐπηγγείλατο κατασκευάζει, ἀλλὰ τῆς ἐπαγγελίας τὸ πέμπτον τίθησι πρῶτον, τὸ δὲ δεύτερον τίθησι δεύτερον· κατασκευάζει δὲ μόνον τὸ δεύτερον νῦν.
- 19.69 F 4 Y πειρᾶσθε συνδιαμνημονεύειν] αἰσχυνθήσεται γὰρ ἕκαστος τῶν ἀκούοντων μόνος ἀπολειφθῆναι τῆς μνήμης.
- 19.70 gT <ἀληθῆ λέγειν>] ἀπόδειξις τοῦ ἀληθοῦς αὐτὸν εἰρηκέναι τῇ βουλῇ.
- 19.71 F 1 ἔφη γὰρ ἦκειν πεπεικῶς] καλῶς εἶπεν οὐκ ἄκηκοὺς παρὰ Φιλίππου· ἀπλῶς, ἀλλὰ ‘πεπεικῶς Φίλιππον’, ἵνα μὴ ὥς ἐξαπατηθεῖς φαίνεται.
- 19.72 προδιαλύει δὲ καὶ οὕτω τὸ χρῶμα· ‘πῶς γὰρ ὁ τότε πείσας ἠπάτηται;’ gT καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσιν] ὥστε ζητῆσαι καὶ μαθεῖν τίνες ἐσύλησαν τοῦ ἱεροῦ τὰ χρήματα.
- 19 73a ἔμελε γὰρ τοῖς Ἀμφικτύοσι τούτου. gT Θηβαίων καὶ Φωκέων πολεμούντων πρὸς ἑαυτοὺς διὰ τὴν παραποταμίαν γῆν, οἱ Θηβαῖοι μᾶλλον ἱεροσύλησαν τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἢ περὶ οἱ Φωκεῖς, εἰ καὶ οἱ Φωκεῖς κατὰ τὸ ἀληθὲς τοῦτο πεποιθήκασιν.
- 19 73b πρῶτοι γὰρ, φησιν, ἐπεχείρησαν οἱ Θηβαῖοι τοῦτο ποιῆσαι καὶ (21) ‘οὐδὲν ἦττον ἡσεβήκασιν οἱ βεβουλευκότες τῶν ταῖς χερσὶ διαπραξάντων’, ὥς ἐπιφέρει μετὰ μικρὸν λόγον [μακρόν]. ART δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν] τὸ τάχος τῆς ἐπαγγελίας τὴν ἀπάτην ἐπηύξησε.
- 19.74 gT διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη] ὅρα ὅπως πάλιν προδιοικεῖται τὴν λύσιν.
- 19.75 ὁ γὰρ διδάσκων οὐ φενακίζεται. καὶ τὸ ‘αὐτὸς’ δὲ τὴν ἐξοχὴν δηλοῖ τῆς εὐρέσεως, οὐκ ἂν οὖν ὁ τοιοῦτος ἀπατηθεῖ. gT ἐπικερυχέναι] ὅταν πόλις ἔχη πρὸς τινα δυσμένειαν, ἐπιβοᾷ καὶ κηρύττει μισθὸν καὶ χρήματα τῷ φονεύοντι.

19 76a

gT ἐπικεκρυχέναι] ἄλλο ἐστὶν ἐπικηρυκεία καὶ ἄλλο ἐπικήρυξις.

- 19 76b ἐπικηρυκεία μὲν ἢ φιλία, ἐπικήρυξις δέ, [ὅταν] πολλάκις πόλις ἔχουσα ἐχθρόν τινα ἐπιβουλεύοντα αὐτῇ [καὶ] ἐβούλετο αὐτὸν ἀνελεῖν ὡς βαρὺν ἑαυτῇ <καὶ> ἐπεκήρυττε χρήματα κατ' αὐτοῦ τῷ βουλομένῳ λαβεῖν καὶ φονεῦσαι αὐτόν. πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ ἰδιωτῶν τοῦτο ἐγίνετο. ART <ὦ ἄνδρες πρέσβεις>] τοῦτο ὡςπερ ἡθοποιία ἐστὶν ὡς ἀπὸ τῶν Εὐβοέων λεγόντων πρὸς τὸν Αἰσχίνην καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις· 'καὶ πῶς εὐρέθησαν αὐτοὶ οἱ πρέσβεις ἐν τῇ Εὐβοίᾳ; λέγομεν ὅτι δι' αὐτῆς παρήλθον ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τὰς Ἀθήνας· οὐ γὰρ ἠδύναντο διὰ τῆς Βοιωτίας ἐπανελθεῖν διὰ τὴν ἔχθραν ἣν εἶχον πρὸς τοὺς Θηβαίους.
- 19.77 ἦσαν δὲ οἱ Εὐβοεῖς Ἀθηναίων ἀποστάντες ἐκ τῶν ὑστέρων Θουκυδίδου μέχρι τοῦ νῦν χρόνου. Α κατέβη μάλα σεμνῶς] πλήττει λεληθότως τὸν δῆμον, ὅτι ὑπερευδοκιμοῦσιν οἱ φενακίζοντες.
- 19.78 gT <ἀναστὰς δ' ἐγὼ>] παραγραφικὸν λύει· 'καὶ διὰ τί οὐκ ἀντέλεγες; Α ἐβόων, ἐξέκρουόν με] Αἰσχίνου βοῶντος, Φιλοκράτους παροινούντος, προκατειλημμένου τοῦ δήμου, ποῦ Δημοσθένης ὀφθήσεται; gT <ὕμεῖς δ' ἐγελᾶτε>] καθάπτεται τῶν πολιτῶν ὅτι τοῖς φενακίζουσι τὴν πόλιν ἐπίστευον, τὸν δὲ φιλόπολιν καταγέλαστον ἐποίουν.
- 19.81 Α νῆ τοὺς θεοὺς εἰκός τι παθεῖν] θεραπεύει τὸν δῆμον μετὰ τὴν ἐπιτίμῃσιν.
- 19 82a gT θεραπεία τῆς ἐπιτιμήσεως.
- 19 82b F 1 καθαψάμενος τῶν πολιτῶν πάλιν αὐτοὺς θεραπεύει.
- 19 82c Α <τοῦ χάριν δὴ>] τρίτον μέρος τῆς καταστάσεως αἰτιολογικόν· τὰς αἰτίας γὰρ ἀποδίδωσι τῶν προειρημένων.
- 19 83a S τοῦ .
- 19 83b .. δὴ] πληρώσας τὴν διήγησιν εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ στοχασμοῦ, ὅπερ ἐστὶ τὸ παραγραφικόν. λαμβάνει δὲ αὐτὸ ἐκ χρόνου, οἷον 'καὶ διὰ τί μὴ τότε ἀντέλεγες; Α προβεβλημένη] εὐλαβῶς ἔχουσα καὶ φυλαττομένη.
- 19.84 F 2 Υ βούλομαι δ', ἐπειδήπερ εἰς τούτους προήχθη τὸν λόγον] συμπεράνας τὴν κατάστασιν ἄρχεται ἐντεῦθεν τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὧν ἐστὶ τὸ προοίμιον.
- 19 85a ἐπειδὴ δὲ κινήεντος τοῦ ἐγκλήματος ἐδείχθη τὸ μέγεθος, ἀφέμενος ἀναγκαίως ὧν προήρξατο, τὴν λυποῦσαν αὐτὸν ἀντίθεσιν διαλύειν πειράται. ἔστι δὲ αὕτη τίς; ἢ ἀπὸ τῆς Αἰσχίνου δυνάμεως. ἀλλ' οὐχ ἱκανὸς Αἰσχίνης οὐδὲ τοσαύτην ἔχει δύναμιν ὥστε εἴκοσι δύο πόλεων προδοῦναι κατάλογον. τί δήποτε δὲ στοχαστικῆς οὔσης τῆς ὑποθέσεως ἐλέγχων ἀπαιτήσῃ οὐ κέχρηται; καὶ λέγομεν ὅτι γνώμης ἐστὶ στοχασμός. οὐχ οἷόν τε δὲ προδήλων ὄντων τῶν πραγμάτων ὑφ' ὧν πέπρακται καὶ καταφανοὺς ὑπάρχοντος τοῦ πεποιηκότος ἐλέγχων ἀπαίτησιν γενέσθαι. ἐνταῦθα γὰρ τῆς βουλήσεως μόνης ἐξέτασις καὶ τῶν τεκμηρίων. ἐλέγχους δὲ οὐκ ἀπαιτοῦμεν, ὅτι μὴ τὴν ἐτέρου γνώμην οἷδε τις εἰ ἐκὼν ἢ ἄκων καὶ ἐξηπατημένος τοὺς λόγους εἴρηκε. καὶ ἡ βούλησις δὲ ἡρέμα μὲν δηλοῦται, φυλάττεται δὲ ἡ πλείων ἐξέτασις ἐν τῷ χρώματι. τὴν δὲ δύναμιν βλάπτουσιν καὶ ὑπερβαίνουσιν τὴν ποιότητα κατέμιξε τῇ θέσει τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, πιθανὰ ποιῶν τὰ ἐγκλήματα. gT τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους.
- 19 85b F 4 ΥS βούλομαι .
- 19 85c .. λόγους] τί δήποτε στοχαστικῆς οὔσης τῆς ζητήσεως οὔτε ἐλέγχων ἀπαιτήσῃ κέχρηται οὔτε μὴν βουλήσῃ πρὸ τῆς δυνάμεως; λύσις, ὅτι γνώμης ἐστὶ στοχασμός. F 4 ΥS πληρώσας τὸ παραγραφικὸν εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ δεύτερον κεφάλαιον τοῦ στοχασμοῦ, ὅπερ ἐστὶν ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις.
- 19 85d Α δεῖ δὲ μηδένα ὑμῶν, ὧ Ἀθηναῖοι] ἔστιν οὖν τῆς ἀντιθέσεως ἡ δύναμις ἐν τούτοις κατὰ ἀναίρεσιν εἰσηγμένη· ἐνταῦθα γὰρ τῆς βουλήσεως μόνης ἡ ἐξέτασις καὶ τῶν τεκμηρίων.

- 19 86a F 4 YS δεῖ .
- 19 86b .. Ἀθηναῖοι] ἡ μὲν βούλησις μέχρι τοῦ μετρίου συμπλέκεται ἐκ τούτου. ‘εἴθ’ οὗτος, εἴπερ ὥσπερ οὗτος ἡβουλήθη μισθώσας αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς καὶ φενακίζειν, τῶν ἴσων αἴτιος ἦν κακῶν ὧσων περ καὶ οὗτος.’ τὴν δέ γε δύναμιν ἠὔξησεν ἐκ τῆς ποιότητος εἰπὼν ὅτι ‘ὕμεις κατεστήσατε κύριον’ καὶ τοὺς καιροὺς συνῆψεν ἐπὶ τούτοις μέρος τῆς δυνάμεως ὄντας. gT ὅτι ὄντιν’ ἂν ὑμεῖς] εἰ καὶ τοῦ Αἰσχίνου ταπεινότερόν τε καὶ ἥττω.
- 19 87 gT εἴθ’ οὗτος, εἴπερ ὥσπερ οὗτος] συνέζευξε τῇ δυνάμει τὴν βούλησιν, κρατύνων αὐτὴν τῇ κοινωνίᾳ.
- 19 88 gT ἐβουλήθη] διὰ τί ἐπ’ ἐλάχιστον χρήται νῦν τῇ βουλήσει; λέγομεν ὅτι τεχνικῶς τοῦτο ποιεῖ.
- 19 89a βούλεται γὰρ αὐτὴν τηρῆσαι ἐν τῷ δευτέρῳ στοχασμῷ. δεύτερος γὰρ ἐμπίπτει μεταξὺ τοῦ λόγου ἀπ’ ἀντιθέσεως οἷον· ‘καὶ πόθεν δῆλον ὅτι ταῦτα ἡβουλόμην ποιεῖν;’ Α διὰ τοῦ εἰπεῖν ‘ἡβουλήθη’ ἐσήμανε τὴν βούλησιν· τὴν γὰρ δύναμιν προειπὼν ἐπήγαγε τὴν βούλησιν.
- 19 89b Α οὐ γὰρ εἰ φαύλοις χρῆσθ’ ὑμεῖς] τοῦτο μὲν ἐστὶ μέρος τῆς ἀντιθέσεως ὅτι ‘φαῦλος καὶ τῶν τυχόντων καὶ οὐδὲ τῶν σεμνῶν οὐδὲ τῶν λαμπρῶν Αἰσχίνης, ὁμοῦ ἐξεπίτηδες φαυλίζων, οὐ παρ’ ἑαυτοῦ δὲ φαυλίζων (ἐναντίου γὰρ ἦν), ἀλλὰ παρὰ τῶν ἐχόντων ταύτην τὴν ὑπόληψιν λαμβάνων τὸν λόγον’.
- 19 90 ἔστι δὲ καὶ τῶν ἀσαφῶν τὸ χωρίον. τί γοῦν βούλεται λέγειν ἐν τούτῳ; ὅτι ‘οἱ Φωκεῖς, εἰ καὶ φαύλῳ κατεχρήσασθε διακόνῳ καὶ πρεσβευτῇ, οὐ πρὸς ἐκεῖνον εἶδον, ἀλλὰ πρὸς τὴν πόλιν’. gT <ἀξιοῦται>] τί γάρ; ὧν ἡ πόλις ἀξιοῦται παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἐπ’ αὐτοὺς ἀναφέρεται ἀντὶ τοῦ ‘οὐκ ἡξίωσαν ὀλιγορῆσαι τῶν Αἰσχίνου λόγων, ἀλλ’ ἀπειδὸν πρὸς τε τὸ τῆς πόλεως πρόσωπον καὶ ἀξίωμα καὶ τούτοις πιστεύσαντες ἀπώλοντο’.
- 19 91 ἵνα δὲ ἡ δύναμις ἰσχυρὰ γένηται, προσέθηκε καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις καὶ διηυκρίνησεν ἐπὶ τίνι κατηγορεῖ, προσθεὶς καὶ εἰπὼν ‘εἰ ὅσα τῆς Φωκῆων σωτηρίας ἐπὶ τὴν πρεσβειάν ἦκε ταῦθ’ ἅπαντ’ ἀπώλεσαν οὗτοι’. καὶ προσέθηκε πάλιν τὴν βούλησιν εἰπὼν ‘καὶ διέφθειραν ἐκόντες’. τὸ δέ γε ἰσχυρότατον μέρος τῆς βουλήσεως, τὴν αἰτίαν, οὐ λέγει τούτου γὰρ τοῦ κεφαλαίου τὸ μέγιστον μέρος ἐστὶν ἡ αἰτία, ἣν ἐν τῷ δευτέρῳ στοχασμῷ διεφύλαξε. gT δὸς δέ μοι τὸ προβούλευμα] εἰσβάλλει ἐπὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν πληρώσας τὴν δύναμιν.
- 19 92a ‘προβούλευμα’ δὲ λέγει τὸ ἀκοῦσαι τὴν βουλὴν πρὸ τοῦ δήμου Δημοσθένους κατηγοροῦντος τοῦ Αἰσχίνου καὶ τῶν ἄλλων πρέσβων ὅτι παρεπρέσβευσαν καὶ καταψηφίσασθαι αὐτῶν ὡς ἀδικησάντων καὶ γράψαι καὶ ψήφισμα ἕνα αὐτῶν τῶν βουλευτῶν ὥστε μὴ κληθῆναι εἰς τὸ πρυτανεῖον πρὸς δεῖπνον. αἰὶ γὰρ οἱ πρέσβεις ἐπανερχόμενοι ἐκαλοῦντο εἰς δεῖπνον ἕθει τινὶ τιμῆς χάριν. τοῦτο οὖν παραφέρει εἰς ἔλεγχον αὐτῶν τῆς προδοσίας ὅτι ὡς προδοτῶν καταγνοῦσα ἡ βουλὴ οὐκ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς δεῖπνον. Α δὸς .
- 19 92b .. προβούλευμα] μετέβη πάλιν ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ κεφάλαιον οὐπὲρ ἦν ἐξ ἀρχῆς τὸ προοίμιον, λέγω δὲ τοῦ ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ἄρχεται δὲ ἐκ μεταληπτικοῦ· ‘νῦν ἡμῖν λέγεις περὶ τῆς προδοσίας, ἐξὸν πρὸ τῶν πραγμάτων εἰπεῖν καὶ σῶσαι;’ ὁ δὲ ὅτι οὐκ ἐσίγησε συνίστησι παρεχόμενος τὸ προβούλευμα· εἶναι γὰρ σημεῖον τῶν αὐτοῦ λόγων, ὅπερ ἐψηφίσατο πρὸς τὰς ἐπαγγελίας τοῦ ῥήτορος. πληρώσας δὲ διὰ τῆς προσηκούσης ἐξεργασίας τὸν τρόπον μεταβέβηκεν ἐπ’ αὐτὰ τὰ ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καθαρῶς ἀπὸ τῶν χρόνων ἀρξάμενος. αἰτιᾶται γὰρ τὸν Αἰσχίνην ὡς ἐξεπίτηδες ἀποκλείσαντα τῶν καιρῶν τὴν πόλιν, ὡς μηδὲ ἐγγενέσθαι βουλεύεσθαι περὶ τῶν προκειμένων τοῦ Φιλίππου κατειληφότος τὰς Πύλας· ἅμα τε γὰρ ἤκουσε κἀκεῖνος παρῆν. εὐδελον ὡς ἀπωλώλει τῆς βοηθείας ὁ χρόνος ἐν ᾧ κλεῖσαι τὰς Πύλας οἷόν τε ἦν τῷ δήμῳ. εἴτ’, ἐπειδὴ ἀντέπιπτεν ‘οὐ γὰρ ἦν ἐτέρως βοηθεῖν <ῆ> προειπόντας Φωκεῦσιν ἢ ἀσφαλέστερόν τι περὶ αὐτῶν βουλεύεσθαι’, ἔλυσε δύο λύσεις, μιᾶ μὲν ὅτι ‘οὐδεὶς ἀνέγνω τῷ

δήμῳ τὸ προβούλευμα· ἡ γὰρ ἂν ὁ δῆμος ἐβουλευέσαστο, ἐτέρᾳ δὲ ὅτι 'εἰ καὶ βουλευέσασθαι ὁ δῆμος οἶός τε ἦν, ἐξηπάτησεν αὐτὸν Αἰσχίνης ἐλπίσι καὶ ὑποσχέσεσιν'. ἐν ᾧ καὶ εἰσάγει τὰ ἰσχυρότατα τῶν τεκμηρίων λέγων τοὺς Αἰσχίνου λόγους. gT μετέβη πάλιν ἐπὶ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ἄρχεται δὲ ἐκ τοῦ μεταληπτικοῦ.

19 92c F 4 YS ἐπαγγελίαν] πρόσταξιν ἢ αἵτησιν.

19.93 F 4 Y οὔτε εἰς τὸ πρυτανεῖον ἡξίωσεν] ἐνεδέχετο ὑπερτεθῆναι τὴν κλῆσιν, ἕως ἂν γινῶ ἢ βουλή τὴν ἀκρίβειαν· ἢ ὅτι οὐπω ἐν τῷ δήμῳ ἀπεπρέσβευσαν.

19.94 ὁ δὲ τὴν ὑπέρθεσιν εἰς τὸ μὴ γενέσθαι μηδὲ ἔσεσθαι παραλαμβάνει. gT οὗ θάνατον κατεχειροτόνησεν] ἐνήλλαξε τὸν χρόνον· δηλον γὰρ ὡς ἐκλήθη πρότερον, εἴθ' ὕστερον καταγνωσθεὶς ἀνηρέθη.

19.95 gT ἐνταῦθ' οὐτ' ἔπαινος] τρίτον κεφάλαιον περὶ ὧν ἀπήγγειλεν· ὃ τῆς προκατασκευῆς ἐστὶ πρῶτον κεφάλαιον, τρίτον δὲ τῆς κατασκευῆς καὶ ἀποδείξεως.

19.96 F 2 Y <εἰ μὲν τοίνυν ταῦθ'>] λύει οὖν τοῦτο διλημμάτων σχήματι ὅτι 'εἰ μὲν πάντες οἱ πρέσβεις ταῦτ' ἐπρεσβεύομεν', ὃ ἐστὶν 'εἰ πάντες ἐγενόμεθα προδόται, δικαίως ἂν πάντες οὐκ ἐκλήθημεν· εἰ δὲ οἱ μὲν ἡμῶν τὰ δίκαια ἔπραττον, οἱ δὲ παρεπρέσβευσαν, διὰ τοὺς παραπρεσβεύσαντας συνέβη καὶ τοὺς ἄλλους μὴ κληθῆναι'.

19.97 A ἡ μὲν οὖν βουλή ταῦτα] ἐντεῦθεν ἄρχεται τῶν σημείων, ὅπερ κεφάλαιον καλεῖται τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους.

19.98 A ἀναστὰς δ' οὗτος ἐδημηγόρει] δύο θεὸς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, τὸν τε χρόνον καὶ τοὺς λόγους Αἰσχίνου, ἀναγκαίως καὶ χρῶμα ἐπήγαγεν· ἐκάστῳ γὰρ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀποδοτέον χρῶμα.

19.99 gT ἐπικεκηρυχέναι] ὅποτε βούλοιτο πόλις ἢ ἄρχων ἀναιρεθῆναι τινα τῶν μὴ ὄντων ὑφ' ἑαυτοῖς, ἐκήρυττε δώσειν χρήματα, εἴ τις αὐτὸν ἀνέλοι, τόσα καὶ τόσα.

19.100 F 1 πραιοτέρους γενέσθαι τινὸς] ἢ παντὸς ἀνθρώπου βούλεται τὸ 'τινὸς' ἢ 'τίνοος' λέγει· πόρρω γὰρ εὐρεῖν παραπλήσιον εἰς φιλανθρωπίαν.

19.101 gT καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεγινώσκετο ἡ ἐπιστολὴ ἢ παρὰ Φιλίππου] τὸ χρῶμα· ἐκάστῳ γὰρ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀποδοτέον χρῶμα.

19 102a F 4 YS καὶ .

19 102b .. Φιλίππου] τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ χρῶμα τὸ ὑπὲρ τῶν χρόνων, <ἐν οἷς> ὁ Φίλιππος κατέσχε <τὰς Πύλας> , καὶ τούτου γέγονεν ἐκεῖνος αἴτιος. εἴτα ἡ λύσις εὐθύς· οὗτος ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ἀπολειφθεὶς ἡμῶν'. πρὸς δὲ τοὺς Αἰσχίνου λόγους ἀπήντησεν λέγων οὕτω· 'Φίλιππος οὐκ ἐξηπάτησεν, ἀλλ' Αἰσχίνης'. gT ἦν οὗτος ἔγραψεν ἀπολειφθεὶς ἡμῶν] ἡ λύσις.

19 103a S ἦν .

19 103b .. ἡμῶν] τὸ μὲν 'ἀπολειφθεὶς ἡμῶν', ἵνα μὴ δόξη κοινωνεῖν τῶν πραχθέντων· τὸ δὲ 'οὗτος ἔγραψεν', ἵνα μὴ ἐπὶ Φίλιππον ἄγῃ τὴν αἰτίαν· 'ἐπὶ τὰς πόλεις' δέ, ἵνα τὰς συμμαχικὰς δηλοῖ ἅς καὶ ὀρκοῦν ἔδει· 'οὐκ ἀπὸ ταῦτομάτου' δέ, ἵνα δείξῃ τὴν κακουργίαν, ὅτι ἐμερίσαντο τὴν ἐπιβουλὴν Αἰσχίνης καὶ Φίλιππος. gT ἀντὶ τοῦ 'χωρισθεὶς ἡμῶν'.

19 103c A <τοὺς Ἀλεῖς πρὸς τοὺς Φαρσαλίους>] πολίτας.

19 104a F 1 ἤδη ἔγνωμεν ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς (11, 1), ὅτι αἱ δύο πόλεις αὐτὰι τῆς Θετταλίας ἐστασίαζον πρὸς ἑαυτάς, ἡ μὲν Φάρσαλος φίλη οὖσα τοῦ Φιλίππου, ὁ δὲ Ἄλος τῶν Ἀθηναίων.

19 104b

Α λέγε αὐτοῖς τὴν ἐπιστολὴν] τὸ θαυμαστότατον τοῦτο ἐστίν, ὅτι, ἥπερ ἂν Αἰσχίνης ἐχρήσατο πρὸς ἀπολογία ἐπιστολῇ, ταύτην ἔλαβε πρὸς κατηγορίαν Δημοσθένης· σύνηθες γὰρ αὐτῷ τὰ ἰσχυρὰ τῶν ἀντιδίκων διὰ ἰσχὺν δεινότητος αὐτοῦ ποιεῖσθαι.

19.105 gT περὶ δὲ Φωκέων ἢ Θηβαίων] μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς ὥσπερ ἐπιβεβαιούμενος τὴν ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν, πάλιν ἐπάγει ‘περὶ δὲ Φωκέων ἢ Θηβαίων ἢ τῶν ἄλλων, ὧν οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲ γρῦ.

19.106 ‘ οὗτος, οὐκ ἄρα Φίλιππος, ἐξηπάτηκε· τοῦτο γάρ ἐστιν ὃ προορᾶται. λύσας δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τὰ λυποῦντα καὶ συστήσας τὴν ἐπιστολὴν Αἰσχίνου μᾶλλον ἢ Φιλίππου εἶναι, πάλιν ἐπὶ τοὺς Αἰσχίνου λόγους ἐπανῆκεν, οὐκ ἀναχωρῶν τῶν ἰσχυροτάτων, θεώρημα παραδιδούς ἐνδιατρίβειν τοῖς ἀναγκαίοις. gT οὐδὲ γρῦ] ἀντὶ τοῦ ‘οὐδὲ ὅλως’.

19.107 εἴρηται δὲ τὸ γρῦ τὸ μικρὸν ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ ρύπου τοῦ γινομένου ἐν τοῖς ὄνυξιν τοῦ οὕτω καλουμένου. Α <’Αλεῖς>] Ἄλος πόλις καὶ Ἀλεῖς οἱ πολῖται.

19.108 F 2 vk <ὃ τοίνυν μέγιστον>] ἀποκοπὴ τὸ σχῆμα, ἀντὶ τοῦ ‘ἀκούσατέ μου’.

19.109 Α <ἠνέγκαμεν ἡμεῖς>] μετὰ Ἀντιπάτρου καὶ Παρμενίωνος.

19.110 Α <ἐπαγγείλασθαι>] ἀντὶ τοῦ ‘αἰτῆσαι’.

19.111 Α εἰ μὴ Θεσπιαὶ καὶ Πλαταιαὶ] πάλιν ἐνταῦθα προσέθηκε τοῖς ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους Θηβαίους, οὐκ ἀθρόως ἐκχέας ἅπαντα, κατὰ δὲ μέρος αἰεὶ προστίθησιν, ἵνα καὶ αἱ λύσεις ἀκόλουθοι καὶ σαφεῖς οἱ λόγοι γένωνται.

19.112 εὐθὺς γοῦν ἐπὶ τὴν μνήμην Θηβαίων ἐλθὼν πάλιν τὸ χρῶμα ἐζήτησεν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν προτέρων· ἔφη γὰρ ‘καὶ τὸ Θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην’. ποῦ τοίνυν ἡ δίκη; ἤκουσαν οἱ Θηβαῖοι, φησί, καὶ διὰ τοῦτο ἐφυλάξαντο· καὶ Φίλιππος οὐκ ἔσχεν ἀνελεῖν τὰς Θήβας. ‘εἰ τοίνυν παρὰ τὸ προαισθῆσθαι κεκώλυται, τίς ὁ ἐκκλήσας; οὐχ οὗτος;’ ἔχει δὲ τὸ χρῶμα καὶ τὴν λύσιν εὐθὺς τοῦ χρώματος, ἐπὶ τούτοις ἀκολουθῶς ζητήσας τὸ μεταληπτικόν· ‘πῶς οὖν ἐσιώπησας ἀπατωμένης τῆς πόλεως;’ καὶ πρὸς τοῦτο ἀπαντῶν ὑπομιμνήσκει τῆς ἑαυτοῦ παρόδου καὶ ὧν ἔπαθε λέγειν βουλούμενος. εἴτ’ ἐπειδήπερ οὐκ εἶχε μαρτυρίαν τῶν λόγων, ὥς ἐν ποιήματι ἡθοποιίας συνέπλασεν· ἔχει γὰρ καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν λόγων ἐκ τοῦ Πλάτωνος καὶ λαμβάνει τὸ χρήσιμον ἐκ τῶν διαλόγων τῶν ἀμοιβαίων, εἶδος καὶ πῶς πῶς πιθανὸν εἰσάγων. οὐδὲ γὰρ ἀκατάσκευον ἀφῆκεν ὅτι εἴρηκεν, ἀλλ’ ἐν τῇ τῆς πλάσεως εὐρέσει τὴν πίστιν παρέσχετο· μᾶλλον γὰρ ἐνδιατιθέμεθα πρὸς τοὺς ἐγκατασκευοὺς λόγους ἢ τοὺς ἀπλούστερον εἰρημένους. gT καίτοι ταῦτα εἰ μὲν ἀκούσαι] λύσις ἰσχυροτάτη ἀντιθέσεως οἷον ‘ἀλλ’ ἀκούσαντες οἱ Θηβαῖοι ἐφυλάξαντο καὶ δι’ αὐτὸ οὐ διεφθάρησαν· εἴτα λύει αὐτὴν διλημμάτῳ σχήματι.

19.113 ‘ἔμελλε κατὰ τὸ ἀληθὲς ταῦτα ποιεῖν ὁ Φίλιππος ἢ οὐ. εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἔμελλε ποιῆσαι, ἀλλὰ σὺ ἡπάτας, εἰκότως ἐφλυάρεις ταῦτα ἀπατῶν ἡμᾶς, εἰδὼς ὅτι οὐ γενήσεται· εἰ δὲ διὰ τὸ προαισθῆσθαι κεκώλυται, διὰ τί μὴ ἐσιώπας; εἰ μὲν γὰρ ἐγίνωσκες ὅτι, ἐὰν καὶ ἀκούσωσιν οἱ Θηβαῖοι, οὐ δυνήσονται φυλάξασθαι ὡς ὄντες ἀσθενεῖς, τί οὖν μὴ διεφθάρησαν; εἰ δὲ ἐγίνωσκες ὅτι ἰσχυροὶ εἰσι καὶ ἐὰν προακούσωσι φυλάττονται, τί ἐφλυάρεις;’ ART εἰ μὲν γὰρ ἐνταῦθ’ ἦν] εἰ μὲν γὰρ οὕτως ἦσαν ἀσθενεῖς οἱ Θηβαῖοι, ὥστε καὶ εἰ προαίσθοντο τῆς καθ’ ἑαυτῶν ἐπιβουλῆς μὴ δύνασθαι φυλάξασθαι καὶ διαφυγεῖν.

19.114 g ἐσπαθᾶτο] ἀντὶ τοῦ ‘συνετίθετο’, ἀπὸ τῆς τῶν ὑφαντῶν σπάθης.

19 115a F 2 Υνρ ἐσπαθᾶτο] ἀπὸ τῶν ὑφαινόντων ἢ μεταφορά· σπάθη γὰρ χρῶνται.

19 115b

F 1 ὑφαίνετο, κατεσκευάζετο ἢ ἐπεδαψιλεύετο, ἀπὸ τοῦ σπαθᾶν καὶ πολλὴν κρόκην ἐμβάλλειν τῇ ἐσθῇτι, ὡς ἔχομεν τὴν χρῆσιν παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει ἐν ταῖς Νεφέλαις (55) ‘ὦ γύναι, λίαν σπαθαῖς.

19 115c ‘Α <ὕπὸ τούτων>] ὑπὸ Φιλίππου καὶ Αἰσχίνου.

19.116 T σιωπᾶν] τοῦτο γὰρ ἔδει τὸν Φίλιππον σιωπᾶν καὶ μὴ προσθεῖναι τῇ εἰρήνῃ τὸ ‘πλὴν Φωκέων καὶ Ἀλέων’, εἴπερ ἔμελλεν αὐτοὺς σῶσαι καὶ μὴ τῷ ἐκσπόνδους ἀφεῖναι καταστρέψασθαι.

19.117 ART τραχέως δ’ ὑμῶν] ἐδόκει γάρ πως βασκαίνειν τῇ εὐπραξίᾳ τῆς πόλεως δι’ ὧν οὐδὲ προσδοκᾶν ἀνέχεται.

19 118a gT ἐπειδὴ ὥσπερ ἐδόκει ἀπεύχεσθαι τὰ ἀγαθὰ τῇ πόλει τῷ μὴ προσδοκᾶν.

19 118b A <μὴ νῦν, ὑπολαμβάνων>] οὐ νῦν ὀφείλεις ἀποστῆναι τοῦ δοκεῖν κεκοινωνηκέναι ὑμῖν τῆς πρεσβείας, ἀλλὰ τότε ἀφίστασο, καὶ μὴ προσποιήσῃ κοινωνεῖν ἡμῖν, ὅταν ταῦτα γένηται καὶ ἡμεῖς μέλλωμεν στεφανοῦσθαι διὰ ταῦτα.

19.119 A οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ, ἐγὼ δ’ οἶνον πίνω] ἐπειδὴ ἡμερωτέρᾳ τροφῇ καὶ ποτῷ χρῶνται οἱ ἄνθρωποι, ὕδατι δὲ τὰ θηρία, σκώπτων αὐτὸν εἰς θηριώδη βίον ὁ Φιλοκράτης ταῦτα ἔλεγεν.

19.120 ἄγει δὲ αὐτοὺς εἰς ὑπόμνησιν τοῦ σκώμματος, ἵν’ ἐπιταράξας τῷ γελοίῳ τῶν δικαστῶν τὰς κρίσεις συμμαχώ τῷ πάθει πρὸς τὴν πειθῶ καταχρήσῃται. θαυμαστὴν δὲ καὶ τῆς ὕβρεως ἢ προσποιήσις. ‘ἐκ γὰρ τῆς τοῦ ἐχθροῦ κρίσεως τοῦ βίου τὴν ἐγκράτειαν ἐσέμνυνέ μου, καὶ πρὸς τὰ τῆς μισθαρνίας ἐγκλήματα <ἀπολογεῖται> · ὁ γὰρ ὕδωρ πίνων πῶς ἀπρεπὲς κέρδος ἐπόθει;’ gT σκέψασθε δὲ τὸ ψήφισμα] τὸ μετὰ ταῦτα αἰτίαν καὶ πίστιν περιέχει τοῦ διὰ τοὺς Αἰσχίνου λόγους ἰσχυῖσαι τὸ Φιλοκράτους ψήφισμα· εἰ γὰρ ἅμα τε εἶπεν Αἰσχίνης ἅμα τε Φιλοκράτης ἔγραψεν, εἴη ἂν τὸ ψήφισμα περιεκτικὸν τῶν Αἰσχίνου λόγων.

19.121 ὅτι μὲν οὖν καὶ τοῦτο τῶν ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους δῆλον, ὅτι δὲ λυπεῖ τὸν ῥήτορα γνοίη τις ἂν ἐνθυμηθεὶς ὅτι ῥάδιον Αἰσχίνῃ μεταστατικῶ χρωμένῳ εἰς τὴν ἀπολογίαν μετενεγκεῖν ἐπὶ τὸν Φιλοκράτην τὸ ἐγκλημα· ἐρεῖ γὰρ ὡς ὁ γράψας τὸ ψήφισμα καὶ τὸν Φίλιππον ἐπαινέσας αἴτιος γέγονε τοῦ μὴ τὴν πόλιν ψηφίσασθαι τι χρηστὸν ὑπὲρ Φωκέων. τοῦτο οὖν εὐλαβηθεὶς ὁ ῥήτωρ δεινότητι κέχρηται, πρῶτον μὲν ἀποδεικνύς ταῦτ’ Αἰσχίνου τὴν δημηγορίαν καὶ τὸ ψήφισμα, ἔπειτα ὅτι οὐκ ἂν παρεδέξατο τὸ Φιλοκράτους γράμμα ἢ πόλις μὴ τῶν ὑποσχέσεων τούτων προειρημένων· ὅπερ γὰρ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς εἶπομεν, τοῦτο κἀνταῦθα ἐποίησεν, τὸ ἰσχυρὸν τοῦ ἀντιδίκου συναγωνιστικὸν ἑαυτῷ πεποίηκεν. εἴτα πάλιν ἐνταῦθα φοβηθεὶς τὸ παρ’ Αἰσχίνου χρῶμα (ἡδύνατο γὰρ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ ψηφίσματι μαρτυρίαν λαβεῖν ὅτι Φίλιππος ἦν ὁ ὑπισχνούμενος) εἴρηκεν εἰπὼν (48) ‘ἀλλ’ οὐδὲν ἐκεῖνος ἐπηγγέλλετο’, ἀλλ’ οὗτος ἦν ὁ λέγων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπισχνούμενος. εἴτα ἐπιβεβαιῶν ὅτι Αἰσχίνου μᾶλλον ἢ Φιλοκράτους τὸ ψήφισμα, πάλιν ἐπάγει λέγων (49) ‘πρὸς δὲ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ὠρμηκότας ὑμᾶς λαβὼν ὁ Φιλοκράτης ἐγγράφει τοῦτο τὸ ψήφισμα.’ διορίζεται γὰρ ἐν τούτοις κατασκευὴν εἶναι τῆς τοῦ ψηφίσματος ἀπάτης τοὺς Αἰσχίνου λόγους. gT μετὰ ταῦτα] μετὰ τὸ σκῶψαι.

19.122 A μόνον οὐκ ὀπίσω τῷ χεῖρε δῆσαντες] ἔδει πληθυντικῶς εἰπεῖν ‘τὰς χεῖρας’, ἵνα ᾗ ἐπὶ πάντων.

19.123 gT τῷ χεῖρε] ἐπὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν Φωκέων.

19.124 A <ὅσων>] ὅσων ἔγραψε, φησὶν, ὁ Φιλοκράτης περὶ τοῦ Φιλίππου.

19.125 A <ἐκεῖνός γε ἐπηγγέλλετο>] εἴποι ἂν τις ὅτι ἐναντιοῦται ἑαυτῷ λέγων ‘ἀλλ’ οὐδὲν ἐπηγγέλλετο’.

19.126 λέγομεν ὅτι αὕτη λύσις ἐστὶ τοῦ ἐναντίου, ἵνα, ὅταν λέγῃ τὸ ‘οὐδὲν ὑπισχνεῖτο’, νοήσωμεν ὠρισμένως, ὅταν δὲ λέγῃ ὅτι ‘ὑπισχνεῖτο’, ἵνα λάβωμεν ὅτι ἀορίστως. A ὠρμηκότας ὑμᾶς λαβὼν] ἀλόγως αὐτῷ πεισθέντας καὶ προσχωρήσαντας.

- 19.127 φρονίμως δὲ ἐπάγει τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν Αἰσχίνην. οὐκ ἂν γὰρ εὗρε, φησὶν, ἀπατήσαι ὁ Φιλοκράτης, εἰ μὴ τὴν ἀπάτην Αἰσχίνης προκατεσκεύασεν. gT ἐπὶ τοὺς διακωλύοντας] οὐκ εἶπε φανερώς τοὺς Φωκέας οὐ γὰρ ἂν ἠνέσχοντο Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ τῷ ἀορίστῳ ἔλαθε τὴν κακουργίαν ἐργασάμενος.
- 19.128 gT <οὐκοῦν>] διὰ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Αἰσχίνου.
- 19.129 A <εὐφημότατ' ἀνθρώπων>] τοῦτο, φασί, τεχνικῶς ἐξεῦρε· παρέδωκε γὰρ τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, εὐφίμως τῷ κοινῷ ὀνόματι χρησάμενος τῶν Ἀμφικτυόνων.
- 19 130a A εὐφημότατα ἀνθρώπων] εὐφίμῳ καὶ εὐπρεπεῖ ὀνόματι τῶν Ἀμφικτυόνων τοὺς Ἀμφικτύονας ἐχειρώσατο.
- 19 130b g ἀλλ' οὐδὲ συγκαλέσαι] ταῦτα ἀπὸ τῶν παρειμένων λοιπόν.
- 19.131 ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ μέρος τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. gT <Πρόξενον>] ὁ Πρόξενος στρατηγὸς ἦν Ἀθηναίων.
- 19.132 διέτριβε δὲ περὶ Πύλας ἐπιτηρῶν τὴν Φιλίππου πάροδον. A καίτοι καὶ ἐπιστολὰς ἔπεμψε ὁ Φίλιππος] πάλιν ἕτερον καὶ τοῦτο μεταστατικόν.
- 19 133a διωθόμενος γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ τὰς αἰτίας Αἰσχίνης τὰς μὲν ἐπὶ Φιλοκράτην ἀναθήσει, τὰς δὲ τῇ πόλει. τί γὰρ ἐρεῖ; ὑμεῖς αἴτιοι γεγόνατε τῆς Φωκέων ἀλώσεως, κληθέντες μὲν ὑπὸ Φιλίππου, ταῖς δὲ ἐπιστολαῖς μὴ ὑπακούσαντες'. ἡ λύσις τοίνυν εὐθὺς καὶ συνεχῆς τὸ 'οὐχ ἵνα ἐξέλθῃτε.' gT ἕτερον μεταστατικόν.
- 19 133b F 4 YS πώμαλα] ὑφ' ἐν ἀναγνωστέον· λέγουσι δὲ [ὅτι] Συρακοσίων εἶναι τὴν φωνὴν ἀντὶ τοῦ 'οὐδαμῶς', ἔμαθον δὲ αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τῶν φυγάδων.
- 19 134a A πώμαλα] ὄνομα δέ ἐστιν ὑφ' ἐν ἀναγινωσκόμενον, ὥς μὲν τινὲς φασι, Σικελῶν κομισάντων τῶν ἐκεῖθεν φυγάδων.
- 19 134b ἰσοδυναμεῖ δὲ τῷ 'κατ' οὐδένα τρόπον' καὶ τῷ 'οὐδ' ὅλως'. καὶ ἄλλην δὲ λύσιν ἐπήγαγε τῷ αὐτῷ μεταστατικῷ 'ἵνα μὴ ἀμύναιντο μηδὲ ἀντέχοιεν οἱ Φωκεῖς, ἐπὶ ταῖς παρ' ὑμῶν ἐπανεχόντες ἐλπίσιν'. ἀναγινώσκει δὲ καὶ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Μακεδόνα, αἷς οἷόν τε ἦν χρῆσασθαι Αἰσχίνην, ἵνα τὰ ἰσχυρὰ πανταχοῦ <ὑφέληται καὶ> τὰς ἀπολογίας αὐτοῦ σαθρὰς ἐργάζεται. gT τοὺς χρόνους] οὐ τοὺς περὶ Θράκην λέγει νῦν, ἐν οἷς τὰ ἐκεῖ πράγματα ἀπώλετο, ἀλλὰ τοὺς Φωκέων.
- 19.135 Y <ἀλλ' ἵνα>] ἄλλη λύσις μεταστατική.
- 19.136 F 4 YS καὶ νῆ Δι' ἤδη γε] τὸ τάχος δηλοῖ διὰ τῆς λέξεως οἷον 'ἤπειγεν ἡμᾶς ἐξιέναι ταῖς ἐπιστολαῖς ὁ Φίλιππος τοῖς ἔργοις ἐναντιούμενος'.
- 19.137 Y καὶ τὸν Πρόξενον ὃν περὶ τοὺς τόπους] τρίτην ἐπήνεγκε λύσιν ἀγωνιστικωτέραν.
- 19 138a ἀπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐπιχείρημα. εἰ Φίλιππος ἐκάλει καθαρᾷ τῇ γνώμῃ, 'τί ἄλλο προσῆκεν ἢ συνειπεῖν ὅπως ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ τὸν Πρόξενον, ὃν περὶ τοὺς τόπους ᾗδεσαν ὄντα, γράφειν εὐθέως βοηθεῖν;' ἀλλὰ μὴν οὐ συνεβούλευον ταῦτα οὐδὲ ἔγραφον. ᾗδεσαν ἄρα ἃ φρονῶν ταῦτ' ἔγραψεν ὁ Φίλιππος. gT τρίτη λύσις ἀγωνιστικωτέρα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.
- 19 138b S οἱ μὲν τοίνυν Φωκεῖς] τέταρτον μεταστατικόν· 'ἀλλ' οἱ Φωκεῖς αἴτιοι γεγόνασιν, εἴσω Πυλῶν δεξάμενοι Φίλιππον'.
- 19 139a προλαμβάνει δὲ τῇ δυνάμει τὴν ἀντίθεσιν τῇ λύσει. τί γάρ, φησί, πυθόμενοι Φωκεῖς τὸ ψήφισμα καὶ τὴν ἐπαγγελίαν τούτου καὶ τὰς ὑποσχέσεις ἐθάρρησαν τῷ Μακεδόνι; ἐπεὶ πρό γε τούτων τῶν λόγων 'ἦσαν οἱ ἀπιστοῦντές τινες αὐτόθι τῷ Φιλίππῳ καὶ νοῦν ἔχοντες', ἀλλὰ νομίσαντες μὴ ἀπατηθῆναι τὸν δῆμον ὑπὸ τῶν πρέσβων ἠναγκάσθησαν πιστεῦσαι. οὐ μὴν

οὐδὲ ἀπαράσκευοι πρὸς πόλεμον καὶ πολιορκίαν ἦσαν Φωκεῖς, ὥς ἂν Αἰσχίνου τὴν ἀσθένειαν αἰτιωμένου Φωκέων καὶ λέγοντος διὰ ταῦτ' ἀναγκασθῆναι αὐτοὺς ὑποκατακλίνεσθαι. ἀνάγκη γὰρ ἦν τὸν μεθιστάντα ἐπὶ Φωκέας τὴν αἰτίαν εἰπεῖν τοὺς τρόπους δι' οὓς ἐάλωσαν· ἢ γὰρ ὅτι ἐξηπατήθησαν ἢ ὅτι ἀμύνεσθαι οὐκ ἠδυνήθησαν. gT εἴσω τειχῶν δεξάμενοι τὸν Φίλιππον.

19 139b S <διόπερ ταῦτα πάντα>] ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν λύσεων ἀντιπίπτον πάλιν ἀνέκυψεν· οὐκοῦν ὁ δῆμος αἴτιος τὸ Φιλοκράτους κυρώσας ψήφισμα'.

19 140a τοῦτου ἡ λύσις· 'τοῦτο τοίνυν οὐδέποτ' ἂν ὑμεῖς ὑπεμείνατε ὕστερον προσγράψαι'. F 4 YS ἰστέον ὅτι πολλὰ χρώματα λέγει, ἐπειδὴ πολλὰ καὶ τὰ σημεῖα· ἀλλὰ ταῦτα μὲν μερικά, ἐκεῖνο δὲ κυριώτερον καὶ πρὸς τὸ ἔγκλημα τὸ κατὰ Φωκέας τὸ τῆς ἀπάτης.

19 140b A <παρὰ τῆς τύχης εὐεργεσιῶν>] εἰ γὰρ βουληθείη, φησὶν, ἡ τύχη εὐεργετῆσαι ἡμᾶς διὰ τοῦ ἀνελεῖν τὸν Φίλιππον, ἄχρηστος αὐτῆς γίνεται ἡ δωρεά, ὥς εἰ ἔλεγεν· 'προδόται καὶ τῆς τύχης γεγενήμεθα'.

19.141 A ἵνα δὲ εἰδῆτε σαφῶς] τοῦτο μὲν ῥήθησάν τινες τῶν πρὸ ἡμῶν ἀντὶ τῆς τῶν μαρτύρων κεῖσθαι παραγωγῆς· ἡμεῖς δὲ εἰρήκαμεν ὅτι οὐχ οἷόν τε ἐν τῷ ἀπὸ γνώμης στοχασμῷ μάρτυρας παρέχεσθαι, <μὴ> ὠμολογημένων τῶν πραγμάτων ὑφ' ὧν πέπρακται.

19 142a ἀλλ' εἶδος ἐλέγχων τοῦτο ἐστὶ καὶ ἀπόδειξις τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην Φωκέας ἀπολωλέναι. λέγει γὰρ 'ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὅτι οὐ δι' ὑμᾶς οὐδὲ δι' αὐτοὺς οὐδὲ διὰ Φίλιππον ἡπατηκότα Φωκεῖς ἀπολώλασι, τοὺς χρόνους ὑμῖν λογιοῦμαι'. ἐκ τῶν χρόνων γὰρ βούλεται συλλογίσασθαι τὴν ἀπόδειξιν, ἴν' ἡ τοῦ χρόνου βραδυτῆς καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἀκαρὲς σύστασιν ἐργάσῃται τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην ἀπολωλέναι Φωκέας· 'εἰ γὰρ πρὸ τῆς εἰρήνης ἐσώζοντο καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην, ἐπαγγελιομένου δὲ καὶ ὑποσχομένου τὴν σωτηρίαν Αἰσχίνου, τρεῖς ἡμέραι γεγόνασιν ἐξ οὗπερ Φωκεῖς ἐπύθοντο, εἴτα συνθεμένων πρὸς Φίλιππον ἄλωσις γέγονε, πῶς οὐκ εὐδηλον δι' Αἰσχίνην ἀπολωλέναι; μὴ γὰρ δὴ λογιζώμεθα μηδὲ τὰς πέντε ἡμέρας ἐν αἷς οἱ Φωκεῖς ἐπύθοντο· λέγει γὰρ αὐτοὺς ἐγνωκέναι μετὰ τὰς πέντε ἡμέρας, δύο δὲ ἐν τῷ μεταξὺ μόνας τῆς ἐπαγγελίας γεγενῆσθαι καὶ τῆς ἀλώσεως'. πάλιν Αἰσχίνου <τῷ μεταληπτικῷ> δυναμένου χρῆσασθαι καὶ λέγειν ὅτι 'αὐτοὶ πιστεύσαντες τῷ Φιλίππῳ τοῦτον τὸν τρόπον ἐσπείσαντο', ἐτέραν ἐπάγει ἀπόδειξιν μεθ' ὑπερβαλλούσης δεινότητος. ἐκ περιτροπῆς γὰρ τὸ αὐτὸ πάλιν εἰς τὸναντίον λαμβάνει. τὸ γὰρ μὴ ἀπολέσθαι τὰς πόλεις ἐκ πολιορκίας, ἀλλ' ἐκ συμβάσεως καὶ σπονδῶν, σημεῖον εἶναι λέγει τοῦ πιστεύσαντας αὐτοὺς τοῖς λόγοις Αἰσχίνου τὰς πίστει προσδέξασθαι. gT εἶδος ἐλέγχων καὶ ἀποδείξεις τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην Φωκέας ἀπολωλέναι.

19 142b F 4 YS <λογιοῦμαι>] ἀντὶ τοῦ 'ἀπαριθμοῦμαι'.

19.143 A <Ἐλαφηβολιώνος>] Δεκεμβρίου.

19.144 F 2 Y Σκιροφοριῶνος] Μαρτίου.

19.145 F 2 ἦκε δὲ Δερκύλλος] ὁ πεμφθεὶς ἀπαιτῆσαι παρὰ Φιλίππου τὰς ὑποσχέσεις, ὃς ἤκουσεν ἐν Χαλκίδι τὰ συμβάντα Φωκεῦσι.

19.146 gT <αὐτὸ συμβαίνει εἰς ταύτην εἶναι πέμπτην>] ἀντὶ τοῦ 'ἀκριβῶς'.

19 147a A (→ 147c) αὐτὸ .

19 147b .. πέμπτην] ἀντὶ τοῦ 'ἀκριβῶς συμβαίνει πέμπτην εἶναι εἰς ἣν καὶ ἐσπείσαντο καὶ ἀπώλοντο'. gT ἀριθμοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἕως τῆς δωδεκάτης ὥς ἡμεῖς, ὥς ἔχομεν τὴν χρῆσιν ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους ἐν οἷς λέγει (24, 26) 'ἐνδεκάτῃ καὶ δωδεκάτῃ τὸν νόμον εἰσήνεγκεν ὄντων Κρονίων', εἴτα λοιπὸν οὐκέτι ὁμοίως ἡμῖν, ἀλλὰ κατὰ προσθήκην ἀριθμοῦσιν, οἷον οὕτως· 'τρίτῃ ἐπὶ δέκα, τετάρτῃ <ἐπὶ δέκα> ', ἐπὶ τὰ πλείονα προστιθέντες τὰ ἥττονα, ἕως ἀπλῶς τῆς εἰκάδος, εἴτα λοιπὸν ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ εἰκάδος ἐξ ὑποστροφῆς, λέγοντες τὴν πρώτην καὶ

εικάδα ὑστέραν δεκάτην καὶ τὴν δευτέραν εικάδα ἐνάτην καὶ τὴν τρίτην εικάδα ὀγδόην καὶ ὁμοίως οὕτως ἕως τριακάδος, ἐπειδήπερ, ὡς ἔγνωμεν, κατὰ σελήνην ἀριθμοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ εικάδος τὰ πλεῖστα αὐτῆς φῶτα μειούμενα φαίνεται.

19 147c τὸ δὲ τρίτον ἐπὶ δέκα καὶ τὰς ἄλλας ἕως εικάδος Ἀττικῇ συνηθείᾳ λέγουσιν. ἃς δὲ εἴπαμεν λέγεσθαι ἐξ ὑποστροφῆς, ταύτας καὶ φθινούσας καλοῦσι μετὰ τοῦ προσθεῖναι τὴν ἡμέραν ἐκάστην ἀπὸ πρώτης ἀρξαμένης, οἷον πρώτης φθίνοντος καὶ δευτέρας καὶ ἀκολουθῶς ἀεὶ χρῆσασθαι τῇ προσθήκῃ, ἐπειδήπερ, ὡς εἴπαμεν, φθίνειν ὥσπερ καὶ φθεῖρεσθαι δοκεῖ τὰ φῶτα. τὴν δὲ τριακάδα καλοῦσιν ἔνην καὶ νέαν. Α ἔτι τοίνυν τὸ μηδεμίαν τῶν πόλεων] ἄχρι τούτων αὐτῷ προκεχώρηκεν ἡ ἀπόδειξις τοῦ κεφαλαίου τοῦ κατὰ Φωκέας καὶ τὰς οἰκείας πίστεις παρέσχετο, ἀνελὼν δηλαδὴ τὰ ὑφορμοῦντα ταῖς ἑαυτοῦ πίστεσιν, ἵνα πανταχόθεν τὸ πιθανὸν ὁ λόγος συνερανίσηται.

19.148 ἐντεῦθεν δ' ἀφίσταται τῶν τοῦ ἐγκλήματος ἀποδείξεων, χωρεῖ δ' ἐπὶ τὰς <ἀπὸ> τῆς ποιότητος ἀντιθέσεις. ὡς γὰρ Αἰσχίνου μηδὲν ἔτι ἔχοντος εἰπεῖν ἰσχυρόν, ἀποστήσαι δὲ τοὺς Ἀθηναίους σπουδάζοντος τῆς ὀργῆς καὶ πραΰνοντος τοὺς ἀκούοντας καὶ ἀξιούντος μὴ ὀργίζεσθαι ὑπὲρ Φωκέων ('μὴ γὰρ συμμάχους εἴχετε;') βούλεται ὁ Δημοσθένης ἐκ τῆς ἀντιθέσεως πλείονα τὸν παροξυσμὸν ἐργάσασθαι καὶ προλαμβάνει τὴν ἀντίθεσιν καὶ τὴν λύσιν ἐργάζεται. ὁμοῦ δὲ καὶ ἐπίλογός ἐστι τὸ γινόμενον. ἴδιον δὲ τῶν ἐπιλόγων αὐξήσις. αὐξάνομεν δὲ ἢ ἀπὸ ποιότητος προσώπων ἢ ἀπὸ ποιότητος πραγμάτων. ὁ μὲν οὖν Αἰσχίνης καθαιρεῖ τὴν ποιότητα, 'ἀλλ' οὐκ ἦσαν σύμμαχοι καὶ πολλὰ τὴν πόλιν ἠδίκησαν', ὁ δὲ προλαμβάνων τὰς ἀντιθέσεις συνίστησι διὰ τῶν λύσεων τὴν ποιότητα, 'σύμμαχοι τῆς πόλεως οἱ Φωκεῖς καὶ εὐεργέται τοῦ δήμου', 'φέρει δὴ μοι τὴν συμμαχίαν τὴν τῶν Φωκέων' λέγων. gT <ἄρδην>] ἀντὶ τοῦ 'παντελῶς', παρὰ τὸ αἵρειν τε καὶ λαμβάνειν ἐν εἰρκτῇ.

19.149 Α οὐ γὰρ ἐκεῖνόν γε ἠγνόουν] ἵνα μὴ λέγωσι 'διὰ τί γὰρ αὐτῷ ἐπέιθοντο οἱ Φωκεῖς;', δείκνυσιν ὅτι ἥδεσαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἂν ἐθάρρησαν αὐτῷ <εἰ μὴ> διὰ τούτους.

19.150 οὐ γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οἱ περὶ τὸν Αἰσχίνην τοῦ πάθους αἵτιοι. gT ὦν δ' ἔτυχον διὰ τούτους] ἵνα μὴ δοκῇ συντρέχειν τοῖς τοῦ ἀντιδίκου λόγοις, τὸ τῆς πόλεως μέρος ἐξήτασεν.

19.151 εἴτ', ἐπειδήπερ ἐναντίον πρὸς τὴν χρεῖαν αὐτῷ γέγονε τὸ ῥηθέν, 'πῶς οὖν οὐκ ἐβοηθήσαμεν τοῖς συμμάχοις;', ἵνα μὴ δοκοίη κατηγορεῖν τῆς πόλεως, μεταστήσας εὐθύς ἅμα τῇ ἐργασίᾳ τὸ ἐγκλημα εἶπε (62) 'διὰ τοῦτον τὸν βοηθῆσαι κωλύσαντα'. gT ἀκούετε] ἕτερον μεταστατικὸν ὡς ἐν ἐπιλόγῳ· 'Θηβαίοις ἑαυτοὺς [ἐπίστευσαν] οἱ Φωκεῖς ἐνέδοσαν, Θετταλοῖς ἐπίστευσαν, πρὸς Λοκροὺς ἐσπείσαντο'.

19.152 ἀνήρρηκε τοίνυν ἅπαντα τὰ μεταστατικά εἰπὼν πρὸς Φίλιππον αὐτὸν γεγενῆσθαι τὰς συνθήκας, ἵνα πανταχόθεν ἀφέλῃ ταύτην τὴν συγγνώμην Αἰσχίνου, καθαρῶς ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντος τοῦ ἐγκλήματος. ἐπιλογίζεται δ' ἐν τούτοις ἅμα καὶ ἀγωνίζεται αὐξὼν τὰς συμφορὰς καὶ πάντας ἀφιεῖς πλὴν Αἰσχίνου τῶν ἐγκλημάτων. F 4 YS τούτων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἐν τούτοις ἐπιλογίζεται ἅμα καὶ ἀγωνίζεται· ἐπίλογος γὰρ αὖξει τὰς συμφορὰς, ἐπαγωνίζεται δὲ πάντας ἀφιεῖς πλὴν Αἰσχίνου τῶν ἐγκλημάτων, αὖξει τε τὸ πάθος τῇ δεινώσει χρώμενος· ἡ δὲ δεινῶσις ἐκ τῆς συγκρίσεως.

19 153a αἱ γὰρ συγκρίσεις εἰσὶ τῶν αὐξήσεων· αὖξομεν δὲ οὐ τὰ ἀγαθὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία. εἴθ' ἵνα ὄγκον ἢ δεινῶσις λάβῃ, ἐμέρισε τὸν χρόνον εἰς ἐνεστῶτα καὶ παρῳχηκότα καὶ τὰ πράγματα εἰς πηλικότητα καὶ ποιότητα, καὶ 'δεινότερα' εἰπὼν καὶ 'μείζονα'. ἵνα δὲ μὴ ψιλὸν ποιήσῃται τὸν λόγον, ὥσπερ ἐν τραγωδίᾳ δεινολογούμενος παραμύγνυσιν καὶ τὸν ἐκ τῶν πραγμάτων παρεπόμενον φόβον, ἵνα καὶ ὁ τῆς πόλεως κίνδυνος προστεθεῖς χαλεπώτερον τὸ πάθος ἐργάσῃται. F 4 YS τούτων .

- 19 153b .. Ἀθηναῖοι] τῇ δεινώσει χρώμενος αὔξει τὸ πάθος. κινεῖ δὲ καὶ φόβον ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἵνα πανταχόθεν ὀργὴ συλλέγηται, ἀπὸ τῆς ποιότητος, ἀπὸ τῶν χρόνων, ἀπὸ τῆς τῶν πολεμίων αὐξήσεως. εἶτα καὶ ἄλλο δεινώσεως εἶδος, ὅτι ‘καὶ οὔσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως αἱ τῶν Ἑλλήνων ἀπόλλυνται πόλεις’. καὶ διὰ τίνας; διὰ τοὺς Ἀθηναίων πρέσβεις, ἵνα διχόθεν τὸ τῆς ὀργῆς γένηται, καὶ ὅτι σωζομένης τῆς πόλεως καὶ ὅτι ἦν σῶζειν ἔδει ταύτην οἱ πρέσβεις ἀπώλλουν. καὶ ἡ ἀκρίβεια δέ, ὅτι ‘ἢ προεστάναι τῶν Ἑλλήνων πάτριον’, ἵνα, κἂν ἡδίκηκότες ὀφθῶσι Φωκεῖς, δοκῇ πάτριον τῇ πόλει τὸ σῶζειν καὶ τοὺς ἀδικοῦντας. gT προεστάναι] ἔμπροσθεν στῆναι, ὡς τὸ (A 339) ‘πρὸς τε θεῶν’, ἔμπροσθεν, ἐνώπιον τῶν θεῶν, ‘πρὸς τε θνητῶν ἀνθρώπων’.
- 19.154 F 2 Y καὶ μηδὲν τοιοῦτον περιορᾷν γινόμενον] τοῦτο πολλὴν ἔχει τὴν ἔμφασιν τῆς ἀτοπίας.
- 19.155 τὴν κατὰ τῆς πόλεως γὰρ βλασφημίαν αὔξει διὰ τούτου, ὅτι δέδωκε λαβὰς Αἰσχίνης τοῖς βουλομένοις κατηγορεῖν τοῦ δήμου, ὥσπερ ἤδη παροξύνων ἐπὶ τὴν τιμωρίαν τοὺς δικάζοντας· ἔν γὰρ εἶδος τοῦ περιορᾷν τὰ τοιαῦτα, τὸ μὴ τιμωρήσασθαι τὸν αἵτιον. gT <ὄν μὲν τοίνυν τρόπον οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς>] προοίμιον.
- 19 156a F 4 ὄν .
- 19 156b .. Φωκεῖς] ἐμέρισε τὸ πάθος εἰς τε τὴν δεινῶσιν καὶ τὴν διατύπωσιν. ἐξ αὐτοῦ <δὲ> τοῦ εἴδους καὶ τοῦ τρόπου τοῦ πάθους ὑπ’ ὅψιν ἄγει τῷ λόγῳ τὰς συμφοράς. βούλεται δὲ ἡ διατύπωσις τὰ καθ’ ἕκαστον περιεργάζεσθαι καί, ἵνα ὁ μερισμὸς κατὰδηλος γένηται, προοιμίῳ κέχρηται γόον καὶ θρῆνον ἐμποιοῦντι τοῖς ἀκούουσι· ταλαιπῶρους γὰρ ὀνομάσας τὴν τύχην ὠδύρατο. gT θέαμα δεινόν, ὧ Ἀθηναῖοι] διασκευὴ τις ἐπιλογικὴ ἐκ μέρους τὰ κατὰ Φωκέας αὐξουσα πάθη.
- 19 157a ἀπὸ τῶν φόβων δὲ ἄρχεται, ἵνα εἰκὼν καὶ παράδειγμα γένηται τὸ γεγονὸς τοῦ μέλλοντος καὶ μὴ μόνον ὀδύρωνται Φωκέας, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων δεδίδωσι. gT ἐνδιάσκειος διήγησις.
- 19 157b φησὶ γὰρ Ἑρμογένης (123, 5)· ‘ὅταν σύντομος καὶ φαιδροτέρα ἡ διήγησις ὑπάρχη, τῷ ἐνδιασκεύῳ χρησόμεθα τρόπῳ μὴ φειδόμενοι μηδὲ τῶν ἀπὸ τοῦ τρόπου κατασκευῶν.’ εἶτα· ‘αἰτία μὲν γὰρ διήγησιν, τρόπος δὲ διασκευὴν κατασκευάζει.’ F 2 Y διατύπωσις τὸ σχῆμα, ὅταν ὥσπερ διατυποῖ καὶ εἰς ὅψιν ἄγῃ τὰ πράγματα διὰ τῶν λόγων.
- 19 157c διαφέρει δὲ ἡ διατύπωσις τῆς ἐκφράσεως τῷ τὴν μὲν διατύπωσιν διὰ πάθος τι λέγεσθαι, τὴν δὲ ἐκφρασιν ὥσπερ διήγημά τι εἶναι. A ὅτε γὰρ νῦν ἐπορευόμεθα εἰς Δελφοῦς] ἀποδείξεις ἅμα καὶ πίστις τοῖς λεγομένοις γέγονε· ‘πόθεν γινώσκεις;’ ‘νῦν ἐπορευόμεθα εἰς Δελφοῦς καὶ τὰ λεγόμενα ἡ ὁδὸς πιστοῦται.
- 19.158 ‘ gT ἐξ ἀνάγκης ἦν ὁρᾷν ἡμῖν] ὥσπερ δυσχεραίνων ὅτι θεατὴς γέγονεν Ἑλληνικῶν συμφορῶν.
- 19.159 ἀπὸ τοῦ γένους δὲ ἄρχεται· αἱ γὰρ αὐξήσεις ἀπὸ τῶν γενῶν καὶ ἀπὸ τῶν εἰδῶν γίνονται. gT οἰκίας κατεσκαμμένας] μεταβέβηκεν ἐπὶ τὰ εἶδη· τὰ γὰρ καθ’ ἕκαστον ἐμψυχότερον τὸν λόγον ἐργάζεται καὶ χαίρει τούτῳ ἢ διατύπωσις.
- 19.160 τῶν οἰκιῶν, φησί, κατεσκαμμένων ἀπολώλασι καὶ οἱ ἔνοικοι. ἔχει δὲ καὶ τῆς ὕβρεως τῶν πολεμίων ἔμφασιν· ἡ γὰρ κατασκαφὴ περιεργότερον εἶδος τῆς συμφορᾶς. gT τεῖχη περιηρημένα] διὰ μὲν τῶν οἰκιῶν τὸν γόον ἠύξησε, διὰ δὲ τῶν τειχῶν τὸν φόβον.
- 19.161 gT χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ] διπλοῦν τὸ πάθος· ἐνταῦθα γὰρ ὁμοῦ καὶ φόβος καὶ ἔλεος.
- 19.162 ‘τίνες γὰρ οἱ ἀνηρημένοι;’ ‘οἱ ἄνδρες οἱ ἐπὶ τῆς ἡλικίας.’ ἀπὸ δὲ τῶν ἀψύχων μεθίστησι τὸ πάθος ἐπὶ τὰ ἔμψυχα. gT γυναῖκα δὲ καὶ παιδάρια] ἄχρηστα πρὸς τὸν πόλεμον.
- 19.163

οὐκ ἀφῆκε μάρτυρα τῶν ἀπὸ τῆς χώρας οὐδένα, τὴν συμφορὰν συναύξων. ὄντος δὲ ἀσθενοῦς φύσει τοῦ γυναικείου φύλου, ἔτι καὶ τῷ ὑποκοριστικῷ ὀνόματι ‘γύναια’ ἀσθενέστερον ἔδειξεν. οὐδὲ παῖδας ἠβῶντας εἶπεν, ἵνα καὶ παραμυθία ταῖς μητράσι γένηται, <ἀλλὰ ‘παιδάρια’.> gT καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους οἰκτρούς] πρεσβύτης μὲν γὰρ αὐτὸς καθ’ ἑαυτὸν δεῖται τοῦ συμμαχήσοντος· νῦν δὲ καὶ ἡ οἰκτρότης συμπεσοῦσα παραμυθίαν οὐ δέδωκε.

19.164 πῶς μὲν οὖν ἐν τούτοις τὸ Φωκέων πάθος εἰργάσατο καὶ ὅπως ἐμψύχως ἕκαστος τῶν ἡλικιωῶν ἐπεξελέλυθεν, ἔξεστι μὲν ἐκ τῶν εἰρημένων συνιδεῖν, ἔξεστι δὲ μιμουμένους καὶ ἕτερα πλείω προσθεῖναι. ἐξελέγχει μέντοι ὁ Δημοσθένης ἐν τούτοις τοὺς τολμήσαντας εἰπεῖν, ὅτι οὐχ ἱκανὸς ἐστὶν ἐλεεινολογήσασθαι. ἐπεὶ δὲ παροξῦναι κατὰ τοῦ τολμήσαντος ἔδει, ὁ δὲ παροξυσμὸς γένοιτ’ ἂν ἐξ ὀργῆς, μᾶλλον ἐχρῆν φόβον ἐμποῖῃσαι καὶ ἔλεον, ἅπερ συνεκέρασεν, ἐξ ἀμφοτέρων τὴν οἰκείαν ἐργασίαν ἀποδιδούς καὶ τὴν προσήκουσαν ἐκάστῳ μέρει. gT <ἀλλὰ μὴν ὅτι τὴν ἐναντίαν>] μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον κατακρατήσαντες ἰσχυρῶς οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν Ἀθηναίων προέθεντο ψῆφον περὶ τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἰδίους συμμαχοῖς ὥστε ἀποκρίνασθαι ἕκαστον τί βούλεται παθεῖν τοὺς Ἀθηναίους.

19.165a εἴτα Εὐανθὸς τις Θηβαῖος ἐψηφίσατο τὴν μὲν πόλιν αὐτῶν κατασκαφῆναι, τὴν δὲ χώραν μηλόβοτον γενέσθαι, ἵνα ἐκεῖ νέμονται τὰ πρόβατα τῶν Βοιωτῶν. οἱ δὲ Φωκεῖς ὄντες καὶ αὐτοὶ τότε ὑπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀντέλεξαν, συμβουλευόντες μὴ ἑτερόφθαλμον τὴν Ἑλλάδα ποιῆσαι, αἰνιττόμενοι δύο ὀφθαλμοὺς εἶναι τῆς Ἑλλάδος τὴν τε Ἀθηναίων πόλιν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων. καὶ οὕτω πεισθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ κατέσκαψαν λοιπὸν τὴν πόλιν. A ἀλλὰ .

19.165b .. ἐναντίαν] αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν προκειμένης σκέψεως, τί δεῖ παθεῖν ἡμᾶς, εἰρήκασιν μὴ ἑτερόφθαλμον ποιήσασθαι τὴν Ἑλλάδα, Θηβαίων παραινούντων μηλόβοτον ποιῆσαι τὴν Ἀττικὴν. ἐνταῦθα συνίστησι καὶ πότε εὐεργέτησαν, ὅτε οὐκ ἦσαν σύμμαχοι, ἵνα, εἰ καὶ μὴ νῦν ἦσαν σύμμαχοι, φανῶσιν ἄξιοι τῆς ἰσορρόπου βοθηείας· περὶ ἀλώσεως γὰρ κινδυνευούσῃ τῇ πόλει ποτὲ συνέστησαν, ἐναντιουμένων μὲν Θηβαίων, παρόντων δὲ Λακεδαιμονίων. οὐκοῦν ἔδει καὶ αὐτοὺς τῆς αὐτῆς βοθηείας παρ’ ὑμῶν τετυχηκέναι. τὸ δὲ ‘τὴν ἐναντίαν ποτὲ Θηβαίοισ’ προσθεῖς χαλεπωτέραν τὴν ὀργὴν εἰργάσατο, εἰ αὐτοὶ μὲν Θηβαίοις ὑπὲρ Ἀθηναίων διηνέχθησαν, νῦν δὲ διὰ τοὺς προδότας ἐτιμωρήθησαν. ἔστιν οὖν ἔτι καὶ ταῦτα τῶν ἐπιλόγων. gT ὑμῶν ἔγωγε ἀκούω] ὑμῶν ὁ λόγος ὃν Δημοσθένης ἐπλάσατο.

19.166a FdT ὑμῶν .

19.166b .. ἀκούω] τοῦτο εἰς πλείονα σύστασιν τοῦ λόγου εἴρηκε. Vf <πολλὰ τοίνυν ἂν τις>] πληρώσας τὸν ὑπὲρ Φωκέων ἐπίλογον ἐκ τῆς δεινώσεως, ἐκ τῆς διατυπώσεως, ἐκ τῆς ποιότητος τῶν παθόντων, μεταβέβηκεν ἐνταῦθα ἐπὶ τὴν ποιότητα τοῦ πολέμου, πληρῶν καὶ διὰ τούτων τὸ θεώρημα· φοβῆσαι γὰρ αὐτῷ πρόκειται.

19.167 αὖξει τοιγαροῦν τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδόνο, δύο διὰ τούτων κατασκευάζων, ὅτι τε χρήσιμοι ἦσαν Φωκεῖς καὶ δι’ αὐτοὺς ἐσώζετο καὶ τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ ἀκίνδυνον εἶχεν ἡ πόλις, καὶ ὅτι ἠϋξῆται καὶ διπλασίων γέγονε τῇ παρασκευῇ καὶ τῇ δυνάμει Φίλιππος, καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις προστίθῃσι καταδρομὴν τῶν δωροδόκων, ὡς ἐν ἐπιλόγῳ τῷ κοινῷ τύπῳ χρησάμενος. εἴτ’ ἐπὶ τούτοις ἀναγινώσκει τὴν ἀράν, φοβῶν διὰ τούτων τοὺς ἀκούοντας καὶ συμβουλευὼν φυλάττεσθαι τὴν ἐπιορκίαν καὶ ἅμα καθαιρῶν καὶ τὴν Αἰσχίνου ποιότητα. F 4 YS τηλικούτων οὐσῶν αὐτῷ τῶν διαφορῶν] πολὺ γὰρ ὑμῶν κάκειναι τὸ μέσον καὶ μεγάλη τις πρὸς αὐτὸν ἡμῖν διαφορά.

19.168 FdT τῆς ἐλευθερωτάτης πόλεως] οἱ κύριοί εἰσι τοῦ πράττειν ὁ βούλονται, οὐχ ὥσπερ ἐκεῖνοι δεσπότη διακονούμενοι.

- 19.169 gT λέγε τὴν ἀρὰν] δείκνυσιν ὅτι οὐδενὸς τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν καταψηφιοῦνται, ἀλλ' ἀνδρὸς φαύλου καὶ τῶν τυχόντων ἑνός, δι' ὃν τὸν γραμματεῦντα ἀναγινώσκειν τὴν ἀρὰν ποιεῖ.
- 19 170a δι' ὧν δέ φησι μηδὲν λανθάνειν τῶν πραττομένων τοὺς θεοὺς, φόβον ἐφίστησιν αὐτοῖς τὸν παρὰ τῶν κρειττόνων, μάλιστα δὲ Ἀθηναίους. gT βούλεται λεληθότως δόγματα ἀνῦσαι ἐνταῦθα Πλατωνικά, ὅτι περὶ ὧν δυνάμεθα πρᾶξαι καὶ ἐν ἡμῖν, τοῦτο οὐ δεῖ ἀφέντας ἡμᾶς τὸ πράττειν σχολάζειν ταῖς εὐχαῖς, ἐν οἷς δ' οὐ δυνάμεθα, δεῖ εὐχεσθαι, οἷον εὐτυχεῖν ὑγιαίνειν.
- 19 170b Α ὑπερφυεῖς] σημείωσαι, ἐπὶ κακῶ.
- 19.171 F 2 <εἰς τοίνυν τοῦτο ἀναιδεΐας καὶ τόλμης>] ἀρχὴ ἐτέρας ἀποδείξεως πρὸς τὰ προτεινόμενα παρὰ τοῦ ἀντιδίκου.
- 19 172a F 4 YS ἰστέον ὅτι πληρώσας τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐπὶ τὰς ἀντιθέσεις αὐτοῦ τοῦ Αἰσχίνου μετέρχεται.
- 19 172b πρῶτον γὰρ ἔδειξε τὰ σημεῖα τὰ αὐτοῦ οἷς κατηγορεῖ· εἶτα καὶ τὰ ἀντιλεγόμενα ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου θέλει λῦσαι. οὐ γὰρ δεῖ μόνον τὰ ἴδια συνιστάναι, ἀλλὰ καὶ ἐκβάλλειν τὰ παρὰ τῶν ἀντιδίκων. χωρεῖ οὖν ἐπὶ τὰς ἀντιθέσεις αὐτοῦ τοῦ Αἰσχίνου ὁμοῦ τρεῖς οὔσας, οἷον περὶ Λακεδαιμονίων καὶ Φωκέων καὶ Ἠγησίππου, καὶ τὰς μὲν Λακεδαιμονίων καὶ Ἠγησίππου μεταστατικὰς οὔσας, τὴν δὲ Φωκέων ἀντεγκληματικήν. Α εἰς .
- 19 172c .. τόλμης] ἐντεῦθεν τῶν ἐπιλόγων τῶν μερικῶν πεπαυμένων εἰσάγει τὰς ἀντιθέσεις πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. καὶ ἔστιν ἢ μὲν μεταστατική, ὅταν ἄγῃ ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ Ἠγήσιππον τὰς αἰτίας, ἢ δὲ ἀντεγκληματική· μέμφεται γὰρ τοῖς Φωκεῦσιν ἀξίως παθεῖν. τὴν δὲ τοιαύτην τίθησιν ὑπερβαλλοῦσιν καὶ ἀρρήτῳ τέχνῃ. κατεδέχετο γὰρ ὁ Αἰσχίνης διὰ τούτου τὸ ἔγκλημα· ὁ γὰρ ἀξιόους ἀποφαίνων ὡς πεπόνθασι τοὺς Φωκέας ἐν τῇ τοῦ μίσους ὁμολογίᾳ τὴν ἐπιβουλήν ἐλέγχει. ὁ δὲ ῥήτωρ Ἠγήσιππος <οὐκ> ἐδόκει τὰ Φωκέων φρονεῖν· ὃς παροξύνας τὸν Φίλιππον αἷτιος ἐγένετο τοῦ ἀπολέσθαι αὐτούς. πολλὰς δὲ ὁμοῦ καὶ διαφόρους τεθεικῶς ἀντιθέσεις μίαν κατὰ πασῶν λύσιν τέως τὴν ἀπὸ τοῦ χρόνου προσήγαγεν. εἶτα πρὸς τῷ ἀντεγκληματικῷ τό τε ἔθος καὶ τὸ συμφέρον ἀντέθηκεν. δοκεῖ δὲ μηδὲν θαυμαστὸν εἶναι καὶ ἐπίλογον ἐν μέσῳ λόγου τυγχάνειν· μέθοδος γὰρ τοῖς παλαιοῖς καὶ μάλιστα γε τῷ ῥήτορι, πληρώσαντι μὴ μόνον ἔγκλημα, ἀλλὰ καὶ κεφάλαιον, ἐπιλογίζεσθαι καὶ οὐκ ἐπιλογίζεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ προσιμιάζεσθαι περὶ τῶν δευτέρων, ὡς πολλὰ μὲν ἔχειν προοίμια τὸν λόγον, πολλοὺς δὲ καὶ ἐπιλόγους καθ' ἕκαστον μέρος τῶν κεφαλαίων· καὶ οἱ ἐπίλογοι δὲ οἱ μὲν τελευταῖοι πάσης ἂν εἶεν τῆς ὑποθέσεως, οἱ δὲ κατὰ μέρος ἐκάστου τῶν κεφαλαίων. πληρώσας τοίνυν ἐνταῦθα τὰς ἀποδείξεις τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην ἀπολωλέναι Φωκέας, ἀναγκαίως μετὰ τὴν προδοσίαν καὶ τὴν ἄλωσιν ἠὔξησε τὰ συμβεβηκότα· ὅταν δὲ τὴν αὔξησιν εἴπω, τοὺς ἐπιλόγους λέγω. κατασκευάσαντος οὖν ἐνταῦθα τοῦ Αἰσχίνου ὅτι 'ἄξιοι ἦσαν ἀπολέσθαι Φωκεῖς', ἀκολούθως πρὸς τὴν τοσαύτην ἐναντιότητα ἀπαντήσας ὁ ῥήτωρ εἶπεν· 'εἰς τοῦτο τοίνυν ἀναιδεΐας καὶ τόλμης αὐτὸν ἤξειν ἀκούω· ἀναιδὴς γὰρ ὁ τολμῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν τάναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ, πάλαι ὑποσχόμενος πείσειν τὸν Φίλιππον σώσειν Φωκέας· καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον εἰπὼν ὅτι σωθήσονται, νῦν φησιν ἀξιόους αὐτοὺς εἶναι τῆς ἀλώσεως. gT πρῶτον μὲν Λακεδαιμονίων] ἀφίκοντο Λακεδαιμόνιοι πλείστας ἐλπίδας ἔχοντες ἀποδοθῆσεσθαι τῇ ἑαυτῶν μητροπόλει, Δωριεῦσι λέγω, τὸ ἱερόν· τούτων γὰρ ἦν τὸ ἀρχαῖον.
- 19.173 ἀλλὰ καὶ τούτους ἐξηπάτησε Φίλιππος. γνόντες δὲ αὐτὸν ἐν παρασκευῇ τῆς ἀλώσεως, εἰκότως ἐξέκλιναν. Ἠγησίππου δὲ μέμνηται, διότι Φίλιππῳ πρεσβευομένῳ περὶ τῆς εἰρήνης ὁ πρῶτος εἰπὼν καὶ διακωλύσας Ἠγήσιππος ἦν. Φωκέων δὲ κατηγορεῖ, διότι, καθ' ὃν χρόνον ἔνσπονδοι τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν, ἀπέστειλαν Πρόξενον αὐτοῖς βοηθήσοντα οἱ Ἀθηναῖοι· οἱ δὲ οὐ προσεδέξαντο, κατάληψιν τῶν πόλεων ὑποπεύσαντες. ἐντεῦθεν πονηροὺς Φωκέας ἐκάλεσεν,

ἀσεβεῖς δέ, ὅτι μετὰ τὸν Πρόξενον μὴ προσδέξασθαι, μελλόντων Ἀθηναίων ἐπιτελεῖν τὰ μυστήρια κατὰ τὸ σύνηθες, τὰς μυστηριώδεις σπονδὰς οὐκ ἐδέξαντο οὐδὲ ταύτας Φωκεῖς. ὅθεν αὐτοὺς καὶ ἀσεβεῖς ὠνόμασεν. gT ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπερβὰς διαρρήδην ἤκειν πεπεικῶς ἔφη Φίλιππον] πόρρωθεν ἤδη προαναιρεῖ τὸ χρῶμα· οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς τὸν διδάξαντα καὶ πείσαντα τοῦτον ὑπὸ τοῦ διδασκομένου καὶ πεπεισμένου ἐξαπατᾶσθαι.

19.174 gT <Βοιωτίαν οἰκίζειν>] οὐ λέγει τὴν πᾶσαν, ἀλλ' ἅς κατέσκαψαν οἱ Θηβαῖοι μὴ βουλομένας αὐτοῖς ὑπακούειν, φημὶ δὴ Θεσπιάς καὶ Πλαταιάς.

19.175 κατέσκαψαν δὲ αὐτὰς ἰσχύσαντες μετὰ τὰ ἐν Λεύκτροις. A <Φωκέων, ὡς πονηροί>] σημείωσαι, ἐναλλαγὴ πτώσεως.

19.176 F 2 πέντε γὰρ γεγονάσιν ἡμέραι] τὰ ὀνόματα τῶν πραγμάτων ἡμέρας ἐκάλεσεν.

19.177 gT <ὑποποιήσονται>] ἀντὶ τοῦ φίλους ποιήσονται τοὺς Λακεδαιμονίους δι' ὑμῶν.

19.178 A μὴ οὖν ὅτι καὶ Λακεδαιμονίους καὶ Φωκέας] κατηγορεῖ γὰρ Φωκέων ὡς ἡπατημένων.

19.179 Φωκεῖς πονηροί, Φωκεῖς ἀσεβεῖς· εἴτα δὲ καὶ ἐξηπατήθησαν ὑπὸ Φιλίππου. gT <ἂν τοίνυν ἀντὶ Φωκέων καὶ Πυλῶν>] τὸ ἀντιστατικόν ἐστὶ κεφάλαιον τῆς ἀντιστάσεως.

19 180a ἔστι δὲ καὶ ἐνθύμημα ἀντιστατικόν. διαφέρει δὲ ὅτι ἐν μὲν τῇ ἀντιστάσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματός ἐστὶ τὸ εὐεργέτημα, ἐν δὲ τῷ ἐνθυμήματι ἄλλο τὸ ἀδίκημα καὶ ἕτερον τὸ εὐεργέτημα. A ἂν .

19 180b .. Πυλῶν] ἀντιστατικὴ τὸ συμφέρον ἐπεισάγουσα ἀφ' ὧν ἡδίκησε. συνέζευκται δὲ πῶς τῇ ἀντεγκληματικῇ, ὡς ἔχουσα πρὸς αὐτὴν καὶ συγγένειαν· ἐν οἷς γὰρ λέγει ὅτι 'καλῶς καὶ ἀξίως ἀπολώλασιν οἱ Φωκεῖς' ἐπάγει ὅτι 'καὶ ἄλλα ἔχομεν ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων χωρία σφωζόμενα'. Πρῶτον ἦν τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐξέθετο, ὧν ἀπήγγειλε, δεύτερον δὲ ὧν ἔπεισεν. οὐκοῦν τὸ 'ἔπεισε' ἀναφαίνεται τριμερές· ἐν μὲν ὅτι ἔπεισε τὴν πόλιν μὴ βοηθεῖν Φωκεῦσιν, εἰπὼν σωθήσεσθαι Φωκέας παρὰ Φιλίππου· δεύτερον ἔπεισε καὶ περὶ Θηβαίων ὅτι ἀπολοῦνται Θηβαῖοι· τρίτον ἔπεισεν, ἥνικα ἐποιεῖτο τὴν εἰρήνην, Φωκέας μὲν ἐξαλειψαὶ τοῦ ψηφίσματος, πιστεῦσαι δὲ ἐπαγγελιομένῳ αὐτῷ πείσιν τὸν Φίλιππον. οὐκοῦν πρὸς τοῦτό ἐστιν ἡ παροῦσα ἀντίθεσις, 'πῶς ἔπεισας τὴν πόλιν ἄνευ Φωκέων τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι;' ὁ δὲ βούλεται εἰπεῖν τοιοῦτόν ἐστι, κρυπτόμενον μὲν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος διὰ τὸ χρησίμον, δεικνύμενον δὲ διὰ τῆς ἐργασίας· 'εἰ μὴ τὴν εἰρήνην ἐποισάμεθα, ὥσπερ ἡξίου Φίλιππος, ἄνευ Φωκέων, οὐδὲν ἂν ἐκώλυσεν ἐπὶ Θράκης ὄντα λαβεῖν τὴν Χερρόνησον, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη γέγονεν οὕτω ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ὡς ἐβούλετο Φίλιππος, διότι ἐδεδοίκειμεν ὑπὲρ Χερρόνησου'. ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀντίθεσις μία ἐστὶν ἐκ τῶν ἀντιθετικῶν (ἀντιστατικὴ γάρ ἐστι), ζητοῦμεν ὅθεν πέπτωκεν. οὐκοῦν τὸ μὲν ἔγκλημά ἐστιν ὅτι 'προδεδώκας τοὺς Φωκέας'· αἱ δὲ ἀποδείξεις τούτου ποικίλαι καὶ πολλὰ τεκμήρια. ἐν τοίνυν ἐστὶ τῶν τεκμηρίων τῆς προδοσίας ὅτι 'βουλευομένης τῆς πόλεως, ὅπως χρὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, παρελθὼν Αἰσχίνης ἀνέπεισεν ἄνευ Φωκέων ποιήσασθαι'. ὁ μὲν οὖν Δημοσθένης τοῦτο προτείνεται ὡς τεκμήριον, ὁ δὲ Αἰσχίνης ἐπὶ τὴν χρεῖαν μεθιστὰς τῷ συμφέροντι κέχρηται· λέγει γὰρ ὡς 'οὐκ ἐνῆν ἄλλως πείσαι Φίλιππον δέξασθαι τοὺς παρὰ τῆς πόλεως ὄρκους, μὴ τῶν Φωκέων ἐξηρημένων· εἰ <δὲ> μὴ βεβουλήμεθα ἐξελεῖν τοὺς Φωκέας, πολεμῶν ἂν ὁ Φίλιππος τῇ πόλει τὴν Χερρόνησον ἔλαβεν. κηδόμενος ταύτην τῇ πόλει σώζεσθαι παρήνεσα τῷ δήμῳ πλὴν Φωκέων ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην.' ἐπεὶ τοίνυν τεκμήριον ἦν τῆς προδοσίας τὸ πείσαι τὴν πόλιν ἐξελεῖν τῶν ὄρκων Φωκέας, ἀναγκαίως ἀπαντῶν πρὸς τοῦτο Αἰσχίνης τὴν αἰτίαν λέγει, δι' ἣν κατηναγκάσθη τοῦτο ποιῆσαι. ἔστιν οὖν ἡ αἰτία ἀντιστατικὴ. ἦν μὲν οὖν δυσχερὴς ἡ λύσις τῆς ἀντιθέσεως τῷ ῥήτορι· δοκεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔχεσθαι τῆς ἀληθείας ὅτι 'δεδοικότες περὶ τῆς Χερρόνησου τότε τὴν εἰρήνην ἐδέξαντο'. ἵνα τοίνυν μὴ συνδραμῶν ταῖς ἀληθείαις ὁ δικαστὴς

ἀποδέχεται τοὺς Αἰσχίνου λόγους, προλαβὼν ὁ Δημοσθένης συγχεῖ καὶ ταράττει τὸν λόγον, ἀσάφειαν ἐντεῦθεν ταῖς ἀπολογίαις κατασκευάζων· λέγει γὰρ συγκρουστικῶς, ὡς ἂν Αἰσχίνου λέγοντος, πανούργως τὴν πόλιν τὰς συνθήκας πεποιθῆσθαι, ὠνουμένην τὴν σωτηρίαν τῆς Χερρονήσου τῇ τῶν Φωκέων ἀλώσει, ἵνα τῷ αἰσχυρῷ τὸ ἰσχυρὸν ἐκλύσῃ. gT καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ὄνειδος] πολέμιος τοῖνυν Αἰσχίνης καὶ πρεσβεύων ἐστὶ καὶ φθεγγόμενος.

19.181 gT <εἶτα καὶ νῦν ἐν μείζονι>] τοῦτο εἶπε διὰ τὴν ἀντίθεσιν τὴν λέγουσαν ὅτι ἔχετε τὴν Χερρόνησον ἀντὶ Φωκέων· καὶ πρῶτον μὲν ἔλυσε λέγων ὅτι οὐκ ἀντὶ Φωκέων ἔχομεν Χερρόνησον· εἵχομεν γὰρ αὐτὴν καὶ ἤδη σφωζομένων, εἶτα καὶ ὅτι ἄν ὅτε οὐδὲ τὴν Χερρόνησον ἔχομεν ἀσφαλῶς κινδυνεύσει γὰρ καὶ αὐτὴ ἀπολέσθαι ἀπολομένων Φωκέων·.

19.182 A <τότε>] ὅτε, φησὶν, ἐσφάζοντο οἱ Φωκεῖς.

19.183 A εἰς αὐτὴν] τὴν Χερρόνησον.

19.184 A πρὶν τούτων τι τῆς πόλεως] καὶ μάλιστα μὲν καὶ σφωζομένων Φωκέων εἵχομεν ἀσφαλῶς τὴν Χερρόνησον.

19.185 εἶτα οὐδὲ ἔχειν αὐτὴν νῦν ἀπολομένων Φωκέων ῥαδίως δυνήσεσθε. gT τούτων] τῶν Φωκικῶν πόλεων.

19.186 A τίς οὖν ἡ ταύτης περιουσία] τί οὖν χρησιμεύει ὑμῖν τὸ σφύζεσθαι τὴν Χερρόνησον, ὅποτε ἀφηρέθησαν οἱ φόβοι ἐξ αὐτῆς τῷ Φιλίππῳ [τῷ] βουλομένῳ αὐτὴν ἀδικῆσαι; A <ἔτι τοῖνυν καὶ τοιοῦτόν τι μέλλειν αὐτὸν ἀκούω λέγειν>] ἀντίθεσις μεταληπτικὴ ἀπὸ προσώπου.

19 188a διαφέρει δὲ παραγραφῆς ἐν τῷ δοκεῖν ἑκατέρας ἐκβάλλειν τὰς κρίσεις, καθὼς ἡ μὲν παραγραφή παντελῶς ἐκβάλλει τὴν κρίσιν, ὅτι οὐ δεῖ περὶ τῶν αὐτῶν ἀγωνίζεσθαι, ἡ δὲ μεταληπτικὴ οὐ πάντως ἐκβάλλει τὴν κρίσιν, ἀλλὰ μεταλαμβάνει, ὅτι ἄλλως ἔδει αὐτὴν γενέσθαι, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ἐκ προσώπου Δημοσθένους μεταλαμβάνει καὶ λέγει ὅτι οὐ σύ μου ὀφείλεις κατηγορεῖν, ἀλλ' οἱ Φωκεῖς οἱ πεπονθότες. A ἔτι .

19 188b .. λέγειν] ἄλλη μεταληπτικὴ ἀντίθεσις τὸ πρόσωπον λαμβάνουσα κατὰ παραγραφὴν· οὐ γὰρ εἶπε περιττὸς εἶ σύ, ἀλλὰ τί σύ καὶ μὴ Φωκεῖς;· χρησίμως καὶ διὰ πολλὰς αἰτίας ταύτη τῇ ἀντιθέσει κέχρηται, πρῶτον μὲν ἵνα τοὺς Αἰσχίνου μάρτυρας διαβάλλῃ, ἔπειτα ἵνα τοῖς λόγοις Αἰσχίνου βεβαιωθῇ τὸ ἔγκλημα· ἰδὼν γὰρ οὐ μικρὰν ῥοπὴν γεγενημένην τῷ ἀντιδίκῳ ἐκ τοῦ παρέχεσθαι μάρτυρας Φωκέας ἀρνούμενους διὰ τὸν Αἰσχίνην ἀπολωλέναι, ἠναγκάσθη ὥσπερ ἐκ διορθώσεως ταύτη χρήσασθαι τῇ ἀντιθέσει πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ἰσχυρῶν τῶν ἐκείνου. ἔστι δὲ μεταληπτικὴ. μεθώδευται δὲ οὐχ ὡς παραγραφομένου Αἰσχίνου, ἀλλ' ὡς μετὰ τοῦ Δημοσθένους ἀπαιτοῦντος καὶ τοὺς Φωκέας, ἵνα καὶ αὐτὸς τῇ οἰκείᾳ φωνῇ κατήγορον φαίνεται παραδεχόμενος τὸν ῥήτορα. κατὰ δὲ τὴν λύσιν ἄξιον θαυμάσαι τὸν ῥήτορα τῆς μεθόδου, ὅπως, μὴ δοκῶν πρὸς τοὺς Αἰσχίνου μάρτυρας διαλέγεσθαι, λεληθότως ἐκβάλλει τοὺς μάρτυρας οὓς Αἰσχίνης παρέχεται· ἐπειδὴ γὰρ Αἰσχίνης παρέσχετο μάρτυρας Φωκέων, οἷ φασι μηδενὸς τῶν κακῶν αἴτιον γεγενῆσθαι αὐτοῖς τὸν Αἰσχίνην, ἀναγκαίως ὁ Δημοσθένης τὸ μεταληπτικὸν πρὸς τὴν οἰκείαν χρεῖαν ἐξεῦρεν, ἵνα τοὺς ἐκείνου μάρτυρας ἐκβάλλειν δοκῇ καί, εἰ κινεῖτο λόγος παρ' Αἰσχίνου, μεταληπτικῶς φαίνοιτο καὶ τοῦτον λύων. gT οὐ γὰρ ἔγωγ' ἂν ἔδωκα] ἀντιπίπτοντος λύσις· καὶ διὰ τί σύ μὴ δέδωκας; ἥρκει μοι καὶ μόνα βοῶντα τὰ πράγματα·.

19.189 καὶ ἄλλην δὲ ἀδοξίαν διωθεῖται· τοῦ γὰρ Αἰσχίνου λέγοντος ἔμισθώσαντό τινες τῶν Ὀλυνθίων ὥστε μου καταμαρτυρεῖν ἀπὸ τῶν Φωκέων ἐκβάλλει τὴν ὑπόνοιαν. gT <τὰς Ἀθήνησιν εὐθύνας τῶν λόγων>] ἀντίπτωσίς ἐστιν ἀντὶ τοῦ περὶ τῶν Ἀθήνησιν·.

19 190a A τὰς .

19 190b

.. λόγων] ὥστε μὴ εἶναι ἐκάστω τὸν λόγον, εἴ τις Ἀθήνησιν εὐθύνας δίδωσιν. οἱ δὲ ἐνήλλαξαν ὡς ἐν σχήματι τὰς πτώσεις, γενικὴν ἀντὶ αἰτιατικῆς εἰληφότες καὶ ‘εὐθυῶν’ εἰπόντες. gT
〈παρηρημένοι〉] ἀντὶ τοῦ ἀφηρημένοι.

19.191 A 〈μὴ δὴ ταῦτα〉] ἡ δὲ σύνταξις πρὸς τὸ ἄνω, ὅτι ‘διὰ τί Δημοσθένης μου κατηγορεῖ, Φωκέων δὲ οὐδὲ εἷς;’ A 〈εἰ δὲ μὴ πάρεισι〉] ἐν τοῖς ἄνω ἔλεγεν ὅτι ‘πάρεισιν ἐν ταῖς Ἀθήναις’, ἀλλ’ οὐ διὰ τοῦτο ὥστε συνηγορῆσαι μὲν τῷ Δημοσθένει καὶ καταμαρτυρῆσαι τοῦ Αἰσχίνου.

19.193 A καὶ μὴν ὅτι χωρὶς τῆς ἄλλης αἰσχύνης] ἐνταῦθα ἀκολουθία σῶζεται πρὸς τὴν λύσιν τῆς ἀντιστατικῆς ἀντιθέσεως τῆς γὰρ λύσεως ἐλεγχούσης μετὰ τὴν εἰρήνην γεγενῆσθαι τὴν ἄλωσιν, ἀκολούθως ἐζήτησεν Αἰσχίνης ‘εἰ τοῖνυν ἔγωγε τοὺς Φωκέας προδεδώκα, ὡς σὺ φῆς, τίνος ἔνεκεν οὐκ ἐλθόντες αὐτοὶ κατηγοροῦσιν;’ ἡ μέντοι ἀντίθεσις Αἰσχίνου τοῦτο ἐβούλετο λέγειν, ὅτι ‘χρησιμώτερον ἢ Χερρόνησος Φωκέων τῇ πόλει’.

19.194 οὐκοῦν πρὸς τοῦτο ἀπαντῶν ὁ Δημοσθένης δείκνυσι τούναντίον, ὅτι χρησιμώτεροι Φωκεῖς ἦσαν μᾶλλον τῇ πόλει. εἶτα ἐπειδήπερ ἀντέπιπτεν ὅτι ‘ἀσθενεῖς ἦσαν Φωκεῖς’, ἐκ τῆς θέσεως καὶ τοῦ τόπου καὶ τῶν τότε συμβεβηκότων πολέμων αὖξει τὴν δύναμιν. λέγει δὲ ἀντικρὺς ‘τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ καὶ τῷ κυρίου εἶναι Πυλῶν Φωκέας ἢ τε ἀπὸ Θηβαίων ἄδεια ὑπῆρχεν ὑμῖν καὶ τὸ μηδέποτε ἐλθεῖν ἂν εἰς Πελοπόννησον μηδ’ εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον;’ οὕτω χρησιμώτεροι Φωκεῖς ἦσαν σφζόμενοι Χερρονήσου τῇ πόλει. μὴ γὰρ ἔχων ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς Φωκέων συστῆσαι τὴν ὠφέλειαν μηδὲ μὴν ἐκ τῆς προαιρέσεως, ἐκ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τῶν συμβεβηκότων τὴν ὠφέλειαν ἠύξησε· καὶ πρὸς σύστασιν τούτου τοῦ μέρους, ὅτι μεγάλα ὠφέλουν τὴν πόλιν σφζόμενοι, παρέχεται δύο ψηφίσματα, τό τε Διοφάντου, καθ’ ὃ ἔδοξεν αὐτοῖς θύειν τοῖς θεοῖς εἰρξάσι Φιλίππου τὴν ἐπὶ τὰς Πύλας ὁδὸν τὸ πρότερον, καὶ τὸ Καλλισθένους, καθ’ ὃ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐσκευαγῶγουν ἐκ τῆς χώρας. gT καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περιεστᾶσιν] λογισμῷ λοιπὸν τοῦ συμφέροντος φοβεῖ τοὺς Ἀθηναίους, αὖξων τὰ Φωκέων καὶ δεικνὺς τὴν ἀπὸ τῆς ἐκείνων σωτηρίας ἀσφάλειαν, ἥς ἀπολομένης συναπολεῖται καὶ τὰ φρουρούμενα.

19.195 ὅρα γὰρ ὅτι καὶ ἀπὸ γῆς καὶ ἀπὸ θαλάττης μαρτυρεῖ τὴν Ἀττικὴν ὑπ’ ἐκείνων πεφρουρῆσθαι τῇ θέσει. gT 〈ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ〉] ἵνα σημαίνει τὸν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν πόλεμον.

19.196 A καὶ ματαία μὲν ἢ προτέρα βοήθεια] ἥς μέμνηται ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς (4, 17) ‘καὶ τὰ τελευταῖα πρῶην εἰς Πύλας’.

19.197 gT 〈ιδίᾳς〉] ἀντὶ τοῦ ἰδιωτικᾶς ὅτι οὐ δημόσια χρήματα ἀνάλωσαν τότε, ἀλλὰ καὶ εἰσφορὰς ἐποίησαντο ἐκ τῶν ἰδίων οὐσιῶν.

19.198 A τὸ τοῦ Διοφάντου καὶ τὸ τοῦ Καλλισθένους] οὗτος ὁ Διόφαντος, τῶν συμμάχων περισωθέντων καὶ ἀπελαθέντος ἐκ τῆς Φωκίδος Φιλίππου, ἔγραψε χαριστηρίους θυσίας θύειν τοῖς θεοῖς· τὸ δὲ τοῦ Καλλισθένους ἐκ τῶν ἐναντίων, ἐαλωκότων Φωκέων καὶ φόβου κατασχόντος πολλούς, κελεύει σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ μηδὲνα ἔξω μένειν ὡς τῶν πολεμίων ἐπιόντων, διὸ καὶ τὰ Ἡράκλεια εἴσω τῆς πόλεως τελεῖν, ἃ δέον ἦν ἔξω τείχους ἄγειν.

19.199 gT 〈Ἡράκλεια〉] πόλις ἐν τῷ Πόντῳ.

19.200 F 1 ψήφισμα] Διοφάντου· οἷον τὸ θῆσαι τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τοῦ διῶξαι Φίλιππον.

19.201 A ψήφισμα] Καλλισθένους· οἷον τὸ σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν δι’ ἧς ἐποίησε Φίλιππος εἰς τοὺς Φωκέας.

19.202 ART 〈θαυμάσια〉] ἐπὶ καλοῦ τέθεικε τὴν λέξιν.

19.203 A πρὸς Πορθμῷ ἢ πρὸς Μεγάροις] πάλιν ἀπὸ θαλάττης καὶ ἀπὸ γῆς ὁ φόβος.

- 19.204 Πορθμός μὲν γὰρ τῆς Εὐβοίας· αὕτη δὲ νῆσος· τὰ δὲ Μέγαρα ἐν ἡπείρῳ. γΤ οἶδα τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν κατηγορημένων] ἔστι μὲν καὶ αὕτη ἡ ἀντίθεσις πρὸς τι τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἔχεται δὲ τῆς προτέρας ἔτι.
- 19.205 σχεδὸν γὰρ καὶ αὕτη τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστὶν ἀντιστατική. οὐκοῦν ἔχει τὴν ἀναφορὰν πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ὅτι 'αὐτὸς ἔπεισας τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι', ἵνα φαίνεται ἀποκρινόμενος Αἰσχίνης ὅτι 'ἔπεισα βελτίονα τῶν πολέμων τὴν εἰρήνην ἡγούμενος'. ἀνύει δὲ κατὰ ταύτην τὴν ἀντίθεσιν πολλὰ καὶ οὐ μικρά, πρῶτον μὲν ὅτι τὸ ἑαυτῷ πεπραγμένον μετατίθησιν ἐπὶ τὸν ἀντίδικον· δοκεῖ γὰρ συμβεβουλευκέναι καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ δεῖν γενέσθαι τὴν εἰρήνην. οὐκοῦν, ἵνα φαίνεται αὐτὸς Αἰσχίνης ἀναδεχόμενος τὸ κατὰ τὴν εἰρήνην, οὕτως εἰσῆξε τῇ ἀντιθέσει χρώμενος. διόπερ ἄξιον ἄγασθαι τῆς δεινότητος, ὅτι ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἔμελλεν ἐγκλημάτων ἀπολογεῖσθαι, ταῦτα ἤδη πεποίηκεν ἐγκλήματα τῆς ἀπολογίας Αἰσχίνου. 'εἰ γὰρ ὁ ἀντίδικος ἐγκώμια τῆς εἰρήνης ἐρεῖ, τίς ἂν ἔτι τοῦ τὴν εἰρήνην πείσαντος γενέσθαι κατηγορήσει;' καὶ ἡ ἀπόκρισις δὲ ἀκόλουθος τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ναί, φησὶν· οὐδὲν γὰρ ἄτοπον συμβουλεύειν εἰρήνην ἄγειν, ἐπειδὴ πολλῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀνθρώποις ἡ εἰρήνη αἰτία καθίσταται. οὐκ ἀνατρέπει δὲ τὴν ἀντίθεσιν, ὅπερ οἰκεῖον τοῦ <ἀντι> λέγοντος, ἀλλὰ καὶ καταδέχεται. τί γάρ; φησὶν ὅτι 'δῶρα λαμβάνοντες οὗτοι τὸ καλὸν πρᾶγμα φύσει κακῶς διέθηκαν', ἵνα ἡ μὲν εἰρήνη μὴ κατηγορῇται, τὰ δὲ ἐν τῇ εἰρήνῃ πραχθέντα ταῦτα γὰρ ποιεῖ τὰ ἐγκλήματα. καὶ πόθεν δῆλον ὅτι τὸ ἐγκλημα τὸ περὶ τῆς εἰρήνης Δημοσθένους δέδοικεν; ἐν τῷ περὶ στεφάνου δεδήλωκε λόγῳ· τὴν γὰρ πρώτην ἀντίθεσιν καὶ τὸ πρῶτον ἐγκλημα, τὸ τὴν εἰρήνην γενέσθαι, ἔθηκεν ἀρνούμενος αὐτὸς μὴ πεποιηκέναι· 'οὐκοῦν οὐδὲ τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμὼν οὐδ' αἴτιος ἐγὼ φαίνομαι', καλῶς προσθεῖς τὸ 'ἐξ ἀρχῆς'. ἐπειδὴ γὰρ ψήφισμα παρέσχετο Δημοσθένους Αἰσχίνης διαρρήδην περὶ τῆς εἰρήνης λέγοντος, διὰ τοῦτο τὰ δεύτερα σιωπῆσας ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἵεται, ἀναφέρων ἐπὶ τὸν Ἀριστόδημον καὶ Νεοπτόλεμον αὐτήν. γΤ <τί τις εἶναι τοῦτο φῆ>] φανερώς ἐνταῦθα προκαλεῖται τὸ κεφάλαιον τὸ λεγόμενον χρῶμα, εἰ καὶ διέσπαρται ἐν τῷ λόγῳ.
- 19.206 Α <χρήματα ὑμῖν περίεστι>] ἐκ παραθέσεως λύει τὴν ἀντίθεσιν, πλείονα τὸν Φίλιππον λέγων κτησάμενον ἀπὸ τῆς εἰρήνης.
- 19.207 Α δι' ἣν ἢ αὐτοῖς ἢ τοῖς κρείττοσι] ἡ γὰρ ἑαυτοῖς περιποιοῦσι συμμαχοῦντες τὰ ἀγαθὰ ἢ τοῖς κρείττοσι ἑαυτῶν καὶ δυνατωτέροις, οἷς καὶ συνάπτονται διὰ τὴν χρεῖαν.
- 19.208 γΤ <ἡ μὲν ἡμετέρα>] λέγει δὲ τὴν εἰρήνην.
- 19.209 Α ὅλως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἵνα μὴ τὸ σόφισμα αὐτῷ κατάφωρον γένηται καὶ φανῇ δεδοικῶς τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης λόγους, ἀνέδραμεν ἐπὶ τὸν πόλεμον, τὸ ζητούμενον τῷ ζητούμενῳ συσκιάζων.
- 19.210 ἐν γὰρ τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων οὐκ ἂν τις ῥαδίως φωράσειεν, ὑπὲρ οὗ καὶ δέδοικεν. ἀμέλει γοῦν πολλὰ προτείνας εἰς αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον κατέληξεν εἰπὼν (97) 'εἴργετε οὖν, εἴργετε αὐτὸν τῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης λόγων.' ἐπειδὴ δὲ δοκεῖ γεγραφέναι ψήφισμα περὶ τῆς εἰρήνης ἀπολογούμενος ὑπὲρ τούτου, ποτὲ μὲν μεταστατικῶς ἐπὶ τοὺς περὶ Νεοπτόλεμον καὶ Ἀριστόδημον τὴν αἰτίαν φέρει, ποτὲ δὲ συμπεριλαμβάνει τὴν πόλιν, ποτὲ δὲ τὴν ἐκ τῆς ἀνάγκης χρεῖαν προβάλλεται εἰπὼν (93) 'ἡγαγον ἄρα τοὺς ποιησομένους πάλιν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν'. κἀνταῦθα μεθιστάς, ἐπειδήπερ αὐτὸς φαίνεται καὶ τοὺς παρὰ Φιλίππου πρέσβεις ἡκοντας τῇ βουλῇ προσάγων καὶ ὅλως τοῦτο τὸ μέρος διοικησάμενος, <ὑπὲρ> οὗ λαμπρῶς ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου ἀπολελόγηται, μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ χρῶμα. διὰ τί δὲ κἀνταῦθα οὐχ ὁμοίως ἀπολογεῖται ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ὥσπερ ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου; ὅτι ἐνταῦθα μὲν αὐτὸς ἔχων πρωτολογίαν καὶ δυνάμενος ὥς ἐβούλετο τὰ συμφέροντα διοικήσασθαι πρὸς τὴν χρεῖαν

μεθώδευσεν, ἐν δὲ τῷ περὶ στεφάνου κατηγορούμενος καὶ τῆς αἰτίας λαμπρῶς ἐπ’ αὐτὸν φερομένης ἠνάγκασται διὰ τῆς εἰρήνης διαρρήδην ποιήσασθαι τὴν ἀπολογία. gT <ἦν ἡμῖν πόλεμος>] κύκλος ‘ἦν ἡμῖν πόλεμος· πρὸς Φίλιππον ἦν.

19.211a ‘F 2 Y διηγηματικῶς ἐνταῦθα.

19.211b A <τοῖς τὰ δίκαια γράφουσιν>] εἰς ἑαυτὸν αἰνίττεται.

19.212 A <τῷ μισθοῦ>] τῷ Φιλοκράτει.

19.213 A <τοὺς δ’ ἐπὶ τοῦ πολέμου>] τρίτον κεφάλαιον τῆς προκατασκευῆς.

19.214 F 2 Y <ἐκδεξάμενοι>] οἶονεῖ διαδεξάμενοι τοὺς περὶ Ἀριστόδημον εἰς τὸ φενακίσαι ὑμᾶς.

19.215 A <ἦν δέδοικα>] κύκλος ‘δέδοικα μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δέδοικα.

19.216 ‘F 2 Y <πολλῶ>] λείπει ‘κακῶ’.

19.217 A <οὐ γὰρ Αἰσχίνης>] κύκλος ‘οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται, οὐ’.

19.218 ‘F 2 Y ἔξω τοῦ ἀδόξως γεγενῆσθαι] ὅτι οὐκ ἐχωρίζετο τῇ ἀδοξίᾳ, ἀλλ’ ἐνυπῆρχον τοῖς πράγμασιν.

19.219 gT <ἀνῆκεστον>] λύσις τοῦ χρώματος τοῦ πρὸς τὰς ἐπαγγελίας.

19.220 A ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχροῦς καὶ κακῶς] πολλῶν ὄντων, ὡς ἔφαμεν, τεκμηρίων κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, οὐδενὶ τούτων οὕτως ὥστε ταῖς ἐπαγγελίαις καὶ ταῖς ὑποσχέσεσι δισχυρίζεσθαι.

19.221 ἀναγκαίως οὖν ἐνταῦθα λοιπὸν αὐτό τε τὸ τεκμήριον προτείνει καὶ τὴν ἀντίθεσιν τὴν πρὸς αὐτὸ θεὸς λύειν πειρᾶται. οὐ μὴν τέθεικεν οὕτως ἐκ τοῦ προφανοῦς ὡς ἐν ἀντιθέσεως εἶδει, ἀλλὰ τὴν λύσιν εἰσάγων τὸ χρῶμα ἐνέφηνεν. ὡς γὰρ Αἰσχίνου δυναμένου λέγειν, ὅτι δι’ ἀβελτερίαν ἢ δι’ εὐήθειαν ἢ δι’ ἄγνοιαν τοῦ Φιλίππου τρόπου ταῦτα εἴρηκεν, οὕτω καὶ αὐτὸς συντρέχων φησὶν ‘ἐὰν ταῦθ’ οὕτως ὑπ’ ἀβελτερίας φανῇ πεπραγμένα’. οὐ γὰρ ἀπλῶς παραδέχεται τὸν παρ’ Αἰσχίνου λόγον, ἀλλὰ τὴν διὰ τῶν πραγμάτων μόνην ἐπίδειξιν ἐπιζητεῖ· τί γὰρ φησιν; ‘εἰ ταῦθ’ ὑπὸ ἀβελτερίας ἢ δι’ εὐήθειαν ἢ δι’ ἄλλην ἄγνοιαν ἠντινοῦν τούτῳ πέπρακται’, ἀντὶ τῶν λόγων τὰς πράξεις ἐπιζητῶν, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις εἰσὶν ἰσχυραί. καὶ πάλιν ὀλίγον προελθὼν εἰς τὴν αὐτὴν λύσιν ἐπάγει (101) ‘ἀλλ’ ὑμεῖς ἄφετε Αἰσχίνῃ τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ ὑπερβάλλοντα, ἂν δι’ εὐήθειαν ἢ δι’ ἄλλην ἄγνοιαν λελυμασμένος φανῇ’. gT <ἐγὼ δέ, ὧ ἄνδρες>] ἰστέον ὅτι ἐκλείπει ἡ πιθανὴ ἀπολογία.

19.222 A ὥστε εἰ ταῦθ’ ὑπὸ ἀβελτερίας] ἐπὶ τὸ χρῶμα τὸ κυριώτερον ἔρχεται λοιπόν, ὃ ἐστὶ πρὸς τὰ σημεῖα τοῦ Αἰσχίνου, ἃ ἐστὶν ἐν οἷς ἀπήγγειλε, πρὸ δὲ τῆς θέσεως διαβάλλει, ὡς ἔθος, σαθρότερα οὕτω ποιῶν.

19.223 gT <ἂν δ’ ἀποτυχάνῃ>] σημειῶσαι, περὶ τοῦ μὴ ἔχειν ἄδειαν τὸν κριτὴν λέγειν ‘ἔλαθέ με’ ἐν οἷς ψηφίζεται.

19.224 F 2 Y οὐ γὰρ ἂν ἐξαρκέσειεν τοῖς ἀπολωλόσι συμμάχοις] οἷον ‘λέγε Φωκεῦσι τὴν ἄγνοιαν καὶ στῆσον τὰς συμφοράς, ὁμολόγει τὴν ἀβελτερίαν’.

19.225 gT <ἂν μέντοι διὰ πονηρίαν>] ἕως ὧδε ἐπλήρωσε τὸν πρῶτον στοχασμὸν καὶ ἄρχεται ἐντεῦθεν τοῦ δευτέρου· δείξας γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ, ὅτι ἀπώλεσε Φωκέας, καὶ ἐλθὼν ἕως τοῦ χρώματος, ἐμπεσόντος ἄλλου ζητήματος ὅτι ‘διὰ δῶρα ταῦτα ἐποίησας’.

19.226 A ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα] ὁρᾷς ὅπως ἀπὸ τοῦ χρώματος δεύτερον ἀναφαίνεται ζήτημα τὸ περὶ τῆς δωροδοκίας; ὁ μὲν γὰρ ἐρεῖ ὡς ἡπάτῃται, ἡμεῖς δὲ ἀποδείκνυμεν ὅτι ἐκὼν εἴρηκεν, ἀπατῆσαι διὰ τὴν μισθαρνίαν ἐλόμενος.

19.227 gT ὡς δίκαιος ἔσται, μεθ’ ὑμῶν] ὁ νοῦς οὕτως ‘σκοπεῖτε μεθ’ ἡμῶν, ὡς δίκαιος ἔσται ὁ ἔλεγχος’.

ἐὰν δὲ ἢ ‘μεθ’ ὑμῶν’, μένει ὡς ἔχει τὸ ῥητόν, ἵνα ἢ ‘ὁ ἔλεγχος δίκαιος ἔσται μεθ’ ὑμῶν· καὶ ὑμεῖς γὰρ δίκαιοι’. ἐντεῦθεν δὲ προσπλέκει καὶ τὸν δευτερον στοχασμόν· ‘ἐὰν δῶρα μὲν λαβὼν φανῇ, φανήσεται οὐδαμῶς ἐξηπατημένος, ἂν μέντοι διὰ πονηρίαν ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα, καὶ τοῦτ’ ἐξελεγχθῇ σαφῶς ὑπ’ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων.’ ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔχει μάρτυρας οὐδ’ αὐτὸς παρασχέσθαι τῆς δωροδοκίας, ἀξιοῖ διὰ τῶν πεπραγμένων ἐλέγχειν ὅτι ἐξηπατήθη. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις χωρεῖ λοιπὸν καὶ τὰς λύσεις τοῦ μηδαμῶς Αἰσχίνην ἐξηπατήσθαι. λέγομεν δὲ πολλάκις ὅτι πᾶν χρῶμα ἐκ τῆς τοῦ ἀκολούθου ἀπαιτήσεως λύεται. ‘εἰ ἐξηπατήθη, ἀναγκαῖον ἦν αὐτὸν μισεῖν τὸν ἐξηπατηκότα· ἀλλὰ μὴν οὐ μισεῖ τὸν Φίλιππον, οὐκ ἄρα ἐξηπατήθη.’ διαιρεῖ δὲ τὰ ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους εἰς αἰτίας διττάς, ‘εἴρηκας, Αἰσχίνην, ἢ αὐτὸς πιστεύσας τῷ Φιλίππου τρόπῳ, ὅτι Φωκέας σώσει, ἢ διαρρήδην ἀκούσας τοῦ Φιλίππου λέγοντος. εἰ μὲν οὖν ἐκεῖνος ἐξηπάτησε, δίκαιος ὑπὸ σοῦ μισεῖσθαι· εἰ δὲ αὐτὸς ἐξηπατήθη πιστεύσας τῷ Φιλίππου τρόπῳ, καὶ κατὰ τοῦτο εἶ πολεμεῖν δίκαιος· οὐ γὰρ ἐφάνη τοιοῦτος οἶον καὶ ἥλπισας. οὐκοῦν δι’ ἀμφοτέρα ταῦτα δίκαιος ἦσθα μισεῖν. ἀλλ’ οὐδεὶς ἀκήκοε λόγῳ μισοῦντά σε Φίλιππον, οὐδὲ μὴν διὰ τῶν ἔργων τοῦτο ἐπέδειξας· τὸναντίον δὲ καὶ ὑπὲρ ἐκείνου λέγεις. πῶς οὖν ἐξηπατήθης, οὐχὶ δὲ χρήματα λαβὼν τούτους προήκω τοὺς λόγους;’ Ἄξιον δὲ ζητῆσαι περὶ ὧν Ἑρμογένης ἐτεχνολόγησε περὶ τῶν ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους· ‘ἐὰν μὲν ἐν λόγοις ἦ, κατὰ ῥητόν καὶ διάνοιαν λύεται, ἐὰν δὲ ἐν πάθεσι, συγγνωμονικῶς, ἐὰν δὲ ἐν ἔργοις, θετικῶς.’ εὐρήσομεν δὲ ἀπὸ τῶν ἐν λόγοις ὄντων οὐχ ὑγιὲς τὸ θεώρημα. ῥητόν μὲν γὰρ ἔστι τοῦ Αἰσχίνου ὅτι ‘σωθήσονται οἱ Φωκεῖς’. τοῦτο γὰρ ἦν ὃ ὑπέσχετο. λύσις δὲ ἡ κατὰ διάνοιαν ‘εἰ ἦν, οὕτως ἂν εἶπε· σωθήσονται Φωκεῖς. πῶς; ἐξελθούσης τῆς πόλεως καὶ ψηφίζομένης τι χρηστὸν ὑπὲρ Φωκέων.’ αἱ γὰρ λύσεις τοῦ ῥητοῦ κατὰ προσθήκην τοῦ ἐμπύπτοντος γίνονται, οἶον ὡς ἐπ’ ἐκείνου· ‘ξένον μὴ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ τεῖχος’, τοῦτό ἐστι τὸ ῥητόν· ἡ δὲ λύσις ὀλίγον τι προσθεῖσα τῷ ῥητῷ ποιεῖ τὴν διάνοιαν· ‘ξένον μὴ ἀναβαίνειν’ λέγει τὸν κατασκοπήσοντα, τὸν ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως περιαθροῦντα καὶ περιεργαζόμενον, οὐ μὴν τὸν ἐπὶ σωτηρίᾳ ἀναβαίνοντα λέγει. ὁρᾷς ὅτι τῷ ῥητῷ ὡς λείποντι προσθεῖς τι λύειν τὸ ῥητόν δοκεῖ; ἐπὶ στοχαστικοῦ πάλιν ζητήματος ἐκείνου· ‘θαρσεῖτε, ὦ δεσμῶται, οὐκ εἰς μακρὰν λυθήσεσθε’. τοῦτό ἐστι τὸ ῥητόν καὶ δοκεῖ τὸ θεώρημα σῶζεσθαι· προσθήκη γὰρ βραχέος τινὸς δοκεῖ λύεσθαι τὸ ῥητόν. ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τοῦ κατ’ Αἰσχίνου λόγου σφζόμενον οὐχ εὐρίσκομεν τὸ θεώρημα, ἀλλ’ ἔστιν ἐνταῦθα τὸ χρῶμα μεταστατικὸν ὁμοῦ καὶ συγγνωμονικόν· ‘ἐξαπατηθεὶς γὰρ ὑπὸ Φιλίππου λέγει ταῦτα εἰρηκέναι’. οὐκοῦν εἰ μὲν ἐπὶ τὸν Φίλιππον μεθίστησι, μεταστατικόν· εἰ δὲ <συγγνώμης τυχεῖν> ἀξιοῖ ὡς ἐξηπατημένος, συγγνωμονικὸν γίνεται. δεῖ τοίνυν μὴ ἀνεξετάστως παραδέχεσθαι τὰ ἐν ταῖς τέχναις ὥσπερ νενομοθετημένα, ἀλλ’ ἐπὶ πολλὰς καὶ διαφορὰς ὑποθέσεις ἄγειν, κἂν εὗρης ἐφαρμόττον τὸ θεώρημα, τότε θαρρεῖν καὶ χρῆσθαι· ἐὰν δὲ ὀλίγοις μὲν ἐφαρμόττη, μὴ πᾶσι δέ, δῆλον ὅτι φαινθήσεται οὐκ ἔχον ὑγιῶς. καὶ γὰρ οὐδ’ ἐπὶ τοῦ πλάσματος τούτου σῶζεται τὸ θεώρημα· ‘πένης καὶ πλούσιος ἐχθροὶ τὰ πολιτικά. ἐν συμποσίῳ ὤμοσεν ὁ πλούσιος τυραννήσειν· ἀντῶμοσεν ὁ πένης τυραννοκτονήσειν. εὗρηται νεκρὸς ἀσκύλευτος ὁ πένης ἀναχωρῶν ἀπὸ δείπνου καὶ κρίνεται φόνου ὁ πλούσιος.

19.228. (50) ‘ποῖον γὰρ ἔστι τὸ πρῶτον ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους; ὤμοσε τυραννήσειν ὁ πλούσιος.’ οὐκοῦν τοῦτο ἐν ῥητῷ κεῖται. ἡ λύσις ἐνταῦθα οὐκ ἐκ διανοίας, ἀλλὰ συγγνωμονικὴ γίνεται· περὶ γὰρ μέθην εἰρηκέναι φησί. πῶς οὖν λέξομεν ἀληθῆ νομοθετεῖν τὸν τεχνικόν; ἵνα δὲ μὴ ἀπερίσκεπτον τοῦτο ὑποληφθῇ, λέγω ὅτι τῶν ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὅσα ἐν λόγοις ἐστί, τὰ μὲν οὕτως εἴρηται καὶ ἔστιν ὡς μηδεμιᾶς δεῖσθαι προσθήκης, τὰ δὲ οὕτως εἴρηται ὥστε ἐπὶ δύο ὁδοὺς φέρεσθαι τὴν ἐξήγησιν. οἷς μὲν οὖν οἶόν τέ ἐστι προσθεῖναι ὡς ἐλλείπον, διανοία λύεται· ἄ δὲ ἀπηρτισμένην ἔχει τὴν διάνοιαν, ταῦτα ἢ μεταστατικῶς ἢ συγγνωμονικῶς λυθήσεται. τῶν

δὲ συγγνωμονικῶν ἐστὶ καὶ ὁ ἔρωσ καὶ ἡ ἄγνοια καὶ ἡ μέθη καὶ εὐθήθεια καὶ ἀβελτερία καὶ ὅσα τοῦ γένους ἐστὶ τούτου· ἡ γὰρ συγγνώμη ἀπὸ τῶν παθῶν χαρακτηρίζεται τῆς ψυχῆς. ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ἀναμειγμέναι εὐρίσκονται αἱ ἀντιθέσεις ἐν τῷ αὐτῷ ζητήματι καὶ συγγνωμονικὴ καὶ μεταστατική, ἀπὸ τῆς πρώτης δεῖ χαρακτηρίζειν αἰεὶ τὸ ζήτημα. ἐὰν μὲν γὰρ ἡ συγγνωμονικὴ πρώτη, συγγνωμονικὸν ποιεῖ τὸ ζήτημα· ἐὰν δὲ ἡ μεταστατική, μεταστατικόν· ἐπεὶ γε εἰς τύχην ὁ Δημοσθένης μεταφέρων ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου (18, 252—275) τὸ παῖσμα μεταστατικῶς ἀπολογεῖται, καὶ οὐ δύναται ὑπεύθυνον γενέσθαι ἡ τύχη, ὡς φησιν ὁ Ἑρμογένης (31, 7—11). ἐνταῦθα δὲ τὴν ἄγνοιαν ὡς λύσιν λαβὼν τῶν ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους (ἡγνόησα’ γάρ φησι ‘τὸν Φιλίππου τρόπον’) συγγνωμονικῶς λύει· ‘εἰ μὲν ὄντως ἡγνόησας ἡ ἐξηπατήτης, συγγνώμης ἀξιωθήσῃ’. ἐπεὶ καὶ τὴν ὀργὴν ἐν τῷ κατὰ Μειδίου πάθος οὖσαν τῶν περὶ τὴν ψυχὴν συγγνωμονικῶς ἔλυσεν (21, 41)· ‘εἰ μὲν δι’ ὀργὴν ταῦτα πεποίηκε Μειδίας’ καὶ ἐξῆς. Ἐπανέλθωμεν δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον. οὐκοῦν ἡ λύσις τοῦ χρώματος εἰσάγει τὴν βούλησιν· καὶ τίνα τρόπον; ἂν μέντοι διὰ πονηρίαν ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα’ καὶ πάλιν ἐφεξῆς, διότι (110) ‘οὐ παρακρουσθεὶς οὐδὲ ἐξαπατηθεὶς, ἀλλὰ μισθώσας αὐτὸν καὶ λαβὼν ἀργύριον ταῦτα εἶπε καὶ προὔδωκεν ἐκεῖνος’. ἐλέγομεν δὲ ἀρχόμενοι τοῦ λόγου ὅτι ἤρξατο μὲν καὶ τῆς βουλήσεως ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷ περὶ τῆς δυνάμεως· τὴν δὲ πλείονα ἐργασίαν ἐποίησεν ἐν τῷ δευτέρῳ στοχασμῷ· ἡ γὰρ βούλησις γέγονε μεταξὺ τῶν δύο στοχασμῶν, λύουσα μὲν τὸ χρῶμα, εἰσάγουσα δὲ τὸν δεύτερον στοχασμόν. εἰσάγει δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῆς αἰτίας εἰπὼν ὅτι (110) ‘μισθώσας αὐτὸν καὶ λαβὼν ἀργύριον προὔδωκεν ἐκεῖνος’. ἡ γὰρ αἰτία ἐνταῦθα ζητεῖται, ‘διὰ τί ἂν ἐβουλήθη ὁ Αἰσχίνης τὸν δῆμον ἐξαπατήσας;’ τὸ δὲ μέγιστον τῶν ἐν βουλήσει ἔστιν ἡ αἰτία· δεῖ γὰρ πανταχοῦ βούλησιν ἐξετάζοντα τὴν αἰτίαν ζητεῖν· ὡς ἂν ἐξέλης τὴν αἰτίαν τῆς βουλήσεως, ἄχρηστον καὶ ἀνωφελῆ ποιήσεις τὴν βούλησιν. ‘δι’ ἣν αἰτίαν ἡβουλήθη προδοῦναι; δι’ ἣν αἰτίαν ἡβουλήθη τυραννῆσαι; δι’ ἣν ἡβουλήθη ἐξαπατήσας;’ ‘ἵνα ἀργύριον λάβῃς’, φησὶν. εἴτ’ ἐπειδὴ ἀντέπιπτεν ἐκ τῆς ἐργασίας, ‘οὐ γέγονε καιρὸς ὥστε μνησθῆναι Φιλίππου’, εὐκαίρως ἔλυσεν εἰπὼν (cf. 111) ‘καὶ μὴν ἤκον παρ’ ὑμῶν ἔναγχος Ἀμφικτύονα ψηφίσασθαι’. ὅτε τοσοῦτον ἀπέσχεσ εἶπεῖν ὥστε καὶ συναγωνίσασθαι προεῖλου. Ἄχρι μὲν τούτου ἔστι τὰ τῆς βουλήσεως, κοινὰ τε ὄντα τῆς λύσεως τοῦ χρώματος καὶ εἰσακτικά τοῦ περὶ τῶν δώρων ζητήματος, ἐπισημῆνασθαι δὲ ἄξιον ὃ περὶ τῶν ἐμπιπτόντων εἰώθασιν αἱ τέχναι λέγειν. λέγουσι γὰρ ὅτι τὸ χρῶμα ποιεῖ τὸ δεύτερον ζήτημα. αὐτὸ γὰρ τὸ χρῶμα οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ εἰσαγόμενον ζήτημα. ἐνταῦθα δὲ εὐρίσκεται ἄλλο μὲν τὸ χρῶμα, ἄλλο δὲ τὸ ἀγωνιζόμενον ζήτημα. χρῶμα μὲν γὰρ ἐστίν, ὅτι ‘ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ Φιλίππου ταῦτα εἴρηκα’, ἡ δὲ λύσις, ὅτι ‘οὐκ ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ Φιλίππου ταῦτα εἴρηκας’.

19.228. (100) εἰ γὰρ ἐξηπατήτης, καὶ ἐμίσησας ἂν Φίλιππον. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἐμίσησας, οὐκ ἄρα ἐξηπατήτης· δῶρα δὲ λαβὼν εἴρηκας· καὶ αὕτη εὐρίσκεται ἡ αἰτία δι’ ἣν ἐξηπάτησεν. ἡ αἰτία οὖν γέγονεν ἐνταῦθα ὁ δεύτερος στοχασμός, ‘εἰ δῶρα εἴληφα, παράσχου μάρτυρας, ὦ Δημοσθένης’. καὶ γίγνεται ἐμπίπτον ἐνταῦθα ζήτημα. εἰ δὲ μὴ συντρέχει ταῖς νῦν τέχναις ὁ τοῦ ῥήτορος λόγος, οὐ τὰς τέχνας δεῖ κυριωτέρας ἡγεῖσθαι τῶν Δημοσθένους λόγων· τοὺς γὰρ ἀρχετύπους νομοθέτας ὑπολαμβάνειν δεῖ, οὐ τοὺς παρ’ αὐτῶν μικρὰ λαμβάνοντας. δεῖ οὖν ἐπὶ τὸν ῥήτορα καταφεύγειν. καὶ γὰρ ἐν τῷ τοῦ ἀσώτου προβλήματι καθολικῶς Ἑρμογένης ἡμῖν ἀποφαίνεται μὴ οἷόν τε εἶναι ἀπλοῦν στοχασμόν ἄνευ πραγμάτων, ἄντικρυς Ἰσοκράτους ἡμῖν ἐν τῷ πρὸς Εὐθύνον τάναντία νενομοτεθηκότος. gT δυοῖν θάτερον] οἱ εἰρημένοι λόγοι, φησί, παρὰ σοῦ ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις δι’ ἕτερον τῶν δύο πάντως ἐλέχθησαν· ἡ γὰρ φανερώς εἰπόντος τοῦ Φιλίππου ‘σώσω Φωκέας καὶ ἀπολῶ Θηβαίους’ ἀκούσας καὶ πιστεύσας ἀπήγγειλας, ἡ πρᾶον αὐτὸν ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ φιλάνθρωπον ἰδὼν ἡλπισας καὶ ταῦτα ποιήσῃν αὐτὸν καὶ θαρσύνῃς ὑπέσχου.

- οὐκοῦν ἐξ ἀμφοτέρων ἀποτυχῶν μισεῖν ὀφείλεις τὸν Φίλιππον, ὅτι οὔτε τοὺς λόγους οὐς εἶπεν ἐβεβαίωσεν οὔτε τὰς ἐλπίδας ἃς ἔσχες ἐπλήρωσεν. ἀλλὰ μὴν φαίνῃ καὶ ἐπαινῶν αὐτὸν καὶ θαυμάζων, καὶ οὐ δύνασαι εἰπεῖν ὥς ἠπάτησαι. gT ἡ σύνταξις.
- 19 229b ἔστι δὲ τὸ νόημα παραγραφικὸν τοῦ δευτέρου στοχασμοῦ. ἐκ γὰρ τῶν παραλελειμμένων αὐτῷ παραγράφεται, ἐξ ὧν ἔδει αὐτὸν ποιῆσαι καὶ οὐκ ἐποίησεν. A <εἰσαγγελία>] εἰσαγγελία ἐστὶ τὸ παρέχειν εὐθύνας ὥς ὑπὲρ καταλύσεως τοῦ δήμου.
- 19.230 A ἀλλὰ πάντες Ἀθηναῖοι πρότερον κατηγοροῦσι Φιλίππου] ἵνα μὴ εἴπῃ τις ‘ἀλλὰ καιρὸς οὐκ ἦν τοῦ κατηγορεῖν’.
- 19.231 gT <ιδία>] ἀσφαλῶς εἶπεν ‘ιδία’.
- 19.232 ἡδίκηνται γὰρ κοινῇ πάντες οἱ Ἀθηναῖοι νῦν παρ’ αὐτοῦ, οὐ μέντοι ἰδία, ἀλλὰ γενικῶς. A ἐμοὶ μὲν χρήσασθε] τῶν ἰσούντων διαλύει τὴν ἁρμονίαν.
- 19.233 τὸ γὰρ ἠθικὸν οὐκ ἐθέλει τὴν τῆς λέξεως εὐρυθμίαν ἐνδύεσθαι. gT τρίς] ἀντὶ τοῦ πολλάκις.
- 19.234 ἔστι γὰρ ἀρχαῖσμός, ὥς παρὰ τῷ ποιητῇ (ε 306) ‘τρίς μάκαρες Δαναοί’. A <καὶ τοὺς μὲν Φωκέας οὐκ ἀπολεῖν>] πρὸς τῷ μὴ σῶσαι Φωκέας καὶ Θεσπιάς, ὥς ὑπέσχετο, καὶ ἄλλα ἡδίκησεν.
- 19.235 προσεξηνδραπόδισε γὰρ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν, ὅπερ πάλιν συνέφερε Θηβαίοις, ἐπειδὴ αὗται ἦσαν αὐτῶν ἀφεστηκυῖαι. A προσεξηνδραπόδισται] οὐ γὰρ μόνον φάσκει μὴ γεγενῆσθαι ἃ ὑπέσχετο, ἀλλὰ καὶ προσθήκας ἐπείσάγει κακῶν, ἐπὶ μὲν Θηβαίων εἰπὼν τὸ ‘μείζους ἢ προσῆκε πεποίηκεν’, ἐπὶ δὲ Θεσπιέων Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν ὅτι προσαπώλεσεν.
- 19.236 gT ἐνδεικνύμενος τοῖς πρέσβεσι] ὅλην ἀπογυμνῶν τὴν προαίρεσιν ἐκ τῶν λόγων.
- 19.237 gT <αὐτὸς οἶμαι>] ἐν ἧθει τοῦτο ἀναγνωστέον.
- 19.238 A <ἔτι τοίνυν εἰ μὲν μηδένα μηδὲν ἔχοντα>] Μενάνδρου· ἐντεῦθεν ἄρχεται τῆς τῶν μαρτύρων συστάσεως τῆς περὶ τῶν δώρων.
- 19 239a Ἀσκληπιοῦ· ἐπὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν χωρεῖ τοῦ δευτέρου ζητήματος. F 4 YS εἰσβάλλει εἰς τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν.
- 19 239b βούλεται δὲ εἰπεῖν ὅτι, εἰ μὴ ἦν τὰ πράγματα καταμαρτυροῦντα αὐτοῦ, ‘βασάνους καὶ τὰ τοιαῦτα.’ A ἔτι .
- 19 239c .. ἔχοντα] ἐπὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν χωρεῖ τοῦ δευτέρου ζητήματος. ὥς δὲ Αἰσχίνου τοὺς μάρτυρας ἀπαιτήσαντος, οὕτως ἀπήντησεν ‘εἰ μηδὲν μηδένα εἶχομεν δεῖξαι’, τῶν οἰκετῶν ἔδει βασανίσαι τινάς. τῆς τῶν μαρτύρων συστάσεως ἐντεῦθεν ἄρχεται, τῆς περὶ τῶν δώρων λέγω. καὶ ζητοῦμεν τί δήποτε ἐνταῦθα μέλλων μεταβαίνειν ἀπὸ στοχασμοῦ ἐφ’ ἕτερον στοχασμὸν οὔτε ἐπελογίσαστο οὔτε προοιμίῳ κατεχρήσατο ἀρχόμενος δευτέρου ζητήματος, ἀλλὰ συνῆψεν οὕτως ὥστε δυσδιάκριτον δοκεῖν εἶναι τὴν εἴσοδον, καίτοι εἰωθὼς τοῦτο ποιεῖν. καὶ φαμέν ὅτι, ἔνθα μὲν διήρηται τὰ πράγματα ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ἐκεῖ καὶ ἐπιλογίζεται καὶ προοιμιάζεται, ἔνθα δὲ συμπλοκὴ τίς ἐστι καὶ οὐκ ἔστιν ἀπλῇ ὑπόθεσις, ἐκεῖ συμπλέκει καὶ τὰ κεφάλαια καὶ τὰ πράγματα. ὁ δὲ καὶ δείκνυσι μὴ ἀπλοῦν εἶναι στοχασμὸν τὸν παρόντα λόγον, ὥς τινες ᾤκησαν. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἐμπίπτων πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ προτέρου λαμβάνεται, διὰ τοῦτο οὐχ ἡγήσατο καιρὸν εἶναι διελεῖν τὴν ἀπόδειξιν, τούναντίον δὲ καὶ συνάψαι καὶ πυκνῶσαι τῷ δευτέρῳ τὰ πρότερα. ἡ γὰρ ἐπαγωγή τοῦ ἐμπίπτοντος ἀπόδειξις γέγονε τοῦ ἐκόντα αὐτὸν ἐξαπατῆσαι. γίνεται δὲ ἐμπίπτων, διότι καὶ τελείαν ἐργασίαν ἐπεδείξατο ἀπὸ τοῦ χρώματος ἀναφύεσθαι, ἀλλ’ οὐ πάντως αὐτὸ τὸ χρῶμα γίνεται δευτέρου ζητήμα. ἔθος δὲ τῷ Δημοσοθένει καὶ πρὸ τῶν ἀντιθέσεων τιθέναι λύσιν καὶ μετὰ τὰς ἀντιθέσεις, ὅρα γὰρ πῶς ἀντικρυς λύσις ἐστὶ τῆς τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεως. ὥς γὰρ Αἰσχίνου τοὺς μάρτυρας ἀπαιτοῦντος ἀπήντηκεν ‘εἰ μὲν μηδένα μηδὲν ἔχοντα εἶχομεν δεῖξαι τῶν πρέσβεων’ εἰληφότα, τινὰς τῶν οἰκετῶν

<ἔδει> βασανίζεῖν. οὐ γὰρ ἐξῆν ἐλεύθερον βασανίζεσθαι τότε, ἀλλ' ἢ δούλους τῆς πόλεως ἢ οἰκέτας ἰδιωτῶν. εἰ δὲ δείκνυται Φιλοκράτης εἰληφώς, τούτου δὲ φίλος Αἰσχίνης, εἴληφεν ἄρα καὶ μετὰ Φιλοκράτους Αἰσχίνης. ἐπειδὴ γὰρ καὶ αὐτὸ τοῦτο στοχαστικὸν ἐγένετο ζήτημα, 'εἴληφότος Φιλοκράτους καὶ Αἰσχίνης εἴληφεν', ἐνδιατρίβει τῷ μέρει τούτῳ, συνιστὰς ἐκ τῆς πάνυ φιλίας καὶ τῆς πολλῆς οἰκειότητος εἰληφέναι καὶ τὸν Αἰσχίνην· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐξετάζει. οὐ μόνον γὰρ ἀπὸ τῆς οἰκειότητος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐξὸν διαμαρτυράμενον τῆς τοιαύτης ὑποψίας αὐτὸν ἀπολύσασθαι, οὐκ ἐποίησε τοῦτο παρελθὼν καίτοι καλοῦντος αὐτὸν τοῦ ῥήτορος, λέγει γοῦν 'οὐ τοίνυν παρῆλθεν Αἰσχίνης οὐδ' ἔδειξεν αὐτὸν', ἵν' ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους γένηται τὰ ἀπὸ τῶν πεπραγμένων καὶ ἀπὸ τῶν παρειμένων, ὅτι σύνεστιν αἰεὶ τῷ Φιλοκράτει. καὶ τοῦτο μὲν ἀπὸ τῶν πεπραγμένων· ἀπὸ δὲ τῶν παρειμένων, ὅτι καλούμενος οὐχ ὑπῆκουεν. εἴτ' ἐπειδήπερ καὶ τοῦτο κοινὸν ἦν (οὐδὲ γὰρ ἄλλος οὐδεὶς κατεμαρτύρησε Φιλοκράτους), τοῖς μὲν ἄλλοις συγγνώμην ἔχει, Αἰσχίνην δὲ οὐκ ἀφήσι τοῦ ἐγκλήματος, λέγων (118) 'καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἐκάστω ἔστι τις πρόφασις ... τούτῳ δὲ οὐδὲν τούτων'. ἐν τούτῳ τῷ μέρει καὶ ἐμφανῶς ἐμνημόνευσε Φρύνωνος, ἀμφοτέρω διὰ τοῦ αὐτοῦ θεωρήματος διοικούμενος, καὶ τὸ μὴ προσκροῦσαί τισι τῶν πρέσβων καὶ τὸ ἐπαγαγέσθαι. ἐὰν μὲν <γὰρ> προσκρούσῃ, παροξυνεῖ καὶ προάξεται εἰς λαιδορίαν καὶ διὰ τούτου συστήσει μὴ κεκοινωνηκέναι τῆς δωροδοκίας αὐτοῖς· ἐὰν δὲ ἐπαγάγῃται, ἔξει καταμαρτυροῦντας Αἰσχίνου, ὅπερ καὶ βούλεται, καὶ τοῦτο διὰ παντὸς διοικεῖται τοῦ δευτέρου στοχασμοῦ. ἐπιμένει δὲ τῷ κατὰ Φιλοκράτους λόγῳ βουλόμενος κατὰ πλείονα εἶδη τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τὴν σύστασιν ἐργάσασθαι τῆς δωροδοκίας. gT <τὸ χρυσίον>] ἅπερ εἴληφεν ἐκ Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ Φιλίππου ἀντικατήλλασεν εἰς Ἀττικὰ νομισμάτια, ἵνα ἔχοι ταῦτα ἀναλίσκειν εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας.

- 19.240 Α πρὸς δ' ἐκεῖνον ἐλθὼν] προσχωρήσας δὲ τῷ Φιλοκράτει καὶ μετ' αὐτοῦ γεγονώς.
 19.241 gT <εἰσαγγελίας>] εἰσαγγελία ἐστὶ τὸ παρέχειν εὐθύνας ὡς ὑπὲρ καταλύσεως τοῦ δήμου.
 19.242 Α μηδὲ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ ὑπὸ Φιλοκράτους] δελεάζει πρὸς τὸ μαρτυρῆσαι τοὺς πρέσβεις ἀπλούστερον ὁ ῥήτωρ εἰπών.
 19.243 οὐδὲν γὰρ μέγα καὶ ἄτοπον λέγειν ὡς 'οὐκ ἀρέσκει μοι'. gT ἀφήμ' ἔγωγε, ἔφην] ὅρα τοῦ ἀξιώματος τὸ μέγεθος, εἴ γε αὐτὸς ἀντὶ τῆς πόλεως ἀποφαίνεται.
 19.244 gT <ὁ μὲν οὐχ ὑπεύθυνος>] ἀντὶ τοῦ ἐγὼ <ὁ> Δημοσθένης.
 19.245 Α ὁ δ' οὐχὶ παρῆν] εἰς πρέσβων, τοῦνομα Ἰατροκλῆς, οὐ παρῆν.
 19.246 Α τὸ δὲ κηδεστής ἦν ἐκεῖ] πολλὴ καὶ δριμύτης καὶ σωφροσύνη.
 19.247a δι' ὧν μὲν γὰρ ἀπολογεῖται καθάπτεται, τῷ δὲ κρύπτειν τὴν αἰσχύνην καρτερεῖ, γαμβρὸν αὐτοῦ εὐφύμως ἀποκαλῶν τὸν Φίλιππον διὰ τὸν υἱόν. gT τῷ Φρύνωνι λέγει.
 19.247b οὗτος γὰρ κηδεστήν ἐποίησατο ἑαυτῷ τὸν Φίλιππον, ἐκδοὺς ἑαυτοῦ υἱὸν τῷ Φιλίππῳ. Α οὐδ' ἀφιέντων ἀφίεται] ὅτι 'κἂν ὑμεῖς αὐτὸν ἐάσητε τῆς τιμωρίας, αὐτὸς οὐκ ἀφίσταται τῆς Φιλίππου φιλίας'.
 19.248a Α οὐδ'.
 19.248b .. ἀφίεται] οὕτως οὐ βούλεται κατὰ Φιλίππου λέγειν, <ὥστε> ζημίαν ἡγεῖται τὸ μὴ συνηγορεῖν αὐτῷ. 'κἂν γὰρ ὑμεῖς ἀφῆτε αὐτόν, ἀνεύθυνος εἶ, φάσκοντες, μὴ πολιτεύου, ἀπαλλάττου, οὐκ ἀφίσταται ὑμῶν.' gT <καίτοι τίς>] ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις ἐνταῦθα πάλιν.
 19.249 ΑΥ <ταῦτ' οὐχὶ βοᾷ καὶ λέγει>] μικροῦ καὶ φωνὴν τοῖς πράγμασι περιέθηκεν, ἔμψυχον ποιῶν τὸν λόγον.

- 19 250a F 4 YLS καὶ τὸ ‘συνεχῶς’ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀποδείξεων ἐμφαίνει.
- 19 250b gT καὶ τίς μου καταμαρτυρεῖ, φησί, δῶρα λαβεῖν] ἐν βαρύτητι κεῖται οὕτως.
- 19 251a [ὥς] τῆς ἀποδείξεως δὲ τῆς διὰ τῶν πραγμάτων ἐλεγχούσης εἰληφότα, ἐν ἧθει τὴν ἀντίθεσιν εἰσήγαγε. καὶ τούτων οὕτω δεικνυμένων, φησί, τολμᾷ λέγειν ‘καὶ τίς μου καταμαρτυρεῖ δῶρα λαβεῖν;’ ἡ λύσις δὲ κατὰ ἀντεξέτασιν τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων· ‘τίνα τούτων ἀξιопιστότερα;’ δῆλον ὅτι τὰ πράγματα. gT ἐλέγχου ἀπαίτησις.
- 19 251b S τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ λαμπρὸν] ἢ ὅτι τοῦτο ὡς μέγα καὶ λαμπρὸν Αἰσχίνης προτείνει, ἢ ὅτι τὸ φανερώς σε πλέον ἐλέγχον τοῦτο ἐστίν.
- 19.252 gT <πρὸς δὲ τοῖς πράγμασιν>] σημειῶσαι, κλητική περίοδος.
- 19 253a F 2 Y μέρος πνεύματος, ὡς ἀποστροφὴν ἐργαζόμενον καὶ καταφοράν.
- 19 253b F 2 Y ἀπόκριναι γὰρ δεῦρο ἀναστάς μοι] δύο βήματα ἦν, τοῦ κατηγοροῦ καὶ τοῦ ἀπολογουμένου, καὶ τοῦ ἐνὸς λέγοντος ἐκαθέζετο ὁ ἕτερος, ἕως οὗ εἴπη.
- 19 254a τὸ δὲ ‘ἀπόκριναι’ εἰπὼν οὐκ ἀπέδωκεν, ἀλλ’ εὐθύς πρὸς ἄλλο ἐτράπη. λέγομεν ὅτι πρὸς τὸ ἀνώτερον κῶλον ἀπέδωκεν οἶον· ‘τίς ἡ πρόνοια αὕτη ἢ ὑπὲρ τοῦ Φιλοκράτους;’ Α ἀπόκριναι .
- 19 254b .. μοι] ἢ πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἔχει τὴν ἀναφορὰν τοῦτο, ἢ ὅτι ‘τῶν ἄλλων πρέσβων ἐχόντων πρόφασιν σὺ οὐδεμίαν ἔχεις τοῦ μὴ ὑπακοῦσαι· ἐπεὶ ἀπόκριναι, διὰ τί οὐχ ὑπήκουσας καλούμενος;’ τὸ δὲ ‘ἀναστάς’, ἐπειδὴ εἰς τὸ ἕτερον βῆμα ὁ κρινόμενος ἐκαθέζετο, ἕως ἂν πληρῶσῃ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ἐτέρου βήματος ὁ κατήγορος, ἢ πρὸς τὸ ‘νῦν ἀπόκριναι’ εἰρημένον. ‘ἀπόκριναι’ ὅτι οὐ τὰ πράγματα τῶν μαρτύρων ἐστὶ πιστότερα. gT <ὅς γὰρ ἀγῶνας καινοὺς ὥσπερ δράματα>] διὰ Τίμαρχον λέγει, διότι κατηγορήσεν αὐτοῦ, γέροντος ἀνδρός, ὡς ἡταιρηκότος.
- 19 255a Α ὅς .
- 19 255b .. δράματα] παράδοξος γὰρ ὁ κατὰ Τιμάρχου ἀγὼν· ἐπειδὴ σχεδὸν γεγηρακότος αὐτοῦ λοιπὸν περὶ τῆς ἐταιρήσεως κατηγορήσεν, ἔασας τὴν νέαν ἡλικίαν τὴν ὑποπτον. ἄνω δ’ εἰπὼν ‘τίνος ἔνεκα καλούμενος, ὅτε Ὑπερίδης τὴν εἰσαγγελίαν ἐποιεῖτο, οὐχ ὑπήκουσας;’, ἐπειδὴ περ ἀντέπιπτεν ‘οὐ γὰρ ἐσκέμην οὐδ’ ἐτοίμως ἔχω λέγειν’, τὴν αἰτίαν ἐξεῖλεν εἰπὼν ‘ὅς γὰρ ἀγῶνας καινοὺς, ὥσπερ δράματα, καὶ τούτους ἀμαρτύρους, πρὸς διαμεμετρημένην τὴν ἡμέραν αἰρεῖς διώκων, δῆλον ὅτι πάνδεινος εἶ τίς’. τὸ δὲ ‘ὥσπερ δράματα’ διὰ τὸ εἶναι ὑποκριτὴν εἶπεν, οἰονεῖ πλάσματα· εἰσάγονται γὰρ κάκεῖ ὥσπερ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καινὰ δράματα. τὸ δὲ ‘καὶ τούτους ἀμαρτύρους’ ἔμφασιν ἔχει τοῦ μηδεμίαν ἀπόδειξιν ἀκριβῆ παρασχόμενον Τίμαρχον καταδικάσασθαι, χρήσιμον δὲ καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς παρέχεται μάρτυρας, ἵνα τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ παραβληθὲν τὴν ἴσιν ἀξίαν παρὰ τοῖς ἀκούουσι λάβῃ. gT πρὸς διαμεμετρημένην τὴν ἡμέραν] τινὲς γὰρ τῶν ἀγώνων διὰ τὸ μέγεθος λαμβάνουσιν ὅρον τὴν ἡμέραν καὶ ὕδωρ τὸ ἐξαρκοῦν.
- 19.256 ‘αἰρεῖς δὲ διώκων’, κατηγορῶν. gT αἰρεῖς] ἀντὶ τοῦ νικᾶς.
- 19.257 ὀξυτόνως ἀναγνώστεον. Α πολλῶν τοίνυν καὶ δεινῶν ὄντων] ἄλλο ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐκ τῶν πεπραγμένων, καὶ ἄλλη ἀπόδειξις τῆς δωροδοκίας.
- 19 258a F 4 YS ἀμαρτάνει δέ τι περὶ τοῦτο τὸ μέρος γενόμενος, οὐκ ἐπιστήσας τῷ καιρῷ καθ’ ὃν ἡ πρεσβεῖα γέγονε.
- 19 258b γίνεται γὰρ αὕτη τρίτη πρεσβεῖα πρὸς Φίλιππον ὄντα ἐν Φωκεῦσιν ἥδη. συνίστησί τε διὰ τούτου τὸν τε ἔλεγχον τῆς δωροδοκίας καὶ τὸ παρειμένον αὐτό. δι’ ἣν γὰρ αἰτίαν οὐκ ἐφώρασε τοὺς Αἰσχίνου λόγους μετὰ τὴν ἔξοδον, συνίστησιν ἐκ τοῦ τὸν Αἰσχίνην καταμεῖναι δεῦρο. gT <δοκεῖν>] ἀντὶ τοῦ φαίνεσθαι.

- 19.259 A <αὔθισ> ὅτι τὸ ‘αὔθισ’ οὐκ ἐπὶ δύο λέγεται μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις σημαίνει γὰρ τὸ ‘πάλιν’.
- 19.260 A <καλαῖς καὶ μεγάλαις>] κατ’ εἰρωνίαν.
- 19.261 A <ἐξωμοσάμην εὐθέως>] τί διαφέρει ἐξωμοσία καὶ ὑπωμοσία; ἐξωμοσία μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ παντελὴς ἄρνησις μεθ’ ὅρκου, ὑπωμοσία δὲ ἡ ἔνορκος ἀναβολή, ὅταν ὁμνύῃ τις ὅτι ‘νῦν μὲν οὐ δύναμαι τόδε ποιῆσαι, ὕστερον δὲ αὐτὸ ποιήσω’, διωμοσία δὲ ἡ γινομένη ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ὅταν ὁμνύῃ καὶ ὁ κατήγορος καὶ ὁ φεύγων· αὕτη δὲ καὶ ἀντωμοσία λέγεται.
- 19.262a A ἐξωμοσάμην εὐθέως] Ἀσκληπιοῦ· τὸ ‘εὐθέως’ σοφώτατα πρόσκειται· ἐπειδὴ γὰρ καὶ Αἰσχίνης ἐξωμόσατο καὶ ἰσάζει, τὸ μὲν αὐτοῦ δείκνυσιν εὐλόγως γινόμενον, τὸν δὲ Αἰσχίνην μετὰ τὸ στέρξαι κακούργως ἀρνησάμενον.
- 19.262b F 4 AYS δηλοῖ δὲ ἅμα καὶ τὴν εὐνοίαν· ὡς γὰρ φιλόπολιν με ἠναγκάσατε ἐξέναι.
- 19.262c gT μὴ σύγκλητος ἐκκλησία γένηται] ὅτι τρεῖς ἐκκλησίαι τοῦ μηνὸς γίνονται ὠρισμέναι· ἡ δὲ σύγκλητος οὐχ ὠρισμένη.
- 19.263a A σύγκλητος ἐκκλησία ἡ γινομένη διὰ τι ἐξαίφνης κατεπεῖγον.
- 19.263b F 2 Y μὴ .
- 19.263c .. γένηται] σύγκλητος δὲ ἐκκλησία ἐκλήθη, ἐπειδὴ ἐν μὲν τοῖς νομίμοις καὶ συνήθεσιν ἄφ’ ἑαυτοῦ ὁ δῆμος συνέτρεχεν· ὅταν δὲ ἐξ ἀνάγκης τινὸς σύλλογος γένηται, συγκαλοῦσί τινες περιόντες. gT καὶ τὰ πράγματα ἐκφύγοι τὸν Φίλιππον] οἶον τὸ κατασκάψαι Φωκέας.
- 19.264 ὅρα δὲ πῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν ἐνταῦθα ὅτι καὶ τῆς τρίτης πρεσβείας πεμφθείσης παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἔτι ἐσφύζοντο οἱ Φωκεῖς. A οὔτε γὰρ σῖτος ἦν ἐν τῇ χώρᾳ] οἱ μὲν περὶ τῆς Μακεδονίας ἔλαβον, οἱ δὲ περὶ τῆς Φωκίδος.
- 19.265 εἶτα ἐπειδὴ εἰκὸς ἦν τινὰς ἐννοεῖν ὅτι ‘ἄλλ’ ἐξωθεν ἐπεισάξει’, λύων φησὶν ‘οὐθ’ ἡ σιτοπομπία δυνατή’. gT <ἥρει>] ἀντὶ τοῦ ‘ἐλάμβανε καὶ ἐχειροῦτο’, ἔστι δὲ ὡς ἐκ τοῦ ‘αἰρῶ’ ῥήματος περισπωμένου.
- 19.266 A τί λέγεις] πλάσις χαριέντως τοῦ προσώπου ἀντιλέγοντος.
- 19.267a gT ἀποστροφή πρὸς αὐτὸν ὡς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων.
- 19.267b A ἔδει δὲ μένειν] τοῦτο ὡς ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους.
- 19.268a τὸ δὲ ‘πῶς οὖν’ κατ’ ἐρώτησιν. A ἔδει .
- 19.268b .. μένειν] τοῦ ῥήτορος, ‘τί οὖν; ὅτι χρειαῖ ἦν παραμεῖναι.’ gT καὶ τέλος εἶχε τὸ μίσθωμα] ὡς μεσεγγυήσαντος Αἰσχίνου καὶ ὁμολογήσαντος ἃ ἔπαθον Φωκεῖς.
- 19.269 gT ὑμῖν ἐκκλησιάζουσι] δηλονότι σκοπούντων αὐτῶν ἢ περὶ τοῦ νεωρίου ἢ περὶ ἄλλου τινός.
- 19.270 παρατήρησαι δὲ ἐκ τούτου ὅτι, ὡς ἤδη ἔγνωμεν, οὐ μόνον ἐν Πυκνὴ ἐκκλησιάζον, ἀλλὰ πολλάκις ἐν Πειραιεῖ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις. καὶ λοιπὸν ὅπου συνήγοντο, ἐκκλησία ἐκαλεῖτο, οὐχ ὅτι οἱ τόποι ἐκκλησίαι ἐκαλοῦντο, ἀλλὰ μόνον ὅτε συνήγετο ὁ δῆμος, παρὰ τὸ αὐτὸν ἐκεῖσε ἐκκλησιάζειν. ἡ δὲ Πινυξ ἐκαλεῖτο διὰ τὸ ἀεὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖ τὸν δῆμον ἐκκλησιάζειν. A <ἐπειδὴ ταῦτ’ ἦν καὶ τοιαύτη ταραχή>] ἡ πιθανὴ ἀπολογία.
- 19.271a F 4 YS ἐπειδὴ .
- 19.271b .. ταραχῇ] συνῆψεν ἐντεῦθεν τὴν λεγομένην πιθανὴν ἀπολογίαν· ‘καὶ μὴν εἰ συνήδην ἐμαυτῷ δεδωροδοκηκότι, οὐκ ἂν οὕτω προφανῶς ἀπῆρην, ὥστε κατάφωρον ἐμαυτὸν καταστήσαι’. ἡ λύσις (127) ‘ἄλλ’ οὕτως ἔκφρων ἦς καὶ ὅλως πρὸς τῷ λήμματι καὶ τῷ δωροδοκίᾳ, ὥστε ταῦτα πάντα ἀνελὼν καὶ παριδὼν ὦχου.’ ἀνελὼν δὲ ταῦτα, ποῖα; τὸ ἀρρωστήσαι, τὸ φοβεῖσθαι Θηβαίους καὶ τᾶλλα. ἄξιον δὲ ἰδεῖν, ποῖόν ἐστι τὸ χρῶμα τῶν ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους.

ἐξωμόσατο Αἰσχίνης, ἕτερος ἐχειροτονήθη, αὐτὸς πορεύεται μετὰ τὴν πρεσβείαν. τί τοίνυν ἐρεῖ πρὸς ταῦτα; ὅτι οὐκ ἐξαλήλιπτο ἡ χειροτονία· καὶ ἄτοπον ἦν χειροτονηθέντα, ἐπειδὴ ῥᾶον ἔσχε, μὴ βαδίζειν παρὰ τὸν Φίλιππον· ὁ ῥήτωρ· ἔστ' ἂν ἕτερος ἀντιχειροτονηθῇ, ἔδει σε βαδίζειν, οὐ τότε ὅτε Φωκέας ἀπολωλότας ἐπύθου· gT ἥρητο] ἀντὶ τοῦ ἡρέθη καὶ ἐχειροτονήθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.

- 19.272 χρῶμα δὲ λύει ἐνταῦθα. ἔμελλε γὰρ λέγειν ὁ Αἰσχίνης ὅτι ῥᾶον ἐσχηκὼς ὕστερον, διὰ τοῦτο ἐπρέσβευσα χειροτονηθεὶς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ τρίτῃ πρεσβείᾳ. λύει οὖν τοῦτο ὁ ῥήτωρ λέγων ὅτι ἦν ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθεὶς, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Α <ἀπηγγελκότα, ὡς>] ὅπερ ἔλεγεν ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅτι οὕτως αὐτὸν ἐμίσουν οἱ Θηβαῖοι, ὅτι καὶ χρήματα κατ' αὐτοῦ ἐπεκήρυξαν.
- 19.273 Α <ἐπειδὴ Θηβαῖοι>] ἰστέον ὅτι ἐνταῦθα ἐνέπεσεν ἡ πιθανὴ ἀπολογία.
- 19.274a ἔμελλε γὰρ λέγειν ὁ Αἰσχίνης ὅτι καίτοι εἰ συνήδειν ἑμαυτῷ τὴν προδοσίαν, οὐκ ἂν ἐβάδιζον τότε πρὸς Φίλιππον, ἵνα μὴ γένωμαι κατὰδῆλος. λύει οὖν ὁ ῥήτωρ λέγων ὅτι ἡ δωροδοκία σὲ οὐκ ἀφῆκεν ἰδεῖν τὸ δέον, ἀλλ' ἔκφρονα κατέστησε τοῦ γινώσκειν ὅ τι ποιεῖς. Α ἡ πιθανὴ ἀπολογία.
- 19.274b Υ <ἀλλ' οὕτως ἔκφρων ἦν>] ἡ ἀντίθεσις· καὶ μὴν, εἰ συνήδειν ἑμαυτῷ δεδωροδοκηκότι, οὐκ ἂν οὕτω προφανῶς ἀπῆειν, ὥστε κατάφωρον ἑμαυτὸν καταστήσαι.
- 19.275 ἡ λύσις· ἀλλ' οὕτως ἔκφρων ἦν. F 4 YS <πάντα ταῦτα>] τὸ προφασίζεσθαι ἀρρωστεῖν καὶ τὰ ἐφεξῆς.
- 19.276 Α <ὥστε μήτε τοὺς θεωροὺς>] ἔθος ἦν κατὰ τὰ πάτρια πέμπειν τῷ Ἀπόλλωνι ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν Πυθίων τοὺς θεωροὺς καὶ τοὺς θεσμοθέτας, ἵνα μείζον ἢ τὸ ἀξίωμα τῆς θυσίας.
- 19.277 Α ἃ Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος ἔθουon] Θηβαίους προσθεὶς τῷ Φιλίππῳ δεδήλωκε διὰ τῶν ἐχθρῶν, ὅτι δεινὰ καὶ ὁ Φίλιππος κατὰ τῆς πόλεως ἠὔχετο.
- 19.278 ὅρα δὲ ὅπως ὁ μὲν ἦν ἀνεύθυνον, τὸ ἐστιᾶσθαι καὶ σπένδειν, τοὺς πρέσβεις ἔπεισε μαρτυρῆσαι, τὸ δὲ ἐστεφανῶσθαι κατὰ τῆς πατρίδος ὁ ῥήτωρ ἐκ τοῦ ἀκολούθου καὶ μὴ εἰπόντων τῶν πρέσβεων κατεσκεύασεν. gT καὶ φιλοτησίας προὔπινεν] ἅπερ φιλεῖ γίγνεσθαι ἐν τοῖς συμποσίοις, τὸ δεξιοῦσθαι ἀλλήλους τοῖς ποτηρίοις.
- 19.279a πολλάκις φασὶν αὐτὰ τὰ ποτήρια χαρίζεσθαι τὸν βασιλέα οἷς προπίνειν χρυσᾶ ὄντα. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ προπίνειν. ταῦτα πάλιν ὡς ἐγκλήματα καὶ σημεῖα προδοσίας πεποιήται. Α ἡ κύλιξ ἦν κατὰ φιλίαν τοῖς φίλοις προὔτεινον.
- 19.279b F 4 Y τῆς ἐξωμοσίας] τὸ μεθ' ὅρκου πρᾶξιν τινα ἐξαρνήσασθαι διὰ νόσον τινὰ ἢ ἐτέραν πρόφασιν.
- 19.280 F 1 τὸ ψήφισμα] ὅπερ τις ἐψηφίσατο τῶν πολιτῶν, ὅτε ἐξωμόσατο ὁ Αἰσχίνης ἀρρωστεῖν.
- 19.281 Α τοὺς μάρτυρας] οἷον τοὺς συμπρεσβευτὰς τοῦ Αἰσχίνου τὴν τρίτην πρεσβείαν.
- 19.282 Α <τίνας οὖν εὐχὰς>] ἐπιλογίζεται πληρώσας τὸ δεύτερον ζήτημα· σύνηθες γὰρ αὐτῷ μετὰ τὰς ἀποδείξεις τὰς ἰσχυροτάτας ἐπιλογίζεσθαι.
- 19.283 F 4 YS συμμάχοις] φησὶ τῶν Φωκέων, ἵνα αἰνίξῃται εἰς Ἀθηναίους.
- 19.284 Α οὐκοῦν ὥχετο μὲν παρὰ τὸν νόμον] ἐνταῦθα ἐπιλογίζεται λοιπὸν καὶ συναγωγὴν ποιεῖται τῶν ἐγκλημάτων, πληρώσας τὸ δεύτερον ζήτημα.
- 19.285 σύνηθες γὰρ αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν, μετὰ τὰς ἀποδείξεις ἐπιλογίζεσθαι. ἔστι δὲ τοῦ δευτέρου ζητήματος τὰ κεφάλαια ταῦτα. τῶν μὲν γὰρ παρειμένων ἐν πρώτον· οὐδεπώποτ' ἐμνήσθης τοῦ Φιλίππου κακῶς, ἐπειδὴ περ σαυτὸν περιπεπτωκότα δεινοῖς ἐώρας μετὰ τὴν ἐπαγγελίαν οὐκ ἐμνησικάκησας. ἀπὸ δὲ τῶν πεπραγμένων, ὅτι Πύθωνος ἀφικομένου καὶ τινων ἐτέρων

πρέσβων, εἶτα ἀξιούντων Φίλιππον Ἀμφικτύονα ψηφίσασθαι, πάντων ἀντιλεγόντων μόνος συνεῖπε· τὸ χρῶμα συνῆπται τούτῳ οὔπερ οὐκ ἐμνήσθημεν πρότερον, νυνὶ δὲ προσθήσομεν ὅτι πόλεμον εὐλαβηθεῖς συνεῖπον τοῖς πρέσβεσι. καὶ θαυμάσαι δεῖ τὸν ῥήτορα τῆς δεινότητος, ὅτι οὐχ ὡς χρῶμα εἰσήγαγεν, ἀλλὰ συγκρουστικῶς παροξύνει μᾶλλον ἢ συστήσαι τὴν ἀπολογίαν αὐτοῦ προαιρούμενος. τρίτον ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὅτι ‘Φιλοκράτης <δωροδόκος> εἶναι ὁμολογεῖ, οὗτος δὲ Φιλοκράτει συνῆν’. τέταρτον, ὅτι ‘εἰσαγγείλαντος Ὑπερίδου Φιλοκράτην, καλοῦντός μου διαρρήδην τοὺς βουλομένους διαμαρτύρασθαι ὅτι μὴ κεκοινωνήκασιν, οὐ παρήλθεν Αἰσχίνης’. gT <κοινωνεῖν>] τοῦτο εἶπε προλαβὼν ὅτι ‘οὐκ ἔπεμψαν ἐν τοῖς Πυθίοις οὔτε τοὺς θεωροὺς οὔτε τοὺς θεσμοθέτας’.

19.286 A <ὅς ἐκ πολέμου ποιούμενος εἰρήνην>] εἰ γάρ, φησι, καὶ ὁ Φίλιππος ἡμᾶς ἡδίκηει, ἀλλ’ οὖν γε εἶχε τινα συγγνώμην, καθ’ ὃ πολέμιος ἦν.

19.287 A τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιοῦτος ἦξει τις] ἀντίθεσις τῶν ἐπιλόγων· κεχώρισται δὲ τῶν ἀγωνιζομένων.

19.288a ἀντιθέσεις γὰρ ἐλέγομεν κυρίως τὰ πρὸς αὐτὰ τὰ κρινόμενα ἐξεταζόμενα, ἐπιλογικὰς δὲ ἀντιθέσεις τὰς ἀπὸ ποιότητων ἐπιλογικῶν πιστουμένας. ἔστιν οὖν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἡ ἀντίθεσις. F 4 YS ἀντίθεσις ἐπιλογική.

19.288b χρησίμως δὲ ταύτην ἔπλασεν ὁ ῥήτωρ, ἵνα δείξῃ Φίλιππον μέγαν διὰ τοῦ λέγειν ὅτι ‘μέλλομεν αὐτὸν κινήσαι πρὸς ὀργήν, ἐὰν τὸν φίλον αὐτοῦ τιμωρησώμεθα’, ἵνα διὰ τούτου κινήσῃ τοὺς δικαστὰς πρὸς τὸ αἰρεῖσθαι μᾶλλον τιμωρήσασθαι τὸν Αἰσχίνην. A τάχα .

19.288c .. τις] ἀπὸ τοῦ συμφέροντός ἐστιν ἡ ἀντίθεσις, ζητούντων εἰ λυσιτελήσει καταψηφίσασθαι. ἀλλ’ ἐπειδήπερ οἱ ἐπίλογοι ἐκ τῶν τελικῶν κεφαλαίων λαμβάνονται, διὰ τοῦτο πολλάκις ἐκ τούτων ἐπιλογικαὶ τινες ἐμπίπτουσιν ἀντιθέσεις ἐν στοχασμῷ καὶ ἐν ὄρῳ, ἥδη δὲ που καὶ ἐν ἐτέραις στάσεσιν. ἡ δὲ ἐπίσκεψις λοιπὸν περὶ τῆς τιμωρίας. ἀμέλει γοῦν οὐχ ὡς παρ’ Αἰσχίνου ταύτην εἰσήγαγεν, ἀλλ’ ὡς παρὰ τῶν συνηγόρων, εἰπὼν ‘τάχα τοίνυν καὶ τοιοῦτος ἦξει λόγος παρὰ τούτων’, δηλονότι τῶν συνεστηκότων καὶ συνηγορούντων Αἰσχίνῃ. ἡ λύσις δὲ ἐστὶ κατὰ ἀντιπαράστασιν. προτέραν δὲ τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως ἐξεργάσατο ἐκ τε τῶν Αἰσχίνου λόγων καὶ παραδειγμάτων, τοῦτο μὲν τῶν κατὰ βασιλέα καὶ Τιμαγόραν μνησθεῖς, τοῦτο δὲ τῶν κατὰ Θηβαίους καὶ τοὺς πρέσβεις. οἰκεῖα δὲ ἄμφω τὰ παραδείγματα. τὸ μὲν γὰρ πρότερον διαβάλλει τὸν Αἰσχίνην ὅμοιον ἀποφαίνων Τιμαγόρᾳ τοῦτον, τὸ δὲ ἔπαινον περιέχει τοῦ ῥήτορος δι’ εἰκόνης τῆς κατὰ Φίλωνα. ἃ γὰρ εἶπέ τις περὶ τοῦ Φίλωνος, ταῦθ’ ὁ Δημοσθένης λέγων ἑαυτὸν ἀποσεμνύνειν βούλεται. ἐν σχήματι γὰρ τὸν μὲν ἀντίδικον διαβάλλει, ἑαυτὸν δὲ συνίστησι. πιστοῦται δὲ καὶ τὸ προκείμενον ὅτι ‘εὐεργετήσκειν ἂν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων Φίλιππος μὴ ὄντων τῶν δωροδόκων’. ἵνα δὲ ἐκ τῆς λύσεως ἀκολουθῶς ἐπὶ τὴν ἐξῆς ἀντίθεσιν ἔλθῃ, πάλιν κατὰ καιρὸν ἐμνημόνευσε τῶν τε οἰκείων εἰσηγήσεων, ἃς ἐποίησατο βουλευομένης τῆς πόλεως περὶ τοῦ ποῖαν χρὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καὶ τῶν Αἰσχίνου λόγων οὓς εἶπε τότε ἔναντιούμενος. πάλιν γὰρ ἀνέδραμεν ἐπὶ τὰ ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους, δεικνὺς ποῖα λέγων καὶ οἷα πολιτευόμενος Αἰσχίνης οἶων αἴτιος γέγονε τῇ πατρίδι. ποῦ τοίνυν πεποίηκε; (144) ‘καὶ κρατοῦντος ἐμοῦ τὴν προτέραν ἡμέραν καὶ πεπεικὸς ὑμᾶς τὸ τῶν συμμάχων δόγμα κυρῶσαι ἐκκρούσας οὗτος εἰς τὴν ὑστεραίαν τὴν Φιλοκράτους γνώμην ἐλέσθαι ἔπεισεν’, ὁμοῦ μὲν ἀπὸ Φιλοκράτους μεταφέρων ἐπὶ τοῦτον τὸ ἔγκλημα, ὁμοῦ δὲ καὶ ὑπομιμνήσκων ὅτι οὐκ ἐσιώπησεν, ὁμοῦ δὲ καὶ διδοὺς χώραν τῇ ἐξῆς ἀντιθέσει. εἰπὼν γὰρ ἐν τούτοις ποῖα ἔπεισεν Αἰσχίνης τὸν δῆμον ψηφίσασθαι βουλευόμενον περὶ τοῦ πῶς χρὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην κακῶς τῷ πολέμῳ τῶν στρατηγῶν κεχηρμένων, λέγων οἷους μὲν εἶπε Φίλων λόγους ὑπὲρ τῆς Θηβαίων πόλεως, οἷους δὲ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, ἀναγκαίως ἐπὶ τὴν ἀντίθεσιν ἦλθεν.

ἐν ᾗ φησι μὴ εἶναι δυνατόν οὕτω ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ὥς Δημοσθένης ἡξίου, καὶ διὰ τοῦ ἀντιδίκου τὴν μαρτυρίαν τῶν βελτίστων αὐτὸς κομίζεται. εἰ γὰρ ὁ μὲν ἡξίου βελτίστην γενέσθαι τὴν εἰρήνην καὶ μαρτυρῶν Αἰσχίνης φαίνεται, Αἰσχίνης δ' ἦναντιοῦτο, ἔπαινον μὲν ἑαυτοῦ διὰ τῆς μαρτυρίας καθίστησιν ἰσχυρόν, Αἰσχίνῃ δ' οὐ τὸν τυχόντα περιάπτει ψόγον. ἔστιν οὖν τρία μέρη τῆς ἀντιθέσεως· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἔχει ἔπαινον τοῦ ῥήτορος, τὸ δὲ ὁμολογίαν ὅτι 'Αἰσχίνης ἡξίου τὴν εἰρήνην γίνεσθαι', τρίτον δὲ ὅτι 'οἱ στρατηγοὶ κακῶς ἐχρῶντο τῷ πολέμῳ'. ἡ λύσις δὲ αὐτῆς ἀπὸ τῆς δωροδοκίας γίνεται· ὅθεν καὶ δευτέρα μετὰ τὸν δεύτερον στοχασμὸν τέτακται. gT παρὰ τούτων] τῶν συνεσθηκότων καὶ τῶν συναγορευόντων Αἰσχίνῃ.

19.289 F 4 YS <ἐγὼ δ', εἰ τοῦτ' ἔστιν ἀληθές>] ἡ λύσις κατὰ ἀντιπαράστασιν.

19.290 F 4 YS <εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης>] σημείωσαι, τὸ τρίτον εἶδος τῆς λύσεως τὸ βίαιόν ἐστιν, ὅταν εἰς τὸ ἐναντίον περιστάναι δυνώμεθα τὸν λόγον, ἐξ αὐτῶν αἰροῦντες τὸν ἀντίδικον, οἷς θαρρῶν εἰσέρχεται.

19.291a F 2 Y ἡ λύσις ἐκ περιτροπῆς.

19.291b YS <ἀναλώσας>] τοῖς περὶ Ἀριστόδημον.

19.292 A <ἀντεῖπεν>] ὡς ἐμοῦ ψευδομένου ἐφ' οἷς τότε εἶπον.

19.293 A <ἀσυνθετώτατον>] ἀπὸ τοῦ τὰ συντεθειμένα εὐτάκτως κεῖσθαι.

19.294 A ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθεν] τινὲς οὕτω· ἦλθέ τις διαλεχθῆναι αὐτῷ, ὁ δὲ ἀπῆλθεν οὐκ ἀναμείνας ἀκοῦσαι'.

19.295 gT <εἰπόντας>] τοὺς περὶ τὸν Αἰσχίνην.

19.296 A <ἐποίησεν ἄν>] ὁ Φίλιππος.

19.297 'τῷ βασιλεῖ' δὲ λέγει τῷ Ἀρταξέρξει, πρὸς ὃν ἀνῆλθεν ὁ Τιμαγόρας καὶ ὁ Λέων πρεσβευταί, ὡς ἔγνωμεν. Α οὐδὲ γὰρ] ἀντιπίπτων λύει, ἵνα μὴ τις εἴπῃ 'καὶ διὰ τί μὴ καὶ ἐπὶ τῶν Θηβαίων τὸ ὅμοιον ἐποίησε καὶ εἴλετο μᾶλλον τοὺς πρεσβευτὰς αὐτῶν θεραπεῦσαι ἢ περὶ τὴν πᾶσαν πόλιν'; Α ὡς ἔφασαν πολλὰ] οὐκ ἀνέχεται περὶ προδοσίας καὶ δωροδοκίας διαλαβὼν οἰκείῳ χρῆσθαι προσώπῳ, ἀλλ' ὡς παρ' ἐτέρων ἀκούσας λέγει.

19.299 gT οἱ τῶν Θηβαίων πρέσβεις] βαρέως ἀναγνωστέον· οἱ τὸν Μῆδον ὑποδεξάμενοι.

19.300 καὶ ὥφθη θέαμα καινότερον, Θηβαῖοι μὲν ἀττικίζοντες, Ἀθηναῖοι δὲ τὰ Θηβαίων νοήσαντες. gT <Φίλων>] ὄνομα κύριον.

19.301 Α οὐχ ὑπὲρ Θηβαίων, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν] ὁ μὲν εἰπὼν Θηβαῖος, ὁ δὲ λόγος Ἀθηναίων.

19.302 ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἃ συνεῖπεν Αἰσχίνης οὐτοσί. ἐνήλλαξε τὴν τάξιν, τὸ πρῶτον δεύτερον εἰπὼν, ἴν' ὅλον τῷ ἀντιδίκῳ λογίσσῃται. gT <φίλοι καὶ ξένοι>] ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό.

19.303 Α <Κορσισαί>] ὀξυτόνως ὡς Θεσπιαί.

19.304 Α <ἀντιθῶμεν δὴ>] ταῦτά ἐστιν ἃ λέγει ὁ Αἰσχίνης κακοήθη ἀντίθετα εἶναι ἐν τῷ ἰδίῳ λόγῳ (2, 4).

19.305 Α ἐν ᾗ καὶ ταῦτα καὶ πολλὰ] τὸ μὴ μετέχειν τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἄλλους τῆς εἰρήνης.

19.306 τὸ δὲ 'πολλὰ ἔτι' τὸ μέχρι τῶν ἐκγόνων εἶναι τὴν εἰρήνην. Α ξύλα, πυρούς] ταῦτα Φιλοκράτην ἥδεσαν ἔχοντα ἅπαντες.

19.307 προκατασκευάσας δὲ τὴν συνηγορίαν ἐβιάσατο δεῖξαι ὡς καὶ τούτων ἐστὶ κοινωνός. gT τριάκοντα μνᾶς] τὸ ἥμισυ ἐχαρίσατο τῷ Φιλοκράτει.

19.308 Α <οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἄν>] ἀντίθεσις μεταστατική.

19.309a

Α οὐ .

- 19 309b .. ἂν] ὅτι τρία μέρη εἰσὶ ταύτης τῆς ἀντιθέσεως· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἔχει ἔπαινον τοῦ ῥήτορος, τὸ δὲ ὁμολογίαν ὅτι ‘Αἰσχίνης ἡξίου τὴν εἰρήνην γίνεσθαι’, τρίτον ὅτι ‘οἱ στρατηγοὶ κακῶς ἐχρῶντο τῷ πολέμῳ’. ἡ δὲ λύσις αὐτῆς ἀπὸ τῆς δωροδοκίας γίνεται, ὅθεν καὶ δευτέρα μετὰ τὸν δεύτερον στοχασμὸν τέτακται. F 4 YS ὡς οὐκ ἦν καλὴν οὐδ’ οἶαν ἡξίου ἐγὼ] μεταστατικὴ ἀντίθεσις ἐπὶ τοὺς στρατηγοὺς μεταφέρουσα τὴν αἰτίαν.
- 19 310 ποιεῖ δὲ αὐτὸν ὁμολογοῦντα ὡς ἡ εἰρήνη κακὴ, ἵνα λύσωμεν ὅτι διὰ τὴν αὐτοῦ δωροδοκίαν ἐγένετο κακὴ, οὐ διὰ τοὺς στρατηγοὺς οὐς αἰτιάται. gT πότερον ἐξ ἐτέρας τινὸς ὥχετο] οἶον νενικηκυίας, ἢ ταύτης, οἶον τῆς ἡττημένης.
- 19 311 gT ἔτι τοίνυν κάκεῖνο σκέψασθε] δεύτερον ἐπιχείρημα εἰς τὸ αὐτὸ κατὰ ἀντιπαράστασιν· ‘ἡττώμεθα τῷ πολέμῳ ὡς σὺ φῆς, Αἰσχίνη, οὐκοῦν ἐκ τῶν παραδειγμάτων ἐξετάσωμεν ταῦτο τοῦτο πάλιν’.
- 19 312a F 4 YS ἔτι .
- 19 312b .. σκέψασθε] δεύτερον ἐπιχείρημα εἰς τὸ αὐτό. πειράται δὲ ἀποδεικνύει διὰ τῶν δευτέρων ὅτι οὔτε τὸ ἡττᾶσθαι οὔτε τὸ νικᾶν αἴτιον γέγονε τοῦ τὸν Φίλιππον ποιῆσαι κακῶς, ἀλλ’ ἡ πρόφασις τῶν πρέσβων. λέγει γὰρ ὅτι ‘εἰ καὶ συνέβαινεν ἡμᾶς ἡττᾶσθαι τῷ πολέμῳ, ὡς καὶ Θηβαίους ὑπὸ Φωκέων, οὐδὲν ἂν ἐκώλυσεν ἀυξηθῆναι τὰ πράγματα τῆς πόλεως, μὴ ἀυξηθέντος Φιλίππου’. ἡττῶντο γὰρ οἱ Θηβαῖοι τῷ πολέμῳ τῶν Φωκέων· προσθέμενος δὲ τοῖς Θηβαίοις τοῖς ἡττημένοις ὁ Φίλιππος διὰ τοὺς λόγους τῶν πρέσβων, ἐπικυδέστερα τὰ πράγματα τῶν Θηβαίων πεποίηται. gT ἀπειλήφεσαν αὐτῶν] πολιορκουμένους τινὰς καὶ ἀπειλημένους ἐν τῷ χωρίῳ ἑαυτῶν διέσωσαν οἱ Φωκεῖς καὶ ἐρρύσαντο.
- 19 313 τὸ ‘Ἡδύλειον δὲ τόπος ἢ ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ. gT ἐπὶ τῷ ‘Ἡδυλείῳ] ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ ἔχον τετταράκοντα πέντε στάδια.
- 19 314a καλεῖται δὲ τριχῶς τὸ μὲν σύνεγγυς τῶν <Παρα> ποταμίων ‘Ἡδύλειον, τὸ δὲ κατὰ μέσον ‘Ἀκόντιον, τὸ δὲ ὑπὲρ τὸν ‘Ορχομενὸν κείμενον ‘Ορμίσιον. F 1 ὄρος Φωκίδος.
- 19 314b Α ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ.
- 19 314c Υ κακῶν ‘Ιλιάς] ἀπὸ τῶν ἐν Τροίᾳ κακῶν ἢ παροιμία.
- 19 315a gT ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν τὰ δεινότατα πασχόντων ἀπὸ τῶν ἐν ‘Ιλίῳ συμφορῶν.
- 19 315b φησὶ δὲ ὁ Γενέθλιος ὅτι ἐνήλλακται ἡ πτῶσις· ἔδει γὰρ εἰπεῖν ‘Ἰλιάδος κακά’. Α ἀλλὰ νῆ Δία τοὺς συμμάχους] ἡ αὐτὴ ἐστὶν ἀντίθεσις τῇ προκειμένη.
- 19 316a τοῦ γὰρ γενέσθαι τὴν εἰρήνην κακὴν καὶ οἱ στρατηγοὶ αἴτιοι καὶ οἱ σύμμαχοι Φωκεῖς ἀπειρηκότες τῷ πολέμῳ. προῆκται δὲ μετ’ εἰρωνείας, ὡς εἰ ἔλεγεν ‘ἀλλ’ ὅμως φανερώς οὕτως ἡττηθέντων Θηβαίων τολμᾷ λέγειν Αἰσχίνης ὅτι ἀπειρήκασιν Φωκεῖς τῷ πολέμῳ’. καὶ οὕτως ἡ ἀντίθεσις διὰ τὴν τῆς τάξεως εὐκαιρίαν ἑαυτὴν λύει. gT διασυρτικῶς ἐπενήνεκται ἡ ἀντίθεσις.
- 19 316b F 4 YS ὅτι γὰρ ταῦτα οὕτω πέπρακται] ἔστι μὲν οὖν τὸ προκείμενον ἐπιδείξει, ὅτι ἐκ τοῦ ψηφίσματος Φιλοκράτους καὶ τῆς συνηγορίας Αἰσχίνου τοῦτον τὸν τρόπον Φωκεῖς ἀπολώλασι καὶ ὅτι ἐπὶ τούτοις καὶ Αἰσχίνης κεκόμισται χρήματα· τὸ δὲ ἐπαγόμενον παρ’ Αἰσχίνου ἀντέγκλημα κρύπτεται μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, λύεται δὲ εὐθὺς ἐφεξῆς (150) ‘ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη’.
- 19 317a διὰ τοῦτο ἄρχεται μὲν λύειν, ὡς ἔφαμεν, τὸ ἀντέγκλημα, τὸ δ’ αὐτὸ καὶ πρὸς ἀπόδειξιν λαμβάνει τῆς Αἰσχίνου δωροδοκίας. βούλεται γὰρ μὴ μόνον ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ τῆς Θράκης, ἀλλὰ καὶ ἀντεγκαλέσαι περὶ τῆς αὐτῆς Αἰσχίνῃ ὡς ἐκοντὶ προεμένῳ καὶ αὐτὴν καὶ τὸν Κερσοβλέπτην. περιφεύγων δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κερσοβλέπτου καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ μνήμην τὴν

Θράκην ἀντ' ἐκείνου προβάλλεται, τῷ μείζονι τὸ ἔλαττον συμπεριλαμβάνων, μείζω καὶ πλείω ἐγκαλῶν ἢ ἐγκαλεῖται. φανερωτέραν δ' ἐποίησε καὶ ἐναργεστέραν τὴν χρῆσιν τοῦ θεωρήματος εἰπὼν ἐφεξῆς (150) 'ἡξίουں ὑμᾶς ἐγώ'. F 4 YS ὅτι .

19 317b

.. πέπρακται] τοῦτο πλείστην ἀκολουθίαν ἔχει πρὸς τὴν ἀντίθεσιν. ἐπεὶ γὰρ βουλευομένης τῆς πόλεως περὶ τοῦ ὁποῖαν δεῖ γενέσθαι τὴν εἰρήνην καὶ ἐπὶ τίσιν, ὁ Δημοσθένης ἐγκαλεῖ τῷ Αἰσχίνῃ ὡς παρελθόντι καὶ πείσαντι ἄνευ Φωκέων ποιήσασθαι καὶ πάλιν Αἰσχίνης ἐγκαλεῖ Δημοσθένει ὡς πείσαντι ἄνευ Κερσοβλέπτου ποιήσασθαι. ἀποδείξας οὖν ἐν ταῖς προκειμέναις λύσεσιν, ὅτι οὐ διὰ τὸ ἡττᾶσθαι τὴν πόλιν ἠνάγκασε τοιαύτην ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην Αἰσχίνης, ἀπολογεῖται πάλιν ἐντεῦθεν, ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἀπώλετο Κερσοβλέπτης γράψαντα μὴ ἀναμένειν τοὺς παρ' ἐκείνου συνέδρους, ἀλλὰ δι' Αἰσχίνην βραδύναντα καὶ μὴ σπεύσαντα εἰς τοὺς τόπους, ἔνθα ἐπύθετο εἶναι τὸν Φίλιππον, ὡς καὶ Δημοσθένης ἐγεγράφει, ὡς εἶναι τὴν ἀντίθεσιν ἀντεγκληματικήν· οὐ μόνον ἔπεισεν ἡμᾶς Αἰσχίνης τὴν εἰρήνην ἄνευ Φωκέων ποιήσασθαι, ἀλλὰ καὶ σὺ ἔπεισας ἡμᾶς, ὦ Δημόσθενες, ἄνευ Κερσοβλέπτου ποιήσασθαι'. ἀντεγκαλοῦσιν οὖν ἀλλήλοις περὶ ὧν ἔπεισαν, ὁ μὲν Δημοσθένης Αἰσχίνῃ ὅτι ἄνευ Φωκέων, ὁ δὲ Αἰσχίνης πάλιν τῷ ῥήτορι ὅτι ἄνευ τοῦ Κερσοβλέπτου. διὰ τοῦτο συστήσας ὁ Δημοσθένης ὅτι οὐ καλῶς ἄνευ Φωκέων, συνίστησιν ἐντεῦθεν ὅτι καλῶς ἄνευ Κερσοβλέπτου ἐπὶ τοῦ τότε παρόντος καιροῦ· ῥάδιον γὰρ ἦν σῶσαι τὸν Κερσοβλέπτην πλεύσαντας ἐπὶ τὴν Θράκην τοὺς πρέσβεις. ἔθος δὲ τῷ Δημοσθένει τὰ χαλεπώτατα καὶ ἃ δέδοικε προλύσαντι μετὰ ταῦτα ἐπάγειν πολλάκις αὐτὰ τὰ λυποῦντα, τουτέστι τὰς παρὰ τῶν ἀντιδίκων προτάσεις. προΐούσης οὖν τῆς ἐργασίας τοῦτο ἐπήγαγε (155)· 'ἐνθένδε τοίνυν αὐτοὺς ἐξήγαγον' ὡς σπεύδων σῶσαι τὸν Κερσοβλέπτην, τούτων δὲ βραδυνόντων καὶ μὴ θελόντων, ἵνα προδῶσιν αὐτόν. καὶ πάλιν ἐξῆς (162) 'καὶ μὴν ὅτι τὸν Φίλιππον ἐν Ἑλλησπόντῳ κατελάβομεν'. ἐνταῦθα γὰρ ἐστὶν ἐνδεικνυμένου ποιήσασθαι ταχεῖαν τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῷ σφύζεσθαι Κερσοβλέπτην. καὶ ἡ μαρτυρία δὲ τοῦ Εὐκλείδου αὐτὸ τοῦτο συνίστησι. διὰ γὰρ τὴν βραδύτητα τῶν πρέσβεων ἔφη πρὸς Εὐκλείδην ὁ Φίλιππος ἀγνοῆσαι τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης, καὶ διὰ τοῦτο χειρώσασθαι τὸν Κερσοβλέπτην. ὥστε τοῦτο τὸ μέρος λύσιν περιέχει τῶν κατὰ Δημοσθένους ἐγκλημάτων καὶ ἀντέγκλημα κατ' Αἰσχίνου ὡς ἐκόντος προεμένου τὸν Κερσοβλέπτην. περιφεύγων δὲ τοῦνομα τοῦ Κερσοβλέπτου καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ μνήμην τὴν Θράκην ἀντ' ἐκείνου προβάλλεται, τῷ μείζονι τὸ ἔλαττον συμπεριλαμβάνων καὶ πλείω καὶ μείζω ἐγκαλῶν ἢ ἐγκαλεῖται. φανερωτέραν δὲ ἐποίησε καὶ ἐναργεστέραν τὴν χρῆσιν τοῦ θεωρήματος εἰπὼν ἐφεξῆς (150) 'ἡξίουں ὑμᾶς ἐγώ, καὶ τούτοις ἔλεγον πλεῖν τὴν ταχίστην ἐφ' Ἑλλησπόντου'. ἡ γὰρ ταχύτης καὶ ἡ σπουδὴ ἔμφασιν ἔχει τῆς Δημοσθένους κηδεμονίας καὶ τοῦ σπεύδειν αὐτὸν σῶσαι τὸν Κερσοβλέπτην, ἵνα παρὰ τὸν μέλλοντα καὶ τὸν βραδύνοντα ἡ προδοσία γένηται. gT καὶ ἐκ τῶν ἐπιλοίπων] τῶν Θρακῶν λέγει.

19.318 οὕτως οἶδεν οὐκ ἐγκλήματα προηγούμενα, ἀλλ' ὡς ὑπόλοιπα τῶν ἀποδείξεων. gT
<ἀπήρκεσαν>] ἀντὶ τοῦ 'ἀπέπλευσαν', ἀπὸ τοῦ ἀπᾶραι.

19.319 A <τὰ θαυμάσια>] κατ' εἰρωνείαν.

19.320 A <ἐφ' Ἑλλησπόντου>] Ἀττική ἐστὶν ἡ φράσις, τὸ λέγειν 'ἐπὶ Βυζαντίου, ἐφ' Ἑλλησπόντου'.

19.321 A καὶ μὴ προέσθαι μὴδ' ἔἶσαι κατασχεῖν Φίλιππον] δείκνυσιν ὅτι οὐ παρὰ τὸ μὴ ἀναμεῖναι τοὺς Κερσοβλέπτου συνέδρους ἀπόλωλεν ὁ Κερσοβλέπτης, ἀλλὰ διὰ τὴν τούτου βραδύτητα· ὥστε ἡ προδοσία ἐνταῦθα πέφηνεν.

19 322a

εἴτα ἐπειδήπερ ἀντέπιπτεν 'ἀλλ' ἄδηλον εἰ μήπω ταῦτα κατειλήφει Φίλιππος', ἐμέρισε τὴν λύσιν δίχα εἰπὼν 'ἀλλ' εἰ καὶ προειλήφει, ἀλλ' οὐ πάντα, καὶ αὐτὰ δὲ πάντα ἃ προειλήφει πάντως ἂν ἀπέδωκε παρόντων ἡμῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐφείσατο ἄν. ἢ εἰ μὴ ταῦτα πεποιήκει,

- οὐκ ἂν ὠρκίζομεν αὐτὸν καὶ πάντες ἂν ἐφυλαξάμεθα ταῦτα, εἰδότες ἑξαπατηθῆναι περὶ Φωκέων· καὶ κατασκευάζει διὰ τῶν ἑξῆς ὅτι καὶ ῥάδιον ἦν ἀνακομίσασθαι Κερσοβλέπτην <Φωκέων> σφωζομένων. gT δυεῖν ἀποδεικτικὸν τὸ προκείμενον, ἐνὸς μὲν ὅτι οὐ παρ' αὐτὸν ἀπόλωλε Κερσοβλέπτης, ἐτέρου δὲ τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις ἐκόντας ἐπιβουλεύσαντας ἀπολωλέναι τὸν Κερσοβλέπτην.
- 19.322b F 4 YS ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ] τῆς εἰρήνης καὶ τῶν ὅρκων.
- 19.323 gT ἀνατείνασθαι] ἀπειλῆσαι.
- 19.324 gT <ἐκκλησία>] ἐκ τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν λέγει τῶν ὠρισμένων, ὡς ἤδη ἐκεῖνων προαναλωθεισῶν τῶν τριῶν.
- 19.325 A διὰ τὸ προκατακεχρησθαι] δεδαπανῆσθαι.
- 19.326 gT τὸν δὲ στρατηγὸν Πρόξενον] ἵνα μὴ προφασίζονται φόβον ἢ κίνδυνον.
- 19.327 gT σύνεσμεν τῷ Προξένῳ] ἵνα μὴ εἴπῃ 'σὺ μὲν ἔγραψας λαβεῖν παρὰ Προξένου ἡμᾶς τριήρη, οὐκ ἠδυνήθημεν δὲ εὐρεῖν αὐτόν', διὰ τοῦτο ἐπάγει 'ἐπορεύοντο κύκλῳ', καμπὰς τινας καὶ οὐκ ὀρθὴν ποιοῦμενοι.
- 19.328 gT τρεῖς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας] λύσιν περιέχει τοῦ ἀντιπίπτοντος.
- 19.329 ἐπειδὴ γὰρ ἡδύνατο Αἰσχίνης ἀνθυποφέρειν 'ἀλλ' οὐκ ἦν ῥάδιον ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ <ὥς> τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν', λύει διττῶς ὅτι 'μάλιστα μὲν ἔδει πλεῖν, εἰ δὲ ἄρα μὴ ἐβούλεσθε, ἱκανὸς ἦν ὁ χρόνος ὥστε κατὰ γῆν ὑμᾶς πορευθέντας συμμῖξαι Φιλίππῳ'. gT <Πέλλῃ>] ἰστέον ὅτι Πέλλῃ ἐκλήθη διὰ τὸ ἀπὸ βοδὸς εὐρήσθαι τὴν προσηγορίαν πελλῆς τὸ χρῶμα, ὃ ἐστὶ τεφρῶδες κατὰ τὴν Μακεδόνων φωνήν, ἢ παρὰ τοὺς πέλλας τοὺς λίθους κατὰ τὴν Μακεδόνων φωνήν.
- 19.330 A ἐν δὲ τούτῳ Δορίσκον] ἔδειξε δι' ἣν αἰτίαν ἀπώλετο Κερσοβλέπτης καὶ Θράκη.
- 19.331 καὶ τὰ μὲν τῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ Φίλιππον μετήνεγκε, τὰ δὲ εἰς τοὺς πρέσβεις. gT τὰ ἐπὶ τειχῶν] ἐν Θράκῃ χωρία καὶ φρούρια.
- 19.332 σκόπει δὲ ὅτι ἄνω μὲν 'ἐπορεύοντο' εἶπεν, ἑαυτὸν τοῦ ἐγκλήματος ὑπεξαίρων, ὕστερον δὲ καὶ ἑαυτὸν συγκατέμειξεν, ὃ ἦν διὰ τὴν ἀνάγκην ἀνεύθυνον. gT πολλὰ λέγοντος ἐμοῦ καὶ θρυλοῦντος ἀεὶ] ἵνα μὴ πρὸς ἀφοσίωσιν ἅπαξ εἰρηκέναι δοκῇ, προσέθηκε τὸ 'ἀεὶ', κοινῇ τε καὶ φανερώς λέγοντος ὡς ἐνδεχομένου καὶ σωθῆναι τὸν Κερσοβλέπτην.
- 19.333 αἱ δὲ ποικίλαι δημηγορίαι καὶ συμβουλαὶ καὶ πλάσεις καὶ πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀπέχθεται ἔνδειξιν περιέχουσι τῆς τε εὐνοίας τοῦ ῥήτορος καὶ τῆς ἐπιβουλῆς ἐκεῖνων. gT θρυλοῦντος] ἡρέμα αὐτοῖς λέγοντος.
- 19.334 A ἀνοσιωτάτους ἀνθρώπους] ἡ λέξις αὕτη δηλοῖ τὸν φιλόπολιν· πῶς γὰρ οὐκ ἀσεβέστατοι προδιδόντες τὴν γῆν, ἐν ἧ πρώτῳ εἶδον τὸν ἥλιον.
- 19.335 gT ὁ δὲ τούτοις ἀντιλέγων φανερώς] τοῦτο εἶπεν ἵνα μὴ γένηται παντελῶς κοινόν, ἀλλ' ἴδιον.
- 19.336 τοῦτο μὲν οὖν καὶ πάλαι προδικήσατο ἐν τῇ τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσῃ εἰπὼν μέγιστον εἶναι τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς δωροδοκίας Αἰσχίνου, τὸ ἐξὸν αὐτῷ καταμαρτυρήσαντα Φιλοκράτους ἀπηλλάχθαι τῆς ὑποψίας μήτε παρελθεῖν μήτε εἰπεῖν ἐναντίον Φιλοκράτει μηδέν. ἐνταῦθα δὲ ὁμοίως τῷ αὐτῷ κατακέχρηται καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἐνάγων αὐτοὺς καὶ προτρεπόμενος ἐπὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν κατ' Αἰσχίνου. gT οἵτινες δ' οἱ τούτων μετεσχηκότες] πολλή γε ἡ δεινότης.
- 19.337 ἐγκαλούμενος γὰρ τοσοῦτον ἀπέχει καθ' ἑαυτοῦ δοῦναι λαβὴν, ὥστε καὶ περὶ τῶν αὐτῶν ἐγκαλῶν φαίνεται. gT ἀλλὰ νῆ Δία ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοὺς ὅρκους] 'ἐν τῷ χρόνῳ' ἐν ᾧ ἐκάθηντο ἐν Πέλλῃ τὸν Φίλιππον ἀναμένοντες.

- 19.338 δεινῶσαι δὲ ἐβουλήθη διὰ τῶν ἐξῆς τὸ ἀδίκημα καὶ σύστασιν δοῦναι τῷ δωροδοκίματι, ὅπου γε ἐπανιόντες τοὺς ὄρκους ἔλαβον καὶ οὐκ ἐπ’ αὐτῆς τῆς Μακεδονίας οὐδ’ ἐν μέσῳ τῶν στρατοπέδων οὐδ’ ἐν ἱερῷ, ἀλλ’ ἐν πανδοκείῳ καὶ κρύβδην κατὰ τὴν ἐπάνοδον. καὶ δηλὸν ὅτι διατεθῆναι ὀργιλώτερον βούλεται τοὺς δικάζοντας, ὅμως δ’ οὐδὲν ἤττον καὶ τὸ καθ’ ἑαυτὸν ἀπολύσασθαι. ἵνα δὲ μὴ εἴπωσιν ὅτι ‘οὐκ ἐνῆν ἱερόν’, ἀντεζήτησε τοὺς τόπους ὅτι καὶ ἱεροῦ παρακειμένου ἐν πανδοκείῳ οἱ ὄρκοι ἐγίνοντο ἐν βεβήλῳ τόπῳ καὶ φαύλῳ, καὶ ταῦτα ἱεροῦ πλησίον ὄντος Διοσκουρίου, καὶ διὰ τοῦτο καὶ μάρτυρας τοὺς θεασαμένους τὸν τόπον ἐπικαλεῖται. παρενέβαλε δὲ τὰ κατὰ τοὺς ὄρκους οὐκ ἀκολουθῶς, ἀλλ’ ἵνα σημείου σημεῖον καὶ τοῦτο γένηται. ἡ μὲν γὰρ βραδύτης σημεῖον ἐστὶ τῆς δωροδοκίας καὶ τοῦ ἐκόντως παραδοῦναι τὴν Θράκην, ἡ δὲ κατὰ τοὺς ὄρκους μνήμη δείξασα μήτε ἐν καιρῷ γεγενῆσθαι μήτε ἐν τόπῳ προσήκοντι πιστοῦται τὸ σημεῖον τῆς δωροδοκίας. gT ὅτε δεῦρο ἤδη τὸ στράτευμα] βούλεται μὲν εἰς Φωκέας εἰπεῖν, ἐπειδὴ ἄνω κατεσκεύασεν ὡς τεῖχος καὶ ἀσφάλεια τῶν Ἀθηναίων ἦσαν οἱ Φωκεῖς σωζόμενοι· διὰ <δὲ> τοῦ ἀπολέσθαι ἐκείνους ἀνεώγει αὐτῷ καὶ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδός.
- 19.339 gT εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου] ἦν ἀνέγνωκεν ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου (18, 40) ὅπου εἶπεν ὅτι ‘ἐγὼ ταῦτα πεποίηκα ἀκόντων Ἀθηναίων· τὸ δὲ γε ψήφισμα τοῦ Φιλοκράτους ὁ ἔγραψεν ἑκατέρους ἔχειν ἃ ἔχουσι· τὸ δὲ τοῦ δήμου, ἔνθα διωρθώσαντο ἕκαστον ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ.
- 19.340 gT καὶ μὴν ὅτι τὸν Φίλιππον] ἐπιμένει ταῖς ἀποδείξεσι (τὸ γὰρ ἔγκλημα χαλεπόν) πανταχοῦ διὰ πάντων συνιστὰς ὅτι οὐ δι’ αὐτὸν ἀπώλετο Κερσοβλέπτης.
- 19.341 gT λέγε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν] ἀκούσασα ἡ πόλις ἀπολωλέναι τὸν Κερσοβλέπτην ἀπέστειλεν ὕστερον Εὐκλείδην αἰτιασόμενον Φίλιππον διὰ τὰ ἐν Θράκῃ γενόμενα.
- 19.342 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο μηδὲν ἡμαρτηκέναι· ὁψὲ γάρ ποτε συντυχεῖν τοῖς πρέσβεσι καὶ πρὸ τῶν ὄρκων λαβεῖν αὐτά. σκοπεῖ δὲ καὶ τὰς λέξεις καὶ ἐπιτήρει πῶς μὲν ἐπὶ τοῖς ἀνευθύνοις τὸ ‘ἀπήραμεν’ λέγει (163), πῶς δὲ ἐπὶ τοῖς μεμπτοῖς ‘ἤλθον εἰς Ὠρεὸν οὗτοι’, πόρρω ἑαυτὸν ποιῶν, καὶ τὸ ‘οὐκ ἀνέμειναν τὸν κήρυκα’, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιτήρει. gT ὅτι τοίνυν οὐδ’ ἄρνησίς ἐστιν αὐτοῖς] ἀπολογησάμενος ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ συστήσας ὅτι οὐ δι’ αὐτὸν ἀπώλετο Κερσοβλέπτης, ἐντεῦθεν ἄρχεται τῶν ἀποδείξεων τῶν κατ’ Αἰσχίνου, συνιστὰς δι’ αὐτὸν ἀπολωλέναι τὴν Θράκην.
- 19.343a gT ἀρχὴ τῶν ἀποδείξεων τῶν κατ’ Αἰσχίνου, συνιστῶσα δι’ αὐτὸν ἀπολωλέναι τὴν Θράκην.
- 19.343b F 4 YL <ἔστιν οὖν ὅπως ἂν>] ἐνθύμημα ἐπὶ τοῖς ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους καὶ ἀπόδειξις ἐναργής ὥσπερ ἐν συλλογισμῷ τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην ἀπολωλέναι τὸν Κερσοβλέπτην.
- 19.344 F 4 YLS σκέψασθε τί πράττων ἕκαστος] εὐκαίρως βούλεται τὰς φιλοτιμίας ἑαυτοῦ ἐξεῖπεῖν ἢ τὴν ἀγρυπνίαν καὶ τὴν σπουδὴν αὐτοῦ δηλοῖ· οἷον ‘ποῦ πλανᾶται πολίτης ἐμός; ποῦ δυστυχεῖ τις αὐτόχθων αἰχμάλωτος;’ προσένειμε δὲ τοὺς αἰχμαλώτους τούτῳ τῷ μέρει, ἵνα ἀναίρεσιν ἐργάσεται τῆς ὑπονοίας· ‘τίς γὰρ ἂν εἴλετο παρὰ τῶν πολεμίων λαβεῖν, τὴν οὐσίαν ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων <καὶ> τῆς πόλεως προέμενος;’ ἀλλὰ καὶ ἡ εἰσαγωγή τῆς μνήμης τῶν ξενίων δεινότητος ἀνάπλεως.
- 19.345 οὐ γὰρ ὡς ἄπιστον κατασκευάζων εἰσήγαγεν, ἀλλ’ ὡς ὁμολογουμένῳ κατεχρήσατο· ‘ξένια αὐτοῖς ἐδίδου Φίλιππος’, ὡς φησιν. ἐμέρισε δὲ τοὺς ἐλέγχους τῆς δωροδοκίας κἂν τούτῳ τῷ μέρει, ἵνα τὰ καθ’ ἑαυτὸν ἀποτρέψῃται. ἐπειδὴ γὰρ ἀναγκαῖον ἦν τὸν ἐκόντα προδεδωκότα Κερσοβλέπτην ἐπὶ χρήμασιν αὐτὸν προδεδωκέναι, ἀναγκαίως ἐνταῦθα ἐζήτησε ‘τίς ἐστιν ὃς χρήματα εἴληφεν;’. ὁ γὰρ μὴ ξένια ἐλόμενος παρὰ Φιλίππου λαβεῖν, ἀλλὰ μισήσας καὶ ἀποστραφεὶς καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπειπὼν μὴ λαβεῖν, δηλὸς ἐστὶ μὴ προδούς. τί γὰρ ἂν ἐβουλήθη προδοῦναι μέλλων κερδαίνειν μηδέν; ὁ δὲ γε λαβὼν κρύβδην παρὰ Φιλίππου τὰς δωρεὰς δηλός

ἐστὶ προέμενος αὐτῷ τὴν Θράκην. τοῦτο δὲ πεποίηκεν Αἰσχίνης. δι' Αἰσχίνην ἄρα καὶ Κερσοβλέπτης ἀπώλετο. gT διεκωδώνειεν ἅπαντας] ἐδοκίμαζεν, ἐπείραζεν, ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ κώδωνος οὗ περιάγουσι νύκτωρ οἱ φύλακες, ἀποπειρώμενοι εἰ ἐγρηγόρασιν οἱ περὶ τὰς πύλας φυλάττοντες.

19 346a gT εὐρηται τὸ 'διακωδωνίσαι' <πρὸς τὸ πειράζειν τοὺς> φύλακας διὰ κώδωνος, εἰ καθεύδουσιν.

19 346b A <ὥς δ' ἀπετύγχανεν>] ἐνταῦθα τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν κατασκευάζει ὥς ἐπὶ τοῦ Κερσοβλέπτου. 'τίνα εἰκὸς ἦν μᾶλλον αὐτὸν προδοῦναι, τὸν ἐλόμενον μὴδὲ ξένια λαβεῖν καὶ τὸν τὴν οὐσίαν προέμενον ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων ἢ τὸν λάθρα παρὰ Φιλίππου ξένια προσιέμενον;' F 4 YLS εὐήθως λήψεσθαι] οὐ λέγει 'μωρῶς', ἀλλ' 'ἀκακούργως'.

19 348a A εὐήθως λήψεσθαι] ἀπλούστερον λαβεῖν ὥς οὐ δηλοῦντα δωροδοκίαν.

19 348b gT <διεκρούσατο>] τὸ 'διεκρούσατο' ἀντὶ τοῦ 'ὑπερέθετο'.

19.349 A φέρε δὴ καὶ ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην] δυοῖν ἐστὶν ἐν τούτῳ σύστασις, τοῦ τε αὐτὸν μὴ δωροδόκον γεγενῆσθαι καὶ τοῦ μόνον τῶν πρέσβων εἶναι φιλόπολιν.

19.350 ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔγκλημα εἰς ἅπαντας διήκει (ἅπαντες γὰρ ἐδόκουν διατετριφέναι κατὰ τὴν Μακεδονίαν), τῇ διαφορᾷ τὸ ἐξισάζον λύει. 'οὔτοι μὲν τηνάλλως διῆγον, ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν αἰχμαλώτων τὴν διατριβὴν ἀνήλiskon'. gT ἀπιστοῦντες ὥς ἐμοὶ δοκεῖ] μεγάλην ἀποφαίνει τὴν δαπάνην, ὥς καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀδύνατον νομίσει προῖκα τὴν ἄφεςιν γενέσθαι.

19.351 τὸ δὲ 'ἐδανείζοντο' δοκεῖ μὲν ὑβριστικὸν εἶναι, αὐξῆσαι δὲ τὴν δαπάνην βουλόμενος εἶπεν ὅτι 'καὶ τὸν τόκον ἀφῆκα καὶ τὸ κεφάλαιον'. gT οἷς αὐτὸς ἔχρησα τὰργύριον] ἐπειδὴ ἐκακίζετο ὁ τόκος, ὑπέμνησε μὲν ἐξ ἀρχῆς, χρηστῷ δὲ ὀνόματι τῷ 'ἔχρησα' ἐκφεύγει τὸ ἄτοπον.

19.352 gT τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Φιλίππου] αἰνίττεται ὅτι πάντας ἀφῆκεν, εἰ μὴ προλαβὼν ὑπέσχετο αὐτοὺς λύσασθαι καὶ δώσειν εἰς δύναμιν.

19.353 gT <ἀφῆκα>] 'ἀφῆκα' γὰρ λέγει τὰ δοθέντα παρὰ Φιλίππου αὐτῷ εἰς λόγον ξενίων, τὸ δὲ 'δέδωκα δωρεάν', ἅπερ ἐχαρίσατο τοῖς αἰχμαλώτοις.

19.354 AT καὶ δωρεὰν ἔδωκα τοῖς ἀτυχήσασιν] συλλογίζεται τὸ κεφάλαιον μετὰ τῶν τόκων, ἵνα φαίνηται αὐτῷ τὸ τῆς φιλοτιμίας διπλάσιον.

19.355 gT <δαινὸν οὖν ψεύσασθαι>] ἀντιπίπτον λύει, ἵνα μὴ τις εἴπῃ 'ἀλλ' ἡδύνω καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ ἐξομώσασθαι, ὥστε μὴ ἀπελθεῖν μετὰ τῶν πρέσβων, ἀλλ' ἰδίᾳ· ἐπάγει οὖν 'ἀλλ' οὐκ ἦν μοι ἀσφαλὲς τὸ ἰδίᾳ ἀπελθεῖν καὶ πλανᾶσθαι ἐκεῖσε μὴ ἔχοντι τὸ ἀσφαλὲς τὸ ἀπὸ τῶν πρέσβων'.

19 356a A δαινὸν .

19 356b .. ψεύσασθαι] 'ἐμοὶ μὲν δαινὸν ἐπὶ ὀλίγων ψεύσασθαι', Αἰσχίνης δὲ παρούσης ὅλης τῆς πόλεως ἐψεύσατο. εἰ δαινὸν πρὸς ὀλίγους ψεύσασθαι καὶ ταῦτα δυστυχοῦντας, δεινότερον πρὸς ὅλον δῆμον, καὶ ταῦτα τὸν Ἀθηναίων. gT ἰδίᾳ δ' ἐξομωσάμενον] οὐκ ἔστιν ἀργόν, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Αἰσχίνου πρεσβείαν, μᾶλλον δὲ πορείαν καὶ πλάνην παρὰ τὸν Φίλιππον.

19.357 gT ἐξώλης] τί ἐστὶν 'ἐξώλης' καὶ 'προώλης'; ἐξώλης λέγεται ὁ ἀπολούμενος ἐκτὸς τῆς πατρίδος, προώλης ὁ πρὸ τῆς εἰμαρμένης τελευτῶν.

19.358 A <παρ' ἄλληλα>] ἀντὶ τοῦ 'παρατιθέμενα ἀλλήλοις καὶ συγκρινόμενα'.

19.359

Α εἴθ' ὁ γενναῖος οὕτως] τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἐγκλημάτων τὸ κατὰ Θράκην ἔγκλημα λύει· ὅταν γὰρ παρὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ὑπόνοιαν μείζονά τις ἐγκαλῇ τῷ ἔλαττον ἡμαρτηκότι, τὸ τῆνικαῦτα διὰ τὴν ὑπερβολὴν ἀπιστεῖν εἰώθασιν οἱ ἀκούοντες.

19.360 gT καταλύσειν ἐπηγγέλθαι Φιλίππῳ] καὶ τοῦτο ἀπίθανον ἀπὸ τοῦ μεγέθους τῶν ἐγκλημάτων.

19.361 τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν ὅλον Ἀθηναίων δῆμον προδοθῆναι ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς τῷ Μακεδόνι; gT ὅτι ταῦτ' ἐπέπληττον] τοῦτο ἡ λύσις· τὸν γὰρ ἐπιπλήττοντα τοῖς δωροδόκοις τούτων ἔδει τάναντία ποιεῖν.

19.362 καὶ ἄλλη δὲ λύσις, 'δεδιὼς μὴ συμπαραπόλωμαι· τίς γὰρ ἂν προδοίη τούτους μεθ' ὧν συναπολεῖται; gT Δερκύλος δ' αὐτὸν] ἵνα μὴ δοκῇ ὡς ἐχθρὸς λέγειν, ἄλλω περιτίθησι· καὶ ὁ καιρὸς δὲ τῆς νυκτὸς τὴν ὑποψίαν ἐργάζεται.

19.363 οὐκέτι δὲ περὶ τῆς Θράκης ταῦτα λέγει, ἵνα μὴ ὥσπερ ἴδιον γένηται τὸ ἔγκλημα, ἀλλὰ τῆς ὅλης δωροδοκίας. ἐπειδὴ γὰρ ἐνεκάλεσε τῷ Δημοσθένει προδεδωκέναι τὸν Κερσοβλέπτην, διὰ τοῦτο ἐφύλαξε τὰς ἀποδείξεις τῆς δωροδοκίας κἀν τούτῳ τῷ μέρει. gT καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῇ λέγω] πῶς κατηγορῶν μαρτυρεῖν ἐπαγγέλλεται; ἡ δὴλον ὡς ἐν ἄλλοις καὶ οὐκ ἐν οἷς ἐγγράφει; ἔστι δὲ τὸ ἐγγράφως καταμαρτυρεῖν μᾶλλον ἐπικίνδυνον.

19.364 ἐπεὶ οὖν ἄτοπον ἦν τὸν αὐτὸν κατηγορεῖν καὶ μαρτυρεῖν, ἔδωκεν ἡμῖν μεθόδους προσθεῖς καὶ εἰπὼν 'συγγραψάμενος'. ὁ γὰρ κατὰ συγγραφὴν μαρτυρῶν ἑαυτὸν ὑπεύθυνον κατηγορίᾳ καθίστησιν. ἔπειθ' ὅτι εὐθύνας ἀπαιτῶν οὐδὲν παράδοξον, εἰ βούλεται μαρτυρεῖν συγγραψάμενος. ἔπειτα καὶ δι' ἄλλο τι χρήσιμον τοῦτο πεποίηκεν, ἵνα καὶ τοὺς ἄλλους προτρέψῃται ταῦτὸν ποιῆσαι, ἑαυτὸν παράδειγμα τοῖς ἄλλοις παρασχὼν καὶ προοδοποιῶν ἐκείνοις τὴν μαρτυρίαν, οὐ περὶ ὧν νῦν προέτεινε. κατηγορεῖ μὲν γὰρ προδοσίας Φωκέων καὶ δωροδοκίας ἐνταῦθα, ὅτι νύκτα καὶ ἡμέραν ἔμεινε παρὰ Φιλίππῳ Αἰσχίνης. πολλὴ δὲ διαφορὰ μαρτυρίας καὶ μάρτυρος· ὁ μὲν γὰρ μάρτυς αὐτοπροσώπως εἰσιὼν ἐμαρτύρει καὶ οὐκ ἦν ὑπόδικος, ὁ μὲντοι γε μαρτυρίαν συγγραψάμενος ἐδίδου ἑαυτὸν ὑπεύθυνον τῷ καταμαρτυρηθέντι καὶ εἰς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον. gT ἡ μαρτυρεῖν ἢ ἐξομνῦναι ἀναγκάσω] προῖδὼν τὴν τῶν πρέσβειων ἀπέχθειαν χρησίμως ἐπὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοὺς καλεῖ· ἡ γὰρ μαρτυρήσαντες παρέξουσιν ὁ βούλεται ἢ ἐναντιούμενοι δείξουσιν ὡς <οὐ ταῦ> τὰ ἐκείνῳ ἐπρέσβευσαν.

19.365 τοῦτο δὲ ἐστὶν ὁ μάλιστα συστήσαι βούλεται. gT <οἷσις μὲν τοίνυν κακοῖς>] ὡς σχετλιάζων λέγει διὰ τὸ τοὺς πρέσβεις ἐξομόσασθαι μὴ εἰδέναι.

19.366a Α οἷσις .

19.366b .. κακοῖς] κληθέντες οἱ πρέσβεις οὐκ ἠθέλησαν μαρτυρεῖν. διὸ σχετλιάζων ταῦτα λέγει. κινήσεισιν δὲ ἐκ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀντιθέσεως, καθ' ἃ ἔδοξεν Αἰσχίνης πεπεικέναι τὸν δῆμον ἄνευ Φωκέων ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ἀντετέθη ἑτέρα ἀντίθεσις ἀντεγκληματική· καὶ μὴν σὺ δεινότερα ἔπειςας, ὧς Δημοσθένης, καταναγκάσας τὴν πόλιν ποιήσασθαι θάπτον τὰς συνθήκας πρὶν ἀφικέσθαι τοὺς παρὰ Κερσοβλέπτου συνέδρους, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον αὐτὸς ἀπολώλεκας Κερσοβλέπτην'. διὰ τοῦτο τοίνυν ἠναγκάσθη ὁ Δημοσθένης μὴ μόνον τὸ κατὰ Φωκέων συστήσαι προδοσίαν γεγονός, ἀλλὰ καὶ ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὡς μὴ ἀπολωλεκτός τὸν Κερσοβλέπτην καὶ ἀντεγκαλέσαι Αἰσχίνῃ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀκολουθίας περὶ τε τοῦ Κερσοβλέπτου καὶ αὐτῆς τῆς Θράκης, πανταχοῦ συνιστὰς ἐπὶ δώροις αὐτὸν καὶ τὰς εἰσηγήσεις καὶ τὰς βραδύτητας πεποιηκέναι τῶν χρόνων· ὡς μὴ ζήτημα τοῦτο εἶναι, ἀλλ' ἀπόδειξιν καὶ σύστασιν τῆς δωροδοκίας, ὅτι οὐδεπώποτε οὗτ' εἶπεν Αἰσχίνης οὔτε εἰσηγήσατο ἄνευ τοῦ λαβεῖν χρήματα καὶ ἐπὶ δώροις τὰς εἰσηγήσεις ποιεῖσθαι. gT <συλλογίσασθαι δὴ βούλομαι τὰ κατηγορημένα>] ἀνακεφαλαίωσις μερική.

19 367a Α συλλογίσασθαι .

19 367b .. κατηγορημένα] ἀνακεφαλαίωσιν ποιεῖται τῶν εἰρημένων πολλῶν ὄντων ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται. αὐτὸς δὲ ἐπισημαίνεται καὶ διὰ τῶν ἐπιλόγων ταῦτα. ἠΐξῃσε δὲ ἵνα μᾶλλον τοὺς ἀκούοντας εἰς ὀργὴν ἐκκαλέσῃται. αὐτίκα γοῦν οὐκ ἀποδείξεις, ἀλλὰ αὐξήσεις πεποιήται (αἱ δὲ αὐξήσεις πάθους εἰσὶ κινητικαί), ἡγησάμενος συναρπάζειν ἐκ τούτων τοὺς ἀκούοντας καὶ προαγαγεῖν εἰς ὀργήν. gT συλλογίσασθαι .

19 367c .. κατηγορημένα] συλλογίζεται λοιπὸν καὶ ἀνακεφαλαιοῦται τὰ προειρημένα πάλιν, ἵνα δείξῃ τοῦτο τὸ μέρος ὃν τῶν προειρημένων, οὐκ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὑπάρχον ζήτημα· ὁ γὰρ κοινὸς ἐπίλογος τὴν τῶν πραγμάτων κοινωνίαν συνίστησιν. F 4 YLS οὐ γὰρ μόνον Φωκέας] ἐντεῦθεν τινες συγκατασκευαζόμενον ἀπεφάναντο εἶναι τὸν λόγον οὐκ ὀρθῶς.

19 368a οὐ γὰρ ἐξ ἀρχῆς οὐδ' ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῦτο ποιήσας φαίνεται, ἀλλ' ὕστερον ὥς ἐν ἐπιλόγοις αὖξων τὴν δωροδοκίαν. gT οὐ .

19 368b .. Φωκέας] ὅτι οὐκ ἔστι συγκατασκευαζόμενος στοχασμός, ἀλλ' ἐμπίπτει· τινὲς γὰρ ᾤθησαν εἶναι συγκατασκευαζόμενον διὰ τὸ ὥσπερ δύο ἐγκλήματα εἶναι, τὰ περὶ Θράκην καὶ τὰ κατὰ Φωκέας. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι οὐκ ἀπὸ ἐνὸς ῥήματος δεῖ χαρακτηρίζειν πᾶσαν στάσιν, ἀλλ' ἐκ τῶν πλειόνων. εἰ γὰρ ἦν συγκατασκευαζόμενος, διὰ τί μὴ ἔταξε τὰ κατὰ Θράκην μῆτε ἐν τῇ διηγῇ μῆτε ἐν τοῖς ἀγῶσι; λέγομεν ὅτι εἰς σημεῖον μόνον τῆς προδοσίας λέγει τὰ κατὰ Θράκην, ὥσπερ καὶ ἄλλων σημείων ἐμνήσθη. AT καίτοι τούτων οὐδενὸς ἂν τῶν ψηφισμάτων] μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Θράκης καὶ τῶν Φωκέων ἐψηφίσαντο ἀναγκάζοντες αὐτὸν ἀφεῖναι τὸν Κερσοβλέπτην καὶ τῆς Ἀμφικτυονίας ἀποστῆναι.

19.369 διὸ λέγει 'καίτοι τούτων οὐδενὸς ἂν'. οὐ γὰρ ἂν ἔφθῃ χειρωσάμενος τὸν Κερσοβλέπτην ὁ Φίλιππος, εἰ πλεῖν ἤθελεν Αἰσχίνης· ἐσώζοντο γὰρ ἂν Φωκεῖς καὶ οὐ κατεφρόνει τῆς πόλεως ὁ Φίλιππος. gT <νὺν δ' ἂ μὲν ἦν>] περίοδος.

19.370 F 2 <ἀγανακτήσει τοῖνυν αὐτίκα δὴ μάλα>] ἔστι μὲν ἀντιληπτικὴ ἢ ἀντίθεσις.

19 371a ἔγνωμεν δὲ ἐξ ὧν ἠκούσαμεν ἐν ταῖς τέχναις ὅτι, ὅταν τις κρίνηται ἐφ' οἷς αὐτὸς εἴρηκεν ἢ πεποίηκεν ἢ κέκτηται, τὸ τηνικαῦτα εἰς τὸ τοιοῦτο χωρεῖ κεφάλαιον· ἐπὶ γὰρ τὴν ἀντίληψιν καταφεύγειν βούλεται. τὸ δὲ συνεκτικώτατον τῆς ἀπολογίας Αἰσχίνου τοῦτό ἐστι τὸ κεφάλαιον. F 4 YLS ἢ δὲ λύσις κατὰ συνδρομὴν ὅτι πάντως λόγων δεῖ παρέχειν εὐθύνας.

19 371b ἔστι δὲ τῶν σημείων τοῦ προτέρου ζητήματος τὸ ἀντιληπτικόν. εἰσῆκται δὲ βαρέως· τὸ γὰρ 'ἀγανακτήσει' σημαίνει τὸ τυραννικόν, οὐκ ἀνεχόμενον ἔτι τὰς εὐθύνας διδόναι. F 4 YLS ἀντίθεσις ἀντιληπτικὴ ἦντινα λύει ὁ ῥήτωρ μεταληπτικῶς τοῦ γὰρ Αἰσχίνου λέγοντος ὅτι 'ἐξῆν μοι συμβουλεύειν ἅπερ ἐνόμιζον εἶναι συμφέροντα', λύει ὁ ῥήτωρ· 'ἀλλ' ἐξῆν σοι (φησί) λέγειν ἐν ἄλλοις, ἀλλ' οὐκ ἐν οἷς ἔβλαπτες τὴν πόλιν δῶρα δεξάμενος'.

19 371c Α ἀγανακτήσει .

19 371d .. μάλα] ἀντιληπτικὴ ἢ ἀντίθεσις. 'ἐξῆν γὰρ λέγειν', φησί, 'καὶ τὸ ἀπαγγέλλειν ἀνεύθυνον.' λύει δὲ κατὰ συνδρομὴν ὅτι πάντως λόγων δεῖ παρέχειν εὐθύνας. ἔστι δὲ τῶν σημείων τοῦ προτέρου ζητήματος. τὸ δὲ ἀντιληπτικόν εἰσῆκται βαρέως. τὸ γὰρ 'ἀγανακτήσει' σημαίνει τὸν τύραννον, μὴ ἀνεχόμενον εὐθύνας διδόναι. καλῶς δὲ ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους τέθεται, ἵνα μηδαμόθεν ἔχῃ πρὸς τὴν ἀπολογίαν ἐπικουρίαν. ἑάλωκεν εἰσηγούμενος ταῦτα τῷ Φιλοκράτει, κωλύσας τοὺς Ἕλληνας κοινωνῆσαι τοῦ συνεδρίου, πείσας τὴν πόλιν ἄνευ Φωκέων ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, μὴ συγχωρήσας περὶ τῶν δικαίων μηδένα ποιῆσαι λόγον, περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως, λέγω, καὶ περὶ Θράκης, ἐξηπάτησεν ἀπελθὼν ἐκ τῆς πρεσβείας πρὸς τὸν δῆμον, εἶπε σωθήσεσθαι Φωκέας καὶ ἀπολώλασιν, ἀπολεῖσθαι Θηβαίους καὶ σώζονται. πῶς οὖν

δυνήσεται καταφεύγειν ἐπὶ τὸ ἐξεῖναι λέγειν; gT καὶ τοῦθ' ὅταν ἦ κήρυξι καὶ πρεσβείας] πρόγραμμά ἐστι τὸ προτιθέμενον τῆς ἐκκλησίας ὥστε βουλευσασθαι ἢ περὶ τοῦ πέμψαι πρέσβεις ἢ πρέσβων ἡκόντων μαθεῖν ὅ τι λέγουσι.

19.372 gT τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμίᾳ] τῇ τῶν πενήτων διοικήσει· δεῖ γὰρ ἐνδοῦναι αὐτοῖς ἵνα τὰ οἴκοι διοικῶνται.

19.373 gT οὐ χρόνους] κύκλος· 'οὐ χρόνους ἀνήρηκεν οὗτος, οὐ'.

19.374 F 2 Y <ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος>] ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος.

19 375a A ἔστι .

19 375b .. λόγος] ἀντίθεσις ἐπιλογικὴ καὶ ἀκόλουθος τῇ προτέρᾳ. ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴν ἔχθρας λέγει γίνεσθαι, ἡ δὲ νῦν ὅτι οὐκ ἐῷσιν εὖ ποιεῖν τὸν Φίλιππον. gT (→ 375d) πεπληρωμένων τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν ἀγώνων ἤδη καὶ τῶν ἀποδείξεων μετελήλυθεν ἐπὶ τὴν ἀντίθεσιν ταύτην ἐπιλόγου χρεῖαν πληροῦσαν· ἔχει δὲ ἀκολουθίαν πλείστην καὶ συγγένειαν πρὸς τὴν προειρημένην ἤδη ἐπιλογικὴν ἐτέραν ἀντίθεσιν.

19 375c F 4 YLS ἐν ἐκείνῃ μὲν γὰρ ἐλέγετο ὅτι 'ἀρχὴ γενήσεται τῆς πρὸς Φίλιππον ἔχθρας', ἐνταῦθα δὲ ἀκολουθῶς ὅτι 'οὐδὲ εὐεργετήσῃ' καὶ ὅτι 'οὐκ εὖ ποιήσῃ τοῦ λοιποῦ τὸν δῆμον, εἰ καταψηφιούμεθα τῶν πρέσβων'.

19 375d ἡ δὲ λύσις ἐξ ἀτέχνων πίστεων. παρέχεται γὰρ διαφόρους ἐπιστολὰς ἐν αἷς πλεῖστα πολλάκις ὑποσχόμενος Φίλιππος οὐδέν τι τὴν πόλιν εὖ ποιήσας φαίνεται. F 4 YLS τὰς δ' ἐπιστολὰς ὑμῖν ἀναγνώσομαι] ἐν αἷς εὖ ποιεῖν ἐπαγγειλάμενος οὐδέν ἤγαγεν εἰς πέρας.

19.376 gT ὅτι τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὄνομα] ἢ τὸ ἀλαζονείας γέμον· ψυχροὺς γὰρ τοὺς ἀλαζόνας λέγουσιν.

19.377 ἐν οἷς ἄνω καὶ κάτω βοᾷ εὐεργετήσαι τοὺς Ἀθηναίους, 'παρελήλυθεν ἄχρι κόρου ἀπατῶν· ἐκορέσθημεν τῆς ἀπάτης'. ἢ, ὥς τινες, ψυχρὸν τὸ εὐτελές, καὶ παροιμιῶδες ὅτι ἄχρι κόρου. gT <οὕτω τοίνυν αἰσχροῖ>] παρέκβασις, προοίμιον καὶ εἰσβολὴ τῆς παρεκβάσεως.

19 378a F 4 YLS οὕτω .

19 378b .. αἰσχροῖ] προοίμιον καὶ εἰσβολὴ τῆς παρεκβάσεως. ἀπὸ δὲ τοῦ οἰκείου ἥθους ἀρξάμενος πειρᾶται τὴν οἰκείαν σῶζειν ὑπόληψιν, φιλοσόφου <μᾶλλον> πρᾶγμα ἢ ῥήτορος ἀπεργασάμενος· τοῦ μὲν γὰρ ῥήτορος συμφέρον ἐστὶ τὸ πρὸς τὰ ἐμπίπτοντα ζητεῖν, τοῦ δὲ φιλοσόφου φροντίζειν τῆς εἰς ἅπαντα τὸν βίον ὑπολήψεώς τε καὶ δόξης. εἴληφεν οὖν τὴν πρόφασιν ἀπὸ τῶν Αἰσχίνου λόγων. Δημοσθενικῆς γὰρ τοῦτο μεθόδου, τὸ μὴ ἀπὸ τοῦ οἰκείου προσώπου εἰσάγειν ἢ ψόγου ἀναίρεσιν ἢ οἰκείων ἐπαίνων σύστασιν, ἀλλὰ κατὰ τινὰ ἀνάγκην καὶ χρεῖαν. ὥς οὖν Αἰσχίνου βλασφήμους περὶ αὐτοῦ πεποιημένου λόγους, οὕτως ἀναγκάζεται τὴν ἀπολογία ἀποδοῦναι. εἴτ' εὐαφόρως μέτεισιν ἀπὸ τοῦ οἰκείου ἥθους ἐπὶ τὴν ἀντεξέτασιν τοῦ ἥθους Αἰσχίνου. καὶ γίνεται τὸ ἴδιον τῆς παρεκβάσεως κατὰ τὴν ἀντεξέτασιν, ὥς εἶναι παρόμοιον τῷ ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου μέρει. ἐκεῖ μὲν γὰρ βίον ὅλον ὅλῳ ἀντεξέτασε βίῳ, ἐνταῦθα δὲ τὴν ἀπὸ τῆς πρεσβείας ὑπάρχουσαν ὑπόληψιν ἑκατέροις, τίς μὲν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις Δημοσθένους εἶναι δοκεῖ, τίς δ' Αἰσχίνης ὑπείληπται, καὶ ὅτι Δημοσθένους καὶ σώφρων τὸν βίον καὶ ὅτι ἀκόλουθον ἥθος παρέχεται τῇ πολιτείᾳ καὶ ὅτι οὐ φιλαπεχθῆμων, οὐ περὶ φίλους ἀβέλτερος, οὐ περὶ ἄλλας καὶ τράπεζαν ἀσεβής. ὁ δὲ περὶ τὴν πόλιν ἄδικος, ὅτι ἀκόλαστος, ὅτι οὐ σώφρων. οὐ γὰρ οἷόν τε τὸν περὶ ταῦτα ἀκόλαστον δικαιοπραγίαν τιμᾶν. gT ἐγὼ δὲ οἶδ' ὅτι πάντες οἱ πρυτάνεις] ἀπὸ παραδειγμάτων ἢ λύσις.

19.379 gT εἰσιτηγῆρι' ἔθυσσε] προηγεῖται γὰρ εἰσιούσης τῆς βουλῆς ὁ τὰς θυσίας ποιούμενος.

19.380 gT συμπεπρεσβευκῶς τέτταρα ἔτη] τῷ μήκει τοῦ χρόνου τὴν ἀπολογία ἐπέτεινεν· οὐ γὰρ ἡσχύνθη τεττάρων ἐτῶν συνήθειαν.

- 19.381 gT <ἐπειδὴ γὰρ εἶλεν Ὀλυνθον Φίλιππος>] διηγηματικὸν χωρίον.
- 19.382a A ἐπειδὴ .
- 19.382b .. Φίλιππος] ὑπέμνησε πάθους καὶ συμφορᾶς τοὺς ἀκούοντας. ἀλγοῦσι γὰρ ἐπὶ τοῖς Ὀλυνθίοις ὡς μόνοις ἂν κωλύσασι Φίλιππον ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. gT Ὀλύμπια ἐποίει] ἐκ τῆς πανηγύρεως τὸ πάθος τῶν ἀκουόντων ἔτι μᾶλλον ἠῤῃξεν.
- 19.383 αἱ γὰρ εὐπραγαίαι τῶν πολεμίων λυποῦσι τοὺς ἡττωμένους. ὁ μὲν οὖν πανήγυριν ἤγαγεν ἐπὶ νίκη καὶ συμφορᾷ τῶν Ἑλλήνων, ἡ δὲ πόλις πληγεῖσα τοῖς συμβεβηκόσιν ἔστεινε τὰς συμφοράς. τὰ Ὀλύμπια δὲ πρῶτος Ἀρχέλαος ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας κατέδειξεν. ἤγετο δ' ἐπ' ἐννέα, ὡς φασιν, ἡμέρας ἰσαριθμούς ταῖς Μούσαις. συνέζευξε δὲ τὰ κατὰ τὴν Ὀλυνθον, ἵνα δοκῇ πανηγυρίζειν ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῶν Ἑλλήνων καὶ συνεορτάζειν καὶ ὁ Αἰσχίνης, οἷον ἐγὼ μὲν ἐθρήνουν, Φίλιππος δὲ ἐτέλει μετὰ Αἰσχίνου πανήγυριν'. gT εἰς δὲ τὴν θυσίαν ταύτην] ἐκ δευτέρων ἠῤῃξε τὰ συμβεβηκότα· καὶ γὰρ τοῖς θεοῖς ἔθυε καὶ πανήγυρις συνεκροτεῖτο.
- 19.384 τεχνίτας δέ, τοὺς ὑποκριτὰς οὕτω καλεῖ κωμικοὺς τε καὶ τραγικοὺς. τὴν δὲ τοῦ ἥθους ἔμφασιν ἦν περιτίθησι τῷ Σατύρῳ ἔδειξε διὰ τῆς διανοίας τοῦ λόγου. τὸ γὰρ σιγᾶν καὶ μὴ φθέγγεσθαι σημεῖον τοῦ στένειν καὶ ἀνιάσθαι τοῖς συμβεβηκόσι γίγνεται. gT <τί δὴ μόνος οὐδὲν ἐπαγγέλλεται>] ἀντὶ τοῦ 'αἰτεῖ'.
- 19.385a A τί .
- 19.385b .. ἐπαγγέλλεται] τὸ μὲν ἐπαγγέλλεσθαι αἰτεῖν σημαίνει. ὅτι δὲ ἔθος τῷ Φιλίππῳ διαφθείρειν ἐν συμποσίῳ συνίστησι, καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἐπαινεῖ τοῦ σιωπῶντος. μικροψυχίαν δὲ ὠνόμασε τὴν περὶ τὰ χρήματα φειδώ. ἡ δὲ πλάσις σύμπασα τὸ ἥθος ἐμφανίζει καὶ ὅπως χρημάτων κρείττων ὁ Σάτυρος καὶ ταῦτα τεχνίτης ὦν καὶ συνήθειαν ἔχων τοῦ λαμβάνειν. καὶ ἡ πολλὴ δὲ παράκλησις καὶ ὁ μετὰ τοῦ δέους λόγος καὶ τὸ μὴ ἐπιδραμεῖν εὐθὺς ταῖς αἰτήσεσι μέγεθος ἐμφανίζει τῆς αἰτήσεως, εὐνοίαν δὲ τοῦ αἰτοῦντος. gT δέδοικε δὲ μὴ διαμάρτη] δι' ὧν εὐλαβεῖσθαι προσποιεῖται πλέον εἰς τὸ δοῦναι παροξύνει τὸν Φίλιππον.
- 19.386 gT καὶ τι καὶ νεανιευσαμένου τοιοῦτον] τὸ ἀλαζονικὸν αὐτοῦ καὶ αὐθαδὲς διαβάλλει.
- 19.387 ἐμφαίνει δὲ βαθέως ὅτι 'καὶ Φωκέας εἰ ἐξήτησε Φίλιππον Αἰσχίνης, οὐκ ἂν ἀπέτυχεν'. gT <ξένος καὶ φίλος>] ξένος ἐστὶν ὁ φίλος ὧν τινος ἀπ' ἄλλης πόλεως, φίλος δὲ ἀπὸ τῆς αὐτῆς πόλεως.
- 19.388 A αἰχμάλωτοι γεγονάσιν] οὐδὲν ἁμαρτήσασαι τῆς ἀλλοτρίας μετεσχῆκασι τύχης.
- 19.389 gT βούλομαι δέ σε ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν] ἵνα μὴ ἄλλο τι ὑποπτεύσῃ ὁ Φίλιππος, διδάσκει αὐτὸν τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ ἀνάξιον παθεῖν.
- 19.390 'ὦραν γάμου ἔχουσαι' (cf. 194), μὴ διὰ τὴν ἀπορίαν τῶν ἀναγκαίων πορνεύσωσι. gT τοσοῦτον κρότον] τὸ ἴδιον τῆς εὐημερίας τῆς ἐν τῇ κωμῳδίᾳ προσέθηκεν ὁ ρήτωρ.
- 19.391 gT ὥστε τὸν Φίλιππον παθεῖν τι καὶ δοῦναι] τὰς ἀνθρωπίνας ἡλέησε τύχας καὶ πέπονθέ τι ἀνθρώπινον.
- 19.392 gT καίτοι τῶν ἀποκτεινάντων] ὅσον εὐκαιρὸς αἵτησις ἰσχύει δεδήλωκε δι' ὧν ἐπελάθετο τῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν εὐνοίας ὁ Φίλιππος.
- 19.393 gT ἐξετάσωμεν δὴ πρὸς τὸ τοῦ Σατύρου] εἰρωνεῖα διέσυρε τὴν δόξαν.
- 19.394 διὰ δὲ τοῦ 'κληθέντες γὰρ οὗτοί' δηλοῖ ὅτι αὐτὸς οὐ κέκληται· ἥδει γὰρ ὅτι οὐ πεισθήσομαι'. διὰ δὲ τοῦ 'οὐκ ἐπορεύθην' μεῖζον αἰνίττεται, ὡς καὶ κληθεὶς οὐκ ἀπελήλυθε. δηλοῖ δὲ ὅτι ὁ τοῦ τυράννου παῖς οὐκ ἠγνόησε διακρίναι τοὺς εὖνους καὶ δύσνους τῇ πόλει· καλεῖ γὰρ

Αἰσχίνην καὶ Φιλοκράτην καὶ Φρύνωνα. οὕτως ᾗδει τοὺς ὁμοίους συγκροτεῖν εἰς συμπόσιον.
gT <κληθέντες>] περὶ συμποσίου.

19.395 F 2 Y τὸν υἱὸν τοῦ Φαιδίμου] ἀπὸ τοῦ πατρὸς χαρακτηρίζει τὸν παῖδα.

19.396 ὑπέμνησε καὶ τῶν συμβεβηκότων τῇ πόλει δεινῶν καὶ ὅτι ἐδείκνουν παρὰ παιδὶ τοῦ πατρὸς τὴν δημοκρατίαν λυμνηαμένου τότε. εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν τεθραμμένον ἐν ὕβρει τοιαῦτα συγκροτεῖν συμπόσια γεγυμνωμένα τοῦ σώφρονος. καὶ τὸ 'ῥχοντο' πλείστην ἐμφαίνει τὴν ἡδονήν· μόνον οὐκ ἦσαν ὑπόπτεροι φθάσαντες τῇ παρουσίᾳ τὴν κλῆσιν. gT ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπορεύθην] ἔμφασιν μὲν ἔχει τοῦ αὐτὸν κληθέντα μὴ ἀπελθεῖν, ἔχει δὲ καὶ μεσότητα τοῦ μὴ κληθῆναι.

19.397 τὸ γὰρ 'κληθέντες οὗτοι' οὐχ ὅτι διὰ καταφρόνησιν οὐκ ἐκλήθη αὐτοὺς δείκνυσιν, ἀλλ' ὅτι ἐγινώσκετο μισῶν τοὺς τριάκοντα καὶ τοὺς τῶν λυπησάντων παῖδας τὴν πόλιν. gT ἐπειδὴ δὲ ἦκον εἰς τὸ πίνειν] παυσάμενοι τοῦ ἐσθίειν ἔπινον μόνον καὶ εἰκότως ἐμεθύσκοντο καὶ ἐπαρώνουν.

19.398 τὸ δὲ μετὰ δεῖπνον ἤκειν εἰς φιλοποτίαν ἱκανὸν εἰς κατηγορίαν ἀνδρὸς πρεσβευτοῦ καὶ ῥήτορος. τὴν δοκοῦσαν δὲ σωφροσύνην ἐξελέγχει δεικνὺς ἀκρατῇ περὶ μέθην. gT εἰσάγει τινὰ 'Ὀλυνθίαν γυναῖκα] ἵνα ἡ εἴσοδος τῆς γυναικὸς καιρὸν τὸν πρέποντα λάβῃ, πίνουσιν αὐτοῖς καὶ μεθύουσιν εἰσάγει.

19.399 δείκνυσι δὲ συγγένειαν τῶν συμποσίων, ὅτι ὁ μὲν Φίλιππος μετ' Ὀλυνθον ἤγαγε συμπόσιον, ὁ δὲ ξενόφρων συνεκρότει συμπόσιον ἐπὶ τοῖς λαφύροις καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις τῶν Ὀλυνθίων. 'ἐλευθέραν δὲ καὶ σώφρονα' εἰπὼν τὸ οἰκεῖον ἦθος καὶ ἦν εἶχεν ὑπόληψιν περὶ Ὀλυνθίων ἐπισημαίνεται. 'ἐλευθέραν δὲ καὶ σώφρονα' καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν οὐ διέφθειρεν ἡ τύχη τὸν τρόπον, οὐκ ἡμειψεν ἡ δουλεία τὴν γνώμην. ἵνα δὲ παροξύνῃ τοὺς ἀκούοντας, τῆς αἰχμαλώτου γυναικὸς ἐμνημόνευσεν· ἵνα δὲ ἀφέλῃται τὴν Αἰσχίνου δόξαν, τὴν ἀκολασίαν καὶ ἀκρασίαν διεκωμώδησεν· ἵνα δὲ πιθανότητα ὁ λόγος λάβῃ, ὡς ἐν ποιήσεως εἶδει συνέπλασε τὸ διήγημα, ἐνάργειαν τῷ λόγῳ διδούς. gT οὕτως πίνειν ἡσυχῇ καὶ τρώγειν] ἔδει τινὰ εἶναι καὶ τὸν ἐξαγγέλλοντα, ἵνα καὶ ὁ λόγος τὴν πίστιν λάβῃ καὶ ὁ ἐξαγγέλλων μαρτυρίαν ἔχῃ τῆς ἀκολασίας μὴ κοινωνεῖν.

19.400 τὸ δὲ 'ἡνάγκαζον' βεβαιουῖν τὸς ἐστὶ τῆς γυναικὸς τὴν σωφροσύνην· καὶ τὸ 'ἡσυχῇ' προσθεὶς πιθανότητα εἰργάσατο. οὐ γὰρ ἦν ἀπεικὸς ἀναγκαζομένην, εἴθ' ὀρώσαν ἡσυχῇ κοινωνεῖν τραπέζης μηδὲν οἰομένην ἀδικήσεσθαι. gT ὡς διηγείτο Ἰατροκλῆς ἐμοὶ τῇ ὕστεραίᾳ] αὐτῇ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ οὐδὲ συντυχεῖν μοι δεδύνηται διὰ τὸ μέχρι τῆς ἐσπέρας κατεσχηκέναι τὸ συμπόσιον.

19.401 τὸ δὲ 'ἐμοὶ' ἔμφασιν ἔχει τῆς ὀρθῆς αὐτοῦ προαιρέσεως. οὐ γὰρ ἂν αὐτῷ διηγείτο, εἰ μὴ ᾗδει ὅτι ἀγανακτῆσαι ἔμελλεν. gT ὡς δὲ προῆει τὸ πρᾶγμα καὶ διεθερμαίνοντο] οὐκ ἀθρόως ἐξήγγειλε τὴν ἀκολασίαν.

19.402 οὐδὲ γὰρ πιθανὸν οὐδὲ ῥητορικὸν ἦν εὐθὺς ἀπιθάνως ἐπιβαλεῖν τῷ πράγματι καὶ τῆς ἀκμῆς γενέσθαι τὸν ἔλεγχον, ἵνα ἡ ἀνάγκη τὴν φύσιν ἐξελέγῃ καὶ τὴν προαίρεσιν. οὐ γὰρ ἦν ἀπεικὸς παρὰ τῷ τυράννῳ εἰς ὕβριν γυναῖκα αἰχμάλωτον γενέσθαι. gT καὶ τι καὶ ἄδριν ἐκέλευον] μίμησις ἀκριβῆς τῶν ἀκρατῶς ἐχόντων.

19.403 προσποιοῦνται γὰρ εἶναι καὶ μουσικοί. τῆς αὐτῆς δὲ ἀσελγείας καὶ τὸ 'ἄδριν κελεύειν' καὶ τὸ 'κατακλίνεσθαι'. gT ἀδημονούσης δὲ τῆς ἀνθρώπου] ἔδει εἰπεῖν 'βοώσης καὶ ἐπικαλουμένης τοὺς βοηθήσοντάς, οὐκ 'ἀδημονούσης', ἀλλὰ τῆς φύσεως τὴν ἀσθένειαν διὰ τῆς λέξεως ἐνέφηνεν.

19.404

- οὕτως οἶδεν οἰκείοις χρῆσθαι ὀνόμασι, σημαίνουνσι τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων τὰς φύσεις.
gT καὶ οὔτε ἐθελοῦσης οὔτ' ἐπισταμένης] ἵνα τὸ 'μὴ θέλαιν' τῆς γνώμης ἔργον γένηται, τὸ δὲ
'μὴ ἐπισταμένης' τῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ βίου· οὐ γὰρ ἦκτο διὰ τοιούτων.
- 19.405 gT ὕβριν τὸ πρᾶγμα ἔφασαν] ὅταν μὲν δέῃ διαβάλλειν εἰς δωροδοκίαν, Φιλοκράτης
συνάπτεται· ὅτε δὲ εἰς ἀκολασίαν καὶ ἀκρασίαν, τότε Φρύνων διὰ τὴν περὶ τὸν υἱὸν πρᾶξιν.
- 19.406 οὐ γὰρ ἦν ἀπαικὸς τὸν προδόντα τὴν ὥραν τοῦ παιδός, τοῦτον εἰς γυναῖκα ἀλλοτρίαν ὑβρίζειν.
gT καὶ οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι τῶν θεοῖς ἐχθρῶν] ἐνταῦθα λαμπρῶς ἦν ἔχουσι δυσμένειαν πρὸς τὴν
δημοκρατίαν ἐξήλεγξεν.
- 19.407 ταῦτα γάρ, φησι, τῆς πικρίας ἦν ἔχουσι πρὸς τὸν δῆμον ἔστι τεκμήρια· τὸ δὲ 'τρυφᾶν' οἶον ἐν
ἐξουσίᾳ εἶναι τοῦ πράττειν ὅ τι βούλεται. gT καὶ κάλει παῖδα καὶ ἱμᾶντά τις φερέτω] μιμεῖται
ὥσπερ ἐν δράματι ἦθος ἐξεστηκότων ἀνδρῶν μέθη καὶ ἔρωτι πεπληγόντων.
- 19.408 gT κάλει] βέλτιον παροξύνειν, ἵνα ἡ προστακτικόν.
- 19.409 Α ῥυτῆρα] οἶον μάστιγα· κυρίως δὲ λέγεται ῥυτὴρ ὁ χαλινὸς ἀπὸ τοῦ ῥύεσθαι καὶ ἔλκεσθαι [εἰς
τὰ πάντα] παρὰ τῶν ἡνιόχων· (Α 459) 'αὑέρυσαν μὲν πρῶτα'.
- 19.410 Α <πεπωκότων>] ἰστέον ὅτι ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ ἀνέστησαν οἱ δικασταὶ καὶ εἶασαν τὸν
ῥήτορα λέγοντα, τοῦ Εὐβούλου συμπράττοντος τῷ Αἰσχίνῃ, μισοῦντος δὲ τὸν ῥήτορα, εἰπόντος
αὐτοῖς 'τοιούτων αἰσchrῶν ἀνέχεσθε λέγοντος ῥήτορος;' Α εἰπούσης τι καὶ δακρυσάσης ἐκείνης]
καλῶς εἰσήγαγε τὰ ὑπὲρ ἐκείνης ῥηθέντα, ἵνα ὁ ἀκροατὴς οἴηται περιαλοῦσαν αὐτὴν
ἐπικαλεῖσθαι τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν.
- 19.412 τό 'τι' γὰρ 'εἰπεῖν' ἔμφασιν ἔχει ὅτι ἐπὶ τὴν πόλιν ἀνέδραμε ταῖς ἐλπίσιν, ὑπογογγύσασα καὶ
'ταῦτα' φάσκουσα 'παρὰ τῶν Ἀθηναίων ὑπομένω; ἄρα μὴ ἐν Σκύθαις εἰμί; οὗτοι τῆς
φιλανθρωποτάτης πόλεως πρέσβεις;' καὶ τὸ 'ἐδάκρυσεν' δὲ ὅτι, ἐξ ὧν ἤλπισεν ἐλεεῖσθαι, παρὰ
τούτων ὑβρίζετο. gT περιρρήξας τὸν χιτωνίσκον] καὶ τὸ ἄγριον καὶ τὸ αἰσchrὸν σημαίνει τῆς
γνώμης.
- 19.413 ἐγύμνου γὰρ τὸ σῶμα, διότι πρὸς ἡδονὴν ἥδει γιγνόμενον τοῖς θεωμένοις. gT ξαίνει κατὰ τοῦ
νώτου πολλάς] τὸ ἄμετρον τῶν πληγῶν τὴν πρὸς τὴν πόλιν βεβαιοῖ δυσμένειαν.
- 19.414 gT ἔξω δ' αὐτῆς οὔσα ὑπὸ τοῦ κακοῦ] ἐμαρτύρησε τῆς γυναικὸς τὴν σωφροσύνην.
- 19.415 οὐ γὰρ ἂν κατέφυγεν ἐπὶ τὸν συνηδόμενον ταῖς ἀσελγείαις. οἶδε γὰρ πάντως αὐτὸν ἐπὶ τοῖς
γιγνομένοις ἀηδιζόμενον· ὅθεν αὐτὸν ὑπέθετο καὶ διηγούμενον αὐτῷ τῇ ὕστεραίᾳ τὰ
γιγνόμενα. οὐ κατὰ προαίρεσιν δὲ ἀνατρέπει τὴν τράπεζαν. τοῦτο δὲ ὡς πρὸς τὸ ὑπ' Αἰσχίνου
εἰρημένον κατὰ τοῦ ῥήτορος 'ποῦ δ' ἄλεις; ποῦ τράπεζαι; ἰδοῦ γὰρ αὐτὸς ἃ αἰτιάται πεποίηκε'.
gT καὶ γὰρ ἡ παροιμία τοῦ καθάρματος] καλῶς ὠνόμασεν ἐπὶ τοιούτοις ἔργοις 'κάθαρμα' τὸν
Αἰσχίνην.
- 19.416 αὐτὸ γὰρ ἔστι κάθαρμα τὸ καθαιρόμενον καὶ ὃ ἂν ἀποσεισασαί τις. ἵνα δὲ μὴ μικρὸν ἡγήσωνται
οἱ ἀκούοντες τὸ γιγνόμενον, ἠΰξησεν αὐτὸ τῇ μαρτυρίᾳ τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν Ἀρκάδων,
γένεσιν Ἑλληνικοῖς καὶ ἀντικειμένοις τῇ πόλει. λυπεῖ δὲ τοὺς ἀκούοντας, ὅταν τὰ παρ' αὐτοῖς
συμβαίνοντα ἡδονὴν καὶ γέλωτα κατασκευάζῃ τοῖς ἐναντίοις· ἐχθροὶ γὰρ καὶ Ἀρκάδες καὶ
Θετταλοί. gT ἐν τοῖς μυρίοις] τὸ συνέδριον τῶν Ἀρκάδων μυρίων ὑπῆρχεν ἀνδρῶν.
- 19.417 Α καὶ Διοφάντος ἐν ὑμῖν ἀπήγγειλεν] οὐκ ἐκ τῆς Δημοσθένους μόνης κατηγορίας φαίνεται
δεινὸν τὸ γεγονός, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Διοφάντου καταβολῆσεως· ὅτι μέντοι γε τοῦ βίου ἕνεκα τοῦ
Αἰσχίνου καὶ τῆς ὑπολήψεως ἐρρέθη σύμπαντα, δῆλον ἐκ τῶν ἐπαγομένων.
- 19.418 τί γάρ φησιν; (199) 'καὶ τοιαῦτα συνειδῶς αὐτῷ πεπραγμένα' καὶ ἐξῆς. οὕτως ἄρα ἐφαίνετο ὁ
Δημοσθένης ἀνιῶμενος ἐπὶ τῇ ὑπολήψει καὶ τῇ δόξῃ, ἥς ἐτύγχανε παρὰ τὴν ἀξίαν, Αἰσχίνου.

ἀνιῶσι γὰρ τὸ φρόνημα τῶν ἐλευθέρων οἱ παρ' ἀξίαν εὖ πράττοντες καὶ ἐπιμαρτυρεῖ τῷ θεωρήματι καὶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ Παναγυρικῷ τοῖς βαρβάροις ἀξίων φθονεῖν παρὰ τὴν ἀξίαν πολλῶν κυρίοις καθεστηκόσι. gT καὶ παῖδα ὄντα ἐν θιάσοις] ἀναμίξας τὴν ἡλικίαν τὴν διαβολὴν ὑπέφηνε.

19.419 δοκεῖ δὲ ταῦτα εἶναι μυστήρια δημοτελῆ καὶ κοινὰ καὶ οὐ πάνυ σεμνά. gT καὶ δυεῖν καὶ τριῶν δραχμῶν] ἐνίοτε γὰρ λαμβάνοντες οἱ γραμματεῖς ἀργυρίδιον ἐτέρως πρὸς τὸ χρήσιμον ἀνεγίνωσκον τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα.

19.420 gT ἐν χορηγίοις ἀλλοτρίοις] πρὸς ἑαυτὸν ἀντιδιαστέλλει τοῦτο, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἐχορήγησεν, Αἰσχίνης δὲ ἐν ἀλλοτρίοις, ἐν τῷ μισθοῦσθαι τραγῳδῶν.

19.421 Α [ἐν χορηγίοις ἀλλοτρίοις] ἐγγυτάτω μανίας] καὶ ψιλῷ λόγῳ ἔσφαλται· δωροδοκίαν ὀνειδίζει τῷ φιλοπόλιδι.

19.422 gT ἀκούω γὰρ αὐτὸν] ἕως ὧδε ἐπλήρωσε τὸ περὶ κατηγορίας Αἰσχίνου.

19.423 ἐντεῦθεν δὲ βούλεται καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολογήσασθαι εἰς ἃ αὐτοῦ κατηγορήσεν Αἰσχίνης. καλῶς δὲ ἐποίησεν ὅτι ἐν τοῖς ἐπιλόγοις ἔταξε ταῦτα καὶ οὐκ ἐν τοῖς ἀγῶσιν· ἡ γὰρ ἂν ἐδόκει ἑαυτοῦ κατηγορεῖν. Α πάντων ὧν κατηγορῶ] τῇ ὑπερβολῇ διὰ τοῦ 'πάντων' εἰπεῖν ἐμφαίνει τὸ ἄτοπον καὶ ὅτι ψεύδεται.

19.424 gT ἐμοῦ μέντοι τίς κατηγορεῖ] οὐ γὰρ εἰ Δημοσθένης μετέσχευ, ἤμειψεν ἢ φύσις τὰ πράγματα.

19.425 gT ἐγὼ μὲν γάρ, εἰ ταῦτα πεποίηκα] συντρέχει πρῶτον τῇ ἀντιπαραστάσει χρώμενος.

19.426 θαρρεῖ γὰρ αὐτοῦ τῇ ποιότητι. gT οὐκοῦν ὥς οὐ κεκοινώνηκα τούτοις] ἐντεῦθεν ἡ ἔνστασις.

19.427 gT ὅτ' αὐτὸν οὐκ εἰᾶτε πρεσβεύειν] βουλόμενον γὰρ ἐπὶ τὴν τρίτην αὐτὸν ἐξελθεῖν πρεσβεΐαν, ἦν ὡς νοσῶν παρητήσατο, οὐκ εἶων ἐξελθεῖν, ἀλλ' ἐκώλυε μὲν ἡ πόλις, κατηγοροῦν δ' ἐγώ.

19.428 καὶ ἔστι μὲν ὡς δυσχεραίνοντος τὰ ῥήματα, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν ὑπόκρισιν. gT ἃ κἂν ἐχθρὸς ἐωνημένος] οὐ προμελετήσας οὐδὲ πεπαιδευμένος, ἀλλὰ ἐχθρὸς ἐκ βαρβάρων ἤκων.

19.429 gT ἡ μετεληφώς] τὸ μέρος μετ' ἐμοῦ λαβὼν, ἵνα τέως ὁμολογήσῃ εἰληφέναι ὁ Αἰσχίνης.

19.430 gT <λογισταῖς>] λογισταὶ [δὲ] ἐκαλοῦντο οἱ εἰσάγοντες ἐν τῷ δήμῳ τοὺς ὑπευθύνους πρὸς τὸ δοῦναι εὐθύνας.

19.431 ἀρχὴ γὰρ ἦν καὶ αὕτη ἡ τῶν λογιστῶν. AT ἔχων μάρτυρας πολλοὺς] τοὺς ἀκούοντας, οἷον ἐπὶ μαρτύρων λέγων πολλῶν.

19.432 gT καὶ τὸ πρᾶγμα ἦν υπεργέλοιον] ἐγὼ μὲν οὐκ ἔφευγον τὰς εὐθύνας, αὐτὸς δὲ ἐκώλυεν.

19.433a gT ὅτι ἐμοῦ βουλομένου δοῦναι εὐθύνας ἐκεῖνος οὐ συνεχώρει.

19.433b Α <ἔτι τοίνυν κάκεῖνα σκοπεῖτε>] καθ' ὑπόθεσιν τὸ σχῆμα.

19.434a Α ἔτι .

19.434b .. σκοπεῖτε] πληρώσας οἰκείαν γνώμην ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν δικαζόντων ἐπιλογίζεται καὶ ἥς ἔχουσι προαιρέσεως ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ τίνα δόξαν περὶ αὐτῶν ἔξουσιν οἱ Ἕλληνες, εἰ κακῶς κρίνοιν τὸν παρόντα ἀγῶνα. ἔχοντος δὲ ὑπόληψιν κατὰ τὴν πόλιν Αἰσχίνου οὐ φαύλην οὐδὲ ἄδοξον, ἐξ ἧς ἡμέρας τὸν Τίμαρχον ἔκρινε, ταύτην τὴν δόξαν ἀποθέσθαι Δημοσθένης βουλόμενος καὶ δεῖξαι τὸν βίον <οὐ> συμφωνοῦντα τῇ δόξῃ, ὑπέθετο δύο συμπόσια, ὅμοιον ὁμοίῳ παρατιθείς. τόπος μὲν γὰρ ὁ αὐτὸς τῷ συμποσίῳ ὑπόκειται ἡ Μακεδονία, τὰ δὲ πρόσωπα ὅμοια. ὑποκριτὴς γὰρ τραγωδίας Αἰσχίνης, ὑποκριτὴς δὲ καὶ ὁ Σάτυρος. φιλοποσία ἐν ἀμφοτέροις καὶ κρίσις τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκρασίας καὶ μέθης. οὐκοῦν ὁ μὲν Σάτυρος παρθένους ὥραν ἐχούσας γάμου αἰτεῖ διὰ σωφροσύνην, οὐχ ἡττημένος τῆς ὥρας, ἀλλὰ σώζων ταῖς κόραις τὰς ὥρας. ὁ δὲ ῥήτωρ ὁ Ἀθηναῖος γυναῖκα συνοικοῦσαν ἀνδρὶ λαβὼν ἡττᾶτο τῆς

ὄψεως καὶ μεθύων διεθερμαίνεται. καὶ ἐπειδὴ τὸ λεγόμενον ὑποπτον ἦν, δέδωκε τῷ δράματι τόπον τὴν τοῦ τυράννου ξενίαν τοῦ τῶν τριάκοντα. ἔδει γὰρ παρὰ ἀνδρὶ ἀσώτῳ συγκροτηθῆναι συμπόσιον. καὶ ἵνα ὁ λόγος τὴν πειθῶ προσλάβῃ, πότος μετὰ τὸ δεῖπνον συνίσταται· καὶ ὁ μὲν τὰς θυγατέρας τοῦ λυπήσαντος τὸν Φίλιππον σώζειν αἰρεῖται (τῶν γὰρ ἀπεκτονότων τὸν ἀδελφὸν τὸν Φίλιππου Ἀλέξανδρον εἷς ἦν Ἀπολλοφάνης), ὁ δὲ τῶν συμμαχῶν τῶν τοῖς Ἀθηναίοις Ὀλυνθίων γυναῖκα καὶ αἰχμάλωτον ὕβρισε, καὶ ἦν ἔδει ἐλεεῖν, ταύτην ἠκίζετο. gT εἰ παρ' ἐκείνῳ τοὺς ἐκείνου τις εὐεργέτας] φανερώς μὲν εὐεργέτην Φίλιππου τὸν Αἰσχίνην εἴρηκε, βαρὺ τὸ πρᾶγμα ποιῶν, ἑαυτὸν δὲ τῆς πόλεως οὐκέτι διὰ τὸ φορτικόν, καίτοι τοῦ νοήματος τὸ ἴσον ἀπαιτοῦντος.

19.435 gT μηδ' εἰ φαῦλον ἐγώ] πρὸς τὸ 'καλὸν καὶ μέγα' 'φαῦλον' ἐπήγαγεν, ὃ δηλοῖ καὶ τὸ κακὸν καὶ τὸ εὐτελές.

19.436 gT συνεπισπάσθησθέ με] συνελκύσητε, συγκατενέγκητε.

19.437 gT νῦν δὲ ἀναπεπτωκότες ἦτε] οἷον ὕπτιοι καὶ νυστάζοντες, ἀλλ' οὐκ ὀρθοὶ καὶ νήφοντες.

19.438 gT ἐκλελύσθαι] οἷον ὥσπερ ὑπὸ τρυφῆς χαῦνοι γενόμενοι.

19.439 κατὰ κοινοῦ γὰρ τὸ 'δέδοικα'. τὸ δὲ 'παντάπασιν γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐκλελύσθαι' ἐπεξηγεῖται, τί ἐστὶν 'ἀναπεπτωκότες'. Α νῦν λέγειν ἐξάγομαι] μανίας γὰρ ἐνέπλησάν με οἱ δυσσεβεῖς οὗτοι ὥστε καὶ ἃ κρύπτειν ἔκρινον ἀναγκασθῆναι βῶαν.

19.440 gT καὶ ἀηδὲς ἐμοὶ καὶ τούτῳ γέγονεν] ἵνα μὴ ἀντιπίπτῃ 'τί οὖν, εἰ τὴν φιλίαν ἔλυσας αὐτὸς κακὸς περὶ αὐτὸν φανείς;' φησὶν· 'ἄφ' οὗ πρὸς Φίλιππον ἀφῖκται καὶ τὰ Φίλιππου φρονεῖ, κἂν ἡ τύχη με συνάψῃ αὐτῷ καὶ ἀναγκασθῇ που συντυχεῖν, κατὰ περιστάσιν ἀμύνεται θάττον ἀποπηδῶν'.

19.441 gT <ἐκτρέπεται>] ἵνα μὴ διαβληθῇ πρὸς Φίλιππον.

19.442 Α μετὰ δ' Αἰσχίνου περιέρχεται] ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ· 'ὅτι ἄγριός ἐστι καὶ σκαιὸς τὸν τρόπον, διὰ τοῦτό σε ἀποφεύγει', ἐπάγει ὅτι 'μετ' Αἰσχίνου περιέρχεται πᾶσαν τὴν πόλιν'.

19.443 gT ἀλιτηρίοις] ἐκλήθησαν ἀλιτήριοι ἐξ ἀρχῆς οἱ κλέπται καὶ ἄδικοι ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας, ἀπὸ τοῦ λιμὸν γεγενῆσθαι παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἀρπάζειν τινὰς τὰ ἄλευρα.

19.444 Α <ἐν, οἶμαι, σῶμα ἔχων καὶ ψυχὴν μίαν>] σημειῶσαι, ποῦ εἰσιν οἱ λέγοντες δύο ψυχὰς τὸν ἄνθρωπον ἔχειν; F 2 Υ τοὺς γε οὐδένα βουλομένους εἶναι τοιοῦτον] ἢ διὰ τὸ φθονεῖν τοῖς οὖσιν ἀγαθοῖς ἢ διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι εἶναί τινα κακὸν ἐν τῇ πόλει.

19.446 gT <τίς ἔσται λόγος>] ὥς τινος Ἑλλήνος ἐρωτῶντος, ἄλλου δὲ ἀποκρινομένου.

19.447 Α Ἀθήνηθεν ἐπρέσβευσάν τινες] σκόπει τὴν μέθοδον, ὅτι πλειόνων ὄντων πρέσβων τοὺς μὲν ἄλλους ἀφῆκε, τοὺς δὲ τρεῖς τοὺς ἐπισημοτάτους ἐπὶ κακίᾳ ὠνόμασεν, ἑαυτὸν μόνον ὡς εὖνουν ἀντιτιθεῖς.

19.448 gT πρὶν εἰς ἄνδρας ἐγγράψαι] τὴν ὑποψίαν αἰσχρὰν ποιεῖ ἡ ἡλικία.

19.449 gT <ἐμβεβροντῆσθαι>] σημειῶσαι, τοῦ θεολόγου ὅμοιον.

19.450 F 2 <εἰ μήτε λαβεῖν>] σημειῶσαι, κύκλος.

19 451a F 2 οὐκέτι ἀπὸ τοῦ ἄλλου προσώπου τῆς πλάσεως, ἀλλ' ὡς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ῥήτορος.

19 451b Α τοῦτον μὲν τοίνυν οὐκ ἔκρινεν Αἰσχίνης] ἀμύνεται τὸν Φρύωνα τῆς καταμαρτυρήσεως καὶ καιρὸν ἔχει τὸ πικρὸν τοῦ λόγου μετὰ τὴν γεγενημένην κατὰ Δημοσθένους ὕβριν.

19.452 ἐφ' οἷς γὰρ παρελθόντες ἀντὶ τοῦ καταμαρτυρεῖν <Αἰσχίνου αὐτὸν> ὕβρισαν, ἐπὶ τούτοις παροξυνθεῖς ἐλέγχει τὸν βίον. εἶτα συνίστησιν ὅτι οὐδὲ σώφρων Αἰσχίνης. προδέδωκε, φησί, τὴν ὥραν τοῦ παιδὸς Φιλίππῳ Φρύωνι. ποῦ τοίνυν ὁ σωφρονιστὴς Αἰσχίνης; καίτοι γε ἐπὶ

παιδὶ μεираκίῳ δίκαιος ἦν κατηγορεῖν προδοθέντι τυράννῳ, ὃς ἀνδρὸς πρεσβύτου κατηγορήσεν, ἐκπεφευγότος ἤδη τῷ μήκει τῆς ἡλικίας τὸ ἔγκλημα. gT εἰ δέ τις ὦν ἐφ' ἡλικίας] ἀπολογεῖται δαιμονίως ὑπὲρ Τιμάρχου ἔλαττον αὐτῷ κακὸν μαρτυρήσας καὶ διὰ τούτου τοῦ μείζονος καὶ χαλεπωτέρου μᾶλλον ἀπαλλάξας ἐγκλήματος.

19.453 ἱταμώτερον γὰρ αὐτὸν εἰπὼν κεχρησθαι τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ συνέδραμε τῷ θράσει καὶ ἀπήλλαξεν αὐτὸν ἐκατέρωθεν τῆς αἰσχύνης τὸν τε ἱταμὸν βίον εἰπὼν καὶ τὴν ἐκ τῆς εὐπρεπείας δόξαν· ἐντεῦθεν γὰρ κάκεινῳ φῦναι τὴν γένεσιν τῆς διαβολῆς, οὐκ ἐκ τῶν ἔργων οὐδ' ἐκ τῶν βεβιωμένων. κανόνα δὲ ἡμῖν δίδωσιν ὁ ῥήτωρ, ὅτι ἐν ταῖς ὑπὲρ τῶν φαυλοτάτων ἀπολογίαις ἀφεῖναι δεῖ τι μικρὸν καὶ δέξασθαι δι' οὗ τὸ μεῖζον ἀπωσόμεθα· καὶ γὰρ πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος οὐ τὸ πᾶν ἐκβαλλόντων ἡμῶν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς πορνείας δεχομένων τὴν ἱταμότητα. gT φέρε δὴ περὶ τῆς ἐστιάσεως] ἐντεῦθεν λαμπρῶς εἰσῆει εἰς τὴν ὑπὲρ ἑαυτοῦ γενομένην ἀπολογία.

19.454 ἔστι δὲ τὸ μὲν ἔγκλημα κατὰ τοῦ ῥήτορος ὅτι δωροδόκος· αἱ δὲ ἀποδείξεις διτταί, μία μὲν ὅτι αὐτὸς ἔγραψε τὸ ψήφισμα περὶ ἐστιάσεως τῆς ἐν πρυτανείῳ περὶ τῶν πρέσβων, οὕτως ἐκοινώνει τῆς πρεσβείας καὶ τῶν πραττομένων, ἑτέρα δὲ ὅτι αὐτὸς εἰστίασε τοὺς παρὰ Φιλίππου πρέσβεις καὶ θέαν τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς νεῖμαι προσέταξεν καὶ φοινικίδας ὑπεστόρεσε καὶ ὀρικοῖς ζεύγεσιν ἐξέπεμψε μέχρις Εὐρίπου καὶ τῆς Χαλκίδος. περὶ μὲν οὖν τῆς ἐστιάσεως τῶν συμπρεσβευτῶν ἔστιν οὕτως εἰπεῖν τὴν διάνοιαν Αἰσχίνου· εἰ μὲν ἔδωροδόκησαν, δῆλον ὅτι καὶ Δημοσθένης ὁ ἐπαινέτης· εἰ δὲ μὴ αὐτός, οὐδὲ ἐκεῖνοι, περὶ δὲ τῶν κατὰ Φίλιππον ὅτι· εἰ Φίλιππος ἐδίδου τοῖς θεραπεύουσιν αὐτόν, καὶ τοῖς ἐκείνου πρέσβεσιν ἔδει δοῦναι· πρὸς μὲν οὖν τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἀντιθέσεως χρῶμα ἀπέδωκε λύων ἀπὸ τοῦ χρόνου εἰπὼν· πρὸ τοῦ φανεροῦς αὐτοῦς γενέσθαι προδότας γέγραπται αὐτῷ τὸ ψήφισμα, πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ὅτι· ἐξένισα τοὺς Φιλίππου πρέσβεις, κατὰ συνδρομὴν ἀπήντηκεν ἀντιστατικῶ χρησάμενος, ὑπὲρ ὧν ἐξένισα ἐνδεικνύμενος ὅτι καὶ ἐν ἅπασιν πλεονεκτοῦμεν καὶ ἐν ταῖς παρ' αὐτοῖς νομιζομέναις εὐδαιμονίαις τοὺς Μακεδόνας, καταγελῶν εἰ ἐν τοῖς συμποσίοις ὀρίζονται τὴν εὐδαιμονίαν. οὔτε δὲ τῶν ὀρικῶν ζευγῶν οὔτε τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ στρωμάτων οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἐπεμνήσθη φοβηθεὶς ὀχυρωτέραν διὰ τούτων ἀπεργάσασθαι τὴν ἀντίθεσιν, ἔδοξε δὲ λύειν σύμπαντα ταῦτα συλλαβῶν τῷ τῆς λαμπρότητος καὶ τῷ τῆς ψευδομανίας ὀνόματι. ἐφ' οἷς γὰρ εἶδεν αὐτοὺς σεμνυνομένους καὶ μεγαλαυχουμένους, ταῦτα ἀπέφηνε πάντα μικρὰ διὰ τῆς οἰκείας μεγαλοπρεπείας καὶ ὧν παρέσχετο. gT ἴσως τοίνυν ἀδελφὸς αὐτῷ συνερεῖ Φιλοχάρης] ἐκβολὴ τῶν συνηγῶρων ὡς ἐν <τοῖς> ἐπιλόγοις.

19.455a ἐν δὲ ταῖς λέξεσιν ἐκακούργησεν εἰπὼν ὡς καὶ τῶν ἀδελφῶν αἰσχυνομένων αὐτῷ βοηθῆσαι διὰ τὴν περιφάνειαν τῶν ἀδικημάτων. ἐπειδὴ δὲ στρατηγὸς εἷς τῶν ἀδελφῶν Αἰσχίνου γέγονε καὶ λαμπρὸς ἔστι κατὰ τὴν πόλιν, τῆς στρατηγίας ἀφέμενος καὶ τὸν ἔμπροσθεν διασύρας βίον, τὴν εὐδοξίαν ἣν ἔχουσιν ἀνήρηκε τῇ τῶν ὀνειδῶν τῶν ἀπὸ τοῦ γένους καὶ τῆς ἄλλης αἰσχύνης παραθέσει. εἴτα συνάπτει τὸν μὴ στρατηγήσαντα τῷ στρατηγήσαντι, ἵνα τὴν κοινὴν ποιότητα τῶν τριῶν λάβῃ. ἐπειδὴ γὰρ εἰώθασιν οἱ δικάζοντες πολλάκις καὶ διὰ τὸ εὐπατρίδας εἶναι καὶ διὰ <τὸ> γένος καταχαρίζεσθαι τοῖς κρινομένοις τὰς ψήφους, ἐξεφάυλισε τὴν παλαιὰν τύχην ἐξετάσας τὴν ὅλην οἰκίαν Αἰσχίνου. ἔδωκε δὲ ἡμῖν θεώρημα τὸ τὰ μέγιστα πᾶσι νομιζόμενα ὡς μικρὰ καὶ φαῦλα διαβάλλειν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ Φιλοχάρης ζωγράφος ἦν κατὰ Ζεῦξιν ἢ Ἀπελλῆν γε ἢ Εὐφράννορα ἢ τινα τῶν ἐνδοξοτάτων, καθελεῖν βουλόμενος αὐτοῦ τὴν τέχνην ἀλαβαστροθηκῶν καὶ τυμπάνων γραφέα καθεστῆκεναι φησίν, ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐπὶ τὸ ἔλαττον καταβάλλων τὸ ἐπιτήδευμα καὶ διασύρων τῇ ταπεινότητι. gT ἴσως .

19.455b

.. Φιλοχάρης] πεπλήρωται αὐτῷ τὰ τῆς παρεκβάσεως. τὰ δὲ τῶν ἐπιλόγων τῶν ἐν τῷ ἀγῶνι ἐντεῦθεν ἄρχεται. ἴδιον δὲ τῶν ἐπιλόγων καὶ τοῦτο τὸ τοὺς συνηγόρους ἐκβάλλειν. κοινωνεῖ δὲ ὁ ἐπίλογος τῇ παρεκβάσει τῷ προκειῖσθαι τῷ ῥήτορι ἐν ἀμφοτέροις ἢ διαβολὴν ἐργάσασθαι ἢ σύστασιν ἡθους καὶ βίου τῶν προκειμένων, διαφέρει δὲ τῷ τὴν μὲν παρέκβασιν τοῦ μὴ νῦν κρινομένου βίου τὴν ἐξέτασιν ἔχειν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῷ ἄλλῳ χρόνῳ βεβιωμένων, τὸν δὲ ἐπίλογον αὐτῶν τῶν κρινομένων αὐξήσιν περιέχειν τῶν συντεινόντων πρὸς αὐτὰ τὰ κρινόμενα. ἐν οὖν καὶ τοῦτο τῶν ἐπιλόγων ἐστί, τὸ τοὺς συνηγόρους ἐκβάλλειν, ὃ ποιεῖ νῦν. F 4 YLS ἐκβολὴ συνηγόρων.

19 455c A <σέ>] ὅτι τὸ ‘σέ’ μὲν οὐ πρὸς τὸν Ἀφόβητον ἀπήντησεν, ἀλλὰ πρὸς τὸν Φιλοχάρην· ‘ὑπογραμματέας’ δὲ τὸν Ἀφόβητον καὶ <τὸν> Αἰσχίνην.

19.456 A ἴσμεν σέ τὰς ἀλαβαστροθήκας] μυροθήκας, τὰς θήκας τῶν ἀλαβάστρων, αἱ εἰσι λήκυθοι ὧν οὐκ ἔστι λαβέσθαι διὰ λειότητά.

19 457a F 2 YL ἀλάβαστρα λέγεται οἱ βίκαι οἱ δεχόμενοι τὰ μύρα· ἐκλήθησαν δὲ οὕτω παρὰ τὸ μὴ ἔχειν λαβάς.

19 457b θήκη δὲ τὸ γλωσσόκομον τὸ δεχόμενον αὐτοὺς τοὺς βίκους. τούτων οὖν αὐτὸν λέγει γενέσθαι γραφέα. A ἴσμεν .

19 457c .. ἀλαβαστροθήκας] τῶν ληκυθίων τῶν μὴ ἐχόντων λαβάς, ἀλλὰ λείων, τὰς κίστας καὶ θήκας. ἐζωγράφουν δὲ αὐτὰς ἵνα τοὺς ἀγοράζοντας δελεάζωσιν. ἔοικε δὲ οὐδὲ σεμνὸν αὐτὸν φάσκειν ζωγράφον, ἀλλ’ εὐτελέστατον· ἦσαν γὰρ καὶ θαυμαστότεροι ζωγράφοι. gT τούτους δὲ ὑπογραμματέας] Ἀφόβητον λέγει καὶ τὸν Αἰσχίνην.

19.458 εἴτα ἐπειδὴ περ εἶδεν ἀντιπесоῦσαν αὐτῷ τὴν τῶν ἀκουόντων ποιότητα (πλανῆται γὰρ καὶ χειροτέχνη σύμπαντες ἢ οἱ πλείους) ἀνήρηκεν εἰπὼν ‘καὶ οὐδεμιᾶς κακίας ταῦτα, ἀλλ’ οὐδὲ στρατηγίας ἄξια’. καὶ ἵνα μὴ τοῦ ἀξιώματος αἰδῶς τις τοῖς ἀκούουσι γένηται, κατέστησεν αὐτὸν εἰς τὸ δεῖν μᾶλλον χάριν ὁμολογεῖν <ἐπὶ> τῷ ἀξιώματι, ὅμοιον τι ποιῶν τοῖς ἐν τῷ κατὰ Μειδίου. καὶ γὰρ ἵνα μὴ δυσωπήσῃ κάκεῖ τοῖς ἀξιώμασιν ὁ Μειδίας, εἰς τὸ δεῖν χάριν αὐτὸν ὁμολογεῖν ἐπὶ τῷ ἀξιώματι τῇ πόλει παρέστησε. προστίθησι δὲ ὅτι καὶ ἄξιος τιμωρίας ὁ παρ’ ἀξίαν τυχὼν ἀξιώματος, καταισχύνων καὶ τὸ ἀξίωμα καὶ τὸν τηλικούτων ἡξιωκότα δῆμον. gT <εἰ μὲν γὰρ>] εἰ μή, φησιν, ἀδικεῖ ἡμᾶς, κἀγώ, φησι, σῶζειν αὐτὸν λέγω.

19.459 A ἃ γὰρ ὠρίσω σὺ δίκαια, ὅτε Τίμαρχον ἔκρινες] ἐπειδὴ πρὸς ἀπόδειξιν τὸ κατὰ Τιμάρχου λαμβάνει τῆς δωροδοκίας, εἰκότως ἀπολογεῖται ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς καὶ προδιοικεῖται αὐτῷ τῆς ἀτιμίας ἄφεσιν· ‘εἰ γὰρ ποιεῖ ταῦτα αἰεὶ καὶ κατὰ μέρος πείθει τὴν πόλιν, ἔστιν ὅτε καιροῦ γενομένου καὶ τὸν ἅπαντα δῆμον ῥαδίως πείσει ψηφίσασθαι τὴν ἐπιτιμίαν αὐτῷ’.

19.460 συμπλέκει δὲ τὸ κατὰ Τιμάρχου χρησιμώτερον διὰ δεινότητα· ἐπειδὴ γὰρ <Αἰσχίνης> ἀμάρτυρον ἐκεῖ τὸν ἀγῶνα παρασχόμενος ἔδοξεν αἰρεῖν τὸν ἐναντίον, βουλόμενος τῶν ὁμοίων τυχεῖν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀγῶνος τῶν ὁμοίων παραδειγμάτων ἐμνήσθη καὶ τὰ συνεκτικώτατα τοῦ λόγου τῆς κατὰ Τιμάρχου κατηγορίας λαβὼν τοῖς αὐτοῖς καὶ κατ’ Αἰσχίνου κέχρηται· οἷς εἰ μὲν ἀκολουθήσουσιν οἱ δικάζοντες, ὀρθῶς νενίκηκεν Αἰσχίνης· εἰ δὲ μὴ πεισθεῖεν, οὐκ ἀκολουθῶν. εἰ γὰρ ὁ Αἰσχίνης διὰ τούτων νενίκηκεν, ὁ δὲ Δημοσθένης τοῖς αὐτοῖς χρώμενος οὐ νικήσει, οὐ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν οἱ δικασταὶ δικάζοντες ὀφθήσονται· ὥστε καὶ τὴν κατηγορίαν Τιμάρχου διαβεβλήσθαι καὶ τὴν κατηγορίαν Δημοσθένους μηδαμῶς ἡττηθῆναι. gT πῶς; τί;] πῇ γὰρ ἐξιόντος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐρωτῶσιν οἱ φίλοι ‘πῶς, ὦ Δημοσθένης, ἔχει τὸ πρᾶγμα; τί γέγονεν;’ εἴτα ἀποκρίνεται αὐτοῖς ‘ὥχόμην’, αὐτοὺς ἀπατήσας τῷ λόγῳ.

19.461

ἢ ὅλον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ῥήτορος 'πῶς ὑμῖν ἔδοξα; εἴτα καὶ ἐκεῖνοι 'τί κατ' ὀρθωκας', καὶ ἐπάγει τὰ ἐξῆς. gT <μὴ σύ γε>] ἰστέον ὅτι τῷ μὲν κατηγορῶ ἔξεστι κατηγορεῖν ὁ βούλεται, τῷ δὲ ἀπολογουμένῳ μόνον τῶν κατηγορηθέντων ποιεῖσθαι τὴν λύσιν.

19.462 A ὡς εἶπερ ἐστὶν ἀληθὴς ἢ φήμη] οὐ διστάζων εἶπεν, ἀλλ' ἔστιν 'ἐπεῖπερ' ὡς καὶ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους (23, 40) 'εἶπερ ἦν Ἑλλήν ὁ παθὼν'.

19.463 gT <ὅστις δ' ὁμιλῶν>] γνώμη Εὐριπίδου ἐκ Φοίνικος (fr.

19.464a 888 N. 2). F 1 παρώδησε τὸ ἱαμβεῖον ἐκ τοῦ ὁμοίου.

19.464b εἰ γὰρ ὁ φαύλοις συνὼν φαῦλος, οὐκοῦν καὶ ὁ δωροδόκοις συνὼν δωροδόκος. A <ὀρθῶς καὶ προσηκόντως>] κατὰ παρωδίαν.

19.465 F 2 YL ἐξαίρετόν ἐστιν ὥσπερ γέρας] ἵνα μὴ ἔχη λέγειν 'ἀλλ' οὐκ οἶδα· οὐ γὰρ ὑπεκρινάμην τὸ δρᾶμα· λέγει δὲ ὁ τὰς θεατρικὰς ἱστορίας συγγράψας διὰ τοῦτο τοῖς τριταγωνισταῖς τὰς ὑποκρίσεις τῶν δυναστευόντων παρέχεσθαι, ἐπειδὴ ἡττόν ἐστι παθητικά καὶ ὑπέρογκα.

19.466 gT ὁ Κρέων Αἰσχίνης] ὁ τὸν Κρέοντα ὑποκρινόμενος Αἰσχίνης.

19.467 gT πεποιήται τῷ ποιητῇ] ἵνα ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὴν φιλοτιμίαν.

19.468 οὐ γὰρ ἦν αὐτὸς ὁ ποιήσας. gT ἐρῶσθαι] ἀντὶ τοῦ οἰμῶζειν· τῶν διφορουμένων γὰρ ἡ λέξις, καὶ ἐπὶ κακοῦ λέγεται.

19.469 A <στείχουσιν ὁμοῦ>] τὸ δὲ 'στείχουσιν ὁμοῦ' ἀντὶ τοῦ ἐγγύς.

19.470 gT καὶ τοὺς βουλομένους εἰπεῖν] ἑαυτὸν δηλοῖ ἀνεπαχθῶς.

19.471 gT <ταύτης ἔπι τελοῦσα>] τινὲς ἐνόμισαν μίαν λέξιν εἶναι.

19.472 οὐκ ἔστι δέ, ἀλλὰ τὸ 'ἔπι' συναπτεόν πρὸς τὸ 'ταύτης' καὶ τὸ 'τελοῦσα' καθ' ἑαυτό, ἵνα ἡ 'ἐπὶ ταύτης τελοῦσα'. ἤδη δὲ ἔγνωμεν ὅτι ἐπ' ὀρθῶς ἦν ἡ μήτηρ αὐτοῦ κατὰ τὸν τοῦ Δημοσθένους λόγον καὶ καθαίρουσα τοὺς μέλλοντας μυεῖσθαι. A ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω] μέμνηται τῶν προγόνων Αἰσχίνου· ὅσῳ γὰρ ἂν ἐκ φαύλων καὶ ταπεινῶν ἐπιδείξῃ γενόμενον, τοσοῦτω μᾶλλον ἀφαιρεθήσεται καὶ τὴν τῆς ὑπολήψεως αἰδῶ καὶ ἄχρι τῆς ἀσελγείας.

19.473 δύο δὲ μέρη τῶν ἐπιλόγων εἰργάσατο, ἐν μὲν τὸ κατὰ τὸ γένος, ἕτερον δὲ τὸ κατὰ τοὺς λόγους οἷς Αἰσχίνης ἐχρήσατο κατὰ Τιμάρχου. ἐντεῦθεν τρίτον ἐστὶ μέρος λοιπὸν ὁ πρὸς τοὺς ἀκούοντάς ἐστιν, ἐκφοβοῦντος ἤδη καὶ ταράττοντος ἐφ' οἷς ἅπασαι αἱ πόλεις μετὰ προδοτῶν εἰσι, φόβον ἐργάσασθαι τοῖς ἀκούουσι βουλόμενος ὡς οὐ μικρᾶς φροντίδος δεῖ τοῖς παροῦσι διὰ τὰς ὑπερβαλλούσας δωροδοκίας ἐν ᾧ μέρει καὶ τὰ κατὰ τὸν Ζελεΐτην ἐξήτασε καὶ ὅσα οἱ πατέρες κατὰ τῶν προδοτῶν πολλάκις ἐψηφίσαντο. προστίθῃσι δὲ καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς παρουσίας ἡλικίας ἐψηφίσται κατὰ προδοτῶν ἐν ᾧ πάλιν μέρει ὁ Τιμαγόρας καὶ ὁ Λέων καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν τῆς εἰρήνης τῆς ἐπὶ Ἀνταλκίδου γενομένης ἐξεταζόμενοι φαίνονται. gT <ἥρω>] οὕτως ἐκαλεῖτο ἥρως ἰατρός τις παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις.

19.474 ἐκλήθη δὲ ἥρως διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος, τὸ δὲ κύριον ὄνομα αὐτοῦ Ἀριστόμαχος. A <ἐν τῇ θόλῳ>] ἡ θόλος τόπος ἐστὶν ἐνθα ἐσιτοδοτοῦντο ἀπὸ τοῦ δημοσίου γραμματεῖς οἱ χειροτονηθέντες ἐκ τῆς πόλεως.

19.475a ἐκλήθη δὲ θόλος διὰ τὸ θολοειδὲς καὶ στρογγύλον εἶναι τὸ σχῆμα. A ἐν .

19.475b .. θόλῳ] ὁ τόπος ἐνθα ἐδείπνουν οἱ πρυτάνεις. F 2 YL <κατέδυσε>] ἐνέμεινε τῇ τροπῇ τοῦ πλοίου.

19.476 A εἴτ' οὐ σὺ σοφιστής; καὶ πονηρός γε] προστίθῃσιν ἀπὸ τῆς οἰκείας κρίσεως ἐπ' ἀμφοτέρων τὴν ῥοπήν τοῦ κακοῦ, ἵνα τῆς γνώμης ἡ καὶ μὴ τῆς τύχης τὸ κατηγορημα.

19.477 gT <φέρει δὴ καὶ περὶ τοῦ Σόλωνος>] ἐλεγεῖα (fr.

- 19 478a 2, 7—8). Ἰομεν εἰς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου ἡμερτῆς χαλεπὸν αἶσχος ἀπωσάμενοι. Α ἀμφισβητούντων δὲ Μεγαρέων καὶ Ἀθηναίων περὶ Σαλαμῖνος ὁ Σόλων ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν τὴν ἀπόδειξιν ἐποιήσατο, στίχον παρενθεὶς πεπλασμένον (B 557), Αἶας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας καὶ προσέθηκε τόνδε τὸν στίχον (B 558), στήσε δ' ἄγων ἴν' Ἀθηναίων ἴσταντο φάλαγγες.
- 19 478b τοῦτον πλάσας τὸν στίχον ἐνίκησεν ἐν τῇ δίκῃ τοὺς Μεγαρέας· ἔδειξε γὰρ ὅτι Ἀθηναίων ἦν ἡ Σαλαμῖς ἐκ παλαιοῦ. Α καὶ πιλίδιον λαβὼν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν] οἱ μὲν φασιν ὅτι ἐν ταῖς πομπαῖς ἐλοιδوروῦντο ἀλλήλοις προσωπεῖα φοροῦντες, ὑποκάτω δὲ τὰ πιλίδια ἐφόρουν, ὥστε μὴ βλάπτεσθαι καὶ τρίβεσθαι τὴν κεφαλὴν, ἢ ὅτι τὸν Οἰνόμαον ὑποκρινόμενος καὶ καταπεσὼν ἐπλήγη καὶ ἐτραυματίσθη καὶ ἐδέδετο τὴν κεφαλὴν.
- 19 479 'οὐ φεύξῃ οὖν τὸ μὴ δοῦναι δίκην, κἂν πιλίδιον φορῇς.' gT <ὑπακούσαντά τινα>] τὸν Τίμαρχον λέγει.
- 19 480 Α <καὶ τοιαῦτα ὑποκοριζόμενοι>] ὑποκορίζεσθαι ἐστὶ κυρίως τὸ τοῖς παισὶ πρὸς ψυχαγωγίαν καὶ ἀπάτην λέγειν τινὰ ὀνόματα, οἷον ὡς Διόνυσός ἐστιν, ὡς βασιλεὺς καὶ τὰ τοιαῦτα· καταχρηστικῶς δὲ τὸ εὐφήμοις ὀνόμασι κλέπτειν τὴν ἀτοπίαν.
- 19 481 Α <τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα>] κοινὸν γὰρ ἀξίωμα ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων.
- 19 482a Α τὴν .
- 19 482b .. ἀξίωμα] οὐ τῆς Ἑλλάδος φησὶ τὴν ἡγεμονίαν (οὐ γὰρ εἶχον ταύτην οἱ Θετταλοί), ἀλλ' ἢ τῆς Ἀμφικτυονίας ἢ τῶν οἰκείων πόλεων τὴν ἀρχήν. ἔοικε δὲ τὸ ἀξίωμα λέγειν ἢ τῆς αὐτῶν ἀρχῆς ἢ τῆς διοικήσεως τῆς Πυλαίας ἢ ἀπλῶς τῆς ἐλευθερίας. gT τὰς ἐν Ἡλιδι σφαγὰς] ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους οἱ μὲν τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, οἱ δὲ τὰναντία βουλόμενοι, εἴτα ἀπέσφαξαν ἀλλήλους τῶν φιλιππιζόντων ἐπικρατησάντων.
- 19 483 gT καὶ τοὺς πρώτους εἰσαγαγόντας ἀτιμώσατε] ἀνέωξε, φησὶ, τὰς Πύλας ὁ Φιλοκράτης τῇ νόσῳ Αἰσχίνου αὐτὸν καὶ μὴ βουλόμενον εἰσενήνοχεν· οὐ γὰρ ἄφ' ἑαυτοῦ εἰσῆλθεν, ἀλλ' οὐ βουλόμενον εἰσήγαγε.
- 19 484 gT καὶ τρεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέκτειναν] ὄνομα ἴδιον τῶν ἀρχόντων.
- 19 485 εἰσὶ δὲ οὗτοι Τελευτίας, Ἀγησιλάου ἀδελφός, μετ' αὐτὸν Ἀγησίπολις, τρίτος Πολυβιάδης· πρὸς οὓς τὰς διαλύσεις οἱ Ὀλύνθιοι ἐπεποίηντο. gT ἀλλ' ἀπέβλεπον] ὥσπερ ἐκθειάζοντες αὐτούς.
- 19 486 gT ἀλλ' ὅλης οὔσης ἱερᾶς τῆς ἀκροπόλεως] ὡς ἀπὸ τῶν περιστατικῶν ἡ αὔξησις γέγονεν.
- 19 487 gT ὧν εἷς ἦν Ἐπικράτης] πολλῶν ὄντων τῶν κεκολασμένων τοῦ Ἐπικράτους ἐμνημόνευσεν, ἵνα φανῶσι μὴδὲ τῶν εὐεργετῶν φειδόμενοι.
- 19 488 gT καὶ ἡλέγχθησάν τινες] τοῦτο πάλιν ἐκ τοῦ προτέρου ψηφίσματος εἴληπται· ἀλλ' οἱ μὲν ἐπὶ τῆς βουλῆς μόνης ἐψεύσαντο, οὗτοι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δήμου.
- 19 489 gT <οὗτοι δέ γε>] ὡς παρ' Αἰσχίνου τοῦτο λαμβάνει.
- 19 490 Α 'οὐδ' ἐπιστέλλοντες' φησὶ 'τάληθ' ἢ] ἀπὸ κοινοῦ τὸ 'ἡλέγχθησαν'.
- 19 491 gT <ἀλλὰ μὴν ὑπέρ γε τοῦ δῶρα>] ἐπιχειρεῖ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου φάσκων ἄτοπον εἶναι τοὺς μὲν εὐεργέτας καὶ τῶν εὐεργετῶν τοὺς παῖδας ἐκπεπτωκέναι δι' ἁμαρτήματα μικρὰ καὶ φαῦλα, τὸν Ἀτρομήτου δὲ μὴ ἐκπεσεῖν· ἐν ᾧ καὶ τὸν ἔλεον ἐκβάλλει.
- 19 492 F 4 YLS καὶ τῶν ἄφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος] τὸν Πρόξενον λέγει τὸν στρατηγόν· ἐκεῖθεν γὰρ ἦν.
- 19 493 gT παιδία ὁμώνυμα] εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν Πρόξενον τῷ Ἀρμοδίου ὀνόματι χρῆσθαι ἐπὶ τινος υἱοῦ.
- 19 494 GT <ἐφ' οἷς ἐτέρα τέθνηκεν ἰέρεια>] ἐφ' οἷς φαρμάκοις καὶ ἄλλῃ ἰέρεια τέθνηκεν.

- 19 495a λέγει δὲ τὴν Νῆινον λεγομένην. κατηγορήσε δὲ ταύτης Μενεκλῆς ὡς φίλτρα ποιούσης τοῖς νέοις. Α ἔφ' .
- 19 495b .. ἰέρεια] ἐξ ἀρχῆς γέλωτα εἶναι καὶ ὕβριν κατὰ τῶν ὄντως μυστηρίων [ὅτι] τὰ τελούμενα ταῦτα <νομίζοντες> τὴν ἰέρειαν ἀπέκτειναν· μετὰ τοῦτο τοῦ θεοῦ χρήσαντος ἔἶσαι γενέσθαι τὴν Αἰσχίνου μητέρα μυεῖν ἐπέτρεψαν. gT ὅτι τοῦτον εἶδεν ἀδικοῦντα] ἐπειδὴ διὰ σωφροσύνην ἔδοξε τοῦ Τιμάρχου κατηγορησai, ὑποβάλλει ἄλλην αἰτίαν καὶ ἀναιρεῖ τὴν καλήν.
- 19 496 gT εἰ γὰρ παρὰ τῶν εἰς αὐτοὺς ἐξαμαρτανόντων] πορνεύοντες ἑαυτούς.
- 19 497 ἄπτεται δὲ τῆς ὑπολήψεως καθαιρῶν αὐτήν. gT <νὴ Δί'.
- 19 498a οἱ νέοι γὰρ ἡμῖν δι' ἐκεῖνον>] ἀνθυποφορὰ ἐπιλογικὴ ἐκ τῆς Αἰσχίνου ποιότητος ἀπὸ τῆς ἐργασίας ἀνακύψασα. F 4 YLS νή .
- 19 498b .. ἐκεῖνον] ἀνθυποφορὰν ἔθηκεν ἐπιλογικὴν ἐκ τῆς Αἰσχίνου ποιότητος, ἀπὸ τῆς ἐργασίας ἀνακύψασαν· ἀλλὰ χρήσιμός ἐστι τῇ πόλει σωφρονίζων διὰ τοῦ βίου τοὺς παῖδας'. ἔστι δ' ὅτε ἐξεπίτηδες αὐτὸς ἑαυτῷ κινεῖ τὰς τοιαύτας ἐναντιώσεις ἵνα πλείονας ἐπιχειρημάτων εὐπορίας εὐρίσκη. ἐπαινεῖ μὲν οὖν τὴν ἀγωγὴν τῶν παίδων διὰ τῆς λύσεως, διαβάλλει δὲ τὸν Αἰσχίνην ὅτι ἀδοξίαν ἰσχυρὰν περιῆψε τῇ πόλει. καὶ τίνος ἔνεκα κατηγορήσε Τιμάρχου, συνίστησιν ὅτι 'εὐνους' φησὶν 'ἦν ὑμῖν καὶ πολέμιος τῷ Φιλίππῳ'. τὴν δὲ βούλησιν Αἰσχίνου δι' ἣν κατηγορήσε Τιμάρχου, διαπορήσεως σχήματι μᾶλλον ἔπλεξεν εἰπὼν 'οὐκ οἶδα ὅπως ἔχομεν'. ὁ γὰρ ἀκροατὴς παρ' ἑαυτῷ βασανίζων τὸν λόγον μείζονα κατ' αὐτοῦ λαμβάνει τὴν ὑπόνοιαν ὧν ὁ ῥήτωρ ἐπέπληξεν ἢ φανερώς ὠνείδισε. gT πόσον γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον Τίμαρχος] ὅτε καὶ νέος ἦν, καὶ χώραν εἶχεν ἢ γραφὴ πλεόν.
- 19 499 'ἦν' δὲ 'ἐν τῇ πόλει' εἶπεν, ἵνα μὴ λέγῃ ὅτι ἀπόντος ἐλάνθανεν. gT ἀπόλωλε καὶ ὕβρισται] τὸ δευτέρον προστεθὲν τὸ μάτην καὶ ἀδίκως ἀπολωλέναι δηλοῖ.
- 19 500 gT <κηδεσταῖν>] κηδεστὰς ἐνταῦθα καλεῖ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.
- 19 501 Α ὅς ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν εἰς Αἴγυπτον Χαβρία] Αἰγύπτιον τινὰ φασιν οὕτω καλεῖσθαι.
- 19 502 ἐμίσθωσε δὲ ἐπ' αἰσχύρῳ. gT καὶ τοῦ καταράτου Κυρηβίωνος] τὸ μὲν ὄνομα Ἐπικράτης, τὸ δὲ Κυρηβίωνος Ἀττικῶς.
- 19 503 λέγει δὲ τὸ κάθαρμα καὶ εὐτελές. κυρήβια γὰρ τὰ ἀποκαθάρματα τοῦ σίτου λέγουσι. gT <ἐν ταῖς πομπαῖς ἄνευ τοῦ προσώπου>] τὸ ἀναίσχυντον αὐτοῦ βουλόμενος δεῖξαι τοῦτο εἶπεν.
- 19 504a οἱ γὰρ ἐν ταῖς ἐορταῖς τότε βουλόμενοι σκώπτειν τινὰς ἐφόρουν προσωπεῖα, ἵνα μὴ αἰσχύνωνται. ἰστέον ὅτι οἱ νεώτεροι λέγουσιν αὐτὸ 'προσωπεῖον', ἐν δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις βιβλίοις εὐρίσκεται τὸ 'πρόσωπον'. Α σημείωσαι, ἄνευ τοῦ προσωπείου κωμάζει'.
- 19 504b F 2 vk ἀλλὰ δῆτα ἄνω ποταμῶν] ἐναλλάξ καὶ ἀτάκτως ἢ παροιμία ἔχει· οἷον Αἰσχίνης κατηγορεῖ πορνείας ὅλην τὴν ἐστίαν πορνῶν ἔχων μεστήν.
- 19 505a gT ἀλλὰ .
- 19 505b .. ποταμῶν] ἢ παροιμία λέγεται ἐπὶ τῶν ἐναντίων. φησὶν οὖν ὅτι ἐναντία ταῦτα ἐγίνετο· πορνείας κατηγορεῖ ὁ Αἰσχίνης πᾶσαν αὐτὸς τὴν ἐστίαν ἔχων πορνῶν. Α <ἐρρύησαν>] τὸ 'ἐρρύησαν' περὶ ποταμοῦ λέγων ἐνέμεινε τῇ τροπῇ.
- 19 506 Α τοῦτ' ἐπετήρουν] ὥσπερ τι θεῖον ἐπετήρουν διὰ τὸ μὴ ἀπολέσαι τὸ κέρδος.
- 19 507 gT νῦν δὲ δὴ περιερχόμεθ' ἡμεῖς] ὡς τῆς ἐσχάτης συμφορᾶς ἀποδημεῖ τις τὰς Ἀθήνας ἐὼν, ἵνα συμβουλῆς ἀκούσῃ τινὸς ὁ τοῖς ἄλλοις αἰεὶ γενόμενος σύμβουλος.
- 19 508 gT <ζῆ ἢ τέθνηκεν>] σημείωσαι, λέξις ἐκ παρονομασίας, τρίτου εἴδους τῆς κατὰ λέξιν δριμύτητος.

- 19.509 F 2 YL ἀλλ' εἰ τῆς πόλεως τέθνηκε] τὸ μὲν ἀπολόμενον ἔστι καὶ εὐρεθῆναι, τὸ δὲ τεθνηκὸς οὐκέτι ἔσται.
- 19.510 gT <καὶ συνεροῦσί τινες τούτοις>] ἐπ' ἄλλον συνήγορον μετέβη τὸν Εὐβουλον, ὃν εἰς ὑποψίαν κατέστησε φιλιππισμοῦ καὶ κοινωνίας τῆς πρὸς τὸν Αἰσχίνην.
- 19.511a F 4 YLS καὶ .
- 19.511b .. τούτοις] μετέβη ἐπ' ἄλλον συνήγορον, οὐ φαῦλόν τινα καὶ ἀδόκιμον οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀριθμουμένων ἐν πολλοῖς, ἀλλ' ἀποφερόμενον τὰ πρῶτα καὶ δοκοῦντα ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς εἶναι, Εὐβουλον τὸν διὰ χειρὸς ἔχοντα τὴν πολιτείαν. τοῦτον γὰρ δέδοικε καὶ τὴν παρὰ τούτου ροπήν καὶ προσθήκην· λέγουσι γάρ τινες καὶ δι' αὐτοῦ τὸν Αἰσχίνην σωθῆναι. εἰς ὑποψίαν οὖν κατέστησεν Εὐβουλον φιλιππισμοῦ καὶ κοινωνίας τῆς πρὸς τὸν Αἰσχίνην. καὶ ὅσῳ γε μάλιστα κατὰ τὴν πόλιν ἰσχύειν δοκεῖ, τοσοῦτ' ἄλλοι ἐκφοβεῖ τὸν δῆμον, τῇ περιουσίᾳ τῆς δυναστείας εἰς περιουσίαν κακοποιίας δεικνὺς αὐτὸν ἐπιχρώμενον. ἐπειδὴ δὲ τῶν ἐπισημοτάτων καὶ δυναστευόντων ἦν κατὰ τὴν πόλιν ὁ Εὐβουλος, πλείστης ἐδεήθη τῆς ἀντιρρήσεως καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν ἀγώνων. ἀντέθηκεν οὖν καὶ χρησμούς θεῶν καὶ μαντείας, δεικνὺς ἐκ λογισμῶν διὰ πάντων μηδὲν τοῖς τοιοῦτοις καθ' ἑαυτῶν ἐνδιδόναί, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πολιτευμάτων αὐτῶν ἐπεχείρησε διαβάλλειν τὸν Εὐβουλον. gT <φοβεῖ 2 >] κατὰ κοινοῦ τὸ 'φοβεῖ με'.
- 19.512 εἰς Εὐβουλον δὲ ἀποτείνεται, ὡς ἐπάγει. Α' Ἠγησίλεω μὲν κρινομένῳ] οὗτος εἰς Εὐβοίαν ἐπεστρατήγησεν ὅτε τῷ Πλουτάρχῳ τὴν βοήθειαν ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι, ὡς εἶπεν ἐν Φιλιππικοῖς.
- 19.513 ἐκρίθη δὲ ὡς συνεξαπατήσας τῷ Πλουτάρχῳ τὸν δῆμον. βούλεται οὖν δεῖξαι ὅτι οὐ φιланθρωπίας ἔνεκα συναγωνίζεται τῷ Αἰσχίνῃ, ἀλλὰ διὰ τὸ φιλιππίζειν, ὅπου γε τοῦ οἰκείου τοῦ Ἠγησίλεω οὐκ ἐφρόντισε. gT τῷ Νικηράτου θείῳ] ἄλλο παράδειγμα δεικνὺς ὡς οὐ δι' ἔλεον συμβάλλεται ὁ καὶ τοῦ θεοῦ καταφρονήσας τότε.
- 19.514 gT καλούμενος] ἵνα μὴ εἴπῃ 'οὐ γὰρ ἐδέετό μου· ὅτι καὶ ἐβόα καλῶν, ἀλλ' ἀνόνητος ἦν ἡ βοή.
- 19.515 gT συγκατηγόρει μετ' ἐκείνου σου] οὗτος οὖν ὁ τοῖς συγγενέσι μὴ βοηθήσας, τῷ δὲ κατηγορῶ συμπράττων, δόξειεν ἂν διὰ τὸν Φίλιππον πεποιῆσθαι τὴν βοήθειαν.
- 19.516 gT <δεδειξάμενος>] ἀντὶ τοῦ 'εἰς δέος καταστήσας', ὡς ἀπὸ θέματος τοῦ 'δεδείξω'.
- 19.517 Α' τί γὰρ δὴ ποτε Μοιροκλέα μὲν] ἐν τοῖς ἄνω παραδείγμασιν ὅτι οὐ φιλάνθρωπος ἔδειξε (πῶς γὰρ ὁ τοῖς ἐπιτηδείοις μὴ βοηθῶν;), νῦν δὲ ὅτι καὶ τοὺς ὀλίγα ἡμαρτηκότας φαίνεται κρίνων, ἵνα μὴ τις λέγῃ 'ἀήθης γὰρ ἔστι τοῦ κατηγορεῖν καὶ διὰ τοῦτο φείδεται τοῦ Αἰσχίνου'.
- 19.518 gT ξένοι καὶ φίλοι προσαγορεύεσθαι] τοῦτο εἶρηκεν, ἐπειδὴ περ ἄχρι ὀνόματος οἶδε τὴν φιλίαν οὔσαν τὴν παρὰ τῶν ἐχθρῶν.
- 19.519 gT <ἐν τοῖς τριακοσίοις>] σύστημα ἦν τὸ τῶν τριακοσίων οἱ τὰ κοινὰ διοικοῦντες, ὥσπερ ἐν Ἀρκασίν οἱ μύριοι.
- 19.520 Α' καὶ πλούτῳ καὶ γένει καὶ δόξῃ] ἵνα μὴ δόξῃ ὁ Εὐβουλος ὡς εὐεργέτης καὶ πλούσιος μὴ λέγεσθαι εἶναι προδότης, εἰκάζει αὐτῷ τὸν Πτοιοδωρον.
- 19.521 ὅρα τὸν Πτοιοδωρον, φησί, καὶ φυλάττου τὸν Εὐβουλον. gT <σφζέσθω>] εἰς τὸν Εὐβουλον πάλιν αἰνίττεται.
- 19.522 μὴ πρὸς χάριν, φησί, τοῦ Εὐβούλου σφζέσθω ὁ Αἰσχίνης μὴδ' ἀπολλύσθω. Α' ἐπὶ καιρῶν γεγόνασιν ἰσχυροί] πάντῃ θαυμασίως ἐπεχείρησεν, οὐ πάντῃ τοὺς ἰσχυροὺς ἀτιμάζων καὶ ἐκβάλλων (ὠφελεῖ γὰρ καὶ τοῦτο τὰς πόλεις), ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου διαβάλλων.
- 19.523

- gT Καλλίστρατος] ὁ Καλλίστρατος τῶν πάνυ δεινῶν ἦν ῥητόρων, ὃς καὶ ἐφυγαδεύθη διὰ τὴν δεινότητα· οὗ καὶ ἀκούσας ὁ ῥήτωρ ἐπεθύμησε καὶ μετελθεῖν τὴν τέχνην.
- 19.524 A <Ἀριστοφῶν>] πολλάκις καὶ περὶ Ἀριστοφῶντος εἵπομεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ τὰς ἐβδομήκοντα γραφὰς διαφυγών.
- 19.525 A <τὰς μαντείας>] ἰστέον ὅτι ἡ μὲν Πυθία ἔφησεν ἀμφιβόλως ὥς δεῖ φυλάττεσθαι τοὺς ἡγεμόνας, ὅπερ δυνατὸν ἀρμόσαι καὶ κατὰ τῶν δημαγωγῶν καὶ κατὰ τῶν καὶ κατὰ τῶν ῥητόρων.
- 19.526 A <οὔτοι γὰρ ἡγοῦνται>] πολύπτωτον.
- 19.527 F 2 L ὅπως ἂν μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροὶ] ὁρᾷς ὅτι οἱ μὲν ἔξωθεν οἱ δὲ ἔνδοθεν ἐπιβουλεύουσιν.
- 19.528 gT ἔξωθεν οἱ ἐπιβουλεύοντες] τοῦτο δοκεῖ μὲν εἶναι καθ' ἑαυτό· ἔχεται δὲ τῶν ἄνω, ἔνθα φησὶ συνέχειν <δεῖν> τὴν πόλιν, ὅπως ἐν μιᾷ γένηται γνώμη.
- 19.529 gT <τῷ παρὰ τῶν πωλούντων>] σημειῶσαι, ἐπαναφορά.
- 19.530 F 2 Ynk <προεστηκότας>] τινὲς λέγουσι περὶ τοῦ Αἰσχίνου.
- 19.531 βέλτιον δὲ λαβεῖν αὐτὸ περὶ Εὐβούλου. Α ταῦτα τοίνυν ἐφ' ὑμῖν ἐστί] φρονίμως πάνυ μετὰ τὴν αὖξιν τῆς τῶν προδοτῶν κακίας καὶ τῆς δυναστείας μείζονα καὶ ἰσχυρότερα δείκνυσι τὰ δικαστήρια, ἵνα μὴ φοβῶνται αὐτούς, ἀλλὰ κολάζωσιν.
- 19.532 gT ὃς γὰρ ἑαυτὸν τάξας] ἀνακεφαλαίωσιν ποιεῖται τῶν εἰρημένων ἐν τῇ καταστάσει πάντων, μηδὲν παραλείπων, ὥς εὐσύνοπτον γενέσθαι τὴν ὑπόθεσιν.
- 19 533a εἰ δέ τι καὶ παραβέβληται τοιοῦτον ἐκβολῆς ἐλέου ἔνεκα, ὥσπερ τὰ κατὰ Ἀτρεστίδαν καὶ τὰ γύναια καὶ τὰ παιδάρια ἢ ἄλλο τι τῶν αὐξήσεως ἐχομένων, οὐδὲν θαυμαστόν· σύνηθες γὰρ τῷ ῥήτορι κατὰ τοὺς καιροὺς τοὺς ἐμπίπτοντας χρῆσθαι τοῖς τοιούτοις τόποις. gT ὃς .
- 19 533b .. τάξας] ἀνακεφαλαίωσις τῶν προειρημένων ἀπάντων, ὥς εἶναι καὶ τοῦτο ἄλλο μέρος τῶν ἐπιλόγων· ἀναλαμβάνει γὰρ ἅπαντα τὰ κεφαλαιωδῶς εἰρημένα κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, μηδὲν παραλιπών, ὥς εὐσύνοπτον γενέσθαι τὴν ὑπόθεσιν πάλιν τοῖς δικάζουσι διὰ βραχέων. ἐπειδὴ γὰρ πολλὰ τὰ εἰρημένα καὶ πολυμερῆς ὁ λόγος καὶ πλοκὴν ἔχει ποικίλην, πολλὰ δὲ τὰ ἐμβεβλημένα, πολλὰ δὲ καὶ αἱ αὐξήσεις, ἐξ ὧν ἡ ἐν τοῖς πράγμασι πολλάκις συμβαίνει ἀσάφεια, διὰ τοῦτο κατηναγκάσθη πάλιν διὰ βραχέων αὐτῶν τῶν ἀναγκαιοτάτων ἐπιμνησθῆναι. ἄρχεται δὲ οὕτως· ὁ γὰρ ἑαυτὸν τάξας· τοῦτο γὰρ ὁμοίον ἐστὶν ἐκείνῃ τῇ ἐπιβολῇ τῆς καταστάσεως (10)· ἔστι τοίνυν οὗτος ὁ πρῶτος Ἀθηναίων αἰσθόμενος Φίλιππον. F 4 YLS ἀνακεφαλαίωσιν ποιεῖται τῶν προειρημένων ἐν τῇ καταστάσει πάντων.
- 19 533c A <συσκευάζεσθαι>] ἀντὶ τοῦ ἐπιβουλεύεσθαι.
- 19.534 Α τίς ὁ τοὺς μακροὺς καὶ καλοὺς λόγους δημηγορῶν] ἀποσκώψας αὐτὸν καὶ εἰς μῆκος λόγων, ἐνεφαίνισε δὲ· καὶ τὸ Μιλτιάδου καὶ τὸ Θεμιστοκλέους ψήφισμα ἀναγνοῦς· ὅτι μισοφίλιππος ἦν Αἰσχίνης τὸ πρότερον.
- 19.535 εἰ γὰρ ἡξίου τὴν πόλιν μιμεῖσθαι τὸν Μιλτιάδου δρόμον καὶ τὰ Θεμιστοκλέους στρατηγήματα καὶ τῶν ψηφισμάτων τὴν τάξιν ὧν ἔγραφον ἐκεῖνοι προτρεπόμενοι τὴν πόλιν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, εὐδηλος ἦν τοῦτον διακείμενος τὸν τρόπον. ἐπαινεῖ δὲ οὐχ ἵνα μαρτυρήσῃ τὴν ἀρετὴν, ἀλλ' ἵνα διὰ τῆς μαρτυρίας ταύτης φανερώτερον ἔλῃ αὐτόν. τὸν γὰρ ἐναντία τούτων πολιτευόμενον τίς οὐκ ἂν μισήσειεν ὥς δωροδόκον; ἀλλὰ καὶ τὸν ὄρκον τῶν ἐφήβων ἐν τῷ τῆς Ἀγραύλου Αἰσχίνην ἀναγινώσκειν φησὶν ἥς Πάνδαρος καὶ Ἑρση ἀδελφαί. ἰέρεια δὲ γέγονεν ἡ Ἀγραυλος Ἀθηνᾶς, ὥς φησι Φιλόχορος (FGrHist 328 F 106), καὶ ἔδει μέλλοντας τοὺς ἐφήβους λαμβάνειν τὰ ὅπλα ἐν [αὐ]τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερῷ ἀναλαμβάνειν καὶ ὁμνύειν, ἥ μὴν συναγωνίζεσθαι προθύμως ὑπὲρ ἄλλων. gT καὶ τὸ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους] ἐπιόντων

- τῶν Μήδων ἐξ ἀρχῆς μὲν ὁ Μιλτιάδης δραμεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὸν Μαραθῶνα ἐψηφίσατο καὶ μὴ ἀναμένειν ἕως συλλεγῶσιν οἱ συμμαχήσοντες.
- 19 536a διὸ καὶ νενίκηκε μόνος. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς κατὰ γῆν ἄπορα βλέπων τὰ πράγματα συνεβούλευσε μὲν ἀφεῖναι τὴν πόλιν, εἰς Σαλαμῖνα δὲ μετοικισθῆναι. ὁ γοῦν Αἰσχίνης παροξύνων κατὰ τοῦ Μακεδόνοιο αὐτοὺς ἐκεῖνα προῦφερε. gT οἱ δύο ἔγραψαν, ἀλλ' ἐκάτερος αὐτῶν προτρεπόμενος τοὺς Ἀθηναίους πρὸς ἀρετὴν καὶ ἐλευθερίαν.
- 19 536b ὁ μὲν γὰρ Μιλτιάδης, ὅτε ἐπῆλθον οἱ Πέρσαι, ἔγραψεν ὥστε εὐθὺς ἀπαντῆσαι τοῖς πολεμίοις, Θεμιστοκλῆς δὲ καταλιπεῖν ἐρήμην τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰς τριήρεις μεταβιβασθῆναι, ὅτε τὰ ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Α καὶ τὸν ἐν τῷ τῆς Ἀγραύλου] ἔστι μὲν μία τῶν Κέκροπος θυγατέρων ἢ Ἀγραυλος.
- 19 537a ἐν δὲ τῷ τεμένει αὐτῆς οἱ ἐξιόντες εἰς τοὺς ἐφήβους ἐκ παίδων μετὰ πανοπλιῶν ὤμνουν ὑπερμαχεῖν ἄχρι θανάτου τῆς θρεψαμένης. gT Ἀγραυλος καὶ Ἔρση καὶ Πάνδροσος θυγατέρες Κέκροπος, <ὥς> φησιν ὁ Φιλόχορος (FGrHist 328 F 105).
- 19 537b λέγουσι δὲ ὅτι πολέμου συμβάντος παρ' Ἀθηναίοις, ὅτε ὁ Εὐμόλπος ἐστράτευσε κατὰ Ἑρεχθέως, καὶ μηχανομένου τούτου ἔχρησεν ὁ Ἀπόλλων ἀπαλλαγῆσθαι, ἐάν τις ἀνέλη ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως. ἢ τοίνυν Ἀγραυλος ἐκοῦσα αὐτὴν ἐξέδωκεν εἰς θάνατον· ἔρριψε γὰρ ἑαυτὴν ἐκ τοῦ τείχους. εἴτα ἀπαλλαγέντος τοῦ πολέμου ἱερὸν ὑπὲρ τούτου ἐστήσαντο αὐτῇ παρὰ τὰ προπύλαια τῆς πόλεως καὶ ἐκεῖσε ὤμνουν οἱ ἔφηβοι μέλλοντες ἐξιέναι εἰς πόλεμον. Α τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν] ὥσανεῖ ἔλεγε 'πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης'.
- 19.539 οὐχ ὁ μὲν γράφων τὸ ψήφισμα] ἐμερίζοντο, φησί, τὴν κατὰ Φιλίππου προσβολὴν Αἰσχίνης καὶ Εὐβουλος, ὁ μὲν ψηφίσματα γράφων, ὁ δὲ πρεσβεύων εἰς Πελοπόννησον, ἵνα τῇ κοινῇ καὶ αὐτὸς μεταβεβλημένος εὐρίσκηται. gT καὶ ἐγείρεται ἢ τῶν Ἀθηναίων πόλις] ἢ πολλὰ καθεύδουσα.
- 19.540 gT συντυχεῖν γὰρ ἀπιῶν Ἀτρεστίδα] χρησιμωτάτη γέγονεν αὐτῷ ἢ μνήμη τῶν κατὰ Ἀτρεστίδαν οὐ μόνον διὰ τὴν τοῦ ἐλέου ἐκβολήν, ἀλλ' ἵνα καὶ φαίνεται διὰ τούτου Αἰσχίνης συνομολογῶν τὰς τε δωροδοκίας καὶ τὰς Φιλίππου δόσεις καὶ ὅτι οἷός τέ ἐστι καὶ εἷς διαφθορεὺς καὶ ὅλας ὁμοῦ προδοῦναι πόλεις, ἵνα φαίνεται Αἰσχίνης διὰ τῶν οἰκείων ἀλίσκόμενος λόγων.
- 19 541a τὰ γὰρ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις ἀκόλουθα. εἰ γὰρ Ἀτρεστίδας ἦγεν αἰχμάλωτα καὶ δι' Ἀτρεστίδαν ὠδύρετο τὴν Ἑλλάδα, ὠδύρετο ἂν τις καὶ διὰ τὸν Αἰσχίνην Φωκέας· οὐχ ἥττονες γὰρ Ἀτρεστίδου [διὰ] τὴν δωροδοκίαν Αἰσχίνης καὶ Φιλοκράτης. gT οὗτος Ἀτρεστίδας προδότης ἦν Ἀρκάς.
- 19 541b Α γύναια καὶ παιδάρια ὡς τριάκοντα βαδίζειν] ὡς στοχαζόμενος εἶπεν ἀορίστως τὸν ἀριθμὸν, ἵνα ὑπολάβωσι καὶ γυναῖκας τριάκοντα καὶ παιδάρια τριάκοντα.
- 19.542 gT τίς ἄνθρωπός ἐστι καὶ τίς ὄχλος] ἄρα μὴ τύραννος; ἄρα μὴ στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου λόχον καθίζει τινά; gT ἀκούειν γὰρ ἔφη τῶν φίλων] δίδωσιν αὐτῷ τότε καὶ φίλους ὅτε καὶ αὐτὸς ἦν εὖνους.
- 19.544 'ἐπιστροφήν' δὲ ἢ τιμωρίαν κατὰ τῶν προδοτῶν ἢ μεταβολὴν τοῦ τρόπου ἀπὸ ῥαθυμίας εἰς σπουδήν. gT μήτε τρόπαια λέγειν] ὅρα πῶς οὐκ εἶπε μάχας ἢ κινδύνους, ἀλλὰ τρόπαια, τὸ ἥδὺ καὶ σεμνὸν καὶ ἔνδοξον αἰδεῖσθαι οὐκ ἔων.
- 19.545 gT μήτε βοηθεῖν οὐδενί] τὸ καθόλου καὶ τὸ ἄτοπον, μηδ' ἂν οἰκεῖος ἢ μηδ' ἂν παῖς ἐμὸς μηδ' ἂν εὖ πεποιηκώς ἐμὲ πρότερον μηδ' ἂν οἱ θεοὶ προστάττωσι καὶ Ἀθηνᾶ συγχωρή.
- 19.546 gT εἶναι τε τὸν Φίλιππον αὐτόν, Ἡράκλειος] σημείον τοῦ θαύματος τὸ "Ἡράκλειος".
- 19.547

- “Ελληνικώτατον· δὲ καθαρώτατον, εἰλικρινέστατον· ὅπερ γὰρ οἱ βάρβαροι ἄρνούνται, τοῦτο δεδωρηται ὁ τρόπος αὐτῷ. g T δεινότατον λέγειν] καὶ τοῦτο γὰρ Ἑλληνικόν, τὸ δύνασθαι λέγειν, ὡς εἶναι καὶ τῷ τρόπῳ καὶ τῇ γλώττῃ τὸν Φίλιππον Ἑλληνα.
- 19.548 gT ἔστιν οὖν ὅπως ἂν ταῦτ’ ἐκεῖνα] συναγωγὴ τῆς πίστεως.
- 19.549 οὐκ ἠδύνατο, φησὶν, ὁ ἐκεῖνα προειρηκῶς ταῦτα εἰπεῖν ὄντα ἐναντία, εἰ μὴ προδιέφθαρτο. ὅρα δὲ αὐτὸν καὶ τὸ ἦθος Αἰσχίνου μιμησάμενον ἐν οἷς ὑπέμνησεν Αἰσχίνου δημηγορίαν εἰπών. gT ἤγαγε δεῦρ’ ἐφ’ ὕβρει] βαρέως εἰς ὄψιν τῶν Ἀθηναίων αἱ γυναῖκες ὑβρίζονται.
- 19.550 gT <ἀλλ’ ὑπὲρ αὐτοῦ κλαιήσει>] ἐντεῦθεν ἡ τοῦ ἐλέου ἐκβολή.
- 19.551a A ἀλλ’.
- 19.551b .. κλαιήσει] ἵνα μὴ εἴπῃ ὅτι ‘οὐ πέφυκα δακρύνειν καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐδάκρυσα; ἐπάγει ὅτι ‘ὑπὲρ αὐτοῦ μὲν κλαιήσει, ἐκείνους δὲ οὐκ ἠλέησε’. gT καὶ πτωχοὶ περιέρχονται] ἐπλήρωσαν θρήνων τὴν οἰκουμένην πλανώμενοι.
- 19.552 ἐπειδὴ δὲ ἔστι πλανᾶσθαι καθ’ ἱστορίαν ἢ ἐμπορίαν, ἵνα τὴν συμφορὰν ἐμφήνῃ τὸ ‘πτωχοὶ’ προσέθηκεν. gT καὶ προδότου πατρὸς] προέταξε τοῦ χρηστοῦ ὀνόματος, λέγω τοῦ ‘πατρός’, τὸ αἰσχρὸν τὸ τοῦ ‘προδότου’.
- 19.553 gT ὡς ἐπέβη Μακεδονίας] τὰς Ἀθήνας καταλιπών.
- 19.554 gT τίς γὰρ ἐστὶν Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων] τιμᾷ τὰς Ἀθήνας καὶ βάρβαρος καὶ δίδωσί μοι τὴν ψῆφον οὐχ ὡς Ἑλληνα φιλῶν, ἀλλ’ εἰ καὶ δυσμενῆς τῆς ἀληθείας ἡττώμενος.
- 19.555a οὐκοῦν ἔστω καὶ τῶν φύσει πολεμίων Αἰσχίνης. πολεμιώτερος γάρ. gT τίς .
- 19.555b .. βαρβάρων] τρία ἐστὶ τὰ ποιοῦντα μὴ λέγεσθαι τῆς Ἀττικῆς τὰ ἀνδραγαθήματα· ἡ γὰρ ἀνότητος ὦν οὐκ οἶδεν ἢ ἀνήκοος ἔμεινεν ἔξω τῆς οἰκουμένης οἰκῶν ἢ ἐχθρὸς ὑπάρχει τῆς πόλεως καὶ μισῶν κρύπτειν πειρᾶται, δέον ἔν τῶν τριῶν ὑποστῆναι τὸν Αἰσχίνην μὴ συντιθέμενον τῇ δόξῃ τῆς πόλεως. gT οἱ Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι] τὸ ‘Μαραθῶνι’ ὅπου μόνως ἐνίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι.
- 19.556 gT εἴθ’ οὐς μὴδὲ τῶν ἐχθρῶν] τὰ κοινὰ τὰ ἐν Σαλαμῖνι ἴδια πεποίηκεν οὗτος, ἀποστερῶν τῶν ἐπαίνων δηλονότι.
- 19.557 καλῶς δὲ τὸ ‘ἀποστερῶν’, ἐπειδὴ καὶ κτῆμα αὐτῶν ἔφησε τὴν δόξαν εἶναι. τοιοῦτον γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ ‘στερηθεῖν’ ἐξῆς στερίζεται γὰρ τις ὧν ἔχει, ἀποστερεῖται δὲ τὰ ἀλλότρια. ἐνεβράδυνε δὲ τοῖς προγόνους παροξύνων πλέον τοὺς δικαστὰς τοὺς αἰδουμένους αὐτούς. gT <οἱ δὲ ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἔπαινοι>] σημείωσαι, περὶ ἐγκωμίων τεθνεώτων.
- 19.558 F 2 L καὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν] ἥδει γὰρ ὅτι μείζονος ἢ καθ’ αὐτὸν ἔτυχεν· ὁ γὰρ τυχὼν τιμῆς ἥς ἄξιός ἐστιν οὐκ ἔχει χάριν τῷ δόντι, ἀλλ’ ὁ τὰ παρ’ ἀξίαν λαβών.
- 19.559 gT καὶ μέτριον παρεῖχεν ἑαυτόν] οὐκ ὧν δηλονότι, ἀλλ’ ὑποκρινόμενος.
- 19.560 gT τὰς ὀφρῦς ἀνέσπακεν] ἵνα μὴ αὐτομάτως ἐκ φύσεως γένηται, αὐτὸς ἀνασπᾷ, φησί, πρὸς τοὺς καιροὺς σχηματιζόμενος.
- 19.561 gT κἂν ‘ὁ γεγραμματοεὐκῶς Αἰσχίνης’] οὐχ ‘ὁ νῦν γραμματεὺς’, ἀλλ’ ‘ὁ ποτὲ γενόμενος’ ἐὰν τολμῇ τις εἰπεῖν ὅλως κατέχονται γὰρ πάντες τῷ δέει.
- 19.562 gT <θοῖμάτιον>] τὸν τρίβωνα φησί.
- 19.563 A τὴν θόλον] ὁ τόπος, ἔνθα ἐδείπνουν οἱ πρυτάνεις.
- 19.564 F 1 <βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ἐπελθεῖν>] ἀνακεφαλαίωσις ἐκ τῶν τῆς δωροδοκίας κακῶν ὧν κατεπολιτεύσατο Φίλιππος.
- 19.565a F 4 YLS οὐ γὰρ τοῖς ὅπλοις εἶλεν ὑμᾶς, ἀλλ’ ἐκ τῆς πολιτείας νενίκηκε.
- 19.565b

[οὐ] μόνον γὰρ οὐκ ἐδημηγόρει παρ' ὑμῖν, τοῖς προδόταις λέγων ἃ βούλεται. gT διαφορουμένης αὐτοῦ τῆς χώρας] πορθουμένης, λεηλατουμένης· οἷον ὁ τοὺς ληστὰς μὴ φέρων τοὺς Φωκέας ἀνήρπασε'.

19.566 gT τοὺς τὰ φιλάνθρωπα λέγοντας] ἐν λόγοις γὰρ μόνον ἦν, οὐκ ἐν ἔργοις ἢ φιλανθρωπία.

19.567 gT ἡμεῖς οἱ πρέσβεις] χωρίζει νῦν τὸν Αἰσχίνην.

19.568 χρηστὸν γὰρ ὄνομα ἢ πρεσβεία. gT ἐμισθώσατο μὲν τοῦτον εὐθέως] τὸ εὐκόλον αὐτοῦ καὶ εὖωνον δείκνυσι τὸ 'εὐθέως'.

19.569 gT <συνεξαίρησιν>] καλῶς προσέθηκε τὸ 'σύν', ἀντὶ τοῦ 'σὺν αὐτοῖς πορθεῖν'.

19.570 Α οὔτε Ἑλληνας οὔτε βαρβάρους] οὐκοῦν καὶ νῦν ἡδύνατο καὶ μόνη ρύσασθαι αὐτοὺς ἢ πολιτεία ἢ μὴδὲ τότε παρ' ἄλλων δεηθεῖσα συμμαχίας.

19.571 gT πῶς; οὕτως] τὸ μὲν 'πῶς' ὥς ἔτι ζητοῦντος, τὸ δὲ 'οὕτως' ὥς λοιπὸν εὐρόντος Ἀθηναίων τινὰς καὶ τοῦ Φιλίππου ἀποροῦντος καὶ μονοῦ δυσχεραίνοντος· ἄρα παρ' Ἀθηναίοις εὐρήσομεν ἄνδρα οὕτωςι μοχθηρότατον; ἄρα δυνατόν ὀφθῆναι τινα παρ' ἐκείνοις ῥαδίως ψευδόμενον; φοβοῦμαι τὴν τῆς Ἀττικῆς φύσιν.

19.572 χρηστοὺς ἐπίσταται τρέφειν οἰκῆτορας· gT ἅπερ ἂν συνθέσθαι νῦν ἀξιῶσαιμεν αὐτὸν] τί θέλετε, φησὶν, αὐτὸν ὁμολογήσειν τοῖς λόγοις ἃ κατορθώσει τοῖς ἔργοις; gT μὴδ' ἐναντίον ἔλθῃ ψήφισμα] ἥρκει μοι πρὸς τὴν νίκην τὸ ψήφισμα δίκην στρατιᾶς.

19.574 ἐφοβεῖτο γὰρ τὸ δόγμα τῶν Ἀθηναίων ὁ Φίλιππος. gT ἀντὶ μὲν τοῦ Θεσπιάς καὶ Πλαταιᾶς] ἐπόθουν, φησί, πόλεις Ἑλληνίδας ἰδεῖν οἰκίζομένας ἅς ἀνδραποδισθείσας ἀκήκοα.

19.575 gT καὶ περιαιρεθῆναι τὴν ὕβριν] ἵνα μὴ κατὰ φθόνον δοκῇ λέγειν τὸ 'περαιρεθῆναι' ἥτοι ἐκπεσεῖν τοῦ φρονήματος καὶ τοῦ ἀξιώματος, προσέθηκε 'τὴν ὕβριν', ἵνα δικαίως δοκῇ λέγειν.

19.576 gT Θηβαῖοι δὲ ἦσαν οἱ κατασκάπτοντες] διπλοῦν εἰργάσατο πάθος ἐχθροὺς δεδειχῶς τοὺς αὐτόχειρας.

19.577 gT <οἱ διοικισθέντες>] οἱ διαιρεθέντες, ὥστε μὴ ὁμοῦ οἰκεῖν.

19.578 F 2 YL ὑπ' Αἰσχίνου τῷ λόγῳ] εἶθε καὶ Φωκέας εἶδον διοικισθέντας τῷ λόγῳ.

19.579 νῦν δὲ οὗς τοῖς ῥήμασιν ἔσωσας διέφθειρας ἐν τοῖς πράγμασιν. gT περὶ Δρυμοῦ] πόλις μεταξὺ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Ἀττικῆς.

19.580 F 2 Y <τὰ πάτρια>] τὰ πάτρια ἔθνη λέγει οἷς ἐκέχρηντο οἱ πατέρες.

19.581 Α <Ἀμφικτύονες>] Ἀμφικτύονας τοὺς Φωκέας λέγει.

19.582 Α <ἡ πόλις δὲ>] ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων.

19.583 εἰ γὰρ καὶ οἱ Φωκεῖς εἶχον ταύτην, ἀλλ' οὖν. γε κατὰ τιμὴν παρεχώρουν τοῖς Ἀθηναίοις ὥς μερίζουσιν. Α <αἰνίγμα>] αἰνίγματα γὰρ ἐστὶ τὰ διὰ τῶν ἐναντίων δηλούμενα.

19.584 Α <ἔστιν ὄντιν' ὑμεῖς, ὦ δικασταί>] ἀρχὴ τοῦ κατὰ τὴν δωροδοκίαν ἐπιλόγου.

19.585a F 4 YLS ἔστιν .

19.585b .. δικασταί] τὰ μέρη τοῦ προτέρου στοχασμοῦ ἐργασάμενος μνημονεύει οὐδὲν ἥττον καὶ τοῦ δευτέρου τοῦ περὶ τῆς δωροδοκίας. καὶ ἄρχεται λοιπὸν ἐντεῦθεν τοῦ κατὰ τὴν δωροδοκίαν ἐπιλόγου φάσκων ὅτι 'οὐκ ἂν ὁ Φίλιππος ἔδωκεν· οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς εἰκόνα δοίητε οὐδὲ σιτηρέσιον οὐδὲ τῶν ἀπάντων οὐδὲν εἰ μὴ ὑπὲρ ὑμῶν πολιτεύσασαιτο'. gT ἀλλὰ Ξενοκλείδην τουτονὶ] οὗτος ποιητὴς ὢν Ἀθηναῖος διέτριβεν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ· ὃς ὑπεδέξατο πολίτην ὄντα καὶ ἀτιμαζόμενον τὸν Ἡγήσιππον.

19.586

εἶτα μαθὼν ὁ Φίλιππος ἀπείρηκεν αὐτῷ εἶναι ἐν Μακεδονίᾳ. gT <εἶπε τοίνυν μοί τις>] πάλιν ἡ ἀντίθεσις αὕτη μεταστατική ἐπὶ τοὺς στρατηγούς.

19.587 A τις ἄρτι προσελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου] ἵνα μὴ δόξῃ ἐσκεμμένα λέγειν.

19.588 βούλεται δὲ πρὸς τῷ τέλει τοῦ λόγου στρατηγούς ἀντιτάξαι τῷ Αἰσχίνῃ ὡς ὑβριζομένους ὑπ' αὐτοῦ. gT ἐγὼ δ' ὅτι πάντα τρόπον κρινόμενος Χάρης] ἐπειδὴ μεμερισμένοι ἦσαν οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ῥήτορες καὶ ἀλλήλοις συνειστήκεισαν οἱ μὲν Εὐβούλῳ, οἱ δὲ τῷ ῥήτορι (ὦν Φωκίων ἦν τῶν ἐναντιουμένων Δημοσθένει), εἰκότως ἐπάγεται καὶ αὐτὸς ἐνταῦθα τὴν εὐνοίαν τὴν τοῦ Χάρητος ὥσπερ κἀν τῷ κατὰ Μειδίου (cf.

19.589 21, 165 sq.) πεποιήκε συγκρούων τοὺς ἄλλους ἱπάρχους Μειδίᾳ. κἀνταῦθα τὸ αὐτὸ τοῦτο θεώρημα φαίνεται ἡμῖν ἐπιδειξάμενος. ποῖον τοῦτο; συγκρούειν βούλεται Χάρητα τῷ Αἰσχίνῃ, ὁμοῦ μὲν εὐνοίαν ἑαυτῷ κατασκευάζων, ὁμοῦ δὲ πρὸς ἐκεῖνον ἀπέχθειαν, ἵνα, ὥσπερ ὁ Φωκίων τέτακται μετὰ τῶν ἀντιδικούντων τῷ ῥήτορι, οὕτω φαίνεται καὶ Χάρης αὐτῷ συντεταγμένος. ἐνδιατρίβει οὖν ἀπολογούμενος ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀντίθεσις εἶχεν Αἰσχίνου ἐν τοῖς προειρημένοις, 'ἀλλ' οὐχ οἶόν τε ἦν ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην οἶαν ἤξιου Δημοσθένους, κακῶς τῶν στρατηγῶν κεχρημένων τῷ πολέμῳ', φαίνεται ἀπαλλάττων τὸν στρατηγὸν τῆς τοιαύτης βλασφημίας, καταλιπὼν τὴν στρατηγίαν τῶν στρατηγῶν τῷ βλασφημοῦντι Αἰσχίνῃ, ἵν' Αἰσχίνης φαίνεται τῶν φίλων κατηγορῶν. gT καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη] ἐπ' ἄλλο τι μεταβαίνει μέρος τῶν λυπούντων λύσεων· ἔστι γὰρ εὐφωνότατος Αἰσχίνης, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ πολλάκις ὁ Δημοσθένης.

19.590 ἐπειδὴ οὖν πολλάκις συμβαίνει τοὺς ἀκούοντας καταγοητεύεσθαι τῇ ποιᾷ φωνῇ καὶ ὑποκρίσει, διὰ τοῦτο εἰκότως καὶ τοῦτο ὡς ἔν τι τῶν λυπούντων θεραπεῦσαι βούλεται. μέγα γὰρ εὐφωνία καὶ ὑπόκρισις ἐν ἀγῶνι καὶ λόγῳ καὶ μάλιστα πρὸς ιδιώτας κριτὰς ὅταν γίνηται. ἐπειδὴ τοίνυν αὐτὸς ἐλαττοῦται τούτῳ τῷ μέρει, ἀντιτίθησι τῇ εὐφωνίᾳ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην καὶ προαίρεσιν, βουλόμενος θηρεῦσαι τοὺς ἀκούοντας ἐκ τῆς περὶ αὐτοῦ σχέσεως καὶ εὐνοίας ἣν πολλάκις ἐπεδείξατο ἐν τοῖς κοινοῖς. ὅταν γὰρ μὴ ἔχωμεν ὅμοια ὁμοίοις ἀντιτιθέμεναι, τὸ τηνικαῦτα οὐδὲν κωλύει καὶ ἕτερα πλεονεκτήματα καταλέγειν· καὶ διὰ τούτου καιρὸν ἔσχε καὶ τῶν ἑαυτοῦ πολιτευμάτων ὑπομνήσαι καὶ λύσεων αἰχμαλώτων καὶ πολλῶν εὐεργετημάτων, ἵνα διὰ τούτων εἰς εὐνοίαν τοὺς ἀκούοντας ἐκκαλέσεται. gT <τὰ Θυέστου>] ἀντὶ τοῦ τὸν Θυέστην τὸ δρᾶμα.

19.591 A <ἐπὶ τῆς σκηνῆς>] 'σκηνῆς'.

19.592 .. 'κοινοῖς' καθ' ὁμοιότητα λέξεως δριμύτητος εἰδός ἐστιν. F 2 L οὗτος δ' ἐκείνου μὲν προῦκυλινδεῖτο] ὡς ἀνδράποδον δραπετεύσαν.

19.593 διὰ δὲ τῶν ἐναντίων μῖσος κατασκευάζει Αἰσχίνῃ. ἐπειδὴ δὲ ῥήτορες ἄμφω, ἐβουλήθη τὸ ἐξισάζον διαφορᾷ λῦσαι, δεικνὺς ὅτι οὐ τῆς ἴσης τιμῆς οὐδὲ τῆς ἀξίας ἀμφότεροι, εἶπερ ὁ μὲν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὁ δὲ ὑπὲρ Φιλίππου πεπολίτεται. gT ἐπεικῶς] μετρίως.

19.594 A <ὅτι δ' οὐ μόνον κατὰ τὰ ἄλλα>] ἐκβάσεις εἰπὼν, τί μὲν ἀποβήσεται αὐτοῖς ὀρθῶς δικάσαι καὶ τί μὴ, κατέκλεισεν ἐν τούτοις λοιπὸν τὴν ὑπόθεσιν.

19.595 F 4 YLS ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ Ἄνδρες δικασταί] πᾶσα δευτερολογία ἐπ' ἔλαττον ἀσχολεῖται περὶ τὰς προοιμιακὰς ἐννοίας· ἐπεικῶς γὰρ τὰ λυποῦντα θεραπεύεται παρὰ τῶν λαγχανόντων τοῦ λέγειν τὴν πρώτην χώραν.

20.1 τῶν δὲ δευτερολογιῶν ἐστὶ διαφορὰ· αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν ἐπίλογοι μόνον, ὥσπερ οἱ κατὰ Ἀριστογείτονος, πρωταγωνιστοῦντος Λυκούργου καὶ μικρά, μᾶλλον δὲ οὐδὲν καταλιπόντος εἰς ἀπόδειξιν τῶν πραγμάτων τῷ ῥήτορι· αἱ δὲ ἐπ' ἔλαττον μὲν ἔχουσι τὸν ἀγῶνα, ὥσπερ ὁ κατὰ Ἀνδροτίωνος διὰ τὸ μὴ πολὺ διαφέρειν κατὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ὑπόληψιν Διοδώρου

Εὐκτῆμονα· ἡ δὲ νῦν ἐξεταζομένην δευτερολογία σχεδὸν τὰ ἀναγκαιότατα τοῦ ἀγῶνος συμπεριλαβοῦσα ἔχει, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς ἐργασίας. διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν βραχὺ καὶ τὸ προοίμιον ὃ καὶ ἐμφαντικὸν γέγονε τῶν ἀναγκαιοτάτων δύο κεφαλαίων, τοῦ τε συμφέροντος καὶ τοῦ δικαίου, ἃ δὴ καὶ κατωνόμασε· τὸ γὰρ δίκαιον διὰ τῆς συνηγορίας τῆς ὑπὲρ Χαβρίου παιδὸς δεδῆλωκεν. ἐμνημόνευσε δὲ καὶ τοῦ νομίμου ἐν αὐτῷ. διὰ μὲν οὖν τοῦ νόμου τὸ νόμιμον, διὰ δὲ τοῦ συμφέροντος τὸ λυσιτελοῦν τῇ πόλει, διὰ δὲ τοῦ Χαβρίου παιδὸς τὸ δίκαιον. gT εἴτα καὶ τοῦ παιδὸς εἵνεκα τοῦ Χαβρίου] ἀπολαυέτω, φησί, τοῦ κοινῇ συμφέροντος καὶ ὁ παῖς τοῦ εὐεργέτου.

20.2 ὀνίνησιν ἢ γραφῇ καὶ τὴν πόλιν ὅλην καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὸν υἱόν. τὸν δὲ Χαβρίαν ὀνομάζει κρύπτων τοῦ παιδὸς τὴν προσηγορίαν, ἥτοι ὅτι νέος ἦν κομιδῇ καὶ οὐδὲν τέως πράξας οὐκ ἦν αἰδέσιμος τοῖς ἀκούουσι· καὶ εἰκότως αὐτὸν ἀπὸ τοῦ γεγεννηκότος κοσμεῖ, καθάπερ τινὰ κλῆρον φυλάττων τὸ γέρας αὐτῷ. πρέπον οὖν ἡγήσατο ἀπὸ τοῦ στρατηγήσαντος καὶ κεκοσμημένου ταῖς τιμαῖς παρὰ τῆς πόλεως καὶ ἐνδοξότερου τὴν συνηγορίαν ποιήσασθαι· διὰ γὰρ τὸν πατέρα καὶ ὁ παῖς λαβεῖν ἀγωνίζεται. ὅταν μὲν οὖν οἱ παῖδες ἐνδοξότεροι τῶν πατέρων ᾧσιν, ἀπὸ τῶν παίδων πολλάκις ἐπὶ τοὺς πατέρας ἢ φιλοτιμία χωρεῖ· ὅταν δὲ οἱ πατέρες διδῶσι τοῖς παισὶ σεμνύνεσθαι, τότε ἀπὸ τῶν ἐνδόξων ἐπιχειρητέον. οὕτω γὰρ στρατηγὸς ὁ Κτήσιππος οὐδὲ λαμπρὸς ἐν κατορθώμασιν. εἰκότως οὖν ἀπ’ ἐκείνου μᾶλλον ἢ μνήμη· οὐ γὰρ ὅτι ἄσωτος ἦν ὁ παῖς, ὡς φασὶ τινες, ἔκρυψε τὴν προσηγορίαν. εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, οὐκ ἂν ὅλως ἦγεν εἰς ὄψιν· νῦν δὲ καὶ νομοθετεῖ καὶ παρέστηκε. καὶ πάντως ὄψις ἀκοῆς ἐναργεστέρα. gT ὡμολόγησα τούτοις] τοῖς περὶ τῆς ἀτελείας κινδυνεύουσιν ἢ, ὡς τινες, Κτησίππῳ καὶ Ἀφειψίωνι ἀντεισφέρουσι τὸν ἀμείνω νόμον.

20.3 υἱὸς δὲ Βαθίππου ὁ Ἀφειψίων ἐλόμενος τὴν γραφὴν ὡς διάδοχος τοῦ πατρὸς εἴτα ιδιώτης ὦν συνήγορον τὸν Φορμίωνα ἐκάλεσεν. gT ὡς ἂν οἷός τε ᾧ] τὸ κατὰ δύναμιν εἰσφέρω, φησί· μὴ ζήτει τὸ πλεόν.

20.4 gT <ἔστι δ’ οὐκ ἄδηλον, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] πρώτη ἀντίθεσις τοῦ δικαίου.

20 5a F 4 YLS ἀντίθεσις τοῦ δικαίου ἢ ἀντιπρότασις.

20 5b T ἔστι .

20 5c .. Ἀθηναῖοι] τεχνικὸν θεώρημα παρέδωκεν ἡμῖν ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ κατ’ Ἀνδροτίωνος, ἐν τῷ περὶ στεφάνου κἀνταῦθα. εὐθὺς γὰρ μετὰ τὰς προοιμιακὰς ἐννοίας ἄρχεται τῶν ἀντιθέσεων. διὰ μὲν δὴ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἄρχεται, δύο δὲ προκειμένων κεφαλαίων, τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ συμφέροντος, οὐκ ἐκ τοῦ συμφέροντος ἄρχεται, χωρεῖ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ δίκαιον, ὅτι λυπεῖ μᾶλλον αὐτὸν τὸ συμφέρον πλείστην ἰσχὺν παρέχον Λεπτίνῃ, συναγωνίζεται δὲ αὐτῷ τὸ δίκαιον. διὰ τοῦτο φυγὼν τὴν πρὸς ἐκεῖνο τὸ κεφάλαιον μάχην πλέκεται τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ οὐ διὰ τοῦτο μόνον τὸ θεώρημα, ἀλλὰ καὶ δι’ ἕτερον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ νόμος αὐτὸς ὃν εἰσφέρει Δημοσθένης ὑπὲρ Κτησίππου καὶ Φορμίωνος τοῦτ’ ἐπαγγέλλεται τοῦ κρίσεις εἶναι κατὰ τῶν ἀναξίως δοκούντων εἰληφέναι δωρεάς, εὐθὺς ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τὴν σύστασιν τοῦ νόμου προὔθηκεν, ἵνα μὴ φαίνεται αὐτὸς εἰσάγων τὸν νόμον, ἀλλὰ παρὰ Λεπτίνου φαίνεται τὸ περὶ αὐτὸν νομοθετεῖν ἀπαιτούμενος οὕτως. δοκῶν δὲ συντρέχειν δείκνυσιν ἄτοπον ὃν διὰ τοὺς ὀλίγους ἀναξίους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς πλείονας. ὅταν γὰρ φιλονεικῇ δεῖν καὶ τοὺς ἀναξίους <μὴ> ἔχειν, τότε μάλιστα συνίστησι τοὺς δικαίως ἔχοντας δεῖν ἔχειν. δείκνυσιν δὲ τὴν πόλιν μὴ περὶ τούτου τοῦ μέρους κινδυνεύουσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἀξίας. σύνηθες γὰρ αὐτῷ ταραττεῖν τὸν ἀκροατὴν, ἐν οἷς ἂν φοβῇται τὴν ὑπόθεσιν, καὶ μετάγειν ἐπὶ μείζονας καὶ παραδόξους φόβους, ὡς ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους ὑπὲρ Χερρονήσου, ὡς ἐν τῷ περὶ εἰρήνης ὑπὲρ πολέμου κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων,

ὥς ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους ὅτι ὑπὲρ Ἀνδροτίωνος καὶ Γλαυκέτου καὶ Μελανώπου τίθεται καὶ οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὁ νόμος, ἐκεῖ μὲν φαυλίζων τὴν προαίρεσιν, ἐνταῦθα δὲ ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων φοβῶν. gT κᾶν τις ἄλλος] ἴσως τοὺς συνηγόρους καὶ τοὺς συνδίκους λέγει.

20.6 gT εὐρομένους ἀτέλειαν] περιποιήσαντας ἑαυτοῖς καὶ λαβόντας ἀφ' ὧν ἐποίησαν.

20.7 ἔθος δὲ ἦν παρὰ Ἀθηναίοις τοὺς εὐεργέτας τῆς πόλεως λαμβάνειν διαφόρους τιμὰς, ἢ χαλκῆν εἰκόνα ἢ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ ἢ ἀτέλειαν, ἀλλ' οὐ πασῶν τῶν λειτουργιῶν· οὐδέποτε γὰρ ἐλάμβανον οὔτε τῶν τριηραρχιῶν οὔτε τῶν εἰσφορῶν τοῦ πολέμου ἀτέλειαν. gT <καὶ τούτῳ πλείστῳ>] κατ' ἐπίκρισιν.

20.8 F 2 YL ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τινῶν κατηγοροῦντα] τῆς τοῦ ῥητοῦ κατηγορίας ἀντιλαμβάνεται ὅτι διαβάλλων ὀλίγους βλάπτει τοὺς πάντας.

20.9 gT καὶ γὰρ εἴρηται τρόπον τινὰ] ὑπὸ Φορμίωνος πάντως.

20.10 καὶ ἵνα μὴ ὥς κατήγορος ὑποπτεύηται, προστίθῃσιν ὅτι 'καὶ ὑμεῖς ἅπαντες, καὶ μὴ λέγοντος ἐτέρου, γνωρίζετε'. gT τῶν αὐτῶν ἡξίωσεν καὶ τούτους] κατὰ συγχώρησιν συνδραμῶν συγκρούει τοῖς δικασταῖς τὸν Λεπτίνην, πόλεμον αὐτῷ πρὸς τοὺς καθημένους ἐγείρων.

20.11 σύνηθες γὰρ αὐτῷ ταράττειν τὸν ἀκροατὴν. ἐκ τούτων γὰρ εὖνουν, διὰ δὲ τὸ δέος ποιεῖ καὶ προσεκτικώτερον, περὶ πάσης τῆς πολιτείας ἐμβάλλων φροντίδας. οὐκ ἐτι γὰρ πρὸς τὸ κέρδος ἀφορᾷ, ἀλλὰ ζητεῖ πρῶτον ὅπως ἂν φύγῃ τὴν ἐπιβουλήν τῆς ἐξουσίας ἀποστερούμενος. gT <ἐν μὲν γὰρ τῷ>] ἀναστρέφουσα περίοδος.

20 12a F 2 L τετράκωλος περίοδος.

20 12b T οὕτω καὶ τὸν δῆμον ἀνάξιον ἡγεῖτο] οὐ γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν, φησί, δυνήσεται προβάλλεσθαι τὸ ἀνάξιον, καὶ ἐπὶ τῶν εὐεργετῶν καὶ τοῦ δήμου.

20.13 'ἀνάξιοί τινες, ὦ Λεπτίνη, τῶν εἰληφότων εἰσίν; ἔστω· δέχομαι τὴν ἀπολογίαν· στερισκέσθωσαν ὥς ἀνάξιοι. τί σοι καὶ κατὰ τοῦ δήμου τὴν τοιαύτην ὕβριν κεκίνηκεν; ἀφαιρῇ τῆς πατρίδος τὴν ἄδειαν, λύεις τὴν ἐξουσίαν τῆς πόλεως.' gT <ἀλλά, νῆ Δί', ἐκεῖνο ἂν ἴσως>] δευτέρα ἀντίθεσις· ἀνθυποφορά.

20 14a F 4 YLS ἀλλά .

20 14b .. ἴσως] πολλή τις ἔμφασις καὶ δεινότης καὶ πολὺ τὸ πικρόν. μετενήνεκται γὰρ ὁ Λεπτίνης ἐφ' ἕτερον ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. οὐκ ἐτι γὰρ ἵνα λειτουργήσωσιν οἱ πλουσιώτατοι, θέθεικε τὸν νόμον, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐξαπατᾶται ὁ δῆμος. ἵνα ὁ δῆμος, φησὶν, ἀποστὰς τῆς περὶ τῶν λειτουργιῶν ζητήσεως κατίδη τοῦ ἀνδρὸς τὴν δυσμένειαν, καὶ ὥς ὀλιγαρχίαν προοιμιάζεται τοσοῦτων ἀγαθῶν αὐτοὺς ἀποστερεῖν ἐπειγόμενος. πεπανούργηται δὲ σφόδρα τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ εἴσοδος. ἵνα γὰρ μὴ τῆς τῶν ἀπατώντων δεινότητος εἴῃ τὸ ἔγκλημα, ἀλλὰ τῆς τῶν ἀπατωμένων εὐθεσίας σημεῖον ὑπάρχη τὸ ὄνειδος, ἐπὶ τὸν δῆμον μετέστησε 'διὰ τὸ ῥαδίως ἐξαπατᾶσθαι' φήσας. λύει δὲ τῷ ἐξ ἀκολουθίας ἀτόπῳ, τῷ κατ' ἐρώτησιν ἐλέγχῳ τὴν πληξιν αὐξήσας. 'τί οὖν κωλύει, φησί, πάντα ἀφρηῆσθαι; οὐδὲν γάρ ἐστι τῶν πάντων, ἐν ᾧ τὸ ἀπατᾶσθαι πεφεύγαμεν.' ἰστέον δὲ ὅτι ἡ δευτέρα ἀντίθεσις ἀπὸ τῆς ἐργασίας ἀνέκυψε καὶ ἔστιν ἀνθυποφορά. διαφέρει δὲ ἀντίθεσις ἀνθυποφορᾶς τῷ τὴν μὲν ἐξ αὐτῶν ἀντικεῖσθαι τῶν πραγμάτων ἡμῖν, τὴν δὲ ἐκ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων εὐρίσκεσθαι. ἡ μὲν οὖν προτέρα ἀντίθεσις αἰτιᾶται ὅτι ἀνάξιοί τινες εἰλήφασιν, τούτους δὲ ὁ Δημοσθένους νόμος ἐκκρίνει· ἡ δὲ δευτέρα φησὶν ἐξαπατᾶσθαι τὸν δῆμον. διὰ τοῦτο δὲ ἐξ ἀντιθέσεως ἄρχεται, ἵνα τῷ μὲν δοκεῖν ἀντίθεσιν λύῃ, τῇ δ' ἀληθείᾳ προκατασκευάσῃ τῷ ἑαυτοῦ νόμῳ τὴν εἴσοδον. ἃ γὰρ Λεπτίνης ἐν ταύταις μέμφεται, ἄντικρυς ὁ τοῦ Δημοσθένους λέλυκε νόμος· δοὺς γὰρ κρίσιν καὶ τοὺς ἀναξίους ἐκβαλὼν οὔτε τὸν δῆμον ἐξαπατᾶσθαι συγχωρεῖ καὶ τοὺς ἀναξίους

ἐκβάλλει. οὐκ ἡδύνατο δὲ εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἄρξασθαι κεφαλαίων μὴ προκατηγορήσας τοῦ Λεπτίνου νόμου. gT <τί οὖν κωλύει>] λύσις κατὰ συνδρομὴν ἐξ ἀντιπαραστάσεως.

20.15 F 4 YLS ἄρ' οὖν θησόμεθα νόμον διὰ ταῦτα] 'καλὸν γε.

20 16a οὐ γὰρ θησόμεθα νόμον ἐπὶ καθαιρέσει τῶν νόμων. κινδυνεύει γάρ τις περὶ τοῦ παντὸς ἀπατῶμενος· κόλαζε τὸν ἀπατῶντα, μὴ τὸν φενακίζόμενον τιμωροῦ'. ἔχει δὲ ταῦτα τὴν ἀναφορὰν ἴσως πρὸς τοὺς δύο νόμους, τὸν τε Λεπτίνου καὶ τὸν παρεισφερόμενον. ὁ μὲν γὰρ τοῦ Λεπτίνου ἀπλῶς ἀφαιρεῖται, ὁ δὲ ἀντεισφερόμενος διδάσκει τὰληθές, δικαστήριον καθίζων καὶ ἀτιμάζων τοὺς ἀπάτη εἰληφότας. Ἀψίνης δὲ καὶ Ἀσπάσιος κατὰ τὴν εἰς ἄτοπον ἀπαγωγὴν φασὶ τὸ ἐγχείρημα. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι ἡ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγή γίνεται, ὅταν ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθῇ τὰ ἄτοπα τοῖς προηγουμένοις· ὅταν δὲ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων μὴ τοιοῦτον δεικνύῃ τὸ γινόμενον, τηνικαῦτα οὐ ῥητέον τὴν εἰς ἄτοπον ἀπαγωγὴν. ἐνταῦθα οὖν τὸ ἀκόλουθον ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ὁμοίου κατ' ἐρώτησιν, οὐ μὴν ἀποδεικνύμενον διὰ τῶν ἐπομένων. gT ἐνταῦθα ἔλαβε τὸ ἀκόλουθον ἀπὸ τοῦ ὁμοίου κατ' ἐρώτησιν, ἔπειτα ἀνέτρεψεν, ὡς ἔχειν μὲν τι καὶ ἄτοπον τὴν ἐρώτησιν, οὐ μὴν ἀποδεικνύμενον διὰ τῶν ἐχομένων.

20 16b F 4 YLS οὐ γὰρ ἐσμεν ἀφαιρεθῆναι δίκαιοι] ἐσχημάτισε πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς νόμους τὴν ἔννοιαν, πρὸς μὲν τὸν τοῦ Λεπτίνου νόμον 'τί ἀφαιρεῖται;' πρὸς δὲ τὸν οἰκεῖον 'τί διδάσκει, πῶς ἂν ὁ δῆμος ἔτι μὴ ἀπατῶτο;'.
20.17

20.17 δείκνυσιν γὰρ κρίνεσθαι <δεῖν> τοὺς εἰληφότας. gT καὶ θέσθαι νόμον] ὅρα πῶς ἐν τῷ δοκεῖν λύειν καὶ τίθησι συμπλέκων ὁμοῦ τὰ κεφάλαια, καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον.

20.18 ἔχεις γὰρ ἐν τούτοις ἀμφοτέρων τῶν νόμων εἰκόνας, τοῦ μὲν Λεπτίνου νόμου διὰ τῆς ἀφαιρέσεως, τοῦ δὲ Δημοσθένους διὰ τῆς τῶν ἀπατῶντων τιμωρίας· ὁ μὲν γὰρ ἀφαιρεῖται τελέως ἅπαντας, ὁ δὲ τοὺς παρ' ἀξίαν λαβόντας ἐξελεγχθέντας τιμωρεῖσθαι προστάττει. gT πότερον ποτε λυσιτελέστερον] κατὰ παράθεσιν ἄλλος λογισμὸς ἐκ τοῦ καθ' ἑκάτερον ἀποβαίνοντος, ἵνα δειχθῇ βέλτιον οὗ εἶπε Λεπτίνης ὡς φαῦλον, λέγω δὲ τὸ διδόναι τινὶ καὶ ἀναξίῳ τὸν δῆμον ἡπατημένον, καὶ ὅτι ἦττον αἰσχρὸν εἰς εὐήθειαν σκώπτεσθαι ἢ πονηρίαν.

20.19 gT ὅσω δὴ κρεῖττον εὐήθη δοκεῖν] τέσσαρα τοῦ ἐνθυμήματος τὰ σχήματα· ἀποδεικτικὸν ἐλεγκτικὸν συλλογιστικὸν μικτόν.

20.20 ἀποδεικτικὸν ἐστὶ τὸ ἐξ ἀκολουθῶν κώλων τὴν ἐπαγωγὴν ἔχον, ὡς ὁ Δημοσθένης ὥδε 'ὅσω δὲ κρεῖττον'. ἐλεγκτικὸν δὲ ἐστὶ τὸ ἐξ ἐναντίων κώλων συνιστάμενον, ὡς ἐν τῷ παραπρεσβείας (18, 119) 'τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόμενα ἔννομον εἶναι ὁμολογῶν'. συλλογιστικὸν δὲ ἐστὶ τὸ ἄλλο ἐξ ἄλλων ἀποδεικνύον, ὥσπερ (9, 17) 'ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθεῖην'. μικτόν δὲ (23, 99) 'ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων ἐάλω, σὺ τὰδε οὐκ ἂν ἔγραψας' καὶ τὰ ἐξῆς. ἀρετὴ δὲ ἐνθυμήματός ἐστι βραχύτης κώλων καὶ εὐρυθμία κατὰ τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων. RT οὐ τοίνυν ἔμοιγε οὐδ' ἐκεῖνο εὐλόγον] ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀντίθεσιν πάλιν ἐπανήγαγε τὸν λόγον.

20 21a πῶς γὰρ ἀκόλουθον, φησί, τὴν αὐτὴν τοῖς τε κακοῖς μέμψιν καὶ κατὰ τῶν ἀμέμπτων καὶ ὄντως εὐεργετῶν προχωρεῖν; ἀποστερεῖ γὰρ καὶ τούτους κάκείνους ὁμοίως. ἐξ οὗ πάντες ἔσονται πονηροὶ μηδεμίαν τιμὴν τῆς ἀρετῆς ἐχούσης. τὸν γὰρ ἐκ χάριτος μὴ δοκοῦντα εἶναι χρηστὸν οὐκ ἔνι δῆπουθεν ἀτιμασθέντα γενέσθαι σπουδαῖον. ἐκαινοτόμησε δὲ τὴν μέθοδον· ἄνωθεν μὲν γὰρ ἐξήτασε τοὺς ἀναξίους καὶ τοὺς ἀξίους, ἐνταῦθα δὲ κατὰ μόνων τῶν ἀναξίων πληροῖ τὴν ἔννοιαν, ἀφελὼν μὲν τὴν τῶν ἀξίων ἐξέτασιν, τοὺς φαύλους δὲ αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐξετάζων· καὶ γέγονεν ἡ ἔννοια συμπέρασμα τῶν ἀντιθέσεων ἀμφοτέρων. gT συγκρούσας ἰκανῶς διὰ τῶν προειρημένων καὶ τὴν ἀντίθεσιν Λεπτίνου καὶ τὴν γένεσιν τῆς ἀνθυποφορᾶς χρησίμως εὐρὼν καὶ προοικονομήσας διὰ τούτων τὴν οἰκείαν νομοθεσίαν, ἐπανήγαγεν ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀντίθεσιν.

- 20 21b καινοτομεῖ δὲ τὴν μέθοδον κατὰ μόνων τῶν ἀναξίων πληρῶν τὴν ἔννοιαν. καὶ ἔστι
 συμπέρασμα τῶν ἀντιθέσεων ἀμφοτέρων. F 4 YLS ἔτι τοίνυν κάκεῖν' ἐνθυμεῖσθαι] πληρώσας
 τὸ δίκαιον ἐντεῦθεν ἐννοίας ἄρχεται τοῦ συμφέροντος· σύνηθες γὰρ αὐτῷ προλύειν τὰς
 ἀντιθέσεις καὶ πρὸ τῶν θέσεων.
- 20 22a F 4 YLS ἔτι .
- 20 22b .. ἐνθυμεῖσθαι] πληρώσας τὸ δίκαιον ἄρχεται τῆς ἐννοίας τοῦ συμφέροντος. ἐπεὶ δὲ οὔτε
 στρατηγοῦ οὔτε τεχνίτου πρὸς τὰ ἰσχυρὰ τῶν ἀντιτεταγμένων χωρεῖν, ἀλλὰ μεθοδεύειν ὡς ἐν
 μάλιστα καὶ ταῖς μεταχειρίσεσι περιγίνεσθαι, κλέπτει ἐντεῦθεν ἤδη τὴν εἴσοδον, ἵνα λάθῃ τὸν
 ἀκροατὴν ἐπ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἀσθενῇ προγεγενημένα ἄγων, ἵνα, ὅταν ἡ ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ
 συμφέροντος τεθῇ, ὁ ἀκροατὴς καταγνῶ τῆς ἀντιθέσεως ἐκ τῶν προειρημένων ἡγμένος. τοῦ
 γὰρ Λεπτίνου πειρωμένου λέγειν ὡς 'αἱ λειτουργίαι νῦν μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους
 περιήκουσι, τότε δὲ λειτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι', προλύνων καὶ προοικονομῶν δείκνυσιν,
 ὅτι οὔτε πολλοὺς περιποιήσει καὶ ὅτι ὁ νόμος ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν, ὥστε μηδὲν ἔχειν
 τοὺς ἀκούοντας εὐρίσκειν ἐκ τῆς ἀντιθέσεως ὄφελος. gT ὥστε τὸν ἥμισυν ἔστ' ἀτελὴς τοῦ
 χρόνου] σμικρύνει τὸ γέρας καὶ εἰς εὐτέλειαν κατάγει τὴν σεμνὴν ὀνομαζομένην ἀτέλειαν,
 μέρος μὲν αὐτῆς καὶ τοῖς οὐκ οὔσιν εὐεργέταις διδούς, μικρὸν δ' ἔτι λοιπὸν προστεθῆναι
 φάσκων τοῖς εὖ ποιήσασιν.
- 20.23 gT εἴθ' ἥς πᾶσι μέτεστιν τὸ ἥμισυ] εἰς αἰδῶ τῶν εἰληφότων τοὺς ἀκούοντας ἐκκαλεῖται, ἵνα τὴν
 ἀτοπίαν τῆς ἀφαιρέσεως δείξῃ.
- 20.24 ἠθικῶς δὲ πρὸς τὸν Λεπτίνην διαλέγεται. πολύτροπος γὰρ ὁ ἀνὴρ καὶ πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων
 φύσιν συμεταβάλλεται. ὅταν μὲν γὰρ δέῃ συγκροῦσαι τῷ δήμῳ, τότε πικρῶς διαλέγεται, ὅταν
 δὲ πρὸς αὐτόν, τότε δῆθεν ὑφειμένως. καὶ πρὸς τοὺς ἀκροατὰς δὲ παραπλησίως, ἐπειδὴ εἰς
 αὐτοὺς ἡκεὶ τὸ κεφάλαιον τῆς κρίσεως καὶ βιάσασθαι μὲν οὐ δύναται, ἐκκαλέσασθαι δὲ εἰς
 αἰδῶ τῶν εἰληφότων βούλεται. οὕτω καὶ τὸ συμβουλευτικὸν ἐμπλέκεται πανταχοῦ καὶ
 μάλιστα ἐν τοῖς ἐγκωμίοις ἐν οἷς τὰ συμπεράσματα ἠθικά. gT οὔτε γὰρ ἄλλως καλὸν] οὔτε τῇ
 φύσει καλόν, φησὶν, οὔτε τῷ ἥθει τῆς Ἀττικῆς ἀρμόττον.
- 20.25 εἰ γὰρ μέλλομεν ὠφελεῖσθαι, ἀλλὰ τό γε ψεύδεσθαι ἀλυσιτελὲς εἰς δόξαν. gT πῶς γὰρ οὐκ
 αἰσχρὸν] ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, οὐκ ἀπήλλακται δὲ τοῦ ἥθους.
- 20 26a F 4 YLS πῶς .
- 20 26b .. αἰσχρὸν] ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος δι' οὗ αὖξαι τὸ ὄνειδος. 'πολιτείαν γὰρ ἀψευδῇ μέχρι
 καὶ τῶν ὠνίων διώκοντες, πῶς δολερῶς κατασκευάζετε τὰς τιμάς, ἐπὶ μὲν τῶν οὐκ ἐχόντων τι
 βλαβερὸν τὸ δεινὸν φυλαττόμενοι, ἐπὶ δὲ τοῦ ζημίας μεστοῦ τὴν πρᾶξιν τολμῶντες;' gT <οὐ
 γάρ, εἰ μὴ χρήματα>] ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐξ ἐνθυμήματος.
- 20 27a F 4 YLS οὐ .
- 20 27b .. χρήματα] τοῦτο ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐστὶ. φιλεῖ γὰρ ἀκολουθεῖν ἀλλήλοις ἄμφω τὰ
 ἐπιχειρήματα, τῷ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος, κάκεῖν δὲ τοῦτο ὁμοίως. μὴ
 ἔχων δὲ ἀντιθεῖναι τῷ συμφέροντι ἕτερον συμφέρον ἐκ χρημάτων καὶ κέρδους, τὴν εὐκλειαν
 καὶ τὴν εὐδοξίαν τῷ τῶν χρημάτων κέρδει πειρᾶται ἀντιτιθέναι. δείξει δὲ μετὰ μικρὸν ὅτι οὐδὲ
 κέρδος προσγίνεται. gT <ὅτι τοίνυν οὐδ' ἐστὶν ὄλως>] ἄλλος τόπος εἰς τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα
 ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐκ παραδείγματος.
- 20 28a F 4 AYLS ὅτι .
- 20 28b .. ὄλως] ἄλλος τόπος εἰς τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα [ὅ] ἀπὸ τοῦ μείζονος. ὅταν γὰρ πλειόνων εὐπορῇ
 τόπων, οὐ φεῖδεται. ἔστι δ' ὁ μὲν πρότερος τόπος ἐξ ἐνθυμήματος, ὁ δὲ ἐντεῦθεν ἐκ

παραδείγματος. gT λέγονται χρήματα οἱ τριάκοντα δανείσασθαι] ἔστι μὲν τὸ παράδειγμα ἱστορικὸν πρὸς πίστιν τῶν προκειμένων εἰλημμένον· ὅσῃν δὲ ἔχει καὶ δεινότητα καὶ χάριν ἄξιον συνιδεῖν.

- 20 29a F 4 YLS πρόσωπον δὲ ἔλαβε τῶν τριάκοντα τῶν λελυπηκότων, ἵνα φαίνηται ἡ πόλις πολλάκις καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν πολεμίων αἰρουμένη προΐεσθαι.
- 20 29b καὶ τὸ δριμὺ τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅτι ἐδανείσαντο καὶ κατὰ τῆς πόλεως καὶ παρὰ τινων πολεμίων ἐτέρων ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ, τοῦτο δέ <ἐστι> κατὰ τῶν δημοτικῶν τῶν κατειληφότων τὸν Πειραιᾶ. καὶ προσέθηκε καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον, ἵνα καὶ τὴν χρεῖαν δηλώσῃ, ὅτε ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὁ δῆμος ἐκ Πειραιῶς ἠγωνίζετο. οὕτω πανταχόθεν ἡ αὔξησης, ἐκ τῶν τόπων, ἐκ τοῦ προσώπου, ἐκ τῶν πράξεων. gT ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθε] μιᾶς ἐγένετο γνώμης· διπλῇ γὰρ ἦν στασιάζουσα.
- 20.30 ἔκρυσσε δὲ τὰ δεινὰ τῶν γεγενημένων μὴ βουλευθεῖς ἐμπομπεῦσαι ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς (οὐδὲ γὰρ τοῦτο πρόκειται), ἀλλ' ἐπίδειξιν ποιήσασθαι βούλεται τοῦ τῆς πόλεως ἥθους καὶ ὅπως ἐν ἀπάσαις ἐστὶν αἰεὶ κρεῖττον χρημάτων. τὴν δὲ αἰτίαν εἶρηκε τοῦ μὴ ἐκ δέους παρεσχέκεναι τὸν δῆμον, ἀλλ' ὅμως ἀδικηθεῖς καὶ τὴν ζημίαν αἰρεῖται. οὐ γὰρ ἀνάγκη καὶ φόβῳ φαίνεται ὁ δῆμος διδούς, ἀλλὰ προαιρέσει νικώμενος. εἰ γὰρ καθεστηκότων τῶν πραγμάτων ἀπήτουν τὰ χρήματα, τίς ἦν ἀνάγκη τὸν δῆμον διδόναι μὴ ὀρρωδοῦντα; οὕτως οὐ χρημάτων πώποτε πλεονεκτεῖν, ἀλλὰ δόξης βούλεται. gT καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα κατέστη] τὰ τραγικὰ καὶ φρικώδη καὶ τυραννικὰ ὧν εὐλαβοῦμαι τὴν μνήμην καὶ τὸν ζῆλον ἀπεύχομαι.
- 20.31 gT πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι] ἀπλοῦν τὸν λόγον πεποίηκεν, ἵνα μὴ φαίνηται παρὰ Λακεδαιμονίων τις φόβος.
- 20.32 ἐν ἧθει δὲ τὸ τοῦ λόγου 'πέμψαντες ἀπήτουν', ὥσπερ ἰδιωτῶν πρὸς ιδιώτας ὄντος τοῦ συναλλάγματος. gT λόγων δὲ γινομένων] οὕτως ἡ πόλις ἦγεν ἄδειαν καὶ πόρρω τῶν φόβων ἦν.
- 20.33 καὶ ἡ παρὰ τῶν δανεισαμένων δὲ αἰτία παντάπασιν ἀναιρεῖ τοῦ φόβου τὴν ὑπόνοιαν. gT τοὺς ἐξ ἄστεος] τοὺς τυραννικούς· αὐτοὶ γὰρ εἶχον τὸ ἄστυ.
- 20.34 εἶτα ζημίας χρημάτων ἀνεχόμενοι ὑπὲρ τοῦ μὴ ψεύσασθαι, νῦν ἄνευ δαπάνης ψευσόμεθα; κἀκεῖ μὲν τοὺς ἀδικοῦντας προσέθηκεν, ἐνταῦθα δὲ τοὺς εὐεργέτας ὠνόμασε. gT τῶν δὲ τοῦτο πρῶτον ὑπάρξαι] οὕτως ὑπὲρ αὐτῶν ἐφοβοῦντο μᾶλλον καὶ ὁ δῆμος οὕτως αὐτοῖς φοβερός.
- 20.35 οὐ γὰρ προσδοκῶντες παρὰ Λακεδαιμονίων τὴν συμμαχίαν ἠξίουσαν τὸν δῆμον πίστιν δοῦναι τῆς εἰς αὐτοὺς εὐνοίας τὴν καταβολὴν τοῦ δανείσματος. gT φασὶ τὸν δῆμον ἐλέσθαι] οὕτως ἐκ προαιρέσεως καὶ οὐ διὰ φόβον εἴλετο κοινωνεῖν τοῦ δανείσματος.
- 20.36 διὰ δὲ τοῦ συνεισενεγκεῖν καὶ ἐλέσθαι τὴν ὑπερβάλλουσαν τοῦ δήμου προαίρεσιν ἐνέδειξε διὰ τῶν ὀνομάτων. οὐκ ἀνάγκης, φησὶν, ἐπειγούσης οὐδεμιᾶς ὁ δῆμος εἰσήνεγκεν οἴκοθεν, οὐκ ἐξ ἀκροπόλεως ἐκ περιουσίας λαβών. gT ὥστε μὴ λῦσαι τῶν ὠμολογημένων μηδέν] ἵνα φαίνηται καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν ἐλκομένη χρησίμως ἡ ἔννοια· περὶ γὰρ τοῦ μὴ δεῖν λύειν τὰς δεδομένας δωρεὰς ὁ ἀγών.
- 20.37 gT τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως ἥθος] τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.
- 20 38a δείκνυσιν δὲ ὅτι οὐ λυσιτελεῖ ὁ νόμος <ὁ> τὸ φυλακτήριον τῆς πόλεως διαφθείρων· καὶ διορίζεται ὅτι ἐν μὲν ταῖς δυναστείαις κολακείας ἄθλόν ἐστιν ἡ τιμή, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις καθαρεύει τοῦ αἰσχροῦ. κἀκεῖ μὲν ὁ φόβος μεῖζων τῆς χάριτος, παρ' ὑμῖν δὲ ἡ δωρεὰ παντὸς δέους ἀπήλλακται. gT ἐκ τοῦ ἐναντίου.
- 20 38b

Σ τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν νόμον] ὑφιεμένῳ ἔοικεν, οὐ μὴν ἀπήλλακται τοῦ πικρὸς εἶναι· οὔτε γὰρ τὸν ἔπαινον καθαρὸν ἀποδίδωσιν οὔτε ψέξει τετόλμηκεν.

20.39 οὕτω τὸ ἦθος τῷ πραγματικῷ συμπεπλεκται. gT <νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες δικασταί>] ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἴσου.

20 40a ὅρα δὲ πῶς ἐφ' ἐκάστῳ προοιμιάζεται. F 4 YLS εἰ γὰρ καὶ διὰ μικρῶν τῶν ἐννοιῶν, ἀλλ' οὖν γε ὅμως προοιμιάζεται.

20 40b ἡ δὲ ἰσότης ὅτι 'διδούμεν δωρεάς'. καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ πολιτεῖαι διδόασιν καὶ τάχα διαφερούσας διδόασιν τῇ τῶν χρημάτων περιουσίᾳ. ὧ δὲ πλεονεκτεῖν δοκοῦμεν ἡμεῖς, τῇ πίστει λέγω, τοῦθ' ὁ νόμος ἀφαιρεῖσθαι βιάζεται. ὁρᾷς ὅτι διὰ πάντων τούτων τῶν ἐπιχειρημάτων, κἂν δοκῇ τὸ δίκαιον ἐργάζεσθαι, πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἀγωνίζεται ὅτι 'οὐ δεῖ τὰ δεδομένα ἀφαιρεῖσθαι, ἵνα, κἂν φαίνεται τὸ συμφέρον ἐπαγγελλόμενος ὁ Λεπτίνης, ἀλλ' οὖν γε ὁ δῆμος διὰ τὸ εὖλογον ἀφίησι'. gT τάχα τοίνυν ἴσως] προανήρηκεν ἐν ταῖς προκατασκευαῖς τῆς ἀντιθέσεως τὴν ἰσχύν· ἐξέλυσε δὲ πλεόν τῷ δισταγμῷ αὐτήν, πρὸς δὲ καὶ κατακερματίσας εἰς μέρη πολλά.

20 41a μέγα γὰρ εἰς καθαίρεσιν τὸ καταμερίσαι, εἴ γε καὶ ἀθροισμὸς ἐγείρει τὴν αὔξησιν. εἴτα κακουργεῖ τοῖς ὀνόμασιν, ἵνα δείξῃ τὸν Λεπτίνην ψευδόμενον. διαβολὴν γὰρ πρὸ τῆς ἀντιθέσεως κεκίνηκεν, ἵν' ὁ ἰσχυρότατος Λεπτίνου λόγος ὑποπτος γένηται καὶ ἡ εὕρεσις· ὁ γὰρ ἕτερος μὲν γράφων, ἕτερος δὲ φθεγγόμενος ἀνίσχυρος. τοῦ γὰρ Λεπτίνου λέγοντος ἐν τῷ νόμῳ διαρρήδην, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, καὶ διὰ τοῦτο σημαίνοντος ὅτι πλούσιοι μὲν λειτουργοῦσιν ἴσως, οὐ μὴν οἱ πλουσιώτατοι διὰ τὸ τὰς ἀτελείας ἔχειν, τοῦθ' ὁ ῥήτωρ μεταβαλὼν οὐ κατὰ τὸ ὑποκείμενον λέγει, 'πένητας' ἀντὶ μέσως πλουσίων λαβὼν ἵνα φαίνεται τὴν ἰσχὺν ἐξελέγχων τοῦ νόμου, λέγω διὰ τῆς τῶν πενήτων προσηγορίας. ἐναντία γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον εὐρίσκει, ἵν' ἐκ ταύτης τῆς ἐννοίας καὶ τῆς προσηγορίας ὁ ἀκροατὴς ψευδόμενον Λεπτίνην λάβῃ νῦν μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους τὰ τῶν λειτουργιῶν ἔρχεσθαι λέγοντα, νῦν δὲ λέγοντα πάλιν ὑπερθετικῶς, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι. ἀντίκεινται γὰρ οὐκ ἀκολουθῶς αὐτοῖς ὁ τε πένης καὶ ὁ πλουσιώτατος, ἀλλ' ὁ μὲν πένης πρὸς τὸν πλούσιον, ὁ δὲ πλούσιος πρὸς τὸν πλουσιώτατον. ἔστι τοίνυν ἡ ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου, καὶ ταύτη μάλιστα Λεπτίνης ἰσχύει, καὶ ἡ ταραττοῦσα μάλιστα τὸν Δημοσθένην τῶν ἀντιλογιῶν ἡ παροῦσά ἐστι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ μεθόδοις πολλαῖς ἐχρήσατο, νῦν μὲν προλύων, νῦν δὲ προδιαβάλλων, νῦν δὲ τεχνικῶς τιθεὶς τὰ ὀνόματα. εἰ γὰρ ταύτην λύσειεν, ἰσχυρὰ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου. εἰς γὰρ τοῦτον τὸν λόγον καὶ ταύτην τὴν ὑπόσχεσιν ὁ ἀκροατὴς ἀπιδὼν ἐδέξατο τὸν νόμον, ἀλλ' οὐχ, ὡς ῥήθησάν τινες, ἐκείνην τὴν ἀντίθεσιν συνέχειν τὸν λόγον, ἢν πολλαχοῦ τίθησιν, ὅτι ἀνάξιοι πολλοὶ τῶν εἰληφότων τυγχάνουσιν. ἐκείνην μὲν γὰρ εἰσάγει τοῦ οἰκείου χρησίμου ἕνεκα, προοικονομῶν τὸν οἰκεῖον νόμον, ταύτην δὲ μόνην χαλεπὴν καὶ ἀνταγωνιζομένην ἔχει. διόπερ οὐκ ἐθάρρησεν αὐτὴν πρωταγωνιστοῦσαν θεῖναι. gT ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου, καὶ ταύτη μάλιστα Λεπτίνης ἰσχύει.

20 41b F 4 YLS (→ 42b F) <ὥς αἱ λειτουργίαι>] λύει τῷ κατὰ συνδρομὴν θεωρήματι, ὃ ἐστὶ τῇ ἀντιπαράστασι.

20 42a YLS ἡ δὲ λύσις αὐτῆς κατὰ συνδρομὴν, ὃ ἐστὶ κατ' ἀντιπαράστασιν.

20 42b F 4 ἔστι δὲ τοῦτο οὕτως μὲν ἀκοῦσαι] οὐκ ἡδυνήθη τὸ ἰσχυρὸν εὐθὺς ἀφελέσθαι.

20.43 συγκατατίθεται γοῦν καὶ αὐτὸς τοῖς λεγομένοις ὥς οὐκ ἔχων ῥαδίως ἀντιλέγειν ὅτι 'μεταστήσονται εἰς τοὺς πλουσιωτάτους αἱ λειτουργίαι'. οὕτω πιθανὸν ἐδόκει τι καὶ συμφέρον προτείνειν Λεπτίνης. διὸ καὶ μεθόδου δεῖται ἰσχυρᾶς πρὸς τὴν λύσιν. τίς οὖν ἡ μέθοδος; μερίζει τὰς λειτουργίας κατὰ πρόσωπον δίκχα, τοὺς τε μετοίκους ἰδίᾳ καὶ τοὺς πολίτας τιθείς. μέγα γὰρ εἰς καθαίρεσιν ὁ τοῦ πλήθους μερισμὸς, ὥσπερ αὔξησιν ὁ ἀθροισμὸς περιέχει· ὥσπερ πάλιν ἐν

ταῖς παραβολαῖς χρήσιμον ἡμῖν τὸ θεώρημα. καὶ γὰρ κάκεῖ μερίζοντες τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν μεγαλοποιεῖν δυνάμεθα, κἀνταῦθα δὲ μεριζόμενα τὰ τῶν λειτουργιῶν καθαίρεσιν φέρει. καὶ οὐδὲν κωλύει τὸ αὐτὸ θεώρημα καθαιρεῖν καὶ αὔξειν κατὰ διάφορον λόγον· καὶ γὰρ ἡ πηλικότης οἶδεν αὔξειν τε καὶ μειοῦν. λύει δὲ τῷ κατὰ συνδρομὴν θεωρήματι, ὅπερ καλοῦσιν ἀντιπαράστασιν. συγκατατιθέμενος γὰρ τοῖς λεγομένοις ὑπὸ Λεπτίνου βούλεται δῆθεν διὰ τοῦ μερισμοῦ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ λόγου μαθεῖν, καὶ εἰ μὴ φαινόμενός ἐστιν, ἀλλ' ἀληθὴς ὁ λόγος. gT εἰσὶ γὰρ δήπου παρ' ὑμῖν αἱ τε τῶν μετοίκων λειτουργίαι] Ἀλέξανδρος μὲν ἐξηγούμενός φησιν ὅτι 'ἔδει πανηγυριζούσης τῆς πόλεως μήτε τοὺς ξένους μήτε τοὺς μετοίκους πορρωτάτω τῶν ἀπολαύσεων καθεστάναι'.

- 20.44 ἐχορήγουν τοίνυν καὶ αὐτοὶ δηλονότι καὶ εἰστίων ἀλλήλους, ἵνα μηδεὶς ἄμοιρος ᾖ [τῆς] κατὰ τὴν πόλιν <τῆς> μετουσίας τῶν ἐορτῶν. δόξειε δ' ἂν μᾶλλον ὁ Δημοσθένης, διὰ τῆς ἐπαγομένης ἐννοίας πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἀπαντῶν, ἰσχυροτέραν αὐτὴν ποιεῖν. τί γὰρ ἕτερον εἶπε Λεπτίνης ἢ ὅτι πολλοὶ τῶν μετοίκων καὶ τῶν πολιτῶν ἔξω λειτουργιῶν καθεστᾶσι τὴν ἀτέλειαν ἔχοντες; οὐ μὴν οὕτως ἔχει, ἀλλ' εἰς τὸν μερισμὸν μεταβιβάζει τὸν ἀκροατὴν, ἵνα καθ' ἑκάτερον μέρος ἡ ἀπόδειξις εὐμαθεστέρα γένηται· εἶτα καὶ διὰ τῶν ξένων καὶ τῶν μετοίκων τὴν ἐκ περιουσίας λειτουργίαν δείκνυσι. ζητεῖ γὰρ ἡ πόλις οὐκ εἴ τις μέτοικος χορηγήσει, ἀλλ' εἴ τις πολίτης τῇ πόλει. gT ὧν ἑκατέρων ἐστὶ τοῖς εὐρημένοις] ὡς ἀντικαταλλαξαμένης τῆς πόλεως πρὸς τοὺς εὐεργέτας τὴν χάριν.
- 20.45 εὐρέσθαι γὰρ ἐστὶ τὸ λαβεῖν ἀνθ' ὧν τις ἔδωκε. gT τῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον] δύο διὰ τῆς ἐννοίας ταύτης ἀνύει, ἐν μὲν ὅτι 'οὐδεὶς ἀτελὴς τῶν εἰς τὸν πόλεμον, ὥστε χρησίμους φαίνεσθαι ταύτῃ τοὺς εἰληφότας τὴν ἀτέλειαν', περὶ ὧν ὁ πολὺς Λεπτίνου λόγος, ἕτερον δὲ ἵνα μή τις οἴηται τὰς λειτουργίας τὰς αὐτὰς εἶναι ταῖς εἰσφοραῖς καὶ τριηραρχίαις.
- 20.46 τὸ δὲ ἦν οὗτος ἀφαιρεῖται· τεθὲν τοῦ βιαίου καὶ τῆς ἀδικίας πλείστην ἔμφασιν ἔχει. ἀφαιρεῖται γὰρ τις ἐκείνων ὧν μὴ ἐστὶ κύριος, οὐ κατὰ νόμον λαμβάνων, ἀλλὰ πολεμίων τρόπῳ χρώμενος. gT οὐδ' οὕς οὗτος ἔγραψε] πρὸς σύστασιν τοῦ οἰκείου νόμου τοῦτό φησιν.
- 20.47 εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ Λεπτίνης τούτους ἀνῆκε τῷ νόμῳ, εὐδελον ὡς οὐχὶ λειτουργίαι τῶν πολεμίων γίνονται. gT οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι λειτουργοῦντες ἀεὶ] μερίσας τὰς λειτουργίας εἰς τε πολίτας καὶ τοὺς μετοίκους καὶ ταύτην κατ' ἐρώτησιν ἐργασάμενος, ζητεῖ καθ' ἑκάτερον μέρος πόσους εἰσποιεῖ Λεπτίνης καὶ πόσους τῶν πενήτων ἀφήσιν· εἴτ' ἐπὶ τούτοις ἐξαιρεῖ τοὺς πάνυ πλουσιωτάτους ὡς ἀεὶ ταῖς τριηραρχίαις νενεμημένους.
- 20.48 οὐκοῦν τὸ μέσον ὑπολειφθήσεται, τῶν πλουσιωτάτων ὑψηρημένων. οὐκοῦν εὐθὺς ἐξελέγχει τοῦ νόμου τὸ πρῶτον νόημα, ἐν ᾧ τὸ μέγιστον τῆς ὅλης νομοθεσίας. λέγοντος γὰρ τοῦ Λεπτίνου 'ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν', αὐτὸς ἀφαιρεῖται τοὺς πλουσιωτάτους νέμων ταῖς τριηραρχίαις, ὥστε εὐθὺς ἀλίσκεσθαι ψευδῇ τὸν Λεπτίνην. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπαντῶν τῷ νόμῳ 'ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι' λέγει· 'δείκνυσι δὲ ἡ πολιτεία ψεῦδος ὅν τὸ τοὺς πλουσιωτάτους λειτουργεῖν, νέμουσα ταῖς τριηραρχίαις αὐτούς· ὥστε πῶς ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργήσαιεν;' ἡ λύσις δὲ τῆς ἀντιθέσεως κατὰ μείωσιν γέγονε διὰ τὸ μὴ ἔχειν μὲν τὸν ῥήτορα ἀνατρεπτικὴν ἀντιλογίαν, βιάζεσθαι δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων εἰς τοῦτο καταφέρεσθαι. εἶτα καὶ τὴν βλάβην εὐθὺς τῇ λύσει συνάπτει προστιθεὶς τοὺς ἅπαντας ἀπίστους πρὸς αὐτοὺς μέλλοντας γίνεσθαι. gT θήσω τοίνυν ἐγὼ] μετὰ τὴν ἀναίρεσιν συνδρομὴ ἐκ περιουσίας γὰρ ταῦτα λέγει λοιπόν.
- 20.49 gT φανήσεται γὰρ οὐδὲ πολλοῦ δεῖ] ἀντὶ τοῦ 'οὐδὲ αὐτῆς τῆς αἰσχύνης ἄξιον', οἷον οὐδὲ ἰσόρροπον τῆς αἰσχύνης, ἀλλ' ἔλαττον κέρδος, ὥστε Λεπτίνης εἰς δόξαν ζημιῶν οὐδέπω φιλεῖ, ἀλλὰ πονηρεύεται.

- 20.50 gT <πόσοι δὴ ποτ' εἰσὶν>] ἀπὸ τοῦ 'πόσοι' ἕως τοῦ 'ἐστιάτορες' οὐδεμία στιγμή μεταξὺ.
- 20.51 F 4 ἴν' οὖν τριάκοντα ἄνθρωποι ἢ πλείους] οὐ λέγει 'τῶν τριάκοντα πλείους', ἀλλ' 'ὅταν πολλοὺς δῶμεν ἐσομένους τριάκοντα'.
- 20.52 gT ἄν περ ἢ πόλις ἢ, πολλοί] πολὺ τῷ φιλοπόλιδι καὶ τὸ ἀπὸ τῆς εὐνοίας ἦθος.
- 20.53 οὐ γὰρ ἀφήσιν ἡ δεξιὰ τύχη τῆς πόλεως σπάνιν γενέσθαι λειτουργιῶν σωζομένης τῆς πόλεως. gT εἶεν.
- 20 54a εἰ δὲ δὴ τὰ μάλιστα] ἄλλος τρόπος λύσεως ἐντεῦθεν, ὅτι βέλτιον εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν τὰς λειτουργίας. καὶ τῷ καθ' ὑπόθεσιν κέχρηται σχήματι, ἴν' ἐκ περιουσίας καὶ τούτῳ χρώμενος φαίνεται. εἴτα συνάπτει πάλιν τῷ κατὰ μείωσιν συγκριτικῷ· ἀντεξετάζει γὰρ τὸν κατὰ συντέλειαν τρόπον τοῖς ἐπαγγέλμασιν. gT ἄλλος τρόπος λύσεως, καὶ τῷ καθ' ὑπόθεσιν κέχρηται σχήματι ἐκ περιουσίας.
- 20 54b F 4 YLS εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν] ἄλλος τρόπος τὴν ἔνδειαν διορθούμενος κατὰ μετάληψιν, ὡς ἐν ταῖς τριηραρχίαις ποιῆσαι κὰν ταῖς χορηγίαις καὶ τῇ παραθέσει τὸ βέλτιον εὐρίσκει.
- 20.55 βέλτιον γὰρ τοῦτο, φησὶν, ὅτι βραχύτητι τὴν αἴσθησιν ὑποκλέπτει. gT οὕτω τοίνυν τινές, ὧ 'Ἀθηναῖοι] ἔπαινον ἔχει τῶν οἰκείων πίστεων, ὡς οὐδεὶς ἀναιρεῖν αὐτὰ ἰσχύει.
- 20 56a μάχεται δὲ ἑτέρα τινὶ ἀντιθέσει ὡς 'ἄρα πλουτοῦσί τινες [ἢ] ἀτελείας ἐπειλημμένοι· ἦν λύει κατ' ἄμφω φιланθρώπως καὶ δικαίως. 'εἰ μὲν ἀδίκως καὶ κλέψαντες ἔχουσιν, ἔδει κατηγορεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν παρανομήσαντες, συκοφαντεῖς τὴν μέμψιν ποιοῦμενος.' εἴτα ὡς 'οὐδ' ἔσεσθε εὐπορώτεροι' δείκνυσιν ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως· τοῦτο γὰρ ἦν ἄλλο τῆς ἀντιθέσεως μέρος. gT ἄλλης ἀντιθέσεως ἄπτεται.
- 20 56b ἔστι δὲ δηλαδὴ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου. ἔστι δὲ κατὰ μείωσιν συγκριτικῶς. F 4 YLS ἰδίᾳ δέ τινες πλουτήσουσι] καὶ τοῦτο πάλιν μερίζει.
- 20.57 'ἰδίᾳ πλουτοῦσι γάρ· πῶς; πότερον ὑψηρημένοι τὰ τῆς πόλεως ἢ ἀδικοῦντες οὐδένα; εἰ μὲν ὑψηρημένοι, κατηγορεῖν καὶ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ (καὶ γίνεται ἡ λύσις τούτου μεταληπτική)· εἰ δὲ οὐδὲν ἀδικοῦντες, οὐ χρὴ βασκαίνειν.' gT καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μὴ εἶναι χρήματα] ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος μεταβαίνει τῆς ἀντιθέσεως καὶ λύει τοῦτο κατὰ τρόπου διαφοράν.
- 20.58 οὐ γὰρ ἐξ ὧν ἂν τις λειτουργήσειεν αἱ πρόσοδοι τῆς πόλεως αὖξονται, φησὶν, ἀλλ' ἐτέρωθεν ἔχει ταύτας ἡ πόλις. εἴτα εὐθὺς πάλιν μεταβαίνει ἐφ' ἑτέραν λύσιν (ἔστι δὲ καὶ αὕτη κατὰ σύγκρισιν)· 'πότερον εὐδοξίαν αἰροῦνται μᾶλλον ἢ χρήματα;' λέγει δὲ τοῦτο πρὸς δῆμον φιλότιμον τῆς πατρίου μεγαλοφροσύνης γέμοντα. ὁ γὰρ ἰσχυρότατον ἀντιθεῖναι πρὸς τοὺς Λεπτινῶν λόγους ἔχει, τοῦτό ἐστι τὸ τῆς εὐδοξίας διὰ τὸ ἦθος τῶν ἀκουόντων. gT χωρὶς δὲ τούτων, νυνὶ τῇ πόλει δυοῖν] σύνηθες καὶ τούτῳ τὸν πλοῦτον ἀγαθὸν καλεῖν καὶ Ἰσοκράτει καὶ τοῖς παλαιοτάτοις.
- 20 59a συγκρίνει δὲ τὸν πλοῦτον πρὸς εὐνοϊαν. αἱ δὲ συγκρίσεις ἐξ ὁμογενῶν γίνονται. ἐὰν δὲ τίς ποτε πολέμου καὶ εἰρήνης ἢ κακῶν καὶ ἀγαθῶν ἑτερογενῶν ὄντων δόξῃ ἀντεξετάσεις ποιεῖσθαι, οὐ φήσομεν εἶναι σύγκρισιν τὸ γινόμενον, ἀλλ' ἀντεξετάσιν μόνον. ἔχουσι μὲν γὰρ αἱ συγκρίσεις καὶ ἀντεξετάσεις, οὐ μὴν αἱ ἀντεξετάσεις πανταχοῦ εἰσι συγκρίσεις. ἐνταῦθα δὲ σύγκρισιν εἶναι φήσομεν τὸ γινόμενον διὰ τὸ ὁμογενῆ τυγχάνειν τὰ ἀμφοτέρω. συγκρίνει δὲ τῷ πλούτῳ τὴν δόξαν πρὸς φιλότιμον δῆμον διαλεγόμενος· καὶ κρεῖττον δείκνυσι τὸ θαυμάζεσθαι. ἔχει δὲ τινα κατὰ τὴν λέξιν ἀσάφειαν. οὐ γὰρ λέγει ὅτι 'τῇ πόλει πρόσεστι δύο, καὶ ὁ πλοῦτος καὶ τὸ θαυμάζεσθαι' ἀλλὰ 'δυοῖν ὄντων ἀγαθοῖν παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τῇ πόλει τὸ κρεῖττον ὑπάρχει'. gT λύσις.
- 20 59b

- F 2 L εἰ δέ τις οἴεται δεῖν] τοῦτο εἰς Λεπτίνην ἀπέρριψεν, ἠθικῶς μὲν, οὐ μὴν πόρρω καὶ τὸ πικρὸν ἐνδείξασθαι.
- 20 60a διαβάλλει γὰρ τὸν οὕτω διακείμενον, ὅταν τοιαῦτα ἄτοπα λέγῃ, δι' ἐνὸς προσώπου παιδεύων τοὺς ἅπαντας. καίτοι τὸ ἐξῆς ἠθικώτερόν ἐστι τὸ 'ἐγὼ μὲν γὰρ εὖχομαι τοῖς θεοῖς'. gT ἠθικῶς.
- 20 60b SL <ἐγὼ μὲν γὰρ>] ἠθικώτερον.
- 20 61 F 4 S φέρε δὴ καὶ τὰς εὐπορίας] ἤκει πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ἀντιθέσεως 'εὐποροῦσί τινες οὐκοῦν ὑπὲρ τῆς πόλεως τὸν πλοῦτον συλλέγουσιν ἔν τε ταῖς ἱερομηνίαις καὶ ταῖς πανηγύρεσιν'.
- 20 62 εἴτ' ἐπιτίθουσιν ὅτι 'ἅπαντες εἰσφέρουσιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ τὴν ἀτέλειαν εἰληφότεσ'. ἐξ οὗ καὶ ἡ σύγκρισις αὐτῷ συναύξεται καὶ τὸ τῇ πόλει τὸν πλοῦτον συλλέγεσθαι δείκνυται. εἴτα παρέχεται νόμον καὶ σοφίζεται περὶ αὐτόν. δύο γὰρ προτείνας τὸ μὲν ἕτερον ἀποδείκνυσι, τὸ δ' ἕτερον συλλογίζεται. ὅτι μὲν γὰρ τριηραρχίας οὐδεὶς ἀτελής, συνομολογεῖται διὰ τοῦ νόμου· ὅτι δὲ καὶ εἰσφέρειν εἰώθασιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντες, συλλογίζεται ὡς ἐν εἴδει τῆς τοῦ συλλογισμοῦ ἐτάσεως. τὸ γὰρ μὴ γεγραμμένον εἰς ταῦτόν τῳ ἐγγράφῳ συλλογίζεται, οὐδαμοῦ τοῦτο [προ]διδόντος τοῦ νόμου. τὴν δὲ πίστιν τοῦ λόγου προὔθηκε πρὸ τῆς ἐννοίας, εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀκουόντων αὐτὴν ἀναγαγών. τί γὰρ φησιν; 'ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν τριηραρχῶν' καὶ ἐξῆς, ὡς τῆς μαρτυρίας ἀρκούσης αὐτῷ. gT παρὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπὶ τῶν χορηγιῶν δαπάνας] καὶ χάριν ὁμολογεῖν πειρᾶται τοῖς πλουτοῦσι, τῇ παραθέσει τῶν καιρῶν τὴν προσθήκην ἐπινοῶν.
- 20 63 'ἂν εὐρεθῇ' φησί 'χορηγός, ψυχαγωγεῖ τοὺς θεωμένους ὑμᾶς ἐν βραχεῖ μορίῳ τῆς ἡμέρας· ἐν δὲ ταῖς τριηραρχίαις ἀντὶ τῆς ἡδονῆς ἢ σωτηρίας καὶ οὐ κατὰ σμικρὸν μέρος, ἀλλ' ὅλον τὸν χρόνον καὶ οὐκ ὀλίγοις ὑμῶν τοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ φανεῖσιν, ἀλλὰ πάσῃ τῇ πόλει.' gT καὶ δίδοτε ἐν τιμῆς μέρει] τί κομπάζεις, φησίν, ὡς ἐν ταῖς δωρεαῖς τοὺς εὖ ποιοῦντας νικῶν; ματαίαν χαρίζη τιμὴν· φιλότιμος εἶ κενῶς· κἂν μὴ δῶς, αὐτὸς ἔχω τριηραρχῶν τῆς χορηγίας ἀτέλειαν.
- 20 64 gT ὁρᾷθ' ὡς σαφῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἀναγινώσκει τὸν νόμον· διὸ εἴρηκεν ὡς οὐδεὶς τῶν πλουσίων τριηραρχίας ἀτελής, ἵνα γένηται φανερόν ὡς οἱ πλουτοῦντες ἐκ τῶν ἀτελειῶν ἐποιοῦν συντελείας ἐν τοῖς πολέμοις, τριηραρχοῦντες δὲ οὐκέτι χορηγοῦσιν· οὐ γὰρ ἀμφοτέρωθεν δύνανται.
- 20 65 gT <διείρηκεν>] διαρρήδην εἶπεν.
- 20 66 F 2 Y τίνα οὖν ῥαστώνην τοῖς πολλοῖς] ὅτε ἐθάρρησε τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς εἰρημένοις, τότε πρὸς τὸν Λεπτίνην ἐλεγκτικῶς διαλέγεται.
- 20 67 καὶ περὶ τίνας; περὶ τοῦ μὴ τοὺς πένητας ἀνάπαυλαν ἔχειν, ἵν' ὁ ἐλεγκτικὸς λόγος ἐπὶ τῶν πενήτων γενόμενος μᾶλλον ἀληθεύοντα δείξῃ τοῦτον, ψευδόμενον δὲ τὸν Λεπτίνην ἐλέγξῃ. ἐνδείκνυται γὰρ διὰ τοῦ 'τίνα γὰρ ῥαστώνην' καὶ ἐξῆς ὅτι 'τοὺς πολλοὺς ἀπατᾷ', ῥήμασι μόνοις τὴν ἀνάπαυλαν αὐτοῖς χαριζόμενος, ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου ποιῶν. ὁ μὲν γὰρ Λεπτίνης φησὶν 'ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν', ὁ δὲ Δημοσθένης, ὥσανεὶ λέγοντος Λεπτίνου ὅτι 'τοὺς πένητας ἀφίησι', οὕτω τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν μάχην ποιεῖται. 'ἐξαπατᾷ' φησι 'τὸν δῆμον καὶ λόγους ἐπαγγέλλῃ μόνον τοῖς πένησι, κέρδος οὐδὲν περιποιῶν τοῖς πολλοῖς. 'δοκεῖ δὲ διασύρειν καὶ εἰς ταπεινότητα κατάγειν τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου δεικνύμενον. gT εἰ μᾶς ἢ δυοῖν φυλαῖν ἓνα χορηγὸν] τοῦτο ὡς ἀσαφὲς δῆθεν ζητεῖται· καὶ ἐξηγήσαντό τινες, ὅτι τοῖς θαραγῆλοις δυοῖν φυλαῖν εἷς μόνος καθίστατο χορηγός, τοῖς δὲ μεγάλοις Διονυσίοις Ἀνθεστηριῶνος μηνός, πλείονος αὐτῷ γινομένης τῆς δαπάνης, εἷς χορηγὸς ἐκάστης φυλῆς καθίστατο.

ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σοφιστικῶς εἰρῆσθαι σχήματι Θουκυδιδεῖω. εἶπε γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν ἱστοριῶν (3, 17) 'τὴν τε γὰρ Ποτίδαιαν δίδραχμοι ὀπλῖται ἐφρούρουν· ἐαυτῷ γὰρ καὶ τῷ ὑπηρέτῃ δραχμὴν μισθὸν ἐλάμβανε'. καὶ λείπει ἢ 'πρὸς' πρόθεσις, ἵνα ἢ 'πρὸς δραχμὴν ἐλάμβανεν'. οὕτω καὶ ἐνταῦθα εἰρῆσθαι χρὴ 'εἰ μᾶς ἢ δυοῖν φυλαῖν πρὸς ἓνα χορηγὸν καθίστησι'. τίνας δ' ἔνεκα οὕτως συνέστειλεν; ἵνα μὴδὲ φαίνεται πολλῶν χορηγῶν εὐπορίαν εὐρίσκων Λεπτίνης. gT πρὸς ἓνα χορηγὸν καθίστησιν.

20 68b S ὃς ἀνθ' ἑνὸς ἄλλου τοῦτο ἅπαξ] ὁ γὰρ ἅπαξ χορηγήσας δηλαδὴ ἀπαλλάσσεται τοῦ χορηγεῖν.

20 69 ἔστι δ' ἄλλο μὲν χορηγία, ἄλλο δὲ εἰσφορὰ καὶ τριηραρχία. τριηραρχος μὲν γὰρ ἔστιν ὁ ναῦν παρεχόμενος πολεμικὴν καὶ σκευὴ τῇ νηὶ καὶ ὅσα τοιαῦτα, χορηγὸς δὲ ὁ τοῖς Διονυσίοις καὶ τοῖς Παναθηναίοις τῷ χορῷ τὴν τροφὴν παρέχων καὶ στεφάνους καὶ κόσμον καὶ ὅσα περὶ τὴν τοιαύτην πανηγύριν, ἐστιάτωρ δὲ ὁ τὴν φυλὴν εἰς δεῖπνα καλῶν, γυμνασίαρχος δὲ ὁ παρέχων τοῦλαιον τοῖς γυμναζομένοις (γυμνάσιον γὰρ τὴν παλαίστραν ἐκάλουν, καὶ κρατῆρας ἐνεπίμπλασαν τοῖς βουλομένοις δημοσίᾳ χρῖσθαι)· εἰσφέρειν δὲ λέγουσιν εἰς τὸν πόλεμον, ὅταν ἔρανον διδῶ τις τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος παραταττομένοις. αὗται ἦσαν παρ' αὐτοῖς αἱ λειτουργίαι, αἱ μὲν πρὸς εἰρήνην αἱ δὲ πρὸς πόλεμον. gT τῆς δέ γ' αἰσχύνης ὅλην ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν] 'ὅτε τοίνυν τὸ μὲν χρήσιμον ἅπασιν, πληροῖς δὲ τῶν αἰσχίστων τὴν πόλιν, ἄφες· λυθήτω θάττον ὁ νόμος τῇ τῶν καθημένων ψήφῳ.

20 70 καὶ σοὶ μὲν μέτεστι τῆς αἰτίας, ὁ δῆμος δὲ τῆς βλασφημίας ἐλεύθερος.' οὐκ ἀφίσταται δὲ τῆς ἐννοίας, πῇ μὲν τὸ ἔνδοξον κατασκευάζων, πῇ δὲ τὸ ὑναντίον· ἐν ᾧ καὶ πλείοσι κέχρηται ὡς ἐν καταφορᾷ τοῖς ὀνόμασιν, αἰσχύνην καὶ ἀπιστίαν λέγων καὶ ἀδοξίαν. gT οὐκοῦν ὅτε πολλῶ μείζονα βλάπτει] ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτὸς ὡφέλειάν τινα συμβαίνειν παρὰ τοῦ νόμου, ἀλλὰ μείζω τῆς ὠφελείας ταύτης εἶναι τὴν βλάβην.

20 71 gT <ἔτι δ', ὧ ἄνδρες δικασταί, διὰ τὸ γεγράφθαι>] δοκεῖ τοῦ νομίμου κεφαλαίου εἶναι, οὐκ ἔστι δέ, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος μᾶλλον.

20 72a ἔστι δὲ τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλλείποντος ἢ ἀπὸ τοῦ ἀδιορίστου. F 4 YLS ἔτι .

20 72b .. γεγράφθαι] τοῦτό τινες οἶονταί εἶναι τοῦ νομίμου κεφαλαίου· μᾶλλον δὲ ἀποφαίνουσιν ὁ ῥήτωρ πειρᾶται πολλὴν ἐσομένην σιτοδείαν καὶ βλάβην, ἐκ τῆς ἀσαφείας τὸ ἀποβαίνειν πολυπραγμονῶν. αἰεὶ γὰρ ὁ ῥήτωρ τὸ δοκοῦν ἀσαφὲς ἐπὶ τὸ συμφέρον ἀνάγει, τὴν ἀπ' αὐτοῦ βλάβην δηλῶν. gT μήτε τῶν ἰσοτελῶν μήτε τῶν ξένων] ἰσοτελεῖς μὲν λέγει τοὺς ξένους τοὺς τετυχηκότας τῆς ἴσης τιμῆς τοῖς πολίταις.

20 73 τέλος γὰρ καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων τιμὴν ὀνομάζουσιν, ὥσπερ καὶ Θουκυδίδης λέγει Λακεδαιμονίων καταλέγων τὰ τέλη, τοὺς ἄρχοντας ὀνομάζων αὐτῶν. ξένους δὲ λέγει τοὺς οὐκ ἐγχωρίους. διὰ μὲν οὖν τῶν προειρημένων ἐπιχειρημάτων κατεσκεύασεν ὅτι οὐδὲν ὄφελος περιγίνεται τῇ πόλει κειμένου τοῦ νόμου, διὰ δὲ τοῦ παρόντος ἐπιχειρήματος ὅτι καὶ βλάπτεται ἡ πόλις. τί γὰρ ἂν καὶ γένοιτο μείζον βλάβος σιτοδείας; περὶ ἧς ὁ παρὼν αὐτῷ κεκίνηται λόγος. gT μὴ διειρησθαι δὲ ὅτου ἀτελεῖ] τῷ ἐλλείποντι κέχρηται, 'μὴ διειρησθαι' λέγων, τὸ ἀδιάκριτον τῆς λέξεως ἐπισημαίνόμενος.

20 74 πολλὰ δ' ἐπισημαίνεται ὡς παραλελειμμένα καὶ ἀορίστως εἰρημένα τῷ νομοθέτῃ. πρῶτον δὲ ἐκεῖνο ὅτι 'τῶν ξένων' εἰπὼν οὐκ ἐδήλωσε πότερον τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν ἢ περὶ τῶν ἀλλαχόθι, δεύτερον δὲ 'ὅτου ἀτελεῖ'· οὐ γὰρ εἶπε τὸ εἶδος τῆς ἀτελείας, χορηγίας ἢ τίνος ἄλλου τέλους τοιοῦτου, τέλος λέγων κἀνταῦθα τὰς καταβολὰς καὶ τελωνεῖας τὰς παρὰ τῶν ἐμπόρων καὶ τὸ εἰς ὅπερ αὐτὸν δεῖ συντελεῖν χορηγοῦντα τῇ πόλει, ὡς καὶ περὶ τὸ τέλος εἶναι τὴν ἀσάφειαν. πῇ μὲν γὰρ τέλος λέγεται ἡ τελωνεῖα, πῇ δὲ καὶ τὸ λειτουργεῖν τῇ πόλει. ἐπεὶ οὖν συνέβαινε τὸν Λεύκωνα εἶναι ἀτελεῖ, πῇ μὲν διὰ τὸν τιθέμενον πυρὸν ἐν τῷ Πειραιεῖ, πῇ δὲ τὸ

μὴ χορηγεῖν ξένον ὄντα, αἰτιᾶται ὡς διδόντος τοῦ νόμου κατὰ τὴν ἀσάφειαν ταύτην καιρὸν τῷ βουλομένῳ καλεῖν εἰς χορηγίαν τὸν Λεύκωνα καὶ μὴν καὶ ἐπηρεάζειν εἰς τελωνείαν. ὅθεν καὶ ζητεῖ κατὰ ποῖον τέλος ὁ Λεπτίνης λέγει, πότερον κατὰ τὸ μηδένα ἀτελῆ τῶν χορηγιῶν τυγχάνειν ἢ κατὰ τὸ μὴ δεῖν αὐτὸν τελωνεῖσθαι, κατακλείων εἰς τὸ ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τελῶνι χορηγεῖν καὶ καλεῖν εἰς χορηγίαν τὸν Λεύκωνα. ἐχρήσατο δὲ καὶ τοῖς τρισὶν ὀνόμασι, τῷ <τῶν πολιτῶν καὶ> τῶν ἰσοτελῶν καὶ τῶν ξένων, τῷ τὸν Λεύκωνα τῶν τριῶν μετέχειν δυνάσθαι πολίτης μὲν γὰρ ἐστὶ τῇ ποιήσει, ἰσοτελῆς δὲ τῇ τιμῇ, ξένος δὲ τῷ μήτε γένει μήτε φύσει πολίτης εἶναι. λυπεῖ δὲ τούτῳ τῷ μέρει σφόδρα. τί γὰρ ἂν γένοιτο μεῖζον ταραχῆς αἴτιον τῇ πόλει τῆς σιτοδείας; ὅθεν καὶ εἰς τὸ τῆς βλάβης μέρος τοῦτο ἐξετάζει τὸ ἐπιχείρημα. ἵνα δὲ καὶ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς μέλλοντος ἀποστερεῖν τῶν πυρῶν, τῇ πόλει δίδωσι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ συμβησομένου περὶ τῆς πόλεως εἶτα <ποιεῖ> πρεσβευόμενον καὶ μεμφόμενον καὶ ὀνειδίζοντα· εἶτα ἐπὶ τούτοις μόλις ἀφαιρούμενον ὥστε τὴν κατηγορίαν μηκέτι εἶναι τοῦ Λεύκωνος, ἀλλὰ τοῦ δήμου. gT <ἐν δὲ τῷ τῶν ξένων>] περὶ Λεύκωνος ἄρχοντος Βοσπόρου.

- 20.75 F 2 ἀφαιρεῖται καὶ Λεύκωνα τὸν ἄρχοντα Βοσπόρου] ὁρᾷς ὅσῃν καὶ τὴν ἔμφασιν συνεισήνεγκεν; εἶτα προσθεῖς καὶ τὸ ‘Βοσπόρου’ μονονοῦ βλέπειν αὐτοὺς ἐποίησε τοῦ σίτου τὰς ὀλκάδας μεστάς· ὥστε λιμοῦ παραίτιος ὁ Λεπτίνης γενήσεται δι’ ὧν ἀφαιρεῖται τῆς ἀτελείας τὸν ἄνθρωπον.
- 20.76 gT κατ’ οὐδέτερον δ’ αὐτῷ] οὔτε ὡς πολίτη οὔτε ὡς ξένῳ· στερίσκονται γὰρ ἀμφοτέρω.
- 20.77 gT ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ’] αὖξει τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Λεύκωνος ἐκ τῶν ἐναντίων τὴν σπάνιν προφέρων.
- 20.78 ἐν γὰρ ταῖς ἐνδείαις καὶ τὰ μικρὰ τῶν κερδῶν μεγάλα εἶναι δοκεῖ. ὅταν δὲ καὶ τοῦτο μέγιστον ἦ, ποῖαν λοιπὸν ὑπολείπει τοῖς ἀκούουσιν ὑπερβολήν; εἶτα καὶ συγκρίνει τὸν ἀπὸ τοῦ Πόντου σῖτον πρὸς τὸν ἀπανταχόθεν αὐτοῖς κομιζόμενον. gT οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸν τόπον τοῦτον] ἐπειδὴ καθαίρεσιν εἶδε παραπεμπομένην τῷ θεωρήματι (δοκεῖ γὰρ αὐτὸς μᾶλλον ὠφελεῖσθαι ὁ πέμπων τὸν σῖτον ἢ τὴν πόλιν ὠφελεῖν), ἀνήρηκε καὶ τοῦτο τὸ ἀντιπίπτον καὶ ὑπετέμετο.
- 20.79 ὡς γὰρ τῶν ἀκουόντων λεγόντων ὅτι ‘διὰ τὸ πλεῖστον γίνεσθαι σῖτον ἐν τοῖς τόποις τοῦτο ποιεῖ’, <κατὰ> συνδρομὴν ἀνήρηκε τῷ εἰπεῖν ‘οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸν τόπον τοῦτον σῖτον πλεῖστον ἔχειν τοῦτο γίνεται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀτέλειαν ὑμῖν αὐτὸν δεδωκέναι, διὰ τοῦτο προτιμᾷ τῶν ἄλλων ἐμπόρων τοὺς Ἀθηναίους.’ gT ἔχων γὰρ ἐκεῖνος ἑαυτῷ] συλλογίζεται τὸ κέρδος τῇ ποσότητι τὴν φιλοτιμίαν ἐγείρων, ἀπὸ τοῦ συνήθους καὶ τεταγμένου τέλους τὸ κέρδος δηλῶν.
- 20.80 gT τοῦτο δὲ ἡλίκον ἐστὶ] τῇ πηλικότητι κέχρηται, ἵνα μὴ μόνον τοῖς πρὸ τοῦ πράγματος αὐξήσῃ, ἀλλὰ καὶ δι’ αὐτῆς τῆς ποσότητος μέρος γὰρ καὶ τοῦτο τῆς πηλικότητος.
- 20.81 gT ἐμπόριον Θεοδοσίαν] τὸ μὲν ὄνομα τῷ ἐμπόρῳ ἢ ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς ἢ ἀπὸ τῆς γαμετῆς· διαφωνεῖται γάρ.
- 20.82 δείκνυσιν δὲ καὶ οὕτω τὴν εὐνοίαν ὅτι ἀμιλλᾶται πρὸς ἑαυτὸν ἐν ταῖς εὐποιίας ὑμῶν· διὰ τοῦτο γὰρ αὖξει καὶ αὐτὸ τὸ ἐμπόριον, ἵνα μὴ φαύλη τις ἢ προσθήκη φανῇ. gT ἀλλὰ προπέρυσιν σιτοδείας] τὴν μνήμην ἀνακαινίζει τὰ ἀρχαῖα παραδραμῶν· ἔτι γὰρ ἔχουσι τῆς εὐεργεσίας τὴν αἴσθησιν.
- 20.83 ἴστε γὰρ δήπου τοῦτο, φησὶν, ὅτι τῆς οἰκουμένης ἀπάσης τῷ λιμῷ πιεσθείσης μετέστησεν ὑμῖν τὴν τότε συμφορὰν τῆς σιτοδείας εἰς εὐπορίαν καὶ κόρον καὶ πλοῦτον. ἡκέτω Καλλισθένης μάρτυς ἀληθῆς τῆς φιλοτιμίας τῆς Λεύκωνος, λεγέτω τῶν ταλάντων τὸν ἀριθμὸν ὅσον τῇ

πατρίδι περιεποίησε. gT καὶ μηδ' ἂν μεταδόξη] εὐδιόρθωτα ποιεῖ τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πλημμελήματα.

20.84 ἤμαρτεν ὁ δῆμος κακῶς βουλευσάμενος; ἄφες τῇ μετανοίᾳ λύσει τὰ πταίσματα. < *** >
γέγραπται γὰρ <έν> τῷ νόμῳ ‘μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι’. gT καὶ ὑμῶν τοὺς παρ’ ἐκείνου
σιτηγοὺς] συναδικεῖς, Λεπτίν, τὴν πόλιν μετὰ τοῦ Λεύκωνος πρὸς πολλοῖς γὰρ ἄλλοις βλάπτεις
καὶ εἰς δόξαν· ἡ δὲ ζημία τῶν πραγμάτων παγχάλεπος.

20.85 gT εἴθ’ ὑμεῖς ἔτι σκοπεῖτε] αὐξήσας τὴν κατηγορίαν παροξύνει πρὸς τὴν ἀναίρεσιν· οὐ δεῖ περὶ
τῶν ὁμολογουμένων σκοπεῖν, φθασάτω τοὺς λόγους ἢ λύσεις.

20.86 gT ἀνάγνωθι λαβὼν αὐτοῖς αὐτὰ τὰ ψηφίσματα] ἵνα αἰσχυρθῶσιν ἐναντία τοῖς δεδογμένοις
ποιεῖν.

20.87 εἰπὼν δὲ τὰς εὐεργεσίας ἥδη τῷ λόγῳ βούλεται καὶ ἐγγράφως αὐτὰς ἀναγνῶναι. gT ὥς μὲν
εἰκότως] ὅρα πῶς δριμέως ὥς μισθὸν κεκομισμένον <Λεύκωνα> δείκνυσιν (ἀνθ’ ὧν γὰρ
δέδωκεν, ἀντὶ τούτου μετείληφε) καθαιρῶν ἐν τούτῳ τὸ περὶ τούτου φρόνημα τοῦ δήμου,
μᾶλλον δὲ μαρτύριον μέγιστον παρεχόμενος διὰ τούτου, ὅτι μεγάλα εὐεργέτηται ὁ δῆμος.

20.88 gT ἀντιγράφους] τὰ ἴσα ἐχούσας καὶ τὰ αὐτὰ βοώσας.

20.89 gT τὴν δ’ ἐν Πειραιεῖ] διττῶς ἐκεῖνος, ἐπειδὴ καὶ ἐμπορίος δύο εὐποιεῖ.

20.90 ἔπειτα τὸ αἰσχρὸν ἐπάγει καθ’ ὑπερβολὴν ‘νενίκηται ὑφ’ ἐνὸς ἀνδρὸς ὅλη πόλις εἰς πίστιν,
ἡττήθη δῆμος αὐτόχθων εἰς εὐγνωμοσύνην τοῦ Λεύκωνος’. gT τὴν δ’ ἐφ’ Ἱερῷ] τόπος ἐστὶ περὶ
τὸν Ἑλλησποντον οὕτω καλούμενος διὰ τὸ τοὺς Μινύας ιδρύσασθαι ἱερὸν τῶν θεῶν
στελλομένους ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας.

20 91a F 4 YLS τὴν .

20 91b .. Ἱερῷ] Ἱερὸν οὕτω καλούμενον διὰ τὸ τοὺς Μινύας ἱερὰ ιδρύσασθαι τῶν ἡρώων
στελλομένους ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ κατὰ τὸ στόμα τοῦ Πόντου. gT ὧν
ἔχετε ἢ δεδώκατε συνθήκας] σεμνὸν τῶν συνθηκῶν τὸ ὄνομα· διὸ καὶ ὁ παραβάς ἐπονείδιστος.

20.92 gT ὁ πολὺ δεινότερον τοῦ καθελεῖν] θέλεις κυρῶσαι, Λεπτίνη, τὸν νόμον; μικρὸν ἐπίσχες, ἄφες
καθελῶ τὰς στήλας, τὸν ἔγγραφόν μου καὶ δῆλον κατήγορον.

20.93 αὐτὰι κυροῦσι τὰς μέμψεις, βεβαιοῦσι τὰς διαβολὰς τὰς ματαίας ταυτασί, τὸν ἐπιλήσμονα τῶν
εὐεργετῶν ἐξελέγχουσαι. gT <φέρ’, ἐὰν δὲ δὴ πέμψας>] ἐν καιρῷ κέχρηται τῇ πλάσει·
ἐναργέστερος γὰρ ὁμοῦ καὶ ἐμψυχότερος ὁ λόγος γίνεται.

20 94a F 4 YLS χάριεν δὲ τὸ νόημα· μόνον γὰρ οὐχὶ διαδικασίαν πρὸς τὸν δῆμον καθίστησιν.

20 94b εὐπρόσωπος δ’ οὗτος ὁ λόγος· οὐ γὰρ τῇ παρ’ ἑαυτοῦ συνηγορίᾳ, τοῖς δ’ ἑαυτοῦ δικαίοις
νενικηκῶς ὁ Λεύκων φανεῖται. gT ὁ τὸ ψήφισμα ὑπὲρ ὑμῶν γράφων] ὁ τὴν ἀπόκρισιν ὑπὲρ
ὑμῶν διδούς.

20.95 gT ὅτι νῆ Δία ἦσαν τῶν εὐρημένων τινές] οὐκ ἐπιλέλησται τοῦ οἰκείου θεωρήματος, ἀλλ’, ἵνα
δῶ τῷ οἰκείῳ νόμῳ παρείσδυσιν, αὐτὸν τὸν δῆμον ὁμολογοῦντα ποιεῖ τὴν ἀντίθεσιν ‘νῆ Δί’
ἦσαν τινες τῶν εὐρημένων’, ὥς μηδενὸς ἄλλου λυποῦντος τὴν πόλιν ἢ τούτου, ἵνα ὁ νόμος τοῦ
Δημοσθένους μετὰ μικρὸν ἀναγινωσκόμενος καὶ τοῦτο λύων φαίνεται.

20.96 gT καὶ γὰρ Ἀθηναίων τινές] ἐτέρῳ μὲν περιάπτει τὴν βλασφημίαν· οὐ μὴν οὐδὲ ἐνταῦθα
ταύτην ἀκόλαστον τίθησιν, ἀλλὰ προσέθηκεν εἰς θεραπείαν τινὰς εἰπὼν καὶ οὐ πάντας, καὶ
ἴσως ἵνα καὶ τῷ ἐπιρρήματι καὶ τῷ δισταγμῷ μὴ πάντως ἀποφαίνεται κατὰ τῶν πολιτῶν ὅτι
πονηροὶ τυγχάνουσι.

20.97

καλῶς δὲ ἐπιμένει τῇ ἐξεργασίᾳ τοῦ πράγματος, ἵν' ἐναργέστερος αὐτοῖς ὁ ἔλεγχος γένηται καὶ διὰ βραχέων ἢ ἀντίθεσις ἀνηρῆσθαι δοκῇ. gT οὐ δικαιότερ' ἡμῶν ἐρεῖ; ἔμοιγ' οὖν δοκεῖ] μετὰ τῶν κατηγορημένων καὶ αὐτὸς εὐρίσκεται καὶ συνομολογεῖ ὅτι ἀδικεῖται ὁ Λεύκων.

20.98 εἴτα τοῖς κοινοῖς ἔθεσι καὶ λογισμοῖς ἐπικυροῖ τὸ ἐπιχείρημα, ὡς φιλοῦσιν ἅπαντες αἰδοῖ τῶν χρηστῶν φαύλους τινὰς ἀγαπᾶν <μᾶλλον> ἢ μίσει τῶν πονηρῶν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποστρέφεσθαι. gT <παρὰ πᾶσι γὰρ ἀνθρώποις>] σημειῶσαι, ὅμοιον τούτῳ τὸ τοῦ θεολόγου.

20.99 F 1 καὶ μὴν οὐδ' ὅπως οὐκ ἀντιδώσει] ἄχρι τούτων συμπερανάμενος τὸν λόγον τὸν περὶ τῆς τελωνείας μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ ὁμώνυμον.

20.100 ὅτι γὰρ κατὰ τὸ πρότερον μέρος τὴν τελωνεῖαν ἐξήτασεν ἐκεῖθεν δῆλον· ἐλογίσατο γὰρ τίνα καρποῦται τέλη ἐκ τοῦ μὴ τελωνεῖσθαι. εἴτα ἔδειξεν αὐτοὺς ἀφαιρουμένους τὴν δωρεὰν τοῦ Λεύκωνος, εἴτα τὸν Λεύκωνα λοιπὸν ἀνταφαιρούμενον. οὐκοῦν τοῦτο περὶ τῆς τελωνείας εἴρηται. μεταβαίνει δὲ ἐφ' ἕτερον τέλος καὶ τὴν ὁμωνυμίαν, λέγω δὲ τὸ κατὰ τὴν λειτουργίαν· καὶ τὸ ἐπιχείρημα διὰ τῆς διαβολῆς σημαίνει τὸ βούλημα. gT καὶ μὴν οὐδ' ὅπως] ὡς κοινοτέρου τινὸς ἐπιχειρήματος ἀρχὴν ποιούμενος, λέγω δὲ τοῦ περὶ τῆς χορηγίας.

20.101 διὰ τί δὲ οὐκ ἐκ τοῦ προδήλου καὶ προφανοῦς εἰσήγαγεν ὅτι 'ἀντιδώσει τις', ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου κατὰ ἀναίρεσιν ὅτι 'ἂν βουληθῇ τις ἀντιδοῦναι, οὐχ εὐρίσκω ὅπως λυθήσεται καὶ οὐκ ἀντιδώσει'; ὅτι τὸ μὲν ἐκ τοῦ προφανοῦς λέγειν οὐκ ἔστι πιθανόν, τὸ δὲ κατὰ ἀναίρεσιν σημαίνει τὴν τοῦ φιλονεικοῦντος προαίρεσιν. σχεδὸν γὰρ μιμεῖται τὸν τοῦ φιλονεικοῦντος τρόπον διὰ τῆς τοῦ ἐνθυμήματος μεταχειρίσεως. gT ἐάν τις ἐπ' αὐτὰ ἔλθῃ] κατὰ τὴν ἀντίδοσιν, φησὶν, ἐπιλάβηται.

20.102 gT ἔστι δ' οὐ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον] ἀπὸ τῆς περιουσίας καὶ δυναστείας τοῦ Λεύκωνος ἀντέπεσεν 'ἀλλὰ πλούσιος ὢν οὐκ αἰσθάνεται τῆς δαπάνης· ναί, ἀλλ' ἡ ἀφαίρεσις ἐπονείδιστος.

20.103 gT οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ Λεύκων ἀδικηθεῖς] τί δήποτε, ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐπὶ τὰ μείζονα τρέπων τὸν λόγον, ἐνταῦθα τὸ ἐναντίον πεποίηκεν <καὶ> ἀπὸ τῶν μειζόνων ἐπὶ τὰ ἐλάττονα ἦλθε; λεκτέον ὅτι, ὁ μᾶλλον ἐτάραττε τοὺς ἀκούοντας, τοῦτο καὶ προὔταξε.

20 104a ποθεῖ γὰρ ὁ δῆμος τὸν σῖτον καὶ στερισκόμενος ἄχθεται. ἀφ' οὗ οὖν ἔμελλε πείθειν μᾶλλον, τούτου τὸν φόβον προὔβαλλετο. gT κῶλα ἐπιμελείας καὶ κάλλους ἐξ ἐπεμβολῆς πεπλεγμένα μετὰ τινος γοργότητος τῆς ὅλης διανοίας μὴ καθ' ἕκαστον πληρουμένης.

20 104b Τ ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησε] θαῦμα πολὺ τῆς εὐεργεσίας τοῦ Λεύκωνος ποιησάμενος ἐνταῦθα καὶ οἶκτον ἐντίθησι τοῦ Ἐπικέρδους, τῇ μεταβολῇ τῆς τύχης τὴν πειθῶ προσαγόμενος.

20.105 ὁ γὰρ πάλαι, φησὶν, εὐημερῶν, ὁ τὴν Ἀθηναίων πόλιν εὐεργετεῖν ἀξιῶν, οὗτος νῦν ἐπίκουρον ἔχει τοῦ ζῆν τὴν ἀτέλειαν, βεβλημένος ὑπὸ τῆς τύχης. φασὶ γὰρ τοὺς παῖδας μεταστῆναι τοῦ Ἐπικέρδους ἀπὸ Κυρήνης Ἀθήναζε, καὶ διὰ τοῦτο λέγουσιν αὐτῷ εἰς δέον γεγενῆναι τὸ παρ' ὑμῶν δοθῆναι τὴν ἀτέλειαν. εἰκὸς γὰρ ἦν αὐτοὺς καὶ εἰς λειτουργίαν κληθῆναι παρόντας. gT τίς οὖν οὗτός ἐστιν; Ἐπικέρδης] ἠρώτησε τοὺς Ἀθηναίους ὡς ποθοῦντας τὸν τοιοῦτον εὐεργέτην μαθεῖν, ἵνα θαρρῶν ἀποκρίνηται.

20.106 Κυρήνη δὲ πόλις ἐστὶ Λιβύης, Λακεδαιμονίων ἄποικος· Ἐπικέρδης δὲ Κυρηναῖος, εὐεργέτης τοῦ δήμου κατὰ τὸν ἐν Σικελίᾳ καιρόν, ἰδὼν δὲ τῆς ἐπιδόσεως μικρὰν τὴν ποσότητα ἠὔξησεν αὐτὴν πολλαχόθεν, πρῶτον μὲν τῷ συνδραμεῖν καὶ εἰπεῖν 'οὐ τῷ μέγαλα καὶ θαυμάσια ἡλίκᾳ δοῦναι', εἴτα τῷ καιρῷ καὶ τῇ γνώμῃ τοῦ δεδωκότος καὶ τῇ ποιότητι <τῶν πεπονθότων καὶ τῷ φόβῳ> τῶν ἀντικειμένων, καιρῷ μὲν ὅτε ἤττητο ἡ πόλις καὶ ἐν συμφοραῖς ἦν μεγάλαις, γνώμῃ δὲ ὅτι ἐκ προαιρέσεως καὶ ἐθελοντῆς, ποιότητι δὲ τῶν πεπονθότων ὅτι <ἐν>

συμφορᾷ, φόβῳ δὲ τῶν ἀντικειμένων ὅτι ἐπεκράτουν Συρακοῦσιοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, ὧν οὐκ ἐφοβήθη τοῦ φρονήματος τὸν ὄγκον. ἀλλὰ καὶ τῇ γειτνιάσει αὖξει, ὅτι παρ' οἷς ἦν· καὶ γὰρ τοῦτο συντελεῖ πρὸς αὕξησιν. τὸ γὰρ παρόντα μὴ φοβηθῆναι τὸν κίνδυνον μηδὲ φιλοψυχεῖσθαι οὐ μικρὸν εἰς φιλοτιμίαν. gT ἐν ᾧ καὶ τῶν εὖ πεπονθότων] ἰδὼν τὴν ὀλιγότητα τῆς ἐπιδόσεως ἐκ τοῦ κατὰ σύγκρισιν τόπου ἠύξησε.

20.107 συνέκρινε γὰρ τὴν προαίρεσιν τῶν τε ἐκόντων εὐεργετούντων πρὸς τὴν τοῦ δικαίως ἀποδιδόντος ἐν καιρῷ χάριν· δείξας δὲ ἐνίους τῶν ἀνθρώπων μὴδ' ἐθελοντὰς ἀποδιδόναι ἐν ταῖς δυστυχίαις ἦν ὀφείλουσι χάριν, ἠύξησε τὴν τοῦ δεδωκότος προαίρεσιν ὅτι ἐθελοντῆς τοῖς δυστυχουσιν ἐπέδωκεν. gT ὡς τὸ ψήφισμα τοῦτο δηλοῖ] πιστοῦται διὰ τοῦ ψηφίσματος τοῦ Ἐπικέρδους τὴν εὐνοίαν, ἵνα μὴ δοκῇ χαρίζεσθαι τοῖς λόγοις.

20.108 gT καὶ τοῦ μὴ τῷ λιμῷ πάντας αὐτοὺς ἀποθανεῖν] οὐ μόνον ἐκ τῶν προειρημένων τόπων, ὡς ἔφαμεν, ἠύξησεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κωλύσαι τὸ συμβὰν αὐτοῖς, εἰ μὴ ἐπέδωκεν ἐκὼν.

20 109a κωλύει γὰρ αὐτοὺς λιμῷ πάντας ἀποθανεῖν, προθύμως ἐπιδούς. gT οὐ μόνον ἠύξησεν ἀφ' ὧν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἐκώλυσε τὸ συμβὰν κακὸν ἀφ' ὧν ἐπέδωκε· διχῇ γὰρ τὸ συμφέρον ἢ κτήσει καλοῦ ἢ ἐπισχέσει βλάβης ὑπάρχει.

20 109b gT τάλαντον ἔδωκε] μετὰ τὸ λαβεῖν, φησί, τὴν ἀτέλειαν ἐπὶ τοῖς πρότερον ἐπιδοθεῖσιν ἐν Σικελίᾳ, οὐχ, ὡς ἂν καταφρονήσας ὅτι περ ἅπαξ ἔτυχε τῆς τιμῆς, ἐπαύσατο τῆς κηδεμονίας, ἀλλὰ μηδενὸς αἰτήσαντος τὴν χρεῖαν ἰδὼν αὐθαίρετος ἐφιλοτιμήσατο, αὐτὸς προσεπινοήσας τὴν αὕξησιν.

20.110 gT σκέψασθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν] εἰπὼν διὰ τῶν προειρημένων τὰς εὐεργεσίας καὶ εἰς ὅσον εἶχεν αὐξήσας ἐντεῦθεν ἐπενθυμεῖται τοῖς προειρημένοις.

20.111 τοιοῦτος ὁ ῥήτωρ ἀπανταχοῦ μετὰ τὰ διηγήματα πάλιν ἐπενθυμούμενος. οὐχ ἀπλοῦν δέ ἐστι τὸ διήγημα ἐνταῦθα, ἀλλὰ δεικτικόν. gT καὶ τὴν περὶ τούτων χάριν] καὶ τῆς καλοκάγαθίας ἐπίδειξις.

20.112 'οὐ γὰρ ἐλπίδι τῆς ἀμοιβῆς εὖ ἐποίησεν (ἄδηλος γὰρ αὕτη), ἀλλ' εὐνοίᾳ καὶ φιλοστοργίᾳ τοὺς ἡττημένους ἀντὶ τῶν κεκρατηκότων ἡσπάσατο'. καὶ οὐ μόνον νενικηκότας εἶπεν, ἀλλὰ καὶ παρ' οἷς ἦν· ὅτι καὶ συνηθείας κατεφρόνησε καὶ φιλίας ἡμέλησε καὶ φοβεῖσθαι τοὺς κρατοῦντας οὐκ ἠνέσχετο, προθέμενος ἐν πᾶσιν ὑμᾶς. gT οὐδὲ γὰρ οὔση χρώμενος φαίνεται] ἢ ἀτέλεια διττῇ ἢ γὰρ κατ' ἐμπορίαν ἐστὶν ἢ κατὰ λειτουργίαν.

20 113a οὔτε δὲ οἷόν τε λειτουργεῖν ξένον ὄντα καὶ Λιβύην οἰκοῦντα οὔτε μὴ ἐμπορευόμενον· οὐδὲ γὰρ ἐμπορευόμενος φαίνεται ὥσπερ ὁ Λεύκων, μὴ φερομένων αὐτῷ ἀπὸ Λιβύης φορτίων ἐξ ὧν κερδαίνειν ἔμελλε. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν τελωνειῶν ἀπογραφῆς, ὅθεν εἶπε τεταρρηκότως 'οὐδὲ γὰρ οὔση χρώμενος φαίνεται'. οὐ φαίνεται γὰρ ἐν ταῖς τῶν ἐμπόρων ἀπογραφαῖς. gT ὁ μὲν Ζήνων λύων τὸ προκείμενόν φησι μὴ χρήσασθαι τῇ δωρεᾷ τὸν Ἐπικέρδην διὰ τὸ ἐκόντα ἐπιδοῦναι μνᾶς ἑκατόν· ἡμεῖς δὲ φαμεν μὴ τοῦτο βούλεσθαι τὸν Δημοσθένην σημαίνειν· οὐδὲ γὰρ ἐπιδόσεως οὐδὲ φιλοτιμίας ἐστὶν ἀτέλεια, ἀλλὰ τῶν κατ' ἀνάγκην γινομένων λειτουργιῶν.

20 113b πῶς οὖν φαίνεται Ἐπικέρδης μὴ χρώμενος; οὐχ ὅτι ἐπιδέδωκεν, ἀλλὰ τῷ μὴδ' ἐμπορίαν ποιήσασθαι μὴδὲ κληθῆναι εἰς λειτουργίαν μηδεπώποτε διὰ τὸ ἀπειναῖ τε φαίνεται τῇ δωρεᾷ μὴ χρήσασθαι· ὅτι γὰρ οὐκ ἂν ἐκλήθη ἀπὼν εἰς λειτουργίαν δῆλον ἐκ τῶν κατὰ Λεύκωνα. ἐκεῖ γὰρ φησι [μὴ] χρήματα ὑπάρχειν τῷ Λεύκωνι ἐνταῦθα [δὲ], ὧν λάβοιτο ἂν τις Ἐπικέρδους δὲ μὴ ἔχοντος μηδεμίαν ἐμπορίαν ἐν τοῖς λιμέσι, πῶς ἂν τις λάβοιτο; τὸ οὖν 'χρώμενος' ἀντὶ τοῦ χρησάμενος. οὐ γὰρ περὶ τῶν παίδων ἐνταῦθα τέως ὁ λόγος ἐστίν, ἀλλὰ περὶ τοῦ πατρός· ὅτι δὲ καὶ τὸ συντελεῖν εἰς πόλεμον οὐκ ἦν παράβασις ἀτελείας, δῆλον ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρμόδιον καὶ

Ἀριστογείτονα. καὶ γὰρ εἰληφότες ἀτέλειαν ὅμως ἐχορήγουν εἰς πόλεμον· ὥστε, εἰ Ἐπικέρδης εἰς πόλεμον ἐπιδέδωκεν, οὐ δήπου διὰ τοῦτο τὴν δωρεὰν ἀνήρηκεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς παρέχεται νόμον τοιοῦτον τὸν κελεύοντα μηδένα ἀτελῆ εἶναι τῶν εἰς τὸν πόλεμον. gT οὐς ἥκιστα προσῆκεν] οὐς οὐδαμῶς ἀδικεῖν ἐχρῆν.

20.114 gT ἀλλὰ τὴν προθυμίαν καὶ τὸ αὐτὸν] τῇ κρίσει τῶν πατέρων σεμνύνει τὸν ἄνθρωπον.

20.115 gT οἱ προϋπάρχοντες τῷ ποιεῖν εὖ] οἱ τὴν ἀρχὴν τῆς εὐποιίας ποιησάμενοι.

20.116 πλέον δὲ θαυμάσειεν ἄν τις τοὺς ἐν ταῖς χρεαῖς ὑπηρετήσαντας. gT εἴτ' οὐκ αἰσχυνόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] χαριέντως τῷ 'αἰσχυνοίμεθα' συνῆψεν εὐθύς τὸ 'ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι', ἵνα τῇ ποιότητι τῆς πόλεως μεῖζον φανῇ τὸ αἰσχρόν.

20.117 gT μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι] δίδασκόν μέ τινα τῆς ἀφαιρέσεως ἀπολογίαν· προσέστω τις εὐπρόσωπος τόπος τῷ σφάλματι, ἂν καλέσῃ μέ τις τῶν παίδων ἀχάριστον.

20.118 ποῖον ἔγκλημα προφέρων λύσω τὴν μέμψιν; τί πραχθὲν ὑπαίτιον ἐπενεγκῶν αὐτοῖς τὴν αἰσχύνην ἐκφεύξομαι; gT οὐ γὰρ εἰ ἕτεροι μὲν ἦσαν] τῇ τῆς ἀπαντήσεως περιτροπῇ τὴν γένεσιν τῆς ἀντιθέσεως ἀνεῖλε φάσκων 'οὐκ ἀπολύει τοῦτο τῆς αἰσχύνης, ἀλλὰ προσθήκην ἀδοξίας ποιήσει· λυμαίνη τὴν τῶν προγόνων ψῆφον, λύεις προπετῶς ἃ ἐκεῖνοι κεκρίκασι'.

20.119 καὶ ἡ προσθήκη βεβαιοῖ τὴν ἀλήθειαν, ὅσῳ κρείττων ἡ τῶν ὁρώντων καὶ παρόντων μαρτυρία τοῦ τὴν γνῶσιν ἐξ ἀκοῆς εἰληφότος. gT καὶ περὶ τῶν τοὺς τετρακοσίους] ἐγένετο γὰρ τις ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ τετρακοσίων ὀλιγαρχία ἣν οἱ καταλύσαντες ἐτιμήθησαν.

20.120 gT χρησίμους αὐτοὺς παρασχόντων] ἐπὶ τῶν τριάκοντα λέγοι ἄν· τότε γὰρ οἱ δημοτικοὶ μὴ φέροντες τὴν κακίαν τῶν τριάκοντα ἔφυγον καὶ οἱ ὑποδεξάμενοι ἐθαυμάσθησαν.

20.121 gT εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ἐκεῖνο πέπεισται] τὰς τῶν ἔξωθεν ἐπισωρεύσας εὐεργεσίας τὴν ἐκ τῆς ἀκολούθου νοήσεως ὑποβάλλει πρότασιν.

20.122 ἐλέγομεν δὲ ὅτι τὸ κατὰ τὸν Ἐπικέρδην ἐπιχείρημα τῆς μελλούσης ἐστὶ βλάβης· τοῦτο τοίνυν ἐπισφραγίζεται κατὰ τὸ νῦν προκείμενον ἐννόημα. ἀντέπεσε γὰρ ἐκ τῶν λεγομένων 'ἀλλ' οὐκ ἂν δεηθίμεν τοῦ τὴν πόλιν εὐεργετήσοντος· οὐδὲ γὰρ ἐστὶ πόλεμος'. πρὸς ὅπερ ἀγωνιζόμενος λύει ἐκ τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως καὶ τῶν κοινῶν λογισμῶν, ὡς ἄδηλον τὸ μέλλον καὶ πάντα χρὴ προσδοκᾶν. οὕτως ἐπισφραγίζεται διὰ τούτων τὴν γενησομένην ἐκ τοῦ νόμου βλάβην, εἰ γένοιτο κύριος. gT κἀγὼ συνεύχομαι] τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐνοίας δηλοῖ, κοινωνῆσαι τῆς εὐχῆς οὐκ ὀκνῶν.

20.123 gT ὧ μὴ λυθέντι δεήσει χρῆσθαι] κυρίου ὄντος εἰκὸς ἐστὶ γενέσθαι καὶ χρεῖαν εὐεργετῶν· ἄγουσι γὰρ τὰς εὐδαιμονούσας πόλεις ἐπὶ τὸ χεῖρον οἱ πονηροὶ νόμοι· τοῖς μὲν γὰρ ἀγαθοῖς ἀνδράσι καὶ τοῖς ἀμείνοσι νόμοις ἀκολουθεῖ τὸ πράττειν καλῶς, τοῖς δὲ ἐναντίοις πρὸς τὸ φαῦλον ἡ μεταβολή.

20.124 gT ὑπέρρει κατὰ μικρὸν] κατὰ μικρὸν ὑπεχώρει καὶ ἀπώλλυτο· ῥεῖν γὰρ τὸ φθειρέσθαι.

20.125 ἐπεὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι κτῶνται μὲν εὐβουλία τὰ χρήσιμα, ῥίπτοῦσι δ' ἐξ ἀβουλίας τὰ κτώμενα. gT ὅς καλῶς πράττουσαν τὴν πόλιν] κατ' ἀμφοτέρα δείκνυσιν ἄχρηστον καὶ ἀλυσιτελῆ τὸν νόμον.

20.126 ἐν ἀσφαλείᾳ τε γὰρ ζῶσιν ἡμῖν ἡ τοῦ πράγματος ἀδοξία πρόσσεσιν· ἐτέρου δέ τινος καὶ φαύλου συμβαίνοντος τὸν ἐπικουροῦντα οὐχ ἔξομεν. gT οὐ τοίνυν μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἄλλο ἐπιχείρημα τοῦ αὐτοῦ τόπου, διαφορὰν δὲ ἔχον οὐ μικράν.

20 127a περὶ τῶν γὰρ εὐεργετῶν πάλιν μέλλει ποιεῖσθαι τὸν λόγον, δεικνὺς ὅσον βλάβῃ τὴν πόλιν καὶ ὅσων ἀποστερήσει εὐεργετῶν, εἰ καιρὸς γένοιτο· διαφέρει δὲ τοῦ περὶ Ἐπικέρδους ἐπιχειρήματος, ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἴδιον, τοῦτο δὲ κοινόν· ὅτι καὶ πόλεις ὅλας τὰς ἑαυτῶν πατρίδας

- συμμάχους κατέστησαν τῷ δήμῳ. ἀπὸ γὰρ τοῦ κατὰ πρόσωπον μεταβέβηκεν ἐπὶ τὰς πόλεις, ἰδίᾳ μὲν θεὸς τὸν Λεύκωνα, ἰδίᾳ δὲ τὸν Ἐπικέρδην· μετὰ ταῦτα δὲ πλῆθος τῶν τὰς πατρίδας τὰς ἑαυτῶν παρασκευασάντων συμμαχεῖν τῷ δήμῳ. δύο δὲ ἀνύει διὰ τῶν τοιούτων ἐπιχειρημάτων, ἔν μὲν ὅτι τῶν ἀτοπωτάτων ἐστὶν ἀποστερεῖν τοὺς εὐεργέτας, δεῦτερον δὲ ὅτι ἑκάλυπτομεν δι' ὧν ἀποστεροῦμεν καὶ τοὺς βουλομένους εὐεργετεῖν. gT ἄλλο ἐπιχείρημα.
- 20.127b LS ἐπὶ τηλικούτων καὶ τοιούτων καιρῶν] ἐν σιτοδείᾳ μὲν ὁ Λεύκων, ἐν συμφοραῖς δὲ ὁ Ἐπικέρδης.
- 20.128 τελεία δ' ἡ εὐεργεσία καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις. gT ἂ παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων] ἱκανὸν ποιῆσαι τὴν πειθῶ τὸ λέγειν ὡς ἑμεῖς μετὰ ταῖς τοιαῦτα ἐδιδάξατε'.
- 20.129 gT ἀλλ' ὅθ' ἡ μεγάλη μάχη] περὶ ταύτης τῆς μάχης καὶ Ὑπερείδης εἴρηκεν ἐν τῷ πρὸς Διώνδαν (fr.
- 20.130 96 Je.), καὶ παρὰ Ἐφώρῳ (FGrHist 70 F 209) δὲ καὶ Ἀνδροτίωνι (FGrHist 324 F 105) ἱστορεῖται ὡς ἐνίκησαν τοὺς Ἀθηναίους Λακεδαιμόνιοι σφόδρα. gT ἐπικηρυκεύεσθαι] διὰ κηρύκων σπονδὰς περὶ εἰρήνης ποιήσασθαι.
- 20.131 gT καὶ τῆς παρόδου κρατοῦντας] ὡς καὶ τὴν ἀναχώρησιν καὶ τὴν φυγὴν ἐπικίνδυνον εἶναι.
- 20.132 gT ἀλλὰ πλησίον ὄντων μεθ' ὅπλων] αὐξήσιν ἔχει τῆς εὐνοίας· οὐκ ἔδεισαν τὸ πλῆθος, οὐ τὰ ὅπλα, οὐ τοὺς πολίτας ἡσχύνθησαν, ἀλλὰ βιασάμενοι τοὺς ἔνδον, καταφρονήσαντες τῶν ἔξω, εἰσέφερον τὸ στράτευμα, τὸν μεθ' ὑμῶν κίνδυνον τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς προτιμήσαντες.
- 20.133 gT ἡ ἐπὶ Ἀνταλκίδου] οὗτός ἐστιν ὁ τὴν αἰσχρὰν εἰρήνην πρὸς τὸν βασιλέα τὸν μέγαν σπεισάμενος ἐν ᾗ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ κατοικοῦντας ἐκδότους τῷ βαρβάρῳ πεποίηκε.
- 20.134 ἑότε οὖν] φησὶν ἑφυγάδευσαν αὐτοὺς Λακεδαιμόνιοι, ὑμεῖς δὲ ὑπεδέξασθε καὶ προσηκόντως ἐστέρξατε <κατὰ> πάντα. gT εἴ τις ἀκούσειεν ὡς Ἀθηναῖοι σκοποῦσι] σκέπτεται τις ἤδη περὶ τῶν κεκυρωμένων πάλιν καὶ ἀναιρεῖ τῶν ἐψηφισμένων τὴν πίστιν· ἀλλότριον τῶν Ἀθηναίων τὸ νόημα, ξένον τῆς Ἀττικῆς τὸ ἐλάττωμα.
- 20.135 gT ἀνάγνωθι δέ μοι] ἀναγινώσκει τὸ ψήφισμα, καταιδέσαι βουλόμενος.
- 20.136 gT καὶ διεξιόντος ἀκούσας] οἱ γὰρ μὴ τῇ ὄψει μαθόντες παρὰ τῶν εἰδόντων διηγουμένων τὴν γινῶσιν ἔξουσιν.
- 20.137 ἄρ' οὖν, φησὶν, ὁ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἢ θέα ἢ ἀκοῇ καταμαθὼν ἐξεταζέτω τὸ τοῦ νόμου τοῦ τοὺς σεσωκότας ὑβρίζοντος καὶ ἀποστεροῦντος τῆς χάριτος· οὐκοῦν ἔσται πάντως τῆς κακίας κατήγορος. μισῶ γὰρ φιланθρωπίαν διὰ τὴν χρεῖαν συμβαίνουσιν. ὁ φιλότιμος ἐν ταῖς συμφοραῖς παρελθόντων τῶν δεινῶν καὶ τῆς εὐχῆς πληρωθείσης ἐπιλήσμων τῶν εὐεργεσιῶν καὶ ἀχάριστος. gT νῆ Δία ἀνάξιοι γὰρ τινες] πληκτικῶς εἰσάγει διασύρων ὡς ὀχληρὸν καὶ βάσκανον, εἰ ἄνω καὶ κάτω τοῦτο καὶ οὐδὲν ἄλλο προῖσχετο.
- 20.138 τὸ δὲ σύμπαν διὰ τὸν οἰκεῖον νόμον οὕτω μεθοδεύει, ἵν' ἐκ τῆς συνεχοῦς μνήμης ὁ δῆμος ἡγμένος τὸν ὑπὲρ τοῦ νόμου δέξηται λόγον. ἀπαγαγεῖν γὰρ ἀπὸ τοῦ Λεπτίνου νόμου καὶ τοῦ συμφέροντος τὸν ἀκροατὴν βουλόμενος μετατίθησιν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν εἰς τὸ κατηγορεῖν τῶν εἰληφότων ὡς εἶεν ἀνάξιοι. οὐ τοῦτο δὲ μόνον ἔλεγε Λεπτίνης ὅτι ἀνάξιοι εἰσιν, ἀλλ' ὅτι καὶ οὐκ εἰσὶ λειτουργοί, δίκαιον δὲ τοὺς πλουσίους λειτουργεῖν. ὁ δὲ ὡς ἰσχυρὸν αὐτῷ δίδωσιν ἐν παντὶ τῷ νόμῳ, τοῦτο σαθρότατον δεικνύει καὶ ἄδικον διὰ τὸ μὴ ἐνίοις, ἀλλὰ πάντας ἀδικεῖν. οὕτως ἡμᾶς ὁ ῥήτωρ ἐδίδαξε τὰ μὲν ἰσχυρὰ τῶν ἀντιδίκων παραλείπειν, μεθοδεύειν δὲ ἐφ' ἑτέρα τοὺς δικάζοντας. gT <ἔπειτ' ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσομεν>] ταύτην τὴν ἀντίθεσιν λύει μεταληπτικῶς, πρῶτον μὲν ἀπὸ χρόνου, εἶτα ἀπὸ τρόπου· ἀπὸ χρόνου μὲν ὅτι ὅταν διδῶμεν,

- τὴν ἀξίαν δεῖ σκοπεῖν, οὐ μετὰ ταῦτα, τρόπῳ δὲ ὅτι 'οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξεταστέον ἰδιώτῃ καὶ πόλει'.
- 20 139a gT ἔπειτ' .
- 20 139b .. φήσομεν] παραγραφικῶς λύει τὴν ἀντίθεσιν. ἐχρῆν σε, φησί, τοῦτο αὐτὸ ἐξετάζειν, ὅτε καὶ ἐτιμῶντο, εἰ ἄξιοί εἰσιν, οὐ νῦν μετὰ τὸ λαβεῖν, χρῆσάμενον λόγῳ εὐπροσώπῳ καὶ ἀπολογίαν ἔχοντι ὅτι ἀνάξιοι ἦσαν. gT ἔργον ἀνθρώπων ἐστίν] ἀντὶ τοῦ 'οὐ κακῶν, φρονίμων δέ'.
- 20.140 gT τοῦτο δὲ δοκεῖ ὑμᾶς πεπονθέναι] τὸ τῶν φθονούντων πάθος.
- 20.141 gT ἐγὼ γὰρ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον] τὸ νόημα τοιοῦτον· ὅτι ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων, ὅτε βούλεται δοῦναι θυγατέρα αὐτοῦ τινὲς ἢ λαβεῖν, ἐξετάζει πότερον ἄξιός ἐστιν ἢ οὐ, καὶ πῶς δοξάζουσι περὶ αὐτοῦ, καὶ πότερον νόμιμον ἢ οὐ, καὶ τὸ γένος καὶ τὸν βίον.
- 20.142 ἐπὶ δὲ τῶν εὐεργετῶν οὐκέθ' ὁμοίως, ἀλλὰ κἂν δυσγενῆς ᾦ, δέχονται παρὰ τὴν χρεῖαν τὴν πρᾶξιν ἀποδεχόμενοι, κἂν ὁποῖός τις ᾖ ἢ. gT ὅταν μὲν οὖν εὖ πάσχειν δέῃ] συμπεράσμα τοῦ ἐνθυμήματος.
- 20.143 παρενέβαλε δὲ ταῦτα εἰς μέσον τοῦ μεμνησθαι τῶν εὐεργετῶν, ἵνα μὴ ὑπτιος καὶ προσκορῆς ὁ λόγος γένηται. gT ἐν δὲ ἡ δύο δείξας ἔτι ψηφίσματα] περὶ τῶν ξένων φησίν, ἐπειδὴ ἀμύητα ἐφεξῆς ἐρεῖ περὶ τῶν πολιτῶν ἐξετάζων.
- 20.144 gT τοῦτο μὲν τοίνυν θασίους] θασος καταντικρὺ τῆς θράκης, ὅπου ἦν καὶ τὰ μέταλλά ποτε τῶν Ἀθηναίων.
- 20.145 ἐπανήλθε δὲ εἰς τὰ ὁμογενῆ τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τὸ κατὰ Ἀρχέβιον δὲ καὶ Ἡρακλείδην τοῦ αὐτοῦ τόπου, οἷ, ὡς φασιν, οὐδὲ φαίνονται ἀτέλειαν εἰς τὰς Ἀθήνας ἔχοντες. gT καὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μεθ' ὅπλων] ὅτι οὐ λόγοις ἔπεισαν, ἀλλ' ὅπλων ἐδεήθησαν πρὸς τὴν δίωξιν.
- 20.146 Ἐκφαντος δὲ στρατηγὸς τῶν θασίων· θασύβουλον δὲ τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν λέγει. τὸ δὲ 'εἰσαγαγόντες' μετὰ τὴν μάχην λέγει. gT ὥστε τὴν δεκάτην ἀποδόσθαι] δεκάτην ἐκ τῶν φορτίων τῶν ἐμπόρων τοῦ Ἑλλησπόντου ἐλάμβανον.
- 20.147 ἐπώλουν οὖν τὰ τέλη καὶ ἐποίουν χρημάτων εὐπορεῖν τὴν πόλιν. εἶτα τὸ χρήσιμον τῶν χρημάτων λέγει, ὅτι Λακεδαιμόνιοι ὀρῶντες ἐφοβήθησαν καὶ ὡς ἠθελήσαμεν ἐσπείσαντο. πρόξενοι δὲ λέγονται οἱ ἐν τοῖς ὁρίοις τοὺς ἐπιδημοῦντας δεχόμενοι, φίλοι τυγχάνοντες καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ. gT <προξενίαν>] ὑποδοχὴν, προστασίαν.
- 20.148 F 2 Y ὡς συκοφαντούντων] οὐκ ἐχόντων οὐδὲν ἀληθὲς ὡς πρὸς τὸ συμφέρον.
- 20.149 gT τούτων δ' ἴσως ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν] ἐτεθνήκεσαν γὰρ τινες· ἀλλ' εἰ ἐκεῖνοι ἀπέθανον, αἱ εὐεργεσίαι οὐκ ἀπώλοντο.
- 20.150 τινὲς δὲ καὶ ζῶσιν. ἔλεγε δ' ὁ Λεπτίνης ὅτι 'οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τεθνήκασι καὶ οὐ πολλοὺς βλάψομεν', ὁ δὲ ἐκ περιτροπῆς αὐτὸ ἔλαβε καὶ λέγει 'μᾶλλον ὀφείλομεν μὴ στερίσκειν αὐτοὺς διὰ τοὺς λοιπούς· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ πάντας τιμῶντες ὀφθήσεσθε καὶ ἡ πόλις δόξει εἶναι καλή'. gT τὰς μὲν συμφορὰς] θέλει εἰπεῖν ὅτι 'εἰ ἔτυχε κινδυνεῦσαι καὶ ἀποθανεῖν τοὺς εὖ ποιήσαντας ὑμᾶς, καὶ δὴ ἀπώλοντο καὶ διὰ παντὸς ἐκέχρηντο τῇ συμφορᾷ'.
- 20.151 ἄδικον οὖν κινδυνεύειν μὲν ὡς ἐπὶ φανεροῖς, σωθέντας δὲ στερίσκεσθαι τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς τιμῆς. gT <πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἄν>] ἐντεῦθεν προοιμιάζεται μέλλων ἐτέρας μερίδος ἄρχεσθαι τοῦ λόγου, τοῦ περὶ τῶν πολιτῶν δηλονότι.

20 152a F 4 YLS πάνυ .

20 152b

.. ἄν] ὡς φιλόπολις συνάχθεται, εἰ σπανίζει γενναίων ἀνδρῶν ἢ πόλις. ἄξιον δὲ τὸ ἦθος τῆς ἐννοίας ἄγασθαι. τὸ γὰρ ἄχθοίμην ἂν εἰπεῖν, εἰ μὴ φαίνοιτο ἔχουσα ἰδίους εὐεργέτας ἢ πόλις, ἐνδεικνυμένου ἐστὶ τὴν εὐνοίαν ἣν ἔχει περὶ τὴν πόλιν, ἄλλως τε καὶ βαρυνομένου τὸ διάθεσιν ἔχειν αὐτοὺς τοὺς πολίτας, ὡς μὴδὲ ἐθέλειν ὑπὲρ τῆς ἐνεγκούσης κινδυνεύειν. gT καὶ γὰρ καὶ τᾶλλα ἀγαθὰ] τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἐννοίας κατασκευὴ τοῦ ῥήτορος.

20.153 ἐπειδὴ δὲ συνέβαινε καὶ ἐν κακῇ πόλει ἓνα εἶναι ἄριστον, διὰ τοῦτο εἶρηκε ἑπείστον· ἑπείστον δὲ ἵνα τὸ μὲν ἦ τοῦ πλήθους, τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς. gT πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα] ἀπὸ τῶν ξένων ἀρξάμενος ἐπὶ τὸν περὶ τῶν πολιτῶν ἐλήλυθε λόγον, πρῶτον μὲν ἵνα δείξῃ τὸ πλῆθος τῶν οὐκ ἐγχωρίων εὐεργετῶν καὶ ὅσων ἐν χρεῖα γέγονε ξένων ποτέ.

20.154 εἷς δὲ τῶν δέκα στρατηγῶν ἐστὶν οὗτος, <Τιμοθέου> πατήρ, οὗ μέμνηται καὶ ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς. τί δήποτε δὲ τὸν Κόνωνα τοῦ Χαβρίου προέταξε; καίτοι περὶ ἐκείνου πᾶς ἦν ὁ λόγος αὐτῷ. λέγομεν δὲ ὅτι ὑπωπτεύετο ὡς διὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἠγωνίζετο καὶ οὐ διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως καὶ τῇ μητρὶ γε αὐτοῦ, ὡς φασι, συνῆν. ἵνα οὖν μὴ ἐπίτηδες δόξῃ καὶ ὥσπερ ἐκ συντάγματος αὐτὸν προφέρειν, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν τὸν λόγον ποιεῖσθαι, τούτου χάριν τὸν Κόνωνα πρῶτον ἔθηκεν. gT ἢ τὸν ἄνδρα ἢ τὰ πεπραγμένα] καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ καὶ <τὰς> πράξεις διέρχεται.

20.155 συμβαίνει γὰρ τινα ἔχειν μὲν βίον καλόν, μὴδὲν δὲ ἐπικεχειρηκέναι κοινόν· διὰ τοῦτο τὰ δύο ὁμοῦ ἔλαβεν, τὰς δύο ποιότητας ἐξετάζων ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν πραγμάτων. ἔστι μὲν γὰρ προσώπου κατηγοροῦντα μὴ μέμφεσθαι πρᾶξιν, ἔστι δὲ πράξεις ἀποδεχόμενον τὴν ποιότητα διαβάλλειν· νῦν δὲ ἐξ ἐκατέρων ἐργάζεται τὰνδρὶ τὸν ἔπαινον. gT ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι] τῶν πρεσβυτέρων.

20.156 ἀλλ' ἐπειδὴ ἔφη ἄκοῦσαι (ἢ ἀκοή δ' οὐκ ἦν πιστή), προσέθηκε τοὺς θεασαμένους ἀπαγγέλλαντας. gT ἀσθενοῦς ἡμῶν τῆς πόλεως οὔσης] περὶ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐν Ἀργινούσαις· ἔστι δὲ τῆς Λέσβου χωρίον οὗ μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν· καὶ δὴ συνέβη Ἀθηναίοις νικῆσαι· τῶν δὲ πεπτωκότων τὰ σώματα ἐκ τῆς θαλάττης Ἀθηναῖοι διὰ τὸν χειμῶνα ἀνελέσθαι οὐκ ἠδυνήθησαν· ἦσαν γὰρ ναυμαχήσαντες.

20.157 οἱ οὖν συγγενεῖς τῶν πεσόντων ὑπὸ τινων συκοφαντῶν ἀναπεισθέντες προσῆλθον τῷ δήμῳ μελανειμονοῦντες καὶ ἐπεσπᾶσαντο εἰς εὐνοίαν. κατεψηφίσατο οὖν ὁ δῆμος τῶν δέκα στρατηγῶν τῶν μὲν φυγῆν, τῶν δὲ θάνατον. καὶ οἱ μὲν πρὸ τῆς κρίσεως ἔφυγον εἰδότες τὸ ἐσόμενον αὐτῶν κακόν· ὧν ἦν Κόνων ὃς καὶ ἀπῆλθε πρὸς Εὐαγόραν τὸν τῆς Κύπρου ἄρχοντα. καὶ πεποίηκε τὸν Κόνωνα φίλον τῷ Περσῶν βασιλεῖ ὁ Εὐαγόρας· ἦν γὰρ ἔχων πρὸς αὐτὸν φιλίαν. τῆνικαῦτα δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι σχολὴν ἄγοντες κακῶς ἐποιοῦν τὰ τοῦ βασιλέως ὁ δὲ Κόνων καιροῦ λαβόμενος ἐπηγγέλατο περιγενέσθαι αὐτῶν, εἰ λάβοι παρ' αὐτοῦ στρατεύμα. καὶ δὴ λαβὼν καὶ συμβαλὼν <ἐν> Κνίδω τῆς Καρίας κατὰ Λακεδαιμονίων ἐνίκησε καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας οὐκ ἀποστραφεὶς καταγνούσας αὐτοῦ. gT οὐδ' ἠντινοῦν ἀφορμὴν λαβὼν] μηδεμίαν, φησὶν, ἀφορμὴν λαβὼν παρὰ τῆς πόλεως κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους στρατηγὸς ἀποδειχθεὶς παρὰ βασιλέως.

20.158 gT καὶ πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττοντας] οὐκ εἶπεν εἵθισεν ὑπακούειν ὑμῶν'.

20.159 καίτοι γε ἡκολούθει τῷ λέγειν ἐπιτάττοντας τοῖς ἄλλοις· τὸ ὑφ' ὑμῶν ἐπιτάττεσθαι· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ εἶχε παρὰ τῆς ἱστορίας, εἵθισεν ἀκούειν ὑμῶν· εἶπεν· ἐπειδήπερ προσεδέξαντο τὸν περὶ τῆς εἰρήνης, ἐγένετο πάλιν ὁ λόγος πρὸς Λακεδαιμονίους τῇ πόλει. gT ἀνέστησε τὰ τεῖχη] ἃ Λακεδαιμόνιοι κατέστρεψαν ταῖς Ἀθηναίων χερσὶν ἀναγκάσαντες, πάλαι Θεμιστοκλέους οἰκοδομήσαντος, ἐξ ἀρχῆς ἀνέστησε διὰ τοῦ Περσικοῦ κρατήσας στρατεύματος.

20.160

‘ἀρμοστάς’ δὲ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας τῶν Λακεδαιμονίων λέγει. ἀρμοσταὶ δὲ λέγονται, ὅτι ἀρμόζουσι τὰ ἥθη τῶν πολιτῶν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων. ‘νήσων’ δὲ οὐ τῶν Κυκλάδων, ἀλλὰ καὶ ἄλλων. gT καὶ γάρ τοι μόνῳ τῶν πάντων] ‘μόνῳ’ μετὰ τὸν Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα.

20.161 gT ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμίαι] φιλοτιμεῖ τὴν κοινωνίαν, ἵνα ἀποστεροῦντες καὶ ἑαυτοὺς βλάπτωσιν.

20.162 gT ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται] θέλει εἰπεῖν ‘πολίτης ἐάν τις ἄλλους εὖ ποιήσῃ, καὶ ἡ πόλις κοινωνεῖ τῶν κατορθωμάτων’.

20.163 gT πρῶτον] πάλιν μετ’ ἐκείνους.

20.164 gT <ἐπετιμήθη>] ἐδοξάσθη.

20.165 F 4 LS ἀλλὰ καὶ ὑπ’ ἄλλων πολλῶν] οὐ πάνυ γὰρ μέγιστον τὸν πολίτην τὴν πόλιν τιμᾶν διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ ‘ὑπ’ ἄλλων’.

20.166 gT οἱ δικαίως] τί οὖν, εἰ φόβῳ αὐτὸν ἐτίμησαν ἢ ἀνάγκῃ; διὰ τοῦτο πρόσκειται τὸ ‘δικαίως’, ἵνα ἢ καθαρὰ ἢ φιλοτιμία.

20.167 gT τῆς δὲ παρ’ ἡμῶν μόνης τοῦτ’ ἀφαιρεθήσεται] τὸ ‘ἀφαιρεθήσεται’ δηλωτικόν ἐστι τοῦ μὴ πάσας ἀφαιρεῖσθαι τὰς δεδομένας τιμὰς τῷ Κόνωνι, ἀλλὰ τὴν ἀτέλειαν μόνην.

20.168 gT γνοίη δ’ ἂν τις εἰ παραθείη] οὐχ ὅλον τὸν Θεμιστοκλέα παραβάλλει ὅλῳ τῷ Κόνωνι, ἀλλὰ τειχοποιίαν τῇ τειχοποιίᾳ.

20.169 οὐκ ἀπὸ πάντων οὖν τῶν τόπων συγκρίνειν ἐπιχειρεῖ τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸν Κόνωνα (οὐδὲ γὰρ αἱ πράξεις ἀμφοῖν παραπλήσιαι), ἀλλὰ ἀπὸ τῆς τειχοποιίας μόνης· οὐδὲ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστιν <ἐν> ταῖς συγκρίσεσι πάντα πᾶσι παραβάλλειν. καὶ Ἰσοκράτης γὰρ ἐν τῷ τῆς Ἑλένης ἐγκωμίῳ (10, 16) συγκρίνων τὴν Ἑλένην τῷ Ἡρακλεῖ οὐκ ἀπὸ τῶν πράξεων αὐτὴν ἐγνώρισεν, ἀλλὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ῥώμην μόνην ἀντέθηκε τῷ κάλλει. καὶ διδόασιν ἡμῖν οἱ παλαιοὶ θεωρήματα, μὴ φιλονεικεῖν πρὸς τὰ ἰσχυρὰ μηδὲ μάχεσθαι μηδὲ μὴν ὀκνεῖν ἄφ’ ἐνός τινος τῶν περὶ τὸ πρᾶγμα θεωρουμένων τὴν σύγκρισιν ἐργάζεσθαι. οὐ μέγεθος δὲ πρὸς τὸ μέγεθος τῶν τειχῶν συγκρίνει, ἀλλὰ τὸν τρόπον μόνον τῆς τειχοποιίας· παρέλιπε δὲ καὶ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ πλείστη διαφορά. τότε μὲν γὰρ ἡγοῦντο πάντων Ἑλλήνων Λακεδαιμόνιοι, νυνὶ δὲ ἤττηντο περὶ Ῥόδον ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ὥστε τὸν καιρὸν κλέψας, ἐν ᾧ τούτων ἑκάτερος τὴν πόλιν τειχίζειν ἔδοξεν, αὖξει τὸ κατὰ Κόνωνα. gT λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν] συντέμνει τὸ διήγημα θαυμαστῶς ἅτε δὴ παλαιὸν καὶ ἵνα ὑποκλέψῃ τῇ συντομίᾳ τοῦ Θεμιστοκλέους τὴν μνήμην.

20.170 gT καὶ πάντες ἴσως ἀκηκόατε] ἵστε πῶς ἀνέστησεν ἀπάτη τὰ τεῖχη.

20.171 gT μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ] ἐπειδὴ τοῦ Θεμιστοκλέους αὐτὸν ἀποφαίνει κρείττονα, εἰκότως προθεραπεύει τῷ λόγῳ.

20.172 gT οὐδ’ ἔλαττον σχεῖν τῶν ῥητόρων] οὐκουν, φησί, δίκαιον ἡττηθῆναι τὰς πράξεις αὐτοῦ τῷ λόγῳ τῶν συκοφαντῶν.

20.173 gT εἶεν.

20 174a ἀλλὰ νῆ Δία τὸν παῖδα τὸν Χαβρίου] τὸ μὲν σχῆμα τῆς μεταβάσεως πάνυ θαυμαστόν. τὸ γὰρ μὴ ἐκ περιβολῆς μηδὲ πεφροντισμένως ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν ἀφείλετο τὴν ὑπόνοιαν τοῦ δοκεῖν πρὸς χάριν ὑπὲρ τοῦ Χαβρίου παιδὸς λέγειν. ἔστι δὲ ἠθικὴ ἡ διάνοια ὥς ἂν τοῦ πράγματος ἔχοντος τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον, εἰ ἐπὶ τοσοῦτοις καὶ τηλικούτοις εὐηργετημένοι ἀφέλοιτο τὴν ἀτέλειαν· οὐ μὴν ἀλλὰ κάκεῖνο ἄξιον κατιδεῖν, ὅτι πανταχοῦ τὸν παῖδα συμπλέκει τῷ τοῦ πατρὸς ὀνόματι καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς ἀπόδειξιν κέχρηται. F 4 YLS εἶεν .

- 20.174b .. Χαβρίου] ἀντὶ τοῦ ἄγε δή, τί λείπεται τῷ λόγῳ, ἵνα ἐξ ἀνάγκης δόξῃ ἐπὶ τὸν Χαβρίαν ἔρχεσθαι καὶ οὐκ ἐκ προνοίας, ἀλλ' ἐπόμενος τῷ λόγῳ; ἀφείλετο γὰρ τὴν ὑπόνοιαν τοῦ δοκεῖν πρὸς χάριν ὑπὲρ τοῦ Χαβρίου παιδὸς λέγειν· πανταχοῦ δὲ τὸν παῖδα συμπλέκει τῷ τοῦ πατρὸς ὀνόματι καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς ἀπόδειξιν κέχρηται (δηλονότι διὰ τὸ τοῦ πατρὸς ἀξίωμα τὴν δωρεὰν ὃ παῖς ἔχειν δοκεῖ) δεικνὺς ἐκ τούτων τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον, εἰ ἐπὶ τοσούτοις καὶ τηλικούτοις τοῖς εὐεργετημένοις ἀφέλονται τὴν ἀτέλειαν. gT ἴστε μὲν οὖν ἴσως, καὶ ἄνευ τοῦ παρ' ἐμοῦ λόγου] προκατέλαβε τὸν ἀκούοντα, μάρτυρα τῶν ἑαυτοῦ ποιησάμενος λόγων, ἵνα εἰσβάλλων εἰς τὰ τοῦ Χαβρίου ἐγκώμια μὴ χάριτι δοκῇ τὸν λόγον ποιεῖσθαι.
- 20.175 συναγορεύσουσι δὲ καὶ αὐτοὶ ὅτι σπουδαῖος ἦν ὁ ἀνὴρ, ἵνα καί, εἴ τι ἀμάρτημα περὶ τὸν παῖδα τυγχάνοι, μὴ τῆς τοῦ πατρὸς ἀγωγῆς τὸ κατηγορήμα γένηται. οὐκ ἀπολογεῖται δ' ὑπὲρ τῆς ποιότητος τοῦ παιδός, ἵνα <μὴ> δοκῇ ὥσπερ κνίζειν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοὺς ἀκούοντας· προϊόντος δὲ τοῦ λόγου τὴν ἀπολογίαν πεποίηται εἰπὼν ἑν ὀρφανίᾳ τέθραπται διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν, ὡς εἶναι μεταστατικὴν τὴν ἀπολογίαν· εἰ γὰρ ὑπὲρ Ἀθηναίων ἀπώλετο, διὰ τὸν δῆμον ὃ παῖς τοιοῦτος γέγονε. gT καὶ ὡς Γοργώπαν ἀπέκτεινεν] στρατηγὸς Λακεδαιμονίων ὃν κτείνει Χαβρίας ἐν Αἰγίνῃ ἀπιὼν βοηθῆσαι Εὐαγόρα.
- 20.176 gT ἐν Αἰγύπτῳ] πρὸς τοὺς Πέρσας.
- 20.177 gT πολλή τε αἰσχὺνη λέγοντος ἐμοῦ] ἐκὼν ἡττᾶται, ἵνα νικήσῃ καθ' ἕτερον.
- 20.178 gT ἐνίκησε μὲν τοῖνυν Λακεδαιμονίους] ταῦτ' ἀλέγων ἐτέρῳ σχήματι προσποιεῖται ἄλλα διηγεῖσθαι.
- 20.179 gT μιᾶς δεούσας] ὥστε πλήρεις εἶναι πρὸς ἀναπλήρωσιν.
- 20.180 gT εἶλε δὲ τῶν νήσων τούτων] ὅτι καὶ ἐνίκησε καὶ ἔσωσεν.
- 20.181 gT ἐχθρῶς ἐχούσας] τί γάρ, εἰ καὶ λόγοις ἐπείσθησαν, εἴτα μεταβάλλονται; gT ἵνα δὲ μὴ λέγων παραλείπω τι] ἔθος ἐστὶ τῷ ῥήτορι τοῖς ἰσχυροτέροις ἐνδιατρίβειν καὶ μὴ ῥαδίως αὐτῶν ἀπαλλάττεσθαι· ἵνα δὲ τὸν κόρον φεύγῃ, ἐξαλλάττειν εἴωθε τὰ σχήματα τῆς ἐννοίας.
- 20.183 ἀναγινώσκει δὲ ἐξ ὑπομνήματος τὰς Χαβρίου πράξεις. gT δοκεῖ τισὶν ὑμῶν, ὧ ἄνδρες δικασταί] τῷ κατ' ἐρώτησιν προῆχθαι τὸν ἔλεγχον τῆς ἀτοπίας ἐμφαίνει.
- 20.184 ἡθικὴ δὲ κἀναυθὰ ἡ ἔννοια. δύο δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ἐννοίας παρέστησε, πρῶτον μὲν τὴν εὐνοίαν, δεύτερον δὲ τὴν περὶ τοῦ παιδὸς ἀπολογίαν. ἐπειδὴ δὲ ἀντέπιπτεν ὅτι ἑαυτὸν σῶσαι μὴ δυνηθεὶς Χαβρίας πῶς οἶός τε ἦν σῶζειν ἐτέρους; ἰδὼν λυποῦσαν αὐτὸν τὴν ἔννοιαν ταύτην ὑποτέμενεται λέγων ἡνίκα μὲν τὴν τοῦ σῶζειν ἀξίαν εἶχεν, αὐτὸς στρατηγὸς ἀφελὴς ἦν τοῖς συστρατευομένοις· ἡνίκα δὲ ἔδει, ὡς στρατιώτης παραταζάμενος ἐθελοντὴς ἔπесεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. gT <ἐγὼ μὲν οὐκ>] σημείωσαι, ἐκ τοῦ ἐναντίου πλαστόν.
- 20.185 F 2 L οὐ σκέψεσθε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογιεῖσθαι] τῷ μὲν δοκεῖν ὁ νόμος ἐστὶν ὁ κρινόμενος, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὁ τρόπος τῆς πόλεως βασανίζεται.
- 20.186 σκέψαι γάρ, ὧ βέλτιστε, καὶ φρονῶν ἀνθρωπίνως ἀπόβλεψον εἰς τὸ μέλλον· ἂν ἐμπέσῃ τις χρεῖα, ποῦ τὸν εὐεργέτην ὁψόμεθα· gT ὅρα δὴ καὶ σκόπει] ὑποκρίνεται μὴ εὐρίσκειν τὸν γραμματέα, ἵνα δόξῃ αὐτοσχεδιάζειν ἃ λέγει καὶ μὴ ἐσκέφθαι.
- 20.187 gT οὓς νῦν οὗτοι μεμφόμενοι] τουτέστι τοὺς ἀξίους τῆς δωρεᾶς.
- 20.188 gT ἔγωγε ἡγοῦμαι] ὡς γὰρ ὁμολογούμενον αὐτὸ καὶ ἐψηφίζετε.
- 20.189 gT εἶθ' οἷς δι' ἐκείνον ἂν τότε] τοῦτό φησι θέλων δεῖξαι ὅτι· εἰ διὰ τοὺς ἀξίους καὶ τοὺς μὴ ὄντας τοιούτους ἐτιμήσατε, διὰ τοὺς ἀναξίους νῦν τοὺς ἀξίους ἀφαιρήσετε.
- 20.190

gT οὐς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε] πληρώσας τὸν περὶ τῶν εὐεργετῶν σύμπαντα λόγον τῶν ἐπιλόγων ἄπτεται, ἐπιλόγων δὲ οὐ τῆς ὑποθέσεως πάσης, ἀλλὰ αὐτοῦ τοῦ μέρους.

20.191 gT <σκοπεῖτε δὲ καὶ λογίσασθε>] ἐπίλογος τούτου τοῦ μέρους.

20.192 F 4 LS εἰ γὰρ ὧν ἔργῳ πεποιήκε] συμπέρασμά ἐστι τῶν εἰρημένων.

20.193 gT ἂν ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς ῥηθῇ] ὑπὸ τῶν συνηγόντων, φησίν.

20.194 ἄτοπον οὖν, ὧν ὑμῖν δεδώκασι πείρα τὴν γνῶσιν λαβόντες, ἂν μὴ κατὰ τοὺς λόγους δύνωνται τινες ἀποδείξαι τοῖς κατορθώμασιν, ἥττα γενήσεται ὑμῖν. gT <ἵνα τοίνυν εἰδῇτ'>] ἀρχὴ τοῦ νομίμου κεφαλαίου.

20.195a S ἵνα .

20.195b .. εἰδῇτ'] ἐντεῦθεν πάλιν ἄρχεται τοῦ νομίμου κεφαλαίου ἀκολουθῶς ποιῶν· ἔδει γὰρ κατηγορῆσαι τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου ὡς ἀδίκου καὶ ἀσυμφόρου, ἵν' οὕτως ἀντεισενεχθῇ ὁ αὐτοῦ ἐκ συγκρίσεως καὶ ἀντιπαραθέσεως. gT ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν] ὁ Σόλων προσέταξε τὸν λύοντά τινα τῶν κυρίων νόμων τιθέναι ἕτερον.

20.196 ὅπου μὲν οὖν κύριος, ἀντεισφέρειν δεῖ, ὅπου δὲ οὐ, λύειν μόνον. ὁ νόμος δὲ ὃν εἰσέφερεν εἶχε τὰς δωρεὰς τὰς παλαιὰς κυρίας, καὶ εἰ ἀνάξιοι τινες ἦσαν ἐν τῷ δικάζεσθαι στερίσκεσθαι. gT γράφεσθαι μὲν, ἂν τίς τινα τῶν ὑπαρχόντων νόμων] γραφὴ λέγεται κυρίως ἢ κατὰ τῶν νόμων κατηγορία.

20.197 διδάσκει δὲ διὰ ταύτης τῆς διανοίας ὅτι χρή πρότερον δεικνύναι τοὺς παλαιοὺς νόμους οὐκ ἔχοντας κατὰ τι καλῶς, εἴτα ἀντεισφέρειν ἕτερον. τούτοις ἀκολουθήσας μετὰ τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ οἰκείου παρέχεται, <ἀλλὰ καὶ τὸν Σόλωνος νόμον> [ὃν] ἀναγινώσκει, καθ' ὃν δεῖ νομοθετεῖν, ὅτι ἐν τοῖς δικασταῖς νομοθετεῖν δεῖ, ὅτι πρὸ τῶν ἐπωνύμων ἐκτιθέναι, τὸν δὲ μὴ ταῦτα ποιοῦντα ὑπεύθυνον εἶναι γραφῇ. ἃ μὲν οὖν δεῖ ποιεῖν τὸν νομοθετοῦντα εἴρηκε, διὰ τούτου ἐπισημαινόμενος ὅτι οὐ δεῖ κυρωθῆναι αὐτοῦ τὸν νόμον, ἕως ἂν τὰ ἐκ τῶν νόμων γένηται· ἃ δὲ δεῖ πάσχειν τὸν παραβαίνοντα οὐ προσέθηκε διὰ τὸ μὴ ὑπεύθυνον εἶναι τῇ κατηγορίᾳ Λεπτίνῃ. μετὰ τοῦτο τίθησι τὸν νόμον τὸν τοῦ Λεπτίνου ἐπισημαινόμενος ὧν λαμβάνεται. εἴτα ἀναγινώσκει κατὰ τὸ συνεχὲς καὶ ἕτερον νόμον ἀρχαῖον ἐν ᾧ κεῖται τὰς δωρεὰς ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε κυρίας εἶναι, ᾧπερ ἐναντίος ἐστὶ ὁ τοῦ Λεπτίνου νόμος, εἴτα καὶ ἕτερον τὸν κελεύοντα ὑπεύθυνον εἶναι γραφῇ τὸν ἐναντίον εἰσφέροντα τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις, ἵνα διὰ μὲν τούτου τὸν οἰκεῖον ἀκολουθῶς ἔχοντα δείξῃ καὶ ὅτι οὐκ ἐναντίος ἐστὶ, κατηγορεῖ δὲ τοῦ Λεπτίνου ὡς παραβεβηκότος. gT οὐ γὰρ ᾤετο ὁ Σόλων] τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου φησί.

20.198 θεσμοθέται δὲ ἐκλέγονται ἐξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, οἱ τῶν ἐννέα ἀρχόντων εἰσὶ δι' ὧν τὰ πολλὰ διοικεῖται πράγματα. νομοθέται δὲ οἱ αἰρούμενοι δικασταὶ τὸν εἰσαγόμενον νόμον ἢ λύοντες ἢ κυροῦντες. οἱ θεσμοθέται οὖν τὸν ἐνιαυτὸν ἤρχον· δευτέρον δὲ ἐδοκιμάζοντο διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἄρειον πάγον ἀνέρχεσθαι, εἰ μὴ τις μεταξὺ διεβέβλητο· ἕως δὲ θανάτου ἔμμενον οἱ Ἄρειοπαῖται. gT τοὺς δὲ νόμους αὐτούς, καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν] ἄτοπον, φησί, τοὺς νομοθέτας πολλακίς βασανίζεσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι, τοὺς δὲ νόμους, καθ' οὓς εἰσι καὶ οὗτοι ἄρχοντες καὶ πάντες, ὡς ἔτυχε τίθεσθαι.

20.199 gT ἐπὶ καιροῦ τεθέντας] πρὸς γὰρ τὴν χρεῖαν εἰσέφερον οἱ πολιτευόμενοι νόμους ἢ ἐν ὀξύτῃ καιροῦ ὥστε λαθεῖν.

20.200 ἀπὸ ἐλάττονος τὸ ἐπιχείρημα. gT ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι] τὴν ἀρχὴν λέγει, καθ' ὃν [τὸν] τρόπον <***> τοῦτο ἡροῦντο νομοθετεῖν.

20.201

διὰ τοῦτο δὲ εἶπεν ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἵνα φύγῃ τὸ συνειδέναι, τῇ ἀκοῇ δὲ τὴν γνῶσιν παραδίδωσι, καὶ ἵνα μὴ δόξῃ διαβάλλειν αὐτός. gT τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι] ὅτι δέ, φησί, τοσοῦτοι ἀντικείμενοί εἰσιν ὑμεῖς μαρτυρεῖτε· ἐξ ὑμῶν γὰρ νομοθέτας ἐκλέγεσθε καὶ μέχρι νῦν πέρας οὐκ ἔχει τὸ πρᾶγμα διὰ τὸ πλείστους εἶναι τοὺς ἐναντίους νόμους.

20.202 gT <ψηφισμάτων>] σημείωσαι, περὶ νόμου καὶ ψηφίσματος.

20.203 F 2 L συνίετε ὃν τρόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἐξέτασις τοῦ νόμου, ἐπειδὴ καὶ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος ἦν.

20.204 gT πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν ἐν τοῖς ὁμωμοκόσιν] ὥμνουσιν γὰρ οἱ δικάζοντες.

20.205 'πρῶτον' δὲ οὐ τῇ τάξει, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι καὶ τῷ κυροῦν· δεῖ γὰρ προαναγνωσθῆναι τῷ δήμῳ, ἔπειτα προτεθῆναι, εἶτα λαβεῖν τὸν γραμματέα καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς δικάζοντας ἀκοῦσαι. πῶς οὖν εἶπε 'πρῶτον παρ' ὑμῖν'; οὐδεὶς γὰρ πρὸ αὐτῶν ἄλλος ἦν οὐδὲ ἐκύρουν τοὺς εἰσφερομένους νόμους εἰ μὴ οἱ νομοθέται, οἵτινες ἐκληροῦντο δοκιμάζειν τοὺς νόμους. gT ἵνα εἷς ἢ περὶ τῶν ὄντων ἐκάστου νόμος] ἵνα μὴ περὶ ἐνὸς πράγματος δύο ἐναντίοι ἑαυτοῖς ὦσι νόμοι.

20.206 αὐτὸ γὰρ τοῦτο, τὸ δύο νόμους περὶ ἐνὸς εἶναι πράγματος, ποιεῖ τοὺς ῥήτορας διὰ τούτου πλανᾶν τοὺς ιδιώτας· ἐνὸς γὰρ ὄντος τοῦ νόμου οὐκ ἡδύναντο ἐξαπατᾶν τοσοῦτον. gT πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων] ἀνδριάντες ἦσαν τῶν ἡρώων καὶ αἱ φυλαὶ ἐπώνυμοι ἦσαν (κατὰ δὲ πρόσταξιν Ἀπόλλωνος ἐγένοντο) παρ' οἷς ὁ βουλόμενος νομοθετεῖν προετίθει, ἵνα πάντες Ἀθηναῖοι ἴδοιεν πότερον ἀρέσκει ἢ οὗ· ἐν ἐπισήμῳ δὲ τόπῳ εἰστήκεισαν.

20.207 gT <τῶν ἐπωνύμων>] τῶν φυλῶν ἐπώνυμοι ἥρωες οἵπερ ἦσαν δέκα ὥσπερ Ἐρεχθεὺς Πανδίων.

20.208 F 2 YL τοῦτον δ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις] τῷ δήμῳ λέγει· ἐκεῖ γὰρ συνήγето ὁ ὄχλος.

20.209 τρεῖς δὲ ἐγίνοντο ἐκκλησίαι. ἀνεγινώσκετο οὖν τῷ δήμῳ ὁ νόμος, ἵνα πάντες ἀκούσωσι καὶ ὁ βουλόμενος ἀντεῖπῃ. gT ταῦτα νομοθετῇ] οὐχ ὅτι ἐν τῷ δήμῳ ἐνομοθέτουν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ 'νομοθετεῖσθαι ἑάσῃ'.

20.210 δύο δὲ παρανομιῶν τρόποι· εἷς μὲν περὶ τὸ πρόσωπον, ὅτε καὶ παρὰ τὸν ὠρισμένον χρόνον γράφεται, ἕτερος δέ, ὅταν αὐτὸς ὁ νόμος κακῶς ἔχῃ καὶ ἐναντίως τοῖς παλαιοῖς. τὸν οὖν κατὰ πρόσωπον τέως διεξέρχεται. gT οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς τότε ἐπέισθητε] ἵνα καὶ εὐλόγως δόξωσιν ἡπατήσθαι τοῦ Λεπτίνου λάθρα τεθεικότος αὐτὸν καὶ αὐτοῦ ἢ μόνον τὸ ἔγκλημα.

20.211 gT ἡμεῖς δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τὰ δίκαια ἐγράψαμεν ἐν τῷ νόμῳ ἡμῶν, φησί, καὶ παραιοφύρομεν πολλῶ κρείττονα τούτων.

20.212 gT λαβὲ καὶ λέγε] ἐπὶ τὸν νόμον ἤλθε πληρώσας τὸ κατὰ πρόσωπον.

20.213 gT πρῶτον μὲν ἅ τούτου τοῦ νόμου] μέρη, οὐ γὰρ ὅλον· ἀλλὰ κακῶς ἔχοντα ἀντεισφέρει λύων, ἕτερα δὲ τιθεῖς.

20.214 gT τὰ δὲ ἐξῆς λέγε] οὐκ αὐτοῦ τοῦ νόμου Λεπτίνου, ἀλλὰ μετὰ τὸν ἐκείνου τὰ ἐν τῷ ἑαυτοῦ λέγει ὁ Δημοσθένης.

20.215 gT προσέχετε, ὧ ἄνδρες δικασταί] θαρρῶν παροξύνει αὐτοὺς ἀκριβῶς ἐπισκοπεῖν.

20.216 ἢ γὰρ ἂν καὶ λαθεῖν ἐσπούδασε. gT τοῦτο μὲν ἐστὶν ἐν τοῖς οὖσι νόμοις] τὸ τοὺς εὐεργέτας ἔχειν τὰς δωρεάς.

20.217 gT πρὶν τοῦτον ἔλυσεν] τὸν ἐναντίον νόμον.

20.218 'μαρτυρίαν' δὲ κατηγορίαν. gT ἑτέρου κελεύοντος νόμου] μὴ πρότερον τιθέναι νόμον πρὶν τὸν ἐναντίον λύσει.

20.219 gT καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο] θέλει εἰπεῖν 'ἄξιος τιμωρίας'.

- 20.220 εἰ γὰρ καὶ ὁ νόμος ἦν καλός, τὸν ἐναντίον δ' οὐκ ἔλυσεν· κατ' αὐτὸ τοῦτο παρανομεῖ. gT ἀλλ' οὐκ ἐν ᾧ νῦν ὅδε] Ἀφεψίων· οὕτω γὰρ βέλτιον.
- 20.221a σαφές δὲ τοῦτο ἐν οἷς ἐξῆς ἐγγυητὴν δίδωσι Φορμίωνα τῆς νομοθεσίας, ὅτι ἀκύρους τὰς δωρεὰς λέγει ἅς ἔδωκεν ὁ δῆμος. gT ὁ Ἀφεψίων.
- 20.221b Σ καὶ πρόφασιν δικαίαν] ἐν ᾧ γὰρ εἰσέφερον νόμῳ οἱ περὶ Δημοσθένην, τοὺς ἀναξίους δοκιμασθέντας ἀφαιρεῖσθαι, οὐ νόμῳ, ὡς οὗτος.
- 20.222 οὐκ ἔμελλεν οὖν συμβλάπτεσθαι ἡ πόλις. ἡ γὰρ κρίσις τοὺς ἀναξίους ἀναξίους ἐστέρисκε τῆς ἀτελείας. gT ἀκούετε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καταμανθάνετε] ἀναγνοὺς τὸν οἰκεῖον νόμον ἐπιδείκνυσιν ὡς ἔστιν ἀκόλουθος τῷ πρὸ μικροῦ παρασχεθέντι νόμῳ· εἴτα τίθησιν ἀνθυποφορὰν πρὸς τὸν παρ' αὐτοῦ εἰσαγόμενον νόμον.
- 20.223 λέγει γὰρ ἐξ ἀπάτης γεγράφθαι τὸν νόμον, ὡς φησι Λεπτίνης, δεινότητι πολλῇ χρώμενος. ἵνα γὰρ τὸν ἀντίδικον καὶ αὐτὸν συνομολογοῦντα λάβῃ πρὸς τὸν ἔπαινον τοῦ νῦν ἀντεισφερομένου νόμου, τοῦτον τὸν τρόπον μετεχειρίσατο. gT οὗτ', ἂν λέγῃ, δεῖξαι δυνήσεσθαι] κἂν ἀναισχυνητῇ, φησὶν, οὐκ ἔχει ἀποδεῖξαι· ἡττᾶται γὰρ τῆς ἀληθείας.
- 20.224 gT ἃ δὲ πρὸς τοῖς θεσμοθέταις] τοὺς εἰσάγοντας τὰς γραφὰς καὶ προδιαγινώσκοντας, ὅτε τὴν τῶν παρανόμων γραφὴν εἰσῆγον.
- 20.225 λέγει οὖν τοὺς προαγῶνας εἰώθασιν γὰρ ἔξω τοῦ δικαστηρίου λέγειν πολλάκις τινά. gT ἔφη γὰρ ἐξαπάτης] ἀντίθεσις ἐκ τοῦ νομίμου, οὐ τῆς ὅλης ὕλης.
- 20.226 ἡ μὲν γὰρ ἀντίθεσις ἐκ τῆς ὑποθέσεως πάντως ἐστίν, ἡ δὲ ὑποφορὰ μέση τῆς ἀντιθέσεως καὶ τοῦ ἀντιπίπτοντος μετέχει γὰρ καὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ τοῦ λόγου ἐξ οὗ τὸ ἀντιπίπτον· τὸ γὰρ ἀντιπίπτον τῇ ἐργασίᾳ τοῦ λόγου συμβαίνει, οὐκ ἐκ τῆς ὑποθέσεως, λέγω δὲ τῆς ὕλης. μέρος οὖν ἀμφοτέρω τῆς ἀντιθέσεως. τὸ δὲ 'ἐξαπάτης' Ἀττικὸν ἀντὶ τοῦ ἀπάτης, πρὸς ἔμφασιν δὲ μεῖζονα ἢ πρόθεσις. gT ἐγὼ δ', ὅτι μὲν τῇ ὑμετέρᾳ] πάντως γὰρ λυθέντος ὁ εἰσφερόμενος ἐγίνετο κύριος.
- 20.227 τοῦτο οὖν, φησί, κἂν ἡμεῖς μὴ θέλωμεν, ἔχοντος αὐτὸν ἤδη τοῦ γραμματέως, ὑμεῖς κυρώσετε. νόμος γὰρ ἦν πάντα τὸν εἰσφερόμενον ὅτι κάσιος τυχὸν ἢ ὅς δὲ κατηγορεῖ εὐδαίμονος, τὸν δὲ ἀντεισφέροντα τὸν νόμον. Λεπτίνης οὖν ἔλεγε δεδιέναι μὴ λυθέντος τοῦ νόμου, μὴ μεταγράψωσι τὸν ἑαυτῶν, ἴσως μὴ βουλόμενοι ἔχειν αὐτόν. ὁ δὲ φησι 'κἂν μὴ θέλωμεν, οὐ δυνησόμεθα'· εἰσῆκται γὰρ ἡδη διὰ τοῦ γραμματέως· ἄλλως τε καὶ νόμος ἦν, τὸν λύοντά τινα νόμον καὶ μὴ ἀντεισφέροντα κολάζεσθαι. gT ἐγὼ, Φορμίων] ἐντεῦθεν δῆλον ὡς Ἀφεψίων ἐστὶν ὁ τὸν νόμον ἀντεισφέρων, ὡς καὶ ἄνω ἐπεσημηνάμην.
- 20.228 εἰ γὰρ ἦν Φορμίων, οὐκ ἂν ὁ αὐτὸς καὶ ἐγγυητὴς ἐγίνετο. gT εἴ τινα βούλεται] ἐγγυώμενον.
- 20.229 θέλει δὲ εἰπεῖν 'αὐτὸς δέξαι τὸν νόμον καὶ θεῖς καὶ μὴ ἀμφίβαλλε ὡς ἡμεῖς οὐ θήσομεν'. gT ἔστι δὲ δήπου νόμος ὑμῖν] ἵνα γὰρ μὴ εἴπῃ ὅτι 'ἐγγυᾶ θεῖναι αὐτόν, οὐκ εἰσφέρεις δέ', λέγει ὅτι 'ἀλλ' εἰσὶ νόμοι οἱ τοὺς ἀπατῶντας κολάζοντες'.
- 20.230 gT ταῦτα γραφόντων] γραφέτωσαν ὡς ἐγγυώμεθα τοῖς ἄρχουσι τῶν ὑπηρετῶν ἐγγράφως.
- 20.231 gT ἐκεῖνό γε οὐ λόγος] τὸ διὰ τοῦ θεῖναι τὸν Λεπτίνην τὸν νόμον, ἀλλ' ἀλήθεια.
- 20.232 ἡ 'οὐ λόγος' ἀντὶ τοῦ 'οὐ φροντίς'. gT αὐτὸς θέτω] οὕτως ἐδέξαντό τινες ὅτι 'ὕπεύθυνον ἑαυτὸν καταστήσας κυρσάτω τὸν ἑαυτοῦ νόμον, εἰ θαρρεῖ αὐτῷ'.
- 20.233 gT ἐμοὶ δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ] ἠθικὸν μὲν τυγχάνει τὸ ἐννόημα, προσείληφε δὲ καὶ τὸ πικρόν.
- 20.234

τὸ γὰρ μὴ ἀνεγνωκέναι λέγειν τοὺς Σόλωνος νόμους ἢ μὴ συνεῖναι οὐκ ἀπήλλακται τοῦ πληκτικοῦ. gT καὶ μοι πρὸς Διὸς] τῷ ἦθει δελεάζει αὐτόν.

20.235 gT ἢ οὐκ ἀνεγνωκέναι τοὺς Σόλωνος νόμους ἢ οὐ συνιέναι] ἴν' ἢ τὸ μὲν τῆς φύσεως, τὸ δὲ τῆς ῥαθυμίας.

20.236 'ἢ γὰρ οὐκ ἀνέγνωσ δι' ἀμέλειαν· εἰ δ' ἀναγνοὺς οὐκ ἐνόησας, νωθὴς εἶ κατὰ φύσιν.' gT ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ] ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ ἐλάττονος· ἰδίᾳ γὰρ ἕκαστος τοῦ κοινοῦ ἐλάττων.

20.237 λέγει δὲ ὅτι 'ἄτοπον, εἰ ὁ μὲν Σόλων ἐξουσίαν ἐνὶ ἐκάστῳ δέδωκε τῶν ἑαυτοῦ, σὺ δὲ τὴν πόλιν τὴν μεῖζονα στερίσκεις τῶν ἑαυτῆς'. gT οὐχ ἴν' ἀποστερήσῃ τοὺς ἐγγυτάτω γένει] τῆς συγγενείας καὶ τοῦ κλήρου.

20.238 ἐγίνετο γὰρ καὶ διὰ τῆς δόσεως τῶν χρημάτων σχεδὸν συγγενὴς τῇ γνώμῃ, εἴ γε καὶ μὴ τῷ γένει συναπτόμενοι φιλοτιμήσονται καὶ εὐεργετηθήσονται. gT <καὶ μὴν κάκεῖνος τῶν καλῶς δοκούντων>] περὶ τοῦ μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνεῶτα.

20.239a F 2 καὶ .

20.239b ..δοκούντων] ὁ Σόλωνος νόμος ἀπηγόρευσε τοὺς τεθνεῶτας ἅπαντας λέγειν κακῶς, κἂν ἐρεθίζηται τις ὑπὸ τῶν παίδων τοῦ τεθνηκότος ὑβρίζομενος. ὁ δὲ φησιν 'ἔργῳ σὺ κακῶς ποιεῖς. ἐκεῖνος μὲν γὰρ λόγῳ κωλύει, σὺ δὲ καὶ ἐν ἔργοις κάκεῖνος οὐ τοὺς φίλους, ἀλλ' ἀπλῶς ἀπηγόρευσε μὴ δυσφημεῖν, σὺ δὲ καὶ τοὺς εὐεργέτας αὐτοὺς ἀδικεῖς'. ἐπιχείρημα δὲ ἐστὶ καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἐλάττονος. gT ὧν οὐδὲν ἐκείνοις προσῆκεν] τοῖς εὐεργέταις.

20.240 gT πάνυ τοίνυν σπουδῇ τις ἀπήγγειλεν] ἀντιθέσις ἐστὶν ἐκ τοῦ ἔθους, ὅπερ ἐστὶν ἄγραφον νόμιμον· διαιρεῖται γὰρ τὸ νόμιμον εἰς ἄγραφον καὶ ἔγγραφον· ἐκ τοῦ οὗν ἀγράφου ἀντέπεσεν.

20.241 ἐλέγομεν δὲ ἐξ ἀρχῆς διπλοῦν εἶναι αὐτὸ τὸ νόμιμον κατὰ τὸ εἶδος τῆς διπλῆς πραγματικῆς. οὐκοῦν τὸ διπλοῦν ἐδήλωσε διὰ τῆς ἀντεξετάσεως τῶν νόμων καὶ διὰ τῶν ἔξωθεν παραναγνωσθέντων ὡς οἱ μὲν κατηγοροῦσι τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου, οἱ δὲ συμφωνοῦσι τῷ Δημοσθένει· δείκνυσι δὲ οὐδὲν ἦττον καὶ διὰ τῶν ἀντιθέσεων. τὴν μὲν γὰρ ὑπὲρ τοῦ οἰκείου νόμου κέκίνηκε, τὴν δὲ δευτέραν νῦν τὴν κατὰ τοῦ Λεπτίνου νόμου· ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ νομίμου καὶ αὕτη 'εἰ καὶ ξένα καὶ Λακωνικὰ καὶ Θηβαίων τὰ νόμιμα εἶναι δοκεῖ'. θαυμαστὴ δὲ ἡ μέθοδος· ὥσπερ γὰρ ἐλεγχόμενου Λεπτίνου καὶ μηδαμῶς εὐποροῦντος λυτικῶν παραδειγμάτων οὕτω μνήμην πεποιήται Λακωνικῶν καὶ Θηβαίων. ἡ δὲ λύσις ἐκ διαφορᾶς ὅτι 'οὐχ ἡ αὕτη πολιτεία παρ' ἡμῖν καὶ ἐκείνοις'. εἰς δύο δὲ διεῖλε τὰς λύσεις, εἰς τε τὸ κατὰ Λακεδαιμονίους πρότερον, εἶτα εἰς τὸ κατὰ Θηβαίους δεύτερον. ἐπειδὴ [καὶ] γὰρ καὶ ἐν ταῖς λύσεσιν ἦν τις διαφορὰ περὶ τε τὰς πολιτείας καὶ τὰς ποιότητας τῶν προσώπων, ἡναγκάσθη καὶ διπλαῖς ταῖς διαφοραῖς χρῆσθαι, ἑτέρα μὲν γὰρ ἐπὶ Λακεδαιμονίων, ἑτέρα δὲ ἐπὶ Θηβαίων· καὶ τὸ οἰκεῖον ἀποδέδωκεν ἑκατέρῃ ποιότητι. εἰκόασι γὰρ πρὸς μὲν τοὺς Θηβαίους δυσμενῶς ἔχειν, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους οἰκείως· αἰεὶ γὰρ καὶ τῶν καιρῶν καὶ τῶν προσώπων καὶ τῶν χρειῶν δεῖ στοχάζεσθαι. ἐπειδὴ Πλάτων καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καὶ τὴν πολιτείαν τὴν Λακεδαιμονίων τῆς δημοκρατίας προκρίνουσι, καὶ τῆς παρ' ἑτέροις κρίσεως ἐμνημόνευσε, μάλιστα μὲν ἀποδείξας ἐν τοῖς πρώτοις καλλίστην τὴν δημοκρατίαν· εἶτα καὶ τὸ κατὰ συγχώρησιν, 'εἰ ἄρα καὶ κατὰ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανεῖν βελτίω, ἀλλ' οὗν γε τύχης ἔνεκα <τὰ> τῶν Ἀθηναίων κρείττω'. gT αὐτὸ γὰρ τοῦτο πρῶτον, ὃ νῦν οὗτοι ποιήσουσι] συγκρουστικὸν νόημα· παροξύνει γὰρ τοὺς δικαστὰς διὰ τούτων ἐντεῦθεν, ἵνα βεβαιώσῃ ὅτι ἦκουσαν.

20.242 gT εἶτα καὶ Λακεδαιμόνιοι τῶν τοιούτων] τῶν ἐθῶν τῶν παρ' ἡμῖν καὶ τῆς πολιτείας.

20.243

- θέλει δὲ εἰπεῖν ὅτι ‘τιμῶσι μὲν καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐχ ὁμοίως δὲ ἡμῖν, ἐπειδὴ οὐδὲ ὁμοίως πολιτεύονται’. gT ἂς ἀπεύξαιτ’ ἂν] τὰς παρ’ ἐκείνων τιμὰς· σχεδὸν γὰρ τυραννὶς ἡ τιμή.
- 20.244 gT τὰς μὲν καθ’ ἕκαστον ἑάσω] σοφίζεται πρὸς τὸ λυσιτελοῦν ἅπαντα· ἦσαν γὰρ καὶ παρ’ ἐκείνοις στέφανοι καὶ σιτήσεις, ὥσπερ καὶ παρ’ Ἀθηναίοις αὐτοῖς.
- 20.245 gT γερουσίαν] ὄνομα ἀρχῆς παρὰ Λακεδαιμονίοις εἰς ἣν ἔρχονται οἱ καλῶς βιοῦντες καὶ γέροντες οἱ μετέχοντες ἀπὸ τοῦ τιμίου τῶν ἡλικιῶν.
- 20.246 gT παρασχὼν ἑαυτὸν οἶον χρῆ] παρὰ Λακεδαιμονίοις ὡς πολιτεύονται.
- 20.247 gT δεσπότης ἐστὶ τῶν πολλῶν] ἀντὶ τοῦ ‘ἄρχων’ ‘δεσπότης’ εἶπεν, ἐξ οὗ ἐμφαίνει δουλείαν.
- 20.248 βαρὺ δὲ ὄνομα παρὰ Ἀθηναίοις ἡ δουλεία. ἐξ ἐλευθερίας γὰρ ἡ δημοκρατία γνωρίζεται. gT μετὰ τῶν ὁμοίων] μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχόντων.
- 20.249 gT στέφανοι δὲ καὶ ἀτέλειαι] οὐ τοὺς στεφάνους ἢ τὰς σιτήσεις ὁ Λεπτίνης ἐμέμφετο, ἀλλὰ τὴν ἀτέλειαν, ἵνα λυθῇ.
- 20.250 gT καὶ ταῦτ’ ἀμφοτέρω ὀρθῶς ἔχει] καὶ τὰ παρ’ ἡμῖν καὶ τὰ ἐκείνων.
- 20.251 πῶς δὲ διαβαλὼν ἄνω τὴν τῶν Λακεδαιμονίων πολιτείαν ἐνταῦθα ἐπαινεῖ; ἐκεῖ μὲν ὡς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ συγκρίνων πολιτείαν διέβαλεν, ἐνταῦθα δὲ ὡς πρὸς τὴν αὐτῶν Λακεδαιμονίων ἐπαινεῖ. ἡ εὐνοία δέ, φησὶν, ἐκεῖ ἐκ τοῦ εἶναι πάντας τοὺς ἄρχοντας ἴσους, ἐνταῦθα δὲ ἐκ τοῦ λαμβάνειν τοὺς ἀξίους τιμὰς. οὐκοῦν ὁ τὰς τιμὰς ἀφαιρῶν, οὗτος ἀναιρεῖ τὴν πολιτείαν. gT καὶ μὴν περὶ τοῦ γε μηδὲ Θηβαίους] ζητήσκειν ἂν τις τίνος χάριν ἢ ἀντίθεσις εἶχε μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ὁμοῦ καὶ Θηβαίους, ἐν δὲ τῇ λύσει διηρημένως λέγει· ὅτι διὰ τὴν τῶν προσώπων ποιότητα οὐκ ἠδύνατο ἐξετάζων ἀμφοτέρους εἰπεῖν.
- 20.252 gT ἀληθὲς οἶμαι] οὐ μόνον εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς ἀληθείας.
- 20.253 gT εἰ ἄρα εὐξασθαι δεῖ] δι’ ὧν κατεύχεται τοὺς πολεμίους μὴ τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας, διὰ τούτων τοὺς ὁμοφύλους προτρέπει φεύγειν τοῦτο, ποιεῖν δὲ τὸ ἕτερον.
- 20.254 σφόδρα δὲ κακίζει τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, ὅπου γε ἀμφιβάλλει καὶ ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν εὐξασθαι συμβῆναι αὐτό. τῆνικαῦτα δὲ ἐχθροὶ ἦσαν Θηβαῖοι ἐπὶ τῶν Φωκικῶν, ὅτε καὶ Φίλιππος ἦν ἔτι ταπεινός· μετὰ γὰρ τὰ Φωκικὰ ἔδοξαν καὶ φιλίαν τινὰ ἔχειν, ὅτε καὶ τὴν Ἑλλάτιαν Φίλιππος κατείληφε τῆς Βοιωτίας καὶ Κορώνειαν καὶ Ὀρχομενὸν ἐξηνδραποδίσατο συγγενεῖς ὄντας. gT λόγῳ μετὰ τῶν νόμων τὰ δίκαια] ὅτι Θηβαῖοι μὲν ὅπλοις ἀπαιτοῦσι τὰς δίκας, ἡμεῖς δὲ λόγῳ καὶ τῷ δικαίῳ.
- 20.255 gT ‘ἄμεινον ἐκείνων’] βέλτιον αἰεὶ ἐκείνων πράττετε κατὰ τὸ ἴδιον τῶν πολιτειῶν.
- 20.256 gT εἰ γὰρ καὶ κατὰ λογισμὸν] θέλει εἰπεῖν ‘εἰ κατὰ τὸν κοινὸν λογισμὸν ὑπερβάλλει τὰ τῶν Λακεδαιμονίων (σχεδὸν γὰρ πάντες τιμῶσιν ὡς ἀριστοκρατίαν αὐτήν), ἀλλ’ ἐπειδὴ ἡ τύχη ἡμῖν πλέον συναίρεται ἐν οἷς ἔχομεν’.
- 20.257 δεύτερος δὲ ὁ λογισμὸς τῆς εὐτυχίας ὡς καὶ ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς φησι· χρηστέον ταύτῃ μᾶλλον. gT παρὰ ταῦτα] τὰ νόμιμα.
- 20.258 ἐπειδὴ δὲ Πλάτων καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν παλαιῶν προκρίνουσι τὴν ὀλιγαρχίαν τῶν Λακεδαιμονίων τῆς δημοκρατίας, διὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν τύχην ἔδραμεν. gT οὐδὲ δι’ ὧν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι] θέλει εἰπεῖν ὅτι ‘εἴ τις τὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἄγοι ἐνταῦθα ἔθι δι’ ὧν ἐκεῖνοι τὴν ὀλιγαρχίαν συνέχουσιν, ἀποκτενεῖτε αὐτόν’.
- 20.259 ὑπερβατὸν δὲ τίθησι τὸ κῶλον. gT καὶ ἀποκτεῖναι] ἀντὶ τοῦ ‘καὶ ἀποκτεῖναι ἂν θέλιν τὸν μεταφέροντά τι τῶν ἐκεῖ ἐνταῦθα· εἴτα τὸν καταλύοντα δι’ ὧν ἡμῖν αὖξεται ἡ πολιτεία, λέγω

- δὲ τὸν τὴν δωρεὰν ἀφαιρούμενον δι' ἧς ἀμιλλώμενοι αὖξουσιν αὐτήν, οὐ κολάζετε; gT <ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος>] ἀντιθέσεις τοῦ ἔθους παραδειγματικά.
- 20 261a F 4 (→ 265 F) YLS ἔστι .
- 20 261b .. λόγος] μεταληπτικῶς κέχρηται πάλιν. ἡ δὲ ἀντίθεσις ἐκ τῶν ἐθῶν, οὐκέτι δὲ τῶν παρ' ἄλλοις ἔλυσεν γὰρ ταύτην. 'ἀλλὰ' φησὶν 'οὐ βούλει μιμεῖσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους ἢ τοὺς Θηβαίους, ἀλλὰ γε τοὺς προγόνους.' λύει δὲ τὴν ἐκ τῶν ἐθῶν ἀντίθεσιν ἐνστάσει λέγων 'οὐχ ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον εἶναι δίκαιον λέγεσθαι οὐδὲ συμφέροντα'. εἴτα συνίστησι διὰ τῶν ἐξῆς καὶ τῶν κατὰ Λυσίμαχον ὅτι ψευδὴς ὁ λόγος. gT οὐδενὸς ἡξιοῦντο τοιοῦτου] εἰσῆκται μὲν ἀφελῶς, κακούργως δὲ αὐτὸ ἔλαβεν· οὐδὲ γὰρ οὐδενὸς <ἀπ> ἐτύγχανον, ἀλλὰ τινῶν.
- 20.262 ὁ δὲ φησιν 'οὐδενός', ἵνα δεινοποιήσῃ τὸ πρᾶγμα. gT ἐν τοῖς Ἑρμαῖς] ξύλα ἢ λίθοι τετράγωνοι ἦσαν ἔχοντες ὄψιν Ἑρμοῦ ἐπάνω, κάτω δὲ ἐν τῷ πλάτει τὰ ἐπιγράμματα.
- 20.263 gT τοῦθ' ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα] ἕως τούτων ἡ ἀντίθεσις.
- 20.264 gT <ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι>] ἡ δὲ λύσις κατὰ ἔνστασιν.
- 20.265 F 4 YLS εἰ μὲν γὰρ ἀναξίους εἶναί τις φήσῃ] φησὶ γὰρ ὅτι οὐδὲ οἱ πρόγονοι ἐτίμων.
- 20.266 gT <οὐδὲ ὀλίγου δεῖ>] πολλοῦ γε καὶ δεῖ πάνυ, φησὶν, ἀφέστηκεν.
- 20.267 gT ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα] ἐπὶ μὴ ὄντα ἀληθῆ.
- 20.268 gT δυσχερεῖς ἀνάγκη φαίνεσθαι τοὺς λόγους] ἀντὶ τοῦ 'δυσφήμους καὶ κακούς'.
- 20.269 οὐχ εὐρίσκων γὰρ τῇ ἀληθείᾳ μάχεσθαι καταφεύγει καὶ εἰς ἔθνη τινὰ καὶ τοὺς προγόνους οὓς διαβάλλει ψευδόμενος. gT ὥς δὲ τάληθές ἔχει] ἦσαν πολλοὶ σπουδαῖοι, οὐχ ὥσπερ οὗτός φησι, μηδένα εἶναι· καὶ ἡ πόλις ἐτίμα τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἦν ἄμιλλα τῶν μὲν εὖ ποιούντων τῶν δὲ ἀμειβομένων.
- 20.270 gT αἱ μέντοι τιμαὶ καὶ τὰ ἄλλα πάντα] ἵνα μὴ ἡμεῖσθαι τῷ χρόνῳ μόνη ἡ τιμὴ δόξη, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ πράγματα.
- 20.271 θέλει δὲ εἰπεῖν ὅτι 'καὶ τότε τοῖς ἔθεσιν ἐτίμων τοὺς εὐεργέτας· οὐπω δὲ ἦν τότε ἡ ἀτέλεια, ἔτεροι δὲ ἦσαν'. gT ὅτι φήσαιμ' ἂν ἔγωγε] ὁ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· 'οὐκ ἦν' φησὶ 'θελῆσαί τι καὶ μὴ λαβεῖν παρὰ τῆς πόλεως τὸν εὐεργέτην.
- 20.272 'gT ὅτι Λυσιμάχῳ δωρεὰν] Ἀριστείδου τοῦ δικαίου ἦν υἱός, τοῦ δὲ πάππου εἶχε τὸ ὄνομα· δεδώκασιν δὲ αὐτῷ ταύτην τὴν δωρεὰν δι' ἐκεῖνον.
- 20.273 ἐπειδὴ τοίνυν ὅσα ἐχαρίσαντο αὐτῷ ἥττω τῆς τοῦ ἀνδρὸς δόξης ἦν, ἵνα μὴ φανῇ ἡ πόλις μικρότερα τῶν εὐεργεσιῶν τιμῶσα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, εἰσῆγαγεν οὐδὲν εὖ ποιήσαντα τὴν πόλιν, ὥς κατὰ τὴν ἱστορίαν ἔχομεν, πλὴν ὅτι Ἀριστείδου ἦν υἱός· καὶ τοῦτο δὲ ἔκρυψεν, ἵνα μὴ πολλὰ πάνυ εὐεργετήσαντι δοκῇ ἡ πόλις τοσαῦτα δεδωκέναι. gT καὶ τούτων ψήφισμά ἐστιν Ἀλκιβιάδου] ἀξιοπίστου ἀνδρὸς καὶ οὐδὲν πρὸς χάριν ποιούντος.
- 20.274 ἵνα γὰρ μὴ ἀντιπέσῃ 'τί οὖν, εἰ ἀπατηθεὶς ὁ δῆμος ἐπέισθη δοῦναι ὑπὸ τινος μισθὸν λαβόντος;', διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸν ἄνδρα τὸν μέγιστον καὶ μεγίστου φρονήματος, ὃς οὐκ ἂν ἔγραψε τοιοῦτον οὐ πεφυκῶς κολακεύειν, εἰ μὴ σφόδρα ἐθαύμασε τὰ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενα. gT νῦν δ' εὐπορήσει] ὥς εὖνους ὦν ἐπηύξατο εὐπορεῖν τὴν πόλιν.
- 20.275 gT καίτοι τίν' οὐκ ἂν οἴεσθε] τῶν ἐχόντων τὴν ἀτέλειαν, οὐχ ὅλον, ἀλλὰ τὸ τρίτον μέρος λαβεῖν, ἧς πού γε μείζονα ἐδωροῦντο.
- 20.276 gT ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι] λύσας τῷ κατὰ ἔνστασιν λύει καὶ τῷ κατὰ ἀντιπαράστασιν ἐντεῦθεν ἀρξάμενος.
- 20.277

- ἐγύνωνσε δὲ ἐνταῦθα τὴν ἀντίθεσιν φανερώτερον. gT ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη] οὐχ ὅτι <οὐκ> ἐδίδοσαν, ἀλλ' ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον· οὐ γὰρ ἔχεις δεῖξαι ὅτι οὐκ ἐτίμων παντάπασιν.
- 20.278 gT εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχον] ἐντεῦθεν ἤρξατο τῆς ἀντιπαραστάσεως· συντρέχει γὰρ αὐτῷ.
- 20.279 gT τί μᾶλλον οἷς ἔδομεν νῦν] εἰ καὶ μηδὲνα ἐτίμησαν οἱ πρόγονοι κατὰ τι, νῦν δὲ οὖν ἀφαιρῇ δικαίως οὐς ἐτίμησας, πάλιν ὕστερον ἀφαιρούμενος.
- 20.280 οἱ μὲν γὰρ πρόγονοι οὐ δεδώκασιν καὶ συγγνώμης ἔχονται, ὑμεῖς δὲ δόντες μηδὲν ἀδικήσαντας ἀποστερεῖτε. ἵνα δὲ μὴ ἀντιπέσῃ 'ἀλλ' ἀφαιροῦμαι αὐτόν· κακὸς γὰρ ὥφθη περὶ τὸν εὐεργέτην', διὰ τοῦτο προαρπάξει καὶ λέγει (117) 'μηδὲν ἐγκαλοῦντες'. gT καίτοι τό γ' αἰσχρὸν ὁμοίως] εἰ καὶ μιμήσεσθε τοὺς προγόνους, ἀμαρτήσετε πάλιν· τὸ γὰρ αἰσχρὸν οὐκ ἀλλάττετε.
- 20.281 καὶ ὧσιν ἐκεῖνοι οἱ προϋπάρξαντες, ὅμως συγχωρῶ ἐπομένους ὑμᾶς τοῖς προγόνοις <***> τοιοῦτον ἔργον, ἀχαριστίας γνώρισμα, μὴ πρῶτοι, φησί, καταδείξῃτε. gT ὅτι νῦν ὁμωμοκότες] ἐνθυμεῖσθαι, φησὶν, ὀφείλετε ὅτι δικάσειν ὠμόσατε κατὰ τοὺς Ἀθηναίων νόμους, οὐ κατὰ τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων ἢ ἄλλων τινῶν.
- 20.282 gT οὐδ' οἷς ποτὲ ἐχρήσανθ' οἱ πρῶτοι] καθ' οὐς ἔλαβον, φησί, τουτέστι κατὰ τοὺς νῦν ὑπάρχοντας.
- 20.283 πρῶτους δὲ λέγει τῶν προγόνων τοὺς ἀρχαιοτάτους. gT καὶ περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ὧσιν] ὅσα δὲ νόμοις οὐχ ὥρισται, ταῦτα κατὰ τὸν καιρὸν καὶ δίκαιον λογισμὸν ὠμόσατε δικάσειν.
- 20.284 gT τὸ τοίνυν τῆς γνώμης] οἷον συνάψατε, φησί, τὸν νόμον Λεπτίνου τῷ κοινῷ δικαίῳ· εἰ δεῖ τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, ὁ κοινὸς λόγος σκοπεῖται· ἀντεξετασάτω δὲ αὐτὸν τῷ ἀφαιρουμένῳ τοὺς εὐεργέτας νόμῳ τὴν ἀτέλειαν· δίκασον αὐτός.
- 20.285 ἐπιψηφίζεται δὲ ἵνα γένηται ὁ ῥήτωρ κοινὴ τῆς φύσεως φωνή· τοῦτο γὰρ ἡ φύσις βούλεται ἢ κοινή, τὸ τιμᾶν τούτους. gT ταῦτα τοίνυν αὐτοῖ γε ποιεῖτε] τὰ ὁμολογούμενα καλὰ παρὰ πᾶσιν καὶ ἃ ἡ φύσις ἀπαιτεῖ.
- 20.286 'αὐτοὶ' δὲ ἢ πρὸς διαστολὴν τοῦ Λεπτίνου ἢ ὅτι πλεον ἐχέτωσαν τῶν ἄλλων φρονήσεως οἱ Ἀθηναῖοι. gT ὀργίξεσθε ἂν μή τις φῇ ποιεῖν] μὴ δυσφήμως μνησθῆναι τῶν προγόνων ἵνα αὐτοῦ συστήσῃ τὸν λόγον· ὁ δὲ μεθοδεύει τοῦτο καλῶς καὶ ἐπὶ ἕτερον ἄγει.
- 20.287 gT <οἶμαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον>] σημείωσαι, ἀντίθεσις.
- 20.288a F 4 LS οἶμαι .
- 20.288b .. λόγον] ἀπὸ τοῦ ῥήτορος ἀντίθεσιν κεκίνηκεν 'ἀλλ' ἔξεστί σοι (φησὶν) εἰκόνας διδόναι καὶ σίτησιν καὶ στεφάνους καὶ ἐρμᾶς καὶ ὅσα τοιαῦτα'. λύει δὲ τῷ συμβησομένῳ κατὰ τὸ ἀκόλουθον· 'εἰ ἄπιστον ἢ ἀτέλεια ἦν ἀφηρημέθα, ἄπιστοι δηλονότι καὶ αἱ λοιπαὶ δωρεαί'. ἔπειτα ἄτοπον ὅτι τῶν αὐτῶν τιμῶν ἀξιοῦσι τοὺς μεγάλα καὶ μικρὰ τὴν πόλιν εὐεργετηκότας. gT πλὴν τούτου] πλὴν τῆς ἀτελείας.
- 20.289 τοὺς ὄντας ἀξίους, φησὶν, οὐ πάντα ἀφαιρεῖται ὁ νόμος. gT ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει καταλιπεῖν] ὥστε χαρίζεσθαι.
- 20.290a gT τῷ συμβησομένῳ λύει.
- 20.290b F 4 LS καὶ τὰς ὑπολοίπους] ἐάν τινα ἀφέλησθαι τι, καὶ αἱ λοιπαὶ ἄπιστοι γίνονται δωρεαί.
- 20.291 gT ἢν πρότερόν τισι δόντες] οὐδεμία, φησί, πίστις τῶν δωρεῶν <***> .
- 20.292 ἐὰν οὖν ἀφέλητε, καὶ τὴν πίστιν ἀπωλέσατε. οὐ γὰρ πιστευθήσῃ· ἡρνήσω γάρ. gT ἔτι δ' εἰ μηδὲν ἔμειλλε] θέλει εἰπεῖν ὅτι 'εἰ καὶ τὸ προειρημένον οὐκ ἔβλαπτε (λέγω τὸ τῆς ἀπιστίας), ἀλλὰ τὸ ἕτερον ὃ ποιήσει τὴν ἴσην δωρεὰν πᾶσι διδόναι τοῖς εὐεργέταις, ὅτι τὴν ἀτέλειαν ἀφηρημένοι

ἦσαν· ἡ γὰρ οὐ τιμῶσα τοὺς πάνυ ἀγαθοὺς ἀξίως (οὐ γὰρ ἦν τηλικαύτη δωρεὰ μετὰ τὴν ἀτέλειαν) ἀχάριστος ἐγίγνετο ἡ πόλις ἡ ὕβρισε τῷ ἴσῳ·.

20.293 gT μεγάλων μὲν οὖν εὐεργεσιῶν] θέλει εἰπεῖν ‘μὴ γένοιτο μεγάλων εὐεργετῶν χρῆζειν τὴν πόλιν· διὰ γὰρ τῶν μεγάλων κακῶν οὗτοι γνωρίζονται, ὅτι χρεῖα ἐν τούτοις μεγίστων εὐεργετῶν εἰ δὲ καὶ γένοιτο καιρὸς, οὐδεὶς ῥαδίως εὐρεθήσεται.

20.294 δύο δὲ διὰ τούτου ἀνύει μέγала· καὶ φοβεῖ περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ παραμυθεῖται λεληθότως ὅτι ‘οὐ πολλοῖς δώσετε· ἀφείλου γὰρ τὴν δωρεὰν δι’ ἧς πάντες ἡμιλλῶντο·. δεῖ τοίνυν μεμερίσθαι τὰ τῶν τιμῶν, ἵνα μὴ ἴσας, ἀλλὰ διαφόρους, ἵνα ἕκαστος ἀξίως τιμᾶται. gT ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ ὧν γε] οἱ ἔχοντες μετὰ τῆς ἀτελείας καὶ ἄλλας δωρεὰς ἀποστερούμενοι λέξουσιν ὅτι ‘εἴπερ τὰς ἄλλας ἡμῖν καταλίπη, καὶ τὴν ἀτέλειαν κατάλιπε· ὥς εὖ πεποιηκόσι γὰρ δέδωκας κάκεινην καὶ ταύτας, οὐκοῦν ἀμφοτέρω καταλίπε.

20.295 ‘gT οἱ δὲ φενακίζειν] οἱ δὲ μόνον τὴν ἀτέλειαν εἰληφότες φάσκουσιν ‘ἀπατᾷ ὥς καταλείπει· οὐδὲ γὰρ ἡμῖν ἀφῆκεν· ἀφείλετο γὰρ ἦν μόνον εἶχομεν· ὥστε δι’ ἐτέρων ἐτέρους ἀδικεῖ.

20.296 ‘gT μὴ τοίνυν διὰ μὲν τοῦ τούτων κατηγορεῖν] περὶ ὧν λέγει ὅτι ἀνάξιοι εἰσιν.

20.297 gT ὃν τοίνυν κακουργότατον] ἐπειδὴ πιθανώτατος ὁ περὶ τῶν ἱερῶν λόγος καὶ ἱκανὸς ἐπάγεσθαι, φθάσας διέβαλε ‘κακουργότατον’ ὀνομάσας.

20.298a ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ δικαίου ἡ ἀντίθεσις, εἴ γε τὸ δίκαιον γένος ὃν περιέχει καὶ τὰ περὶ τὸ θεῖον καὶ τὰ ἀνθρώπινα. διακρούει δὲ ἐν τῇ λύσει τὴν τῆς ἀντιθέσεως πανουργίαν. διαιρεῖ γὰρ τίνα μὲν χρή καλεῖν ἱερὰ ἀναλώματα, τίνας δὲ λειτουργίας. λεῖτον δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὸ δημόσιον, ὅθεν λειτουργεῖν τὸ εἰς τὸ δημόσιον ἐργάζεσθαι ἔλεγον· ὅθεν καὶ λεία λέγεται ἡ παρὰ τῶν πολεμίων εἰς τὸ κοινὸν τῶν διαρπαζόντων ὠφέλεια. φάσκει δὲ δεινότατον εἶναι καὶ ἀδικώτατον τὸ ἀφαιρεθῆναι τὸ δεδομένον. οὐ γὰρ τὸ μὴ λειτουργεῖν δεινόν, ἀλλὰ τὸ τῶν δεδομένων ἀποστερεῖσθαι· καὶ ὅτι ἐπ’ ὀνόματι τῶν θεῶν τὸ δεινὸν ἐργάζονται, τοῦτό ἐστι τὸ δεινότατον. εἴτα ἐκ διαφορᾶς καὶ διαιρέσεως ἐντεῦθεν ἄρχεται, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ αὐτὸ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν καὶ λειτουργιῶν. ἐν ᾧ καὶ τὸ συγκριτικὸν ἀπὸ τοῦ νόμου λαμβάνει ὥς ἕτερα μὲν γεγραφότος Λεπτίνου, ἕτερα δὲ λέγοντος· καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἐκ τῶν γεγραμμένων παρὰ Λεπτίνου λαμβάνει· καὶ διὰ τοῦτο πάλιν ἐδεήθη τῆς ἀναγνώσεως τοῦ νῦν κατηγορουμένου νόμου. τὸ μὲν οὖν πρότερον δίκαιον τὴν ἀναφορὰν εἰς τοὺς εἰληφότας ἀδίκως ἔχει ‘τίνες εἰλήφασιν καὶ οὐκ εἰσιν ἄξιοι τῆς δωρεᾶς’, ἐνταῦθα δὲ ἕτερον δίκαιόν ἐστι τὸ πρὸς τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων· ὥς τὸ μὲν πρότερον δίκαιον περὶ τὴν ποιότητα τῶν εἰληφότων θεωρεῖσθαι, τὸ δὲ νῦν δίκαιον περὶ τὴν ποιότητα τῆς πόλεως. gT ἀντίθεσις.

20.298b F 4 ἐροῦσι γὰρ ὅτι ταῦτα ἱερῶν ἔστιν ἅπαντα] ἀναλώματα λέγεται τὰ εἰς τὰ ἱερὰ ἀναλίσκόμενα, τὰ δὲ ἄλλα, λειτουργίαι καὶ χορηγίαι, τρόπον τινὰ εἰς τοὺς θεοὺς ἀναλίσκονται.

20.299 οὐδεὶς δὲ ἦν ἀτελὴς τούτων τῶν ἀναλωμάτων. διὰ τοῦτο σοφίζεται Λεπτίνης καὶ φησι μὴ δεῖν διδόναι ἀτέλειαν, τῶν ἱερῶν λέγων. gT <δεινὸν οὖν>] λύσις ἐκ περιτροπῆς.

20.300 F 4 YLS ἐγὼ δὲ τὸ μὲν τίνας] κατὰ συγχώρησιν λέγων συντρέχει διὰ τοὺς θεοὺς, ἵνα μὴ δόξη τραχύς.

20.301 θέλει δὲ εἰπεῖν ‘εἰ καὶ ἱερῶν ὁ δῆμος ἀτέλειαν ἐθέλει διδόναι, οὐ χρή ἀντιλέγειν’, ἐγγὺς θεῶν αὐτὸν ποιῶν. gT εἰ γὰρ ἂ κατὰ μηδένα ἄλλον ἔχουσι τρόπον] ἐπειδὴ γὰρ ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ οὐ δύνανται δεῖξαι ὅτι καλὸν τοῦτο, καταφεύγουσιν ἐπὶ τοὺς θεοὺς, ἵνα αἰδοῖ τούτων νικήσωσιν.

20.302

- gT οἷα μὴδ' ἂν ἐπ' ἀνθρώπου πραχθέντα] ὃ λέγει, τοιοῦτον ἂν εἴη· ὁ πράττων ἐπὶ ὀνόματι τῶν θεῶν τι τοιαῦτα ὀφείλει ποιεῖν, ἵνα τὰ πραχθέντα μὴδὲ ἐπὶ ἀνδρῶν πονηροτάτων οἷς ἔθος πλημμελεῖν ἔχοι λαβὴν διαβολῆς'.
- 20.303 τοιαῦτα δὲ Λεπτίνης εἴρηκεν ὡς ἀπὸ τῶν νόμων. gT <ὅτι δ' οὐκ ἔστι>] λύσις ἐκ διαιρέσεως.
- 20.304 F 4 YS καίτοι εἰ ἦν ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν] εἰ ἀτελεῖς τοὺς ἅφ' Ἀρμοδίου εἶπες, οὐδεὶς <δ'> ἀτελῆς τῶν ἱερῶν ἀναλωμάτων, εἶπες δὲ τινὰς εἶναι ἀτελεῖς, πῶς ἱεραὶ λειτουργαί; gT πρῶτον μὲν τῆς στήλης] στήλη ξύλον ἢ λίθος τετράγωνος εἰς ὃν ἐγγράφητο τὰ τῶν δωρεῶν.
- 20.306 gT ἀκούετε τῶν ἀντιγράφων] κατασκευὴ ὅτι· οὐκ εἰσὶν αἱ λειτουργαὶ αὗται ἱεραί, ὡς Λεπτίνης σοφίζεται.
- 20.307 gT καλῶς] καλῶς ἔχει, μὴ ἀναγίνωσκε πλείονα.
- 20.308 gT γράψας ὅπως ἂν οἱ πλούσιοι] Λεπτίνης ἔγραψε διὰ τούτου τοῦ νόμου ἵνα λειτουργήσωσιν οἱ πλούσιοι.
- 20.309 gT μὴδένα εἶναι προσέγραψεν] εἰ οὖν ἱερῶν εἰσὶν, οὐδεὶς δὲ ἀτελῆς τούτων, ἀφώρισας δὲ τοὺς ἅφ' Ἀρμοδίου, οὐκ ἄρα ἱερά, ἀλλὰ ἐγκύκλια καὶ κοινά.
- 20.310 τέλος δὲ τὸ ἀνάλωμα· τὸ ἀναλίσκειν δὲ εἰς τὰ ἱερά λειτουργεῖν ἐστίν. gT ἡδέως δ' ἂν ἔγωγε] εἰς ἄπορον αὐτὸν ἄγει.
- 20.311 'εἴ γε ἱεραὶ αὗται λειτουργαί, οὐδεὶς δὲ ἐκτὸς τούτων, δέδωκας δὲ σὺ ἀτέλειαν, τίνας; εἰπέ.' συγκλείει γὰρ αὐτὸν ἐπάγων εἰς τὸ ἄπορον. gT ἢ ἐκείνους] τοὺς προγόνους τοὺς δεδωκότας.
- 20.312 gT τίνας; ἢ τοῦ μετοικίου;] παίζει αὐτούς.
- 20.313 τυραννοκτόνους, φησίν, οὐκ ἀπαιτοῦμεν μετοίκιον. γελοῖον δὲ τὸ τοιοῦτο. gT ἐν ᾧ δὲ τοσοῦτω τὸ πλήθος ὄντι] ἐν ᾧ χρόνῳ, ἐκ τοῦ γενέσθαι τὸν Ἀρμοδίον.
- 20.314 καὶ ὅμως οὐδεὶς ἐλειτούργει τούτων· ὥστε τούτων εἶχον ὧν σὺ λέγεις ἱερῶν ἀτέλειαν· καὶ μαρτυρεῖ πᾶς ὁ χρόνος τοῖς λόγοις. gT οὐτ' ἐνεχθεὶς αὐτοῖ] ποτὲ προβληθεὶς χορηγεῖν ἀντιδέδωκεν ἐκείνοις τὴν ἑαυτοῦ οὐσίαν, ὥστε λειτουργεῖν· εἶχον γὰρ ἀτέλειαν.
- 20.315 gT οἷς οὐκ ἀκουστέον] λεγομένοις ταῦτα οὐκ ἀκουστέον· ἂν τὰναντία λέγειν τούτοις τολμήσωσι, μὴ ἀκούετε.
- 20.316 gT ἔτι τοίνυν ἴσως ἐπισύροντες] ἀντὶ τοῦ 'διασύροντες' F 4 S ἀντίθεσις ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν εἰληφότων.
- 20.317b F 4 YL ἔτι .
- 20.317c .. ἐπισύροντες] τὸ μὲν 'ἐπισύροντες' ἀντὶ τοῦ 'διασύροντες'. ἔστι δ' ἡ ἀντίθεσις αὕτη πάλιν ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν εἰληφότων· διαφέρει δὲ τῷ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀορίστως τινὰς αἰτιασθαι τῶν εἰληφότων, ἐνταῦθα δὲ κατ' ὄνομα διαρρήδην προήχθη ὅτι Μεγαρεῖς καὶ Μεσσήνιοι, ὅπερ κατ' εἰδός ἐστιν. gT μαστιγία] κακοὶ πονηροὶ μαστίγων ἄξιοι δοῦλοι, φησί, καὶ οὐδὲ οὗτοι χρηστοὶ ἀτέλειαν ἔχουσι.
- 20.318 Λεπτίνης δὲ ἔλεγεν ὅτι καὶ δοῦλοι καὶ Μεσσήνιοι ἔχουσιν ἀτέλειαν. 'ἐπισύροντες' δὲ οἷον εἰς ἔδαφος ἔλκοντες καὶ διαβάλλοντες, οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες. μέμνηται δὲ καὶ τῶν ὀνομάτων· οἶδε γὰρ ὅτι οὐ βλάπτει αὐτόν. gT <ὅταν ταῦτα>] ἡ λύσις κατὰ ἔνστασιν.
- 20.319 F 4 YS ὅτῳ μὴ ψήφισμα ἢ νόμος] διὰ τοῦ νόμου ψήφισμα.
- 20.320 ἐννόμως γὰρ ἐδίδου ψήφισμα τοῦ δήμου· ὅμοιον γὰρ τῷ νόμῳ. gT πρόξενοι] προστάται πόλεως καὶ φροντισταί.
- 20.321a F 2 πρόξενοι] οἱ ὑποδεχόμενοι ἀλλήλους ἐν ταῖς ἑαυτῶν πόλεσιν.
- 20.321b

- ἦσαν δὲ καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ. gT εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσει] τοῖς κατὰ δύο, φησίν, ἂν ἀδικηθεῖη Χαβρίας, ὅτι καὶ τῶν δούλων <τινὰ> αὐτῷ ἴσον ἐποιήσαντο πολίτην καταριθμεῖσθαι· καὶ ὅτι αὐτοῦ μὲν ὁ παῖς τὴν προξενίαν μένει ἔχων, οὗτος δὲ διὰ τοῦτον ἀφαιρεθήσεται τῆς ἀτελείας.
- 20.322 ἦν δὲ αὐτοῦ ἀπελεύθερος ὁ Λυκίδας, ξενικῶν δὲ στρατευμάτων ἦν ἡγεμὼν· ὥς ἂν οὖν χρήσιμος οὗτος ἡξιώθη τῆς πολιτείας. gT οὐ γὰρ ἐστὶν οὐθ' οὗτος οὐτ' ἄλλος] οὐχ ὅτι πρόξενος ὢν ἐτύγχανε τῆς δωρεᾶς (ἦσαν γὰρ καὶ τινες), ἀλλ' ὅτι ἄνευ ψηφισμάτων εἴληφε μηδεῖς.
- 20.323 gT ὁ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι] τρέπεται ἐπὶ τὸν ἐπίλογον ἐντεῦθεν πληρώσας τὸν ἀγῶνα.
- 20.324a διαιρεῖ δὲ τὸν ἐπίλογον εἰς τὴν ποιότητα τῆς πόλεως ὅτι 'οὐ πρὸς Ἀθηναίων καὶ τῆς ἐκείνων ἀξίας ἐστὶν ἀφαιρεῖσθαι τὰ δεδομένα', ὅπερ ἐστὶ τόπος ἀπὸ τοῦ πρέποντος. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ πρέποντος τόπος οὐχ ὅταν τὸ λαμπρὸν μόνον καὶ εὐπρεπὲς κατασκευάζωμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐναντίον, τουτέστι καὶ τὸ ἀπρεπὲς καὶ τὸ αἰσχρὸν. ἕκαστος γὰρ τόπος ἐκατέρωθεν ἔχει τὴν γυμνασίαν. κἀνταῦθα γὰρ ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ καὶ τοῦ ἀπρεποῦς λαμβάνει τὸ ἐπιχείρημα. εἰς δὲ τοῦτο ἔλαβε τόπον πρῶτον μὲν ἐκεῖνον ὅτι 'ἄτοπον τὸ δοκεῖν ἀπατᾶν τοὺς εὐεργέτας', δεύτερον δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ μαχομένου ὅτι 'τὸν ἀπατῶντα τὸν δῆμον κολάζετε, ἐὰν ὑποσχόμενός τι μὴ ποιήσῃ· οὐκοῦν ὁμοίως αἰσχρὸν αὐτοὺς φαίνεσθαι παραβαίνοντας τὸν νόμον. gT ὁ .
- 20.324b .. οἶμαι] ἐπίλογος ὅτι εἰς πολλὰ μέρη διαιρεῖ τὸν ἐπίλογον, πρῶτον εἰς τὴν ποιότητα τῆς πόλεως, δεύτερον ἀπὸ τοῦ ἀπρεποῦς καὶ αἰσχροῦ καὶ ἀπ' ἄλλων. F 4 YLS εἰ γὰρ τις πάντα ὅσα Λεπτίνης ἐρεῖ] κατὰ συνδρομὴν τοῦτό φησι κυρίου γενομένου <τοῦ νόμου> 'καίτοι κύριός ἐστι καὶ λῦσαι αὐτὸν ζητοῦσιν· ἀλλὰ καὶ λέγουσι μετὰ τὴν κρίσιν ταύτην ὅτι 'εἰ καὶ ὁ νόμος καλός, φησίν, ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνο αἰσχρὸν ἔχει, ὅτι ἀπατεῶνας ὑμᾶς τῶν εὐεργετῶν ποιεῖ· ἀφαιρεῖ γὰρ τὴν δωρεάν'.
- 20.325 gT ὅσω δ' ὑμῖν αἴσχιον] διὰ τὴν ποιότητα τῶν Ἀθηναίων.
- 20.326 πρὸς ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο ἔλαβε τὸν αὐτὸν νόμον, ἐκεῖ μὲν πρὸς τὴν ἐγγύην, ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὴν ἀπάτην τῶν εὐεργετῶν. gT <εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθ'>] θαυμάσιον.
- 20.327 S εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις] δεῖ μὲν γὰρ τὰ αἰσchrὰ φεύγειν, μάλιστα δὲ ἐκεῖνα ἃ αὐτὸς μὴ ποιεῖν παραινεῖς.
- 20.328 οἶδας γὰρ αὐτὸς ὅτι πονηρά, διὸ καὶ κωλύεις· καὶ ἄλλως οὐκ ἐρεῖς ὥς οὐκ οἶδας· αὐτὸς γὰρ καὶ ἀπηγόρευσας. gT ὅπως μὴδὲν ὦν ἰδίᾳ φυλάξαισθ' ἂν] ἄτοπον γὰρ ἰδίᾳ μὲν τι ποιεῖν φυλάττεσθαι ὥς κακόν, κοινῇ δὲ αὐτὸ ποιεῖν· ὅ τι δ' ἂν τις δῶ τινὶ φίλῳ ἐκὼν, οὐκ ἀφαιρεῖται αὐτόν.
- 20.329 gT ἐφ' οἷς εὕρετο ἔχειν] μὴ ὄντα ἄξιον· διότι ἡξιώθη τὸ ἔχειν δωρεάν.
- 20.330 ἡ δὲ σύνταξις 'ἐφ' οἷς τὸ ἔχειν εὕρετο γράφεσθαι'. gT κατὰ τὸν νόμον] κατὰ τὸν αὐτόν.
- 20.331 ἦν γὰρ γεγραμμένον 'τοὺς δὲ ἀναξίους κρίσει ἀφαιρεῖσθαι τὴν τιμὴν, οὐ νόμῳ'. gT ἡ θέντας ὑμᾶς] ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν 'ἡ θέντων αὐτῶν· ὁ δ' εἶπεν 'ἡ θέντας αὐτοῦς', ἵν' ἡ πτώσις ἀντὶ πτώσεως.
- 20.332 gT ὅταν πρῶτον γένωνται νομοθέται] οἱ μέλλοντες εἰς ἄλλο δικαστήριον κυροῦν τὸν νόμον· νῦν γὰρ ἐδοκιμάζοντο ὑπευθύνους ποιήσαντες ἑαυτοῦς.
- 20.333 ὥς ἀσαφὲς δὲ τοῦτο φαίνεται. λέγει δὲ 'ἐπειδὴν πρῶτον ἡ πόλις νομοθέτας καθίσῃ, τότε πρῶτον εἰσαχθήτω ὁ νόμος'. ἔθος γὰρ ἦν τῇ πόλει, εἰ γένοιτο χρεῖα νομοθετεῖν, καθίζειν ἕξ, ὥς ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους (24, 25 sq.) φησίν· ἀξίων οὖν εὐθύς καὶ παραχρῆμα, εἰ κατ' ἀρχὰς τοῦ ἔτους γένοιτο νομοθέται, τοῦτον εἰσάγεσθαι πρῶτον τὸν νόμον ἐν τοῖς πρώτοις νομοθέταις. gT ἔστι δ' ἐκάστῳ τις αὐτῶν, ὥς ἔοικεν, ἐχθρός] ἐπειδὴ ἐδόκουν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τεθεικέναι

τὸν νόμον, ἵνα ἀνέλῃ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην, δι' ἑαυτοὺς φησι πεποιηκέναι τοῦτο, ἵνα ἀποστεροῦντες τοὺς ἔχοντας ἀτέλειαν τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνωνται.

- 20.334 ἦσαν γὰρ ἀτελεῖς ἐχθροὶ τε ἄλλων καὶ Λεπτίνου ἔχοντες ταύτην τὴν δωρεάν. καὶ διὰ τοῦ νόμου ἀμύνασθαι αὐτοὺς ζητοῦσι, φησί· καὶ ὁ αὐτὸς ἡρήσατο κατὰ τῶν ἐχθρῶν, τοῦτο ὑμᾶς κατὰ τῶν εὐεργετῶν πείθει κατεργάσασθαι, τὸ μὴ διὰ κρίσεως, ἀλλὰ νόμῳ στερίσκειν. ἡ γὰρ κρίσις ἡύρισκε τὴν ἀλήθειαν. ἀντιπίπτον δὲ ἐκ τῆς ἐργασίας ἀνακῦψαν τοῦτο τῇ προκειμένῃ ἐννοία ὑποτέμνεται· ‘ἀλλ’ οὐχ αἰροῦνταί τινες προσκρούειν καὶ κατηγορεῖν τῶν ἀναξίων’. ἔλυσε δ’ εἰπὼν ‘ἀλλ’ εἰσὶ τινες αὐτῶν ἐχθροὶ τῶν τὰ μέγιστα δυναμένων ἐν τῇ πολιτείᾳ’, ἵνα καὶ ἀντιπέσῃ ‘ἀσθενεῖς δὲ καὶ οὐχ οἰοί τε ἐξελέγχειν’, προσέθηκε καὶ τὴν ποιότητα τῶν ἐχθρῶν. gT δι’ ὑμῶν ἀθρόους] διὰ τῶν εὖ πεπονθότων παρ’ αὐτῶν.
- 20.335 ‘ἀθρόους’ δὲ ‘πολλούς’, ἵνα ἢ καὶ τοῦ πλήθους τὸ ἄτοπον, ὅτι ‘οὐδ’ ὀλίγους ἀδικήσετε, ἀλλὰ πολλούς’. καὶ καιρὸν δέ, φησὶν, εὐρίσκουσιν ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἑαυτῶν, ἀπάγοντες αὐτοὺς διὰ τοῦ νόμου εἰς κρίσιν. gT κατ’ ἄνδρα κριθέντας] μὴ ἀθρόους, ἀλλὰ κατ’ ἄνδρα καὶ κρίσει, μὴ νόμῳ.
- 20.336 gT ἐγὼ μὲν γὰρ ὑπολαμβάνω] ἐντεῦθεν τὰ ἐπιλογικὰ δηλοῦται.
- 20.337 τὰ γὰρ ἐκάστου κεφαλαίου ἰσχυρὰ συνάγει δι’ αὐτῶν τούτων [διὰ] τῶν περὶ Λεπτίνην· λέγει δὲ ὅτι καὶ οὕτω συμβαίνει, ‘εἴ γε ἀνάξιοι, δι’ ὑμῶν τῶν ἐχθρῶν ἀποστεροῖντο τῆς τιμῆς’. gT καὶ μὴν οὐδ’ ἐκείνου γε ἀποστατέον τοῦ λόγου] ἐπαγωνίζεται πάλιν τῷ μεταληπτικῷ ἐκ περιουσίας ὅτι ‘οὐδὲ νῦν κρίνεσθαι δεῖ τοὺς ἔχοντας, ἀλλὰ πάλαι ἡνίκα ἐλάμβανον’.
- 20.338 ἂν δέ τις οἴηται ταῦτα μὴ προσήκειν τοῖς ἐπιλόγοις, ἴστωσαν ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις οἱ παλαιοὶ ἀγωνίζονται πρὸς αὐτὰς τὰς προτάσεις τὰς ἐν αὐτοῖς κειμένας. gT ὅτι τῆς μὲν ἀξίας] παραγραφικὸν ἐκ τοῦ χρόνου.
- 20.339 δισσῶς δὲ τοῦτο ποιεῖ· καὶ γὰρ καὶ κατὰ τὸ πρόσωπον αὐτὸ ποιεῖ· ὅτε μὲν γὰρ λέγει ‘ὅτε ἐδώκαμεν’, τὸν χρόνον ἐμφαίνει, ὅτε δὲ ‘οὗτοι παρόντες’, τὸ πρόσωπον. gT ἦν δίκαιον τὴν ἐξέτασιν λαμβάνειν] ἀντὶ τοῦ ‘ἔδει δοκιμάζειν αὐτοὺς τότε’.
- 20.340 gT εἰ δ’ οὗτοι τοῦτο φήσουσιν] ὅτι ἀνάξιοι, οὐδὲν κωλύει τῷ λόγῳ αὐτοὺς ἐπαγγέλλεσθαι.
- 20.341 gT παρ’ αὐτὰ τὰδικήματα] ἀντὶ τοῦ ‘παραχρῆμα’.
- 20.342 τότε χρῆν αὐτοὺς, φησιν, ὅτε ἐλάμβανον, φαινομένους ἀναξίους κολάζεσθαι. ἡ ‘παρ’ αὐτά, ἂν δείξωσιν ὑμῖν’, οἷον ‘προσφόρως τιμωρήσασθαι καὶ ἐγγὺς τῶν ἀδικημάτων τῆς φύσεως ἢ τοῦ χρόνου’. gT εἰ δὲ μηδενὸς ὄντος τοιούτου] κατὰ τοὺς εὐεργέτας κακοῦ, μηδὲ ὀφθέντων ἀναξίων.
- 20.343 gT δόξετε φθονήσαντες] τὸ ἐπιχείρημα τοιοῦτόν ἐστιν ὅτι ‘οὐ πρὸς Ἀθηναίων ἐστὶ τὸ δοκεῖν βασκαίνειν’. ἐν ᾧ καὶ τὸ πρέπον πάλιν κατὰ τὸ ἐναντίον ἐξετάζει ὅτι ‘ὑμεῖς τιμᾶτε τοὺς ἀξιονίκους τῶν ἀθλητῶν μεγίσταις τιμαῖς, ὑμᾶς δὲ τιμᾶτε τοὺς τεθνηκότας τοῖς ἐπιταφίοις’. οὕτω πόρρω κατέστηκε τῶν Ἀθηναίων ἡ πόλις τοῦ φθόνου.
- 20.344 gT ἔστι δὲ πάντα μὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν] θέλει εἰπεῖν ὅτι ‘καὶ κατὰ πάντα τὰ ὀνειδῆ καθαρὰ τυγχάνει ἡ πόλις καὶ πόρρω τούτων τῶν κακῶν, πολὺ δὲ πλεον τῶν ἄλλων τὸν φθόνον πέφευγε’.
- 20.345 gT φύσει κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος] ὁ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν ὅτι ‘ἐν ἄλλοις ἐάν τις ἢ πρὸς τινα κακός, ἔχει τινὰ ἀπολογίαν φάσκων πεπονθέναι τι παρ’ ἐκείνου· ἐπὶ δὲ τοῦ φθόνου ἀσύγγνωστον τὸ πάθος· οὐ γὰρ ἐξ ὧν πάσχει λυπεῖται, ἀλλ’ εἰ ἄλλος τις εὖ πράττει, λυπεῖται καὶ ζημιοῦσθαι νομίζει’.
- 20.346

- διὸ καὶ πεπονθότα αὐτόν φησι· τήκει γὰρ τοὺς ἔχοντας. gT πρῶτον μὲν μόνοι] ‘πρῶτον’ εἶπεν ἀντὶ τοῦ ‘ἀφ’ οὗ ἔστέ, δι’ ὅλου τοῦ χρόνου’.
- 20.347 gT ἐν οἷς κοσμεῖτε] ἐφ’ οἷς λόγοις· λέγει δὲ ὅτι ‘τιμᾶτε τοὺς ἀνδρείους ἀποθνήσκοντας, οὐ καταφρονεῖτε· οὕτως οὐκ ἔστε φθονεροί’.
- 20.348 gT τοὺς στεφανίτας] τοὺς περιοδικοὺς καλουμένους λέγει· οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγώνων εἰσὶ στεφανῖται, οἱ δὲ ἀργυρίται.
- 20.349 δίδονται οὖν μέγισται δωρεαὶ καὶ μετὰ τὸν στέφανον. ἐπειδὴ γὰρ εἴρηκε περὶ τῶν πολεμικῶν τοὺς ἐπιταφίους, εἴρηκε καὶ τοὺς ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἀγωνιζομένους· ἐστεφανοῦντο γὰρ οἱ νικῶντες ἐν τούτοις. gT καὶ οὐχ ὅτι τῇ φύσει τούτων μέτεστιν] οἱ ἀγαθοὶ ὀλίγοι ἀναγκαιῶς· κακοὶ γὰρ οἱ πολλοί.
- 20.350 διὰ τῶν ὀλίγων οὖν τοὺς γενναίους σημαίνει. ‘τούτοις οὖν οὐ φθονεῖτε, ἀλλὰ καὶ συνήδεσθε, δι’ ὧν τιμᾶτε αὐτούς, εἰ καὶ ἀνόμοιοί εἰσι κατὰ φύσιν’. gT διὰ ταῦτα] διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς γενναίους καὶ ὀλίγους.
- 20.351 gT οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν] καὶ ἐν τῷ τιμᾶν μισεῖτε τὴν ἥτταν· τοιγάρτοι τῆς εὐεργεσίας μερίζονα δωρεὰν δίδετε.
- 20.352 ὁ γὰρ ἐξ ἴσου τιμῶν χρέος, οὐ χάριν, παρέχει. gT ἔστι τοίνυν ταῦτα πάντα, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαιοσύνης] πρὸς τὸ ἀντιδιδόναι τοῖς εὖ ποιοῦσι· δίκαιον γάρ.
- 20.353 ‘ἀρετῆς’ δὲ τῆς μεταδόσεως, ‘μεγαλοψυχίας’ δὲ ἀντὶ τοῦ ‘μεγαλοδωρεᾶς’, ‘εὐδοξίας’ ἀντὶ τοῦ ‘ἔχειν δόξαν’. ‘ἡ τοῦ τῆς πόλεως ἀξιώματος’, οὐ τοῦ παρὰ τῆς τύχης οἷον εὐδαιμονίας, ἀλλὰ τοῦ τῆς ψυχῆς λέγει ἡθους· μεγαλόψυχοι γὰρ ἦσαν. gT πολλὰ δὲ θαυμάζων Λεπτίνου] ἀπὸ τῆς ποιότητος τῆς πόλεως μετέβη ἐπὶ τὴν ποιότητα Λεπτίνου, διαβολὴν ποιούμενος τοῦ τρόπου αὐτοῦ.
- 20.354 gT <ὥσπερ ἂν εἴ τις μεγάλας>] ἀντιστροφή· ὡς τὸ (1, 11) ‘ἂν μὲν ὅσα ἂν τις λάβῃ καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ’ ἀναλώσας λάθῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνησθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν.
- 20.355a ‘F 2 Y ὥσπερ .
- 20.355b .. μεγάλας] δι’ ὧν τις κολάζει σφόδρα τὸν μοιχὸν δείκνυσιν ὡς μισεῖ τὸ πρᾶγμα· οὐ γὰρ ὁ φιλεῖ τις, τοῦτο τιμωρεῖται. οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου Λεπτίνης στερίσκων τοὺς εὐεργέτας τῶν τιμῶν δηλὸς ἐστὶν ὡς οὐ δύναται τίνας εὖ ποιεῖν. ἰδοὺ γὰρ καὶ νόμον τοιοῦτον τίθησι. τοῦτο οὖν, φησὶν, ἡγνόησεν ὁ νομοθέτης καὶ ὃς ὥφειλεν ἀπάντων εἶναι σοφώτερος ὁ πάντες ἴσασιν ἄγνοεῖ. λέγω δὲ ὅτι ‘δι’ ὧν νομοθετεῖ ἐλέγχει τὴν γνώμην αὐτοῦ διὰ τοῦ νόμου. τοιγαροῦν βλάπτει τοὺς εὐεργέτας καὶ γυμνοῖ τὴν γνώμην διὰ τοῦ τιθέναι τοιοῦτον νόμον.’ gT αὐτὸς ἤμαρτεν] ὑμεῖς δὲ ἔγνωτε.
- 20.356 οὐκοῦν καὶ ἐπανορθώσασθε αὐτόν καὶ γνῶτε λυομένου τοῦ νόμου τὸ σφάλμα. ἐὰν δὲ κυρωθῇ, οὐκ ἔχω ὅπως ἐπαινέσω· τῷ γὰρ κακῷ συναγωνίζεσθε. gT ψέγειν δ’ οὐ βούλομαι] καίτοι ἄξιον ὄντα.
- 20.357 διὰ δὲ τοῦ ἥθους πλέον αὐτόν κολάζει. gT μήτ’ αὐτὸς δόξης βελτίων εἶναι] οἷον ‘εἰ ὠφελεῖσθαι γοῦν ἕτερος ἔμελλε, φορητὸν ἂν ἦν τὸν ἄλλον ἀμαρτάνειν διὰ τὸν ἕτερον· ὅτε δὲ ἀμφοτέροι βλάπτονται, φευκτὸν πάντῃ τὸ πρᾶγμα καθίσταται.
- 20.358 ‘gT ἐξήλθον οἱ χρόνοι] καθ’ οὓς ἐκινδύνευε κατηγορούμενος.
- 20.359 κατ’ αὐτοῦ δὲ τοῦ νόμου, οὐ κατὰ σοῦ, ὁ κίνδυνος. καὶ πῶς ἡδύνατο κατηγορεῖν τοῦ μὴ κρινομένου; ἐντεῦθεν κεκώλυται τῆς συνήθους παρρησίας ὁ ῥήτωρ. gT καίτοι καὶ τοῦτ’ ἀκούω σε λέγειν] τὴν περιουσίαν τῶν δικαιωμάτων Λεπτίνου εἰς ἀλαζονεῖαν διέβαλε, μᾶλλον δὲ

- περιέτρεψε πικρῶς εἰς ὑπόνοιαν, καθαψάμενος ὡς ἂν διαλυσαμένου καὶ ἐκόντος ὑποβαλόντος τοὺς ἐπαγγειλαμένους τὴν κατηγορίαν.
- 20.360 gT ὅτι σε οὐ κατέστησαν εἰς κίνδυνον] πάντως γὰρ εἰ ἐπεξῆλθον τότε οἱ κατηγορήσαντες, ἅλως <ἂν> καὶ ἐκινδύνευες.
- 20.361 gT εἴ τις ἢ τετελεύτηκε] τὸν Βάθιππον λέγει.
- 20.362 gT ἢ πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ] ἀργυρίῳ δηλονότι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέστη, οὐ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι δεῖξαι κακῶς ἔχοντα τὸν νόμον.
- 20.363 gT ἢ καὶ ὅλως ὑπὸ σοῦ παρεσκευάσθη] ὑπὸ σοῦ ἐπείσθη κατηγορῆσαι καὶ ἀποστῆναι, ἵνα δὴ ἔξης λέγειν ὅτι κατηγορήσαντινες ἤδη, οὐδεὶς δὲ ἐνίκησεν, οὕτως ἄρα καλὸς ὁ νόμος.
- 20.364 gT ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγειν καλόν] ἐπειδὴ καθήψατο αὐτοῦ, κέχρηται τῇ θεραπείᾳ.
- 20.365 gT ἤρηνται δὲ τῷ νόμῳ σύνδικοι] ἔπεται τῇ ποιότητι τοῦ προσώπου καὶ ἐτέρων προσώπων ποιότης.
- 20.366 βούλεται γὰρ περιγράψασθαι τοὺς συνηγόρους τοῦ νόμου. ἔξεστι δὲ τοῦτο ποιεῖν, ὡς ἔοικε, καὶ ἐκβάλλειν τοὺς αἰρεθέντας ὑπὸ τοῦ δήμου, εἰ παρὰ τὸν νόμον λέγειν δοκοῖεν. πληρώσας δὲ τὸν περὶ ποιότητος τῶν προσώπων λόγον μεταβαίνει ἐπ' ἄλλο μέρος τῶν ἐπιλόγων, ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νομίμου. οἱ γὰρ ἐπίλογοι ἐκ τῶν τελικῶν κεφαλαίων λαμβάνονται. ἐνταῦθα τοῖνυν προτερεῖ μὲν ὁ τοῦ δικαίου λόγος (ὅσα γὰρ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου διείλεκται, ταῦτα ἂν εἴη τοῦ δικαίου), ἔπεται δὲ τὸ ἐκ τοῦ νομίμου. gT καὶ μάλιστα οἱ δεινοὶ λέγειν] ἐκβολὴ τῶν συνηγῶν τοῦ Λεπτίνου· ἐκάστω δὲ οἰκειῶς ἀπαντᾷ.
- 20.367 gT οἱ νόμοι δ' οὐκ ἔωσι δις πρὸς τὸν αὐτὸν] παραγραφὴ τελεία τῆς εὐθυδικίας.
- 20.368 οὐ περὶ τῶν αὐτῶν οὖν οὗτοι ἐδικάζοντο, ἵνα ἔχη πιθανῶς ἐκβάλλειν διὰ τοῦ νόμου τὴν εὐθυδικίαν. ὁ δὲ νόμος οὐ περὶ τῶν αὐτῶν. ἐπειδὴ περ εἷς τῶν ἀποστερουμένων τὴν δωρεὰν ὁ Χαβρίας, ἥδη δὲ ἐδικάσατο πρὸς αὐτὸν <ὁ Λεωδάμας> καὶ ἡττήθη, διὰ τοῦτο τῷ Χαβρίᾳ καὶ τοὺς ἄλλους συλλαμβάνει καὶ ἐκβάλλει τὸν συνηγόρον τοῦ νόμου λέγων 'δὶς περὶ τῶν αὐτῶν οὐ δεῖ δικάζεσθαι'. gT <οὔτε διαδικασίαν>] διαδικασία ἢ ἐπίκρισις τοῦ ἐπιτηδείου πρὸς λειτουργίαν.
- 20.369a F 2 Y οὔτε διαδικασίαν] φιλονεικίαν ἀπλῶς καὶ ἀμφισβήτησιν τῶν δύο προσώπων.
- 20.369b gT εἰ τότε μὲν τὰ Χαβρίου παρ' ὑμῖν ἔργα] οἷον 'εἰ Χαβρίας μόνος δικαζόμενος ἐνίκησε τὸν Λεωδάμαντα, νῦν προστεθέντες καὶ οἱ ἄλλοι εὐεργέται ἡττηθήσονται', τοῦτο <δ'> ἄτοπον.
- 20.370 gT οὗτος εὔρετο τὴν δωρεάν] καὶ μὴν οὐκ εἴληφε τὴν δωρεὰν Ἀριστοφῶν, ἀλλὰ τῷ ἐθέλειν τὸν δῆμον δοῦναι τὴν δωρεὰν οὗτος λογίζεται καὶ λέγει 'ἔλαβεν ὅσον εἰς τὴν προαίρεσιν τοῦ δήμου'.
- 20.371 ἔδωκε μὲν γὰρ ὁ δῆμος, οὗτος δὲ οὐκ ἠθέλησε, φησί, λαβεῖν ὡς εὖνους. gT τοῖς ἐν Πειραιεῖ] τοῖς δημοτικοῖς.
- 20.372 καὶ οὗτος δὲ ὥσπερ Ἐπικέρδης δεδῶκε τὰ πέντε τάλαντα χρήζουσιν εἰς τὸν κατὰ τῶν τυράννων πόλεμον. gT καὶ μὴν πρὸς γε Κηφισόδοτον] ἐκάστω τὸ οἰκεῖον ἀποδίδωσι προσώπων· ἔτι δὲ ἔχεται τῆς ἐκβολῆς τῶν συνηγῶν.
- 20.373 gT εἰ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι δεῖ τισιν] οἷον 'εἰ βεβούλησαί τινας λυπεῖν, ὅλως τοὺς ἀδικοῦντας ὀφείλεις, μὴ μέντοι τοὺς τὸ συμφέρον ποιοῦντας τῇ πόλει'.
- 20.374 καλὸν γὰρ τῇ δεινότητι εἰς τὸ χρήσιμον χρῆσθαι καὶ μὴ λυμαίνεσθαι τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῖς πράγμασι. gT πρὸς τοῖνυν Δεινίαν· οὗτος ἴσως ἐρεῖ] τὸ 'ἴσως ἐρεῖ τριηραρχίας' δέικνυσιν ἢ ὅτι ὡς οὐκ ἔχων προσποιεῖται λέγειν ἢ ὅτι ζητεῖ λαβεῖν δωρεὰν διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως.

- 20.375 ὁ δέ φησι ‘κάλλιον ἔστι τῆς εὐεργεσίας σε δωρεὰν αἰτεῖν ἢ στερίσκειν ταύτης τοὺς εὐεργέτας· ὕστερον μέντοι τιθεὶς τῇ τάξει ἀσθενέστερον πεποίηκεν. gT <εἰ πολλοῦ τῇ πόλει>] θαυμασιώτατον.
- 20.376 Σ ὡς ἔμοιγε δοκεῖ] ὠμολόγητο γάρ, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἠναντιώθη, ἵνα μὴ δόξη τῇ ἀληθείᾳ μάχεσθαι.
- 20.377 gT ὁ δὲ δὴ μέγιστον ἀπάντων] ὁμοῦ λειπόντων προσώπων ἢ παραγραφῇ.
- 20.378 gT οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθεῖς] οἷον ‘ἀορίστως ἐτέθη καὶ οὐκ ἐπίτηδες ἐπὶ τούτοις· οὐ γὰρ ἦδει ἐσομένοις αὐτούς.
- 20.379 gT ὥσπερ ἐργασία τις ἦ] ‘ἐργασία’ διὰ τὸ κέρδος.
- 20.380 gT καὶ συκοφαντία] ἀφορμὴ τοῦ κακῶς ποιεῖν αὐτούς.
- 20.381 gT συνδικῆσαι] συμφωνῆσαι.
- 20.382 σύνδικοι οἱ ἐν ταῖς δίκαις βοηθοί. F 2 Y τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις δεῖ πειθομένους] εἰς τὸ ἄτοπον ἀπήγαγεν, ὅτι τοὺς συνεροῦντας νόμῳ πείθεσθαι καλὸν τοῖς ὑπάρχουσι καὶ μὴ παραβαίνειν αὐτούς.
- 20.383 οὗτος ὁ νόμος ἐκέλευε μὴ δεύτερον συνδικεῖν. καὶ γὰρ ἅπαξ τοῦτο ποιήσας κωλύεται ἵνα μὴ διὰ τὸ κέρδος ψεύδεσθαι ἐπιχειρῶσιν· ὁ δὲ τὸ ‘μὴ ἐξεῖναι συνδικεῖν δεύτερον’ καθόλου ἔλαβε καὶ οὕτως ἐκβάλλει. εἰ δέ τις ζητήσῃ, πῶς τὸν νόμον ἐνταῦθα τέθεικε καὶ οὐκ ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ νομίμου, λέγομεν ὅτι οὐδὲ ἐνταῦθα ἐξήτασεν ὡς νόμιμον. ὅπου γὰρ τὸ νόμιμον κεφάλαιον, ἐξήτασται νόμῳ· ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸ διαβάλλειν μόνον τοῦτον εἴληφεν. ἔστι γὰρ ἐπιλογικὰ ὅλα. gT <γελοῖον>] ‘γέλοιοσ’ ὁ καταγέλαστος· ‘γελοῖος’ ὁ γελωτοποιός.
- 20.384 F 2 Y ἔστι γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας μὲν τοὺς νόμους] περὶ τοῦ μέρους τῶν ἐπιλόγων λέγει, ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νομίμου.
- 20.385 καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ὅτι ‘ἔθος ἡμῶν ἐχόντων τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας οὗτος καὶ κολάζειν προστάττει· ἐν ᾧ καὶ ἄλλο ἐστὶν ἐπιχείρημα ὅτι ‘εὐεργετεῖν μὲν ἔξεστι κατὰ τοὺς νόμους, αἰτεῖν δὲ χάριν οὐκ ἔξεστι κατὰ τὸν Λεπτίνου νόμον’. εἶτα τῷ ἀτόπῳ (159) ‘ἀλλὰ μνησθέντες τῶν καιρῶν παρ’ οὓς οἱ πεπονθότες εὔ’. εἶτα τῷ ἀπὸ τοῦ μείζονος (cf. 161) ὅτι ‘νῆ Δία τοῦτ’ τοιοῦτον ἐλπίζει πόρον’. καὶ γίγνεται κατὰ τὴν πηλικότητα· ἴδιον γὰρ ταύτης καὶ μειοῦν καὶ αὔξειν. ἀλλ’ οὐκ ἔστι πόλεμος οὐδ’ ὁ καιρὸς φοβερός, διόπερ οὐδὲ μεγίστων εὐεργετημάτων ἢ πόλις δεῖται. ἐν ᾧ (cf. 161) τὸ κατὰ τὴν ἥτταν Λακεδαιμονίων τὴν ἐν Λεύκτροις καὶ τὸ κατὰ Διονύσιον παράδειγμα (cf. 162) ὅτι δεῖ ἀνθρώπους ὄντας προσδοκᾶν καὶ τὰ τοιαῦτα. μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τούτων τῶν τόπων ἀντεξέτασιν πεποίηται καὶ ἀντιπαράθεσιν τῶν συμβησομένων ἐξ ἐκατέρου νόμου· ἥς παραθέσεως ἡ ἀρχὴ (163) ‘σκέψασθε παρ’ ἄλληλα καὶ λογίσασθε παρ’ ὑμῖν αὐτοῖς’. gT ἐν ἐκάστῳ τίμημα ὑπάρχει] ἀντὶ τοῦ ‘καταδίκη τοῖς κακουργοῦσι, μηδὲν πλέον’.
- 20.386 οἱ δὲ τὰς δωρεὰς αἰτοῦντες πλέον τῶν κακούργων κολάζονται, κάκεῖ μὲν, ‘ἐάν τις δικαίως ἀποκτείνῃ, ἐξέστω· ἐνταῦθα δέ, ‘κἂν δικαίως τις αἰτήσῃ, κολαζέσθω’. gT ἄτιμος ἔστω, φησί, καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω] ὁ ‘καὶ’ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ ‘ἢ’ διαζευκτικοῦ κεῖται, ἵνα ἢ ‘ἄτιμος ἢ ἡ οὐσία δημοσία’.
- 20.387 gT <εἶναι δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγὰς>] ἐνδείξεις ἀπολογία καὶ εἶδος κατηγορίας, ἀπαγωγή δὲ ἡ τῶν κακούργων πρὸς τοὺς ἔνδεκα παραδόσεις.
- 20.388a οἱ δὲ ἔνδεκα ἄρχοντες Ἀθήνησιν, οἷς παρεδίδοντο οἱ θανάτῳ καταδικασθέντες. F 2 YL εἶναι .
- 20.388b .. ἀπαγωγὰς] ἐνδείξεις ὄνομα δίκης κατὰ τῶν ἀτίμων καὶ ἀδικούντων, ἀπαγωγή δὲ κατὰ τῶν κλεπτῶν. gT οὐκοῦν τρία τιμήματα ταῦτα] σοφίζεται, τὸ ἐν τρία ποιῶν.

- 20.389 gT χέρνιβος] οὐ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ τοῦ ἀγγείου.
- 20.390 gT εἴτα ἀποκτεῖναι μὲν δικαίως] ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου κατ' ἄμφω, καὶ ὅτι ἔθους ὄντος τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, οὗτος καὶ κολάζειν προστάττει· καὶ ὅτι ἄναιρεῖν ἔξεστι κατὰ τοὺς νόμους Λεπτίνου'.
- 20.391 gT οὔτε δικαίως οὔθ' ὁπωσοῦν] τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ δικαίου δῆλον, τὸ δὲ ὅθ' ὁπωσοῦν', ὡς ἐνίστε τινῶν καὶ παρὰ τὸ δίκαιον διὰ τὸ συμφέρον αἰτούντων, ἀνάγκη δοῦναι διὰ τὸν κίνδυνον.
- 20.392 gT μηδαμῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] δείξας τῇ παραθέσει τῶν δικαίων τὴν ἀτοπίαν τοῦ νόμου θαρσῶν ἀπαγορεύει λοιπόν.
- 20.393 διὰ τοῦτο δὲ ἐγγὺς τοῦ ἡμετέρου· τὸ ὄνομα κεῖται τῶν Ἀθηναίων, τῇ δόξῃ τῆς πόλεως ἐμφαίνων τοῦ πράγματος τὸ παράλογον. gT μὴ βούλεσθε δοκεῖν πλείω πεποιοῦσθαι σπουδὴν] ἵνα μὴ ἔχῃ καταφυγεῖν εἰς ἀνάγκην, τῇ βουλήσει τὴν ἐξουσίαν πεποιῆται.
- 20.394 τῷ δὲ ὁδοῦν' παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις πονηρὰν καθ' αὐτῶν, φησί, μὴ κατασπεύρετε δόξαν πονηρὰ βουλευθέντες. gT ἀλλ' ἀναμνησθέντες τῶν καιρῶν] ἄλλο ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἴσου· εἴτα τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος προσέθηκε, κατὰ λόγον τῇ τάξει χρώμενος.
- 20.395 ὁμοιοῖ γὰρ τοὺς εὐεργέτας περὶ ὧν ὁ λόγος Ἀρμόδιῳ καὶ Ἀριστογείτονι συλλογιζόμενος οὕτως· ὁ εὖ ποιῶν τὸ κοινὸν ἐν κινδύνοις σώζει τὴν πόλιν καὶ τὴν δημοκρατίαν, ὡς οἱ τοὺς τυράννους διαφθείραντες. οὐδὲν οὖν ἀπεικὸς ἐξισοῦσθαι αὐτοῖς καὶ κατὰ τὰς τιμὰς. ταῦτα δὲ γέγραπται ὑπὸ Δημοφάντου ἐν στήλῃ, εἴρηται δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ῥήτορος Φορμίωνος. gT οὐ γὰρ ἔνεστιν εὐορκεῖν] ἀποφαίνεται ἵνα μὴ μερισθῶσι τὴν γνώμην οἱ δικασταὶ ὡς ἄρα ἔστιν εὐορκεῖν, καὶ ἕτερόν τι δράσωσιν'.
- 20.396 gT οὐκ ἐνὶ τοῦτον ἔχειν καλῶς] βουλόμενος αὐτοὺς τῷ ἀδελφῷ τοῦ μέλλοντος εἰς ἀγωνίαν καὶ ταραχὴν ἐμβαλεῖν συνάγει τοὺς δύο χρόνους κατὰ τὸν νόμον, ἀρχὴν αὐτῷ τοῦ πράγματος ἐντεῦθεν ποιούμενος.
- 20.397 ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ νομίμου κεφαλαίου τὸ ἐννόημα. συντρέχει δὲ τῷ παρελθόντι δῆθεν, ἵνα μὴ δοκῶν ἄγαν φιλονεικεῖν ἔχη πειθομένους περὶ τοῦ μέλλοντος, λέγων ἡμεῖς ἂν τοιοῦτοί τινες γένωνται; δι' ὧν γὰρ συνέδραμε τῇ ἀρετῇ αὐτῶν τὰ πρεσβεῖα δεδωκώς, διὰ τούτων ἀπαιτεῖ τοῖς τὰ ἴσα ἐπιδεικνυμένοις τὸ δίκαιον. gT ὅτι, νῆ Δία, πόρρω τοῦ τι] ἀλλ' ἐρεῖ ὡς οὐκ ἔστι πόλεμος οὐδὲ καιρὸς παρενοχλεῖ χαλεπὸς οὐδὲ κίνδυνος· ὅθεν οὐ δεῖται τοιούτων εὐεργετῶν ἡ πόλις.
- 20.398 ὁ βαρὺς ὁ λόγος· οὐ γὰρ εἶπε πόρρω τοῦ τι παθεῖν ἐσμέν', ἀλλὰ τοῦ ἐλπίζειν', ἵνα ἔχη λῦσαι τοῖς παραδείγμασι. gT καὶ εἴημέν γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἠϋξάτο μὲν διὰ τὸ μέγεθος ὡς φιλόπολις, ἐμφαίνει δὲ ὅτι εὐχῆς, οὐ νόμου, δύναμις τὰ τῶν λογισμῶν ἐστί.
- 20.399 gT ἀλλὰ χρή γε ἀνθρώπους ὄντας] μετὰ φιλοσοφίας τὰ ἐνθυμήματα καὶ ἀνθρωπίνων λογισμῶν, ὅταν αἰτοῦντες τὰ ἀγαθὰ καὶ περὶ τῶν ἐναντίων μὴ ἀπελπίζωμεν· νεμεσᾷ γὰρ ὁ δαίμων, ὅταν διατεθῶμεν ὡς οὐδέποτε φάυλον πεισόμενοι.
- 20.400 gT <προσδοκᾶν>] σημείωσαι ὅτι ἀδιαφόρως τῷ προσδοκᾶν' καὶ τῷ ἐλπίζειν' χρήται.
- 20.401 F 4 <πάντα ἀνθρώπιν'>] τὸ μηδὲν ἀπελπίζειν, ὅτι τὰ ἀνθρώπινα εὐμετάβολα.
- 20.402 F 2 YL οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοι ποτε] τοῦτο πρὸς τὸ ἄνω ἔχει τὴν ἀναφορὰν ἐν ᾧ ἔφη πόρρω τοῦ τι τοιοῦτον ἐλπίζειν ἐσμέν', ἵνα ἀποκρίνηται οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοι ποτε ἡλπίζον εἰς τοιαῦτα πράγματα· ἀφίξεσθαι, ἃ οὐχ ἤρμωτε διὰ τὴν εὐνοίαν τῆς πατρίδος εὐθὺς ἀποκρίνασθαι <διὰ> τὸ δύσφημον.
- 20.403 τοιγαροῦν παρεμβαλὼν ἠθικῶς τὰ πρῶτα τότε τὸ λυποῦν ἐπήγαγε λανθάνων· ἀναμιννήσκει δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις συμφορᾶς τῆς κατελοῦσης τὴν Σπάρτην καὶ τῶν κατὰ τοὺς Συρακοσίους·

πανταχόθεν δὲ αὖξει καὶ τούτους, ἐπειδήπερ ἐπὶ Λακεδαιμονίων ὡς ὄντων γνωρίμων οὐκ ἔδεετο. ἢ δὲ αὖξῃσι ἀπὸ πολλῶν, ἀπὸ τοῦ λαμβάνειν φόρους ἀπὸ Καρχηδονίων, ἀπὸ τοῦ ἄρχειν τῶν περὶ αὐτούς, ἀπὸ τοῦ νικῆσαι συμμαχία τοὺς Ἀθηναίους. πρόσκειται δὲ καὶ τὸ ‘δημοκρατούμενοι’, ἵνα τὸ ἀληθὲς τῆς μεταβολῆς καὶ τῆς τυραννίδος τὸ πταῖσμα ποιήσῃ σφοδρότερον. εἴτα ἐξάρας τὴν τῶν Συρακοσίων ἰσχὺν τὸν κεκρατηκότα λίαν ἡλάττωσε ‘γραμματέα καὶ ὑπρέτην’ προσειπὼν, ὀνόματα παρ’ Ἀθηναίοις ἀπερριμμένα. τοιγάρτοι καί, ὡς φασι, προσέθηκεν, ἵν’ ὑπολάβοι τις τῶν διηγησαμένων ὑπάρχειν τὸ αἴτιον. εἴρηται δὲ ὑπὸ τινων ὡς οἱ παρὰ τοῖς Συρακοσίοις γραμματεῖς σεμνοὶ τέ εἰσι καὶ ἔνδοξοι καὶ οὐχ οἷον οἱ παρ’ Ἀθηναίοις ὅθεν τὸ ‘ὑπρέτης’ συνέζευξεν, ἵνα εἰς ἔννοιαν τοῦ παρ’ αὐτοῖς γραμματέως ἀφίκωνται. gT <οὐδέ γ’ ὁ νῦν ὢν Διονύσιος ἥλπισεν>] περὶ οὗ παροιμία ‘Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ’.

20 404a F 2 YL οὐδέ .

20 404b .. ἥλπισεν] υἱὸς ἐστὶν ὁ δεύτερος· ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ Ἑρμοκράτους υἱὸς ἦν· Δίωνος δὲ ἀδελφὴν εἶχεν ὁ πρῶτος Διονύσιος γυναικα· οὐ μὴν ἐξ αὐτῆς ἦν ὁ δεύτερος Διονύσιος γεγονώς, ἀλλ’ ἐξ ἐτέρας γυναικὸς Λοκρίδος. ἐπεβούλευσεν οὖν τῷ Δίῳ ὡς συμπράττοντι τοῖς ἄλλοις, τοῖς ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ παισί· καὶ δὴ ἔφυγεν ὁ Δίων καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ κακῶς ἔπασχεν ὑπὸ Διονυσίου. ὑπὲρ τούτων ἀγανακτήσας ὁ Δίων ἀθρόως ἐπῆλθε λαθών. gT πλοίῳ στρογγύλῳ] φορτηγῷ δηλονότι· μακρὰ γὰρ τὰ πολεμικὰ ὀνομάζουσιν.

20 405 ὅρα δὲ ὅσα πάλιν ἀντέθηκε, ‘τριήρεις πολλὰς καὶ ξένους καὶ πόλεις κεκτημένον’, ὥστε μὴδὲ τοὺς Ἀθηναίους, εἰ καὶ πολλὰ πρὸς δύναμιν κέκτηνται, περὶ τὴν ἀσφάλειαν θαρσεῖν. gT ἀλλ’ οἶμαι τὸ μέλλον ἄδηλον] μετὰ τὸν ἀπὸ τῶν παραδειγμάτων φόβον ἥλθεν ἐπὶ τὸ κοινὸν ἐνθύμημα λοιπόν, ᾧ πάντες ἄνθρωποι δουλεύουσιν· ὅθεν καὶ παραινεῖ φιλοσόφως μετριάξιν καὶ μὴ λέγειν ὡς πόρρω τοῦ ἐλπίζειν ἐσμὲν τὰ κακά.

20 406 gT σκέψασθε παρ’ ἄλληλα] ἀντεξέτασιν ποιεῖται καὶ ἀντιπαράθεσιν τῶν ἀποβησομένων ἐξ ἐκατέρου μέρους, ἐάν τε λυθῇ ὁ νόμος, ἐάν τε κύριος γένηται· δεδωκώς δὲ τὴν σκέψιν καὶ τὴν αἵρεσιν ὅμως πάλιν ἀφ’ ἑαυτοῦ διορίζεται καὶ πρὸς τὸ χρήσιμον διοικεῖται ἃ βούλεται.

20 407 gT οἱ μὲν ἄξιοι] οὐκ ἐπήγαγε ‘τιμηθήσονται’, ἀλλὰ ‘τὰ δίκαια ἔξουσιν’.

20 408 gT εἰ δὲ τίς ἐστὶν ἀνάξιος] ἐπειδὴ τοῦτο ἄνω καὶ κάτω προφέρει Λεπτίνης, οὐδ’ αὐτὸ ἀφήκεν ἀδιόρθωτον.

20 409 τὸ δὲ ‘ὡς ἔστω’ τοιοῦτόν ἐστιν· ‘ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαί τινα εἶναι ἀνάξιον, ἔστω δὲ διὰ τὸ φάσκειν τούτους, ἵνα μὴ πάντῃ λυπήσωμεν’. gT δίκην, ἣν ἂν ὑμῖν δοκῇ, δώσει] ἔχει μετὰ τοῦ δικαίου καὶ θεραπείαν ὁ λόγος, τὸ ‘ὑμῖν’, μὴ τὸ Λεπτίνῃ δοκοῦν κυροῦσθαι.

20 410 τοῦτο δὲ ὁ ἡμέτερος ὑμῖν χαρίζεται νόμος ὁ παραιοφερόμενος. gT ἡ δὲ πόλις πιστῇ] ‘πιστῇ’ διὰ τὸ μὴ μεταβάλλεσθαι, ‘δικαία’ διὰ τὴν ἀντίδοσιν, ‘ἄψευδής’ διὰ τὸ μὴ ἡπατηκεῖν τοὺς εὖ ποιήσαντας.

20 411 gT ἐὰν δὲ ἀποψηφίσῃσθε, ὃ μὴ ποιήσαιτε] ἀπεύχεται γενέσθαι τὸ φαῦλον ὃ διαβάλλει καὶ βλάπτει τὴν πόλιν· εἴτα τὸ ἄτοπον ἐν ὑπερβολῇ ‘οὐχ ὅπως γε, <ὡς> ἄνω εἰρήκαμεν, οἱ ἀνάξιοι δίκας παρέξουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγαθοῖς συμφορῶν γενήσονται πρόξενoi’.

20 412 μετὰ ταῦτα μέγιστα ὀνειδὴ προσέσται τῇ πόλει καὶ φθόνου καὶ ἀπιστίας καὶ φαυλότητος. gT οὐκοῦν ἄξιον, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] εἰς ὅψιν αὐτοῖς ἄγων ἀμφοτέρω λέγει ‘τίς οὖν εὖ φρονῶν τάδε μὲν ἀφίησιν, αἰρεῖται δὲ τὰ χεῖρω’.

20 413 gT ὦν τοῖς βελτίοσι πειθόμενοι] δόντες, φησί, τοῖς βελτίοσι τὰ νικητήρια καὶ μεθ’ ἡμῶν γενόμενοι πάντα κομιεῖσθε τὰ συμφέροντα καὶ νῦν καὶ εἰς ὕστερον.

- 20.414 gT ὅπως μὴ βιασθῆτε ἀμαρτεῖν] φιλονείκους αὐτοὺς πρὸς τὸ μὴ εἶκιν καθίστησιν· οὐ γὰρ ἀνέξονται βιασθῆναι.
- 20.415 gT πολλὰ γὰρ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] θεραπεύει πρὸς τῷ τέλει τὸ δικαστήριον, μετάγων τὴν αἰτίαν τῶν ἀμαρτημάτων ἐπὶ τοὺς ῥήτορας· καὶ ἵνα μὴ εὐάλωτοι δόξωσιν εἶναι, πολλὰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀπάτης εἰργάσατο, ‘κραυγῆς καὶ βίας καὶ ἀναισχυντίας’ εἰπών.
- 20.416 gT <ὃ μὴ πάθητε νῦν>] κρατήσατε οὖν τούτων νῦν· οὐ γὰρ ἄξιον Ἀθηναίους ὄντας ἐν τοῖς οὕτω φανεροῖς ἀπατᾶσθαι.
- 20.417 gT ἀλλ’ ἃ δίκαια ἐγνώκατε] ὑφαρπάζει τὴν ψῆφον ὡς ἤδη ἔχων αὐτὴν ἀπὸ τῆς διανοίας τῶν δικαστῶν· προσποιεῖται δὲ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν φροντίζειν προσπαρεμβάλων τὸ ‘εὖορκον’.
- 20.418 gT θαυμάζω δ’ ἔγωγε, εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα] ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ‘εἰ γὰρ ἐπ’ ἐκεῖνῳ τῷ νομίσματι θάνατος ἢ ζημία, πῶς οὐ μισητέον πλέον τοὺς κίβδηλον τῆς πόλεως τὸ ἥθος δεικνύντας;’ νόμισμα δὲ τὸ ἀργύριον, ὃ ἂν τις, φησί, παραχαράξῃ, κολάζεται.
- 20.419 καὶ τοῦτο μὲν <οὐ> ποιεῖ κοινὴν βλάβην, ὅμως δ’ οἱ παραχαράσσοντες τιμωροῦνται. νόμους δὲ τὸν παραχαράσσοντα οὐ τιμωρούμεθα; οὐκοῦν κολαζέσθω. ἐπεχείρησε γὰρ διαφθεῖραι διὰ τοῦ νόμου τὴν πολιτείαν. gT ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ Ὅρος κατὰ σύλληψιν.
- 21.1 F 2 YL <τὴν μὲν ἀσέλγειαν, ὧ ἄνδρες δικασταί>] τὸ προοίμιον ἐξ ὑπολήψεως ἐκ τοῦ κατηγοροῦ κατ’ αὐτοῦ τοῦ τὸ ἔγκλημα ἔχοντος.
- 21 2a ἔνθα φησὶν Ἑρμογένης (99, 9) ὅτι ‘περὶ αὐτῶν ὑπολήψεις ἢ χρησταὶ συνίστανται ἢ πονηραί. κατηγοροῦντες μὲν οὖν τὰς φύσει παρούσας φαύλας βεβαιώσομεν, τὰς δὲ χρηστὰς διαλύσομεν’. ἐνταῦθα οὖν ὁ ῥήτωρ τὰς φαύλας βεβαιοῖ, τῶν δὲ χρηστῶν οὐ μέμνηται. F 2 YL τὴν .
- 21 2b .. δικασταί] ὡς ὁμολογούμενον δὲ παρὰ πάντων θεὸς ἀφῆκε τὴν κατασκευὴν ἀναγκαίως. οὐ γὰρ ἀμφίβολον. παθητικὸν δὲ τὸ προοίμιον ἀλγοῦντος ἐπὶ τῇ τοῦ Μειδίου ὕβρει. ζητήσῃ δ’ ἂν τις, ὅπως δημοσίᾳ κρίνων αὐτὸν ὕβρεως ἐμνημόνευσε. καὶ ῥητέον ὅτι βούλεται πᾶσαν ὕβριν δημοσίᾳ ἐπιδειξάι καὶ μάλιστα τὴν Μειδίου. εἰ γὰρ καθ’ ἓνα πάντας ὑβρίζει, ἐκ δὲ τῶν καθ’ ἓνα πόλις, δῆλον ὅτι δημοσίᾳ ἀδικεῖ. καταφορικῇ δὲ κέχρηται τῇ προτάσει διὰ τὴν ποιότητα τοῦ Μειδίου. πλούσιος γὰρ καὶ μεγάλφρων· οἱ δὲ τοιοῦτοι μείζους εἰσὶ τῶν πολλῶν καὶ ὡς τυραννικοὶ διαβέβληνται. διὸ δὴ καὶ εἶπεν ὅτι πάντας ὑβρίζει, τὸ τῶν τυράννων ἴδιον αὐτοῦ κατηγορῶν. εἰσφέροντες δὲ τινες ἡμῖν καινὸν ὄνομα λέγουσιν ὅτι ‘τὴν ἀσέλγειαν’ ἐνταῦθα ἔλαβεν ἐπὶ τῆς αἰσχροουργίας. φαμὲν δὲ καὶ ἡμεῖς ὅτι ἀσελγὴς λέγεται ὁ μὴ μετέχων μήτε δικαιοσύνης μήτε ἀρετῆς· Σέλγη γάρ ἐστι μία πόλις τῆς Παμφυλίας, ἐν ἣ πάντες δίκαιοι ἦσαν καὶ ἀρετῆς ἀνάμεστοι· ἀσελγὴς οὖν ὁ μὴ μετέχων τῆς Σέλγης. TBcFj ἐγὼ δ’, ὅπερ ἂν] ἐντεῦθεν τὸ πρῶτον μέρος τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προτάσεως.
- 21.3 ἐπειδὴ δὲ διαβάλλων εἰς δεινότητα αὐτὸν ὁ Μειδίας ἔλεγεν ‘οὐδὲν πέπονθε δεινόν, ἀλλὰ τῇ τέχνῃ θαρρῶν ἐπαίρει τὰ πράγματα καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα ποιεῖ’, διὰ τοῦτο ἐπιείκειαν καὶ μετριότητα ὑποκρίνεται λέγων ‘ὃ καὶ ὑμῶν ἕκαστος ἐποίησεν ἂν ὑβρισθεῖς, τοῦτο κἀγὼ νῦν ἐποίησα ὁ νομιζόμενος ῥήτωρ’. TBcFj τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησα] ἐκεῖνον μὲν τυραννικόν, ἑαυτὸν δὲ ὡς ἓνα τῶν πολλῶν ἄξιον ἐπιδεικνύμενος.
- 21.4 TBcFj καὶ προὔβαλόμεν ἀδικεῖν τουτονὶ περὶ τὴν ἐορτήν] ἀντὶ τοῦ ‘εἰσήγαγον’.
- 21.5 ἔδειξε δὲ ἐκ τούτου, τίνας κρίνει τὸν Μειδίαν. οὐ γὰρ εἶπεν ‘ἀσεβεῖν’, ἀλλ’ ‘ἀδικεῖν περὶ τὴν ἐορτήν’, καὶ τοῦτο δημόσιον. προβολὴ γάρ ἐστιν ὄνομα δίκης κατὰ τῶν περὶ τὴν ἐορτὴν ἀδικούντων. TBcFj οὐ μόνον πληγὰς] ἐντεῦθεν ἐστὶν ἡ κατασκευὴ τοῦ πρώτου μέρους τῆς προτάσεως.

- 21.6 διὰ μὲν γὰρ τοῦ λέγειν ‘τοῖς Διονυσίοις’ συνάπτει τὸ δημόσιον. καὶ τὸ ‘βίαια δὲ παθὼν παρὰ πᾶσαν τὴν χορηγίαν’ οὕτως ἔχει. συνῆπται γὰρ πάλιν ἀμφοτέρω, καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ δημόσιον. δόξειε δ’ ἂν ὡς ἔλαττον προτιθέναι <τὸ> τῶν πληγῶν. ἔχει δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ διὰ τῆς τοιαύτης συνθέσεως ἀντιπίπτει ὑποτέμνεται καὶ προλύει τὸ συγγνωμονικὸν ὅτι ‘δι’ ὀργὴν ἔπληξα’. εἰ γὰρ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια καὶ πρὸ τῆς ἐορτῆς πεποίηκε, πρόδηλον ὅτι οὐ δι’ ὀργὴν, ἀλλ’ ἐκ προνοίας. TBcFj ἐπειδὴ δὲ καλῶς] ἐντεῦθεν τὸ δευτέρου τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προτάσεως.
- 21.7 σχεδὸν δὲ ὥσπερ ἀσύστατον καὶ μονομερῆ τὸν λόγον ἀπεργάζεται. εἰ γὰρ φθάνει προκατεγνωσμένος ὑπὸ παντὸς τοῦ δήμου, πρόδηλον ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ἀπολογίαν. δεῖ δὲ τὸν κατήγορον, κἂν μὴ οὕτως ἔχη τὰ πράγματα, πειρᾶσθαι μονομερῆ τὸν λόγον ποιεῖν, ἵνα οἱ δικασταὶ ὡς ἐφ’ ὁμολογουμένοις καταψηφίσωνται. TBcFj ὁ δῆμος ἅπας] κἀνταῦθα πάλιν ἀντίθεσιν προλέλυκεν.
- 21.8 φησὶ γὰρ ὁ Μειδίας (193) ὅτι ‘χορευταὶ καὶ ξένοι καὶ τοιοῦτοί τινες κατεχειροτόνησαν’. ὁ δὲ προλαβὼν φησιν ὅτι ‘ὁ δῆμος ἅπας’, καὶ δείκνυσιν οὐ μόνον τὸν δῆμον, ἀλλὰ καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτοῦ κατεγνωκότας. εἰ γὰρ μέρος οἱ δικασταὶ τοῦ δήμου, πρόδηλον ὅτι κἀκεῖνοι συγκατέγνωσαν. TBcFj καὶ σφόδρα] ἵνα δόξη κατεγνωκέναι ὁ δῆμος, ‘καὶ σφόδρα’ μετ’ ἐπιτάσεως εἶπε, καὶ ὅτι ‘οὐ δεινότητι τῇ ἐμῇ παραχθεῖς’ ‘ἐφ’ οἷς ἡδικομένῳ μοι’.
- 21.9 TBcFj ὥστε πάντα ποιοῦντος τούτου] σφόδρα βιαίως οὐ μόνον δικαστὰς καὶ δῆμον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἑαυτοῦ κατεγνωκότα πεποίηκεν.
- 21.10 εἰ γὰρ καὶ ἰκέτευεν, πρόδηλον ὅτι κατέγνωκεν ἑαυτοῦ. τὸ γὰρ ἰκετεύειν τῶν ἐαλωκότων. TFj καὶ τινων ἄλλων ὑπὲρ αὐτοῦ] προδιαβάλλει τοὺς μάρτυρας τοῦ Μειδίου ὡς καὶ αὐτοὺς συγκατεγνωκότας.
- 21.11 προῖων γὰρ φησι (139) ‘Εὐκτῆμων ὁ κονιορτὸς καὶ τοιαύτη τίς ἐστι περὶ αὐτὸν μαρτύρων συνεστῶσα ἐταιρία. πῶς δύνανται ἀληθῆ μαρτυρεῖν οἱ μετ’ αὐτοῦ συνικετεύοντες;’ TBcFj οὐκ ἐπέισθη] ἐπαινεῖ τὸν δῆμον ὡς πάντων καταφρονήσαντα ἔνεκα τῶν δικαίων· ὑφορεῖται δὲ τοὺς δικαστὰς μὴ χρήμασι πεισθέντες καταχαρίσωνται τὸν ἀγῶνα τῷ Μειδίᾳ.
- 21.12 μὴ λέγων οὖν φανερώς θεραπεύει τὸ λυποῦν· ‘εἰ οὐδὲ ὁ δῆμος προσήκατο τὰς ὑποσχέσεις οὐδ’ εἰς τὸν πλοῦτον ἀπέβλεψεν οὐδὲ ταῖς φανεραῖς ὑποσχέσεσιν ἡττήθη, πόσω μᾶλλον ὑμεῖς ὀφείλετε κρύφα γεγενημέναις;’ τίνες δὲ ἦσαν αἱ πρὸς τὸν δῆμον ὑποσχέσεις; ‘ἡμεῖς εἰσίοισμεν, χορηγήσομεν, τριηραρχήσομεν’. ὅτι δὲ ψευδεῖς αἱ ὑποσχέσεις, προῖων φησιν (203) ‘ἐμὲ οἴεσθε ὑμῖν εἰσίοισιν, ὑμᾶς δὲ νεμεῖσθαι;’ TBcFj ἀλλὰ μιᾷ γνώμῃ] οὐδεὶς διεσφάλη τοῦ πρέποντος, οὐδεὶς ἡγνόησε τὸ εἶκος τότε πρῶτον ὁ πᾶς δῆμος μιᾶς ἐγένετο γνώμης, ἵν’ ἕκαστος καταψηφίσῃται τοῦ Μειδίου φοβούμενος ἢ αἰσχυνόμενος τάναντία τοῖς ἄλλοις γινῶναι.
- 21.13 TBcFj πολλοὶ μοι προσιόντες] ἀπίθανον ἔδοξε τὸ νόημα, ὅτι καὶ οἱ δικασταὶ παρωξύνοντο εἰς τὴν κατηγορίαν, εἰ μὴ προλαβὼν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ πάντας ἦν δείξας ὑβρισμένους.
- 21.14 TBcFj ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ] ἐντεῦθεν ἡ κατασκευὴ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προτάσεως.
- 21.15 τὸ ἀπίθανον δὲ τῆς προτάσεως ὄρκῳ διέλυσε. καὶ ἵνα μὴ τισιν ἐπίορκος δόξη, τὸ στοχαστικὸν προσέθηκεν. TBcFj ὃν ἐπὶ τῶν ἄλλων τεθέανται] ἀντικρὺς διὰ τούτων αἰνίττεται τὸν τύραννον.
- 21.16 εἰ γὰρ ἐν δημοκρατίᾳ ζῶν οὐκ ἔστιν καθεκτός, τί ἄλλο ἢ τύραννος ὁ τοιοῦτος; προσθεὶς δὲ τὸ ἰδιωτικὸν τῷ καθ’ ἑαυτὸν ὅτι δεινὰ πέπονθεν, ἐπήγαγε τὸ δημόσιον ὅτι ‘καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἡβούλεσθε δίκην λαβεῖν’. TBcFj <οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων>] οὐ δευτέρου τοῦτο προοίμιον, ὡς τινες ᾤθησαν, ἀλλὰ συμπέρασμα τῶν κειμένων ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ προοιμίου.

- 21 17a F 2 YLS τοίνυν ἐντεῦθεν ἐστὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ προοιμίου, ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ ἡ προσοχή.
- 21 17b ἔχει δὲ κατασκευῆς δύναμιν τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ προοιμίου. δύο γὰρ εἰσιν ἐν τῷ λόγῳ προκατασκευαί, μία μὲν ὥστε μὴ ιδιωτικὸν νομισθῆναι τὸν ἀγῶνα, ἣν διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν νόμων κατεσκεύασεν, ἑτέρα δὲ ὥστε μὴ πεισθέντας τοὺς δικαστὰς προδοῦναι τὸν ἀγῶνα. τούτων γὰρ ὁπότερον ἂν συμβῇ, οἴχεται τὰ τῆς κατηγορίας τῷ ῥήτορι, καὶ διὰ τοῦτο μακρότερον δοκεῖ γεγενῆσθαι τὸ προοίμιον, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τὴν κατὰ τὰ χρήματα τῶν δικαστῶν ἐξελεῖν. TBcFj ὅσα μὲν οὖν] τουτέστιν ‘ἐπείσθην ὑμῖν, καὶ κατηγορῶν πάντα δείξω τετηρημένα· οὐ προὔδωκα τὴν κατηγορίαν δι’ ὑμᾶς οὐδὲ χρήμασιν ἐπείσθην· μὴ τοίνυν μηδ’ ὑμεῖς’.
- 21.18 καὶ τὸ μὲν ἀκόλουθον τοῦτο ἦν, ὃ δὲ ἀπεσιώπησεν ὑπὲρ τοῦ μὴ προδήλως ἐξελέγχειν τοὺς δικαστὰς. φιλονεικοτέρους γὰρ ἂν αὐτοὺς κατέστησεν. TBcFj ἐπειδὴ τις εἰσάγει] μετὰ γὰρ τὸ ἀποκληρωθῆναι τὸ δικαστήριον ἐδίδοντο τοῖς θεσμοθέταις αἱ γραφαί, κάκεῖνο ἡρώτων λοιπὸν ‘βούλει κατηγορεῖν ἢ μάρτυρας ἔχεις εἰς τὰς ἀποδείξεις ἐτοιμούς;’ καὶ εἰ συνέφησεν, οὕτως ἤδη λοιπὸν εἰσῆγετο.
- 21 19a τοῦτό ἐστὶ τὸ ‘ἐπειδὴ τις εἰσάγει’. ἄρχοντες δὲ ἦσαν οἱ ἐν ἐκάστῳ δικαστηρίῳ τὰς κρίσεις εἰσάγοντες. TBcFj ἐπειδὴ .
- 21 19b .. εἰσάγει] εἰσαγωγή γὰρ ἐστὶν Ἀθήνησιν ἀρχὴ τῶν τὰ ἐγκλήματα εἰσαγόντων. F 2 YL πολλὰ μὲν, ὧ ἄνδρες] πόρρωθεν ἀποτρέπει τοῦ λήμματος τοὺς δικαστὰς.
- 21.20 ‘εἰ γὰρ ἐγὼ πολλὰ λαμβάνων οὐκ ἐδεξάμην, πῶς ὑμεῖς ὀλίγα;’ πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐνὶ μὲν διδούς καὶ αὐτῷ τῷ πεπονθότι πολλὰ ἡδύνατο δοῦναι, τοῖς δὲ δικασταῖς πολλοῖς οὓσιν οὐκ ἡδύνατο πολλὰ ὑποσχέσθαι. ‘κάμοι μὲν ἐξῆν λαβεῖν, ὑμῖν δὲ ὑπισχνεῖται μόνον· κἀγὼ μὲν ὃ πεπονθὼς δι’ ὑμᾶς οὐκ ἔλαβον, ὑμεῖς δὲ οἱ μηδὲν τι πεπονθότες κατ’ ἐμοῦ λήψεσθε;’ TBcFj πολλὰς δὲ δεήσεις] οὐ πρὸς τὰς δεήσεις, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀπειλὰς κυρίως τὸ ‘ὑπομείνας’.
- 21.21 σῶζεται δὲ κατὰ φύσιν ἡ τάξις. πρῶτον γὰρ τις ἰκετεύει, εἶτα μὴ τυχὼν χρήται ταῖς ἀπειλαῖς. TBcFj ἃ δ’ ἐν ὑμῖν μετὰ ταῦτά ἐστιν ὑπόλοιπα] τὸ λοιπὸν ἀπεσιώπησε, μὴ βουλόμενος φανερώς τοῖς δικασταῖς ἐγκαλέσαι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἐξῆς ἀκαταλλήλως ἀπήγγειλεν, ἵνα μηδεὶς ἀπαιτήσῃ τὸ ἀκόλουθον.
- 21.22 τὴν γὰρ τάξιν ἐνήλλαξε καὶ φησιν ‘ὅσω πλείοσιν ἠνώχληκεν’. ἔθος δὲ ἔχει ὁ ῥήτωρ ὀχλήσεις καλεῖν τὰς γινομένας τοῖς δικασταῖς ἀξιώσεις. ἔστιν οὖν ἀπηρτημένος ὁ λόγος. ἠκολούθησε γὰρ οὕτως ἂν ὁ νοῦς· ‘ὅσω δὲ πλείοσιν οὗτος ἠνώχλησε, τοσούτῳ προσδοκῶ λήψεσθαι τὴν ψῆφον’. οἱ γὰρ ἀναισχυντοῦντες ἐν ταῖς παρακλήσεσιν οὐχ ἡδέως αὐτὰς ποιοῦνται τοῖς ὑπομένουσιν. ἐπέτεινε δὲ καὶ ἐμήκυνε τὸ προοίμιον ὁ ῥήτωρ ἐπισυνάγων τὰ νοήματα, διὰ τὸ θυμικὸν περιγράφειν αὐτὸς οὐκ ἰσχύσας, ἵνα τῇ ῥύμῃ τοῦ πάθους ἀκολουθήσας ὁ λόγος ἀπορήσῃ ποίαν τελευτὴν ποιήσεται. TBcFj ὅσω πλείοσιν] σχῆμα τὸ παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ὑποστατικὸν λεγόμενόν ἐστὶ τοῦτο.
- 21.23 καλεῖται δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ ὑφιστᾶν τὴν ποσότητα τὴν εἰς τόδε τὸ πρᾶγμα. S οὐ γὰρ ἂν καταγνοίην] πληρώσας τὴν κατασκευὴν ἐν τῷ προοιμίῳ διπλοῦν ἐπήγαγε συμπέρασμα, τὸ μὲν εἰς τὴν πρώτην πρότασιν ὅτι ‘πάντας ὑβρίζει Μειδίας καὶ οὐ χρὴ συγχωρῆσαι ὥστε καὶ τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ὑβρίζειν’, τὸ δὲ εἰς τὴν προκατασκευὴν ὅτι ‘μὴ ἐναντία ποιήσητε χρήματα λαβόντες οἷς πρότερον ἠξιοῦτε’.
- 21.24 καὶ ἐτελεύτησεν αὐτῷ τὸ συμπέρασμα εἰς τελικὸν κεφάλαιον τὸ συμφέρον. διὰ τοῦτο γὰρ φαμεν συγγένειαν ἔχειν τὰ προοίμια πρὸς τοὺς ἐπιλόγους, διότι συμπληροῦνται κάκεῖνοι τοῖς τελικοῖς κεφαλαίοις. F 4 YLS εἰ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες] τὸ μὲν πρῶτον προοίμιον τοῦ πραγματικοῦ

πλεῖστον μετέχον ἔλαττον εἶχε τὸ παθητικόν· ἐν δὲ τούτῳ πλέον βούλεται κινῆσαι τὸ πάθος, ἵνα πανταχόθεν τὸν δικαστὴν χειρώσεται.

21 25a F 4 YLS εἰς τελικὸν δὲ κεφάλαιον κατέληξε τὸ συμπέρασμα τῆς πρώτης προτάσεως.

21 25b F 2 Y προοίμιον δεύτερον.

21 25c L εἰ .

21 25d .. ἄνδρες] ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον προοίμιον. ἔστι δὲ καὶ ἡ πρότασις αὐτοῦ διμερῆς, καὶ τίκεται ἐντεῦθεν ἡμῖν ἀπορία ὅτι ‘πῶς ἐνταῦθα λέγει, “εἰ ἦν παραπρεσβείας ὁ ἀγὼν, οὐκ ἂν ἐδεόμην”, καὶ πῶς ἐν τῷ κατ’ Αἰσχίνου (19, 1), παραπρεσβείας ὑπάρχοντος τοῦ ἀγῶνος, δεῖται;’ καὶ φαμεν ὅτι αὐτὸς ἐπιλύεται λέγων ὅτι ‘δέομαι ὑμῶν μετ’ εὐνοίας [ὑμᾶς] ἀκοῦσαι’. φοβηθεὶς δὲ μὴ σοφίζεσθαι δόξῃ, κατηγορῶν μὲν ἰκετεύων δὲ ὡς οἱ φεύγοντες, ἐθεράπευσε τὸ λυποῦν ἐκ τῆς τοῦ προοιμίου προτάσεως ‘εἰ μὲν ἐπ’ ἄλλοις ἔκρινον, οὐκ ἂν ἐδεήθην’, καὶ εἶπε δημοσίων ἀδικημάτων ὀνόματα, ‘παρὰ νόμων καὶ παραπρεσβείας’, ἐξισάζων τὴν ὕβριν τοῖς δημοσίοις ἀδικήμασι. βούλεται οὖν καὶ ὡς κατήγορος κατατρέχειν καὶ ἐλεεῖσθαι ὡς φεύγων καὶ ἅμα δεῖξαι ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν ὁμολογουμένως ἐστὶ δημόσιος. TBcFj νομίζων τῷ μὲν κατηγόρῳ] ἐντεῦθεν ἡ κατασκευὴ τοῦ πρώτου μέρους.

21.26 θέλων δὲ σῶζειν τὸ ἀξίωμα δεικνύει ὡς οὐδέποτε ἂν ἐδεήθην κατηγορῶν, εἰ μὴ νῦν ἐν τῷ τῶν φευγόντων σχήματι καθειστήκειν. τὸ γὰρ τυπτηθέντα μὴ λαβεῖν δίκην ἔοικε τῷ ἡττᾶσθαι. ζητήσῃ δ’ ἂν τις, πῶς ἐν τῷ κατ’ Αἰσχίνου καίτοι κατηγορῶν φησὶ (19, 1) ‘δεήσομαι πάντων ὑμῶν’. ρητέον οὖν ὅτι διαφοραὶ δεήσεών εἰσιν. ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ δέσεις σεμνὴ καὶ φρόνημα ἔχουσα, ἐνταῦθα δὲ ταπεινότης ἔχει ἡ δέσεις. φησὶ γὰρ (7) ‘δέομαι δὲ ὑμῶν καὶ ἰκετεύω’ καὶ ὥσπερ ἡττημένος τὸν ἀγῶνα οὕτω πυνθάνεται. TBcFj καὶ διὰ τοῦτο τῆς φυλῆς] ἀνθ’ ἑαυτοῦ τὴν φυλὴν ὠνόμασεν, ἐπισείων αὐτῷ πολεμίους πολλοὺς καὶ ὀλόκληρον τὴν φυλὴν.

21.27 καλῶς δὲ καὶ τὸ ‘ἀδίκως’. οὐ γὰρ ἀπλῶς εἶπεν ‘ἀφηρέθη ἡ φυλή’, ἀλλ’ ‘ἀδίκως’. ὁ πολέμιος ἔχει τὸ δίκαιον. TBcFj εἰ γὰρ οἷόν τε] ἐντεῦθεν ἡ κατασκευὴ τοῦ δευτέρου μέρους.

21.28 συνῆψε, φησὶ, Μειδίας τῇ κακίᾳ τὰ ἄμικτα, κατήγορον ἀποφήνας τὸν φεύγοντα. TBcFj ἔστι τις συμφορά] τῇ παραθέσει τῶν ἄλλων ἐστὶ συμφορά.

21.29 εἰ οἱ κρινόμενοι, φησὶν, ἐν συμφοραῖς ὄντες ἰκετεύουσι, καὶ γὰρ ὁ ὕβρισμένος, εἰ μὴ λάβοιμι δίκας, ἐν συμφορᾷ ἔσομαι. εἰκότως ἄρα δεήσομαι. TBcFj δέομαι οὖν ὑμῶν] δικήσατο ἱκανῶς τὸ δεῖν ἰκετεύειν.

21.30 ἐντεῦθεν δὲ τὸ συμπέρασμα τοῦ δευτέρου προοιμίου, ὅπερ προοίμιον εἴληπται αὐτῷ ἐκ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου ἐν διορισμῷ. διορίζει γὰρ ὅτι ἐν ποίοις ἐγκλήμασι δεῖ δεῖσθαι τὸν κατήγορον καὶ ἐν ποίοις οὐ δεῖ. TBcFj ἔπειτ’ ἐὰν ἐπιδείξω] εἰς τελικὸν κεφάλαιον τὸ συμφέρον κατέληξε τὸ συμπέρασμα τῆς προκατασκευῆς.

21.31 F 2 Y ὕβρισμαί μὲν ἐγὼ] ἐκ τεττάρων ὄρων βιάζεται δημόσιον δεικνύναι τὸ γεγονός· πρώτου μὲν, ὅτι ‘πᾶσα ὕβρις καὶ ἐν ὁποίῳ δήποτε καιρῷ δημόσιόν ἐστι’.

21.32 καὶ τοῦτο δείκνυσιν ἐνὶ μὲν διὰ τοῦ εἰπεῖν (45) ‘τὰς μὲν γραφὰς ἔδωκε παντὶ τῷ βουλομένῳ, τὸ δὲ τίμημα ἐποίησε ὅλον δημόσιον’. δευτέρου δέ, ὅτι ‘πάντα τὰ ἐν τῇ ἐορτῇ γιγνόμενα, καὶ εἰς ἰδιώτην ἢ, δημόσιά ἐστι· τρίτου, ‘τὰ εἰς χορηγὸν γιγνόμενα καὶ πολλῶν πλέον’· τετάρτου, ὅτι ‘οὐ δι’ ἐμὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντας τοὺς ἄλλους ὅσους ὕβρισεν ἄξιός ἐστιν ὡς ὕβριστης καὶ τυραννικὸς δημοσίᾳ κολασθῆναι’. πρῶτον οὖν ἀποδείκνυσιν ὅτι ‘πᾶσα ὕβρις δημόσιόν ἐστι’ καὶ φησιν. TBcFj εἰ τις οὖν ὑμῶν] ἐντεῦθεν ἡ προκατασκευή, ἔνθα τίθησι τοὺς δύο νόμους δεικνύων ὅτι ‘δημόσιόν ἐστι τὸ ἀδίκημα’.

21 33a

ἕτεροι δέ φασι·ν ὅτι τοῦτο δοκεῖ μὲν συνηρτῆσθαι τῷ προοιμίῳ, τὸ δὲ ἀληθὲς ὥσπερ προοιμίον ἔστι τῆς κατασκευῆς τῆς μελλούσης. ἐντεῦθεν γὰρ προβιβάζει περὶ τοῦ χρῆναι τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ πάντα δημόσια νομίζειν καὶ οὐ τῶν ἰδίων τινὸς ἕνεκα γίνεσθαι, τουτέστιν ὅτι ‘πάσα ὕβρις δημόσιόν ἐστιν’. TBCFj εἰ .

- 21 33b .. ὑμῶν] ἐντεῦθεν καθαρῶς εἰς αὐτὴν τὴν προκατασκευὴν εἰσβέβληκεν, ἥτις ἐστὶν ὁ δεῦτερος ὅρος, ὅτι ‘πάντα τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ γινόμενα δημόσια ἐστίν’. F 4 YLS τρίτον προοίμιον F 4 YL ἐνθυμηθεὶς νῦν] καὶ τοῦτο τοῦ πρώτου ὅρου καὶ ὥσπερ κοινοῦ τοῦ πράγματος.
- 21 34 πάντα γὰρ ταῦτα τοῦ δημοσίαν εἶναι πᾶσαν ὕβριν κατασκευαστικά ἐστιν. TBCFj <ἀναγνώσεται>] καὶ ἀναγινώσκει τοὺς νόμους δι’ ὧν τοῦτο κατασκευάζεται.
- 21 35 TBCFj <τὸν νόμον>] ὁ νόμος κατασκευάζει τὸν ὅρον τοῦ πάντα τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ γινόμενα δημόσια εἶναι.
- 21 36 F 2 YL Νόμος· τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν] ἐφοβήθη, μὴ λέγων ἃ πέπονθεν ὑπόνοιάν τινα ἐμβάλῃ τοῖς ἀκούουσιν, ὅθεν ἀνέγνω πρὸ τῆς διηγήσεως τοὺς νόμους, ὅπερ ἔφαμεν, κατορθῶν.
- 21 37 ἐδεδοίκει γάρ, μὴ ἰδιωτικὸς ὁ ἀγὼν γένηται ἐκ τῆς καταστάσεως ἰδιωτικὰ πράγματα ἐχούσης, καὶ διὰ τοῦτο, πρὶν εἰπεῖν ἃ πέπονθε, προῦλαβε τὸν δικαστὴν τῇ ἀναγνώσει τῶν νόμων, ἵνα, κἂν ὕβρεις λέγῃ κἂν πληγὰς καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς δημοσίων ἀκούουσιν, ἀποδειχθέντος τοῦ πάντα τὰ ἐν ἑορτῇ γινόμενα δημόσια εἶναι. ἔστι δὲ ὁ πρῶτος νόμος τοιοῦτος, ὅτι ‘μετὰ τὴν ἑορτὴν ἐγίγνετο ἐκκλησία ἐν Διονύσου καὶ ἐξητάζετο ὁ ἄρχων περὶ ὧν διώκηκε καὶ περὶ ὧν ἡδίκησέ τις καὶ παρενόμησεν.’ TBCFj <ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστιν>] ἐκ τούτου τοῦ νόμου συλλογίσασθαι βούλεται περὶ τῶν κατὰ τὴν ἑορτήν.
- 21 38a YLS πόθεν οὖν; ὅτι ἡ προβολὴ δημόσιον ἐκ τῶν ἐξῆς δείκνυσιν.
- 21 38b TBCFj ἐν Διονύσου μετὰ τὰ Πάνδια] ἐν Διονύσου μὲν ἐν τῷ θεάτρῳ.
- 21 39a συνηπτο γὰρ [ἐν] τῷ θεάτρῳ τὸ τέμενος. Πάνδια δὲ οἱ μὲν Διὸς ἑορτὴν ἐνόμισαν, οἱ δὲ Πανδῖαν τὴν Σελήνην νομίζουσιν ἴσως ἀπὸ τοῦ πάντοτε ἰέναι. τὸν μὲν γὰρ Ἥλιον ἐν ἡμέρᾳ μόνῃ θεωρεῖν ἔξεστι, τὴν δὲ Σελήνην καὶ ἡμέρας καὶ νύκτωρ. ἦγον οὖν καὶ τῆς Σελήνης ἑορτὴν μετὰ τὰ Διονύσια, ἐπειδὴ Διονύσου ἀδελφὴ ἡ Σελήνη, εἶπερ τὸν Διόνυσον καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Ἥλιον καλοῦσιν, ἔνιοι δὲ καὶ παῖδα Σελήνης τὸν Διόνυσον. TBCFj Πάντια καὶ Πανδῖα ἡ Σελήνη, ὅτι πάντοτέ ἐστι καὶ λάμπει ἐν τε νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ.
- 21 39b Διόνυσον δὲ λέγει τὸν Ἥλιον ἦτοι τὸν Ἀπόλλωνα. F 2 Y (→ 40 Y) ὅτι Πανδῖα ἡ Σελήνη ἴσως διὰ τὸ πάντοτε διεῖναι.
- 21 39c ὁ μὲν γὰρ Ἥλιος ἐν ἡμέρᾳ μόνῃ θεωρεῖται, ἡ δὲ Σελήνη καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτί. F 4 Y Πανδειαν τὴν Σελήνην τινές, καὶ ἴσως ἀπὸ τοῦ πάντοτε διεῖναι.
- 21 39d τὸν μὲν γὰρ Ἥλιον ἐν ἡμέρᾳ μόνον θεωρεῖν ἔξεστι, τὴν δὲ Σελήνην καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ νύκτωρ. YLS χρηματίσωσιν οἱ πρόεδροι] πρόεδροι οἱ πεμπόμενοι ἐν τῇ βουλῇ παρὰ τῆς πρυτανευούσης φυλῆς.
- 21 40 οὗτοι δὲ πάλιν ἐπέμποντο παρὰ τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον καὶ προκαθεζόμενοι ἐν τῷ θεάτρῳ ἡρώτων τὸν δῆμον εἰ δοκεῖ αὐτοῖς ἐπισκέψασθαι περὶ τῶν κατὰ τὴν ἑορτήν. F 2 YL περὶ ὧν διώκηκεν ὁ ἄρχων] ἐδίδου γὰρ λόγον, εἰ τὸ ἀγαλμα ἀλώβητον ἔσωσεν, εἰ τῶν ἄλλων μηδὲν τι ἐνέλιπε χρηματίζων.
- 21 41 TBCFj καὶ περὶ ὧν ἄν τις] προθεὶς ἄρχοντας καὶ προέδρους συνηψε καὶ τὰς ὕβρεις τὰς ἐν τῇ ἑορτῇ.
- 21 42

δῆλον γὰρ ὅτι ἐν τῷ ἐνὶ νόμῳ οὐ τὸ μὲν δημόσιον, τὸ δὲ ἰδιωτικόν, ὥστε ἐκ τούτου συλλογίζεται τὸ καὶ τὰς ὕβρεις δημοσίας εἶναι, εἴπερ καὶ περὶ τὸν ἄρχοντα δημοσίας. TBcFj καλῶς, ὧ ἄνδρες] συναγωνίζεται τῷ νόμῳ διὰ τῶν ἐπαίνων συστήσαι βουλόμενος.

21.43 καὶ περὶ τῶν τοὺς ὑπερημέρους εἰσπραττόντων ὥσπερ καπὶ τῶν ἰδιωτῶν, εἰ γένοιτό τινες ὑπερήμεροι, δίδωσι τὴν ἀσφάλειαν ὁ νόμος. TBcFj βούλομαι τοίνυν] δεύτερον ἀναγινώσκει νόμον ἀντιπίπτον ὑποτεμνόμενος.

21.44 ἐπειδὴ γὰρ ἀπέδειξεν ὅτι ‘πάντα τὰ περὶ τὴν ἑορτὴν δημόσια ἐστίν’, ἀντέπιπτεν αὐτῷ ‘ἀλλ’ οὐ τὰ γε περὶ τοὺς ἰδιώτας γιγνόμενα, ἀλλ’ εἴ τις ἢ χορηγὸν εἵρξειεν ἢ αὐλητὴν ἀπελάσειεν ἢ κωμῳδὸν ἢ τὸν δῆμον τῆς θεᾶς κωλύσειεν’. βουλόμενος ἀποδείξαι καὶ τὰ περὶ τοὺς ἰδιώτας ἐν τῇ ἑορτῇ δημόσια ὄντα τὸν δεύτερον ἀναγινώσκει νόμον. TBcFj ἐνθυμεῖσθε] συνέλαβε τὸ νόημα τὸ ἐν τῷ προτέρῳ νόμῳ, ἵνα δείξῃ κοινωνίαν τῷ προτέρῳ πρὸς τὸν δεύτερον· τοῦ νόμου δὲ τοῦ δευτέρου ὄντος τοιούτου, ὅτι μὴδὲ τοὺς ὑπερημέρους ἀπαιτεῖσθαι ἐν τῇ ἑορτῇ οὐς ἀπαιτεῖν καὶ χειρὶ μᾶλλον ἐκέλευεν ὁ νόμος, ἀγωνίζεται ἐκ τοῦ ἐλάττονος, λέγων ὅτι ‘εἰ τοὺς ὑπερημέρους ὁ νόμος κελεύει μὴ ἀπαιτεῖσθαι ἐν τῇ ἑορτῇ χειρὶ, πόσῳ γε μᾶλλον κελεύει μὴ τοὺς ἀναιτίους βιάζεσθαι;’ ἔστι γὰρ ὅλον ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τὸ ἐπιχείρημα ἕκ τε προσώπου καὶ πράγματος εἰλημμένον, προσώπου μὲν χορηγὸς πρὸς ὑπερήμερον, πράγματος δὲ ὕβρεως καὶ χρημάτων.

21.45 TBcFj οὐ γὰρ ὅπως] τὸ μὲν μὴ κείμενον ἐν τῷ νόμῳ συνήγαγεν ὡς ὁμολογούμενον, τὸ δὲ γεγραμμένον ὡς παρακολούθημα ἔλαβε· τὸ μὲν γὰρ περὶ τοῦ σώματος οὐ γέγραπται, περὶ δὲ τῶν ὑπερημέρων μόνον.

21.46 ὁ δὲ ἐκεῖνο μὲν ὡς ὁμολογούμενον ἔλαβεν, ὅτι ‘οὐ τοῦτο μόνον ἔδοξεν ἡμῖν δεινὸν τὸ μὴ ὑβρίζεσθαι τινα εἰς τὸ σῶμα’, περὶ δὲ τῶν ὑπερημέρων ὡς προσθήκην ‘ἀλλ’ ἤδη καὶ ταῦτα ἐκωλύσατε ὅσα καὶ κατὰ δίκην γίνεται’. TBcFj ἀλλὰ καὶ τὰ δίκην] τῶν νενικηκότων ἐν τῇ κρίσει δηλονότι, ταῦτα γίνεται τῶν ἡττηθέντων ἐν καιρῷ τῆς ἑορτῆς.

21.47 συνήγαγε δὲ ἐξ ἀποδείξεως τοῦ προτέρου νόμου ὅτι καὶ τὰ περὶ τοὺς ἰδιώτας δημόσια ἐστίν. TBcFj ὑμεῖς μὲν τοίνυν] μέλλων ἀναγινώσκειν τὸν νόμον ὑπέσχετο δεῖξαι τὴν τε τῶν ἄλλων εὐλάβειαν καὶ τὸ Μειδίου θράσος.

21.48 ὅπερ οὖν ὑπέσχετο νῦν ἀποδείκνυσιν. TBcFj βούλομαι δὲ ἕκαστον] προκατασκευαστικὸν μὲν τὸ νόημα, εἰσβολὴ δὲ εἰς τὴν προβολήν.

21.49 TBcFj ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστηκότος] πληρώσας δὲ τὴν προκατασκευήν, ἐν ᾗ πάντα τὰ γινόμενα περὶ τὴν ἑορτὴν κἂν εἰς ἰδιώτην δημόσια ἀπέδειξε, μεταβαίνει λοιπὸν ἐπ’ αὐτὴν τὴν κατάστασιν· οὐκέτι γὰρ ὡς ἰδιωτικῶν ἀκούσονται τῶν πραγμάτων.

21 50a κέχρηται οὖν προοιμίῳ καταστατικῷ, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπαγγελίαν τινὲς καλοῦσιν. ὁ σύνοψιν ποιεῖται τῶν λεχθησομένων ἐν τῇ καταστάσει. τὸ γὰρ τοιοῦτον καὶ εὐκρινῇ ποιεῖ τὸν λόγον καὶ προσέχειν τὸν ἀκροατὴν. (22 πληρώσας— 24 κατάστασιν) F 2 (24 οὐκέτι—fin.) F 4 YLS ἐπειδὴ .

21 50b .. καθεστηκότος] ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου μέρους τῆς προβολῆς. φασὶ γὰρ τινες τοῦτο μὴ εἶναι διήγησιν διὰ τὸ προοιδένα τὸν δῆμον τὰ γεγεννημένα καὶ διὰ τὸ ἐν ὄρῳ μὴ χρῆναι διηγέσθαι, ἀλλὰ προβάλλεσθαι· ῥητέον οὖν ὅτι οὐ πάντες ἤδεσαν τὰ γεγεννημένα, ὥσπερ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις φησὶν (193) ὡς ‘οὐ παρὴν ὁ δῆμος, ἀλλὰ χορευταὶ καὶ ξένοι καὶ τοιοῦτοί τινες ἦσαν’, ὥστε ἀναγκαῖον ἦν διηγῆσασθαι. καὶ οὐ διηγῆσασθαι βούλεται μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐξῆσαι τὴν ἑαυτοῦ φιλοτιμίαν ἐν τῇ καταστάσει. πρὸς τούτοις ὅτι ἐν ὄρῳ ταῦτόν ἐστι προβολὴ καὶ κατάστασις. ἤδη δὲ καὶ ὅρου δύναμιν ἢ κατάστασις ἔχει· προβαλλόμεθα γὰρ ἐφ’ οἷς πεπόνθαμεν, λέγοντες δὲ ταῦτα τὴν διήγησιν πληροῦμεν. ὅταν δὲ πρὸς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διηγώμεθα, ὅρον περαίνομεν. ἡμῶν γὰρ διὰ τῆς καταστάσεως εἰσαγόντων ὡς δημόσιον, εὐθύς

ὁ ἀντίδικος ὑπολαμβάνων ὡς ἰδιωτικὸν ὀρίζεται. οὐκοῦν ὅρου δύναμιν ἔχει ἢ κατάστασις, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν συνεστραμμένως καὶ δι' ὀλίγων ὀριζόμεθα ἀγωνιστικῶς, ἐν δὲ τῇ καταστάσει πλατέως καὶ ἥττον ἀγωνιστικῶς. διὰ τί δὲ ὀρικὴν δύναμιν ἔχουσα προβολὴ κέκληται; ὅτι ἐπάναγκες ἦν δύο ἀνθορισμοὺς ἐμπίπτειν, εἴπερ ὅρος τις ἢ κατάστασις ἐκαλεῖτο. ἡμῶν γὰρ ὀριζομένων ἐν τῇ καταστάσει πλατέως ὁ ἀνθοριζόμενος πρὸς ἐκείνον δύο ἐποίει ἀνθορισμούς. ἴν' οὖν μὴ δύο ἀνθορισμοὺς ὀνομάζωμεν, τὸν μὲν πλατὺν ὅρον προβολὴν ἐκαλέσαμεν ἐν καταστάσει κείμενον, τὸν δὲ στενὸν μετὰ τὴν προβολήν, τὸν μὲν παρὰ τοῦ φεύγοντος ὅρον, τὸν δὲ παρὰ τοῦ διώκοντος ἀνθορισμόν. ἔτι πρὸς τούτοις ἐπειδὴ πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ αἰσχροὶ καὶ ἐπηρείας καὶ χλευασμοὺς ἐβούλετο κατεπειν τοῦ Μειδίου, ταῦτα δὲ ἐν μὲν τοῖς ἀγῶσι λέγειν οὐκ ἐξῆν διὰ τὸ μικρὰ εἶναι καὶ τοὺς ἐλέγχους ἀπαιτεῖσθαι, ἐν δὲ τῇ καταστάσει τὰς μὲν ἀποδείξεις ἥττον ἔμελλε προσάγειν, λέγων δὲ διαβάλλειν καὶ παροξύνειν τοὺς δικαστὰς ἐν τῷ πλήθει τῶν ἐγκλημάτων, διὰ τοῦτο καταστάσει ἐχρήσατο καὶ τοῖς φανεροῖς καὶ μεγάλοις τὰ μικρὰ καὶ ἀσθενῆ συνέπλεξεν, ἵνα δι' ἐκείνων καὶ ταῦτα αὐξήσῃ τε ὁμοῦ καὶ πιστὰ καταστήσῃ. μικτὴν <δὲ> ἔφαμεν εἶναι τὴν κατάστασιν ἔκ τε δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν πραγμάτων, ἔτι δὲ καὶ αὐξήσεως, καὶ τὸ μὲν πλεῖστον αὐτῆς ἐστὶ πραγματικόν, τὸ δὲ παθητικόν, τὸ δὲ καταφορικόν, καὶ τὸ σύμπαν ὅλος ὁ λόγος τοιαύτην ἔχει τὴν μῆξιν· πραγματικὸν μὲν ἐν οἷς περὶ τῶν εἰς ἑαυτὸν γεγεννημένων καὶ τοῦ δημόσιον εἶναι τὸ ἐγκλημα διαλαμβάνει, παθητικὸν δὲ ἐν οἷς αὖξαι τὴν ὕβριν, καταφορικὸν δὲ ἐν οἷς εἰς τὸ πρόσωπον ἀποτείνεται τοῦ Μειδίου. ἀπὸ τοῦ δημοσίου δὲ τὴν ἀρχὴν ἐποίησατο χορηγὸν ὀνομάσας. TBcFj τῇ Πανδιονίδι φυλῇ] δέκατον μέρος ἢ φυλὴ τῆς πόλεως.

- 21.51 TFj τρίτον ἔτος τουτὶ] ἢ ὡς τριῶν ἐτῶν ἐξῆς οὐ παρασχούσης τῆς φυλῆς τὸν λειτουργόν, ἵνα γένηται πλείων αὐξήσις ἢ 'πρὸ τριῶν τούτων ἐτῶν', ὡς καὶ ἐν Φιλιππικοῖς (3, 4) 'Φίλιππος ἐν Θράκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος'.
- 21.52 οὐ γὰρ δυνατὸν ἐφεξῆς λαβεῖν τὸν χρόνον. τὴν φιλοτιμίαν δὲ ἠύξησεν, ὅτι 'διὰ τριῶν ἐτῶν μόνος αὐτὸς ἐκ τῆς φυλῆς ἐπέδωκεν'. TBcFj παρούσης δὲ τῆς ἐκκλησίας] πάντα δημόσια τὰ ὀνόματα, ἐκκλησία, ἄρχων, ἐπικλήρωσις αὐλητῶν εἰς τὴν ἐορτήν.
- 21.53 οὐκοῦν ἐκ τούτων ὡς περὶ δημοσίων τῶν καθ' ἑαυτὸν ἤδη προσδιαλέγεται. TBcFj λόγων καὶ λοιδορίας γινομένης] ἐκ τῶν ἐναντίων ἢ αὐξήσις.
- 21.54 ἔστι γὰρ μέγιστος τόπος αὐξήσεως τὸ τὴν προϋπάρχουσαν ἢ εὐπορίαν ἢ ταλαιπωρίαν ἢ πολεμίων ἰσχὺν αὐξεῖν, ἵνα μεγίστη φανῇ τῷ λῦσαι τὰς τοιαύτας ἀπορίας καὶ κρατήσῃ τῆς δυνάμεως τῶν ἐναντίων. TBcFj καὶ κατηγοροῦντος] 'οὐκοῦν στάσις καὶ θόρυβος ἦν, ἐγὼ δὲ τὸν θόρυβον ἔλυσα διὰ τῆς ὑποσχέσεως'.
- 21.55 TBcFj παρελθὼν ὑπεσχόμεν ἐγὼ] πόλεμος ἦν τῶν ἐπιμελητῶν κατὰ τοῦ ἄρχοντος.
- 21.56 ὁ ἄρχων τοῖς ἐπιμεληταῖς ἐπῆγε τὴν μέμψιν. ἐπεικῶς δὲ τὸ 'ὑπεσχόμεν' εἴρηκε διὰ τὸ ἐπαχθὲν 'πρῶτος αἰρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἔλαχον'. διὰ γὰρ τούτου τὴν πρὸς αὐτὸν εὐμένειαν ἔδειξεν, ἵνα πιστὸν καταστήσῃ ὅτι διὰ Μειδίαν ἠτήθη τὸν ἀγῶνα, οὐ διὰ τὴν τύχην. TBcFj καὶ τὸ συμβὰν ἀπὸ τῆς τύχης] ἡ τύχη τῇ γνώμῃ συνέδραμε, δέδωκε τὴν ψῆφον ἀποδεξαμένη τὸν τρόπον.
- 21.57 TBcFj καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον] εἰς αὐτὸν ἠύξησεν, ἵνα μὴ Μειδίας δι' ὀργὴν δόξῃ ταῦτα πεποικέναι, ἀλλὰ φθονήσας ἐπὶ τοῖς ἐπαίνοις τοῖς εἰς τὸν ἐχθρὸν γινομένοις.
- 21.58 ταχέως δὲ τὸν 'κρότον' ἐπενεγκὼν ἔδειξε ποῖον εἴρηκε θόρυβον. τὸ δὲ 'ὡς ἂν ἐπαινοῦντες' ἐπισφραγιζόμενος λέγει. TBcFj Μειδίας δὲ οὐτοσί] ἠναντιοῦτο, φησί, καὶ τῇ τύχῃ καὶ τῇ πόλει.
- 21.59 ἢ μὲν γὰρ ἔδωρεῖτο τὸν κλῆρον, ὑμεῖς δὲ ἐθαυμάσατε, Μειδίας δὲ ἐδυσφόρει καὶ ἀηδίζετο. TBcFj ὡς ἔοικε] ὡς φαίνεται, φησίν, ἀφ' ὧν πεποίηκεν.

21.60

ΤΒCfJ ἐπηρεάζων μοι συνεχῶς] οὐκοῦν ἐκ προνοίας καὶ οὐ δι' ὀργὴν πεποίηκε· τὸ δὲ 'καὶ μικρὰ καὶ μείζω' ἀντὶ τοῦ 'ιδιωτικὰ καὶ δημόσια'.

21.61 ΤΒCfJ ὅσα μὲν οὖν τοὺς χορευτὰς] ἔθος ἦν τοὺς τῷ Διονύσῳ χορεύοντας μὴ στρατεῦσθαι τοῦτον τὸν χρόνον.

21.62 ὁ τοίνυν Μειδίας ἠνάγκαζεν αὐτοὺς ἐξιέναι καὶ οὐκ εἶα τῆς στρατείας ἀφίεσθαι. εἰσῆκται δὲ κατὰ παράλειψιν, ἐπειδήπερ οὐκ ἔχει πολλὴν τὴν ἰσχύ· τετραχῇ δὲ διεΐλε τὰ ἐγκλήματα, καὶ πρῶτον μὲν τὰ σαθρότερα προέταξεν, εἶτα τὰ ἰσχυρότερα καὶ τρίτον τὰ σαθρὰ πάλιν καὶ τέταρτον τὰ ἰσχυρά. δεῖ γάρ, εἰ μὲν πλείω εἴη τὰ ἰσχυρὰ καὶ ἔν σαθρόν, μέσον τιθέναι τὸ σαθρόν· εἰ δὲ ἴσα εἶεν τὰ τε ἰσχυρὰ καὶ τὰ σαθρὰ, ἄρχεσθαι μὲν ἀπὸ τῶν σαθροτέρων, τελευτᾶν δὲ εἰς τὰ ἰσχυρότερα. ἔστιν οὖν καὶ νῦν τὰ πρῶτα σαθρὰ. τί γὰρ μέγα ἔγκλημα, εἰ τοὺς χορευτὰς ἐκώλυσεν ἀφεθῆναι καὶ ταῦτα ἵπαρχος ὢν, καὶ εἰ τῶν Διονυσίων ἐπιμελητῆς ἐβούλετο καταστῆναι; RTBcFj οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦτο] γνοὺς ὅτι μικρῶν ἐμνημόνευσε, πρῶτον μὲν τῷ κατὰ παράλειψιν σχήματι κέχρηται, ἔπειτα καὶ ἰσχύ·ν αὐτοῖς διὰ τῶν ἐξῆς προσέθηκεν εἰπὼν ὅτι 'πάσχων ἐγὼ ὁμοίως ἐπὶ τούτοις ἠγανάκτουν ὥσπερ ἐπὶ τοῖς δεινοτάτοις'.

21.63 ΤΒCfJ καὶ οὐδ' ἂν ἐπεχείρησα] μεταβέβηκεν ἐπ' αὐτὸ τὸ ἰσχυρότατον τὸ κατὰ τὴν ἐσθῆτα, καὶ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς αὐξήσει κέχρηται, προσεχέστερον τὸν δικαστὴν ποιῶν.

21.64 ἄπιστα γάρ, φησὶν, ἔδοξε τὰ λεχθησόμενα, εἰ μὴ τότε παραχρῆμα ἠλέγχθη. ΤΒCfJ τὴν γὰρ ἐσθῆτα τὴν ἱερὰν] τὸ ιδιωτικὸν δημόσιον ἐποίησε τῇ προσθήκῃ τῆς ἱερᾶς.

21.65 ἐντεῦθεν δὲ ἡ τῆς προβολῆς αὐξήσις. ποιεῖ δὲ αὐτὴν ἱερὰν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ φοροῦντος· τὸ δὲ 'τέως ἂν χρησθῇ' ἢ φορεῖται ἢ τρίβεται. ΤΒCfJ ἱερὰν γὰρ ἔγωγε] τὸ ἀντιπίπτον ἔλυσεν 'ἱερὰν λέγεις ἢ φορεῖς σύ; μὴ γὰρ ἱερεὺς εἶ;' ὁ δὲ ἀπὸ τῆς πανηγύρεως καὶ τοῦ καιροῦ τὸ ἱερὰν εἶναι κατεσκεύασεν.

21.66 εἶτα ἐπειδὴ σοφισματώδης ὁ λόγος, προσέθηκε τοὺς στεφάνους ὥσπερ συμμαχία χρώμενος. μᾶλλον γὰρ τὸ κατὰ τοὺς στεφάνους ὥσπερ δημόσιον, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ὁ ἄδων αὐτοὺς περιέκειτο. ΤΒCfJ νύκτωρ ἐλθὼν] ἀρκέσθητι ταῖς ἡμέραις εἰς ἐπιβουλήν, ὦ Μειδία, σπένδου τῷ πολέμῳ τὴν νύκτα, καθ' ἣν καὶ οἱ τῇ φύσει πολέμιοι ἡσυχίαν ἀσπάζονται.

21.67 πολλὴν ἔχει καὶ τοῖς πολεμίοις ἡ νύξ τὴν τιμὴν. ἀνακωχὴν δίδωσιν αὐτῇ καὶ ὁ δοκῶν δυσμενέστατος, σὺ δέ μοι ποιεῖς ἐν ἑορτῇ νυκτομαχίαν παράλογον. ΤΒCfJ οὐ μέντοι πᾶσάν γε] τοῦτο εἶπεν, ἵνα κακίῃ μὲν τὴν γνώμην, ἐπαινέσῃ δὲ τὴν τύχην τὴν ἐμποδίσασαν.

21.68a τάχα δὲ τὸν χρυσοχόον ὁ Διόνυσος ἐξάνεσθηκεν ἵνα ληφθῇ. ΤΒCfJ 'πάντας γε οὐ' φησι Μένανδρος, ἵν' ἢ περὶ τῶν στεφάνων.

21.68b L οὐκ ἀπέχρησε δὲ αὐτῷ τοῦτο] πάλιν ἀπὸ τοῦ ἰσχυροτέρου μετῆλθεν ἐπὶ τὸ σαθρότερον, τό τε διαφθεῖραι τὸν χοροδιδάσκαλον καὶ τὸν ἄρχοντα καὶ τὸ στασιάσαι πρὸς αὐτὸν τοὺς χορηγοὺς καὶ τὰς ἄλλας ἐπηρείας.

21.69 ταῦτα γὰρ καὶ μικρὰ πρὸς κρίσιν καὶ ἄλλως ἀνέλπιστα. τούτων γὰρ ὁ Μειδίας ὁμολογήσει οὐδέν. ΤΒCfJ καὶ εἰ μὴ Τηλεφάνης] ἵνα μὴ ὑποπτεύσῃ τις ὅτι 'μισθὸν προσδοκῶν πλείονα δέξασθαι Τηλεφάνης μάτην τὸν διδάσκαλον διαβέβληκε', τούτου χάριν ἐπαινεῖ τὸν τρόπον, βέλτιστον αὐτὸν ἀποκαλῶν καὶ εὖνουν περὶ αὐτόν, καὶ ἵνα λύσῃ τὸ ἀντιπίπτον ὅτι 'διὰ φιλονεικίαν ὁ αὐλητῆς ἐξέβαλε τὸν χοροδιδάσκαλον, ἵνα μόνος δόξῃ εὐδοκιμεῖν'.

21.70 οὕτω γοῦν καὶ τὸν χορὸν αὐτὸς ἐδίδασκεν ἀπελάσας τὸν ἄνθρωπον. φησὶν οὖν ὁ ῥήτωρ ὅτι 'καὶ βέλτιστος ἦν Τηλεφάνης καὶ εὖνους περὶ ἐμέ'. οὐκ ἂν οὖν διὰ τὴν ἰδίαν φιλονεικίαν ἐπιβουλεύειν ἠθέλησεν, εἶπερ ἦδει μὴ διεφθάρθαι τὸν ἄνθρωπον. ΤΒCfJ οὐδ' ἂν ἠγωνισάμεθα]

καλῶς οὐκ ἐπὶ τοῦ χοροῦ μόνον εἶπεν ἡγωνίσαστο, ἀλλὰ πληθυντικῶς καὶ ἑαυτὸν καὶ πᾶσαν περιέλαβε τὴν φυλὴν.

21.71 TBcFj ὥστε τὸν ἐστεφανωμένον] ὁ γὰρ τὰ πλεῖστα διοικῶν τῆς ἐορτῆς ὁ ἄρχων ἦν, ὥστε καὶ πολλὰ βλάπτειν ἠδύνατο, εἴπερ διαφθαρεῖς κατασκευάζειν ἠβουλήθη.

21.72 TBcFj τοὺς χορηγοὺς συνῆγεν ἐπ' ἐμέ] ἀντὶ τοῦ ἄκοντας αὐτοὺς ἠρέθιζεν, οὐ βουλομένους παρῶξυνεν, ἵνα μὴ δοκοῖεν διὰ τὸ [μὴ] βούλεσθαι νικᾶν προσφιλονεικεῖν αὐτῷ.

21.73 τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης συμβαῖνον τοῦτο εἰς τὸν Μειδίαν ἀνήνεγκεν. οἱ γὰρ ἄλλοι χορηγοὶ φιλονεικοῦντες περὶ τῆς νίκης στασιάζουσι πρὸς ἀλλήλους. φησὶν οὖν ὅτι Ὑμεῖς αὐτοὺς ἀνέπεισεν ὥστε μοι πολεμεῖν. εἴτα ἡ κατασκευή. TBcFj βοῶν, ἀπειλῶν] εἰ γὰρ ἐκείνων πρὸς με διαμαχομένων οὗτος ἐβόα καὶ ἠπειλεῖ μοι, πρόδηλος ἦν αὐτὸς ἐνάγων τοὺς χορηγοὺς.

21.74 TBcFj ὁμνύουσι] τουτέστιν ἐδίδασκεν οὕτως ὁμνύειν ὥστε σοφίσασθαι τὸν ὄρκον, ἵνα μου κατασπουδάσαιεν.

21.75 TBcFj τὰ παρασκήνια φράττων] τουτέστιν ἄποφράττων τὰς ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἰσόδους, ἵνα ὁ χορὸς ἀναγκάζεται περιεῖναι διὰ τῆς ἔξωθεν εἰσόδου καὶ οὕτω βραδύνοντος ἐκείνου συμβαίνει καταγελαῖσθαι τὸν Δημοσθένην.

21.76 τὸ δὲ ὑποσηλῶν ἢ τοὺς ἥλους ἐντιθεῖς, ἵνα ἀσφαλῶς αἱ θύραι ἐκκλείωνται καὶ μὴ ἐξῆ κατὰ καιρὸν εἰσελθεῖν, ἀφ' οὗ τὸ γελαῖσθαι καὶ αἰτιαθῆναι συμβέβηκεν, ἢ ὅτι τοὺς ἥλους κατακρούων καὶ τύπτων ἐξακούεσθαι τὸν χορὸν ἄδοντα οὐ συνεχῶρει. TBcFj ἰδιώτης ὢν τὰ δημόσια] καίτοι Διονυσίων ἦν ἐπιμελητής.

21.77 ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸν προὔβαλλετο εἰς τὴν χειροτονίαν, διὰ τοῦτο ἰδιώτην φησὶν αὐτὸν εἶναι. TBcFj καὶ τούτων ὅσα γε] ἄτοπον ἡγεῖται τῶν μικρῶν τούτων μάρτυρας παρέχεσθαι.

21.78 διὰ τοῦτο οὖν ὡς αὐτοῦ τοῦ δήμου θεασαμένου καὶ μαρτυροῦντος ἐπήγαγεν Ὑμεῖς ἐστὲ μοι μάρτυρες. TBcFj προσδιαφθείρας] ἀπὸ τοῦ σαθοῦ πάλιν ἐπ' αὐτὸ τὸ κύριον καὶ τελευταῖον ἐχώρησε, τουτέστι τὰς πληγὰς, διότι καὶ μείζονά εἰσι τῶν ἐτέρων καὶ ἄλλως ὁμολογεῖται παρὰ τοῦ φεύγοντος.

21.79 TBcFj τῶν ἀγωνιστῶν ἀνδρῶν] ἐκ πάσης ἡλικίας ἡγωνίζοντο χοροὶ τῷ Διονύσῳ, διότι καὶ πᾶν σχῆμα αὐτῷ περιτιθέασιν· καὶ γὰρ παῖδα καὶ πρεσβύτην καὶ ἄνδρα γράφουσιν αὐτόν.

21.80 ἀλλαχοῦ οὖν εἶπε (64) Ὑποσηλῶντα παισὶ Διονύσια. διὸ Δημοσθένης ἀνδρῶν ἡγωνίσαστο, ὡς προῖων φησιν, Ὑποσηλῶντα ἀνδράσιν. TBcFj ἐμοῦ μὲν ὕβρισε τὸ σῶμα] οὐκ εἶπε Ὑποσηλῶντα ἐδωκέ μοι καὶ κονδύλῳ, ἵνα μὴ ταπεινότητα ἑαυτοῦ κατηγορήσῃ.

21.81 TBcFj ταῦτά ἐστιν] ἐπειδὴ δεῖ μητέρα τῶν ἀγώνων εἶναι τὴν κατάστασιν, μέλλει δὲ προῖων καὶ περὶ τοῦ φόνου λέγειν τοῦ κατὰ Ἀρίσταρχον καὶ περὶ λιποταξίου καὶ περὶ ὧν εἰς ἄλλους πολλοὺς πεποίηκε, διὰ τοῦτο προλέγει καὶ περὶ τούτων ἐν τῇ καταστάσει.

21.82 TBcFj Ὑμεῖς ἐστε κληρονόμοι] τρόπον τινὰ διάδοχοι.

21.83 TBcFj λέγε μοι τὴν τοῦ χρυσοχόου] ἕως γὰρ ἦν καὶ τῶν λεγομένων ἐν τῇ καταστάσει παρέχειν μαρτυρίαν, ἵνα μὴ δοκοῖεν ψιλὰς ἀπλῶς ἀφηγήσεις ποιεῖσθαι.

21.84 συνεπέρανε δὲ τὴν κατάστασιν. TBcFj πολλὰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες] ἐθρασύνετο θαρσύνεσθαι ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ χρυσοχόου.

21.85 συναρπάζει δὲ διὰ ταύτης τοὺς δικαστὰς ὡς καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀληθῆ κατηγορῶν. TBcFj αὐτοὶ γὰρ οἱ πεπονθότες] ἀντέπιπτε, διὸ ὑποτέμνεται, ὅλην περιήεις τὴν πόλιν, Δημοσθενες; πολυπραγμονῶν διετέλεις, τίς ἄρα παρὰ Μειδίου τι πέπονθεν; οὐκ ἔστι ταῦτα.

21.86

πόθεν; οἵκοι καθήμενος εἶχον τὴν γνῶσιν· ὡς πρὸς κοινὸν ἀπήντων πατέρα σύμπαντες, κατάλογον ὧν ἔπαθον ὑπὸ Μειδίου τῶν ἀδικημάτων ποιούμενοι. TBcFj <βούλομαι δὲ πρὸ τούτων>] μέλλων εἰς τοὺς ἀγῶνας εἰσβάλλειν προοιμίῳ κέχρηται βουλόμενος προσεχεστέρους ποιῆσαι τοὺς ἀκούοντας.

21.87 F 4 YLS <ἔστι δὲ πρῶτον μὲν>] πρότασις.

21.88 F 2 YL ἐξ ὧν ἰδίᾳ] αὐτὸς τοὺς συνόντας αὐτῷ καὶ φίλους μισοῦντας αὐτὸν πεποίηκεν, εἵπερ πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἀπήγγελλον, ἅπερ αὐτοῖς ἐν ἀπορρήτῳ Μειδίας διελέγετο.

21.89 TBcFj <ὡς εἵπερ ἀληθῶς>] ὑποφορά.

21 90a ὅρος παραγραφικός. F 2 YL ὡς .

21 90b .. ἀληθῶς] ἀρνούμενον ἐν τοῖς φανεροῖς ποιεῖ τὸν Μειδίαν, διαβάλλων αὐτὸν εἰς ἀναίδειαν. πῶς δὲ ἀρνούμενον εἰσάγει αὐτόν; ἴσως δὲ καὶ τὸ ἴδιον τοῦ ὅρου φυλάττων, ἐπειδὴ ἐν ὄρῳ τὰ μὲν ἀρνούμεθα τὸ δὲ ὁμολογοῦμεν. ἐν τούτῳ γὰρ τὰ μάλιστα ὅρος τοῦ στοχασμοῦ διαφέρει καὶ κοινωνεῖ, τῇ μὲν ἀρνήσει κοινωνῶν, τῷ δὲ μὴ πάντα ἀρνεῖσθαι διαφέρων. TBcFj <δίκας ἰδίας μοι>] ὅτι ἔβλαψε καὶ ὕβρισε, δημοσίᾳ δὲ οὐκ ἠδίκησεν.

21 91a F 2 YL δίκας .

21 91b .. μοι] αὕτη ἐστὶ ἡ γενικὴ ἀντίθεσις παραγραφικοῦ δύναμιν ἔχουσα, ὅτι ‘οὐ χρή ἐπὶ τοῖς ἰδίᾳ γινομένοις δημοσίᾳ κρίνεσθαι’. καθόλου γὰρ ποιεῖται τὴν ἀντίθεσιν μὴ λέγων τὸ ὄνομα τοῦ παθόντος. ἡ δὲ λύσις καὶ αὕτη μεταληπτικὴ ἀπὸ τοῦ τρόπου. TBcFj καὶ τίμημα ἐπάγειν] ἐπὶ γὰρ τοῖς ἰδιωτικοῖς ἐκ τῶν νόμων ὥριστο τὸ τίμημα, ἐπὶ δὲ τοῖς δημοσίοις ὁ κατήγορος ἐτιμᾶτο.

21.92 TBcFj <ἐγὼ δὲ ἐν μὲν ἐκείνου>] ἀντιπρότασις.

21 93a λύσις ἡ καὶ ἀνθυποφορά. F 4 YL ἐγὼ .

21 93b .. ἐκείνου] μεταληπτικῆς οὔσης τῆς ἀντιθέσεως ὅτι ‘ἰδίᾳ χρή καὶ οὐ δημοσίᾳ κρίνειν’ μεταληπτικῶς ἔλυσε ταύτην εἰπὼν ‘εἰ μὴ τοῦτον κατηγορήσα τὸν τρόπον, πάλιν τὰναντία ἔλεγεν, ὅτι δημοσίᾳ κρίνειν ἐχρῆν τὰ ἴδια’. ἐὰν γὰρ τρόπον ἀντὶ τρόπου ὑποβάλλῃ, μεταληπτικὴ γίνεται ἡ λύσις. ὥστε οὐκ ἀκριβὲς τὸ τοῦ Μητροφάνους ὅτι ‘πᾶσα μετάληψις ἀντιλήψει λύεται’. ἐφάνη γὰρ καὶ μεταληπτικὸν μεταληπτικῶς λυόμενον. TBcFj ὅ τε γὰρ χορὸς ἦν τῆς πόλεως] αὐτὸν τὸν ἐχθρὸν πεποίηκεν ὁμολογοῦντα δημόσιον εἶναι τὸ ἀδίκημα, καὶ δι’ ὧν περιτίθησι τῷ χορῷ τοὺς λογισμούς, διὰ τοῦτο καὶ λύει τὴν ἀντίθεσιν καὶ τὸν ἐχθρὸν καθ’ ἑαυτοῦ δείκνυσιν ἀγωνιζόμενον.

21.94 TBcFj μὴ δὴ τοῦτο λέγειν] ἐν τούτῳ φησὶ Μητροφάνης τὸ κατὰ σύλληψιν δηλοῦσθαι, ἐν ᾧ φαίνεται συγχωρῶν ὁ ρήτωρ <ὅτι> ‘καὶ δίκας ἰδιωτικὰς δίδωσιν ὁ νόμος’.

21.95 οὐ μὴν οὕτως ἔχει· μηδέπω γὰρ τῆς δίκης τεθείσης, τουτέστιν αὐτοῦ τοῦ ὅρου τεθέντος, μηδὲ ἀνθορισμένου ἰδιωτικῶς τοῦ ρήτορος, πῶς οἶόν τε κατὰ σύλληψιν εἰσάγεσθαι; ἢ πῶς συναγωγή ἐστὶ τοῦ ὅρου καὶ τοῦ ἀνθορισμοῦ; ἔστιν οὖν λύσις μᾶλλον τῆς γενικῆς ἀντιθέσεως ‘δίδωσιν ὁ νόμος καὶ ἰδίᾳ δικάζεσθαι’. ὁ δὲ κατὰ συγχώρησιν ὁμολογῶν καὶ αὐτὸς εἶναι καὶ δίκας ἰδιωτικὰς ‘ἃ μέντοι κατηγορήκα ἐγὼ καὶ ἃ τετόλμηκε Μειδίας ταῦτα περὶ τὴν ἐορτὴν ἐστὶν ἀδικήματα· πῶς οὖν ἰδίᾳ κρίνεσθαι βούλεται δημοσίᾳ πλημμελήσας;’ TBcFj εἰ δ’ ἐγὼ τὴν ἐπὶ τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν] ὁ μὲν ἰδιωτικὸν λαγχάνων αὐτὸς ἐλάμβανε παρὰ τοῦ φεύγοντος τὸ ἐκ τῶν νόμων τίμημα.

21.96 ‘παρεώρακα δὲ μόνος τὴν ἑμαυτοῦ δίκην διδόντα’. TBcFj χάριν, οὐ βλάβην] προετίμησα πρὸ ἑμαυτοῦ τὴν πόλιν καὶ ταύτῃ παρεχώρησα τὸ ἐκ τοῦ τιμήματος ὄφελος· βούλεται γὰρ αὐτὸν δημευθῆναι.

21.97 TBcFj οἶδα τοίνυν] ὀρικὸν τὸ κεφάλαιον.

- 21 98a TBCFj οἶδα τοίνυν] οὗτός ἐστιν ὁ κύριος ὅρος εἰδικῶς ἐπηγμένος διὸ καὶ ὀνόματι προήγαγε, καὶ ‘πολλῶ (φησί) χρήσεται τῷ λόγῳ’, ἀληθῆ λέγων.
- 21 98b ἐπ’ οὐδενὶ γὰρ ἐτέρῳ ὡς ἐπὶ τούτῳ καταφεύζεται ὁ Μειδίας τῷ ιδιωτικὸν ἀποφῆναι τὸν ἀγῶνα. μία δέ ἐστιν ἡ ἀντίθεσις εἰς τρία κῶλα μερισθεῖσα. F 4 YLS οἶδα τοίνυν] φασὶ δέ τινες τρεῖς εἶναι ἀντιθέσεις, μίαν μὲν ‘μή με Δημοσθένη παραδῶτε’, ἐτέραν δὲ ‘μηδὲ διὰ Δημοσθένην με ἀνέλητε’, τρίτην δὲ ‘ὅτι τούτῳ πολεμῶ, διὰ τοῦτό με ἀναιρήσετε;’ καὶ τοῦτο φασὶ γνῶριμον ἐκ τοῦ πρὸς ἕκαστον τούτων πορίζεσθαι καὶ τὰς λύσεις παρὰ τοῦ ῥήτορος.
- 21 98c οὐ μὴν οὕτως ἔχει· μία γάρ ἐστιν ἀντίθεσις εἰς τρία κῶλα μερισθεῖσα· καὶ τοῦτο δῆλον μάλιστα μὲν καὶ ἐκ τῶν λύσεων (πᾶσαι γὰρ πρὸς ἓν νόημα τὴν ἀναφορὰν ἔχουσιν, ὅτι ‘οὐ Δημοσθένης μόνος ἐστὶν ὁ ὕβρισθεις, ἀλλὰ καὶ ὁ χορηγός’), ἔπειτα δὲ καὶ ἀπ’ αὐτῶν τῶν κῶλων τῶν ἐν τῇ ἀντιθέσει. καὶ γὰρ ἐν τούτοις ἓν ἔστι νόημα διὰ πάντων, ὅτι ‘ιδιώτης ἐστὶν ὁ ὕβρισθεις’. καὶ τὰ μὲν δύο πρόδηλον ἔχει τὴν συγγένειαν, ‘μή με Δημοσθένη παραδῶτε, μηδὲ διὰ Δημοσθένην με ἀνέλητε’. τὸ γὰρ μὴ παραδοῦναι τῷ ἐχθρῷ ταυτόν ἐστι τῷ μὴ ἀνελεῖν. τὸ δὲ τρίτον ἔχει μὲν καὶ αὐτὸ συγγένειαν πρὸς τὰ πρότερα ἐν ᾧ φησὶ ‘διὰ τοῦτό με ἀναιρήσετε;’ (ταυτόν ἐστι γὰρ τῷ ‘μηδὲ διὰ Δημοσθένην με ἀνέλητε’), διαφέρει δὲ τῷ εἰπεῖν ‘ὅτι τούτῳ πολεμῶ’. δείκνυσι γὰρ ἐκ τούτων ιδιωτικὴν τὴν ἔχθραν, ὅτι ‘πρὸς ἓνα μοι ἔστιν ὁ πόλεμος [ὁ] πρὸς Δημοσθένην. αὐτὸς δὲ ὕβρισθεις οὐκ ὀφείλει κοινῆς τῆς πόλεως λέγειν τὸ ἀδίκημα’. καὶ ἔστιν ἐν τῷ ὅρῳ τούτῳ τὸ μὲν ὁμολογούμενον τὸ δὲ ἀρνούμενον. ὅτι μὲν γὰρ ὕβρισε Δημοσθένην ὁμολογεῖ, ὅτι δὲ δημόσιον τὸ γεγονὸς ἀρνεῖται, ὡς εἶναι τὸ μὲν παρὰ τοῦ φεύγοντος ὅρον ἐκ τῶν λειπόντων, τὸ δὲ παρὰ τοῦ διώκοντος ἐκ τῶν πεπραγμένων. ὁ μὲν γὰρ φησιν ‘οὐκ ἄρχοντα ὕβρισα, οὐ παρὰ τὴν πόλιν ἐξήμαρτον, ἀλλ’ εἰς Δημοσθένην’ καὶ σιωπᾷ τὸν χορηγὸν τὴν ἱερομηνίαν τὸ θέατρον. ὁ δὲ πρὸς τοῖς ὑπὸ Μειδίου ὁμολογουμένοις καὶ αὐτὰ προστιθεὶς δημόσιον ποιεῖ τὸ ἔγκλημα. διὰ τί οὖν μιᾶς οὔσης τῆς ἀντιθέσεως εἰς τρία μέρη πεποίηκεν αὐτήν; ὅτι ἐθάρρει τῷ πλήθει τῶν λύσεων καὶ ἵνα μὴ δόξη περὶ ἓν μέρος πολλῇ χρῆσθαι τῇ περιουσίᾳ, διὰ τοῦτο ἐμέρισεν, ὥστε λανθάνειν τὴν ἰσχὺν τῆς ἀντιθέσεως. ἔνθα γὰρ πολλὰς ἔχει λύσεις, ἐκεῖ καὶ τὴν μίαν ἀντίθεσιν πολλὰς ποιεῖ, ὥστε τὴν εὐπορίαν ἐπιδείξασθαι τῶν λύσεων. TBCFj <μή με>] πρῶτον κῶλον.
- 21.99 F 4 LS <μηδὲ διὰ>] δευτέρον κῶλον.
- 21.100 F 4 LS <ὅτι τούτῳ>] τρίτον κῶλον.
- 21.101 F 4 LS βουλόμενος φθόνον τινὰ] Μειδίας ιδιωτικὸν ποιῆσαι τὸν ἀγῶνα βουλόμενος χρήται τῇ ἀντιθέσει· ὁ δὲ ῥήτωρ φησὶν ‘ἵνα μοι φθόνον κινήσῃ’, καὶ πεποίηκεν ὁμολογοῦντα τὸν ἐχθρὸν ὅτι ἀδικεῖ, φοβούμενον δὲ μὴ παραδοθῇ τῇ ἀντιδίκῳ.
- 21.102 καὶ γὰρ ἄξιον φθόνου τὸ ἐκ δικαστηρίου παραλαβεῖν τὸν ἐχθρὸν ὥστε χρήσασθαι ὃ τι βούλεται. δείξας δὲ ὅτι οὐκ αὐτῷ παραδώσουσιν, ἀλλὰ τοῖς νόμοις, μεταβαίνει ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος τὸ ὅτι ‘οὐ Δημοσθένης ἐστὶν ὁ ὕβρισθεις’, καὶ φησιν ‘ἔχει δ’ οὐχ οὕτω ταῦτα’. TBCFj <ἀλλὰ μὴν πρὸς γε τὸ τοιοῦτο>] ὁ ὅρος τοῦ φεύγοντος ‘ὕβριστα Δημοσθένης’, ὁ ἀνθορισμὸς τοῦ διώκοντος ‘οὐκ ὄντα μόνον Δημοσθένην, ἀλλὰ καὶ χορηγόν’, ὅτι οὐ μόνον ὕβριστής, ἀλλὰ καὶ ἀσεβὴς ὁ Μειδίας.
- 21.103 ἐστὶ γὰρ τοῦτο ὅρος διπλοῦς κατὰ σύλληψιν. F 2 YL οὐ γὰρ εἰς Δημοσθένην ὄντα μὲ ἡσέλγαιεν, ἀλλὰ καὶ εἰς χορηγὸν ὑμέτερον] μὴ ἔχων δεῖξαι ὅτι ἄρχων ἐστίν, ἐκ τῆς τοῦ ὁμοίου παραθέσεως συνίστησι διὰ συλλογισμοῦ.
- 21 104a F 4 YLS οὐ .
- 21 104b

.. ὑμέτερον] ὁ θεσμοθέτης, ὅταν ἔχη τὸν στέφανον τῆς πόλεως, ἔστιν ὄνομα ἄρχων. ὁμοίως δὲ διεξιὼν τὰ ὁμολογούμενα τὸ ἀμφισβητούμενον συνίστησι διὰ συλλογισμοῦ. TBcFj ἴστε δήπου] σημείωσαι, παράδειγμα.

21.105 F 2 <καὶ οὐ μόνον>] συλλογισμός.

21.106 F 2 Y καὶ οὐ μόνον περὶ τούτων οὕτω ταῦτα ἔχει] ἐκ γὰρ τῶν κατὰ μέρος τὸ καθόλου συνίστησιν.

21.107 TBcFj οἷς ἂν ἡ πόλις] ἔχει γάρ τινα καὶ ὁ χορηγὸς ἄδειαν, οἷον ἀφιέναι τῆς στρατείας τὸν χορὸν καὶ εἰσάγειν ὅτε βούλοιο.

21.108 εἶτα καταλιπὼν τὸ λέγειν τὰ ἴδια τοῦ θεσμοθέτου καὶ τοῦ ἄρχοντος, ὅπερ ἦν αὐτοῖς κοινὸν πρὸς τὸν χορηγὸν τοῦτο εἶπε ‘στεφανηφορίαν καὶ τιμὴν’. ὅρα δὲ ὅτι οὐ φανερώς εἶπεν ‘ἀρχήν’. εἶχε γὰρ καὶ ὁ χορηγὸς τινα ἄδειαν ἐπὶ τῶν χορηγίων καὶ τῆς πανηγύρεως. TBcFj <οὕτω τοίνυν καὶ ἐμὲ>] κατασκευὴ τῆς ἀσεβείας ἀπὸ τοῦ χρόνου.

21.109 F 2 Y <εἰ μὲν ἐν ἄλλαις τισὶν ἡμέραις>] τοῦτό ἐστι συλλογισμὸς εἰδικῶς εἰσηγμένος.

21.110 ἐπειδὴ γὰρ ὁ πρότερος καθόλου ὢν <ἃ> γνωστότερος ἦν τοῖς ἀκούουσι καὶ βιαιότερος, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε τὸν εἰδικόν, συνάπτων αὐτὸν τῷ καθόλου καὶ πιθανώτερον ποιῶν τὸν συλλογισμόν. F 4 YLS <εἰ δὲ χορηγὸν ὄντα ὑμέτερον>] κατασκευὴ τοῦ ἀνθορισμοῦ ἐκ τῶν ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους.

21.111 F 2 Y ἅμα γὰρ τῷ Δημοσθένει καὶ ὁ χορηγὸς ὑβρίζειτο] τοῦτό ἐστι τὸ κατὰ σύλληψιν νόημα.

21.112 μετὰ γὰρ τὸν ἀνθορισμόν, ὃν ἐβεβαίωσε τῷ συλλογισμῷ, ἀναγκαῖον ἦν ἐπάγειν τὸ κατὰ σύλληψιν, ὥστε συλλαβεῖν αὐτοῦ καὶ τὸν ὅρον καὶ τὸν ἀνθορισμόν. F 4 YLS χρή δὲ ὅταν μὲν] ἐντεῦθεν ἢ τοῦ νομοθέτου διάνοια, ἵνα καὶ ἐξ αὐτῆς βεβαιώσῃ τὸν συλλογισμόν.

21.113a F 4 YL γνώμη νομοθέτου βεβαιούσα τὸν συλλογισμόν καὶ αὐτή.

21.113b S χρή .

21.113c .. μὲν] ἐντεῦθεν εἰσέβαλεν εἰς τὴν τοῦ νομοθέτου διάνοιαν, ἵν’ ἐξ ἐκείνης βεβαιώσῃ τὸν συλλογισμόν. διαφέρει δὲ νόμου διάνοια νομοθέτου διανοίας, ὅτι ἐν μὲν τῇ τοῦ νόμου διανοίᾳ τὸν νόμον αὐτὸν ὡς ἀσαφῆ πρὸς τὸ ἡμῖν συμφέρον ἐξηγούμεθα, τὴν δὲ τοῦ νομοθέτου διάνοιαν ἔξωθεν ἐξετάζομεν, ὅτι γνούς οὕτως ἐνομοθέτησεν οὐκ ὄντων ἀσαφῶν τῶν νόμων. TBcFj καὶ ἄλλως δίκαια] καὶ χωρὶς τοῦ ὁμόσαι δηλονότι.

21.114 TBcFj ἦν ὁ τῆς βλάβης] ἑτέρα κατασκευή, ὡς ‘ἐστὶ δημόσια τὰ ἐν ταῖς ἐορταῖς ἀδικήματα’, ἀπὸ τῆς γνώμης τῶν νομοθετῶν.

21.115 ἐπεὶ διὰ τί νόμον ἕτερον τὸν τῆς προβολῆς εἰς χάριν τοῦ Διονύσου πρεσβεύοντες τὴν πανηγυριν ἔθεντο, εἰ ἐξήρκουν οἱ πρότεροι; σεμνύνει δὲ τῷ ῥήματι τὸν νόμον ἱερὸν κεκληκῶς. βούλεται οὖν ἐκ τῆς τοῦ νομοθέτου διανοίας δημόσιον ἀποδεῖξαι τὸ γεγονός καὶ φησιν ὅτι ‘διὰ τοῦτο τὸν περὶ τῶν Διονυσίων νόμον ἔθηκεν ὄντων περὶ τῆς βλάβης νόμων καὶ τῆς αἰκίας καὶ τῆς ὕβρεως’, πρόδηλον ὅτι μείζονος τιμωρίας ἀξιῶν τοὺς περὶ τὴν ἐορτὴν πλημμελοῦντας, καὶ εἶπε τοὺς νόμους τούτους καθ’ οὓς ἀξιοῖ Μειδίας κρίνεσθαι, τοὺς περὶ βλάβης [νόμων] καὶ τῶν ἄλλων. εἰ γὰρ τούτων ὑπαρχόντων ὕστερον ὁ περὶ τῶν Διονυσίων ἐτέθη, πρόδηλον ὅτι οὐ κατὰ τοὺς παλαιούς, ἀλλὰ κατὰ τοὺς ὕστερον ὀφείλει κρίνεσθαι. TBcFj <εἰ τοίνυν ἀπέχρη>] ἐπαναφορὰ τὸ σχῆμα, ὅταν ὁλόκληρος λέξις ἐπ’ ἀμφοῖν τοῖν κώλοιν κατ’ ἀρχὰς γένηται, καὶ ἔστιν ἐπιμελείας καὶ κάλλους.

21.116 F 2 YL εἴ τις οὖν κάκεῖνοις] ὁμοίως τοῖς περὶ τῆς αἰκίας λέγει καὶ τῆς ὕβρεως.

21.117 TBcFj καὶ τούτῳ τῷ μετ’ ἐκείνους τεθέντι] τῷ περὶ τῶν Διονυσίων λέγει, ἵν’ ἔκ τε τῶν ἰδιωτικῶν νόμων καὶ τοῦ περὶ τὴν ἐορτὴν τὸ κατὰ σύλληψιν βεβαιώσῃ.

- 21.118 TBCFj ἀπήγγελλε τοίνυν τίς μοι] ἐστὶ παραδειγματικὴ μὲν πως ἡ ἀντίθεσις, εἰσῆκται δὲ καὶ κατὰ συγγνώμην ὑπὸ τοῦ ῥήτορος πρὸς τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον, ἵνα δευχθῇ ἐπὶ δεήσεις καταφεύγων ὡς ὄντως ἡδίκηκώς.
- 21 119a ἐπεὶ ὁ γε Μειδίας οὐχὶ συγγνώμην αἰτεῖ, ἀλλὰ τῷ ὄρω συνάπτει φάσκων ὅτι ‘οὕτως ιδιωτικόν ἐστὶ τὸ γεγονός· πρόεδροι γὰρ καὶ θεσμοθέται πληγέντες οὐκ ἐπεξῆλθον, ἀλλὰ ἰδίᾳ διελύσαντο’, ὡς εἴ τις αὐτὴν τὴν ὀρικὴν συνῆψεν, οὕτως ἂν αὐτὴν ὀλόκληρον γίνεσθαι. καὶ γὰρ καὶ πρόεδροι καὶ θεσμοθέται πληγέντες ἰδίαν δίκην ἔλαχον. ὁ δὲ Δημοσθένης εἰδὼς τὴν ἰσχὺν τῆς ἀντιθέσεως ἰδίᾳ μὲν τὴν ὀρικὴν, ἰδίᾳ δὲ τὴν παραδειγματικὴν εἰσήγαγεν, ἥντινα μετέστησεν εἰς συγγνώμην. δεῖ γὰρ ἐκ τῶν λύσεων κανονίζειν τὰς ἀντιθέσεις. TBCFj ἀντίθεσις συγγνωμονική.
- 21 119b YL συγγνωμονικόν.
- 21 119c F 1 S ma <καὶ λέγειν τούτους>] ὑποφορά.
- 21.120 S ὃς ἔναγχος ἐπλήγη] οἱ θεσμοθέται τῶν τε ἄλλων ἐπεμελοῦντο καὶ δὴ καὶ τῆς εὐκοσμίας, καὶ νύκτωρ περιόντες ἐσκόπουν μὴ τινες ἀρπαγαὶ γίνωνται.
- 21.121 τότε οὖν εὐρών τινὰς νεωτέρους ἀρπάζοντας τὴν αὐλητρίδα, ἐβουλήθη ἀφελέσθαι καὶ οὕτως ὑπ’ αὐτῶν ἐπλήγη. TBCFj ἔτι τοίνυν] ὁρᾷς ὅπως συγγνωμονικὴν ἐποίησε τὴν ἀντίθεσιν λέγων ὅτι ‘οὐκ ἄξιός ἐστι συγγνώμης’.
- 21 122a εἴτα κέχρηται ἀντεξετάσει διπλῇ, τίνα μὲν Μειδίᾳ πέπρακται καὶ τοῖς ἄλλοις ὕβρισταῖς, τίνα δὲ αὐτῷ καὶ τοῖς ὕβρισθεῖσιν. F 4 YLS ἔτι τοίνυν] ὁρᾷς ὅπως συγγνωμονικὴν ἐποίησε τὴν ἀντίθεσιν λέγων ὅτι ‘οὐκ ἄξιός ἐστι συγγνώμης’ καὶ δίδωσιν αὐτοῖς τῆς <συ> γνώμης τὰς προφάσεις, Μειδίας δὲ τούτων οὐδεμίαν ἔχει τὴν πρόφασιν.
- 21 122b τί οὖν; ἀντεξετάζει τὰ πραχθέντα αὐτῷ τε καὶ τῷ θεσμοθέτῃ καὶ μέμφεται, διότι μὴ ἐπεξῆλθε τοῖς ὕβρισταῖς. ποιεῖται δὲ τὴν λύσιν ἐκ διαφορᾶς συγκρίνει γὰρ καὶ τὰς πληγὰς καὶ τοὺς πληξάντας. δίδωσι δὲ τῷ κατὰ τὸν θεσμοθέτην ἀπολογίας πλείονας διὰ τὸ τοῦ προσώπου σεμνόν. τρία γὰρ πάθη κατασχόντα τὴν ψυχὴν καὶ βιασάμενα τὴν διάνοιαν ἐργάζεται καὶ τὴν παραίτησιν. TBCFj <εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων>] αὐτὸν τὸν Μειδίαν πεποίηκε κατηγοροῦντα τοῦ προέδρου καὶ τοῦ θεσμοθέτου, ὅτι τοῖς ὕβριστασιν οὐκ ἐπεξῆλθον.
- 21.123 F 4 YLS καὶ νῦν ἀποδεδωκὼς ὑμῖν] κυρίως ‘ἀποδεδωκὼς’ αὐτοῖς γὰρ ὠφείλετο· ἀποδίδωσι δὲ τὸ ἀλλότριόν τις.
- 21.124 TFj <ποία γὰρ πρόφασις>] ἑτέρα συγγνωμονικὴ ἀντίθεσις ὅτι ‘δι’ ὀργὴν ἐποίησα’.
- 21 125a καὶ δεῖξας ὅτι οὐ δι’ ὀργὴν, ἀλλ’ ἐκ προνοίας ἐπεβούλευσεν, ἐπάγει καὶ τὰς κατασκευὰς ἀπὸ τοῦ ‘ἀλλὰ μήν’. YLS ποία .
- 21 125b .. πρόφασις] μεταβέβηκεν ἐφ’ ἑτέραν συγγνωμονικὴν ἀντίθεσιν ὅτι ‘οὐ δι’ ὀργὴν, ἀλλ’ ἐκ προνοίας’. ἐπάγει λοιπὸν τὰς κατασκευὰς ὅτι τοῖς ἐκουσίοις πλημμελήμασιν οὐδεμίαν χρὴ συγγνώμην ἀπονέμειν. TFj ὀργὴν νῆ Δία] ὀρισμοὶ δεικνύντες τί μὲν ὀργή, τί δὲ ὕβρις, ὡς τὸ μὲν ἐκ τοῦ παραχρήμα, τὸ δὲ ἐκ μελέτης συμβαίνει.
- 21 126a TFj σημείωσαι, συγγνωμονικὴ ἀντίθεσις.
- 21 126b F 2 Y ἀλλὰ μὴν ὀπηνίκα] ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κατασκευῆς (οὐδὲ γὰρ ἀρνεῖται Μειδίᾳ ἃ πεποίηκεν) ὅτι οὐ δι’ ὀργὴν, ἀλλ’ ἐξ ἐπιβουλῆς.
- 21 127a TFj ἀλλὰ μὴν ὀπηνίκα] κατασκευὴ ὅτι τοῖς ἐκουσίως πλημμελοῦσιν οὐδεμίαν χρὴ συγγνώμην ἀπονέμειν· τῆς γὰρ συγγνωμονικῆς ἀντιθέσεώς ἐστὶν ἡ λύσις.
- 21 127b F 4 YLS τοὺς νόμους ἤδη δεῖ σκοπεῖν] ὅτι τὰ ἐκούσια μειζόνως κολάζουσιν.
- 21.128

Τῇ πρώτῳ μὲν τοίνυν] καθ' οὗς βούλεται Μειδίας ἀγωνίζεσθαι, κατ' αὐτοὺς δείκνυσιν αὐτὸν μεγάλης τιμωρίας ἄξιον, ἵνα, κἂν ἰδιωτικὸς ὁ ἀγὼν ἀποδειχθῇ, μὴ μικρὸν μηδὲ φαῦλον ὑποστῇ τὸ τίμημα.

21.129 TBCFj <ἔπειθ' οἱ φονικοί>] περὶ φόνου διαφορᾶς.

21.130a F 2 L ἔπειθ' .

21.130b .. φονικοί] καὶ τούτους τοὺς νόμους ἀκολούθως παρέλαβεν. ἔπειδ' ἂν πληγὰς εἴληφεν, ἐκ δὲ τῶν πληγῶν καὶ τὰ τραύματα παρακολουθεῖ, ἐκ δὲ τῶν τραυμάτων φόνοι, διὰ τοῦτο κἀκείνοις τοῖς νόμοις ὑπεύθυνον αὐτὸν ἀποδείκνυσιν, δοκῶν μὲν ὡς εἰς παράδειγμα αὐτοὺς λαμβάνειν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ κἀκείνοις ἔνοχον αὐτὸν ποιῶν. TBCFj αἰδέσεως] οἷον ἀξιώσεως.

21.131 εἰ γὰρ δεηθείη τινὸς τῶν συγγενῶν τοῦ ἀνηρημένου, εἴτα ἐκεῖνος ἐπιτρέποι, καταλύεται ὁ φόνον ἀκούσιον δράσας. TBCFj οὐ μόνον δ' ἐπὶ τούτων] ὅτι τὴν συγγνωμονικὴν ἀντίθεσιν λύει πρόδηλον καὶ ἐκ τούτων.

21.132 φησὶ γὰρ ὅτι 'ὁ ἐκ προαιρέσεως ποιήσας μεγάλης τιμωρίας ἐστὶν ἄξιος'. τὸ γὰρ 'ἐκ προαιρέσεως' προσθεῖς μεγάλας τὰς τιμωρίας ἐποίησεν, ἵνα, κἂν δόξη τοιοῦτος ὁ ἀγὼν εἶναι, μείζους παράσχη τὰς δίκας τῶν ἄλλων. πῶς; ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ δι' ὀργὴν ἢ δι' ἔρωτα, ὡς εἴρηκεν ἐν τοῖς ἄνω. TBCFj <ἀλλὰ καὶ>] παράδειγμα.

21.133 ὧς οὐκέτ' ἐποίησεν ὁ νόμος] ἔλαβεν εἰς ἀπόδειξιν πάλιν οἰκεῖον παράδειγμα.

21.134 ἐπειδὴ ἐξούλης ἔχει δίκην πρὸς αὐτόν, βούλεται δεῖξαι νῦν, ὅτι καὶ ὑπὲρ ἐκείνης δημοσίαν δίκην ὀφείλει ὑποσχεῖν. ἐξούλης δὲ ἦν, ὅτε ἐκινδύνευεν ἐκπεσεῖν κτήματός τινος ἢ χωρίου ἢ οἰκίας διὰ τὸ μὴ ἐκτετικέναι τὴν καταδίκην κατὰ χρόνον τὸν ὠρισμένον, καὶ ἐγίνετο δημόσιον τὸ τίμημα. ἐπειδὴ γὰρ καὶ οἱ διαιτηταὶ νόμιμοί τινες ἦσαν δικασταί, τούτων δὲ παρήκουεν ὡς μὴ κατὰ προθεσίαν ἀποδιδούς τὸ κατεγνωσμένον, δημοσίαν ἐδίδου τὴν δίκην. ἐξούλης ὄνομα δίκης κατὰ τῶν μὴ στερεζάντων οἷς ὥρισαν οἱ δικάζοντες. ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος 'ἐάν τις ἰδιωτικὴν νικήσῃ δίκην, λαμβάνει τὸν ἡττηθέντα ὑπεύθυνον. εἴτα ἂν μὴ εἴσω τῆς προθεσμίας ἐκτισθῇ ὁ κατεδικάσθη, ἀλλὰ γένηται ὑπερήμερος, ἔξεστι γράψασθαι καὶ ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ τῶν χρημάτων, ἕως οὗ πληρώσῃ τὸ ὀρισθέν. εἰ δὲ κωλύοι τὸν ἀπτόμενον καὶ ἀπελεύνοι, γράφεται αὐτὸν κατὰ τὴν ἐξούλην καὶ γίγνεται μετὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημόσιον τὸ πρᾶγμα λοιπόν, ὅτι ἡπείθησε τοῖς δικασταῖς καὶ τοῖς νόμοις'. TBCFj τί δήποτε ἐὰν μὲν ἐκὼν παρ' ἐκόντος] ἐπειδὴ ἡδύνατο λέγειν ὁ Μειδίας ὅτι 'ὁ χρυσοχόος ἔδωκέ μοι τοὺς στεφάνους', διὰ τοῦτό φησιν ὅτι 'εἰ μὲν παρ' ἐκόντος ἔλαβες, ἀκίνδυνον, εἰ δὲ βίᾳ παρ' ἄκοντος, τοῖς διπλασίοις ὑπεύθυνος καθέστηκας'.

21.135 TBCFj καὶ τὸν μὲν πεισθέντα ἰδίας] πρὸς τὸν θεσμοθέτην καὶ τὸν πρόεδρον ἀποτείνεται.

21.136 TBCFj τὸν βιασθέντα] περὶ αὐτοῦ νῦν αἰνίττεται.

21.137 TBCFj διόπερ καὶ τῆς ὕβρεως αὐτῆς] ὅπερ ἄνω δι' αἰνιγμάτων ἀπεδείκνυε, τοῦτο νῦν σαφῶς ἔθηκεν, ὅτι 'πᾶσα ὕβρις δημόσιόν ἐστιν <ἀδίκημα> '.

21.138 εἰ γὰρ πᾶσιν ἔξεστι κατηγορεῖν τοῦ ὕβριστοῦ, πρόδηλον ὅτι κοινὸν ἀπάντων τὸ ἔγκλημα. καὶ πεποίηκε τὴν ὕβριν ἴσον τοῖς φόνοις καὶ πάσαις ἱεροσυλίας καὶ ταῖς προδοσίαις καὶ τοῖς τοιούτοις, ἐφ' ὧν ἔξεστι παντὶ τῷ βουλομένῳ κατηγορεῖν. VfTBCFj τὸ δὲ τίμημα ἐποίησεν ὅλον δημόσιον] πῶς ἄνωτέρω προειπὼν (28) 'εἰ δ' ἐγὼ τὴν ἐπὶ τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφείσ' νῦν φησιν ὅτι 'ἐποίησε τὸ τίμημα ὅλον δημόσιον'; ἐναντίον γὰρ τὸ λέγειν ὅτι 'ἔξῃν ὕβρεώς μοι δικαζομένῳ χρήματα λαμβάνειν' τῷ νῦν φάσκειν ὅτι 'τὸ τίμημα τῶν ὕβρεων δημόσιόν ἐστιν'.

21.139 ῥητέον οὖν ὅτι εἰ μὲν αὐτὸς ὁ παθὼν κατηγορεῖ τῆς ὕβρεως, αὐτὸς ἐλάμβανε καὶ τὸ τίμημα τὸ ἐκ τῶν νόμων, εἰ δὲ ἕτερος ἦν ὁ κατηγορήσας, δημόσιον ἐγίνετο τὸ τῆς καταδίκης.

ἀκολούθως οὖν εἶπεν ὅτι ‘τὸ τίμημα ἐποίησεν ὅλον δημόσιον’ διὰ τὸ προειπεῖν ὅτι ‘τὰς γραφὰς ἔδωκεν ἅπαντι τῷ βουλομένῳ’. VfTBcFj χρήματα δ’ οὐ προσήκεν] οὐ περὶ αὐτοῦ λέγει τοῦ παθόντος, ἀλλὰ τῶν ἔξωθεν κατηγορούντων.

21.140 VfTBcFj καὶ τοσαύτη γε ἐχρήσατο ὑπερβολῇ] καὶ διὰ τούτου τοῦ νόμου δείκνυσιν οὐκ ἄξιον συγγνώμης Μειδίαν, εἴπερ καὶ τοῖς ὑβρίζουσι τοὺς δούλους θάνατός ἐστιν ἡ ζημία.

21.141 VfTBcFj ὥστε κἂν εἰς δοῦλον ὑβρίζη τις] τῇ ὁμωνυμίᾳ σοφίζεται.

21.142 ὕβρις μὲν γὰρ καὶ ἡ τῶν πληγῶν, ὕβρις δὲ καὶ ἡ αἰσχρὰ <συνουσία> περὶ ἧς ὁ νομοθέτης λέγει. οὕτω γὰρ εἴρηκεν Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου (41 sq.) οὐδὲ κατὰ τῶν οἰκετῶν τὰς αἰσχυρὰς γίνεσθαι μίξεις. τὸ γοῦν ὄνομα τῆς ὕβρεως ἐπ’ ἀμφοτέρων λεγόμενον ἄδειαν τῷ ῥήτορι τοῦ χρησθαι τῷ σοφίσματι δέδωκεν. VfTBcFj οὐ γὰρ ὅστις ὁ πάσχων] μὴ τοῦτο σκόπει, φησὶν, εἰ Δημοσθένης ἐστὶν ὁ ὑβρισθεὶς, ἀλλ’ εἰ τὸ ὑβρίζειν παρὰ τοὺς νόμους μεμελέτηται.

21.143 VfTBcFj οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστι] ἐπειδὴ γλίσχρως ἐδόκει ποιεῖν καὶ περὶ τῶν δούλων ἀγωνιζόμενος, καθόλου τὸ τῆς ὕβρεως ἠϋξήσεν ὥς ἀφόρητον, κἂν εἰς δοῦλον γίγνηται.

21.144 TBcFj οὐδὲν γὰρ οἶον ἀκούειν αὐτοῦ τοῦ νόμου] οὐδὲν γὰρ ἄλλο τοιοῦτον ἡδὺ ὥς τὸ ἀκούειν τοῦ νόμου καὶ οὐδὲν τοιοῦτον εἶπεῖν ἡμεῖς ὃ αὐτὸς ὁ νόμος βοᾷ τε καὶ δείκνυσιν.

21.145 VfTBcFj <εἰς τὴν ἡλιαίαν>] εἰς τὸ δικαστήριον.

21.146 F 2 YL ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ‘οὐκ ἠκούσατε, ἀλλὰ καὶ νῦν βοῶντος ἀκούετε τοῦ νόμου, φησὶν, οὐκ ἀνθρώπου τινός· οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ τῶν δούλων πρὸς τοὺς ἐλευθέρους ἡ φύσις, ἀλλ’ ἡ τύχη τὸ διαλλάττον.

21.147 ‘ἐκαινοτόμησεν. ὅσω δ’ ἂν μᾶλλον ἐπαινέσῃ τὸν περὶ τῶν δούλων νόμον, τοσούτῳ χαλεπώτερα δείξει τὰ Μειδίᾳ κατ’ αὐτοῦ τολμηθέντα. VfTBcFj τί οὖν πρὸς θεῶν] ἐπὶ γένος ἀνήμερον ἀνήνεγκε τὴν κρίσιν τοῦ νόμου.

21.148 εἰ γὰρ καὶ τῆς βαρβάρων ὠμότητος κρείττων ὁ νόμος, ὥστε κἀκείνους ἐπαινέσαι τὴν φιланθρωπίαν τοῦ γράμματος, ποῖόν τινα χρὴ νομίζειν εἶναι Μειδίαν τὸν καταφρονήσαντα τοῦ νόμου; VfTBcFj παρ’ ὧν τὰ ἀνδράποδα] πάλαι γὰρ οὐκ ἐξῆν Ἑλληνα εἶναι δοῦλον, ἀλλὰ βαρβάρους ἐκέχρηντο.

21.149 VfTBcFj ὅτι εἰσὶν Ἑλληνές τινες ἄνθρωποι] οὕτω τοῦ πλασθέντος προσώπου δοκοῦσιν οἱ λόγοι.

21.150 VfTBcFj καὶ φύσει τῆς πρὸς ἡμᾶς ἔχθρας] ἐστὶ μὲν τοῦτο κοινόν, αὐξήσεως δὲ ἔνεκα εἴληπται.

21.151 διτταὶ δὲ εἰσὶν αἱ ἔχθραι, ἡ μὲν ἐκ φύσεως, ἡ δὲ ἐκ προαιρέσεως. καὶ γὰρ καὶ φιλαίαι εἰσὶ διτταί, ἡ μὲν φύσει πρὸς τοὺς συγγενεῖς, ἡ δὲ ἐκ τοῦ παρατυχόντος συμβαίνουσα. VfTBcFj ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ] τοῦτόν φησιν, ‘ὄν μετὰ χεῖρας ἔχω.

21.152 οὐ χαρίζομαι τοῖς λόγοις, ἀναγινώσκω τὰς συλλαβάς, ἔχω πλησίον τὸν ἔλεγχον, αὐτὸν ἤκω κομίζων τὸν νόμον, οὐκ ἐφθόνησα ὑμῖν τῆς γνώσεως.’ VfTBcFj καὶ πολλοὺς ἤδη παραβάντας] ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ ὡς φιλάνθρωπος μὲν ὁ νόμος, παραβαίνεται δὲ καὶ καταφρονεῖται, εἶπεν ὡς θανάτῳ τις ἤδη παραβὰς τοῦτον κεκόλασται.

21.153 VfTBcFj καὶ συνεῖεν οἱ βάρβαροι] ἀνοητότεροι γὰρ καὶ ἥττον τῶν Ἑλλήνων νοῆσαι δυνάμενοι.

21.154 VfTBcFj οὐκ ἂν οἴεσθε] ἐπειδὴ γὰρ φυσικὸς πόλεμός ἐστι τοῖς βαρβάροις πρὸς τοὺς Ἑλληνας, καὶ διὰ τοῦτο οὐ θαρροῦντες ἐπιμίγνυνται τοῖς Ἑλλήσι, διὰ τοῦτό φησιν ὅτι ‘παρ’ ὑμῖν μόνοις οὐκ ἂν φοβηθεῖεν καταλῦσαι, μαθόντες ὑμῶν τὴν φιλανθρωπίαν’.

21.155 VfTBcFj <προξένους>] προστάτας, φροντιστάς.

21.156

- F 2 YL <τὸν τοίνυν μὴ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι μόνον>] συμπεράσματι κέχρηται τοῦ νοήματος, μᾶλλον δὲ καὶ ὅλης τῆς συγγνωμονικῆς ἀντιθέσεως, δεικνὺς ὅτι οὐδεμιᾶς φιланθρωπίας ἄξιος ὁ Μειδίας.
- 21.157 F 4 YLS εἰ μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χορηγὸς ὦν] ἐντεῦθεν εἰσέβαλεν εἰς τὸ πρὸς τι, βουλόμενος αὐξῆσαι τὸ ἔγκλημα, καὶ γέγονεν ἀκόλουθος ἢ εἰσαγωγή τοῦ κεφαλαίου.
- 21 158a ‘εἰ γὰρ ὁ τοὺς δούλους ὑβρίζων οὐκ ἄξιος συγγνώμης, πόσῳ μᾶλλον ὁ τὸν χορηγὸν τυπτήσας;’ ἔχει μὲν οὖν αὐξῆσιν τὸ πρὸς τι τοῦ ἐγκλήματος, ‘οὐ μὴν ἀπήλλακται τῶν ἀγώνων’. ἀποδεικτικῶς γὰρ αὐτῷ χωροῦσιν αἱ αὐξήσεις. τεττάρων δὲ ὄντων τῶν τόπων τοῦ πρὸς τι, ἀπὸ τοῦ μείζονος καὶ <τοῦ> ἐλάττονος καὶ τοῦ ἐναντίου καὶ τοῦ ἴσου, τοῖς πᾶσι κέχρηται, καὶ πρῶτόν γε ἔθηκε τὸν ἀπὸ τοῦ μείζονος. VfTBcFj ἐντεῦθεν εἰσέβαλεν εἰς τὸ πρὸς τι, βουλόμενος αὐξῆσαι τὸ ἔγκλημα, καὶ γέγονεν ἀκόλουθος ἢ εἰσαγωγή τοῦ κεφαλαίου.
- 21 158b ἠύξησε δὲ τὸ κεφάλαιον ἐκ τῶν τεσσάρων τόπων τοῦ πρὸς τι, τοῦ μείζονος τοῦ ἐλάττονος τοῦ ἐναντίου καὶ τοῦ ἴσου. F 2 YLS πρῶτος τόπος τοῦ πρὸς τι ἀπὸ τοῦ μείζονος.
- 21 158c YLS νῦν δέ μοι δοκεῖ] τοῦτό τινες μὴ νοήσαντες ὅτι αὐξήσεως εἴληπται ἔνεκεν, περὶ ἀσεβείας εἶναι τὴν κρίσιν ἀπεφάναντο.
- 21.159 εἶτα προσέθηκε τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἄξιον αὐτὸν εἶναι καὶ ἀσεβείας κρίνεσθαι. φανερώς μὲν γὰρ αὐτοῦ ἀσεβείας κατηγορεῖν ὁκνεῖ διὰ τὴν σαθρότητα τῶν πραγμάτων, πειράται δὲ διὰ τῆς ἔξωθεν βίας καὶ τοῦτο κατασκευάζειν. τίς οὖν ἡ κατασκευὴ τῆς ἀσεβείας; ‘κατὰ μαντείας τοὺς χοροὺς συγκροτοῦμεν καὶ στεφανηφοροῦμεν καὶ κνισῶμεν τὰς ἀγυῖας. οὐκοῦν ὁ τύπτων τοὺς ἐστεφανωμένους κατὰ τὰς μαντείας εἰς τὰς μαντείας ἀσεβεῖ’. ὅθεν καὶ δηλὸν ὡς οὐκ ἔστιν ἀσεβείας ἡ κρίσις· οὐ γὰρ τὸν Διόνυσον εἶναί φησι τὸν ἀσεβηθέντα, ἀλλὰ τὰς μαντείας. κνισᾶν μέντοι τὰς ἀγυῖας τὸ θύειν τοῖς Ἑρμαῖς. ἀγυῖας γὰρ τοὺς Ἑρμᾶς <ἐκάλουν> κατὰ στέρησιν διὰ τὸ μὴ χεῖρας ἔχειν μηδὲ πόδας. γυῖα δὲ τὰ μέλη, ἐξ οὗ καὶ Ὅμηρος (E 122) ‘γυῖα δ’ ἔθηκεν ἐλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν’. VfTBcFj καὶ ὕμνους οὓς τῷ θεῷ ποιεῖτε] ἀνιεροῦτε αὐτοὺς τῷ θεῷ ἢ εἰς τὸ ὑμνεῖν αὐτοὺς παρασκευάζετε.
- 21.160 VfTBcFj <κατὰ τὰς μαντείας>] ὁ τύπτων τοὺς κατὰ τὰς μαντείας ἐστεφανωμένους εἰς τὰς μαντείας ἀσεβεῖ.
- 21.161 F 2 YL κνισᾶν ἀγυῖας] κνίσης καὶ θυμάτων πληροῦν τὰς ὁδοὺς, οἱ δὲ ἀγυῖας φασὶ τοὺς Ἑρμᾶς.
- 21.162 VfTBcFj <ἀνάγνωθι δέ μοι>] πρῶτος <τόπος> ἀπὸ τοῦ μείζονος.
- 21.163 F 2 YL τί οὖν ἐκ τούτων ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι δεῖ] ἐπειδὴ ἀνέγνω μαντείας ἐν αἷς ἐγγράπτο ὅτι ‘ἔδει θύειν Ἡρακλεῖ ἀλεξικάκῳ καὶ κνισᾶν τὰς ἀγυῖας’, ἐδόκει δὲ ταῦτα ἀπηρτῆσθαι πρὸς τὴν παροῦσαν κρίσιν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι ‘μὴ πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν ταῖς μαντεῖαις προσέχετε, ἀλλ’ ἐνθυμεῖσθε τὸ προσγεγραμμένον ἐν πάσαις’, τουτέστι τὸ χοροὺς ἰστάναι καὶ στεφανηφορεῖν· ταῦτα γὰρ ἐστὶν οἰκεία πρὸς τὴν παροῦσαν ἐξέτασιν.
- 21.164 VfTBcFj τοῖς ἐφ’ ἐκάστης μαντείας προφαινομένοις] τοῖς γὰρ ἄρτι φοιτήσασιν καὶ ἐπιφανεῖσι θεοῖς εἰ δεῖ θύειν ἐμαντεύοντο καὶ μετὰ τὸ δηλοῦν εἰ δεῖ θύειν ἢ μὴ προσετίθεσαν πάντως τὸ ἰστάναι χοροὺς.
- 21.165 VfTBcFj τὴν δὲ τῶν ἐπινικίων] ἀντιπίπτον ἔλυσεν ὅτι ‘οὐ διὰ τὰς μαντείας, ἀλλὰ διὰ τὴν νίκην τὴν ἰδίαν περιέκειτο τὸν στέφανον’.
- 21.166 ὁ δὲ φησιν ὅτι ‘ὁ μὲν νικήσας ὑπὲρ αὐτοῦ στεφανοῦται, ὁ δὲ πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐστεφανωμένος κατὰ τὰς μαντείας ἐστεφάνωνται’. VfTBcFj <ἐν αὐτῷ τῷ ἀγῶνι>] πρῶτος τόπος ἀπὸ τοῦ πρὸς τι.
- 21.167 Υ <καὶ μὴν ἴστε γε τοῦτο>] δεῦτερος τόπος ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος.

- 21.168a YLS δεύτερος ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος κατασκευάζει τὴν κατὰ Μειδίου.
- 21.168b F 2 καὶ .
- 21.168c .. τοῦτο] ἐπλήρωσε τὸν ἀπὸ τοῦ μείζονος τόπον, ἐγγὺς ἀσεβείας ἀποδείξας τὸ ὑπὸ τοῦ Μειδίου πραχθέν, καὶ ἐπάγει τὸν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, ἔκ τε τῶν ξένων καὶ τῶν ἀτίμων αὐτὸν ἐργαζόμενος. ὅπου γὰρ οὔτε ξένον οὔτε ἄτιμον ἔξεστι ὑβρίζειν ἐν τῇ ἐορτῇ, πῶς οὐ πολλῶ πλέον φείδεσθαι προσήκει τῶν ἐπιτίμων καὶ ἀστῶν; τέθεικε δὲ τὸ κατὰ τοὺς ξένους παράδειγμα, ὅπερ ἐστὶν ἀντὶ νομικοῦ. δύο γάρ εἰσι νόμοι περὶ οὓς στρέφεται, μὴ ἐξεῖναι ξένον ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἕτερος νόμος, ἂν χορηγὸς ἀγωνιζόμενον τὸν ξένον καλέσῃ πρὸς ἄρχοντα ἐπὶ τῷ δοκιμάσαντα εἰ ξένος ἐστὶν ἐκβαλεῖν, διδόναι δραχμὰς πεντήκοντα, ἐὰν δὲ κελεύσῃ αὐτὸν ἀπελθόντα εἰς τὸ πλήθος καθέζεσθαι ὡς ξένον, χιλίας διδόναι. VfTBcFj οὐκ ἐδώκατε ἀπλῶς] ἔξεστι μὲν γάρ, ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ ὡς ἔτυχε οὐδὲ πανταχῇ οὐδὲ ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀλλ' ἔξω καθέζεσθαι, οἷον <οὐ> βιαίως ἀποσπάσειν μὲν ἀπὸ τοῦ χοροῦ, θεωρεῖν δὲ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων καθέζεσθαι ἀναγκάσει.
- 21.169 VfTBcFj <προσκαλέσαντι>] πρόσκλησις τὸ προσκαλεῖσθαι εἰς τὸ δικαστήριον.
- 21.170 F 2 YL ὅπως μὴ τὸν ἐστεφανωμένον] τὴν χρεῖαν τοῦ παραδείγματος ἔδειξεν· καθόλου γὰρ εἰπὼν 'τὸν ἐστεφανωμένον' καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν συνήνεγκεν.
- 21.171 VfTBcFj <εἶτα τὸν μὲν χορευτὴν>] κατὰ τὸν νόμον τὸν εἵργοντα ξένον ἀγωνίζεσθαι.
- 21.172 F 2 YL οὐδ' ὁ προσκαλέσας κατὰ τὸν νόμον] καὶ μὴν ὁ νόμος προσκαλεῖν ἴσως ἐκώλυσε· λέγει οὖν τὸν ἕτερον νόμον τὸν κελεύοντα ξένον μὴ ἀγωνίζεσθαι.
- 21.173 κακούργως δὲ εἶπεν. οὐ γὰρ ἀπείρητο πανταχῇ, ἀλλ' εἰσελθόντα ἅπαξ εἰς τὸ θέατρον οὐκέτι ἐχρῆν προσκαλέσασθαι, ἔξω δὲ ἐξῆν. παρὰ τὸν τόπον οὖν καὶ τὸν καιρὸν ὁ σοφισμὸς ἐπάγεται. VfTBcFj τὸν δὲ χορηγὸν] ἀνταπέδωκε τῷ παραδείγματι ἀκόλουθον αὐξήσιν ταῖς προσθήκαις, ὅτι 'οἱ μὲν νόμοι καὶ δοκιμάζεσθαι μόνον τὸν ξένον οὕτως ἐκώλυσαν, οὗτος δὲ οὐ τὸν ξένον χορευτὴν, τὸν δὲ χορηγὸν συνέκοψε φανερώς παρόντων καὶ ξένων καὶ πολιτῶν'.
- 21.174 VfTBcFj τῶν ἀεὶ κυρίων] τῶν λαχόντων δικάζειν.
- 21.175 αὐτοὶ γὰρ εἰσι τοῦ τιμωρήσασθαι κύριοι. VfTBcFj <φέρει δὴ πρὸς θεῶν>] ἕτερον παράδειγμα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τοῦ κατὰ τοὺς ἀτίμους, πολλῶ ἑλάττον ὢν τοῦ κατὰ τοὺς ξένους.
- 21.176 F 4 YL παραιτήσομαι] ἀντὶ τοῦ ἰκετεύσω.
- 21.177 F 2 L παραιτήσομαι δ' ὑμᾶς] ἐπειδὴ μέλλει καταλέγειν ἀτίμους γεγονότας πολίτας ἀπαιτούσης τῆς χρείας, προθεραπεύει τὸ ἄτοπον, ἵνα μὴ δοκῇ ἐπεμβαίνειν.
- 21.178 VfTBcFj οὐ γὰρ ὀνειδίσαι μὰ τοὺς θεοὺς] ἐπειδὴ ἀναγκαῖον ἦν μνημονεῦσαι τῶν πταισμάτων, διὰ τοῦτο ὀρκῶ προέλαβε τοὺς ἀκούοντας, ἵνα μὴ ὀνειδίζῃν αὐτὸν ὑποπτεύσωσιν.
- 21.179 VfTBcFj Σαννίων ἐστὶ δῆπου τις ὁ τοὺς τραγικοὺς χοροὺς διδάσκων] δῆλον ὅτι μετὰ τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τοῦ προσήκοντος μέλους ἄδειν διδάσκων.
- 21.180 'τραγικοὺς' δέ, ἐπειδὴ ἴσως καὶ κωμικοὶ εἰσιν. VfTBcFj οὗτος ἀστρατείας ἕλῳ] ἄτιμος γέγονεν ἐλεγχθεὶς ὡς δέον στρατεύεσθαι μὴ στρατευόμενος.
- 21.181 VfTBcFj καὶ κέχρηται συμφορᾷ] ἐπεικῶς ἐπὶ τὴν τύχην ἄγει τὸ κατηγόρημα, τὸν τρόπον ἐλευθερῶν.
- 21.182 VfTFj φιλονεικῶν χορηγὸς] οἷον φιλόνεικος εἰς τὸ νικᾶν καὶ ἡττᾶσθαι μὴ ἀνεχόμενος.
- 21.183 νέμει γὰρ καὶ τῷ μισθωσαμένῳ συγγνώμην. VfTBcFj ἡγανάκτουν οἱ ἀντιχορηγοὶ] λέγοντες 'οἱ νόμοι παραβαίνονται, λέλυται τῆς πολιτείας ὁ θεσμός, οἱ ἄτιμοι λοιπὸν πολιτεύονται'.
- 21.184

- VfTBcFj ὥκνησαν, εἶασαν, οὐδείς ἤψατο] πολλά ὀνόματα κατὰ τοῦ αὐτοῦ, ὥστε δηλῶσαι τὴν ἡμερότητα.
- 21.185 VfTBcFj τις ἂν ὑμῶν ἴδοι τὸ συγκεχωρηκὸς] οὕτως ἕκαστος αἰδοῖ τῆς ἐορτῆς πολὺ τὸ συγχωροῦν εἶχε κατὰ τὴν γνώμην.
- 21.186 VfTBcFj τοσοῦτον ἀπέχει τοῦ χορηγόν τινος ἄψασθαι] οὕτως ἡ γραφή.
- 21.187 καὶ γὰρ ἥρτηται τοῦ ἄνω ‘οὐδείς ἐχθρῶν ἐκώλυσέ’, πόσω γε μὴν χορηγόν τις; VfTBcFj <ἄλλος ἐστὶν Ἀριστείδης>] κεφάλαιον καὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦ πρὸς τι.
- 21 188a YLS ἄλλος .
- 21 188b .. Ἀριστείδης] καὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος. ἔνθα γὰρ εὐποροῦμεν πλειόνων παραδειγμάτων, οὐ παραιτητέον ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων πολλάκις λαμβάνειν. VfTBcFj ἡτυχηκῶς τι καὶ οὕτως τοιοῦτον] ἀστρατείας ἐαλωκῶς.
- 21.189 πάλιν δὲ ἐνέμεινε τῷ σκοπῷ ‘ἡτυχηκῶς’ εἰπὼν, οὐκ ‘ἡδίκηκῶς’. VfTBcFj καὶ ἥττων χορευτῆς] δυσκίνητος γὰρ διὰ τὸ γῆρας ἐγένετο.
- 21.190 VfTBcFj ἦν δὲ ποθ’ ἡγεμῶν τῆς φυλῆς κορυφαῖος] τὸν χοροδιδάσκαλον λέγει.
- 21.191 οἱ γὰρ χορευταὶ ἐξ ἀπάσης ἐπελέγοντο τῆς φυλῆς, τῶν δὲ χορευτῶν μόνων ἦν χοροδιδάσκαλος. τινὲς δὲ λέγουσιν ὅτι ὁ μὲν ἄλλος χορὸς διάφορος ὢν ἐξ ἄλλων φυλῶν συνελέγετο, ὁ μέντοι ἡγεμῶν ὁ κορυφαῖος καὶ μείζων ἀπὸ τῆς οἰκείας ἦν φυλῆς. VfTBcFj οὐδείς πώποτ’ εἶδεν] εἰ γὰρ ἦν ἀπελαθεὶς ὁ διδάσκαλος τοῦ χοροῦ, πρόδηλον ὅτι τὸ πλεονέκτημα ἐγένετο τοῦ ἀντιχορηγοῦ· διελύετο γὰρ ὁ τοῦ φιλονεικοῦντος χορὸς.
- 21.192 VfTBcFj διὰ γὰρ τὸ δεῖν αὐτὸν ἐπιλαβόμενον] ἐκέλευε γὰρ ὁ νόμος τοὺς ξένους προσκαλεῖν πρὸς τὸν ἄρχοντα, τοὺς δὲ ἀτίμους ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς χειρὸς καὶ ἐξάγειν ἐκ τῆς θυμέλης.
- 21.193 VfTBcFj ὥσπερ ἂν εἰ ξένον τις ἐξαγαγεῖν ἐβούλετο] οὐ γὰρ ἐξῆν ἄλλως τὸν ξένον ἐξάγειν, ἀλλὰ προσκαλεσάμενον πρὸς τὸν ἄρχοντα.
- 21.194 VfTBcFj αὐτόχειρ ὀφθῆναι] ὅρα ὅπως τὸ τῶν ἀνδροφόνων ὄνομα ἔθηκεν ἐπὶ τῶν ὑβριστῶν, ἐγγὺς ποιῶν τὸ πλημμέλημα παρὰ ταῦτα, εἰ ἐκβάλλει τοῦ χοροῦ τὸν διδάσκαλον.
- 21.195 VfTBcFj τῶν ἀνηλωκόντων πολλάκις] δοκεῖ μὲν καθόλου λέγειν περὶ τῶν χορηγῶν, μάλιστα δὲ αὐτόν· σημαίνει ὅτι πάντα τὰ ὄντα εἰς τὴν χορηγίαν ἀνάλωσεν.
- 21.196 VfTBcFj καὶ προορᾶσθαι τὰς ὑμετέρας βουλήσεις] ὅτι ‘κἂν ἢ νόμιμον, οὐ ποιεῖτε δι’ εὐσέβειαν’.
- 21.197 ἐβούλετο γὰρ ὁ δῆμος μηδένα θόρυβον γίνεσθαι κατὰ τὴν ἐορτήν· διὰ τοῦτο γὰρ κἂν παρανόμως τις ἠγωνίζετο, οὐ συνεχώρουν αὐτὸν ἐξάγεσθαι, ἀλλὰ τότε μὲν ἀγωνίζεσθαι, μετὰ ταῦτα δὲ κρίνεσθαι προσέταττον. VfTBcFj <πολλῶν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] τρίτος τόπος ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.
- 21 198a F 2 YLS πολλῶν .
- 21 198b .. Ἀθηναῖοι] πληρώσας καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τόπον μετῆλθεν ἐπὶ τὸν τοῦ ἐναντίου. οὗτος δὲ ἐστὶ τοιοῦτος· Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας ἐχθροὶ γινόμενοί τισιν, ὁ μὲν Διοκλεῖ ὁ δὲ Φιλοστράτῳ, τοιοῦτον οὐδὲν ἐποίησαν, οὐκ ἐσθῆτας ἠφάνισαν, οὐ στεφάνους διέφθειραν, οὐκ ἄλλο οὐδέν, Μειδίας δὲ τάναντία τούτων ἐποίησεν, ὥστε τάναντία ἐκείνοις πράξει. εἰ τοίνυν ἐκεῖνοι θαυμαστοὶ τῆς ἐπιεικειᾶς, μισητέος ἄρα τῆς θρασύτητος οὗτος· ἰστέον δὲ ὅτι τὸν ἀπὸ τοῦ μείζονος τόπον ἔθηκε πρῶτον, ἐπειδὴ νεωστὶ ἐπέπαυτο δεικνὺς οὐκ ἄξιον εἶναι συγγνώμης τὸν Μειδίαν καὶ ἀναγκαῖον ἦν τῷ μείζονι χρήσασθαι πρὸς τὸ μέλλον κινῆσαι τοὺς ἀκούοντας εἰς ὀργήν, δεύτερον δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος (ἔπονται γὰρ ἀλλήλοις οἱ τόποι, καὶ ὁπότερος ἂν αὐτῶν ῥηθῇ πρότερος, ἀνάγκη τὸν ἄλλον δεύτερον ἔπρεσθαι), τρίτον δὲ τὸν ἀπὸ

τοῦ ἐναντίου παραλιπὼν τὸν ἀπὸ τοῦ ἴσου, διότι ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου σφοδρότητα ἐκίνει τοῖς ἀκούουσιν ὥσπερ οἱ πρότεροι, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡθικὴν τινα ἔχων ἐπιτίμησιν ἀμβλύτερος ἦν· τοῦτο δὲ πόρρω σφοδρότητος. εἰκότως οὖν ἔθηκεν αὐτὸν πλησίον τῆς πηλικότητος, ἵνα τὴν ἀμβλύτητα τοῦ τόπου διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς κατὰ πηλικότητα μᾶλλον ὀρθώσῃ ἢ καὶ συσκιάσῃ τὸ ἡθικὸν αὐτοῦ διὰ [τε] τῶν πραγματικῶν τόπων, τοῦ πρὸς τι καὶ τῆς πηλικότητος. VfTBcFj Τισίαν τὸν Ἰφικράτους ἀδελφὸν] ἰδοὺ γὰρ καὶ τῆς τύχης παρασχούσης τὴν πρόφασιν (ἡδύνατο γὰρ διὰ τὸν ἀδελφὸν ἐπηρεάσαι) οὐκ ἐτόλμησεν.

21.199 VfTBcFj φρονῶν δ' ἐφ' ἑαυτῷ τηλικουτὸν] πρῶτος γὰρ Ἰφικράτης τιμῶν ἔτυχεν ὢν Ἀρμοδῖος καὶ Ἀριστογείτων.

21.200 Κόνωνος μὲν γὰρ πρώτου χαλκοῦς ἀνδριάς ἔστη, ἀλλὰ τούτῳ μόνῳ ἐτιμήθη· Ἰφικράτης δὲ καὶ τὰς ἄλλας δωρεὰς τὰς ἐκείνοις ψηφισθείσας ἔλαβεν, ὥστε καὶ τινα τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου δικάσασθαι τῷ Ἰφικράτει περὶ τῶν δωρεῶν ὡς ἀναξίως λαβόντι. καὶ ἔστι Λυσίου λόγος εἰς Ἰφικράτην (fr. 8 Sau.) ἀναφερόμενος, ἔχων τὴν ἐπιγραφὴν 'περὶ τῶν ἑαυτοῦ δωρεῶν', ἐν ᾧ σκωφθεὶς εἰς δυσγένειαν παρὰ τοῦ κατηγοροῦ φησὶν ὅτι 'τὸ μὲν ἐμὸν γένος ἀπ' ἐμοῦ τὴν ἀρχὴν τοῦ γνωρίζεσθαι λαμβάνει, τὸ δὲ σὸν μέχρι σοῦ τὴν δόξαν ἔστησεν'. ἦν γὰρ ὁ Ἰφικράτης ἐκ σκυτέων γεγονώς, ἡυδοκίμησε δὲ διὰ ταύτην τὴν πρόφασιν. στρατιώτης ὢν καὶ ναυμαχῶν ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ νεῶς εἰς πολεμίαν τριήρη καὶ τὸν στρατηγὸν τῶν πολεμίων ἐναγκαλισάμενος μετῆλθεν αὐθις ἔχων αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν τριήρη, καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἀριστείας ἐπαινεθεὶς στρατηγὸς ἐχειροτονήθη καὶ παρὰ πάντας τοὺς στρατηγοὺς τοὺς τότε μεῖζω τὴν πόλιν ὠφείλησεν. VfTBcFj <οὐκ ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς τῶν χρυσοχόων οἰκίας>] δύο πεποίηκεν ἐν ταύτῳ· καὶ κατὰ ἀναίρεσιν εἰσήγαγεν ὅπερ οἰκεῖον τοῖς ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐπιχειρήμασι, καὶ ταῦτα εἶπεν ἐκείνον μὴ πεποιηκέναι, ἅπερ αὐτὸς ὑπὸ Μειδίου πέπονθε.

21 201a f 4 YLS τοῦτο γὰρ ἴδιον Δημοσθένους, τὸ πολλάκις τὰ αὐτὰ λέγοντα φεύγειν τὸ προσκορὲς διὰ τῆς ἐξαλλαγῆς τῶν μεθόδων καὶ τῶν σχημάτων.

21 201b VfTBcFj ἠνείχετο] τὴν καρτερίαν δηλοῖ, ὅτι καὶ ἀνιώμενος ὑπέφερεν.

21.202 VfTBcFj <πάλιν Φιλόστρατον>] δεύτερον παράδειγμα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.

21 203a F 4 YLS καὶ γὰρ Χαβρίας γενόμενός τιςιν ἐχθρὸς οὐδὲν ὢν Μειδίας ἐποίησεν.

21 203b VfTBcFj τὴν περὶ Ὠρωποῦ κρίσιν] ὁ Χαβρίας ἔπειθε Θηβαίους βοηθῆσαι Ἀθηναίους, ὅτε ἐκινδύνευον, εἴτα σωθέντες ἀπέσπασαν τὸν Ὠρωπόν, χωρίον ἐν τοῖς ὀρίοις κείμενον· ὑπωπτεύθη οὖν ὁ στρατηγὸς ὡς συνειδὼς καὶ προδοσίας ἐκρίθη.

21.204 τὸ δὲ 'θανάτου' ἢ τὸ 'περὶ' κοινῶς, ἵνα ἢ 'τὴν περὶ θανάτου', ἢ ἔλλειπῶς, 'ὅτε ἐκρίνετο τὴν περὶ Ὠρωποῦ κρίσιν', ἢ 'τὸ θανάτου πικρότερον γενόμενον'· ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι ἡ πράξης τοῦ γραψαμένου καταφρονεῖν παρεσκεύασεν. VfTBcFj καὶ πάντων τῶν κατηγορῶν πικρότατον] τῶν μὲν γὰρ ἄλλων εἰς χρήματα τιμωμένων τῷ Χαβρίᾳ μόνος ἐκεῖνος θανάτου ἐτιμήσατο.

21.205 VfTBcFj Ἡράκλεις] ἐν τοῖς ἄγαν κακοῖς ἐπεκαλοῦντο τὸν θεὸν ὡς ἀλεξίκακον.

21.206 VfTBcFj εἰ γὰρ ἐκάστῳ τῶν χορηγούντων] πληρώσας καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου τόπον ἐπιλογικῇ ἐκβάσει ἐχρήσατο τελικὸν ἐχούση κεφάλαιον ὅτι 'οὐδεὶς ἐθελήσῃ χορηγὸς ἐκὼν καταστῆναι μέλλων τοιαῦτα πάσχειν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν'.

21.207 σύνηθες δὲ αὐτῷ πληρώσαντι κεφάλαιον ἐπιλογίζεσθαι. VfTBcFj ὅστις ἐκὼν ἂν μίαν δραχμὴν] ἐπειδὴ κατ' ἀνάγκην καθίσταντο χορηγοί, διὰ τοῦτο εἶπε 'τοὺς ἐκ προαιρέσεως φιλοτιμεῖσθαι βουλομένους ἀπείρξετε'.

21.208 VfTBcFj <ἐγὼ τοίνυν>] ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν τοῦ ἴσου μεταβαίνειν βούλεται τόπον καὶ κέχρηται προεπαγγελίᾳ.

- 21.209 σύνηθες γὰρ καὶ τοῦτο τῷ Δημοσθένει. F 4 YLS καίτοι πᾶσιν ὑμῖν] ἐντεῦθεν εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ ἴσου τόπον μεταβῆναι βούλεται.
- 21.210 VftBcFj <ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν>] τέταρτος τόπος ἀπὸ τοῦ ἴσου.
- 21.211 F 4 YLS ἐμοὶ δέ, ὃς εἶτε τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τοῦτό ἐστιν ἠθικόν· ἐπαινεῖ γὰρ αὐτοῦ τὴν φιλοτιμίαν· καὶ ἵνα μὲν αὐξήσῃ τὸ ἀνάλωμα, μανίαν αὐτοῦ κατηγορήσεν, ἐκ τοῦ καθόλου πιστωσάμενος ὅτι πάντα τὰ ὑπὲρ δύναμιν μανία ἐστίν.
- 21.212 ἵνα δὲ μὴ ἀλογίας ὄντως φανῇ τὸ ἀνάλωμα, προσέθηκεν ‘εἶτε καὶ φιλοτιμία’, δεικνὺς ὅτι ‘διὰ φιλοτιμίαν μικροῦ τὰ τῶν μαινομένων ἔπραξα’. VftBcFj ὥστε μηδὲ τῶν ἱερῶν ἱματίων] ταύταις ταῖς προσθήκαις τὸ ἰδιωτικὸν εἰς τὸ δημόσιον μεθίστησιν.
- 21.213 VftBcFj εἰ τοίνυν τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] πληρώσας ἅπαν τὸ πρὸς τι μετῆλθεν ἐπὶ τὴν πηλικότητα, ἥτις περιέχει μὲν αὖξιν καὶ αὐτὴ τοῦ πραχθέντος, διαφόρως δὲ ἢ κατὰ τὸ πρὸς τι· ἐν ἐκείνῳ μὲν γὰρ τὸ δημόσιον ἡύξησεν, οἷον τὸ κατὰ τὸν χορηγόν, ἐν ταύτῃ δὲ τὸ ἰδιωτικὸν τὸ κατὰ τὰς πληγὰς.
- 21 214a καὶ τὸ μὲν πρὸς τι τῶν ἐν αὐτῷ τῷ θεάτρῳ καὶ τῇ πανηγύρει πραχθέντων ἔχει τὴν ἐξέτασιν, ἡ δὲ πηλικότης καθόλου περὶ ὕβρεως ποιεῖται τὸν λόγον, ὅτι δεινὸν ἢ ὕβρις, ὥστε ἐκεῖ μὲν τὸ ἰδιωτικόν, ἐνταῦθα δὲ τὸ γενικὸν ἐξετάζεσθαι. καὶ ἐν μὲν τῷ πρὸς τι παντὶ προσάγει τὴν αὖξιν, ἐν δὲ τῇ πηλικότητί τινα καὶ ἐλάττωσιν. αὖξει μὲν γὰρ τὴν Μειδίου θρασύτητα, καθαιρεῖ δὲ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ὡς ἔλαττον τοῦ προσήκοντος ἐπὶ τοῖς γινομένοις παροξυνθεῖσαν. ἴδιον δὲ μάλιστα πηλικότητος μὴ μόνον αὖξιν, ἀλλὰ τινα καὶ μειοῦν. κάκεῖ μὲν ὠρισμένους τόπους ἐγύμνασεν, ἐνταῦθα δὲ ἀπλῶς ἀορίστως τὰ ἐμπίπτοντα παραλαμβάνει πρὸς αὖξιν. ἔτι πρὸς τούτοις ἐν παντὶ τῷ λόγῳ πρῶτον μὲν τάττει τὰ δημόσια, δεύτερον δὲ τὰ ἰδιωτικά, ἵνα διὰ τῆς ἐκείνων προλήψεως καὶ ταῦτα ὡς δημόσια φαίνηται. καὶ νῦν οὖν εἰκότως δευτέραν ἔταξε τὴν πηλικότητα τοῦ πρὸς τι· καὶ γὰρ τὸ ἰδιωτικὸν ἐν αὐτῇ περιείληφεν· ἐξ ἀντιθέσεως δὲ ἐπήγαγε τὴν πηλικότητα· τοῦτο δὲ ἐν ὄρῳ γίγνεται μόνω. ἐν γὰρ ταῖς στάσεσιν ἡ πηλικότης ἐπιλογικὴν ἔχει τὴν χώραν· αὖξιν γὰρ ἔχει· τῶν δὲ ἐπιλόγων ἡ αὖξις. ἐν ὄρῳ δὲ κεφαλαίου δύναμιν ἔχει διὰ τὴν φύσιν τοῦ ὅρου· ἐν γὰρ τοῖς ὅροις, ἐν οἷς μάλιστα ὁμολογεῖται τὸ πεπραγμένον, περὶ αὖξιν ἐστὶν ἡ πᾶσα ζήτησις τῶν κεφαλαίων, τοῦ μὲν κατηγοροῦ τὸ μείζον ἐπάγοντος, τοῦ δὲ φεύγοντος ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἀποκλίναντος· ὥστε οὐδὲν κωλύει καὶ τὴν πηλικότητα αὖξιν ἔχουσαν κεφαλαίου ἔχειν τὴν ἐργασίαν, τοῦ μὲν αὖξοντος ἐν αὐτοῖς, τοῦ δὲ μειοῦντος. παρὰ δὲ τῶν δικαστῶν εἴληφε τὴν ἀντίθεσιν εἰκότως. ἔστι γὰρ περὶ τιμήματος ὁ λόγος· τὸ δὲ τιμᾶσθαι τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ τῶν δικαστῶν ἐστίν. συνήθως δὲ κἀνταῦθα τὴν δύναμιν τῆς ἀντιθέσεως ἐνήλλαξεν. οὕτω γὰρ ἂν ὁ Μειδίας προήγαγεν· ‘ἀλλ’ οὐδὲν πέπονθας δεινόν, Δημόσθενες· οὔτε γὰρ σκέλος ἐπηρώθης οὔτε χεῖρας συνετρίβης οὔτ’ ἄλλο τηλικούτον οὐδέν. πῶς οὖν αὖξεις τὸ πρᾶγμα καὶ θανάτου τιμᾶς;’ ἴδωμεν οὖν καὶ ταύτην τὴν ἀντίθεσιν· ‘οὐδὲ γὰρ τοῦτ’ ἐστὶν εἰπεῖν, ὡς ἐγὼ τῷ λόγῳ τὸ πρᾶγμα νῦν αἴρω’. τοιαύτη ἦν ἡ ἀντίθεσις τοῦ Μειδίου, ἐλαττοῦσα τὸ γινόμενον, ὡς ἄρα ἱκανὸς τὰ μικρὰ ἐγεῖραι τῷ λόγῳ· δεινὸν γὰρ οὐδὲν ἐκ τούτων συμβέβηκεν. ἀλλ’ οὗτος τὴν πρώτην εἰσαγωγὴν τῆς ἀντιθέσεως παρὰ τῶν δικαστῶν ἔλαβεν, ἵνα δείξῃ τὸν μὲν Μειδίαν οὐκ ἔχοντα λοιπὸν ὅ τι ἀπολογησεται, τοὺς δὲ δικαστὰς ἀμφιβάλλοντας περὶ τοῦ τιμήματος. δῆλον οὖν ἐκ τούτων ὅτι πηλικότης ἐστὶν ἡ ἐξεταζομένη· περὶ γὰρ ποσότητος τοῦ τιμήματος ἐστὶν ἡ ζήτησις. VftBcFj ἐνταῦθα ἡ πηλικότης, ἥτις περιέχει μὲν αὖξιν τοῦ πραχθέντος, διαφόρως δὲ ἢ κατὰ τὸ πρὸς τι.

21 214b

- ἐξ ἀντιθέσεως δὲ εἰσήχθη, ἥτις ἐν ὄρω γίνεται μόνω· ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις στάσεσιν ἡ πηλικότης ἐπιλογικὴν ἔχει χώραν· αὕξησιν γὰρ ἔχει τῶν ἐπιλόγων· ἐν ὄρω δὲ κεφαλαίου δύναμιν ἔχει διὰ τὴν στενότητα τῶν ἐν τῷ ὄρω κεφαλαίων. F 4 YLS σημειῶσαι, ἡ πηλικότης.
- 21 214c F 2 οὐ γὰρ ἐστὶ δίκαιον] οὐδέν, φησί, γέγονε δεινὸν οὐδὲ φόνος ἢ πῆρως διὰ τὴν ἐμὴν ἐπιείκειαν, οὐ διὰ τὴν Μειδίου.
- 21 215a ὁ μὲν γὰρ πάντα τὰ εἰς αὐτὸν ἦκοντα πεποίηκεν, ἐγὼ δὲ μὴ βουλευθεὶς ἀμύνασθαι παρέσχον ἀφορμὴν τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον γενέσθαι. VfTBcFj ἀντίθεσις.
- 21 215b F 2 Y <ἀλλὰ τὸν μὲν>] σημειῶσαι, τῆς πηλικότητος ἀντίθεσις καὶ ταύτης λύσις.
- 21.216 F 2 Y οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν] αὕτη ἦν ἡ ἐξ ἀρχῆς τοῦ Μειδίου ἀντίθεσις· 'τῷ λόγῳ τὰ πράγματα φοβερὰ ποιεῖς οὐδενὸς δεινοῦ γεγονότος'.
- 21 217a ὁ δὲ ἐν ἀρχῇ μὲν ἐφοβήθη θεῖναι, προλαβὼν δὲ ταῖς λύσεσι καὶ ταῖς κατασκευαῖς τὸν ἀκροατὴν ὅτι 'διὰ τὴν ἐπιείκειαν τὴν ἐμὴν οὐδὲν γέγονε δεινόν', τότε ἔθηκε φανερώς ὅτι 'οὐκ ὠφελεῖται Μειδίας ταῦτα προβαλλόμενος', δεδειγμένου τοῖς δικασταῖς ὅτι οὐ δι' ἐκείνον, ἀλλὰ δι' αὐτὸν οὐδὲν ἀνήκεστον γέγονεν. VfTBcFj ἐπίκρισις τὸ σχῆμα.
- 21 217b F 2 L <ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες>] πρῶτας τίθησι τὰς παραδειγματικὰς πίστεις (F 4 YLS) πιθανωτέρας οὔσας τοῖς ἀκούουσιν.
- 21 218b οὐ μὴν ἐπὶ τούτων ἔστιν εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ μείζονος ἢ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, ὥσπερ ἐν τῷ πρὸς τι· οὐδὲν γὰρ τοιοῦτον ἐν αὐταῖς καταφαίνεται. VfTBcFj ἰσχυρὸς τις ἦν, μέλας] ἐκ πολλῶν σημείων ἐπιφέρει τὴν μνήμην, ἔχει δὲ καὶ τῆς ὕβρεως ἔμφασιν.
- 21.219 ὁ παγκρατιαστής ὁ γεγυμνασμένος ἐν τῷ τύπτεσθαι, φησί, καὶ φέρειν πληγὰς ἐπιστάμενος οὐκ ἤνεγκε τυπτηθεὶς· ἡ γὰρ ὕβρις τὴν ὀργήν, οὐχ ὁ πόνος ἐκίνησεν. ἀμφιβόλου δὲ ὄντος τοῦ ῥηθέντος εἴη ἂν ὁ μὲν Εὐθυνοῦς ὁ λυπήσας, ὁ δὲ ἀποκτείνας ὁ Σώφιλος. VfTBcFj <ἐν συνουσίᾳ τινὶ καὶ διατριβῇ>] τετραπλῇ ἐστὶν ἡ τῆς πηλικότητος ἐργασία· καθαιρεῖ τὰ τῶν ἄλλων ὅτι 'μικρὰ παθόντες μεγάλως ἡμύναντο', καὶ αὖξαι τὰ καθ' ἑαυτὸν ὅτι 'μεγάλα παθὼν οὐδ' ὅλως ἡμυνάμην', καὶ πάλιν αὖξαι μὲν τὴν Μειδίου θρασύτητα, καθαιρεῖ δὲ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ὡς ἔλαττον τοῦ δέοντος παροξυνθεῖσαν.
- 21 220a F 2 YL ἐξ ὧν ἐπιείκειαν ἑαυτῷ μαρτυρεῖ.
- 21 220b καὶ πρῶτον μὲν τὰ τῶν παθόντων ἐλαττοῖ. Σώφιλος καὶ Εὐαίων ἰδίᾳ τυπτηθέντες, καὶ φίλων ἐναντίον καὶ ἐν δεῖπνῳ καὶ ἔνθα μὴ βαδίζειν ἐξῆν αὐτοῖς, ὅμως οὕτως ὠργίσθησαν, ὥστε καὶ ἀποκτεῖναι τοὺς ὕβρισαντας. ἐγὼ δὲ ἐν θεάτρῳ πάντων ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, καὶ οὗ πολλῇ ἦν ἀνάγκη βαδίζειν, ἐτυπτόμην, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἡμυνάμην. οὐκοῦν ἐν τούτοις ἠὔξησεν ἃ πέπονθεν αὐτός. VfTBcFj ἴσασιν Εὐαίωνα πολλοὶ] μέμφονται τοῦτο ὡς ἀσαφῶς ἀπηγγελλέμενον.
- 21.221 ἄδηλον γὰρ τίς ὁ τυπτήσας ἢ τίς ὁ φονευθεὶς καὶ πότερον Βοιωτὸς ἦν ὁ ἀποκτείνας ἢ Εὐαίων. αἴτιον δὲ τῆς ἀσαφείας τὸ ὁμοιόσχημον τῆς ἀπαγγελίας. πάντα γὰρ τὰ ὀνόματα κατὰ πτώσιν αἰτιατικὴν προήγαγεν. VfTBcFj οὐδὲ τὸ τύπτεσθαι τοῖς ἐλευθέροις] ἔδειξεν ὅτι τοῦ καθόλου καὶ γενικοῦ αὕξησιν ποιεῖται, συνεμφαίνει δὲ οὐδὲν ἦττον ἐν τῷ καθόλου τὸ καθ' αὐτόν.
- 21.222 καὶ τὸ 'ἐφ' ὕβρει' δὲ καλῶς προσέθηκεν. VfTBcFj πολλὰ γὰρ ποιήσειεν ὁ τύπτων] διατυπώσει κέχρηται.
- 21.223 ἴδιον δὲ μάλιστα τῆς πηλικότητος ἡ διατύπωσις, ἐπεὶ δὴ ὑπ' ὅψιν ἄγουσα τὰ πράγματα πλείω ποιεῖ τὴν αὕξησιν. ἔχει δὲ συγγένειαν πλείστην πρὸς τε ἔκφρασιν καὶ διήγησιν. ἐν ἅπασιν γὰρ τούτοις ἔκθεσίς ἐστι πραγμάτων γεγονότων, ἀλλὰ τὸ μὲν διήγημα ἀπλὴν καὶ ἀκατάσκευον ἔχει τὴν ἔκθεσιν, ἡ δὲ διατύπωσις τὸ πᾶν ἐν αὐξήσει καὶ ἐναργείᾳ κέῖται. καὶ αὖ τὸ μὲν διήγημα κατ' ἀκολουθίαν πρόεισι τοῖς συνδέσμοις ἐνούμενον, ἡ δὲ διατύπωσις κομματικὴ ἐστὶ καὶ ἀπόλυτος

- δι' ἐξαλλαγῆς σχημάτων προϋοῦσα. VfTBcFj ὅταν ὡς ὑβρίζων] ταῦτα δὲ διὰ τοὺς πατέρας καὶ διὰ τοὺς διδασκάλους, οἵτινες οὐ δι' ἔχθραν, ἀλλ' ἐπὶ νουθεσίᾳ τύπτουσιν.
- 21.224a VfTBcFj σημειῶσαι, ἐπαναφορά.
- 21.224b F 2 YL ὅταν κονδύλοις] ἃ πέπονθεν αὐτός, ταῦτα ἐν τῷ καθόλου προάγει φεύγων τὸ φανερώς ἑαυτὸν ὑβρίζειν.
- 21.225 οὕτω καὶ ἐν τῷ περὶ στεφάνου (18, 10) 'εἰ μὲν ἴστε τοιοῦτον' διὰ τῆς ἐμφάσεως μόνης ἀπελύσατο τὰς βλασφημίας. VfTBcFj ὅταν ἐπὶ κόρρης] τῆς κεφαλῆς, τουτέστιν ἐπὶ κόρης, ὥσπερ μυρρίνη καὶ μυρσίνη.
- 21.226 VfTBcFj ταῦτα ἐξίστησιν ἀνθρώπους] ἔξω ἑαυτῶν γενέσθαι καὶ μανῆναι ποιεῖ, καὶ τὸ αἴτιον ποῖον; ἀήθεις ὄντας ταραττεῖ γὰρ τὸ ἀπροσδόκητον καὶ οὐκ εἰθισμένον.
- 21.227 VfTBcFj ὅσω πλείονα ὀργὴν ἐμοὶ προσῆκε] τοῦτο ἐστίν, ἐν ᾧ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἐλαττοῖ μετὰ τῶν παθόντων, αὖξει δὲ τὰ καθ' ἑαυτόν.
- 21.228 VfTBcFj ὁ μὲν γε ὑπὸ γνωρίμου] τῇ διαφορᾷ προσάγει τὴν αὖξισιν.
- 21.229 VfTBcFj καὶ τούτου μεθύνοντος] ὑπέθετο γὰρ εἶναι συμπόσιον.
- 21.230 VfTFj οἱ μὴδὲ βαδίζειν ἐξῆν αὐτῷ] τοῦτο δι' ἑαυτόν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς λειτουργίας ἔφησεν, ὅτι ' <ὁ> μὲν εἰ ὑπώπτει τινα ἔσεσθαι ἀηδῖαν ἑαυτῷ, ἐδύνατο καὶ φυλάττεσθαι καὶ μὴ ἀπελθεῖν εἰς τὸ δεῖπνον, ἐμοὶ δὲ τοῦτο οὐκ ἐξῆν μέλλοντι χορηγεῖν'.
- 21.231 VfTBcFj καὶ ἑμαυτὸν μὲν γε, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σωφρόνως, μᾶλλον δὲ εὐτυχῶς] εἰ μὲν γὰρ δεινὰ παθὼν ἐσωφρόνησε καὶ οὐκ ἐξήχηθ, θαύματος ἄξιος· εἰ δὲ λέγων πάνδεινα πάσχειν οὐκ ὠργίσθαι φησὶν, ἀπίθανον τὸ τοιοῦτον· διὸ προσέθηκε 'μᾶλλον δὲ εὐτυχῶς', ἵνα μὴ γνώμης μόνον, ἀλλὰ καὶ εὐτυχίας φανῇ τὸ ἐπισχεῖν τὴν ὀργήν.
- 21.232 ἢ αὐξῆσαι βουλόμενος ἐπὶ πλέον τὴν διόρθωσιν ἔθηκεν. τὰ μὲν γὰρ μικρὰ καὶ <διὰ> τῶν λογισμῶν διαφεύγομεν, ὅσα δὲ ὑπερβαίνει φύσιν ἀνθρωπίνην, τύχη δεξιᾷ κατορθοῦμεν. VfTBcFj καὶ τῶν δικασάντων τότε πολλοί] νέμει τῷ πεφονευκῷ συγγνώμην, ἵνα μὴ δοκοίη αὐτὸς διὰ τὸ πεπονθέναι λέγειν.
- 21.233 VfTBcFj μιᾷ μόνον ἀλῶναι ψήφῳ] περιττὴ δηλονότι, οἶον, εἰ τύχοι, τριάκοντα ἐκομίζοντο κατ' αὐτοῦ καὶ τοσαῦται ὑπὲρ αὐτοῦ.
- 21.234 οὐκοῦν αἱ καταγιγνώσκουσαι ὑπὸ τῶν ἐτέρων ἐξωθοῦντο· εἰ δὲ μία λείποι ταῖς τριάκοντα ταῖς ἀπογιγνώσκουσιν, ἡλίσκετο ὥστε μικρὰν διδόναι τιμωρίαν. VfTBcFj οὔτε κλαύσαντα] ἔμελλε γὰρ δακρύων ὀλίγου τὴν σωτηρίαν ὠνήσασθαι καὶ ἀπῆλθεν ἂν ἔχων τὴν νίκην μετὰ τὴν δέησιν.
- 21.235 VfTFj θῶμεν τοίνυν οὕτως] ἐξετάζει τὴν διάνοιαν τῶν κολασάντων.
- 21.236 VfTFj καταγνόντας] καταψηφισαμένους.
- 21.237 LS ma ἀλλ' ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον] ὥστε δεῖν μὲν ἀμύνασθαι, ὁ δὲ τρόπος τῆς ὑπερβολῆς μεμπτός.
- 21.238 VfTFj καὶ ταύτην τὴν ὑπερβολὴν] οἱ ἀνέντε δικασταὶ τὸν ὑβριστὴν ἄξιον εἶναι καὶ ταύτης τῆς μεγάλης ἀγανακτῆσεως ἐνόμισαν.
- 21.239 σῶμα γὰρ ἐλεύθερον προπηλακίσας καὶ θανάτου τυχεῖν δίκαιος ἦν. ἔοικε δὲ ταῦτα τῆς κατὰ τὴν πηλικότητα εἶναι αὐξήσεως. VfTFj τί οὖν; ἐμοὶ τῷ τοσαύτῃ κεχρημένῳ] ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ ἀντιθέσει κείμενον ὅτι 'οὐδὲν γέγονε δεινόν· τί οὖν ἐμοὶ θανάτου τιμᾶσθε;' καὶ συμπεραίνει τὴν πηλικότητα 'διὰ τὴν ἐμὴν πρόνοιαν οὐδὲν γέγονε δεινόν· οὐκοῦν παρ' ὑμῶν ὀφείλω κομίσασθαι τὴν ἄμυναν'.

- 21.240 VftBcFj <καὶ παράδειγμά γε πᾶσι γενέσθαι>] συνήθως πάλιν τῇ ἐπιλογικῇ ἐκβάσει ἐχρήσατο.
- 21 241a F 4 YLS τοῦτο γὰρ εἴωθε ποιεῖν, ἐπειδὴν κεφάλαιον πληρώσας ἐφ' ἕτερον μέλλῃ καταβαίνειν.
- 21 241b VftBcFj <οἶμαι τοίνυν τινὰς ὑμῶν>] πληρώσας πάντα τὰ κεφάλαια τὰ περὶ τὸ κρινόμενον πρᾶγμα εἰσβάλλει λοιπὸν εἰς τὴν παρέκβασιν.
- 21 242a παρέκβασις δέ ἐστι λόγος ἐξαγώνιος μὲν, συναγωνιζόμενος δὲ πρὸς τὸν ἀγῶνα. F 2 YLS βούλεται οὖν διηγῆσθαι τὴν ἔχθραν τὴν ἀρχαίαν, ἣτις κατάστασις μὲν ἦν τοῦ ἀγῶνος, ἐπειδὴ δὲ ἰδιωτικὸν ἐποίει τὸν ἀγῶνα, διὰ τοῦτο ἐν ἀρχῇ μὲν παρητήσατο θεῖναι, νῦν δὲ εἰσάγει λοιπὸν ὅτε ἀποδέδεικται δημόσιος ὢν ὁ ἀγών.
- 21 242b ὥσπερ γὰρ καθ' ἕκαστον κεφάλαιον πρῶτον εἰσήγαγε τὸ δημόσιον, οὕτω καὶ τῆς πάσης ἔχθρας καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀδικημάτων πρῶτον μὲν ἐπήγαγεν ἅπερ ἔπαθε κατὰ τὴν ἐορτὴν, δευτέρα δὲ τὰ κατὰ τοὺς ἄλλους χρόνους, ἵνα τὰ μὲν δημόσια τάξιν ἔχῃ προηγουμένου, τὰ δὲ ἰδιωτικά τοῦ ἐπομένου. ζητήσῃ δ' ἂν τις, εἰ τὰ τοιαῦτα ἐξαγώνια ὄντα μετὰ τῶν ἀγώνων τάττειν προσήκει ἢ ἐπιλογικά δεῖ καλεῖν αὐτά. ρητέον οὖν ὅτι μέσῃν τινὰ φύσιν ἔχει τῶν τε ἀγώνων καὶ τῶν ἐπιλόγων. ἡ μὲν γὰρ περὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ κρινόμενον οὐχ ἴσταται, πλησιάζει τοῖς ἐπιλόγοις· ἡ δὲ χωρεῖ δι' ἀποδείξεως καὶ ἀδικημάτων ἐτέρων μνήμην ἔχει κατὰ τοῦ φεύγοντος, ἐπεγράφετο τοῖς ἀγῶσι· τὰ γὰρ τοιαῦτα συναγωνίζεται ἡμῖν πρὸς πίστιν τοῦ γιγνομένου ἐγκλήματος. οἱ δὲ ἐπίλογοι αὖξῃ μόνον ἔχουσι τοῦ προκειμένου πράγματος, διὸ καὶ μέσης φύσεως οὔσα ἢ παρέκβασις μέσῃν καὶ τάξιν τοῦ ῥήτορος εἴληφε· κεῖται γὰρ μεταξὺ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἐπιλόγων· κέχρηται δὲ τῇ παρεκβάσει διὰ δύο προφάσεις, πρῶτον μὲν ἵνα δείξῃ καὶ τὰ περὶ τὴν ἐορτὴν πάντα κατὰ ἐπιβουλήν γεγενημένα καὶ οὐ δι' ὀργήν, ὡς Μειδίας φησὶν (εἰ γὰρ παλαιὸς ἦν ἐχθρὸς, πρόδηλον ὅτι διὰ τὴν ἔχθραν ἐκὼν ἐπεβούλευε), δευτέρον δὲ ἵνα μᾶλλον εἰς ὀργὴν παροξύνῃ τοὺς ἀκούοντας. εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῖς νῦν ἀδικήμασι δικαίως ἂν ὀργισθεῖεν, πόσω μᾶλλον εἰ καὶ ἕτερα φαίνοιτο πρότερον; σφόδρα δὲ τεχνικῶς τὴν ἀνάγκην τοῦ διηγήματος ἀπὸ τῶν δικαστῶν ἔλαβε, πρῶτον μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ἵν', εἰ φαίνοιτο ἰδιωτικά τινα διηγούμενος, μὴ αὐτὸς ἐκὼν δόξῃ λέγειν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀναγκασθεῖς· ἔπειτα διὰ τὸ μῆκος τῆς παρεκβάσεως, ἵν', εἴ τις ὄχλος ἐγγίνοιτο τῶν λεγομένων, ἑαυτοῖς ἐγκαλῶσι τοῖς ἀναγκάσαισιν, ἀλλὰ μὴ τῷ ῥήτορι. ἠθικῶς δὲ οὐ διαβεβαιοῦται, ἀλλὰ στοχάζεται αὐτῶν τῆς γνώμης διὰ τοῦ 'οἶμαι'. καὶ τὸ 'ποθεῖν ἀκοῦσαι' χαρίεν, ἵνα καὶ ὡς χαριζόμενος αὐτοῖς δόξῃ ποιεῖσθαι τὴν παρέκβασιν ἥτοι τὴν διήγησιν, ἣν καὶ παραδιήγησιν λέγομεν. VftBcFj σημείωσαι, παρέκβασις.
- 21 242c F 2 L οὕτως ἀσελγῶς καὶ βιαίως] καὶ τὴν κατασκευὴν τοῖς δικασταῖς περιέθηκεν, ἵν' εὐλόγως φαίνωνται τῆς ἀκροάσεως τῶν ἐξαγωνίων ἐπιθυμοῦντες.
- 21.243 VftBcFj ὁ αὐτῷ προωφείλετο] οὐ γὰρ ἐμάνη τοσοῦτον Μειδίας, εἰ μὴ προηδίκητο μείζονα.
- 21.244 ἔχει δὲ καὶ ψυχαγωγίαν ὁ χρόνος· ἐν βραχεῖ γὰρ δηλώσειν αὐτοῖς ἐπαγγέλλεται. VftBcFj ἵν' εἰδῇτε ὅτι καὶ τούτων ὀφείλων δίκην] οὕτως ἔδειξε τὴν χρεῖαν τοῦ διηγήματος.
- 21.245 VftBcFj ἔσται δὲ περὶ αὐτῶν βραχὺς ὁ λόγος] φιλανθρωπότερος ὦφθη τῶν δικαστῶν, εἴπερ ὑπισχνεῖται δι' ὀλίγων δηλώσειν ἅπερ ἐκεῖνοι διὰ πολλῶν ἥλπιζον.
- 21.246 VftBcFj ἡνίκα τὰς δίκας ἔλαχον] πληρώσας τὸ προοίμιον εἰσέβαλεν εἰς αὐτὰ τὰ διηγήματα καὶ φησιν 'ἡνίκα τὰς δίκας ἔλαχον'.
- 21.247 πολλὴν δὲ ἐν τούτοις αὐτοῦ μὲν ἐπιείκειαν, Μειδίου δὲ τὴν ὠμότητα δείκνυσιν, εἴπερ αὐτὸς μὲν διὰ χρηστότητα καὶ τῶν πατρῶων ἐκινδύνευε στερηθῆναι, Μειδίας δὲ παρὰ τὸν καιρὸν τῆς δίκης ἐπέθετο τῷ δυστυχοῦντι. VftBcFj μειρακύλλιον ὢν κομιδῇ] τὸ 'κομιδῇ' προσκείμενον

- ἔμφασιν δίδωσιν, ὡς οὐδεμιᾶς ἔχθρας λαβὴν παρέχειν ἡδύνατο οὐδὲ ἀδικίας ὁ τοιαύτην ἄγων τὴν ἡλικίαν.
- 21.248 καθεῖλε δὲ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ διὰ τὸ χρησίμον, ἵνα λύσῃ τὸ ἀντιπίπτον ‘τί οὖν, εἰ παρέσχες τὴν πρόφασιν τῆς ἔχθρας θρασὺς ὢν;’ ὁ δὲ ἀπίθανον ἔδειξε τὸ τοιοῦτο τῷ ὑποκοριστικῶς τὴν ἡλικίαν ἐλαττώσαι, ὅτι μειρακύλλιον ἦν κομιδῇ, τῶν δὲ τοιούτων οὐκ ἔστι τὸ θρασύνεσθαι πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους. VftBcFj καὶ τοῦτον οὐδ’ εἰ γέγονε εἰδῶς] τὸ ἀφελὲς καὶ ἀπερίεργον διὰ τῆς ἡλικίας ἔδειξε.
- 21.249 ‘πῶς θρασὺς ὁ τοιοῦτος;’ VftBcFj ὡς μὴδὲ νῦν ὠφελον] ἡ γὰρ πεῖρα τὴν βλάβην προὔξενησεν.
- 21.250 ὀργῆς δὲ καὶ βαρύτητος ἔμφασις. VftBcFj τότε μοι μελλουσῶν εἰσιέναι τῶν δικῶν] καὶ τοῦτο δὲ ἀφελῶς τὴν γὰρ δίκην ὡς πρόσωπον ἐποίησεν, ‘εἰσιέναι’ εἰπών.
- 21.251 τὴν ἐκ προνοίας δὲ αὐτῶν ἐπιβουλὴν ἔδειξεν· ‘ἐπετήρησαν γὰρ ὅτε ἔμελλον δικάζεσθαι πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους, ἵνα μὲ καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς τὸ δικαστήριον ἐκκρούσωσιν’. VftBcFj εἰς ἡμέραν ὡς περὶ τετάρτην] πρὸ τεττάρων ἢ πέντε ἡμερῶν.
- 21.252 δηλοῖ δὲ τὴν πονηρίαν Μειδίου, εἴ γε τὸν ἄλλον χρόνον ἀφελὲς τότε αὐτῷ μᾶλλον ἐπέθετο, ἵνα στερηθῇ τῶν πατρῶων. διὰ δὲ τῆς ‘εἰσεπήδησαν’ λέξεως τὴν βίαν αὐτῶν καὶ τὴν θρασύτητα ἔδειξεν. VftBcFj καὶ ἦν ὁ ἀντιδιδούς Θρασύλοχος] νόμος ἦν παρ’ Ἀθηναίοις, εἴ τις προβληθεὶς τύχοι εἰς τριηραρχίαν ἀπέρχεσθαι, εἰ δὲ μὴ βούλοιο ἐκεῖνος, λαμβάνειν μὲν τὴν τοῦ νομιζομένου οὐσίαν, διδόναι δὲ τὴν ἑαυτοῦ καὶ οὕτω τριηραρχεῖν.
- 21.253 τοῦτο Θρασύλοχος ἡξίου Δημοσθένη τότε ποιεῖν, εἰ μὴ βούλοιο ὑποδέξασθαι τὴν τριηραρχίαν, ἀντιδοῦναι τὴν οὐσίαν τῷ Θρασυλόχῳ καὶ λαβεῖν αὐτὸν τὴν ἐκείνου. VftBcFj τὰ δ’ ἔργα πάντ’ ἦν] ἵνα μή τις εἴποι ‘πῶς οὖν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ παθὼν Μειδίου κατηγορεῖς;’ VftBcFj καὶ πρῶτον μὲν κατέσχισαν τὰς θύρας] ἄλωσιν ὑπογράφει τῷ λόγῳ.
- 21.255 εἰκὸς μὲν γὰρ ἦν ἀνοιξαί τινας θύρας ἐφ’ ᾧ τε γινῶναι τὰ ἐνόντα, εἰ ἄξιά ἐστι τῆς ἀντιδόσεως. ὁ δὲ ‘κατέσχισαν’ εἶπεν ὡς καὶ (78) ‘εἰσεπήδησαν’. VftBcFj ὡς αὐτῶν ἤδη γινομένης κατὰ τὴν ἀντίδοσιν] τὸ γὰρ τὰ ἀλλότρια οἰκεῖα νομίζειν, τοῦτο παράνομον, καὶ τὸ κατασχίζειν τὰς θύρας, πρὶν [ἂν] καταδέξασθαι τὴν ἀντίδοσιν τὸν Δημοσθένην, καὶ τοῦτο ἄτοπον.
- 21.256 VftBcFj καὶ παιδὸς οὔσης κόρης] τὸ μὲν ‘παιδὸς’ τὸ ἀπαλὸν τῆς ἡλικίας, ‘κόρησ’ δὲ οἶον παρθένου καὶ ἀντιβλέπειν διὰ τὴν αἰδῶ μὴ τολμώσης.
- 21.257 VftBcFj ἐφθέγγοντο αἰσχροῖ] τῇ συνήθει τέχνῃ καὶ νῦν τὰς ὕβρεις ἀπεσιώπησεν, ἵνα μὴ αὐτοῦ ὕβριζιν δοκῇ τὸ γένος.
- 21.258 VftBcFj οὐ γὰρ ἔγωγε προαχθείην ἂν εἰπεῖν] εἴωθεν ὁ Δημοσθένης ἐν τοῖς αἰσχροῖς σωφρονεῖν κατὰ τὸν λόγον, ἵνα μήτε αὐτὸς ἑαυτὸν ὕβριζῃ μήτε φαίνεται τοῖς αὐτοῖς μὴ αἰδούμενος.
- 21.259 VftBcFj τὰς δίκας ὡς αὐτῶν οὔσας ἠφίεσαν] τοῦ ἴσως, εἰ γένοιτο κύριοι τῆς οὐσίας, ἐλευθερώσειν τῶν δικῶν τοὺς ἐπιτρόπους <ὑπὸ σκηνῶν>, εὖνους αὐτοὺς σφισι κατασκευάζουσι.
- 21.260 κἀνταῦθα δὲ τὴν αὐτῶν παρανομίαν ἔδειξεν, εἴ γε διελύοντο πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ὡς ἐπὶ ἰδίῳ τοῖς πράγμασιν. VftBcFj ἔρημος ὢν] βοηθείας δηλονότι καὶ φίλων.
- 21.261 οὐπω γὰρ ἤρμοττέ μου τῇ ἡλικίᾳ πρὸς ἄλλους συνάπτεσθαι. VftBcFj οὐχ ὅσα ἐδυνήθησαν ἀνακομίσασθαι] ἀνακομίσασθαι ἀντὶ τοῦ ‘ἀναλαβεῖν καὶ ἀπολαβεῖν ἀφ’ ὧν ἔσχον ἐκεῖνοι παρὰ τοῦ πατρός’.
- 21.262 ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος· ‘κἀγὼ τοιαῦτα πάσχων καὶ προσδοκῶν ἀπολαβεῖν παρὰ τῶν ἐπιτρόπων, ὅσα ὁ πατήρ μου κατέλιπεν, ἀλλ’ οὐχ ὅσα ἐδεξάμην ὀλίγα ὄντα μετὰ δίκην, ἔδωκα αὐτοῖς ὡς πολλὰ ληψόμενος, εἰ γὰρ προήδην ὡς οὐ πάντα ἀπολήψομαι, παρεχώρησα ἂν τῶν ὀλίγων καὶ

τῆς οὐσίας· τὸ βαρὺ δὲ αὐτῶν καὶ τὸ ἐπαχθὲς ἐνέφηνεν. οὐ γὰρ εἶπεν ‘ὑπέστην τὴν λειτουργίαν’, ἀλλὰ ‘δίδωμι τούτοις, ὠνοῦμαι τῶν χρημάτων τὰς ὕβρεις, τὴν ἐπιβουλήν ἐπριάμην τῇ δόσει’. τὴν τέχνην δὲ καὶ τὴν πανουργίαν τῶν περὶ τὸν Μειδίαν ἔδειξεν. τριῶν γὰρ συντελῶν ἐπὶ τὴν λειτουργίαν αἱρουμένων καὶ πρὸς εἴκοσι μνᾶς συντελούντων, ὁ Θρασύλοχος τρίτος αἵρεθεὶς ἀπήτησε παρ’ ἐμοῦ τὰς εἴκοσι, ὥστε συνέβη αὐτῷ μήτε ἀναλῶσαι μηδὲν μήτε ἀντιδοῦναι τὴν οὐσίαν, ἀλλ’ ὁλόκληρον γενέσθαι Δημοσθένους τὰ ἀνάλωμα. VfTBcFj ὅσου τὴν τριηραρχίαν ὅσου μεμισθωκότες] τάλαντον εἰσεπράττοντο παρὰ τῶν συντελῶν οἱ τριηράρχαι, καὶ τοῦτο λαμβάνων ὁ βουλούμενος αὐτὸς ἐτριηράρχει τὸν ἐνιαυτόν, μηδὲν ἐνοχλῶν ἔτι τοῖς συντελοῦσιν.

21.263 ἦν δὲ τὸ τῆς τριηραρχίας λειτούργημα οὐκ ἐνιαύσιον, ἀλλὰ διὰ βίου, καὶ διὰ τοῦτο οἱ πλουσιώτατοι αἰεὶ ἐτριηράρχουν. πολλοὶ δὲ τῶν τριηραρχῶν οἴκοι μένοντες ἄλλους ἀνθ’ ἑαυτῶν ἐξέπεμπον καὶ λαμβάνοντές τινες τὴν δαπάνην ἀνεδέχοντο τὴν λειτουργίαν. ὁρᾷτε οὖν τὴν ἐπήρειαν; ἐτύφα Μειδίας, Δημοσθένους τελοῦντος, τριηραρχεῖν νομιζόμενος. ‘ἐπίβηθι τῆς νεώσ’, ἐβόων, ‘ἰδοὺ παρέχω τὰ χρήματα’. ὁ δὲ ‘μικρὸν ἐπίσχεσ’, ἔφη, ‘ζητῶ γὰρ ἔτι τὸν μισθωσόμενον’. TBcFj δίκην δὲ τούτων λαχὼν ὕστερον τῆς κακηγορίας] ἐφ’ οἷς εἶπε κακῶς τὴν μητέρα κάμει καὶ τὴν ἀδελφήν.

21.264 TBcFj εἶλον ἐρήμην] ὄνομα δίκης.

21.265 TBcFj οὐ γὰρ ἀπῆντα] οὐκοῦν κατὰ τῶν μὴ ἐθελόντων ὑπακούειν, ἀλλὰ φυγοδικούντων λέγεται.

21.266 ἐκέλευε γὰρ ὁ νόμος τοὺς ἐμπρόθεσμον δίκην ἔχοντας, εἴτα μὴ ἀπαντῶντας εἰς τὴν κυρίαν ἐρήμην ἀλίσκεσθαι. ἦν δὲ κατὰ τῶν τοιούτων ἐκ τῶν νόμων ὠρισμένον τὸ τίμημα χίλια δραχμαί. TBcFj οὐδενὸς ἠψάμην] πανταχῇ κηρύττει τὴν ἐπιείκειαν, ἵνα μὴ δοκῇ αὐτὸς δεδωκέναι τῇ ἔχθρᾳ τὰ σπέρματα.

21.267 ἰδοὺ γοῦν τοῦ νόμου διδόντος, εἴ τις ἐκπροθεσμίσειε καὶ <μὴ> καταβάλοι τὰς δίκας, ἐξεῖναι ἄπτεσθαι αὐτοῦ τῶν κτημάτων, οὐδὲν τοιοῦτον ἐποίησα. TBcFj ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης] οὐ γὰρ ἀποδιδόντος αὐτοῦ τὴν ἐξούλης ἐπήγαγον, αἰτιώμενος ὥς οὐ στέργει τὴν ψῆφον.

21.268 ἐξούλης δὲ δίκη τις ἦν ἢ περὶ χωρίου ἢ περὶ οὐσίας, ἥς ἔδει ἐκβληθῆναι τὸν ὀφλόντα τὰς χιλίας. ἔδει δὲ ἄξιον εἶναι τὸ κτῆμα τῶν χιλίων δραχμῶν. ἦν δὲ διπλῇ τις ἢ τιμωρία τῆς ἐξούλης. καὶ γὰρ τὰς χιλίας ἐκομίζετο ἐξ ἀρχῆς ὁ νενικηκὼς καὶ ἔξωθεν προσετίμα τὸ [καὶ] δικαστήριον τῷ ἡττωμένῳ, διότι τῶν νόμων καὶ τῶν διαιτητῶν παρήκουσε καὶ τὸ δικασθὲν ὅτι οὐκ ἐξέτισε. τὸ δὲ ὕστερον ὑπὸ τῶν δικαστῶν προστιμηθὲν τοῦτο ἐγίνετο δημόσιον. TBcFj καγὼ μὲν οὕτως εὐλαβῶς] πληρώσας ἐν τῇ πηλικότητι τοὺς ἀγῶνας ἥκει λοιπὸν ἐπὶ τὴν παρέκβασιν, ἣτις καὶ ἐμπίπτων κέκληται, δι’ ἧς τὰ τε παλαιὰ ἀδικήματα τοῦ Μειδίου περὶ τὸν Δημοσθένην καὶ <τὰ> μετὰ τὴν χορηγίαν συνάπτει, δεικνὺς ὅτι δι’ ἔχθραν καὶ ἐξ ἐπιβουλῆς πολεμῶν ταῦτα πεποίηκεν.

21 269a τί δὲ ἐν τῇ παρεκβάσει; πρῶτον μὲν τὰ κατὰ τὸν Στράτωνα ὅτι ‘κάκεῖνον ἡτίμωσε κάμοι τὴν καταδίκην οὐκ ἐξέτισεν’. ἔνθα καὶ ἐλέου ἐκβολὴν ἐποίησατο, καιρὸν ἐπιτήδειον νομίσας αὐξῆσαι μὲν τὰς συμφορὰς τοῦ Στράτωνος καὶ εἰς ἔλεον διὰ τούτων ἀγαγεῖν τοὺς δικάζοντας, φθόνον δὲ καὶ μῖσος κινῆσαι τῷ Μειδίᾳ. βεβαιοῖ δὲ καὶ τὴν δίκην ἑαυτῷ τὴν περὶ τῆς ἐξούλης. εἴτα ἐπὶ τὰ λοιπὰ δύο μετῆλθε, τὸ μὲν πρότερον ὅτι λιποταξίου γραφὴν κατεσκεύασε κατὰ Δημοσθένους, τὸ δεύτερον δὲ περὶ τῆς ἐφ’ αἵματι γραφῆς. πεποίηται δὲ τὴν ἀπολογίαν τούτου τοῦ μέρους κατὰ στοχασμὸν τὸν προκατασκευαζόμενον οὐ διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, ἀλλ’ ὥστε τὸ σχῆμα σφύζεσθαι τὸ στοχαστικόν· προκατασκευαζόμενος δὲ δοκεῖ, ὅτι καὶ τὸν Ἀρίσταρχον ἀπολύειν πειρᾶται τῆς αἰτίας. F 2 YL καγὼ .

- 21 269b .. εὐλαβῶς] καίτοι ἐκέλευον οἱ νόμοι τῶν ἐνεχύρων λαμβάνεσθαι. πῶς οὖν οὐ κατὰ τοὺς νόμους ἐποίησα μηδενὸς ἀψάμενος; ὅτι οὐκ ἐξῆν τῷ λαχόντι ἐξούλης οὐκέτι καθ' ἑαυτὸν ἐπιλαμβάνεσθαι πρὶν ἢ διαγνῶναι τὸ δικαστήριον. TBcFj ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς φυλέτας] ἀναμιμνήσκει αὐτοὺς μεταξὺ τοῦ κοινοῦ ἀδικήματος, ἵνα μὴ εἰς λήθην ἐμπέσωσι τῶν ἰδίων ἀκούοντες.
- 21.270 οἱ γὰρ φυλέται τοῦ κοινοῦ τυγχάνουσι γνῶρισμα. TBcFj κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας] ὅτι ὕβρισε καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν, ὅτι θύρας κατέσχισαν, ὅτι τὰς εἴκοσι μναῖς ἔλαβον αὐτοὶ μηδὲν ἀναλώσαντες.
- 21.271 TBcFj οἷα ἀκηκόατε] δηλονότι τὰ ἐν τῷ θεάτρῳ γενόμενα.
- 21.272 TBcFj ὁ τοίνυν πεποίηκε] σαθρόν ἐστὶν ὅλον τὸ περὶ τὸν Στράτωνα μέρος τῷ Δημοσθένει καὶ μικροῦ μονομερές.
- 21.273 κατεγνώσθη γὰρ Στράτων ὡς κακῶς διαιτήσας καὶ κινδυνεύει καὶ <ἡ δίαίτα> δι' αὐτὸ ἄκυρος γενέσθαι. καὶ ὅλως ἔοικε τοῖς ἀσυστάτοις κατὰ τὸ προειλημμένον. πειρᾶται οὖν ὁ ῥήτωρ καὶ ὑπὲρ τοῦ Στράτωνος ἀπολογεῖσθαι καὶ κυρίαν ἀποφαίνειν τὴν δίαιταν, καὶ ἵνα μὴ χρήσεται διαβολαῖς κατὰ τοῦ Στράτωνος ὁ Μειδίας, ἅπερ ἂν ἐκεῖνος κατηγορῶν εἶπε, ταῦτα προλαβὼν αὐτὸς συνίστησι. TBcFj ταύτης λέγω ἥς εἶλον αὐτὸν] οὐκοῦν ἥττηται ὁ Μειδίας καὶ ἑάλω.
- 21.274 πῶς οὖν ἄκυρα βιάζεται ποιεῖν τὰ κατεγνωσμένα; TBcFj ἄνθρωπος πένης μὲν τις] προσυνίστησι τὸ πρόσωπον ἀναγκαίως, ἵνα μὴ λάβωσι χώραν αἱ τοῦ Μειδίου διαβολαί.
- 21.275 'πένης' δὲ εἶπεν· οὐ γὰρ χρή τὰ πρόδηλα ἀρνεῖσθαι. TBcFj καὶ ἀπράγμων] συνῆψε τῷ πράγματι τὴν ἀπραγμοσύνην, ἵνα τὴν ἐναντίαν δόξαν ἀφέληται.
- 21.276 TBcFj ἄλλως δ' οὐ πονηρός] τὴν μὲν τύχην πονηρὸς οἶονεῖ δυστυχῆς, τὸν δὲ τρόπον οὐ πονηρός.
- 21.277 ἐπήνεσε δὲ τὰ μὲν κατὰ θέσιν, τὰ δὲ ἐξ ἀναιρέσεως ὡς φεύγων τὸ προσκορές. TBcFj ἀλλὰ καὶ πάνυ χρηστός] τὸν ἀφελῆ νοῦν καὶ τὸν ἀπλοῦν νῦν ἐπαινεῖν ἔοικεν, ἵνα δείξῃ καταγοητευθέντα τὸν Στράτωνα παρὰ τοῦ Μειδίου.
- 21.278 TBcFj ὅπερ τὸν ταλαίπωρον οὐκ ὀρθῶς] ἑτέραν πρόφασιν τοῦ Μειδίου λέγοντος ὅτι 'διὰ τὴν πονηρίαν κατεγνώσθη', ἑτέραν ὁ ῥήτωρ προβάλλεται· 'τί συγχεῖς', φησίν, 'ὦ Μειδία, τὰ πράγματα, τὴν ἐπιείκειαν συμφορᾶς ἀπεργασάμενος πρόξενον;' τὸ δὲ 'ἀπολώλεκεν' ἐπὶ τῆς ἀτιμίας φιλεῖ λέγειν ὁ ῥήτωρ, ὅτι περ ἐγγὺς θανάτου καθέστηκεν.
- 21.279 TBcFj ἐπειδὴ ποθ' ἦκεν ἡ κυρία] ἵνα μὴ ἄφνω συμβᾶσα συγγνώμην ποιήσῃ τῷ Μειδίᾳ, ὡς ἄρα εἰκότως ἡγνόησεν.
- 21.280 TBcFj ὑπωμοσίαι καὶ παραγραφαὶ] ὑπωμοσίαι ὅρκοι ἀναβολὴν τῆς δίκης ποριζόμενοι, ἐάν τις προφασίζηται ἢ νόσον ἢ θάνατον οἰκείων ἢ ὅλως τῆς τύχης ἐπήρειαν.
- 21 281a καὶ ἡ παραγραφὴ δὲ ἄλλη ἀναβολῆς πρόφασις ἢ τρόπον ἢ πρόσωπον παραγραφομένη ἢ χρόνον. TBcFj ἔδει τὸν μέλλοντα κατηγορεῖν, εἰ πάντα ἔτοιμα ἔχοι τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα, ἐρωτᾶσθαι· εἰ δὲ συνέφησεν ἐκεῖνος, ὅρκον ἀπητεῖτο λοιπὸν ὑπὲρ τοῦ ἐπεξελεθεῖν.
- 21 281b εἰ μὲν οὖν ἦν ὁμόςας, εἰσήγετο· εἰ δὲ ἤτησέ τινα χρόνον ὑπὲρ τοῦ ἐπισκέψασθαι, ἔμενεν ἡ γραφή. ἐκαλεῖτο δὲ τὸ τοιοῦτον ὑπωμοσία. διεξεληλύθει οὖν, φησίν, ἡ ὑπωμοσία, τουτέστιν οὐκ ἦν ἐν μετεώρῳ τὰ τῆς κατηγορίας ὠμωμόκει γάρ· ἀλλὰ καὶ <αἱ> παραγραφαὶ διεξεληλύθεσαν. πολλάκις γὰρ οἱ ἀντίδικοι [οὐ] παρεγράφοντο 'οὐ πρὸς διαιτητὴν με κρίνεσθαι δεῖ, ἀλλὰ πρὸς ἄρχοντα ἢ θεσμοθέτην, οὐ σὲ δεῖ κατηγορεῖν, ἀλλ' ἕτερον, οὐ νῦν, ἀλλ' αὐθις' καὶ τὰ τοιαῦτα. ταῦτα οὖν διεξεληλύθει, τουτέστιν εἴ τινας εἶχε παραγραφὰς ὁ Μειδίας, πεπληρώκει καὶ ὠμολόγητο σαφῶς ὅτι χρή πρὸς διαιτητὴν δικάσασθαι. ταῦτα δὲ ὁ

ρήτωρ φησὶ βουλόμενος δεῖξαι ὅτι Μειδία οὐδεμία ἦν πρόφασις τοῦ μὴ ἀπαντῆσαι, δι' ὧν συνίστησιν ὅτι δικαίως αὐτοῦ κατεδιήτησεν ὁ Στράτων. TBcFj ἐπισχεῖν ἐδειτό μου] οὐχ ὁ Μειδίας (οὐ γὰρ παρῆν), ἀλλ' ὁ Στράτων, δηλονότι λέγων ἴσως ἥξει μετὰ μικρόν, μὴ σπεῦδε, μὴ ἀθύμει'.

- 21.282 ἵνα λύσῃ τὴν ἐναντίαν δόξαν, ἣν ὑπέσπειρεν ὁ Μειδίας περὶ τοῦ Στράτωνος, ὡς ἔστιν ἐχθρὸς αὐτοῦ, δείκνυσι καὶ ὑπὲρ Μειδίου πράττοντα τὸν Στράωνα. 'βραδύνοντος γὰρ αὐτοῦ παρεκάλει με τέως ἐπισχεῖν, ἐπαγγελλόμενος ὅτι ἴσως ἐλεύσεται'. TBcFj ἔπειτα εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι] ἤδη με καὶ τὴν προθεσμίαν ἡξίου παραβαίνειν ὁ Στράτων φάσκων 'οὐδὲν ἐκ μιᾶς ἡμέρας γενήσεται βλάβος, αὔριον ἀκουσόμεθα.
- 21.283 'TBcFj ὡς οὗτ' ἐγὼ συνεχώρουν] πολιορκούμενον εἰσάγει πανταχόθεν τὸν Στράωνα Δημοσθένης ἀπειθοῦντος Μειδίου.
- 21.284 πρόδηλον οὖν ὅτι ἄκων κατεδιήτησεν. TBcFj τῆς δὲ ὥρας ἐγίγνετο ὁψέ] τουτέστιν ἡ δικάσιμος ὥρα τῶν διαιτητῶν παρεληλύθει.
- 21.285 TBcFj κατεδιήτησε] μετὰ δυσχερείας ἀναγνωστέον.
- 21.286 οὐ γὰρ ἔχων ὅ τι ποιήσῃ καὶ ποῖ τράπηται καὶ ἄκων κατεδιήτησε. TBcFj ἤδη δ' ἐσπέρας οὔσης καὶ σκότους] οὐχ ἀπλῶς ἐσπέρας, ἀλλὰ καὶ νυκτὸς ἀρξαμένης· διὰ τοῦτο γὰρ τὸ σκότος ἐπήνεγκε.
- 21.287 κακοήθειαν δὲ κατηγορεῖ τοῦ Μειδίου. 'τοιαύτην γὰρ ὥραν ἀπήντησεν ἐν ἧ' ἐδόκει ἀπαντᾶν καὶ μὴ ἀπαντᾶν, ἀπαντᾶν μὲν, ἵν' ἔχῃ τοῦ διαιτητοῦ κατηγορεῖν ὅτι ἀπαντήσαντος ἐρήμην κατεδιήτησε, μὴ ἀπαντᾶν δέ, ἵνα μὴ καταλαβὼν ἐμὲ προδήλως ἡττηθῇ.' TBcFj πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων οἴκημα] ὅπου συλλέγονται οἱ ἄρχοντες, ἵνα, εἴ τις δέοιτο αὐτῶν, εὐρίσκωνται· ἔδει γὰρ τὴν διαιτηθεῖσαν δίκην ὑπογραφῆναι παρὰ τῶν ἀρχόντων.
- 21.288 ἐκεῖ μὲν οὖν κατέλαβε τὸν διαιτητὴν ἤδη ἀναχωροῦντα. οὐκοῦν εἰ σκότους ὄντος τότε ἀνεχώρει, πρόδηλον ὅτι βραδέως κατεδιήτησεν. TBcFj ὡς ἐγὼ τῶν παραγενομένων τινὸς] τὴν σεμνότητα καὶ τὴν σωφροσύνην τὴν ἑαυτοῦ δείκνυσιν, ὅτι σκότους ὄντος οὐ παρῆν, ἀλλ' οἴκοι διέτριβεν.
- 21.289 TBcFj οἶός τ' ἦν πείθειν αὐτὸν] ἐπειρᾶτο καὶ ἐπεχείρει πείθειν αὐτοὺς κοινῇ μεταθεῖναι τὴν ψῆφον τὴν καταδικάσασαν καὶ ποιῆσαι αὐτὴν ἀποψήφισιν· τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ μεταγράφειν τὴν ὑπογραφὴν τῆς διαιτήσεως.
- 21.290 TBcFj ὡς δ' ἐδυσχέραινον οὗτοι] πολλὴν δικαιοσύνην τοῖς ἄρχουσιν ἐμαρτύρησεν, ὅτι ἐχαλέπαινον θέλοντος χρήμασιν αὐτοὺς τοῦ Μειδίου διαφθείρειν.
- 21.291 'εἶτα οἱ μὲν ὀλίγοι πολλὰ χρήματα λαμβάνοντες οὐ προήκοντο· ὑμεῖς δὲ τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὄντες ὀλίγα λήψεσθε;' τοῦτο γὰρ βούλεται κατασκευάζειν. TBcFj καὶ οὐδετέρους ἔπειθεν] οὔτε τὸν ἄρχοντα οὔτε τὸν Στράωνα.
- 21.292 ἔπαινον ποιεῖται τῆς γνώμης αὐτῶν, ὅτι οὐδὲ αὐτῆς ἠνείχοντο τῆς ἀκοῆς. ἀξίωμα δὲ περιέθηκεν ἴσον καὶ τὴν αὐτὴν δικαιοσύνην τῷ τε Στράωνι καὶ τοῖς θεσμοθέταις. TBcFj ἀπειλήσας καὶ διαλοιδορηθεὶς] ἀντὶ τοῦ 'οὐδὲν εἶδος λοιδορίας ἀφείσ'.
- 21.293 ὁ δὲ τοῖς ἄρχουσι τῆς πόλεως ἀπειλῶν καὶ λοιδορούμενος ἐφ' οἷς θάνατος ὥριται, πῶς ἂν ἐφείσατο τοῦ χορηγοῦ; TBcFj ἀπελθὼν τί ποιεῖ;] θαυμάζει τὴν εὕρεσιν, ἐκπλήττεται τὴν ἐπίνοιαν· διὸ καὶ λέγει 'θεάσασθαι τὴν κακοήθειαν', ἵνα καὶ ὑμεῖς θαυμάσητε.
- 21.294 TBcFj τὴν μὲν δίκαιαν ἀντιλαχὼν οὐκ ὤμοσεν] ἔθος ἦν τοὺς καταδικασθέντας ἐρήμην, εἰ νομίζοιεν ἀδικεῖσθαι, ἀντιλαχεῖν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, οἷον αἰτιάσασθαι τὴν κρίσιν καὶ φάσκειν ὡς αὐθις θέλουσι κρίνεσθαι.

- 21.295 οἱ δὲ τοῦτο ποιοῦντες καὶ ὤμνυσαν, ἥ μὴν ἐπεξίεναι ταῖς ἀληθείαις. ἀντέλαχε μὲν οὖν ὁ Μειδίας καὶ ἡτιάσατο, οὐ μὴν ὤμοσεν, ὑπόνοιαν ἐντεῦθεν παρέχων τῷ Στράτῳ ὡς οὐκ ἐπεξέρχεται. δέον γὰρ ὁμόσαι, εἴπερ ἐβούλετο ἐπεξελθεῖν, οὐκ ὤμοσεν, ἵνα νομίζων Στράτῳ, ὅτι ἐν μετεώρῳ ἐστὶ τὰ τῆς δίκης, μὴ παρασκευάσῃται πρὸς αὐτήν· διὸ καὶ λέγει· κυρίαν εἶασε γενέσθαι τὴν ψῆφον· καὶ ἄνῳμος ἀπηνέχθη· φησί, δηλονότι παρὰ τοῖς ἄρχουσιν. TBcFj ἀλλ’ εἶασε καθ’ ἑαυτοῦ κυρίαν γενέσθαι] σοφίζεται ἐνταῦθα.
- 21.296 μὴ ὁμόσας γάρ, φησὶν, ἐποίησε καθ’ ἑαυτοῦ κυρίαν τὴν δίκαιαν. καίτοι φήσειεν ἂν ὁ Μειδίας ὅτι μὴ ὁμόσας μὲν ἐν μετεώρῳ τὴν δίκαιαν εἶασε, καταγνωσθέντος δὲ αὐτοῦ παρὰ τῆς βουλῆς λέλυται καὶ τὰ τῆς διαίτης. ὁ δὲ φησὶν ὅτι ἑκεῖνος οὐ θελήσας ὁμόσαι ἐν τούτῳ συνωμολόγησε καλῶς κεκρίσθαι τὴν δίκαιαν. TBcFj φυλάξας τὴν τελευταίαν ἡμέραν] ἔδει τοὺς τὰ κοινὰ διοικοῦντας εὐθύνας διδόναι τῶν πεπραγμένων.
- 21.297 ἔθος δὲ ἦν ἐν ἡμέραις ῥηταῖς εἰς τινα τόπον συλλέγεσθαι τοὺς διαιτητάς, ἵνα ὁ βουλόμενος κατηγορεῖν αὐτῶν ὡς ἢ πρὸς χάριν ἢ δι’ ἔχθραν δικασάντων ἢ διὰ κέρδος ἐτοιμῶς ὑπακούσῃ καὶ ἀποκρίνωνται. ἐξιόντος δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ πρῶτον ἀπὸ τῶν διαιτητῶν ἤρχοντο· μικρότερα γὰρ ἦν τὰ ὑπ’ αὐτῶν διοικούμενα· ἦσαν γὰρ οἱ διαιτηταὶ μδ’ καθ’ ἐκάστην φυλὴν. οὗτοι δὲ ἐν τῷ Σκιροφοριῳνι τὰς εὐθύνας ἐδίδοσαν, ὅς ἦν ἐνδέκατος μὴν παρ’ Ἀθηναίοις. Μειδίας οὖν κακούργως ἐφύλαξε τὴν τελευταίαν ἡμέραν τὴν τοῦ Σκιροφοριῳνος, ἣν τινες ἔνην καὶ νέαν, τινὲς δὲ νομηνίαν ὀνομάζουσι, καὶ τότε ἦκεν. καὶ διὰ τοῦτο ἔνιοι τῶν διαιτητῶν οὐκ ἀπῆντων ἐπὶ τὰς εὐθύνας, νομίζοντες ἐκβεβηκέναι τὸν μῆνα, ὅπερ ἔπαθε καὶ ὁ Στράτῳ. διὰ τοῦτο γὰρ αὐτὸν προλαβὼν ἀφελῆ καὶ ἀπραγμόνα ἔφησεν, ἵνα ἀκόλουθον δόξῃ τὸ μὴ περιεργάζεσθαι τὸν τοιοῦτον μηδὲ ἀκριβῶς εἰδέναι πότε μὲν ἔνη καὶ νέα, πότε δὲ νομηνία. οὐκοῦν δι’ ἀφέλειαν καὶ ἀπραγμοσύνην ἐδυστύχησεν. TBcFj πείσας τὸν πρυτανεύοντα δοῦναι ψῆφον] ἵνα μὴ δόξῃ πάσης κατηγορεῖν τῆς βουλῆς, εἰς ἕνα, τὸν πρύτανιν, ἀνήγαγε τὴν μέμψιν.
- 21.298 τί οὖν, εἰ κακεῖνος δικαίως ἐποίησεν; ὁ δὲ ‘πέισας’ εἰπὼν δωροδοκίαν ἠνίξατο. τὸ δὲ κατὰ τὸν πρύτανιν τοιοῦτον ἦν. ψῆφον ἐδίδου τοῖς βουλευταῖς λέγων· ‘ὁ δεῖνα τῶν διαιτητῶν οὐκ ἀπῆντησε καίτοι κατήγορον ἔχων· τί οὖν ὑμῖν δοκεῖ περὶ αὐτοῦ;’ καὶ οὕτως οἱ βουλευταὶ κατεψηφίζοντο. εἰσὶ δὲ ἄρχοντες τῆς βουλῆς οἱ πρυτάνεις. TBcFj κλητῆρα οὐδ’ ὄντιν’ ἐπιγραψάμενος] ὁ γὰρ διδοὺς τὴν γραφὴν προσέγραφεν ὅτι ‘κατηγορῶ τοῦδε καὶ προσκαλοῦμαι αὐτὸν διὰ τοῦ δεῖνος εἰς τὸ βουλευτήριον.
- 21.299 ‘ἵν’ οὖν μὴ ὁ Στράτῳ κατηγορήσῃ τοῦ κλητῆρος ὡς μὴ σημήναντος, διὰ τοῦτο οὐ προσέγραψε κλήτορα, βουλόμενος ἀπαράσκευον καὶ ἀφύλακτον λαβεῖν τὸν Στράτῳ. TBcFj καὶ νῦν εἰς Ἀθηναίων] παθητικῶς ἅμα καὶ πικρῶς εἶπε· παθητικῶς μὲν, ἵνα οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀθηναῖον ἐλεήσωσι, πικρῶς δέ, ὅτι ὁ Ἀθηναῖος ὑπὸ τοῦ βαρβάρου καὶ ὑποβολιμαίου Μειδίου ἡτίμωται.
- 21.300 TBcFj καὶ καθάπαξ ἄτιμος γέγονεν] ἀσαφὲς τὸ ‘καθάπαξ’, ἔστι δὲ τοιοῦτο.
- 21.301 τῶν ἀτιμουμένων οἱ μὲν τὸ τρίτον μέρος τοῦ σώματος ἡτιμοῦντο, οἱ δὲ τὰ δύο, οἱ δὲ ὀλοκλήρον, <οἱ> οὐδενὸς μετεῖχον τῶν κοινῶν. τοῦτο οὖν ἐστὶ τὸ ‘καθάπαξ’ ἀντὶ τοῦ ‘ὀλοκλήρως’. TBcFj καὶ οὔτε λαχεῖν ἀδικηθέντα] φθόνον αὐτῷ κινεῖ καὶ ὥσπερ τινὰ τύραννον διὰ τῶν ὀνομάτων δείκνυσιν.
- 21.302 TBcFj οὐθ’ ὅλως τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζειν] ἂν ἴδῃς κατὰ τὴν ἀγορὰν Μειδίαν, φεῦγε· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὴν θεὰν ἔξεις ἀζήμιον.
- 21.303 TBcFj δεῖ δὴ τοῦτο τὸ πρᾶγμα] ἐπεξεργάζεται μειζόνως, ἵν’ αὐξήσας τοῦ Μειδίου τὴν ἀπόνοιαν εἰς ἔλεον ἀγάγῃ τοῦ Στράτῳ.
- 21.304 TBcFj μεγάλην νῆ Δί’ ὥφλε δίκην] προσώπου πλάσις ὡς ὑπὲρ Μειδίου διαλεγομένου.
- 21.305

- TBCFj ἀλλὰ χιλίων ἢ δίκη μόνον ἦν δραχμῶν] ψεύδῃ· πεντακοσίων γὰρ ἦν ἡ καταδίκη <ἡ> πολλή.
- 21.306 TFj <συνέβη δ' ὑπερήμερῳ γενομένῳ>] ἵνα ἀδικήσῃ, ἀπέκρυσεν τὴν κυρίαν, καὶ διὰ τοῦτο προέλαθεν ὑπερήμερος γενόμενος.
- 21.307a F 2 YL συνέβη .
- 21.307b .. γενομένῳ] τοῦτο δὲ τὸ νόημα οὐκ ἀληθὲς εἶπε, διὸ καὶ τοῦτο τὸ μέρος ὠβελίσται παρὰ τῶν κριτικῶν καὶ ὡς ἀδιόρθωτον παραλείπεται. TBCFj ἀλλ' αὐθημερὸν μὲν ᾗσθητο] εἰπὼν ὅτι λαθεῖν ληφθῆ ἐπήνεγκε τὴν λύσιν ὅτι 'αὐθημερὸν ᾗσθητο ὅτι ἐνέστηκεν ἡ κυρία'.
- 21.308 TBCFj ἀλλὰ τὴν μὴ οὖσαν ἀντιλαχεῖν] εἰ μὴ ἡβούλετο, φησὶν, ἐκτίσαι τὰς χιλίας, ὥφειλε πρὸς ἐμὲ τὴν μὴ οὖσαν ἀντιλαχεῖν, τουτέστιν ἀνάδικον μὲν ποιῆσαι τὴν δίκαιαν, πρὸς ἐμὲ δὲ τὸν κύριον τοῦ πράγματος δικάσασθαι.
- 21.309a ἐκαλεῖτο δὲ 'μὴ οὖσα δίκη' ἢ ἀνάδικος ἢ ὅτι πρότερον δοκοῦσα εἶναι καὶ κεκυρῶσθαι ὕστερον εἰς τὸ μὴ εἶναι περιίστατο. ἔστιν οὖν 'μὴ οὖσα' ὄνομα δίκης, ἐν οἷς τις ἐξ ὑπαρχῆς ἐθέλει δικάσασθαι, τὴν ἐνεχθεῖσαν κατ' αὐτοῦ πρότερον ψῆφον ἀναιρῶν. TBCFj μὴ οὖσα ἢ ἀνάδικος.
- 21.309b F 2 Y ἀλλ' ἵνα μὴ Μειδίας] τὴν ὑπερηφανίαν σημαίνει τούτου.
- 21.310 TBCFj ἀτίμητον ἀγωνίσηται] ἄλλη ἀπολογία ὑπὲρ τοῦ Στράτωνος, ὅτι οὐκ αὐτὸς ὥρισε τὴν καταδίκην, ἀλλ' ὁ νόμος εἶχεν αὐτήν.
- 21.311 ἀτίμητον γὰρ καλοῦσιν, ἦν οὐχ ὁ δικαστὴς τιμᾶ, ἀλλ' ἐγγέγραπται τοῖς νόμοις. TBCFj καὶ εἰ μὲν ἡδίκηκεν] ἵνα μὴ εἴποι ὅτι τῆς ἐπιβουλῆς φανεραῦς οὔσης ἀπαντᾶν οὐκ ἡβουλήθη.
- 21.312 TBCFj καὶ τοῦτ' ἐχαρίσασθε αὐτῷ] φαίνεται γὰρ αὐτὸς τὸ πᾶν συσκευάσας.
- 21.313 TBCFj τὴν καταδίκην ἐκτέτικεν] εἰκότως οὐκ ἐδίδου λέγων ὅτι συνεχωρήθη αὐτὰ ὑπὸ τοῦ Στράτωνος.
- 21.314 ὁ δὲ ῥήτωρ βούλεται ἀτιμῶσαι τὸν διαιτητὴν, οὐχ ὅτι κακῶς ἔκρινεν, ἀλλ' ὅτι κρινόμενος οὐκ ἀπῆντησεν. οὐδὲν οὖν κωλύει κυρίαν εἶναι τὴν δίκαιαν καὶ αὐτὸς ἐπίτιμος ἔμεινεν. TBCFj οὐδὲ χαλκοῦν] ὀβολόν.
- 21.315 TBCFj ἀλλὰ δίκην ἐξούλης ὑπομένει] τοῦ Μειδίου μηδὲ τὴν καταδίκην κυρίαν λέγοντος ὁ ῥήτωρ ὑφαρπάζων φησὶν 'ἔτι βούλεται περὶ ἐξούλης δικάσασθαι'.
- 21.316 TBCFj οὐκοῦν ὁ μὲν ἠτίμωται καὶ παραπόλῳλεν] ἐπειδὴ τοῖς ἀπολωλόσιν οὐχ οἷόν τε μετεῖναι τῶν ἐν τῷ βίῳ καλῶν, οἱ δὲ ἄτιμοι τῆς τῶν κοινῶν ἀπολαύσεως οὐ μετεῖχον, διὰ τοῦτο εἶπε 'παραπόλῳλε', τουτέστι παρέοικε τοῖς ἀπολωλόσιν, ἢ ἀντὶ τοῦ 'εὐθὺς ἀπέθανε ζηλωτὸν γε μηδὲν ἔχων τῶν ζώντων'.
- 21.317 TBCFj κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας] τῶν εἰρημένων ἀπάντων, ὅτι ᾗδει τὴν κυρίαν καὶ ὅτι τὰς πεντήκοντα δραχμὰς ἐδίδου τοῖς ἄρχουσιν.
- 21.318 TBCFj καταβραβευθέντα] οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ εὔρηται παρὰ τῷ Δημοσθένει.
- 21.319 F 2 L καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν ἀνάγνωθι νόμον] ὅτι μένειν ἄχρι τῆς ἐσπέρας ὀφείλει ὁ διαιτητής, μὴ φανέντος δὲ τοῦ φεύγοντος καταδικάζειν ἦν ὁ νόμος βούλεται καταδίκην.
- 21.320 τοὺς μὲν οὖν μάρτυρας ἀπαιτεῖ τοῦ καὶ εἰδέναι τὴν κυρίαν τὸν Μειδίαν καὶ τοῦ παρακαλεῖν τοὺς ἄρχοντας λαβεῖν τὰς πεντήκοντα δραχμὰς καὶ τοὺς ὅρκους αὐτὸν ἀπαιτῆσαι πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ τῶν τοιούτων, τὸν δὲ νόμον ἀναγινώσκει τῶν διαιτητῶν, ἵνα δείξῃ τοῖς δικάζουσιν, ὅτι τὸ ἐκ τῶν νόμων τίμημα κατεδίκασεν ὁ Στράτων καὶ ὅτι κατὰ τοὺς νόμους ἐποίησεν ἐρήμην αὐτοῦ καταψηφισάμενος. TBCFj κάλει δὲ καὶ τὸν Στράτωνα] φιλάνθρωπος ὁ Δημοσθένης καὶ τοῖς ἀτυχοῦσιν, ἐπειδὴν εὔρη καιρόν, πειρᾶται βοηθεῖν, ὡς καὶ ὑπὲρ Τιμάρχου

πολλοὺς ἐποίησατο λόγους ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου καὶ νῦν ὑπὲρ Στράτωνος, ἐπειδὴ καὶ δοκοῦσιν ἀμφοτέρω δι' αὐτὸν ταύταις περιπεπτωκέναι ταῖς συμφοραῖς.

- 21.321 ὅτε οὖν ἱκανῶς ἀπελογήσατο, βούλεται καὶ οἶκτον αὐτῷ κινήσαι παρὰ τοῖς δικασταῖς. ἴσως γὰρ οἱ δικασταὶ καὶ ὅτι οὐδὲν ἀδικεῖ πεισθέντες καὶ πρὸς τὸ πάθος ἐλεήσαντες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὴν ἐπιτιμίαν. ἐν ταύτῳ δὲ κίνησιν καὶ ὀργὴν κατὰ τοῦ Μειδίου ποιεῖ. τί οὖν ἐποίησε; βούλεται εἰσάγειν ὡς ἐπὶ σκηνῆς τὸ πρόσωπον τοῦ παθόντος. αἱ γὰρ ὅψεις τῶν δυστυχῶν ἐξεκαλοῦντο μᾶλλον ἢ οἱ τῶν ῥητόρων λόγοι. ὑπέμνησε δὲ διὰ τοῦ ὀνόματος τὴν συμφορὰν. TBcFj τὸν τὰ τοιαῦτα πεπονθότα] οἷα ἠκούσατε.
- 21.322 προδιατέθεικε δὲ ταῖς αὐξήσεσι τὸν ἀκροατὴν, ἵνα μᾶλλον γένηται περιπαθὴς ὡς δεινοῦ πράγματος μέλλων γίνεσθαι θεατῆς. TBcFj ἐστάναι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ] ἀντιπίπτον ἔλυσεν· κελεύει οὖν τὸν Στράωνα εἰς δικαστήριον παρεῖναι καὶ μετέχειν ὧν οἱ νόμοι κεκωλύκασιν.
- 21.323 φησὶν οὖν 'σιγάτω μὲν διὰ τὸν νόμον, τῆς στάσεως δὲ αὐτῷ μετέχειν ἔξεστιν'. οὐ γὰρ δὴ καὶ τοῦτου Μειδίας αὐτὸν ἀφαιρήσεται. οὐκοῦν ὥσπερ ἄφωνον πρόσωπον ἐπὶ σκηνῆς βούλεται τὸ σχῆμα τὸν ἄνθρωπον μόνον δεικνύναι τοῦ πάθους· δηλον γὰρ ὅτι ὠφελήθησεται τὰ μέγιστα. τίς μὲν γὰρ συγγενὴς θεασάμενος οὐκ ἐλεήσει τὸν συγγενῆ; τίς δὲ πολίτης τὸν πολίτην; τίς δὲ πρεσβύτερος τὸν πρεσβύτερον; τίς δὲ δημότης τὸν συνεκκλησιάσαντα; ὠβέλιστα δὲ καὶ ταῦτα οὐδὲ ἐπιβῆναι γὰρ τοῖς τοιοῦτοις ἐφεῖται. TBcFj πένης μὲν ἴσως ἐστίν] ὑποκριτοῦ χρεῖαν ἔσχεν ἄφωνον πρόσωπον μιμούμενος.
- 21.324 τοιαύτην δὲ τύχην αὐτοῦ κατηγορήσεν, ἥς καὶ οἱ δικασταὶ κοινωνοῦσιν. δηλον γὰρ ὅτι οἱ πένητες τὸν πένητα ἐλεήσουσιν. TBcFj οὐ πονηρὸς δέ γε] συμμίσγνυσι τῷ πάθει τὴν ἀπολογίαν· εἰ γὰρ χρηστὸς ὧν δεινὰ πέπονθεν, οἶκτου καὶ συγγνώμης ἄξιος.
- 21.325 TBcFj πολίτης ὧν] ἐπειδὴ Μειδίας ὑποβολιμαῖος καὶ βάρβαρος, τοὺς πολίτας ἐκκαλεῖται τὸν πολίτην ἐλεεῖν.
- 21.326 TBcFj ἐστρατευμένος ἀπάσας] οὐκοῦν τὴν ἐπιβάλλουσαν πένησι λειτουργίαν ἐπλήρωσε· λειτουργία δὲ πένητος ἢ διὰ τοῦ σώματος εἰσφορά.
- 21.327a TBcFj περὶ στρατείας.
- 21.327b F 2 L ἀπάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας] πρεσβύτερος ὧν τοῖς πονηροῖς ταῦτα πέπονθε καὶ παρὰ τοιαύτην ἡλικίαν, ἐν ἧ καὶ τοὺς ὄντως ἀδικοῦντας αἰδεῖσθαι πεφύκαμεν.
- 21.328 εἶτα καὶ εἰς τὰς στρατείας ἐπήνεσε τὸν Στράωνα, διότι μέλλει μετ' ὀλίγον καὶ εἰς δειλίαν καὶ εἰς ἀστρατείαν σκώπτειν τὸν Μειδίαν. TBcFj καὶ δεινὸν οὐδὲν εἰργασμένος] ἐν τῇ καθόλου ἀναιρέσει καὶ τὸ παρὸν ἔδειξεν, ὅτι οὐδὲ περὶ τὴν δίκαιαν οὐδὲν δεινὸν ἐποίησεν.
- 21.329 TBcFj ἔστηκε νυνὶ σιωπῇ] τοῦτο τοῖς δυστυχουσιν εἰς ἔλεον.
- 21.330 TBcFj καὶ οὐδ' εἰ δίκαια ἢ ἀδίκῃ πέπονθε] δοκεῖ μὲν ἀμφιβόλως εἰρηκεῖν διότι κατέγνωσται, τὸ δὲ ἀληθὲς αἰνίττεται ὡς, εἴπερ ἐξῆν αὐτῷ ἀπολογήσασθαι, ἔδειξεν ἂν ἑαυτὸν ἀδίκως κατεγνωσμένον.
- 21.331 καὶ οὐδεμίαν μὲν ἀπολογίαν ἀπολέλοιπεν ὑπὲρ τοῦ Στράτωνος, ὡς πολλῶν ἐξευρεῖν ὁ Στράων ἂν ἠδυνήθη δοθείσης ἀδείας αὐτῷ τοῦ λέγειν. ὅμως δέ, ἐπειδήπερ οἶδεν ὅτι οὐ δυνατόν ἐστιν αὐτῷ φθέγγασθαι, θαρρεῖ καὶ τὰς ὑπερβολὰς τῶν δικαίων αὐτῷ δίδωσιν. TBcFj καὶ ταῦτα πέπονθεν ὑπὸ Μειδίου] τίνος; τοῦ ὑποβολιμαίου, τοῦ ἀστρατεύτου.
- 21.332 TBcFj καὶ τοῦ Μειδίου πλούτου] φθόνον αὐτῷ συνάγει διὰ τῆς ὑπομνήσεως τοῦ πλούτου· μισοῦσι γὰρ τοὺς τοιούτους οἱ δημόται διὰ τὴν πενίαν.
- 21.333 TBcFj <παρὰ>] σημείωσαι, ἢ 'παρὰ' ἀντὶ τῆς 'διὰ'.

- 21.334 F 2 L καὶ τὸ τῶν πολλῶν εἶς εἶναι] συγκρούει πρὸς τοὺς δικαστὰς τὸν Μειδίαν καὶ εἰς φόβον αὐτοὺς καθίστησιν.
- 21.335 ‘εἰ γὰρ Στράτων διὰ τὴν πενίαν ἡτιμώθη καὶ ὑμεῖς πένητες, καὶ εἰς ὑμᾶς ὀρμήσει. καὶ ταῦτα πέπονθε διὰ τὸ εἶναι τῶν πολλῶν εἶς, ἐλεύσεται δὲ καὶ ἐφ’ ὑμᾶς τὸ δεινόν.’ δι’ ὧν τυραννίδα αὐτοῖς αἰνίττεται τὴν Μειδίου. TBcFj καὶ εἰ μὲν παραβάς τοὺς νόμους] μισθὸν δικαιοσύνης ἀτιμίαν ἐκομίσατο.
- 21.336 καὶ οἱ μὲν ἄλλοι παραβαίνοντες τοὺς νόμους κολάζονται, Στράτων δὲ πεισθεὶς τοῖς νόμοις ἡτιμώθη. TBcFj καὶ τηλικαύτη συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου] Μειδίας οὖν ἐστὶν ὁ ἀτιμώσας.
- 21.337 οὐκοῦν ἐὰν εἰς τὴν ἀρχαίαν τύχην αὐτὸν ἐπαναγάγητε, οὐ τὴν ψῆφον τῆς βουλῆς ἀκυρώσετε, ἀλλ’ ἐνὸς ἀνδρὸς Μειδίου τὴν βουλήν ἀνατρέψετε. TBcFj εἴθ’ ὑμεῖς τὸν οὕτως ὡμόν] ἱκανὸν ἔλεον συνάξας τῷ Στράτῳ βούλεται καὶ τὸν Μειδίου ἔλεον ἐκβαλεῖν.
- 21.338a αἰτιῶνται δέ τινες τὸν ῥήτορα, ὅτι δεύτερον ἐχρήσατο τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ. κέχρηται γὰρ αὐτῇ καὶ πρὸς τοῖς ἐπιλόγοις, ἐν οἷς σύγκρισιν ἔχει τοῦ Μειδίου πρὸς αὐτὸν Δημοσθένην. τὰ γὰρ ἐκείνου παιδία τῇ ἑαυτοῦ ἀπαιδίᾳ ἀντιτίθησι καὶ τὰ ἐκείνου δάκρυα οἷς αὐτὸς πέπονθε. νυνὶ δὲ οὐ πρὸς ἑαυτὸν ποιεῖται τὴν σύγκρισιν, ἀλλὰ πρὸς Στράτωνα καὶ τὰ ἐκείνου παιδία. οὐδὲν οὖν κωλύει καὶ δεύτερον χρῆσθαι τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ, ἐπειδὴ μὲν τις ἐπὶ διαφορῶν αὐτῇ προσώπων κεχρῆσθαι. TBcFj ἐλέου ἐκβολή.
- 21.338b ὧς αὐτὸς ἡδικῆσθαι φησι μόνον· οὐ γὰρ ἡδίκητό γε] δοκεῖ μὲν καταδικασθαι χιλίων δραχμῶν, τῷ δὲ μηδὲν ἐκτίσαι φαίνεται μηδὲν ἡδικημένος.
- 21.339 TBcFj καὶ μήτε ἐορτῆς] ἐν τῷ καθόλου ἐκφέρων παραλαμβάνει καὶ τὸ καθ’ αὐτόν.
- 21.340 TBcFj τὸ γὰρ χρημάτων πολλῶν] πάλιν ἐνταῦθα τὸν τύραννον ὑποβάλλει· τίνα γὰρ μᾶλλον εἰκὸς γενήσεσθαι τύραννον ἢ τὸν ἔχοντα χρήματα πολλά, θρασὺν δὲ ὄντα καὶ βδελυρόν; TBcFj ἐλεῆσαι νῆ Δία] δοκεῖ νῦν ὥσπερ ἀνδρικῶς ἐπὶ τοῦ Στράτωνος ἀντεξετάζειν τὸν ἔλεον.
- 21.342 TBcFj ὁρῶν τὰ τοῦδε οὐκ ἐλεηθέντα] πρόδηλον ὅτι οὐ πρὸς ἑαυτὸν νῦν τὴν τοῦ ἐλέου ποιεῖται ἐκβολήν, ἀλλὰ πρὸς Στράτωνα καὶ τὰ τούτου παιδία.
- 21.343 TBcFj χωρὶς τῶν ἄλλων κακῶν] ὁ νοῦς οὗτος ἢ συμφορὰ τοῦ Στράτωνος (τουτέστιν ἡ ἀτιμία) χωρὶς τῶν ἄλλων κακῶν (λέγει δὲ τῆς πενίας) ἀπορίαν ἐπιδέχεται.
- 21.344 οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξ ὀφλήματος ἄτιμος, ἵνα δανεισάμενοι ἢ μισθώσαντες αὐτοὺς καταθῶσι τὸ χρέος καὶ ποιήσωσιν ἐπίτιμον. TBcFj οὐ γὰρ ἐστὶν ὄφλημα] εἰ μὲν ἐξῆν χρήματα καταθέντα ἀπαλλάξαι τῆς ἀτιμίας τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἂν ὥκνησε καταβαλεῖν.
- 21.345 μετήνεγκε δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τοὺς παῖδας τοῦ Στράτωνος, ἵνα μᾶλλον ἐλεεινότερον φανῇ, ὅτι καίτοι πένητος παῖδες ὄντες οὐκ ἐφείσαντο καταβαλεῖν. οὐκοῦν ἐπειδὴ οὐχ οἷόν τε χρήματα δόντα ἐπαναγαγεῖν εἰς τὴν ἀρχαίαν τύχην τὸν ἄνθρωπον, ὑμέτερον λοιπὸν ἐλεήσαντας ἀφεῖναι. TBcFj καὶ δι’ ἃ ταῦτα ποιεῖ χρήματα ἀφαιρεθῆναι] τὸ μὲν ῥητὸν ἀσάφες, ἔστι δὲ τοιοῦτον.
- 21.346 ἐὰν Μειδίαν ἀπολύσητε τοιαῦτα πράξαντα, τίς πώποτε ἄλλος ἀφαιρεθήσεται χρημάτων ὑφ’ ὑμῶν δι’ ἃ πλημμελεῖ; πάντες γὰρ οἱ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν ἐπαιρόμενοι πλημμελοῦσιν. εἰ γὰρ Μειδίαν τὸν ὑπερβαλλόμενον πάντας οὐκ ἀφαιρήσεσθε τῶν χρημάτων, τίνος ἄλλου ἀδικοῦντος ἀφαιρήσεσθε χρήματα δι’ ἃ καὶ θρασύνεται; TBcFj οὐδεὶς γὰρ ἐστὶ δίκαιος] καθόλου τὴν γνώμην εἰσενεγκῶν δείκνυσιν, ὅτι οὐ διὰ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς Μειδίαν κωλύει τὸν ἔλεον, ἀλλὰ δι’ αὐτὸ τὸ δίκαιον.
- 21.347

ΤΒCfJ ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἀνθρώπους] σημείωσαι, οἱ ἐπίλογοι τοῦ κατὰ τὸν Στράτωνα διηγήματος.

21 348a F 2 YL ἐγὼ .

21 348b .. ἀνθρώπους] οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπίλογοι τοῦ κατὰ τὸν Στράτωνα διηγήματος, ἐν οἷς ἐκβάλλει τὸν ἔλεον τοῦ Μειδίου· τηλικούτου γὰρ ὄντος τοῦ διηγήματος εὖρε καιρὸν καὶ τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ χρῆσασθαι. καθόλου γὰρ ἐν παντὶ παθητικῷ ζητήματι, καὶ μάλιστα ἐὰν ἴσον ᾗ τὸ κρινόμενον καὶ τὸ πρόσωπον τὸ φεῦγον, χρηστέον τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ. οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν εἰ τοῖς αὐτοῖς ῥήμασι καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ ἐχρήσατο. σύνηθες γὰρ τοῦτο ποιεῖν τοῖς παλαιοῖς, καὶ αὐτὸς δὲ πεποίηκεν αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς καὶ ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, καὶ Ἰσοκράτης ὁμοίως ἔν τε τῷ Παναθηναϊκῷ καὶ ἐν τῷ περὶ ἀντιδόσεως. ΤΒCfJ <ἔρανον παρὰ πάνθ' ὅσα πράττουσιν>] οὐ τοῦτον μόνον ὃν συλλέγουσι καὶ ὧν πληρωταὶ γίνονται τινες, ἀλλὰ καὶ ἄλλων.

21.349 Υ οἷον ἐγὼ τις οὐτοσί μέτριος] χαρακτηρὰ βίου σώφρονος καὶ ὀρθοτάτου ἑαυτὸν ὑποτίθεται, Μειδίαν δὲ τὸνναντίον.

21.350 ΤΒCfJ <ἡγοῦμαι μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] μέλλων ἐφ' ἕτερα μέρη μεταβαίνειν τῆς παρεκβάσεως, λέγω δὲ τὸ τε λειποτάξιον καὶ τὴν ἐφ' αἵματι γραφὴν, προοιμίῳ κέχρηται αὐξησιν περιέχοντι τῶν τε λεχθέντων καὶ τῶν ῥηθησομένων.

21 351a F 4 YLS ἡγοῦμαι .

21 351b .. Ἀθηναῖοι] μέλλων ἐφ' ἕτερα μέρη μεταβαίνειν τῆς παρεκβάσεως προοιμίῳ κέχρηται συνήθως, ὅπερ αὐξησιν ἔχει τῶν τε ἤδη λεχθέντων καὶ τῶν ῥηθησομένων. καὶ γὰρ ἐπὶ τοῖς φθάσασιν ἄξιος μεγίστης ὀργῆς καὶ τὰ μέλλοντα λέγεσθαι χαλεπώτερα τῶν λεχθέντων. ἔστι δὲ ταῦτα τὸ τε λειποτάξιον καὶ ἡ ἐφ' αἵματι γραφή. πέπρακται δὲ ταῦτα μετὰ τὴν ὕβριν τὴν ἐν τοῖς Διονυσίοις οὐκοῦν συνῆψε τῇ παρεκβάσει τὰ πεντεκαίδεκα ὅλοις ἔτεσιν ἀφροσύνα. τὰ μὲν γὰρ κατὰ Στράτωνα παιδὸς ὄντος τοῦ ῥήτορος πέπρακται, τὰ δὲ μετὰ τὴν ἐορτὴν δύο καὶ τριάκοντα ὄντος ἐτῶν. δέδωκε δὲ ἡμῖν ἐν τούτοις καθολικὸν θεώρημα, συνάπτειν τὰ ὁμοιογενῆ, καὶ τοῖς χρόνοις διεστήκει· ὄντων γὰρ ἐξαγωνίων καὶ τούτων κάκείνων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ παρεκβάσει κειμένων, πάντα συνάγων εἰς ἓν χωρίον ἔταξε. ΤΒCfJ τοσαύτην ἀφροσύνην οὗτος πεποίηκε] σφόδρα τεχνικὸν καὶ βίαιον τὸ ἐπ' ἐγκλήμασιν ἀπολογούμενον περιτρέπειν ταῦτα εἰς κατηγορίαν.

21.352 ἔστι δὲ τὸ ἐγκλημα τὸ λυποῦν αὐτὸν ἡ φήμη τοῦ φόνου. δοκεῖ γὰρ Ἀρίσταρχος παρὰ τοῦ Δημοσθένους ἀναπεισθεὶς ἀνηρηκέναί τὸν Νικόδημον· ἦν γὰρ οὗτος τῶν περὶ τὸν Εὐβούλον ἐσπουδακότων. εἰκὸς δὲ ἦν τοὺς συναγωνιζομένους τοῖς ἐχθροῖς περικόπτειν τὸν ῥήτορα. δεδοικῶς οὖν τὴν φήμην οὔτε φανερώς ἀπελογήσατο μηδενὸς κατηγοροῦντος (εὐθὺς γάρ) οὔτε μὴν εἶασεν ἀπλῶς· οὐ γὰρ ἀνδρὸς πολιτικοῦ περιορᾶν ἑαυτὸν ἀδοξοῦντα. τί οὖν πεποίηκεν; εὖρε τὸν παρόντα καιρὸν, ἐν ᾧ σχηματίζεται καὶ τῆς κατηγορίας ἀποτρίψασθαι τὴν φήμην, καὶ παρατίθῃσι τῷ Μειδίᾳ τὴν αἰτίαν. εἰκὸς γὰρ τὸν ἐν πολλοῖς ἐπιβουλεύοντα καὶ ἄνωθεν ὄντα δυσμενῆ καὶ τοιαύτας ἤδη φήμας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ κατασκευάζειν. λοιπὸν οὖν ἐν τῷ ἀπολογεῖσθαι κατηγορεῖ. τοῦτο γὰρ ἴδιον τῆς Δημοσθένους δεινότητος καὶ τὰς ἀπολογίας εἰς κατηγορίας περιτρέπειν καὶ αὐθις κατηγοροῦντα μηδὲν ἥττον ἀπολογεῖσθαι. ΤΒCfJ <ὅτι μὲν δὴ λιποταξίου γραφὴν>] δευτέρα κατηγορία κατὰ Δημοσθένους ὑπὸ Μειδίου.

21 353a F 2 YL ὅτι .

21 353b .. γραφὴν] προκαλύμματι κέχρηται τοῦ φόνου τοῖς κατ' Εὐκτῆμονα πράγμασιν, ἵνα μὴ δόξη ἐσπουδασμένως πρὸς ἐκεῖνο χωρεῖν, καὶ εἴληφε πρᾶγμα ὁμολογούμενον, ἵνα καὶ ἐπὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἀξιόπιστος δόξη. διὸ καὶ ἐν παραλείψεως εἶδει τὴν εἰσαγωγὴν πεποιήται.

ὅτι μὲν οὖν Εὐκτῆμων ἐγράψατο Δημοσθένην λειποταξίου, τοῦτο εὐδην, ἀλλ' ὅμως <οὐκ> ἀξιόπιστον τὸ τοιοῦτο λέγειν περὶ ἐχθροῦ. TBcFj καὶ τὸν τοῦτο ποιήσοντα ἐμισθώσατο] συνήθειαν κατασκευάζει τῷ Μειδίᾳ <τοῦ> διαφθείρειν, ἵν' ἐπειδὰν μέλλῃ λέγειν ὅτι χρήματα ἐδίδου τοῖς τοῦ τετελευτηκότος οἰκείοις, μηδεὶς ἀπιστήσῃ, προειδὼς ὅτι τοιοῦτος ὁ Μειδίας καὶ αὐτὸς τοῦτο εἶπεν, ὅτι καὶ τοῖς ἄρχουσι πεντήκοντα ἐδίδου.

21.354 TBcFj καὶ λίαν εὐχερῇ, τὸν κονιορτὸν] ἀντιπίπτον ἔλυσεν ὅτι 'πότ' ἂν εἴλετο Εὐκτῆμων ψευδῇ γραφὴν ἐνστήσασθαι προδῆλου πᾶσιν ὄντος ὅτι τοῖς ἡττηθεῖσιν ἀτιμία πρόσκειται, εἰ μὴ ἦν λίαν εὐχερῆς; καὶ ὁ κονιορτὸς διὰ τοῦτο κέκληται, οἶονεῖ ὁ ῥαδίως πειθόμενος· οὕτω γὰρ καὶ ἡ κόνις εὐκόλως ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ῥιπίζεται.

21.355 TBcFj καὶ γὰρ οὐτ' ἀνεκρίνετο] οὐκ ἐτόλμησε προσελθὼν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἀνακριθῆναι δηλονότι κατεγνωκῶς ἑαυτοῦ.

21.356 διὸ καὶ εἰκότως προσέθηκεν 'ὁ συκοφάντης'. ὑφ' ἐν ἀναγνωστέον 'ἀνεκρίνετο'. ἔστι γὰρ ἀνάκρισις τὸ τοιοῦτον. ὅτε τις ἀπωθεῖται γραφὴν, ἀνακρίνεται πρὸ τοῦ δικαστηρίου παρὰ τοῖς ἄρχουσι εἰ ἐπέξεισιν, εἰ μάρτυρας ἔχει, εἰ χρήζει τοῦ παρεῖναι τινα, ἵνα πάντων εὐτρεπισθέντων εἰσέλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον. ὁ δὲ μὴ ἀπαντῶν ἐπὶ τὴν ἀνάκρισιν ἐγίγνετο ἄτιμος. TBcFj πλὴν ἵν' ἐκκέοιτο] προτεθεῖη καὶ πᾶσι βλέποιο.

21.357 TBcFj <πρὸ τῶν ἐπωνύμων>] ἐπώνυμοι οἱ ἐκ τῶν φυλῶν τὰς ἐπωνυμίας ἔχοντες.

21.358 F 2 YL ὅτι Μειδίου μισθωσαμένου] ἵνα μὲν πολλὴν εὐχέρειαν καὶ ἄνοιαν δείξῃ τοῦ Εὐκτῆμονος, φησὶν ὅτι ἡδέως ἂν καὶ προσέγραψε τῇ γραφῇ ὅτι 'Μειδίας ἐμισθώσατο'.

21.359 ἵνα δὲ φύγῃ τὸ ἀπίθανον τοῦ νοήματος, προσέθηκεν εἰπὼν 'εἴ πως ἐνῆν'. πρόδηλον γὰρ ὅτι οὐδὲ ὁ πάντων εὐηθέστατος τοῦτ' ἂν ἐποίησεν. TBcFj ἐφ' ἧ γὰρ κάκεῖνος ἡτίμωκεν αὐτὸν] ἐφ' ἧ δίκη.

21.360 καίτοι εἰ μήτε ἐκρίθη μήτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον, φαίνεται μηδὲ ἀψάμενος τοῦ πράγματος. οὐκοῦν οὐκ ἡτιμοῦτο μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἰσελθὼν. ὁ δὲ σοφιστικῶς συνήγαγεν· 'ὁ μὴ ἐλέγχας ἐν δικαστηρίοις ἀτιμοῦται· οὗτος δὲ μὴ ἐπεξελθὼν ἑαυτοῦ κατέγνω· κυριώτερα δὲ ἅ τις αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ βεβαιοῖ τῆς ἔξωθεν καὶ παρ' ἄλλων καταγνώσεως· αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἡτίμωκεν.' καὶ τοῦτο λέγει οὐχ ὅτι 'τῆς παρρησίας καὶ τῶν κοινῶν ἀπεστέρητο Εὐκτῆμων', ἀλλ' ὅτι 'κατὰ τὴν ἐκείνου ψῆφον περὶ αὐτοῦ πάντων ἐστέρηται'. κατέγνω γὰρ ἀτιμίαν ἑαυτοῦ μὴ ἐπεξελθὼν. καὶ ἔστι τοῦτο παραπλήσιον τῷ προοιμίῳ τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος (22, 1)· 'ὅπερ Εὐκτῆμων, ὦ Ἀθηναῖοι, παθὼν κακῶς ὑπὸ Ἀνδροτίωνος· καὶ ἐκεῖ φαίνεται μᾶλλον παθὼν ὁ Ἀνδροτίων ἢ ποιήσας. εἰ γὰρ κατηγορήσας τοῦ ψηφίσματος τοῦ Εὐκτῆμονος ἡττήθη, πρόδηλον ὅτι κατέβαλε τὰς χιλίας, ἀλλ' ὅμως φησὶν· 'ὅπερ Εὐκτῆμων ἔπαθε κακῶς', τὴν προαίρεσιν λέγων τοῦ Ἀνδροτίωνος ὅτι 'ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ κακῶς ἐποίησεν, εἴπερ ἐνίκησε τὴν γραφὴν'. TBcFj οὐδεμιᾶς ἔγωγ' ἔτι προσδέομαι δίκης] ὥσπερ ἀντιπίπτον ἔλυσεν· 'τί οὖν οὐ κατηγορεῖς τοῦ Εὐκτῆμονος, εἴπερ ψεῦδος ἐγράφετο; ὁ δὲ φησὶν ὅτι 'οὐ δέομαι γὰρ ἔτι δίκης ἀτιμωθέντος ἐκείνου'.

21.361 καὶ ἄτιμον καλεῖ τὸν μὴ ἐπίτιμον, πρὸς τὴν γνώμην ἀφορῶν τοῦ Εὐκτῆμονος. TBcFj ἀλλ' ἱκανὴν ἔχω] μὴ λαβὼν εἰληφέναι φησὶν.

21.362 ἀρκεῖ γὰρ αὐτῷ πρὸς τιμωρίαν Εὐκτῆμων ἑαυτοῦ κατηγορῶν. TBcFj ἀλλ' ὁ καὶ δεινόν, ὦ ἄνδρες] τοῦτο ἦν ἐφ' οὗ παρεῖχεν ἐκ πολλοῦ τὴν σπουδὴν καὶ διὸ τοῖς προκαλύμμασιν ἐχρήσατο· ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐρρωμένως αὐτοῦ πεποιήται τὴν εἰσαγωγὴν· 'δεινὸν καὶ οὐκ ἀδίκημα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσέβημα.

21.363 'καὶ ἀσέβειαν ὀνειδίζει τῷ Μειδίᾳ τῷ κατασκευάσαι τὴν φήμην. οὐκοῦν εἰ ἀσεβὴς ὁ περὶ τοιούτων ψευδόμενος, πολλῷ μᾶλλον ὁ κοινωνήσας. πῶς οὖν ὁ ἀσέβειαν ἑτέροις ἐγκαλῶν

αὐτὸς ἀνεδέξατο τὸ ἔγκλημα; TBcFj τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ] εἰσβάλλει λοιπὸν εἰς τὰ κατὰ τὸν Ἀρίσταρχον τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ καὶ μαθητὴν.

21.364 ἦν δὲ τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον. Νικόδημός τις ἀπὸ δήμου Ἀφιδναῖος ἐκκοπεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς εὐρέθη νεκρός, Εὐβούλου τοῦ πολιτευομένου ὦν εἰς τὰ μάλιστα φίλος. ἐπεὶ οὖν ἐπολέμει τῷ ῥήτορι καὶ οὗτος ἐκείνῳ ἐκ πολιτείας, ὑπωπτεύθη ὡς πείσας νέον ὄντα τὸν Ἀρίσταρχον ἐπιθέσθαι τῷ Νικοδήμῳ καὶ διαφθεῖραι. φοβηθεὶς μὲν δὴ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Ἀρίσταρχος ἔφυγε. διεβάλλετο δὲ ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ τε ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Ἀριστάρχου, καὶ ἔστι τόπος προκατασκευαζομένου στοχασμοῦ. ἐλευθεροῖ γὰρ ὁ ῥήτωρ πρότερον τὸν Ἀρίσταρχον, ᾧ αἰτίαν ἔχει συνειδέναι. ὁδύρεται δὲ τῆς τύχης τὸν Ἀρίσταρχον, ὅτι τοιαύτην εἶχε φήμην. τὸ δὲ ἀληθὲς τὸ καθ' ἑαυτὸν ἀποκρούεται· ἵνα μὲν γὰρ μὴ αὐτὸς ὑποπτεύηται, τῷ Ἀριστάρχῳ τὸ ἔγκλημα περιτίθῃσιν· αἰρετώτερον γὰρ ἕτερον δοκεῖν ἢ αὐτὸν πεπονηκέναι. ἵνα δὲ μηδὲ ἐκεῖνος ὠμολογημένως δόξῃ πεπραχέναι, παραθραύει κακείνου τὴν φήμην. καὶ ἔοικε τοῦτο, ὡς εἴρηται, τοῖς προκατασκευαζομένοις στοχασμοῖς. ὅσῳ γὰρ ἂν ἀμβλύνηται τὰ κατ' Ἀρίσταρχον, τοσοῦτῳ πορρωτέρῳ αὐτὸς τῆς αἰτίας καταστήσεται. TBcFj καὶ χαλεπῆς συμβάσεως αἰτίας] ἡ συνέχεια τῶν λέξεων τὸν οἶκτον ἐργάζεται· καὶ γὰρ ἄθλιον καὶ ταλαίπωρον ὀνομάζει.

21.365 καὶ τὸ 'κακῆς καὶ χαλεπῆς' φευκτὴν ἀποφαίνει τῇ αὐξήσει τόλμαν. χαρίεν δὲ καὶ τὸ 'συμβάσης' εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ 'πραχθείσης'. τὸ γὰρ 'συμβάσης' ὡς δυστυχήματος ἔμφασιν ἔχει· συμβαίνειν γὰρ λέγομεν τὰ παρὰ τῆς τύχης. σοφώτατα δὲ καὶ τὸ 'αἰτίας' ἐπήνεγκεν, ἵνα ψιλὴν συκοφαντίαν ἀποδείξῃ τὸ κατηγόρημα. ὅρᾳς δι' ὅσων καὶ οἷων ἀπωθεῖται τὴν ὑπόνοιαν. σκοπεῖν ἄξιον τὴν ὑπερβολὴν τῆς φρονήσεως. οὔτε γὰρ φανερώς ὡς κατήγορος λέγει (φίλος γὰρ ἦν) οὔτε ὡς ἀπολογούμενος (ὑποπτον γάρ), ἀλλὰ μέσῳ ἀμφοῖν ἐχώρησεν. ἡ δὲ αἰτία ἄδηλος, εἰ ἀληθὴς ἐστὶν ἢ ψευδής. δύναται δὲ ταῦτα καὶ εἰς αὐτὸν ἀρμόττειν τὸν Δημοσθένην· διπλοῦς γὰρ ὁ ῥήτωρ. TBcFj τὸ μὲν πρῶτον, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τρίτη κατηγορία, ἣν λύει ὁ Δημοσθένης κατὰ στοχασμὸν προκατασκευαζόμενον, οὐχ ὀλοκλήρως μέντοι διὰ πάντων τῶν κεφαλαίων, ἀλλ' ὥστε μόνον τὸ σχῆμα σφύζεσθαι τὸ στοχαστικόν.

21.366a προκατασκευαζόμενος μὲν οὖν δοκεῖ, διότι καὶ αὐτὸν τὸν Ἀρίσταρχον ἀπολύειν πειρᾶται τῆς αἰτίας. ἔχει δὲ τινα στοχαστικὰ κεφάλαια οἷον χρῶμα 'διὰ τί ἂν ἡβουλήθη φόνου ἔγκλημά σοι ἐπάγειν;' ὁ δὲ φησιν· 'ἵνα μὴ δῶ τὴν ἐπὶ τῇ ὕβρει δίκην'. πιθανὴ δὲ ἀπολογία ὅτι 'καὶ οὐκ ἡσχύνθη θεοὺς ἢ ὀσίαν ἢ ἀνθρώπους ἐκείνους οὓς ἔπειθε κατηγορεῖν ἐπὶ τῷ φόνῳ· ὁ 'δὲ' ἐκ περιτροπῆς· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ δεινόν, τούτων οὐδὲν ἐννοῆσαι. F 2 YL τὸ .

21.366b .. Ἀθηναῖοι] οὐκοῦν Μειδίας ἐστὶν ὁ τὴν πρώτην φήμην καταχέας ἐν τῇ πόλει. δεῖ δὲ μὴ πιστεύειν τοῖς παρὰ τῶν ἐχθρῶν λεγομένοις. TBcFj καὶ οὔτε θεοὺς οὐθ' ὀσίαν] τοῦτο ἀπολογία δόξειεν εἶναι 'καὶ οὐκ ἂν ἐφοβήθη τοὺς θεοὺς ἢ τὴν ὀσίαν τηλικαῦτά σου καταψευδόμενος'.

21.367 ὁ 'δὲ' ἐκ περιτροπῆς· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἐφ' ᾧ καὶ μισήσειεν ἂν τις αὐτὸν ὅτι οὐδὲν τούτων ἐφοβήθη. τὰς γὰρ πιθανὰς ἀπολογίας προλύειν εἰώθαμεν. TBcFj ἀλλ' οὐδὲ πρὸς οὓς ἔλεγε] τοῦτο γὰρ ὥσπερ ἕτερον μέρος τῆς πιθανῆς ἀπολογίας 'καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀκούοντας οὐκ ἂν ἡσχύνθη'.

21.368 ὁ δὲ φησιν ὅτι 'οὐδὲ τούτους'. οὐκοῦν ἐκ τούτων καὶ ἀσεβῆ καὶ ἀναίσχυντον δείκνυσι τὸν Μειδίαν. TBcFj ὡς δέον, εἴ τις ὀργισθεὶς ὑπὸ τούτου] χρώματος ἀπόδοσις ἐστὶ τοῦτο.

21.369 'καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν εἴλετο τοιαῦτα περὶ τοῦ κατασκευάζειν;' ὅτι ἐφοβεῖτο, μὴ δίκην δῶ τῆς ὕβρεως, διὰ τοῦτο ἤθελέ με προαναρπάσαι. TBcFj καὶ ἐφ' αἵματι φεύγειν] ὡς φονέα κρίνεσθαι.

21.370 τὸ δὲ 'μηδαμῇ παρεθῆναι' ἀντὶ τοῦ 'ζῆν συγχωρηθῆναι, ἀλλὰ πάσας ὑποστῆναι κατηγορίας'. 'καὶ μονονοῦ προσηλωσθαι', τοῖς ἥλοις παραδίδοσθαι καὶ ἐσταυρῶσθαι, τουτέστι ἐντεῦθεν μὲν

τῷ λειποταξίῳ, ἐτέρωθι δὲ τῇ τοῦ φόνου γραφῇ. TBcFj καίτοι ταῦθ' ὅταν ἐξελεγχθῇ ποιῶν] πάλιν ἐνταῦθα παθητικοῦ μέρους ἐμνημόνευσεν, ἵν' ἐκβάλῃ τοῦ Μειδίου τὸν ἕλεον.

21.371 TBcFj ὕβριζέ με χορηγοῦντα] εἵπομεν ὅτι τὸ κοινὸν παρεμβάλλει πανταχοῦ, ἵνα μὴ τῇ μνήμῃ τῶν ιδίων ἐλαττώσῃ τὸ ἔγκλημα.

21.372 TBcFj αὐτόχειρά μου γεγενῆσθαι] 'τοῖς ἔργοις, δι' ὧν ἐποίει, τὸ αὐτοῦ μέρος πεφόνευμα.

21.373 'ἅπερ δὲ αὐτὸς ἐγκαλεῖται, ταῦτα τῷ Μειδίᾳ περιτρέπει, τουτέστι τὸ φόνους ποιεῖν καὶ ἀποκτινύναι. καὶ ἠὔξησε τὴν κατηγορίαν· αὐτὸς μὲν γὰρ αἰτίαν εἶχεν ὡς συνειδώς, τὸν δὲ Μειδίαν αὐτόχειρά φησι γεγενῆσθαι. 'εἰ γὰρ ἐν ὧν με ἐπεβούλευσεν ἐποίησεν, ὡς αὐτόχειρ ἂν ἐνομιζέτο. καὶ γὰρ ἐξ ὧν ἠλπιζέ με διαφθεῖραι ταῦτα κατεσκεύασεν'. TBcFj εἰ δὲ ἐάν τις παρὰ πάντας τοὺς νόμους ὑβρισθεῖς] πάλιν αἰτίαν ἀποδίδωσι, δι' ἣν εἰκὸς ἦν κατασκευάζειν ταῦτα τὸν Μειδίαν.

21.374 ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἀνεκτὰ τὰ πράγματα δοκεῖ λέγειν, διὰ τοῦτο συνεχῶς τὰς αἰτίας ἀποδίδωσιν [προσκυνεῖν τοὺς ὑβρίζοντας]. TBcFj <προσκυνεῖν τοὺς ὑβρίζοντας>] οἱ γὰρ ἐκεῖ δυναστεύοντες, οἷς ἔξεστιν ὑβρίζειν ὅταν βούλωνται καὶ ὃν ἂν ἐθέλωσιν, ὑπὸ τῶν πασχόντων προσκυνοῦνται.

21.375 TBcFj ὥσπερ ἐν τοῖς βαρβάροις] μνημονεύσας τῶν βαρβάρων τὸν Μειδίαν ὠνείδισε· βούλεται γὰρ μὴ Ἀθηναῖον, ἀλλ' ὑποβολιμαῖον εἶναι καὶ βάρβαρον.

21.376 οὐκοῦν τίς ἔσται ὁ προσκυνούμενος; [ἢ εἰ] τυραννήσει ἄρα Μειδίας νῦν ἀποφυγών. TBcFj ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῇ λέγω] βούλεται μάρτυρας παρασχέσθαι, ὅτι χρήματα Μειδίας ἐδίδου τοῖς τοῦ τετελευτηκότος οἰκείοις ὥστε κατηγορεῖν Δημοσθένους.

21.377 TBcFj λαβὲ δὴ μοι καὶ τὸν περὶ τῶν δώρων νόμον] ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστι, μὴ ἐξεῖναι δῶρα διδόναι μηδὲ λαμβάνειν ἐπὶ διαφθορᾷ.

21 378a κέχρηται δὲ ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν τὴν ἀρμόττουσαν χρεῖαν προσανάγων, καὶ πρῶτον μὲν τῷ μὴ διδόναι. καὶ τίς δὲ ἡ χρεῖα παρασχεῖν μάρτυρας, ὅτι Μειδίας ἐδίδου χρήματα τοῖς τοῦ τετελευτηκότος οἰκείοις; εἰκὸς δὲ τούτους τοὺς μάρτυρας χρήμασι πεισθέντας ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους τὰ ψευδῇ μαρτυρεῖν. οὐκοῦν πρὸς ἀμφοτέρα χρήσιμος ἡ ἀνάγνωσις τοῦ νόμου, διότι θανάτου τῆς ζημίας ὠρισμένης κατὰ τῶν διαφθειρόντων, ὡς αὐτὸς φησιν, οὗτος ὅμως ἐδίδου χρήματα. ἀπωθεῖται δὲ τὴν ὑπόνοιαν τὴν καθ' αὐτοῦ, τὸ δοκεῖν διεφθαρκεῖν χρήμασι τοὺς μάρτυρας. ὁ γὰρ εἰδὼς τὴν κειμένην ζημίαν ἐπὶ τοῖς διαφθείρουσι πότ' ἂν αὐτὸς διέφθειρεν; διὰ τοῦτο καὶ μετὰ τὴν μαρτυρίαν εὐθὺς ἀνέγνω τὸν νόμον, ἵνα μὴ συγχωρήσῃ τινὰ ταύτην κατ' αὐτοῦ λαβεῖν τὴν ὑπόνοιαν. TBcFj εἰ μὲν γὰρ περὶ αὐτοῦ τοῦ φόνου νῦν ἡ κρίσις ἦν, τάχα ἂν ὥκνησε ψευδεῖς παρασχέσθαι μάρτυρας.

21 378b ἐπειδὴ δὲ ὡς ἐν παρέργῳ περὶ τῆς φήμης ἀγωνίζεται, ἀκίνδυνον ἡγεῖται καὶ τὸ ψεύδεσθαι τοὺς μάρτυρας. ἵνα δὲ μὴ ὑποψία γένηται τῆς διαφθορᾶς, ἀνέγνω τὸν νόμον, καὶ ὅπερ αὐτὸς πεποίηκε κατηγορεῖ τοῦ Μειδίου, ἵνα μὴ μόνον ἀπώσῃται τὴν ὑπόνοιαν, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ δίκην παρὰ τοῦ ἐχθροῦ κομίσῃται, φανεραῶς γινομένης <τῆς> τιμωρίας ἣν ὥρισεν ὁ νόμος κατὰ τῶν διαφθειρόντων. καὶ τῷ μὲν πρώτῳ μέρει τοῦ νόμου, τουτέστι τοῦ μὴ διδόναι χρήματα, πρὸς τούτους κέχρηται, τῷ δὲ δευτέρῳ τοῦ μὴ λαβεῖν πρὸς τοὺς δικαστάς· φοβεῖται γάρ, μὴ χρήματα λαβόντες καταχαρίσωνται τὸν ἀγῶνα. TBcFj ἐν ὅσῳ δὲ τὸν νόμον] ἀπὸ σχήματος ἤρξατο.

21.379 βουλόμενος γὰρ αὐτοῖς διαλεχθῆναι περὶ τοῦ μὴ λαβεῖν, ἵνα μὴ δόξῃ κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τοῦτο ἤκειν, πρόφασιν ἐξεῦρε τὴν ἀσχολίαν τὴν περὶ τοῦ νόμου ζήτησιν. TBcFj δεθηεῖς ὑμῶν ἀπάντων] ἐπειδὴ προστάττειν οὐ δύναται τοῖς δικασταῖς, ἐπὶ δέησιν καταφεύγει.

21.380

ηγούμενος δὲ μικρὰν τὴν δέησιν πρὸς πειθῶ, διὰ τοῦτο τὸν ὄρκον προσέθηκεν. ‘εἰ γὰρ ὁμωμόκατε ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, ὁ δὲ νόμος κωλύει χρήματα λαμβάνειν· εὐκαιρος ὑπόμνησις πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ νόμου. TBCFj περὶ πάντων ὧν ἂν ἀκούσητε] διὰ τούτων τῶν ῥημάτων αὐτοὺς κωλύει χρήματα λαμβάνειν.

- 21.381 ἃ γὰρ ἂν αὐτοὶ παθόντες ἠξίωσαν τοὺς δικαστὰς μὴ προδοῦναι τὸν ἀγῶνα, δηλονότι καὶ νῦν, ἂν οὕτω διατιθῶσιν ὡς αὐτοὶ πεπονθότες, οὐ λήψονται χρήματα. TBCFj ἐγὼ γὰρ ἐννηνοχῶς χαλεπῶς] ἀναγκαῖος ὁ οἰκτισμὸς καὶ ἡ δεινῶσις τῶν παθῶν· ἀξιοῖ γὰρ αὐτοὺς οὕτω διατεθῆναι ὡς αὐτοὺς πεπονθότας.
- 21.382 πῶς δ’ ἂν γένοιτο περιπαθεῖς μὴ πολλῶν ἐλεεινῶν καὶ ὑπερβαλλόντων αὐτοῖς κακῶν ὑποδειχθέντων; TBCFj καὶ χρῶτο τῷ πλουτεῖν] ἐπειδὴ τοῖς πλουσίοις ἐπιφθονον παραιτεῖσθαι τὴν δαπάνην.
- 21.383 TBCFj καὶ γὰρ αἰτίαν ἐπήγαγέ μοι] τὸ ἔγκλημα τὸ καθ’ ἑαυτοῦ μεγίστης κατηγορίας ἀφορμὴν κατὰ τοῦ Μειδίου πεποίηται.
- 21.384 TBCFj ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐδήλωσεν] ἔφυγε γὰρ ὁ Ἀρίσταρχος οὐχ ὑπομείνας τὴν κρίσιν· οὐκοῦν ἐκεῖνος ἦν ὁ ποιήσας.
- 21.385 ποτὲ μὲν γὰρ ἐκεῖνον εἰναί φησι τὸν ποιήσαντα· ἵνα δὲ μὴδ’ ἐκεῖνος δοκῇ, ποτὲ καὶ ἀπ’ ἐκείνου τὴν αἰτίαν ὑποθραύει. μετ’ ὀλίγον γὰρ πάλιν ἀπολογεῖται ὑπὲρ τοῦ Ἀριστάρχου. TBCFj καὶ γραφὴν λειποταξίου με ἐγράψατο] δειλὸς ὁ Δημοσθένης ἐδόκει, αὐτὸς δὲ τὴν δειλίαν εἰς τὴν παρακειμένην ἀρετὴν μεταβάλλει, τὸ αὐτὸν εὐλαβῇ εἶναι.
- 21.386 λειποτακτεῖν δὲ ἔδοξεν ἐν τοῖς περὶ Εὐβοίαν. TBCFj τρεῖς αὐτὸς τάξεις λελοιπῶς] ἐρεῖ τὰς τρεῖς αὐτὸς μετ’ ὀλίγον, ὅτι ἵππαρχος χειροτονηθεὶς οὐ συνεξήλθε τοῖς στρατιώταις, ὅτι τριήραρχος ὧν ἐξ Εὐβοίας οὐ παρέπεμπεν ἐκ Στύρων μόνος τῶν ἄλλων τριηράρχων.
- 21.387 TBCFj καὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων] ὅπου τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων.
- 21.388 TBCFj ἃ Πλούταρχος ὁ τούτου ξένος] αἰτίαν ἔσχεν ὁ Δημοσθένης ὡς αἷτιος τῆς Εὐβοέων ἀποστάσεως.
- 21.389 αἰτοῦντος γὰρ Πλουτάρχου βοήθειαν ἀντεῖπεν ὁ Δημοσθένης, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἤττον ἀπέστειλαν. ὑποπτεύσαντες οὖν οἱ Εὐβοεῖς ἐπὶ καταδουλώσει τῆς νῆσον βεβηθηκέναι καὶ οὐ διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν, ἀπέστησαν. TBCFj διὰ Πλουτάρχου γεγονός] ‘ταύτην’ φησὶν ‘ἔλαβον τὴν ὑπόνοιαν, ὥς Δημοσθένης, διὰ τὸ σὲ κωλύειν βοηθεῖν.
- 21.390 ‘ὁ δὲ Δημοσθένης, ὅτι ‘Πλούταρχός ἐστιν ὁ ἀποστήσας τὴν νῆσον, καὶ δηλονότι ἐκ [τε] τοῦ τοῦς ὑμετέρους στρατιώτας αὐτὸν παραδοῦναι τοῖς μισθοφόροις τοῖς ἑαυτοῦ πρὸς τὸ ἐκτίσαι τὸν μισθόν. οὐκοῦν εἰ Πλούταρχος ἀπέστησε, φίλος δὲ Μειδίας Πλουτάρχου, Μειδίας ἄρα αἷτιος τῆς ἀποστάσεως.’ TBCFj καὶ τελευτῶν βουλεύειν μου λαχὼν] σιωπᾷ τὸ ἔγκλημα ἐφ’ ᾧ αὐτοῦ κατηγορεῖ Μειδίας, ἵνα μὴ αὐτὸς ἀναμιμνήσκῃ καθ’ ἑαυτοῦ δοκῇ.
- 21.391 TBCFj οὐκ ὧν οὔτε τῶν ἐρημοτάτων] ἐνταῦθα πάλιν φοβεῖ τοὺς Ἀθηναίους.
- 21.392 μόνου γὰρ Δημοσθένους ἐστὶ τὸ διὰ τῶν ἐναντίων ἀνύνειν τὸ σπουδαζόμενον, καὶ πρὸ μικροῦ μὲν ἰκέτευε, νῦν δὲ φοβεῖ. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ Διονύσιος αὐτὸν Πρωτέα ἐκάλεσεν, ὅτι εἰς πολλὰ καὶ τὰ ἐναντία μορφοῖ τὸν λόγον, νῦν μὲν ἰκετεύων, νῦν δὲ οἰκτιζόμενος, μετ’ ὀλίγον προτρέπων, αὖθις φοβῶν. ὁ δὲ καὶ νῦν πεποίηκε· φοβεῖ γὰρ τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν· ‘εἰ γὰρ ἐγὼ καίτοι φίλους ἔχειν δοκῶν καὶ μὴ ὧν παντάπασιν ἔρημος οὐ δύναμαι δίκην λαβεῖν, τί ποιήσετε ὑμεῖς οἱ ἄποροι καὶ ἔρημοι;’ TBCFj οὐ μέτεστι τῶν ἴσων] τοῖς πολλοῖς πρὸς τοὺς πλουσίους.

προδήλως δὲ ἐνταῦθα μετάστασιν τῆς πολιτείας καὶ ὀλιγαρχίαν αἰνίττεται. εἰ γὰρ τῶν ἴσων οὐ μέτεστι τοῖς πένησι πρὸς τοὺς πλουσίους, τί ἄλλο ἢ τὰ τῆς δημοκρατίας οἶχεται; TBcFj σημείωσαι, κύκλος.

- 21.393b L ἀλλὰ καὶ χρόνοι τούτοις τοῦ τὴν δίκην ὑποσχεῖν] ὥσπερ ἀντιπίπτον λύει ὅτι 'κὰν ὑβρίση τις ἡμᾶς, ἐξ αὐτῆς κατηγορήσομεν καὶ δίκην ληψόμεθα'.
- 21.394 ὁ δὲ φησιν ὅτι 'ἀναβολὰς καὶ ὑπερθέσεις εὐρίσκουσιν, ὥς ἂν συνήθεια γένηται τοῦ ἀδικήματος'. λέγει δὲ τοῦτο διὰ τὴν ἐξούλην, ἐπειδὴ ἐκ νέας ἡλικίας ἔχων τὴν δίκην οὐδέπω εἰσεληλύθεν. TBcFj καὶ τὰ δικάματα ἔωλα τὰ τούτων ὥς ὑμᾶς καὶ ψυχρὰ ἀφικνεῖται] τροπικῇ λέξει ἐχρήσατο ἀπὸ τῶν ποτηρίων, ἃ ψυχρὰ γίνεται διὰ τὸ χρονίζειν.
- 21.395 TBcFj πρόσφατος κρίνεται] ἕτερον δι' ἑτέρου κατασκευάζει.
- 21.396 δοκεῖ μὲν γὰρ ἀπλῶς περὶ πλουσίων λέγειν καὶ πενήτων, τὸ δὲ ἀληθὲς δείκνυσιν ὅτι 'εἰ τοῖς πλουσίοις ἔθος προσφάτως φέρειν τοὺς ἀδικήσαντας, δῆλον ὅτι καὶ Μειδίας ἔκρινεν ἂν με τοῦ φόνου τότε καὶ παραυτίκα. νῦν δὲ τῷ συνειδέναι μηδὲν ὥκνησε τὴν κατηγορίαν'. τὸ δὲ 'πρόσφατον' ἐστὶ μὲν τροπικόν, κέχρηται δὲ αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατὰ Ἀριστογείτονος (25, 61). TBcFj καὶ μάρτυρές εἰσιν ἔτοιμοι] πάλιν ὑπομιμνήσκει τῶν μαρτύρων μέλλων ἀναγινώσκειν τὸν νόμον, καὶ ἀντικατηγορεῖ τοῦ Μειδίου ταῦτα ἅπερ αὐτὸς πεποίηκεν, ὅτι μάρτυρας ἔχει παρεσκευασμένους.
- 21.397 TBcFj πάντες καθ' ἡμῶν εὐτρεπεῖς] εἰ πάντες καθ' ἡμῶν εἰσι, πρόδηλον ὅτι οἱ νῦν μαρτυροῦντες οὐκ ἂν ἠθέλησαν μαρτυρεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἀλήθειαν ἠναγκάζοντο.
- 21.398 TBcFj ἐμοὶ δὲ οὐδὲ τάληθῇ μαρτυρεῖν] φαίνονται τῶν μαρτύρων Δημοσθένους οἱ μὲν εἰπόντες, οἱ δὲ ἀρνησάμενοι τὴν μαρτυρίαν, καὶ τοῦτο κατὰ τέχνην τοῦ ῥήτορος.
- 21.399 ἵνα μὲν γὰρ μὴ δόξη διεφθαρκεῖναι, τινὰς ἐξ αὐτῶν καὶ ἀρνούμενους πεποίηκεν· ἵνα δὲ μᾶλλον πρόσθωνται τοῖς καταμαρτυρήσασι, μέμφεται τοὺς ἀρνησαμένους τὴν μαρτυρίαν, ὅτι διὰ τὸν φόβον τῶν πλουσίων οὐκ ἠθέλησαν οὐδὲ τάληθῇ μαρτυρῆσαι. TBcFj ταῦτα μὲν οὖν ἃ εἴποι τις ἂν, οἶμαι, θρηνῶν] ὑπέμνησε πάλιν τοῦ πάθους καὶ ὥκτίσατο μέλλων ἀναγινώσκειν τὸν νόμον, ἵνα διὰ τούτων δυσωπήσῃ τοὺς ἀκούοντας πεισθῆναι τῷ νόμῳ.
- 21.400 TBcFj οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστιν ἀσεβῆς] ἀναγνοὺς τὸν νόμον οὐκέτι μὲν ἐπεσημήνατο περὶ αὐτοῦ, νομίζων αὐτάρκη τὰ προρρηθέντα, μεταβαίνει δὲ ἐφ' ἕτερον μέρος τὸ περὶ τοῦ φόνου.
- 21.401 βούλεται γὰρ καὶ αὐτὸν τὸν ἀντίδικον μάρτυρα παρασχέσθαι τοῦ μηδὲν αὐτὸν πεπραχέναι τοιοῦτον οἶον ἐγκαλοῦσιν. καὶ διὰ τοῦτο βίαιον καλοῦσι τὸν ῥήτορα, οὐχ ὅτι βιαίως ἐνθυμεῖται, ἀλλ' ὅτι τοὺς ἐχθροὺς ἀναγκάζει συναγωνίζεσθαι τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις. TBcFj εἰ δὲ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος] ὁμοῦ πᾶσαν αὐτοῦ κακίαν κατηγορήσεν, ὅτι εὐχερής, ὅτι ἄπιστος, ὅτι δύστροπος.
- 21.402 TBcFj ὥστ' ἐπαιτιασάμενός με φόνου] ἐνταῦθα ὥς μαρτύρων ἀπαίτησιν ἐκπεπλήρωκε.
- 21.403 μαρτύρεται γὰρ καὶ θεοὺς καὶ δῆμον καὶ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ὅτι 'ἐπέτρεψέ μοι θύειν ταῖς Εὐμένισι', τὸν δὲ ἀντίδικον ὅτι 'οὐδαμοῦ ἐκώλυσέ με ταῦτα πράττοντα'. F 2 YL εἶασε μὲν με εἰσιτήρια] ἐκ μεταλήψεως ποιεῖ μαρτυροῦντα τὸν ἐχθρόν.
- 21.404a οὐ γὰρ ἐξ ὧν πεποίηκεν, ἀλλ' ἐξ ὧν οὐκ ἐκώλυσε δείκνυσιν αὐτὸν ἀφέμενον καὶ παρ' ἐκείνου. καὶ ἔστι παραπλήσιον τῷ περὶ τοῦ στεφάνου οἶον (18, 22) 'ἔστιν οὖν σὺ παρὼν τηλικαύτην πρᾶξιν'. καὶ γὰρ ἐκεῖ συλλογίζεται τὸν Αἰσχίνην ἐξ ὧν ἐποίησεν. εἰσιτήρια δὲ ἐγίνετο μελλούσης εἰσιέναι τῆς βουλῆς εἰς τὸ βουλευτήριον, ὥστε κατὰ γνώμην ἀπαντῆσαι τῶν πραγμάτων τὴν σκέψιν, καὶ ταύτην ἐκάλουν εἰσιτήρια. TBcFj εἶασε .

21.404b

- .. είσιτήρια] ὅταν ἄρχηται βουλευεῖν ἢ θύειν. F 2 YL εἶασε δὲ ἀρχιθεωροῦντα] φροντίζοντα τῶν θείων.
- 21 405a F 2 YL εἶασε .
- 21 405b .. ἀρχιθεωροῦντα] δοκεῖ μὲν ταῦτα παρὰ Μειδίου λέγειν, τὸ δὲ ἀληθὲς μάρτυρας ποιεῖται τοὺς θεοὺς τὸ μηδὲν πεπραχέναι τοιοῦτον. πῶς γὰρ ἂν προσεδέξατο τὴν θυσίαν ὁ Ζεὺς ὁ βουλαῖος, ὁ Ζεὺς ὁ Νέμειος, εἰ τοιοῦτος ἦν Δημοσθένης; ‘ἀρχιθεωροῦντα’ δὲ λέγει ἄρχοντα θεωρόν. θεωροὶ δὲ ἦσαν οἱ τὰς θυσίας ἔξω τοῖς θεοῖς ἀποφέροντες. TBcFj θεωρίαν] φροντίδα θείαν.
- 21.406 F 2 YL περιεῖδε δὲ ταῖς σεμναῖς θεαῖς ἱεροποιὸν αἰρεθέντα] μείζων ἔτι ἢ πίστις αὕτη τοῦ καθαρὸν εἶναι τὸν ῥήτορα, καὶ διὰ τοῦτο ἔοικε τελευταῖα φυλάξαι τὰ καίρια.
- 21.407 ‘τί γάρ’, φησὶν ‘ἔθυσα ταῖς σεμναῖς θεαῖς· εἰ δὲ ἔφοροι καὶ τιμωροὶ τῶν φόνων αὗται, πῶς ἂν ἠνέγκαντο τὴν θυσίαν; ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλή εἴλετό με ἱεροποιόν, ἥτις μάλιστα τὰς φονικὰς δίκας ἀκριβῶς δικάζειν πεπίστευται.’ καὶ οὐκ εἶπεν ὅτι ‘ἔλαχον ἱεροποιεῖν’, ἀλλ’ ‘ἠρέθην’, ἵνα μὴ τῆς τύχης, ἀλλὰ γνώμης φανῇ τὸ ἔργον. ἱεροποιὸν δὲ καλοῦσι τὸν ἐποπτεύοντα τοὺς μάντις, ὅτε θύουσι, μὴ πού τι κακουργῶσιν ἐν ταῖς θυσίαις. ‘τρίτον’ δὲ ‘αὐτὸν’ εἰπὼν τὸ ἀξίωμα ἑαυτοῦ δηλοῖ· διὸ καὶ ἔκρυψε τῶν ἄλλων τὰς προσηγορίας. τρεῖς δὲ ἴσως ἐπέστησαν, ἐπεὶ καὶ τρεῖς δοκοῦσιν εἶναι αἱ θεαί. ἡ ἐξ Ἀρείου δὲ πάγου βουλή τὸν ἱεροποιὸν ἠρέϊτο. ἐπειδὴ γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὰ τῶν ἱερῶν τῶν Εὐμενίδων ἐπετέτραπτο καὶ πλησίον ἴδρυτο τῆς βουλῆς. καὶ οἱ μὲν φασιν ὅτι διὰ τὸν Ὀρέστην ἐκεῖ καθιδρύθη· βέλτιον δὲ λέγειν ὅτι διὰ τὰς φονικὰς. ἐπειδὴ γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὰ τῶν φόνων ἐγυμνάζετο, ἵν’, εἴ τι καὶ λανθάνειν μέλλοι τὴν βουλήν, αὗται συναγωνίζωνται πρὸς τὸν ἔλεγχον [τὸν] ἐγγὺς ἐφεστῶσαι. TBcFj ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ πρᾶγμα] ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀκολουθίαν· τὸ γὰρ κατὰ τὸν νόμον μέση τις ἦν [ἡ] παρεμβολὴ ληφθεῖσα διὰ τὸ χρησίμον.
- 21.408 TBcFj δι’ ἐμοῦ τὸν Ἀρίσταρχον] ‘διὰ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς ἐμέ, προφάσει τιμῆς’.
- 21.409 καὶ ἵνα μὲν ἀφ’ ἑαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσεται, ‘τὸν Ἀρίσταρχον’ εἶπεν· ἵνα δὲ κἀκεῖνον ἐξέληται, τὸ ‘ἐσυκοφάντει’ προσέθηκεν. TBcFj καὶ τὸν αὐτόχειρα ἔχοντες] οὐκοῦν τίς μὲν αὐτόχειρ φανερώς ἔδειξεν· ἵνα δὲ μὴ δόξῃ κατὰ φίλου λέγειν, τῷ ἐχθρῷ τοὺς λόγους περιέθηκεν.
- 21.410 TBcFj μέλλετε καὶ ζητεῖτε καὶ τετύφωσθε] πολλὴν εὐχέρειαν καὶ ἀλογίαν αὐτοῦ κατηγόρησε, πρῶτον οὖν ὅτι ὡς ἐφ’ ὠμολογημένοις παρῶζυνε τὴν βουλήν καὶ τὰ τοιαῦτα κατηγόρει τοῦ σεμνοτάτου τῶν συνεδρίων.
- 21.411 τοῦτο δὲ πόσης θρασύτητος; ἐξ οὗ συνίστησιν ὅτι ‘πότ’ ἂν ἐφείσατο Δημοσθένους ὁ τῆς βουλῆς μὴ φεισάμενος’. TBcFj ἐξεληλυθὼς τῇ προτεραίᾳ] τὴν δυστροπίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπιστίαν <δηλοῖ> , ὅτι ᾧ πρὸ μιᾶς διελέγετο τούτου κατηγορεῖν οὐκ ὤκνει.
- 21.412 TBcFj καὶ χρώμενος ὥσπερ ἂν ἄλλος τις] τὴν ἀπόνοιαν δηλοῖ τοῦ Μειδίου, εἰ τοῖς Ἀρεοπαγίταις ἔλεγε (116) ‘τετύφωσθε’.
- 21.413 καὶ ἐνταῦθα δὲ βούλεται τρέψαι τὴν κοινωνίαν τοῦ φόνου ἐπὶ τὸν Μειδίαν. ‘εἰ γὰρ ἐγὼ διὰ τὸ συνεῖναι αὐτῷ νομίζομαι συνειδέναι τῷ φόνῳ, πολλῷ πλέον ἂν ἔχοις αὐτὸς τὴν αἰτίαν ὁ πλείστην πρὸς αὐτὸν τὴν ἐταιρίαν ἀσπασάμενος.’ εἴτα κατασκευὴ τῆς φιλίας. ‘πολλὰ γὰρ φησὶν ‘αἰεὶ μοι παρεῖχε πράγματα καὶ ὥχλει σφοδρῶς ὁ Ἀρίσταρχος, πρὶν ἐμπεσεῖν εἰς τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου, δεόμενός μου διαλύσασθαι πρὸς αὐτὸν καὶ ἀποστῆναι τῆς κατὰ Μειδίον κατηγορίας.’ βαθέως οὖν μεθίστησι τὴν φήμην ἐπὶ τὸν Μειδίαν· ‘εἰ γὰρ φίλων ἐστὶ τὸ κοινωνεῖν τοῖς τῶν φίλων ἀμαρτήμασιν, οὐδὲν ἦττον Μειδίας μετέχει τοῦ φόνου· ἐχρήτο γὰρ αὐτῷ πρὸς φιλίαν ὥσπερ ἂν ἄλλος τις’, καὶ ἀπεσιώπησε τὸ καθ’ ἑαυτὸν ὄνομα. TBcFj καὶ ὅτ’

εὐτύχει πλεῖστα παρεσχηκός] τὸ ἐξισάζον διαφορᾷ ἔλυσεν· τί οὖν; εἰ ἀμφοτέροις φίλος ἦν, οὐδὲν ἦττον καὶ αὐτός, ὦ Δημοσθένες, ὑπεύθυνος εἶ τῷ ἐγκλήματι.

21.414 ‘ὁ δὲ δείκνυσιν ὅτι ‘μᾶλλον ἦν φίλος Μειδίου (ὡς ἴστε καὶ αὐτοί) ἢ Δημοσθένους· φιλικῶς γὰρ φαίνεται πρὸς αὐτὸν διακείμενος μᾶλλον ἢ πρὸς ἐμέ. καὶ οὐ χαλεπῶς παρέσχες τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους. οὐκοῦν οὐδένα τοιοῦτον εἶχε φίλον Μειδίας κατὰ τὴν πόλιν.’ ἐν ταύτῳ δὲ συναποδείκνυσιν, ὅτι καὶ κατέγνω ἑαυτοῦ Μειδίας· εἰ γὰρ ἡξίου διαλύεσθαι, πρόδηλον ὅτι ἐδεδοίκει τὴν κρίσιν. TBcFj εἰ μὲν οὖν εἰργάσθαι τι τούτων] ἀμφίβολον τὸ πρᾶγμα καθίστησιν, ὅταν ὡς ἀπορῶν λέγῃ, πότερον ἐνόμιζεν αὐτὸν δεδρακέναι ἢ οὐ, ‘πεπιστευκῶς τοῖς τῶν αἰτιασαμένων λόγοις’.

21.415 πανταχόθεν οὖν ἡμαύρωσε τὴν φήμην· εἰ γὰρ ἀκοὴν μαρτυρεῖν οὐκ ἔξεστιν, οὗτος δ’ <ἐξ> ἀκοῆς κατηγορεῖ (τοῖς γὰρ λόγοις τῶν αἰτιωμένων ἐπίστευσεν, οὐ τῇ ὄψει τῶν θεασαμένων), οὐκοῦν παντάπασιν ἔωλον τὸ ἐγκλημα. TBcFj μηκέτι τῆς λοιπῆς φιλίας κοινωνεῖν] ὁμοῦ καὶ ἀπελογήσατο ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῷ Μειδίᾳ τὸ ἐγκλημα περιέτρεψεν.

21.416 αὐτὸς μὲν γὰρ τὸ ἀντιπίπτον ἔλυσεν ‘διὰ τί γὰρ οὐ κατηγορεῖς τοῦ Ἀριστάρχου, εἴπερ μὴ συνήδεις;’ ὁ δὲ φησιν ὅτι ‘τὴν ἀρμόττουσαν φίλῳ δίκην ἔλαβον· ἀπέστην γὰρ αὐτοῦ τῆς λοιπῆς φιλίας’. τὸν δὲ Μειδίαν δείκνυσιν νῦν μὲν ὡς ἐχθροῦ κατηγοροῦντα, νῦν δὲ ὡς φίλῳ συνόντα μετὰ τὴν φήμην. TBcFj τοῖς πεπονθόσι καὶ τοῖς ἐχθροῖς] οὐκοῦν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ φιλοπράγμων, ὅτι, ἂ μόνους τοῖς ἡδικομένοις ἔξεστι, ταῦτα μὴδὲν πεπονθὼς ἔπραττεν.

21.417 TBcFj εἰ δὲ ἄλλων μὲν καὶ ὁμωρόφιος] Ἀριστάρχῳ μετὰ τὴν φήμην οὐδὲν ἐκείνῳ πέπρακται δεινόν.

21.418 εἰ δέδρακε δὲ τὸν φόνον, κοινωνεῖ τοῦ μύσου, ἐπειδήπερ αὐτῷ καὶ στέγης τῆς αὐτῆς ἐκοινωνήσεν. TBcFj τῇ δ’ ὑστεραίᾳ πάλιν] πᾶσαν αὐτοῦ παρείλετο πρόφασιν.

21.419 ἵνα γὰρ μὴ εἴπῃ ‘συνῆν Ἀριστάρχῳ πρὶν ἢ γενέσθαι τὴν φήμην’, προσέθηκεν ὅτι ‘πῶς, εἰ καὶ μετὰ τὴν κατηγορίαν, ἦν αὐτὸς κατηγορήσας;’ TBcFj οὕτως καὶ καθιζόμενος] δεικτικῶς τόπῳ κέχρηται σημαίνων ὅτι ‘ὥσπερ ὑμεῖς οἱ δικασταὶ πλησίον ἀλλήλων καθέζεσθε, οὕτω καὶ ἐκεῖνος συνεκαθέζετο Ἀριστάρχῳ’.

21.420 δείκνυσιν οὖν ὅτι τὴν ἐσθῆτα τῇ ἐσθῆτι συνῆπτεν. TBcFj τὴν δεξιὰν ἐμβαλὼν] εἰς τὴν ἐκείνου δηλονότι, ὥστε τὴν χεῖρα ἡσπάζετο τὴν ἐργασαμένην τὸν φόνον, τρόπον τινὰ διὰ τοῦ σώματος τῇ ψυχῇ συναπτόμενος.

21.421 οὐκοῦν ἄντικρυς ἐκοινωνήσεν τοῦ μιάσματος. TBcFj μετὰ τοὺς ἐν τῇ βουλῇ τούτους λόγους] ὃν χθὲς ὡς ἀνδροφόνον ἠτιάσατο, τούτῳ τῇ ὑστεραίᾳ συνῆν.

21.422 TBcFj <ᾧμνε μὲν κατ’ ἐξωλείας>] χρῶμα ‘διὰ τί ἂν ἐβουλήθη φόνου ἐγκλημά σοι ἐπάγειν;’ ὁ δὲ φησιν ‘ἵνα μὴ δῶ τὴν ἐπὶ τῇ ὕβρει δίκην’.

21.423 F 2 Y καὶ οὐδὲν ἐφρόντιζεν ἐπιπορκῶν] πάντα ἀθρόως κατηγορήσεν, ἀναισχυντίαν ἐπιπορκίαν ἀπιστίαν ἀσέβειαν.

21.424 TBcFj <ἡξίου δὲ καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτῷ>] πληρώσας τὴν παρέκβασιν εἰσέβαλεν εἰς τοὺς καθολικοὺς ἐπιλόγους, οἵτινες μικρῷ πλείους εἰσὶ τῶν ἀγώνων.

21.425a F 2 Y ἡξίου .

21.425b .. αὐτῷ] τὰ πολὺ διεστῶτα τοῖς χρόνοις συνῆψεν, ἵνα καὶ τὰ ἕτερα πιθανὰ παραστήσῃ. ‘παρακαλεῖ γὰρ’ φησί ‘τὸν Ἀρίσταρχον, ὥστε δι’ αὐτὸν πρὸς ἐμὲ διαλύσασθαι.’ τοῦτο δὲ Μειδίας μὲν ἴσως <ἐποίησε> , πρὶν ἢ γενέσθαι τὸ ἐγκλημα τοῦ φόνου. Δημοσθένης δὲ συνάγει τὸν χρόνον ὅτι καὶ μετὰ τὴν φήμην, ἵνα ποιήσῃ πιθανόν, ὅτι καὶ συνῆν καὶ ὠμίλει καὶ ἦτοι κοινωνεῖ τοῦ μύσου ἢ οὐδὲν Ἀριστάρχῳ πέπρακται δεινόν, καὶ εἰ Μειδίας καθαρός. TBcFj καὶ

- τούτων τοὺς παρόντας ὑμῖν καλῶ μάρτυρας] ὅτι μὲν περὶ διαλύσεων Μειδίου Ἀριστάρχῳ μαρτυρήσουσιν, ὅμως δὲ ὁ ῥήτωρ ἔᾱ τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἕτερον συναρπάζει.
- 21.426 TBcFj καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τὸν ἐχθρὸν αὐτὸν δείκνυσι φανερώς ἀπολύοντα τοῦ φόνου· ‘καὶ πάλιν λέγει μηδὲν εἰρηκέναι τοιοῦτον’.
- 21.427 οὐκοῦν διὰ τῆς ὕστερον ἀρνήσεως ἀνατρέπει τὰ φθάσαντα. καὶ οὐδὲ ὁμοίως ἐκάτερον ἐποίησεν· ὅτε μὲν γὰρ κατηγορεῖ, λόγοις ἐχρήτο ψιλοῖς· ὅτε δὲ ἡρνεῖτο, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπώμνυτο· πιστότεροι δὲ οἱ ὅρκοι τῶν ἀπλῶς λεγομένων. TBcFj τούτῳ δ’ ὁμωρόφιον γίγνεσθαι] ἄφ’ ὧν ἐβόα καθαρὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον· οὐ γὰρ ἂν ἐκὼν ἐμολύνετο.
- 21.428 TBcFj καὶ προδῶ τὴν ὑμετέραν] μὴ προδόντες ὑμεῖς τὴν ὑμῶν αὐτῶν προδώσετε.
- 21.429 TBcFj ἂν δ’ ἐπεξίω] ἐπανήγαγεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς αἰτίαν τὸν λόγον, ‘δι’ ἃ ταῦτα κατασκευάζει κατ’ ἐμοῦ.
- 21.430 ἤδη γὰρ με βουλόμενον ἐπεξελεῖν οἷς ὑβρίσθην.’ δεῖ γὰρ ἐν ταῖς ἰσχυροτάταις πίστεσι καταλύειν τὰ κεφάλαια. TBcFj φόνου δ’ ἂν εἰκότως ἐμαυτῷ λαχεῖν] τοῦτο παραπλήσιόν ἐστι τῷ ἐν προοιμίῳ (6) ‘εἴπερ ὑβρισθέντα μηδεμιᾶς δίκης τυχεῖν ἐστὶ τις συμφορά’.
- 21.431 TBcFj κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας] ὅτι ἐθεάσαντό τινες τὸν Μειδίαν καὶ πρὸ τῆς κατηγορίας καὶ μετὰ τὴν κατηγορίαν εἰσιόντα παρὰ τὸν Ἀρίσταρχον.
- 21.432 TBcFj τίς οὖν ὑπερβολή;] καὶ ἐκ τούτων ἔδειξε περὶ τίνων οἱ μάρτυρες αὐτῷ μεμαρτυρήκασιν ὅτι ‘ὁμοῦ καὶ κατηγορεῖ τοῦ Ἀριστάρχου καὶ πρὸς ἐμὲ ἡξίου διαλύειν’, τοῦτο δὲ ἐστὶ μετὰ τὴν κατηγορίαν.
- 21.433 TBcFj <τοῦτο μέντοι τοιοῦτον ἔθος>] πληρώσας τὴν παρέκβασιν ἐπιλογίζεται λοιπόν.
- 21 434a F 4 YLS τοῦτο .
- 21 434b .. ἔθος] ἔθος γὰρ αὐτῷ μὴ πρότερον ἐφ’ ἕτερον μεταβαίνειν, πρὶν ἢ τὸ πληρωθὲν ἐπιλογίσασθαι. TBcFj ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις παριδεῖν] κοινὸν ἐργάζεται φόβον τοὺς δικαστὰς ἐπάγων εἰς ἀγανάκτησιν.
- 21.435 TBcFj ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον] πάλιν εἰς τὸ δημόσιον ἀνάγει τὰ πραχθέντα καὶ κέχρηται τελικὰ κεφάλαια τῷ συμφέροντι.
- 21.436 παρειλήφαμεν γὰρ ὅτι τοῖς τελικοῖς κεφαλαίοις οἱ ἐπίλογοι πληροῦνται. TBcFj οἱ βδελυροὶ καὶ χρήματ’ ἔχοντες] καλῶς τὸ μισθὸν τοῦ τρόπου προέταξε τοῦ πλούτου· οἶδε γὰρ ὡς αὐτὸς καθ’ ἑαυτὸν ὁ πλοῦτος οὐ διαβάλλεται.
- 21.437 TBcFj ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεωσάμην] ὅρα ὅπως καὶ τὸ φορτικὸν διέφυγε τὸ ‘ἴσως’ εἰπὼν καὶ τὸ δεινὸν ἐπηύξησεν.
- 21.438 εἰ γὰρ ῥήτωρ ὢν αὐτὸς οὐ πάντως ἀπωθεῖσθαι δύναται συκοφαντίαν, τί ποιήσουσιν οἱ μὴ ἔχοντες τὴν τέχνην; ἀποδείκνυσι δὲ ὅτι πεπλήρωται τὰ τῆς ἀπολογίας τῆς περὶ τοῦ φόνου. ‘διεωσάμην γάρ’ φησὶ ‘ψευδῇ λόγον (τουτέστι τὸν περὶ τοῦ φόνου), διεωσάμην δὲ καὶ συκοφαντίαν’, τουτέστι τὴν τοῦ λειποταξίου. TBcFj οἱ δὲ πολλοὶ τί ποιήσετε] δεδήλωκεν ὅτι ἐπὶ τὸ δημόσιον πάντα ἀνάγει.
- 21.439 TBcFj δόντα λόγον καὶ ὑποσχόντα] ‘καλεῖ σέ τίς’ φησὶν ‘εἰς κρίσιν.
- 21.440 μὴ διάφευγε τὸ δικαστήριον, ὕπεχε τὰς εὐθύνas. οὐ γὰρ ἄλλως φανείης ἂν ἀναμάρτητος. ἀλλ’ ἐρεῖς, μάτην ἐγκαλοῦμαι, συκοφάντης ἐστὶν ὁ κατήγορος, ἄφες τοῦτον γνωσθῆναι τῇ ψήφῳ. συγχεῖ’ φησὶ ‘τὴν τάξιν τῆς πολιτείας ὁ Μειδίας. πρὶν ἀπολογήσασθαι κατηγορήκεν, πρὶν ἢ δίκας ὑποσχεῖν ἀπαιτεῖν βούλεται, καὶ ταῦτα τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας. TBcFj ὅσα μὲν τοίνυν]

- πληρώσας τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν παρέκβασιν καὶ τοὺς ἐπιλόγους τῆς παρεκβάσεως, ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους τοῦ παντὸς λόγου κεχώρηκε.
- 21 441a καὶ κέχρηται προοιμιακῇ ἐννοίᾳ ἅτε δὴ μέλλων εἰς ὁλόκληρον κεφάλαιον ἐμβαλεῖν, χωρεῖ δὲ εὐθὺς ἐπὶ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν, ἐν ᾗ παραλαμβάνει τὸ κατὰ σύλληψιν. ἀρχὴ δὲ ἐκεῖθεν ‘οὐκ ἔστιν ἐφ’ ὧτ’ . F 4 YLS ὅσα .
- 21 441b .. τοίνυν] συναγωγὴν γὰρ ποιεῖται τῶν τε ἰδίων καὶ τῶν κοινῶν, ὅπερ ἐστὶ κατὰ σύλληψιν εἶδος. VftBcFj <οὐκ ἔστ’ ἐφ’ ὧτ’>] σημειῶσαι, ἐντεῦθεν εἴληπται τὸ ‘οὐκ ἔστιν ἐφ’ ὧτ’, οὐχὶ τῶν ἀπάντων.
- 21.442 F 2 Y <ἐγὼ μόνος ἡδίκημαι>] ἐν τούτῳ τὸ ἰδιωτικόν.
- 21.443 F 4 YLS <ἀλλ’ ἐπὶ μὲν τοῖς εἰς τὸν χορὸν>] ἐν τούτῳ τὸ δημόσιον.
- 21 444a F 4 YLS καὶ οὐκέτι λέγει τὸν χορηγόν, ἀλλὰ τὴν φυλὴν.
- 21 444b δεῖ γὰρ ὡς ἐν ἐπιλόγοις μείζους εἶναι τὰς αὐξήσεις. VftBcFj ἐπὶ δ’ οἷς ἐμὲ ὕβρισεν] ἐνδείκνυται τὸ ἀδίκημα καὶ φησιν ὅτι ‘πάντα ἡδίκησε, τὴν φυλὴν, τοὺς νόμους, τὴν τύχην τῆς πόλεως, τὸ δαιμόνιον τῆς ὁσίας, καὶ αὐτὴν τὴν ὁσίαν τὴν ἐφ’ ὁλοκλήρου πόλεωσ’.
- 21.445 τὸ γὰρ ὅσιον τέμνεται τὸ μὲν τι εἰς <τὸ> εὐσεβές, ὅπερ ἐστὶ περὶ θεοῦς, τὸ δὲ εἰς τὸ ὅσιον, τὸ δὲ εἰς ὁλόκληρον πόλιν, τὸ δὲ εἰς ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ εἰς τοὺς τελευτήσαντας. νῦν δὲ τὸ ὅσιον καὶ τὸ σεμνὸν οὐ τὸ ἀνθρώπινόν φησιν, ἀλλὰ τὸ θεῖον τὸ ἐφορῶν τὴν πανήγυριν. VftBcFj ἐφ’ ἅπασιν δὲ τούτοις] ἀθροισμὸν ποιεῖται πάντων ἐξ ὧν δημόσιον τὸ ἀδίκημα.
- 21.446 F 4 YLS οὐχ ὡς ὑπὲρ ἡμῶν ὄντος μόνον τοῦ λόγου] ἀνακεφαλαίωσις τοῦ κατὰ σύλληψιν, ὅτι καὶ ὕβρις καὶ ἀσέβεια τὸ πραχθέν.
- 21.447 F 2 Y <ἀλλ’ ὡς ἐν αὐτῷ τῷ νόμῳ>] δοκῶν πεπαῦσθαι τῶν τοιούτων πάλιν ἄρχεται τοῦτο γὰρ ἴδιον Δημοσθένους, τὸ πολλὰς εὐρίσκειν μεθόδους, ὥστε τὰ ἰσχυρὰ λέγοντα συνεχῶς φεύγειν τὸ προσκορές.
- 21.448 F 4 YLS καὶ τοὺς βοηθοῦντας] μέλλων μετ’ ὀλίγον ἐκβάλλειν τοὺς συνηγόρους ἐντεῦθεν ἤδη προδιαβάλλει, συνεθίζων τοὺς δικαστὰς ταῖς κατ’ αὐτῶν βλασφημίαις.
- 21.449 F 4 YLS <καὶ τοὺς συνεξεταζομένους>] συνεξεταζομένους δὲ τοὺς ἅμα αὐτῷ φαινομένους καὶ συνδιατρίβοντας.
- 21.450 VftBcFj ἀλλὰ καὶ δοκιμαστὰς] ἐπαινέτας εἶναι καὶ κρίνοντας καὶ κατὰ τὰ γινόμενα.
- 21.451 VftBcFj εἰ μὲν τοίνυν] ἡ ποιότης ἢ ἐν ἐπιλόγοις κοινή.
- 21 452a ἀποδείκνυσι γὰρ ὁποῖον ἑαυτὸν ὁ Μειδίας καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπέδειξεν. F 2 Y εἰ .
- 21 452b .. τοίνυν] ἐντεῦθεν ἢ τῆς ποιότητος ἐξέτασις, ἥτις ἐστὶ κοινὴ ποιότης, ἐν οἷς ἐπίορκον ἄπιστον ὦμὸν δύστροπον ἐπέδειξεν· ἀλλ’ ἐκείνη μὲν ἡ ποιότης ἰδίαν ἐξέτασιν ἔχει ‘ποταπὸς γέγονε Μειδίας περὶ τὸν Δημοσθένην· νῦν δὲ τὴν καθολικὴν εἰσάγει ποιότητα ‘ποταπὸς περὶ σύμπασαν τὴν πόλιν γέγονεν’. F 4 YLS εἰ .
- 21 452c .. τοίνυν] ἐντεῦθεν ἐστὶν ἢ τῆς ποιότητος ἐξέτασις, ἥτις ἐστὶ καθόλου, ‘ποταπὸς ὁ βίος τοῦ Μειδίου’. προεξήταται μὲν ἤδη ἐκ τῆς ποιότητος, ἐν οἷς ἐπίορκον ἄπιστον ὦμὸν δύστροπον καὶ τὰ τοιαῦτα τὸν Μειδίαν ἀπέδειξεν. ἀλλ’ ἐκείνη μὲν ἡ ποιότης ἰδίαν εἶχεν ἐξέτασιν ‘ποταπὸς γέγονε Μειδίας περὶ αὐτὸν Δημοσθένην’. καὶ γὰρ τὰ περὶ τὸν Στράτωνα [καὶ] πάντα ταῦτα εἰς Δημοσθένην εἶχε τὴν ἀναφοράν. νῦν δὲ τὴν καθολικὴν εἰσάγει ποιότητα ‘ποταπὸς περὶ πᾶσαν γεγένηται τὴν πόλιν Μειδιάσ’. ἐπειδὴ γὰρ σφύζεται τις ἢ δι’ ἔλεον τῶν δικαστῶν ἢ δι’ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὃ μέλλει ὑφίστασθαι μέγα ὄν καὶ ὑπερβάλλον τὴν συνήθειαν ἢ δι’ ἀξίωμα καὶ σεμνότητα, ὥστε δοκεῖν αἰδοῦς ἄξιος εἶναι, ἢ δι’ ἐπιείκειαν καὶ μετριότητα ἢν ἐπεδείξατο περὶ

τὸν ἄλλον βίον ἢ δι' ἃ λειτούργηκε φθάνων ἢ δι' ἃ προσδοκᾶται λειτουργήσῃν ἢ διὰ τοὺς συνηγοροῦντας ἢ καὶ δι' ἄλλα πλείω, ταῦτα καθ' ἕκαστον ἐν τοῖς ἐπιλόγοις ἐπεξέρχεται, πᾶσαν αὐτοῦ σωτηρίας ἀφορμὴν περικόπτων. πρῶτον οὖν τοῦτο ἐξετάζει, ποταπὸς περὶ τοὺς ἄλλους. VfTBcFj ἀτύχημ' ἂν ἑμαυτοῦ] ὅταν γὰρ ὁ περὶ τοὺς ἄλλους χρηστὸς ὢν φαῦλος περὶ ἡμᾶς μόνους φανῇ, δυστυχία σαφὴς τὸ γιγνόμενον.

21.453 VfTBcFj <νυνὶ δὲ τοσαῦτ' ἐστὶ τᾶλλα>] ἀγανακτεῖν ὑπὲρ τοῦ δήμου προσποιεῖται.

21.454 YLS τί οὖν σὺ δεινότερον] ἐν οἷς δοκεῖ φοβεῖσθαι, μὴ διαφύγῃ, ἐν τούτοις μᾶλλον παροξύνει τοὺς δικαστάς.

21.455a F 4 YLS τίς γὰρ αὐτὸν ἀξιώσει συγγνώμης, διότι πικρότερα πεπόνθασιν οἱ ἄλλοι Μειδίου; ἀλλ' οὐ μᾶλλον ὀργισθήσεσθε διότι κατὰ πολλῶν γέγονε τοιοῦτος.

21.455b VfTBcFj τό τ' ἐμὸν καὶ τὸ τούτου προστεθέν] μέτρον ἐλάβανον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὕδατος οἱ ῥήτορες, οὗ πεπαυμένου ἐν τῷ ῥεῖν ἐπαύοντο λέγοντες, ἴσως ἵνα μὴ φλυαρῶσιν, ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων ἔχωνται μόνων.

21.456 λέγει οὖν ὅτι 'τῷ λείποντί μου ὕδατι (πολὺ γὰρ ἐν τῷ λέγειν ἀνάλωται) εἰ προστεθεῖται αὐθις πᾶν τὸ μέτρον τό τ' ἐμοὶ δοθὲν καὶ ὃ δέδοται τῷ Μειδίᾳ, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειε διηγουμένω μοι πάντα αὐτοῦ τὰ πλημμελήματα'. VfTBcFj ὡς ἑμαυτῷ γέγραμμαι] σύνηθες τοῦτο ποιεῖν Δημοσθένης, ὅταν πλῆθος ἐνδείξασθαι βούληται.

21.457 ὥς γὰρ μὴ δυνάμενος ἕκαστα μνημονεύειν, ἐκ γραμματείου τὴν ἀνάμνησιν ποιεῖται. ἔχει γὰρ ἐν ὑπομνήμασι συντόμως αὐτοῦ τὰ ἀδικήματα, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἶπεν ὅτι συνέλεξεν (cf. 23 sq.) 'ἅφ' ὧν ὑμῖν ἀναγινώσκων ἐρῶ παντοδαπὰ κακουργήματα'. VfTBcFj καὶ ὕβρεις πολλὰς] τὴν γὰρ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ὕβρισεν εἰπὼν (116) 'μέλλετε καὶ τετύφωσθε'.

21.458 VfTBcFj καὶ περὶ τοὺς οἰκείους κακουργήματα] κακουργήματα λέγει τὰ κατὰ Κρατῖνον τὸν συνίππαρχον.

21.459 τοὺς γὰρ συνάρχοντας ὥσπερ οἰκείους νενομίκαμεν. μικρὸν γὰρ ὕστερον ἐρεῖ, ὡς ἵππαρχος ὢν πολλὰς κατὰ τῶν ἱππέων ἐποιεῖτο διαβολὰς συνὼν αὐτοῖς. VfTBcFj καὶ τόπος οὐδεὶς ἐστὶ] τόπον νῦν λέγει οὐ Κεραμεικὸν οὐδὲ ἀγοράν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς διαλεκτικούς τὸ ἐπιχείρημα.

21.460 οὐδὲν γάρ, φησὶν, ἐπιχείρημα οὐδὲ ἀφορμὴ τις ἀδικίας ἐστὶν ἢ κακίας εἶδος, ὃ οὗτος παραλέλοιπεν. VfTBcFj τὸν ἀεὶ προστυχόντα αὐτῷ] ἵνα μὴ ὡς ἀμυνόμενον τὸν ἡδίκηκότα ποιῇ, ἀλλὰ τὸν ἀπαντῶντα ἀπλῶς βλάβη.

21.461 VfTBcFj καὶ παραλέλοιφ' ἕτερα] ἵνα μὴ δόξῃ ὡς φιλοπράγμων ἅπαντα περιεργάζεσθαι ἀκριβῶς, δείκνυσι πολλὰ παραλιπεῖν.

21.462 VfTBcFj οὐδὲν ἄξιον θανάτου] οἷον ἄξιον γερῶν καὶ τιμῆς τοσαύτης ὡς θανάτου τυχεῖν.

21.463 TBcFj ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φυλὴν ὅλην καὶ βουλὴν καὶ ἔθνος] διὰ τὸν χορὸν καὶ τὴν βουλὴν τὴν Ἀρεοπαγιτικὴν· εἶπε γὰρ (116) 'τετύφωσθε' ὑβρίζων αὐτήν· 'ἔθνος' δὲ νῦν τὸ τάγμα ἐμφαίνει τῶν ἱππέων.

21.464 ἴσως δὲ φοβούμενος, μὴ ὡς ἱπάρχω βοηθήσουσι συστάντες οἱ ἱππεῖς, συγκρούειν πειρᾶται. ἅπερ δὲ ἐν τῷ γραμματεῖῳ ἀνέγνω, ταῦτα πάλιν κατὰ σχελιασμὸν λέγει καὶ ἀναμιμνήσκει. VfTBcFj περὶ δὲ τῶν συστρατευσαμένων ἱππέων] βούλεται τοὺς συνηγόρους αὐτοῦ παρελῆσθαι, καὶ ἐπειδὴ δέδοικε τὸ τάγμα τῶν ἱππέων, μὴ ὡς ἱπάρχω βοηθήσουσι, δείκνυσι κάκείνους ὑβρισμένους ὑπὸ Μειδίου.

21.465 συστρατιώτην δὲ εἶπεν αὐτὸν καὶ οὐχ ἵππαρχον· ἐπειδὴ γὰρ καὶ οἱ ἵππαρχοι <συ> στρατεύονται τοῖς ἱππεῦσιν, ἐκ τῆς κοινωνίας τῆς κατὰ τὴν στρατείαν αὐτὸν ὠνόμασε. VfTBcFj καὶ τὴν λοιδορίαν ἣν ἐλοιδορήθη Κρατίνῳ] στρατηγὸς ἦν οὗτος τοῦ πεζοῦ.

- 21.466 τοῦ δὲ Μειδίου κατηγοροῦντος τῶν ἱππέων ὁ Κρατῖνος ἄτε καὶ αὐτὸς ἵππαρχος ὢν ἀντέλεγε καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἐπειράτο· καὶ τοῦτον οὖν ὕβριζε. VftBcFj καίτοι πότερ' εἰσὶν ὄνειδος, ὦ Μειδία] τοῦτο σύνηθες Δημοσθένει, ὅταν ἐξέληταί τινα κατηγορούμενον, ἀντιπεριτρέπειν τῶν κατηγορῶν τὰ ἐγκλήματα.
- 21.467 VftBcFj οἱ διαβάντες ἐν τάξει] ὅταν μὴ ἔχη στρατιώτας ἐκ τροπαίων ἐπαινεῖν, τὴν γνώμην αὐτῶν θαυμάζει καὶ τὴν εὐταξίαν, ὥσπερ ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου (18, 286), μὴ ἔχων τοὺς ἐν Χαιρωνεῖα σεμνύνειν ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν, ἀπὸ τῶν πρὸ τῆς μάχης αὐτοὺς ἐπήνεσε, τῷ κόσμῳ ταῖς παρασκευαῖς τῇ προθυμίᾳ.
- 21.468 VftBcFj ἐπ' ἀστράβης δὲ ὀχούμενος] εἶδος καθέδρας, παρὰ τὸ μὴ στροβεῖσθαι μηδὲ στρέφεσθαι.
- 21 469a ἔστι δὲ ἐπὶ πλεῖστον εἰς ὕψος ἀνῆκον, ὥστε τῶν καθεζομένων ἀνέχειν τὰ νῶτα. χρῶνται δὲ αὐτῷ μάλιστα αἱ γυναῖκες. σκώπτει δὲ διὰ τούτου εἰς μαλακίαν καὶ ἀσθένηαν τὸν Μειδίαν. εἴθ' ἵνα μὴ ἀντιπέσῃ 'τί οὖν, εἰ κακωθεὶς ἐχρήσατο ταύτῃ τῇ καθέδρᾳ;' προσέθηκεν 'ἐξ ἀργυρᾶς'. τὸ γὰρ ἡργυρῶσθαι τὴν καθέδραν δεῖγμα ἦν τοῦ ἐπιτηδεύοντος καὶ ἐντρυφώντος τούτῳ τῷ εἶδει. τὸ δὲ καὶ 'ἐξ Εὐβοίας', ὅτι μὴ εἰωθότων τῶν Ἀθήνησι τοιαύτας ἐργάζεσθαι αὐτὸς ἐξ Εὐβοίας ὠνήσατο. ἡ δὲ δημώδης 'ἐξ Ἀργούρας' ἔχει ἀπὸ τόπου τῆς Εὐβοίας. ἀλλὰ τὰ ἐξῆς δηλοῖ ὅτι μαλακίαν αὐτῷ καὶ τρυφὴν ὀνειδίζει, 'χλανίδας' λέγων καὶ ἱμάτια τρυφερά καὶ σκεύη ἐπιτήδεια πρὸς ἀνειμένον βίον. VftBcFj 'ἀστράβη' εἶδος καθέδρας.
- 21 469b F 2 YL <Ἀργούρας>] παρὰ Μενάνδρῳ ἀργυρᾶς.
- 21 470a F 2 Ἄργουρα πόλις Εὐβοίας.
- 21 470b F 2 YL (→ 471b Y) χλανίδας δὲ καὶ κυμβία καὶ κάδους] 'χλανίδας' μὲν τὰς Μιλησίας, 'κυμβία' δὲ εἶδος ἐκπωμαίων, 'κάδος' δὲ γυναικεῖον ἀγγεῖον ᾧ χρῶνται πρὸς τὰς ἀρύσεις τῶν ὑδάτων ἢ τὰς νῦν σίτλας.
- 21 471a VftBcFj 'κυμβίον' δὲ εἶδος περικεφαλαίας ἢ εἶδος ἐκπώματος ἐπίμηκες καὶ στενὸν καὶ τῷ σχήματι παρόμοιον τῷ πλοίῳ ὃ καλεῖται κυμβίον.
- 21 471b φέρων δὲ τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ καθόλου φησί· (cf. 158) 'ῥυτὰ καὶ κυμβία καὶ φιάλας'. F 2 YL εἶδος περικεφαλαίας καὶ ποτηρίου.
- 21 471c F 2 οἱ πεντηκοστολόγοι] τὰ μὲν πολεμικὰ σκεύη οὐκ ἐτελώνουν, ὅσα δὲ ἦν εἰρηνικὰ καὶ πρὸς τρυφὴν συντελοῦντα κατεῖχον.
- 21.472 VftBcFj ταῦτα γὰρ εἰς τοὺς ὀπλίτας ἡμᾶς] ἐν καιρῷ τὸν οἰκεῖον εἰσήγαγεν ἔπαινον.
- 21.473 οἱ γενναιότεροι γὰρ ἐν τοῖς ὀπλίταις τάττονται. οὐκοῦν οὐκ ἔστι λειποτάκτης ὁ Δημοσθένης, ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖος. VftBcFj εἴ σε ἐπὶ τούτοις ἔσκωψεν Ἀρχετίων] εἰς τῶν ἱππέων κωμικώτερος ὢν ἀπέσκωψεν εἰς ταύτην αὐτοῦ τὴν τρυφὴν.
- 21.474 VftBcFj <εἰ μὲν γὰρ ἐποίεις ταῦτα, ὦ Μειδία>] διλημμάτων κέχρηται οὗ τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἀκολουθίαν ἔχει τὸ δὲ δεύτερον σεσόφισται.
- 21 475a F 4 Y LS 'εἰ ταῦτα ἐποίεις, δικαίως κακῶς ἤκουεσ' τοῦτο ἀκολουθῶς τὸ δὲ ἐξῆς ἦν μὲν οὕτως εἰπεῖν 'εἰ δὲ μὴ ἐποίεις, ἀδίκως ἤκουεσ'.
- 21 475b ὁ δὲ εἰς ἕτερον περιήγαγεν 'εἰ δὲ μὴ ποιοῦντός σου ἕτεροι ἀκούοντες ἐπέχαιρον, ἄξιός ἦσθα διὰ τὸν ἄλλον βίον ταῦτα ἀκούειν'. παρολκῇ γὰρ χρησάμενος τὴν ἀκολουθίαν ἐσοφίστατο. VftBcFj καὶ τὸ δὴ σχετλιώτατον καὶ μέγιστον] ὃ λέγων ἐπαύσατο, τοῦτο ὡς κοινὸν εἰσαγεί.
- 21.476 'τοσοῦτων' φησὶν 'ἀνθρώπων ἀθρόως κατηγορεῖς'. λέγει δὲ τῶν ἱππέων, ὅπερ μέχρι νῦν ἐξήταξε. τίς οὖν ἢ παραλλαγή τούτων; ὅτι ἐκεῖ μὲν ὀνομαστὶ τοὺς ἱππέας εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ ἀορίστως πλῆθος ἀνθρώπων ὠνόμασεν. VftBcFj τίς ὑμῶν ἐμοῖ τι σύνοιδεν τοιοῦτον] ἅπερ

- ἔλεγεν ὁ Μειδίας, ταῦτα προλαβὼν αὐτὸς κατὰ ἀναίρεσιν εἰσήγαγεν, ὅτι οὐδέ ἐστιν αὐτῷ συνήθη ταῦτα, ‘ἐπεὶ δι’ ἔχθραν καταψευδομαρτυροῦμαι, τοιοῦτον γὰρ οὐδὲν ἴστε ὑμεῖς’.
- 21.477 VftBcFj <καταψεύδονται μου>] καταψεύδομαι, γενικῇ.
- 21.478 F 4 οὐκ ἀκηκόασι δὲ νῦν μου] δεινότητα ἔχει τὸ ἐπιχείρημα, εἴ γε μέμψονται τῷ κατηγορῶ τινὲς ὡς οὐκ εἶπεν ἃ ἴσασιν αὐτοὶ τοῦ Μειδίου ἀδικήματα.
- 21.479 VftBcFj οὐδὲ πάνθ’ ὅσα ἡδίκηνται] ἄλλο βαρύτερον, ὅτι φοβοῦνται δημοσιεῦσαι οἱ πεπονθότες ἃ Μειδίας ἐποίησεν.
- 21.480 εἰ γὰρ ἐρεῖ ἕκαστος, πείσεται τι δεινότερον ὁ φθεγγόμενος. VftBcFj μηδὲν ἂν αὐτὸν ἐξ ἐπιδρομῆς παθεῖν] ἐκ τοῦ εὐθέος εὐθέος εὐκόλως ἐπιδραμόντα· πραγματείας γὰρ δεῖ πολλῆς, ἵνα διαρρήξῃ τῆς δυναστείας τὸ τεῖχος· προβέβληνται γὰρ αὐτοῦ καὶ τειχίζουσιν αὐτόν.
- 21.481 VftBcFj μάτην γὰρ λοιδορήσεται] δείκνυσιν ὁ Δημοσθένης, ὅτι τὰς παρὰ τῶν πλουσίων ὕβρεις μάλιστα χρὴ χαλεπὰς νομίζειν.
- 21.482 ἐὰν γάρ, φησί, περιαιρεθῇ τὰ ὄντα κἂν ὑβρίζῃ, μάτην βοήσεται· τῶν γὰρ οἰκτρῶν καὶ τῶν ἀπερριμμένων, κἂν τὰ αἴσχιστα λέγωσι, καταφρονεῖν εἰώθαμεν. VftBcFj νῦν δὲ οἶμαι τούτου προβέβληται] κατ’ ὀλίγον αὐτοῦ περικόπτει τοὺς συνηγόρους, τοὺς μὲν ἱππέας τῷ τρόπῳ τῷ προειρημένῳ, τοὺς δ’ ἄλλους διὰ τοῦ κακίζειν.
- 21.483 ἐπειδὴ γὰρ ἐγχωρεῖ τὸν Μειδίαν καὶ εἰς μαρτυρίαν τινὰς τούτων παραγαγεῖν, προδιαβάλλει τὴν ποιότητα αὐτῶν, ‘μισθοφόρους’ καλῶν καὶ ‘ἐταιρίαν’ τὸ κατ’ αὐτούς, ἵνα μὴ διὰ τούτων λάβῃ χώραν ἢ μαρτυρία. τίς γὰρ πιστεύσει τούτοις, οἳ κολακεύειν τὸν Μειδίαν εἰώθασι; κατὰ μικρὸν δὲ εἰς τυραννίδα ἀναφέρει τὸ πρᾶγμα· ὅπου γὰρ μισθοφόροι καὶ δορυφόροι, τὰ τῆς ὑπονοίας ἐγγύς. VftBcFj Εὐκτῆμων ὁ κονιορτός] ὃν ἐμισθώσατο κατήγορον.
- 21.484 VftBcFj μαρτύρων συνεστῶσα ἐταιρία] ἀμιλλῶνται πρὸς τοὺς κατηγοροὺς οἱ μάρτυρες· οἱ μὲν ποιοῦνται γραφήν, οἱ δὲ τὴν πίστιν σοφίζονται.
- 21.485 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ‘συνεστῶσα’ εἶπεν, ἵνα μάθῃς τοῦ συγκροτήματος τὴν μανίαν. ‘γράφου θαρσῶν, ὦ Τιμόκρατες,’ βοῶσιν οἱ μάρτυρες, ‘κἂν δυσχεραίνῃς περὶ τὸν ἔλεγχον, ἐγὼ τῇ μαρτυρίᾳ τοὺς δικαστὰς ἀπατήσω.’ VftBcFj φανερώς μὲν οὐκ ἐνοχλοῦντων] ἐφοβοῦντο γὰρ ψευδομαρτυρίας ἀλῶναι φανερώς ἀναισχυνοῦντες.
- 21.486 VftBcFj σιγῇ δὲ τὰ ψευδῇ ῥᾶστ’ ἐπινευόντων] οἱ γὰρ ἔξωθεν σπουδάζοντες, ἐπειδὴν ὁ κατήγορος λέγῃ τὰ ἀδικήματα, λάθρα καὶ πόρρωθεν ἀνανεύουσι τοῖς δικασταῖς, ἐνδεικνύμενοι μηδὲν ἀληθὲς εἶναι τῶν λεγομένων.
- 21.487 ῥᾶστον δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ ἀκίνδυνον. VftBcFj οὐς μὰ τοὺς θεοὺς] ‘μισθοφόρους’ εἰπὼν ἐφοβήθη, μὴ πρὸς τὸν μισθὸν ἀπιδώσιν οἱ δικασταὶ ὡς εἰωθότος τοῦ Μειδίου χρήματα διδόναι τοῖς συναγωνιζομένοις.
- 21.488 ἵνα μὲν οὖν μὴ πρὸς τὸ κέρδος οἱ δικασταὶ χαυνωθῶσι, μεθ’ ὅρκου τὴν ἄρνησιν ἐποίησατο μηδὲν ὠφελεῖσθαι παρ’ αὐτοῦ τοὺς σπουδάζοντας. καὶ ἄλλως προσπίπτον ἀναιρεῖ· ἴσως ἐπανορθοῖ τὸν βίον αὐτοῖς, παραμυθεῖται τὴν ἔνδειαν, διὸ καὶ αὐτοὶ σῶζουσιν ὡς εὐεργέτη τὴν εὐνοίαν ἐν ταῖς χρεΐαις διακονοῦμενοι. ἐκβάλλει τοίνυν ὅρκῳ τὴν δόξαν. VftBcFj ἀλλὰ δεινοὶ τινὲς εἰσιν] ἕτερον αἴτιον εἰσάγει καὶ πάθος, ‘ἀλλὰ πεφύκασί τινες συνάπτειν ἑαυτοὺς τοῖς πλουσίοις καὶ κολακεύειν καὶ ὑπηρετεῖν εἰς ἃ βούλονται’, ὃ δὴ καὶ ‘φθειρεσθαι’ ὀνομάζει.
- 21.489 φθορὰ γὰρ τὸ ταῖς τῶν ἄλλων ἔπεσθαι γνώμαις, ὅθεν ἐπάγει ὡς οὐκ ἀνεκτὰ ταῦτα τοῖς ἐλευθερίοις καὶ μετρίοις τὰ συγκροτήματα· ὑποπτεύεται γὰρ ταχέως, τὸ δὲ <‘συλληχθέντες’ λέγει> ἰσχυρότερον ἀποφαίνων τὸ δικαστήριον. ‘εἰ γὰρ καὶ ἰδίᾳ ὑμῶν ἕκαστος ἡττᾶται τῶν πλουσίων, ἀλλ’ ὅταν εἰσίστητε κρίνοντες κύριοι ὄντες τοῦ δικαστηρίου, κυριώτεροί ἐστε τοῦ

διαφθεῖραι καὶ λῦσαι αὐτῶν τὴν δύναμιν. VfTBcFj τί δὴ τὰ καὶ τὰ πεπονθῶς] ἐνήλλαξε διὰ τῶν λέξεων τὴν δύναμιν τῆς ἀντιθέσεως.

21.490 ὁ μὲν γὰρ Μειδίας ἐκείνως ἂν προήγαγεν· ‘οὐδεὶς παρ’ ἐμοῦ πέπονθε δεινὸν οὐδὲ κατηγορῆσαι τις ἐτόλμησεν’. ὁ δὲ τῷ μὲν μηδένα κατηγορηκέναι συνέδραμε, τὴν δὲ αἰτίαν ἐνήλλαξε. θαυμάζειν γάρ φησι, διὰ τί πολλοὶ παθόντες οὐ κατηγορήσαν. καὶ πεποίηκεν οὐκ ἀντίθεσιν εἰσάγοντα μᾶλλον ἢ ὁμολογίαν καθ’ ἑαυτοῦ τῶν ἀδικημάτων. τεχνικώτατα δὲ πάνυ τὸν Μειδίαν λεληθότως ὁμολογοῦντα τὴν δυναστείαν ποιεῖ. ὅταν γὰρ ὀνειδίῃ τῷ Δημοσθένει ὅτι ‘πολλοὺς καὶ ἄλλους ἡδίκησα καὶ κατὰ τοῦ δεῖνος καὶ τοῦ δεῖνος ἐχώρησα, καὶ οὐδεὶς ἔλαβε δίκην παρ’ ἐμοῦ, οὐδεὶς ἐτόλμησε καθίσαι κατ’ ἐμοῦ δικαστήριον, σὺ μόνος ὑπερβαίνεις τὴν τάξιν, μετὰ τῶν νόμων ὀπλίζῃ, τὴν δυναστείαν προβαλλόμενος, πῶς οὐ βεβαίῳ σαφῶς τῆς τυραννίδος τοῖς οἰκείοις λόγοις τὴν μίμησιν; VfTBcFj ἀφίσταται τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ] οὐδεὶς, φησὶν, οὐδὲ βοηθεῖν ἑαυτῷ λοιπὸν ἰσχύει τὸν Μειδίαν φοβούμενος.

21.491 εἴτα συνάπτει πολλὰς προφάσεις, δι’ ἃς ἕκαστος τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεται, προσκρούειν αὐτῷ μὴ βουλόμενος. VfTBcFj καὶ γὰρ ἀσχολία καὶ ἀπραγμοσύνη] ‘ἀσχολία’ διὰ τὴν τύχην, ‘ἀπραγμοσύνη’ διὰ τὸν τρόπον καὶ τὸ μὴ δύνασθαι λέγειν διὰ τὴν φύσιν.

21.492 δι’ ὧν δὲ αἰτίαν ἀποδίδωσι τοῖς ἡδικημένοις ὅτι μὴ κατηγορήσαν, διὰ τούτων τὰ ἐναντία <τῷ Μειδίᾳ> περιάπτει, ὅτι φιλοπράγμων, ὅτι μηδενὶ σχολάζων ὡς κοινὸς ἐχθρὸς τῇ πολιτείᾳ. τὸν δὲ κατάλογον τῶν ἀδικημάτων αὐτοῦ εἰπὼν τέλος τύραννον ἀπέφηνεν. VfTBcFj ἐπειδὴ περ εἴληπται] ἐπειδὴ ὑπὸ χεῖρα γέγονε καὶ εἴσω τῶν δικτύων γεγένηται.

21.493 VfTBcFj λέγεται τοίνυν ποτὲ ἐν τῇ πόλει] ἐφ’ ἕτερον εἶδος μεταβέβηκε τῶν ἐπιλόγων, δι’ οὗ πειρᾶται δεικνύναι μὴ ὄντα αἰδοῦς ἄξιον τὸν Μειδίαν· αἰδοῦς γὰρ τυγχάνει τις ἢ διὰ λαμπρότητα γένους ἢ διὰ στρατείας καὶ πράξεις οἰκείας ἢ διὰ φιλοτιμίαν τῶν περὶ τὴν πόλιν· ἃ ὅτι οὐ προσῆν Μειδίᾳ, τὸν Ἀλκιβιάδην εἰσήγαγεν, οὐχ ἵνα συγκρίνη, ἀλλ’ ἵνα ἀντεξετάσῃ καὶ ἵνα δείξῃ πρὸς τούτοις ὅτι ‘εἰ τηλικοῦτος ὧν Ἀλκιβιάδης οὐκ ἔτυχεν αἰδοῦς, πῶς <ἂν> τύχοι Μειδίας;’ F 4 YLS λέγεται .

21.494b .. πόλει] μεταβέβηκεν ἐφ’ ἕτερον μέρος ἐπιλόγων, δι’ οὗ πειρᾶται <δεικνύναι> μὴ ὄντα αἰδοῦς ἄξιον τὸν Μειδίαν. ἐλέγετο γὰρ ἐν καὶ τοῦτο εἶναι τῶν δυναμένων αἰεὶ σῶζειν τοὺς ἀδικοῦντας. τῆς δὲ αἰδοῦς οὐχ ἓν εἶδος, ἀλλὰ τόποι πλείους· αἰδοῦς γὰρ τυγχάνει τις ἢ διὰ λαμπρότητα γένους ἢ διὰ στρατηγίας καὶ πράξεις οἰκείας ἢ διὰ φιλοτιμίας τῶν περὶ τὴν πόλιν. βουλόμενος οὖν εὐαφόρμως ἐξετάσαι μὴ προσόντα ταῦτα τῷ Μειδίᾳ, τὸν Ἀλκιβιάδην συνεισήγαγεν, οὐχ ἵνα συγκρίνη πρὸς αὐτὸν τὸν Μειδίαν, ἀλλ’ ἵνα ἐξετάσῃ τὰ Μειδίου ἀδικήματα, πρὸς δὲ τούτοις ἵνα δείξῃ κάκεῖνο ὅτι ‘τηλικοῦτος ὧν Ἀλκιβιάδης οὐκ ἔτυχεν αἰδοῦς [οὐκ] ἀδικήσας, πῶς οὖν αἰδεσθήσεσθε Μειδίαν ὃ μὴδὲν τούτων πρόσεστιν;’ VfTBcFj καὶ οὐκ ἀπεικάζει δὴπου Μειδίαν] θεραπεία διὰ τὸ τῶν προσώπων διάφορον.

21.495 ‘παλαιὰν’ δὲ ‘εὐδαιμονίαν’ εἶπεν, ὅτε εἶχον τῆς Ἑλλάδος τὴν ἡγεμονίαν. VfTBcFj (→ 498) πρὸς πατρός μὲν Ἀλκμαιωνιδῶν] πρόφασιν ἑαυτῷ δίδωσι καὶ τὸ ἀντεξετάσαι τὸ Μειδίου γένος.

21.496 VfTBcFj τούτους δὲ φασιν ἀπὸ τῶν τυράννων] ἐτέρας προφάσεως οὔσης, δι’ ἣν ἐστασίασαν, ἄλλην εἶπεν ὁ ρήτωρ.

21.497 ὁ δὲ Μεγακλῆς τῆς μιᾶς στάσεως, ὁ δὲ Ἱπποκράτης ὁ Πεισιστράτου πατὴρ τῆς ἐτέρας, ἐπῆραν δὲ οἱ στασιάζοντες, οἳ τε Παράλιοι καὶ οἳ Ὑπεράκριοι. νικησάντων δὲ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πεισιστράτου καὶ τυράννου καταστάντος τοῦ Πεισιστράτου, φοβηθεὶς οὖν ὁ Μεγακλῆς συνῆψε τὴν θυγατέρα τῷ Πεισιστράτῳ. χρωμένου δὲ αὐτῇ παρὰ φύσιν ἐκείνου προέμενος ὁ Μεγακλῆς τὴν θυγατέρα ἀφείλκυσε καὶ ὥχετο αὐτὸς εἰς Δελφούς. τότε δὲ ἐμπρησθέντος τοῦ νεῶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκήρυξαν οἱ Δελφοὶ τὸν βουλόμενον μισθώσασθαι πρὸς κατασκευὴν τοῦ νεῶ. ὁ

Μεγακλῆς οὖν ἐδέξατο καὶ λαβὼν δέκα τάλαντα τρία μὲν ἀνάλωσεν εἰς τὴν κατασκευὴν, ἐκ δὲ τῶν ἑπτὰ δυνάμιν τινα συνήθροισε, καὶ πείσας Λακεδαιμονίους βοηθεῖν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας Πεισίστρατον μὲν οὐκέτι ζῶντα κατέλαβεν, Ἰππῖαν δὲ τὸν ἐκείνου παῖδα τυραννοῦντα ἐξέβαλεν. VfTBcFj [ῆς] ἐκπεσεῖν στασιάσαντας] φιλοῦντες γὰρ τὴν δημοκρατίαν τοῖς Πεισιστρατίδαις ἀντέστησαν καὶ οὕτως ἐφυγαδεύθησαν, εἴτα δανεισάμενοι χρήματα αὐτοὶ οἱ Ἀλκμαιωνίδαι συνήγαγον δύναμιν καὶ ἐπιθέμενοι τοῖς τυράννοις καθεῖλον καὶ ἡλευθέρωσαν τὴν πόλιν.

- 21.498 VfTBcFj πρὸς δὲ μητρὸς Ἰππονίκου] καὶ τοῦτο ἔνδοξον τὸ γένος παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις· ἦν γὰρ Καλλίας μὲν ὁ προπάτωρ ὁ δαδουχήσας Σαλαμῖνι, Ἰππόνικος δὲ τούτου παῖς, οὗ παῖδες Καλλίας ὁ τὴν θρυλουμένην εἰρήνην σπεισάμενος πρὸς τὸν Πέρσῃ καὶ ἡ μήτηρ Ἀλκιβιάδου.
- 21.499 VfTBcFj καὶ ταύτης τῆς οἰκίας] τί παρενοχλῶ, φησί, διηγούμενος; ἴστε πόσοι τούτου τοῦ γένους, ταύτης τῆς ρίζης ἀνεβλάστησαν ὄρηκες.
- 21.500 VfTBcFj θέμενος τὰ ὄπλα] ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀντιταξάμενος [ἐν αὐτῇ τῇ πόλει εἰσβαλόντων Πελοποννησίων].
- 21.501 κατὰ Σικελίαν γὰρ ὄντων τῶν Ἀθηναίων, περὶ Σάμον καθόδου τυχὼν ἐκεῖ μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἐπολέμησεν. VfTBcFj τρίτον δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει] ὅτε τὰς προσβολὰς ἐποιοῦντο πρὸς τὸ τεῖχος ἐκ Δεκελείας οἱ Λακεδαιμόνιοι.
- 21.502 VfTBcFj ἔτι δ' ἵππων Ὀλυμπίαισιν] λαμπρὸν αὐτὸν καὶ ἐν πολέμοις καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν εἰρήνην ἀποφαίνει· σεμνὸν γὰρ ἦν καὶ τὸ νικᾶν Ὀλυμπίαισιν.
- 21.503 ἔοικε δὲ δεικνύναι ὅτι καλῶς οὗτος τῷ πλούτῳ ἐχρήτο. VfTBcFj καὶ στρατηγὸς ἄριστος] εἰρήκαμεν ὅτι κατ' ἀμφοτέρους τοὺς καιροὺς παρέχει αὐτῷ τὰ πρωτεῖα.
- 21.504 VfTBcFj φυγάδα ἐξέβαλον] καίτοι οὐκ ἐποίησαν αὐτὸν <οἱ> Ἀθηναῖοι φυγάδα, ἀλλ' ἐπειδὴ κληθεὶς οὐχ ὑπήκουσε, κατεψηφίσαντο μηκέτ' εἶναι.
- 21.505 VfT BcFj εἶρξεν Ἀγάθαρχον] ζωγράφος οὗτος ὢν ἐφωράθη συνὼν τῇ παλλακίδι τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὃν λαβὼν καθεῖρε καὶ κατὰ τοῦτο ἤμαρτε μὴ παραδοὺς τοῖς νόμοις.
- 21.506 ἀπεσιώπησε δὲ τὸ ἀμάρτημα ὡς μικρόν, ἵνα μεῖζόν τι ὑποπτεύσωσιν οἱ δικάζοντες. τὸ ἀμφισβητούμενον οὖν ὡς ὁμολογούμενον ἔθηκεν. ἔχει γὰρ αὐτῷ συναγωνιζομένην τὴν κατάγνωσιν τοῦ δήμου. τινὲς δὲ τὸ 'εἶρξεν' οἷον 'ἐξέωσε τοῦ θεάτρου ὡς ἀσελγῆ'. διὸ καὶ εἶπεν 'ὅπερ οὐδὲ ὀνειδίζειν ἄξιον'. VfTBcFj τοὺς Ἑρμᾶς περιέκοπτεν] ἐν μιᾷ γὰρ νυκτὶ εὐρέθησαν οἱ Ἑρμαῖ περικοπέντες καὶ ὑπωπτεύθη ὁ Ἀλκιβιάδης.
- 21.507a VfTBcFj Ἑρμῆς πέμματος εἶδος καὶ ἰδέα πόσεως ἔστι.
- 21.507b καὶ Ἑρμῆς πρὸς τῇ πυλίδι. YL τὸ δ' ὅλως ἀφανίζειν ἱερὰν ἐσθῆτα] 'ἱερὰ' μόνον ἢ ἀρχαία ἔχει ἐμφαντικὴ οὕσα πολλῶν, οἷον στεφάνων, ἐσθῆτος, αὐτῆς τῆς ἐν ἱερῷ πανηγύρεως, καὶ ταύτην ὕβρισε· ἐπεὶ τό γε 'τὴν ἐσθῆτα' προσθεῖναι πολλὴν ἔχει τὴν ἐλάττωσιν.
- 21.508 VfTBcFj τίς ὢν] Ἀλκμαιωνίδης ὢν ἀπὸ Ἰππονίκου γνωριζόμενος.
- 21.509 VfTBcFj καὶ τίσι ταῦτ' ἐνδεικνύμενος] ὑπὸ τίνος ἡδικημένος; ποίου χορηγοῦ παροξύνοντος; ποίου ζωγράφου κεκνηκότος εἰς ἀγανάκτησιν; VfTBcFj πρὸς τὸ μὴ καλὸν μηδὲ θεμιτὸν] 'καλὸν' μὲν ἴσως πρὸς τοὺς ζῶντας, 'θεμιτὸν' δὲ πρὸς τοὺς κατοικομένους.
- 21.511 VfTBcFj τοιούτων ἀνδρῶν οὓσιν ἀπογόνους] τῶν κεκολακότων τὸν Ἀλκιβιάδην.
- 21.512 VfTBcFj καὶ μηδένα μηδαμόθεν] μὴ ἀπὸ γένους, μὴ ἀπὸ στρατηγίας, μὴ ἀπὸ λόγων, μὴ ἀπὸ ἐπεικειάς.
- 21.513 VfTBcFj ἡ χάριτός τινος] ἐνταῦθα δείκνυσιν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄξιος αἰδοῦς.

- 21 514a τὸ γὰρ ‘χάριτος’ τοῦτο βούλεται σημαίνειν. VfTBcFj τὸ ‘χάριτος’ ἀντὶ αἰδοῦς.
- 21 514b F 1 τῶν στρατηγιῶν] ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τῶν κατὰ Ἀλκιβιάδην ὅτι στρατηγὸς ἄριστος, ἀντεξετάζει τὴν στρατηγίαν τοῦ Μειδίου, οὐ κατὰ σύγκρισιν, ἀλλὰ κατὰ παράθεσιν.
- 21.515 διὸ καὶ εἶπεν ‘ἀλλ’ οὐδὲ καθ’ αὐτὸν στρατιώτης· πῶς οὖν αἰδοῦς ἄξιος; VfTBcFj μὴ τι τῶν ἄλλων ἡγεμῶν] οὐκ ἀπέδειξε τὸ ‘τῶν ἄλλων ἡγεμῶν’· φθάνει γὰρ προαποδείξας ὅτι δειλὸς καὶ ἀσθενής.
- 21.516 VfTBcFj γένους ἔνεκα νῆ Δία] τοῦτο συνήπται τοῖς παρασήμοις, πρὶν διορθωθῆναι τὸν λόγον· τὰ δὲ μέσα ἐνετέθη.
- 21 517a F 2 γένους .
- 21 517b .. Δία] τὸ ἕτερον μέρος αἰδοῦς τὸ κατὰ τὴν εὐγένειαν, ἥντινα μὴ δυνάμενος φανερώς διαβάλλειν ἔξωθεν διασύρει. καὶ γὰρ ἦν εὐπατρίδης καὶ τοῦ δοκιμωτάτου γένους. ἀλλὰ δι’ ἐπήρειαν αὐτοῦ διαβάλλει τὸ γένος ὥσπερ τὸ Αἰσχίνου καὶ τὸ Τιμοκράτους καὶ Ἀνδροτίωνος. ἐπεὶ δὲ σεμνότατον τὸ γένος, καινότερῳ τρόπῳ μεθώδευσεν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐξ ἐκείνου τοῦ γένους, ἀλλ’ ὑποβολιμαῖος, ἵνα μὴ φανερώς διασύρων πολλοῖς τῶν δοκίμων προσκρούσῃ. VfTBcFj καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ἀπορρήτους] ‘ἀπορρήτους’ μὲν τὰς λαθραίως γιγνομένας, ‘ἐν τραγωδίᾳ’ δέ· τὰς γὰρ ἐπισήμους ἐκθέσεις τῶν βρεφῶν αἱ τραγωδίαι παρειλήφασιν.
- 21.518 ἀσαφὲς δὲ τοῦτο τὸ χωρίον καὶ πολλοῖς πράγματα παρέχον· αἴτιον δὲ τῆς ἀσαφείας τὸ διαστρέψαι τὴν τάξιν· τὰ γὰρ τελευταῖα πρῶτα τέθεικεν. πρὶν γὰρ ἀποδείξαι, πῶς ἐξετέθη, λέγει ‘ὥσπερ ἐν τραγωδίᾳ’. ἀνέστρεψε δέ, ἵνα μὴ ἄνωθεν κατ’ ἀκολουθίαν διηγούμενος ἀπιθανώτατον δόξῃ τὸ πρᾶγμα. VfTBcFj ἡ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς μήτηρ] τοιαύτη ἐστὶ πᾶσα τοῦ νοήματος ἡ πλοκή.
- 21.519 φρονηματώτης ἦν ἡ τεκοῦσα αὐτὸν μήτηρ. συνειδυῖα γάρ, ὅτι ἐκ βαρβάρων γέγονε καὶ ὅτι φαῦλαι αἱ φύσεις αἱ τῶν βαρβάρων, ἀπέδοτο αὐτόν. ἡ δὲ ὑποβαλλομένη μωροτάτη, ἥτις εἴλετο βάρβαρον ὠνήσασθαι, ἐξὸν Ἑλληνά τινά καὶ πολίτην. πόθεν δὲ βάρβαρος; ὅτι ὠμός ἐστι καὶ ὕβριστής. ἔστι δὲ ἐξ Ἀθηναίων μὲν τοιοῦτος οὐδεὶς, οἱ δὲ βάρβαροι φύσει ὕβρισταί. διὸ καὶ εἶπεν (150) ‘ἀλλὰ τὸ τῆς φύσεως ἀληθῶς βάρβαρον’. εἰ μὲν οὖν ἐβούλετο σαφῶς εἰπεῖν, ἐκ ταύτης ἂν ἤρξατο τῆς ἀποδείξεως· ἐπειδὴ δὲ εὐθύς ἐν ἀρχῇ λέγων ὅτι ‘ἐκ τῶν ἔργων δείκνυται βάρβαρος’ ὥφθη ἂν σοφιζόμενος, διὰ τοῦτο ἐνήλλαξεν, ἵνα ὡς ὁμολογούμενον εἰσαγάγῃ. διὸ καὶ τῷ κατ’ ἐρώτησιν ἐχρήσατο σχήματι ‘τίς γὰρ οὐκ οἶδεν;’ ὅπερ ἀπάντων σχημάτων ἀληθῶς χώραν ἔχειν δοκεῖ. διὰ τί δὲ οὐκ εἶπεν ‘ὥσπερ ἐν κωμῳδίᾳ;’ πλείους γὰρ εἰσιν ἐν ταῖς κωμῳδίαις ὑποβολιμαῖοι ἢ περ ἐν ταῖς τραγωδίαις. ὅτι, εἰ μὲν περὶ ἰδιώτου τινὸς ἔλεγεν, ἐχρῆν κωμῳδίαν εἰπεῖν· ἰδιωτικὰ γὰρ τὰ ἐκεῖ πρόσωπα. ἐπειδὴ δὲ περιφανὴς καὶ ἵππαρχος, εἰκότως τὰ ἐκ τραγωδίας εἶπεν· ἔνδοξα γὰρ τὰ ἐκεῖ πρόσωπα καὶ ἄλλως, ἐπειδὴ γνωριμώτατα τὰ ἐν ταῖς τραγωδίαις τοῖς πολλοῖς (ἡρωϊκὰ γὰρ τὰ ἐκεῖ πρόσωπα καὶ βεβοημένα), καὶ ὅτι μᾶλλον περὶ τὰς τραγωδίας ἢ τὰς κωμῳδίας ἐσπούδαζον Ἀθηναῖοι. VfTBcFj ἡ μὲν γὰρ ἀπέδοτο] ταῦτα ἀπὸ τῶν <συμ> βεβηκότων ἂν τις εἴποι λελέχθαι τῷ ῥήτορι.
- 21.520 ἐπεὶ πῶς ἔχει λόγον προεγνώσθαι ταῦτα ταῖς γυναιξὶ καὶ μάλιστα τῇ ὠνησαμένῃ; ἡ μὲν γὰρ τεκοῦσα τυχὸν τὸν σπεύραντα φαῦλον ὄντα πως εἰδυῖα εἰκότως καταφρονήσασα ἔρριψεν, ἡ δὲ ἀναλαβοῦσα ποῖαν ἡδύνατο γινῶσιν ἔχειν τῆς προαιρέσεως τοῦ βρέφους; VfTBcFj τοσούτων τοῖνυν καὶ τοιούτων] πάλιν ἐφ’ ἕτερον μέρος τῆς αἰδοῦς ἐχώρησεν, ὅτι εἰ καὶ μὴ διὰ γένος, τὰς γοῦν λειτουργίας καὶ τὰς ἐπιδόσεις ἄξιον αὐτοῦ αἰδεσθῆναι.
- 21.521 VfTBc ὡς μὲν οὐ πολλὰ] εὐμεθόδως καὶ τεχνικῶς εἰσάγει τοὺς φίλους αὐτοῦ ὁμολογοῦντας ὡς μεγάλα καὶ δεινὰ τῷ Μειδίᾳ τετόλμηται, ἵνα μὴ αὐτὸς ὡς ἐχθρὸς ὑποπτεύηται.
- 21.522

VfTBc ως ἤλωκεν ἤδη καὶ κατεψήφισται] αὐτοὺς τοὺς συνηγόρους αὐτοῦ κατεγνωκότας πεποίηκε καὶ περὶ τοῦ τιμήματος διαλεγομένους.

21.523 VfTBcFj καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ καὶ λειτουργίας] ἄλλους περὶ τῶν λειτουργιῶν λέγοντας ποιεῖ, ἵνα αὐτὸς εὐαφόρμως ἔχη καὶ τὰς τοῦ Μειδίου σκῶψαι καὶ τὰς ἑαυτοῦ θαυμάσαι.

21.524 τὸ μὲν οὖν ἀπλῶς κατηγοροῦντα λέγειν τὰς ἑαυτοῦ φιλοτιμίας ἐπαχθές καὶ ἄκυρον, τὸ δὲ διασύροντα τὸν ἐχθρὸν προκρίνειν τὰ ἑαυτοῦ σφόδρα εὐκαιρον, ὅτι ἐξ ἀνάγκης αὐτὸ δοκεῖ ποιεῖν. VfTBcFj εἰ τὸ τοιαῦτα λέγειν, τουτέστι τὸ λειτουργεῖν] ὅπερ αὐτὸς φοβεῖται, τὸ δοκεῖν ἐπαχθὲς εἶναι, τοῦτο τῷ Μειδίᾳ περιτίθησιν.

21.525 VfTBcFj <ἀποκναίει>] σημειῶσαι ἀπολλύει, διαφθείρει.

21.526 F 2 YL ἀηδία δήπου] ‘ἀηδία’ εἶπε διότι οἱ ἑαυτοὺς ἐπαινοῦντες ἀηδεῖς εἰσιν, ‘ἀναισθησία’ δὲ ὅτι μὴ λειτουργήσας μὴδὲν ὅμως σεμνύνεται.

21.527 VfTBcFj ὅτε σύνδυο ἦμεν οἱ τριήραρχοι] πολλὰ περὶ τὰς τριηραρχίας ἐγίνοντο μεταβολαὶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀναλώματος, καὶ ὅτε μὲν σύνδυο ἦσαν, ὅτε δὲ σύντρεις, ὅτε δὲ <ἐκ> καίδεκα τριήραρχοι, ὅτε δὲ χίλιοι.

21.528 καὶ γοῦν Δημοσθένης ὕστερον δυοῖν τριήρων ἓνα τριήραρχον ἐποίησε. καὶ ὅτε μὲν ἡ πόλις ἐδίδου τὰ σκεύη καὶ τοὺς ναύτας καὶ μόνον διὰ τὴν ναῦν ἐτριηράρχει, ὅτε δὲ σύμπαντα οἴκοθεν οἱ τριήραρχοι παρείχον. τοῦτο οὖν φησιν· ‘ὁ μέγιστον ἦν τὸ ἀνάλωμα τοῖς τριηραρχήσασιν· σύνδυο γὰρ ἦμεν’. VfTBcFj ὅτε πρῶτον μὲν διακοσίους καὶ χιλίους] καθεῖλε τὴν φιλοτιμίαν τὴν Μειδίου τῷ λήθει τῶν συντελῶν, ἔστι δὲ σόφισμα τὸ ῥηθέν.

21.529 φησὶ γὰρ ὅτι ‘παρὰ τῶν χιλίων καὶ διακοσίων εἰσπραττόμενοι τάλαντον τάλαντου μισθοῦσι τὴν τριηραρχίαν, ὥς μιᾶς τριήρους παρὰ τῶν τοσούτων γιγνομένης’. οὐκ ἔστι δὲ ἀληθές. χίλιοι γὰρ καὶ διακόσιοι ἦσαν οἱ ταῖς τριηραρχίαις ἀφωρισμένοι. τούτων δὲ λοιπὸν ἢ συνεκαίδεκα τὴν τριήρη ἐπλήρουν ἢ σύντρεις ἢ ὅσοι δήποτε. καταλιπὼν οὖν τὸ λέγειν, ὅτι ναῦν ἐκκαίδεκατος παρέσχε, πάντας τοὺς ἐπὶ τριηραρχίας ἀφωρισμένους ὠνόμασεν, ὥς πάντων μίαν παρεχόντων. VfTBcFj πληρώματα] ναύτας καὶ ἐπιβάτας καὶ σκεύη κατ’ αὐτάς.

21.530 VfTBcFj ἐξ ἀντιδόσεως] οἶον κατὰ ἀνάγκην γεγινώς.

21.531 σκοπεῖτε δὲ ὅτι περὶ μὲν ἑαυτοῦ τὴν ἀντίδοσιν ἔκρυψε, τῷ δὲ Μειδίᾳ τὴν μνήμην ἐφύλαξεν. VfTBcFj εἰστίακα τὴν φυλὴν] ὥς ἄλλης ταύτης οὔσης λειτουργίας.

21.532 καὶ δέδωκε θεώρημα, αὔξειν τὰς λειτουργίας ἐπιόντα τοῖς κατὰ μέρος, ἵνα λίαν πολλὰ δόξωσιν. VfTBcFj καὶ Παναθηναίοις κεχορήγηκα] οὐχὶ τῶν Παναθηναίων γέγονε τὸ ἀνάλωμα, ἀλλ’ ἵστασαν τῇ θεῷ χοροὺς ὥσπερ τῷ Διονύσῳ· τούτων οὖν ἐγένετο χορηγός.

21.533 ἀναγκαίως δὲ τοῦ χορηγοῦ τὴν φυλὴν ἐστιῶντος ὁ Δημοσθένης διελὼν εἶπεν. VfTBcFj ἴσον Φορμίωνι καὶ Λυσιθείδῃ] οὗτοι οὐ κατὰ τοὺς Δημοσθένους καιροὺς ἐγένοντο, ἀλλ’ ὁ Φορμίων μὲν ἐπὶ τῶν Πελοποννησιακῶν, Κάλλαισχος δὲ ἐστὶ Κριτίου πατήρ· ἀλλ’ ἐπειδὴ καὶ οὗτοι γεγόνασι συμμορίας ἡγεμόνες, ὁμολογοῦνται δὲ πλουσιώτατοι γεγενῆσθαι, διὰ τοῦτο ἐκείνοις αὐτὸν εἵκασεν.

21.534 εἴθ’ ἵνα μὴ ὑποκρούσῃ τις ‘οὐκοῦν πλούσιος, ὦ Δημόσθενες’, ἐπήνεγκεν εὐθέως ‘εἰσφέρων οὐκ ἀπὸ ὑπαρχούσης οὐσίας’. καὶ ἔστι τοῦτο σόφισμα· φησὶ γὰρ ὅτι ‘ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων ἀπεστερήμην’. ἐνῆλλαξε δὲ τὸν καιρόν, ἵνα τὴν ἑαυτοῦ φιλοτιμίαν αὐξήσῃ. τῶν γὰρ ἐπιτρόπων λεγόντων ὅτι ‘εἰς τὴν συμμορίαν ἐξαναλώθη τὰ χρήματα λειτουργούντων ἡμῶν ὑπὲρ τῆς σῆς οἰκίας’, Δημοσθένης φησὶν ὅτι ‘ὅτε ἀπεστερήθην τῶν χρημάτων, τότε ἡρξάμην λειτουργεῖν’. VfTBcFj καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα] ‘δοκιμασθέντα’ ἀντὶ τοῦ ‘εἰς ἄνδρας ταχθέντα λαβεῖν τὰ πατρῶα παρὰ τῶν ἐπιτρόπων’.

- 21.535 τότε γὰρ ἀπελάμβανε τὴν οὐσίαν, ὅτε τοὺς ἐφήβους ἐδοκίμαζον. VfTBcFj τίς οὖν ἡ λαμπρότης] ἅπερ ὥκνησεν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι διὰ τὴν περιφάνειαν καὶ τὴν λαμπρότητα δίκαιον αὐτὸν αἰδεσθῆναι, ταῦτα νῦν εἶπεν, ὅτε ἀπέδειξεν, ὅτι μάτην ἔχουσι.
- 21.536 καὶ τοῦτο περιττότερον ἔχει ὁ περὶ τῶν λειτουργιῶν τόπος τῶν προειρημένων, ὅτι ἐν ἐκείνοις μὲν ἐκβάλλει τὴν αἰδῶ, ἐν τούτοις δὲ καὶ φθόνον αὐτῷ κατασκευάζει, οἷς πολλὰ χρήματα κεκτημένος εἰς μὲν τὴν πόλιν οὐδαμῶς, περὶ δὲ τὰς τρυφὰς τὰς ἑαυτοῦ φιλοτιμὸς ἐστίν. VfTBcFj οἰκίαν ὠκοδόμηκεν Ἐλευσίνι] τυραννικὸν τὸ ἔγκλημα καὶ τὸ τῆς πολιτείας ἥθος ἐκβαίνοντος.
- 21.537 οὐκ ἔῃ γὰρ γίγνεσθαι τὴν θέαν ἐπισκοτοῦσαν καὶ ἐφελκομένην τῶν ἄλλων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ τῷ ἀφαιρεῖσθαι τῷ ὕψει τῆς οἰκοδομίας. VfTBcFj κἂν ἄλλοσέ ποι βούληται] ἢ πρὸς συγγενεῖς ἢ εἰς χωρία, ἵνα μὴ δι' εὐσέβειαν, ἀλλὰ διὰ τρυφήν μᾶλλον γίγνοιτο ἡ κτῆσις.
- 21.538 VfTBcFj ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ Σικυῶνος] καὶ τοῦτο τρυφῆς ὁμοῦ καὶ τυραννικῆς ἐννοίας τεκμήριον· τρυφῆς μὲν ὅτι καὶ ζευγὸς καὶ λευκόν, ὅποτε καὶ τὸ ἵπποτροφεῖν τότε χαλεπόν, τυραννικὸν δὲ τὸ ἐκ Σικυῶνος· ἐτυραννεῖτο γὰρ ἡ πόλις ἐκείνη, οἱ δὲ πρῶτοι γενόμενοι τύραννοι ἐν Σικυῶνι λευκοῖς ἡμιόνους ἐχρήσαντο.
- 21.539 οὐκοῦν συνήθειαν οὗτος κτᾶται πρὸς τοὺς τυράννους ζεύγη παρ' αὐτῶν ὠνούμενος. VfTBcFj καὶ τρεῖς ἀκολουθούς] οὐκ ἐξῆν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἀργὸν τρέφειν οἰκέτην, διόπερ οἱ μὲν αὐλοποιοὺς οἱ δὲ μαχαιοποιοὺς εἶχον τοὺς δούλους, Μειδίας δὲ τοσοῦτους ἀργοὺς περιάγων τοὺς τυράννους μιμεῖται, δορυφορούμενος ὑπὸ τῶν οἰκετῶν.
- 21.540 VfTBcFj διὰ τῆς ἀγορᾶς σοβεῖ] τὸ ἔνθρυπτον αὐτοῦ καὶ βλακῶδες διαβάλλει.
- 21.541 τὴν ἀγορὰν θορυβῶν καὶ σοβῶν τοὺς ἀπαντῶντας. τὸ δὲ 'σοβεῖ' συνεχοῦς κινήσεως τεκμήριον, ἔνθεν καὶ σόβους τοὺς σατύρους παρὰ τὸ σοβεῖν· κινητικώτατον γάρ ἐστίν ἐν τοῖς ζώοις· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς σατύρους αὐτοὺς σόβας ἔχοντας γράφουσιν. VfTBcFj κυμβία καὶ ῥυτὰ καὶ φιάλας] τρυφῆς ὑπερβαλλούσης σημεῖον τὸ καὶ τὰ εἶδη τῶν ἐκπωμάτων περιεργάζεσθαι.
- 21.542 ῥυτὰ δὲ ἐπιμήκη ποτήρια κερατοειδῆ, ἄνω μὲν εὐρυνόμενα, εἰς ὀξὺ δὲ λήγοντα. VfTBcFj ὥστε τοὺς παριόντας ἀκούειν] οὐκοῦν ἐκκαλεῖται διὰ τούτων εἰς συμπόσια τοὺς βουλομένους· ἐκ δὲ συμποσίων ἑταιρίαι καὶ συνωμοσίαι, μετὰ ταῦτα δὲ τυραννίς.
- 21.543 VfTBcFj οὐ δὴ δεῖ τὰ τοιαῦτα] ἔστι καὶ τούτων ἐνίοτε καιρὸς, ἀλλὰ τὸ αἰεὶ, φησί, ταῦτα τιμᾶν οὐ καλὸν οὐδ' ἐπὶ ταῖς ἰδίαις φιλοτιμίαις σεμνύνεσθαι τινα συγχωρεῖν.
- 21.544 οἱ γὰρ πένητες εὐδαιμονίας καὶ αἰδοῦς ἀξίους νομίζουσιν οὐ τοὺς λειτουργοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τρυφῶντας. VfTBcFj ἢ θεραπαίνας κέκτηται] εἰς ἀσέλγειαν καὶ ὕβριν ἀποτείνεται, 'σκευή' δὲ εἶπε περὶ τῶν κάδων καὶ τῆς ἀστράβης.
- 21.545 VfTBcFj ἀλλὰ νῆ Δία τριήρη] διεῖλε τὰς λειτουργίας, τὰς μὲν εἰς τὸ ἀναγκαῖον, τὰς δὲ εἰς τὸ ἐκούσιον, αἵτινες καὶ φιλοτιμίαι λέγονται.
- 21.546 διασύρας οὖν αὐτὸν εἰς ἐκείνας βούλεται καὶ περὶ τῆς ἐπιδόσεως εἰπεῖν. λυπεῖ δὲ αὐτὸν ἡ φιλοτιμία, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέτεμεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων λειτουργιῶν, ἵνα γυμνωθεῖσα καθ' ἑαυτὴν ἀσθενεστέρα φανῇ καὶ μηδὲ πρόσσχωσι τῷ δοκοῦντι λαμπρῷ τοῦ Μειδίου. πρὸς τούτοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν καθεῖλεν ἐκ πλειόνων τρόπων καὶ δείκνυσιν ὅτι οὐ φιλοτιμία τὸ γεγονός, ἀλλὰ τέχνη καὶ σόφισμα. VfTBcFj θρυλῇσει] συνεχῶς λέξει.
- 21.547 VfTBcFj εἰ δὲ δὴ δειλίας καὶ ἀνανδρίας] αὐτὴν τὴν ἐπίδοσιν οὐκ ἔχων μέμφεσθαι, ἀπὸ τῶν παρακολουθούντων αὐτὴν καθαιρεῖ καὶ παράγγελμα ἡμῖν παρέσχεν, ὅπως δεῖ περὶ τῶν δοκούντων καλῶν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας.
- 21.548

αὐτὰ μὲν γὰρ οὐ προσήκει μέμφεσθαι (ἀναίσχυντον γάρ), ἀπὸ δὲ τῶν περιστατικῶν διαβάλλειν. οὕτω γὰρ ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ ἐποίησεν ἀπὸ τῆς αἰτίας φαυλίσας. διὰ γὰρ τὸ δέος, φησὶν, ὥφθη φιλότιμος, ἀπὸ τῆς γνώμης μεθ' ἧς, ἀπὸ χρόνου πότε, ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως τί τὸ συμβάν. VftBcFj ἄνωθεν δέ, βραχὺς γὰρ ἔσθ' ὁ λόγος] βούλεται πάλιν τὴν ἐπίδοσιν τὴν ἑαυτοῦ τῇ ἐπιδόσει τοῦ Μειδίου συγκρίναι, καὶ διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνει τοὺς χρόνους, δοκῶν μὲν εὐκρινεῖας ἕνεκα τοῦτο ποιεῖν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἐπὶ τὸν καιρὸν ἀναδραμεῖν βουλόμενος, ἐν ᾧ τὴν ἐπίδοσιν αὐτὸς πεποίηκε τούτων.

- 21.549 VftBcFj ἐγένοντο εἰς Εὐβοίαν ἐπιδόσεις] ἀπαριθμεῖται πολλῶν ἐτῶν εἰσφορῶν καὶ ἐπιδόσεων καιρῶν, ἐν οἷς οὐ φαίνεται ἐνδείξας ἑαυτοῦ τὴν φιλοτιμίαν Μειδίας.
- 21.550 εἰ δὲ ἐν ἐκείνοις οὐκ ἐπέδωκε, νυνὶ δὲ τοῦτο ἐποίησε, σκέπτεσθε τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἠναγκάσθη τοῦτο ποιεῖν. πῶς ἐπέδωκεν; λέγε μοι, φησί, τὸν τρόπον τῆς ἐπιδόσεως. VftBcFj τούτων οὐκ ἦν Μειδίας, ἀλλ' ἐγώ] τὸν σκοπὸν ἐξ ἀνάγκης ἐπλήρωσεν.
- 21.551 εἶπε γὰρ ὅτι 'οὐκ ἦν Μειδίας ὁ ἐπιδούσ', ὥσπερ δὲ ἐπιζητοῦντος τοῦ ἀκροατοῦ 'τίς οὖν ἦν;' προσέθηκεν 'ἀλλ' ἐγώ'. VftBcFj καὶ συντριήραρχος ἦν μοι Φιλῖνος] ὥσπερ προσθήκην τινὰ τὸν Φιλῖνον ἐποίησε, δευτέρου μνησθεῖς, ὡς αὐτοῦ μὲν ἐπιδόντος τὴν ναῦν, ἐκείνου δὲ ἀπλῶς συνεργοῦντος.
- 21.552 VftBcFj καίτοι τόν γε δὴ φιλότιμον] πῶς αὐτὸς ἐν πάσαις μὴ ἐπιδούς ἕτερον μέμφεται; ὅτι πλείονα πεποίηται σπουδὴν δεῖξαι τὸν Μειδίαν μὴ ὄντα φιλότιμον, ἀλλ' ἐκείνου ἑαυτὸν φιλοτιμότερον.
- 21.553 VftBcFj τρίται τοίνυν αὐται] οὐκοῦν, εἶπε, καὶ τὴν φιλοτιμίαν δι' ἐμὲ πεποίηκε.
- 21.554 τὴν γὰρ ἐμὴν δόσιν ἐμιμήσατο. VftBcFj ἐνταῦθα ἐπέδωκε.
- 21.555 πῶς;] ἀπὸ τοῦ τρόπου πειρᾶται διαβάλλειν. τὸ γὰρ 'πῶς' περὶ τὸν τρόπον θεωρεῖσθαι πέφυκεν. VftBcFj πῶς; ἐν τῇ βουλῇ γιγνομένων ἐπιδόσεων] οὐ διὰ φιλοτιμίαν ἐπέδωκεν· ἐχρῆν γὰρ ἐν ταῖς πρώταις ἐπιδόσεσιν ἐπιδοῦναι.
- 21.556 καὶ ἔστι τοῦτο ἀπὸ τοῦ χρόνου· δυνάμεθα γὰρ καθαιροῦντες λέγειν 'οὐδὲν μέγα τὸ γιγνόμενον· ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν ἐν λιμῷ χαρίσασθαι μᾶλλον, ὅτε σύμπας ὁ δῆμος διεφθείρετο.' VftBcFj παρὼν οὐκ ἐπεδίδου] τὸ μὲν 'παρὼν' πρόσκειται, ἵνα μὴ λέγῃ ὡς ἀπεδήμει, τὸ δὲ 'ἐν τῇ βουλῇ', μὴ δεδωκέναι· οὕτω γὰρ προσέβαλλεν ὁ φόβος, τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐξιέναι μὴ καταφανοῦς γενομένης.
- 21.557 ὅτε δὲ τοῦ δήμου προβουλευσαμένη ἡ βουλὴ πέμπειν προσέταξε τοὺς ἱππέας, ὁξέως φθάσας καὶ τοὺς προέδρους ἐπέδωκε τὴν ναῦν. VftBcFj παρελθὼν ἐπέδωκεν] ἀπὸ τῆς αἰτίας τοῦτο· ἵνα γὰρ φύγῃ τὸν κίνδυνον, διὰ τοῦτο ἐπέδωκεν.
- 21.558 τὴν ὑπερβολὴν δὲ ἔδειξε τοῦ φόβου· προὔλαβε γὰρ τὴν <τῶν προέδρων> παρουσίαν, ἵνα μὴ προελθόντες ἐκεῖνοι περὶ ἄλλων προθῶσι τὴν σκέψιν καὶ οὕτως ἐκ τῆς ἐπιδόσεως ὁ Μειδίας ἀναγκασθῇ στρατεύεσθαι. οἱ γὰρ πρόεδροι ἦσαν οἱ διὰ τοῦ κήρυκος λέγοντες τῷ δήμῳ, 'δοκεῖ ὑμῖν περὶ τούτου βουλευέσασθαι;' καὶ χωρὶς ἐκείνων περὶ οὐδενὸς ὁ δῆμος ἐσκέπτετο. VftBcFj τῷ δήλῳ] τίτιν δήλῳ καὶ πόθεν ἡ γνώσις, ὅτι φεύγων τὴν στρατείαν ἐπέδωκε καὶ οὐ διὰ φιλοτιμίαν; VftBcFj τοῖς μετὰ ταῦτα πραχθεῖσι] ἐπιδούς γὰρ τὴν ναῦν διὰ τὸν φόβον, ὡς εἶδεν ὅτι τέως προϊούσης τῆς σκέψεως ὁ δῆμος ἔγνω μὴ πέμπειν τοὺς ἱππέας, ἀλλ' ἦν ἀναβολὴ τῆς ἐξόδου, οὐκ ἐνέβη ἐπὶ τὴν ναῦν, ἀλλ' Αἰγύπτιον τινα Πάμφιλον εὐρὼν ἐπίστευσε τὴν τριήρη.
- 21.560 μετὰ μικρὸν δὲ τοῦ στρατηγοῦ Φωκίωνος κρίναντος ἀποστεῖλαι κατὰ διαδοχὰς τοὺς ἱππέας ἐπὶ τὸν πόλεμον (ἦν δὲ αὐτὸς ὁ Μειδίας τότε φυγὼν τὸ μετὰ τῶν ἱππέων ἐξελθεῖν) ἐξέδραμεν ἐπὶ

- τὴν ναῦν καὶ προὔδωκε τὴν τάξιν καὶ ἵππαρχος χειροτονηθεὶς τῆς ἀρχῆς παρημέλησεν.
 VfTBcFj μετεπέμπετο τοὺς ἐξ Ἀργούρας] εἰ πλείους ἦσαν οἱ στρατηγοί, παρὰ χρόνον ἦρχον.
- 21.561 ἐλθόντος οὖν τοῦ καιροῦ ἐπὶ Φωκίωνα ὥστε ἄρχειν μετεπέμψατο τοὺς ἱππείας, ἵνα αὐτῷ παραμένωσιν. ἐκείνων οὖν ἀναχωρησάντων ἄλλους ἦν ἀναγκαῖον ἐξελθεῖν, ὧν ἦν ἵππαρχος ὁ Μειδίας. VfTBcFj λιπὼν τὴν τάξιν] ταύτην τὴν φιλοτιμίαν εἰς λειποταξίαν κατέστησε, καὶ ὅπερ αὐτὸς ἐνεκαλεῖτο παρὰ Εὐκτῆμονος, τοῦτο διαβάλλει τὸν Μειδίαν.
- 21.562 VfTBcFj καὶ ὧν ἱππαρχεῖν ἠξίωσε] πολλὰ τὰ ἄτοπα· πρῶτον μὲν ὅτι κατέλιπε τοὺς ἱππείας ἵππαρχος ὧν, καὶ τότε ὠνόμασεν αὐτὸν ἵππαρχον, ὅτε ὕβριν μᾶλλον ἢ τιμὴν προεξένει· τὸ δὲ ὕστερον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἀξιώσας κατέλιπε τούτους ὧν αὐτὸς ἡγεῖσθαι παρεκάλεσεν.
- 21.563 VfTBcFj εἰ δ' ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνός τις ἦν] καὶ ἐκεῖ ἔλιπεν ἂν τὴν τάξιν.
- 21.564 κἀνταῦθα διαβάλλειν αὐτὸν πειράται, τῆς γνώμης αὐτοῦ στοχαζόμενος. VfTBcFj οὐ μὴ Νικήρατός γε] ἵνα μὴ εἰς ἦθος καταφύγῃ, ἀναιρεῖ τοῖς παραδείγμασι καὶ πολὺν κατέμιξεν ἔπαινον εἰπὼν 'ὁ ἀγαπητός', οἷον ὁ ὅμοιος τῷ πατρί.
- 21.565 VfTBcFj ὁ παῖς] ὁ νέος ἔτι καὶ παῖς.
- 21.566 VfTBcFj ὁ παντάπασιν ἀσθενής] ὃς ὥφειλεν ἀπολογίαν ἔχων ἐτέρῳ διαδόχῳ διὰ τὴν ἀσθένειαν χρῆσασθαι.
- 21.567 VfTBcFj ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν] πόση περιουσία τῆς τέχνης ἐχρήσατο; οὐ γὰρ μόνον οὐκ ἄξιον ἐπαίνου δείκνυσιν ἐπὶ τῇ φιλοτιμίᾳ, ἀλλὰ καὶ τιμωρίας ἄξιον.
- 21.568 VfTBcFj πότερον τελωνείαν καὶ πεντηκοστήν] 'βούλει οὖν τῷ πραχθέντι παρὰ σοῦ δῶμεν ὄνομα πρόσφορον; μὴ κάλει αὐτὸ φιλοτιμίαν, ἀλλὰ λειποταξίαν καὶ τελωνείαν, ἐπειδὴ οἱ τελῶναι τοῦ πολεμεῖν εἶχον ἀτέλειαν.
- 21.569 'διὰ γὰρ τοῦτο ἐπάγει 'καινήν ἐξεῦρε Μειδίας ἱππικήν τινα πεντηκοστήν· ὄντως γὰρ ξένην τελωνείαν καὶ οἷον ἀτέλειαν τοῦ ξυνιέναι τοῖς ἱππεῦσιν ἐξεύρηκε τὴν ἐπίδοσιν τῆς τριήρους. ἐπειδὴ γὰρ τὰ τέλη δίδονται χρημάτων ἕνεκα, οὐχὶ τοῦ φεύγειν τὰς στρατείας, εἰκότως προσέθηκε 'καινήν τινα πεντηκοστήν'. 'ὅμως δέ' φησὶν 'ἐξετάσωμεν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπίδοσιν τί ἡμᾶς ὠφέλησε.' καὶ ἔστιν οὗτος ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως ὁ λόγος. τῶν ἄλλων παραπεμπόντων μόνος οὗτος οὐ παρέπεμπε· οὐκοῦν ἀνωφελὴς ἡ ἐπίδοσις, εἴπερ μὴ διεβίβαζε τὸν δῆμον. VfTBcFj ἐκ Στύρων] χωρίον τῆς Εὐβοίας.
- 21.570 VfTBcFj χάρακας καὶ βοσκήματα] ἀντιπῆπτον ἔλυσεν 'τίνος οὖν ἕνεκεν λοιπὸν ἐπέδωκε τὴν ναῦν, ἐν ἣ μὴ ἔμελλεν ἡμᾶς διακομίζειν'; ὁ δὲ φησὶν 'ἵνα βοσκήματα καὶ ξύλα καὶ θυρώματα ἦτοι σανίδας ἐπιτηδείας πρὸς θύρας'.
- 21.571 'θυρώματα' δὲ εἶπεν ἐνδεικνύμενος τὸ μέγεθος, ὥστε πολλῶν χρήζειν θυρωμάτων. VfTBcFj εἰς τὰ ἔργα τὰ ἀργύρια] μεμίσθωτο γὰρ τὰ μέταλλα παρὰ τῆς πόλεως, ἃ ἦν τοῦ ἀργυρίου.
- 21.572 VfTBcFj καὶ χρηματισμός, οὐ λειτουργία] μετέθηκεν εἰς περιουσίας ἀφορμὴν ὁ Μειδίας τὴν λειτουργίαν, καὶ οἱ μὲν ἄλλοι δαπανῶσιν, αὐτὸς δὲ χρηματισμὸν καὶ πόρον ἐντεῦθεν περιποιεῖται.
- 21.573 ἐμπορίας οὖν ἕνεκεν, οὐ φιλοτιμίας, τὴν ναῦν ἐπέδωκεν. VfTBcFj ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν καλῶ] ὅτι καὶ χάρακας καὶ βοσκήματα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκόμισεν, οὐδὲν δὲ ἐκώλυε καὶ τοὺς πολίτας διαβιβασθῆναι.
- 21.574 κἀκεῖνο δὲ ἔστιν ὁμολογούμενον ὅτι ξύλα ἐκόμισεν· ἐκ τούτου συνάγει ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἡμέλησεν. VfTBcFj οὐ συγκατέστησε τὸν στόλον] ἀντὶ τοῦ 'οὐ συγκατεστόλισε', μᾶλλον οὐκ ἀπέσωσεν.
- 21.575

- F 2 YL <εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] τῷ κατὰ ἀντιπαράστασιν κέχρηται νοήματι μετὰ τὴν ἔνστασιν.
- 21 576a F 4 YLS οὐ μόνον γὰρ εἰς τὰς λύσεις τῶν ἀντιθέσεων χρώμεθα αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐτέρων νοημάτων, ὅταν τι βουλευθῶμεν κατὰ περιουσίαν εἰσαγαγεῖν, ὅπερ καὶ ἐνταῦθα πεποίηκεν ὁ ῥήτωρ.
- 21 576b δείξας γὰρ διὰ τῆς ἐνστάσεως ὅτι ‘οὐδὲν ἐλειτούργησε’, χρήται τῇ ἀντιπαραστάσει ὅτι ‘εἰ ἄξιος ἦν συγγνώμης ἐφ’ οἷς ἐπλημμέλησε’ καὶ ἐξῆς. VfTBcFj <οἱ μὲν ναυμαχίας>] ἐκ τοῦ πρὸς τι ἐπιλογίζεται.
- 21 577a F 4 YLS καὶ οἷς ἐκεῖ κατ’ ὄνομα ἐπεξήλθεν, Ἰφικράτει τε καὶ Χαβρία καὶ τοῖς ἄλλοις, τούτους νῦν ἐν τῷ καθόλου ἀορίστως περιέλαβε.
- 21 577b δεῖ γὰρ τὸν ἐπίλογον πάντα ἐπιλογίζεσθαι τὰ ἐν τοῖς ἀγῶσι τά τε ἐν προοιμίῳ καὶ καταστάσεσιν. VfTBcFj ὅπου ἐὰν βούληται] καὶ ἐν ἐταίροις καὶ ἐν θεάτροις.
- 21.578 ‘ὃν δ’ ἂν δύνηται τρόπον’, τουτέστι πληγὰς ἐντείνων καὶ διαφθείρων καὶ στεφάνους ἀφανίζων. VfTBcFj ὅτι τοίνυν καὶ κεκόμισται χάριν] ἅπερ ἂν ὁ Μειδίας εἰς τὸν τῆς αἰδοῦς παρέσχε τόπον, ὅτι ‘τετίμημαι παρ’ ὑμῶν, ὅτι τῆς Παράλου γέγονα ταμίας, ὅτι ἵππαρχος ἐχειροτονήθην, ἄτοπον οὖν τοῦ τοιοῦτου καταψηφίσασθαι διὰ πρόφασιν μικράν’, ταῦτα προλαμβάνων Δημοσθένης ἀναιρεῖ φάσκων ὅτι διὰ ταῦτα αὐτὰ οὐκ ἄξιος αἰδοῦς.
- 21.579 εἰ γὰρ διὰ τὰς λειτουργίας ἔτυχεν ἂν συγγνώμης, κεκόμισται δὲ ἀντὶ τούτων ἐτέρας τιμᾶς, φαίνεται μηδὲν ὀφειλόμενον παρὰ τῆς πόλεως. VfTBcFj ἐχειροτονήσατε τοῦτον τῆς Παράλου ταμίαν] οἱ μὲν φασιν ὅτι Πάραλος ἐκλήθη ἀπὸ Παράλου παιδὸς τοῦ Περικλέους, οἱ δὲ ἀπὸ Παράλου τινὸς ἥρωος, οὗ καὶ ὁ παῖς ἦν Περικλέους ὁμώνυμος, <οἱ δὲ> διὰ τὸ πλεῖν τὴν παραλίαν, τουτέστι τὴν Ἀσίαν καὶ τὸν Ἑλλήσποντον.
- 21.580 αὕτη γὰρ ἀπεστέλλετο πρὸς τοὺς συμμάχους, εἴ τι βούλονται σημαίνειν οἱ Ἀθηναῖοι. ἦσαν δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἱεραὶ δύο τριῆρεις, ἥ τε Σαλαμινία, ἣν καὶ Δηλίαν ἐκάλουν, καὶ ἡ Πάραλος· ὕστερον δὲ καὶ ἄλλαι τρεῖς ἐγένοντο, Ἀντιγονίς καὶ Πτολεμαῖς καὶ Ἀμμωνιάς, ἐπεὶ δὲ τῷ Ἀμμωνι δι’ αὐτῆς τὰς θυσίας ἔπεμπον. τούτων δὲ τῶν ἱερῶν τριήρων ἡ πόλις αὕτη ἐπεμελεῖτο καὶ χρήματα ἐδίδου τοῖς ταμίαις, ὥστε αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ παρέχειν ταχυναντούσας. καὶ τιμὴ ἦν τὸ τούτων τινὸς ἐπιμεληθῆναι. VfTBcFj ὄντα τοιοῦτον] δεινόν τε καὶ μοχθηρόν.
- 21.581 VfTBcFj καὶ πάλιν ἵππαρχον] φθάσας ἤδη τὴν στρατηγίαν ταύτην αὐτοῦ διέβαλεν.
- 21.582 εἰκότως οὖν ἐπήνεγκε τὸ ‘οὐ δυνάμενον’. εἰ γὰρ οὕτως ἐστὶν ἀσθενής, ὥστε καὶ ἐπ’ ἀστράβης ὀχεῖσθαι, δῆλον ὅτι ἀνεπιτήδειός ἐστι πρὸς τὸ στρατηγεῖν. VfTBcFj ὀχεῖσθαι διὰ τῆς ἀγορᾶς] ἔθος γὰρ ἦν ἐν ταῖς πομπαῖς προηγεῖσθαι τοὺς ἄρχοντας.
- 21.583 οὐ τῆς ἐπιστήμης οὖν χάριν οὐδὲ τῆς τέχνης τετίμηται· τοσοῦτον γὰρ ἀπέχει ταύτης, ὥστ’ οὐδ’ ἐν εἰρήνῃ καλῶς ἐποχεῖσθαι τῷ ἵππῳ κατὰ τὴν ἀγοράν ποτε δεδύνηται. VfTBcFj ἱεροποιὸν] τὸν ἐπισκοποῦντα τὰ θύματα, μὴ ἀδόκιμα καὶ πηρὰ.
- 21.584 ‘βοώνην’ δὲ τὸν ὠνούμενον βοῦς εἰς τὰς ἐορτάς. VfTBcFj τὴν τῆς φύσεως κακίαν καὶ ἀνανδρίαν] ἵππαρχον μὲν αὐτὸν χειροτονήσαντες τὴν δειλίαν ἐπηνωρθώσαντο, ἱεροποιὸν δὲ καὶ μυστηρίων ἐπιμελητὴν ἐλόμενοι τὴν πονηρίαν ἡμβλυναν.
- 21.585 VfTBcFj Κυζικηνῶν ἥρπασε πλεῖον ἢ πέντε] ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ ἐψηφίσαντο Ἀθηναῖοι ληΐζεσθαι τοὺς τὴν θάλατταν πλέοντας, κἂν ἔμποροι ᾖσι, τῶν πολεμίων.
- 21.586 παρατυχῶν οὖν ἐμπόροις Κυζικηνοῖς ἀφείλετο αὐτῶν ὡς πολεμίων τὰ χρήματα. οἱ δὲ ἐλθόντες εἰς Ἀθήνας ἀπεδείκνυσαν αὐτοῖς φιλίαν ὑπάρχουσας πρὸς τὴν πόλιν. ὁ δὲ Μειδίας μέχρι τοσοῦτου ἀντεῖπεν, ἕως ἔπεισε μὴ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὰ χρήματα. οἱ δὲ ἀπελθόντες ἀπέστησαν

- τὴν ἑαυτῶν πατρίδα. κατ' ἄμφω οὖν τοὺς ἄνδρας ἡδίκησε, καὶ τὰ χρήματα λαβὼν καὶ εἰς ἔχθραν ἐμβαλὼν. VfTBcFj <περιωθῶν>] περιάγων.
- 21.587 F 1 συγγένων] κινῶν καὶ συνταράττων καὶ ἀναιρῶν, ἵνα μὴ ἀπαιτοῖτο τὰ χρήματα.
- 21.588 VfTBcFj τοιούτους θεῖς νόμους] οἱ μὲν τοὺς λόγους οὕς εἶπε κατὰ τῶν ἱππέων ἐκάλεσαν νόμους, οἱ δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπέλαβον τεθεῖσθαι νόμους ὥς οὐ δεῖται ἱππέων ἢ πόλιν· καταισχύνουσι γὰρ αὐτήν.
- 21.589 ἴσως δ' ἐποίησεν, ἵνα μὴ στρατεύηται. VfTBcFj ἔξαρνος ἦν] φοβηθεὶς γὰρ τὴν κατηγορίαν ἔρριψε καὶ ἀφῆκε τοὺς νόμους.
- 21.590 VfTBcFj ὅτε τὴν ἐπὶ Θηβαίους ἔξοδον] ἐγένετο γὰρ καὶ διὰ τὸν Πλούταρχον ἑτέρα.
- 21.591 VfTBcFj δώδεκα τῆς πόλεως τάλαντα] ἀντιπίπτον ἔλυσεν 'οὐκ ἡδύνατο πλεῖν ἢ τριήρης τῷ μὴ λαβεῖν χρήματα παρὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἐπισκευήν'.
- 21.592 ὁ δὲ εἶπε 'καὶ μὴν δώδεκα τάλαντα εἰλήφει ὅσα οὐδεὶς ἕτερος'. VfTBcFj τὴν ἱερὰν τριήρη παρεσκευάκει] τοῦ διαπορθμεύειν ἐπὶ τὸν πόλεμον.
- 21.593 Διοκλῆς δὲ στρατηγὸς ἦν ὁ λύσας τὸν πρὸς Θηβαίους πόλεμον ταῖς σπονδαῖς. VfTBcFj ἀλλ' ἵππον οὐκ ἐτόλμα] οὐκοῦν εἰς μὲν τὰς ἰδίας τρυφὰς ὑπάρχει φιλότιμος, εἰς δὲ τὰς κοινὰς χρείας οὕτω μικρολόγος, ὥστε μὴδὲ ἵππον ὠνήσασθαι καίτοι ἵππαρχον ὄντα.
- 21.594 VfTBcFj <βούλομαι τοίνυν>] τὴν πηλικότητα νῦν ἐπιλογίζεται.
- 21 595a F 4 YLS ἐπειδὴ γὰρ ἐν ἐκείνῃ φησὶν ὁ Μειδίας ὅτι 'τί γὰρ γέγονε δεινὸν καὶ τίς ποτε ἐπὶ τοιούτοις δημοσίαν δίκην ὑπέμεινε';, διὰ τοῦτο ἐκεῖ μὲν τοῖς ἀγωνιστικοῖς ἐχρήσατο, ἐνταῦθα δὲ τοῖς ἐπιλογικοῖς, ὅτι πολλῶ καὶ ἐλάττωσι τούτων δίκην ἔδοσαν.
- 21 595b ἔστι δὲ τῶν παραδειγμάτων τῶν ληφθέντων τὰ μὲν ὅμοια τοῖς πᾶσι, τὰ δὲ κατὰ τὴν ἔκβασιν μόνον, καὶ τῶν ὁμοίων τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δὲ ἥττον. ἐξήτακε γὰρ τοὺς πρώτους περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδίκησαντας καὶ κολασθέντας, ὅπερ οἰκεῖόν ἐστι τῇ παρούσῃ ὑποθέσει περὶ τὰ μυστήρια. ἕτερος δὲ ὁ ἐν τοῖς Διονυσίοις. ὁ μέντοι ῥήτωρ ὥς ὅμοιον συνελογίστατο τῷ κοινὸν καθ' ἑκάτερον εἶναι τὸ τῆς ἑορτῆς ὄνομα. VfTBcFj καὶ ὅσων ἤδη καταχειροτονήσαντος] χρησιμώτατον μέλλοντος ἀνίστασθαι τοῦ δικαστηρίου μνήμην ἀνακινεῖ τῶν ἡμαρτηκότων ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ κεκολασμένων, ἵνα ἐρεθισθῶσιν εἰς ἀγανάκτησιν.
- 21.596 VfTBcFj <πρῶτον μὲν τοίνυν, ἵνα πρώτῃ>] πρῶτον παράδειγμα ἀπὸ τοῦ ἐλάττωτος.
- 21.597 F 4 YLS τοῦ Θεσπιέως] οἱ μὲν δῆμόν τινα ἐξέλαβον ὥς τοῦ Εὐάνδρου Ἀθηναίου τυγχάνοντος, οἱ δὲ καὶ αὐτὸν ξένον ἐνόμισαν Θεσπιέα τῆς Βοιωτίας· ἐξῆν γὰρ τοῖς ξένοις ἐμπόροις ὅπου ἐβούλοντο ποιεῖσθαι τὰς δίκας.
- 21.598 VfTBcFj Καρὸς τινος] ὑπερβολή, ὅτι καὶ ξένος ἦν ὁ προβαλλόμενος καὶ ὅμως οὐ παρημέληται.
- 21.599 VfTBcFj καταδικασάμενος] ἄλλο 'καταδικάσας' καὶ ἄλλο 'καταδικασάμενος'.
- 21.600 τὸ μὲν γὰρ κυρίως ἐπὶ τῶν καταδικαζόντων δικαστῶν, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν νικῶντων τὰς δίκας καὶ αἰτίων γινομένων τοῦ καταδικασθῆναί τινα σημαίνει τὸ ῥητόν. VfTBcFj τοῖς μυστηρίοις ἐπιδημοῦντος] ἴσως τὴν ἑορτὴν πρόβλημα καὶ ἀσφάλειαν ἡγησάμενος ἐτόλμησεν ὀφθῆναι, κακῆτινος ὥς ἐν ἄλλῳ μὴ εὐρίσκων καιρῷ κατέσχευεν ὀργισθεῖς.
- 21.601 VfTBcFj τοῦ δὲ προβαλλομένου] ὠρμήσατε μὲν, φησι, θανάτῳ περιβαλεῖν τοῦ δὲ κατηγοροῦ πεισθέντος καὶ ἀρκεσθέντος τιμωρίᾳ τοιαύτῃ, εἰ μὴ ὑπεύθυνος εἴη τῇ προτέρᾳ καταδίκῃ, ἣν ὑπέμεινεν ἡττηθεὶς τὴν ἐμπορικὴν δίκην τὸ πρότερον, συνδραμόντες ἠναγκάσατε αὐτὸν ἀποστῆναι καὶ μηκέτι ἀπαιτῆσαι τὸν Μένιππον.
- 21.602

VfTBcFj καὶ προσετιμήσατε τὰς βλάβας] καὶ πρὸς τῷ ἀφεῖναι τὴν καταδίκην καὶ ἀναγκάσαι ἀποστῆναι ταύτης τὸν Εὐάνδρον, αἰτιασαμένου πάλιν τοῦ Μενίππου, <ὥς> καὶ ἄλλας ὑπέστη βλάβας περὶ τὰ φορτία καὶ τὴν ἐμπορίαν διὰ τὴν κρίσιν Ἀθήνησι κατεχόμενος, προσετάξατε καὶ ταύτας αὐτὸν ἐκτίσαι.

21. 603 VfTBcFj εἷς μὲν οὗτος ἐξ ἰδίου πράγματος] οὐκοῦν τὸ ῥηθὲν παράδειγμα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος εἴληπται, εἴπερ τὰ ἰδιωτικὰ τῶν δημοσίων ἐλάττονα.

21. 604 VfTBcFj οὐδεμιᾶς ὕβρεως] οὐ γὰρ ἐτύπησεν αὐτὸν οὐδὲ ὕβρισεν, ἀλλὰ κατέσχε μόνον· τοῦτο δὲ οὐκ ἐξῆν.

21. 605 διὸ καὶ ἐπάγει ἐπαινῶν ὡς καλῶς ἐγένετο· μάλα γὰρ ἀγαθὸν ἡ φυλακὴ τῶν νόμων. VfTBcFj <ἕτερος ἀδικεῖν ποτ' ἔδοξεν>] δεῦτερον ἀπὸ τοῦ ὁμοίου· ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως ἀσθενές.

21 606a F 4 YLS ἕτερος .

21 606b .. ἔδοξεν] τοῦτο ὅμοιον μὲν κατὰ πάντα τοῖς παροῦσι· καὶ γὰρ καὶ περὶ τὰ Διονύσια καταχειροτονία γέγονεν· ἔστι δ' ὅμως σαθρότερον τῷ μὴ εἰσελθεῖν εἰς δικαστήριον τὴν κρίσιν. ἔστιν οὖν ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως ἀσθενές. διὸ καὶ μέσον αὐτὸ τῶν δύο τέθεικε τῶν ἰσχυρῶν, τοῦ τε κατὰ Εὐάνδρον τὸν ζημιωθέντα τοῖς χρήμασι καὶ τοῦ κατὰ Κτησικλέα τὸν θανάτῳ καταδικασθέντα. VfTBcFj παρεδρεύοντος ἄρχοντι τῷ υἱεῖ] συμπονούντος καὶ συμπαρόντος τῷ παιδί, μὴ πού τι ὡς νέος ἀμάρτη κατὰ τὴν ἀρχήν.

21. 607 πάρεδροι γὰρ ἐδίδοντο τοῖς νεωτέροις οἱ νῦν καλούμενοι συγκάθεδροι. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἄρχων πάσας τὰς ὀρφανικὰς καὶ κληρικὰς ἐδίκασεν, ἐνίοτε δὲ διὰ τὴν ἡλικίαν ἀπείρως εἶχε τοῦ διακρίνειν, ἐδίδοδο αὐτῷ πάρεδρος ὁ συνδοκιμάζων. VfTBcFj ἤψατο ἐξείργων] ἔτυψέ τινα περὶ καθέδρας ἀμφισβητοῦντα ἐτέρου προκαταλαβόντος.

21. 608 VfTBcFj εἰ κατελάμβανον, ἄνθρωπε, θέαν] τουτέστιν εἰ καθέδραν ἀλλοτρίαν κατεῖχον.

21. 609 VfTBcFj εἰ μὴ τοῖς κηρύγμασιν] ἐκήρυττε γὰρ ὁ ἄρχων διὰ τοῦ κήρυκος εὐκοσμίαν ἔχειν ἐν τοῖς θεάτροις.

21. 610 'εἰ τοίνυν ἡπεῖθουν τῷ κηρύγματι καὶ ἡτάκτουν', φησί· μιμεῖται γὰρ τοῦ προβαλλομένου τὰς φωνάς. VfTBcFj τίνος ἐκ τῶν νόμων εἶ κύριος] τουτέστιν 'οὐ σοὶ τῷ παρέδρῳ δεδώκασιν οἱ νόμοι τὸν ἀκοσμοῦντα ἐξείργειν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ τῷ ἄρχοντι τοῦτο ἔξεστιν αὐτοχειρὶ ποιεῖν, ἀλλ' ἐπιτάττειν τοῖς ὑπηρέταις'.

21. 611 ζητήσκειν οὖν ἄν τις 'πῶς ἡγανάκτει ὁ ἄνθρωπος;' διότι ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν ἐξεβλήθη, καταμαθόντων ἐκείνων ὅτι οὐδὲ ἀδικεῖ. VfTBcFj καὶ ὁ ἄρχων αὐτός] ἀλλὰ πατήρ εἶ, φησι, τοῦ ἄρχοντος.

21. 612 οὐδ' αὐτὸς οὗτος τύπτειν κύριος, ἀλλὰ προστάττειν τοῖς ὑπηρέταις ἐπισχεῖν τὰ γινόμενα. VfTBcFj οὐδ' οὕτω πείθομαι ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν] ἀλλ' ὑπομνήσαντι τῷ ὑπηρετῇ οὐκ ἐπέισθην ἐξείργοντι.

21. 613 ἐχρῆν σε ὡς μὴ πειθομένῳ ζημίαν ἐπιθεῖναι καὶ ὀρίσαι. VfTBcFj ἀλλ' ἐτελευτήσῃ πρότερον] προὔλαβε τῇ τελευτῇ τὸ δικαστήριον.

21. 614 VfTBcFj ἐτέρου τοίνυν] ὡς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας τὸ 'ἕτερον' εἴληφε νῦν, ἐπειδὴ περὶ τοῦ ἐνὸς εἶπεν ὡς προαπέθανεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν εὐρίσκεται τὸ ἕτερον.

21. 615 VfTBcFj ἀπεκτείνετε τοῦτον] τοῦτό ἐστι τὸ ἰσχυρότατον παράδειγμα, διὸ καὶ τέθειται τελευταῖον.

21. 616 καὶ γὰρ περὶ τὰ Διονύσια γέγονε καὶ θανάτῳ κεκόλασται. VfTBcFj ὅτι σκῦτος ἔχων] οἱ πομπεύοντες τῷ Διονύσῳ κατὰ μίμησιν τῆς περὶ αὐτὸν θεραπείας ἐπόμπευον, οἱ μὲν τὸ τῶν Σατύρων σχῆμα σώζοντες, οἱ δὲ τὸ τῶν Βάκχων, οἱ δὲ τὸ τῶν Σειληνῶν ἐμιμοῦντο.

21. 617 VftBcFj ἀπάντων τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] διὰ τὸν Εὐάνδρον ὃς ἀπέστη τῆς δίκης, καὶ ταῦτα νικήσας διὰ τὸ ἡμαρτηκέναι ἐν τῇ ἑορτῇ.
21. 618 τὸ μέσον δὲ ἐσιώπησε ‘τὸν παρεδρεύοντα τῷ ἄρχοντι’, διότι ἀσθενέστερον ἦν τὸ κατ’ αὐτόν· οὐδὲ γὰρ ἔσχεν εἰπεῖν τιμωρίαν κατ’ αὐτοῦ γεγονυῖαν οὐδεμίαν. VftBcFj οὔτε γὰρ πομπεύων] ἐν ᾧ καὶ συγγνώμη τις ἦν διὰ τὸ ἔθος ὅτι καὶ σκῦτος ἔχων ἐπόμπευεν.
21. 619 VftBcFj οὔτε δίκην ἡρηκῶς] οὔτε νικήσας δίκην· καὶ οὕτω γὰρ εἶχε συγγνώμην ἔκδοτον λαβῶν καὶ ὑπεύθυνον ψήφῳ δικαστῶν.
21. 620 VftBcFj οὔτε παρεδρεύων] ὥσπερ ὁ πατήρ· καὶ τούτου γὰρ μέμνηται νῦν ἐν τῇ συναγωγῇ διὰ τὴν γνώμην.
21. 621 VftBcFj ἀλλὰ Πύρρον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ταῦτα τὰ παραδείγματα τοῖς μὲν πράγμασιν οὐκ ἔστιν ὅμοια (οὔτε γὰρ περὶ τὰ Διονύσια οὔτε περὶ τὴν ἑορτὴν ἡδίκησαν οἱ κολασθέντες), ἀλλὰ τῆς κολάσεως εἵνεκα μόνης παρελήφθη, ὅτι καὶ ἄλλοι τινὲς ἐπὶ πολλῷ μικροτέροις ἀδικήμασι μεγάλας ἔδοσαν δίκας.
21. 622 ἐν τοῖς ἀνωτέρω δὲ μνημονεύσας τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ἡδικοτόων καὶ κολασθέντων, νῦν εἰς μέσον ἄγει καὶ τινὰς δόντας μὲν δίκας, ἐπ’ ἄλλοις δὲ πλημμελήμασιν. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τὰ ἐπιχειρήματα. ‘Ἐτεοβουτάδην’ δὲ τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ· τὸ γὰρ ὄνομα ἀπὸ Βούτου τινὸς ἀρχαίου γέγονεν Ἀθηναίου καὶ τὸ ‘ἐτεὸν’ τὸ ἀληθές. VftBcFj ἐνδειχθέντα] κατηγορεῖται ὡς ἐν τοῖς δικασταῖς κληρωθεὶς οὐκ ἔξόν· ὡς ὀφείλων γὰρ χρήματα κοινὰ ἦν ἄτιμος.
21. 623 VftBcFj ἐὰν δ’ ἂ ποιῇ μὴ λέγει] ὡς ἰσχυρότερα τὰ ἔργα τῶν λόγων, μείζονος ὀργῆς ἀξιοῖ τυχεῖν.
21. 624 ἀπλῶς μὲν οὖν οὕτω δύναται τὰ ἔργα τῶν λόγων ἰσχυρότερα λέγεσθαι, καθόλου δὲ οὐδαμῶς. πολλὰ γὰρ ἔργα λόγου ἐλαττοῦται, οἷον εὐθύς ἐν τῷ παρόντι περιρρήξαι τὴν ἐσθῆτα πολλῷ ἔλαττόν ἐστι τοῦ παράνομα γράφειν· διὸ οὐδὲ ‘γράφειν’ εἶπεν, ἀλλὰ ‘λέγει’, ἵνα οὕτως ἀσθενεστέρους δείξῃ τοὺς λόγους τῶν ἔργων. Vft BcFj οὐδὲν γὰρ ῥῆμα] οὐ γὰρ τοσοῦτον ὀνόματα καὶ ῥήματα δύναται ὅσον ἐν πράγμασι ἀδικία Μειδίου.
21. 625 VftBcFj <ἂ τοίνυν οὐδενὸς τῶν εἰρημένων>] εἰσέβαλεν εἰς τὴν τοῦ ἐλέου ἐκβολήν, κέχρηται δὲ προδιορθώσει προσεχέστερον ποιῶν τὸν ἀκροατὴν.
- 21 626a F 4 YLS ἐπειδὴ καὶ ἰσχυρότατον μέρος ἦν τῶν ἐπιλόγων ἢ τοῦ ἐλέου ἐκβολή, ὄντος δὲ διπλοῦ τοῦ ἐλέου διπλὴν ποιεῖ καὶ τὴν ἐκβολήν.
- 21 626b τὸν μὲν γὰρ ἔχουσιν οἴκοθεν οἱ δικασταί, καθ’ ὃν πεφύκαμεν ἀπλῶς ἅπαντας τοὺς δυστυχοῦντας οἰκτεῖρουν, κἂν μηδὲν ἐκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς οἰκτίσωνται καὶ ἐλεεινὰ τινα φθέγγωνται· τὸν δὲ αὐτοὶ κινουῖσιν οἱ δυστυχοῦντες οἰκτιζόμενοι καὶ δακρύνοντες καὶ τᾶλλα ποιοῦντες, ὅσα κινεῖν εἴωθεν ἔλεον, κἂν ἡμεῖς παρ’ ἐαυτῶν μὴ βουλευθῶμεν ἐξ ἀρχῆς πρὸς αὐτοὺς ἐπικλασθῆναι. πρῶτον μὲν οὖν ἐκβάλλει τὸν τῶν δικαστῶν ἔλεον, ὃν ἐκ φύσεως ἔχουσι πρὸς τὰ ἐλεεινὰ τῶν πραγμάτων. VftBcFj ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] συνδραμών, ὅτι φιλάνθρωπος ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, βούλεται πείσαι μόνῳ τῷ Μειδίᾳ μὴ μεταδοῦναι φιλανθρωπίας, καὶ κέχρηται τοῖς λογισμοῖς ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ ἐλέου τοῦ κατὰ τὸν Στράτωνα.
21. 627 VftBcFj ἐγὼ νομίζω] αὕτη ἡ τῆς ὅλης ὑποθέσεως ἐκβολή τοῦ ἐλέου.
21. 628 Vft BcFj ἔστι μέτριος καὶ φιλάνθρωπός τις] κατ’ εἶδος ἔθηκεν, οἷον ‘ἐγὼ τις οὕτοσι μέτριός εἰμι’.
21. 629 VftBcFj οἶδα τοίνυν ὅτι τὰ παιδιά ἔχων] τοῦτό ἐστι τὸ ἕτερον μέρος τῆς τοῦ ἐλέου ἐκβολῆς, ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ τῶν κρινομένων.
21. 630

αὐτοὶ γάρ εἰσιν οἱ μηχανώμενοι τὸν ἔλεον αὐτοῖς διὰ τε δακρύων καὶ λόγων ἐλεεινῶν καὶ τοῦ τὰ παιδιά παράγειν. ὁ τοίνυν ῥήτωρ καθ' ἕκαστον τῶν κινούντων ἔλεον ἕτερόν τι αὐτὸς ἀντιτίθῃσιν τὸ ἐκβάλλον τὸν ἔλεον, καὶ τῇ ταπεινότητι τοῦ σχήματος τὸν παρελθόντα βίον τοῦ Μειδίου πολλῶ δεινότερον τῆς παρουσίας ἀντέθηκεν, ὥστε διὰ τὴν θρασύτητα μισῆσαι μᾶλλον ἢ διὰ τὴν παροῦσαν ταπεινότητα κατοικτεῖται. τοῖς δὲ παιδίοις τοῦ Μειδίου παιδία μὲν οὐκ εἶχεν ἀντιθεῖναι ὥσπερ τὰ τοῦ Στράτωνος, τοὺς νόμους δὲ καὶ τὸν ὄρκον ἀντέθηκε καὶ τὸ ἐξ ἀμφοτέρων κέρδος ἐξήτασεν. VfTBcFj καὶ ὡς ἐλεεινότατον ποιῶν ἑαυτὸν] τὸ 'ὡς' μόριον δηλοῖ καὶ τὸ 'πάνυ' κατ' ἐπίτασιν, ἴσως δὲ νῦν τὸ ἐν σχήματι καὶ ὑποκρίσει δηλοῖ.

21. 631 VfTBcFj ὅτι μηδαμῶς δυνηθεὶς ταπεινὸς γενέσθαι] κατὰ περιτροπὴν τὸ σχῆμα, ὁ δὲ νοῦς· 'εἰ μὲν τοιαύτην ἐδυστύχει φύσιν, ὥστε μὴδ' ὅλως κάμπτεσθαι μὴδὲ δύνασθαι ταπεινοῦσθαι καὶ ἐπεικὲς ἐπιδέχεσθαι σχῆμα, τάχ' ἂν εἶχε τις ἀνενεγκὼν ἐπὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ τὴν αἰτίαν ἐνδοῦναι καὶ μὴ σφόδρα ὀργίζεσθαι.

21. 632 'εἰ δὲ πέφυκε καὶ πρὸς ἕτερον μετασχηματίζεσθαι, εἴη ἂν λοιπὸν οὐ τῆς τύχης, ἀλλὰ τῆς γνώμης τὸ κατηγορημα. VfTBcFj πάλιν ἐκεῖνος αὐτὸς ὃν ὑμεῖς ἴστε] τί τῷ σχήματι προσέχεις; τὴν ὅλην γνώμην ὑόπτευε, ἀφ' ἧς ἡ ταπεινότης διὰ τὸν φόβον συμβέβηκεν.

21. 633 ἂν φύγῃ τὸν κίνδυνον, ἐκεῖνον ὄψει τὸν ἀλαζόνα καὶ τύραννον. VfTBcFj ἐμοὶ παιδία οὐκ ἔστιν] ἐκβολὴ καὶ τοῦτο ἐλέου ἀπὸ τῶν παίδων κατὰ παράθεσιν.

21. 634 'ἐκεῖνῳ παιδία δέδωκεν ἢ φύσις, ἐμοὶ δὲ οὐκ ἔστιν. κατὰ τοῦτο οὖν ἔλαττον ἔξω καὶ ἀδικούμενος; καὶ τῶν ἐχόντων παῖδας οἱ ἄπαιδες χεῖρον διατεθήσονται;' VfTBcFj τοὺς νόμους ἔχοντά με] τί σεμνύνη, Μειδία, προτείνων τοὺς παῖδας; ἔχω καλλίους δεικνύναι παῖδας, οὓς αἰσχύνεται πλεόν τὸ δικαστήριον, δεικνύων τοὺς νόμους, καὶ καρποῦμαι τὴν εὐνοίαν.

21. 635 VfTBcFj καὶ ῥήτωρ ἐστὶν οὗτος ἴσως] βούλεται δι' αὐτῆς τῆς ἐπιλογικῆς ἀντιθέσεως συγκροῦσαι τὸν Μειδίαν πρὸς τοὺς ῥήτορας, ὥστε αὐτῷ μὴ συνειπεῖν.

21. 636 εἰ γὰρ Δημοσθένην κακῶς λέγει, δηλὸν ὅτι καὶ αὐτούς. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἄλλο συνανύει· ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν τῆς αἰδοῦς τόπων τὸν μὲν Μειδίαν ἐδείκνυε μὴ ἄξιον αἰδοῦς, ἑαυτὸν δὲ διὰ τὸ μᾶλλον λελειουργηκέναι, οὕτω καὶ νῦν βούλεται αἰδεσιμώτατον ἑαυτὸν ἀποφῆναι διὰ τῆς τοῦ ῥήτορος προσηγορίας· ἄξιος δὲ αἰδοῦς ὁ ῥήτωρ. εἰδὼς δὲ πολλὰς οὐσας διαφορὰς ῥητόρων καὶ τὸν μὲν ὄντα ἀληθῆ ῥήτορα, τὸν δὲ πολιτικόν, τὸν δὲ κολακικόν, τὸν δὲ ἐξ ἐπηρείας, οἶον βούλεται τὸν Αἰσχίνην εἶναι, διὰ τοῦτο ἐπισημασίᾳ κέχρηται καὶ φησιν 'εἰ μὲν ἐκεῖνον λέγει ῥήτορα τὸν συμβουλευόντα τὰ κράτιστα, τουτέστι τὸν πολιτικόν, δέχομαι τὸ ὄνομα. εἰ δὲ ἕτερον λέγει τὸν πρὸς χάριν δημηγοροῦντα, οὐκ ἂν εἴη ἐκεῖνος ῥήτωρ.' οὐκοῦν ἐν τῷ εἰπεῖν 'τὰ κράτιστα συμβουλευόν' καὶ τῶν συμβουλιῶν αὐτοῦ ὑπέμνησεν, ὥστε αἰδοῦς ἄξιος φανῆναι μᾶλλον. ἀποσυλᾷ δ' ἐκ τούτων τοὺς συνηγόρους αὐτοῦ καὶ συγκρούει τοῖς ῥήτορσιν. VfTBcFj οἶους ἐνίους] ἵνα μὴ πάντας πολεμίους ἑαυτῷ καταστήσῃ· διὸ καὶ ἐλαττώσας τὴν ἀπὸ τῶν καθημένων ἐξεῦρε βοήθειαν εἰπὼν 'καὶ ὑμεῖς δὲ ὁρᾶτε'.

21. 637 VfTBcFj καὶ οὐδενὶ μέφομαι] ἄλλη θεραπεία κατορθοῦσά τι χρήσιμον, ὡς 'οὐδέποτε ὑμῖν ὀχληρὸς ἐγενόμην ὑπὲρ τῶν κρινομένων δεόμενος καὶ ἀξιῶν σωθῆναι.

21. 638 καινότερον ὁρῶ τὸν Μειδίου τρόπον· κακίζει τοὺς ῥήτορας διὰ ῥητόρων σῶζεσθαι προθυμούμενος'. VfTBcFj καίτοι πῶς ἔστι δίκαιον, τοῦνομα μὲν τοῦτο] ἐνταῦθα φανερώς συνέκρουσε τοὺς ῥήτορας τῷ Μειδίᾳ καὶ μᾶλλον αὐτοῦ συνηγόρους πεποίηκε.

21. 639 φαίνεται γὰρ αὐτὸς μὲν ὑπὲρ τῶν ὁμοτέχνων ἀγανακτῶν, Μειδίας δὲ τούτους ὑβρίζων. VfTBcFj τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιαῦτα] μίαν οὖσαν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀντίθεσιν δίχα ἔτεμε πρὸς τὸ χρήσιμον.

21. 640

ἦν γὰρ τοιαύτη· ῥήτωρ οὗτός ἐστι καὶ πάντα ἐσκεμμένα λέγει καὶ παρεσκευασμένα· ὁ δὲ διεΐλεν αὐτὴν πρῶτον μὲν εἰς τὸ ῥήτωρ ἐστίν, ἵνα καὶ τὴν αἰδῶ παρὰ τῶν δικαστῶν ἑαυτῷ κινήσῃ καὶ τοὺς ἄλλους ῥήτορας πρὸς τὸν Μειδίαν συγκρούσῃ, δεύτερον δὲ τὸ ἄλλο μέρος ἔθηκε τὸ ὅτι ἐσκεμμένα γε πάντα λέγει· καὶ τῇ λύσει πάνυ ἐνδόξως ἐχρήσατο. τοῦ γὰρ Μειδίου λέγοντος ὅτι σκέπτεται πάντα καὶ πρὸς τὸ μεῖζον ἐξαίρει τοὺς λόγους, ὁ Δημοσθένης φησὶν ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ ἐσκέφθαι πολλάκις τὰ δίκαια ἔσκεμμαι· ὁ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν συνεχῶς ἀνερεινῶν οὗτος καὶ τὴν ἀλήθειαν εὕρισκε καὶ μεῖζον οὐδὲν λέγει τῶν ὄντων, εἰδὼς ὅτι ἐξελέγχεται. Μειδίας δὲ μηδὲν σκεπτόμενος, διὰ τοῦτο θρασύτερός ἐστι καὶ μεῖζω <***> τοῦ δέοντος. VftBcFj ἐσκεμμένα καὶ παρεσκευασμένα πάντα λέγω νῦν] σημείωσαι ἐκ τοῦ περὶ μεθόδου δεινότητος, περὶ προσποιήσεως (Hermog.

- 21.641 433, 15) ἐν τῇ δικανικῇ, κἂν ἐσκεμμένος ἦκῃς, προσποιοῦ αὐτόθεν λέγειν, ὅτι ὁ δικαστὴς ὑποπεύει τὸν ῥήτορα καὶ δέδοικε μὴ ἐξαπατηθῇ. ὁ δὲ Δημοσθένης ὁμολογήσας ἐσκέφθαι αἴτιον ὑπέφηνε Μειδίαν. F 2 YL γεγραφέναι μοι τὸν λόγον Μειδίαν] πρόσφορον αὐτοῦ τῇ φύσει τὸ σκέπτεσθαι διὸ καὶ ὁμολογεῖ.
- 21.642 ὁ δὲ τὰς ἀφορμὰς δεδωκώς, φησὶν, οὗτος τὸν λόγον συνέθηκεν. VftBcFj <ὁ γὰρ τὰ ἔργα παρεσχικώς>] σημείωσαι, ὥραϊον εἰς πρότασιν προοιμίου.
- 21.643 F 2 L οὐδ' ὁ μεριμνήσας τὰ δίκαια] καὶ τί, φησι, μέγα εἰ Δημοσθένους καθάπτεται; καὶ ὁ δῆμος ἅπας μετὰ Δημοσθένους διαβληθήσεται.
- 21.644 VftBcFj οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲ τοῦ δήμου] συγκρούσας αὐτὸν δικασταῖς καὶ ῥήτορσι καὶ τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῇ καὶ ἱππεῦσι καὶ ὀπλίταις καὶ στρατηγοῖς βούλεται καὶ παντὶ τῷ δήμῳ συγκροῦσαι καὶ φησὶν ὅτι ἡγοῦμαι αὐτὸν καὶ τοῦ δήμου κατηγορεῖν.
- 21.645 πιθανὸν δὲ τὸ νόημα· εἰ γὰρ πᾶσι τοῖς προειρημένοις ἐλοιδορήθη καὶ οὐκ ἐφοβήθη τὴν πρὸς τούτους ἔχθραν, οὐδὲ τοῦ δήμου φείσεται. VftBcFj ὡς ὅσοι δέον ἐξιέναι κατέμενον] ὁ μὲν Μειδίας φάσκει μὴ τὸν ὄντως δῆμον αὐτοῦ κατεψηφίσθαι, ἀλλὰ πῇ μὲν τοὺς ἀστρατεύτους, οἱ δέον ἐξιέναι εἰς τὸν πόλεμον κατέμενον ἐν τῇ πόλει, πῇ δὲ τοὺς λείποντας τὰς τάξεις.
- 21.646 ὅι γὰρ τεταγμένοι φρουρεῖν φυγόντες τὰ φρούρια τότε ἐκκλησίαζον καὶ δὴ καὶ ξένοι τινὲς καὶ χορευταὶ τοῦ Δημοσθένους, οἱ παρ' αὐτοῦ τραφέντες κατεψηφίσαντό μου. ὁ δὲ τὸν ὅλον δῆμον ὑβρίζει, φησί, χορευτὰς καὶ ξένους ἀποκαλῶν. καὶ τί θαυμαστόν; φησί· λειποταξίου γραφὴν τὸν Μειδίαν κατ' ἐμοῦ κατασκευάζειν, ὁ τὸν δῆμον εἰς <ἀ> στρατείαν ὀνειδίζων καὶ λειποτάκτην καλῶν; οἳ τε γὰρ ὀφείλοντες, φησὶν, ἐξελθεῖν ἔμενον καὶ οἱ τὰ φρούρια φυλάττοντες τὴν φυλακὴν ἐκλελοίπεσαν. φρούρια δὲ λέγει τὰ μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. πολέμου γὰρ τότε πρὸς Θηβαίους ὄντος διὰ τὴν Εὐβοίαν, ἀναγκαῖον ἦν τὰς ἐκ τῆς Βοιωτίας εἰσβολὰς παρὰ τῶν Ἀθηναίων φυλάττεσθαι. VftBcFj ὡς ἴσασιν ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν] πῶς λέγων ὅτι πᾶς ὁ δῆμος κατεχειροτόνησε· πάλιν φησὶν ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν; πρῶτον μὲν ὅτι οὐ πρὸς τὸν δῆμόν ἐστιν ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δικαστὰς μέρος ὄντας τοῦ δήμου· οὐδὲν οὖν ἐκώλυε τινὰς ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπολελεῖσθαι· ἔπειτα ὅτι ἐνεχώρει τινὰς ἐκ τούτων εἶναι τῶν εἰς Εὐβοίαν στρατευσαμένων.
- 21.647 VftBcFj ὥστε κακῶς λέγων] οὐκοῦν σύννηθες αὐτῷ τὸν δῆμον ὑβρίζειν.
- 21.648 δι' ὧν γὰρ ἡπεῖλει τῷ θαρροῦντι μέρει καὶ ἐφόβει, διὰ τούτων ᾤετο τὸν ὅλον δῆμον καταδουλώσασθαι. VftBcFj ἢ καὶ γελοῖα εἶναι] διὸ καὶ γέλοια νομιστέον τὰ νῦν δάκρυα· πῶς γὰρ ὁ πάντα <τὸν> δῆμον ὑβρίζων ὡς ταπεινὸς ἂν ἔλεοῖτο; VftBcFj τί λέγεις, ὦ μιὰρὰ κεφαλῇ; ὅρα, πῶς ὑπεραγανακτεῖ τοῦ δήμου καὶ λοιπὸν εὐκαίρως ἀποτείνεται πρὸς τὸν Μειδίαν ὦ μιὰρὰ κεφαλῇ λέγων; πῶς γὰρ οὐ μιὰρὰ κατὰ τῆς ἐνεγκούσης ποιουμένη τὰς ὕβρεις; VftBcFj μεγάλην μὲν τὴν ἀρχὴν] εἰ ἐν τῷ βίῳ πονηρὸς ὧν ὕβρισας ἀδεῶς, κρινόμενος

δὲ τὰ τῶν ἐπικεικῶν ἔξεις, ἐλέου τυγχάνων, μεγάλην ἔσχες ἀρχὴν ἢ μεγάλην ἡσκησας τέχνην ἐν οὕτῳ βραχεὶ χρόνῳ, ἐν τῷ κρίνεσθαι δηλονότι.

21. 651 δύο δὲ τὰ ἐναντιώτατα φθόνος καὶ ἔλεος. VfTBcFj ὅτ' εἰς Ὀλυνθον διέβησαν] τὸ ὅτ' εἰς Ὀλυνθον διέβησαν' τοιοῦτόν ἐστιν.

21. 652 πλείους βοθηθείας τοῖς Ὀλυνθίοις ἀπέστειλαν οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ μέρος. οἱ στρατιῶται οὖν ἐπὶ τῆς τελευταίας πυθόμενοι τὴν Ὀλυνθον ἠλωκέναι πάλιν ὑπέστρεψαν καὶ πάλιν ἀπῆλθον εἰς τὴν Θράκην. τούτων οὖν ὁ Μειδίας κατηγορεῖ. VfTBcFj πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας τοῦ δήμου] περὶ πάντων αὐτῶν πρὸς τῷ τέλει τὸ μῖσος ἐπισωρεύει.

21. 653 καὶ γὰρ οὐδενὸς φεῖδεται, φησὶν, ἀλλὰ τοὺς μὲν εἰς τὸν πόλεμον ἐξιόντας διαβάλλει, τὸν δῆμον ἀκροατὴν ποιησάμενος, τοῦ δ' αὖ δήμου κατηγορεῖ πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας διαλεγόμενος. ἐπειδὴ δὲ πάντα τὸν δῆμον ἀθρόως ὕβρισμένον οὐ δύναται δεῖξαι, μερίζει κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ φησιν ὅτ' εἰς Ὀλυνθον διέβησαν, κατηγορεῖ τῶν διαβάντων'. VfTBcFj ἐμοὶ μὲν νῆ τὸν Δία] τοὺς θεοὺς τούτους ὡς τῶν ἄλλων ἐξοχωτάτους ὁμνύουσι, τὸν μὲν Ἀπόλλω λέγοντες Ἥλιον, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν Σελήνην, τὸν δὲ Δία τὸν συνέχοντα τὸ πᾶν.

21. 654 εἰσὶ δὲ καὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις μάλιστα οὗτοι τιμώμενοι, ὁ μὲν πατρῷος ὢν, ἡ δὲ ἐπώνυμος, ὁ δὲ πολιοῦχος καὶ βουλαῖος καὶ φράτριος καὶ φίλιος καὶ ἐρκεῖος. VfTBcFj εἰρήσεται γὰρ εἴτ' ἄμεινον εἴτε μή] μέλλων ἀπορρήτους λόγους ἐξηγεῖσθαι διστάζειν προσποιεῖται.

21. 655 ἄλογοποιούντος γὰρ' φησὶ 'Μειδίου, ὅτι διαλέλνται πρὸς με, πολλοὶ τῶν δοκούντων αὐτῷ λαλεῖν ἠδέως ἤχθοντο.' τὸ μὲν οὖν καταμηνύειν τοὺς φίλους ἄτοπον (ὡς γὰρ ἐν ἀπορρήτῳ τὴν ἔνδειξιν ἐποιοῦντο), τὸ δὲ πάντα σιωπᾶν ἀσύμφορον. τί οὖν πεποίηκεν, ἵνα δείξῃ καὶ παρὰ τῶν οἰκείων αὐτὸν μισούμενον; τίνες δὲ οὗτοι, σεσιώπηκεν, ἵνα μὴ προσκρούσῃ τοῖς εἰρηκόσιν. ἐπειδὴ φαύλων ἀνθρώπων ἐστὶ τοῖς κακοῖς τῶν φίλων ἐφήδεσθαι, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογίαν ἔνορκον προσέθηκεν εἰπὼν 'καὶ νῆ Δία αὐτοῖς πολλὴ συγγνώμη'. τὴν γὰρ βαρύτητα τοῦ Μειδίου δυσχεραίνουσιν, εἴτε ἐπισπῶμαι εἰς ἔχθραν τοὺς εἰπόντας εἴτε μή. VfTBcFj ὡς ἀπῆλλαγμαὶ περιῶν ἐλογοποιεῖ] ἀντὶ τοῦ ἑψεύδετο θρυλῶν καὶ λογοποιούμενος. "ἐσπέισατό μοι Δημοσθένης, ἀπηλλάγην τῆς ἔχθρας, λέλυταί μοι τῶν ἐγκλημάτων ὁ κίνδυνος".

21. 656 ' VfTBcFj τῶν πάντων τούτων λαλούντων] ἵνα μή τις εἴποι 'τί οὖν οἷς ἔχαιρον οἱ ἐχθροί;' προσέθηκε 'τῶν πάντων τούτων λαλούντων' καὶ 'πάντα ἠδέως'.

21. 657 διὸ καὶ ὄρκου ἐδεήθη, μή τις ἀπιστήσῃ περὶ φίλων τοιαῦτα λέγοντι, καὶ πρὸς τῷ ὄρκῳ καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐπάγει κατασκευάς. VfTBcFj ἀλλὰ καὶ πλουτεῖ μόνος] οὐχὶ μόνος πλούσιος Μειδίας, ἀλλ' ὅτι μόνον ἑαυτὸν λέγει πλούσιον.

21. 658 ἐπαχθὲς δὲ τὸ τοιοῦτον. VfTBcFj ἂν ἀποφύγοι, τί ποιήσῃ οἷσθε] μέγας ὁ προσδοκώμενος φόβος ἂν μὴ σωφρονήσῃ ταῖς δίκαις, τὴν ἀκρόπολιν καταλήψεται'.

21. 659 VfTBcFj ἐξ ὅτου δὲ τοῦτ' ἂν εἰδείητε] ὅθεν δὲ γνώσεσθε τίς ἔσται ἀποφυγῶν ἐρῶ.

21. 660 στοχάσασθε αὐτοῦ τῆς ἐσομένης γνώμης ἀπὸ τῶν ἤδη γεγενημένων. VfTBcFj τίς γάρ ἐστιν ὅστις] πανταχοῦ βούλεται μονομερῆ δεικνύναι τὴν κρίσιν.

21. 661 VfTBcFj οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέδου] ὅτι οὐ κατέδου καὶ τὰ αὐτῷ ὅμοια πρὸς τρία πρόσωπα συνήρμωσται.

21. 662a F 2 L οὐκ .

21. 662b .. κατέδου] εἰ πεποίηκεν αὐτὸν ἢ τοῦ παντὸς δήμου κατάγνωσις εὐλαβέστερον, ἐπαινέσετε· εἰ δὲ ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου γέγονε χαλεπώτερος, τί τὸ ποιοῦν αὐτὸν ἔσται καλλίονα; VfTBcFj τὸν γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον] ἕως ἂν πέρας ὁ κίνδυνος δέξηται.

21. 663

ἔστω, τὸν πάντα βίον ἐπιτηδεῦσαι σωφροσύνην οὐ δύνασαι, καρτέρει μέχρι τῆς κρίσεως ἡρεμῶν, ἄγχε διὰ τὴν χρεῖαν τὴν τόλμαν, στῆσον λογισμῷ τῆς τιμωρίας τὸ θράσος, κρύψον τέως τὴν πονηρίαν τῷ φόβῳ, ἕως ἂν ἴδοις τὴν ἄδειαν. VfTBcFj χειροτονεῖται τις Μειδίας Ἀναγυράσιος προβέβληται] ἢ αὐτὸν τὸν χειροτονούμενον πάντως αὐτός ἐστιν ὁ προβαλλόμενος ἢ βουλομένων τινῶν ὑμῶν τινὰ χειροτονεῖν ἑαυτὸν ἀντ' ἐκείνου προβάλλεται.

21.664 δείκνυσι γὰρ αὐτὸν μηδαμοῦ μὲν παρὰ τοῦ δήμου ζητούμενον, ἑαυτὸν δὲ εἰς τὰς ἀρχὰς εἰσωθοῦντα. VfTBcFj Πλουτάρχου προξενεῖ] φίλος ἐστὶ καὶ εὖνους τῷ τυράννῳ.

21.665 καὶ γὰρ τοὶ καὶ τὰ ἀπόρρητα οἶδεν ἃ κατὰ τῆς Ἀττικῆς ἐκεῖνος βουλεύεται. πρόξενοι δὲ ἐκαλοῦντο οἱ χειροτονούμενοι ὑπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τῷ τὰς πρεσβευούσας πόλεις ὑποδέχεσθαι, δορύξενοι δὲ οἱ ἐν πολέμοις φιλιωθέντες ἀλλήλοις, ιδιόξενοι <δὲ> οἱ ξενούμενοι παρὰ τισιν. ἐν δὲ τῷ εἰπεῖν ὅτι Ἐπιδάμῳ προξενεῖ δύο κατορθοὶ ἄμα· εἰ γὰρ Πλουτάρχῳ συνέστη, οὐκοῦν φίλος τοῖς τυράννοις Μειδίας. ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐβοίαν ἀπέστησε Πλούταρχος, οὐκοῦν Μειδίας κοινωνὸς τῆς ἀποστάσεως. VfTBcFj τὰ ἀπόρρητα οἶδεν] φανερώτερον τῆς τυραννίδος τὸ ἔγκλημα.

21.666 εἰ γὰρ Πλούταρχος ἐχθρὸς ὢν τῆς πόλεως ἐπιβουλεύει τῷ δήμῳ, Μειδίας δὲ τὰ ἀπόρρητα ἐκείνου γινώσκει, μετὰ Πλουτάρχου ἄρα καταλαβεῖν βούλεται τὰ πράγματα. VfTBcFj ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ] σύνηθες Δημοσθένει τοῦτο λέγειν ἐν ταῖς ὑπερβολαῖς, ὥσπερ καὶ ἐν Φιλιππικοῖς (9, 27) ὁ ὕθ' ἢ Ἑλλάς οὗθ' ἢ βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τάνθρωπου'.

21.667 VfTBcFj ἢ ὅτι ἐγὼ πέπονθα οὐδὲν] ἡθοποιία κέχρηται, δι' ἧς αὐτὸν τὸν Μειδίαν δείκνυσι τὴν τυραννίδα σημαίνοντα.

21.668 τὸ γὰρ μὴ φοβεῖσθαι φάσκειν δίκας καὶ δικαστήρια τίνος ἐτέρου πλὴν τυράννου; VfTBcFj ὅς οὔν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] οὐδὲ μέχρι δόξης Μειδίας ἀνέχεται φοβεῖσθαι τὸν δῆμον, καίτοι τοῖς ἔργοις φοβούμενος.

21.669 VfTBcFj τὸ δὲ μηδὲν φροντίζειν ὑμῶν] διάνοιαν αὐτῷ τυραννικὴν περιέθηκεν.

21.670 VfTBcFj τοῦτον οὐκ ἀπολωλέναι δεκάκις προσήκει] τὸ μέγεθος τῆς τιμωρίας τοῖς ἐπιχειρήμασι τοῦ Μειδίου ηὔξησεν.

21.671 VfTBcFj πλούσιος, θρασὺς καὶ μεγαλόφρων] καὶ τὰς δοκούσας ἀρετὰς εἰς κακίαν μετέθηκεν ἡ τάξις τῶν ὀνομάτων.

21.672 ὁ μὲν γὰρ πλούσιος τῶν ἐμμέσων ἐστίν, ἀλλ' ἡ θρασύτης προστεθεῖσα κακίαν αὐτὸ ἐποίησεν. ὁμοίως τὸ μεγαλοφρονεῖν τῶν ἐπαινετῶν· οὕτως οὔν τινὰς καὶ μεγαλόφρονες καλοῦμεν· ἀλλὰ τὸ ῥίσιος καὶ ἄναιδής' προστεθὲν οὐ μεγαλοφροσύνην, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπερηφανίαν καὶ ἀλαζονείαν τὸ πρᾶγμα πεποίηκεν. VfTBcFj ποῦ ληφθήσεται] πικροτάτην ἔμφασιν δέδωκεν ὅτι ἡ δύναμις ἐπιληφθῆναι; ἐὰν γὰρ φθάσῃ κατασχὼν τὴν ἀκρόπολιν, ποῦ αὐτὸν ἔτι δυνήσεσθε λαβεῖν; φανερώς μὲν οὔν ἐγκαλεῖν τὴν τυραννίδα οὐ δύναται διὰ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ ἐγκλήματος οἶδε γὰρ ὅτι καταλιπὼν ὁ δῆμος τὸ περὶ τῆς ὕβρεως ζητεῖν ἐπὶ τοὺς ἐλέγχους τοὺς περὶ τῆς τυραννίδος τραπήσεται.

21.673 μὴ ἔχων δὲ τούτους σαφεῖς παρασχέσθαι κινδυνεύσει· διὰ τοῦ τῶν ἐμφάσεων καὶ τῶν ὑπονοιῶν ὁμοῦ καὶ τὸ ἄληπτον ἑαυτῷ τηρεῖ καὶ τὸν ἐχθρὸν ἐπίφθονον καθίστησιν. VfTBcFj ἀλλ' ἔγωγε εἰ μηδενὸς ἔνεκα] πάντα τὰ προσόντα τῷ Μειδίᾳ καθελὼν καὶ πανταχόθεν ἀλυσιτελῆ δείξας τοῖς Ἀθηναίοις βούλεται καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ δεῖξαι χαλεποὺς καὶ ἐπαχθεῖς.

21.674 VfTBcFj καὶ ἐν καιροῖς] φαύλοις.

- 21.675 VftBcFj ἐὰν μὲν τι τῶν δεόντων ἀπαγγελθῇ] τὸ τυραννικὸν τῆς γνώμης αὐτοῦ πάλιν διαβάλλει· τὸ γὰρ μὴ συνήδεσθαι τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ δήμου φθονοῦντός ἐστιν ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, τὸ δὲ ἡδεσθαι κακοπραγούντων, τοῦτο ἴδιον τυράννου.
- 21.676 τὸ δὲ αὐτὸ καὶ περὶ Αἰσχίνου κατηγορεῖ, ἀλλ' ἐκείνου μὲν οὐχ ὡς αὐτοῦ βουλομένου κατασχεῖν τὴν ἀκρόπολιν, ἀλλὰ Φιλίππῳ περιποιῆσαι τὰ πράγματα· ταπεινότερον γὰρ τὸ πρόσωπον ἦν τοῦ ἐγκλήματος· Μειδίαν δὲ ὡς αὐτὸν μέλλοντα τυραννεῖν διαβάλλει. Vft BcFj καὶ τῆς σιωπῆς ἀπολαύων] πάθος λέγει τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κοινόν.
- 21.677 πάντες γὰρ οἱ τοῖς κακοῖς πιεζόμενοι συστέλλονται πρὸς ἡσυχίαν καὶ σιωπᾶν ἀναγκάζονται, διὸ καὶ ὑμεῖς φέρετε κακιζόμενοι. VftBcFj τοιοῦτοι γὰρ ἐστε] τόπος ἐστὶ τῆς ἐπαχθοῦς καὶ ὕβριστικῆς ἀποκρίσεως.
- 21.678 VftBcFj οὐδ' οἴεσθε δεῖν χρήματα εἰσφέρειν] ἅπερ ἦν συνήθη πᾶσι τοῖς πλουσίοις λέγειν πρὸς τὸν δῆμον, ταῦτα μόνον κατηγορεῖ τοῦ Μειδίου.
- 21.679 εἰ γὰρ ἦσαν πταίσαντες κατὰ πόλεμον, τότε οἱ πλούσιοι ἐνεκάλουν τοῖς δημόταις ὅτι 'ἡμεῖς μὲν τὰ καθ' ἑαυτοὺς πεποιήκαμεν, ἐτρηραρχήσαμεν, χρήματα εἰσενέγκαμεν, ὑμεῖς δὲ δῆλον ὅτι οἱ μὴ θελήσαντες'. VftBcFj φανερὰν ἐπὶ καιροῦ καθιστάς] ὥστε κρύπτειν μὲν ἐν τοῖς καλοῖς καιροῖς τὴν δυσμένειαν, ἰδὼν δὲ πταίσασαν τὴν πόλιν εἰς μέσον ἄγει τὴν τέως λανθάνουσαν.
- 21.680 VftBcFj τοιοῦτος γὰρ εἶ, Μειδία· ὕβριστής γὰρ εἶ] ὥσπερ ἐπὶ τοῦ Μειδίου χρησάμενος ἠθοποιᾷ ἑαυτὸν δι' αὐτοῦ πεποίηκεν ἐπεμβαίνοντα τοῖς Ἀθηναίοις, οὕτω πάλιν καὶ τῶν δικαστῶν τῇ ὁμοίᾳ πλάσει ἐχρήσατο, ἵνα ποιήσῃ ταῦτα τοὺς δικαστὰς λέγοντας πρὸς τὸν Μειδίαν ἅπερ αὐτὸς βούλεται.
- 21.681 'μιμησώμεθα' φησὶ 'κατὰ Μειδίου Μειδίαν καὶ τοῖς αὐτοῖς λόγοις πρὸς τὸν πατέρα τῶν λόγων χρῆσώμεθα, τὸν αὐτὸν ἀποδιδόντες αὐτῷ ὃν προσήνεγκεν.' VftBcFj καὶ βοηθήσουσιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ] ἔστι μὲν τὸ κεφάλαιον εἰσηγμένον κατὰ ἀπόστασιν, ἔξεστι δὲ τὰ τοιαῦτα ἐν ἐπιλόγοις διὰ τὸ εἶναι κομματικά καὶ ἀσύνδετα· ὅμως δὲ ὁ ῥήτωρ διὰ τοῦ συνδέσμου συνῆψεν αὐτὰ τοῖς φθάνουσιν· εἰ γὰρ καὶ τοῖς νοήμασιν ἀπέσχισται, τὰ γοῦν τῆς ἀκολουθίας σῶζεται.
- 21.682 βούλεται δὲ ἐν τούτῳ περικόψαι τοὺς συνηγόρους τοῦ Μειδίου, κάκεῖ δὲ πρῶτόν γε πρὸς τὸν Εὐβουλον ἀποτείνεται. προέταξε δὲ τοῦτον τῶν ἄλλων συνηγόνων διὰ δύο προφάσεις, ὅτι τε πολὺ προέχει τῶν ἄλλων εἷς ὢν καὶ μᾶλλον ἐδεδοίκει τοῦτον ἢ σύμπαντας τοὺς ἄλλους, καὶ ὅτι πράγματα εἶχεν ἰδίᾳ διαλεχθῆναι χωρίσαντα τῶν ἄλλων περιουσιῶν τὸν λόγον. VftBcFj οὐχ οὕτω τούτῳ χαρίσασθαι] ἀντιπῆπτον ἔλυσε 'πῶς ἀρτίως ἔλεγες μηδένα εἶναι φίλον τῷ Μειδίᾳ καὶ νῦν τοὺς ἐνδοξοτάτους αὐτῷ φάσκεας συνηγόρους;' ὅτι τούτῳ χαρίζεσθαι βούλονται, καὶ τὸν ὄρκον προσέθηκεν, ἐπεὶ ἀπίθανον δοκεῖ τὸν συνηγοροῦντα μὴ εἶναι φίλον τοῦ συνηγορουμένου, ἀλλ' 'ἐπηρεάζειν ἐμοί'.
- 21.683 VftBcFj ἂν τε ἐγὼ φῶ ἂν τε μὴ φῶ] καλῶς κατὰ ἐνδοιασμὸν προσήγαγεν, ἵνα δείξῃ τὸν Εὐβουλον ὄντα τῆς ἔχθρας αἴτιον· εἰ γὰρ οὐχ ὁμολογεῖ ὁ Δημοσθένης ἔχθραν, πρόδηλον ὅτι Εὐβουλός ἐστιν ὁ τῆς ἔχθρας καταρχόμενος.
- 21.684 VftBcFj καὶ βιάζεται, οὐκ ὀρθῶς] ἀντιπῆπτον ὑπετέμετο 'εἰ παθὼν παρὰ σοῦ κακῶς φυλάττει τὴν ἔχθραν;' ὁ δὲ 'καὶ βιάζεται' εἶπε καὶ 'οὐκ ὀρθῶς'.
- 21.685 ἀμφοτέρω δὲ τοῦ κατάρχοντος καὶ ἀδικοῦντος. VftBcFj ἀλλὰ κινδυνεύει τὸ λίαν εὐτυχεῖν] ἕτερον ἀντιπῆπτον ἔλυσε 'διὰ τί οὖν βούλεται ἐχθρὸς σου εἶναι μηδὲν ὑπὸ σοῦ πεπονθώς;' ὅτι λίαν ἐστὶν εὐτυχής.
- 21.686

καὶ δέδωκεν ἐτέραν ἔχθρας ἀφορμὴν τὴν εὐτυχίαν· οἱ γὰρ πλουτοῦντες βουλόμενοι τοῖς πένησιν ἐπηρεάζειν ὑβρίζουσί τε καὶ ἐπαχθεῖς γίνονται. εἴτα καὶ ἄλλο κατώρθωσε τῷ 'λίαν' εἰπεῖν 'εὐτυχεῖν'. ἔδειξε γὰρ οὐ δι' ἀρετὴν εὐδοκιμοῦντα τὸν Εὐβουλον, ἀλλὰ διὰ τύχην. VfTBcFj ὅπου γὰρ ἐγὼ μὲν] τὴν φήμην λέγει τὴν περὶ τοῦ φόνου· Εὐβουλος γὰρ ἦν ὁ κατηγορῶν τοῦ Ἀριστάρχου καὶ συναιτιώμενος τὸν Δημοσθένην.

21.687 ὅμως δὲ φανερώς οὐκ εἶπεν, ἵνα μὴ πάλιν ὑπομιμνήσκη καθ' ἑαυτοῦ τὴν φήμην. VfTBcFj οὐδὲ ἀφιέντα ἀνίησεν] δείκνυσιν ὅτι χάριν αὐτῷ μᾶλλον ὠφείλεν Εὐβουλος ὁμολογεῖν, ὅτι ἀφῆκεν αὐτὸν καὶ οὐκ ἀπήτησε δίκην ἐφ' οἷς ἔπαθε παρ' αὐτοῦ κακῶς.

21.688 VfTBcFj ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγῶσι] διέβαλλεν ὡς φιλοπράγμονα τὸν Εὐβουλον καὶ ἐργολάβον.

21.689 δυοῖν γὰρ θάτερον ἐκ τούτου συμβήσεται· ἢ γάρ, ἵνα μὴ δόξη τοιοῦτος εἶναι, ἀποστήσεται τοῦ συνηγορεῖν τῷ Μειδίᾳ καὶ πληρωθήσεται ὁ σκοπὸς τῷ ῥήτορι, ἢ τολμῶν ἀναβαίνειν ὑποπτος ἔσται προδιαβεβλημένος ὑπὸ τοῦ ῥήτορος. VfTBcFj μὴδὲ τῆς κοινῆς τῶν νόμων ἐπικουρίας] οὐκοῦν τύραννός ἐστιν Εὐβουλος ὁ τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων καταλύων.

21.690 VfTBcFj καὶ μεῖζον ἢ καθ' ὅσον ἡμῶν ἐκάστῳ συμφέρει] τὸ ὄνομα μόνον ἐσιώπησε τοῦ τυράννου· τὰς γὰρ πράξεις ἀνέθηκε καὶ εἰς φόβον τοῦ μέλλοντος τὸν δῆμον κατέστησεν.

21.691 VfTBcFj ἔτι τοίνυν παρῆν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ὅτε διὰ τῶν πραγμάτων ἠνίξατο τὸν τύραννον καὶ προδιέβαλε, τότε καὶ φανερώς ἐπ' αὐτὸ τὸ ὄνομα κεχώρηκεν.

21.692 VfTBcFj καὶ καλούμενος ὀνομαστὶ] πολλὰ ὁμοῦ κατώρθωσε· καὶ γὰρ ὅτι Μειδίας ἑαυτοῦ κατέγνωκε καὶ ὅτι οὐδεμίαν πρόφασιν ἔχει Εὐβουλος τούτῳ γε μὴ βοηθησάι· καὶ γὰρ ἐκλήθη καὶ οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ μετὰ δεήσεως, καὶ παρῆν καὶ ἐκαθέζετο καὶ ἐθεώρει τὰ γιγνόμενα, καὶ ὅμως οὐκ ἀνέστη.

21.693 VfTBcFj νῦν δὲ ὅτι προσκέκρουκεν ἐμοί] δι' ὧν ὁ ῥήτωρ διαβάλλει τῆς συνηγορίας τὴν αἰτίαν, ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι ἀδικουμένῳ βοηθεῖ, κατασκευάζει ἀπὸ τοῦ χρόνου τὴν ὑπόνοιαν.

21.694 ἄλλην δὲ ἀντ' ἄλλης πρόφασιν εἴρηκε. τοῦ γὰρ Εὐβούλου δυναμένου λέγειν ὅτι 'τότε μὲν οὐκ ἀνέστην· ἐν δῆμῳ γὰρ τεθορυβημένῳ τί πλέον ἂν ἦνυσα συνηγορῶν; νῦν δὲ ἑμαυτὸν εἰς τὸ δικαστήριον ἐφύλαξα' ὁ ῥήτωρ ἄλλην πρόφασιν εἴρηκεν ὅτι 'τότε μὲν οὐ συνεῖπε διὰ τὸ συνειδέναι ὅτι Μειδίας ἀδικεῖ, νῦν δὲ διὰ τὸ ἐπηρεάζειν ἐμοί'. VfTBcFj μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δημοκρατίᾳ] καὶ ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου σχεδὸν αὐταῖς λέξεσι περὶ Εὐβούλου εἴρηκε (19, 296) 'μή μοι σωζέσθω μήδ' ἀπολλύσθω μηδεῖς'.

21.695 VfTBcFj τὸν δὲ μὴ δοῦναι δίκην] μερισμῷ κέχρηται, βουλόμενος δεῖξαι δύνάμιν μεγάλην Εὐβούλῳ προσοῦσαν.

21.696 εἰ γὰρ ἱκανός ἐστι τὸν μὲν ὑβρίζειν, τὸν δὲ ποιεῖν μὴ διδόναι δίκην, μέγας τίς ἐστι καὶ ἰσχυρός. καίτοι περὶ ἐνὸς τοῦ Μειδίου ἀμφότερα εἴρηται. ἐκεῖνος γάρ ἐστι καὶ ὁ ὑβρίσας καὶ ὁ μέλλων μὴ διδόναι δίκην ἐκ τῆς συνηγορίας τοῦ Εὐβούλου. ἀλλ' εἰ μὲν ἐνικῶς ἦν προαγαγών, οὐ μεγάλα ἂν ἔδειξεν ἰσχύοντα τὸν Εὐβουλον· τί γὰρ παράδοξον ἓνα τῶν πολιτῶν ἐξελεῖν; νῦν δὲ καταμερίσας τὸ ἐν εἰς πλείονα, τὴν δύνάμιν ἠύξησε τοῦ Εὐβούλου. VfTBcFj ἀλλ' εἰ κακῶς ἐμὲ βούλει ποιεῖν] ἔδειξεν ἐκ τούτου ὅτι καὶ ἡ πρόφασις τῆς ἔχθρας παρ' Εὐβούλου γέγονεν· εἰ γὰρ προήρηται κακῶς ποιεῖν, αὐτός ἐστι καὶ ὁ κατάρξας.

21.697 VfTBcFj ὡς ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς] τὴν ὑποψίαν ἀρνεῖται· τὴν γὰρ κακόνοιαν ἀπέδειξε ματαίαν κατ' αὐτοῦ γεγενῆσθαι τὴν φήμην.

21.698

εἰκότως τοίνυν ἀγνοεῖ ὑπὲρ ποίας προφάσεως αὐτῷ πολεμεῖν ἔγνωκεν Εὐβουλος. VfT BcFj
δύνασαι μὲν καὶ πολιτεύῃ] τὸ μὲν ‘δύνασαι’ τυραννικόν· δεδιὼς δὲ τὸ ἐγκαλέσαι τυραννίδα
προσέθηκε ‘καὶ πολιτεύῃ’, ὥστε δυναστείαν εἶναι τὴν σὴν πολιτείαν.

21. 699 VfTBcFj <κατὰ τοὺς νόμους δ’ ἦντινα βούλει>] παραγραφικῶ ἐπιχειρήματι κέχρηται.

21 700a F 4 YLS οὐ δεῖ θαυμάζειν εἰ ἐν ἐπιλόγοις παραγραφικῶς πέπτωκεν.

21 700b οὐ γὰρ αὐτοῦ [τούτου] τοῦ ζητουμένου πράγματός ἐστι τὸ παραγραφικόν, οἷον τῆς ὕβρεως, τῶν
πληγῶν, τοῦ δημοσίου ἀδικήματος, ἀλλὰ τῶν ἔξωθεν παραλυπούντων τὴν ὑπόθεσιν. ἐπειδὴ
γὰρ βαρὺς Εὐβουλος συνηγορῶν τῷ Μειδίᾳ, χρῆται παραγραφικῶ πρὸς αὐτὸν ὅτι ‘εἰ νομίζεις
ἀδικεῖσθαι τι παρ’ ἐμοῦ, γράφου καὶ κατηγορεῖ, μὴ μέντοι τοὺς ἤδη κατηγορηθέντας ἔξαιρου’.
VfTBcFj ὧν δ’ ἐγὼ παρὰ τοὺς νόμους ὑβρίσθην] φθόνον αὐτῷ κεκίνηκεν, εἴπερ ἔστιν ἐπ’
ἐκείνῳ καὶ τοὺς ἤδη κρινομένους ἐκσῶζειν· ὁμοῦ δὲ καὶ τοὺς δικαστὰς φιλονείκους πεποίηκε
πρὸς τὸν Εὐβουλον.

21. 701 εἰ γὰρ ἐκεῖνος ταύτην εἶχε τὴν ὑπόνοιαν, ὥστε δύνασθαι τῆς τιμωρίας ἐξαιρεῖσθαι τοὺς
κρινομένους, πρόδηλον ὅτι φιλονεικήσουσι καὶ καταγνώσονται τοῦ Μειδίου, ὥστε δεῖξαι παρ’
αὐτοῖς οὕσαν τὴν δύναμιν τοῦ καὶ ἀφιέναι καὶ κολάζειν, οὐχὶ παρ’ Εὐβούλῳ. VfTBcFj
<πέπεισμαι τοίνυν καὶ Φιλιππίδου>] πληρώσας τὸ μέρος τὸ κατὰ τὸν Εὐβουλον, ὅπερ ἦν ὡς
καθ’ ὑπεροχὴν, ἐπὶ τοὺς ἄλλους συνηγόρους κεχώρηκεν, οἵτινες καὶ ἥττονος ἀξιώματος
μετέχουσι καὶ οὐχ ὁμοίως ἡθικὸν ἀπαιτοῦσι τὸν λόγον.

21. 702 μετὰ τοὺς ἰππέας ἐξήτασε τοὺς περὶ Τιμοκράτην, τῇ διαβολῇ τῆς ποιότητος αὐτὴν τὴν
μέλλουσαν παρ’ αὐτῶν γίγνεσθαι μαρτυρίαν σαθρὰν ἀπεργαζόμενος. F 4 YLS ἀξιοῦντας
δοθῆναι τὴν χάριν ταύτην] δριμύως πάνυ, οἷον ‘μὴ γὰρ οὐκ ἄξιος θανάτου Μειδίας, μὴ γὰρ οὐκ
ἴσμεν ὡς εἰκότως ἀναρπάζοιτ’ ἄν; ἀλλ’ ἡμῖν δότε τὴν χάριν, ἡμῖν αὐτοῦ τὴν σωτηρίαν
δωρήσασθε’.

21. 703 VfTBcFj μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] κατὰ τὸ ἐτεροσχημάτιστον.

21. 704 S χρήματα δ’ αὐτῷ] τί δυσχεραίνετε πρὸς τὴν ψῆφον, ἣν οἱ νόμοι κομίζουσι; λυπεῖ σε Μειδίας
τῆς οὐσίας αὐτοῦ στερούμενος; ποίησον αὐτὸν καὶ μετὰ τὴν δήμευσιν πλούσιον, μετάδος αὐτῷ
τῶν χρημάτων τῶν σῶν, ἵνα καὶ νόμιμος ὁ δικαστὴς φανῇ καὶ σὺ φίλος εὐνούστατος.

21. 705 VfTBcFj <δόντων>] ἀντὶ τοῦ ‘δότησαν’.

21. 706 YS τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι δι’ εὐπορίαν] ἀρετὴν μὲν παρ’ αὐτοῖς ἢ τι τῶν καλῶν οὐχ εὖροι τις
<ἄν> , τῷ πλούτῳ δὲ καρποῦνται τὴν δόκησιν.

21. 707 VfTBcFj <προβολή>] πρόσκλησις εἰς τὸ δικαστήριον.

21. 708 F 2 YL ἀπεχειροτόνησε] ἀπεψηφίσατο.

21. 709 F 2 YL οὐκ ἂν ὁμοίως ἦν δεινόν] ἀναμιμνήσκει τούτων, ἵνα μείνωσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης.

21. 710 ἄτοπον γὰρ ἐξ ἀρχῆς μὲν χαλεπαίνειν, νυνὶ δὲ τοσοῦτων ἀποδειχθέντων ὀλιγωρεῖν. VfTBcFj
Βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου] ἢ γὰρ τέχνη τὴν ὑπόνοιαν ἐνεποιεῖ.

21. 711 VfTBcFj ὥς, τοῦτ’ ἐκεῖνο] ὁ πάλιν ἠλπίζομεν ποιήσῃν Μειδίαν.

21. 712 VfTBcFj θοιμάτιον] χιτωνίσκος μὲν τὸ κολόβιον, θοιμάτιον δὲ τὸ τριβώνιον.

21. 713 VfTBcFj ἐν ἱερῷ δὲ] ὥστε τὸν τόπον διδάξαι τὸ δίκαιον.

21. 714 VfTBcFj καὶ τοὺς ἐπιδημήσαντας] ὥς ἐν κοινῷ θεάτρῳ τῆς Ἑλλάδος φάσκει γεγενῆσθαι τὴν
ὕβριν.

21. 715 VfTBcFj οὐδ’ ὥσπερ Ἀριστοφῶν] οὗτος φορολόγος ὧν κατέσχε παρ’ αὐτῷ τὰς δεκάτας τῆς
θεοῦ, ἂφ’ ὧν ἔδει στεφάνους ποιῆσαι καὶ ἀναθεῖναι τῇ θεᾷ Ἀθηναίων.

- 21.716 κατηγορηθῆς δὲ ὑπὸ Εὐβούλου φθάσας τὴν εἴσοδον ἀνέθετο τοὺς στεφάνους καὶ πέπαυται ἢ προβολή. VftBcFj ἐκ τοῦ μηδὲν ὦν πεποίηκεν] οὐ μὴν ὁ Μειδίας ἦν ἐπεδείξατο ὕβριν κατ' ἐμοῦ καὶ τὰς πληγὰς ἀνακαλέσασθαι δύναται.
- 21.717 VftBcFj οὐδ' ὕβριζε τῇ διανοίᾳ] τῇ μὲν γὰρ χειρὶ τὸν Δημοσθένην, τῇ δὲ διανοίᾳ τοὺς πάντας.
- 21.718 ὅπου γὰρ ῥήτωρ ὦν ἐγὼ ἐπλήγην, τί ποιήσετε ὑμεῖς οἱ ἦττον ἢ ἐγὼ δίκην λαμβάνειν δυνάμενοι; VftBcFj τὸν πρῶτον μετὰ ταῦτα] πρῶτον τῶν ἄλλων μετ' ἐμέ.
- 21.719 VftBcFj ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου] ἕως ἐστὶ πόρρω τῶν δεινῶν, ἕκαστος φυλαττέσθω.
- 21.720 VftBcFj ἐπειδὴν ἀναστῇ τὸ δικαστήριον] τὸν τόπον ἀντὶ τῶν ἐν τῷ τόπῳ, ἔθος ἀρχαῖον.
- 21.721 VftBcFj οὐδὲ μεταστρεφόμενος] τοιοῦτοι γὰρ οἱ φοβούμενοι.
- 21.722 VftBcFj συντεύζεται] συνακολουθήσει ἢ μᾶλλον ὑπαντήσῃ.
- 21.723 F 2 YL ἐάν τε διακοσίους ἐάν τε χιλίους] οὐ γὰρ διὰ τὸ πλῆθος, ἀλλὰ διὰ τοὺς νόμους ἰσχύουσιν.
- 21.724 VftBcFj <ἄρ' ἐάν τις ὑμῶν ἀδικούμενος>] σημειῶσαι, ὥραϊον περὶ κριτοῦ καὶ νόμων.
- 21.725 F 2 L ἀνακράγῃ] λέγων, ὧ νόμοι.
- 21.726 TBcFj καὶ μήτε λειτουργίας] διὰ τὴν τριηραρχίαν· 'μήτε' δὲ 'ἄνδρα' διὰ τὸν Εὐβουλον λέγει, τὸ δὲ 'μήτε τέχνην' διὰ τοὺς συνηγόρους καὶ τὴν ἀπάτην.
- 21.727 VftBcFj καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ χάριν] ἀναγκαίως πρὸς τῷ τέλει τοῦ λόγου τοῦ θεοῦ μέμνηται, ἐπειδὴ περ τῶν ἀνθρωπίνων τὰ τῶν κρειττόνων ἐστὶ προτιμότερα.
- 21.728 VftBcFj ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ Ὅπερ Εὐκτῆμων] ὁ λόγος μικτός ἐστίν, ἔκ τε τοῦ πραγματικοῦ καὶ τοῦ καταφορικοῦ συνειργασμένος· καὶ τὸ μὲν πραγματικὸν ἐν ταῖς μάχαις ταῖς περὶ τὸν νόμον ἔχει, τὸ δὲ καταφορικὸν ἐκ τῆς κατὰ τοῦ προσώπου κατηγορίας.
- 22 1a ἵνα δὲ μὴ δόξῃ μόνος ὡς φιλοπράγμων κατηγορεῖν Διόδωρος, δείκνυσιν ὡς καὶ ἄλλον ἠδίκηκεν· προείρηκεν γὰρ Εὐκτῆμων, καὶ ἔστι δευτερολογία τοῦ Διοδώρου ὁ λόγος, τῇ ἐξαγγελίᾳ καὶ τῇ τῶν ὀνομάτων συνθέσει σφόδρα εὐρυθμὸς ὦν ἅτε πρὸς Ἰσοκρατικὸν ἄνδρα συγκεῖμενος· πολλὰς γοῦν παρισώσεις καὶ ὁμοιοκαταλήξεις καὶ ὁμοιοτέλευτα παρέσπартαι· ἔχει δὲ προοίμιον ἐκ κατασκευῆς εἰλημμένον· μέλλων γὰρ καταφορᾷ χρῆσθαι καὶ ἐν τοῖς πραγματικοῖς καὶ ἐν τοῖς ἐξαγωνίοις προκατασκευάζει συγγνώμην αὐτῷ διὰ τοῦ προοιμίου ὥσπερ παραιτούμενος τὸν ἀκροατὴν, εἰ μηδενὸς τῶν ἀπορρήτων φείσαιο κατ' ἀνδρὸς δεινὰ καὶ χαλεπὰ σκευωρησαμένου, ἵν' ὁ ἀκούων συγγνώμης ἄξια καὶ τὰ τῆς καταφορᾶς ὑπολάβοι, μειζόνων ὄντων ἐφ' οἷς ἀλγεῖν ὁ λέγων δοκεῖ. διαιρεῖται τοίνυν κατὰ τὴν πρώτην τομὴν ἢ ἐργασία πᾶσα τοῦ λόγου εἷς τε τὸ πραγματικὸν καὶ τὸ ἐξαγώνιον, καὶ τὸ μὲν πραγματικὸν ἔχει τὸ νόμιμον διήρητον, εἷς τε τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τὸ πρόσωπον· τὸ δὲ ἐξαγώνιον διμερές ἐστὶ διήρηται γὰρ εἷς τε τὸν περὶ τῆς εἰσπράξεως λόγον καὶ εἰς τὸν περὶ τῆς ἀναιρέσεως τῶν στεφάνων καὶ κατασκευῆς τῶν πομπείων. ὁ τοίνυν Δημοσθένης ἦτοι Διόδωρος ὁ τὸν λόγον ἐξειληφὼς ἰσχυρίζεται μὲν νόμοις τοῖς περὶ τὸ πρᾶγμα δύο, ἐνὶ μὲν τῷ προστάττοντι μηδαμῶς ἐξεῖναι στεφανοῦσθαι τὴν βουλήν, εἰ μὴ ποιήσαιο τὰς τριήρεις, ἐτέρῳ δὲ τῷ κελεύοντι μηδὲν ἀπροβούλευτον ἐξεῖναι ἀναγνωσθῆναι τῷ δήμῳ ψήφισμα. ὁ δὲ Ἀνδροτίων ἰσχυρίζεται πρὸς ἀμφοτέρους τούτους ἔθει καὶ νόμῳ· νόμῳ μὲν πρὸς τὸν περὶ τῶν τριήρων νόμον, ἔθει δὲ πρὸς τὸ ἀπροβούλευτον· Δημοσθένους γὰρ φάσκοντος μηδαμῶς ἐξεῖναι εἰσφέρειν εἰς τὸν δῆμον ψήφισμα εἰ μὴ τῆς αὐτὸ προαναγνούσης βουλῆς καὶ τοῦτο καθόλου προτείναντος, Ἀνδροτίων λύει παρεχόμενος ἔθος ἴδιον περὶ τῶν στεφάνων τῶν διδομένων ταῖς βουλαῖς κεκρατηκός, καθ' ὃ φησι κρατεῖσθαι τὸν δῆμον περὶ τοῦ στεφάνου τῆς βουλῆς καὶ γραφῆναι παραχρῆμα ἐν τῷ δήμῳ τὸ ψήφισμα. καὶ τοῦτο μὲν ἐν τι τῶν ζητημάτων ἐστίν, τὸ δὲ δεύτερον τοιοῦτον·

Δημοσθένους παρεχομένου νόμον τὸν κελεύοντα μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τὴν δωρεὰν αἰτεῖν, εἰ μὴ ποιήσαιο τὰς τριῆρεις, Ἀνδροτίων πειράται λύειν τὸν νόμον τοῦτον κατὰ ἀντινομίαν, παρεχόμενος ἕτερον νόμον τὸν κελεύοντα (5) ἑὰν ἀξίως ἡ βουλή δοκῇ βουλευῆσαι δωρεᾶς, διδόναι τὸν δῆμον τὴν δωρεὰν αὐτῇ. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἀντικεῖσθαι δυναμένου τοῦ παρ' Ἀνδροτίωνος, ταραττων ὁ Δημοσθένης καὶ συγχέων ἐξεπίτηδες τὴν τάξιν, ἵνα τῷ τῆς ταραχῆς ἀσαφεὶ τὸν δικαστὴν παρακρούσῃται, οὐκ ἀντικρυς εἰσάγει τὴν ἀκόλουθον τῶν νόμων μάχην, ἀλλ' ἐναλλάττει τοὺς καιροὺς καὶ τὰς χρήσεις. Ἔτι τοίνυν εἰσὶν ἕτεροι δύο νόμοι, οἱ περὶ τὸ πρόσωπον μὲν εἰσι, τὴν δὲ ἐξέτασιν δευτέραν ἔχουσιν. τούτων δὲ εἷς μὲν ὁ περὶ τῆς ἐταιρήσεως, ἕτερος δὲ ὁ περὶ τῶν ὀφλημάτων, παραγραφικὴν ἔχοντες δύναμιν· καθ' ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ἀξιοὶ παραγράφεσθαι Διόδωρος Ἀνδροτίωνα ὡς μὴ ἐξὸν λέγειν αὐτῷ· τούτοις ἀντιτίθῃσι μεταληπτικῶς ἐτέρους ὁμοίως Ἀνδροτίων νόμους δύο, τῷ μὲν <περὶ> τῆς ἐταιρήσεως τὸν κελεύοντα ἐπὶ τῶν θεσμοθετῶν περὶ τῶν τοιούτων κατηγορεῖν, τῷ δὲ περὶ τῶν ὀφλημάτων τὸν προστάττοντα δεῖν ἐνδεικνύναι τοὺς βουλομένους κατηγορεῖν τινος ὡς ὀφείλοντος τῷ δημοσίῳ· ἐνδειξις γὰρ κατηγορίας ἐστὶν ὄνομα κατὰ πλειόνων μὲν, μάλιστα δὲ κατὰ τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ καὶ πολιτεύεσθαι τολμώντων· ὡς τὰς μὲν προτάσεις τὰς παρὰ Δημοσθένους εἶναι παραγραφικὰς, τὰς δὲ παρ' Ἀνδροτίωνος ἀντιπροτάσεις μεταληπτικὰς.

- 22 1a (50) L ἡ στάσις τοῦ λόγου πραγματική· πᾶσα γὰρ κατηγορία νόμου ἢ ψηφίσματος ἢ τινος ἐγγράφου περὶ μέλλοντος ἔχουσα τὴν σκέψιν πραγματικὴν ποιεῖται τὴν στάσιν.
- 22 1b βουλή οὖν ἐστὶν ἐνταῦθα περὶ ἐκείνου τοῦ ψηφίσματος 'τί ἄρα ἐκβήσεται ἐξ αὐτοῦ ὕστερον εἴτε ἀγαθὸν εἴτε καὶ ἄλλως;' ἔστι δὲ ὁ λόγος δευτερολογία· ὁ γὰρ Εὐκτῆμων εἶπε πρῶτος, ἐν δευτέρῳ ὁ Διόδωρος λέγει. ὅθεν οὔτε προοίμιον ἔχει ὁ λόγος οὔτε διήγησιν διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἐπειδὴ περ ἀεὶ τὸ προοίμιον ἔνεκα θεραπείας τῶν ἀκροατῶν λέγεται, ἡ δὲ διήγησις ἔνεκα τοῦ διδάξαι τοὺς ἀκούοντας, πῶς ἔχει τὸ τῆς ὑποθέσεως. τοῦ οὖν πρώτου λέγοντος ἤδη καὶ θεραπεύσαντος τοὺς ἀκροατὰς διὰ τῶν προοιμίων καὶ διδάξαντος τὸ πρᾶγμα διὰ τῆς καταστάσεως, περιττόν ἐστιν ἔτι τὸν δεῦτερον λέγοντα αὐτὰ πάλιν εἰπεῖν. ἰστέον δὲ ὅτι δύο τρόποι εἰσὶ δευτερολογίας, ὃ τε ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀγώνων καὶ ὃ ἐπὶ τῶν δημοσίων. γίνεται δὲ ἑκάτερος οὕτως· ἐπὶ μὲν τῶν ἰδιωτικῶν ὁ εἷς κατηγορεῖ τῶν διωκόντων, εἴτα ὁ φεύγων ἀπολογεῖται, εἴτα πάλιν ὁ ἕτερος κατήγορος κατηγορεῖ, εἴτα ὁ φεύγων πάλιν ἀπολογεῖται καὶ πρὸς τοῦτον· ἐπὶ δὲ τῶν δημοσίων οἱ δύο ἐφεξῆς κατηγοροῦν, εἴτα ὁ φεύγων πρὸς τὴν τῶν δύο κατηγορίαν ἀπελογεῖτο. A → 1h ἡ στάσις πραγματική.
- 22 1c F 2 YL ὅτι οὗτος ὁ λόγος μετὰ τοὺς Φιλιππικοὺς δευτερός ἐστὶ τῶν δημοσίων.
- 22 1d F 2 YL ὁμολογεῖ δὲ τὴν ἔχθραν ὁ κατηγορῶν ὡς προαδικηθεὶς τῇ κατηγορίᾳ ἀμυνόμενος.
- 22 1e F 2 YL ὅπερ Εὐκτῆμων] ἵνα δὲ μὴ δόξη μόνος ὡς φιλοπράγμων κατηγορεῖν, δείκνυσιν ὡς καὶ ἄλλον ἡδίκηκε· προεῖρηκε γὰρ Εὐκτῆμων, καὶ ἔστι δευτερολογία τοῦ Διοδώρου ὁ λόγος· ὅθεν καὶ ἡ κατάστασις ἐπιλέλοιπεν.
- 22 1f gTBc κατὰ παράθεσιν δὲ προῆκται τὸ προοίμιον, ὅθεν ἐγένετο καὶ μακρότερον.
- 22 1g συγκρίνει γὰρ τοῖς γενομένοις κατ' Εὐκτῆμονος, ἅπερ αὐτὸς ἡδίκηται. YL ἐνόμισάν τινες τοῦτο εἶναι προοίμιον· οὐκ ἔστι δὲ δι' ἣν προεῖπαμεν αἰτίαν, ἀλλὰ προοιμιαστικῆς ἐννοίας, ἵνα μὴ ὥσπερ ἀποτόμως καὶ κατ' ἄκρας εὐθύς εἰσβάλλῃ εἰς τὰ κεφάλαια καὶ τοὺς ἀγῶνας.
- 22 1h A ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ] μεστὴ ἦθους ἢ πρότασις· οὐ γὰρ εἶπε 'θαρρῶ πάντως δίκην αὐτὸν εἰσπράξασθαι', ἀλλὰ 'πειράσομαι, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ'.
- 22.2 YL συμβέβηκε δέ, πολλὰ] τοῦτο ἐνόμισάν τινες εἶναι διήγησιν· οὐκ ἔστι δέ, ἀλλ' ὥσπερ παραδιηγηματικόν.

Α συμβέβηκε .

- 22 3b .. πολλά] εἰδέναι δὲ χρή ὅτι ἐν οἷς μὲν ἂν ἐγχωρῇ λανθάνειν, ἀρνησόμεθα τὸ δι' ἔχθραν κατηγορεῖν· ἐν οἷς δὲ ἐπίδηλος ἡ δυσμένεια, τὸ ὁμολογεῖν πιθανώτερον, ἵνα μὴ ἀλῶμεν ἐν τοῖς φανεροῖς οὕτω ψευδόμενοι. ΥΛ λέγει οὖν 'νομοθέτης μοι γέγονεν Εὐκτῆμων· πείθομαι τῇ γνώμῃ· ζηλῶ τὸν διδάσκαλον'.
- 22 3c gTBc οὗτος μὲν γε εἰς χρήματα] ἐπειδὴ ὁ κλέπτων τὰ κοινὰ εἰς χρημάτων ζημίαν βλάπτεται καὶ τῆς οὐσίας ἐκπίπτει, διὰ τοῦτο οὕτως εἶρηκε 'καὶ τὸ παρ' ὑμῖν ἀδίκως ἐκπεσεῖν', ὅτι ἐκβέβληται τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἀπαιτήσεως τῶν εἰσφορῶν· διὸ καὶ εἶπεν 'ἀδίκως'.
- 22 4a ΥΛ καὶ φησὶν 'οὗτος μὲν γὰρ εἰς χρήματα ἐπεβουλεύθη'.
- 22 4b TBc <οὐδὲ εἶς>] οὐδὲ τῶν φίλων δηλονότι.
- 22.5 ΥΛ εἰ τὰ κατασκευασθέντα] δείκνυσι τὴν συκοφαντίαν ἢ λέξις· κατασκευάζει γὰρ τις τὰ μὴ ὄντα.
- 22.6 ΥΛ ἂ καὶ λέγειν ἂν] ὅρα τὴν μέθοδον τοῦ 'ἂ καὶ λέγειν ἂν'.
- 22.7 δι' ὧν γὰρ ὀκνεῖ καὶ παραιτεῖται λέγειν, διὰ τούτων ὡς καθαρὸς ὑπάρχει βοᾷ. τὸ δὲ 'πατέρα' καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ μέρος δεῖ προφέρειν, ἵνα ἐμφαίνῃ τὴν ἀτοπίαν. τό τε γὰρ 'ἐγώ' καὶ τὸ 'ἐμαυτοῦ' μάλιστα πολὺ σημαίνει τὸ σέβας· 'οὐδὲ ἄλλου μὲν πατέρα τολμῶντος ἀποκτείνει τὸν [δὲ] ἐμαυτοῦ, πῶς ἂν ἄρα ἐμίσουν;' ἔχει γὰρ πολλὴν ἐπίτασιν τῆς αἰδοῦς. gTBcFj καὶ κατασκευάσας ἀσεβείας] τὸ μὲν 'κατασκευάσας' ὑποπτον καὶ ὁμοιον τῷ προτέρῳ· τὸ δὲ περὶ τῆς ἀσεβείας τῆς εἰς τοὺς κατοικομένους τοιοῦτον ἦν· οὐκ ἐδύνατο Ἀνδροτίων φόνου κατηγορίαν κατὰ τοῦ Διοδώρου ποιήσασθαι μὴ ὧν τοῦ πεφονευμένου συγγενῆς.
- 22.8 αὐτοῖς γὰρ μόνοις ἐπιτρέπουσιν οἱ νόμοι. γράφεται οὖν τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀνηρημένου θεῖον ὄντα τοῦ Διοδώρου ἀσεβείας, ὅτι συνδιατρίβει αὐτῷ διεφθαρκότη τὸν πατέρα, δέον ἐπεξελεῖν ὑπὲρ ἀδελφοῦ τεθνηκότος. ΥΛ ὃν εἰ συνέβη] ὡς πολλῶν καὶ τοιούτων ἐν τοῖς δικαστηρίοις πιστευομένων, κἂν μὴ ᾗ ἀληθῆ.
- 22.9 ΥΛ οὐκ ἔστιν] αὐτὸς δὲ ἐπικρίνει διὰ τοῦ 'οὐκ ἔστιν' ὡς ἀποδεχόμενος τὰς πόλεις, εἰ μὴ δέξαιντο.
- 22.10 gTBcFj ἐγὼ τοίνυν] ἐπειδὴ ἀλόντος τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἔμελλεν ἔνοχος ἔσεσθαι, οὕτως εἶρηκε τὸ 'ἐγὼ ἐκινδύνεον' ἢ ὅτι συνεπόνει τῷ θεῷ γέροντί τε ὄντι καὶ δεομένῳ συνηγόρου.
- 22 11a ΥΛ ἐγὼ τοίνυν] ἔμφασιν ἔχει τοῦτο, οἷον 'ὁ ἰδιώτης καὶ ἄπειρος περιγέγονα τῷ δικαίῳ τοῦ τεχνίτου τούτου'.
- 22 11b gTBcFj παρὰ μικρὸν] σημειωτέον τὴν λέξιν, ὅτι ζήλω Θουκυδίδου μετερρυθμίσθη.
- 22.12 κάκεῖνος γὰρ εἶπεν (1, 29; 2, 89) 'ἐνίκησεν παρὰ πολὺ' ἀντὶ τοῦ 'κατὰ πολὺ'. οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἢ 'παρὰ' πρόθεσις ἀντὶ τοῦ 'κατὰ' ἐστίν. Α τὸ πέμπτον μέρος] Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ νόμων φησὶν ὅτι [εἰ] 'πεντακοσίων ὄντων τῶν δικαστῶν εἰ ἔλαβε τὸ πλεόν μέρος τῶν ψήφων ὁ κατηγορούμενος, οὐδὲν ἔπασχε δεινόν, ἀλλ' ἀπελύετο· εἰ δὲ ὁ κατήγορος μὴ μετέλαβε τὸ πέμπτον μέρος, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι τῷ φεύγοντι ἐψηφίσαντο, πρὸς τῷ ἡττηθῆναι τὴν δίκην τὸν κατήγορον καὶ ἐζημιούτο χιλίαις δραχμαῖς· εἰ δὲ μετέλαβε τὸ πέμπτον, ἡττᾶτο μὲν, οὐ μὲν ἐζημιούτο.
- 22 13a 'ἐζητήθη δὲ 'διὰ τί ὁ Ἀνδροτίων μὴ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἡτιμώθη, ἀλλὰ χρήματα ἔδωκε καὶ ταῦτα Λυσίου λέγοντος;' λέγομεν ὅτι ὁ ἐν τρισὶ δικαστηρίοις ἡττώμενος ἐν διαφόροις πράγμασιν οὕτως ὡς συκοφάντης ἡτιμοῦτο· ὁ δὲ ἐν ἐνί, ὥσπερ Ἀνδροτίων, ἐδίδου χιλίας, ὡς φησὶν ὁ Γενέθλιος. Α τὸ .

22 13b

.. μέρος] οἱ μὴ μεταλαμβάνοντες τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων κατετίθεσαν ἐπιτίμιον. Θεόφραστος ἱστορεῖ λέγων οὕτως ‘Ἀθήνησιν οὖν ἐν τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν, ἐὰν μὴ μεταλάβῃ τις τὸ πέμπτον μέρος, χιλίας ἀποτίνει καὶ ἔτι πρόσσετί τις ἀτιμία οἷον τὸ ἐξεῖναι μήτε γράψασθαι παρανόμων μήτε φαίνειν μήτε ἐφηγεῖσθαι.’ Ἀ ἔθος ἦν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις τὰς δίκας γυμνάζεσθαι πρῶτον παρὰ διαιτηταῖς τισι πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸ δικαστήριον.

22 13c τοῦτο δὲ ἐγίνετο, ἵνα μὴ συνεχῶς καθίζωσι δικαστήρια καὶ ἀπλῶς ἐνοχλῶσι τοῖς δικασταῖς. εἰ δὲ μὴ πέρας ἔσχε παρ’ ἐκείνοις, τότε εἰσῆει ἡ δίκη παρὰ τοῖς δικασταῖς. πάλιν δὲ καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν πάντα ἐποιοῦν πρὸς τὸ μὴ καθίζειν δικαστήρια, ἵνα μὴ πολλὰ χρήματα ἀναλίσκειν ἡ πόλις ἀναγκάζεται. ἐλάμβανε γὰρ εἰς ἐκάστην τὴν δίκην ἀπὸ τῶν τῆς πόλεως μισθὸν ὑπὲρ τοῦ δικάσαι τριώβολον, ὡς ἔχομεν καὶ παρ’ Ἀριστοφάνει (Eq. 255) ‘φράτορας τριωβόλου’. AR καὶ τὸν ἄλλον χρόνον] οἰοῖναι ‘ἀθάνατος ἔσομαι τῷ προηδικηκότι κατήγορο’.

22.14 δι’ ὧν δὲ σφοδρῶς ἀγανακτεῖ, διὰ τούτων τὸ μέγεθος ὧν ὑπέστη δηλοῖ. τὸ δὲ ‘μεθ’ ὑμῶν’ οἷον ‘μετὰ τῶν ἡδικομένων’. gTBCFj καὶ περὶ μὲν τῶν ιδίων] ἐπειδὴ εἶπεν ‘ἂ παρέλιπεν Εὐκτῆμων ἐρῶ’, ἵνα μὴ ἀντιπέσῃ ὅτι ‘συνειδῶς ἄχρηστα παρέλιπεν’, ἐπάγει ὅτι ‘ὠφέλιμά ἐστιν ὑμῖν ἀκοῦσαι’.

22.15 gTBCFj ἐγὼ γὰρ εἰ μὲν ἐώρων] προοίμια καὶ τινες ἔννοιαι πρὸ τῶν ἀγώνων διαβάλλουσαι τὸν Ἀνδροτίωνα ὡς ἀπατᾶν θέλοντα, ἵνα μὴ δοκῇ αὐτὸς τοῦτο ποιεῖν ὃ μέμφεται, ‘οἶδα τὴν τέχνην, οὐκ ἀγνοῶ τὴν ἀπάτην ἢ μέλλει χρῆσθαι· διὸ προδιδάσκω ἵνα φυλάξησθε’.

22 16a ‘YL ἐγὼ .

22 16b .. ἐώρων] μετὰ τὸ προοίμιον ἄρχεται τῆς διαβολῆς τῶν Ἀνδροτίωνος λόγων. κατάστασιν γὰρ ὁ λόγος οὐκ ἔχει διὰ τὸ γνωρίζεσθαι τὴν ὑπόθεσιν τοῖς ἀκούουσιν. YLS ἐγὼ .

22 16c .. ἐώρων] ἄξιον δὲ ἐπισημήνασθαι περὶ τῆς διαβολῆς ταύτης, ὅτι μέλλων αὐτὸς σοφίζεσθαι τὸν ἀκροώμενον ἐκ τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος τὴν ἐναντίαν ὑπόληψιν ἐργάζεται. ἔχων γὰρ ἔνδοξον πρόσωπον καὶ γνωρίμον ἐκ παιδείας τὸ ἀνταγωνιζόμενον, ἐξ αὐτοῦ λαβεῖν τὴν διαβολὴν ἐπεχείρησεν. ἀπάγων γὰρ τὸν ἀκροατὴν τῆς καθ’ ἑαυτοῦ ὑπονοίας τοῦτο ποιεῖ. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὑπολάβοι τῶν ἀκροατῶν τὸν ἰκανώτερον εἰπεῖν μᾶλλον ἢ ἐξαπατῆσαι προελέσθαι ἢ τὸν ἄπειρον ἀγώνων καὶ λόγων; gTBCFj <ἀπλοῦν>] τὸ ‘ἀπλοῦν’ τρία σημαίνει· ὡς ἐπὶ ἀριθμοῦ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ διπλοῦ· καὶ ἀπλοῦν τὸ ἐκτὸς κακουργίας πρὸς τούτοις σημαίνει καὶ τὸ σύντομον.

22.17 Α καὶ πάντα τὸν βίον] ἐπὶ τὴν προαίρεσιν μετὰγει τὴν διαβολὴν ἀποστήσας τῆς τέχνης.

22.18 ὅλον γὰρ ἤλασε τὸν βίον εἰς τὸ κατορθῶσαι τῆς ἀπάτης τὴν τέχνην. ἔστι γὰρ καὶ οὗτος τῶν Ἰσοκράτους ἐταίρων ἐπίσημος. gTBCFj <ἔστι γὰρ εἷς μὲν>] εἰσβάλλει λοιπὸν ἐντεῦθεν εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ τὸ νόμιμον κεφάλαιον.

22 19a YL ἐντεῦθεν ἄρχεται τοῦ νομίμου κεφαλαίου.

22 19b Α νόμος ἐστί, φησὶν] οὐχ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων ταύτης προσδεῖται τῆς τάξεως, ἀλλ’ ἡ δεινότης τοῦ ῥήτορος τὴν οὖσαν ἰσχὺν παρεκίνησεν, ἄχρηστον ἐκ τῆς θέσεως ἀποδείξασα.

22 20a οἷον ‘τί λέγω πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου προτεινόμενον περὶ τῶν νεῶν νόμον; οὐκ ἐποιήσατο τὰς τριῆρεις ἢ βουλή, τὴν δωρεὰν οὐ δύναται λαβεῖν.’ ἀπαντᾷ ὁ Ἀνδροτίων εὐθύς πρὸς τοῦτο, ὅτι νόμος ἐστὶν ἕτερος κελεύων ‘ἐὰν ἀξίως ἢ βουλὴ δοκῇ βουλευσαί δωρεᾶς, διδόναι τὸν δῆμον τὴν χάριν’, καὶ οὕτως ἔμελλεν ἰσόρροπος τῶν δύο νόμων ἡ μάχη γίνεσθαι. διὰ τοῦτο προὑφαρπάσας ὁ ῥήτωρ ἄχρηστον τὴν μνήμην ἀπέφηνεν. ὅτι γὰρ μάτην ἐνταῦθα τέθεται καὶ διὰ τὴν εἰρημένην χρεῖαν, ἵνα μὴ ἀπαιτήσῃ δευτέραν ὁ ἀκροατὴς τοῦ νόμου διήγησιν, δῆλον ὅτι οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἢ μάχην ἢ ἀντιλογίαν πεποιήται. YL νόμος .

- 22 20b .. φησὶν] τοῦτο ἐστὶν ὑφαρπάσαι τῶν ἀκροατῶν τὴν ὑπόθεσιν. τὸν γὰρ νόμον, ὃν ἂν εἰκότως ἀντέθηκεν Ἀνδροτίων τῷ παρὰ Δημοσθένους, μεταθεὶς ἀντεξετάζει πρὸς τὸ ἔθος, οὐ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων τοῦτο δεχομένης, ἀλλὰ τῆς τοῦ ῥήτορος βίας μετακινούσης τὴν τέχνην. ὅρα γὰρ ἐκ παραθέσεως καὶ τὸ σόφισμα. λεγέσθω δὲ ὁ παρὰ Δημοσθένους λόγος. νόμος ἐστὶν ἔαν μὴ ποιήσῃται τὰς τριήρεις ἢ βουλή, μὴ λαμβάνειν τὸν στέφανον. οὐκοῦν τοῦτον Ἀνδροτίων λύει, ἀντιθεὶς καὶ αὐτὸς ἕτερον κελεύοντα ἔαν ἀξίως ἢ βουλή δοκῇ βουλευῆσαι δωρεᾶς, διδόναι τὸν δῆμον τὴν δωρεάν αὐτῇ. ἀλλ' ἵνα μὴ ἰσόρροπος γένηται τῶν δύο νόμων ἢ μάχη, διὰ τοῦτο ἀναγκαίως τὴν τάξιν αὐτῶν παρεκίνησε, τὴν δεινότητα καὶ τὴν τέχνην ἀντιθεὶς τῇ τοῦ γράμματος ἰσχύϊ διὰ τοῦτο αἱ προδιαβολαὶ κατὰ Ἀνδροτίωνος, ἵνα Ἀνδροτίων ὁ σοφισζόμενος, ἀλλὰ μὴ ὁ Δημοσθένης φαίνονται. ὅτι δὲ σοφίσματος ἔνεκεν τέθεται καὶ ἄχρι τῆς μνήμης μόνον ὁ νόμος, ἵνα μὴδὲ δευτέραν ἐξετάσῃ ὁ ἀκροατὴς ἐπιζητῇ τοῦ αὐτοῦ νόμου, δῆλον ἐκ τοῦ μηδεμίαν ἀπάντησιν μὴδὲ ἀντιλογίαν μήτε μάχην ἰσχυρὰν αὐτῷ γεγενῆσθαι πρὸς αὐτὸν τὸν νόμον. gTBcFj ταῦτ' ἐπήρετο] σεσόφισται καὶ τοῦτο τὸ μέρος.
- 22 21a αὐτὸν γὰρ τὸν Ἀνδροτίωνα ποιεῖ ὁμολογοῦντα ἐπερωτᾶσθαι τὸν δῆμον, ἵνα πρὸς τὴν ἐξῆς λύσιν τῆς ἀντιθέσεως αὐτῷ λυσιτελήσῃ, ὅπου λέγει (8) 'εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα', καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ φαίνεται ὁ Ἀνδροτίων ἐναντιούμενος. YL (→ 22b) ταῦτ' ἐπήρετο] δεύτερον μέρος τοῦτο τῆς ἀντιθέσεως.
- 22 21b σεσόφισται δὲ οὐδὲν ἦττον ἢ τὸ πρότερον. αὐτὸν γὰρ τὸν Ἀνδροτίωνα ὁμολογοῦντα παρέχει ἐπηρωτῆσθαι τὸν δῆμον διαχειροτονίαν γεγενῆσθαι, ἵνα πάλιν τοῦτο τὸ μέρος τῆς ἀντιθέσεως πρὸς λύσιν ἐτέρας ἀντιθέσεως λάβῃ. μέλλει γὰρ ὕστερον τιθέναι (8) 'ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα', ἵνα φαίνῃται Ἀνδροτίων ἐναντὶα λέγων αὐτὸς ἑαυτῷ, ἐνταῦθα μὲν ὅτι 'ἐπηρώτησεν ὁ ἐπιστάτης', ἐτέρωθι δὲ πάλιν ὅτι 'οὐκ ἦτησεν'. αὐτὸς γὰρ ἐξελεγχθήσεται ὑπὸ τῶν οἰκείων ῥημάτων ἡτηκώς, εἴπερ ἡ ἐρώτησις τρόπον τινὰ καὶ αἵτησις. εἴτα ἡ λύσις ἐπῆκται οὐ πρὸς τι μέρος, ἀλλὰ πρὸς τὴν διάνοιαν ἅπασαν τῆς ἀντιθέσεως 'εἰ κατὰ τὸν νόμον ἔγραφε, ταύτη μᾶλλον ἔχρην αὐτὸ γενέσθαι τὸ προβούλευμα', ἵνα δοκῇ πρὸς τὸν νόμον ἀπαντῶν ἀποκλείειν Ἀνδροτίωνα μνήμης τοῦ νόμου δευτέρας. περιττὸς γὰρ δόξει τοῖς ἀκούουσιν, εἴπερ εἰς ἐτέραν χρεῖαν παραλαβὼν τὸν νόμον ἔτι μνησθεῖν τοῦ αὐτοῦ νόμου. gTBcFj <ὁ ἐπιστάτης>] ταῦτα ἠρώτησε, φησὶν, ὁ ἐπιστάτης.
- 22 22a ἐπιστάτης δὲ λέγεται εἷς τῶν δέκα προέδρων. ἀφ' ἐκάστης δὲ φυλῆς τῶν δέκα προεβάλλοντο πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐγίνοντο ὁμοῦ οἱ πάντες ἐνενήκοντα. εἴτα ἐκ τούτων τῶν ἐνενήκοντα ἐπληροῦτο ἡ βουλή τῶν ἐνενήκοντα. οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ πρυτάνεις ἐγίνοντο, αἱ τῶν πεντήκοντα ἀνδρῶν τῶν ἀφ' ἐκάστης φυλῆς κλήρῳ κατὰ διαδοχὴν διοικούντων καθ' ἕκαστον μῆνα, καὶ ἐλέγοντο οἱ πρυτάνεις κυρίως αὐτοὶ οἱ πεντήκοντα ἐν ἐκείνῳ τῷ μηνί, ἐν ᾧ ἐπρυτάνευον καὶ διώκουν τὰ τῆς πόλεως. ἀπὸ δὲ τῶν πεντήκοντα πάλιν ὁ μείζων προεβάλλετο καὶ ἐκαλεῖτο πρόεδρος, ὡς εἶναι ἐκ τῶν δέκα φυλῶν δέκα προέδρους. τούτων δὲ τῶν προέδρων εἷς ἕκαστος αὐτῶν κατὰ διαδοχὴν καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐγίνετο ἐπιστάτης. Ἀ ἐπιστάτης ἄρχων τῶν πρυτάνεων, ὃς προσάγει τῷ δήμῳ τὰς κρίσεις καὶ δοκιμασίας τῶν κοινῶν.
- 22 22b F 2 YL διεχειροτόνησεν] ἀντὶ τοῦ 'ἐσκέψατο'.
- 22.23 Α κατὰ γὰρ νόμον ἦν] τοῦτο, ὡς οἶμαι, προστέθεικεν ὁ ῥήτωρ ὡς ὑπὸ τοῦ Ἀνδροτίωνος λεγόμενον, ἵνα εὐπορήσῃ τῆς λύσεως.
- 22.24 φιλεῖ γὰρ τοῦτο ποιεῖν. ἡ μέντοι λέξις πρὸς ὅλην τείνει τὴν διάνοιαν οὕτως 'εἰ κατὰ νόμον ἔγραφε, ταύτη μᾶλλον ἔχρην γίνεσθαι προβούλευμα'. YL αὐτὸ τούναντίον] τὸ σχῆμα περιτροπῆς.
- 22.25 Α φήσει τοίνυν τοῦτον τὸν τρόπον] ἔστι μὲν ὡς ἀπὸ ἔθους ἢ ἀντίθεσις.

- 22 26a ἱκανῶς δὲ καὶ αὕτη διαβέβληται· τὸ γὰρ λέγειν ‘ἀπάσας’ ἀπαξαπλῶς οὕτως ‘εἰληφέναι τὰς βουλὰς’ ἀπίθανον τὸν λόγον ἐργάζεται, καὶ τὸ ‘οὐδεμιᾶς γεγενῆσθαι <προβούλευμα> πώποτε’ ἢ γὰρ ὑπερβολὴ τὴν ἀπιστίαν ἐργάζεται τοῖς ἀκούουσιν· ἡ δὲ λύσις συγκρίνει τὸ ἔθος τῷ νόμῳ καὶ δείκνυσι τὸ γραφὲν τῶν ἐθῶν ἰσχυρότερον. ΥΛ φήσει .
- 22 26b .. τρόπον] σεσόφισται ἢ παροῦσα ἀντίθεσις· ἔχειν μέντοι ἀκολουθίαν δοκεῖ πρὸς τὴν ἐτέραν. ἐγκαλοῦντος γὰρ τοῦ Δημοσθένους ‘τί δήποτε ἀπροβούλευτον εἰσήνεγκας τὸ ψήφισμα;’ ἀκολουθῶς ἀποκρίνεται Ἀνδροτίων ‘ἔθος ἐστὶ τοιοῦτον’· εἰς τὸ ἀπίθανον δὲ τρέπων τὸν λόγον, διοριστικώτερον αὐτὸν εἰσάγει λέγοντα ‘τοῦτον ἀπάσας τὸν τρόπον εἰληφέναι τὰς βουλὰς’, εἶτα προστιθέντα τὸ ‘καὶ οὐδεμιᾶ γεγενῆσθαι προβούλευμα πώποτε’, ἵνα ὁ ἀκροατὴς ἐξ ὧν οἶδε τῷ λέγοντι μάχηται. τίς γὰρ ἂν Ἀνδροτίωνος ἀνάσχοιτο λέγοντος μηδεμιᾶ γεγενῆσθαι προβούλευμα ἐν τῷ παρεληλυθότι παντὶ χρόνῳ; οὐ γὰρ ἦν εἰκός, κειμένου νόμου ἀπροβούλευτον μηδὲν εἶναι ψήφισμα, πάσας τὰς βουλὰς ὅσα πώποτε εἰλήφασιν ἄνευ προβουλεύματος εἰληφέναι· αὐτὸς εἰδὼς πολλάκις καὶ προβουλεύματα γεγραμμένα. ἀλλ’ εἰ μὲν τέθεικε τὴν ἀντίθεσιν λέγουσαν <μετὰ> τῆς ἀληθείας τὸ ‘καὶ τινὰ εἰληφέναι βουλὴν ἤδη τοῦτον τὸν τρόπον’, δύσλυτον ἂν αὐτὸς ἑαυτῷ κατασκεύασε τὴν ἀντίθεσιν. πῶς γὰρ ἂν ἔλυσεν; ἢ εἰ καὶ ἔλυσεν, οὐκ ἰσχυρῶς ἂν ἔλυσεν. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἥδει συμβὰν ἐπὶ τινων βουλῶν, διὰ τοῦτο ἐφ’ ἅπαντα τὸν χρόνον ἤγαγε τὸν διορισμὸν καὶ ἐφ’ ἀπάσας βουλὰς λέγων ‘μηδεμιᾶ γεγενῆσθαι προβούλευμα πώποτε’, ἵν’ ἐκ τῆς τῶν ἀκροατῶν μαρτυρίας ἐλεγχθῇ τὸ ἀπίθανον. ὅθεν καὶ τεθάρρηκεν ἐν τῇ λύσει διορίσασθαι καὶ εἰπεῖν ‘ἐγὼ δὲ οἶμαι μὴ οὐχὶ λέγειν αὐτὸν ἀλήθειαν’. gTBcFj ἐγὼ δ’ οἶμαι μὲν] ἐνστάσει καὶ ἀντιπαραστάσει ἐνταῦθα κέχρηται, ἐνιστάμενος μὲν πρῶτον καὶ λέγων ὅτι ‘μάλιστα μὲν ψεύδεται· οὐδεμίαν γὰρ νομίζω βουλὴν ἀπροβουλεύτως ἐστεφανῶσθαι’, εἶτα ἀντιπαραστάσει ‘εἰ δὲ καὶ δοίημεν τοῦτο ἀληθὲς εἶναι, ὥς σὺ λέγεις, οὐ καθ’ ὃ καὶ ἄλλοι ἡμάρτησαν πρῶην, ὀφείλεις καὶ σὺ ἀκολουθεῖν τῇ ἐκείνων ἀμαρτίᾳ’.
- 22 27a Α ἐγὼ .
- 22 27b .. μὲν] λύει ἀντιδιοριζόμενος. S οὐ μὴν] ἐπειδὴ τοῦτο ἥδει γεγενημένον ἐπὶ τινων βουλῶν καὶ ἤδη συμβεβηκὸς ἔθηκεν, ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως καταναγκασθεὶς συγκρίνει τὸ ἐπὶ τινων ἔθος ἐνταῦθα τῷ νόμῳ καὶ δείκνυσι τὸ γράμμα τῶν ἐθῶν ἰσχυρότερον, ὅτι, εἰ καὶ γέγονεν, οὐκ ὀρθῶς πεπραγμένον φαίνεται.
- 22.28 gTBcFj <ὥσπερ γάρ, εἴ τις ἐκείνων προήλω>] στρογγύλον σχῆμα· τοῦτο κεῖται καὶ εἰς τὸν κατὰ Ἀριστοκράτους (23, 99).
- 22.29 F 2 L περὶ τοίνυν τοῦ νόμου] εἰσβολὴ εἰς τὸν δεύτερον νόμον τὸν περὶ τῶν νεῶν.
- 22 30a ὁ νόμος, φησὶν, οὐκ ἔῃ τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρεάν. ταύτη ἀκόλουθος ἦν ἐκείνη, ὥσπερ ἔφαμεν, ἢ λύσις, ἢν ἀπέρριψεν ἄνω ὁ ῥήτωρ, ὥς ἐπεσημηνάμεθα, ὅτι ‘νόμος ἐστὶ κελεύων, ἐὰν ἀξίως ἢ βουλὴ δοκῇ βουλευσάι’ καὶ τὰ ἐξῆς. πεποίηκε δὲ τὸν Ἀνδροτίωνα ἐριστικώτερον ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους νόμου μαχόμενον, ἵνα ἀπαγάγῃ τὴν διάνοιαν καὶ τοῦ ἀντιδίκου καὶ τῶν ἀκροωμένων τῆς μνήμης τοῦ ἰσχυροτάτου νόμου. ἔστι τοίνυν τετραμερὴς ἡ ἀντίθεσις. ταύτης δὲ τὸ μὲν πρῶτον μέρος ἐστὶ κατὰ Ἀνδροτίωνος· ὁμολογεῖ γὰρ μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τὴν δωρεάν αἰτῆσαι, εἰ μὴ ποιήσαιο τὰς τριήρεις. καίτοι γε ἀπίθανον εἶναι δοκεῖ τὸ τινὰ αὐτὸν καθ’ αὐτοῦ τὰ λυποῦντα λέγειν· ἀλλ’ ἐπειδὴ περ ἡβουλήθη τὸ οἰκεῖον ἰσχυρὸν ὁμολογούμενον καταστήσαι, διὰ τοῦτο τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ἀντιδίκου χρῆται. εἴτ’, ἐπειδὴ περ ἐώρα θαρροῦντα τὸν ἄνδρα τῇ τῶν λόγων τέχνῃ, ὄντα ἐριστικόν (τοῦτο γὰρ προδιαβάλλων τὸν ἄνδρα εἴρηκε), διὰ τοῦτο οὐκ ἀπεικὸς ἡγήσατο περιθεῖναι αὐτῷ καὶ λόγους ὁμολογοῦντας, ἵνα φαίνεται δεινὸς εἰπεῖν ἐξ αὐτῶν τῶν ὁμολογουμένων δῆθεν περιγίνεσθαι φιλονεικῶν διὰ τὴν τέχνην. τὸ δὲ

δεύτερον μέρος ἐστὶ 'δοῦναι δέ γε οὐδαμοῦ, φησί, κωλύει τὸν δῆμον'. τοῦτό ἐστιν ἐκ διανοίας τοῦ νόμου κατὰ τὸ παρειμένον, ᾧ χρώμενον ποιεῖ ἀντὶ τοῦ νόμου τὸν Ἀνδροτίωνα διὰ τὴν ἑαυτῷ προσοῦσαν τέχνην. σοφιστοῦ γὰρ τὰ μὲν κείμενα ἔαν, ἐκ δὲ τῶν μὴ κειμένων πειραῖσθαι συλλογίζεσθαι. τὸ δὲ τρίτον μέρος ἐστὶν 'ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ' καὶ τὰ ἐξῆς, τὸ δὲ τέταρτον 'εἰ δὲ μὴ πεποίημαι μνεῖαν περὶ τῶν νεῶν' καὶ τὰ ἐξῆς. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον μέρος τῆς ἀντιθέσεως οὐ λύει· ὑπὲρ γὰρ ἑαυτοῦ καὶ οὐχ ὑπὲρ Ἀνδροτίωνος κεῖται. Ἀνδροτίωνος γὰρ ὁμολογοῦντος μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τὴν δωρεὰν αἰτῆσαι, εἰ μὴ ποιήσαιο τὰς τριήρεις, τί ἀντιλέγει πρὸς τοῦτο Δημοσθένους πλὴν ὅτι 'ἦτησε'; τοῦτο δὲ πειράται ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῶν Ἀνδροτίωνος λόγων ἀποδεικνύναι, ὅπερ ἦν τρίτον τῆς ἀντιθέσεως μέρος ἐχόμενον τῆς πρώτης προτάσεως. τὸ γὰρ τρίτον μέρος ὥσπερ κατασκευὴ τῆς προτάσεώς ἐστι. τίς γὰρ ἡ πρότασις; 'ὁ νόμος οὐκ ἔα τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρεάν'. ἡ δὲ τρίτη ἐστὶν 'ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα'. ταύτην τοίνυν τὴν πρότασιν πρώτην ἐπεχείρησε λύσαι. λύει δὲ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ποιότητος (9) ὅτι 'οἱ πρόεδροι τῆς βουλῆς ἦσαν καὶ ὁ ἐπιψηφίζων ἐπιστάτης τῶν τότε βουλευσάντων ἦν', εἴτα συλλογιστικῶς (9) 'εἰ δὲ ἡρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν, δηλοῖ εἰσι πραγματευσάμενοι τὴν δωρεάν', εἴτα ἀποδεικτικῶς ἐκ τῶν συμβεβηκότων (10) 'πρὸς τοίνυν τούτοις ἔστιν ἃ τοῦ Μειδίου κατηγοροῦντος', εἴτ' ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα ἐδεῖτο ἐτέρας πίστεως, ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν ἀκροατῶν ἐπιστώσατο. πληρώσας δὲ ταύτην τὴν λύσιν ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἀντιθέσεως, ὃ παρέλιπε μὲν διὰ τὸ συγγένειαν ἔχειν τὴν πρώτην πρότασιν τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὴν τρίτην, λύειν δὲ ἐνταῦθα πειράται. ἔστι τοίνυν ἀρχὴ τῆς λύσεως τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἀντιθέσεως (10), 'ὅτι δὲ οὐδὲ τὸν δῆμον ἔα διδόναι' καὶ τὰ ἐξῆς. πρόσκειται μέντοι γε ἡ αἰτία, δι' ἣν τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἀντιθέσεως οὐ κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν ἔλυσεν, ἀλλὰ τὸ τρίτον πρῶτον. ἐπειδὴ γὰρ τὸ 'μὴ ἐξεῖναι δοῦναι τὸν δῆμον τὴν δωρεάν' οὐχ οἷός τε ἦν δεῖξαι μὴ πρότερον δείξας ὅτι 'ἦτησεν ἡ βουλή', διὰ τοῦτο πρῶτον συστήσας ὅτι 'ἦτησεν', ἐπήγαγε λοιπὸν τὸ 'μὴ ἐξεῖναι', ὅτι 'βιασθεὶς ἡ ἑξαπατηθεὶς ὁ δῆμος διὰ τῆς αἰτήσεως καὶ δέδωκε διὰ τοὺς αἰτήσαντας, οὐκ ἐξὸν διδόναι, καὶ οὐ δι' αὐτὸν δεδωκώς'.

22 30a (50) Ὡς αὕτη ἡ πρότασις τῆς ἀντιθέσεως.

22 30b ἔστι δὲ τετραμερὴς ἡ ἀντίθεσις. S περὶ .

22 30c .. νόμου] αὕτη ἡ παρὰ Δημοσθένους πρότασις. ἡ δὲ ἐπομένη ἀντιπρότασις, ἡ καὶ ἀντίθεσις ἐστίν, ἐντεῦθεν ἄρχεται. gTBcFj ὁ νόμος, φησὶν, οὐκ ἔα τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρεάν] χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι, ὅταν τις αὐτὸς πρότερος παρέχεται λόγον, τούτῳ τὰ τῆς πίστεως δίσχα διαιρεθήσεται· καὶ πρῶτον μὲν τὰς οἰκείας συστήσει προτάσεις, μετὰ ταῦτα δὲ τὰς λύσεις τὰς παρὰ τῶν ἀντιδίκων.

22 31a μᾶλλον δὲ ἐτέρως εἴπωμεν. τετραπλῇ τις εὐρίσκεται ἡ τῶν ἀγώνων φύσις, ὅταν τις αὐτὸς πρῶτος ποιῇται τὸν λόγον. ἐν μὲν γὰρ ἐστὶ μέρος προηγούμενον, ἐν ᾧ τις πειράται τὰς οἰκείας προτάσεις συνιστάναι· ἕτερον δέ, ὅταν τὰ παρακολουθοῦντα ταύταις καὶ παρεπόμενα ὡς ἀπίθανα ἢ ὡς ἐναντία ἀναγκαζώμεθα διαλύειν, ὥστε ἰσχυρὰς γενέσθαι τὰς παρ' ἡμῶν προτάσεις· καὶ τοῦτο γίνεται συστάσεως ἕνεκα τῶν ἡμετέρων λόγων. ἐνταῦθα δὲ ἡ πλείων μάχη πρὸς τὰ ἀντιπαραινόμενα παρὰ Ἀνδροτίωνος εἰς ἀναίρεσιν τῶν προηγουμένων. συναγωνίζεται οὖν τῷ Εὐκτῆμονος λόγῳ· ὅταν γὰρ ἐκβάλλῃ τὰ πρὸς ἀναίρεσιν τῶν προηγουμένων παρὰ Ἀνδροτίωνος κομιζόμενα, ἄδηλος ἔσται ὑπὲρ τῶν οἰκείων προτάσεων διατεινόμενος. gTBcFj ἀντιπρότασις.

22 31b

Λ δοῦναι δέ γε] τοῦτο ἐστὶ ἐκ διανοίας τοῦ νόμου κατὰ τὸ παρειμένον, ὃ χρώμενον ποιεῖ ἀντὶ νόμου τὸν Ἀνδροτίωνα διὰ τὴν αὐτῷ προσοῦσαν τέχνην· σοφιστοῦ γὰρ τὸ τὰ μὲν κείμενα ἔαν, ἐκ δὲ τῶν μὴ κειμένων πειρᾶσθαι συλλογίζεσθαι.

22.32 gTBcFj ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ] ἐν τοῖς προάγουσιν ἔλεγε (5), ‘ταῦτ’ ἐπήρετο, φησὶν, ὁ ἐπιστάτης’ καὶ τὰ ἐξῆς.

22 33a ἐνταῦθα δέ φησιν ‘εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα’. πῶς γὰρ ἐνδέχεται τὸν ὁμολογήσαντα ἐπὶ τῆς προτέρας ἀντιθέσεως ὅτι ‘ἐπήρετο ὁ ἐπιστάτης καὶ διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος’ πάλιν ἐνταῦθα λέγειν ‘οὐκ ἤτησα οὐδὲ παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα’; δεινότητος οὖν τοῦτο τὸ δεῖγμα καὶ μεθόδου τῆς περὶ τὰς ἀντιθέσεις. διὰ τοῦτο τὴν μὲν μνήμην τοῦ <ἰσχυροτάτου> νόμου παρῆκεν. πεποίηκε δὲ Ἀνδροτίωνα ἐριστικώτερον ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους νόμου μαχόμενον, ἵνα ἀπαγάγῃ τὴν διάνοιαν καὶ τοῦ ἀντιδίκου καὶ τῶν ἀκροωμένων τῆς μνήμης τῆς ἰσχυροτάτης τοῦ νόμου. ὁμολογοῦντα δὲ ἐνταῦθα ποιεῖ τὸν Ἀνδροτίωνα ὅτι ‘οὐκ ἔξεστιν αἰτεῖν’, ἵνα τοῦτο ἀποδείξας ἔλῃ αὐτόν. καὶ ἔστι τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἀντιθέσεως κατὰ τοῦ Ἀνδροτίωνος ὁμολογεῖ γὰρ μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τὴν δωρεὰν αἰτῆσαι, εἰ μὴ ποιήσαιο τὰς τριήρεις. καίτοι γε ἀπίθανον εἶναι δοκεῖ τὸ τινὰ αὐτὸν καθ’ αὐτοῦ τὰ λυποῦντα λέγειν· ἀλλ’ ἐπειδήπερ ἐβουλήθη τὸ οἰκεῖον ἰσχυρὸν ὁμολογούμενον καταστῆσαι, διὰ τοῦτο τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ἀντιδίκου χρῆται. ἐπειδὴ γὰρ ἑώρα θαρροῦντα τὸν ἄνδρα τῇ τῶν λόγων τέχνῃ, ὄντα ἐριστικόν (τοῦτο γὰρ αὐτὸν προδιαβάλλων εἴρηκε), διὰ τοῦτο οὐκ ἀπεικὸς ἡγήσατο παραθεῖναι αὐτῷ καὶ λόγους ὁμολογοῦντας, ἵνα φαίνεται ὁ δεινὸς εἰπεῖν ἐξ αὐτῶν τῶν ὁμολογουμένων περιγίγνεσθαι φιλονεικῶν διὰ τὴν τέχνην. gTBcFj ἐγὼ .

22 33b .. αἰτούσῃ] εἴποι ἂν τις ‘τί γὰρ ἐν αὐτῷ ἦν τὸ δοῦναι;’ λέγομεν ὅτι ‘ἔδωκα’ λέγει ἀντὶ τοῦ ‘αἴτιος ἐγενόμην τοῦ δοῦναι τὸν δῆμον τῇ βουλῇ τὸν στέφανον αἰτούσῃ’. ὅρα πῶς ἀφελῶς ἐνταῦθα περιέθηκε τὸ ῥῆμα τῷ Ἀνδροτίωνι τῷ εἰπεῖν ὅτι ‘αἰτούσῃ’, ἵνα δόξῃ ὥσπερ ἐναντία ἑαυτῷ λέγειν ὁ Ἀνδροτίων ἐν οἷς λέγει μετὰ μικρὸν ὅτι ‘οὐκ ἤτησα’. Α <εἰ δὲ μὴ πεποίημαι μνεῖαν>] τὸ ὅτι ‘ἤτησε’ πειρᾶται ἀποδεικνύναι, ὅπερ ἦν τρίτον τῆς ἀντιθέσεως μέρος.

22 34a καὶ πρῶτον δείκνυσιν ἀπὸ τῆς ποιότητος. S εἰ .

22 34b .. μνεῖαν] Ἀνδροτίωνος ὁμολογοῦντος μὴ ἐξεῖναι τῇ βουλῇ τὴν δωρεὰν αἰτῆσαι, εἰ μὴ ποιήσαιο τὰς τριήρεις, τί ἀντιλέγει πρὸς τοῦτο Δημοσθένους εἰ μὴ ὅτι ‘ἤτησε’; διόπερ τὸ μὲν ὁμολογούμενον παρὰ Ἀνδροτίωνος ὡς ἀναμφισβήτητον παρῆκε, τὸ δὲ ὅτι ‘ἤτησε’ πειρᾶται ἐξ αὐτῶν πάλιν τῶν Ἀνδροτίωνος ῥημάτων ἀποδεικνύναι. ἦν μὲν οὖν ἡ πρώτη πρότασις ‘ὁ νόμος οὐκ ἔῃ τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρεάν’· ἡ δὲ τρίτη ἐστὶν ‘ἐγὼ δέ, εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα’. ταύτην τοίνυν τὴν πρότασιν πρῶτον ἐπεχείρησε λύσαι. λύει δὲ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ποιότητος ὅτι ‘οἱ πρόεδροι τῆς βουλῆς ἦσαν καὶ ὁ ἐπιψηφίζων ἐπιστάτης τῶν τότε βουλευσάντων ἦν’, εἴτα συλλογιστικῶς, ‘εἰ δὲ ἡρώτων καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν, δῆλοί εἰσι πραγματευσάμενοι τὴν δωρεάν’. τοῦτο δὲ ἦν ὁ κατεσκεύασεν ἐν τῇ κατ’ ἀρχὰς ἀντιθέσει ‘ταῦτ’ ἐπήρετο λέγων ὁ ἐπιστάτης, διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος’. gTBcFj <ἔστι δὲ πρὸς ταῦτ’>] ἀντιπρότασις.

22.35 S διαχειροτονίαν] διάσκεψιν συλλογιστικήν.

22.36 S καίτοι τούς γε μὴ αἰτοῦντας] συλλογιστικῶς ἀποφαίνει τὴν ἐρώτησιν ἀπὸ τοῦ τέλους.

22.37 εἰ γὰρ τὸ αἰτῆσαι διὰ τὸ λαβεῖν γίνεται καὶ ἡ ἐρώτησις δὲ τούτου χάριν προῆκται, ὅμοιον ἄρα τῷ αἰτῆσαι τὸ ἐρωτῆσαι. εἰ τοίνυν τὸ αἰτῆσαι νόμος κωλύει, ὅμοιον ἄρα ὃν καὶ τὸ ἐρωτᾶν κεκώλυκε. gT BcFj πρὸς τοίνυν τούτοις] ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα ἐδεῖτο ἑτέρας πίστεως, ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν ἀκροατῶν ἐπιστάτω εἰπὼν ‘καὶ ταῦτα οὐ παρ’ ἐμοῦ δεῖ μανθάνειν τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς’ καὶ τὰ ἐξῆς.

- 22 38a λύνειν δὲ ἐνταῦθα πειράται ὅτι ‘οὐδὲ τὸν δῆμον ἔῃ διδόναι ὁ νόμος μὴ ποιησαμένη τὰς ναῦς, καὶ τοῦτο ἐπιδείξω’. ἐπειδὴ δὲ τὸ ‘δοῦναι <οὐκ ἔξδον> τὸν δῆμον τὴν δωρεάν’ οὐχ οἶός τε ἦν δεῖξαι μὴ πρότερον δείξας ὅτι ‘ἤτησεν ἡ βουλή’, διὰ τοῦτο πρῶτον συστήσας ὅτι ‘ἤτησεν’, ἐπήγαγε λοιπὸν τὸ ‘μὴ ἔξεῖναι’, ὅτι ‘βιασθεὶς καὶ ἐξαπατηθεὶς ὁ δῆμος διὰ τῆς αἰτήσεως καὶ δεδωκώς διὰ τοὺς αἰτήσαντας, οὐκ ἔξδον διδόναι, καὶ οὐ δι’ ἑαυτὸν δεδωκώς’. ἀποδείξας δὲ τοῦ αἰτῆσαι αὐτοῦς· εἰ γὰρ ἠξίωσεν ἡ βουλή μὴ ἀφαιρεθῆναι, ἠξίωσε πάντως λαβεῖν. διὸ καὶ τὸν πόθον αὐτῶν δηλῶν εἶπεν ‘ἀναπηδῶντες οὕτως ἐταράχθησαν, δεδιότες μὴ ἀφαιρεθῶσι τοῦ γέρωσ’. gTBcFj ἀποδεικτικῶς ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων.
- 22 38b Σ ὅτι δὲ οὐδὲ τὸν δῆμον] ἄλλο μέρος τῆς ἀντιθέσεως ἔνθα εἶπε ‘δοῦναι δέ γε οὐδαμῶς κωλύει τὸν δῆμον’.
- 22 39a ἀναιρεῖ δὲ καὶ τοῦτο ἀναλόγως οὕτως· ‘εἰ ὁμολογεῖται ὅτι αἰτεῖν κεκώλυται, πολλῶ πλέον ἀπείρηται τὸ δοῦναι, ὃ τοῦ αἰτεῖν ἐστὶν ἰσχυρότερον’. gTBc πρὸς τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἀντιθέσεως.
- 22 39b Σ τὰς τριήρεις οὐ πεποίησαι] ἐνταῦθα λοιπὸν ἀναιρεῖ ἐκ περιουσίας ὅτι ‘καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις εἰ καλῶς ἡ βουλή βουλεύσει, μὴ ποιήσεται δὲ τὰς τριήρεις, οὐ λήψεται τὸν στέφανον’.
- 22 40a gTBc τὰς .
- 22 40b .. πεποίησαι] ἀποστροφή ὡς ἀπὸ τοῦ νομοθέτου· τὸ δὲ σχῆμα μάχη. τὸ δὲ ‘ὅπου δὲ αἰτεῖν οὐκ ἔῃ’, τοῦτο οὐκέτι ὡς ἀπὸ τοῦ νομοθέτου, ἀλλ’ ὡς ἀπ’ αὐτοῦ τοῦ ῥήτορος. Α ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες] τοῦτο τὸ ἐπιχείρημά ἐστι γνώμη νομοθέτου.
- 22 41a ἐξετάζει γὰρ γνώμην τοῦ νομοθέτου, δι’ ἣν αἰτίαν καὶ τί σκοπῶν οὕτως ἔγραψε τὸν νόμον. οὐ γὰρ ἐστὶ κεφάλαιον. AR ἄξιον .
- 22 41b .. ἄνδρες] τοῦτό ἐστι πρὸς τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἀντιθέσεως, ‘ἀλλ’ ἕτερ’ ἄττα λέγω, δι’ ἃ τὴν βουλήν στεφανῶ’. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ μέρος τῆς ἀντιθέσεως ἀντικρυς πρὸς τὸν προκείμενον Ἀνδροτίωνος νόμον τὸν κελεύοντα (cf. 9) ‘ἐὰν ἀξίως ἡ βουλή δοκῇ βουλεύσαι δωρεᾶς καὶ τὰ ἐξῆς. ἀλλ’ ἐπειδὴ μέγιστα ἰσχύειν ἐδόκει τὸ γράμμα καὶ ἡ τοῦ νόμου φωνή, διὰ τοῦτο πρὸς τὸν Ἀνδροτίωνος λόγον μάχεται. οὐχ ὅμοιον γὰρ ἦν νόμον νόμῳ μάχεσθαι καὶ νόμον Ἀνδροτίωνος φωνῇ καὶ λόγῳ. τοῦ μὲν γὰρ ἡ ἰσχύς ὁμοία, τοῦ δὲ ὁ λόγος πάμπλου ἀσθενέστερος. ἡ δὲ λύσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. ἔχει δὲ τὴν ἐργασίαν ἐκατέρωθεν, ἀπὸ τε τῶν ἐνδόξων καὶ τῶν ἐναντίων· ἐνδόξων μὲν, λαμπρότητος καὶ κατορθωμάτων, ἐν οἷς ἡ χρεία τῶν τριήρων δέδεικται ὄση, ἀδόξων δέ, συμφορᾶς καὶ ἡττης τοῦ δήμου καὶ τῆς τῶν τριήρων σπάνεως. YL ἄξιον .
- 22 41c .. ἄνδρες] θαυμάσαι δὲ ἄξιον τῆς δεινότητος τὴν ὑπερβολήν, ὅτι πρὸς τὸν νόμον ἀπαντῶν καὶ ἀγωνιζόμενος κρύπτει τὸν νόμον, πόρρω που κατατάξας αὐτὸν τοῦ παρόντος λόγου, ὅπως ὡς ἄοπλόν τινα καὶ ψιλὸν συμμάχων τὸν ἀντίδικον ἔλη. ὃ τοίνυν ὡς προηγούμενον κεφάλαιον ἦν Ἀνδροτίωνος, τοῦτο καθ’ ὑπερβολήν καὶ ὡς μέρος ποιησάμενος λόγου καθεῖλε τῇ οἰκείᾳ μεταχειρίσει· καὶ οὐκ ἀνεῖλε μόνον, ἀλλὰ καὶ διέλυσε, δεῦρο μὲν θεῖς ψιλοὺς τοὺς λόγους, ἐτέρωθι δὲ μεταστήσας τὸν νόμον. gTBc πρὸς τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἀντιθέσεως.
- 22 41d Σ θάτερα] ἀντὶ τοῦ φαῦλα.
- 22.42 Α <ἴνα μὴδὲν εἶπω φλαῦρον>] τὸ φιλόπολι δὲ τοῦ ἀνδρός ἐστὶ θαυμάζειν, ὅτι καὶ λόγῳ μόνον δυστυχεῖν τὴν πόλιν οὐ βούλεται.
- 22.43 gTBc εἰ βούλεσθε] τὸ σχῆμα ἀποκοπή.
- 22.44 λείπει γὰρ τὸ ‘ἀκούσατε’. Α τὰ προπύλαια καὶ τὸν παρθενῶνα] προπύλαια λέγονται οἱ μέγιστοι πυλῶνες τῶν ἱερῶν.

- 22.45 παρθενών ναὸς ἦν ἐν τῇ ἀκροπόλει παρθένου Ἀθηνᾶς περιέχων τὸ ἄγαλμα τῆς θεοῦ, ὅπερ ἐποίησεν ὁ Φειδίας ὁ ἀνδριαντοπλάστης ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος. τρία γὰρ ἀγάλματα ἦν ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Ἀθηνᾶς ἐν διαφόροις τόποις, ἐν μὲν ἐξ ἀρχῆς γενόμενον ἐξ ἐλαίας, ὅπερ ἐκαλεῖτο πολιάδος Ἀθηνᾶς διὰ τὸ αὐτῆς εἶναι τὴν πόλιν, δεύτερον δὲ τὸ ἀπὸ χαλκοῦ μόνου, ὅπερ ἐποίησαν νικήσαντες οἱ ἐν Μαραθῶνι (ἐκαλεῖτο δὲ τοῦτο προμάχου Ἀθηνᾶς), τρίτον ἐποίησαντο ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, ὡς πλουσιώτεροι γενόμενοι ἀπὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης, ὅσῳ καὶ μείζων ἡ νίκη καὶ ἐκαλεῖτο τοῦτο παρθένου Ἀθηνᾶς. A <πάντες>] δηλονότι ὡς παῖδες ὄντες καὶ ἀπόγονοι ἐκείνων τῶν ταῦτα πραξάντων.
- 22.46 A εἶεν] παρακελευσματικὸν τὸ σχῆμα ὡς ἀναμιμνησκομένου τὰ ἐφεξῆς, ἃ δόξει καὶ οὕτως σχεδιάζειν καὶ μὴ ἐσκεμμένως.
- 22.47 AR ἐωράκατε] πάλιν λείπει τὸ ‘ἀκούσατε’.
- 22.48 A <πόσα δεινὰ>] τὸ σχῆμα ὑπερβολὴ κατὰ παρένθεσιν.
- 22.49 A <παρέστησαν>] ἀντὶ τοῦ ‘ἐχειρώθησαν, ἐάλωσαν’.
- 22.50 A ναυτικὸν] ἐν Αἰγὸς Ποταμῷ ἐπιθέμενος ὁ Λύσανδρος ἔλαβεν αὐτό, ὡς ἤδη ἔγνωμεν πᾶσαν τὴν ἱστορίαν ἐν τῷ Εὐαγόρᾳ Ἰσοκράτους (9, 52 sqq.
- 22.51). τότε γάρ ἐστιν, ὅτε καὶ ταῖς ἰδίαις χερσὶ κατηνάγκασεν ὁ Λύσανδρος τοὺς Ἀθηναίους κατασκάψαι τὰ ἴδια τεῖχη, καταλύσας αὐτῶν τὴν δύναμιν ἐν Αἰγὸς Ποταμῷ. καὶ οὕτω πέρας ἔσχεν ὁ Πελοποννησιακὸς ὁ καὶ Δεκελεικὸς λεγόμενος πόλεμος, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατέστησαν τῶν τριάκοντα ὀλιγαρχίαν ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων τινὰς ὀλιγαρχίᾳ χαίροντας. AR τὸν τελευταῖον] ὁ γενόμενος περὶ Κέρκυραν, οὗ καὶ μέμνηται Ξενοφῶν ἐν τῇ ἐβδόμῃ τῶν Ἑλληνικῶν (6, 2 sq.
- 22.52). A ἀκούω δ’ αὐτὸν] ἐπὶ μεταστατικὴν ἀντίθεσιν χωρεῖ.
- 22 53a μετὰστασις δέ ἐστιν, ὅταν ἐγκαλούμενός τις περὶ τινος ἐγκλήματος ὁμολογῇ μὲν τὸ ἀμάρτημα γεγενῆσθαι, μεταφέρῃ δὲ αὐτὸ εἰς ἄλλον, ἐλευθερῶν ἑαυτόν, ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα εἰσάγει τὸν Ἀνδροτίωνα ἀμάρτημα μὲν γεγενῆσθαι τὸ μὴ ποιῆσαι τὰς τριήρεις ὁμολογοῦντα, μεταφέροντα δὲ τὴν αἰτίαν ἐπ’ ἄλλον τινά, λέγων δὲ τὸν ταμίαν, τὸν ὥσπερ ἀποδέκτην τῶν χρημάτων τῶν ἀναλίσκομένων τοῖς κατασκευάζουσι τὰς τριήρεις, φάσκων αὐτὸν δεξάμενον τὰ χρήματα πεφευγέναι. A ἀντίθεσις δικαιολογικὴ, ὡς ἔχειν τὸν λόγον κεφάλαια δύο, τὸ νόμιμον καὶ τὸ δίκαιον.
- 22 53b μεταστατικὴ δὲ ἡ ἀντίθεσις. S ἀντίθεσις δικαιολογικὴ Ἀνδροτίωνος, ὡς ἔχειν τὸν λόγον κεφάλαια δύο, τὸ νόμιμον καὶ δίκαιον.
- 22 53c ΥΛ ἀκούω δ’ αὐτὸν] τινὲς δ’ ὤρήθησαν ἐκ δυοῖν στάσεων συνεστηκέναι τὴν ἀντίθεσιν, μεταστάσεως καὶ συγγνώμης.
- 22 53d ἔοικε δὲ μεταστατικὴ τυγχάνειν μᾶλλον· καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ περὶ στεφάνου τὰ περὶ Χαιρώνειαν ἀναφέρων ἐπὶ τὴν τύχην (cf. 18, 252. 275) οὐχὶ συγγνωμονικῶς, ἀλλὰ μεταστατικῶς ἔοικε τὰ λυποῦντα λύειν. ὅθεν χαρακτηρίζειν ἂν εἴη λοιπόν. gTBc ἀκούω δ’ αὐτὸν] πρὸς μὲν τὰ προτεινόμενα παρὰ τοῦ Δημοσθένους οὐδένα λόγον ἡ ἀντίθεσις ἔχει, ὑπὲρ δὲ τοῦ Ἀνδροτίωνος ἔξωθεν τῶν προειρημένων πίστεων εἰσῆκται, σεσοφισμένη καὶ αὐτὴ τῶν προειρημένων οὐχ ἥττον· ὅρα γὰρ ὅτι καὶ ὁμολογεῖ δι’ αὐτῆς Ἀνδροτίων τὸ ‘δεῖν γίνεσθαι τὰς ναῦς καὶ τὸ ‘συμφορᾷ κεκρηῆσθαι τὴν βουλὴν περιπεσοῦσαν ἀβουλήτῳ ἀνδρὸς πονηρίᾳ’.
- 22 53e ἡ δὲ ἀντίθεσις ἐστὶ μεταστατικὴ, τὴν αἰτίαν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἐπὶ τὸν ταμίαν μετάγουσα. ΥΛ τί οὖν ἐστὶ μετὰστασις καὶ τί συγγνώμη λέγειν ἂν εἴη λοιπόν.
- 22 53f

- ὅσα μὲν οὖν αὐτοὶ φαινόμεθα ποιοῦντες, εἰδότες δὲ ὅτι ἄτοπα, ὅμως δὲ ποιοῦντες δι' ἀνάγκην ἰσχυροτέραν ἢ καὶ κατὰ ἄγνοιαν ἄλλως ἢ δι' εὐήθειαν, ταῦτα ἂν εἴη συγγνώμης ὅσα δὲ φαινόμεθα μῆτε ποιοῦντες μῆτε πράττοντες τῷ κωλύεσθαι ὑπὸ τινος κρείττονος ἢ καὶ ἄλλου τινός, ταῦτα ἂν εἴη τῆς μεταστάσεως. YL ἀποδράς ὥχετο] ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ σημαίνει.
- 22.54 τὸ δὲ ἰδίωμα Ἀττικόν. Α πένθ' ἡμιτάλαντα] ἀντὶ τοῦ πέντε παρὰ ἡμιτάλαντον, ὥς εἶναι τέτταρα <καὶ> ἡμισυ.
- 22.55 YL καὶ τὸ πρᾶγμα ἀτύχημα] πάλιν τοῦτο ὁ ῥήτωρ τῇ ἀντιθέσει προσέθηκεν, ἵνα ἐξ αὐτοῦ τὴν λύσιν ἐργάσῃται λέγων ἡγνόησας οὖν ὅτι συμφορᾶς οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ κατορθωμάτων οἱ στέφανοι'.
- 22 56a YL καὶ .
- 22 56b .. ἀτύχημα] ἡ λύσις ἠθικὴ μὲν ὥς ἐν χλευασμῷ, οὐδὲν δὲ ἦττον μεταληπτική. YLS οὗ φημι δίκαιον εἶναι] πειρᾶται δεικνύναι τὸν ἀντίδικον λέγοντα αὐτῷ τάναντία.
- 22.57 συγκρίνει δὲ τὴν τε ἐκ τοῦ νομίμου πάλαι ῥηθεῖσαν ἀντίθεσιν καὶ ταύτην. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνῃ προεῖρηται κατὰ νόμον ἐστεφανῶσθαι τὴν βουλήν, ἐν ταύτῃ δὲ ὅτι 'προεῖλετο μὲν ποιῆσαι τὰς ναῦς, ἐκωλύθη δὲ ἀποδράντος τοῦ τῶν τριηροποιῶν ταμίου'. εἰκότως οὖν τὰς ἐναντιώσεις ἐθήρευσεν. ἔστι δὲ οὐδὲν ἦττον καὶ τοῦτο σόφισμα. τί γὰρ κωλύει τὸν Ἀνδροτίωνα ποτὲ μὲν δεικνύειν ὅτι 'κατὰ τὸν νόμον εἴληφεν ἐφ' ἑτέροις τὴν δωρεάν' καὶ πάλιν περὶ τῶν τριήρων οὔσης τῆς μάχης μεθιστάναί τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν ταμίαν; YL <χωρὶς δὲ τούτων>] τῇ ἐκβάσει λέγει πάλιν, καὶ ἀνακτέον τὴν ἔκτασιν εἰς τὸ συμφέρον.
- 22.58 YLS καὶ δεῖ τοὺς ὁμωμοκότας πικρῶς] 'πικρῶς' ἐν τῷ κολάζειν, 'ἀπλῶς' δὲ ἐν τῷ χωρὶς κακουργίας ἀκούειν.
- 22 59a F 2 YL 'πικρῶς' μὲν ἀντὶ τοῦ δικαίως, 'ἀπλῶς' δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπανουργεύτως.
- 22 59b Α <ὅτι τοίνυν>] τετάρτη κέχρηται λύσει τῇ περιτροπῇ, οὐδὲν ἦττον καὶ ταύτῃ μεταστατικῇ.
- 22.60 YLS ἀνελοῦσα γὰρ ἡ βουλή τὸν νόμον τοῦτον] εἰ μὲν εἰς τὸ 'τοῦτον' στίζομεν, ἔσται ὁ νοῦς τοιοῦτος: 'ὑπερβᾶσα γὰρ ἡ βουλή τοῦτον τὸν νόμον τὸν οὐκ ἐῶντα, εἰ μὴ γένοιτο αἱ τριῆρεις, τιμᾶσθαι, ἐχειροτόνησεν αὐτήν, ἀντὶ τοῦ ἐστεφάνωσεν ἑαυτήν'.
- 22.61 ἐὰν δὲ στίζωμεν ἄχρι τοῦ 'τὸν νόμον', τοιοῦτόν ἐστι: 'καταφρονήσασα ἡ βουλή τοῦ νόμου κελεύοντος γνώμῃ τοῦ δήμου χειροτονεῖσθαι τὸν ταμίαν, αὐτὴ ἑαυτῇ τοῦτον ἐχειροτόνησε, καθ' ἑαυτήν φησί'. καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἐξήγησις προσφυστέρα μᾶλλον τῆς πρώτης, ὑπαιτίαν ποιοῦσα τὴν βουλήν. YL <ἔτι τοίνυν ἐπιχειρεῖ λέγειν>] τὸ δίκαιον ἐνταῦθα πεπλήρωται κείμενον ἐν μέσῳ τῶν δύο μερῶν τοῦ νομίμου.
- 22 62a S τὸ δεύτερον μέρος τοῦ νομίμου ἐντεῦθεν ἄρχεται, ὃ μόνον θεωρεῖται περὶ τὸ πρόσωπον.
- 22 62b YLS ἔτι .
- 22 62c .. λέγειν] τρίτος οὗτος νόμος ἄτιμον εἶναι λέγων τὸν Ἀνδροτίωνα ὥς ἡταιρηκότα, ὃν ἐκεῖνος κατὰ μετάληψιν ἀνατρέπειν πειρᾶται. YL ἔτι .
- 22 62d .. λέγειν] ἡ πρότασις παραγραφικὴ: 'οὐκ ἐχρῆν σε ἡταιρηκότα γράφειν'. ἡ δὲ πρὸς ταύτην ἀντιθέσις: 'δυσφημεῖν προήρησαι καὶ ὑβρίζειν, ὅταν ταῦτα λέγῃς, Διόδωρε· εἰ γὰρ ἐξελέγχειν εἶχες, ἔδει πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀπαντᾶν καὶ παρ' ἐκείνοις κατηγορεῖν'. gTBc περὶ χιλίων ἐκινδυνεύομεν] δηλονότι δραχμῶν.
- 22.63 ἐκράτησε γὰρ τοῦτο παρ' Ἀθηναίοις, λέγεσθαι [τὸ] ἀπροσδιορίστως τοῦτο καὶ νοεῖσθαι. Α <καὶ ἐνοχλεῖν, οὐ δικασταῖς>] συγκρούει τρόπον τινὰ τοῖς δικασταῖς αὐτόν, εἴ γε παρ' αὐτοῖς οὐκ ἀνέχεται κρίνεσθαι.
- 22.64

ΥΛ ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν ὑμᾶς] ἡ μὲν πρότασις τοῦ Δημοσθένους παραγραφικὴ, ἡ δὲ ἀντίθεσις ἡ παρὰ Ἀνδροτίωνος μεταληπτική.

- 22.65 ἡ δὲ λύσις τῆς ἀντιθέσεως ἡ παρὰ Δημοσθένους πάλιν μεταληπτική· ἡ γὰρ μετάληψις οὐκ ἀντιλήψει μόνον, ἀλλὰ καὶ μεταλήψει λύεται· εἰσάγει δὲ αὐτὴν ὀριστικῶς τεχνολογῶν περὶ τε λαιδορίας καὶ ἐλέγχου καὶ ὀριστικῶς περὶ ἑκατέρου διαλεγόμενος. σόφισμα δὲ τὸ γινόμενον· ἐπειδὴ γὰρ ἄντικρυς οὐχ ἔχει διελέγχειν οὐδὲ διαρρήδην δεικνύειν τοιοῦτον ὄντα τὸν Ἀνδροτίωνα, βούλεται διὰ τῶν σοφισμάτων δόξαν ἐλέγχων τοῖς ἀκούουσι παρασχεῖν. ὅτι μὲν γὰρ ἐστὶν ἔλεγχος καὶ λαιδορία λέγει, ὅτι δὲ οὐκ ἐλέγχει τὸν Ἀνδροτίωνα δηλόν. ἐπάγει δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἐπαγγελίαν μεταληπτικὴν ἀπὸ τόπου καὶ χρόνου, 'δείξομεν' λέγων 'τότε, οὐχὶ νῦν, καὶ ἐπαγγελοῦμεν τὴν κατηγορίαν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας'. καὶ μεταβιβάζει τὸν ἔλεγχον ἐπὶ πρόσωπον ἀόριστον καὶ ἀπερίστατον, ἵνα τῷ δοκεῖν ἐγγὺς τῶν ἐλέγχων γινόμενος τὸν ἀκροατὴν συναρπάσῃ. εἶτα συλλογιστικῶς λύων ἐπάγει 'εἰ μὲν γὰρ ἄλλον τινὰ ἀγῶνα ἀγωνιζομένου σοῦ ταῦτα κατηγοροῦμεν'. ὁ δὲ συλλογισμὸς σεσόφισται. ἔδει γὰρ πρῶτον ἀποδείξαι, εἶτα συλλογίσασθαι. νῦν δὲ μὴ ἀποδείξας ὥς δεδειχῶς συλλογίζεται. εἶτα ἑτέραν ἐπάγει λύσιν μεταληπτικὴν (25) 'καὶ μὴν κάκεῖνό γε δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι ὁ τοὺς νόμους τιθεὶς τούτους Σόλων', ἐνδεικνύμενος διὰ ταύτης ὅτι πανταχοῦ κατηγορεῖν ἔξεστιν. ΥΛ (→ 72c)

〈αἰτία μὲν γὰρ〉] ἰστέον ὅτι τρία σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἡ αἰτία· αὐτὴν τὴν αἰτίαν, ἣν νῦν λέγομεν ἀναπόδεικτον· αἰτίαν τὴν μέμψιν, ὅταν τις φίλον αἰτιάται ὥς κακῶς πεπραχότα· ἢ αἰτίαν τὴν πρόφασιν καὶ ἀφορμὴν τινος γενομένην, ὥς ἐὰν εἴπωμεν ὅτι αἰτία τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἐγένετο ἡ ἄρπαγὴ τῆς Ἑλένης ἢ τι τοιοῦτο.

- 22.66 AR 〈τεκμήρια〉] τεκμήριόν ἐστι τὸ ἐπὶ πράγματος, οἷον 'παρέστηκε τις νεοσφαγεῖ σώματι ἐπ' ἐρημίας καὶ ὑπονοεῖται ὥς φονεύς', εἰκὸς δὲ τὸ περὶ πρόσωπον, οἷον 'εἰκὸς τὸν συνεχῶς καλλωπιζόμενον κίναιδον εἶναι'.

- 22.67 A ἡ τὰ εἰκότα] ὅρα ὅπως πατήρ ὑπάρχει τῆς τέχνης χαρακτηρᾶς ἡμῖν καταλιμπάνων, πόθεν ἂν γένοιτο ἐπὶ τῶν ἀδήλων ἡ πίστις.

- 22.68 τὰ μὲν οὖν τεκμήρια τὰ ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἂν εἴη σημεῖα· εἰκότα δὲ καλεῖ τὴν ἐκάστου προσώπου ποιότητα καὶ δόξαν. gTBc ἂ δ' οὗτος ποιεῖ] εἴη ἂν ἐκεῖνα λέγων, ἅπερ ἀπαιτῶν τὰς εἰσφοράς ὁ Ἀνδροτίων ἐλοιδορεῖτο, δούλους καλῶν καὶ ἐκ πορνῶν.

- 22.69 ΥΛ προσῆκεν ἀπαγγέλλειν] ἀπαγγελία ἐστὶ δίκη πρὸς δοκιμασίαν τοῦ βίου· καὶ ὁ Αἰσχίνης (1, 2) 'ἐπήγγειλα αὐτῷ τὴν δοκιμασίαν'.

- 22.70a συντρέχει δὲ ταῖς ἐπαγγελίαις λύων ὁ ῥήτωρ, φάσκων 'καὶ τοῦτο ποιήσομεν'. οὐ γὰρ ἔνεστιν ἀναστρέψαι. ΥΛ προσῆκεν ἀπαγγέλλειν] ἐπαγγελία δοκιμασία βίου.

- 22.70b F 2 ΥΛνρ προσῆκεν ἀπαγγέλλειν] κατηγορεῖν.

- 22.70c A εἰ μὲν γὰρ ἄλλον τινὰ] εἰ μὲν γὰρ ἄλλο τι ἦν τὸ ἔγκλημα οἷον παραπρεσβείας ἢ ἑτέρου, οὐχ ὁμοίως εἶχε χώραν ἢ μνήμη· νῦν δὲ συμφωνεῖ ἀμφοτέρω.

- 22.71a ἀκολουθεῖ γὰρ τῷ 'γεγραφεῖν παράνομα' τὸ 'καὶ βεβιωκέναι παρανόμως'. ΥΛ συλλογιστικῶς λύει.

- 22.71b YS 〈καὶ μὲν κάκεῖνο〉] ἔτι ἡ λύσις μεταληπτική.

- 22.72a YS καὶ .

- 22.72b .. κάκεῖνο] αὕτη ἡ λύσις μεταληπτική. ἐνδείκνυται δὲ διὰ ταύτης ὅτι πανταχοῦ κατηγορεῖν ἔξεστι. gTBc δοκεῖ δέ μοι προφάσεις διὰ ταύτης αὐτῷ θηρεύειν, κατασκευάζων τὸ μὴ πάντως ἀνάγκην ἔχειν παρὰ τοῖς θεσμοθέταις κατηγορεῖν· καὶ ἵνα ἀξιόπιστος γένηται νομοθετῶν περὶ τούτου, ἀλλὰ μὴ φεύγειν ὑποληφθῇ, Σόλωνι περιτίθησι τὸν λόγον.

- 22 72c ποιεῖ δὲ τοῦτο δι' ἔνδειαν τῶν ἐλέγχων δηλονότι. ἀλλ' ἐπειδήπερ εἰς τὸ ἔγκλημα ἐπηρεάστο μὲν αὐτὸς τοῦ φόνου τοῦ πατρός, ἐβούλετο δὲ ἀμύνεσθαι πικροτέρως διαβάλλων τὸν ἀντίδικον, διὰ τοῦτο προήχθη καὶ κατέχευε μὲν τὴν βλασφημίαν, φεύγειν δὲ πειρᾶται τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἀντικρυς μάχην, μηδαμόθεν ἔχων ἐναργῆ τὴν ἀπόδειξιν. ὁρᾷς γοῦν ὅπως μετατιθεῖς εἰς ἄνδρα ἕτερον τὴν περὶ τούτου σύστασιν καὶ τὸν κίνδυνον εἰς τὸν αὐτὸν ἐκείνον μεθίστησι λέγων 'παρ' οὗ δίκην ἐστὶ λαβεῖν ὡς κινδύνου μεγίστου παρομαρτοῦντος τῷ μὴ ἐλέγχοντι'. ὅθεν εὐλαβούμενος τὸν ἀγῶνα καὶ φεύγων προδήλως τὴν τῆς παραιτήσεως λύσιν τελευταίαν τέθεικεν, ἐνδεικνύμενος δι' αὐτῆς μήτε ἀναγκαῖον ἐξελέγχειν μήτε παρὰ τῶν νόμων ὠρίσθαι τὴν περὶ τούτων ἀνάγκην. Ὡς ἐν δὲ τῷ μέρει τούτῳ τῆς λύσεως ἐστὶ τι τῶν ἀσαφῶν κατὰ τὴν ἐξαγγελίαν, μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πολιτείας, ἃ παρείληπται μὲν ὡς παράδειγμα, δεῖται δὲ τῆς διορθώσεως.
- 22 72d gTBcFj οὐχ ἐνὶ δέδωκε τρόπῳ] σοφίζεται κὰν τούτοις ὁ ῥήτωρ, ἃ περὶ κλοπῆς εἴρηται μόνης καὶ ἱεροσυλίας, ὡς κατὰ πάντων κείμενα λέγων, ἵνα ἀπὸ τῶν ὁμολογουμένων καὶ τὸ ἀμφισβητούμενον συναχθῇ.
- 22 73 Ὡς οἷον τῆς κλοπῆς] ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν 'οἷον περὶ τῆς κλοπῆς διέλθωμεν, ὡς ὅτι πολλοὺς τρόπους δέδωκεν ὁ νομοθέτης περὶ ταύτης δικάσασθαι'.
- 22 74 ἰστέον δὲ ὅτι τῶν δυσχερεστάτων σφόδρα καὶ τῶν ἀσαφῶν τὸ χωρίον. οὐ γὰρ μόνον κατὰ τοῦτο ἐστὶ δυσχερές, διότι κατὰ λέξιν ἔχει τι ἀσαφές καὶ δοκοῦν ἀλλόκοτον, ἀλλ' ὅτι καὶ πολλὰ ἐξηγήσεις φέρονται περὶ αὐτοῦ ἀνοίας μεσαί, βουλομένου τοῦ ῥήτορος λέγειν περὶ ἰσχύος σωματικῆς ἐν τῷ λέγειν 'ἔρρωσαι' (ἀντὶ τοῦ 'ἰσχυρὸς εἶ τῷ σώματι'), 'ἅπαγε διὰ σαυτοῦ τὸν κλέπτην ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ', εἶτα ἐπάγοντος 'εἰ δὲ ἀσθενὴς εἶ, τοῖς ἄρχουσιν ἐφηγοῦ' (ἄρχοντες μὲν λέγονται πάντες οἱ μεταχειριζόμενοι ἀρχὴν τινα· ὅμως ἀπροσδιορίστως ἄρχοντας ἐκάλουν τὴν ἀρχὴν τῶν δεσμοφυλάκων· αὕτη δὲ ἦν τὸν ἀριθμὸν ἑνδεκα ἀνδρῶν). λέγει οὖν ὅτι 'εἰ μὴ ἰσχύεις σεαυτῷ ἀπαγαγεῖν τὸν κλέπτην, ὡς ἰσχυροτέρου ὄντος σοῦ ἐκείνου, ἐφηγοῦ', ὃ ἐστὶ 'προηγοῦ τῆς ὁδοῦ τοῖς ἄρχουσι τοῖς ἑνδεκα καὶ δείκνυε αὐτοῖς τὸ οἶκμα ὅπου συνέκλεισας αὐτόν'. 'φοβῇ καὶ τοῦτο, ἵνα μὴ καὶ ἐν τῷ ὑφηγεῖσθαι τοῖς ἄρχουσιν, ἐὰν μὴ δυνήθῃς ἀποδείξαι, καταθῇς τὰς χιλίας; κατηγορεῖ αὐτοῦ ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ γράφου', ὃ ἐστὶν 'ἐγγράφως αὐτοῦ κατηγορεῖ'. 'καταμέμφη σεαυτόν', ὃ ἐστὶν 'αἰτιᾷ σαυτὸν ὡς ἀτυχή καὶ μὴ ἔχοντα χρήματα πρὸς τὸ ἐκτίσαι, ἐὰν μὴ ἀποδείξῃς; 'δικάζου κλοπῆς καὶ οὐχὶ κινδυνεύσεις'. τὸ γὰρ δικάσασθαι παρὰ διαιτητῇ ἀκίνδυνον ἦν. AR ἔρρωσαι καὶ σαυτῷ πιστεύεις] τοῦτο εἴληφε παράδειγμα πρὸς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν.
- 22 75 τὸ δὲ 'ἔρρωσαι καὶ σαυτῷ πιστεύεις' οὐ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἐνταῦθα λέγει (πόθεν;), ἀλλὰ περὶ τῆς ῥώμης καὶ τῆς τοῦ σώματος ἰσχύος. ἀπάξει δὲ δηλονότι πρὸς τοὺς ἑνδεκα τοὺς ἐπὶ τῷ δεσμωτηρίῳ. Ὡς ἅπαγε] ἀντὶ τοῦ 'ἀπαγωγῇ χρῶ'.
- 22 76 ἀπαγωγή δὲ ἐστὶν ἡ τῶν κακούργων πρὸς τοὺς ἑνδεκα παράδοσις. F 2 Ὡς ἐφηγοῦ] ὑπόδειξον τοῖς ἄρχουσιν.
- 22 77 F 2 Ὡς ἡ γράφου] πρὸς τοὺς θεσμοθέτας δηλονότι.
- 22 78 F 2 Ὡς οὐδέτερον βούλει] τουτέστιν 'οὔτε τὸν διαιτητὴν οὔτε τὴν πρὸς τοὺς ἑνδεκα ἄρχοντας ἀπαγωγὴν'.
- 22 79a γράφου πρὸς τοὺς θεσμοθέτας· κατοκνεῖς καὶ τοῦτο; ἐφηγοῦ'. εἰ δὲ παλλιλογήσας φαίνεται, οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ διπλοῦν εἶναι τὸν λόγον. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον μέρος ὡς παρὰ Σόλωνός ἐστιν, τὸ δὲ δεύτερον τὸ 'οὐδέτερον βούλει τούτων' ὡς παρὰ Δημοσθένους εἰσῆκται, ἵνα φαίνηται συνωδὰ τῆς τοῦ νομοθέτου φθεγγόμενος γνώμης. Ὡς οὐδέτερον βούλει] πάλιν κἀνταῦθα πολλή τις ἐστὶν ἀμφισβήτησις.

- 22 79b ζητοῦσι γάρ τινες, πῶς τέτταρα πράγματα εἰπών, οἷον τὸ ἀπάγειν, τὸ ἐφηγεῖσθαι, τὸ γράφεσθαι, τὸ δικάζεσθαι πρὸς διαιτητὴν, εἶπεν ‘οὐδέτερον’, αἰ τοῦ ‘οὐδέτερου’ μὴ λεγομένου εἰ μὴ ἐπὶ δύο πραγμάτων, ὥσπερ λέγομεν τὸ ‘ἐκάτερον’ καὶ τὸ ‘ἀμφοτέρων’. οὐδὲν γὰρ τούτων δύναται ἐπὶ πολλῶν λέγεσθαι εἰ μὴ μόνον ἐπὶ δύο. ὅταν δὲ ἐπὶ πολλῶν θέλωμεν λέγειν, ‘ἕκαστος’ λέγομεν. τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς τοῦτο; φάσκομεν ὅτι μάλιστα μὲν Ἀττικόν ἐστι λέγειν οὐ μόνον ἐπὶ δύο, ἀλλὰ καὶ πολλῶν. Α γράφου] πάλιν κἀνταῦθα ζητῆσαι ἄξιον, πῶς εἰπὼν ἄνω τὸ ‘γράφου’ καὶ τὸ ‘ἐφηγοῦ’ ταῦτα πάλιν ἐπήνεγκεν.
- 22.80 λέγομεν ὅτι εἰς δύο συνελθόντων τῶν ἄνω τῶν τεττάρων πραγμάτων, εἷς τε τὸ γράφεσθαι ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ εἰς τοὺς δεσμοφύλακας, διδάξας ἄνω ὡς περὶ δύο ὄντων πραγμάτων κατὰ τὸ ἀληθές, ἐνταῦθα ὥσπερ ἀνακεφαλαιοῦται καὶ ἐρωτᾷ, ποῖον βούλεται τῶν ἤδη δύο εἰρημένων τὸ ἕτερον. δεῖ δὲ ἐν ὑπερβιβασμῷ αὐτὸ νοῆσαι· ‘οὐ βούλει δὲ τῶν δύο ὧν εἶπον τὸ ἓν, τὸ γράφεσθαι; οὐκοῦν ἐλοῦ τὸ ἐφηγεῖσθαι, τὸ ἕτερον. εἰ δὲ τοῦτο οὐ θέλεις, τὸ ἐφηγεῖσθαι, οὐκοῦν ἐλοῦ τὸ ἕτερον, τὸ γράφεσθαι’. Α τῆς ἀσεβείας κατὰ ταῦτ’ ἔστ’] ἕτερον παράδειγμα.
- 22 81a ΥΛ πληρώσας τὸ περὶ κλοπῆς παράδειγμα μετέρχεται καὶ ἐπὶ ἄλλο, εἰς τὸ περὶ τῆς ἀσεβείας κατὰ τὰ αὐτά.
- 22 81b εἵποι ἄν τις ‘καίτοι οὐκ ἔστιν ὅμοια τὰ παραδείγματα, <τὸ> τῆς ἀσεβείας ὥσπερ <τὸ> τῆς κλοπῆς· οὐδὲ γὰρ ἔχει διαιτητὰς οὐδὲ τὸ ἐφηγεῖσθαι.’ λέγομεν ὅτι ‘ὅμοια λέγει, καθὼ καὶ ἐκάτέρω τρόπους δικῶν ἔχει διαφόρους’. ΑΡ ἀπάγειν] πάλιν ὡς ἐπὶ τινα <ἀρχὴν> τὸ ‘ἀπάγειν’ λέγει.
- 22 82a <‘γράφεσθαι’ ὡς> ἀσεβῆ καὶ ἱερόσυλον. ‘πρὸς τοὺς Εὐμολπίδας’, ἵνα ἐκεῖ αὐτὸν γράψῃται. ‘πρὸς τὸν βασιλέα’· ὁ γὰρ βασιλεὺς ἐπεμελεῖτο τῶν ἱερῶν πραγμάτων καὶ εἰσῆγε τὰς τῆς ἀσεβείας γραφὰς πρὸς τοὺς Εὐμολπίδας. ΑΡ ἀπάγειν] δηλὸν ὅτι πρὸς τοὺς ἑνδεκα· τὸ δὲ ‘γράφεσθαι’ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, παρ’ ὧν εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγονται αἱ γραφαί.
- 22 82b ΥΛ δικάζεσθαι πρὸς Εὐμολπίδας] τρίτον εἶδος τοῦτο δικαστηρίου.
- 22.83 ἱερὸν δὲ γένος οἱ Εὐμολπίδαι, ἱεράται δὲ Ἐλευσῖνι, καὶ ἐπὶ τούτου πολλάκις ἐδικάζοντο ἀσεβείας οἱ βουλόμενοι. ΥΛνρ φράζειν πρὸς τὸν βασιλέα] ἵνα ὁ βασιλεὺς τὴν φάσιν λαβὼν (φάσις δὲ κατηγορίας ὄνομα) τοῖς θεσμοθέταις φανεράν καταστήσῃ καὶ παρὰ τῶν θεσμοθετῶν γνωρισθῇ τοῖς δικάζουσι τὰ ἐγκλήματα.
- 22.84 ὁ δὲ βασιλεὺς εἷς καὶ αὐτὸς ἄρχων κατ’ ἐνιαυτὸν τῶν ἐννέα καλουμένων, ὃς καὶ αὐτὸς ἐπιμελεῖται τῶν ἱερῶν. ΥΛ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων] ἐπειδὴ οὐκ εἶχε καὶ περὶ τῆς ἐταιρήσεως τὰ αὐτὰ διαλεχθῆναι, συνήρπασε τῷ κοινῷ συλλογισμῷ καὶ σύμπαντα τὰ λοιπά.
- 22.85 ΥΛ εἰ δὴ τις ὡς μὲν οὐχὶ κακοῦργος] μεταληπτικόν.
- 22 86a τούτῳ παραπλήσιον ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν (2, 8) ‘ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δεῖξάτω ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτα λέγω ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν’. S εἰ .
- 22 86b .. κακοῦργος] ἐπάγει τὸ μεταληπτικόν, εἵτά τι καὶ καινὸν εἶδος πίστεως εἰσάγει Δημοσθένης ἀξιῶν παρὰ τοῦ ἀντιδίκου τὴν ἀπόδειξιν γίνεσθαι. ΥΛ λαχεῖν] ἀντὶ τοῦ κατηγορῆσαι λέγουσιν Ἀττικοί.
- 22.87 Α <ἐπαγγελία>] ἀντὶ τοῦ κατηγορία.
- 22.88 Α <ἀλλ’ ἢ δεῖξον οὐ πεποιηκότα>] τὸ δὲ ‘εἰ μὴ πεποίηκας ταῦτα’ ἔστιν οὐχ ὅτι ‘εἰ μὴ ἡταιρήκασ’, ἀλλ’ ‘εἰ μὴ γέγραφας ἡταιρηκῶς’ ὡς τοῦ τῆς ἐταιρήσεως πράγματος ἐξεληλεγμένου.
- 22 89a

ἐρωτᾷ γὰρ ὁ μὴ ἀρνήσασθαι δύναται. οὐ γὰρ εἴωθεν ὁ Δημοσθένης ἐρωτᾷν τὰ ἀμφίβολα. τούτῳ δὲ τῷ 'εἰ δὴ τις ὡς μὲν οὐχὶ κακοῦργός ἐστι' ὅμοιον ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν (2, 8) 'ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω'. ὙΛ τὸ δὲ 'εἰ μὴ πεποίηκε ταῦτα' οὐχ ὅτι 'εἰ μὴ ἡταιρήκεν', ἀλλ' 'εἰ μὴ γέγραφεν ἡταιρηκῶς' ὡς τοῦ τῆς ἐταιρήσεως πράγματος ἐξεληλεγμένου, λειπομένου δὲ τοῦ παρὰ Ἀνδροτίωνος ἀποδειχθῆναι, εἰ μὴ γέγραφεν.

22 89b ἐρωτᾷ γὰρ ὁ μὴ ἀρνήσασθαι δύναται. οὐ γὰρ εἴωθε Δημοσθένης ἐρωτᾷν τὰ ἀμφίβολα. ἐπεὶ τοι γε εἰ ἦν ἐρωτήσας, εἰ μὴ ἡταιρήσεν, ἀντέπεσεν ἂν παρὰ Ἀνδροτίωνος ὅτι οὐχ ἡταιρήκε καὶ γέλως ἂν ἦν ἐρωτῶντος τὸν ἀντίδικον, εἴ γε ἡρώτα ὁ μὴ ἔμελλεν ὁμολογεῖν· ἀλλὰ 'δειξον', φησὶν, 'εἰ μὴ παρὰ τοὺς νόμους γέγραφας'· ὅτι γὰρ ἡταιρήκε δέδεικται. τούτῳ τῷ σχήματι παραπλήσιόν ἐστι καὶ τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν εἰρημένον (2, 8) 'ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτα ἐγὼ λέγω'· εἰπὼν γὰρ ὅτι καταλυθήσεται αὐτίκα δὴ μάλα Φίλιππος, ἐπήγαγεν 'ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δειξάτω ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτα ἐγὼ λέγω'. οὐ γὰρ εἶπε 'δειξάτω εἰ μὴ καταλυθήσεται Φίλιππος' (τοῦτο γὰρ ἦν εὔηθες καὶ εἰπεῖν καὶ ἀκοῦσαι, ἀδήλων ὄντων τῶν ἐκβησομένων), ἀλλὰ δειξάτω, φησὶν, εἰ μὴ πολλοὺς ἐξηπάτηκεν. οὐ γὰρ τὸ συμπέρασμα ἡρώτησεν ὁ κατεσκεύασε βιαίως ἐκ τῶν οἰκείων προτάσεων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀποδεδειγμένων ἐλέγχων καὶ τῶν Φιλίππῳ πεπραγμένων ἃ φανερά καὶ ὁμολογούμενα τοῖς ἀκούουσιν ἐτύγχανεν. ἀσφαλῶς οὖν καὶ οὗτος τὸ μὲν τῆς κλοπῆς καὶ τῆς ἀσεβείας διαρρήδην εἴρηκεν, ἀορίστως δὲ τὰ λοιπά. gTBcFj <οὐ γὰρ ἔξεστί σοι>] δηλονότι τὸ γράφειν ὄντι ἡταιρηκότι.

22.90 A <ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες>] τὸ ἐπιχείρημα γνώμη νομοθέτου.

22 91a δευτέραν γὰρ ἔταξε τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. A ἄξιον .

22 91b .. ἄνδρες] ἄλλην ἀκόλουθον ἐπήγαγε λύσιν ἐκ διανοίας τοῦ νομοθέτου, καὶ αὐτὴν ἀποφυγὴν ἔχουσιν τῶν ἀποδείξεων. συστήσαι γὰρ βούλεται διὰ τῆς διανοίας τοῦ Σόλωνος ὅτι 'οὐδὲ ἐκεῖνος κολάζει οὐδὲ ἐλέγχει', δηλονότι πανταχόθεν πείσαι τοὺς ἀκούοντας προθυμούμενος σιγὴν ἐπιτάττειν Ἀνδροτίωνι, οὐχὶ δὲ καλεῖν εἰς δικαστήριον οὐδὲ τὸν κατήγορον ἀναγκάζειν πρὸς αὐτὸν διαγωνίζεσθαι περὶ τοῦ βίου, ἀλλὰ ἀναγκάζειν αὐτὸν σιωπᾶν. τοῦτο γὰρ βεβουλήσθαι τὸν νομοθέτην διὰ τὴν πολιτείαν. ταῦτα δὲ τεκμήριά ἐστιν εὐσύννοπα τοῦ μηδεμίαν ἀπόδειξιν ἔχειν τῆς ἐταιρήσεως. YLS ἄξιον .

22 91c .. ἄνδρες] λοιπὸν δι' ὧν ἐξετάζει τοῦ νομοθέτου τὴν διάνοιαν ὁ ῥήτωρ, μεθοδεύει ἄτιμον ποιῆσαι τὸν Ἀνδροτίωνα, δεικνὺς ὅτι οὐδὲν μέγα ὥρισεν εἰς τιμωρίαν αὐτοῖς ὁ Σόλων οὐδὲ περὶ τούτου ἐσπούδασεν, ἀλλὰ τὸ σῶζον τὴν δημοκρατίαν ἐκύρωσεν. εἶτα κατασκευάζει τὸ ἐπιχείρημα οὕτως· 'ἐν δημοκρατίᾳ ἰσονομία καὶ ἰσοτιμία, ὥστε καὶ τὸν πένητα καὶ δυσγενῆ καὶ εὐτελεῆ παρρησιάζεσθαι κατὰ τῶν πλουσίων καὶ τῶν τὰ πρῶτα ἐχόντων· ἐν δὲ ὀλιγαρχίᾳ τοῖς διοικοῦσι τὰ κοινὰ καὶ ἄρχουσιν οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἀντιβλέπειν ὡς δεσπόταις δυνήσεται'. οὐκοῦν οἱ βεβιωκότες αἰσχροῦς τὸ ὀνειδίζεσθαι φοβούμενοι (τοῦτο γὰρ γένοιτ' ἂν ἐν δημοκρατίᾳ διὰ τὸ ἰσότιμον) σπουδάσειαν κατὰ τὸ εἰκὸς εὐρεθέντες πολλοὶ ἢ πάντας ἀπεργάσασθαι πόρνους, οὕτω δημαγωγοῦντες αὐτούς, ἵνα τὸ ὅμοιον μὴ κακίζωσιν, ἢ μεταστήσιν παντάπασιν τὴν πολιτείαν, εἰδότες ὡς ὀλιγαρχίας γενομένης ἔξουσιν τοῦ μὴ βλασφημεῖσθαι τὴν ἄδειαν. gTBcFj ἀλλὰ ταῦτα ἀπεῖπεν] ταραττεῖ τὸν ἀκροατὴν τῷ κατασκευάζειν τὴν ὑπόνοιαν καταλύσεως τοῦ δήμου καὶ συγχεῖ καὶ ταραττεῖ τῷ φόβῳ τοὺς ἀκούοντας, ἵνα ὥσπερ τῆς δημοκρατίας κινδυνευούσης ἐξωσθῇ τῆς πολιτείας ὁ Ἀνδροτίων.

22.92 'ὁ Σόλων' φησὶν 'οὐκ ἐξήλεγξε τοὺς τοιούτους· οὐκοῦν οὐδὲ ὑμᾶς ἔλεγχον δεῖ ζητεῖν.' σοφίζεται δὲ ἐν τούτῳ. ὁ γὰρ νομοθέτης ἐκβάλλει τοὺς ἐξελεγχθέντας ἡταιρηκέναι καὶ

διαλέγεται δηλονότι περὶ τῶν ἐαλωκότων. YL <δεινούς>] ‘δεινούς’ μὲν δυνατοὺς ἐν τῷ λέγειν, ‘θρασεῖς’ δὲ διὰ τὸν τρόπον.

- 22.93 τὸ δὲ ‘τοιούτων ὄνειδῶν’ οἷων μετέχει ὁ Ἀνδροτίων. τὸ δὲ ‘κάκείνους’ ἀντὶ τοῦ ‘ἡταιρηκότας’. Α κάκείνους ἦτοι καταλῦσαι] τούτῳ τῷ ἐννοήματι ἀκόλουθον ἦν εὐθύς ἐπάγειν ἢ προάγειν ἂν ὡς πονηροτάτους, ἴν’ ὡς ὁμοιότατοι σφίσιν ὦσιν’.
- 22.94a ὁ δὲ πρὸ τῆς ἐπαγωγῆς τὴν προτέραν πρότασιν κατεσκεύασεν. διὰ τί; ὅτι δύο προτάσεων οὐσῶν καὶ τῆς μὲν παραδόξου τυγχανούσης τῆς ὅτι ‘καταλῦσαί γ’ ἂν προέλοιτο τὸν δῆμον’, τῆς δὲ ὅτι ‘προαγαγεῖν ἅπαντας ὁμοίους ἑαυτοῖς εἶναι’ πιθανῆς ὑπαρχούσης, αὐτόθεν ἐδεήθη κατασκευάσαι τὴν προτέραν πρὸ τοῦ τὴν δευτέραν προτεῖναι. καθόλου γὰρ ἔγνωμεν δεῖν τὰς κατασκευὰς εὐθέως ἐπισυνάπτειν ταῖς ἀπιθήνοισι λίαν καὶ παραδόξοις προτάσεσιν. YL κάκείνους .
- 22.94b .. καταλῦσαι] ὅτι καὶ τούτῳ τῷ ἐννοήματι ἀκόλουθον ἂν ἦν εἰπεῖν ἢ προάγειν ὡς πονηροτάτους, ἴν’ ὡς ὁμοιότατοι σφίσιν ὦσιν’. ὁ δὲ πρὸ τῆς ἐπαγωγῆς τὴν προτέραν πρότασιν κατεσκεύασεν. δύο γὰρ προτάσεων οὐσῶν καὶ τῆς μὲν παραδόξου τυγχανούσης τῆς ἥτοι ‘καταλῦσαι ἂν προέλοιτο τὸν δῆμον’, τῆς δὲ ὅτι ‘προαγαγεῖν ἅπαντας ὁμοίους αὐτοῖς εἶναι’, τῆς παραδόξου προτάσεως τὴν ἴασιν ἐξεῦρε τὴν αἰτίαν προσθεῖς καὶ προωδοποίησε τὸ πιθανὸν τῇ δευτέρᾳ. πῶς; ὅτι γνοὺς ὁ ἀκροατὴς ἐκ τῆς κατασκευῆς δι’ ἣν αἰτίαν ἔλοιτο καταλῦσαι τὸν δῆμον, οὐκέτι ζητήσει κάπὶ τῆς δευτέρας ‘τίνος ἂν ἔλοιτο ἕνεκα προάγειν αὐτοῖς ὁμοίους τοὺς πολίτας εἶναι’, τὴν γνῶσιν ἔχων ἐκ τῶν προειρημένων ἀκριβῆ τῆς αἰτίας. τοῦτο δὲ ποιεῖ, ὅτι καθόλου ἔγνωμεν δεῖν τὰς κατασκευὰς εὐθέως ἐπισυνάπτειν ταῖς ἀπιθήνοισι λίαν καὶ παραδόξοις προτάσεσιν. gTBcFj ἐνταῦθα δύο προτάσεις εἰσίν, ἡ μὲν παράδοξος ὅτι ‘καταλῦσαι προέλοιτο ἂν τὸν δῆμον’, ἡ δὲ πιθανὴ ὅτι ‘προαγαγεῖν ἅπαντας ὁμοίους ἑαυτοῖς εἶναι’.
- 22.94c ὁ δὲ ῥήτωρ αὐτόθεν ἐδεήθη κατασκευάσαι τὴν πρότασιν πρὸ τοῦ τὴν δευτέραν προτεῖναι. καθόλου γὰρ δεῖ τὰς κατασκευὰς εὐθέως ἐπισυνάπτειν ταῖς ἀπιθήνοισι καὶ παραδόξοις προτάσεσιν, ἵνα διὰ τῆς ἀποδείξεως τῆς προτέρας συναρπάσωμεν τὸν ἀκροατὴν, ὥσπερ ἐπιπιθανῆς καὶ τῆς δευτέρας. Α <τοὺς ἄρχοντας>] οὐχ ἀπλῶς λέγει ‘ἄρχοντας’, ἀλλὰ ‘τοὺς προϊσταμένους τῶν πραγμάτων καὶ τοὺς δυναμένους τι’, ὥσπερ νῦν ὁ Ἀνδροτίων δυνατός ἐστιν ἐν τῇ βουλῇ.
- 22.95 Α ὀλιγορήσας] τοῦ συμβουλεύειν καὶ δημηγορεῖν, τοῦ νόμου αὐτὸν ἀπείργοντος.
- 22.96 Α <περὶ μὲν τοίνυν τοῦ νόμου>] ὁ περὶ ἐνδείξεως νόμος.
- 22.97a Α περὶ .
- 22.97b .. νόμου] ἐπὶ τὸν τέταρτον λοιπὸν ἀφίκετο νόμον, συντείνοντα μὲν καὶ αὐτὸν εἰς ἀτιμίαν, ἐκ δὲ τοῦ πατρώου χρέους γινόμενον. σκεπτέον δὲ ὅτι πανταχῇ φησιν ὡς ὠφληκότος ἦν· τὸ δὲ νῦν ὀφείλειν ἔτι οὐ κατασκευάζει, ὡς εἶναι ὑπόνοιαν, μὴ ἄρα ἐκτέτισται. ἡ δὲ λύσις κἀνταῦθα μεταληπτική, ὡς ἐπὶ τῆς ἐταιρήσεως. gTBcFj περὶ .
- 22.97c .. νόμου] ἡ μὲν πρότασις ὁμοίως κἀνταῦθα παραγραφική, ‘οὐκ ἔξεστι τῷ ἀτίμῳ γράφειν’. ἡ δὲ ἀντίθεσις μεταληπτική, ‘οὐκ ἐνδείκνυται μὲ’, φησίν. ἐνδειξεις δὲ ἐστὶν ὄνομα δίκης κατὰ τῶν ὀφειλόντων μὲν τῇ πόλει, πολιτεύεσθαι δὲ διεγχειρούντων. λέγεται δὲ ἐνδειξεις καὶ κατὰ τῶν ἀνδροφόνων, ὅταν κατίωσιν ὅποι μὴ ἔξεστιν, ὡς φησιν ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους (23, 51 sq.) ‘κατὰ τῶν τοὺς φεύγοντας ἐνδεικνύντων’. γίνεται δὲ ἐνδειξεις καὶ κατὰ προδοτῶν· τοῦτο δὲ εἴρηται ἐν τῷ ἐνάτῳ τῶν Φιλιππικῶν (9, 60)· ‘ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον τῆς ἀλώσεως ἐνέδειξε τὸν Φιλιστίδην’. ταύτης τῆς ἀντιθέσεως μεταληπτικῆς οὔσης καὶ ἡ λύσις ἐστὶ μεταληπτικὴ ἀπὸ χρόνου καὶ ἀπὸ τρόπου· ἀπὸ χρόνου μὲν, ‘τότε ποιήσομεν, οὐ μὰ Δί’ οὐχὶ νῦν’, ἀπὸ τρόπου δέ, ὅτι ‘ἐνδείξομεν· νῦν γὰρ οὐκ ἐνδεικνύουσιν, ἀλλὰ παρανόμων γράφονται’. διαφοροὶ δὲ οἱ

τρόποι. εἴτα πάλιν ἀπαιτεῖ τὰς ἀποδείξεις παρὰ Ἀνδροτίωνος· καὶ ἡ ἐρώτησις ἰσχυρὰ μὲν καὶ πιθανή, σεσόφισται δέ. οὐ γάρ φησιν ‘ἀπόδειξον εἰ μὴ ὀφείλει ὁ πατήρ’, ἀλλ’ ‘εἰ μὴ ὥφειλεν, εἰ μὴ ἀπέδρα ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου’, περὶ τῶν ὁμολογουμένων καὶ προδήλων τὴν πρόκλησιν ποιούμενος· οὔτε γὰρ ἀποδείξαι δύναται Ἀνδροτίων ὅτι μὴ ὥφειλεν ὁ πατήρ, οὔτε ὅτι οὐκ ἀποδράς ἐξήλθεν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου. εἰ δὲ ἡρώτα καὶ προῦκαλεῖτο λέγειν, εἰ μὴ ὀφείλει, τάχα ἂν Ἀνδροτίων ἠυπόρησεν ἀποκρίσεως. ΥΛ πρότασις παραγραφικὴ.

22 97d S <ἐὰν φῇ δεῖν>] ἀντίθεσις μεταληπτικὴ ἣν λύει μεταληπτικῶς ἀπὸ χρόνου.

22.98 S ἀλλ’ ὅταν ᾗ προσῆκον] οἱ γὰρ νόμοι τὰ μείζονα τῶν ἀδικημάτων προεξετάζεσθαι βούλονται, μετὰ ταῦτα δὲ τὰ ἐλάττονα.

22.99 ΥΛ ὡς οὖν οὐκ ὥφλεν] ἀνταπαιτεῖ τὰς ἀποδείξεις.

22.100 S εἰσὶ δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων] πεπλήρωται μὲν ἄχρι τούτου τὸ νόμιμον, καὶ εἰσὶν οἱ σύμπαντες νόμοι ἑπτὰ καὶ ἔθος, τέτταρες μὲν τοῦ κατηγοροῦ, τρεῖς δὲ τοῦ φεύγοντος, καὶ σὺν τούτοις τὸ ἔθος.

22.101 ἀντιθέσεις δὲ σύμπασαι τοῦ μὲν πράγματος τέτταρες, ἐνταῦθα δὲ τοῦ προσώπου δύο. μετὰ ταῦτα λοιπὸν εἰσάγει ἐπιλογικὴν ἀντίθεσιν ἀπὸ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀξίας μετὰ τὸ ἐναντίον· ‘ἀλλὰ δόξετε καταισχύειν ὑμῶν αὐτῶν τὸ μέρος, εἰ τὸν στέφανον ἀφαιρήσετε’· μέρος γὰρ ἡ βουλή τοῦ δήμου. S <ἔστι γὰρ εἷς>] πληρώσας τοὺς ἀγῶνας διὰ τῶν τεττάρων νόμων μετέρχεται ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους.

22 102a A ἀπὸ τοῦ πρέποντος.

22 102b S μὴ πεντακοσίους ὑμῶν] ἀντίθεσις ὡς ἐπιλογικὴ μετέχουσά τινος ἔτι καὶ πίστεως καὶ μάχης· ἔοικε δὲ ἀπὸ τοῦ δικαίου εἰληφθαι, ὅτι οὐ δίκαιον τοσούτους τῶν Ἀθηναίων ἀτιμάζεσθαι.

22 103a gTBcFj μὴ .

22 103b .. ὑμῶν] ἐπιλογικὴ ἢ ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀξίας κατὰ τὸ ἐναντίον· ‘δόξετε καταισχύειν ὑμῶν αὐτῶν τὸ μέρος, εἰ τὸν στέφανον ἀφαιρήσεσθε’· μέρος γὰρ ἡ βουλή τοῦ δήμου. ὅτι δὲ ἔστιν ἐπιλογικὴ δῆλον. οὐ γὰρ ἀνατρέπει τὰ παρὰ τῶν ἀντιδίκων προτεινόμενα, ἀλλὰ δυσωπεῖν ἐπιχειρεῖ τοὺς ἀκούοντας. μέμικται δέ τι καὶ μεταστάσεως κατὰ τὴν ἀντίθεσιν· ‘ἐκείνων ὁ ἀγών, οὐκ ἐμός’. τὸ μὲν οὖν ‘ἀφελέσθαι τὴν δωρεάν’ ἔνδειξις ἔστι τοῦ τὴν δωρεάν ἤδη δεδόσθαι, δι’ ἣν αἰτίαν ἐφάσκομεν μὴ δεδυνῆσθαι τὸν Διόδωρον κατ’ ἀρχὰς παραγράψασθαι Ἀνδροτίωνα· τὸ δὲ ‘μὴ ὀνειδεῖ περιβαλεῖν’ ἀπὸ τῆς ἀξίας εἰληπται, δυσωπητικῶς εἰσηγμένον. ἢ δὲ λύσις μεταληπτικὴ σύμπασα ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. ἔστι γὰρ ὅτε ἐτέρου μὲν γένους ἢ ἀντίθεσις, ἐτέρου δὲ ἡ λύσις. μεταληπτικὴ δὲ οὕσα οὐδὲν ἥττον ἔστι κατὰ ἀντιπαράστασιν. ΥΛ μὴ .

22 103c .. ὑμῶν] τοῦτο τῆς μεταστάσεως. ἢ δὲ λύσις μεταληπτικὴ ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. μεταληπτικὴ δὲ τυγχάνουσα οὐδὲν ἥττον ἔστι κατὰ ἀντιπαράστασιν. S εἰ δὲ τῷ τοῦτο ποιῆσαι πλείους ἢ μυρίους] ἐπειδὴ τῷ πλήθει τῆς βουλῆς ἐπεχείρει δυσωπῆσαι τοὺς δικαστάς, ἀντέθηκεν τοῖς πεντακοσίοις βουλευταῖς τοὺς μυρίους.

22 104a ΥΛ ἐπειδὴ διὰ τὸ πλῆθος τῆς βουλῆς δυσωπῆσαι τοὺς δικαστάς ὁ Ἀνδροτίων ἐπεχείρει, ἀντιτίθησι καὶ αὐτὸς τῷ πλήθει ἕτερον πλῆθος πολὺ πλεον ἐκείνου, τοῖς πεντακοσίοις τοὺς μυρίους.

22 104b A τῷ γὰρ ἔστιν ὄνειδος] κατασκευάζει δριμύως εἰς ὀλίγους τὴν μέμψιν, ἵνα μὴ πᾶσαν λυπήσῃ τὴν βουλὴν τὸ βραχὺ μέρος αὐτῆς αἰτιώμενος.

22 105a

- ΥΛ τοῦτο λοιπὸν ἐκ περιουσίας ἐπήνεγκε, τὸ συμφέρον τῆς πόλεως προκρίνων, ὥσανεὶ ἔλεγε κατ' ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν οὕτω· μάλιστα μὲν οὐκ ἐστὶν ὄνειδος τῇ βουλῇ, μόνῳ δὲ τῷ Ἀνδροτίωνι.
- 22 105b εἰ δὲ καὶ δοίημεν, μὴ μόνῳ τῷ Ἀνδροτίωνι, ἀλλὰ καὶ πάσῃ τῇ βουλῇ, βέλτιόν ἐστι λυπῆσαι μίαν βουλὴν ἢ πᾶσαν βλάψαι τὴν πόλιν.· AR σιωπῶντος .
- 22.106 .. γράφοντος] ἀντὶ τοῦ 'μὴ δημηγοροῦντος'. A <καταγνοῦσιν ἢ μὴ>] ἀντὶ τοῦ 'ἐὰν μὴ καταγνῶτε αὐτῶν ὡς ἀμαρτόντων, ἀλλὰ ἀπογνῶτε τῶν κατηγορουμένων ὡς μὴ ἀμαρτησάντων'.
- 22.107 A <ἐθάδων>] ἐθάδας ἐκάλουν τοὺς περὶ τὰ πράγματα σχολάζοντας καὶ κακουργοῦντας διὰ τὸ κερδαίνειν καὶ ἐργολαβεῖν.
- 22.108 A ὁ τοίνυν ἕτερον] καὶ τοῦτο τὸ μέρος εἰς τὴν προειρημένην ἀντίθεσιν.
- 22 109a τὸ γὰρ 'συνηγορήσουσι τῇ βουλῇ καὶ βοηθήσουσι Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης' οὐδὲν ἕτερον δύναται ἢ ὅτι 'ταῦτά ἐροῦσιν Ἀνδροτίωνι', ὥστε καὶ ἐκ τούτων βεβαιοῦσθαι τὸ καὶ ἐπιλογικὴν τὴν προειρημένην ἀντίθεσιν εἶναι. SgTBcFj ἐχώρισε δ' ἀλλήλων τὰ πρόσωπα, ἵν' ἔχοι διαλεχθεὶς πρὸς τὰς διαφορὰς ποιότητος εὐμαρέστερον λῦσαι αὐτὸ τὸ διὰ τῆς ἀξίας ἀντιπίπτον ἐκάστου τῶν συνηγώρων.
- 22 109b τὸ δὲ 'συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης' ἔμφασιν ἔχει ὅτι 'οὐκ ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν δίκαιον ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ἀναβαίνοντες, ἴσως δέ τι τῇ βουλῇ συναγορεύσαι πειράσονται'. εἰ δὲ εἰρήκει τῷ ψηφίσματι μέλλειν συναγορεύσειν αὐτούς, ταῖς αὐταῖς ἂν ἡγωνίσαστο λύσεσιν, αἷς καὶ πρότερον ἐχρήσατο. gTBcFj ἴσως ἀναβήσεται] οὐκ ἐκβολὴ συνηγώρων ἐστίν· οὐ γὰρ τῷ κρινομένῳ συναγορεύουσιν, ἀλλ' ἑαυτοῖς.
- 22 110a 'ἀντιγραφεὺς' δὲ ἐστὶν ὄνομα ἀξιώματος ἀντιγράφοντος ὑπὲρ τῆς βουλῆς πρὸς τὸν δῆμον ἐν οἷς ἂν δέηται. ΥΛ ἴσως ἀναβήσεται] καλῶς εἶπε τὸ 'ἴσως' καὶ οὐ 'πάντως', ἵνα ὥσπερ μέρος ἐπιεικείας αὐτοῖς μαρτυρήσας ἀποτρέψῃ αὐτοὺς τοῦ συνηγορεῖν.
- 22 110b A δι' ἑαυτῶν εἶχον] ἤνυσεν ἡ λέξις τὸ μῖσος.
- 22.111 ὡς ἀνδραπόδοις ἐχρῶντο τοῖς ἄλλοις, ἑαυτοῖς τὸ κράτος φυλάσσοντες. gTBcFj τὴν γραφὴν] λέγει τὴν κατηγορίαν ἣν εἰσήλθομεν κατὰ τοῦ Ἀνδροτίωνος.
- 22.112 'ἀπογνῶτε' λέγει ἐνταῦθα οὐχ ὥσπερ εἶπεν ἄνω 'ἐὰν ἀποδέξησθε', ἀλλ' ἀντὶ τοῦ 'ἐὰν μὴ καταγνῶτε', εἰδὼς τὴν αὐτὴν λέξιν διττῶς λεγομένην καὶ μεθαρμοζομένην πρὸς τὸν νοῦν τοῦ λεγομένου. δέον εἰπεῖν 'ἀπογνῶτε τῆς γραφῆς', 'ἀπογνῶτε τὴν γραφὴν' Ἀττικῶς εἶπεν. A ὅς μὲν ἂν ὑμῖν ἀδικεῖν δοκῇ] ὅρα σωφροσύνην μετὰ θυμοῦ σφωζομένην· οὐ γὰρ εὐθύς τὴν τιμωρίαν ἐπήγαγεν, ἀλλὰ τὴν κρίσιν ἀφῆκε γενέσθαι πρότερον.
- 22.113 gTBcFj ἔτι τοίνυν Ἀρχίαν οἶμαι] τόπον ἀπένειμεν οἰκεῖον ἐν τοῖς ἐπιλόγοις Ἀρχία διὰ τὸ διάφορον τῆς ἀξίας.
- 22 114a τὸ γὰρ 'ὡς ἐπιεικῇ' δῆλωσιν ἔχει μὲν τῆς ἀρετῆς τὰνδρὸς καὶ τῆς ὑπολήψεως, ἣν παρ' Ἀθηναίοις κέκτηται. βούλεται μέντοι διὰ τῶν ἐγκωμίων καὶ τῆς ἀρετῆς τῆς μαρτυρίας τοῦ ἀνδρὸς βεβαιῶσαι τὴν κατὰ τῆς βουλῆς κατηγορίαν, διὰ δὲ τῶν αὐτῶν ἐπαίνων τῆς συνηγορίας ἀποτρέψαι τὸν ἄνδρα. διαλεκτικώτερος δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ λόγος, ἐπειδὴ καὶ πεπαιδεῦσθαι καὶ φιλοσοφεῖν ὑπέιληπται. ΥΛ ἔτι .
- 22 114b .. οἶμαι] ἐχώρισε δὲ τοῦτον ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἵν' ὡς ὄντα ἐπιεικῇ ταῖς ἀληθείαις μόνον ἐξελέγξῃ λαβών. ἐπειδὴ δὲ καὶ πεπαιδεῦσθαι καὶ φιλοσοφεῖν ὑπέιληπται, συλλογιστικώτερον αὐτῷ διαλέγεται. τὸ δὲ 'οἶμαι' τῷ 'συνερεῖν' συναπτεόν, ἵν' ἢ ἀμφίβολον τὸ 'ἐπιεικῇ' ὦν συνερεῖ αὐτοῖς. gTBcFj ἔτι .

- 22 114c .. οἶμαι] καὶ οὗτος τῶν συνηγόρων. ἐζήτησαν δέ τινες, διὰ τί μὴ καὶ τοῦτον ὠνόμασε μετὰ τῶν ἄλλων τριῶν. ἐπειδὴ περ οὗτος ὁ Ἀρχίας ἐλέγετο εἶναι φιλόσοφος, ὡς μαρτυροῦσι καὶ πάντες οἱ ἐξηγησάμενοι καὶ αὐτὸς ὁ ρήτωρ διὰ τοῦ ἐπαγαγεῖν ὡς ἐπιεικῇ δεήσεσθαι· φιλόσοφον γὰρ ἔστι τὸ προβάλλεσθαι τὴν ἐπιείκειαν. ἐπειδὴ οὖν ἔμελλεν ὡς ἐκ φιλοσοφίας ὀρμώμενος συλλογιστικῶς κεχρηῆσθαι τοῖς λόγοις, βούλεται ὁ ρήτωρ ἀφορίσαι αὐτὸν τῶν ἄλλων, ἵνα σχολάσας πρὸς ἐκεῖνον καὶ αὐτὸς χρήσεται ταῖς πρεπούσαις κατασκευαῖς, ἵνα δείξῃ ὅτι καὶ ἐν τούτῳ αὐτοῦ περιγίνεται, ἐν ᾧ ἐκεῖνος μεγαλοφρονεῖ. κέχρηται οὖν εὐθύς συλλογιζόμενος <πρὸς> αὐτὸν τῷ διλημμάτῳ σχήματι καὶ οὐχ ἀπλῶς διλημμάτῳ, ἀλλ' ὥσπερ κατὰ διαίρεσιν. ἰστέον ὅτι καὶ φιλοσόφων λόγων ἐντὸς ἦν ὁ ρήτωρ, ἀκροατὴς γεγονὼς Πλάτωνος. AR <οἶμαι τοίνυν>] πάλιν ἐπιλογίζεται ἀπὸ τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος.
- 22 115a Σ οἶμαι τοίνυν] ἄχρι μὲν τούτων ἀπὸ τῆς διπλῆς ποιότητος τῆς τε βουλῆς καὶ τῶν συνηγορούντων προσώπων ὡς ἐν ἐπιλόγοις αὐτῷ προκεχώρηται, ἐξῆς δὲ ἐπιλογίζεται πάλιν ἀπὸ τῆς Ἀνδροτίωνος αὐτοῦ ποιότητος· εἰσηκται δὲ ἐν ἀντιθέσεως εἶδει.
- 22 115b 'ἀλλὰ φθονοῦμαι' φησί 'διὰ τὴν εὐνοίαν ἣν ἔχω περὶ τὴν πόλιν καὶ διὰ τὰς εἰσπράξεις ἃς ὑπὲρ ὑμῶν πεποίημαι.' ταύτην τὴν ἀντίθεσιν ἔλαβε μὲν ἀπὸ τῆς Ἀνδροτίωνος ποιότητος διὰ τὸ ὑπάρχειν Ἀνδροτίωνι δυσμένειαν πρὸς Εὐκτῆμονα ὑπὲρ τῶν εἰσφορῶν· οὐ μὴν σαφῶς τὴν αἰτίαν ἐκτέθειται. λύει δὲ τὴν ἀντίθεσιν τοῦτο μὲν μεταληπτικῶς (43) 'οὐ περὶ τούτων δικάσειν ὁμωμόκατε, ἀλλ' εἰ κατὰ τοὺς νόμους τὸ ψήφισμα εἶπε', κατὰ τὸ μαχόμενον δὲ 'εἴθ' ὅτι πάνδεινόν ἐστι κατηγορίαν ποιούμενον ὡς ἀδικοῦσί τινες τὴν πόλιν αὐτὸν ἀξιοῦν μειζόνων ὄντων ὧν ἀδικεῖ μὴ δοῦναι δίκην'. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου λέγεται· εἶδος γὰρ τοῦ ἐναντίου καὶ τὸ μαχόμενον· εἶτα ἀπὸ συγκρίσεως λέγων (45) 'εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς νόμους καὶ τὸ εὐορκεῖν· εἰ γὰρ ἀποψηφιῆσθε τούτου φανερώς οὕτως παρὰ τοὺς νόμους εἰρηκότος, δόξετε πᾶσιν τὰ χρήματα ταῦτ' ἀντὶ τῶν νόμων καὶ τῆς εὐορκίας ἡρῆσθαι'. YL οἶμαι τοίνυν] ἐντεῦθεν φανερώς οἱ ἐπίλογοι, ἀπὸ τοῦ προσώπου δὲ τοῦ ἰδίου· δεῖ γὰρ στοχαῖσθαι καὶ τὸν κατήγορον τῆς τοῦ φεύγοντος ποιότητος.
- 22 115c οὐκουν ἐτόλμησε Ἀνδροτίων εἰπεῖν 'ταυτά μοι περιέγρονε καὶ τὴν κατηγορίαν συνεστήσατο Διόδωρος, ὅτι ὕβριστα παρ' ἐμοῦ καὶ ἡδίκηται, φόνου μὲν ἐγκληθεὶς τοῦ πατρός, ἐξελεγχθεὶς δὲ οὐδαμῶς ἀνηρηκέναι τὸν ἑαυτοῦ πατέρα'. εὐθὺς γὰρ ὡς ἀληθῶς Ἀνδροτίωνα καθ' ἑαυτοῦ τούτοις κεχρηῆσθαι τοῖς λόγοις, ἄλλως τε καὶ αὐτοῦ Διοδώρου εἰπόντος ἐν τῷ προοιμίῳ διὰ τοῦτο κατηγορεῖν, ἵνα ἀμύνηται τὸν σεσυκοφαντηκότα. διὰ τοῦτο ταύτην παραλιπὼν εἰκότως ἔθηκε τὴν ἀμφισβητήσιμον. τὸ γὰρ περὶ τῶν εἰσφορῶν λαμπρὸν μὲν ἦν Ἀνδροτίωνι, ὑποπτον δὲ τοῖς ἀκούουσιν. ὅθεν τὴν μὲν αἰτίαν τοῦ ἀγῶνος τὴν ἐκ τοῦ οἰκείου προσώπου σεσίγηκε· τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ Εὐκτῆμονος ἐμπίπτουσιν εἴληφεν. ἄλλως τε καὶ οἶδεν Ἀνδροτίωνα μέγιστον δοκοῦντα φρονεῖν ἐπὶ ταῖς εἰσπράξεσιν, ἵν' ὁ μὲν μεγαλαυχούμενος ταῖς εἰσπράξεσιν, ὁ δὲ καθαιρῶν φαίνεται. gTBcFj <αὐτὸν>] τὸν Ἀνδροτίωνα λέγει.
- 22.116 Α ὀλίγους] εἶπε τοὺς πλουσίους, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν πενήτων.
- 22.117 Α <τῶν μὴ τιθέντων>] τῶν μὴ καταβαλλομένων τὰ χρήματα.
- 22.118 Α <ὕμεῖς δέ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] λύει τὴν ἀντίθεσιν μεταληπτικῶς.
- 22.119 Σ εἰσφορὰν] ὅτι τὸ εἰκοστὸν τῆς οὐσίας κατεβάλλοντο ἐν ταῖς εἰσφοραῖς οἱ Ἀθηναῖοι.
- 22.120 Α <οὐδ' εἰ φανερώς>] εἶτα ἀπὸ συγκρίσεως.
- 22.121 ἡ δὲ σύγκρισις πῶς; εἰ τοσούτου δεῖ τιμᾶσθαι τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς κειμένους νόμους καὶ τὸ εὐορκεῖν. Σ τὰς ἀπὸ Ναυσινίκου] ὥσανεῖ ἔλεγεν ἐπὶ ταῖς εἰσφοραῖς ταῖς γενομέναις ἐπὶ Ναυσινίκου ἄρχοντος.
- 22.122

Α παρ' ἴσως] τὸ 'παρὰ' ἀντὶ τοῦ 'κατὰ' ἐστὶν ἐνταῦθα.

22.123 Α βούλομαι δὲ καὶ τὰ πολιτεύματα] παρέκβασις ἐντεῦθεν.

22 124a παρεκβαίνειν γὰρ δοκεῖ τῆς ὑποθέσεως, λέγων ἅπερ πρῶην ἔπραξεν ὁ Ἀνδροτίων. ἔστι δὲ ἡ παρέκβασις καὶ αὐτὴ μέρος τῶν ἐπιλόγων. Α βούλομαι .

22 124b .. πολιτεύματα] ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ παρέκβασις, δοκοῦσα μὲν κοινωνεῖν τοῖς ἀρτίως ἐξητασμένοις περὶ τῆς ποιότητος Ἀνδροτίωνος, πολὺ δὲ δήπου κεχωρισμένη. τὰ μὲν γὰρ τῆς ἀντιθέσεως τῆς ἀπὸ τῆς ποιότητος εἰς δυσώπησιν καὶ εἰς διαβολὴν τῆς κατηγορίας προτείνεται παρὰ Ἀνδροτίωνος, τὰ δὲ ἐντεῦθεν τοῦ κατηγοροῦ ἐστὶν ὡς προηγούμενόν τι κεφάλαιον, ὃ οὐ πρὸς ἀντίθεσιν τίθεται, ἄλλως δὲ ἔχει διαβολὴν τῆς ποιότητος ὥσπερ τι προηγούμενον κεφάλαιον εἰσαχθέν. καὶ ὁ μὲν Ἀνδροτίων δι' ὧν ἔλεγε διέβαλλε τὴν κατηγορίαν, ὁ δὲ διὰ τῆς παρεκβάσεως ἀντιδιαβάλλει τὴν πολιτείαν. YLS βούλομαι .

22 124c .. πολιτεύματα] ἐπαγγέλλεται δύο πολιτεύματα ἐρεῖν ἃ συμπεριεῖληφε τῷ μὲν δοκεῖν ἀπλοῖς ὀνόμασι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ πλείω σημαίνουσιν, ἢ κατὰ περιοχὴν. περιοχὴ δὲ ἐστὶ πλειόνων ἐνδόξων ἢ τῶν ἐναντίων ἐν πράξει μιᾷ ἀθροισμός. τὸ μὲν γὰρ 'ἀναιδῆ' σημαντικὸν ἐστὶ καὶ τῆς ἐν τῷ δήμῳ θρασύτητος ἣν ἐπεδείκνυτο εἰσπραττόμενος, σημαντικὸν δὲ καὶ τῶν δημηγοριῶν ἃς κατὰ τῶν ἀνακειμένων στεφάνων ἐδημηγόρει· τὸ δὲ τῆς 'θρασύτητος' ἐμφανίζει μὲν τὴν κατὰ τοῦ δήμου γεγεννημένην ὕβριν, πλήττει δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἱεροσυλίαν· ὁ δὲ 'κλέπτῃς' δύο κλοπῶν περιεκτικὸν ἐστὶν ὄνομα, τῆς τε ἀπὸ τῶν εἰσπράξεων καὶ στεφάνων· ὁ δὲ 'ὑπερήφανος' <δηλοῖ> τὸν ὀλιγαρχικόν· μικρῷ γὰρ πρόσθεν διέβαλε τοὺς ἡταιρηκότας εἰς ὀλιγαρχίαν, ἵνα κἀνταῦθα διὰ τοῦ τρόπου τῆς πολιτείας τὴν ὑπόνοιαν ταύτην πιστούμενος φαίνεται. gTBcFj καὶ πρῶτον μὲν, ἐφ' ᾧ μέγιστον] πέφυκε τὰ ἐγκώμια ὧν ἂν ἐθέλῃ διαβάλλειν εἰς κατηγορίαν περιτρέπειν καὶ τὰς ἐνδόξους πράξεις εἰς διαβολὴν καὶ ἐγκλήματα, ἵνα μὴ μόνον μὴ σεμνύνωνται, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπὲρ ἐγκλημάτων ἀπολογεῖσθαι καταναγκάζωνται ποιεῖ δὲ τοῦτο ἐκ τῶν περιστατικῶν, ἀπὸ τῶν περὶ τοῦ πράγματος, ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ τῷ πράγματι, ἀπὸ τοῦ τρόπου, ἀπὸ τῆς αἰτίας, ἀπὸ τῆς γνώμης.

22 125a YL καὶ .

22 125b .. μέγιστον] μέμνηται ἐνταῦθα Εὐκτῆμονος φυλαζάμενος κατὰ τὴν ἀντίθεσιν τὴν ἐκ τοῦ προφανοῦς μάχην. ὅτε γὰρ ἐκίνει Ἀνδροτίων τὸν λόγον, ὅτι διὰ τὰς εἰσπράξεις ταῦτα αὐτῷ γέγονεν, ἐδύνατο μὲν ἐπιμνησθῆναι τοῦ κατὰ τὸν Εὐκτῆμονα· οὐ μὴν εἴρηκεν, ἀλλ' ἐκὼν παρήκεν, ἵνα μὴ δοκῇ βεβαιοῦν τὴν παρὰ Ἀνδροτίωνος κινουμένην ὑπόνοιαν. οὐκοῦν οὐ τέθεικεν ἰδικῶς τὴν ἀντίθεσιν οὐδὲ εἶπεν ὅτι 'μνησικακῶν Εὐκτῆμων διὰ τὴν εἰσπραξίν τὴν κατηγορίαν ταύτην ἐνεστήσατο', ἀλλὰ καθόλου περὶ τῶν πολιτῶν, ἵνα συγκρούων αὐτὸν κἀκεῖ τῷ δήμῳ φαίνεται, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν εἰσπραξίν ἐξετάζων καιρὸν σχῆ μνησθῆναι καὶ τοῦ Εὐκτῆμονος. τὸ μὲν γὰρ ἐκ μάχης ἔχει τὴν ὑποψίαν· τὸ δὲ καθαρεῦον τῆς ὑποψίας, ὅταν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐξετάζηται, φέρει πλείω διαβολὴν τοῖς φεύγουσιν. ὑπέσχετο μὲν οὖν τὸν Εὐκτῆμονα δεῖξιν ἔχοντα τὰς ὑμετέρας εἰσφοράς, οὐ μὴν ἀπέδειξεν. gTBcFj <εἰσφοράς>] κατασκευὴ τῆς ἐορτῆς.

22.126 νρ καταλύσας ψηφίσματι] διὰ τοῦ ψηφίσματος παύσας τὴν ἀρχὴν τὴν κλήρῳ συμβᾶσαν.

22 127a YL οὐκ εἶπεν 'ἐλέγξας', ἀλλὰ 'καταλύσας' ὡς ἐπὶ τυράννου.

22 127b Α κλήρῳ τὴν] ἐζήτησάν τινες, τί δήποτε ὥσπερ ἐπαινεῖ τὴν κληρωτὴν ἀρχὴν καίτοι τῆς δοκιμαστῆς ἀμείνωνος οὔσης.

22.128 λέγομεν ὅτι, ἐάν τις κατὰ τὸ ἀληθὲς σκοπήσῃ, εὐρήσει τὴν κληρωτὴν βελτίονα τῆς δοκιμαστῆς, καθὼς ἡ κληρωτὴ καὶ δοκιμαστή, ἡ δὲ δοκιμαστή μόνον ἦν δοκιμαστή. εἰ γὰρ τις ἀπὸ κλήρου ἐγένετο ἄρχων, ἀνάγκη ἦν ποῦ καὶ δοκιμάζεσθαι, εἰ ἄξιός ἐστι τοῦ ἄρχειν· εἰ δὲ ἡρέθη καὶ

ἐχειροτονήθη ἀπὸ μόνης δοκιμασίας, οὐ χρεία ἦν ἔτι τοῦ κλήρου. AR <παρέδου>] τὸ ‘παρέδου’ ὡς ἐπὶ κακούργου τινὸς καὶ ληστοῦ εἶπεν.

22.129 A δημηγορίας δ’ ἐπὶ τούτοις ποιούμενος] ἐνταῦθα ἡ ἀναίδεια καὶ τὸ θράσος.

22.130 εἶτα ἐπήγαγε τὸ μεταληπτικὸν ὡς πρὸς ἀντιπίπτον. ‘οὐκ ἐχρῆν εἰσπράττειν’, φήσειεν <ἄν> τις· καὶ μάλα ἐχρῆν, ἀλλ’ ὡς οἱ νόμοι προστάττουσιν. εἶτα ἕτερον ἀντιπίπτον μεταληπτικόν, ‘ἀλλὰ φιλανθρωπότεροι τῆς χρείας καὶ τῶν καιρῶν ἦσαν οἱ νόμοι’. gTBcFj <πομπεία>] ἀπὸ τοῦ πομπεύειν, θυμιατήρια καὶ τινα τοιαῦτα.

22.131 A κατέχων] ἀντὶ τοῦ ‘ἰσχύων’.

22.132 A καὶ διὰ τὸν καιρὸν] ἀντὶ τοῦ ‘διὰ τὸν πόλεμον’.

22 133a A καὶ .

22 133b .. καιρὸν] ἡ γὰρ ‘διὰ τὸν καιρὸν ὅστις ἦν τότε καιρόσ’ (πόλεμος γὰρ ἦν καὶ χρεία χρημάτων) ἢ ‘διὰ τὸν καιρὸν’ μέση, καὶ ἐπακτέον ἐξῆς ‘ὄσην τότε ἔχων ἐξουσίαν’, ἀντὶ τοῦ ‘πολλήν’. YL <ὄσην>] ἀντὶ τοῦ πολλήν.

22.134 νρ ἡργολάβει] τοῦτο μετὰ τῆς αἰσχύνης καὶ συγκρουστικόν.

22.135 YLνρ τοὺς ἔνδεκα γράψας ἀκολουθεῖν] τὸ μὲν ἐπιχείρημα δοκεῖ πως ἐναντίον εἶναι τῷ κατὰ Τιμοκράτους (24, 161)· ἐνταῦθα μὲν γὰρ τὴν πραότητα θαυμάζει, ἐκεῖ δὲ τὴν φιλανθρωπίαν ἐκβάλλει.

22 136a τοῦ συμφέροντος δὲ ἀεὶ πανταχοῦ γινόμενος λέγει ἃ λέγει· καὶ γὰρ ἐνταῦθα μὲν αἰτιᾶται τὴν τοῦ Ἀνδροτίωνος πονηρίαν καὶ τὴν προπέτειαν, ἐν ἐκείνῳ δὲ συγκρίνων νόμον νόμῳ τὸν χρησιμώτερον μᾶλλον τεθαύμακεν. εἶτα βούλεται διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ κατὰ τοὺς τριάκοντα ἐνὶ τούτων τῶν τρόπων τὸν Ἀνδροτίωνα δεῖξαι κεχρημένον. gTBcFj τοὺς .

22 136b .. ἀκολουθεῖν] καὶ τὸν τρόπον περιέχει καὶ τὸ φορτικὸν τῆς <εἰς> πράξεως καὶ τὴν ὕβριν τὴν εἰς τοὺς ἄρχοντας ἀκολουθίαν, ἐν ᾧ καὶ τὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἐνδέδεικται. εἶτ’ ἐπειδήπερ οὐκ ἔχει τὴν εἰσπραξιν αἰτιᾶσθαι, τὸν τρόπον διαβάλλει καὶ τὴν ποσότητα τῶν χρημάτων. YL ἦγεν ἐπὶ τὰς τῶν πολιτῶν οἰκίας] ὡς ἐπὶ στρατοπέδου εἶρηκε, τὸ βαρὺ τοῦ πράγματος διὰ τῶν ἐξῆς ἐμφαινῶν.

22.137 διὸ καὶ δεσμωτήριον ἀποκαλεῖ τὰς οἰκίας. gTBcFj τῶν ἄλλων δὲ ἔνεκα] τῶν ἀδυνάτων καὶ πενήτων· ὅθεν ἐπάγει ‘τοῦτο γὰρ ἐστὶ δημοτικόν’.

22.138 YL τοσοῦτων χρημάτων τοῦτον τὸν τρόπον] τὸν τρόπον διαβάλλει καὶ τὴν ποσότητα τῶν χρημάτων ἀντὶ βραχέων· ‘τοῦτον τὸν τρόπον εἰσπραχθέντων’ ἀντὶ τοῦ ‘μετὰ παρανοίας καὶ ὕβρεως’.

22.139 YL τοσοῦτων ἔθνῶν εἰς πολιτείαν] ὅτι ὀλιγαρχικὴν τινα πολιτείαν ἀντὶ δημοκρατίας εἰσήγαγεν.

22.140 YL τότε τοῖνυν ὡς ἔστιν ἀκοῦσαι] ἵνα μὴ τις αἰτιάσῃται ὡς ψευδόμενον, ἐπὶ τὴν ἀκοὴν ἀναφέρων φεύγει τὴν μέμψιν.

22 141a gT τότε .

22 141b .. ἀκοῦσαι] ἀπὸ μέρους τινὸς πειρᾶται χαλεπώτερον τῶν τριάκοντα ἀποφῆναι τὸν Ἀνδροτίωνα. καὶ ἔστιν ὁ τρόπος τοιοῦτος· ‘ἐκεῖνοι τοὺς φαινομένους ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐφόνευσαν, τοὺς δὲ κρυπτομένους οὐ περιειργάζοντο, ἀλλ’ εἶων σῶζεσθαι λανθάνοντας· ὁ δὲ γε Ἀνδροτίων καὶ τοὺς οἴκοι κατακεκρυμμένους ἀνιχνεύων ἐδέσμευε. κατὰ τοῦτο ἄρα ὑπερεβάλλετο τοὺς τυράννους.’ YL ἡ τέγος ὡς τοὺς γείτονας ὑπερβαίνει] διασκευὴ τοῦτο δεινοποιούσα τὰ γενόμενα.

- 22.142 ‘τέγοσ’ δὲ τὸ τοῦ δώματος. ‘ὦ γείτον, οὐκ ἀδικῆσαι θέλων ἐπιβαίνω τῶν σῶν, Ἀνδροτίωνος βιαζομένου τετάραγμαι, φεύγω τὴν θύραν, σῶσον αὐτὸς γοῦν τὸν ὁμόφυλον.’ gTBc ἢ ἄλλα ἀσχημονοίη] νόει πάντα ἃ ποιοῦσιν οἱ φωραθῆναι φοβούμενοι, γυναικῶν ὑποκρινόμενοι φωνὴν τε καὶ σχῆμα, θεράποντες εἶναι δοκοῦντες, τὰ τῶν δούλων μεταχειριζόμενοι καὶ τὰ ἄλλα ἀπλῶς.
- 22.143 ΥΛ καὶ ταῦθ’ ὑπὸ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς ὀρῶτο] θαυμαστέος φαίνεται ὁ ῥήτωρ· δεινὸς γὰρ καὶ ἐν ἀπόροις εὐρεῖν ἀφορμάς.
- 22.144 ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ ‘ἀλλ’ οὐδεὶς ἑώρα ταῦτα ποιοῦντα, καὶ τὸ δεινὸν ἔλαττον ἦν’, ὅρα πῶς οἴκοθεν αὐτῷ προσπορίζει τὸν μάρτυρα, πικρότατον ἔλεγχον ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἐξευρών. gTBc ἦν ὡς ἐλεύθερος ἠγγυήσατο] θέασαι τὸν κατήγορον.
- 22.145 ‘ἀπὸ τῶν ῥημάτων ἐξηπάτησάς με’, φήσειεν ἂν ἡ γυνή, ‘ὡς ἐλεύθερος συνήφθης, νῦν δὲ ἀπεδείχθης ἀνδράποδον· πολίτην ὥμην ἔχειν καὶ Ἀθηναῖον ἐκάλουν τὸν ἄνδρα, ἐλάνθανον δέ, ὡς ἔοικεν, οἰκέτην δυστυχίσασα σύνοικον.’ καὶ τὰ τοιαῦτα ἔξεστιν ἐργάζεσθαι. ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἶχεν ἕτερον μάρτυρα παραστήσασθαι τῶν ἀτόπων, ἐξεῦρεν ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐξῆσαι τὴν δεινῶσιν, ἀπὸ τῆς τύχης, ὅτι ‘ἐλεύθερος ὢν δούλων ὑπέμεινε πάθῃ’, ἀπὸ τῆς ποιότητος τοῦ δράσαντος, ὃν οὐδ’ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δίκην ἐᾷ λαβεῖν τὰ πεπραγμένα καὶ βεβιωμένα, ἀπὸ τρόπου τῆς εἰσπράξεως μεταληπτικῶς, εἶτα ἀπὸ διαφόρων προσώπων, ὅτι ‘ἔδει τὰ κτήματα ἀπογράφειν, ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα ποιεῖν κακῶς’. gTBc ὁ δὲ τούτων αἴτιος Ἀνδροτίων εἶη] αὕξησιν τῶν δεινῶν ἀπὸ τῆς τοῦ δεδρακότος ἔχει ποιότητος.
- 22.146 ‘ὁ ἡταιρικῶς τοὺς σωφρονοῦντας ἡδίκηει καὶ προὔπηλάκιζεν, ἀνὴρ, κὰν ἀδικῆται, στέργειν ὀφείλων τὴν τύχην, ἐπιβοᾶσθαι τοὺς νόμους ἀδυνατῶν, ὑπὸ τῆς ἀτιμίας ἐπεξελεθεῖν οὐ δυνάμενος, ἐν ἡσυχίᾳ στένων, ἀγαπῶν εἰ μὴ προσλάβοι τι δεύτερον’. gTBc τίνος οὖν ἔνεκ’] διδάσκει τρόπον εὐπρεποῦς ἀπαιτήσεως ἕτερον.
- 22.147 ἀπογράφειν ἔδει τὰ κτήματα ὡς δημόσια τῶν μὴ θελόντων εἰσενεγκεῖν. ΥΛ ἔδεις δὲ καὶ ὕβριζες πολίτας] ἐπὶ μὲν τῶν πολιτῶν τὸ ‘ὕβριζες’ εἶρηκεν, ὅ ἐστι τοῖς Ἀθηναίοις ἀφόρητον· ἐπὶ δὲ τῶν μετοίκων ‘τοὺς ταισιπῶρους’ ὠνόμασεν, ὃ τῇ ταπεινότητι τῆς τύχης ὑπῆρχεν ἀκόλουθον.
- 22.148a αὐτίκα γοῦν εἰ μεταλλάξειας, οὐκέθ’ ὁμοίως ἔξει. ΥΛ ἔδεις .
- 22.148b .. πολίτας] ἀντὶ τοῦ ‘ἐδέσμευες’, ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ‘δέω’, εἶτα ἔδεον ἔδεες ἔδεις. AR ἀνθρώπους πόρνας] πρόφασιν κἀνταῦθα λαμβάνων μείζονα βλασφημίας, ἵνα καὶ τῶν ὀνομάτων κωμωδῆσῃ τὸν Ἀνδροτίωνα, εἶτα ἀπὸ τῆς μάχης.
- 22.149 τὸν μὲν ἑαυτοῦ πατέρα ὦρετο δεῖν δημοσίᾳ δεδέσθαι ἐπὶ χρήμασι, τοὺς δὲ ἄλλους πολίτας ὕβριζειν, Ἀνδροτίωνος οὐκ εἰσφοράς ὀφλήσαντος, ἀλλὰ δημοσίᾳ νενοσφισμένου. εἶτα αὕξησιν ἐπήγαγεν ‘οἴκοθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἔλκεσθαι’. τὸ μὲν γὰρ ‘ἐξ ἀγορᾶς’ ἔχει παραμυθίαν, τὸ δὲ ‘οἴκοθεν’ δεινότερον ἔχει τὸ κατηγορημα καὶ πιστοῦται τὰς ἐπὶ τῶν γυναικῶν ὕβρεις. gTBc καίτοι εἴ τις ἄρα δοκοῦσιν ἐπιτήδεια] οὔτε κατατρέχει φανερώς οὔτε συνηγορεῖ καθαρώς· τὸ μὲν γὰρ ἐπαχθές τε καὶ ἄγριον, τὸ δὲ ἡδομένου τῷ τοιούτῳ βίῳ.
- 22.150 τὸ δὲ δεῖν βοηθεῖν ἐπὶ τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας ἀνενήνοχεν. gTBc <εἰς τὰς ὁμοτέχνους πόρνας>] ἴσως αἰνίττεται ὡς Ἀνδροτίωνος οὐκ ἀνεχομένου ἄλλας ἢ ἄλλους πορνεύοντας· ζηλοτυπεῖ γὰρ τις τὸν ὁμότεχνον.
- 22.151 ΥΛ προάγωνας] προάγωνές εἰσι λόγοι οἱ προευνεπιζόντες ἡμῖν τῶν δικαστῶν τὴν ἀκοήν· ἀγῶν γὰρ ἡ κρίσις.

22.152a

- ΥΛnr προάγωνας] προπαροξυτόνως ἀναγνωστέον· ἡ σύνθεσις γὰρ τῶν δύο λέξεων πάλιν ἀνέπεμψε τὸν τόνον· ‘προάγωνες’ δὲ λέγονται οἱ πρὸ τοῦ ἀγῶνος λόγοι οἱ ἐν τῷ δήμῳ λογοποιοῦμενοι παρὰ τινος· ἀγὼν γὰρ ἡ κρίσις.
- 22 152b οἷον εἰ, ὅταν τις προορᾷται τινα αὐτῷ δίκην μέλλουσιν γίνεσθαι, περιέρχεται καὶ λέγει ἀπροσποιήτως ‘τινὲς μοι φθονοῦσιν ἐν τῇ πόλει διὰ τόδε τὸ πρᾶγμα’, ἵνα, ὅταν γέννηται ἡ δίκη, λέγῃ ὅτι ‘οὐ προέλεγον ὅτι τινὲς μοι φθονοῦσι καὶ βούλονται μοι ἐπιβουλεύσαι;’ AR τῆσδε τῆς γραφῆς, ἐτόλμα λέγειν] προδιαβολὴν τοῦτο τοῦ σύμπαντος βίου λαμβάνει, ἵνα φαίνεται Ἀνδροτίων ἐκ πολλοῦ προειδὼς ὅτι πάντως ἐγκληθήσεται διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν τολμημάτων· ὥστε τὸ προλέγειν αὐτὸν ἀεὶ συνειδότος ἦν ὅτι ἡδίκη.
- 22.153 gTbc <ἔκτον μέρος>] οἱ πολῖται εἰσέφερον τὸ εἰκοστὸν μέρος, οἱ δὲ μέτοικοι τὸ ἕκτον.
- 22.154 A <εἵτε γὰρ ἦσαν>] σχῆμα διλήμματος.
- 22.155 A οὐ σοὶ ῥητέαι] ὄντι αἰσχυρῶ πλέον τῶν διαβεβλημένων.
- 22.156 ἢ οὕτως· ‘οὐ σοὶ ῥητέαι, ὄντι γε ἀνθρώπῳ καὶ ὑποκειμένῳ ταῖς συμφοραῖς’. ΥΛ ἔτι τοίνυν ἐκ τῶνδε ἀκριβέστερον] ἐκ συγκρίσεως ἀπόδειξις τοῦ διὰ τὸν τρόπον, ἀλλὰ μὴ διὰ τὰς εἰσπράξεις μισεῖσθαι.
- 22 157a ΥΛS εἰ γὰρ διὰ τὰς εἰσπράξεις, ἐμισήθη ἂν καὶ ὁ Σάτυρος· ἀλλὰ διὰ τὸν αὐτοῦ τρόπον καὶ τὰ ὕβρισμα.
- 22 157b S ἔτι .
- 22 157c .. ἀκριβέστερον] πάλιν κατασκευάζει ὅτι ‘οὐ διὰ τὴν πόλιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὡμότητα τοὺς πολεμίους ἐκτήσατο’. ἐκ συγκρίσεως γὰρ ἀποδείκνυσιν διὰ τὸν τρόπον, ἀλλ’ οὐ διὰ τὰς εἰσπράξεις μισεῖσθαι. εἶτα ἐπιχείρημα μεταληπτικόν· ‘εἰ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐποιεῖτο τὴν εἴσπραξιν, ἔδει τῶν κλεπτόντων στρατηγῶν καὶ ῥητόρων κατηγορεῖν. ἀλλὰ μὴν οὐ φαίνεται τοῦτο ποιῶν· οὐχ ὑπὲρ ὧν ἄρα τὴν εἴσπραξιν ἐποιήσατο’. εἶτ’ ἐπειδήπερ στοχαστικὸς κατὰ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς στρατηγοὺς ἐδόκει ὁ τόπος, ἐπήγαγεν εὐθὺς τὴν ἀπόδειξιν εἰπὼν (66) ‘οἱ παρὰ τούτοις κέκρινται’. gTbc Σάτυρος δὲ ὁ τῶν νεωρίων ἐπιμελητῆς] ἐν οἷς θεωρεῖται τὸ τῆς ἐνστάσεως οὐ διὰ τὰς εἰσπράξεις μεμίσηται (πόθεν; ἐμισήθη γὰρ ἂν καὶ ὁ Σάτυρος), ἀλλὰ διὰ τὸν αὐτοῦ τρόπον καὶ τὸ ὕβρισμα.
- 22 158a ΥΛ Σάτυρος .
- 22 158b .. ἐπιμελητῆς] ὁ τοὺς τόπους καθαίρων δι’ ὧν ἀνέλκονται αἱ τριήρεις, ἢ τῶν νεῶν αὐτῶν τὴν φροντίδα πεπιστευμένος. ΥΛ ἐξ ὧν παρέθηκε τὰ σκεύη] ἵνα μὴ εἴπῃ ὅτι ‘ἐκεῖνοι μὲν εὐγνώμονες ἦσαν, οἱ δ’ ἐμοὶ ἀναισχυντότεροι’.
- 22.159 ΥΛ ἴσως] τὸ ἴσως· μόριον νῦν ἀντὶ τοῦ ‘γὰρ’ κεῖται, καὶ ἔστιν ἡ φράσις Ἀττική· ‘καὶ γὰρ ἐκεῖνο εἰδόσιν ὅμιν ὅμως ἐρῶ’.
- 22.160 ΥΛ ὅτι τοίνυν ὅλως] ἄλλο ἐπιχείρημα σαλευῖον αὐτοῦ τὴν ἔννοιαν, ἐφ’ οἷς λέγει ‘δι’ ὑμᾶς πολεμοῦμαι’.
- 22 161a ἐκήδετο τῆς πόλεως, τοὺς ἀρπάζοντας μᾶλλον τὰ κοινὰ ἢ κλέπτοντας ἀπῆτει, οὐ τοὺς ὀλίγα ἔχοντας καὶ φειδομένους. ΥΛ τρίτον ἐπιχείρημα μεταληπτικόν.
- 22 161b S οἱ παρὰ τούτοις κέκρινται] ἵνα μὴ ἀντιπέσῃ ‘ἀλλ’ εἰ καὶ ἡδίκησαν ἔλαθον’, ἐπάγει ‘κέκρινται’.
- 22.162 εἶτα ἕτερον ἀντιπίπτει ‘ἀλλ’ ἐκρίθησαν μὲν, ἡφείθησαν δέ· ἵνα μὴ συκοφαντεῖν φαίνεται τὰ τῆς κρίσεως, ἐπήγαγε τὴν λύσιν ‘ὧν οἱ μὲν τεθναῖσιν ἐφ’ οἷς ἡδίκουν’. εἶτα, ἐπειδὴ τινες καὶ συκοφαντούμενοι θνήσκουσιν ἀδίκως, αὐτοὺς ἑαυτῶν ἐποίησε καταγινώσκοντας τῷ πεφευγένοι τὴν κρίσιν. gTbc οὕτως ὧν θρασὺς καὶ λέγειν δεινὸς] ἑτέρα λυποῦντος διόρθωσις.
- 22 163a

gTBc οὕτως .

- 22 163b .. δεινός] ἵνα μὴ εἴπῃ ‘ἀλλ’ ἐκεῖνοι μὲν ἡδίκουν πεντακόσιοι, ἐγὼ δὲ κατηγορεῖν οὐκ ἡδυνάμην ἐπιεικὴς ὦν καὶ δειλός’, διὰ τοῦτο εἶπεν ‘οὕτως ὦν θρασὺς καὶ λέγειν δεινός’. YL δι’ ἀπληστίαν δὲ τρόπων διχόθεν] ἢ ἀπὸ τῶν εἰσφορῶν τῶν συμμάχων ἢ πρὸς τῷ μὴ εἰσφέρειν καὶ ὑφαιροῦνται τὰ κοινά.
- 22.164 YL <οὔτε γὰρ ῥᾶον>] πρεπῶδές ἐστι τῇ δημοκρατίᾳ τὸ μᾶλλον περιεργάζεσθαι τὰ ἀδικήματα τῶν ὀλίγων ἢ περ τῶν πολλῶν.
- 22 165a A οὔτε .
- 22 165b .. ῥᾶον] αὕτη [ἢ] ἀναίρεσις αἰτιῶν λέγεται· τὰς γὰρ ἄλλας ἀναιροῦντες μίαν ἢν βουλόμεθα καταλείπομεν. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· ‘οὔτε εὐκολώτερόν ἐστι πολλοῖς ἀνθρώποις προσκρούειν ὀλίγα ἀδικοῦσι, καὶ μᾶλλον ἐπιθετέον τοῖς ὀλίγοις μὲν, πλείονα δὲ ἐξαμαρτάνουσιν· οὐτ’ αὖ ὡς δημοτικὸν περιείργασαι μὲν τὰ τῶν πενήτων κακά, παρείδες δὲ τὰ τῶν πλουσίων’. τὸναντίον γὰρ μᾶλλον ἔπρεπεν. YL τῶν μὲν οἶδεν ἑαυτὸν] αὕτη ἐστὶν ἡ ἀληθὴς αἰτία ἣν καταλείπει.
- 22.166 YL ὁμοῦ μετοίκους Ἀθηναίους δέων] ἵνα παντὶ τῷ πλήθει συγκρούων φαίνεται, ὑπέμνησε τῶν εἰς ἅπαντας γεγεννημένων ὕβρεων· τοῦτο πεποίηκε καὶ ἐν τῷ κατὰ Μειδίου, συγκρούων ἅπασιν τοῖς ἔθνεσιν τῆς πόλεως τὸν Μειδίαν, ἱππεῦσιν Ἀρειοπαγίταις δῆμῳ, τοῦτο κὰν τῷ κατ’ Αἰσχίνου, συγκρούων Αἰσχίνῃ τῷ Χάρητι, πρὸς ὃν αὐτὸς μὲν ὁ δῆμος οὐκ εἶχεν οἰκείως, οἰκειώσασθαι βουλόμενος τῷ μὲν ἀντιδίκῳ προσέκρουσεν, αὐτῷ δὲ προσήγαγεν.
- 22.167 gTBc εἰ μάτην τὸ δεσμωτήριον] τί παρενοχλεῖτε τὴν πόλιν; οἵκησις ὑμῖν ἀποδέδοται πρόσφορος.
- 22.168 τὸ δεσμωτήριον καταλάβετε τοῦτο ὃ δι’ ὑμᾶς οἱ πατέρες ὠκοδομήκασιν. YL καταφαίνῃ ἂν] μία λέξις ἀντὶ τοῦ ‘ναί, ὁμολογῶ καὶ συντίθηναι ὅτι μάτην ὠκοδομήθη τὸ δεσμωτήριον’.
- 22 169a ἄλλαχού κατὰ διαίρεσιν εὐρίσκομεν ἀναγινωσκόμενον τοῦτο καὶ διαλυόμενον εἰς δύο λέξεις, ὅταν καὶ δύο πράγματα θέλῃ σημᾶναι τὸ κῶλον· ἐνταῦθα δὲ ἓν ἐστι. A καταφαίνων ἂν] ἐρωτῶντί σοι περὶ τοῦ δεσμωτηρίου σφόδρα ἂν ἀποκρινάμην, ὡς μάτην ὠκοδομήται τό γε τοῦ σοῦ πατρὸς μέρος· οὐ γὰρ ἴσχυσε φυλάττειν αὐτόν, ἀλλὰ γέλως ὥφθη φυγόντος αὐτοῦ τὸ δεσμωτήριον.
- 22 169b YL κατάφασις, ὁμολογία.
- 22 169c Ὑνρ ἐξορρησάμενος Διονυσίων] κακῶς τῇ πομπῇ καὶ τῇ πανηγύρει χρησάμενος· ἔθους γὰρ ὄντος ἀνίσθαι τότε διὰ τὴν ἑορτήν, εἴτα ἐμβάλλεσθαι, διὰ τὸν δρασμὸν ἐνύβρισε τοῖς Διονυσίοις.
- 22 170a YL ἔθος ἦν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τοῖς Διονυσίοις καὶ ἐν τοῖς Παναθηναίοις τοὺς δεσμώτας ἀφίεσθαι τοῦ δεσμοῦ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παρασχόντας ἐγγυητὰς πρὸς τὸ μὴ φυγεῖν, ἵνα καὶ τὸ εὐσεβὲς γένηται πρὸς τὸ θεῖον καὶ ἀσφαλὲς ὑπάρχη τοῖς χρεωστούμενοις μὴ φευγόντων τῶν δεσμωτῶν, ἀλλὰ μετὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς πάλιν ἐμβαλλομένων εἰς τὸ δεσμωτήριον.
- 22 170b λέγει οὖν ὅτι ‘ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ὁ πατήρ τοῦ Ἀνδροτίωνος ὡς ἄδειαν ἔχων ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀπέδρα’. τὸ δ’ ‘ἐξορρησάμενος’ ὡς πρὸς τὴν πανηγύριν ἔπαιξεν, ἐπειδὴ περ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἔθος ἐστὶν ὀρχεῖσθαι, ἀντὶ τοῦ ‘προσέπαιξε τῇ πανηγύρει καὶ χλεύης ἀφορμὴν ταύτην ἐποίησατο’, ἵνα καὶ ἀσεβῇ αὐτὸν δείξῃ. A <αὐταῖς πέδαις>] δεδεμένους ἐν πέδαις ἔχων τοὺς πόδας.
- 22.171 YL <ἄλλα δ’ ἔσθ’ ἃ καλῶς διώκησεν>] ἀντὶ τοῦ ‘ἐὰν συγκριθῇ τὰ μέλλοντα λέγεσθαι πρὸς τὰ εἰρημένα, οὐδαμῶς μέλλει νομίζεσθαι ἄξιος εἶναι μίσους ἐν τοῖς προειρημένοις’.

- 22.172 'οὕτω' φησί 'μείζονά ἐστιν ἅπερ μέλλω ἐπιφέρειν περὶ αὐτοῦ τῶν προειρημένων.' Α τὴν καλήν] κατ' εἰρωνείαν.
- 22.173 Α <τὸν δημόσιον>] δημόσιον λέγει τὸν ταῖς βασάνοις ὑποκείμενον.
- 22.174 διὸ καὶ δοῦλον καλεῖ. ΥΛ <ταῖς χοινικίσι>] χοινικὶς τοῦ τροχοῦ ἐν ᾗ στρέφεται ὁ ἄξων.
- 22 175a F 2 Υ χοινικίδας καλεῖ τὰς βάσεις αὐτάς, ἔνθα ἦσαν κείμενοι οἱ στέφανοι.
- 22 175b χοινικίδες δὲ ἐκαλοῦντο, ἐπειδὴ σχῆμα ἔσφζον χοινίκων, τῶν μέτρων τοῦ σίτου. Α τοῦ τροχοῦ.
- 22 175c νρ ἀριστεῖον] γέρας ὑπὲρ τῆς ἀριστείας· ὥς γὰρ τῶν πολέμων προστάτιν ἐτίμων τοῖς δώροις.
- 22.176 ΥΛνρ <δι' ἐκεῖνον>] διὰ τὸν Τιμοκράτην συνηγοροῦντα· κρινομένῳ γὰρ συμπαρήν.
- 22 177a ΥΛ τὸν Τιμοκράτην λέγει.
- 22 177b Α <σκαῖος>] μῶρος καὶ ἀπαίδευτος.
- 22.178 διαβάλλων αὐτὸν εἰς κακίαν ἐν τοῖς προειρημένοις βούλεται αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιλόγοις καὶ εἰς ἀπαιδευσίαν καὶ ἄνοιαν κωμωδεῖν. Α παρθενῶν] ὁ νεὼς τῆς παρθένου.
- 22.179 ΥΛνρ <οὐκ ἀμφορίσκοι δύο>] ἀμφορίσκοι δὲ εἰσιν ἀγγεῖα, ὡς ξέσται τινές· χρυσίδες δὲ χρυσαῖ φιάλαι.
- 22.180 ΥΛ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ Διπλοῦς ὁ λόγος, καθάπερ καὶ ὁ κατὰ Τιμοκράτους.
- 23.1 ἔχει γὰρ διπλὴν ὑπόθεσιν τὴν τῶν παρανόμων τὴν κρινομένην, ἔχει δὲ καὶ ἑτέραν ἐπεισηνεγμένην τὴν κατὰ τὴν Χερρόνησον. ἔστι δέ, ὡς ἂν εἴποι τις κατὰ τὴν ὁμοιότητα, ἀνταγώνισμα ὁ παρὼν λόγος τῷ περὶ τοῦ στεφάνου λόγῳ. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὅτι ἄξιός ἐστι <τῆς> δωρεᾶς <ὁ Δημοσθένης> ἀγωνίζεται Κτησιφῶν, ἐνταῦθα δὲ Εὐθυκλῆς Ἀριστοκράτην ἐγράψατο, φάσκων παράνομον εἶναι τὸ ψήφισμα καὶ <ὅτι> 'οὐκ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς ὁ Χαρίδημος'. δηλοῦται δὲ ἡ στάσις ὅτι πραγματικὴ ἐστὶν ἔγγραφος, εἰ δεῖ κυρωθῆναι τὸ ψήφισμα ἢ μὴ. Εἰσὶ δὲ τοῦ λόγου κεφάλαια τρία, τὸ δίκαιον, τὸ νόμιμον καὶ τὸ συμφέρον· καὶ τὸ μὲν δίκαιον καὶ νόμιμον ἐνέπεσε κυρίως ἐκ τῆς ὕλης τῶν πραγμάτων, τὸ δὲ συμφέρον ἐκ περινοίας τοῦ ῥήτορος. καὶ κατηγορεῖ τῷ μὲν νομίμῳ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτι 'δέκα νόμους παρέβη, ὧν οἱ μὲν ἐπτὰ φονικοί, οἱ δὲ τρεῖς πολιτικοί', τῷ δὲ δικαίῳ, ὅτι 'πολλάκις ὁ Χαρίδημος ἠδίκησε τὴν πόλιν, καὶ οὐ δίκαιον δοῦναι αὐτῷ τὴν τοιαύτην δωρεάν'. τίθησι δὲ καὶ τὸ συμφέρον ἐκ περινοίας τοῦ ῥήτορος οὕτως, ὅτι 'σκοπήσατε ποίῳ τρόπῳ παρελήφθη καὶ ποίῳ ἐδόθη ἡ Χερρόνησος· δηλὸν ὅτι ἐλήφθη τοῦ Κότυος μὲν βασιλεύοντος, ἐδόθη δὲ μερισθείσης τῆς βασιλείας εἰς τρεῖς. νῦν οὖν ὑμῶν παρεχόντων τῷ Χαριδήμῳ τὴν τοιαύτην δωρεάν, ἐὰν βουλευθῇ ὁ Κερσοβλέπτης τοῖς ἄλλοις πολεμῆσαι βασιλεῦσιν, οὐχ ἔξει τὸν ἐναντιούμενον· ὁ γὰρ Ἀθηνόδωρος Ἀθηναῖος ὧν οὐκ ἐθελήσει φονεῦσαι τὸν Χαρίδημον διὰ τοὺς Ἀθηναίους· πάλιν ὁ Σίμων καὶ ὁ Βιάνωρ, σύμμαχοι ὄντες ἦτοι πολῖται, οὐδ' αὐτοὶ ἐθελήσουσι Χαρίδημον διαχρήσασθαι. ἐὰν δ' οὗτοι μὴ ἐναντιωθῶσι τοῦ Χαριδήμου στρατηγούντος τῷ Κερσοβλέπτῃ, ἐρημωθέντων τῶν ἄλλων βασιλέων καὶ φονευομένων, γενήσεται μονοκράτωρ ὁ Κερσοβλέπτης καὶ οὐδὲν αὐτὸν κωλύσει λαβεῖν τὴν Χερρόνησον. οὐκ ἔστιν οὖν τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἐκ τῆς ὕλης τῶν πραγμάτων κυρίως, ἀλλὰ τοῦ φεύγοντός ἐστι λέγοντος ὅτι 'συμφέρει ὑμῖν τὸ λαβεῖν τὴν Ἀμφίπολιν' καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὅτι δὲ ἐκ περιεργίας τοῦ ῥήτορος ἐνέπεσε τὸ κεφάλαιον, δηλὸν ἐκ τοῦ κατὰ Κτησιφώντος Αἰσχίνου. τοιαύτης γὰρ οὔσης κάκεῖ <τῆς> ὑποθέσεως, ὁ μὲν Αἰσχίνης διὰ πενίαν συνέσεως καὶ δεινότητος ἔνδειαν οὐκ εὐπόρησε θεῖναι τὸ συμφέρον, ἀλλὰ τὴν ἀπλὴν ἡγωνίσαστο ὡς ἀπλούστερος· ὁ δὲ Δημοσθένης ὡς Δημοσθένης καὶ ἔξωθεν προσεπενόησεν ἐκ τῆς τέχνης καὶ τῆς δεινότητος συμμαχίαν λαβεῖν· διὰ τοῦτο καὶ τρίτον κεφάλαιον ἐκίνησεν ἐν τῷ λόγῳ τὸ συμφέρον. Προοίμια δὲ τοῦ λόγου ἐστὶ τρία, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τοῦ πράγματος, ὅτι 'μεγάλα τὴν πόλιν ἀδικουμένην ὁρῶν τὸν ἀγῶνα

τοῦτον ἐνεστησάμην· ἐν ᾧ καὶ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς Χαρίδημον μὲν κρύπτει, ἔχειν δὲ ἀηδῶς πρὸς τὸν Ἀριστοκράτην διορίζεται, ἐξ οὗ βλαβήσεσθαι ἔμελλεν οὐδέν· ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν προφανῆς ἀγὼν πρὸς Ἀριστοκράτην, ὁ δὲ κρυπτόμενος πρὸς Χαρίδημον, διὰ τοῦτο τὸ μὲν κρυπτόν ὡς ἀνύποπτον ἔα, περὶ δὲ τοῦ ἐμφανοῦς διαλέγεται. τὸ δὲ δεύτερον ἐκ προσώπου τοῦ λέγοντος εἴληπται (cf. 4)· ‘ἐπειδὴ περ ἰδιώτης τυγχάνων πρᾶγμα τηλικούτον δείξιν ἐπαγγέλλομαι, προσήκει πάντας ὑμᾶς συναγωνίσασθαι μοι· τοῦτο δέ φησι διὰ τὸ φοβεῖσθαι, ὅτι ἰδιώτης τυγχάνων πρὸς δημαγωγούς καὶ στρατηγὸν ἀγωνίζεται· πόρρωθεν γὰρ αὐτῷ τὸ ἀνύποπτον κατασκευάζει διὰ τῆς δοκούσης ἀπλότητος. τὸ δὲ τρίτον ἀπὸ προσώπου τοῦ Χαριδήμου, δι’ ὃν περ ὁ λόγος δέδοται γὰρ ἡμῖν θεώρημα λύειν τὰ ἀντιπίπτοντα πάντα ἀπὸ τῆς ἀξίας, ἐπειδὴ κατὰ ἐνδόξου προσώπου τοὺς λόγους ποιοῦμεθα· τοῦτο καὶ Ἀριστείδης ἐν τῷ Περικλεῖ πεποίηκεν.

23.1. (50) ἔστι δ’ ἐν μέσῳ τοῦ προοιμίου τοῦ τρίτου συστροφὴ τις ἐνθυμηματικὴ (7) ‘εἰ μὲν δὴ τοῦτο μέγιστον Ἀριστοκράτης· καὶ τὰ ἐξῆς. ἐπειδὴ γὰρ κατ’ ἀρχὰς τοῦ προοιμίου διέβαλε τὴν ὑπόληψιν Χαριδήμου, ἐφοβήθη μὴ τὴν ἐξ ἀκολουθίας ἀπόδειξιν τῆς δυσνοίας ὁ ἀκροατὴς ζητήσῃ, ἣν ἔλυσεν νῦν μὲν σπεύδων ἐπὶ τὸ κατὰ Χερρόνησον προσποιησάμενος, ὕστερον δ’ ἐρεῖν τὴν δυσνοίαν ἐπαγγελλόμενος. ἐπειδὴ δὲ ἔμελλεν ὁ ἀκροατὴς θαυμάζειν ‘τί δήποτε ψηφίσματος κατηγορίαν ποιοῦμενος παρανόμου, Χερρονήσου κατὰ τοὺς ἀγῶνας μέμνηται;’ ἐν καταστάσει προκατατίθησι τὸν ἀκροατὴν οἰκείαν ἀπολαμβάνειν τῷ ἀγῶνι τὴν μνήμην τῆς Χερρονήσου, ὅλον τὸν ἀγῶνα δι’ αὐτῆς διαβάλλων καὶ ὑπόπτον καθιστὰς. καὶ ἔστιν ὥσπερ προκατασκευὴ τοῦ συμφέροντος. ἡ κατάστασις δὲ λαμβάνεται ποτὲ μὲν ἐκ γνώμης, ποτὲ δὲ ἐκ διηγήσεως. ἐπειδὴ δ’ ἔμελλεν ἀκούσας ὁ ἀκροατὴς περὶ τῆς Χερρονήσου ἐπιζητεῖν εὐθὺς τὰς ἐντελεστέρας ἀποδείξεις, διὰ τοῦτο φεύγων, εἶτα μὴ προσποιοῦμενος φεύγειν, δίδωσιν αἵρεσιν, πότερον ποτε τὸ νόμιμον ἀκοῦσαι βούλονται πρῶτον ἢ τὸ δίκαιον ἢ τὸ συμφέρον. ἐπειδὴ γὰρ ἦν αὐτῷ ἰσχυρὸν τὸ νόμιμον καὶ οἰκειότερον μᾶλλον τῇ γραφῇ, διὰ τοῦτο καὶ ἀναγκαῖον ἡγήσατο τούτῳ πρῶτῳ χρήσασθαι. ἀμέλει γοῦν ὡς οὐκ ἀντειπόντος τοῦ ἀκροατοῦ ἢ ἐπιζητήσαντος κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τῆς γραφῆς, εἶπε (19) ‘περὶ τοῦ νομίμου βούλεσθε πρῶτον; τοῦτο ἐροῦμεν· καὶ ἐπειδὴ ἔμελλεν ἀντιπίπτειν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ‘ξένος Χαρίδημος καὶ διὰ τοῦτο ἐγράφη τιμὴ τις αὐτῷ ἰδίᾳ ἐν τῷ ψηφίσματι’ (ὁ γὰρ κατὰ τῶν φονικῶν θεσμὸς κατὰ τῶν πολιτῶν ἐδόκει κείσθαι), διὰ τοῦτο ἐδεήθη πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ἀντικειμένου προκατασκευῆς, συνθείζων τὸν ἀκροατὴν ὅτι πολίτης καὶ ὑπὲρ πολίτου ὁ λόγος, τῷ μὲν δοκεῖν χαριζόμενος αὐτῷ τὴν ἐκ τῆς μετουσίας τιμὴν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὸ κεφάλαιον ποιῶν ἰσχυρότερον· ὅσῳ γὰρ <ὡς> ὑπὲρ πολίτου, τοσούτῳ μᾶλλον ἀγανακτήσουσιν οἱ ἀκούοντες, εἰ πολίτῃ μετέχοντι τῆς ἐκ τῶν νόμων ἐπικουρίας ξένῃ τις ἔγραψε δωρεάν. gTBcFj <μηδεὶς ὑμῶν>] διαλύεται τὴν ἔχθραν ὁ κατήγορος.

23.2 F 2 YL μῆτε μικρὸν ὀρῶντά τι καὶ φαῦλον ἀμάρτημα] ὅρα ὅπως ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ὡς ἐπιεικὴς ἐπὶ μικροῖς ἀμαρτήμασιν οὐκ ἂν ποτε προελθεῖν εἰς τὴν κατηγορίαν διισχυρίζεται· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἐν ᾧ λέγει ‘μηδὲ μικρὸν ὀρῶντά τι καὶ φαῦλον ἀμάρτημα· τὸ γὰρ ‘φαῦλον’ ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ εὐτελοῦς καὶ μικροῦ κεῖται, διὸ καὶ καλῶς ἐπήγαγεν αὐτῷ τὸ ‘ἀμάρτημα’, τῷ ὀνόματι δεικνὺς τὸ εὐκαταφρόνητον.

23.3 gTBcFj ἀλλ’ εἴπερ ἄρα ὀρθῶς] ἐγώ, φησίν, ὁ ἰδιώτης εἰ μὴ σφάλλομαι λογισμῷ τοῦ πρέποντος.

23 4a gTBcFj διπλασιασμὸς κώλου.

23 4b F 2 YL καὶ μὴ παρακρουσθέντας] ἃ γὰρ μὴ πόλεμος ἀφαιρεῖται, φησί, ταῦτα ῥήτωρ ὧν ἅπαντα τοῖς πολέμοις χαρίζεται.

23.5

- διὰ δὲ τοῦ 'άλιν' ἀναμινθήσκει τῆς ἐπὶ Κότυος ἐπηρείας, ἥνίκα τὴν Χερρόνησον ἤρπασεν. gTBcFj εἰκότως δ' ἄν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἡθικὸν σφόδρα τουτὶ τὸ προοίμιον ἐκ προσώπου τοῦ λέγοντος, ὅτιπερ ἰδιώτης καθέστηκε καὶ μέλλει πρὸς δημαγωγοὺς καὶ στρατηγὸν ἀγωνίζεσθαι.
- 23.6 ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος· 'εὐλογώτερον ἄν, οἶμαι, τὰς ἀκοὰς παράσχοιτε, ἐπειδὴ περ δυναστείαν οὔτε ἀπὸ τῶν κοινῶν τῆς διοικήσεως ἔχων οὔτε ἀπὸ τῆς τῶν λόγων δεινότητος ἐπαγγέλλομαι τοσοῦτον κακὸν ἀναστεῖλαι'. gTBcFj <ὅσον ἐστὶν ἐν ὑμῖν>] ἤτοι ὅσον δύνασθε.
- 23.7 F 2 L οὐδὲ σκοπεῖν ἐπέρχεται] ἐπιτιμήσαντι τρόπον τινὰ ἀντέπιπτε 'πῶς οὖν λέγεις καὶ ἀπαντᾷς εἰς τὸ δημόσιον καίτοι ἀπράγμων ὢν ὡς ὁμολογεῖς'; διόπερ ἐδεήθη καὶ ὄρκου σφοδροτέρου.
- 23.8 gTBcFj οὐκ ἀγνοῶ μὲν οὖν] λύσις ἐστὶν ἀναγκαίως ἐνταῦθα τοῦ ἀντιπίπτοντος ἐκ τῆς τοῦ <Χαρι> δήμου ποιότητος καὶ τῆς ἀξίας· διὸ καὶ τὸ 'οἶονται' κείμενον διαβάλλει τὴν κρίσιν, καὶ τὸ 'εὐεργέτην νομίσαι τῆς πόλεως' βαρὺ καὶ οὐ φορητόν.
- 23.9 τῆς τηλικαύτης καὶ ὄντως ἐνδόξου πόλεως ἄνδρα οὕτως εὐτελῇ καλεῖν εὐεργέτην, ἣν καὶ θεοὺς ἴσμεν εὐεργετήσασαν καὶ ὑποδεξαμένην καὶ κρίναςαν, <αἰσχρόν> . gTBcC δυνηθῶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν] ἵνα, ἐὰν μὴ πείσῃ, τῆς ἑαυτοῦ τὸ αἴτιον ἀδυναμίας φανῇ, μὴ τῆς τῶν πραγμάτων ἀσθενείας.
- 23.10 gTBcC οἶομαι δείξειν] τό 'οἶομαι' πρὸς τὴν ἰδιωτείαν ἀκόλουθον· τὸ δὲ 'δείξειν' καὶ τὰ ἐξῆς εἰρημένα τῷ θαρρεῖν τοῖς πράγμασιν ἀρμόττει.
- 23.11 gTBcC εἰ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τοῦτο τινες, ὑπὸ τοῦ σχήματος καὶ τῆς ἀρμονίας ἀπατηθέντες, τέταρτον ῥήθησαν προοίμιον· ἔστι δὲ συστροφή τις ἐνθυμηματικὴ τὴν αἰτίαν ἔχουσα τοιαύτην· ἐπειδὴ γὰρ τὸν Χαρίδημον ἐν τῇ προτάσει τοῦ προοιμίου διαβέβληκεν, ἐνεχῶρει δὲ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ ῥήτορας εὐθὺς ἀπαιτῆσαι τὴν ἀπόδειξιν 'πῶς ἐγένετο δύσνους';, ἀνεβάλλετο τὴν περὶ τούτου τέως πίστιν, κατεπείγειν τὸ περὶ τὴν Χερρόνησον ὑποκρινόμενος, τῷ μείζονι τὸ ἔλαττον ὑποκλέπτων· διὸ καὶ εἶπεν (8) 'ἀνάγκη δὲ πρῶτον ἀπάντων εἰπεῖν καὶ δεῖξαι' καὶ ἐξῆς, ὡς ἀνάγκης ἐπιτεθείσης φαίνοιτο λέγων, οὐ πρὸς ἀπέχθειαν.
- 23.12 ἔστι δὲ τοῦτο τὸ νόημα προκαταρκτικόν, 'εἰπεῖν καὶ δεῖξαι' οὕτως ἄρα ἡ χρεῖα κατεπείγει'. καὶ ἐν καταστάσει γὰρ μερικῶς ἀγωνιστέον καὶ δεικτέον. gTBcFj ἔστι τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἐγκατάσκευός ἐστιν ἡ διήγησις· λέγει γὰρ οὕτως ὁ τεχνικός (Hermog).
- 23 13a 123, 1)· 'ὅταν σύντομος ᾗ καὶ πολιτικὴ ἡ διήγησις, τῷ ἐγκατασκευῶ χρησόμεθα τρόπῳ, ταῖς αἰτίαις κατασκευάζοντες αὐτήν, ἵνα γένηται ῥητορικωτέρα τῇ προσθήκῃ τῶν αἰτιῶν, εἰς κατασκευὴν βοηθουμένη'. F 2 YL ἔστι .
- 23 13b .. Ἀθηναῖοι] ἡ κατάστασις ἐντεῦθεν ἀπὸ λογισμοῦ τοῦ συμφέροντος. gTBcFj <θεραπεύειν>] τὸ θεραπεύεσθαι τὴν πόλιν παρὰ τῶν βασιλέων.
- 23.14 gTBcC τοῦτο τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλόμενοί τινες παῦσαι] οὐ μόνον τὸν Ἀριστοκράτην, ἀλλὰ καὶ ἄλλους τινὰς ὑπαινίττεται· διὰ δὲ ἀπέχθειαν παραιτεῖται τοὺς ἄλλους λέγειν.
- 23.15 gTBcFj ἀγωγίμον] οἱ μὲν εἰρήκασιν ἐπὶ κρίσει· ὁ δὲ ῥήτωρ ἐκ τῆς ἀσαφείας εἰς ὃ ἐβούλετο μετήγαγεν, 'ἐπὶ θανάτῳ' λέγων.
- 23.16 ζητήσῃ δ' ἄν τις 'τίνος χάριν τῆς καταστάσεως ἀπλουστάτης οὔσης κατὰ φύσιν καὶ ἀκατασκευοῦ ὁ ῥήτωρ ταύτην ἐναγώνιον εἰργάσατο'; φαμὲν ὅτι 'ἐπειδὴ περὶ μελλόντων ἔλεγεν (εἶπομεν γὰρ ὅτι ἐκ τοῦ συμφέροντος ἐγένετο), τὸ δὲ μέλλον ἐν ἀδήλῳ τὴν φύσιν ἔχει σαθρὸν δὴ ὑπάρχον καὶ ἐν ἀφανεί τυγχάνον, δι' ἀποδείξεως πειρᾶται τοῦτο δεικνύειν καὶ τὸ ἀληθὲς εὐρίσκειν'. gTBcFj οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνον δηλὸν] ἀπόδειξις τῶν εἰρημένων.

23.17

τὴν μὲν οὖν κατάστασιν δι' ἐνθυμημάτων ἐπεραίωσε, ταύτην δὲ τὴν ἀπόδειξιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος. gTBcFj καὶ παραβὰς τὸ τί πράττοντα] τὸ ἀσαφὲς μερικῶς ἐξετάζει, ἀναφέρεται δὲ εἰς τὸ συμφέρον.

23.18 τὸ γὰρ ἀσαφὲς βλάβην κομίζει, ὅπερ ἴδιον τοῦ συμφέροντος. gTBc κατὰ τούτων] ἢ κατὰ τούτων τῶν ἐχθρῶν.

23.19 gTBcFj ὧν μὲν τοίνυν ἔνεκεν ἐρρήθη τὸ προβούλευμα] συμπέρασμα τῆς καταστάσεως.

23.20 εἰ δέ τις ζητήσῃ 'πῶς τὴν τῶν κεφαλαίων τάξιν ἤμειψε; κατὰ φύσιν γὰρ τὸ δίκαιον τοῦ συμφέροντος προτέτακται, ὅτι τὸ μὲν περὶ τῶν παρεληλυθότων, τὸ δὲ περὶ τῶν μελλόντων· τί δὴ παρέλιπε τὸ τῇ φύσει πρῶτον; ἐροῦμεν ὅτι τὸ μὲν τῇ φύσει πρῶτον δίκαιον ἐν ᾧ ἦν ὁ βίος αὐτοῦ τετήρηκεν ὕστερον, ἵνα ὁ ἀκροατὴς ἀκούων τὰς πράξεις αὐτοῦ καὶ ἀγανακτήσας ἐνέγκῃ τὴν ψήφον, τὸ δὲ νόμιμον προτέτακται, ἐπειδὴ περ αὐτῷ πολὺ ἰσχύει. ἔστι γὰρ αὐτοῦ τεχνικὸν παράγγελμα, τὰ ἰσχυρὰ προτάττειν καὶ μὴ τῇ τάξει ἔπεσθαι, ἀλλ' ὡς ἔχει καλῶς. gT BcFj
<δίκαιον δ' ἐστὶν>] προκατασκευή.

23.21 Σ ὑπεσχημένον τρία ἐπιδείξειν] πῶς μὴδὲν ἐπαγγελάμενος φησὶν 'ὑπεσχημένον'; φαμέν ὅτι ἐν τῇ γραφῇ εἶπεν ὅτι 'κατηγοροῦμεν τοῦ ψηφίσματος ὡς παρανόμου, ὡς ἀδίκου, ὡς ἀσυμφόρου'.

23.22 τὰ οὖν ἐν τῇ γραφῇ [ταυτὰ φησιν] ἐπῆλθεν. ὡς δὲ ὁ λόγος ἔχει τὰ κεφάλαια, οὕτως ἐκτέθειται, οὐχ ὡς ἡ τάξις ἀπαιτεῖ, δι' ὃν προείπομεν λόγον. gTBcFj τρίτον δὲ ὡς ἀνάξιός ἐστι] τὸ δίκαιον· τὸ γὰρ 'ἀνάξιός' εἰς τοῦτο ἀναφέρεται.

23.23 gTBcFj αἴρεσιν ὑμῖν δοῦναι] ἐπειδὴ γὰρ ἀπῆται ἐκ τῆς καταστάσεως διδαχθεῖς ὁ ἀκροατὴς τὸ συμφέρον, οὐκ ἐβούλετο δὲ αὐτοῖς τοῦτο πρῶτον εἰπεῖν, ὡς εἴπομεν, διὰ τὴν οἰκονομίαν, δίδωσιν αὐτοῖς αἴρεσιν, καὶ ἐνδοὺς τὴν σκέψιν ἀρπάζει τὴν ἐπίκρισιν, ἵνα δόξη ἔπεσθαι αὐτοῖς καὶ κατὰ ἀνάγκην τοῦτο ποιεῖν καὶ τῷ πόνῳ ἐκείνων ἐξακολουθεῖν.

23.24 gTBcFj ἀλλὰ ποιησάσθω τὴν ἀκρόασιν ὡδί] κυρίως ἐφ' ἐκάστου κεφαλαίου τὸ ῥῆμα ἔχεις· ἐπὶ μὲν τῶν νόμων (20) τὸ 'λέγω' ὡς ἀπλοῦ τοῦ νόμου τυγχάνοντος, ἐπὶ δὲ τοῦ δικαίου τῶν ἀδικημάτων (20) τὸ 'ἐλέγχω', ἐπὶ δὲ τοῦ συμφέροντος (21) τὸ 'ἐξετάσω'. λογισμῷ γὰρ τὸ μέλλον εὐρίσκεται.

23.25 gTBcFj ἔσσονται δὲ βραχεῖς περὶ πάντων οἱ λόγοι] ἐπειδὴ γὰρ τρία ἦν κεφάλαια, ἐπιτεινομένους καὶ μακροὺς ὑπέφαινε τοὺς λόγους· διὰ τοῦτο παραμυθεῖται αὐτοὺς λέγων 'βραχεῖς ἔσσονται οἱ λόγοι'.

23.26 gTBcFj καὶ τραύματος ἐκ προνοίας] ἐξέτασις ἐντεῦθεν τοῦ νομίμου καὶ παράθεσις τιθεμένων τῶν νόμων καὶ τοῦ ψηφίσματος.

23.27 gTBcFj εἰ σκέψαισθε ἐν τίνι τάξει] προθεραπεία.

23.28 ἐπειδὴ γὰρ ἔδει τῶν νόμων μνησθῆναι, οἱ περὶ τῶν πολιτῶν προστάττουσι, ξένος δὲ οὗτος ἦν, ἵνα μὴ ἀντιπέσῃ αὐτῷ· ἀλλ' οὗτος ξένος, οἱ δὲ νόμοι περὶ πολιτῶν διαλέγονται, προοικονομεῖ τοῦτο καὶ ποιεῖ αὐτὸν πολίτην, ἵνα οὕτως αὐτὸν ἐξετάσῃ. gTBcFj τὴν γὰρ τοῦ δήμου δωρεάν] κολακεύει τὸν δῆμον· ἅμα δὲ καὶ δείκνυσιν ὡς οὐκ ἐχθρὸς αὐτῷ, ὥσπερ καὶ ἐν προοιμίῳ εἶρηκε (1) 'μηδεμιάς ἰδίας ἐχθρὰς'.

23.29 'εἰ γὰρ ἦν' φησὶν 'ἐχθρός, οὐκ ἂν πολίτην αὐτὸν πεποίηκα'. οὐδὲν δὲ κωλύει ἐν οἷς χρεῖα καὶ ἐπαινεῖν τὸν ἐχθρόν, ἵνα ἀνύωμεν ἕτερον ὃ βουλόμεθα. gTBcFj ἃ δ' οὐδ' ἡμῖν τοῖς γένει πολιταῖς] καλῶς τὸ 'παρὰ τοὺς νόμους'.

23.30 ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ 'ἀλλ', εἰ πλεῖστα εὐεργετῇ, ὀφείλει καὶ πλειόνων τιμῶν τυγχάνειν' διὰ τοῦτο 'παρὰ τοὺς νόμους'· οὐδὲ γὰρ παρὰ τούτους πράττειν καλόν. gTBcFj καὶ τὰ τοιαῦτα

πάντα] παραιτεῖται λέγειν τὰ εἴδη τῶν κακουργιῶν ἢ διὰ τὸ δύσφημον ἢ ἵνα μὴ δοκῇ διὰ τὸ πράττειν εἰδέναι.

- 23.31 gTBcFj <πρὸ μὲν τοῦ κρίσιν γενέσθαι>] ὅτι τὸ πρὸ τῆς κρίσεως λέγεται αἰτία· ὅτι τὸ μετὰ τὸν ἔλεγχον ἀδίκημα.
- 23.32 F 2 YL καὶ μὴν ἔν γε τῷ ποιεῖν ἀγωγίμον] τῷ ἀγωγίμῳ πανταχοῦ σοφίζεται.
- 23.33 gTBcFj μὴ προδήλου τῆς ἐπιούσης τύχης οὔσης ἐκάστῳ] εἰς ἔλεον ἤγαγε τὸν λόγον, ἵνα δείξῃ τὴν ἀδικίαν ἐκείνου.
- 23.34 gTBcFj τούτων οὐδέτερον ποιεῖν] ἀντὶ τοῦ ἕτερον δὲ παρὰ ταῦτα μὴ ποιεῖν.
- 23.35 F 2 YL καὶ μὴ νομίσητε εὖηθες τὸ ἐρώτημα] ἐπειδὴ ἀπαιτεῖ αὐτὸν περὶ τῶν μελλόντων ἀποκρίνασθαι, ὅσον δὲ εἰς ἀτοπίαν ἄγει τὸν λόγον, πλέον τοῦ Ἀριστοκράτους καθάπτεται.
- 23.36 τὸ δ' ἢ καὶ ἄλλως πως τελευτήσει' ἦτοι ἰδίῳ θανάτῳ. gTBcFj τίνα γάρ σοι λέλοιπεν ὅρον τῷ γράμματι τούτῳ] τῷ ψηφίσματι.
- 23.37 διασύρει δὲ ἑγράμμα' προσειπὼν, καὶ τό γε 'τούτῳ' προσθεῖς οἷον τῷ ἀτόπῳ. gTBcFj ὡς ἐπὶ πάντων, οὐκ ἐπὶ τῶν φονικῶν μόνον] ἔθος τῷ Δημοσθένει κατασκευάζειν οὐκ ἐξ ὧν λέγει, ἵνα μὴ δόξῃ διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον ἐκ δεινότητος ποιεῖν τοῦτο, ἀλλ' ἐξ ἐτέρων, ἵνα ἡ φύσις οὕτως ἔχῃ δόξῃ τοῦ πράγματος.
- 23.38 gTBcFj φέρε, ἂν δέ τι συμβῇ τοιοῦτον] ἀντιπίπτοντος λύσις ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ Χαρίδημου.
- 23.39 ἐπειδὴ γὰρ ἰδιωτῶν μᾶλλον ἢ στρατηγῶν τὸ μοιχεύειν, διὰ τοῦτο καὶ ἰδιώτην αὐτὸν ποιεῖ. gTBcFj ἤδη τῷ καὶ ἄλλῳ] ἵνα μὴ τις εἴπῃ 'ἀλλ' οὐκ ἀπαλλαγῇσεται τῆς στρατηγίας', ὃ δὲ εἶπεν, ὅπερ καὶ ἄλλῳ συνέβη στρατηγῷ τυγχάνοντι, ἵνα τῷ κοινῷ βεβαιώσῃ τὸ ἴδιον.
- 23.40 gTBcFj εἴτ' οὐ δεινόν, ὧ γῇ καὶ θεοί] σχετλιασμός ἐν καιρῷ.
- 23.41 καλὸν γὰρ ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῶν δεινῶν ἐπικαλεῖσθαι τοὺς κρείττονας. gTBcFj οὐς παραγεγράμμεθα] παρεσημειωσάμεθα.
- 23.42 τὸ γὰρ σχῆμα περιληπτικόν. ὅταν γὰρ πλειόνων εὐπορῶμεν, τότε τούτῳ τῷ σχήματι χρώμεθα. gTBcFj προστεταγμένα τοῖς νόμοις] παρὰ τῶν νόμων ταχθέντα.
- 23.43 συμπέρασμα δὲ λοιπὸν τοῦ νόμου καὶ μετ' αὐξήσεως τῶν εἰρημένων τὸ συμπέρασμα. ζητήσῃ δ' ἂν τις 'πῶς ἐξετάζων τὸ νόμιμον κεφάλαιον οὐχ ὑφ' ἐν αὐτὸ ἐργάζεται, ἀλλὰ καὶ μερίζει εἰς δύο καὶ παρεμβάλλει ἕτερα, οὐκ εἰωθὼς οὐδαμῇ τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ διόλου πᾶν οὗ ἂν ἄρξῃται κεφαλαίου, ἕως ἂν τελεσθῇ, ἐξεργάζεσθαι; φαμέν οὖν ὅτι, ἐπειδὴ καὶ τὸ ψηφίσμα οὐχ ὑφ' ἐν ἐξήτασεν, ἀλλὰ κατὰ μέρος, πρὸς μὲν τὸ ἐξετασθὲν μέρος τοὺς νόμους οὐς παρέβη τέθεικε, πρὸς δὲ τὸ ἐξῆς πάλιν ὁμοίως προσφέρει τοὺς νόμους καὶ εἰκότως οὐδὲν ἄλλο παρενέβαλεν ἐκτὸς τοῦ κεφαλαίου, ἀλλὰ καὶ [ἐκ] τῶν ἐθῶν. εἰς δύο γὰρ τέμνεται τὸ νόμιμον, εἷς τε ἄγραφον καὶ νόμιμον ἔγγραφον, ἵνα δόξῃ ὅλον ἐν εἶναι. gTBc βούλομαι δ' εἰπεῖν διὰ βραχέων] τί τὸ χρήσιμον περὶ τῶν δικαστηρίων λέγει τῶν νόμων προεξητασμένων; ἐπειδὴ ἔθει πολλοὶ κεκράτηνται νόμοι, βουλόμενος ἐπιδείξῃ, ὅτι πάντες εἰσὶ κύριοι, ἐξετάζει τὰ δικαστήρια, δεικνὺς κατὰ τούτους πάντα συγκροτούμενα.
- 23.44 F 2 YLS ἡμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Χαρίδημον ἐποίησάμεθα] ἐπροοιμιάσατο περὶ τοῦ ἔθους πρότερον, ἵνα οὕτως περὶ τοῦ προοιμίου ἐξῆς ἀντιπέσῃ 'ἀλλὰ ταῦτα τὰ ἔθη παρὰ τοὺς πολίτας ἐστίν'. ὅθεν ἐπήγαγεν εὐθύς 'ἡμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Χαρίδημον ἐποίησάμεθα πολίτην'.
- 23.45 ἡ μὲν οὖν πρώτη τοῦ νομίμου παντὸς λύσις, ὅτι 'ξένος Χαρίδημος'. ἡ δὲ δευτέρα κατὰ τὸ ἔθος ἐν τῷ νομίμῳ, ὅτι 'πολίτην μὲν αὐτὸν ἐποίησάμεθα· οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἀπορρήτων οὐδὲ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων αὐτῷ μεταδεδώκαμεν, ἴδια γὰρ ταῦτα <τῶν> ἐγγχωρίων ἐστίν'. gTBcFj <ἐν μόνῳ τούτῳ τῷ δικαστηρίῳ>] σημειῶσαι, περὶ τοῦ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστηρίου.

- 23.46 F 2 L εἴθ' ἥρωες εἴτε θεοὶ] οὐ γὰρ διαβεβαιοῦται 'τίς ἦν', ὡς τὸ πιθανὸν τῷ λόγῳ σώσεται, ὥσπερ καὶ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ εἴρηται ἀλλαχοῦ (25, 16) 'εὕρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν'.
- 23.47 gTBcFj τούτων] τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις.
- 23.48 gTBcFj τρίτον δ' ἕτερον] σημειωτέον τὸ 'ἕτερον' ἐπὶ τοῦ τρίτου λεχθέν· οὐ καλῶς δὲ εἶπεν· ἐπὶ γὰρ δυοῖν μόνον λεκτέον 'ἕτερον', ἐπὶ δὲ τριῶν 'ἄλλο'.
- 23.49 οὐκοῦν σπανίως εἴρηκε τοῦτο, καὶ οὐ χρὴ κακόζηλον ὄν μιμεῖσθαι. gTBcFj <δοκοῦσι γάρ μοι>] σημείωσαι, περὶ δικαίου φόνου.
- 23.50 F 2 L <ἀποφυγγάνει>] ἀθωοῦται.
- 23.51 F 2 L ἄρά τις ἡμῖν ἔτι λοιπός ἐστι] πρὸς τὸν γραμματέα φησίν.
- 23.52 ἵνα γὰρ μὴ δοκῇ κακουργεῖν ὡς προμελετήσας, τούτου χάριν προσποιεῖται τὴν ἄγνοιαν, ἵνα ἅπερ τοῖς νόμοις ἐπάγει δοκῇ παραχρῆμα εὐρίσκειν. gT BcFj βούλομαι τοίνυν καὶ ἐν ἡ δύο ψηφίσματα] πληρωθέντος τοῦ μέρους τοῦ νομίμου ἐπάγει πάλιν ἕτερον ἔθος, προηγούμενον καὶ τοῦτο ὡς νόμιμον.
- 23.53 τὸ γὰρ ἔθος τοῦ νομίμου κεφαλαίου μέρος παρὰ τοῖς τεχνίταις νενόμισται· δι' οὗ πιστοῦται τὸ πάντας ἠκολουθηκέναι κατὰ τοῦτο τὸ ἔθος τῷ τῶν νόμων βουλήματι ἐν ταῖς δόξεσι τῶν δωρεῶν. λαμβάνει δὲ τὴν ἀρχὴν τὸ ἔθος ἀπὸ τούτου· 'βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ ἐν ἡ δύο ψηφίσματα' καὶ ἐξῆς. πληρώσας δὲ καὶ τὸ ἔθος, δι' οὗ τὸ νόμιμον ἐβεβαίωσε, τίθησι λοιπὸν τὰς ἀντιθέσεις τὰς ἐκ τοῦ νομίμου· πρῶτον μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ. γέγραφε γὰρ ὁ Ἀριστοκράτης (84) 'ἐὰν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω'. κατηγορήσε δὲ Δημοσθένης ἥτοι Εὐθυκλῆς, ὡς ἐλλιπῶς ἔγραψε καὶ ἀσαφῶς, μὴ προσθεῖς ποῦ καὶ ἐπὶ τίνι ἀγώγιμος. πρὸς τοῦτο ἀντίθεσιν ἐκ τῆς διανοίας ἀνθυποτείνεται Ἀριστοκράτης, λέγων ἐπὶ κρίσιν γεγραφηκέναι ἄγεσθαι τὸν ἀνδροφόνον κατὰ τὸ ἐπόμενον. ὁ Δημοσθένης <δὲ> τοῦτο οὐ δέχεται τὸ κατὰ διάνοιαν ὡς ἐπόμενον, φάσκων μηδὲ γεγραφέναι διαρρήδην ἐπὶ κρίσιν ἄγεσθαι τὸν ἀνδροφόνον ἀγώγιμον· καὶ ἡ ἐξέτασις αὐτῷ τῶν νόμων γέγονεν ὑπὲρ τῶν ἀνδροφόνων μᾶλλον. αἰτιᾶται δὲ ἐλλιπῶς ἔχειν τὸ ψήφισμα κατὰ μέρος δύο· ἐν μὲν ὅτι γράψας 'ἀγώγιμον', ἔπειθ' ὅτι γράψας (91) 'ἐὰν δέ τις πόλις ἀφέλῃται ἡ ἰδιώτης, ἔκσπονδος ἔστω' οὐ προσέγραψε πάλιν, διὰ τί ἔκσπονδος, δεόν προσγράψαι ὅτι 'εἰ μὴ ἐκδίδωσιν ἐπὶ κρίσιν', ἐξῆς ἔθηκεν ἀντίθεσιν (92) 'ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα· προβούλευμα γὰρ ἐστίν, ὁ νόμος δὲ ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα'. ἰστέον δὲ ὅτι τῶν προσταττομένων καὶ κυρουμένων ὑπὸ τῆς βουλῆς ψηφισμάτων τὰ μὲν ἄχρι αὐτῆς ἴστατο τῆς βουλῆς, τὰ δὲ καὶ εἰς τὸν δῆμον ἐπέμπετο. ὅσα μὲν οὖν ἴδια τῆς βουλῆς ψηφίσματα ἦν, ταῦτ' ἦν ἐπέτεια καὶ συνανηρεῖτο τῇ βουλῇ μετὰ ἐνιαυτὸν παυομένη· ὅσα δὲ ἀπὸ τῆς βουλῆς ἔδει πρὸς τὸν δῆμον πεμφθῆναι καὶ τὸ κύρος παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ταῦτα οὐκ ἦν ἐπέτεια. τὸ τοίνυν γραφὲν Ἀριστοκράτει ψήφισμα ἐκυρώθη μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἔδει δὲ αὐτὸ κυρωθῆναι καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου· τῆς δὲ γραφῆς δοθείσης μετέωρον ἔμεινε. σοφίζόμενος δὲ ὁ ῥήτωρ φησὶν αὐτὸ ἄκυρον εἶναι, προβούλευμα γὰρ εἶναι. ὅτι μὲν οὖν προβούλευμά ἐστιν, ἀληθές· ὅτι δὲ καὶ ἄκυρον, οὐκ ἀληθές. τὸ δὲ 'ἄκυρον' διχῶς λέγεται· ἥτοι γὰρ τὸ παντελῶς ἀνηρημένον καὶ διαγεγραμμένον ἢ τὸ ὀφείλον μὲν κυρωθῆναι, οὐδέπω δὲ κυρωθέν. ταύτην τὴν ὁμωνυμίαν λαβὼν εἰς χορηγίαν σοφίσματος ἐθάρρησεν εἰπεῖν ἄκυρον εἶναι τὸ ψήφισμα. εἶτα τὴν εἰδικὴν πρότασιν προτάξας τῇ καθόλου κατασκευάζειν πειράται, λέγων (92) 'ὁ νόμος δὲ ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα'. ἡ μὲν οὖν καθόλου πρότασις ἀληθής· ἐνιαύσια γὰρ ὡς ἀληθῶς τῆς βουλῆς τὰ ψηφίσματα. τὸ δὲ (92) 'ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα' ὁμωνύμως ἐδείκνυμεν· 'προβούλευμα γὰρ ἐστίν' (92) ὁμοίως ὁμώνυμον, ὡς πάντα τὰ εἰσιόντα εἰς τὴν βουλὴν ψηφίσματα. gTBcFj οὐκ ἀγνοῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ νομίμου ἐκ τῆς διανοίας τοῦ ῥήτορος.

- 23.54 ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ὡς ἐφ' ὁμολογουμένοις ἔλαβεν αὐτὸν ἀγώγιμον ἐπὶ θανάτῳ, ὁ δὲ Ἀριστοκράτης ἔφασκεν 'οὐκ, ἀλλ' ἐπὶ κρίσει', λύει τὴν ἀντίθεσιν ἀπαντήσας αὐτῷ ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους τοῦ ψηφίσματος, ὅτι 'καὶ τὸν ἀφελόντα τὰ ἐπέτεια τοῦ φόνου καὶ τοῦτον ἔκσπονδόν φησιν εἶναι, οὐκ, <ἐὰν μὴ παράσχη> ἐπὶ κρίσιν, ἀλλὰ κἂν δικαίως ἀφέλῃ'. ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἶχεν ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ Ἀριστοκράτους λῦσαι καὶ στοχάσασθαι τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, ἀπὸ τοῦ ἐτέρου ῥητοῦ λέλυκεν οὗ αὐτὸς γέγραφεν. gTBcFj ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα· προβούλευμα γάρ ἐστιν] ἄλλη ἀντίθεσις ὡς ἀπὸ Ἀριστοκράτους· ἔστι δὲ ὑπὸ τοῦ ῥήτορος πεπλασμένη (ὥσπερ ἂν οὐδεὶς ἐκὼν ὁμολογήσειεν ἀδικεῖν), ἵνα τῇ οἰκείᾳ γλῶττι καταγνωσθῇ ὥσπερ ἡττημένος ἀπὸ τῶν πρώτων, ὁμολογῶν ἄκυρον εἶναι τὸ ψήφισμα, πῶς ἄκυροῦν τὸ προβούλευμα σοφίζεται.
- 23.55 οὐ γὰρ πάντα ἐπαινεῖ αὐτοῦ· ἀλλ' ἃ μὲν ἡ βουλή ἐκύρου χωρὶς τοῦ δήμου, ἕως ἥρχεν, ἐπεκράτει καὶ ἦν ὄντως ἐπέτεια· τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου γιγνόμενα καὶ πλείονα μένει χρόνον, ἐπειδήπερ τὰ προβουλευματα τῆς βουλῆς οὐκ εἰσήγετο εἰς τὸν δῆμον, ἀλλ' ἦν κύρια καὶ χωρὶς τοῦ δήμου, ἦν δὲ ἐπέτεια ἀντὶ τοῦ 'ἐπ' ἐνιαυτόν'. ὡς πρὸς τὴν βουλήν δὲ ἔλαβεν ὅτι 'οὐκ ἦν κύριον καὶ μὴ πῶς εἰσαχθῇ εἰς τὸν δῆμον· τὸ δ' ὅτι 'ἐπέτεια', ὡς πρὸς τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου, ἐψεύσατο. ἄκυρον μὲν γὰρ διὰ τὸ μήπω κυρῶσαι τὸν δῆμον, οὐ μὴν ἄκυρον πάντῃ ὡς ἐνιαύσιον· παραμένει γὰρ πολλάκις καὶ πολὺν χρόνον. gTBcFj οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνό με] ἀντίθεσις πάλιν ἀπὸ τοῦ ἔθους.
- 23.56 ἔστι γὰρ διχῶς τὸ νόμιμον, καὶ ἔγγραφον καὶ ἄγραφον· καὶ ἔνθα ἂν εὐρίσκηται <τά τε ἔγγραφα> καὶ τὰ ἄγραφα νόμιμα, πάντως πρῶτα ἔσται τὰ ἔγγραφα καθόλου· ὡς δὲ πανταχοῦ εἶωθε ποιεῖν ὁ ῥήτωρ, ἐν τῇ θέσει τὴν ἀντίθεσιν διαβάλλει, ἵνα σαθρὰν ἀποδείξῃ αὐτὴν τῷ ἔχοντι. 'ἀπληρὴν' δὲ ἀντὶ τοῦ 'ἄνευ δόλου, καθαρὰν, δικαίαν'. 'παραγωγὰς' δὲ ἀπάτας παρὰ τὸ παράγειν ἐκ τῆς ἀληθείας τὴν γνώμην. gTBcFj οὐκ ἄρ' εὐορκοῦσι] θεραπεία τοῦ <μὴ> συγκρούειν τοῖς δικασταῖς.
- 23.57 ἐπειδὴ γὰρ ἀπέδειξε κεκυρωμένα τινὰ παρανόμως (τοῦτο δ' ἦν ἀπὸ τῶν δικαστῶν), λύει τὸ ἔγκλημα ἀγνοίᾳ τὴν συγγνώμην δωρούμενος. gT BcFj ἡ δὲ τῆς γνώμης δόξα] ἡ ὑπόνοια καὶ τὸ οὕτως ὡς ἔφησαν νομίσαι δίκαιον· πρὸς εὐκρίνειαν δὲ τοῦ λόγου ὀρίζεται 'τί τὸ ἐπιορκῆσαι', ἵνα εὐμαθέστερον τὸν ἀκροατὴν ἐργάσθαι.
- 23.58 gTBcFj εἰ γὰρ ἡγνόησέ τι] τὴν γὰρ ἄγνοιαν μέρος συγγνώμης οἱ παλαιοὶ ἐποιοῦντο.
- 23.59 gTBcFj μὴδὲ ὡς ἕτεροι δικάσαντες] ἐξαπατηθέντες.
- 23.60 gTFj οὐ γὰρ εἴ τι πῶποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους] ἔθος πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἐπὶ τῶν αὐτῶν νοημάτων καὶ τοῖς αὐτοῖς κεχρηῆσθαι ῥήμασιν, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἀπειρόκαλοι εἶναι ἐναλλαγῇ τῆς φύσεως.
- 23.61 εἶπεν οὖν καὶ ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος (22, 7) τὸ αὐτό. gTBcFj ἤδη δέ τιν' εἶδον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τοῦ συμφέροντος ἐντεῦθεν ἀναίρεσις, ὅτι 'οὐδὲ συμφέρει, ἵνα μὴ διὰ τὸ χρήσιμον κυρώσῃτε'.
- 23.62 gT BcFj ἵνα δὲ μὴ πάνυ θαυμάζῃ] ἀντιπίπτον λύει· εἶπε γὰρ ἂν τις 'ἀλλ' οὐ διαμένει τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ ψηφίσματι· οὐ γὰρ οὕτως ἰσχύει.
- 23.63 ὁ δὲ κατασκευάζει ὅτι 'πολλὰ δύναται τὸ ψήφισμα ἐκ παραδειγμάτων'. gTBcFj ἂν οὖν εἴπωσιν ἡμῖν] ἐπειδὴ γὰρ ὁ λόγος θρασύτερος, ἄλλω περιάπτει προσώπῳ, ἵνα μὴ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ταῦτα λέγειν δοκῇ, ἕτερος δὲ εἴῃ ὁ φθειγόμενος.
- 23.64 gTBcFj <ἀκούω τοίνυν αὐτὸν>] πρότασις.
- 23 65a F 2 L ἀκούω .

- 23 65b .. αὐτὸν] ἀντίθεσις, ὅτι ‘οὐ βουλήσεται τὰ ἐπιβλαβῆ, ἀλλὰ τὰ ὠφέλιμα’. κατεσκεύασε δὲ τὴν ἀντίθεσιν ἀπὸ τε γνώμης τοῦ Κερσοβλέπτου καὶ τῆς τῶν προσόδων ποσότητος. οὐκοῦν δυνήσεται μὲν τὴν γνώμην λῦσαι τῇ κατὰ τῶν τυράννων διαβολῇ καὶ τῷ τὸ ἥθος εἶναι τοῦ Χαριδήμου βάρβαρον, τὴν δὲ ποσότητα ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης φύσει τοῖς τυράννοις πλεονεξίας. gTBcFj ὃν καὶ πρότερόν ποτε Ἀριστόμαχος] ὥσπερ οἱ φιλιππίζοντες <τὰ τοῦ Φιλίππου> , οὕτω καὶ οὗτος τὰ τῶν Θρακῶν ἐφρόνει.
- 23.66 τὴν δὲ ἀντίθεσιν ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ Ἀριστομάχου σαθροτέραν ἀποδείκνυσιν, κατασκευάσας αὐτήν. ὅταν γὰρ ἡ δύσλυτος ἢ ἀντίθεσις, τῷ δοκεῖν κατασκευάζομεν, ἵνα λύσεως ἀφορμὰς ἐντεῦθεν πορισώμεθα. gTBcFj <οὐκ ἔστιν>] ὑποφορά.
- 23.67 F 2 L ἐγὼ δ’ οὐκ ἀπορῶ μὲν εἰπεῖν] ἡ λύσις ἐντεῦθεν, οὐκ ἀκόλουθος δὲ τῇ ἀντιθέσει.
- 23 68a ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνοι ἔφασαν μὴ βούλεσθαι <ἂν> αὐτόν, ἐκ λογισμῶν τινῶν πρὸς τοῦτο ἀπῆντησε, τὸ θέλαιν ἢ μὴ τῇ κατὰ τῶν τυράννων διαβολῇ λύσας καὶ τῷ τὸν Χαρίδημον εἶναι τὸ ἥθος βάρβαρον. τὴν δὲ ποσότητα ἀπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει τῶν δυναστευόντων πλεονεξίας ἐκ παραδειγμάτων καὶ παραθέσεως αὐτὴν λύει. gTBcFj ἀντιπρότασις.
- 23 68b L <ἴστε δήπου>] λύσις.
- 23.69 L τοῦ μὲν ἡγουμένου] κατασκευάσας μερικῶς ἐκ τῶν παραδειγμάτων λοιπὸν ἐκ τῶν καθόλου συμπεραίνει τὸν λόγον.
- 23.70 τὸ οὖν εὐτυχεῖν προηγείται, ἐπειδὴ ἐκ θεῶν τις αὐτὸ κέκτηται. gTBcFj καὶ τί δεῖ Φίλιππον λέγειν] ἀποδείξας ὅτι εὐτυχία <οὐ> μετὰ τοῦ εὖ φρονεῖν παραγίνεται διὰ τοῦ Φιλίππου, ἵνα μὴ τις εἴποι ‘ἀλλὰ Μακεδῶν καὶ ἅμα ἡ τούτου γνώμη αἰτία τυγχάνει’, διὰ τοῦτο ἐκ τῶν προσεχῶν, ἐκ τοῦ Κότυος.
- 23.71 ‘μάλιστα γὰρ εἰς αὐτόν· τινὰ γὰρ αἰχμάλωτον ἐν τῷ πότῳ εἰσήγαγεν, ἐπιθεὶς αὐτῷ τῆς Πολιάδος τοῦνομα καὶ ὑβρίζων αἰσχυρῶς ὥς δὴ τοὺς Ἀθηναίους ὑβρίζων. σωφρόνως δὲ εἶπεν ὁ ῥήτωρ ‘εἰς αὐτὸν ὑβρίζων· εἰς θεοὺς γὰρ ἁμαρτάνων ἑαυτὸν ἔβλαπτεν. gT BcFj ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδ’ ὑγιαίνοντων] τοῦ συμφέροντος λογισμός.
- 23.72 τὸ γὰρ ἄδοξον καὶ ἔνδοξον εἰς τοῦτο ἀναφέρεται διχῶς γὰρ τὸ συμφέρον, τὸ μὲν ἐκ τῶν πραγμάτων, τὸ δὲ ἐκ τῆς δόξης. τοῦτο οὖν ἐκ τῆς δόξης, ὅτι χωρὶς τοῦ βλάπτειν τὰ πράγματα καὶ τὴν ὑπόληψιν λυμαίνεται. gTBcFj καὶ μὴν καὶ χρυσοῖς στεφάνοις] ἢ ἀντίθεσις στοχαστική· ‘ἀλλ’ οὐκ ἂν ἔλοιτο ἀδικῆσαι τοὺς τιμῶντας καὶ χρυσοῖς στεφάνοις αὐτὸν στεφανώσαντας’.
- 23.73 ἀλλ’ εἰ καὶ θεῖμεν τὸν Χαρίδημον καὶ γεγενῆσθαι περὶ ἡμᾶς σπουδαῖον καὶ εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ μηδέποτε ἄλλην γνώμην ἢ ταύτην σχήσειν, οὐδὲν μᾶλλον ἔχει ταῦτα αὐτῷ καλῶς ψηφίσασθαι. gTBcFj ἀλλ’ ἄχρι τούτου καὶ φιλεῖν, οἶμαι] εἰρηκῶς τὸ κατὰ μέρος ἐπήγαγε τὸ καθόλου· καὶ τοῖς παραδείγμασι πείσας, τῷ ἐνθυμήματι καθόλου ὄντι βεβαιοῖ τὰ λεχθέντα.
- 23.74 ἐπειδὴ δὲ παλαιῶν πραγμάτων ἦν μνησθεὶς καὶ διὰ τὸν χρόνον ἔσβεστο ἢ μνήμη, διὰ τοῦ Φιλίππου τοῖς νεωτέροις πράγμασιν αὐτοὺς εἰς πίστιν ἄγει. ‘καιρὸν’ δὲ τὸ μέτρον· μέτρον γὰρ τὸν καιρὸν πολλάκις λέγομεν. gTBcFj ἀλλ’ ὥς οὐδὲ πιστὸς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον] τὸ μέλλον στοχαστικῶς πιστοῦται.
- 23.75 ἐπεὶ γὰρ τὸ συμφέρον ἐν τῷ μέλλοντι, ἀφανὲς δέ, διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πραχθέντων τὴν πίστιν δίδωσιν. gTBcFj <Ἄντισσαν>] πόλις Λέσβου.
- 23.76 F 1 καὶ γὰρ ἐκεῖνο νομίζω] λογισμὸς ἐκ τοῦ συμφέροντος.
- 23.77 gTBcFj ἔστι γὰρ φίλων ἀγαθῶν] ἐνθυμήματι καθολικῶς τὰ λεχθέντα ἐπισφραγίζεται.
- 23.78 gTBcFj ὥς εἰ καὶ βάρβαρος καὶ ἄπιστος] ἀντιπίπτειν λύει ‘ἀλλ’ οὐκ ἀδικήσει Χαρίδημον, εἰ καὶ βάρβαρος’.

- 23.79 λύει δὲ αὐτὸ ἐκ τοῦ παραδείγματος. gTBcFj καὶ μὴν εἰ μήτε φύσει πιστὸς ὁ Κερσοβλέπτης] συλλογὴ τῶν εἰρημένων.
- 23.80 διαφέρει δὲ τῆς ἀνακεφαλαίωσεως ἡ συλλογὴ, ὅτι ἡ μὲν ἀνακεφαλαίωσις πάντων τῶν ἐπικαίρων ἔχει τὴν ὑπόμνησιν, ἡ δὲ συλλογὴ τῶν ἀρτίως λεχθέντων μόνον. gTBcFj ὅτι τοίνυν ἄνευ] διττὸν τὸ συμφέρον, τό τε ἐν πράξει καὶ <τὸ> ἐν δόξῃ.
- 23.81 gTBcFj ὅτι πάντες οἱ ξεναγοῦντες] ξενικὰ στρατεύματα ἔχοντες.
- 23.82 πάντως δὲ τῷ καθολικῷ παραδείγματι κέχρηται, ἵνα μὴ ὡς ἐχθρὸς ὢν αὐτοῦ δόξῃ διαβάλλειν αὐτόν. gTBcFj ἄρχειν ζητοῦσιν] ἵνα καὶ φοβήσῃ τοὺς ἄρχοντας, ὅτι ἕτεροι τὴν ἡγεμονίαν ἀρπάσαι φαντάζονται.
- 23.83 gTBcFj πῶς γὰρ οὐκ αἰσχροὶν] ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ ἐλάττονος.
- 23.84 ‘εἰ γὰρ’ φησὶ ‘κατηγορεῖς τῶν ἐλάττω πλημμελούντων, πῶς μείζονα αὐτὸς ἐτάζων οὐκ εἶ μεμπτότερος;’ gTBcFj καὶ γεγονός τι πρᾶγμα] τοῦτο ἐκ τῆς τοῦ ὁμοίου παραθέσεως.
- 23.85 gT BcFj βούλομαι τοίνυν ἤδη] τοῦ δικαίου μέρος αἱ πράξεις, ὅπερ μετὰ τὸ νόμιμον καὶ τὰ ἔθῃ τάξαι δέον· ἀλλ’ ἐπειδὴ ἤδει τὸ τοῦ Χαριδήμου πρόσωπον ἐπὶ τὸ βέλτιον ὑπεilhμμένον, τὸ συμφέρον προτάξας ἀνάγκην εἶναι δεῖν ἐπέθηκε καὶ τούτων ἀκούειν ἀνέχεσθαι· πρὸ γὰρ τοῦ συμφέροντος ἀπίθανος ἂν ἦν κατὰ τοῦ Χαριδήμου λέγων.
- 23 86a F 1 YS βούλομαι .
- 23 86b .. ἤδη] ἐξέτασις λοιπὸν τοῦ δικαίου. διὰ τί δὲ ἐν τῷ τέλει ἔταξεν αὐτό; λέγομεν ὅτι, ἐπειδὴ <ὕπ> εἰληπτο ὡς εὖνους, βουλόμενος λύειν ταύτην τὴν ὑπόνοιαν, ἵνα ὁ ἄκροατὴς ἀνιστάμενος μὴ ἐπιλάθῃται ὢν ἀρτίως ἤκουσεν. εἰ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἦν γιγνόμενον, οὐκ ἂν ὁμοίως ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἠκούετο, ἐναντιουμένων αὐτῶν τῇ γνώμῃ, ὡς οὐκ ὢν τοιοῦτος οἷος νομίζεται. ἀλλ’ ἐνδέδωκεν αὐτοῖς καὶ πείσας ἐν τοῖς πρώτοις εὐμαρέστερον τούτου δέξασθαι πεποίηκε τὴν ἐξέτασιν. ἤρξατο μὲν οὖν ἐκ προοιμίου. τίθησι δ’ εὐθὺς ἀνθυποφορὰν πρὸ τοῦ κεφαλαίου ὑπιδόμενος αὐτοῦ τὸ ἀπίθανον· ‘ἀλλ’ εἰ τοιοῦτος ἦν, οὐκ ἂν πολίτην αὐτόν ἐποίησάμεθα, οὐδ’ ἂν χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφανώσαμεν’. ἔθος δὲ τῷ Δημοσθένει μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν κεφαλαίων τιθέναι ἀντιθέσεις, ὡς κἀνταῦθα πεποίηκεν, ἵνα ἀκολούθως μετὰ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ δείξειν αὐτὸν πονηρὸν ἀντιπῆσοι· ‘πῶς οὖν ἔλαθε τοιοῦτος ὢν, ἡνίκα ἐστεφανοῦτο καὶ ἐπηνεῖτο καὶ πολιτείας ἐτύγχανε;’ καὶ ἡ λύσις μεταστατική· ‘διὰ τοὺς παρ’ ἡμῖν ῥήτορας’. ὑπτιότητος δὲ περιπιπτούσης ἐν τοῖς διηγήμασι διὰ τὸ περὶ πάλαι γεγονότων ἀδικημάτων λέγειν, ἵνα μὴ τὸν λόγον ἱστορικὸν ἐργάσῃται, τοῖς σχήμασι καὶ ταῖς τομαῖς, ταῖς τε ἐξαλλαγαῖς καὶ ταῖς ἀποστάσεσι καὶ ταῖς παραλείψεσι, παραμυθεῖται τὸ ὕπτιον. πανταχοῦ δὲ συμπλέκει τὰ πρόσωπα, τό τε τοῦ Χαριδήμου καὶ τοῦ Κερσοβλέπτου, ἵνα γένηται πίστις τῆς διαβολῆς· τὸ ἕτερον τοῦ ἐτέρου συστατικόν, τοῦ μὲν Χαριδήμου Κερσοβλέπτης, τοῦ δὲ Κερσοβλέπτου Χαρίδημος· καὶ Χαρίδημος μὲν ὅτι, ὡς Ἀθηναίων εἷς ὢν, ‘οἰκεῖος ἦν καὶ εὖνους ἐκείνῳ καὶ τῆς παρανοίας τῆς Κερσοβλέπτου προσθήκη’, Κερσοβλέπτης δὲ ὅτι ‘πονηρὸς καὶ βάρβαρος καὶ τὸ σύμπαν πλεονέκτης καὶ τύραννος’. gTBcFj εἰ τὰ τηλικαῦτα οὕτως ἐξηπάτησθε] ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν ὅτι ‘δείξω οὐκ ὄντα εὖνουν εἰς ὑμᾶς αὐτόν, ἀλλ’ ἐξαπατηθέντες ὑμεῖς ἐνομίσατε αὐτόν τοιοῦτον’.
- 23.87 ἐπειδὴ περ οὖν τραχὺ τὸ λέγειν ‘ἐξηπάτησθε’, καὶ αὐτὸς λοιπὸν ἐπιβεβαιῶν τὸ λεγόμενον ‘εἰκότως’ φησὶν ‘ἐξηπάτησθε’. ἐπιτιμήσας δὲ λύει τὴν αἰτίαν λέγων τῆς ἀπάτης· προθεραπεία δὲ τοῦ δικαίου. gTBcFj ὅσα μὲν δὴ στρατιώτης] ἀρχὴ τοῦ δικαίου.
- 23.88 gTfj ὃν ἀκριβῶς ἤδει] ἵνα γὰρ μὴ ἀντεῖπῃ ‘ἀλλὰ πρὸς φίλον ἠὲ τομολήσεν’, ὁ δὲ καὶ ‘ἐχθρόν’ προσέθηκε.

- 23.89 gTBcFj πολλαχόσε ἄλλοσε μισθῶσαι] ἵνα μὴ ἀντιπῆσῃ ὅτι ‘δικαίως πρὸς τοῦτον ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν· οὐ γὰρ ἦκεν ἀλλαχοῦ, χρεῖαν δὲ εἶχεν ὁ στρατηγὸς χρημάτων’, διὰ τοῦτο εἶπεν ‘ἐνῆν ἀλλαχοῦ μισθοῦν, ἀλλ’ οὐκ ἠβουλήθη’.
- 23.90 gTBcFj μᾶλλον δ’ οὐχὶ πρὸς ὑμᾶς] ἵνα δόξῃ ἀποσχεδιάζειν καὶ μὴ κακουργεῖν, ὑποκρίνεται ἄγνοιαν.
- 23.91 δέον γὰρ εἰπεῖν ‘ἔπεμψε πρὸς τὸν δεῖνα’, ὁ δὲ εἶπε ‘πρὸς ὑμᾶς’, ἵνα αὐτοὺς ἐπιλάβηται. τῇ γὰρ ἀληθείᾳ οὐ πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ πρὸς Κηφισόδοτον τὴν ἐπιστολὴν ἔπεμψεν. οὗτος δὲ ἦν στρατηγὸς Ἀθηναίων, ἐχθρὸς δὲ Ἰφικράτους καὶ Κότυος. gTBcFj ὥς ὑμῖν ἀπ’ ἀρχῆς κέχρηται] ἐπειδὴ γὰρ πολλάκις διὰ χρεῖαν τινὲς καὶ οἷς οὐ βούλονται ἐναντιοῦνται καὶ ποσῶς ἔχει τὸ τοιοῦτον συγγνώμην, λέγει ‘ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι νῦν κακόνους’.
- 23.92 gTBcFj ὀλιγορήσας τῶν ὄρκων] πλήττει τοὺς Ἀθηναίους λέγων ‘εἰ τῶν θεῶν κατεφρόνησε, πόσῳ μᾶλλον ὑμῶν τῶν φίλων;’ gTBcFj εἴτ’ αὐτὸς συνιείς] ποιήσας ὁ ἐβούλετο συντρέχει, ἵνα μὴ φιλονεικῶν οἴηται μωρία τοῦτο ποιεῖν· σιωπᾷ δέ, ἵνα μὴ τραχύτερος εἶναι δοκῇ.
- 23.94 gT <ἐκ γὰρ Ἀβύδου>] Σηστός.
- 23.95 F 2 τὸ πρῶτον ἡδίκηκε Κηφισόδοτον] συλλογὴ τῶν εἰρημένων ἄνω καὶ κάτω· διὰ γὰρ τῶν δύο ἀρχῶν καὶ τὸ μέσον συμπεριλαμβάνεται.
- 23.96 δηλοῖ δὲ καὶ τὸ πανταχοῦ. gTBc τῷ τόπῳ τῆς Εὐβοίας] ὥσπερ καταντικρὺ τῆς Βοιωτίας νῆσος τυγχάνει καὶ χρησιμεύει πρὸς τὴν κτῆσιν τῆς Βοιωτίας τῷ βουλομένῳ ὑφ’ ἑαυτὸν ἔχειν αὐτήν (εἰσὶ γὰρ καταντιπέραν ἀλλήλων ἡ μὲν νῆσος, ἡ δὲ ἡπειρος), οὕτω καὶ τῷ βουλομένῳ Χερρόνησον ἔχειν ἡ Καρδιανῶν πόλις λυσιτελεῖ· διὰ γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς Θράκης βαδίζειν ἔστιν ἐπὶ τὴν Χερρόνησον· ἡ δὲ ἔκφρασις ἐξ ὁμοίου παραθέσεως καὶ ἀπὸ γνωρίμου τόπου τὸ ἄγνωστον.
- 23.97 gTBc ἔστι τοίνυν τις αὐτοῖς τοιοῦτος λόγος] ἀντιπίπτει ἀπὸ τοῦ συμφέροντος.
- 23.98 μετέβη γὰρ πάλιν ἐφ’ ἑτέραν ἀντίθεσιν· πάλιν δὲ κἀνταῦθα συζυγίαν τῶν προσώπων ποιεῖται. μέγα γὰρ αὐτῷ συμβάλλεται πρὸς σύστασιν τῶν οἰκείων λογισμῶν ἡ ἀθρόα τῶν προσώπων παράληψις. γίνεται γὰρ τοῦ ἑτέρου τὸ ἕτερον ἐλεγκτικόν. ἐγκατάσκευος δὲ ἡ ἀντίθεσις, ἵνα ἐκ τῆς κατασκευῆς τὴν λύσιν λάβῃ. περὶ γὰρ συμμαχίας καὶ βοηθείας ἡ κατασκευή· λόγος δὲ αὐτοῦ ἀντίρρησις. gTBcFj ἐγὼ δ’ ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον] ἐκ διαφορᾶς ἡ λύσις κατὰ ἀντιπαράστασιν.
- 23.99 λέγει γὰρ ‘ἐκινδύνευσεν ὁ Κερσοβλέπτης καὶ Χαρίδημος πολεμίων ἐπιόντων· εἴτα ἐγράφετε βοήθειαν αὐτῷ· ἐγὼ δὲ ἐκώλυον ἀναλογιζόμενος καὶ φέρων εἰς μέσον ὅσα ἡμᾶς ἡδίκησεν’. εὐκαιρον ἂν ἦν ἀπολογούμενον φάσκειν ὥς οὐ δεῖ μνησικακεῖν. ‘τινὲς δὲ τοιοῦτου μὲν μηδενὸς ὄντος κινδύνου, βουλόμενοι δὲ μείζω ποιῆσαι, αὐξῆσαι δὲ αὐτὸν σπουδάζοντες, ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ πράττειν τοῖς ἐκείνου στρατηγοῖς παρ’ ὑμῶν πραγματεύονται.’ τὸ δὲ πληθυντικῶς εἰπεῖν ‘τοὺς ἐκείνου στρατηγοῦς’, καίτοι γε ἑνὸς ὄντος τοῦ Χαριδήμου, χαλεπὴν ἐμποιεῖ τὴν ὑπόνοιαν. gTBc ὁ μὲν ἕνεκα τοῦ κακόν τι ποιεῖν] ὀρίζεται λοιπὸν ‘τί ἐστὶ τὸ μνησικακεῖν’ καὶ φησὶν ὅτι ὁ ἐρωτῶν τὰ τινὸς ἀδικήματα, ὥστε τι βλάπτειν καὶ ἀμύνεσθαι αὐτόν, μνησικακεῖ, ὁ δὲ μνημονεύων οὐκ ἐπὶ τῷ κακοποιεῖν, ἀλλ’ ἐπὶ τῷ φυλάξασθαι τὴν ὁμοίαν πεῖραν, σωφρονεῖ.
- 23.100 gTBc ἴσως τοίνυν καὶ τοιαύτην τινὰ ἐροῦσιν ὑπόνοιαν] ἀντίθεσις πάλιν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, ἐχομένη τῆς προτέρας ἀντιθέσεως.
- 23.101 ἐπῆκται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον. ἄνω γὰρ εἰπὼν ὥς ‘οὐ δεῖ μνησικακεῖν, εἰ καὶ ποτε ἡδίκησε’, νῦν προστίθησιν ὅτι ‘καὶ ἄλλως εὖ ποιεῖν ὑμᾶς νυνὶ προήρηται’. ἵνα δὲ μὴ τῷ τῆς εὐπορίας

δελεασθῶσιν οἱ ἀκούοντες τοῖς ὀνόμασι καὶ ταῖς λέξεσιν, ὅρα πῶς διαβέβληκεν αὐτά. πρῶτον μὲν ἴσως εἰπὼν καὶ διστάζοντα ποιήσας, εἴτα καὶ ὑπόνοιαν, οὐ πιστὸν φήσας εἶναι τὸ πρᾶγμα· καὶ τὸ ὠρμηκότα δὲ ἄλογον καὶ εὐμετακίνητον γνώμην ἐμφαίνει. οἱ γὰρ μὴ κρίναντες καὶ μελετήσαντες, ἀλλ' ἐκ προπετείας ὀρμήσαντες, ἀθρόως καὶ μεταβάλλονται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ βουλομένου τι ποιεῖν ἀγαθὸν συνέσπειλε τὴν ἐλπίδα· οὐ γὰρ εἶπεν ἄγαθὰ πολλά, ἀλλὰ ἑὶ ἀγαθόν. gTBc ἐγὼ δ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεάσασθε] καλῶς αὐτοὺς εἰς κοινωνίαν ἄγει τῶν λογισμῶν καὶ οὐκ αὐτὸς ἰδίᾳ τὰ δοκοῦντα ἀποφαίνεται.

23.102 ἀνυστικώτερον μὲν γὰρ τοῦτο, φιλονεικώτερον δέ. gTBcFj ἐπειδὴ δὲ καὶ φενακίζων] ἐκ τοῦ ἐναντίου λοιπόν.

23.103 εἰ γὰρ καὶ μεγάλα ἐπιδείξεται ἀγαθὰ, οὐδ' οὕτως ἐπιорκητέον· πόσῳ γε μᾶλλον ἀπατῶντι καὶ μηδὲν ἀληθὲς πράττοντι ἢ λέγοντι <μὴ> προσεκτέον. ὠφελήσει γὰρ τὸ καταψηφίζεσθαι οὕτως· ἢ γὰρ ἀποστήσεται τοῦ ἀπατᾶν, μαθὼν ὡς λαθεῖν οὐ δυνήσεται, ἢ τῇ ἀληθείᾳ πρὸς ὑμᾶς οἰκείως ἂν διατεθείη. gTBcFj ἄξιον τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] πλείστην οἰκειότητα ἔχει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἢ παρέκβασιν, τοῖς παραδείγμασι τοῖς ἐπὶ τῶν προγόνων χρωμένη.

23.104 διδάσκει γὰρ μὴ δεῖν τοσαύτας παρέχειν δωρεὰς· καὶ ὅσοι πολῖται τύχοιεν ὄντες καὶ ὅσοι ξένοι, ἵνα ἐξ ἀμφοτέρων δείξῃ τὸ μὴ δοῦναι καλόν. ἐν οἷα γὰρ αὐτὸν μερίδι τάξεις, ἀμαρτάνεις διδούς. gT BcFj πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα] προέταξε τὸ τῶν πολιτῶν ἀναγκαίως μέρος καὶ τάγμα ὡς προτιμώτερον.

23.105 gTBcFj οὐκ ἄρα τοῖς ἑαυτοὺς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν] ἵνα μή τις ὑπολάβοι λέγειν αὐτὸν ἀχαρίστους εἶναι τοὺς προγόνους, θαρσῶν ἀπαντᾶ· εἴτα κρατύνει τῇ κατασκευῇ τὸ ῥηθὲν καὶ φοβούμενος τοὺς ἀπιστοῦντας ἐφέλκεται εἰς συγκατάθεσιν εἰπὼν ὅτι σωφρονοῦσιν ἀνθρώποις· καὶ πρὸς ἀλήθειαν βελτίοσιν οὗσι ταῦτα ἀρέσκειν μᾶλλον ἢ χαλκῇν εἰκόνα καὶ τὰς λοιπὰς δωρεάς.

23.106 gTBcFj τὰς δὲ τῶν ξένων πῶς] πληρώσας τὸ περὶ τῶν πολιτῶν μέρος καὶ δείξας ἐν αὐτῷ πολλὴν οὖσαν τῶν νῦν πρὸς τὰ παλαιὰ διαφορὰν ἐπάγει τοὺς ξένους.

23.107 gTBcFj Ἀριοβαρζάνην ἐκεῖνον] τὴν πίστιν τῶν εἰρημένων ἐκ παραδειγμάτων ἔδειξεν.

23.108 Ἀριοβαρζάνην τὸν Πέρσην τιμήσαντες οὐκ ἔστησαν μέχρι τούτου τὴν χάριν, ἀλλὰ καὶ Φιλίσκον καὶ Ἀγαθόν. ἀπορῶν δὲ πρᾶξιν ἄτοπον εἰπεῖν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς γνώμης διαβέβληκε ὁ μισαθηναϊοτάτους· εἰπὼν. gTBcFj πάλιν Τιμοθέου] ἑτέρα παραδείγματος ἀπόδειξις, ὅτι δι' αὐτὸν τετίμηται Φρασιηρίδης καὶ Πολυσθένης, ὧν ἡ διαβολὴ καὶ ἀπὸ τύχης (οὐδὲ ἐλευθέρους) καὶ ἀπὸ τρόπου (ὀλεθρίους).

23.109 gTBcFj ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἐξελέλυθεν ἐκ τῆς πόλεως] σφόδρα ἐμφαντικῶς εἶπεν, οἶονεὶ ὅτι ἀπεδήμησε καὶ κατέλειψε τὴν πόλιν· λέγω δὲ τοὺς ἀμαρτάνοντας <κολάζειν>· εἴτα πάλιν παράθεσις καὶ περὶ τούτου τῶν προγόνων, ὡς καὶ περὶ τοῦ τιμᾶν ἐποίησεν ἀνωτέρω.

23.110 gTBcFj <ἐπιχειροῦσι>] ἐπιχειρῶ, δοτικῇ.

23.111 F 4 καίτοι πηλίκον τί ποτ' ἂν στενάξαιεν] ἐντεῦθεν λοιπὸν οἰκεῖος τῆς ὑποθέσεως ἐπίλογος μετὰ βαρύτητος καὶ σφοδρότητος ἐν τύπῳ ἐλεεινολογίας.

23.112 gTBcFj <ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐστὶ τὸ δεινόν>] τὸ σχῆμα ἐπανάληψις ἐπὶ διαβολῇ προσώπου.

23.113 F 2 YLvp πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν Αἰγινήτας μὲν] τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τῶν προσόδων καὶ τοῦ ἀδόξου.

23.114 gTBcFj ὅτι τίς ποίας ἔλαβε ναῦς;] τῆς ποιότητος τοῦ Χαριδήμου διαβολή.

23.115 ὅτι ποίας γὰρ ἔλαβε ναῦς· καὶ τὰ ἐξῆς. τρίτον δὲ μέρος εἵργασται τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἐπιλογικόν, ἐν ᾧ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ νομίμῳ συντόμῳ ἀναμνησκει τοὺς δικαστάς, ὥστε φέρειν εὐθὺς τὴν ψῆφον οὐκ ἐπιλελησμένους. gTBcFj ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ Ἡ ὑπόθεσις τοῦ

λόγου αὐτῇ· Μαύσωλος, τῆς Καρίας σατράπης ὑπὴκοος ὢν τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν, βουλόμενος αὐτὸν πρὸς πλείονα εὖνοιαν ἐλκύσαι ἐπεχείρησε καταδουλώσασθαι αὐτῷ τὰς τρεῖς ταύτας νήσους, Χίον καὶ Ῥόδον καὶ Κῶν· εἶτα μαθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν πρέσβεις ἐγκαλοῦντες αὐτῷ· ἦσαν δὲ οἱ πεμφθέντες Ἀνδροτίων Γλαυκέτης Μελάνωπος.

24 1a οὗτοι περιτυχόντες ἐν τῷ πλῶ Ναυκρατικῷ πλοίῳ ἤρπασαν τὰ χρήματα. Ἀ ὑποθέσεις εἰσι τοῦ λόγου δύο, μία μὲν ὅτι διὰ τοὺς πρέσβεις γέγραπται, ἑτέρα δὲ ὅτι ὑπεναντίος τοῖς νόμοις καὶ ἐπιζήμιος καὶ ἄδικος, ὥστε εἰ ἡδύνατο ἐκφυγεῖν ὁ Τιμοκράτης τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ διὰ τοὺς πρέσβεις γεγραφέναι, ἀλλ' οὖν γε τὸ μὴ πονηρὸν εἶναι οὐ διαφεύζεται.

24 1b καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις τῆς αἰτίας δι' ἣν ἔθηκε τὸν νόμον στοχαστικῇ ζητεῖται γὰρ εἰ διὰ τούτους ἔθηκεν ἢ οὐ· ἡ δὲ κατὰ τὸν νόμον πραγματικῇ καθόλου γὰρ πᾶσα κατηγορία ῥητοῦ πραγματικὴν ἀπεργάζεται στάσιν. Ἔστιν τοίνυν τοῦ λόγου τούτου κεφάλαια τέτταρα· ἐν μὲν τὸ νόμιμον, δεύτερον δὲ τὸ δίκαιον, τρίτον δὲ τὸ συμφέρον, ὅτι ἐπιζήμιος, τέταρτον τὸ δυνατόν, ὅτι καὶ ἀδυνάτους ἐπιτάττει πράξεις. ἀπὸ τῶν κεφαλαίων τοίνυν τῶν προειρημένων ἔστιν ἰδεῖν, ὅτι ἡ κρινομένη ὑπόθεσις ἐστὶν αὕτη ἡ ἐν τοῖς κεφαλαίοις. τὴν γὰρ κατὰ τῶν πρέσβεων ὑπόθεσιν ἐν τῇ καταστάσει καὶ παρεκβάσει τέθεικε, διαβολῆς ἕνεκα δηλονότι. ἐπεὶ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ φιланθρωπότατος εἶναι σφόδρα τῶν δεσμῶν ἀφιεῖς, τούτου ἕνεκεν ἀντέθηκε πλεῖστα μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δὲ τὰ δύο ταῦτα, τὴν τε ὑπόθεσιν τὴν κατὰ τοὺς πρέσβεις, ἵνα τῇ ὑπονοίᾳ ταύτῃ τὸν ἀκροατὴν ἐν ὑποψίᾳ δούς κατὰ τοῦ ἀντιδίκου ἐμπλήσῃ ὥς δι' αἰσχροκερδίαν τεθεικότος ὑπὲρ ῥητόρων καὶ πολιτευομένων, ἀρπάσαι τὰ κοινὰ προαιρουμένων· καὶ τὸ ἀσύμφορον ἐν ᾧ ὅτι 'ἀποστερηῆσαι τὴν πόλιν ἀπάντων τῶν ὀφλημάτων βούλεται'· καὶ τὸ ἄδικον ἐν ᾧ ὅτι 'ἀναξίοις δεσμώταις τὴν χάριν δίδωσιν'. πρὸς δὲ τὸ δυνατόν, ὅτι 'εἰ καὶ ἐβουλόμεθα, οὐκ ἦν δυνατόν· ἀναιροῦνται γὰρ τῆς πολιτείας οἱ κανόνες'. μὴ ἀγνοῶμεν ὅτι τὸ μὲν νόμιμον κεφάλαιον ἐντελέστατα εἴργασται, τὸ δὲ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δυνατόν ἀλλήλοις συμπλέκεται. καὶ τὸ μὲν συμφέρον ἐν τούτοις ἐστὶ τὸ προηγμένον, κατασκευάζεται δὲ διὰ τε τοῦ ἀδίκου καὶ τοῦ ἀδυνάτου· πᾶν γὰρ ἄδικον καὶ ἀσύμφορον. τῷ δ' αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ ἀδυνάτου βιάζεται χρῆσθαι λόγῳ· ὁ γὰρ ἀδύνατος, φησί, τοῦτο δὲ καὶ ἀσύμφορον· καὶ ἐπεὶ Τιμοκράτης πολὺς ἐστὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ τοῦ νόμου χρώμενος, αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀναφέροίτο ἄν, διὰ τοῦτο καὶ Δημοσθένης πανταχοῦ τῷ ἀσυμφόρῳ κέχρηται, δεικνὺς ἐπιβλαβῇ καὶ ἐπιζήμιον τυγχάνοντα τῇ πόλει τὸν νόμον. Ὡς τοῦ μὲν ἀγῶνος, ὧς ἄνδρες] ἡτιάσαντο τοῦ προοιμίου τινὲς τὴν ἀμέλειαν τὴν περὶ τὴν ἀνταπόδοσιν τοῦ συνδέσμου.

24 2a φασὶ γὰρ προκεῖσθαι τὸν 'μὲν', μὴ ἀποδεδόσθαι δὲ τὸν ἀντακολουθοῦντα σύνδεσμον τοῦτον τὸν 'δέ'. ἡ δὲ πλάνη αὕτη γεγένηται διὰ τὸ ἀνεπίστημον τῶν προτάσεων καὶ διὰ τὸ μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ προοιμίου παρεμβεβλῆσθαι διὰ μέσου πρὸς αὔξησιν τῆς ἀτοπίας καὶ ὕστερον ἐπενεχθῆναι τὸν ἀνταποδιδόμενον σύνδεσμον. Ὡς τίς δὲ ἡ πρότασις τοῦ προοιμίου; 'αὐτὸς ἑαυτῷ γέγονεν αἴτιος τῆς παρούσης κατηγορίας'.

24 2b ἡ δὲ κατασκευὴ τῆς προτάσεως· 'χρημάτων γὰρ ἀποστερηῆσαι τὴν πόλιν βουλόμενος, ἵνα αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ, ταῦτα γράφειν ἐτόλμησε'. ταύτης δὲ τὸ μέρος τῆς κατασκευῆς πρὸς τῷ τέλει τοῦ προοιμίου κεῖται (3) 'ὥστε οὗτος μὲν ἔχει παρ' ἐκείνων ἀργύριον', εἴθ' ἡ ἀνταπόδοσις (3) 'ἐμοὶ δὲ ἐν χιλίαις ὑπὲρ ὑμῶν ὁ κίνδυνος'. οὐκοῦν ἡ μὲν πρότασις αὕτη· 'αὐτὸς αὐτῷ τοῦ παρόντος ἀγῶνος Τιμοκράτης αἴτιος', εἶτα <ἡ> κατασκευὴ 'χρημάτων γὰρ ἀποστερηῆσαι τὴν πόλιν βουλόμενος'. ἡ δὲ τῆς κατασκευῆς αἰτία πορρωτάτω κειμένη τὴν ἀσάφειαν ἐποίησεν 'ἵν' ἀργύριον λάβῃ, τοῦτον τὸν νόμον εἰσήνεγκε'. τὰς δὲ διὰ μέσου, ὅσαι ποιοῦσι τὴν αὔξησιν, 'οὐτ' ἐπιτήδειον οὔτε δίκαιον· εἴτ' ἐπειδήπερ ἐφοβήθη, τῶν αὐξητικῶν προτάσεων τούτων μὴ νῦν ἀπαιτηθῇ τὴν ἀπόδειξιν πραγματικωτέραν οὖσαν ἐν τῇ ὑπόθεσι, ὑποσχέσει τοῦτο

παραμυθησάμενος καὶ ἑτέραν αὖξῃσιν πάλιν ἐπενεγκὼν ὅτι ‘τὴν ὑμετέραν ψῆφον, ἣν ὁμωμοκότες φέρετε, λύει καὶ ποιεῖ τοῦ μηδενὸς ἀξίαν· καὶ τὸ ἐκ ταύτης πάλιν ἀντιπίπτον λύσας ‘οὐχ ἵνα τὴν πόλιν ὠφελήσῃ’ (οὐ γὰρ ἦν ὑπερθέσθαι τὰς ἀποδείξεις τοῦδε τοῦ ἀντιπίπτοντος) ἐπάγει πάλιν ἑτέραν λύσιν παρὰ τὴν κατ’ ἀρχὰς κατασκευὴν ἀκόλουθον τῇ τοῦ προοιμίου προτάσει ‘αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ παρόντος ἀγῶνος αἴτιος Τιμοκράτης, ἀποστερῆσαι βουλευθεῖς ὑμᾶς καὶ ἑτέρων χρημάτων, ἃ πολὺν χρόνον ἐξεκαρπώσαντο ἤδη τινές, τουτέστιν οἱ πρέσβεις’. εἴθ’ ἡ αἰτία τελευταία (3) ‘ὥστε οὗτος μὲν ἔχει ἀργύριον παρ’ ἐκείνων’ συμφώνως ἔχουσα πρὸς τὴν πρότασιν, ὡς αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ παρόντος ἀγῶνος αἴτιος ἂν εἴῃ· ἀργύριον γὰρ λαβὼν νόμον εἰσήνεγκε. διὰ τί δὲ τελευταίαν τὴν αἰτίαν ἔθηκε τῆς αἰσχροκερδεῖας καὶ οὐ συνῆψεν αὐτὴν τῇ προτάσει εὐθύς; ὅτι ἀπίθανος ἦν ἄνευ τῆς αὐξήσεως τῆς ‘παρὰ πάντας τοὺς νόμους’. οὐδεὶς γὰρ ἂν ἐπίστευσεν ἀπλῶς εἰληφέναι τὸν νομοθέτην ἀργύριον· ῥηθείσης δὲ τῆς εἰς τὴν πόλιν βλάβης, ῥαδίως ἔμελλεν ὁ ἀκροατὴς πιστεύειν μὴ προῖκα ταῦτα γεγράφθαι τῷ νομοθέτῃ. οὕτω φαίνεται διὰ μακροῦ τὸν σύνδεσμον ἀνταποδούς. ΥΛ καὶ ἔστι μὲν ὡς ἀληθῶς περισκελεστέρα ἢ τάξις τῶν νοημάτων καὶ πρὸς τὴν Θουκυδίδειον ἀπαγγελίαν ἔχει τὴν ἄμιλλαν· σῶζει μέντοι γε τὴν ἀκολουθίαν ἔντεχνον καὶ σὺν ἐπιστήμῃ τὸ προοίμιον.

24 2c εἰ δὲ εὐκρινῇ τὸν λόγον ἐποίησεν ἐκτιθέμενος τὰς αἰτίας, ὕπτιος ἂν αὐτῷ ὁ λόγος καὶ ἱστορικὸς ἐγένετο ἢ καὶ ἐξαγώνιος, ἀλλ’ οὐ προοιμιακός. δεῖ γὰρ ἄγαν συνεστράφθαι καὶ ὥσπερ ἐν πνεύματι κύκλον τινὰ τὸ προοίμιον εἶναι. ἠναγκάσθη τοίνυν δουλεῦσαι μᾶλλον τῇ τοῦ προοιμίου τέχνῃ ἢ τῇ τῶν πραγμάτων εὐκρινείᾳ, ἡγούμενος τὴν μὲν εὐκρίνειαν τῶν αἰτιῶν καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀκώλυτον ἔσεσθαι αὐτῷ θάττον εἰς τὸν ἀγῶνα, τὴν δὲ τοῦ προοιμίου τέχνην εἰ διαφθείρειεν, μὴ ἂν ἔτι σωθήσεσθαι. ΥΛ εἴληπται δὲ τὸ ἐννόημα τοῦ προοιμίου ἐκ διαβολῆς τοῦ προσώπου κατασκευαζομένης διὰ τῆς ἐπιφορᾶς τοῦ νόμου, λεχθησομένης ἐν τοῖς κεφαλαίοις ὅτι ‘παράνομος καὶ ἀσύμφορος καὶ ἄδικος’.

24 2d τὸ δὲ ὡς ‘αἰτίος ἐστὶν αὐτὸς ἑαυτῷ Τιμοκράτης’ παροξυντικὰς μὲν, ἀπαριθμητικὰς δὲ τὰς αἰτίας ἔχει. πρῶτον μὲν ὅτι ‘χρημάτων διττῶν ἀποστερῆσαι βούλεται τὴν πόλιν’, τοῦτο μὲν ὦν ὀφείλουσιν οἱ δεσμῶται, τοῦτο δὲ ὦν χρεωστοῦσιν οἱ πρέσβεις. δεύτερον δὲ ὅτι ‘παράνομον καὶ ἄδικον’. τρίτον δὲ ‘ἵνα λάβῃ ἀργύριον’. ἀλλ’ ἐπειδὴ τὴν εὐκρίνειαν ταύτην καὶ ἀπαρίθμησιν τῶν αἰτιῶν εἰ ἐποίητο ἐκτιθέμενος τὰς αἰτίας, ὕπτιος ἂν αὐτῷ ὁ λόγος καὶ ἱστορικὸς ἐγένετο ἢ καὶ ἐξαγώνιος, οὐ προοιμιακός (δεῖ γὰρ ἄγαν συνεστράφθαι καὶ ὥσπερ ἐν πνεύματι κύκλον τινὰ τὸ προοίμιον εἶναι), ἠναγκάσθη δουλεῦσαι μᾶλλον τῇ τοῦ προοιμίου τέχνῃ ἢ τῇ τῶν πραγμάτων εὐκρινείᾳ. δωροδοκίαν δὲ ἐπικαλῶν οὐ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς παρανομίας αὐτὴν ἔλαβεν, ἀλλὰ τὴν δωροδοκίαν ἐκ τῆς παρανομίας συνέστησεν, ἵνα μὴ τὸ πάρεργον χαλεπώτερον τοῦ ἔργου γένηται· ἥδει γὰρ ὅτι δειχθείσης διὰ τῶν ἀγώνων τῆς παρανομίας τὰ τῆς δωροδοκίας αὐτόθεν καὶ ἄνευ μακρᾶς ἀποδείξεως πιστευθήσεται. ἐπειδὴ δὲ κατεκρίθη μὲν Ἄνδροτιῶν ὀφείλειν τὰ χρήματα, ἔδει δὲ αὐτὸν ἢ ἐκτίσαι ἢ μέλλοντα πρὸς τὴν ἔκτισιν περιπεσεῖν τῷ δεσμῷ, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν εἰπὼν ὅτι (cf. 2) ‘ἄκυρα ποιεῖ τῶν προστιμημάτων τὰ δικαστήρια’, τουτέστιν οὐκ ἐᾷ κυρίαν γενέσθαι τὴν ψῆφον τὴν τοῦ δεσμοῦ. gTBcFj ἐπειδὴ τὰ προοίμια χαίρουσιν ἀεὶ τοῖς συνδέσμοις, τὸ ἐναντίον δὲ οἱ ἐπίλογοι, διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸν ‘μὲν’ ἕνεκεν μόνης προοιμιακῆς ἐννοίας περιττοῦ δὲ ὄντος τούτου ἄλλον τάξαι σύνδεσμον περιττὸν ἦν.

24 2e Α πρότασις.

24 2f F 2 <αἰτίος ἐστὶν>] οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ φεύγοντες αἰτιῶνται τὸν κατήγορον ὡς αἴτιον ὄντα τοῦ ἀγῶνος, τοῦ δὲ ἀγῶνος τοῦ παρόντος οὐκ ἔστιν αἴτιος ὁ κατήγορος, ἀλλ’ ὁ φεύγων.

24.3 Α πλὴν αὐτὸς αὐτῷ] δέδωκε γὰρ τοιαύτην καθ’ ἑαυτοῦ πρόφασιν, πονηρὸν νόμον εἰσφέρων.

- 24 4a ἕως δὲ τούτου ἡ πρότασις τοῦ προοιμίου, εἴτα κατασκευὴ τῆς προτάσεως ‘ χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων’ καὶ ἐξῆς. ἵνα μὴ τις εἴπῃ ‘τί οὖν, εἰ ὀλίγον καὶ οὐ μέγα τῇ πόλει τὸ βλάβος;’ φησὶν ‘οὐκ ὀλίγων’, ἵνα μὴ εὐκαταφρόνητα δόξη εἶναι. gTBcFj διὰ τὸ πονηρὸν νόμον εἰσηνηχέναι.
- 24 4b F 2 Y χρημάτων γὰρ] ἡ κατασκευὴ τῆς προτάσεως.
- 24 5a F 2 YLA ἐξ αὐτοῦ δὲ νοεῖται καὶ τὸ συμπέρασμα ἐν τῇ ἐπαγωγῇ.
- 24 5b A οὗτ’ ἐπιτήδειον] ἀντὶ τοῦ ‘οὐ συμφέροντα’.
- 24.6 διὰ δὲ τοῦ ‘οὔτε δίκαιον’ αἰνίττεται τὰ τρία κεφάλαια, τό τε νόμιμον καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ δίκαιον. gTBcFj τάχα δὴ καθ’ ἕκαστον] σημαίνει τὸ ‘τάχα’ καὶ τὸ ‘μετὰ μικρὸν’ καὶ τὸ ‘ταχέως’.
- 24 7a gTBcFj τὸ ‘τάχα’ ἀντὶ τοῦ ‘ταχέως’.
- 24 7b A καὶ προχειρότατον] οἷον ἐν ἐτοίμῳ.
- 24.8 συγκρούει γὰρ οὕτως τοὺς δικαστὰς δι’ ὧν λέγει (cf. 2) ‘ὕμῶν τὴν ψῆφον λύει’. ‘ὄν γὰρ ὑμεῖς δεσμεύετε, διὰ νόμου τοῦτον ἀφίησι.’ ‘πρόχειρον’ δὲ ἵνα μὴ δόξη κακούργως πεπονηκέναι, ἀλλ’ ὡς γνώριμον ἅπασι λέγοιτο. gTBcFj οὐχ ἵνα κοινῇ τι τὴν πόλιν ὠφελήσῃ] ἵνα μὴ ἀντιπέσῃ αὐτῷ ‘τί οὖν, εἰ ὠφελεῖ τὸ κοινόν;’ ἀναιρεῖ αὐτὸ λέγων ὅτι ‘οὐ τούτου χάριν, ἀλλὰ τοῦδε’.
- 24 9a gTBcFj τὸ σχῆμα ἐξ ἀναιρέσεως καὶ καταθέσεως.
- 24 9b A ἀλλ’ ἵνα τὸν πολὺν χρόνον] ἀσαφὲς μὲν, σημαίνει δὲ ὅτι περὶ τῆς διπλασίας καὶ τῆς ἐκκαρπώσεως τῶν χρημάτων αἰτιᾶται τοὺς πρέσβεις.
- 24.10 τὸ μὲν γὰρ κεφάλαιον ἀπέδωκαν, τὴν δὲ ἐκκάρπωσιν τῶν χρημάτων ἣν ἔσχον εἰς ὅλον ἔτος ὀφείλουσιν. ἀλλ’ ἀναληπτέον τὸν λόγον. gTBcFj <τοσοῦτω>] δεύτερον προοίμιον.
- 24.11 YL <ῥᾶον>] τὸ ‘ῥᾶον’ ἀντὶ τοῦ ‘ἀσφαλές’.
- 24.12 A <ἐν χιλίαις ὑπὲρ ὑμῶν ἔσθ’ ὁ κίνδυνος>] ὅτι ‘λέγων ὑπὲρ ὑμῶν, ἐὰν ἡττηθῶ, ζημιούμαι’.
- 24 13a F 2 Y φησὶ γὰρ ὅτι ‘ἐὰν ἡττηθῶ, ὡς συκοφάντης παρέχω τὰς χιλιάς’.
- 24 13b ὁ δὲ Τιμοκράτης, εἰ καὶ ἐζημιώθη, οὐ πάνυ τι ἐφρόντιζεν, εὐπορῶν δοῦναι ἐξ ὧν ἔλαβε παρὰ τῶν περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα ὑπὲρ ὧν λέγει. ὁ δὲ Διόδωρος, ἂν ἡττηθῇ, οὐκ ἔχει τὴν πόλιν παρέχουσαν ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ αὐτὸς ποιεῖται τὸν λόγον. A εἰώθασι μὲν οὖν οἱ πολλοὶ] τὸ μὲν πρότερον προοίμιον διαβολὴν ἔχει τοῦ προσώπου αὐξανομένην διὰ τῆς ἀτοπίας τοῦ νόμου καὶ τῆς ὑποσχέσεως τὸ δὲ νῦν προοίμιον αὐτοῦ τοῦ πράγματος αὐξήσιν παρέχει καὶ διαβολὴν αὐτοῦ τοῦ νόμου καὶ ἐγκώμιον τῆς χρείας τῶν νόμων τῶν κειμένων ἐπὶ τοῖς δεσμοῖς.
- 24 14a καὶ εἵργασται κατὰ αὐξήσιν συγκριτικῶς. αἴρεσιν γὰρ περιέχει, πότερον βούλονται τὸν Τιμοκράτους νόμον ἢ τοὺς πάλαι κειμένους. YL εἰώθασι .
- 24 14b .. πολλοὶ] τὸ δεύτερον προοίμιον προσοχὴν ἐργάζεται· αὖξιν γὰρ τὴν ὑπόθεσιν, καταλύεσθαι φάσκων ὑπὸ τοῦ Τιμοκράτους τὴν πολιτείαν· εἰ γὰρ οἱ τὰ πάντα σῶζοντες νόμοι δι’ ἐνὸς τούτου μόνου λυθήσονται, πῶς οὐ προσήκει τοῦτον μὲν ἀφανίζειν, τοὺς δὲ τῆς σωτηρίας αἰτίους φυλάττειν; τινὲς μὲν ἐβουλήθησαν τὸ δεύτερον προοίμιον ἔχειν διὰ τοῦ ἐξῆς προοιμίου συμπέρασμα· οἱ δ’ ἔφασαν αὐτὸ ἔχειν χωρὶς τοῦ ἐξῆς ἐν ἑαυτῷ συμπεπλεγμένον τὸ συμπέρασμα. gTBcFj εἰώθασι .
- 24 14c .. πολλοὶ] δεύτερον προοίμιον. F 2 AS εἴπερ τοῦτο τινὶ] τοῦτο εἰς τὸν Ἰσοκράτην αἰνίττεται, ἐπειδὴ κάκεῖνος οὕτως ἐλογίσατο ἐν τῷ προοιμίῳ τῷ περὶ τῆς εἰρήνης.
- 24.15 εἴτα, ἐπειδὴ διδάσκαλος ἦν αὐτοῦ, προσέθηκεν ὅτι ‘προσηκόντως εἴρηται ἐκείνῳ’. A <τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν>] κατασκευὴ τοῦ προοιμίου· κατασκευάζει γὰρ πῶς σπουδῆς ἄξιόν ἐστι τὰ παρ’ αὐτοῦ νῦν λεγόμενα καὶ δεῖ προσέχειν αὐτῷ τοὺς δικαστὰς.
- 24.16

Α αἰτιώτερον] καλῶς τὸ συγκριτικόν· εἰσὶ γὰρ καὶ ἄλλαι δύο αἰτίαι τοῦ τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν φυλάττεσθαι, οἷον τὸ καλῶς βουλευέσθαι, τὸ προκινδυνεύειν τῆς πατρίδος, πλέον δὲ τούτων οἱ νόμοι σωζόμενοι.

24.17 Α τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα] τοῦ τρίτου προοιμίου ἀρχὴ ἢ ἀρχὴ τῆς προοιμιακῆς ἐννοίας.

24 18a διὸ καὶ αἰτίας ἐστὶν ἀπόδοσις, διαφέρει δὲ τοῦ προοιμίου τῷ τὸ μὲν ἐκ κατασκευῆς καὶ προτάσεως καὶ συμπεράσματος, τὴν δὲ προοιμιακὴν ἔννοιαν μόνον διηγείσθαι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἦλθεν ἐπὶ τὸ πρᾶγμα· καὶ τὸ μὲν προοίμιον συνεστραμμένον καὶ ὀλίγον, ἡ δὲ ἀπλουστέρα καὶ διὰ πλειόνων, οὐ πάντοτε δὲ οὐδὲ τὸ προοίμιον ἔχει κατασκευὴν καὶ συμπέρασμα, ἀλλ' ὥς ἀπαιτεῖ ἡ χρεία, οὕτω ποιητέον. ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ τρισὶ προοιμίοις κέχρηται· τῷ μὲν ἀπὸ τοῦ φεύγοντος, τῷ δὲ ἀπὸ τοῦ πράγματος, τῷ δὲ ἀπὸ τοῦ κατηγοροῦ. μετὰ δὲ ταῦτα προκατασκευαῖς κέχρηται δυσὶ καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐστὶν αὕτη· (6) 'ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέκρουσα ἀνθρώπῳ πονηρῷ καὶ φιλαπεχθήμονι', ἡ δὲ δευτέρα ἄρχεται οὕτως· (9) 'τοῦ δὲ πράγματος οὐκέτ' ὄντος ἀμφισβητησίμου'. διπλῇ δὲ προκατασκευῇ κέχρηται, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐπίσακτος ὑπόθεσις δίχα διήρηται· καὶ ἡ μὲν ἐστὶ κοινὴ κατὰ τῶν πρέσβων, ἡ δὲ ἰδίᾳ κατὰ Ἀνδροτίωνος. διὰ τοῦτο καὶ ἡ προκατασκευὴ δίχα διήρηται, καὶ τὸ μὲν τι αὐτῆς ἐστὶ κατὰ Ἀνδροτίωνος διὰ τὴν μέλλουσαν βλασφημίαν ὥς δεινὰ πεπονθότι συγγνώμην νέμειν, εἰ προαχθεῖ κατὰ Ἀνδροτίωνος λέγειν τι τῶν ἀτοπωτέρων διὰ τὰ κατ' αὐτοῦ σκευωρηθέντα ἐγκλήματα, τὸ δὲ ἐστὶ κατὰ τῶν πρέσβων. ῥητορικώτατα δὲ κέχρηται ταῖς προκατασκευαῖς, ἵνα φαίνηται διὰ τούτων συνάπτων τῇ κρινομένῃ ὑποθέσει τὰς τε διαβολὰς Ἀνδροτίωνος καὶ τὴν κατὰ τῶν πρέσβων κατηγορίαν. ἔμελλε γὰρ ὁ ἀκροατὴς θαυμάζειν 'τί δήποτε νόμου κατηγορίαν ἀπαγγεϊλάμενος, πρέσβων ἐνθάδε μέμνηται καὶ Ἀνδροτίωνα βλασφημεῖ;' ἵνα δὲ τῇ τοῦ νόμου ὑποθέσει οἰκειώσῃ τὴν τῶν πρέσβων, διὰ τῆς δευτέρας προκατασκευῆς τὸν ἀκροατὴν διατίθῃ μὴ νομίζειν ἄλλοτρίαν εἶναι τοῦ παρόντος ἀγῶνος τὴν κατὰ τοὺς πρέσβεις ὑπόθεσιν. ἔστι δὲ μετὰ τὰς προκατασκευὰς καὶ προκαταστατικόν, ἐν ᾧ προσεπαγγέλλεται καὶ τὴν κατάστασιν ἐρεῖν. ἔχεται δὲ ἤδη τῆς καταστάσεως. ποῖον οὖν ἐστὶ τὸ προκαταστατικόν; (10) 'ἐξ ἀρχῆς οὖν τὰ πραχθέντα δίδειμι πρὸς ὑμᾶς.' προλέγει γὰρ καὶ προαναφωνεῖ τὴν περιοχὴν ὅλην, ἣτις ἐστὶ τῆς καταστάσεως ἀρχή. ἀρχὴ δὲ τῆς καταστάσεως ἐνθένδε (11)· 'ψήφισμα εἶπεν ἐν ὑμῖν Ἀριστοφῶν ἐλέσθαι ζητητάς'. διὰ δὲ τῆς καταστάσεως οἰκείοι τὴν ἐπεισαχθεῖσαν ὑπόθεσιν τῇ τοῦ νόμου κατηγορίᾳ. καὶ διατίθῃ διὰ τῆς καταστάσεως τὸν ἀκροατὴν καὶ προκατασκευάζει δι' ὑπονοίας ἔχειν τὸν γεγραφότα τὸν νόμον ὥς ὑπὲρ Ἀνδροτίωνος καὶ Γλαυκέτου καὶ Μελανώπου γεγραφότος. ἔχει δὲ τι καὶ ἐγκατάσκευον ἢ κατάστασις ἐν τοῖς τέλεσιν· ἵνα γὰρ μὴ ἀπίθανος γένηται διηγούμενος ὅτι τῶν πρέσβων ἕνεκα τὸν νόμον ἔθηκεν, ἐπήγαγε καὶ ἀπόδειξιν εὐθύς εἰπὼν (16) 'μαρτυρεῖ δὲ ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει τοῦργον αὐτό'. ΥΛ ἀρχὴ τοῦ τρίτου προοιμίου ἢ τῆς προοιμιακῆς ἐννοίας.

24 18b F 2 Y τρίτον προοίμιον.

24 18c LS τὸ .

24 18d .. πρᾶγμα] Ἰσοκρατικὴ ἢ ἔννοια καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀρχιδάμου μετῆκται, καὶ ἀφελέστερον εἴρηται τῆς παρ' Ἰσοκράτει κειμένης. ἐκεῖ μὲν γὰρ ὁ λέγων καὶ ἐγγὺς ἀλαζονεύεται· ἐνταῦθα δὲ ὁ λέγων κολάζει τὸ πρᾶγμα τῇ προσθήκῃ τῇ 'ὥς γε ἑμαυτὸν πείθω'. ὁ γὰρ οὐκ ἐφ' ἑαυτὸν μόνον ἄγων τὴν κρίσιν καὶ ἐνδοιάζων ἔτι καὶ μετὰ τοσαύτης ἐπεικειας καὶ μετριότητος ἀπῆλλακται τοῦ δοκεῖν φορτικός ἐῖναι τοῖς ἀκούουσιν· ὁ δὲ ἀνέδην μαρτυρίᾳ τῶν πάντων περὶ ἑαυτοῦ καταχρώμενος ἄνευ τῆς ἐκ τοῦ λόγου κολάσεως οὐκ ἐκφεύγει τὸ μὴ δοκεῖν εἶναι τοῖς ἀκούουσι φορτικός. οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει τις ἂν εἰπεῖν καὶ ὑπὲρ Ἰσοκράτους αἰτίας εὐλόγους, ὅτι βασιλέως παῖς ὁ λέγων καὶ βασιλεὺς μετὰ μικρὸν <ἐσόμενος> εἰς πόλεμον παροξύνων καὶ εἰκότως

φρυάττεται. τρισὶ δὲ προοιμίοις ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ κέχρηται· τῷ μὲν ἀπὸ τοῦ φεύγοντος, τῷ δὲ ἀπὸ τοῦ πράγματος, τῷ δὲ ἀπὸ τοῦ κατηγοροῦ. gTBcFj <ὡς ἐν κεφαλαίῳ>] ὡς ἐν συντόμῳ.

24.19 A ὥς γ' ἐμαυτὸν πείθω] ἠθικὸς ὁμοῦ καὶ ἐπεικῆς ὁ λόγος.

24.20 οὐ γὰρ μόνον οὗτος ἐφ' αὐτὸν ἄγει τὴν κρίσιν, ἀλλὰ καὶ ἐνδοιάζων ἀπήλλακται τοῦ δοκεῖν εἶναι φορτικός. YL <ἐγὼ γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέκρουσα ἀνθρώπῳ>] παραδιήγησις· παραδιηγεῖται γὰρ διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθεν ἐπὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα.

24.21a A ἐγὼ .

24.21b .. ἀνθρώπῳ] ἀρχὴ τῆς προκατασκευῆς διατιθεῖσα τοὺς ἀκούοντας συμπάσχειν αὐτῷ πεπονθότι δεινὰ καὶ συγγνώμην, εἰ λέγοι τι κατ' Ἀνδροτίωνος ἀμυνόμενος, νέμουςα. ('προσέκρουσα' δὲ 'περιέπεσον καὶ ἤχθρευσα καὶ συνέρραξα'.) ἐπειδὴ δὲ ἀντέπιπτε 'τί οὖν, εἰ πολεμεῖ σοι κακῶς πεπονθώς;' ὁ δὲ φησι 'καὶ ἡ πόλις μετ' ἐμοῦ προσέκρουσεν' ἀντὶ τοῦ 'εἰς μάχην καὶ μῖσος ἦλθε διὰ τὴν πονηρίαν', 'κάγῳ οὐ δι' ἐμαυτόν, ἀλλ' ἡ φύσις αὐτοῦ κινεῖ τὴν ἔχθραν πρὸς ἅπαντας'. gTBcFj πρώτη προκατασκευή.

24.21c YLS τὸν δὴ εἰς τὰ τοιαῦτα καταστήσαντά με] πρόσκειται τὸ 'ἀδίκως', ἵνα μὴ λέγῃ τις 'ἀλλ' εἰ εὐλόγως ἐπέθετό σοι;' διὸ καὶ φησιν ὅτι 'ὅσον μὲν ἦκεν εἰς ἐκεῖνον ἀπωλόμην, ἐσώθη δὲ δι' ὑμᾶς· διὸ καὶ ἀμύνομαι αὐτὸν δικαίως ἐν καιρῷ'.

24.22 πληρώσας δὲ τὴν πρώτην κατασκευὴν ἐπισυνάπτει καὶ τὴν δευτέραν, δι' ἧς τῇ κρινομένῃ ὑποθέσει ἡ ἐπιούσα συνάπτεται· κρίνεται μὲν γὰρ ἡ τοῦ νόμου καὶ προηγεῖται, ἐπεισάγεται δὲ ἡ τῶν πρέσβεως. διπλῇ οὖν ἡ προκατασκευή ἅτε δὴ καὶ διπλῆς οὔσης τῆς ὑποθέσεως. εἶτα ἐπάγει τι προκαταστατικόν, ἐν ᾧ ἐπαγγέλλεται θήσειν τὴν κατάστασιν. gTBcFj <χρήματα πολλὰς τῆς θεοῦ καὶ τῶν ἐπώνυμων>] ἡ γὰρ πόλις ἐλάμβανε τὸ διπλοῦν, ἡ δὲ Ἀθηναῖα τὸ δέκατον, οἱ δὲ ἐπώνυμοι τὸ πεντηκοστόν (ἐπώνυμοι δὲ ἐκαλοῦντό τινες ἀνδριάντες ἡρώων, ἐξ ὧν ἐκαλοῦντο καὶ αἱ δέκα φυλαὶ ἐπ' ὀνόματι τούτων) εἰς ἰδίᾳς τινὰς θυσίας.

24.23 τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ἡρώων ταῦτα, Ἀθηναίων ὄντων ἐκτὸς Αἴαντος τοῦ Σαλαμίνιου· Πανδίων Ἑρεχθεὺς Κέκροψ Αἰγεὺς Οἶνεὺς Λέων Αἴας Ἀκάμας Ἀντίοχος Ἱποθόων. A <τοῦ δὲ πράγματος οὐκέτ' ὄντος ἀμφισβητησίμου>] ἐνταῦθα ἐστὶν ἡ προδιήγησις· οἰκονομεῖ γὰρ τὴν μέλλουσαν διήγησιν γίνεσθαι αὐτοῦ τοῦ πράγματος.

24.24a A τοῦ .

24.24b .. ἀμφισβητησίμου] τουτέστι τοῦ λαβεῖν τὴν πόλιν τὰ χρήματα. διπλῇ δὲ ἡ ὑπόθεσις, καὶ ἡ μὲν ἐστὶ πρὸς τὰ μέλλοντα λέγεσθαι εἰς διαβολὴν κατὰ Ἀνδροτίωνος, ἡ δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπεισαχθεῖσαν ὑπόθεσιν, ἥτις δίχα διήρηται, καὶ ἡ μὲν ἐστὶ κοινὴ κατὰ τῶν πρέσβεων, ἡ δὲ ἰδίᾳ κατ' Ἀνδροτίωνος. διὰ τοῦτο καὶ ἡ προκατασκευή δίχα διήρηται, καὶ τὸ μὲν τι αὐτῆς ἐστὶ κατ' Ἀνδροτίωνος διὰ τὴν μέλλουσαν βλασφημίαν, τὸ δὲ κατὰ τῶν πρέσβεων. gTBcFj δευτέρα προκατασκευή.

24.24c YLS <δικαστηρίοι δυοῖν>] ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ ἐσπουδασμένοις πράγμασι συνήρχοντο ἐκ δύο δικαστηρίων πληροῦντες ἀριθμὸν χιλίων καὶ ενός.

24.25 διὰ τοῦτο δὲ ὁ εἰς προσετίθετο αἰεὶ τοῖς δικασταῖς, ἵνα μὴ ἴσων γενομένων τῶν ψήφων ἐξ ἴσης ἀπέλθωσιν οἱ δικαζόμενοι, ἀλλ' ἐκεῖνος δόξῃ νικᾶν, ὧ ἂν ὁ εἰς προστεθῇ. A ἐξ ἀρχῆς οὖν ἐν βραχέσι] ἔννοια προκαταρκτικῇ· προλέγει δὲ καὶ προαναφωνεῖ τὴν περιοχὴν ὅλην, ἥτις ἐστὶ τῆς καταστάσεως ἀρχή.

24.26a gTBcFj προκαταστατικόν.

24.26b YL κατάστασις.

24.26c S <ψήφισμα εἶπεν ἐν ὑμῖν>] ἐνταῦθα εἰσβάλλει εἰς αὐτὴν τὴν διήγησιν.

- 24 27a A (→ 27c) ἀρχὴ τῆς καταστάσεως.
- 24 27b YL ζητοῦσι δέ τινες, πῶς ἐνταῦθα πραγματικῆς οὔσης τῆς στάσεως ἔστι διήγησις· αἰεὶ γὰρ ἡ πραγματικὴ περὶ μελλόντων ἔχει τὴν σκέψιν, ἡ δὲ διήγησις γεγονότων ἐστὶν ἀφήγησις.
- 24 27c λέγομεν ὅτι ἐν τῇ συμβουλῇ πραγματικῆς οὔσης τῆς στάσεως εἰκότως ἐκλείπει ἡ διήγησις (οἶδε γὰρ ὁ ἀκροατὴς περὶ τίνος συνήλθον), ἐν δὲ τῷ δικανικῷ λόγῳ ἀγνοοῦσιν οἱ δικασταὶ τὸ πρᾶγμα. οὐκοῦν οὐδὲν ἄτοπον καὶ ἐνταῦθα, δικανικοῦ ὄντος τοῦ λόγου, τάξαι διήγησιν. Α ἔχει δέ τι ἐγκατάσκευον ἢ κατάστασις ἐν τοῖς τέλεσιν.
- 24 27d ἵνα γὰρ μὴ ἀπίθανος γένηται διηγούμενος, ὅτι τῶν πρέσβων ἕνεκα τὸν νόμον ἔθηκεν, ἐπήγαγε καὶ ἀπόδειξιν εὐθὺς εἰπὼν (16) ‘μαρτυρεῖ ὅτι ταῦθ’ οὕτως ἔχει τοῦργον αὐτό’. οὐ δεῖ γάρ, φασίν, ἀπλῆν τὴν διήγησιν εἶναι καὶ καθαρὰν ἀποδείξεων, ἐὰν μὴ προσδέχεται αὐτὴν ὁ ἀκροατὴς ἢ προσδέχεται μὲν, μὴ πιστεύῃ δέ. gTBcFj ἐλέσθαι ζητητάς] ἄρχοντας τοὺς ζητοῦντας καὶ ἀνερευνῶντας τίς ὀφείλει τῇ πόλει χρήματα ἢ τοῖς ἱεροῖς.
- 24 .28 YL Ἀρχέβιον καὶ Λυσιθείδην] οὗτοι γὰρ τριήραρχοι ἦσαν.
- 24 .29 τούτους δὲ ἐμήνυσε τὰ χρήματα ἔχειν, ἀποκρυπτόμενος δηλῶσαι τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τοὺς πρέσβεις. YL <Ναυκρατικὰ>] ἀπὸ τῆς Ναυκράτεως τῆς κατ’ Αἴγυπτον, ἣτις καὶ νῦν οὕτω καλεῖται.
- 24 .30 Α προῦχειροτόνησεν] διεσκέψατο.
- 24 .31 YL <ἔλαβεν>] ἀντὶ τοῦ ‘ἐσύλησε’.
- 24 .32 διαφέρει δὲ ἡ τριήρης τοῦ πλοίου τῷ τὴν μὲν εἶναι πολεμίαν, τὸ δὲ φορτηγὸν καὶ ἐμπορικόν. Α ἀπεχειροτονήσατε] ἀντὶ τοῦ ‘κατεψηφίσασθε’.
- 24 .33 Α τοὺς νόμους ἀνέγνω] τοὺς κελεύοντας τὰ τῶν πολεμίων χρήματα τῆς πόλεως εἶναι.
- 24 .34 YL ἀναπηδήσας Ἀνδροτίων] διαβάλλει τὸν τρόπον ὡς τυραννικώτερον· τὸ γὰρ ‘ἡγανάκτουν καὶ ἐβόων’ τὴν αὐτὴν ποιεῖ ὑπόνοιαν.
- 24 .35 gTBc (→ 36c) <διαδικασίαν>] ἐπίκρισιν.
- 24 36a F 2 ἐστὶν ὄνομα δίκης περὶ ἀμφισβητουμένου τινὸς πράγματος.
- 24 36b AR διαδικασία δὲ ἐστὶν ὄνομα δίκης περὶ χρημάτων ἢ περὶ κτημάτων.
- 24 36c TBc <ἀπέφυγεν>] φεύγειν, εὐθύνεσθαι.
- 24 .37 ἀποφεύγειν, ἀπευθύνεσθαι. F 2 YL ἀνάγκη δὲ πρῶτον] ἐξέτασις τοῦ νομίμου τελεία ἐντεῦθεν.
- 24 .38 κατὰ δύο γὰρ τρόπους, κατὰ τε τὸ πρόσωπον καὶ τὸν νόμον, ἡ τελεία ἐξέτασις γίνεται. ἐξετάζει οὖν καὶ τὸν θέντα καὶ τὸν τεθέντα νόμον. YL <ἀνάγκη δὲ πρῶτον ὑπομνήσαι χρόνους>] τὸ νόμιμον κεφάλαιον, περὶ χρόνου νομοθεσίας.
- 24 .39 F 4 τοὺς χρόνους] τὸ παρανόμως καὶ οὐχ ὡς κελεύουσιν οἱ νόμοι.
- 24 .40 YL ἣν μὲν γὰρ σκιροφοριῶν] τὸν δὲ καιρὸν ὅτι ἐστὶν ἐν πανηγύρει.
- 24 .41 YL <μαρτυρεῖ δ’>] ἀπόδειξις.
- 24 .42 S τῶν μὲν γὰρ χρημάτων] διὰ τούτων ἐμφανίζει, ὅτι ἐκτέτιστα μὲν τὰ ἀπλᾶ τῶν χρημάτων, ἐκτέτιστα δὲ οὐκ ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις.
- 24 .43 YL βούλομαι δὴ μικρὰ] ὥσπερ πρὸ τῆς καταστάσεως εἰώθαμεν τοῖς ἀκούουσι προλέγειν ἐννόημα σημαῖνον τὴν δύναμιν τῆς καταστάσεως, οὕτω καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων, ὥσπερ καὶ τὰ προοίμια πρὸ πάσης τῆς ὑποθέσεως.
- 24 44a YL τὸ δὲ προαγωνιστικὸν τοῦτ’ ἐννόημα διπλοῦν ἐστίν, ἐπειδήπερ διπλοῦν τὸ νόμιμον.
- 24 44b

καὶ τὸ μὲν σημαντικόν ἐστὶ τοῦ περὶ τὸ πρόσωπον νομίμου, τὸ δὲ τῆς κατηγορίας τοῦ νόμου. εἰς δύο γὰρ διαιρεῖται τὸ νόμιμον, εἷς τε πρόσωπον καὶ εἰς πρᾶγμα. τοῦ μὲν οὖν περὶ τὸ πρόσωπον προεκκειμένη ἔννοια· τὸ γὰρ ‘καθ’ οὓς εἰσὶν αἱ τοιαίδε γραφαὶ’ σημαντικόν ἐστὶ τῆς κατὰ τοῦ προσώπου κατηγορίας. ἡ δὲ δευτέρα ἔννοια προαναφωνεῖ τὴν τοῦ νόμου κατηγορίαν καὶ τὸ δεύτερον τοῦ νομίμου μέρος. τί γὰρ φησι; ‘περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου λέγειν ὃν γέγραμμαι’. τοῦτο δὲ ἐστὶν ὅτι ‘πορεύσομαι μετὰ τὴν τοῦ προσώπου κατηγορίαν ἐπὶ τοὺς ἐλέγχους τοῦ νόμου’. ἀρχὴ δὲ τοῦ κατὰ τοῦ προσώπου νομίμου ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν τοῖς οὖσι νόμοις ἡμῖν κυρίως διωρισμένα ἀκριβῶς καὶ σαφῶς πάνθ’ ὅσα δεῖ ποιεῖν’. ἐν δὲ τούτῳ παντὶ τῷ νομίμῳ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κακοτεχνίαν διαβάλλει τὴν τοῦ Τιμοκράτους, καὶ ὅπως ἐπιβουλεύσας τὸν νόμον τέθεικε διὰ τοὺς πρέσβεις. YL (→ 44d) προαγωνιστικὴ ἔννοια περὶ τοῦ προσώπου.

24 44c S (→ 44e) πληρώσας δὲ τοῦτο τὸ μέρος προοιμιάζεται πάλιν περὶ τοῦ κατὰ τὸ πρᾶγμα νομίμου (32) ‘ὅτι μὲν τοίνυν οὐδὲν ὧν προσήκει καὶ κελεύουσιν οἱ νόμοι πεποιήκεν, εἰς τὰ προειρημένα ἄν τις σκοπῶν γνοίη’.

24 44d τοῦτο γὰρ προοιμιακὴ τίς ἐστὶν ἔννοια ἐπιφραγιζομένη μὲν τὰ προειρημένα, προκαταρκτικὴ δὲ τῶν ἐξῆς, δεῖ γὰρ τὰς ἐν μέσῳ τῶν λόγων προοιμιακὰς ἐννοίας συμπεράσματα μὲν περιέχειν τῶν προειρημένων κεφαλαίων καὶ μερῶν, προκαταρκτικὰς δὲ τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι. YLS εἶτα μέλλων ἄπτεσθαι τοῦ δευτέρου μέρους προαναγινώσκει νόμον τὸν ἐπιτρέποντα αὐτῷ κατηγορεῖν τῶν ὑπεναντίων τοῖς πάλαι κειμένοις τιθεμένων νόμων.

24 44e ἄρχεται δὲ καθαρῶς αὐτῆς τῆς τοῦ νόμου κατηγορίας ἐνθένδε (39)· ‘ἵνα δὲ εἰδῆτε παρ’ οἷους νόμους οἷον οὗτος εἰσήνεγκεν, ἀναγνώσεται πρῶτον μὲν ὑμῖν τοῦτον τὸν νόμον’, ἀπ’ αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Τιμοκράτους νόμου τῆς κατηγορίας ἀρχόμενος. ἐνδιέτριψε δὲ τῇ κατασκευῇ καὶ ταῖς ἀποδείξεσι τοῦ νόμου τοῦ κελεύοντος ἐξεῖναι κατηγορεῖν τῶν ὑπεναντίων εἰσφερόντων νόμον, ἐπειδὴ τεθάρρηκε τούτῳ τῷ μέρει καὶ προσποιεῖται λαμπρῶς ἰσχύειν· ἐμποιεῖ γὰρ διὰ τῆς διατριβῆς ταύτης τοῖς ἀκούουσιν ἔννοιαν, ὅτι οὐκ ἂν πλείονα λόγον ἐποίησατο μὴ ἔχων ἰσχυρὰν τὴν ἀπόδειξιν τὸν Τιμοκράτους νόμον ὑπεναντίον τοῖς κειμένοις εἶναι· πολλὰ δ’ ἀνύειν αἱ τοιαῦται προκαταστάσεις δύνανται. κἂν γὰρ ἀσθενέστεραι τυγχάνωσιν αἱ ἀποδείξεις, οἰήσεται ὁ ἀκροατὴς διὰ τὴν οἰκείαν ἀσθένειαν μὴ συνεῖναι μόνον, ἐὰν ἐξηπατημένος ταῖς ἐπαγγελίαις τυγχάνῃ. ἔστιν οὖν πραγματικώτατον τοῦτο τὸ μέρος πολλὴν ἔχον δεινότητα· καὶ γὰρ καθολικώτερον αὐτὸ προήγαγεν· τοῦτο δὲ ἐστὶ τοῦ μερικοῦ καὶ ἰδιοῦ πιθανώτερον. καὶ αὖξει δι’ αὐτοῦ τὰ ἐκ τῆς ὑπεναντιότητος τῶν νόμων ἀδικήματα, ἵνα τὸν ἀκροατὴν ταῖς ἐπαγγελίαις τῶν ἀποδειχθησομένων ἐκπλήξῃ καὶ ὑπαγάγῃ τοὺς ἀκούοντας τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς τιμαῖς ταῖς παρὰ Σόλωνος. YL <περὶ αὐτοῦ>] δευτέρα ἔννοια τῆς κατηγορίας τοῦ νόμου.

24 45 S <ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι>] πληρώσας τὴν διήγησιν εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ νόμιμον κεφάλαιον, καὶ τούτου πρῶτον ἐπὶ τὸ παράνομον ἐξῆς δὲ αὐτοῦ τάττει τὸ ἐναντίον τοῖς νόμοις.

24 46a A ἀρχὴ τοῦ κατὰ προσώπου νομίμου.

24 46b S πρῶτον μὲν ἀπάντων χρόνος] α’.

24 47 περὶ χρόνου νομοθεσίας. β’. ἔκθεσις αὐτοῦ ἔμπροσθεν τῶν ἐπωνύμων. γ’. ἔκθεσις αὐτοῦ τοῖς πᾶσιν ὥστε εἶναι κοινόν. δ’. λύσις τῶν ἐναντίων νόμων. F 2 YL <ἀλλὰ προστάττει, πρῶτον μὲν ἐκθεῖναι>] τὰ περιστατικὰ θέλει ἐνταῦθα εἰπεῖν, τὸ πρόσωπον, τὸν τρόπον, τὸν τόπον, τὸν χρόνον.

24 48

χρόνον 'τὴν τρίτην ἐκκλησίαν'· πρόσωπον 'τοὺς περὶ Ἀνδροτίωνα'· τόπον 'πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων'· τρόπον δὲ ὅτι 'τοιῶσδε δεῖ ταῦτα ποιεῖν'. ARTBcFj πρόσθε τῶν ἐπωνύμων] ἐπώνυμοι, ἥρως τῶν φυλῶν ἐπώνυμοι· Ἐρεχθεὺς Πανδίωνος, Πανδίων Ἐριχθονίου, Ἀκάμας Θησέως, Αἴας Τελαμῶνος, Αἰγεὺς Αἰγικόρεω, Κέκροψ αὐτόχθων, Ἴπποθῶν Ποσειδῶνος καὶ ἐτέρας μιᾶς· δέκα γὰρ φυλαὶ ἦσαν.

- 24.49 F 2 Y ὡς παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἐνομοθέτει] τοῦ προσώπου αὕτη ἡ ἐξέτασις.
- 24.50 gTBcFj ἐπιχειροτονία] ἐπιχειροτονία ἐστὶν ἡ διάσκεψις, ὅ τι δεῖ ποιεῖν περὶ τῶν νόμων.
- 24.51 'ἐν τῇ πρώτῃ δὲ πρυτανείᾳ' ὅ ἐστιν ἐν τῷ πρώτῳ μηνί. A <πρυτανείας>] πρυτανεία, χρόνος.
- 24.52 F 2 YL τῇ ἑνδεκάτῃ] κατὰ μῆνα τρεῖς ἐκκλησίας ἐποιοῦντο βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πραγμάτων, πλὴν εἰ μὴ ἄρα ἀνάγκη τις κατέλαβε πολέμου, ὥστε καὶ περὶ ἐκείνου ἄλλην ἐκκλησίαν ποιῆσαι πλεον τῶν ὠρισμένων.
- 24.53 καὶ ἐγένετο ἡ πρώτη ἑνδεκάτῃ τοῦ μηνός, ἡ δὲ δευτέρα περὶ τὴν εἰκάδα, ἡ δὲ τρίτη περὶ τὴν τριακοστήν. ARTBcFj ἐπιχειροτονία] ψῆφον, βουλήν.
- 24.54 F 2 Y περὶ τῶν βουλευτικῶν] περὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων, ὅτι 'δεῖ λαμβάνειν αὐτὴν στέφανον, ἐὰν ποιήσῃται τὰς τριήρεις'.
- 24.55 δεύτερον περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων. A <ἐννέα ἄρχουσιν>] ἄρχοντες ἐννέα ἐλέγοντο οἱ ἔξ θεσμοθέται, οἵτινες εἰσήγον τὰς τῶν παρανόμων γραφάς, εἴτα εἷς βασιλεὺς περὶ οὗ ἔγνωμεν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος (22, 27), τί ἦν αὐτῷ ἔργον, εἴτα ὁ πολέμαρχος, ὅστις ἐπεμελεῖτο τοῦ τρέφεσθαι ἐκ τοῦ δημοσίου τοὺς παῖδας τῶν ἀποθανόντων γενναίως ἐν τῷ πολέμῳ, εἴτα ὁ ἄρχων ὁ ἐνιαύσιος, ὅστις ἐπεμελεῖτο τῶν χρηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ ἄλλων τινῶν.
- 24.56 A τοὺς πρυτάνεις] τοὺς πεντήκοντα οὓς εἶπαμεν ἀεὶ προβαλλομένους ὑπὲρ τῆς ἰδίας φυλῆς καὶ πρυτανεύοντας τὸ μέρος αὐτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ.
- 24.57 A ἀποχειροτονηθέντων] ἀντὶ τοῦ 'ἀποδοκιμασθέντων'.
- 24.58 A τοὺς δὲ προέδρους] τοὺς δέκα τοὺς πρωτεύοντας τῶν πεντακοσίων.
- 24.59 τὸ δὲ 'οἱ ἂν τυγχάνωσιν' εἶπε διὰ τὸ ἄδηλον τοῦ κλήρου. A ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ] ὅ ἐστιν ἐν τῇ τρίτῃ.
- 24.60a A πρὸ τῆς τρίτης ἐκκλησίας λέγει.
- 24.60b A χρηματίζειν] ὅ ἐστιν ὑποβάλλειν· ἔγνωμεν γὰρ ὅτι οἱ μὲν πρυτάνεις συνῆγον τὴν ἐκκλησίαν, οἱ δὲ πρόεδροι ὑπέβαλλον περὶ τίνος συνήλθον.
- 24.61 A ἱερὰ] ἀντὶ τὰ ἱερά, τὰς θυσίας.
- 24.62 A τῶν ὁμωμοκότων ἡλιαστικὸν ὅρκον] ἀντὶ τοῦ 'τῶν ἤδη ὁμοσάντων τὸν ὅρκον τῶν Ἡλιαστῶν', ὡσανεὶ ἔλεγεν 'ἵνα ὧσιν ἀπὸ δικαστῶν ἤδη γενομένων'.
- 24.63 ἰστέον δὲ ὡς ὅτι ἡ Ἡλιαία λέγεται αὐτὸς ὁ τόπος τοῦ μεγάλου δικαστηρίου καὶ τὸ ἄθροισμα αὐτὸ τῶν ἐκεῖσε δικαζόντων. Ἡλιαία δὲ ἐκλήθη ὁ τόπος παρὰ τὸ ἐκεῖσε ἀλίζεσθαι καὶ συναθροίζεσθαι τὸ πλῆθος τῶν δικαστῶν. τὸ γὰρ α εἰς ἡ μεταβέβληται ὡς καὶ πολλαχοῦ. τινες λέγουσιν ἐκ τοῦ ὑπαιθρον εἶναι τὸν τόπον καὶ τὸν ἥλιον ἐκεῖ ἔνδον προσβάλλειν. A κατὰ τὰ γεγραμμένα] κατὰ τοὺς νόμους ἤδη τοὺς κειμένους.
- 24.64 τὸ δὲ 'χιλίας δραχμάς', ἄξιον ζητῆσαι, διὰ τί οὕτως ἀνώμαλον ἔταξαν οἱ νόμοι τὴν ζημίαν κατὰ τε τῶν πρυτάνεων καὶ τῶν προέδρων. λέγομεν ὅτι βαρύτερόν ἐστιν ὅλως τὸ μὴ συνάξει τὸν δῆμον εἰς ἐκκλησίαν τοῦ μὴ ὑποβάλλειν· διὸ ἐπὶ τῶν πρυτάνεων τῶν μὴ συναγόντων τὸ πλεον ἔταξαν. A ἐνδειξις] κατηγορία.
- 24.65 F 2 YL εἰς λεύκωμα] οἶον ὥσπερ ἐν πυξίῳ.

- 24.66 τὸ δὲ ἕως ἡ ἐκκλησία γένηται, ὃ ἐστὶν ἡ τρίτη. τὸ δὲ αἰρεῖσθαι· κατὰ κοινοῦ τὸ κελεύειν, ὃ ἐστὶ χειροτονεῖν. τὸ δὲ τοὺς συναπολογησομένους· τοὺς μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ τῶν μελλόντων λύεσθαι· εἰκὸς γὰρ ὅτι βελτίους ἦσαν τοῦ εἰσαγομένου καὶ χρεῖα τῶν λεγόντων ὑπὲρ αὐτῶν ἐνομίζοντο εἶναι φαῦλοι. Α ἑκατομβαιῶνος] οὗτος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος μῆν, ὅτε καὶ ἡ πρώτη πρυτανεία ἐγένετο τῇ ἐνδεκάτῃ, ὃ ἐστὶ τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ· προευτρέπιζον γὰρ ἐκ τῆς πρώτης ἐκκλησίας τοὺς μέλλοντας ἀπολογεῖσθαι ὕστερον ὑπὲρ τῶν ἀποδοκιμαζομένων νόμων ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ· καὶ μαθόντες ἐν ταύτῃ τῇ πρώτῃ, πόσοι ἀπεδοκιμάσθησαν νόμοι, πρὸς αὐτοὺς ἐχειροτόνουν καὶ τοὺς ἀπολογουμένους.
- 24.67a πέντε δὲ ἄνδρας καθ' ἕκαστον νόμον ἐχειροτόνουν. Α Ἀπριλλίου.
- 24.67b F 2 Y <εἰσοιστέος>] ἀντὶ τοῦ εἰσενεκτέος.
- 24.68 Α <ἐν δὲ τῷ μεταξύ>] λέγει τῆς πρώτης ἐκκλησίας καὶ τῆς τρίτης.
- 24.69 Α <ἀφειμένης τῆς βουλῆς>] ἀντὶ τοῦ ὅτε πάντες ἐν τῇ ἐορτῇ ἀφειμένοι ἦσαν καὶ οὐδεὶς συνήρχετο εἰς ἐκκλησίαν τῆς βουλῆς'.
- 24.70 Α τὸ νικῆσαν] ἐμφαντικῶς κατ' εἰρωνείαν.
- 24.71 Α συνταξάμενοι] ἀντὶ τοῦ φρατριάσαντες καθ' ὑμῶν'.
- 24.72 Α καὶ οὐδὲν ἐκ ταῦτομάτου] οἷον οὐχ ὥς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς κακουργίας.
- 24.73 Α λαβὲ τὸ ψήφισμα] τὸ ψήφισμα λέγει, ὅπερ ἔγραψεν ὁ Ἐπικράτης, φίλος ὢν τοῦ Τιμοκράτους, λέγων ἑπειδὴ ἐγγύς ἐστι τὰ Παναθηναῖα, συναχθῶμεν ἐπὶ τῷ σκέψασθαι περὶ αὐτῶν· ὥς δὲ συνήχθησαν, τότε εἰσήγαγεν ὁ Τιμοκράτης τὸν νόμον, ἵνα μὴ γνωσθῇ τὸ πρᾶγμα.
- 24.74 εἰ γὰρ καὶ τὰ δύο ἐποίησεν ὁ Τιμοκράτης, ὑποπτος ἂν ἐγένετο. τὸ 'λαβὲ' Ἀττικῶς ὀξύνεται. Α <ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος>] δεῖ ὑποστίξαι εἰς τὸ 'πρώτης', ἵνα τὸ 'ἐνδεκάτῃ' καθ' ἑαυτὸ νοήσωμεν, ἵνα ἢ ὁ νοῦς οὗτος· ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης πρυτανείας τῇ ἐνδεκάτῃ αὐτῆς, ὃ ἐστὶν ἐνδεκάτῃ αὐτοῦ τοῦ μηνός.
- 24.75 εἰ δὲ <μῆ> , οὐδὲ ἐνταῦθα καλῶς προσέθηκε τὴν φυλὴν Πανδιονίδα, ἐπειδὴ ἔτυχε τότε αὐτὴν κληρωθῆναι πρώτην πρυτανεῦσαι. ἀνωτέρω δὲ ἐπειδὴ τὴν ἐπιχειροτονίαν τῶν νόμων ἀνεγίνωσκεν, εἰκότως οὐχ ὥρισε ποίας πρυτανευούσης πρώτης, ἐπειδὴ ἄδηλον ἦν, ὥς εἴπαμεν, ποία κληροῦται αἰεὶ κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα πρώτη πρυτανεῦσαι. Α κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν] ὃ εἶπεν ἄνω (26) ἀφειμένης τῆς βουλῆς' ἐν τῇ πανηγύρει.
- 24.76 Α ἡ τὸν ἐν τοῖς νόμοις] οἱ μὲν γὰρ νόμοι ἐκέλευον ἀναμεῖναι τὴν τρίτην ἐκκλησίαν· τὸ δὲ ψήφισμα τὸ Ἐπικράτους τῇ δωδεκάτῃ τοῦ μηνός ἐκέλευε ποιεῖν ἐκκλησίαν.
- 24.77 Α <εἰδότα τοὺς νόμους>] ἵνα μὴ πάλιν καταφύγῃ εἰς ἄγνοιαν, ὥσανεὶ ἔλεγε πρὸς τὸ γινώσκειν αὐτὸν τοὺς νόμους.
- 24.78 Α αὐτὴν δὲ μὴ τετυχηκέναι] αὐτὴν τὴν πόλιν.
- 24.79 τὸ δὲ ἄλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἱερομηνίᾳ'. ὅρα δὲ τὴν δριμύτητα τοῦ ῥήτορος, πῶς τὸ κατὰ τὸν χρόνον ἀπλοῦν ἔγκλημα δοκοῦν εἰς διπλοῦν περιέστησε, δεικνὺς ὅτι 'οὐ μόνον παρέβη τὸν χρόνον τὸν ὠρισμένον, ἀλλὰ καὶ ἱερομηνίας οὔσης ἐνομοθέτησεν', ἵνα ἐξ ἀμφοτέρων ἀδικῶν Τιμοκράτης φαίνεται, καὶ ὑπὲρ ὧν οὐκ ἐποίησεν, ὃ ἐστὶ μὴ φυλάττων τὸν χρόνον τῆς τρίτης ἐκκλησίας, καὶ ὑπὲρ ὧν ἐποίησεν, ἐν Κρονίοις τολμήσας. Α ἀνάγνωθί μοι λαβὼν τουτονὶ πρῶτον τὸν νόμον] ἐζήτησαν 'διὰ τί τὸν Τιμοκράτους νόμον οὐ πρῶτον ἀνέγνω, εἴτα τοὺς παλαιούς;' φαμὲν ὅτι φιλόανθρωπος δοκεῖ εἶναι, διὰ τοῦτο προαναγινώσκει τοὺς ἀρχαίους νόμους, ἵνα ὕστερον ἢ διαβολὴν χωρὶν ἔχη.

ἐξετάσας δὲ τὸ κατὰ τὸ πρόσωπον νόμιμον καὶ τὸ κατὰ τὸν νόμον ἐξετάζει. gTBcFj γράφεσθαι] ἀντὶ τοῦ 'κατηγορεῖσθαι'.

- 24.81 A <τῶν δὲ νόμων τῶν κειμένων>] περὶ ἀντινομίας.
- 24.82 F 2 L <διαχειροτονίαν>] διάκρισιν ἐν πλήθει.
- 24.83 F 2 <ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου>] περὶ θέσεως νόμου.
- 24.84a F 2 L ὅρα ὅπως τὴν ἀτοπίαν τὴν ἐκ τῶν ἐναντιωμάτων προδιαβάλλει, καὶ τὸ κῦρος δὲ τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἅπασαν ἐξουσίαν ἄγων ἐπὶ τὸν δικάζοντα ἐμπίπλησιν αὐτὸν φρονήματος.
- 24.84b καὶ ἔστιν ὥσπερ προκατασκευὴ σύμπασα τοῦ τύπου ἢ ἐργασία. εἴτα ὑπάγει τὸ κατὰ τὸν Τιμοκράτην τοῖς καθόλου εἰπὼν (38) 'ταῦτα πάντα Τιμοκράτης οὕτως καλῶς καὶ δικαίως κείμενα ἐξήλειπεν'. εἴτα ἀθρόα τὰ ἐγκλήματα αὐτοῦ κατὰ ἀπαρίθμησην καὶ ἄρνησιν εἰσήγαγε. χάριεν δὲ τὸ κατὰ ἀναίρεσιν σχῆμα τοῦ λόγου (38)· 'οὐ παραναγνούς, οὐ λύσας, οὐ δούς αἴρεσιν, οὐκ ἄλλο ποιήσας τῶν προσηκόντων οὐδέν'. ΥL πολλῶν δὲ καλῶν κειμένων νόμων] δεῖ μὴ μόνον τιθέναι τὰ ῥήματα τῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ ἐγκωμιάζειν πρὸς σύστασιν μερίζονα.
- 24.85 gTBcFj μετ' εὐσεβείας] πρῶτον τὸ περὶ τῆς εὐορκίας τῶν δικαστῶν παρείληφεν, ἵνα οἰκεῖον ἀποφήνῃ τῶν δικαζόντων τὸν νόμον καὶ οὕτως ὡς περὶ οἰκείου πείσῃ συναγωνίζεσθαι τοῖς γὰρ οἰκείοις ἅπαντες συμπράττειν πεφύκαμεν.
- 24.86 A <οὐτ' ἀμφοτέροισ>] εἰ γὰρ ψηφιζόμενοι τὸν νόμον ἐν τῷ ἑτέρῳ δοκεῖτε ἐπιорκεῖν μὴ κἀκείνῳ ψηφιζόμενοι, εἴ γε καὶ οἱ δύο νόμοι κύριοί εἰσιν.
- 24.87 A ἡ γνῶσις συμβαίνει] ἀντὶ τοῦ 'ἡ κρίσις', ὃ ἐστὶ 'συμβαίνει τὴν κρίσιν ὑμῶν παραβαίνειν τὸν ἕνα νόμον καὶ ταῦτα ὄντα κύριον'.
- 24.88 A ὁ κἀγὼ νυνὶ] ὅρα πῶς ἀξιοπίστως εἰς μίαν τῶν φυλακῶν ἑαυτὸν ἔταξεν ὁ ῥήτωρ.
- 24.89 A ἀπαλλάξῃ] παραπείσῃ, μεταποιήσῃ.
- 24.90 F 2 YL <διαφθείρας>] μεταποιήσας.
- 24.91 F 2 Y ἐφ' ἐκάστην ἀπαντᾷ] καλῶς εἶπε τὸ 'ἀπαντᾷ' ὡς ἐπὶ ἐμποδίσματος τινος καὶ προβόλου.
- 24.92 διὸ καὶ ἐμμένων τῇ τροπῇ ἐπήγαγε καὶ τὸ 'βαδίζειν'. A <ὅσον ἦν ἐπὶ τούτῳ>] ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀληθὲς οὐκ ἠφάνισεν οὐδὲ ἐξήλειψε, προσέθηκε τὸ 'ὅσον ἦκεν εἰς τοῦτον'.
- 24.93 A οὐ παραναγνούς] οὐ παραθεῖς τὸν νόμον τὸν ἑαυτοῦ τοῖς ἄλλοις νόμοις οἷς ἔμελλεν ἐναντιοῦσθαι, ὅπερ ποιοῦσιν οἱ εἰσφέροντες καινὸν νόμον· διὸ καὶ ἐπάγει 'οὐ λύσας'.
- 24.94a A τὸ κατ' ἀναίρεσιν σχῆμα.
- 24.94b S οὐ παραναγνούς, οὐ λύσας, οὐ δούς αἴρεσιν] 'οὐ παραναγνούς τοῦτον ἐκείνῳ, οὐ λύσας τὸν ἐναντίον, οὐ δούς αἴρεσιν, πότερον τοῦτον ἢ ἐκεῖνον βούλεσθε.
- 24.95 'χάριεν δὲ τὸ κατὰ ἀναίρεσιν σχῆμα τοῦ λόγου 'οὐ παραναγνούς, οὐ λύσας' καὶ ἐξῆς. ἔστι δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ σφοδροτέρου καὶ ἐπιφορικωτέρου μᾶλλον. ἀθρόα δὲ τὰ ἐγκλήματα εἰσήγαγε, πυκνῇ χρησάμενος τῇ κατὰ ἄρνησιν ἀπαριθμῇ καὶ μακροτέρῳ. gTBcFj <ὡς μὲν οὖν ἔνοχος τῇ γραφῇ>] ἐντεῦθεν πάλιν προοιμιάζεται σαφῶς περὶ αὐτοῦ τοῦ νομίμου, καθ' ὃ μέρος ἀποδείξει τὸν νόμον ἐναντίον τοῖς πάλαι κειμένοις.
- 24.96 αἰεὶ δὲ κατὰ μέσον τὸν λόγον αἰ προοιμιακαὶ ἔννοιαι συμπεράσματα μὲν περιέχουσι τῶν προειρημένων καὶ μνήμην, ἐπαγγελίαν δὲ τῶν ἐξῆς, ὥσπερ καὶ ἡ παροῦσα διάνοια φαίνεται, εὐκρίνειαν δὲ καὶ σαφήνειαν παρέχουσι τοῖς κεφαλαίοις. ΥL ἵνα δὲ εἰδῇτε] ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Τιμοκράτους νόμου τῆς κατηγορίας ἀρχόμενος ἐνδιέτριψε τῇ κατασκευῇ καὶ ταῖς ἀποδείξεσι τοῦ νόμου τοῦ κελεύοντος ἐξεῖναι κατηγορεῖν τῶν ὑπεναντίον εἰσφερόντων νόμον, ἐπειδὴ τεθάρρηκε τούτῳ τῷ μέρει καὶ προσποιεῖται λαμπρῶς ἰσχύειν.

- 24 97a ἐμποιεῖ γὰρ διὰ τῆς διατριβῆς ταύτης τοῖς ἀκούουσιν ἔννοιαν, ὅτι οὐκ ἂν πλείονα λόγον ἐποίησατο μὴ ἔχων ἰσχυρὰν τὴν ἀπόδειξιν τὸν Τιμοκράτους νόμον ὑπεναντίον τοῖς κειμένοις εἶναι. gTBcFj ἀρχὴ τῆς τοῦ νόμου κατηγορίας.
- 24 97b Σ εἰδῆτε] ὅταν ἐπὶ τοῦ ‘γινώσκειν’ λαμβάνηται, καὶ διὰ τῆς διφθόγγου γράφεται ἡ πρώτη συλλαβὴ καὶ παροξύνεται· ὅταν δὲ ἐπὶ τοῦ ‘θεάσασθαι’, διὰ τοῦ ι γράφεται καὶ προπαροξύνεται.
- 24.98 Α περὶ δὲ τῶν ὠνουμένων] ‘ὠνουμένων’ λέγει ἐνταῦθα, οὐκ ‘ἀγοραζόντων’, ἀλλὰ ‘μισθουμένων’· οὐδεὶς γὰρ τὰ τέλη τὰ δημόσια ἡγόραζεν.
- 24.99 Α ἐγγυωμένων καὶ ἐκλεγόντων] ἰστέον ὅτι ἐγγυητὰς παρῆχον οἱ τελῶναι ἐξ ἀρχῆς, ἵνα ἕως τῆς ἐνάτης πρυτανείας εἰ μὴ καταβάλοιεν, τὰ διπλᾶ ἀνάγκην ἔχοιεν ἢ οὗτοι ἢ ἐκεῖνοι καταβάλλειν.
- 24.100 καὶ γὰρ καὶ πάντες οἱ χρεωστοῦντες τοῦτο ἐποίουν· ὡς εὐθὺς <ὅσοι> ἐχρεώσθουν τῇ πόλει, ἀνάγκην εἶχον δοῦναι ἐγγυητὰς, ὅτι πρὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας καταβαλοῦσι, καὶ ἔμμενον ἄτιμοι, ἕως οὗ κατέβαλον. εἰ δὲ παρεγένετο ἡ ἐνάτη πρυτανεία καὶ μὴ κατέβαλον, τότε καὶ ἐδεσμοῦντο καὶ τὰ διπλᾶ κατέβαλλον καὶ ἐγγυητὰς οὐκέτι ἐξῆν αὐτοῖς παρασχεῖν περὶ τῶν διπλῶν. ἄπερ νῦν βούλεται λῦσαι ὁ Τιμοκράτης, λέγων μὴ ἐγγυητὰς παρέχειν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ’ ἐν τῇ ἐνάτῃ πρυτανείᾳ, ἵνα ἐν αὐτῷ τῷ μηνὶ ὅλῳ δυνηθῶσι καταβαλεῖν καὶ μὴ τὰ διπλᾶ, ἀλλὰ ἀπλᾶ. ἐὰν δέ, φησι, μὴ καταβάλλωσι μηδὲ ἐν τῇ ἐνάτῃ πρυτανείᾳ, τότε δεσμεῖσθαι. Α ἐκλεγόντων] ἐπιτεταγμένων τινῶν ἀπαιτεῖν αὐτοὺς τοὺς τελώνας.
- 24.101 Α <ἀκηκόατε μὲν τοῦ νόμου>] ἐντεῦθεν ἄρχεται τοῦ νομίμου, προθεὶς τὸν Τιμοκράτους νόμον πρὸς ὃν ἀγωνίζεται.
- 24 102a οὐκ ἀθρόως δὲ προβάλλει πάντα τὸν νόμον (ταραχῶδες γὰρ τὸ τοιοῦτον καὶ ἄτακτον), ἀλλὰ δύο λόγους ἐξετάζειν πειράται. εἰ δὲ πλείους αἱ προτάσεις ἐν τοῖς δύο λόγοις, οὐδὲν θαυμαστόν· ἔχονται γὰρ ἀλλήλων. καὶ τὰς μὲν διανοίας ὀλοκλήρους ἔλαβε πρὸς ἃς ἀγωνίσασθαι βούλεται, κατὰ μέρος δὲ κινήσει τὰς προτάσεις. νυνὶ δὲ τέθεικε τοῦ Τιμοκράτους μέρη δύο, διότι καὶ πρὸς ταῦτα μόνα ἐν τῷ νομίμῳ κεφαλαίῳ διαγωνίσασθαι βούλεται. κινεῖ δὲ τοὺς ἅπαντας ἐν τῷ νομίμῳ νόμους ἐννέα, ὧν εἰς μὲν ἐστὶν ὁ κρινόμενος, ὁκτὼ δὲ οἱ ἐναντίως ἔχοντες. τῶν δὲ δύο μερῶν ἐν μὲν ἐστὶ τὸ ‘καὶ εἴ τι τινὶ τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προστετίμηται ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ’, δεύτερον δὲ τὸ περὶ τῶν τελωνῶν. ἀλλὰ τὸ μὲν κατὰ τοὺς τελώνας καὶ διὰ βραχέων ἐν τῷ κεφαλαίῳ ἐξετάζει καὶ πρὸς ὀλίγον, τὸ δὲ προστιμήσεως τοῦ δεσμοῦ διαιρεῖ κεφάλαιον εἰς προτάσεις πλείονας καὶ ὅτι παρανομώτατον καὶ ὑπεναντίον τοῖς νόμοις ἐλέγχειν πειράσεται. ΥΛ ἐντεῦθεν ἄρχεται τοῦ νομίμου.
- 24 102b Σ Διοκλῆς εἶπεν] ὄνομα νομοθέτου τινός.
- 24.103 Α πρὸ Εὐκλείδου] Εὐκλείδης ἄρχων ἐγένετο παρ’ Ἀθηναίοις μετ’ ὀλίγον χρόνον τῶν τριάκοντα.
- 24.104 ἄξιον δὲ ἐστὶ ζητῆσαι ‘διὰ τί εἶπε τοὺς πρὸ Εὐκλείδου νόμους καὶ τοὺς μετ’ αὐτὸν ἄρχειν δεῖν καὶ κυρίους εἶναι;’ λέγομεν ‘ἐπειδήπερ, ὡς εἶπαμεν, μετ’ ὀλίγον χρόνον τῶν τριάκοντα οὗτος ἐγένετο· μεταξὺ δὲ αὐτοῦ καὶ τῶν τριάκοντα, ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀλίγῳ χρόνῳ δημοκρατία ἦν παρὰ Ἀθηναίοις καὶ μετ’ αὐτὸν πάλιν διόλου. διὰ τοῦτο οὖν εἶπε τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ’ αὐτόν. Α καλῶς ἐχόντων] παρέχεται νόμον σεσοφισμένως πρὸς τὴν πρώτην πρότασιν· ἡ δὲ πρώτη πρότασις (41) ‘εἴ τι τινὶ τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προστετίμηται’.
- 24.105 ὁ δὲ ἀνεγνωσμένος νόμος προστάττει τοὺς νόμους κυρίους εἶναι ἅφ’ ἧς ἂν ἡμέρας τεθῶσιν. οὐκοῦν καὶ ὁ Τιμοκράτους νόμος κύριός ἐστιν, ἀπὸ τῆς τήμερον ἡμέρας δηλονότι. εἰ δὲ μέμνηται ὁ Τιμοκράτους νόμος τῶν πρὸ ἑαυτοῦ δεδεμένων, μέμνηται καὶ ὁ νῦν ἀναγινωσκόμενος καὶ ὁ παρὰ Δημοσθένους νόμος· ἀμφοτέρω γὰρ οἱ νόμοι τῶν πρὸ ἑαυτῶν

μέμνηνται, ὁ μὲν τῶν πρὸ ἑαυτοῦ δεθέντων, ὁ δὲ τῶν πρὸ ἑαυτοῦ πάλοι γραφέντων νόμων. Ὡς πλὴν εἴ τῳ χρόνος προσγέγραπται] τοῦτο μέμφονται τινες, ὅτι τὸν Τιμοκράτους νόμον μεμφόμενος αὐτὸ τοῦτο νῦν ἀποδέχεται τοῦ παλαιοῦ νόμου.

24.106 λέγομεν ὅτι ‘ἄλλ’ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος εἶπεν ὁ Δημοσθένης, ὁ δὲ Τιμοκράτης καὶ περὶ τοῦ παρελθόντος’. καὶ ἐπαινεῖ τὴν αἰτίαν ὁ ῥήτωρ, δι’ ἣν τινες χρόνον προσγράφουσι τοῖς ἰδίοις νόμοις, τὴν ἀνάγκην προσθεῖς. Α ἐπὶ τούτοις] ὅ ἐστιν ‘ἐπὶ τοῖς πράγμασι τούτοις τοῖς λέγουσι περὶ τοῦ νομοθετεῖν’.

24.107 Α <λέγε ἄλλον νόμον>] σοφιστικῶς εἰσῆκται καὶ οὗτος ὁ νόμος.

24.108 πῶς γὰρ ἂν ἐναντίος ὁ Τιμοκράτους φαίνοιτο νόμος τοῦ νῦν ἀναγινωσκομένου νόμου; εἰ μὲν γὰρ ἐκέλευε μηδένα καταβάλλειν τῶν ὀφειλόντων μηδὲν, ἐναντίος ἂν ἦν προδήλως τῷ νῦν ἀναγινωσκομένῳ νόμῳ· εἰ δὲ καταναγκάζει τοὺς ὀφείλοντας δι’ ἐγγυητῶν ἀποτίνειν τὰ ὀφλήματα, δηλὸς ἐστὶ συνωδὰ προστάττων τούτῳ τῷ νόμῳ. πλεον δέ τι ἔχει ὁ δεύτερος νόμος τοῦ προτέρου· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ προτέρου περὶ τοῦ χρόνου διελέγετο, αἰτιώμενος τὸν Τιμοκράτην ὅτι περὶ τῶν παρεληλυθότων νομοθετεῖ, ὁ δὲ δεύτερος αἰτιάται ὅτι καὶ ἐγγυητὰς καθιστάναι κελεύει· ὥστε ἐκάτερον τῶν νόμων περὶ διαφορῶν προτάσεων ἐξητάσθαι, τὸ μὲν περὶ τοῦ χρόνου, τὸ δὲ περὶ τῆς τῶν ἐγγυητῶν καταστάσεως. Ὡς ἐπιτίμους] τὸ ἐναντίον τοῦ ἀτίμου, ὅ ἐστιν ὁ ἐπίτιμος.

24.109 κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ ‘κελεύει ὁ νόμος’. Α περὶ ἀφέσεως τοῦ ὀφλήματος ἢ τάξεως] ἄλλο καλεῖ ἄφεςιν καὶ ἄλλο καλεῖ τάξιν, ἄφεςιν μὲν οἷον ὅταν τι ὁ χρεωστῶν <***> προφασίζηται πενίαν καὶ βούληται παρακαλέσαι τὸν δῆμον μὴ περὶ παντελοῦς ἀπαλλαγῆς τοῦ χρέους, ἀλλὰ περὶ μέρους, ἵνα μέρος μὲν καταβάλῃ, τὸ δὲ ἄλλο μέρος συγχωρηθῇ.

24.110 τοῖς οὖν περὶ τούτων, φησί, παρακαλοῦσι μὴ ἐξεῖναι τοὺς προέδρους τούτοις χρηματίζειν ἐκκλησίαν ἢ γοῦν ὑποβάλλειν τῷ δήμῳ. τὰ δύο γὰρ σημαίνει ἢ λέξις, καὶ τὸ πράττειν καὶ τὸ ὑποβάλλειν. Α ἐξακισχιλίων] οὐ λέγει ‘δικαστῶν’, ἀλλὰ ‘ἐκ τοῦ δήμου τινῶν μιμουμένων δικαστῶν’.

24.111 διὸ καὶ ἐπάγει τὸ οἰκεῖον τῶν δικαστῶν, τὸ ‘κρύβδην’. Α οὐ προτεθέντος] οὐ συναχθείσης ἐκκλησίας <ὑπὸ> τῶν περὶ τὸν Τιμοκράτην.

24.112 Α ἐν παραβύστῳ] ἀντὶ τοῦ ‘λάθρα’, ἀπὸ τῆς μεταφορᾶς τῶν παραπληρωμάτων τῶν ἐμβαλλομένων ἐν ταῖς οἰκοδομίαις ἔνδον καὶ κρύφα τοῦ φαινομένου.

24.113 βῦσαι τὸ στόμα τῶν ῥητόρων. Α τοὺς χρόνους ἀναμείναντα] τὴν τρίτην ἐκκλησίαν.

24.114 Α γνώμη διαμαρτῶν] ὅ ἐστιν ‘ἐκ λήθης τοῦτο ποιεῖν καὶ ἐκ τοῦ ἐκκρουσθῆναι’.

24.115 Α ἐμβαλεῖν] ἐμφαντικὴ ἢ λέξις ὥς ἐπὶ ληστοῦ τινος βουλομένου λάθρα ἐμβαλεῖν τι καὶ φυγεῖν.

24.116 παρενέβαλεν οὖν καὶ ὁ Τιμοκράτης τὸν αὐτοῦ νόμον τὸν μὴ ὄντα νόμον τοῖς οὖσι κυρίοις. Α ἀλλὰ γὰρ αὐτίκα ἐρῶ] ὑπερτίθεται εἰς ὕστερον εἰπεῖν, εἴτε ἄκων εἴτε ἐκὼν τοῦτο ἐποίησεν.

24.117 τοῦτο γὰρ ὕστερον τοῦ νομίμου ὀφείλει τάξαι· νῦν γὰρ περὶ τοῦ ὅλως εἰ ἔννομός ἐστιν αὐτοῦ ὁ νόμος πρόκειται αὐτῷ δεῖξαι. Α <τὸν ἐξῆς νόμον>] ἰστέον ὅτι οὗτος ὁ νόμος οὐκ ἔστιν ἄλλος παρὰ τὸν προειρημένον, ἀλλὰ μέρος αὐτοῦ.

24 118a βουλόμενος δὲ ὁ ῥήτωρ δεῖξαι τὸν Τιμοκράτην ὥσπερ πολλοὺς παραβεβηκότα νόμους, μερίζει τὸν ἕνα εἰς δύο, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις. Α σοφιστικὸν κἀνταῦθα πάλιν τὸ ἐπιχείρημα· ὁ μὲν γὰρ νόμος ὁ τοῦ Τιμοκράτους κελεύει τοὺς ὀφείλοντας ἐγγυητὰς καθιστάναι, ἕως ἂν ἐκτίσωσιν· οὗτοσί δὲ προστάττει μηδὲν ἰκετεύειν περὶ ἀφέσεως ἐγκλημάτων.

24 118b Ὡς ἢ δὲ ἐργασία παρὰ τὴν διάνοιαν τοῦ νομοθέτου γέγονεν.

24 118c

ὅταν μὲν γὰρ ἀμφίβολος καὶ ἀσαφὴς ἦ καθ' ὁμωνυμίαν ἢ κατὰ τὸ ἐλλεῖπον ἢ κατὰ τὸ ἀπροσδιόριστον, τὸ τηνικαῦτα ἐξετάζει τὴν διάνοιαν τοῦ νόμου· ὅταν δὲ ὁ μὲν νόμος σαφὴς τυγχάνῃ, παράδοξος δὲ ἄλλως ἢ διὰ φιλανθρωπίαν οὐκ ἐν δέοντι δοκοῦσαν γίνεσθαι ἢ δι' ὠμότητα ὑπερβάλλουσιν, τηνικαῦτα τεχνικῶς ἐξετάζει τὴν διάνοιαν τοῦ γεγραφότος· ὅπερ ἐνταῦθα Δημοσθένης ποιῶν φαίνεται. ἐπειδὴ γὰρ ἐδόκει παντελῶς ἀπάνθρωπον εἶναι τὸ μὴ ἐξεῖναι ἰκετεύειν, λέγει τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἀπέειπεν. gTBcFj ἔργον] ἀντὶ τοῦ 'δυσχερὲς'.

24 119a Α ἔργον] 'δυσχερὲς' παρὰ τὸ τοὺς ἐν ἔργῳ ἀεὶ ὄντας μοχθεῖν.

24 119b FdTBcFj ἥδει τὴν φιλανθρωπίαν] ἐπειδὴ περ ἔχει ὁ νόμος μὴ τινα ἰκετεύειν, ἵνα μὴ ὁ νόμος δοκῇ εἶναι ἀπάνθρωπος, διὰ πλειόνων κατασκευάζει ὡς διὰ τὴν βλάβην ἀνεῖλε τὴν ἄκραν φιλανθρωπίαν.

24.120 gTBcFj <ἀλλ' ὅλως ἀπέειπεν>] σημείωσαι, ἐπὶ καλῶ.

24.121 F 2 L οἱ νόμοι μὲν] καλῶς ἐπὶ μὲν τοῦ Τιμοκράτους ἐπίταγμα εἶπεν, ὅπερ ἦν τυράννου, ἐπὶ δὲ τῶν νόμων τὸ κουφότερον πρόσταγμα, ἵνα ἐκεῖνος ὡς τύραννος εἶναι δοκῇ, δίχα τινῶν ἰδιωτῶν, τοῦ μὲν κατηγοροῦντος, τοῦ δὲ φεύγοντος.

24.122 gTBcFj εἰ τοίνυν ἰκετεύειν] δοκεῖ ἄτοπον εἶναι τὸ συναγόμενον· εἰ γὰρ ἅπαντες οἱ νόμοι προστάττουσιν, ὡς αὐτός φησι, πῶς ἄτοπον <ἂν> εἶη νόμον ἐπίταγμα ἔχοντα εἰσφέρειν; λύεται δὲ οὕτως.

24.123 περὶ οὗ φησι μὴ ἐξεῖναι ἰκετεύειν, περὶ τούτου μὴδὲ δεῖν νομοθετεῖν, εἴπερ οἱ νόμοι πρόσταγμα ἔχουσιν. οὐ τοίνυν αἰτιᾶται τὸν Τιμοκράτους νόμον ὡς ἔχοντα πρόσταγμα· πάντων γὰρ νόμων τὸ προστάττειν ἐστίν· ἀλλ' ὅτι περὶ τούτων νενομοθέτηκε περὶ ὧν ἰκετεύειν οὐκ ἔξεστιν. YL <ὅσων δίκη>] δίκην καλεῖ τὴν περὶ ἐγκλημάτων, οἷον περὶ μοιχείας.

24 124a εὐθυνα δὲ ἀπολογία ὧν τις δημοσίᾳ πιστευθεὶς διώκησεν, οἷον πρεσβεῖαν ἢ ἱερωσύνην. περὶ δὲ τοῦ τόνου τῆς εὐθύνης ἤδη εἴπαμεν ὅτι προπαροξύνεται. Α εἰ μὲν περὶ τῶν αὐτῶν ἔμελλε χρηματίζειν ὃ τε δῆμος ὧν ἐχρημάτισε καὶ τὸ δικαστήριον, ἄτοπον ἂν εἴη· εἰ δὲ τὸ μὲν δικαστήριον ἐχρημάτισε περὶ τοῦ πότερον ἡδίκησεν ὁ δεῖνα ἢ οὐ, ὁ δὲ δῆμος χρηματίζει περὶ ἐγγυητῶν τοῦ προστιμήματος, δῆλον ὅτι περὶ διαφορῶν οἱ χρηματισμοὶ καὶ τὸ σόφισμα ὁ ῥήτωρ ἐκ τούτων εἴληφε.

24 124b YL ἐώντων] ἀντὶ τοῦ 'ἐάτωσαν'.

24.125 Ἀττικὴ δὲ ἡ φράσις. Α ὁ δὲ ἔγραψε τοῖς προέδροις] οἱ γὰρ πρόεδροι ἐν τῷ δήμῳ εἰσῆγον, οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ θεσμοθέται ἐν τῷ δικαστηρίῳ.

24.126 Α <τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας>] ἴστέον ὅτι ἐνταῦθα καταχρηστικῶς καλεῖ τὰς δίκας τὰς κριθείας ἐν τῷ δικαστηρίῳ εἴτε δημοσίας εἴτε ἰδιωτικές, διαίτας δὲ τὰς παρὰ τοῖς διαιτηταῖς πέρας λαβούσας.

24 127a Α πῶς οὐ βούλεται κυρίας εἶναι τὰς δίκας, ὅς γε εἴσπραξιν ἐπιτάττει τοῖς ὀφείλουσιν ἐκ δικαστηρίου; εἰ μὲν γὰρ τελέως τὸν δεσμὸν ἀφηρεῖτο, δίκαια ἐγκαλεῖν ὁ Δημοσθένης ἔδοξεν ἂν· εἰ δὲ πρὸς μὲν χρόνον ἀνίησι, μετὰ ταῦτα δὲ δεῖσθαι προστάττει, δῆλός ἐστι σύμφωνα μᾶλλον ἢ ἐναντία νομοθετῶν.

24 127b YL ὅποσα δ' ἐπὶ τῶν τριάκοντα] δοκεῖ οὗτος ὁ νόμος μέρος εἶναι τοῦ προκειμένου· εἰ γὰρ ὁ μὲν πρότερος ἔχει τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει κυρίας εἶναι, οὐτοσί δὲ περιέχει τὰ ἐπὶ τῶν τριάκοντα πραχθέντα πάντα ἄκυρα εἶναι, πῶς οὐ πρόδηλός ἐστι μέρος ὑπάρχων τοῦ προκειμένου; ὅμως δὲ ὡς ἔκτον αὐτὸν ἐξήτασε νόμον.

24.128 λέγει δὲ ἐναντίον εἶναι τούτῳ τὸν Τιμοκράτους· ὁ μὲν γὰρ ἀναιρεῖ τὰ ἐπὶ τῶν τριάκοντα, φησὶν, ὁ δὲ τὰ ἐπὶ τῆς δημοκρατίας. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο σόφισμα. πῶς γὰρ φαίνεται ὁ

Τιμοκράτους νόμος ἀναιρῶν τὰ ἐπὶ τῆς δημοκρατίας, ὅς γε καὶ βεβαιοῖ τὰ γνωσθέντα ὑπὸ τῶν δικαστηρίων; ΥΛ ἐπίσχες] πρὸς τὸν γραμματέα λέγει, οἷον ὅτι ‘ἐπίσχες τὴν ἀνάγνωσιν’.

24.129 οὔτε γὰρ χρειά ἐστὶ τὸν πάντα ἀναγῶναι νόμον, ἀλλὰ τὰ συμβαλλόμενα αὐτοῦ πρὸς τὸν νῦν ἀγῶνα. εἰσὶ δὲ αὗται προσποιήσεις ῥητορικάι. καὶ γὰρ πολλάκις καὶ μηδὲν ἔτι ἔχοντος τοῦ νόμου προσποιεῖται κωλύειν τὸν γραμματέα, ἵνα δόξῃ χαρίζεσθαι τοῖς δικασταῖς, φεύγων τὸ μῆκος τοῦ λόγου. Α <πότερον τὰ δικαστήρια>] κατ’ ἐρώτησιν λαμβάνει ὧδε τὸ σχῆμα τὸ διλήμματος.

24.130 Α <μηδένα νόμον>] ἔβδομος οὗτος νόμος.

24.131 ἐκδέχεται δὲ ὁ ῥήτωρ τὴν διάνοιαν τοῦ νόμου πρὸς τὸ αὐτῷ συμφέρον. ὁ μὲν γὰρ νόμος βούλεται σημαίνειν διὰ τοῦ ‘κατὰ πάντων τῶν πολιτῶν’ τὸ συμφέρον πάσῃ τῇ πόλει, ὁ δὲ ποσότητα ἀντὶ ποιότητος μεταλαμβάνει, τουτέστιν ἀριθμῶ κατὰ πάντων. ἐὰν τοῦτο ἀληθὲς ᾖ ὁ φησι Δημοσθένης, οὔτε νόμοι τεθήσονται ἰδίᾳ περὶ τῶν δεσμωτῶν οὔτε περὶ κλοπῆς ἢ ἱεροσυλίας ἢ τινος ἄλλου τῶν ἐγκλημάτων. ὁ δὲ Τιμοκράτης διὰ τοῦτο προσέθηκε ‘πλὴν περὶ τῶν τελωνῶν’, ἐπειδὴ ἀναγκαῖόν ἐστι τοὺς τελώνας καταβάλλειν, διότι οὐκ ἴδια καταβάλλουσιν, ἀλλὰ λαβόντες δημόσια. ΥΛ <χεῖρον>] τὸ ‘χεῖρον’ ἐνταῦθα οὐ λέγει κακόν, ἀλλὰ ἔλαττον.

24.132 Α πλὴν περὶ τῶν τελωνῶν] ὁ μὲν Τιμοκράτης πάλιν καὶ ἐν τούτῳ καλῶς γράφων ἔλεγε περὶ τούτων μὴ ἐγγυητὰς εἶναι, ἀλλ’ εὐθὺς ἀπαιτεῖσθαι, ἐπειδὴ τέλη ἀπῆτουν καὶ ἅπερ ἐλάμβανον παρεῖχον, οἱ δὲ ἄλλοι οὐκέτι ὁμοίως.

24 133a ὁ δὲ ῥήτωρ πάλιν ὡς κατήγορος σοφίζεται. Α πλὴν .

24 133b .. τελωνῶν] σοφίζεται διὰ τοῦ δεσμοῦ καὶ λέγει, ‘κακῶς τοὺς τελώνας ἐχώρισεν ὡς μεγάλα ἀδικοῦντας, καίτοι ἄλλους ἀφίησι τοῦ δεσμοῦ μείζονα πλημμελήσαντας’. οὐχ οὕτω δὲ εἶχε. Τιμοκράτης γὰρ εἶρηκε τοὺς περὶ ὀφλημάτων δεδεδεμένους μετ’ ἐγγυητῶν λελύσθαι· ὁ δὲ σοφίζεται τῷ δεσμῷ καὶ τῇ ὁμωθυμίᾳ λέγων πάντας λύεσθαι τοὺς δεσμωθέντας ἀπλῶς. ἐπειδὴ περὶ γὰρ τοὺς τελώνας ἀναγκαῖον ἦν καταβάλλειν ἢ δεδέσθαι τὸν ἐνιαυτὸν καθ’ ὃν ἐμισθώσαντο τὰ τέλη, διὰ τοῦτο προσέθηκε ‘πλὴν περὶ τῶν τελωνῶν’. ἀναγκαῖον γὰρ ἐστὶ τοὺς τελώνας καταβάλλειν, διότι οὐκ ἴδια καταβάλλουσιν, ἀλλὰ λαβόντες δημόσια, τοὺς δὲ ἐκ προστιμημάτων τυγχάνειν ἀνέσεως· ἔμελλον γὰρ καταβάλλειν οὐχ ἂν εἰλήφασιν, ἀλλ’ ἅπερ ἐκ τῶν ἰδίων ὥφειλον. gTBcFj ἢ οἱ τοὺς γονέας κακοῦντες] τοῦτο καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς Ἀνδροτίωνα λέγει, ὅτι ‘καθαρὰς μὲν ἔχω αἰεὶ τὰς χεῖρας’· κατασκευάζει δὲ τοῦτο καὶ διὰ τοῦ ἐναντίου.

24.134 εἰ γὰρ κατατρέχει τῶν μὴ καθαρὰς ἐχόντων τὰς χεῖρας, δηλὸς ἐστὶ παρεσκευασμένος καθαρὰς ἔχειν τὰς χεῖρας αἰεὶ, ὥστε μὴ εἶναι εἰκὸς τὸν οὕτως ἔχοντα γνώμῃς τὸν πατέρα κτείνειν. πρὸς Ἀνδροτίωνα δὲ ὅτι ‘τὸν πατέρα ἐκάκωσε περιδὼν αὐτὸν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ πολλὰς πενταετηρίδας’. ΥΛ ἢ οἱ μὴ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντες] οἷον οἱ φονεῖς.

24 135a Α ἢ .

24 135b .. ἔχοντες] οἱ ἀνδροφόνοι οἷς οὐκ ἐξῆν εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερά. gTBcFj οἷς ἅπασιν] σοφίζεται κἀνταῦθα.

24.136 οὐ γὰρ τοὺς προδιδόντας κελεύει λύεσθαι ὁ Τιμοκράτης νόμος οὐδὲ τοὺς ἀνδροφόνους οὐδὲ τοὺς κακώσαντας τοὺς γονέας ἀλλὰ τοὺς ἐπ’ ὀφλήμασι δεδεδεμένους. τὸ δὲ σόφισμα διὰ τὴν ὁμωθυμίαν· ὁ γὰρ δεσμὸς κατὰ πάντων ἐστίν. οὐ μὴν, ἐπειδὴ περὶ λύει πρὸς χρόνον τοῖς ὀφείλουσι τοὺς δεσμούς, ἤδη καὶ πάντα δεσμώτην λύει. ΥΛ ἐξωσθήσομαι] ἀντὶ τοῦ ‘ἔξω τοῦ καιροῦ γενήσομαι’ τοῦ ὕδατος καταναλωθέντος.

24.137

- ΥΛ σιωπήσομαι] ἀντὶ τοῦ ‘οὐκέτι μου ἐν τούτῳ χρεία ἐστὶ τοῦ κατηγοροῦ’.
- 24.138 ἔνθα γὰρ αὐτὸς ἑαυτοῦ Τιμοκράτης κατηγορεῖ καὶ τὴν ἐμὴν τάξιν ἀναπληροῖ. Α εἰσαγγελίαν] εἰσαγγελία· ἐμφανισμός, μήνυσις.
- 24.139a F 2 ΥΛ εἰσαγγελία ἐστὶν ὄνομα δίκης κατὰ τῶν καταλύνοντων τὴν δημοκρατίαν καθ’ οἷον δὴποτε τρόπον.
- 24.139b Α λέγε αὐτοῖς αὐτὸ τοῦτο πάλιν] ἐπειδὴ αὐτὸ ἐστὶ τὸ ἰσχυρόν, πολλάκις αὐτὸ λέγει τὸ ‘δεδέσθω ἕως ἂν ἐκτίσῃ’.
- 24.140a gTBcFj δοκοῦσιν ἐναντίοι πως ἀλλήλοις οἱ νόμοι.
- 24.140b τάχα δὲ οὐκ εἰσιν ἐναντίοι· κελεύει μὲν γὰρ ὁ πρότερος δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσῃ, καὶ ὁ δεύτερος κελεύει ὁμοίως δεδέσθαι, ἀλλ’ ὁ μὲν διηνεκῶς δεδέσθαι κελεύει, ὁ δὲ δεδέσθαι μὲν καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἤττον προστάττει, μέχρι δέ τινος διαπιστεύειν αὐτοὺς ἄνεσιν βούλεται. ΥΛ δοκοῦσι μὲν οὖν ἐναντίοι πως ἀλλήλοις ὡς ἀληθῶς οἱ νόμοι.
- 24.140c τάχα δὲ οὐκ εἰσιν ἐναντίοι τῷ σκοπομένῳ τὰ πράγματα· κελεύει γὰρ ὁ πρότερος δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσῃ, κελεύει δὲ καὶ ὁ δεύτερος ὁμοίως δεδέσθαι, ὕστερον δὲ οὐκ ἀνίησι καὶ ἔστι παρηλλαγμένος, προσδιόρθωσιν ἐλαχίστην ἔχων τοῦ προτέρου. ὁ μὲν γὰρ διηνεκῶς δεδέσθαι κελεύει· ὁ δὲ δεδέσθαι μὲν καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἤττον προστάττει, μέχρι δέ τινος χρόνου δι’ οὗ μνηστεύειν αὐτοῖς ἄνεσιν βούλεται, καὶ τοῦτον ὑπ’ ἐγγυηταῖς αὐτοῖς εἶναι τὸν χρόνον. ὥστε οὐκ ἂν εἴη ἐναντίος ἐναντίον γὰρ τὸ ἀναιρετικὸν τοῦ ἐτέρου. εἰ δὲ οὐκ ἀναιρεῖ τὸν περὶ τῶν δεσμῶν πάλαι κείμενον νόμον, τῷ καὶ αὐτὸς προστάττειν δεσμὸν οὐκ ἂν εἴη ἐναντίος. gTBcFj <κατηγορεῖ Τιμοκράτης Τιμοκράτους>] ὡσανεὶ ἔλεγε ‘Τιμοκράτης Τιμοκράτους κατηγορεῖ ἀντιθεὶς τῷ νόμῳ τὸν νόμον· καὶ περιττὸς ὁ κατήγορος.
- 24.141 Α καίτοι τίνος ἂν ὑμῖν ἀποσχέσθαι] ἐντεῦθεν ἄρχεται τῶν ἐπιλογικῶν τοῦ νόμου· ἐλήφθησαν δὲ ἀπὸ γνώμης.
- 24.142a ἐπειδὴ γὰρ μετὰ τὸν ἔλεγχον ἐζήτει μαθεῖν ὁ ἀκροατὴς τὴν αἰτίαν, δι’ ἣν προήχθη τοιοῦτον γράψαι νόμον, φοβηθεὶς μὴ ἐπὶ τὸ συμφέρον τρέψεται, συνῆψε τὸ αἰσχρὸν τὸ ἀπὸ τῆς μισθαρνίας, ἵνα τὸν ἀκροατὴν αὐτῷ δύσνουν κατασκευάσας παρασκευάσῃ μηδὲ τοὺς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος εὐνοϊκῶς δέξασθαι λόγους. gTBcFj καίτοι .
- 24.142b .. ἀποσχέσθαι] ἐντεῦθεν ἄρχεται τῶν ἐπιλογικῶν τοῦ νόμου· ἀγωνιστικώτερον δὲ προήχθησαν καὶ ἐλήφθησαν ἀπὸ γνώμης· ἔχουσι δὲ ἀναφορὰν πρὸς τὸ προοίμιον. καὶ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ φησὶν αὐτὸν δι’ ἀργύριον προαχθῆναι νομοθετῆσαι, καὶ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις τούτοις διαβάλλει τὴν γνώμην ὁμοίως ὡς ἐπ’ ἀργυρίῳ γεγραφότος τὸν νόμον. τῶν δὲ τόπων τῶν ἐν τοῖς ἐπιλόγοις ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ ἀκολούθου κατασκευάζεται, ὅτι ‘ἀκόλουθόν ἐστι τὸν τὰ τοιαῦτα νενομοθετηκότα καὶ πολλῶν τολμῆσαι δεινότερα’. ὁ δὲ δεύτερος ‘ὥσπερ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀπὸ τοῦ ὁμοίου. ὅμοιον γάρ ἐστι τοὺς κακουργοῦντας ἐπ’ αὐτοφώρῳ λαβεῖν καὶ Τιμοκράτην ἐπ’ αὐτοφώρῳ γράφοντα αὐτῷ τάναντία. ΥΛ πρῶτος τόπος ἀπὸ τοῦ ἀκολούθου.
- 24.142c ἀρχὴ τῶν ἐπιλόγων τοῦ νομίμου· ἀγωνιστικώτερον δὲ προήχθησαν καὶ ἐλήφθησαν ἀπὸ γνώμης. S <ὅστις ἐναντία>] ὁ θέλει εἰπεῖν, τοιοῦτόν ἐστιν· ‘εἰ διὰ κέρδος’ φησὶν ‘ἥρετίσατο ἐναντία ἑαυτῷ θεῖναι, τῶν νόμων κελευόντων μὴ δεῖν ἄλλοις ἐναντία γράφειν, τί ἂν προσεδοκᾶτε αὐτὸν ποιεῖν, εἰ μηδὲ ἐκωλύετο ὑπὸ τῶν νόμων τὰ ἐναντία γράφειν;’ ARTBcFj <τοῖς ἄλλοις>] ἀντὶ τοῦ ‘τοῖς ἤδη νομοθετήσασιν’.
- 24.144 Α ὥσπερ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] ἀπὸ τοῦ ὁμοίου· ὅμοιον γάρ ἐστι τοὺς κακουργοῦντας ἐπ’ αὐτοφώρῳ λαβεῖν καὶ Τιμοκράτην ἐπ’ αὐτοφώρῳ γράφοντα αὐτῷ τάναντία· προοιμιάζεται δὲ λοιπὸν περὶ τοῦ συμφέροντος ἐντεῦθεν.

- 24 145a gTBcFj δεύτερος τόπος ἀπὸ τοῦ ὁμοίου.
- 24 145b S τοὺς ὁμολογοῦντας] οὐ διὰ τῆς φωνῆς, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων.
- 24.146 A <θάτερον>] ἕτερον τιθεὶς ἐναντίον τῷ προτέρῳ νόμῳ τῷ αὐτοῦ.
- 24.147 A ὅτι μὲν τοίνυν καὶ παρὰ τούτους] προοιμιάζεται λοιπὸν περὶ τοῦ δευτέρου κεφαλαίου, τουτέστι τοῦ συμφέροντος.
- 24 148a ἐντεῦθεν παρὰ τοὺς προειρημένους λέγει τοὺς περὶ τοῦ προσώπου, παρὰ τούτους δὲ τοὺς νόμους τοὺς περὶ τοῦ πράγματος. ὅπερ δὲ λέγομεν πολλάκις δεῖν τὰς ἐν μέσοις τοῖς λόγοις εἰρημένας προοιμιακὰς ἐννοίας ποιεῖν συμπεράσματα καὶ προκαταρκτικὰς ἐννοίας, τοῦτο φυλάσσοι καὶ ἡ παροῦσα φαίνεται τάξις. εἶτα ἐξαιρέσεις αἰτιῶν κέχρηται λέγων ὅτι 'οὐ τολμήσει λέγειν ὡς οὐκ ἐναντίος, οὐδὲ ἄπειρος καὶ ιδιώτης οὐδὲ συγγνώμης ἄξιος'. ἄρχεται δὲ τῆς ἐξαιρέσεως 'θαυμάζω δὲ αὐτοῦ'. αἰεὶ δὲ αἱ ἐξαιρέσεις τοῦ νομίμου κεφαλαίου τυγχάνουσιν. YL ὅτι .
- 24 148b .. τούτους] τοὺς περὶ τοῦ πράγματος δηλονότι. εἶτα ἐξαιρέσεις αἰτιῶν κέχρηται λέγων ὅτι 'οὐ τολμήσει λέγειν ὡς οὐκ ἐναντίος, οὐδὲ ἄπειρος καὶ ιδιώτης οὐδέ τι συγγνώμης ἄξιος'. πρέποι δ' ἂν ἡ ἐξαιρέσις τῷ καταφορικῷ λόγῳ καὶ τῷ τόπῳ τῆς γνώμης καὶ τῆς βουλήσεως. ἄρχεται δὲ τῆς ἐξαιρέσεως ἀπὸ τοῦ 'θαυμάζω δὲ αὐτοῦ'. αἰεὶ δὲ αἱ ἐξαιρέσεις τοῦ νομίμου μόνου κεφαλαίου τυγχάνουσι. κέχρηται δὲ ταύταις, ἵνα ἀπαγάγῃ αὐτοὺς τῆς περὶ τὸ συμφέρον ἐννοίας. διόπερ αὖξων ἀπὸ τῆς πληκτικότητος τὸ ἀδίκημα φησὶν· 'οὐκ ἦν ἄπειρος νόμων, οὐκ ἦν ιδιώτης ὁ Τιμοκράτης', οὐχ ἱκανοῦ ὄντος αὐτῷ οὐδὲ τοῦ συμφέροντος πρὸς ἀπολογία ν τῷ τολμήσαντι ὑπεναντίον γράψαι τοῖς νόμοις, οὐδ' εἰ μυρία κατεῖποι συμφέροντα. gTBcFj καὶ παρὰ τούτους] ἡ ἀνακεφαλαίωσις ἐν μέσῳ λαμβάνεται.
- 24 148c A προοιμιάζεται περὶ τοῦ δευτέρου κεφαλαίου τοῦ συμφέροντος.
- 24 148d S <θαυμάζω δ' αὐτοῦ>] ἐξαιρέσεις αἰτιῶν.
- 24.149 S <οὐδὲ ὑπὲρ συγγενῶν>] χαριεντισμὸς πάλιν.
- 24.150 A <ἐπιτήδειον νόμον ὑμῖν οὐδὲ συμφέροντ'>] ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό.
- 24.151 A οἶμαι δὴ πάντας ὑμᾶς] ἄρχεται μὲν τοῦ συμφέροντος ἐντεῦθεν, τίθησι δὲ τὰ ἐπιχειρήματα ἐξ ὧν τοὺς τόπους τοῦ συμφέροντος λήψεται.
- 24 152a ἔστι δὲ τὰ ἀνωτάτω τρία· ἐν μὲν ὅτι 'δεῖ τὸν νόμον εἶναι ἀπλοῦν καὶ μίαν ἔχειν διάνοιαν'· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ἀσαφοῦς. δεύτερον δὲ ὅτι 'δεῖ τὸν νόμον δυνατὰς ἔχειν τὰς πράξεις'· τοῦτο δὲ τὸ δυνατόν καὶ τὸ ῥάδιον ἅμα ἐστί. τρίτον δὲ ὅτι 'δεῖ τὸν νόμον μηδενὶ τῶν ἀδικούντων διδόναι συγγνώμην'· τοῦτο δὲ ἐστὶν ἤδη τὸ δίκαιον, ὅπερ ἰδίᾳ εἰσάξει μετὰ τὸ συμφέρον, συντελοῦν δὲ τὴν κατασκευὴν τοῦ συμφέροντος. YLS διὰ τί οὖν τὸ προηγούμενον Τιμοκράτους, τοῦτ' ἔστι τὸ δίκαιον, οὕτω συνέπλεξε, μᾶλλον δὲ προσέρριψε τῷ συμφέροντι; μάλιστα μὲν ἵνα κατασκευαστικὸν τὸ ἄδικον τοῦ ἀσυμφόρου γένηται, ὡς βούλεται Δημοσθένης· ἔπειθ' ἵνα προειπὼν κλέψῃ τοῦ δικαίου τὴν εἴσοδον καὶ μὴ ἀναγκασθῇ τὰ ἰσχυρὰ τοῦ ἀντιδίκου ἐκ προσοχῆς εἰσάγων καὶ κατὰ τὸ ἀφανὲς παραστήσῃ αὐτὰ δις τοῖς ἀκούουσι· χρὴ γὰρ τὰ ἡμέτερα μὲν ἐκ τοῦ προφανοῦς, τὰ δὲ ἰσχυρὰ τῶν ἀντιδίκων κατὰ τὸ λεληθὸς· ἄτεχνον γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων ποιεῖν ἢ ποιοῦντες ἐκεῖνοι λυποῦσι.
- 24 152b ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῶν ἐμπιπτόντων ἐν τῷ λόγῳ κεφαλαίων. περὶ δὲ τῆς διαιρέσεως ἤδη λεκτέον. τὸ μὲν οὖν πρότερον ἐπιχείρημα τοῦ συμφέροντος ἔχει μάχην πρὸς αὐτὴν τὴν ἀμφίβολον διάνοιαν τοῦ νόμου, ἔχει δὲ καὶ τὸ δυνατόν καὶ δίκαιον μάχην πρὸς τὴν ἀντίθεσιν· ἡ γὰρ ἀντίθεσις 'ἀλλὰ δεῖ φιλανθρώπους εἶναι τοὺς νόμους'· ἡ δὲ λύσις 'εἰ δυνατόν φιλανθρωπεύεσθαι καὶ συγχωροῦσιν αἱ τῆς πόλεως χρεῖαι'. προεὶληφε μέντοι τῇ θέσει τὸ

δυνατὸν τὴν ἀντίθεσιν· ἐπὶ τῆς ἀνθυποφορᾶς τὸ δίκαιον, ὡς ὕστερον δείξομεν, ‘εἰ δίκαιον τοῖς μεγάλα τὴν πόλιν ἀδικοῦσι μεταδιδόναι φιланθρωπίας’. Υἷ οἶμαι .

24 152c

.. ὑμᾶς] ἐπεὶ δὲ διαφόρως ἐξηγοῦνται τὸν νόμον αὐτός τε καὶ Τιμοκράτης καὶ δύναται φέρειν ὁ Τιμοκράτης πρὸς ἕκαστον τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, ἀπὸ τοῦ λείποντος λύων κατὰ τὸ ἐπόμενον ἐκ διανοίας περὶ τούτου διαλέγεται, λέγων μὴ μίαν εἶναι διάνοιαν τοῦ νόμου, ἀλλὰ πολλὰς καὶ διαφορούς καὶ τοῦτο εἶναι τῶν ἀσυμφόρων. λέγει δὲ ταῦτα αἰνιττόμενος ὅτι ‘πολλὰ μὲν ἐλλιπῶς εἴρηται’, ἀντιθήσει δὲ πρὸς τὰ κατ’ ἔλλειψιν ὁ Τιμοκράτης λέγων ὅτι ‘ὡς ὁμολογούμενα παρῆκα προλαμβάνων’, φησί, ‘διαφορούς εἶναι τὰς διανοίας, ὥστε ταύτη τυγχάνειν ἀσύμφορον’. λείπεται δὲ τὸ σκοπεῖν, τίσι μὲν τεθάρρηκε κεφαλαίοις Δημοσθένους, τίσι δὲ Τιμοκράτης. οὐκοῦν δηλὸν ἐστὶν ὅτι Δημοσθένης μὲν τῷ νομίμῳ καὶ τῷ συμφέροντι, Τιμοκράτης δὲ τῇ φιλανθρωπίᾳ, ἀνάγεται δὲ εἰς τὸ δίκαιον ἢ φιλανθρωπία. ὅταν μὲν ὁ Δημοσθένης θάρρη τοῖς νόμοις, ἀνάγκη ἐξεῖ ἀποκρίνασθαι Τιμοκράτης ὅτι ‘ἀκόλουθα τοῖς νόμοις γέγραφα’· ἔστι γὰρ λέγων (144. 151) ‘οὐδὲ δῆσω Ἀθηναίων οὐδένα’. ὅταν δὲ τὸ συμφέρον προτείνῃ Δημοσθένης, πάλιν δεικνὺς οἷα ἡ πόλις βλαβήσεται, τότε ἐρεῖ ὁ Τιμοκράτης ἐξ ἀνάγκης ἀποκρινόμενος ὅτι ‘μᾶλλον τότε ἀποτίσουσιν· εὐπορήσουσι γὰρ καὶ καταναγκάσουσιν οἱ ἐγγυηταὶ καὶ συνευπορήσουσι’, καὶ ἄνω δὲ καὶ κάτω θρυλήσει τὸ δίκαιον, ὅτι ‘φιλάνθρωπον ἔθηκα νόμον, εἰ περὶ τῶν ἀδυνάτων ἔθηκα, βοηθοῦντα τοῖς πένησιν’. ἐν μέντοι γινώσκωμεν τοῦ Τιμοκράτους νόμου, τὸ πρῶτον μέρος. παύσας δὲ τὴν ἀνάγνωσιν μάχεται πρὸς τὸ ῥητόν. ἔστι δὲ τὸ (41. 72. 79) ‘καὶ εἴ τι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα <ἦ> τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ’. ὅτε μὲν οὖν ἐχρῆν ἀγωνίζεσθαι πρὸς τὸ νόμιμον, ἐκεῖ τὸν νόμον πρὸς τοὺς νόμους ἀντεζήτησεν· ὅτε δ’ ἔδει τὸν νόμον ἐξετασθῆναι εἰ συμφέρον ἐστὶ, τότε αὐτὸν ἐφ’ ἑαυτοῦ μόνον ἀναγινώσκει τὸν νόμον. οὕτως οὐ πᾶσα μάχη πρὸς τὸ ῥητόν νόμιμον ποιεῖ ζήτημα, ὅπερ διωρίσατο Μητροφάνης καὶ Ἑρμογένης, εἴπερ κἀνθάδε μάχη μὲν πρὸς τὸ ῥητόν ἐστὶ, ὑπὲρ δὲ τοῦ συμφέροντος αἰ ἀποδείξεις. αἰτιᾶται τοίνυν τὸ καὶ περὶ τῶν παρεληλυθότων καὶ περὶ τῶν μελλόντων διειλέχθαι τὸν νομοθέτην σοφίζόμενος. ὁ μὲν γὰρ Τιμοκράτης παραχωρῶν τοῖς δικαστηρίοις κρίνειν περὶ τῶν ἀμφισβητημάτων καὶ καταγινώσκειν δεσμὸν ὕστερον περὶ τοῦ δεσμοῦ διαλέγεται, ὁ δὲ Δημοσθένης κυριώτερον αὐτὸν ἀξιοῦν λέγει τῶν δικαστηρίων γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ συμβαίνει δεθῆναι καὶ τοὺς μηδέπω κεκριμένους, ἀπαχθέντας δὲ πρὸς τοὺς ἑνδεκα ἢ διὰ προδοσίαν ἢ δι’ ἄλλο τι τῶν μεγίστων ἀδικημάτων, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας τοῦ δεσμοῦ τὸ σόφισμα ἔλαβεν ‘ἀλλὰ λέξει ὁ Τιμοκράτης ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ’, δηλονότι τοὺς μετὰ κρίσιν δεθέντας· ὁ δὲ Δημοσθένης λαμβάνει τὸν πρὸ τῆς κρίσεως. ἵνα οὖν τὴν χώραν τοῦ σοφίσματος φαίνεται παρὰ τοῦ νόμου λαμβάνων, τοῦ νόμου τὴν ἀσάφειαν ἠτιάσατο. καὶ ἔστιν ὁ τόπος τοῦ ἐπιχειρήματος ἐκ τῆς ἀσαφείας κατὰ τὸ ἀπροσδιόριστον ὅτι (cf. 76) ‘οὐ δίκαια νενομοθέτηκε περὶ τῶν παρεληλυθότων καὶ τῶν μελλόντων’. τούτῳ δὲ οὐκ ἂν ἡδυνήθη χρῆσασθαι τῷ τόπῳ μὴ πρότερον αἰτιασάμενος τοῦ γράμματος τὴν ἀσάφειαν. gTBcFj σημείωσαι, τοῦ θεολόγου.

24 152d

F 2 <ἀπλῶς>] τὸ ‘ἀπλῶς’ ἀντὶ τοῦ ‘σαφῶς καὶ μὴ πανούργως’.

24.153

A <ἔπειτα εἶναι δυνατὰς τὰς πράξεις>] περὶ νόμου.

24.154

F 2 εἰ γὰρ δημοτικόν τις] αὕτη ἰσχυρὰ ἀντίθεσις τοῦ Τιμοκράτους.

24.155

ἐπεὶ δὲ οὖν ἰσχύει ἐν αὐτῇ, ὡς ἐν ἀντιπίπτοντος μέρει αὐτὸ λέγει ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἄγων, ὅτι ‘τοῖς μέλλουσι κρίνεσθαι, ἀλλ’ οὐ τοῖς ἤδη κριθεῖσιν, ὁ νόμος ὁ παλαιὸς δίδωσι τὴν φιλανθρωπίαν’. ἔπειτα δὲ καὶ μεταληπτικόν· καὶ γὰρ λέγει ‘οὐ πάντῃ ἀναιρῶ τὴν πραότητα’. ἐπεὶ ἔδοξεν ἂν εἶναι τραχὺς τις, ἔδει λέγειν οὕτως ‘ἀλλ’ οὐχὶ ὡς σὺ λέγεις’, ἀλλ’ ἢ μετάληψις αὕτη τὸ μὲν

πρῶτον ἐκβάλλει, τὸ δὲ δεύτερον εἰσάγει. τῶν δὲ δύο νόμων ἐναντίων ὄντων δεῖ ἓνα πάντως εἶναι παράνομον καὶ δεῖ ἐκβάλλειν αὐτόν. gTBcFj <ἀπὸ τῆς πρώτης συλλαβῆς>] ὑπερβολικῶς εἴρηται.

24.156 οὐ γὰρ εἶπε τὰ ῥήματα ἢ τὴν διάνοιαν μόνον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἐκάστην συλλαβὴν. Α ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης καὶ τὰ ἐξῆς] εἶτα ἐπάγει· (72) 'ἐπίσχε· αὐτίκα γάρ'.

24.157 τὸ μὲν οὖν ἐπιχείρημα, ὅτι 'ἀσύμφορος ὁ νόμος', ἢ δὲ αἰτία, ὅτι 'ἀσαφής'. οἱ δὲ εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο 'πῶς ἐστὶν ἀσαφής' εἰσὶ τόποι δέκα, ὧν πρῶτός ἐστιν οὗτος· μάχεται δὲ πρὸς τὸ ῥητόν· ἔστι δὲ (72) 'καὶ εἴ τι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα'. αἰτιᾶται τοίνυν τὸ καὶ περὶ τῶν παρεληλυθόντων καὶ περὶ τῶν μελλόντων διειλέχθαι τὸν νομοθέτην, κἀνταῦθα σοφιζόμενος. ὁ μὲν γὰρ Τιμοκράτης παραχωρῶν τοῖς δικαστηρίοις κρίνειν περὶ τῶν ἀμφισβητημάτων καὶ καταγινώσκειν δεσμὸν ὕστερον περὶ τοῦ δεσμοῦ διαλέγεται, ὁ δὲ Δημοσθένης τὸν Τιμοκράτην κυριώτερον αὐτὸν ἀξιοῦν λέγει τῶν δικαστηρίων γίνεσθαι. ὁ δὲ τόπος ὁ περὶ τῶν ἀνομοίων· τὰ αὐτὰ γέγραφε κατὰ τὸ ἀπροσδιόριστον. δεῖ γὰρ ἕτερα περὶ ἑκατέρου· φησὶ γὰρ αὐτὸν χρῆναι νομοθετῆσαι περὶ τῶν μηδέπω κεκριμένων, ἀλλὰ μὴ περὶ τῶν τέλος εἰληφότων. τί γὰρ φησι; (74) 'πῶς γὰρ οὐ δεινὸν τῶν αὐτῶν ἡξιωκέναι δικαίων τοὺς ἐξεληλεγμένους καὶ τοὺς μὴδ' εἰ κρίσεως ἐργάσονταί τι;' εἰ μὲν οὖν ἐνομοθέτει Τιμοκράτης ἐγγυητὰς διδόναι τοὺς μηδέπω μὲν κεκριμένους, ὡς ἐλεγχθέντας δέ, ὀρθῶς ὁ ῥήτωρ αἰτιάσεται· εἰ δὲ περὶ τῶν ἐξεληλεγμένων καὶ ἐξελεγχθησομένων, τί φαίνεται ἀδικῶν Τιμοκράτης; ἀλλ' ἐπειδὴ περ συμβαίνει δεθῆναι καὶ τοὺς μηδέπω κεκριμένους, ἀπαχθέντας δὲ πρὸς τοὺς ἑνδεκα ἢ διὰ προδοσίαν ἢ δι' ἄλλο τι τῶν μεγίστων ἀδικημάτων, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας τοῦ δεσμοῦ τὸ σόφισμα ἔλαβεν. ἔστιν οὖν ὁ τόπος τοῦ ἐπιχειρήματος ἐκ τῆς ἀσαφείας κατὰ τὸ ἀπροσδιόριστον ἀπὸ τοῦ τρόπου εἰλημμένος, ὅτι 'οὐκ ἔδει τὰ αὐτὰ περὶ τῶν παρεληλυθόντων καὶ τῶν μελλόντων νομοθετεῖν'. ΥL Μυρρινούσιος] δεῖ ὑποστίξαι ἐν τῷ 'Μυρρινούσιος', ἵνα τὸ 'Τιμοκράτης εἶπεν' ἀπόλυτον καθ' ἑαυτὸ λάβωμεν.

24.158 Α περὶ μὲν δὴ μελλόντων] κατὰ συγχώρησιν δέδωκε τοῦτο τεχνικῶς, ἵνα διὰ τούτων δείξῃ τὸ περὶ τῶν παρελθόντων νομοθετεῖν ὡς ἄτοπον.

24.159 τοῦτο καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους πεποίηκε· συγχωρήσας γὰρ τῷ Χαριδήμῳ πολίτην εἶναι, ἐκ τούτου πλεον αὐτὸν ἔβλαψεν. Α ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐάσας] τῇ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῇ καθ' ὑπόθεσιν, ὅτι 'ἀπέραντον ἔσται τὸ κακόν'.

24.160 gTBcFj καὶ μὴν ἀκαεῖθεν] δεύτερος οὗτος τόπος ἐστὶ κατὰ ἀντεξέτασιν, ἐν ᾧ ἀντεξετάζει τὴν δημοκρατίαν πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν.

24 161a καὶ ὁ μὲν πρότερος τόπος ἀποδεικτικός, ὁ δὲ δεύτερος παροξυντικός. ΥL δεύτερος τόπος τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος κατὰ ἀντεξέτασιν, ἐν ᾧ ἀντεξετάζει τὴν δημοκρατίαν πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν· ἔστι δὲ παροξυντικός.

24 161b S καὶ οὐ τοῦτο μόνον] καὶ οὗτος ὁ τόπος ἀπὸ τοῦ τρόπου· ἀλλ' οἱ μὲν δύο πρότεροι τόποι περὶ μίαν ῥῆσιν ἡσχόληνται τοῦ νόμου τὴν λέγουσαν (cf.

24 162a 72) 'καὶ εἴ τι τινι δεσμοῦ προστετίμηται· αἰτιᾶται γὰρ ἐν ἐκείνοις ὅτι περὶ τῶν παρεληλυθόντων νομοθετεῖ· ὁ δὲ τρίτος, ὅτι περὶ τῶν μελλόντων. καὶ οὗτος δὲ ἀπὸ τρόπου συγκρουστικῶς· τί γὰρ φησι; (cf. 73) 'ἐχρῆν νομοθετῆσαι μὴδὲ δεσμοῦ προτιμᾶν, ἀλλ' ἐγγυητὰς καθιστάναι· ὁ δὲ συγκρούσας τοὺς δικαστὰς τοῖς ἐαλωκόσιν, αὐτὸς ἐνδείκνυται ὅτι τούτων ἐστὶν ἰσχυρότερος· οὐς γὰρ ἐκεῖνοι δέουσιν, οὗτος ἀφίησι. ΥL τρίτος τόπος.

24 162b S καίτοι χρῆν αὐτὸν] σχῆμα 'ἐχρῆν αὐτὸν νομοθετῆσαι μὴ προσιμᾶν δεσμοῦ τοῖς καθιστάσιν ἐγγυητὰς, καὶ μὴ μετὰ τὴν προστίμησιν καὶ κατάγνωσιν τῶν δικαστῶν τῆνικαῦτα κελεῦσαι διὰ τοῦ νόμου ποιεῖν τὴν διεγγύησιν μετὰ τὸν δεσμὸν'.

- 24.163 F 1 YLS εἰ τὸ δεδέσθαι δεινὸν] ἐπειδὴ οὐδὲν ἐδόκει ἄτοπον καταστήσαντι ἐγγυητὰς τοῦ δεσμοῦ
 <ἀφεῖσθαι> , ἐπάγει τι συγκρουστικόν, βουλόμενος αὐτὸν συγκροῦσαι τῷ δήμῳ.
- 24.164 τὸ δὲ ‘μηδενὶ προστιμᾶν’ ἐχρῆν αὐτόν, φησί, γράφειν μηδὲ ὅλως τινὰ δεσμεῖσθαι, ἐὰν παράσχη
 ἐγγυητὰς. Α μὴ προλαβόντα] κατὰ κοινουὶ πάλιν τὸ ‘ἐχρῆν’.
- 24.165 τὴν δὲ πρόθεσιν δεῖ ὑπερβιβάσαι πρὸς τὸ ‘κατεγνωκότας’, ἵνα ἢ οὕτως· ‘οὐδὲ ἐχρῆν αὐτόν
 λαβόντα ἡμᾶς ἤδη προκατεγνωκότας τινὸς τὸν δεσμόν τότε λέγειν ὡς δεῖ καταστήναι
 ἐγγυητὰς’. Α καὶ τὰς τῶν ὁμωμοκότων] οὐκ εἶπε ‘δικαστὰς’· ἰσχυρότερος γὰρ ὁ δῆμος τῶν
 δικαζόντων.
- 24 166a ἀλλ’ ἵνα μὴ φαίνεται ἐρωτῶν, εἰ δεῖ τὸν δῆμον ἰσχυρότερον εἶναι τῶν νόμων, οἵπερ εἰσὶν οἱ
 δικάζοντες, <τῷ> ἀπὸ τῆς ποιότητος μᾶλλον ἐχρήσατο. ὁμωμοκότας γὰρ εἶπε τοὺς δικαστάς,
 ἀνωμότους δὲ τὸν δῆμον, ἵνα καὶ τὸ ἄλογον Τιμοκράτους ὁφθῇ. δικασταὶ μὲν γὰρ καὶ
 ἐψηφίσαντο ὁμόσαντες τὸν δεσμόν, ὁ δὲ διὰ τοῦ δήμου τῇ ἐγγυήσει λύει τὸν δεσμόν. gTBc καὶ .
- 24 166b .. ὁμωμοκότων] οὐκ εἶπε ‘δικαστὰς καὶ δῆμον’· ἰσχυρότερον γὰρ ὁ δῆμος τῶν δικαζόντων. ἀλλ’
 ἵνα μὴ φαίνεται τὸν δῆμον ποιῶν ἀσθενέστερον τῶν δικαζόντων, ὅπερ ἄτοπον, τοὺς
 ὁμωμοκότας ἀντεξήτασε τοῖς ἀνωμότοις· ἐνταῦθα γὰρ τὸ ἄτοπον· οἱ μὲν γὰρ ὁμωμοκοῦντες εἰσὶν
 οἱ δικασταί, ὁ δὲ δῆμός ἐστιν ἀνωμότος. YL ‘τοῖς ἀνωμότοις’ δὲ λέγει τοῖς νῦν δικασταῖς.
- 24 166c καὶ διὰ τί αὐτοὺς καλεῖ ἀνωμότους; καθὸ εἰσιόντες οἱ δικασταὶ περὶ ἐκείνου τοῦ πράγματος
 ὤμνυσαν, περὶ οὗ ἡ κρίσις ἦν, οὐ μέντοι περὶ τῶν ἤδη κριθέντων. τοῦτο οὖν θέλει εἰπεῖν, ὅτι
 ‘παρακελεύεται ὑμᾶς λῦσαι τὰ πρώην γενόμενα, περὶ ὧν οὔτε εἰσήλθετε οὔτε γινώσκετε,
 ἄλλων ὁμοσάντων περὶ ἐκείνων δικαστῶν’. Α ὥστ’ εἶπερ ὑμῶν] ἄλλος τόπος ἀπὸ τῆς ἐκάστου
 διαθέσεως, ἥς ἕκαστος ἡμῶν ἔχει περὶ ἑαυτοῦ.
- 24.167 ἕκαστος γὰρ βούλεται τὴν οἰκείαν γνώμην κυρίαν εἶναι. ὁ δὲ τόπος οὗτος παροξυντικός, τοῦ
 πρὸ αὐτοῦ ὄντος συγκρουστικοῦ κατὰ ἀντεξέτασιν. YL οὐ τοίνυν ἀπέχρησεν] καὶ οὗτος δὲ ἀπὸ
 τοῦ <ἐλ> λείποντος κέχρηται δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ εἰς τὰ προειρημένα μέρη τούτου τοῦ νόμου
 ἐτέρως.
- 24 168a ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἦσαν πρὸς τὰ γεγραμμένα, οὗτος δὲ ἀπὸ τῶν παρειμένων καὶ ἐλλειπόντων περὶ
 τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ νόμου· ὅθεν καὶ τὴν προειρημένην ῥῆσιν ἄπασαν ἤνωσεν ἐξ ἀρχῆς πάλιν
 λαβών. τί γάρ φησιν; (80) ‘ἐνθυμεῖσθε ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου καὶ τῆς καταγνώσεως οἱ
 διεπῆδησεν.’ οὐκοῦν τὸ κατ’ ἔλλειψιν αἰτιᾶται τοῦ νόμου. ἔδει γὰρ τὸν ἡττηθέντα παραδοθῆναι
 τοῖς ἔνδεκα, ἕως ἂν ἐγγυητῶν εὐπορήσῃ. ἀλλ’ ἐπειδὴ ἡδύνατο πρὸς τοῦτο λέγειν ὁ Τιμοκράτης
 ὅτι ‘ὡς ὁμολογούμενον τοῦτο παρήκα’, διὰ τοῦτο προλαβὼν διέβαλε τοῦ νόμου τὴν ἀσάφειαν
 εἰπὼν ὅτι ‘τοῖς μὲν ἔξεστι ταυτί, τοῖς δὲ ταυτί περὶ αὐτοῦ γινώσκειν’. YL πέμπτος ἀπὸ τοῦ
 ἐλλείποντος.
- 24 168b Σ ἀλλ’ οὐδὲ ἂ δίκαια ὠρίσατο] Δημοσθενικῆς βίας τὸ νόημα, τὸ περιτρέπειν τοῦ ἀντιδίκου τὸ
 ἰσχυρὸν εἰς τοῦναντίον.
- 24.169 ὁ γὰρ Τιμοκράτης ὡς φιλάνθρωπον εἰσάγων τὸν νόμον εἶπε τὴν ἄφεσιν τοῦ δεσμοῦ, ‘εἰ
 καταστήσειεν ἐγγυητὰς’· ὁ δὲ ῥήτωρ βιαίως ἀνατρέπει τοῦτο λέγων ὅτι ‘τῇ ἀληθείᾳ οὐδὲ
 ἐγγυητὰς βούλεται παρασχεθῆναι, ἀλλὰ ἀπατῆσαι ὑμᾶς’. Α <τοῖς ἔνδεκα>] ‘ἔνδεκα’ λέγει
 ἀντὶ τῶν δεσμοφυλάκων.
- 24.170 ἐξέκλεψεν οὖν, φησί, τὸν δεσμόν τῷ μὴ δεδέσθαι παρὰ τοῖς ἔνδεκα καὶ φυλάττεσθαι, ἕως ἂν
 ἐγγυητὰς παράσχη ἐν τῷ δήμῳ, ἵνα ἐν τοσοῦτῳ δυνηθῇ φυγεῖν. Α μετὰ ταῦτα καθιστάναι τοὺς
 ἐγγυητὰς] ἐκ μεταλήψεως οὗτος ὁ τόπος.
- 24 171a

- μετέλαβε γὰρ ὄνομα ἀντὶ ὀνόματος· ἴσον γὰρ αὐτόν· φησὶν· εἰπεῖν τὸ τίμημα καὶ τὸ γινόμενον, ὁ δὲ τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλε· φησὶν· εἶπε. καὶ τοῦτο ἀναφέροιο ἂν ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἀσάφειαν. ΥΛ ἕκτος τόπος ἀπὸ μεταλήψεως.
- 24 171b ἀντὶ γὰρ τιμήματος ἀργύριον <ὃ> ὤφλεν εἶπεν, ὄνομα ἀντὶ ὀνόματος μεταλαβών. ἥ μὴν ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλεν.· Σ ἐνταυθοῖ] ὅτι· ἐνταυθα· καὶ· ἐνταυθοῖ· λέγεται, οὐ μὴν ἐνταυθί·.
- 24.172 Α ἀντὶ μὲν τοῦ τιμήματος] τίμημα καλεῖ αὐτὸ τὸ προστιμηθὲν αὐτῷ ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ὥστε καταβαλεῖν διπλᾶ, ἀργύριον δὲ αὐτὸ τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ ἀρχαῖον.
- 24.173 Α τὸ γεγραμμένον] αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον.
- 24.174 Α μετὰ ταῦτα τοίνυν] ἑβδομος οὗτος τόπος ἐστίν.
- 24 175a ὅτι δὲ ἐφ’ ἕτερον μέρος μεταβαίνει τοῦ νόμου δῆλον. τὸ μὲν γὰρ ἐν τῇ τῶν ῥημάτων μεταθέσει εἶη ἂν τοῦ προεξητασμένου· τὸ δὲ κατὰ τοὺς προέδρους καὶ τὴν ἐπιχειροτονίαν αὐτῶν εἶη ἂν τοῦ ἐβδόμου. στρέφεται δὲ περὶ μίαν λέξιν, διότι εἶπεν ὁ Τιμοκράτης καθιστάναι τοὺς ἐγγυητὰς ὅταν βούληται. ἴσως δὲ δύναται τὸ ὅταν βούληται ἕκαστος· τῷ ἀπαλλαγῆναι τῶν δεινῶν. ΥΛ ἑβδομος τόπος ἐφ’ ἕτερον μέρος μεταβαίνων τοῦ νόμου.
- 24 175b καὶ οὗτος δὲ ἐπὶ τὴν ἀσάφειαν ἀναφέρεται. Σ φαύλους ἀνθρώπους] εὐτελεῖς κατὰ τὴν τύχην.
- 24.176 Α οὖς] ἀντὶ τοῦ· οὐστίνας ἐγγυητὰς·.
- 24.177 Α ἐὰν ἀποχειροτονήσῃτε] ἀντὶ τοῦ· ἀποδοκιμάσῃτε καὶ μὴ δέξησθε αὐτοῦς· ἢ· μὴ ὄντας ἱκανοὺς εἰς τὸ ἐγγυήσασθαι ἀπαλλάξῃτε·.
- 24.178 Α τῷ δὲ καταστήσαντι] ὀγδοὺς τόπος οὗτος ἐστί.
- 24 179a πάλιν ἐνταυθα ἐπέμεινεν ἐπὶ τοῦ κακουργήματος. ἔστι δὲ οὗτος ὁμοίως ἀπὸ τῆς αὐτῆς μεταλήψεως, ὅτι ὄνομα ἀντ’ ὀνομάτων ἔγραψεν. ΥΛ ὀγδοὺς τόπος ἀπὸ ταύτης μεταλήψεως.
- 24 179b Σ ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ] ἀποτείνεται μὲν ἀπὸ τούτου πρὸς τὴν μέλλουσαν ἀντίθεσιν.
- 24 180a τοῦ γὰρ Τιμοκράτους μέλλοντος προβάλλεσθαι τὴν φιланθρωπίαν καὶ τὸ ἀδείας τινὸς τυγχάνειν τοὺς ὀφείλοντας, αὐτὸς προαναιρεῖ τοῦτο, ἀντιθεῖς τὸ νενομοθετῆσθαι δεσμὸν παρὰ τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν. ἀλλ’ ἐπειδὴ τοῦτο δοκεῖ τὴν ὑποψίαν ἀναιρεῖν τὴν κατὰ Τιμοκράτους κελεύοντος δεῖσθαι τοὺς ὀφείλοντας ἐὰν μὴ ἐκτίσωσιν, οὕτως δῆλός ἐστιν οὐ χαριζόμενος τοῖς ὀφείλουσιν. ἔνατον εἴληφε τόπον ἀπὸ τοῦ περιουσίας τόπου· τὸν γὰρ μὴ δεθέντα τὴν ἀρχὴν μὴδὲ ὄντα ἐν δεσμοῖς τίς, φησὶν, ἐγγυήσεται; καὶ ἔστι μὲν ὁ τόπος ἀπὸ μάχης, ὅτι· ἐναντία νενομοθέτηκεν οἷς προβάλλεται ἐκ τοῦ περιουσίας, εἰ ὅλως μὴ ὑπόκειται ὁ δεθισόμενος· δέδωκε δὲ αὐτῷ τὴν ἀφορμὴν τοῦ σοφίσματος ὁ μικρῷ πρόσθεν ἐξητασμένος τόπος ἀπὸ τῆς ἐλλείψεως. ἔχων οὖν ἀπὸ τούτου τοῦ τόπου τὸ· μὴ εἰρησθαι δεῖν αὐτὸν δεδέσθαι,· εἰκότως ὥς μὴ κατὰ ὑποκειμένου δείκνυσι τὴν ἄλλως γεγραφότα τὸν Τιμοκράτην ῥήματα· διαλέγεται γὰρ περὶ δεσμοῦ οὐχ ὑποκειμένων τῶν δεθισομένων. ΥΛ ἑνατος τόπος ἐκ περιουσίας.
- 24 180b Σ οὐ γὰρ ὅλως] πειρᾶται λῦσαι αὐτοῦ τὴν δόξαν ἣν ἔχειν νομίζεται παρὰ τοῖς πολίταις ὥς φιλάνθρωπον εἰσάγων νόμον.
- 24.181 ἔστι δὲ ὥσπερ λύσις ἀντιπίπτοντος. ἵνα μὴ τις εἴπῃ· ἴδου οὖν, καὶ αὐτὸς κελεύει εἶναι δεσμόν,· ἐπάγει ὅτι· τῷ ὀνόματι μόνον καταλιμπάνει ὑμῖν τὴν τιμωρίαν τοῦ δεσμοῦ, τῷ λέγειν ὥς δεῖ δεσμεῖσθαι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ καὶ τῷ ἔργῳ ἀφαιρεῖται παρέχων καιρὸν φυγῆς τοῖς μὴ βουλομένοις καταβαλεῖν, ὥς εἶπεν ἄνω· “ἀλλ’ ὁ τὸν καιρὸν ἐκκλέψας”·· κατὰ κοινοῦ δὲ τὸ· ὥετο δεῖν·. Α καὶ παρ’ ἀκόντων] ἀντὶ τοῦ· καὶ ἡμῶν μὴ βουλομένων ἔδωκεν ἄφεςιν τοῦ δεσμοῦ·.
- 24.182 Α ὁ δὲ πολλῶν ὄντων] δέκατος οὗτος τόπος ἐστίν εἰς τὸ ἐπιχείρημα τῆς ἀσαφείας.

- 24 183a ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ ἐλλείποντος καὶ οὗτος, ἐλλείπει γὰρ τῷ νόμῳ τὸ μὴ διειλέχθαι περὶ τῶν μὴ καθιστάντων τοὺς ἐγγυητάς. σεσόφισται δὲ καὶ οὗτος, εἰ γὰρ μὴ καταστήσει τοὺς ἐγγυητάς, δηλονότι μένει δεδεμένος, ὁ δὲ τὸ κατὰ ἔλλειψιν λαβὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον κατεσκεύασεν ἀποδεικνύς ὅτι ‘οὐ δεθήσεται τὴν ἀρχὴν οὐδεὶς· οὐκοῦν οὐδὲ καταστήσει τοὺς ἐγγυητάς· εἴθ’ ὁ παραλέλειπτο ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀπὸ τῶν προέδρων, τοῦτο ἐνταῦθα ἐξήτασεν, ὅτι ‘τοῖς μὲν προέδροις ἀνάγκην ἐπέθηκεν εἰσαγαγεῖν τοὺς ἐγγυητάς εἰς τὸν δῆμον, τοῖς δὲ ὀφείλουσιν οὐδεμίαν ἀνάγκην προσάγει’. ΥἼ δέκατος τόπος.
- 24 183b Σ τοῦ δὲ μὴ καταστήσαντος οὐκ ἔνι δήπουθεν] πῶς γὰρ ὁ μὴ καταστήσας ἐγγυητάς μέλλει ἔχειν ἐγγυητάς; οὐκοῦν, φησί, κατὰ τοῦ μὴ καταστήσαντος ἐγγυητάς οὐδὲν ἔγραψε.
- 24.184 Α <καθίζουσιν> τὸ ‘καθίζουσιν’ ἀντὶ τοῦ ‘καθίστανται’.
- 24.185 Α καίτοι πῶς ἂν ἀσυμφωρότερος] ἐντεῦθεν ὁ ἐπίλογος ἄρχεται.
- 24 186a ἐπιλογίζεται δὲ ἀνακεφαλαιούμενος τῶν ῥηθέντων ἐπιχειρημάτων τὴν δύναμιν. gTbc συμπεραίνει τὸ συμφέρον κεφάλαιον.
- 24 186b δεύτερον δὲ ὥσπερ ἀνακεφαλαιοῦται τὰ εἰρημένα. εἰ δέ τις ζητήσοι ‘διὰ τί ἐν μέσῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιώσιν ἔταξεν;’ (ἴδιον γάρ ἐστι τῶν ἐπιλόγων τὸ ἀνακεφαλαιοῦσθαι) λέγομεν ὅτι ‘αὕτη λέγεται ἀνακεφαλαιώσις μερικὴ ἐνὸς ἐκάστου κεφαλαίου, οὐ τελέως αὐτοῦ τοῦ λόγου καὶ τῶν ἀγώνων’. Α καίτοι .
- 24 186c .. ἀσυμφωρότερος] πληρώσας τοὺς δέκα τρόπους ἐπιλογίζεται τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα. ἐπιλογίζεται δὲ ἀνακεφαλαιούμενος τῶν δέκα τρόπων τὴν δύναμιν. ΥἼ ὅτι τοίνυν ὅλην συγχεῖ] ἔτι τοῦ συμφέροντός εἰσιν οἱ λόγοι.
- 24 187a gT BcFj ὅτι .
- 24 187b .. συγχεῖ] πληρώσας τὸν ἐπίλογον μεταβαίνει πάλιν ἐπ’ ἄλλην ἐξέτασιν τοῦ συμφέροντος, ἐντεῦθεν ἀποδεικνύς ἀδύνατον τὸ προστεταγμένον ὑπὸ τοῦ νόμου. οὐ μὴν ἀγνοητέον ὅτι τὸ δυνατόν ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔχει τὴν ἀναφοράν. ὁπόσοις δὲ κέχρηται τοποῖς ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ δυνατόν ἐπιχειρήματος πάλιν, ἐπισκεψόμεθα. ἔστι τοίνυν ὁ πρῶτος τόπος ἀπὸ τρόπου κατὰ τὸ ἔνδοξον ‘τίνι τρόπῳ καὶ τίνι κανόνι τῆς πολιτείας χρώμενοι τὰ πολλὰ καὶ καλὰ καὶ μεγάλα κατεργάζονται τρόπαια καὶ κατὰ γῆν στρατεύονται καὶ κατὰ θάλατταν ναυμαχοῦσι’. τῷ γράφειν ψηφίσματα, φησί, νόμους περὶ εἰσφορῶν, περὶ τριηραρχιῶν, τῷ τοὺς μὴ πειθομένους τοῖς νόμοις μηδὲ τοῖς ψηφίσμασι κολάζεσθαι πληρουμένων τῶν δικαστηρίων καὶ δεσμὸν καταγινωσκόντων τῶν ἀκοσμοῦντων. εἰ δὲ οὗτος τῶν δεσμῶν ἀνίησιν, ἀνατρέπει τὸν τρόπον τῆς πολιτείας. ἀνατρέπων δὲ τὸν τρόπον καὶ τοὺς κανόνας διαφθείρει τὴν δόξαν τῆς πόλεως. ΥἼ ἐπίλογος τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος, ἀνακεφαλαιούμενος τῶν δέκα τρόπων τὴν δύναμιν.
- 24 187c πληρώσας δὲ τὸν ἐπίλογον μεταβαίνει ἐπ’ ἄλλην ἐξέτασιν τοῦ συμφέροντος. οὐκ ἀγνοητέον δὲ ὅτι τοῦτο τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα τοῦ δυνατοῦ ἐπὶ τὸ συμφέρον ἔχει τὴν ἀναφοράν. τρία γάρ ἐστι τὰ ἐπιχειρήματα, ἐν μὲν τὸ τῆς ἀσφαλείας, δεύτερον τὸ τοῦ δυνατοῦ, τρίτον τὸ τοῦ δικαίου, δι’ ὧν τὸ συμφέρον. Σ δεύτερον ἐπιχείρημα τὸ κατὰ τὸ δυνατόν.
- 24 187d Σ φιλοτιμίας] τὴν δόξαν λέγει.
- 24.188 Α <ἴστε γὰρ δήπου>] πρῶτος τόπος τοῦ δευτέρου ἐπιχειρήματος κατὰ τὸ ἔνδοξον.
- 24.189 Σ ἀλλὰ μὴ τὸ προσῆκον ποιῇ] παραχρῆμα καταβάλλων τὰ χρήματα.
- 24.190 gTbc ἐροῦμεν νῆ Δία τοῖς Ἑλλησιν] ἡ χάρις μετὰ θυμοῦ μεμιγμένη.
- 24.191 τοιοῦτος γάρ ἐστιν ὁ ῥήτωρ. διαλύει τὰς ἐξ ἀπάτης διαβολὰς καὶ διαφυγὰς τῷ <μῇ> δυνήσεσθαι τι ποιῆσαι τῶν δεόντων. ἐνάτην δὲ πρυτανεῖαν τὸν ἔνατον μῆνα λέγει. gTbc ἔτι

- τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] τόπος δεύτερος οὗτος τοῦ δυνατοῦ ἀπὸ τῆς χρείας περὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ δημόσια.
- 24 192a ἀναφέροίτο δ' ἂν ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον, ὅτι ἡ ἀνάγκη δεσμεύειν τοὺς ὀφείλοντας ἱερὰ καὶ ὅσια χρήματα, ἵνα θύηται τὰ ἱερὰ καὶ μεταλαμβάνωσιν οἱ δικάζοντες καὶ ἐκκλησιάζοντες καὶ βουλευόντες τῶν τεταγμένων μισθῶν ὑπὸ τῶν νόμων'. καὶ ἔστιν ὁ μὲν πρότερος τόπος τοῦ ἐνδόξου, εἴτα ἀπὸ τοῦ ἀναγκαίου. ΥΛ δεύτερος τόπος ἀπὸ τῆς χρείας τῆς περὶ τὰ ἱερὰ.
- 24 192b ἀναφέροίτο δ' ἂν ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον. Σ οὐ γὰρ ὄντων ἱκανῶν τῶν ἐκ τῶν τελῶν χρημάτων τῇ διοικήσει] τῇ διοικήσει' μὲν οὖν λέγει τῇ δαπάνῃ καὶ τοῖς ἀναλώμασι.
- 24 193a 'προσκαταβλήματα' δέ, τοῦτ' ἔστι τὰ ὀφείλοντα προσκαταβληθῆναι εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ἀναλωμάτων ἀπὸ μὲν γὰρ τῶν τελῶν τῶν ἀπὸ τῶν λιμένων καὶ τῆς ἀγορᾶς ἀνηλίσκετο εἰς τὰ ἱερὰ καὶ εἰς τὸ δικαστικὸν καὶ εἰς τὸ βουλευτικὸν καὶ ἱππέας καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπῆρκει ταῦτα τὰ χρήματα, πολλάκις προσετίθετο καὶ ἔξωθεν ἕτερα παρὰ τινων ὀφειλόντων ἃ ἐκάλουν προσκαταβλήματα. ΥΛ οὐ .
- 24 193b .. διοικήσει] κυρίως μὲν τέλη ἐπὶ τῶν λιμένων λέγεται, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν προσόδων τῆς χώρας. Α τὰ προσκαταβλήματα] οἷον αὐτὰ τὰ προστιμήματα τοῖς χρεωστοῦσι καὶ μὴ βουλομένοις καταβάλλειν.
- 24.194 Α <μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας>] ἕως γὰρ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ὡς ἤδη ἔγνωμεν, κατέβαλλον τὰ διπλᾶ.
- 24.195 διὸ καὶ προσκαταβλήματα λέγεται διὰ τὸ καταβάλλειν. Α <ὀκτῶ>] ἀντὶ τοῦ πρυτανείας.
- 24.196 Α <οὐ δικάσει τὰ δικαστήρια>] οὐ μόνον οἱ δικασταὶ ἐλάμβανον μισθόν, ἀλλὰ καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος, ἐξ ὧν ἐπιφέρει 'ἀλλὰ ἀμισθὶ ταῦτα ποιήσομεν'.
- 24.197 Α ἀλλὰ νῆ Δί' ἀμισθί] οὐκ ἔστι τοῦτο ἀντίθεσις, ἀλλὰ νόημα ἐν ἀντιθέσεως σχήματι κείμενον, ἵνα χλευαστικῶς διαλεχθῇ πρὸς τὸν Τιμοκράτην, ἵνα παροξύνῃ τοὺς ἀκούοντας εἰ μέλλοιεν δικάζειν ἄμισθοι.
- 24 198a ΥΛ ἀλλὰ .
- 24 198b .. ἀμισθί] ἀντιπίπτον 'ἀλλά, <εἰ> καὶ μὴ χρήματα ἔσται, τὰ δικαστήρια <ποιήσομεν> καὶ χωρὶς μισθοῦ'. ἔστι δὲ οὐ τῇ φύσει ἀντιπίπτον· οὐ γὰρ ἂν τις εἴποι καθ' ἑαυτῶν τῶν δικαστῶν, ἀλλ' ὡς τοῦ Τιμοκράτους τοῦτο ἀπαιτοῦντος καὶ ἔστι συγκριτικόν· τῷ γὰρ 'νῆ Δία' πανταχοῦ ὁ ῥήτωρ ἐπὶ διασυρμῷ χρῆται, <οἶον> (10, 73) 'ἀλλὰ νῆ Δία τὰ πατρῶα καὶ παππῶα'. gTbc χρῆν γὰρ τοῦτό γέ σε] οὐκ ἔστιν ἕτερος τόπος οὗτος, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ κατασκευαστικὸς ἀπὸ τρόπου.
- 24.199 'τί δ' ἂν ἔδει σε προσθεῖναι τῷ σαυτοῦ νόμῳ, Τιμόκρατες; τὰς ἀπαιτήσεις πάσας κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας περὶ ἐκάστου γίνεσθαι νόμους, καὶ εἰ γέγραπται ἐν τινι ψηφίσματι ἢ νόμῳ εἶναι τινα εἴσπραξιν κατὰ τῶν δεινῶν, ταύτην εἶναι κυρίαν, καθὼς ὀφείλει εἶναι κυρία.' λέγει δὲ ταῦτα διὰ τὸ γραφῆναι ἐν τῷ ψηφίσματι Εὐκτῆμονος γενέσθαι μὲν διαδικασίαν τοῖς πρέσβεσι πρὸς τοὺς τριηράρχους, τοὺς δὲ ἡττηθέντας, εἴ τις μὴ ἀποδιδόη, εἰσπράττεσθαι κατὰ τοὺς νόμους τοὺς τελωνικοὺς. ΥΛ νῦν δὲ κύκλῳ φεύγων] ἀντὶ τοῦ 'πανταχόθεν'.
- 24.200 gTbc τοὺς τελωνικοὺς] ἐπειδὴ δεσμὸν ἡπεῖλει ὁ τῶν τελωνικῶν νόμος.
- 24.201 Α ἱππέας] καὶ γὰρ καὶ οἱ ἱππεῖς μισθὸν ἐλάμβανον καὶ ἐν εἰρήνῃ ὑπὲρ τοῦ τρέφειν τοὺς ἵππους.
- 24.202 Α <οὐ τοίνυν μόνον τὰ δικαστήρια>] πόρρωθεν ἤδη λύων τὴν ἀντίθεσιν ταῦτα εἴρηκεν.
- 24 203a 'εἰ γάρ φησι Τιμοκράτης φιλάνθρωπον εἶναι τὸν νόμον, σκοπεῖτω ὅτι φιλάνθρωπον τοῖς ἀστρατεύτοις, τοῖς πατραλοῖαις, τοῖς κακούργοις ἐποίησε, βλαβερὸν δὲ τοῖς ἱεροῖς, τῷ δήμῳ, ταῖς ἐκκλησίαις.' ἔστι δὲ οὗτος ὁ τόπος ἀπὸ τοῦ ἀδόξου ἤτοι ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ· ὡς γὰρ βούλει λέγε. ΥΛ τρίτος τόπος ἀθροίζων τὰ προειρημένα καὶ συνάπτων τὰ μέλλοντα.

- 24 203b ἔστι δὲ ὁ τόπος ἀπὸ τοῦ ἀδόξου. S ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι] οὐχ ὅτι ὑπὲρ τούτων τέθεικεν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ καὶ τοῦ καταδικάζεσθαι πολλάκις χρήματα τούτους ἡδυνήθη σοφίσασθαι.
- 24 204 διὸ καὶ ἐπάγει τοῦτο, ἐπειδὴ σοφισμοῦ πλήρες ἐδόκει εἶναι τὸ ῥῆμα. A <λεγόντων γὰρ τῶν νόμων>] σημείωσαι, περὶ κλοπῆς.
- 24 205a F 2 λεγόντων .
- 24 205b .. νόμων] σφάλλει ὡς τοῦ νομίμου εἶναι· οὐκ ἔστι δέ, ἀλλὰ λέγει ὅτι 'Σόλων τὸ καὶ τὸ λέγει ὡς τὸ συμφέρον βλέπων, ὁ δὲ οὐ μιμεῖται αὐτόν, ἀλλ' ἀσυμφόρως γέγραφε τὸν νόμον'. ἀπολογίαν δὲ ποιεῖται καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Διοδώρου, ὅτι, δι' ὧν βούλεται ἰσχυροὺς εἶναι τοὺς κατὰ πατραλοίων νόμους, δηλὸς ἐστὶ παρεσκευασμένος τοὺς γονέας τιμᾶν· ὥστε μάτην αὐτὸν σεσυκοφαντῆσθαι ὑπὸ Ἀνδροτίωνος ὡς τὸν πατέρα ἀνηρηκότα. gTBc <καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον>] σημείωσαι, ὁμολογία τοῦ τολμήματος.
- 24 206 F 2 YL <ἵνα ἐν ᾿Αἰδου τοῖς ἀσεβέσι>] οἷον τοῖς περὶ τὸν Τάνταλον καὶ τὸν Τιτυὸν καὶ τὸν Ἰξίονα.
- 24 207a ἐπειδὴ οὖν ἦσθετο ὡς ὅτι τὰ τοιαῦτα τολμηρὰ ποιητικῆς μᾶλλον ἐστίν, ἀλλ' οὐ ῥητορικῆς, ὥσπερ συγγνώμην ἤτησεν εἰπὼν 'καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον', <ὅ> ἐστὶν ἀνόητον', ὡς φησὶν Ἀθανάσιος. A ἵνα .
- 24 207b .. ἀσεβέσι] ὀφείλει, φησί, μάλιστα διὰ τοῦτο ἀποθανεῖν, ἵνα ἐκεῖ θεῖς τοῦτον τὸν νόμον τοὺς κακούργους τιμωρίας λύσῃ, ἡμᾶς δὲ ἐάτω ζῆν ὡς πολιτευόμεθα. ἐπειδὴ δὲ φορτικὸν δοκεῖ λέγειν τὸ ἐν ᾿Αἰδου κολάζεσθαι τινος, διὰ τοῦτο 'ἐκόλασεν' εἰπὼν, εἰ δοκεῖ εἶναι φορτικόν, ἔξω τοῦ πολιτικοῦ καὶ οἰονεῖ ποιητικὸν δοκεῖ πως. gTBc ποδοκάκκη] βασανιστήριον τί ἐστὶν ὄργανον, εἰς ὃ στρεβλοῦνται τὶς δεσμούμενος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας.
- 24 208 τοῦτο καλεῖται καὶ ποδοστράβη. A περὶ τοῦ τιμήματος] ὅ ἐστι 'περὶ τῆς τιμωρίας'.
- 24 209 A ἐὰν δ' ἄλῳ] εἴποι ἄν τις 'πῶς λέγει "ἐὰν ἄλῳ", καίτοι προειπὼν ὅτι "εἰσαγόντων αὐτὸν εἰς τὴν Ἥλιαίαν", πῶς δὲ ἐδύναντο αὐτὸν εἰσαγαγεῖν, μὴ κατασχεθέντος αὐτοῦ;' λέγομεν ὅτι τὸ 'ἐὰν ἄλῳ' ἐνταῦθα λέγει οὐκ 'ἂν κατασχεθῇ', ἀλλ' 'ἐὰν ἄλῳ διὰ τῆς κρίσεως ποιήσας ἐφ' ᾧ περ συνελήφθη'.
- 24 210 τὸ δὲ 'παθεῖν ἢ ἀποτίσαι' ἀντὶ τοῦ 'παθεῖν εἰς τὸ σῶμα, ἀποτίσαι δὲ χρήματα'. A ὁμοίος γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Σόλων ὁ νομοθέτης] τοῦ αὐτοῦ τόπου τοῦ ἀδόξου καὶ τοῦτο κατὰ ἀντεξέτασιν ἐκ διαφορᾶς Τιμοκράτους καὶ Σόλωνος.
- 24 211a ἄχρι μὲν οὖν τούτων ἐπλήρωσε τῶν δύο ἐπιχειρημάτων τοὺς τόπους, τοῦ τε ἀσαφοῦς καὶ τοῦ ἀδυνάτου. YLS ὁμοίος .
- 24 211b .. νομοθέτης] κατὰ ἀντεξέτασιν ἐκ διαφορᾶς Τιμοκράτους καὶ Σόλωνος, ἵνα ἐκ τῆς δόξης τοῦ προσώπου δείξῃ αὐτὸν πλεον παρανομώτατον. ἀντίθεσιν δὲ οὐδεμίαν ἐνταῦθα πρὸς τὸ συμφέρον ἔθηκεν· οὐ γὰρ ἐλυσιστέλει αὐτῷ παραθραῦσαι τοῦ οἰκείου κεφαλαίου τὴν ἰσχύ· ὅταν δὲ ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ Τιμοκράτους λογίζεται, τότε κινήσει τὴν ἀντίθεσιν λέγων ὡς 'ἄτοπον ἔγραψας, ὅπως μηδεὶς Ἀθηναίων δεθῇσεται καὶ αὐτὸς πείσεται τι κακόν'. gTBc βελτίους ποιεῖ] οὐκ εἶπε 'κολάζει', καίτοι ἐν τοῖς προειρημένοις περὶ κολάσεως διεξερχόμενος, ἀλλὰ 'βελτίους ποιεῖ', σωφρονισμὸν εἰπὼν τὴν κόλασιν· ὥστε τὴν Τιμοκράτους δοκοῦσαν φιλανθρωπίαν βλαβερὰν εἶναι, τὴν δὲ Σόλωνος τιμωρίαν οὐ κόλασιν, ἀλλ' ὠφέλειαν.
- 24 212 ATBc <τὰ μὲν ἄλλα ἐῷ>] τὸ σχῆμα ἀποκοπή.
- 24 213 A <οἱ καὶ ζῶντας ἀναγκάζουσι>] περὶ παίδων.
- 24 214 F 1 <βούλομαι τοίνυν>] ἀνακεφαλαίωσις πάλιν τελείως τῶν δύο κεφαλαίων, τοῦ τε νομίμου καὶ τοῦ συμφέροντος.

- 24 215a Α εἰ δέ τις ζητήσῃ ‘τίνας ἔνεκα τὸ δίκαιον παρέλιπεν;’ ἐροῦμεν ‘οὐ παρήκεν, ἀλλ’ ἐπειδὴ πάνυ ἦν ἰσχυρόν, φανερώς μὲν αὐτὸ οὐ τίθησι, κατασπείρει δὲ αὐτὸ πανταχοῦ’.
- 24 215b gTbc βούλομαι τοίνυν] ἐπιλογίζεται πρῶτον ἐξ ἀνακεφαλαιώσεως καὶ ἀναμνήσεως τῶν προειρημένων κατὰ ἀπαρίθμησιν, πρῶτον καὶ δεύτερον καὶ τρίτον λέγων.
- 24 215c ἐν δὲ τούτοις διεΐλε τοῖς περὶ τὸ πρόσωπον νόμιμον καὶ τὸ περὶ τὸ πρᾶγμα, τοῦ δὲ συμφέροντος τὰ δύο ἐπιχειρήματα καὶ τοὺς τόπους εἰπεῖν παρητήσατο. εἴτα μετὰ τὴν ἀνακεφαλαιώσιν ἄλλο εἶδος συγγνώμης ὑφείλετο. ‘ἐπιβουλεύων γάρ’ φησὶ ‘καὶ οὐ γνώμης διαμαρτάνων ἔγραψεν.’ ἐπὶ τούτοις τίθησι λοιπὸν τὴν ἀπὸ τοῦ δικαίου ἀντίθεσιν, προδήλως μὲν οὐ τιθεῖς οὐδὲ γὰρ γυμνῶς <ἄν> συνέφερε· πόθεν οὖν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀντιθέσεως; (111) ‘θαυμάζω δ’, ὧς ἄνδρες δικασταί, τῆς ἀναιδεΐας αὐτοῦ’. θαύμασον δὲ τὴν μεταχείρισιν, ὅτι πρὸ τῆς θέσεως ἡ λύσις καὶ συμπλέκεται τῇ ἀντιθέσει τὸ ἐναντίωμα. τί γὰρ φησιν; ‘ὁ μετὰ Ἀνδροτίωνος ἀπανθρωποτάτως ἂν χρησάμενος τοῖς πολίταις, ὁ μηδένα ἔλεον περὶ αὐτοὺς ἐπιδειξάμενος, οὗτος τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς τὰ ἱερὰ χρήματα κατέχοντας φιланθρωπεύεσθαι λέγει.’ καὶ ἔτι ἐτέρωθί που τοῦ λόγου παρέδειξε τὴν ἀντίθεσιν. τί γὰρ φησι; ‘καὶ οὕτω πρὸς τὸ πλῆθος προσενήνκεται.’ οὐκοῦν τὸ μὲν νόμιμον προηγούμενόν ἐστι κεφάλαιον καὶ τὸ συμφέρον ὁμοίως προηγούμενον τῷ Δημοσθένει, τὸ δὲ δίκαιον εἰσῆκται κατὰ τὸ <Τιμοκράτει> ἐπόμενον ἀντιπροτεινόμενον παρὰ τοῦ ἀντιδίκου. ὁ δὲ προηγούμενός ἐστι τῷ Δημοσθένει κεφάλαιον, Τιμοκράτει ἐπόμενον πάλιν, τὸ τε νόμιμον καὶ τὸ συμφέρον. θαυμαστῆς δὲ οὔσης τῆς κατὰ τὴν ἀντίθεσιν μεθόδου, ἔτι θαυμασιωτέρα ἢ κατὰ τὴν λύσιν μέθοδος. ἄρχεται δὲ ἀπὸ συγκρίσεως κατὰ ἀντεξέτασιν. ‘τίνες οὖν μᾶλλον ἀδικοῦσιν τὴν πόλιν καὶ τίνες δικαιότεροι καταβάλλειν εἰσὶν, οἱ διὰ πενίαν κλέψαντες ἢ οἱ πρέσβεις αἰρεθέντες καὶ πλούσιοι ὄντες, εἴτα ὑφελόμενοι;’ καὶ τοῦτο δὲ δεῖ εἰδέναι, ὅτι φοβούμενος τὴν ἀπὸ τοῦ δικαίου ἐφομαρτοῦσαν ἀπανθρωπίαν (πικροῦ γὰρ τὸ διορίζεσθαι τοὺς ἀδικοῦντας δίκην διδόναι) οὐκ ἀπὸ τοῦ οἰκείου προσώπου τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐργάζεται, ἀλλὰ παρὰ πᾶν τὸ κεφάλαιον ἄνω καὶ κάτω τὸν Σόλωνα θρυλεῖ καὶ ὅτι πικρῶς κατὰ τῶν ἀδικούντων νομοθετεῖ· ἀξιόπιστος γὰρ ὁ Σόλων. Ὡς ἐπίλογος τοῦ συμφέροντος ἐξ ἀνακεφαλαιώσεως καὶ ἀναμνήσεως τῶν προειρημένων κατὰ ἀπαρίθμησιν.
- 24 215d Σ πρῶτον μὲν παρὰ τοὺς νόμους] τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ νομίμου τοῦ προσώπου· τὸ δὲ δεύτερον τοῦ νόμου αὐτοῦ.
- 24.216 gTbc τρίτον δὲ] ἰστέον ὅτι οὐ λέγει ἐνταῦθα περὶ τοῦ τρίτου κεφαλαίου, ὅ ἐστι τοῦ δικαίου, ἀλλὰ περὶ τοῦ συμφέροντος.
- 24.217 τρίτον δὲ αὐτὸς ἐκάλεσεν ἐνταῦθα τὸ συμφέρον, οὐ πρὸς τὴν τάξιν τῶν κεφαλαίων, ἀλλὰ πρὸς τὴν διαίρεσιν. τὸ γὰρ νόμιμον κεφάλαιον εἰς δύο διεΐλεν, εἷς τε τὸ παράνομον καὶ τὸ ἐναντίον τοῖς νόμοις. οὐκοῦν ὥς πρὸς τὰ δύο μέρη τοῦτο εἶπε τρίτον· ἐπεὶ πρὸς αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ νομίμου κεφαλαίου πάλιν δεύτερον λέγει τὸ συμφέρον. Α <πανταχόθεν μὲν τοίνυν>] ἄλλο εἶδος ἐπιλόγου ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ τεθεικότος τὸν νόμον ἐργάζεται, ἵνα τὰ τῆς συγγνώμης ἀφέληται.
- 24.218 Σ οὐδὲ γὰρ οὐδ’ ἄκων] εἰ μὲν ἐκ προνοίας τέθεικεν, εἰ κατὰ ἄγνοιάν τι καλὸν ἀπὸ τύχης γράψαι· ἐπειδὴ δὲ ἐκ μελέτης, οὐδὲν ἔχει καλῶς.
- 24.219 τὸ γὰρ ‘οὐδὲ ἄκων’ ἀναίρεσις μὲν συγγνώμης, λύσις δὲ λάθρα τοῦ δικαίου, οὗ ἔχει προφέρειν Τιμοκράτης. οὐ φανερώς δὲ αὐτὸ τίθησιν, ἐπειδὴ ἴσχυε ταύτη. gTbc <θαυμάζω δὲ>] ἐντεῦθεν ἢ ἀπὸ τοῦ δικαίου ἀντίθεσις.
- 24 220a ὅρα δὲ ὅτι πρὸ τῆς θέσεως ἡ λύσις, καὶ συμπλέκεται τῇ ἀντιθέσει τὸ ἐναντίωμα. Ὡς ἐντεῦθεν τὸ δίκαιον κεφάλαιον, ὅπερ καταγίνεται καθαρῶς εἰς τὴν καταδρομὴν τῶν περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα, ἣν ἔφησεν ὁ Μένανδρος δευτέραν ὑπόθεσιν.

- 24 220b Α ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου.
- 24 220c S <δικαίως δ' ἂν ἐμοῖ δοκεῖ>] ὅτι αἱ λύσεις τῆς ἀντιθέσεως τὸ δίκαιον κεφάλαιον ἔχουσιν.
- 24.221 οὐκοῦν φανερὰ γέγονεν ἡ διαίρεσις καὶ μάλα τηλαυγής, ὅτι τὸ μὲν ἀσύμφορον αὐτῶν κατεσκευάσται δι' ἐπιχειρημάτων δύο, τοῦ τε ἀσαφοῦς καὶ τοῦ ἀδυνάτου μετὰ ταῦτα δὲ τέθειται ἡ ἀπὸ τοῦ δικαίου ἀντίθεσις 'μᾶλλον δίκαιον φιланθρωπεύεσθαι τοὺς ἐνδεεῖς τῶν πολιτῶν'. εἴτα ἐπῆκται τὸ δίκαιον πρὸς λύσιν τῆς ἀντιθέσεως, ὃ κεῖται ὡς κεφάλαιον προηγούμενον. οὐκοῦν τὸ μὲν νόμιμον προηγούμενον κεφάλαιον καὶ τὸ συμφέρον, τὸ δὲ δίκαιον εἰσῆκται κατὰ τὸ ἐπόμενον πρὸς λύσιν τῆς ἀντιθέσεως. S <εἰ μὲν τις>] ἐντεῦθεν ἡ κατὰ τὴν λύσιν μέθοδος.
- 24.222 καὶ ἔστι πρῶτος τόπος οὗτος συγκριτικῶς ληφθεὶς ἀπὸ τοῦ μείζονος. YL εἰ μὲν τις ἀγορανόμος ἢ ἀστυνόμος] ἀπὸ συγκρίσεως ἄρχεται κατὰ ἀντεξέτασιν 'τίνες μᾶλλον ἀδικοῦσι τὴν πόλιν, ἀστυνόμοι καὶ δικασταὶ κατὰ δήμους γινόμενοι, διὰ πενίαν δὲ καὶ ἀπαιδευσίαν καὶ ἀπειρίαν δόξαντες ἐν ταῖς εὐθύναις κεκλοφέναι, ἢ πρέσβεις αἰρεθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου πλούσιοι, ὑφηρημένοι ἱερὰ καὶ ὅσα χρήματα καὶ πολὺν χρόνον ἐκκεκαρπωμένοι;' ἄξιον δὲ ζητῆσαι τοῦ τόπου τὸ δοκοῦν ὑφορμεῖν.
- 24.223 φησὶ γὰρ τοὺς μὲν πρέσβεις βοηθεῖσθαι τῷ νόμῳ, τοὺς δὲ ἀστυνόμους καὶ δικαστὰς κατὰ δήμους γενομένους μὴ βοηθεῖσθαι. καίτοι γε, εἰ ὁ νόμος τὸν δεσμὸν ἀφήσιν, ὁμοίως τοῖς πᾶσιν ἀφήσι. πῶς οὖν οἷόν τε τοῖς μὲν βοηθεῖν, τοῖς δὲ οὐ βοηθεῖν αὐτόν; εἰ μὴ τις λέγοι ὅτι οὐκ ἀφαιρεῖ τὴν δεκαπλασίαν τῶν ἀστυνόμων. ἀλλὰ καὶ τοῦτο σαθρόν. ποῦ τοίνυν τὸ σόφισμα; ὅτι οὐ περὶ τοῦ δεσμοῦ διαλέγεται, ἀλλὰ περὶ τοῦ 'πότεροι δικαιότεροί εἰσιν ἐκτινύνναι, οἱ πρέσβεις ἢ ὑφῆρηνται ἢ οἱ ἀστυνόμοι καὶ οἱ ἀγορανόμοι τὴν δεκαπλασίαν διότι ἔκλεψαν'. οὐ περὶ τοῦ νόμου γὰρ διαλέγεται, ἀλλ' αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐξετάζει μόνον τὸ δίκαιον, 'τίνες δικαιότεροι καταβάλλειν εἰσίν, οἱ διὰ πενίαν κλέψαντες ἢ οἱ πρέσβεις αἰρεθέντες καὶ πλούσιοι ὄντες, εἴτα ὑφελόμενοι'. ὃ δὲ ἄγαμαι τῆς μεθόδου, τοῦτο προσθήσω. φοβούμενος γὰρ τὴν ἀπὸ τοῦ δικαίου ἐφομαρτοῦσαν ἀπανθρωπίαν (πικροῦ γὰρ τὸ διορίζεσθαι τοὺς ἀδικοῦντας δίκην διδόναι) οὐκ ἀπὸ τοῦ οἰκείου προσώπου τὸ κεφάλαιον λέγει, ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω Σόλωνα θρυλεῖ τοῦτον γὰρ ἅψ' ἑαυτοῦ τοῦτο νομοθετοῦντα πᾶς ἂν τις ὡμὸν ὑπέλαβεν εἶναι. διόπερ ἀπὸ τῆς ποιότητος τοῦ Σόλωνος ἐργάζεται· ἀξιόπιστος γὰρ ἐστὶν ὁ Σόλων καὶ ἐπισημότερος. ἔστι δ' ἀγορανόμος ὁ ἐπόπτης τῶν ὧνίων τῆς ἀγορᾶς, ἀστυνόμος δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ εἶναι καθαρίαν τὴν πόλιν ἀσχολούμενος, ὁ παρ' ἡμῖν πατήρ. gTBcFj ἀγορανόμος] ὁ τῆς ἀγορᾶς τῶν ὧνίων ἐπιμελούμενος, ὃν τινες καλοῦσι λογιστὴν ἢ ἔφορον, ἀστυνόμος δὲ ὁ τῶν δημοσίων ἐπιμελούμενος καὶ τοῦ καθαρὰν εἶναι τὴν πόλιν, ὃν καλοῦσιν τινες πατέρα τῆς πόλεως [ἢ δικαστὴς κατὰ δήμους γενόμενος].
- 24.224 Α ἡ δικαστὴς κατὰ δήμους γενόμενος] ἐγίγνοντο γὰρ κατὰ δήμους, οἷον ἐν τοῖς Παιανιεῦσι καὶ ἐν ἄλλοις δήμοις, δικασταί.
- 24.225 'ὥφειλες οὖν πρὸ τούτου, εἴπερ ὥου δεῖν εἶναι φιλάνθρωπος, καὶ ἐπὶ τούτων θεῖναι τὸν νόμον.' ταῦτα δὲ πάντα λέγει ἀναιρῶν τὸ ἰσχυρὸν τοῦ ἐναντίου καὶ τὸ δίκαιον, ἵνα δείξῃ αὐτόν οὐ διὰ φιλάνθρωπίαν νομοθετήσαντα, ἀλλὰ διὰ τούτους. gTBcFj χρόνον πολύν] οὐχ ἀπλῶς τοῦτο λέγει, ἀλλὰ βούλεται σημᾶναι τὴν ἐνάτην πρυτανείαν, ἵνα δείξῃ αὐτοὺς διὰ τούτου χρεωστοῦντας τὰ διπλά.
- 24.226 Α <καίτοι γ' ὁ Σόλων>] δεύτερος τόπος οὗτος ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος.
- 24 227a ὁρᾷ γὰρ ὅτι περὶ ἐλαττόνων κλεμμάτων ὁ Σόλων μεγίστας τιμωρίας ὥρισεν. YL δεύτερος τόπος ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος.
- 24 227b S καίτοι .

- 24 227c .. Σόλων] ἄλλη ἀναίρεις τῆς φιланθρωπίας. ἴδου γὰρ ὁ Σόλων φιλανθρωπότερος αὐτοῦ ὢν κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας· οὗτος δὲ ἀφήσιν, ὡς ἐπιδείξομεν. ἔστι δὲ ὁ τόπος οὗτος τῆς ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος συγκρίσεως, τοῦ πρὸ τούτου ὄντος ἀπὸ τοῦ μείζονος. οἰκείος δὲ τῶν τόπων ἐκάτερος, ἐπειδὴ γὰρ περὶ ἀνδρῶν πρέσβων κεκλοφότων ποιεῖται τὸν λόγον, ἀναγκαίως καὶ τοῖς παραδείγμασιν οἰκείοις κέχρηται. ὁρᾷς γὰρ ἐνταῦθα ὅτι περὶ τῶν ἐλαττόνων κλεμμάτων μεγίστας τιμωρίας ὁ Σόλων ὥρισε. gTBc <εἰ μὲν τις μεθ' ἡμέραν>] περὶ κλοπῆς.
- 24 228a F 2 'μεθ' ἡμέραν' λέγει ἀντὶ τοῦ 'ἐν ἡμέρᾳ'.
- 24 228b A νύκτωρ] ἐν νυκτὶ μείζονα τὴν τιμωρίαν ἔδειξεν, ἐπειδήπερ μείζον ἐστὶ τὸ ἔγκλημα τῆς νυκτός.
- 24.229 ἐν γὰρ ἡμέρᾳ δύναται τις καὶ βοηθοὺς καλέσαι ἑαυτῷ, ἐν δὲ νυκτὶ οὐκέτι. Α ὢν αἱ ἀπαγωγαὶ εἰσιν] ἀντὶ τοῦ 'καθ' ὢν αἱ ἀπαγωγαὶ εἰσιν', ἵνα δηλώσῃ τῶν ὑπὲρ τῶν πεντήκοντα δραχμῶν.
- 24.230 οἱ γὰρ κλέπτοντες ἦττονα τῶν πεντήκοντα δραχμῶν ἦττονα ἔπασχον. ATBc ἐκ Λυκείου ἢ ἐξ Ἀκαδημείας ἢ ἐκ Κυνοσάργους] τρία ταῦτα γυμνάσια παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις.
- 24.231 ἦν δὲ καὶ ἱερὰ ἐπὶ μὲν τοῦ Λυκείου λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος, ἐπὶ δὲ τοῦ Κυνοσάργους τοῦ Ἡρακλέους, ἐπὶ δὲ τῆς Ἀκαδημείας αὐτοῦ τοῦ Ἀκαδήμου τοῦ ἥρωος, ἐξ οὗ καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη. ἐκλήθησαν δὲ οὕτως διὰ τοιαύτας αἰτίας. ἡ μὲν Ἀκαδήμεια ἀπὸ ἥρωος τινος Ἀκαδήμου κτίσαντος τὸν τόπον, ἔνθα καὶ διατριβὴν εἶχεν ὁ Πλάτων. ὁ δὲ τόπος τῆς εὐθείας τῆς Ἀκαδημείας προπαροξύνεται, ἐπειδὴ καὶ ἡ εὐθεῖα τοῦ Ἀκαδήμου ἐξ οὗ ἐκλήθη προπαροξύνεται. τὸ δὲ Κυνοσάργες ἀπὸ τοῦ ποτε θύοντων τῷ Ἡρακλεῖ κύνα λευκὸν ἀρπάξαι τὰ μηρία τοῦ ἱερείου καὶ ἀποθέσθαι αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἔνθα ἐστὶ τὸ γυμνάσιον. ἡ δὲ εὐθεῖα 'τὸ Κυνοσάργες' καὶ αὕτη προπαροξύνεται ἢ σύνθεσις γὰρ πάλιν ἀνέπεμψε τὸν τόπον. τὸ δὲ Λύκειον λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος, ἢ ὅτι νόμιμος ὁ θεὸς νομίζεται ἀπὸ τοῦ θητεῦσαι Ἀδμήτῳ καὶ ἀνάγκῃ ἦν ἀνελεῖν ὡς νόμιον τοὺς λύκους τοὺς ἐχθροὺς ὄντας ταῖς ποίμναις, ἢ ὅτι λύκων ποτὲ ἐπελθόντων τῇ πόλει τῇ τῶν Ἀθηναίων καὶ πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων ἀναιρῶντων ἔχρησεν ὁ θεὸς θύειν μάλιστα ἐν τῷ τόπῳ, καὶ λοιπὸν ἐκ τῆς ὁσμῆς ἀπώλλυντο οἱ λύκοι καὶ ἐκ τούτου χάριν ὁμολογοῦντες οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Ἀπόλλωνι ἱερὸν ἐκέῖσε αὐτοῦ κατεστήσαντο, καλέσαντες αὐτὸ λυκοκτόνου Ἀπόλλωνος. A <καὶ οὐκ ἀπέχρησεν ὑπὲρ τῶν μελλόντων>] τρίτος οὗτος τόπος ἀπὸ τοῦ τρόπου κατὰ τὸ ἐναντίον.
- 24 232a ὁρᾷς γὰρ ὅτι περὶ τρόπου διαλέγεται, ὅπως ἐχρῆν αὐτὸν νενομοθετηκέναι. Υ τρίτου τρόπου ἀπὸ τρόπου τὸ ἐναντίον.
- 24 232b S <καῖτοι, ὦ Τιμόκρατες>] τέταρτος τόπος οὗτος ἀπὸ τοῦ ἴσου κατὰ τὴν ἀξίαν· ἐνταῦθα γὰρ περὶ ἰσότητος καὶ τῆς κατ' ἀξίαν ἐκάστου τιμωρίας ποιεῖται τὸν λόγον.
- 24 233a Υ καῖτοι, ὦ Τιμόκρατες] πέμπτου τρόπου ἀπὸ τοῦ ἴσου καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν.
- 24 233b S <τοῖς λείπουσι τὰς τάξεις>] ὅτι 'λιποτάκτης' οὐ λέγεται.
- 24.234 Α οὐ γὰρ δὴ ἐρεῖ γε] ἀντιπίπτοντος λύσις.
- 24.235 ἔλεγον γὰρ πολλάκις ὅτι 'οὐχ οὕτω δεῖ κολάζειν σφοδρῶς, ἀλλ' ἡπιώτερον'. λύει δὲ αὐτό, οὐ πάντως δὲ τοῦτο ἔφασκεν, ἀλλ' ὡς αὐτὸς βούλεται οὕτως εἰσάγει. σημειῶσαι δέ, ἐν τῷ (119) 'τοῖς λιποῦσι τὰς τάξεις' φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι 'λιποτάκτης' συνθέτως οὐ λέγεται· ἢ γὰρ ἂν ἔλεγεν οὕτως. gTBc διαφέρει δὲ] τὸ 'διαφέρει' ἀντὶ τοῦ 'ὑπερβάλλει'· καῖτοι γε οὔτε ἔκλεψαν οὔτε ἱεροσύλησαν.
- 24 236a ἀλλὰ ὀρικῶς τοῦτο ποιεῖ· αὐτὸς γὰρ τοῦτο φάσκει 'ἱεροσυλίαν', τὸ μὴ δοῦναι τὰ χρήματα τῆς θεοῦ. Υ διαφέρει δὲ] τὸ 'διαφέρει', 'ὑπερβάλλει'· δεινότερον γὰρ ἀποφαίνει.
- 24 236b

τινὲς καὶ ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τὸ ‘διαλλάττειν’. καίτοι γε οὔτε ἔκλεψαν οὔτε ἱεροσύλησαν. ἀλλὰ ὀριστικῶς τοῦτο ποιεῖται· αὐτὸς γὰρ τοῦτο φάσκει ‘ἱεροσυλίαν’, τὸ μὴ δοῦναι τὰ χρήματα τῆς θεοῦ. τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους γίνεται. ὁ μὲν οὖν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπὸ τοῦ τέλους ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἀφείς ὅλως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. gTBc οἶμαι δέ, νῆ τὸν Δία] ἄλλος τόπος πρῶτος ἀπὸ τοῦ μείζονος· ὧ καὶ τόπος ἕτερος ἐπηκολούθησεν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος.

24 237a ἀντακολουθοῦσι γὰρ ἀλλήλοις οἱ τόποι· τοῦ δὲ λέγοντος κρίνειν ἐστὶ περὶ τῆς τάξεως. Ὁ ἄλλος πρῶτος τόπος ἀπὸ τοῦ μείζονος.

24 237b Σ οὐκ ἀπὸ ταῦτομάτου] εἴποι ἄν τις ‘οὐκοῦν οὐκ ἄξιοι ἐγκλήματος οἱ περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα, εἴ γε οὐχ οὗτοι αἴτιοι, ἀλλ’ ἡ θεός’.

24.238 λέγομεν ὅτι τοῦ τοιοῦτου πρῶτος ἡμῖν Ὅμηρος (Ε 290) <μάρτυς> γεγένηται, εἴτα Πλάτων (Resp. 2, 380a), διδάσκοντες ἡμᾶς ὅτι, ἐπειδὴν ὁρῶσιν οἱ θεοὶ τινα πονηρόν, ἐμβάλλουσιν αὐτῷ τοιαύτην τινὰ ἐπιθυμίαν πρὸς τὸ δι’ αὐτῆς δοῦναι τὴν τιμωρίαν ὑπὲρ ὧν ποιῶν ἐλάνθανεν· ὥσπερ τὸν Πάνδαρον ἐπίορκον ὄντα ἀνέπεισεν ἡ Ἀθηνᾶ παρασπονδῆσαι, ὅθεν καὶ κατὰ τῆς γλώττης τέτρωται. Α <ἀκρωτήρια>] ἀκρωτήρια τῆς Νίκης, τῶν πτερῶν τὰ ἄκρα ἢ αὐτὰς τὰς πτέρυγας· Νίκην δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ὠνόμαζον οἱ παλαιοί.

24 239a Ὁ ἀκρωτήρια λέγει οἶονεῖ τὰ πτερὰ· οὕτω γὰρ γράφεται ἡ Νίκη.

24 239b τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται, Νίκης Ἀθηνᾶς εἶναι ἄγαλμα ἐν τῇ ἀκροπόλει. ταύτης δὲ τὰς πτέρυγας χρυσᾶς οὖσας ἐπεχείρησάν τινες κακοῦργοι ἀφελέσθαι, καὶ ἀπώλοντο αὐτοὶ ὑφ’ ἐαυτῶν οἱ κακοῦργοι· στασιάζοντες πρὸς αὐτούς, τίς πλέον λάβοι ἀπὸ τῆς κλοπῆς, ἐμβαλοῦσης αὐτοῖς τοῦτο τῆς Ἀθηνᾶς, ἥλεγξαν ἐαυτούς. ἄλλοι δὲ φασιν, ἕκαστος τῶν κακούργων ἐφιλονεῖκει τὸ πλέον λαβεῖν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔλεγον αὐτοῖς προσήκειν τὸ πλέον λαβεῖν, ὅτι αὐτοὶ τοὺς ἐτέρους ἐβάσταζαν πρὸς τῷ εἰσελθεῖν ἐν τῷ ἱερῷ, οἱ δὲ ἔλεγον ‘ἀλλ’ ἡμεῖς εἰσελθόντες πλείονι κινδύνῳ ἐξηταζόμεθα· ἡμᾶς γὰρ δέος ἦν ἔνδον ὄντας <μᾶλλον> ἀλῶναι ἢ περὶ ὑμᾶς τοὺς ἔξω’. ATBc βούλομαι δ’ ὑμῖν] οὗτος ὁ τόπος ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τέσσαρες τόποι κατὰ Τιμοκράτους εἰσὶ τοῦ νομοθέτου, ὁ δὲ μετ’ αὐτοὺς ἐξῆς πάλιν ἀπὸ τοῦ μείζονος κατὰ Ἀνδροτίωνος, οὗτος δὲ ὁ νῦν ῥηθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος κατὰ Τιμοκράτους.

24 240a καὶ ὁ μὲν κατὰ Ἀνδροτίωνος ὅτι ‘μέγιστα τετόλμηκεν’, ὁ δὲ κατὰ Τιμοκράτους ὅτι ‘πικρότατα μὲν κατὰ τῶν τελωνῶν γέγραφε, κατὰ δὲ τῶν μέγιστα ἡδικοκτόνων τιμωρίαν οὐ γέγραφε’. Ὁ τόπος ἐπόμενος τῷ πρὸ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος.

24 240b ἰστέον δὲ ὅτι οἱ πρῶτοι τέσσαρες τόποι κατὰ Τιμοκράτους εἰσὶ τοῦ νομοθέτου, ὁ δὲ ἐξῆς ἀπὸ τοῦ μείζονος κατ’ Ἀνδροτίωνος. οὗτος δὲ ὁ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος κατὰ Τιμοκράτους ὅτι ‘πικρότατα μὲν κατὰ τῶν τελωνῶν γέγραφε, κατὰ δὲ τῶν τὰ μέγιστα ἡδικοκτόνων τιμωρίαν οὐ γέγραπεν’. Σ βούλομαι δ’ ὑμῖν] ὥς ἐν προοιμίῳ ἐπεσημνήνατο αὐτὸν ἐμβαλεῖν εἰς τοῦτο.

24 240c αἱ αὐξήσεις δὲ ὁμοίως ἐκ τοῦ αὐτοῦ. προσποιεῖται δὲ ἀποσχεδιάζειν, ἵνα μὴ δόξη ἐσκεμμένως αὐτὰ λέγειν. ‘παραλιπόντι’ δὲ ἡ βελτίων γραφή· ‘ὁ παραλέλειπται μοι’, ὅπως ἂν δόξη διὰ τὸ μέγεθος λέγειν καὶ μὴ παραλιμπάνειν τηλικούτο πρᾶγμα. gTBc βούλομαι δ’ ὑμῖν] πάλιν αἱ προσποιήσεις αὗται ῥητορικαί [καί] εἰσιν, προσποιεῖσθαι ἐν τῷ μεταξὺ αὐτοσχεδιάζειν, ἵνα φύγῃ τὴν τῆς πανουργίας ὑποψίαν.

24 240d Α <δεσμός>] ὃν γὰρ πεποίηκε τοσοῦτον, ὅσον ἐμίσθωσεν καὶ ἐζημιοῦντο καὶ οὐ κατέβαλλον.

24.241 Ὁ καίτοι εἰ μὲν ἐλάττω] ἀντιπίπτον ὥς ἐν ὑποθέσει, ‘ἀλλ’ ἦττον ἀδικοῦσιν· οὐκοῦν καὶ μαίνεσθαι ὁμολογήσεις’.

24.242 gTBc ἄξιον τοίνυν] ἔστι καὶ οὗτος ὁ τόπος ὁμοίως κατ’ Ἀνδροτίωνος, ἀναμιμνήσκων ὧν ἐτόλμα τὰς εἰσπράξεις ποιούμενος.

- 24 243a gTbc ἄξιον τοίνυν] τρίτος οὗτος τόπος ἀπὸ τοῦ ἐναντίου.
- 24 243b ὅτι γὰρ οὐ τὰ αὐτὰ φρονοῦσι τῷ δήμῳ οἱ ῥήτορες, ἀλλὰ τάναντία, συνίστησι μάχεται δὲ πρὸς τὰς δύο ἀντιθέσεις διὰ τούτου μάλιστα τοῦ τόπου, τῇ τε ἀπὸ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ συμφέροντος. ἐπειδὴν γὰρ τούτῳ κέχρηται Τιμοκράτης τῷ λόγῳ φάσκων ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων καὶ πολλῶν γεγραφεῖναι, προκαταλαμβάνει τοῖς ἐπαίνοις τὸν ἀκροατὴν καὶ θαυμάζει τὴν καρτερίαν καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἄχθονται ἐπὶ τοῖς κατ' αὐτῶν ὠρισμένοις κολαστηρίοις, μόνον οὐκ ἐνάγων τὸν ἀκροατὴν φιλοτιμούμενον ἐπὶ τῇ μεγαλοφροσύνῃ· καὶ ἐπάνεισι πρὸς Τιμοκράτην, συνεθίζων πάλιν τὸν ἀκροατὴν ὅτι 'οὐχ ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὁ νόμος, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πρέσβων'. ἔστι δὲ καὶ οὗτος ὁ τόπος κατὰ Ἀνδροτίωνος. εἴτα ἐπάγει λέγων καὶ (124) 'προπηλακίζουσιν ὑμᾶς ἰδίᾳ τοῖς λόγοις', ταῦτα αἰνιττόμενος πρὸς Ἀνδροτίωνα καὶ ἀναμιμνήσκων ὧν ἐτόλμα τὰς εἰσπράξεις ποιούμενος. τὸ δὲ διχόθεν μισθοφορῆσαι σημαίνει 'ἐάν τις λαχὼν δικάζειν ὑπὲρ δύο δικαστηρίων μισθοφορήσῃ'. ἔστι γὰρ ὅτε λαχὼν τις δικάζειν ἀφικνεῖται πρὸς τὸν <τὸν> μισθὸν διανέμοντα καὶ παρὰ μὲν τοῦ δεῖνος λαμβάνει ὡς εἰς τὴν ἡλιαίαν κεκληρωμένος, παρὰ δὲ τοῦ δεῖνος ὡς εἰς τὸ τρίγωνον. ΥΛ τρίτος τόπος ἀπὸ τοῦ ἐναντίου κατ' Ἀνδροτίωνος.
- 24 243c ὅτι γὰρ οὐ ταῦτ' αὐτὰ τῷ δήμῳ φρονοῦσιν οἱ ῥήτορες συνίστησι μάχεται δὲ πρὸς τὰς δύο ἀντιθέσεις διὰ τούτου μάλιστα τοῦ τόπου, τῇ τε ἀπὸ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ συμφέροντος. S ἐάν τις ἢ διχόθεν μισθοφορῇ] ἐκ δύο τεχνῶν ἢ ἐκ δύο δικαστηρίων· συνέβαινε γὰρ δύο γίνεσθαι ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.
- 24 244 ἵνα οὖν μὴ ἦ ὥσπερ ἐργασία, κωλύει τοῦτο. δύο τέχνας μετιέναι πάλιν κωλύει διὰ τὸ μηδεμίαν κατορθοῦν ἐν τῷ τὴν γνώμην μερίζεσθαι. gTbc ἐκκλησιάζει] ἀντὶ τοῦ 'εἰσέρχεται τις τῶν πενήτων, ἄτιμος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γενόμενος, λαβεῖν βουλόμενος χρήματα ὡς ἐκκλησιάζων'.
- 24 245 A ὅπως δ' οὗτοι] ἀντὶ τοῦ 'οἱ ῥήτορες οἱ περὶ τὸν Τιμοκράτην'.
- 24 246 ὅρα δὲ πῶς ἐνταῦθα δηλοῖ, ὅτι ἰδιώτης ἐστὶν ὁ Διόδωρος, διότι τῶν ῥητόρων ἐνταῦθα κατατρέχει· οὐ γὰρ ἂν ὁ Δημοσθένης ταῦτα ἔλεγεν. A <προπηλακίζουσιν ὑμᾶς ἰδίᾳ τοῖς λόγοις>] αἰνιττεται πρὸς Ἀνδροτίωνα καὶ ἀναμιμνήσκει ὧν ἐτόλμα εἰσπράξεις ποιούμενος.
- 24 247 S ἀλλὰ νῆ Δί'] κατ' ἐρώτησιν· ἔστι δὲ ἀνθυποφορὰ ἐκ τοῦ ἀπρεποῦς.
- 24 248 A ἀλλὰ νῆ Δί' αἰσχροὺν ἴσως] τόπος τέταρτος ἀπὸ τοῦ ἴσου, τὴν μὲν γένεσιν ἔχων ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ καὶ τοῦ ἀδόξου, κατασκευαζόμενος δὲ τῷ ἴσῳ.
- 24 249a ὅμοιον γὰρ καὶ ἴσον ἐστὶ δεθῆναι καὶ τοῦτον καὶ τὸν αὐτοῦ πατέρα προσεκτέον δὲ πανταχοῦ τῷ κεφαλαίῳ τῷ δικαίῳ, ὅτι κατὰ τῶν πρέσβων προενήνεκται, ἵνα μὴ δοκῇ προσκρούειν πρὸς ἅπαντας λέγων δεῖν πικροὺς τίθεσθαι τοὺς νόμους κατὰ τῶν ὀφειλόντων. οὐ μόνον δὲ τὸ κατὰ Ἀνδροτίωνος, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ Γλαυκέτην καὶ Μελάνωπον τοῦ αὐτοῦ ἂν εἴη τόπου. κατασκευάζει γὰρ διὰ τούτων ὅτι 'ἄξιοι τῶν δεσμῶν ἀνθ' ὧν τετολμήκασιν'. εἴτα ἐπειδήπερ ἀντέπιπτεν ἀπὸ τῆς τῶν προσώπων ποιότητος ὥσπερ ἀνθυποφορὰ τις, ἐπάγει λύσεις ἰσχυροτέρας, ὅτι 'πολλοὶ πολλάκις ἐδέθησαν τούτων οὐ χείρονες'. ΥΛ τέταρτος τόπος ἀπὸ τοῦ ἴσου, τὴν μὲν γένεσιν ἔχων ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ καὶ ἀδόξου, κατασκευαζόμενος δὲ τῷ ἴσῳ.
- 24 249b ὅμοιον γὰρ ἐστὶ δεθῆναι καὶ τοῦτον ὡς τὸν αὐτοῦ πατέρα. S πολλὰς πεντετηρίδας] οὐχ ἀπλῶς τοῦτο εἶπεν, ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ πέντε ἔτη ἦγετο τὰ Παναθήναια, τότε δὲ ἐξῆν ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ τοὺς δεσμώτας διὰ τὴν πανηγύριν, ὡς ἔγνωμεν ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος.
- 24 250 δέον δὲ εἰπεῖν 'πεντετηρίδα' εἶπε πληθυντικῶς, ἐπὶ τὸ ἐπαχθέστερον φέρων τὸν λόγον. A τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ] οἷον τὰ ἐν τῇ νεότητι, ἵνα πάλιν σκώψῃ αὐτὸν εἰς κιναιδίαν.
- 24 251

Α οὐδ' εἰ πάνυ πολλὰ ἔχω περὶ κλοπῆς λέγειν] τῷ κατὰ παράλειψιν σχήματι κέχρηται· ὅπου γὰρ εἶπεῖν οὐδὲν ἔχομεν, δεῖ μόνον αἰνίττεσθαι.

24.252 gTbc καὶ συνέδρου γενομένου] σύνεδροι λέγονται οἱ συνεδρεύοντες ἀντὶ τῆς πόλεως ἐν ἄλλαις πόλεσι καὶ αὐτῆς τὰ δίκαια λέγοντες· αὐτὸς οὖν σύνεδρος γενόμενος προδέδωκε τὰ δίκαια, χρήματα λαβών.

24.253 ἔν δὲ τούτων ἡ προδοσία. YL <ἀπέτισε>] ὑπερβὰς τὴν προθεσμίαν.

24.254 YL <εἰς Αἴγυπτον>] περὶ τῆς οὐσίας φιλονεικίᾳ, ὅτι ἀπέστη βασιλέως Αἴγυπτος.

24.255 λέγει δὲ ὅτι ἐπρέσβευσεν οὐκ ἐφ' οἷς ἐπέμφθη. YL οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πρῶτον μὲν εἰς Δεκέλειαν] ἔοικεν οὗτος <αἰχμάλωτος> ὑπὸ τῶν ἐν Δεκελείᾳ Πελοποννησίων γεγενῆσθαι· εἰ γὰρ ἦν αὐτομολήσας, οὐκ ἂν ἔζησεν ὑπ' Ἀθηναίων ὕστερον ἐπανελθών.

24.256a ὁ δὲ ῥήτωρ πάλιν ὡς κατήγορος τὸ ἐκ τύχης συμβὰν εἰς τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ ἀνάγει. Α οὐχ .

24.256b .. Δεκέλειαν] δεῖ νοῆσαι τοῦτον πάνυ γεραίτατον, εἴ γε λέγει αὐτὸν γεγενῆσθαι ἐν τῷ τέλει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ νῦν ζῆν ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς χρόνοις. Α οὐχ .

24.256c .. Δεκέλειαν] ἔοικεν οὗτος αἰχμάλωτος εἰληφθαι ὑπὸ τῶν ἐν Δεκελείᾳ· εἰ γὰρ ἦν αὐτόμολος, οὐκ ἂν ἔζησεν ὑπὸ Ἀθηναίων. τὸ δὲ ἐκ τύχης συμβὰν εἰς προαίρεσιν ἐνάγει. ἀρμοστής δὲ νῦν ὁ τῆς φρουρᾶς τῶν ἐν Δεκελείᾳ ἡγούμενος. Δεκέλεια δὲ χωρίον τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ ἐτείχισαν οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τῆς πόλεως. πολλοὶ οὖν ἠυτομόλουν, ὅσοι ἦσαν τῆς ἐκείνων γνώμης. γέροντα δὲ αὐτὸν πάνυ λέγουσι· περὶ γὰρ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου γέγονε τοῦτο. εἷς οὖν αὐτὸς ἦν τῶν αὐτομολησάντων ἐκεῖ. gTbc <παίδων καὶ γυναικῶν>] ἰστέον ὅτι βουλόμενος βιαιότερον ποιῆσαι τὸν λόγον τοῦτο εἶπεν· ὡμολογημένον γάρ ἐστιν ὅτι καὶ τὰ τῶν παίδων καὶ τὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν ἦν πάλιν· ἀλλ' ἵνα τὴν ἀρπαγὴν αὐτοῦ δηλώσῃ, τοῦτο εἶπε.

24.257 δεῖ δὲ λαβεῖν κατὰ πάντων τούτων κοινὸν τὸ 'οὗτός ἐστιν'. AR τῷ ἀρμοστῇ κατατιθεῖς] 'ἀρμοστῇ' τῷ ἄρχοντι τῶν Λακεδαιμονίων.

24.258a ἡ δὲ Δεκέλεια χωρίον ἦν τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ ἐτείχισαν οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τῆς πόλεως. πολλοὶ οὖν ἠυτομόλουν, ὅσοι ἦσαν τῆς ἐκείνων γνώμης. γέροντα δὲ αὐτὸν πάνυ λέγει· περὶ γὰρ τὸ τέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου τοῦτο γέγονε. ἀρμοστής δὲ λέγεται παρὰ τὸ ἀρμόττειν τὰ ἦθη τῶν ὑποκειμένων πόλεων πρὸς τὴν πολιτείαν τῶν Λακεδαιμονίων. YL τῷ .

24.258b .. κατατιθεῖς] τῷ Λακωνικῷ ἄρχοντι τῷ ὄντι ἐκεῖσε. ὅτι οἱ ἐν τῇ Δεκελείᾳ ἀρμοσταὶ συνεχώρουν τοὺς αὐτῶν στρατιώτας λαμβάνειν ὧν κλέπτουσι παρὰ τῶν Ἀθηναίων τὰ ἐννέα μέρη καὶ αὐτοῖς καταβάλλειν μόνον τὸ δέκατον, ὃ ἐστὶ τῇ πόλει τῶν Λακεδαιμονίων, ἵνα διὰ τούτων καὶ πολλοὺς παροξύνωσι καὶ προθύμως δηοῦν καὶ συλᾶν τὰ τῶν Ἀθηναίων. Α τούτων ἀκριβῶς] ἀντὶ τοῦ 'ὑπὲρ ὧν ἐσύλα ἐξ ὑμῶν'.

24.259a Α οὐ ψευδόμενος.

24.259b YL <ἀποστερῶν τὰς ἀπὸ τῶν ὑμετέρων πολεμίων>] τῶν Αἰγυπτίων ὧν καὶ τὰ χρήματα ἦν· εἶπε γὰρ ἄνω 'ἀπεψηφίσασθε μὴ φίλον εἶναι'.

24.260 YL τὸν τε δίφρον] ἐπὶ τούτου ἐκαθέζετο ὁ Ξέρξης ἐν τῷ Αἰγιάλεω ὄρει τῆς Ἀττικῆς θεωρῶν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.

24.261 Α ἀκινάκην] ὄνομα ξίφους Περσικοῦ.

24.262 Α δαρεικούς] ὄνομα νομίσματος παρὰ τοῖς Πέρσας.

24.263 Α <ἀλλὰ τᾶλλα οὐ βίαιος>] πληρώσας τοὺς κατὰ τῶν προσώπων τόπους ἐπάγει ἐννόημα ὡς ἂν εἴποι τις ἐπιλογικόν.

- 24 264a ΥΛ ἐννόημα ἐπιλογικόν.
- 24 264b Σ ἐγὼ μὲν γὰρ] πάλιν ἐνταῦθα εἰπὼν τὸν ‘μὲν’ οὐκ ἐπήγαγε τὸν ‘δὲ’ διὰ τὸ ὠμολογημένον εἶναι ὅπερ ἔμελλεν ἐπιφέρειν.
- 24.265 ἔμελλε γὰρ ἐπάγειν ‘νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν τοῦτο συνδοκεῖν’. τὸ ‘ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν’ πρὸς τὸ ἄνω ἐστὶ πρὸς τὸ ‘τί κωλύσει ἅπαντας εἶναι πονηρούς;’ Α οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας] πολλοὶ γὰρ ἔσθ’ ὅτε ξένοι ὄντες ἐνεγράφοντο αὐτοὺς ὡς πολίτας παρὰ γνώμην τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἦν γραφὴ ξενίας.
- 24 266a ΥΛ εἴ τις ἦλω παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὑποκρινόμενος εἶναι πολίτης μὴ ὢν Ἀθηναῖος κατὰ τὸ ἀληθὲς καὶ τὰ αὐτὰ ποιῶν τοῖς πολίταις, πρὸ μὲν κρίσεως ὥκει τὸ δεσμωτήριον, ἀλοὺς δὲ ἐν τῇ κρίσει ὕστερον ἐπωλεῖτο.
- 24 266b Α ξενίας δώρων, ξενίας μαρτυρίας.
- 24 266c F 2 Υ ἔως ἂν τῶν ψευδομαρτυριῶν] εἰώθασι γὰρ καὶ μάρτυρας παρέχειν οἱ κατήγοροι· πολλάκις δὲ καὶ κατ’ ἔχθραν τοῦτο ποιοῦσι καὶ συκοφάντας παρέχουσιν.
- 24.267 ΥΛ <καῖτοι>] λύσις ἀντιπίπτοντος.
- 24.268 Σ καῖτοι τῶν ἐκ Πειραιῶς] τῶν βουλομένων δημοκρατεῖσθαι τὴν πόλιν.
- 24 269a οἱ γὰρ δημοτικοὶ κατέλαβον τὸν Πειραιᾶ, τῶν τριάκοντα κατασχόντων τὴν πόλιν. ἡ δὲ Φυλὴ τόπος τῆς Ἀττικῆς οὕτω καλούμενος. ΥΛ καῖτοι .
- 24 269b .. Πειραιῶς] ὃ ἐστὶ τῶν δημοτικῶν τῶν φυγόντων τὴν πόλιν ἐπὶ τῶν τριάκοντα καὶ καταλαβόντων Φυλὴν. Α <ἔπειτα>] τὸν τε Ἀγύρριον καὶ Φιλέψιον ὁ Ἀριστοφάνης ὡς ἐχθροὺς αὐτοῦ σκώπτει ἐν τῷ Πλούτῳ (176).
- 24.270 Α Καλλίστρατος] οὗτός ἐστιν ὁ ῥήτωρ, οὗ ζηλωτὴς ἐγένετο ὁ Δημοσθένης, περὶ οὗ ἔφη ἐρωτηθεὶς ὁ Δημοσθένης ‘τίς ἀμείνων ῥήτωρ, σὺ ἢ Καλλίστρατος;’ ‘ἐγὼ μὲν γραφόμενος, Καλλίστρατος δὲ ἀκουόμενος;’ ἦν γὰρ ἐπιδεικτικὸς σφόδρα ὁ Καλλίστρατος.
- 24.271 ὅθεν καὶ ἀκούσας αὐτοῦ ἐπιδεικνυμένου ὁ Δημοσθένης εἰς ἐπιθυμίαν ἦλθε λόγων, ὡς εἰρήκαμεν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ. Α καὶ οἱ ταμίαι] οἱ μὲν φασὶν ὅτι ἔκλεψαν ἀπὸ τῶν χρημάτων αὐτοί, οἱ δ’ ὅτι τὰ χρήματα τῆς πόλεως κείμενα ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ, <ὥστε> τισὶ δανεῖσαι τραπεζίταις τοὺς ταμίας.
- 24 272a ἀπορησάντων οὖν τῶν τραπεζιτῶν εἰς ἀπορίαν ἐλθόντες οἱ ταμίαι ἐνέπρησαν τὸν τόπον, ἵνα τῷ πυρὶ τὴν ἀπώλειαν λογίσωνται. καὶ οὗτοι οὖν ἐδεσμεύθησαν, ἕως ὅτε ἐκρίθησαν, καὶ οἱ τῶν ἄλλων θεῶν. καὶ οὗτοι γὰρ οἱ ταμίαι συνεσχέθησαν, μὴ ποτε αὐτοὶ ἐνέπρησαν. ἦν δὲ ὁ ὀπισθοδόμος τὸ ὀπισθεν τῆς θεοῦ, ὅπου ἦν καὶ τὰ χρήματα. ΥΛ καὶ οἱ ταμίαι] ἰστέον ὅτι χρήματα καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν τῶν θεῶν καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἔκειτο ἐν τινὶ οἰκῇματι ὀπίσω τῆς ἀκροπόλεως τῷ καλουμένῳ ὀπισθοδόμῳ, καὶ ἥσάν τινες τεταγμένοι ταμίαι ἐπὶ τῇ φυλακῇ τούτων.
- 24 272b ποτὲ οὖν πολλῶν χρημάτων ἀνενεχθέντων ἐκεῖσε ἔδοξε τοῖς ταμίαις, ὥστε λάθρα τῆς πόλεως δανεῖσαι ταῦτα τοῖς τραπεζίταις, ἵν’ αὐτοὶ κερδάνωσιν ἐκ τούτου. ὡς δὲ τοῦτο ἐποίησαν, ἔτυχεν ὕστερον ἀνατραπῆναι τὰς τραπέζας. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἐμπρῆσαι τὸν ὀπισθοδόμον, ἵνα δόξῃ τὰ χρήματα ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀναλωθῆναι καὶ μὴ ὑπ’ αὐτῶν. Α καὶ οἱ περὶ τὸν σῆτον ἀδικεῖν] οἷον ὥσπερ οἱ παρὰ Λεύκωνος.
- 24 273a εἶχον ἀτέλειαν οἱ σιτηγοῦντες Ἀθήναζε. ἀπῆρχοντο πολλάκις ἀλλαχοῦ καὶ ἐπώλουν αὐτόν. καὶ οὗτοι οὖν δίκας ἐδίδοσαν. νόμος γὰρ ἦν ἀπειργῶν μὴ ἀλλαχοῦ σιτηγεῖν εἰ μὴ εἰς Ἀθήνας. ΥΛ καὶ .
- 24 273b

.. ἀδικεῖν] ἐξηγοῦνται περὶ ἐμπόρων τινῶν Ἀθηναίων, ὅτι ἤλωσαν σιτηγοῦντες εἰς ἄλλον λιμένα παρὰ τὸν τῶν Ἀθηναίων νόμον. νόμος δὲ ἦν παρὰ Ἀθηναίοις τιμωρεῖσθαι τὸν Ἀθηναῖον ναύκληρον σιτηγοῦντα ἀλλαχοῦ, ἐπειδὴ λεπτόγεως ἦν ἡ Ἀττική. Α διὰ τοὺς ἐαλωκότας] ἐκεῖνοι μὲν ἐν αἰτιάσει ὄντες ἐδέθησαν, οὗτοι δὲ ἐαλωκότες οὐ σωθήσονται.

24.274 ΥΛ μὴ τοίνυν ἐάσητε] ἄλλον τόπον ἐπάγει κατὰ τοῦ νομοθέτου ἐκ παραδείγματος.

24 275a καὶ ὥσπερ ἐκ παραδειγμάτων τὴν ἀνθυποφορὰν ἔλυσε, τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἀνδρῶν ποιησάμενος μνήμην, οὕτω κἀνταῦθα κατὰ τοῦ νομοθέτου ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ τῷ δικαίῳ κατηγορίαν ποιεῖται, τῇ μὲν τέχνῃ ἐπιλογικὴν τοῦ κεφαλαίου, τῇ δὲ ἀληθείᾳ καὶ αὐτὴν οὐδὲν ἥττον ἀγωνιστικὴν. ΥΛ ἐπιλογικὸς τόπος ἐκ παραδείγματος, οὐδὲν δὲ ἥττον ἐστὶν ἀγωνιστικός.

24 275b Σ ἀλλὰ μνησθέντες ὅτι Εὐδήμον] συνάπτει τὸν κατὰ τοῦ νομοθέτου τόπον ἐκ παραδείγματος καὶ ἔστιν ἐπιφορικώτερος ὁ λόγος μετὰ τὸ δίκαιον κεφάλαιον.

24.276 gTbc ἀντιτιμωμένου] ἤδη ἔγνωμεν ὅτι ἐν τῷ λόγῳ τῆς τιμωρίας προσετίμα ὁ διώκων, εἴτα ἐξῆν τῷ φεύγοντι ἀντιτιμῆσαι αὐτῷ ὅτι ‘τοῦδ’ εἰμι ἄξιος’.

24.277 λοιπὸν παρὰ τῷ δικαστῇ ἦν ἡ κρίσις τοῦ ἀνασχέσθαι ἢ οὐ. Α <ἐκεῖνο>] καθ’ ὑπόθεσιν ἔννοια· βούλεται γὰρ ἐκ τῶν ἤδη γεγονότων δίκας αὐτὸν εἰσπράξασθαι.

24.278 Α εἰ οὗτος εἷς ὢν ἐπρέσβευσεν] ὁ Τιμοκράτης· εἰ γὰρ ἐνταῦθα τοιαῦτα δρᾶν ἐπεχείρησε, τί ἂν ἐποίησεν εἰ μόνος ἐπρέσβευσεν; Υ <βούλομαι δ’ ὑμῖν>] παραδιήγησις.

24 280a F 2 Υ οἱ ἐπίλογοι.

24 280b Α ἐπιλογικὸν παράδειγμα.

24 280c Σ <ὥστε ἂν τις βούληται>] εὖ γε τῆς ἀκριβείας.

24.281 F 2 ἐπισπασθέντος] ἐφελκυσθέντος.

24.282 F 2 Υ ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου] ἐπιλογισάμενος τὸ δίκαιον κεφάλαιον διὰ τῶν τόπων τῶν κατὰ τοῦ νομοθέτου καὶ προδιαβαλὼν, ἵνα μὴδὲ ἀξιόπιστος γένηται τῇ ἀντιθέσει χρώμενος, ἐπάγει λοιπὸν τὴν ἀπὸ τοῦ νομίμου ἀντίθεσιν μετὰ τὴν διαβολὴν, περὶ ἧς ἤδη καὶ προοιμιάζεται ‘ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νόμου’ καὶ τὰ ἐξῆς.

24 283a παρατηρητέον δὲ τὸ θεώρημα, ὅτι, ἂν εὐλαβῇται τινὰς ἀντιθέσεις ὡς ἰσχυράς, τότε τάττει μὲν αὐτὰς τελευταίας, ὡς παρὰ φαῦλον τὸ κατ’ αὐτὰς ποιούμενος, τῇ ἀμελείᾳ δὲ καὶ τῷ καιρῷ τῆς θέσεως ἐνδείκνυται δῆθεν αὐτῶν τὴν ἀσθένειαν. καὶ οὐ τοῦτο ποιεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ τῆς ἀπαγγελίας σχήματι τὴν ὀλιγωρίαν καὶ καταφρόνησιν αὐτῶν ὁμοίως ἐμφανῇ καθίστησιν. καθαιρεῖν γὰρ πῶς εἴωθε καὶ τοῖς σχήμασιν. ὅρα δὲ ὅπως· ‘ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νόμου’, ὡς παρέργου τινὸς μεμνημένος καὶ τὸ ἐκ περιουσίας ἐμφανίζων. ἔστι δὲ ἡ ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ νομίμου κεφαλαίου· ἦν εἰ μὲν ἔθηκεν ἐν τῷ νομίμῳ κεφαλαίῳ, καθεῖλεν ἂν τὸ οἰκεῖον νόμιμον καὶ ἰσχυρότερον τὸ Τιμοκράτους ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ τελευταίαν ἔθηκε καὶ μετὰ τοσαύτην διαβολὴν τοῦ νόμου, λέλυκεν αὐτῆς τὴν ἰσχύον. μάλιστα δὲ γέγονεν αὐτῆς μεγίστη λύσις τὰ ἐκ τῶν δεθέντων παραδείγματα, οἷς ἐχρήσατο ἐν τῷ δικαίῳ μετὰ τὴν ἀνθυποφορὰν. εἰ γὰρ ἦν νόμος μὴ δεῖν, πῶς ἂν ἐδέθησαν οἱ τοσοῦτοι; οὕτω δὲ μεγάλα ἡμῖν συμβάλλονται οἱ καιροὶ τῶν ἀντιθέσεων, καὶ οὐ δεῖ πάντως ἐν τῷ νομίμῳ ἀπὸ τοῦ νόμου τιθέναι, εἰ μὴ χρεῖα καταναγκάζοι, ἐν ᾗ τὰς ἀπὸ τοῦ νομίμου ἐν τῷ νομίμῳ καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ δικαίου ἐν τῷ δικαίῳ, καὶ ὅταν μὴ λυμαίνωνται, ἀλλ’ ὅπου μέλλει λυσιτελεῖν τῷ λέγοντι. οὕτως ὑπερβέβηκεν ὁ ῥήτωρ τῇ οἰκείᾳ φύσει τὴν τέχνην, οὐ τῇ τέχνῃ δουλεύων, ἀλλὰ τὸ οἰκεῖον συμφέρον τέλος ἡγούμενος. ΥLS ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου] ὡς παρέργου τινὸς ὄντος καὶ ἐκ παρέργου· καθαιρεῖ γὰρ καὶ τίθησι καὶ τῷ τῆς ἐπαγγελίας σχήματι.

24 283b

τὰ δ' οὖν ἰσχυρὰ εἰ ἐτέθειτο ἐν τῷ νόμῳ κεφάλαια, πολλὴν αὐτῷ τὴν μάχην ἐποίει. ἐνταῦθα δὲ πολλὰς εὔρε τὰς λύσεις ἀπὸ τῶν ἐν τῷ δικαίῳ παραδειγμάτων· οὐ γὰρ ἐνεχώρει τοιούτου κειμένου νόμου τοῦ λέγοντος ‘οὐ δήσω τῶν Ἀθηναίων οὐδένα’ τοσούτους δεθῆναι καὶ στρατηγούς καὶ ῥήτορας. ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ ῥήτοῦ διανοίας. gTBc οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα] τοῦτο προάγει ὁ Τιμοκράτης ὡς νόμον παλαιὸν συμφωνοῦντα ᾧ αὐτὸς ἔγραψε.

24.284 ὁ δὲ Δημοσθένης λύει λέγων ὅτι ‘ὁ μὲν Τιμοκράτης λέγει αὐτὸν εἶναι νόμον, οὐκ ἔστι δὲ νόμος, ἀλλ’ ὅρκος τῶν βουλευτῶν’. ὁ γὰρ νόμος, φησί, παραγγέλματα ἔχει καθολικά, οἷον τόδε μὲν ποιεῖν, τόδε δὲ μὴ ποιεῖν. τὸ δὲ ‘οὐ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα’ οὐκ ἔστιν ὥσπερ φωνὴ νόμου, ἀλλ’ ἀνθρώπου τινὸς ταῦτα λέγοντος. ἐζήτησαν δέ τινες ‘διὰ ποίαν αἰτίαν οὐκ ἔταξε ταύτην τὴν ἀντίθεσιν ἐν τῷ παρανόμῳ κεφαλῶν; ἐκεῖ γὰρ ὀφείλει ταχθῆναι.’ λέγομεν ὅτι ‘ἐκεῖ εἰ ἐτέθη, ὑπὲρ τοῦ Τιμοκράτους ἂν ἐτίθετο· ἰσχυρὰ γὰρ ἦν ἀντίθεσις· ἐνταῦθα δὲ μετὰ τοὺς ἀγῶνας καὶ μετὰ τὰς ἀποδείξεις τοῦ δειχθῆναι βλαβερὸν τὸν νόμον τὸν Τιμοκράτους σαθροτέρα ἐγίνετο ἐν τοῖς ἐπιλόγοις ταττομένη, καὶ οὕτως οὔτε ἐδόκει αὐτὴν φεύγειν ὡς ἄπορον καὶ δύσλυτον καὶ πάλιν διὰ τῶν ἐπιλόγων εὐτελῇ αὐτὴν ἐπιδείκνυσι’. Α <τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας>] τῶν τριῶν ἐγγυητῶν ἐχόντων τὴν ἴσην οὐσίαν ἐκείνῳ ᾧ περ ἐγγυῶνται, ἵνα ἔσονται ἱκανοὶ τρεῖς ἐγγυήσασθαι αὐτόν.

24.285a Α τὸ .

24.285b .. τελοῦντας] τὴν ἴσην ἔχοντας περιουσίαν, εἴ γε ἐν τῷ τελεῖν ὡς εἶχε περιουσίας ἕκαστος τὸ ἴσον ἐτέλει. ΥΛ ἢ ἐγγυησάμενος] ἔδει γὰρ τοὺς τελῶνας παρέχειν ἐγγυητὰς τῶν μισθωμάτων.

24.286 ΥΛ ἢ ἐκλέγων] ἕτερος μὲν ὁ μισθοῦμενος, ἕτεροι δὲ οἱ ἐκλέγοντες, οἷς ἐπίστευσεν ὁ τελώνης τὴν ἐκλογὴν, ἔχων αὐτοὺς ὑποτεταγμένους.

24.287 ΥΛ οὐ γὰρ ἐρῶ ὅτι αὐτὸς Ἀνδροτίων] λύει τὴν ἀντίθεσιν κατὰ ἔνστασιν εὐθύς ‘οὐ γὰρ ἐρῶ ὅτι αὐτὸς Ἀνδροτίων ἦγε καὶ ἔδει τούτου τοῦ νόμου κειμένου’, μάρτυρα αὐτὸν Ἀνδροτίωνα παρεχόμενος τοῦ μὴ τὴν ἀντίθεσιν ἰσχυρὰν εἶναι.

24.288a ταῦτόν γάρ ἐστιν εἰπεῖν πρὸς Ἀνδροτίωνα καὶ πρὸς τὸν νόμον. λύει δὲ καὶ κατὰ ἀντιπαράστασιν εὐθύς μετὰ μικρὸν ‘οὗτος γάρ, ὧ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἐπὶ τοῖς κεκριμένοις κεῖται, ἀλλ’ ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις’, εἴτα τῇ διανοίᾳ τοῦ νομοθέτου ‘ἵνα μὴ διὰ τὸ δεδέσθαι χεῖρον ἀναγκάζοιτο ἀγωνίζεσθαι ἢ καὶ παντάπασιν ἀπαράσκει οἷον εἶεν’. μετὰ ταῦτα πάλιν λύει ἐν τῷ κατὰ μάχην ἐναντίῳ (146) ‘οὔτε γάρ, ὧ ἄνδρες δικασταί, τιμᾶν ἐξῆν ὑμῖν ὅ τι χρή παθεῖν ἢ ἀποτίσαι ... εἴπερ μὴ ἐξῆν ἄλλους ἢ τοὺς ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἀλίσκομένους’. εἴτα ἑτέρα ἔνστασις, ἢ πάλιν κέχρηται μεταληπτικῇ· (147) ‘ἔπειτα δ’, ὧ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο τὸ γράμμα αὐτὸ μὲν καθ’ αὐτὸ οὐκ ἔστι νόμος’. δείκνυσι γὰρ οὐ τοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ τῆς βουλῆς ὄντα τὸν ὅρκον. καὶ θαυμάσαι ἄξιον τί δὴ ποτε φήσας τοῦ βουλευτικοῦ ὅρκου εἶναι τὸ (147) ‘οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα’, τὸν μὲν ὅρκον τῶν βουλευτῶν οὐκ ἀναγινώσκει, τὸν δὲ τῶν ἡλιαστῶν ὅρκον παρέχεται, ὃν οἱ δικάζοντες ὠμνουν. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν λύσεων διαφόρως ἐχουσῶν ἄλλως ὑποπεῦσαι τὸ προκείμενον. πῇ μὲν γὰρ λέγει τοῦτο γεγράφθαι περὶ τῶν μηδέπω ἡγωνισμένων, ἀλλ’ οὐ περὶ τῶν κεκριμένων, πῇ δὲ ὅτι τῆς βουλῆς ὅρκος ἐστίν. οὕτως ῥήτορεύεσθαι τὸ χωρίον φαίνεται. ΥΛ λύσις τῆς ἀντιθέσεως κατ’ ἀντιπαράστασιν.

24.288b S <οὗτος γάρ, ὧ ἄνδρες δικασταί>] κατὰ ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν ἐνταῦθα λύει.

24.289a ἰστέον δὲ ὅτι πρῶτην ἔταξε τὴν ἀντιπαράστασιν, δευτέραν δὲ τὴν ἔνστασιν διὰ τὸ ἀναιδὲς μᾶλλον. Α λύσις κατὰ ἔνστασιν τῆς ἀντιθέσεως.

24.289b S <ἵνα μὴ διὰ τὸ δεδέσθαι>] λύσις τῇ διανοίᾳ τοῦ νομοθέτου.

24.290 S ἀπαράσκει οἷον] μὴ ἔχοντες ἐν τῷ κατέχεσθαι συνήγορον.

24.291

- gTBc <οὔτε γάρ, ὧ ἄνδρες δικασταί>] λύει πάλιν ἐν τῷ κατὰ μάχην ἐναντίῳ.
- 24.292 S <ἐνδειξις>] ἡ ἐνδειξις δίκη ἐστὶ κατὰ τῶν ἀτίμων καὶ πολιτευομένων, ἡ δὲ ἀπαγωγή ἐπὶ τῶν κλεπτῶν.
- 24.293 A <ἔπειτα δ'>] ἐνταῦθα ἐστὶν ἡ ἔνστασις.
- 24.294a A ἔτι ἔνστασις μεταληπτική.
- 24.294b δείκνυσιν γὰρ οὐ τοῦ δικαστηρίου, ἀλλὰ τῆς βουλῆς ὄντα τὸν ὄρκον. S αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ] ὥσανεὶ ἔλεγεν 'ἐκ αὐτῆς τῆς φωνῆς ἔξεστι στοχάσασθαι ὅτι οὐκ ἔστι νόμος'.
- 24.295 A <ὄρκος ἡλιαστῶν>] ἰστέον ὅτι καὶ τὸν ὄρκον τοῦτον τῶν ἡλιαστῶν ἐν τοῖς ἐπιλόγοις τέθεικεν ὡς ἐπιλογικὸν μᾶλλον ὄντα, ἀλλ' οὐ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς μέρος ὄντα καὶ τῶν ἀγώνων.
- 24.296 A καὶ τὰ ψηφίσματα] ἰστέον ὅτι ψηφίσματα ἐνταῦθα λέγει τὰ παλαιὰ τὰ νομισθέντα εἶναι καλὰ.
- 24.297 A ἀποκοπὰς] οὐδὲ νομοθετῆσαι περὶ τῶν ιδιωτικῶν χρημάτων, ὥστε μὴ ἀπολαμβάνειν τοὺς ιδιώτας τὰ χρέα ἅπερ ἐδάνεισαν· τοῦτο γὰρ τυραννίδος ἐστίν.
- 24.298 A ἀναδασμὸν] οἶον ἀναμερισμόν.
- 24.299 τοῦτο γὰρ εἴωθε γίνεσθαι ἐν ταῖς ἀτακτούσαις δημοκρατίαις. οἱ γὰρ πένητες πολλάκις καθ' ἑαυτοὺς γινόμενοι στασιάζουσι πρὸς τοὺς πλουσίους, λέγοντες ὡς οὐ δίκαιόν ἐστι τούτους μὲν ἔχειν γῆν πολλήν, αὐτοὺς δὲ μή, ἀλλὰ δίκαιον εἶναι καὶ αὐτοῖς ἐξ ἴσου μερίσασθαι τὴν γῆν καὶ οἰκίαν. A οὐδὲ τοὺς μένοντας] οὐδὲ τοὺς μένοντας, φησὶν, ἐν τῇ πόλει καὶ μὴ ἡμαρτηκότας παρανόμως ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλῶ.
- 24.300 A οὐτ' ἄλλον οὐδένα] ἡδύνατο γὰρ τις μὴ ἀμαρτάνειν αὐτός, ἄλλον δὲ ὁρῶν ἀδικοῦντα περιορᾶν.
- 24.301 ὅπερ ἐστὶν ἀληθέστερον ἀδικεῖν, ὥς φησιν ὁ Θουκυδίδης (1, 69, 1). A ὥστ' ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα] νόμος ἦν δις τὸν αὐτὸν μὴ ἄρχειν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ μὴ δόντα εὐθύνας τῆς πρώτης ἀρχῆς, μηδὲ ἄρχειν τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἵνα μὴ οἱ βουλόμενοι κατηγορεῖν <αὐ> τοῦ ἄρχοντος, προσδοκῶντες αὐτὸν πάλιν ἄρχειν τὴν αὐτὴν ἀρχήν, ἀναγκάζοιντο σιωπᾶν, πολλάκις ὄντες τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ὑπηρεταὶ οἱ δυνάμενοι αὐτοῦ κατηγορεῖν διὰ τὸ συνειδέναι οἷς ἔπραξεν.
- 24.302 A τοῦ ἱερομνήμονος] ἱερομνήμων ἐλέγετο ὁ πεμπόμενος σύνεδρος εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως.
- 24.303 A κυαμεύονται] δικάζουσι· κυάμοις γὰρ τὸ παλαιὸν ὥσπερ κλήροις ἐδήλουν τὴν γνώμην οἱ δικάζοντες.
- 24.304a YL κυαμεύονται] κληροῦνται· κύαμον γὰρ ἐκάλουν τὸν κλῆρον αὐτὸν καὶ τὴν ψῆφον <ἐκ> τοῦ λαμβάνειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄρχειν.
- 24.304b ἦσαν δὲ αὗται ποτὲ μὲν τετρημέναι καὶ ἄτρητοι, ποτὲ δὲ μέλαιναι καὶ λευκαί. αἱ μὲν τετρημέναι καὶ μέλαιναι ἦσαν καταψηφιζόμεναι (φασὶ δὲ τινες τῶν ἐξηγησαμένων, ὅτι ἀπὸ χοιρείων ὁστῶν αὗται ἐγίνοντο), αἱ δὲ λευκαί καὶ ἄτρητοι ἦσαν αἱ σώζουσαι. A καὶ κήρυκος καὶ πρεσβείας] ἀντὶ τοῦ 'τῶν οὕτως εὐτελῶν', εὐτελῶν δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους ἄρχοντας τοὺς μεγάλους.
- 24.305 ἰστέον δὲ ὅτι ἄλλος ἦν ὁ κήρυξ τοῦ δήμου καὶ ἄλλος ὁ τοῦ πολέμου, ὁ προηγούμενος τῶν πρέσβων πρὸς τὸ αὐτοὺς σπεύσασθαι εἰρήνην πρὸς τοὺς πολεμίους, βαστάζων καὶ σύμβολον τὸ

- κηρύκιον. Α οὐτ' ἄλλος ἐμοὶ] ἔστι γὰρ πολλάκις μὲν αὐτὸν μὴ λαμβάνειν τινὰ διὰ τὸν ὄρκον, ὑποβάλλειν δὲ ἢ ἄνδρα ἢ γυναῖκα λαμβάνειν ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ δι' ἄλλης τέχνης ἢ μηχανῆς.
- 24.306 Α ὡς μὲν οὖν ἔξεστιν] παρασχόμενος τὸν ὄρκον καὶ ἀναγνοὺς καὶ πιστωσάμενος διὰ τῶν ἐγγράφων πίστεων ἐπιλογίζεται ἐξῆς.
- 24.307a πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ πράγματος ἔστι γὰρ οὗτος κοινὸς τόπος κατὰ τῶν φαύλων νόμων ἐκ πηλικότητος. πληρώσας δὲ τὸν κατὰ τοῦ νόμου τόπον ἄρχεται τοῦ κατὰ τοῦ προσώπου τόπου. καὶ ἔστιν ἐκάτερος ἐπιφορικός, ὃ τε προειρημένος καὶ οὗτος ἐν ἐπιλόγοις. ὁ δὲ κατὰ τοῦ προσώπου τόπος ἐντεῦθεν ἄρχεται (155)· 'ὅτι τοίνυν καὶ τέχνη κακῶς ἐνεχείρησε ποιεῖν, ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι.' ὁ δὲ τόπος ἀπὸ τῆς γνώμης 'τίνι διανοίᾳ καὶ γνώμῃ τὸν νόμον τέθεικεν;', ὃ ὑπόλοιπον συνάπτει τὴν παρέκβασιν λόγοις ἐπιφορικοῖς κατ' Ἀνδροτίωνος κειμένοις. καὶ ἵνα μὴ ἀθρόως ἐπὶ τὴν καταφορὰν ταύτην ἔλθῃ μηδὲ ἀπαρτήσῃ τὸν κατὰ Ἀνδροτίωνος λόγον τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ἐκ προσαγωγῆς δυνατὸν προσεῖναι δοκῇ, ὀλίγῳ πρότερον προωκονόμευσεν εἰπὼν (158) 'καίτοι ἀνερωτῶντός τινος αὐτὸν' καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπήγαγε τὴν παρέκβασιν (160) 'καὶ πρῶτον μὲν, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρημάτων εἴσπραξιν ἐξετάσωμεν αὐτοῦ'. ΥΛ πιστωσάμενος διὰ τῶν ἐγγράφων πίστεων ἐπιλογίζεται πρῶτον ἀπὸ τοῦ πράγματος.
- 24.307b S πληρώσας τὸν κατὰ τοῦ νόμου τόπον ἄρχεται τοῦ κατὰ τοῦ προσώπου.
- 24.307c καὶ ἔστιν ἐκάτερος ἐπιφορικός. ἔστι δὲ ὁ τόπος οὗτος ἀπὸ τῆς γνώμης 'τίνι διανοίᾳ καὶ γνώμῃ τὸν νόμον τέθεικεν;' S <ἐκφύοι>] ἐνέμεινε τῇ τροπῇ τοῦ σπέρματος, ὡσανεὶ ἔλεγε· 'μὴ καταβάλωμεν' φησί 'σπέρμα τοιοῦτον πονηρίας, εἰ καὶ μὴ μέλλει ἀναβλαστῆσαι πώποτε καὶ αὐξῆσαι'.
- 24.308 Α ὅτι τοίνυν καὶ τέχνη κακῶς ἐνεχείρησε] μετὰ τὴν τοῦ πράγματος καταφορὰν μεταβέβηκεν ἐπὶ τὴν τοῦ προσώπου· ὁ δὲ τόπος ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ γράψαντος, ὅτι 'οὐχ ὡς ἔτυχεν ἐποίησεν ὑμᾶς κακῶς, ἀλλὰ μετὰ τέχνης καὶ σκεψάμενος εἰς τοῦτο'.
- 24.309 gT <εὔρεν οὖν τοῦθ'>] νομίζεται γὰρ τὸ νομοθετεῖν ὑπὲρ τῆς πόλεως εἶναι· ὅμως εἰσὶ καὶ παρανόμων γραφαί· ἀλλ' οὖν γε αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ νομοθετεῖν νομίζεται καλόν τι εἶναι.
- 24.310 Α πρόεδρος] ὁ τὴν προεδρίαν ἔχων ἐν τῷ δήμῳ καὶ προσάγων αὐτῷ τὴν πεῦσιν.
- 24.311 ΥΛ ἐπεψήφισεν] ἢ διάσκεψιν προσήγαγεν, ἢ ἐπεκύρωσε τὴν ψῆφον.
- 24.312 ΥΛ οὐ Τιμοκράτει χαρίσασθαι] ἐκβολὴ τῶν συνηγόντων αὐτοῦ.
- 24.313 gT ἐφ' ὑμᾶς] ἀντὶ τοῦ 'καθ' ὑμῶν τοιαῦτα ἠθέλησε γράψαι παράνομα'.
- 24.314 gT τετυφῶσθαι] μαίνεσθαι, ἀπὸ τοῦ δαίμονος τοῦ τυφῶνος τοῦ μανέντος κατὰ τῶν θεῶν.
- 24.315 ΥΛ σχολὴν ἄγοντα ἐσκέφθαι περὶ πάντων] ἀντὶ τοῦ 'σχολάσαντα καὶ ἀργήσαντα ἀπὸ τῶν ἄλλων πραγμάτων, ἵνα σκέψηται ταῦτα'.
- 24.316 ὅρα πῶς αὐτῷ φθόνον συνάγει διὰ τούτων. Α τοῦ μὲν, εἰ καλεῖ] τοῦ Τιμοκράτους.
- 24.317 Α τοῦ δ', εἰ πάρεισι] τοῦ Ἀνδροτίωνος.
- 24.318 Α συναπολογήσεται] βούλεται δὲ ὥσπερ ἐκβολὴν ἐνταῦθα ποιήσασθαι συνηγόντων.
- 24.319 διὰ τί δὲ οὐκ ἔστιν ἀκριβὴς ἐκβολὴ συνηγόντων, ἥδη εἵπαμεν ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος. Α <ὅμως δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκείνῳ>] παρέκβασις πάλιν ἐπὶ τὰ πολιτεύματα Ἀνδροτίωνος.
- 24.320 Α καὶ πρῶτον μὲν, ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ] ἐπλήρωσε τὴν ἐπιφορὰν τὸν αὐτὸν τρόπον ὃνπερ καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος (22, 47).
- 24.321a gT ἐζήτηται διὰ ποίαν αἰτίαν τὰ αὐτὰ μέλλει ἐπιφέρειν ἅπερ εἶπεν ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος (22, 47).

- 24 321b οἱ μὲν λέγουσιν ‘οὐχ οἱ αὐτοὶ ἦσαν δικασταί, καὶ οὐδὲν ἦν ἄτοπον διὰ τοὺς μὴ ἀκηκοότας ἐκεῖνα πάλιν τὰ αὐτὰ λέγειν ἐνταῦθα· ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι ‘ἠθέλησεν ἐνδείξασθαι ὁ Διόδωρος, ὅτι ιδιώτης ἐστὶ καὶ οὐκ ἡδυνήθη ἄλλως σκέψασθαι τὰ αὐτά· βέλτιον δὲ λέγειν μᾶλλον τὴν αἰτίαν, ἣν εἵπαμεν ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς. Α πομπεῖα] τὰ σκευὴ τῆς ἐορτῆς.
- 24 322 ΥΛ προσαγωγεῖ] συνεργῶ, προξένῳ εἰς τὸ λαβεῖν ἢ κλέπτειν τὰ δημόσια ἢ περιποιεῖν αὐτῷ κέρδη.
- 24 323a ΥΛ προσαγωγεῖ] ἀντὶ τοῦ ‘δηλάτορι’, ἀπὸ τοῦ προσαγαγεῖν αὐτῷ καὶ ὑποβάλλειν τινὰς ἀπαιτῆσαι ἀδίκως.
- 24 323b τὸ δὲ ‘ἀποδέκτας’ ἀντὶ τοῦ ‘ὑποδεχομένους τὰ χρήματα’. Α ἀποδέκτας] οἱ παλαιοὶ οὕτως ἐκάλουν ὑποδέκτας, τινὲς δὲ τοὺς ταμίας φασίν.
- 24 324 ΥΛ <τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πράττοντά τι>] σημείωσαι, ὑψηλῶς εἴρηται καὶ γνωμικῶς.
- 24 325 F 2 ΥΛ <οὔτε γὰρ ῥᾶον πολλοῖς>] ὑπεξαίρεσις τῶν αἰτιῶν.
- 24 326 F 2 ΥΛ καὶ μὴ τὸν χρόνον εἰ πολὺς ἐστίν] οἶδεν ὁ ῥήτωρ παλαιὰ πράγματα ἐγκαλῶν τὰ τῶν εἰσφορῶν καὶ ἃ προεῖρηκεν.
- 24 327 ἐπειδὴ οὖν ἀνέκυπτεν αὐτῷ παραγραφικὸν ἀπὸ χρόνου, διὰ τοῦτο ἀναγκάζεται λῦσαι αὐτό. Α <οὔκουν>] τὸ ‘οὔκουν’ παροξύνεται, ἐπεὶ πάλιν ἐπὶ ἀρνήσεώς ἐστιν.
- 24 328 Α φήσας δὲ ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων] παίζει.
- 24 329 χρυσῶν γὰρ ὄντων τῶν στεφάνων ὡς περὶ ἄνθους τοῦτο ἔλαβε. ‘σαπροῦς’ δὲ παλαιούς, σαθρούς, σεσηπότας. gT τὸν δημόσιον] τὸν ἀπογραφόμενον τὰ δημόσια, ὥσπερ νῦν λέγομεν ταβουλάριον.
- 24 330 ΥΛ καὶ οὗ τὸ σῶμα ἡταιρηκότος] ὀριστικῶς καὶ σοφιστικῶς τοῦτο ποιεῖ· εἰ γὰρ τὸ σῶμα κωλύεται, πολλῶ μᾶλλον τὸ ὄνομα.
- 24 331 gT <ὁ δὲ παρακάθηται καὶ οὐ καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις>] νῦν περὶ Ἀνδροτίωνος λέγει, ὅπερ εἶπεν ἐν τῷ κατ’ Ἀνδροτίωνος (22, 74) περὶ τοῦ Τιμοκράτους.
- 24 332 Α <τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες>] ἀντὶ τοῦ ‘τῶν ἐχθρῶν· ἀρχαῖσμός δὲ ἐστὶ.
- 24 333 ΥΛ <ἀλλ’ Ἀνδροτίων ὑμῖν>] σχῆμα ἐπανάληψις, ἐπὶ προσώπου διαβολῆς.
- 24 334 F 2 ΥΛ χερνίβων καὶ κανῶν] τῶν πρὸς τὴν θυσίαν ἀρμοζόντων· λέγει δὲ ταῦτα, ἐν οἷς νίπτονται οἱ σπένδοντες.
- 24 335 ΥΛ οἶδα δ’ ὅτι, ὡς μὲν οὐκ ἀσύμφορος] πληρώσας τὴν ἐπιφορὰν τίθησι τὴν πολυθρύλητον ἐκείνην ἀντίθεσιν, δι’ ἣν ἀσύστατος ὁ λόγος ὑπείληπται.
- 24 336a πρῶτον μὲν οὖν ἄξιον θαυμάσαι, ὅτι μέλλων τιθέναι τὴν ἀντίθεσιν ἀνεκεφαλαιώσατο τὴν μνήμην τῶν ἰσχυρῶν, τοῦ παρανόμου, τοῦ ἀσυμφόρου, τοῦ ἀδίκου, ἵνα δείξῃ ὅτι ταῦτα ἦν τὰ κρινόμενα καὶ περὶ τούτων ἡ ψῆφος, οὐχὶ δὲ τὸ κατὰ τοὺς πρέσβεις. διὰ τοῦτο δὲ καὶ τελευταίαν τὴν ἀντίθεσιν τέθεικεν, ἵνα καὶ τῷ τόπῳ ἐνδείξῃται αὐτῆς τὸ ἐξαγώνιον. ὅτι δὲ ἐξαγώνιος ἡ ἀντίθεσις, αὐτὸς διαρρήδην ἡμᾶς ὁ ῥήτωρ ἐδίδαξεν εἰπὼν (189) ‘ἀλλὰ μὴ περὶ τούτων οἰσόντων ἡμῶν τὴν ψῆφον’, καὶ ἐτέρωθι δὲ λέγει (189) ‘μὴ λέγε τὴν ἔκτισιν (οὐδὲν γὰρ ἐπικοινωνεῖ τῷ νόμῳ τῷδε), ἀλλ’ ὡς ἐπιτήδειός ἐστι καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε· τοῦτο γὰρ ἐστὶν ὑπὲρ οὗ σὺ μὲν εἰσενεγκεῖν φῆς, ἐγὼ δὲ γέγραμμαι.’ ὥστε πανταχόθεν ἐστὶ καταφανές, ὅτι διαβολῆς ἕνεκα τὴν κατὰ τῶν πρέσβων ὑπόθεσιν εἴληφε. ΥΛ οἶδα .
- 24 336b .. ἀσύμφορος] μέλλων τιθέναι τὴν ἀντίθεσιν ἀνεκεφαλαιώσατο τὴν μνήμην τῶν ἰσχυρῶν, τοῦ παρανόμου, τοῦ ἀσυμφόρου, τοῦ ἀδίκου, ἵνα δείξῃ ὅτι ταῦτα ἦν τὰ κρινόμενα καὶ περὶ τούτων ἡ ψῆφος, οὐχὶ δὲ τὸ κατὰ τοὺς πρέσβεις. ἐπειδὴ δὲ κινοῦσι τὸν περὶ τῶν πρέσβων λόγον,

〈ὅτι〉 ἐκτετίκασι τὰ χρήματα λέγοντες, ἐνδείκνυται ὅτι ἐκ περιουσίας τούτῳ χρῆται τῷ λόγῳ τῷ κατὰ τοὺς πρέσβεις. διὰ τοῦτο τελευταίαν καὶ τὴν ἀντίθεσιν τέθεικεν, ἵνα καὶ τῷ τόπῳ ἐνδείξηται αὐτῆς τὸ ἐξαγώνιον. καὶ ὅτι ἐξαγώνιος ἡ ἀντίθεσις, αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ ῥήτωρ εἰπὼν (189) ‘ἀλλὰ μὴ περὶ τούτων οἰσόντων ὑμῶν τὴν ψῆφον’, καὶ ἐτέρωθι (189) ‘μὴ λέγε τὴν ἔκτισιν (οὐδὲν γὰρ ἐπικοινωνεῖ τῷ νόμῳ τῷδε), ἀλλ’ ὡς ἐπιτήδειός ἐστι καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε’. πανταχόθεν οὖν καταφανές, ὅτι διαβολῆς ἕνεκεν τὴν κατὰ τῶν πρέσβεων ὑπόθεσιν εἴληφεν. εἰ δὲ καὶ τῆς γραφῆς δοθείσης ἐν τῷ μεταξὺ φαίνονται καταβεβληκότες, οὐδὲν τοῦτο τῇ ὑποθέσει λυμαίνεται· διαβολῆς γὰρ ἕνεκα εἴληπται, ὥσπερ ἔφην. εἰ δὲ ἐκτετίκασι τὸ κεφάλαιον, καὶ δεῖ πρὸς τοῦτο διαγωνίζεσθαι, ὑπεύθυνοι καθεστήκασιν ἐπὶ τῇ διπλασιάσει. περίεργον δὲ ζητεῖν ἴσως, πότερον ὀφείλουσιν ἢ τελῶς ἀπηλλαγμένοι φαίνονται τοῦ ὀφλήματος· οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο ἡ κρίσις οὐδὲ διὰ τοῦτο γέγονεν ἡ γραφή. ἐπειδὴ δὲ ἀπέδειξεν ἐν τῷ δικαίῳ κεφαλαίῳ οὐχὶ τοὺς ἀδυνάτους δεθέντας, ἀλλὰ τοὺς μάλιστα στρατηγούς τε καὶ ῥήτορας καὶ δημαγωγούς, εἰκότως ἐθάρρησε προσθεῖναι τὴν κατασκευὴν τῇ ἀντιθέσει, ἵνα ὁ Τιμοκράτους λόγος ἐλέγχῃται. εἰ γὰρ ὁ μὲν Τιμοκράτης φησὶν ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων εἶναι τὸν νόμον, φαίνονται δ’ οὐχ οἱ ἀδύνατοι δεθέντες πολλάκις, ἀλλ’ οἱ μάλιστα δυνατώτατοι, πῶς οὐκ ἂν γένοιτο αὐτὸς ὁ ἀκροατὴς ἀνταγωνιστὴς τούτῳ τῷ λόγῳ; οἶδε δὲ μετὰ τὰς λύσεις τὰς ἀντιθέσεις τιθέναι. gT οὐχ ἔξει λέγειν· ἀκούω δ’ αὐτὸν] ὁ Τιμοκράτης.

24 337a Α τινὲς βούλονται ἐντεῦθεν εἶναι τοὺς ἐπιλόγους, ἐπειδὴ, φασίν, ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ κώλῳ ἐπελογίσαστο τὰ τρία κεφάλαια.

24 337b Α ἀκούω δ’ αὐτὸν λέγειν ὡς ἐκτέτισταί τὰ χρήματ’] εἰσηκται ὡς ἐν διασυρμῷ.

24 . 338 ‘ἀκούω δὲ λέγειν αὐτὸν ὡς ἐκτέτισταί’, οἰονεῖ παράδοξον λόγον καὶ ἄτοπον καὶ οὐδαμοῦ τοῖς ζητουμένοις ἀκόλουθον. διὸ καὶ περιτρέπει αὐτῷ τὸν λόγον. ὁμολογοῦντα γὰρ ἐποίησεν ὅτι διὰ τοὺς πρέσβεις ἔθηκε τὸν νόμον, ἐπαγαγὼν ὡς ‘ἔνοχός ἐστι τῇ παρανομίᾳ μὴ ἐπὶ πᾶσι γεγραφὼς τὸν νόμον, ἀλλ’ ὀλίγοις χαρισάμενος’. ὅθεν ἐπισημαίνεται πρὸς τοὺς δικαστὰς ἀναμνησκὼν τοὺς ὅρκους, καθ’ οὓς αὐτοὶ δικάζειν ὁμωμόκασι. λυεῖ γάρ, φησί, τοὺς νόμους καὶ μετὰ τῶν νόμων τὰ δικαστήρια. gT ἐκτέτισταί τὰ χρήματα] τινὲς λέγουσι ἐκ τούτου νομίζεσθαι τὸν λόγον ἀσύστατον.

24 . 339 εἰ γὰρ ἐκτέτισταί τὰ χρήματα καὶ ὁμολογεῖ καὶ ὁ Δημοσθένης ἐνταῦθα τοῦτο αὐτό, οὐκοῦν περιττῶς κατηγορεῖ. λέγομεν ‘πρῶτον μὲν καὶ αὐτὸς ὁ ῥήτωρ ἐπισημαίνεται τοῦτο, ὅτι οὐ περὶ τούτων ἐστὶν ὁ ἄγων νῦν, ἀλλὰ περὶ τοῦ εἴτε ἐννόμως ἐγράφη ὁ νόμος ὁ Τιμοκράτους εἴτε παρανόμως’. Α οὐδὲ καθ’ ἐν] ἀντὶ τοῦ ‘οὐδὲ ὅλως’.

24 . 340 Α εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τούτων] τὸ διλήμματον πάλιν σχῆμα.

24 . 341 Α <καίτοι καὶ τοῦτ’ οὐκ ἀπορήσαιμι>] ὅρα δὲ πῶς τὴν λύσιν ἐκ τῶν τριῶν παρείληφεν, ἀπὸ τοῦ αἰτίου, ἀπὸ τοῦ συνέχοντος, ἀπὸ τοῦ κρινομένου.

24 342a Α καίτοι .

24 342b .. ἀπορήσαιμι] ἐκ περιουσίας καὶ τῆς λεγομένης ἐκτίσεως ἐπιλαμβάνεται, κακούργως αὐτὴν καὶ παρανόμως γεγενῆσθαι φάσκων· αἰνίττεται δὲ ὡς αὐτὸ μὲν τὸ ἀπλοῦν καταβεβλήκασι, τὸ δὲ τῆς διπλασίας ἀπεστέρησαν. ΥL <οἶμαι τοίνυν αὐτὸν>] ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἐπιλογικῇ, μικτὴ ἀπὸ τῆς τοῦ λέγοντος ποιότητος καὶ τοῦ κεφαλαίου.

24 343a τοῖς αὐτοῖς δὲ θεωρήμασιν χρῆται οἷς καὶ ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῆς ἀντιθέσεως. S τὸ ἀναίσχυντον αὐτοῦ δείκνυσιν.

24 343b Α οἶμαι .

24 343c

.. αὐτὸν] ἔστι μὲν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἢ ἀντίθεσις, ἀπέρριψε δὲ αὐτὴν ἐνταῦθα, ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ οἰκείου κλέψας, καὶ οὐκ ἔθηκεν ἐν τῷ κεφαλαίῳ, ἵνα μὴ δεηθῇ πλείονος μάχης ἰσχυρὸν ποιήσας. ὥς δὲ ἐπιλογικῇ ἐχρήσατο, προτάξας αὐτῆς τὴν ὄντως ἐξαγώνιον τὴν περὶ τῶν πρέσβων, ἵνα σαθρὰν ἐκ τῆς συμπλοκῆς ἀπεργάσῃται. μαθὼν γὰρ ὁ ἀκροατὴς ὅτι ‘τῶν περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα χάριν ἔθηκε τὸν νόμον’, οὐκέτι αὐτὸν ὡς φιλάνθρωπον ἐπαινέσει, ἀλλὰ ψευδὸς ἡγήσεται τὸ ‘εἰ ἔγραψεν, ὅπως μηδεὶς δεθῇσεται Ἀθηναίων’. ἐφάνη γὰρ διὰ τοὺς πρέσβεις τὸν δεσμὸν ἀνελών. παρατήρει δὲ καὶ τὴν λέξιν ὅπως ἔχη ‘οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδ’ ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῶν λόγων’ ὡς χαλεποῦ καὶ ἀναισχύντου ὄντος τοῦ πράγματος. ΥΛ καὶ ὅτι τοὺς νόμους ὡς πραοτάτους] καὶ τοῦτο τὸ μέρος ἤδη φθάσας ὁ ρήτωρ προδιωκῆσατο, ἀποδείξας οὐ πένητας, ἀλλὰ στρατηγούς καὶ δημαγωγούς καὶ ῥήτορας τοὺς ὑπομένοντας τὸν δεσμὸν, ὥστε τούτοις τοῦ νόμου τὴν φιλανθρωπίαν ἐργάζεσθαι· φροντίζει γὰρ οὐ τῶν ἀδυνάτων, ἀλλὰ τῶν διὰ τὰς κατὰ τοῦ κοινοῦ βλάβας δεσμευομένων.

24 344a ΥΛ εἴτα ἐπάγει λύσεις οὐδὲν καινὸν ἐχούσας παρὰ τὰς προειρημένους ἔμπροσθεν· οὕτως οἶδε καὶ μετὰ τὰς λύσεις τὰς ἀντιθέσεις τιθέναι· αἱ δὲ λύσεις ἐκ διαφορᾶς κατὰ διαίρεσιν.

24 344b δύο γὰρ εἶδη νόμων φησίν, ἐν μὲν καθ’ ὃ συμβάλλομεν ἀλλήλοις καὶ συναλλάττομεν, οὓς πρᾶους εἶναι δεῖ, ἕτερον δὲ καθ’ ὃ πολιτεύομεθα, καθ’ ὃ δημαγωγοὶ μᾶλλον ἔνοχοι τοῖς δήμοις ἂν γένοιτο. οὐ γὰρ οἱ πένητες, ἀλλ’ οἱ δυνατοὶ πολιτεύονται. διὰ τοῦτο τοίνυν τῇ διαιρέσει κέχρηται, ἵνα σοφίσῃται. οὐ γὰρ μόνοι οἱ πολιτευόμενοι περιπίπτουσι δεσμοῖς, ἀλλὰ καὶ ἕτεροι μὴ πολιτευόμενοι. θαρρεῖ δὲ τοῖς λόγοις, διότι ἀποδέδεικται, ὡς ἔφην ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷ δικαίῳ, τοὺς πολιτευομένους δεθέντας μᾶλλον ἢ τοὺς ιδιώτας. ζητήσῃς δ’ ἂν τις ‘διὰ τί τὸν ἐπίλογον τὸν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κατ’ ἀντίθεσιν εἰσήγαγε καὶ οὐ καταφορικῶς;’ καὶ φήσομεν ὅτι ‘οὐ πάντῃ διαβέβληται ὁ Τιμοκράτους νόμος, ἀλλ’ ἔχει πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν ὁ ἀκροώμενος· ἦν οὐκ ἔστιν ἄλλως λῦσαι τὸν διαβάλλοντα μὴ ἀγωνιστικοῖς χρώμενον λόγοις’. διὰ ταῦτα τοῦ ἀγωνιστικοῦ εἵδους ἐδεήθη καὶ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις μᾶλλον. φιλοῦσι γὰρ αἱ ὑπολήψεις τῶν ἀκροατῶν ἀγώνων δεῖσθαι, ἃς εἰ μέλλοιμεν ἐξαιρεῖν ἀντικειμένους ἡμῖν, καὶ ἐν προοιμίῳ καὶ ἐπιλόγοις πάντως ἀγωνιούμεθα. ἔστι τοίνυν διμερὴς ἡ ἀντίθεσις καὶ τὸ μὲν ἐστὶν αὐτῆς ἐκ τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος, τὸ δὲ ἐκ τοῦ νόμου. τὸ μὲν οὖν κατὰ τὸν νόμον ἤδη λέλυκε, τὸ δὲ κατὰ τὴν τοῦ προσώπου ποιότητα ἐντεῦθεν ἄρχεται (195)· ‘καὶ λογίζεσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοῦς’. εἴτα χρῆται ἐξαιρέσεσιν αἰτιῶν λέγων ‘οὔτε γὰρ συγγενὴς οὔτ’ ἀναγκαῖος ἦν σοι τούτων οὐδεὶς’, καὶ ἐπάγει εὐθύς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἐλέου, δι’ ὧν δείκνυσιν αὐτὸν πολλὰ καὶ δεινὰ διαθέντα τὸν δήμον, ἡνίκα τὴν εἴσπραξιν ἐποιεῖτο μετὰ Ἀνδροτίωνος, ἵνα μηνσθέντες ὧν ἔπαθον μὴ μεταδῶσιν ἐλέου τῷ ἀσελήγαντι. τέλος δὲ ἐπιθεὶς τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ καταφορὰν τινα ποιεῖται τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος. ΥΛ ἔστι δὲ σοφισμὸς· οὐδὲν γὰρ ἐκώλυε καὶ δεσμώτας καὶ ιδιώτας διὰ τινα πλημμελήματα δεθέντας τῆς τοῦ νόμου πραότητος ἀπολαῦσαι.

24 344c θαρρεῖ δὲ τῷ λόγῳ διὰ τὸ ἐπὶ τῶν πολιτευομένων τῶν περὶ Θρασύβουλον ἀποφύνασθαι χώραν ἔχειν τὸν δεσμὸν. gT πρᾶους καὶ μετρίους] πρὸς τοὺς λόγους οὓς λέγει ὁ Τιμοκράτης.

24.345 A <δύο εἶδη> ὅτι εἰς δύο μεμέρισται τὰ τῶν πόλεων, εἷς τε ἰδιωτικά καὶ δημόσια.

24 346a A λύσις ἐκ διαφορᾶς κατὰ διαίρεσιν.

24 346b S κεφάλαιον δ’ ὑμῖν ὃ μνημονεύσεται ἐρῶ] ἐν βραχεὶ τὴν τοῦ νόμου ποιότητα διαβάλλει, κακίαν εἶναι μεγίστην τὴν τῶν δύο χρόνων συναγωγὴν ἰσχυριζόμενος, ὅπερ ἐστὶ καὶ ὁμολογούμενον καὶ εὐκόλον εἰς μνήμην διὰ τὸ σύντομον.

24.347 εἴτα ἔρχεται ἐπὶ τὴν τοῦ προσώπου ποιότητα, τὴν ἐξέτασιν ἐπάγων οὕτως. gT <εἰ δὲ μήθ’ οὗτος μήτ’ ἄλλος>] διμερὴς ἐστὶν ἡ ἀντίθεσις, καὶ τὸ μὲν αὐτῆς τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος, τὸ δὲ τῆς τοῦ νόμου ποιότητος.

- 24 348a τὸ μὲν οὖν κατὰ τὸν νόμον ἤδη λέλυκεν, τὸ δὲ κατὰ τὴν τοῦ προσώπου ποιότητα ἐντεῦθεν ἄρχεται· καὶ λογίσεσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς· καὶ τὰ ἐξῆς. ὅτι δὲ καὶ πρὸς ἐκβολὴν ἐλέου ἡ ἀντίθεσις τίθεται, δείκνυται τὰ νῦν. ἐξαιρέσει γὰρ αἰτιῶν χρησάμενος ἐπήγαγεν εὐθὺς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἐλέου, δι' ἣν δείκνυσιν αὐτὸν καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ διαθέντα τὸν δῆμον, ἡνίκα τὴν εἰσπραξίν ἐποιήσατο μετ' Ἀνδροτίωνος, ἵνα μνησθέντες ὧν ἔπαθον μὴ μεταδῶσιν ἐλέου τῷ μὴ ἐλεήσαντι. τέλος δ' ἐπιθεὶς τῇ τοῦ ἐλέου ἐκβολῇ καταφορὰν τινα ποιεῖται τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος, δι' ἧς οὐδὲν ἤττον ἐκβάλλει τὸν ἔλεον οὕτω λέγων (200) 'ὁ τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ μάλιστα'. Σ τῶν συνηγορούντων αὐτῷ.
- 24 348b Α καὶ λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς] ὅπερ ἐλέγομεν πρὸ βραχέος, ὅτι πρὸς ἐκβολὴν ἐλεεινολογίας ἡ ἀντίθεσις τέθιται, τοῦτο νῦν δείκνυται.
- 24.349 ἐξαιρέσει γὰρ αἰτιῶν χρησάμενος καὶ εἰπὼν (195) 'οὔτε γὰρ συγγενὴς οὔτ' ἀναγκαῖος ἦν σοι τούτων οὐδεὶς' ἐπήγαγεν εὐθὺς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἐλέου, δι' ὧν δείκνυσιν αὐτὸν πολλὰ καὶ δεινὰ διαθέντα τὸν δῆμον, ἡνίκα τὴν εἰσπραξίν ἐποιεῖτο μετὰ Ἀνδροτίωνος, ἵνα μνησθέντες ὧν ἔπαθον μὴ μεταδῶσιν ἐλέου τῷ ἀσελγεῖ. τίς γὰρ ἂν ἐλεήσειε τὸν ἀσελγῶς καὶ ὠμῶς ἐν ταῖς εἰσφοραῖς τοῖς πολίταις χρησάμενον; gT <οἰκεῖος>] ἀντὶ τοῦ 'φίλος'.
- 24.350 Α οὔτε γὰρ τὰ τούτων] τὰ τούτων, οὐ τὰ αὐτῶν ἔλαβον, φησί, καὶ οὐκ εὐθὺς ἀπητοῦντο, ἀλλὰ μετὰ χρόνον πλεῖστον, ὥσθ' ἱκανὸν κέρδος αὐτοῖς ὑπάρξει τὸν ἄνω χρόνον.
- 24 351a ΥΛ οὔτε .
- 24 351b .. τούτων] τὰ χρήματα τῶν πολιτῶν, ἅπερ ὀφείλει ἡ πόλις διπλᾶ λαβεῖν ἀπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα. Α μόλις ἄκοντας] εἰ γὰρ ἦσαν κἂν μετὰ τὸν χρόνον ἐτοιμῶς καὶ ἐκόντες αὐτὰ καταβαλόντες, εἶχον ἂν τινα συγγνώμην ἐπιεικειάς.
- 24.352 νῦν δὲ καὶ τρίτον ὑπ' ἀναισχυντίας ἀνέμειναν δικαστήριον. ΥΛ δεινὰ γὰρ ποιεῖν ἐστίν] ὀρίζεται τῶν πραγμάτων τὰς φύσεις ἀκριβῶς, οὐκ ἐὼν σφάλλεσθαι τοὺς δικάζοντας, τί μὲν τὸ παθεῖν, τί δὲ τὸ ποιεῖν κακῶς προσήκει νομίζειν.
- 24.353 ΥΛ παροξύνειν μᾶλλον ἂν τινα μισεῖν] ἀντὶ τοῦ 'καταβάλλειν μετὰ τοσοῦτον χρόνον'.
- 24.354 προβάλλονται λέγοντες 'δεινόν ἐστίν εἰ δεθῇσονται'. Α οὔτ' ἄλλως πρᾶος] ἵνα μὴ δόξη δι' ὑπερβολὴν ἡμερότητος καὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἐλεεῖν, οἷα συμβαίνει πολλάκις, καὶ τοῦτο ἀναιρεῖ μετὰ τοῦ συγκροῦσαι, φάσκων 'μὴ γὰρ νικᾷς φιланθρωπία τὸν δῆμον;' ΥΛ μὴ εἰς ἔλεον πάντων τῶν Ἀθηναίων ὑπάρχεις αὐτὸς ἐτοιμότερος; μόνος σὺ παρὰ τοὺς ἄλλους οἰκτεῖραι τούτους διέγνωκας; gT ἀλλὰ θύρας ὑφαιρεῖν καὶ στρώμαθ' ὑποσπᾶν] διὰ τῆς διασκευῆς εἰς ὄψιν ἄγει τὴν χαλεπότητα.
- 24.356 τὸ δὲ 'ὑποσπᾶν' οὐ μόνον ἐστίν ἀποσπᾶν, ἀλλὰ λαθραίως καὶ κακούργως λαμβάνειν, ὥστε μὴδ' ἐν τοῖς ἀπολωλόσι λογίζεσθαι. gT καὶ διάκονον ἢ τις ἐχρήτο] εὗρεν ὄνομα μόνον πρὸς ἄμφω συντελοῦν εἷς τε τὴν ὑπηρεσίαν τῶν χρειῶν καὶ εἰς τὴν τῆς μίξεως ὑπηρεσίαν πάνυ εὐπρεπῶς· Σινώπην δὲ καὶ Φανοστράτην αἰνίττεται ἀνθρώπους πόρνας.
- 24 357a ΥΛ καὶ ἴσως Σινώπην καὶ Φανοστράτην αἰνίττεται, ὡς εἶπεν ἐν τῷ ἄλλῳ λόγῳ (22, 56) φανερώς, ἵνα ὡς ὁμοτέχνους αὐτὰς καλέσῃ τοῦ Ἀνδροτίωνος τοῦ πόρνου.
- 24 357b gT καὶ .
- 24 357c .. ἐχρήτο] τὴν πόρνην, ἀπὸ τοῦ διακονεῖν ταῖς ἡδοναῖς· ἵνα αἰνίττηται εἰς τὰς περὶ Σινώπην καὶ Φανοστράτην, ὧν ἐμνήσθη ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος (22, 56). Α <πράττονται>] ἀντὶ τοῦ εἰσπράττονται.
- 24.358 Α τὸν λόγον ἐγγράψαι] 'τὸν λόγον' λέγει, οἷον αὐτὰς τὰς εὐθύνας περὶ ὧν ἔμελλεν ἀπαιτεῖσθαι, τί εἰσέπραξε καὶ ἐκ τίνος.

- 24 359a Α τὸν .
- 24 359b .. ἐγγράψαι] τὸν τῆς εἰσπράξεως λέγει. ΥΛ προῖκα γάρ, οὐδὲν ὠφελοῦμενος] ὥσπερ κατασκευή ἐστι τοῦ προειρημένου ‘ὅτι ἔγραψε’.
- 24.360 ‘προῖκα γάρ,’ φησί, ‘μηδὲν ὠφελοῦμενος, εἴλετο πολεμεῖν ὑμῖν καὶ μάχεσθαι πᾶσι τοῖς νόμοις καὶ τῷ ἑαυτοῦ τῷ προτέρῳ.’ gT ὁ τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ] ἤδη τέλος ἐπιθεὶς τῇ τοῦ ἔλεου ἐκβολῇ καταφοράν τινα ποιεῖται τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος δι’ ἧς οὐδὲν ἦττον ἐκβάλλει τὸν ἔλεον ἐνθένδε ἀρξάμενος ‘ὁ τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ’.
- 24 361a τί τοίνυν διὰ τούτων ἐργάζεται; μῖσος αὐτῷ κινεῖ καὶ ὑποψίας ἀτόπου τοὺς ἀκούοντας πίμπλησι, πονηρίας ὑπόνοιαν, αἰσχροκερδίαν καὶ ἄλλα τινά. πῇ μὲν γὰρ φθόνον δεῖ κινεῖν μετὰ τὴν ἔλεου ἐκβολήν, πῇ δὲ μῖσος, μῖσος μὲν ὡς ἐνθάδε, φθόνον δὲ ὡς ἐν τῷ κατὰ Μειδίου (21, 158) ‘καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς σοβεῖ, τρεῖς ἀκολούθους ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων’. ἔστι δ’ ὅτε παραλαμβάνονται οἱ δύο τόποι περὶ ἑν πρόσωπον. χρὴ δὲ τὸν μέλλοντα χρῆσθαι δοξαστικὸν εἶναι. ΥΛ εἰς αἰσχροκερδίας κατάγνωσιν ἄγων κατὰ Τιμοκράτους, ἵνα καὶ διὰ τούτων ἀνέλη τὸν ἔλεον.
- 24 361b gT ταῦτα δ’ ἐστὶ τί;] οἷον εἰς ἃ ἀνάλωσεν.
- 24.362 Α καίτοι ὅστις μέλλων] αὔξει τῆς αἰσχροκερδίας τὸ πάθος, ὅπου καὶ καθ’ ἑαυτοῦ τυφλώττων ποιεῖ.
- 24.363 τοῦ γὰρ νόμου παραπέμποντος ἐπ’ αὐτόν, εἰ τελευτήσειεν ὁ πατήρ, τὴν ἀτιμίαν, κέρδος ἡγεῖται τὸ μὴ παρέχειν τέως, δηλῶν ὡς τοῦ μὲν οὐδ’ ἦντινοῦν ποιεῖται φροντίδα, ὅλος δὲ τῆς φιλοχρηματίας καθέστηκε. ΥΛ κληρονομήσειν τῆς ἀτιμίας] νόμος γὰρ ἦν ‘εἴ τις ὀφείλων πρὸ τῆς ἐκτίσεως τελευτήσῃ, τοὺς παῖδας ἀποδιδόναι τὸ ὄφλημα, εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὺς ἀτίμους εἶναι ἕως ἂν ἀποδῶσιν’.
- 24.364 Α καὶ τὸν μὲν πατέρα οὗτ’ ἐλεεῖς] ἱκανῶς ἀπὸ τοῦ πατρὸς διαβέβληκε τὸν τρόπον.
- 24.365 εἰ γὰρ οὐκ οἰκτεῖρει πατέρα, πῶς ἂν τις ὑπολάβοι διὰ φιλανθρωπίαν τὴν περὶ τοὺς ἄλλους γεγραφεῖναι τὸν νόμον; εἴθ’ ἵνα μή τις ὑπολάβοι, ὡς δι’ ἀπορίαν τοῦτο ποιεῖ, ταχέως ἐπάγει τοὺς ποικίλους τῶν κερδῶν τρόπους, ἀπὸ τῶν εἰσφορῶν, ἀπὸ τῶν ψηφισμάτων, ἀπὸ τῶν νόμων ὧν γράφεισ’, φησί. καὶ πάλιν ἵνα μή τις ὑπολάβῃ, ὡς πολὺ τὸ ἀργύριον ἐστὶ τοῦ ὀφλήματος καὶ οὐ δύναται ἐκτίσας, προστίθῃσι ‘διὰ μικρὸν ἀργύριον μὴ μετέχειν τῆς πόλεως’, οἷκτον ὑπὲρ τοῦ πατρὸς κεραικῶς. gT ἑτέρους δ’ ἐλεῆσαι τινὰς φῆς;] οὐς οὐ συνῆψεν ἡ φύσις, ἀλλ’ ἀπλῶς ἀλλοτρίους καὶ οὐ προσήκοντας καὶ ἵνα μὴ νομίσῃ τις, ὡς ἄρα χαλεποῦ τοῦ πατρὸς τυχὼν τοιοῦτος ὥφθη περὶ αὐτόν, τὴν ἀδελφὴν προστίθῃσιν, ὑφ’ ἧς διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως παθεῖν οὐδ’ ὅτιοῦν ἔμελλε κακόν.
- 24.366 ‘πέπρακε γὰρ αὐτήν, οὐκ ἐκδέδωκεν’. εἰκὸς δὲ τὴν ἀδελφὴν, ἢ πεπεισμένην ἢ πόθῳ κατειλημμένην, ἐκοῦσαν ἀκολουθῆσαι τῷ ξένῳ· καὶ γὰρ ὑποφαίνει τινὰ τοιαύτην ὁ ῥήτωρ ὑπόνοιαν ἐν οἷς λέγει (202) ‘βουλευθέντι λαβεῖν αὐτήν’. gT ἀλλὰ νῆ Δία τὴν ἀδελφὴν] οὐχ ἀπλῶς <κατὰ> ταῦτα πάντα διαβάλλει αὐτὸν ἐκ τοῦ ἔξωθεν βίου, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐν ὅλοις τοῖς λόγοις ἀεὶ τοῦτο ποιεῖ ὁ ῥήτωρ, ἀλλ’ ἐπειδὴ ἔγνω ὅτι τινὲς τῶν κρινομένων, εἰ καὶ ἀλίσκονται ἐν τῇ κρίσει, ἀλλ’ οὖν γε πολλάκις προβαλλόμενοι τὸν ἔξωθεν ἑαυτῶν βίον δύνανται σωθῆναι, εἰκότως ἐξεῦρεν ὁ ῥήτωρ τὸ καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ βίον ἐν τοῖς ἐπιλόγοις διαβάλλειν, ἵνα μὴ εἰς τοῦτον καταφεύγῃσιν.
- 24.367 ΑΤ <οὐκ ἐκδέδωκεν>] ἀντὶ τοῦ ‘πρὸς γάμον οὐκ ἐκδέδωκεν ὡς ἐλευθέραν, ἀλλ’ ὡς δούλην πέπρακεν’.

24.368

- εἶτα ἐπιφέρει, πῶς αὐτὴν ἐπώλησε καὶ τίνι. Α καὶ νῦν ἐστὶν ἐν Κερκύρα] ὥσπερ σχετλιάζοντος, διότι ἐπὶ ξένης ἐκδέδεται ἀστὴ οὔσα, τοῦ νόμου τοῦτο ἀπείργοντος· τὸ δὲ ‘ἐπ’ ἐξαγωγῇ’ τὸ πραθῆναι ἔξω τῆς πόλεως.
- 24.369 Α οὖν τὴν μὲν ἀδελφὴν] συναγωγὴ πάντων τῶν παραλειφθέντων εἰς τὴν τοῦ ἥθους διαβολήν.
- 24.370 gT καὶ μὴν ὅτι μὲν προσήκει] σύγκρισις ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος· ἔλαττον γὰρ ὁ κλέπτης καὶ λωποδύτης τοῦ πονηρὸν εἰσφέροντος νόμον ἀδικεῖ.
- 24 371a ἔνα μὲν ἢ δύο συλᾶ, εἶτα τὴν ἑαυτοῦ δόξαν καταισχύνει μόνην ὁ κλέπτης· ὁ δὲ γράφων, φησί, τὸν φαῦλον νόμον καὶ πᾶσι λυμαίνεται καὶ τὴν αἰσχύνην εἰς ὅλην καταχεῖ τὴν πόλιν, ὅτι καὶ δόγμα πάντων εἶναι δοκεῖ κυρωθεῖς ὁ νόμος. gT καὶ .
- 24 371b .. προσήκει] πληρώσας τὴν καταφορὰν τῆς τοῦ προσώπου ποιότητος πάλιν καταχρήται τόποις συγκριτικοῖς πρὸς τὴν αὐξήσιν· πεφύκασι γὰρ αἱ συγκρίσεις αὔξιν ἅπαντα λόγον καὶ οὐκ ἐπιδεικτικὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δικανικὸν καὶ συμβουλευτικὸν καὶ πᾶσαν ἀπλῶς πολιτικὴν ὑπόθεσιν. ἡ δὲ σύγκρισις ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος· ἔλαττον γὰρ ὁ κλέπτης καὶ λωποδύτης τοῦ πονηρὸν εἰσφέροντος νόμον ἀδικεῖ. ΥΛ πληρώσας τὴν ποιότητα πάλιν κέχρηται πρῶτον τόποις συγκριτικοῖς πρὸς τὴν αὐξήσιν.
- 24 371c S <τῶν μὲν γὰρ κλεπτῶν>] ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος.
- 24.372 S γνοίη δ’ ἂν τις οὕτως μάλα] δεῦτερος οὗτος τόπος ἀπὸ τοῦ μείζονος.
- 24 373a κατασκευάζει γὰρ ὅτι ‘τυράννων ἐζήλωσε γνώμην’. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι λύουσι τοὺς δεσμώτας, ἵνα σχῶσι πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν συμπράττοντας, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οὗτος δι’ ὧν ἔλυσε τὸν δεσμὸν τὰ τῶν τυράννων μεμίμηται. ΥΛ ἀπὸ τοῦ μείζονος.
- 24 373b S οἱ καταλύοντες τὸν δῆμον] οἱ βουλόμενοί, φησι, καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν τοὺς δεσμώτας λύουσιν, ἵνα ἔχωσιν αὐτοὺς πρὸς συμμαχίαν τοῦ καταλύνειν τοὺς νόμους καὶ τὴν πολιτείαν ἐξ οὐπὲρ ἐδέθησαν.
- 24.374 AT καὶ μὴν εἰ αὐτίκα δὴ μάλα] αὕτη λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ἴσου ἢ σύγκρισις· διεσκέυασται δὲ διὰ πλειόνων διὰ τὸ πιθανόν.
- 24 375a gT αὕτη λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ἴσου ἢ σύγκρισις.
- 24 375b τρίτος δὲ οὗτος τόπος ἐστὶ· διεσκέυασται δὲ διὰ πλειόνων διὰ τὸ πιθανόν, ἵνα ἐπαγάγῃ ‘νῦν τοίνυν ἔχετε τοῦτον’ μετὰ προσθήκης· οὐ γὰρ λάθρα τοῦτο πεποίηκεν, ἀλλὰ φανερώς, καὶ οὐκ ἀνέωξε μόνον, ἀλλὰ καὶ καθαιρεῖ καὶ τὰ δεσμωτήρια καὶ τὰ δικαστήρια’. ΥΛ <δεῖ τοίνυν>] τέταρτος ἀπὸ τοῦ ἐναντίου κατὰ τὸ ἔνδοξον.
- 24.376 S ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων] λογισμὸς ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου· σεμνὸν γὰρ τὸ ζηλοῦν ἡμῶν τὰ νόμιμα τοὺς πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων.
- 24.377 ὅταν τοίνυν φαύλους τινὲς εἰσφέρωσι νόμους, ἀναιροῦσι τὴν φιланθρωπίαν τῆς πόλεως τὴν μίμησιν ἐκκόπτοντες. gT <ὅτι τοὺς νόμους ἅπαντες>] σημειῶσαι, τί ἐστὶ νόμος.
- 24.378 F 2 καὶ μὴν εἰ Σόλωνα καὶ Δράκοντα] ἰστέον ὅτι ὁ μὲν Σόλων ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν τυράννων ἐν ταῖς Ἀθήναις πρὸ τῶν Περσικῶν χρόνων, ὁ δὲ Δράκων πρὸ αὐτοῦ ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἔτεσιν, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος (9, 17).
- 24 379a Α καὶ .
- 24 379b .. Δράκοντα] ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου· εἰ γὰρ τοὺς τεθεικότας ἀρίστους νόμους σέβειν καλόν, μισεῖν ἀνάγκη τοὺς εἰσενεγκόντας ἐκ τῶν ἐναντίων τοὺς βλάπτοντας. gT βούλομαι τοίνυν κάκεῖνο] πρὸς τῷ τέλει πάννυ συμφερόντως ὀπλίζει κατὰ τοῦ Τιμοκράτους τὸν Σόλωνα.
- 24.380

- ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς περὶ δεσμοῦ διαλεγόμενος ἐδόκει λυπεῖν, προσπεριλαμβάνει τὴν δόξαν τοῦ Σόλωνος εἰς βοήθειαν, πρὸς ἣν ἀντιτείνειν οὐ δυνήσονται, ἄνωθεν δημοτικὴν πιστεύοντες εἶναι. gT <λέγεται γὰρ τοῖς δικασταῖς>] περὶ νομίσματος.
- 24.381 F 2 <φῆσαι>] ἀντὶ τοῦ ‘συνθέσθαι ὅτι καλῶς ἔχει ὁ νόμος ὁ περὶ τοῦ νομίσματος’.
- 24.382 κατὰ κοινοῦ δὲ πάλιν τὸ ‘λέγεται’. Α ἀργύριον μὲν] ἀπὸ τοῦ ἥττονος τὸ ἐπιχείρημα.
- 24.383 Α <δεῖν δὴ τοὺς δικαστὰς>] περὶ φθορᾶς νόμου.
- 24.384 F 2 <νόμισμα, τοῦτο διαφθείρει>] ἀντὶ τοῦ ‘δεῖ κολάζειν ἐκεῖνον, εἴ τις διαφθείρει τὸ νόμισμα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐστὶ τῆς πόλεως, ἀλλ’ οὐκ ἐκεῖνον τὸν διαφθεύοντα τὸ τῶν ἰδιωτῶν’.
- 24.385 εἰσὶ γὰρ καὶ ἰδιωτικοὶ νόμοι, οἷον μὴ λαμβάνειν πολλοὺς τόκους, καὶ ἄλλοι τοιοῦτότροποι· ἀλλ’ οὐχ οὗτοι καταλύειν εἰσὶν ἱκανοὶ τὴν πόλιν, ἀλλ’ οἱ δημόσιοι. Α <ἢ μικρὰν ἢ μεγάλην>] ‘μικρὰν’ μὲν ἐὰν καταλύωνται, ‘μεγάλην’ δὲ ἐὰν σώζωνται.
- 24.386 Α ὄφελος εἶη] δηλονότι, ἐὰν μὴ σώζωνται οἱ νόμοι.
- 24.387 Α δι’ οὗ] νόμου ὃν ἔγραψεν ὁ Τιμοκράτης.
- 24.388 Α ὑπάρχουσιν αἱ τιμωρίαι] οἷον τοῖς βουλομένοις ἐμμένειν αὐτῷ καὶ μὴ ποιοῦσιν, ὥσπερ οἱ παλαιοὶ νόμοι <κελεύουσιν> .
- 24.389 Α ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ Α <πάλαι καθήμενος>] ὀρική ἢ στάσις· ἔχει δὲ κεφάλαια ὅρον, ἀνθορισμόν, γνώμην νομοθέτου.
- 25.1 F 2 YL ὑπερδιατεινόμενον] ἄγαν διισχυριζόμενον.
- 25.2 YLS <ἐρραψωδηκότας>] πεφλυαρηκότας.
- 25.3 YLS <πολλῶν δὲ λόγων>] δεύτερον προοίμιον.
- 25.4 F 2 Y <τοῦτο>] ἀντὶ τοῦ ‘τὴν ἄδειαν ταύτην’.
- 25.5 YL <βουλοίμην δ’ ἄν>] τοπικὴ καταφορά.
- 25.6 F 2 YL <ὧν τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω>] περὶ ἀποσιωπήσεως.
- 25.7 F 2 YL ὅτι ὁ ποιήσας] ὁ κατηγορῶν τῶν ἄλλων.
- 25.8 L καὶ παθὼν ἀπέρχεται] καὶ αὐτὸς κατηγορηθήσεται ὑπ’ ἄλλων.
- 25.9 F 2 YL <μάλισθ’ ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος>] σημείωσαι, τί ἐστὶ νόμος.
- 25.10a F 2 ὅρος νόμου.
- 25.10b L ἕνας] τὰς τριακάδας.
- 25.11 F 2 YL νέας] τὰς νομηνίας.
- 25.12 F 2 YL <ἀπεύχεσθαι τοῖς θεοῖς μὴ γενέσθαι δεῖ>] τοῦτο περισκελῶς δοκεῖ πεφρακέναι.
- 25.13 ὁ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· ‘ὀφείλομεν’ φησί· ‘μάλιστα μὲν ἀπεύχεσθαι μὴ γενέσθαι καιρόν, εἰ δ’ ἄρα γένοιτο τοιοῦτος καιρός, ὥστε δεῖν ἀλλήλους συκοφαντεῖν, ἐὰν ἀπορήσωμεν τούτων τῶν συκοφαντούντων καὶ τῶν ὑπηρετησαμένων, εὐτύχημά ἐστι τῆς πόλεως· μὴ ἔχοντες γὰρ τοὺς ὑπουργοῦντας οὐ δυνάμεθα ἀλλήλους κακῶς δρᾶσαι· ἐὰν δὲ οὗτος ὁ Ἀριστογείτων ὑπάρξη τότε, τί οὐκ ἂν ποιήσαι ὁ μάλιστα ἔχθραν ἔχων πρὸς τὸν δῆμον;’ YL <οὐχ ὁρᾶθ’ ὅτι τῆς φύσεως αὐτοῦ>] σημείωσαι, περὶ ἀπονοίας.
- 25.14 F 2 <οὐκ ἀπονοία>] ἀντὶ τοῦ ‘τῇ ἀγνοίᾳ τοῦτον ὑπελθεῖν’.
- 25.15 YL <ἐπτὰ γραφὰς κέκρικάς με>] ἄλλων τὸν Δημοσθένη γραψαμένων ὁ Ἀριστογείτων συγκατηγόρει.
- 25.16 Y <τὸν σκυλόδεψον>] ὁ βυρσεύς.
- 25.17

- YL <φθάνοι>] ἀντὶ τοῦ ‘τάχιστα ἂν κατασκοπήσεται’.
- 25.18 Y εἰ δὲ κάπηλός] ἐπειδὴ δέ, φησι, τὰς συκοφαντίας πιπράσκει ὥσπερ κάπηλος, τί τοῦτον παροξύνεις; ὥσπερ γάρ, ἐὰν μὴ τέμνη, μάχαιρα οὐ χρησιμεύει μαγεῖρω, οὕτω καὶ συκοφάντης μὴ ἐπεξιὼν, ἀλλὰ πιπράσκων τὰ πράγματα, ἄχρηστος τῇ πόλει.
- 25.19 YL τὴν κατὰ Δημοκλέους] καὶ ὑποσχόμενος, φησὶν, εἰσαγγέλλειν τὸν Δημοκλέα καὶ πάντας ἀνασεύσας καὶ ἀνακινήσας, ὁρᾶτε τί ἐποίησεν· ἀντὶ τοῦ ‘ἐπώλησε τὴν εἰσαγγελίαν’.
- 25.20 YL μοσχεύεται] ἀντὶ τοῦ ‘ἀνατρέφεται’, κατὰ μεταφορὰν τῶν γεωργῶν τῶν παρὰ τὸ ὕδωρ τιθέντων τὰ φυτὰ ἐπὶ τὸ θᾶττον αὔξεσθαι.
- 25.21 YL οὐδὲ τῶν κοπρῶνων] κοπρίαι ἦσαν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, αἵτινες καθ’ ἕκαστον ἔτος ἐκαθαίροντο.
- 25.22 καὶ τινες ἐπιστάται ἐφειστήκεισαν. YL <πάντες Ἀθηναῖοι>] πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει λέγει, οὐ μὴν τοὺς ἐπιχωρίους.
- 25.23 YL <ἢ τῶν ἄλλων ἐργαστηρίων>] εἰς γὰρ ἐκεῖνα τὰ ἐργαστήρια συνιόντες οἱ πολῖται ὠμίλουν.
- 25.24 YL ἐξαγωγῇ] ἀντὶ τοῦ ‘ἐπὶ τῷ πραθῆναι’.
- 25.25 YL ἢ ἐτύγχανεν] ἀντὶ τοῦ ‘τῇ παλλακίδι’.
- 25.26 YL <τὸν τῆς Ζωβίας προστάτην>] οἱ γὰρ μέτοικοι αὐτοὶ δι’ ἑαυτῶν οὐκ ἐχρημάτιζον, ἀλλὰ προστάτας τινὰς εἶχον, δι’ ὧν ἐχρημάτιζον.
- 25.27 YL <γραμματεῖον>] τὸ μικρὸν συμβόλαιον.
- 25.28 YL <νεαλήσ>] νεωστὶ συνεληλυθώς.
- 25.29 YL <δημιουργὸς>] ἀντὶ τοῦ ‘ἐργάτης’.
- 25.30 YL συνεστᾶσιν] ἀντὶ τοῦ ‘συσκευάζονται καθ’ ὁμῶν’.
- 25.31 YL ἀποστασίου] αὕτη δίκη ἐστὶ κατὰ τῶν ἀπελευθέρων τούτῳ τῷ τρόπῳ γινομένη· εἴ τις ἦν ἐλευθερώσας οἰκέτην, καὶ ὥφθη πρὸ τοῦ χρόνου ἀναχωρήσας τῆς οἰκίας, ἐγράφου αὐτὸν ἀχαριστίας, καὶ εἰ ἦλω, δίκην ὑπεῖχεν.
- 25.32 ἀποστασίου δὲ δίκη κατὰ τῶν μετοίκων τῶν μὴ ἐχόντων πολίτας προστάτας, τὴν μητέρα οὖν τοῦ Ἀριστογείτονος ὡς δούλην ἀλοῦσαν ἐπώλησατε. YL <νὴ τὸν Δία>] διλήμματος.
- 25.33 YL <δακτυλοδεικτεῖτε>] ὁ διαβεβλημένος ὑπὸ τῶν χειρῶν καὶ τῶν δακτύλων.
- 25.34 YL <ὁ δ’ ἀναιδὴς ἐκ τίνος>] περὶ ἀναιδοῦς.
- 25.35 F 2 <καὶ οἱ τεθέντες ὅροι ἐστηκότεσ>] εἴ τινες ἦσαν δανείζοντες χρήματα καὶ εἰς ὑποθήκην λαμβάνοντες οἰκίας ἢ ἀγρούς, ἐποιοῦντο τοῦτο· ἐνέγραφον ἐν σανίδι ὅτι ‘ὅδε παρὰ τοῦδε ἔλαβεν ἐν ὑποθήκῃ τὸ χωρίον’, καὶ ἔστησαν τὴν σανίδα ἐν τοῖς ὅροις ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀγνοοῦντά τινα πάλιν εἰς ὑποθήκην ἐτέραν λαμβάνειν.
- 25.36 YL <ἐγκυκλίων>] τῶν συνήθων.
- 25.37 YL φάσεις] φάσις ἦν τὸ φαίνειν τοὺς περὶ τὰ μέταλλα ἀδικοῦντας ἢ περὶ τὸ ἐμπόριον κακουργοῦντας ἢ περὶ τὰ τέλη τῶν δημοσίων τινὰς νοσφιζομένους ἢ συκοφαντοῦντας.
- 25.38 ἐφαίνοντο δὲ πρὸς τὸν ἄρχοντα. κοινῶς δὲ φάσεις ἐκαλοῦντο πᾶσαι αἱ μηνύσεις τῶν λανθανόντων ἀδικημάτων. ἐδίδοσαν δὲ ἐν γραμματεῖῳ γράψαντες τὴν φάσιν, τό θ’ ἑαυτῶν καὶ τὸ τοῦ κρινομένου ὄνομα προσγράψαντες καὶ τίμημα ἐπιγραψάμενοι. ὁ δὲ ἄρχων παρεδίδου τὴν κρίσιν δικαστηρίῳ. καὶ τὸ μὲν τιμηθὲν ἐγένετο τῶν ἀδικουμένων, εἰ καὶ ἄλλος ὑπὲρ αὐτῶν φήνειεν· ὁ δὲ μὴ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τὴν ἐπωβελίαν προσωφλίσκανεν·

ἦν δὲ ἕκτον τοῦ τιμήματος. ΥΛ ἀπαγωγάς] ἀπαγωγή ἐστίν, ὅταν τις ὄν ἔστιν ἐνδείξασθαι μὴ παρόντα τοῦτον ἐπ’ αὐτοφώρῳ λαβὼν ἀπάγῃ.

25.39 ὁ δὲ κίνδυνος ἐν χιλίαις. ΥΛ ἐνδείξεις] ἐνδείξεις δὲ ἦν πρὸς τὸν ἄρχοντα ὁμολογουμένου ἀδικήματος μήνυσις, οὐ κρίσεως, ἀλλὰ τιμωρίας δεομένου.

25.40 ὁ δὲ ἐνδεικνύμενος ἐν γραμματείῳ πρὸς τὸν ἄρχοντα τὴν ἐνδειξιν ἀποφέρει, ἵνα ὑπεύθυνος ᾖ τῆς ψευδοῦς ἐνδείξεως. ΥΛ τὴν μιὰν Θεωρίδα] ὄνομα κύριον· ἦτις καὶ μάντις.

25.41 F 2 <φυσιογνωμονήσουσι>] ἀπὸ τῆς ὄψεως γινώσκονται.

25.42 F 2 Υ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ Β <ἐπίτιμος>] ἐπίτιμος νῦν ἔντιμος, ἀνεύθυνος.

26.1 F 2 τὸ γὰρ τιμωρησόμενον] τὸ ἐκδικησόμενον.

26.2 F 2 Υ <καὶ γὰρ ταῦτα οὕτω σκαιός ἐστι>] περὶ βουλευτοῦ.

26.3 F 2 <τῶν γὰρ πόλεων ταύτας>] περὶ κριτοῦ καὶ νομοθέτου.

26.4 F 2 ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ἔπιπλα] τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν σκεύη, τὴν οἶον ἐπιπόλαιαν κτήσιν.

27.1 F 1 ἀπληστοτάτοις] τοῖς ἀπληστοτάτοις οὖσιν.

27.2 F 1 ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ <ἄρξομαι>] σημείωσαι, περὶ τοῦ θεολόγου.

29.1 F 2 ἐξομνύνειν] ὁ γὰρ μάρτυς ἀναγκάζεται καὶ περὶ τῶν οὐκ εἰδῶτων ἐξόμνυσθαι.

29.2 F 1 ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ Α <πιθακνῶν>] πιθάκνη, μικρὸς πίθος.

30.1 Α ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ <ἔπραττε> σημείωσαι τὴν τοῦ ‘ἔπραττε’ λέξιν.

32.1 ζητεῖ καὶ μικρῷ πρόσθεν καὶ ἐτέρας τοῦ αὐτοῦ παρασημειώσεις συχνάς. S <τοῦ μηδὲν προσήκειν>] σημείωσαι τὴν τοῦ ‘προσήκειν’ λέξιν ἐνταῦθα.

32.2 S <οὗτος ἔπραττε>] σημείωσαι κἀνταῦθα τὴν λέξιν τοῦ ‘ἔπραττεν’.

32.3 S <ἴν’, ἐὰν μὲν αὐτῷ ποιῶσιν>] σημείωσαι, τῆς Ὀμήρου συντάξεως.

32.4 F 2 ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ ἔμμηνοι] ἐμπορικὰ καὶ ἐρανικαί.

33.1 F 1 ΠΡΟΣ ΦΟΡΜΙΩΝΑ <ἡγεῖσθε γὰρ τοὺς τοιούτους>] σημείωσαι, ἐπὶ κρίσις.

34.1 F 2 ΠΡΟΣ ΛΑΚΡΙΤΟΝ διοπτεύων] ὁ διαιτῶν, εὖ ἐποπτεύων τὰ κατὰ τὴν ναῦν, οἶον δίοπος τις ὦν.

35.1 F 1 ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ <ἦν δὲ τοῦ δανείσματος>] τάλαντον ἄρα ἐξήκοντα μναῖ· ἡ δὲ μναῖ τετταράκοντα στατήρων.

37.1 F 2 <ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς>] Σεπτεμβρίου.

37.2 F 2 ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΜΑΧΟΝ αἰδέσθεται] ἀντὶ τοῦ ‘πεισθῆ’.

38.1 F 4 ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ Β ὑπὲρ] σημείωσαι, ἡ ‘ὑπὲρ’ ἀντὶ τῆς ‘κατὰ σοῦ’ ὡς καὶ παρ’ Ὀμήρῳ (Z 524) ‘ὄθ’ ὑπὲρ σέθεν’ ἀντὶ τοῦ ‘κατά’.

40.1 F 3 ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Β <ἐν μάλθῃ>] σημείωσαι· μάλθη, ὁ μεμαλαγμένος κηρός.

46.1 F 1 ΚΑΤΑ ΚΟΝΩΝΟΣ <ὑβρισθεῖς>] ἀπὸ τεσσάρων δὲ λαμβάνονται προοίμια, ἀπὸ ἑαυτοῦ, ὡς ὦδε ὁ Δημοσθένης· ‘ὑβρισθεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι’, ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου, ὡς ἐν τῷ κατὰ Μειδίου (21, 1)· ‘τὴν μὲν ἀσέλγειαν, ὧ ἄνδρες’, ἀπὸ τῶν δικαστῶν, ὡς Ἰσοκράτης ἐν τῷ Πλαταϊκῷ (14, 1)· ‘εἰδότες ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν εἰθισμένους’, ἀπὸ τοῦ πράγματος, ὡς Λυκοῦργος ἐν τῷ κατὰ Αὐτολύκου (fr.

54.1 13 Conomis)· ‘πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγώνων εἰσεληλυθότων οὐδέποτε περὶ τηλικούτου δικάσοντες ἦκετε’. Α 3 ἐξῆλθον ἔτος τουτὶ τρίτον] τοῦτο λέγεται ἀπλῇ διήγησις ὑπὸ Ἑρμογένους (123, 12)· ἀπλῇ γὰρ ἐχρήσατο ὁ ῥήτωρ τῇ διηγῆσει, ἐπειδὴ, ὅτε αὐτομάτως ἰσχύουσι τὰ πράγματα, ἰσχυρῶν οὐ δεῖται λόγων.

- 54.2 F 2 κατὰ τὸ Λεωκόριον] μνηστεῖον τῶν Λεωκόρων ἐν μέσῳ τῷ Κεραμεικῷ.
- 54.3 F 2 ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ χλῆδον] χλῆδον λέγει τὸ πλῆθος τῆς ἰλῦος.
- 55.1 A ΠΡΟΣ ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝ <μάλιστα μὲν, εἰ δυνατόν>] σημείωσαι, ἐπικρίσις.
- 57.1 F 2 <ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν>] σημείωσαι, τοῦ θεολόγου.
- 57.2 F 2 τήθης] μάμης.
- 57.3 A ἐτίτθευσεν] ἐτρώφει.
- 57.4 A ἡρία] μνήματα.
- 57.5 A ΚΑΤΑ ΘΕΟΚΡΙΝΟΥ <ἀγραφίου>] ἀγραφίου εἰδός τι δίκης οὕτω καλουμένης κατὰ τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ καὶ ἐγγραφέντων, εἴτα πρὶν ἐντῖσαι ἐξαλειφθέντων.
- 58.1 F 2 ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ Ἡ στάσις τοῦ λόγου στοχαστική.
- 59.1 περὶ γὰρ οὐσίας τὸ ζήτημα καὶ οὔτε περὶ ιδιότητος οὔτε περὶ ποιότητος, λέγει δὲ Θεόμνηστος. διαγράφονται δέ τινες καὶ τοῦτον τὸν λόγον ὥς οὐ γνήσιον. Υ <κλητεύσω>] κλητῆρες καὶ κλητεύειν οἱ ἄνδρες δι' ὧν εἰς τὰς δίκας προσκαλοῦνται οἱ δικαζόμενοί τισιν.
- 59.2 ἔδει γὰρ παρῆναί τινας ὥσπερ μάρτυρας τῆς προσκλήσεως κλητεύσαι δέ ἐστι τὸ κλητῆρα γενέσθαι. λέγεται δὲ κλητεύεσθαι καὶ ἐκκλητεύεσθαι ἐπὶ τῶν μαρτύρων, ὅταν μὴ ὑπακούσῃ πρὸς τὴν μαρτυρίαν ἐν τοῖς δικαστηρίοις· καὶ ἔστιν ἐπιτίμιον κατ' αὐτῶν δραχμαὶ χίλια. F 2 Υ <ἐπὶ Κωλιάδι>] Κωλιάς ἐπιθαλασσία ἄκρα τῆς Ἀττικῆς.
- 59.3 F 2 Υ <συνεῖναι δ' ἐκατέρῳ>] περὶ πορνείας ἀναιδοῦς.
- 59.4 F 2 <ἐπιβουλεύσας>] σημείωσαι, τὸ ἐπιβουλεύσας αἰτιᾶται τὸ ἀποδιδόμενον.
- 59.5 Σ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ἐπειδὴ τοῦς] τὸ προοίμιον ἐξ ὑπολήψεως, ὁμολογουμένης τῆς εὐνοίας ὑπὲρ τοῦ ἀπολογουμένου, ὑπὲρ τῶν δημοσίᾳ τὴν πόλιν εὐεργετησάντων.
- 60.1 F 2 L ὧν οὕτως ἕκαστον] κοινοὶ καὶ καθολικοὶ λόγοι εἰς πίστῳσιν ἐλήφθησαν τοῦ ἐγκωμιάζοντος.
- 60.2 F 2 <πρότερον>] τὸν Λυσίαν λέγει.
- 60.3 αὐτὸς γὰρ ἐπιτάφιον εἰς αὐτοὺς ἐποίησεν. F 2